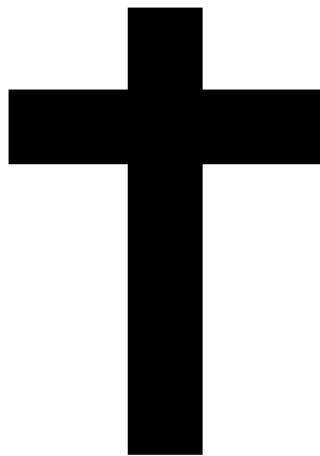

Êwandum Iek

New Testament in Woun Meu

Ꝝwandum Iek New Testament in Woun Meu

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Woun Meu

Dialect: alternate spelling

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Woun Meu (alternate orthography)

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Woun Meu

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

974f85ca-2196-54fa-aa19-a0078d3a03e9

Contents

MATEO	1
MARCOS	83
LUCAS	136
JUAN	228
ECHOS	290
ROMANOS	370
1 CORINTIOS	407
2 CORINTIOS	443
GÁLATAS	465
EFESIOS	479
FILIPENSES	492
COLOSENSES	501
1 TESALONICENSES	509
2 TESALONICENSES	516
1 TIMOTEO	520
2 TIMOTEO	532
TITO	539
FILEMÓN	545
HEBREOS	548
SANTIAGO	576
1 PEDRO	586
2 PEDRO	597
1 JUAN	604
2 JUAN	613
3 JUAN	615
JUDAS	617
APOCALIPSIS	621

SAN MATEO

Maach peerdu aaujem Jesucristo igwia jöoi

Mateoou phā p̄aatarr

Chi phātarr. Ich mág libro phātarr wounpaita Mateo a thürnaa īchab Leví a thür sīejim, Jesús däi i bù ogdaba wēnurraajerr khūun eem äb. Jesús däi khapeerkhaju naweran sīi Romaam gobierno athee òrag dëbpaar jēeujem phidagta wai sīejim.

Chijā khūun atheeta phājī. Mateoou mág libro phātarran judionaan atheeta phājim, ajapcharan ich meeun atheema. Judionaan warrgarwe ēwandamau woun äb am ee Reikhamkhīir püju jaaujerr khaphu narr aawai aata nūajeejim aajem. Ich maata judionaan amach meúa “Mesías” aajeejim, maimua griegonaan meúa “Cristo” aajeejim.

Mamu mag amau i nūajerrta ya Jesús Mesíaskha pierrwaijā judionaan chi pörnaanau pöd būrjā i khaug aubajierram. Maguata sīi jūrram khūunaun, “Jā sīi maestro khabahab” aawai, deeum khūunau jūrr, “Jā sīi ēwandamau ich i jaaupibaawai òrag jaaujem khabahab” aajeejim. Mamu mag nūm ee ãaur khūunaun chadcha Mesías gaai i thūajeejim aajem. Örau mag khaugba i jaaujerr aawaita Mateoou mág ēsap phājim, ag gaai ich meeunag Jesuun chadcha mag amau Mesías nūajerrau a khat jawaag.

Khan jawaag ajī. Mateon ich ēwandam Iewaa Jesús däicha nūrrarr aawai irua mag nem jaaumamjā chadcha ich jūgucha ūrwi irua nem wau nūrrarr ich daúacha oojerrta jūrr jaau sim. Mag ich jūgucha Jesuu iekhamatarr ūrjerr aawai aata ich meeunag khat amkhīir phājim (5:1–7:29; 10:1-42; 13:1-53; 18:1-35; 24:1-25:46). Mamu ürcha irua òrag khat apim khōsi sierran Jesuuta chadcha örau nūajerr Reikha bēetarr aawai i iek ükha nūmuata ichdēu jaaujerrjō ēwandamaga tūduraa dich thāar ee chi Pörkhapiju aai nūm ajim. Maata ürcha thumaam khūunag khat apim khōsi sīejim.

*Jöoin Jesucristo dau naweram khūun
(Lc 3:23-38)*

¹ Mua pārag īgkhakhim, jāga warrgar David reikha sīerrjō, ēwandamau jūrr ich Iewaa Jesucristoogta mág durr gaai chi Pörkhampīir ichdēucha püjī. Mag Jesucristojā mag rey David khararr ag chaan ewagam khūun dēn ajim a khat amkhīir, ag nawe jöoi Abrán khararr sīejerr aigmua ewag pawī khīeb chi Jesús thaabatarr aig pārag jaaukhim.

² Maataa, ich jöoi Abrán, Isá aai ajim anaabá;
maagwai, Isá jūrr Jacob aai;
Jacob jūrr Judá aai.

Mamu mag Judá ich appai khaba, tagam ich khodnaanpa doce naajim aajem, ich khurau, ich jöoi Jacob chaainpai.

³ Mag ich Judá, Fares aai anaa īchab Zara aai ajim aajem; am äd, Tamar a thür sīejim aajem.

Mag Fares, Esrom aai ajim;

maagwai chi Esrom jūrr Aram aai.

⁴ Ich Aram, Aminadab aai ajim aajem;
maagwai chi Aminadab jūrr Naasón aai.

Nasón jūrr Salmón aai ajim aajem.

⁵ Chi Salmón, Booz aai ajim aajem, Rahab düím;
maagwai chi Booz, Obed aai, Rut düím.

Obed jūrr Isaí aai ajim aajem;

⁶ maagwai chi Isaí jūrr mag rey David khararr ag aai ajim aajem.

Mag chi rey David, Salomón aai ajim aajem, Urías juu eem uui khecheu
autarr düím.

⁷ Salomón, Roboam aai ajim aajem;
maagwai Roboam jūrr Abías aai;

maimua chi Abías jūrr Asa aai.

⁸ Ich Asa, Josafat aai ajim aajem;

maagwai Josafat jūrr Joram aai;

maimua chi Joram jūrr Uzías aai.

⁹ Uzías, Jotam aai ajim aajem;

maagwai chi Jotam jūrr Acaz aai;

maimua Acaz jūrr Ezequías aai.

¹⁰ Chi Ezequías, Manasés aai ajim aajem;

maagwai Manasés jūrr Amón aai;

maimua chi Amón jūrr Josías aai.

¹¹ Chi Josías, Jeconías aai ajim aajem.

Mag chi Jeconías khod âbam khuen khapan sīejim anaabá, maach jöoin
israelnaan Babiloniapienau amach durrag pürkha arr nūm jaar.

¹² Mag am chikhamnau amach durr pürkha arrtarr khur, Jeconías chaai
paarpajim aajem.

Ma, Salatiel a thärjim aajem, Zorobabel aai.

¹³ Ich Zorobabel, Abiud aai ajim aajem;

maagwai chi Abiud jūrr Eliaquim aai;

maimua chi Eliaquim jūrr Azor aai.

¹⁴ Ich Azor, Sadoc aai ajim aajem;

maagwai chi Sadoc, Aquim aai;

maimua chi Aquim jūrr Eliud aai.

¹⁵ Chi Eliud, Eleazar aai ajim aajem;

maagwai chi Eleazar, Matán aai;

maimua chi Matán jūrr Jacob aai.

¹⁶ Chi Jacob, José aai ajim aajem.

Mag Joseeta, María jaai ajim anaabá;

maimua chi María, Jesús ãd.

Mag Jesuuta maadëu ich Ēwandamaucha püiwia bëejim aajem ag Jesuu,
amach peerdu aumkhuir warrgarwe õrau nñajerr.

¹⁷ Wajapcharan, mag jöoi Abrán khararr sīerr aigmua ewag pawi David
reikha sīsiju jaar pa nūm aar, catorce generaciones dichjim anaabá. Mag
David sīsiewaim aigmua ewag nassi pawi maach jöoin israelnaan Babilo-
niapienau pürkha arrtarr jaar pa nūm aar agjō catorce generaciones
dichjim aajem. Mag maach jöoin Babiloniapien durr narr aigmua ich
Ēwandamaucha püiju jaaujerr ewag nassi pawi thaabachë nūm jaar pa
nūm ora agjō catorce generaciones dichjim anaabá; ajapcharan maach
Pör Jesús thaabachë nūm jaarma.

Jesucristo thaabatarr

(Lc 2:1-7)

¹⁸ Mag Jesucristo thaabatarran mugta ajim aajem:

Chi María, ewag pawi i ãdpaju, ya Joseeu iek dee wai s̄ejim aajem, ag d̄ui paag. Pari mag s̄i iek dee wai s̄iewai agtha ag d̄uijā khaba n̄umta bi ee pabaadējim anaabá. Pari ma chan chikham d̄enjā khaba, ich Ěwandam Akharauta ich iiu aawai mag i bi ee papijim anaabá.¹⁹ José chi jaaipajuun Ěwandam dau na nem agchata waaujerr aawai, s̄i warre ich ɻ̄i chi thethemnaanag jaauju khâyau, ichta warag s̄i kh̄uu öb̄erjū kh̄irjubaadējim aajem.²⁰ Ya irua mag p̄ajju kh̄irjubaadēmta, Ěwandam chog ügtharmua b̄eewi irig, —José, David khararr chaain ewagam kh̄uuñ bi eem, oob pach ɻ̄i p̄ajju kh̄irju chiram ajim anum. Jäg chaai irua bi ee wai sim chan deeum d̄en khaba, ich Ěwandam Akharauta jõorpitarr khabahab ajim anum.²¹ Mariaau jäg chaaidam athaawai i thärdam Jesús a thärbá. I thür magta thäru, ichdëuta ich phöbör amach pekau ee th̄anum peerdu auju aawai ajaumajim anaabá chi Ěwandam chogau.

²² Mam̄ thum mamagkharran, ich i jaaujem kh̄uuñag maach Pör Ěwandamau phäpitarr gaai jaau simjöö öb̄erb̄ig mamkh̄irta magpibajieb. Mag irua phäpitarr gaai mag sim:

²³ “Ūi õor meraa khitum bi ee pawi chaai ooju.

Mag chaai thärdam Emanuel a thäru” a ph̄a sim.

(Is. 7:14)

Mag Emanuel a simuñ, “Ěwandam maach d̄ui sim” aawaiu.

²⁴ Maimua mag chi José kh̄ai werba th̄naawi daukhanpawi phiid̄ubaadeeu, Ěwandam chogau ichig jaautarrjö tag María p̄ajju kh̄irjuba, ich mag ag d̄ui s̄isjim aajem.²⁵ Pari mag ag d̄ui ya ich ɻ̄iukha wai s̄ierrjā, chi chaai auba n̄ewe chan José b̄ürjā ich ɻ̄i d̄ui khapes aba aajeejim anaabá. Ya maimua chadcha chi Ěwandam chogau jaautarrjö chi chaaidam athaawai, Joseeu i thärdam Jesús a thärbjim aajem, ichig thäri jaautarrjö.

2

Edau öbeerjem bi garmua reinaanau chaai oothurtarr

¹ Mag Jesús thaabaawai phöbördam Belén anum eeta thaabajim aajem, Judea durr. Mag jaar Erodeeta mag Judea durr reikha s̄ejim aajem. Ich mag jaar ɻ̄ichab kh̄irjug khaug athee chi machnaan magonaan anum kh̄uuñ edau öbeerjem bi garmua b̄eijierram aajem, Jerusalén phöbörög. Makhuñ, edjā eem ph̄idagta estudiejem kh̄uuñ ajim aajem.² Mag b̄eewi bardatkhachëwi, judionaanag, —Pääar rey thaabatarr, ɻ̄jamta wai n̄ema? I thaababarm jaau sim ph̄idag maach daúacha ootarr aawai iita marau jär wëdurumgui aajeejim anum, iita judionaan reikhaju aawai i ajaug thö iekhaan.

³ Mag judionaan rey thaababarm anum ūr athaawai chi rey Erodes warre khakhaisamjö aadējim anaabá. Mag n̄em d̄ui tagam kh̄uuñ chi Jerusalenpienjā jügderraata aphöbaadējim anum.⁴ Magbaawai chi rey Erodeeu phadnaan chi pörnaan thum Moiseeu Ěwandam iek ph̄a p̄aarr jawaag chi machnaanpa thärkhuñipüiwia amag, —ɻ̄jamta mag warregarwe Ěwandamau päiju jaaujerr thaabaju aajë? ajim anum.

⁵ Magbaawai amachdëu irig, —Judea durr phöbördam Belén anum eeta thaabaju aajem anaabahab, ich magta Ěwandamau ich i jaaumie Miqueas khakhitarrag jaaupitarr aawai ajim anum. Mag irua jaautarr iek gaai,

⁶ “Pääar, Judá durram phöbördam Belenpien, päran chadcha khapan khaba durrum.

Mag durrab mamu, pāar ee āb thaababarmuata israelnaan mu ūorkha thunum khuun gobernaaju aawai, pāach durr agjō phōbōr thunum ee pāar phōbōr chan chi serbiibam khabam” a phā simgui ajierram anum, chi Erodeeg. (Mi. 5:2)

⁷ Phadnaan chi pörnaanau maestronaan däimua ichig mag jaaubaawai, chi rey Erodeeū jūrr mag chi magonaan ed öbeerjem garmua bëetarr khuun amach appai thürkhanaa wajapha ichig jaaupijim anaabá, jäagwaichata mag phīdag amau oo naajī. ⁸ Mag wajapha ichig jaaupinaan chadau amag, —Ísin chad èréubaadët ajim anum, Belenag. Èréubaadëwi thumaa jēeu oopetat ajim anum, wajapha mag chaai khap aag. Maimua ya pāachdēu wajapha khaphu naisiewai mau mu aar iek pülpapäit, muajā mawia īchab pāar dēnjo i ajaug thö iekhaimaag ajim anaabá, juau ogthom.

⁹ Mag chadcha chi rey Erodeeū amachig jaautarrta jüg thöba èréubaadëjim aajem. Mag wëtumua, warrcha amach thugduawai amachdēu phīdag ootarrta deeu ūwai am na phuu jöisijim anaabá. Magbaawai ag ëudee oo warrmamua, ya chi chaai sim aig pabaimaawai, ag ür edjā ee bar jöisijim anum. ¹⁰ Mag amach chi magonaanau chi phīdag oo athaawai onee aphöbaadëjim anum. ¹¹ Mag barwia, chi chaai khérarr aar dubnaa ooimaawai, chadcha chi chaaidam ich María däi ooimajierram anaabá. Magbaawai ag khürphee jíepör phōbkhanaa i ajaug thö iekhajierram aajem, ich reikhaju igwi. Magnaa amach nem wai bëetarr eem phīr maimua incienso mirra däi thūpha khithëem aunaa irig deejierram aajem. ¹² Mag agtha am aig num ee, ich chi Êwandam chogau khääi khōrg ee tag amag Erodes gar dichpiba jaautarr aawai, ag garjä dichba, deuem khud garta phuurdu dichwi amach durrag wëtjierram aajem.

Egiptoog chaai dur arrtarr

¹³ Mag chi magonaan èréutarr khur Êwandam chogau deeu José khääi khōrkhari auwia irig jaaujim aajem, Erodeeū chaai thōopuyaag jürpiju. “Mamu magju nawe phiidukhawi jöpkhaa chaai däi Egiptoog èréubaadët” ajim anaabá. “Mua jaaubam aig chan oob mammua bëemiet” ajim anum.

¹⁴ Magbaawai José daukhanpawi, chadcha ag bärre nem khür khaugwia, agtha äspaju wají nuwe, jöpkharraa amach chaai athaadëjierram aajem, Egiptoog. ¹⁵ Mammua da bëeba, ya chi Erodes meebaaradëm a ûrbaawaita deeu bëejierram aajem. Pari mam mag chaai arrtarran, maan maach Pör Êwandamau ich i jaaumie Oseas khararrag jaaupitarrjö amkhür ajiebma. Magju igwiata chi Oseas khararrag Êwandamau, “Egipto durrmuata mua much Chaai thärpuiju” a phäpójim. (Os. 11:1)

Erodeeū chaain khéchpi jaautarr

¹⁶ Erodeeū chi khürjug khaphum khuun nu sim ee, īchab khaug athaadëjiem, ya jūrr deuem khud garta phuurdu èréubaadëm. Mag ich khügurbapäaiwai, khür machgau warm khuunau ichig jaautarr khürjunaa, Belén phōbōr eem chaain maimua ag bigaau phōbördam nunuidum eem chaaindampa thumaa añó numiimua eegam khuundam khéchpi jaaujim anaabá. ¹⁷ Mag khéchpi jaautarran, maan mag chaain öbarm gaaimua Êwandamau ich i jaaumie Jeremías khararrag phäpitarr gaai jaau simjöta ajim. Irua phä puatarr mug ajim:

¹⁸ “Ramá phōbōr ee uhi bïlep jëbu ökhürjug machgau idawaa uapëpér khaju.

Ma Raquel ajim, ich chaain ewagam khuun athee blewai.

Mag sim chan par khir jasenka numja khupaba, waragta ble thunaaju
ich chaaindam ötarr athee” a pha sim Êwandam iek gaa*i*. (*Jr. 31:15*)

¹⁹ Pari chi Erodes meetarr khur, agtha chi José mam Egipro num ee,
Êwandumau ich chog püwi khai khörkha thunum eeta irig, ²⁰ —José,
phiidubbá aichejim anum. Chaai thooju ekha narr khuunja amachta ya
khechphöbaadeewai ya deeu päach durrag chaai arrju aai numgui ajim
anum.

²¹ Magbaawai José phiidubwia Jesudam düi chi adpa deeu uwai Israelag
beejierram aajem. ²² Pari mag chi rey meebaadeewai, chi iewaa Arquelao
a thür sierra jürr Judea durr ich aaijö reikha sisim a ürbaawai, agug maju
ögkhajim aajem. Mag num ee ichab deeu Êwandumau khaiapi athaawai,
Êwandum chogauja magug mapiba jaautarr aawai jürr Galileaagta ereuuj
anaabá. ²³ Galilea durr barwi, sii khajapha Nazaret phöbördamagta
wettwi, mamta naaimajim aajem. Pari mag Nazaret phöbör eeta naaimar-
ran, maan Êwandumau ich i jaaumienag jaaujerrjö, Jesús Nazaretpierr a
thürju arr aawai ajima.

3

*Juan chi õor pör choomieu Êwandum iek jaau nurrarr
(Mr 1:1-8; Lc 3:1-9,15-17; Jn 1:19-28)*

¹ Warrcha Juan chi õor pör choomieu Êwandum iek jaaubaadëm jaar,
Judea durr büürja õor chukag eeta siejeejim aajem. Mam ich sim aar
õor maawaita amag jaaumamua, ² “Päach khaibag asie ewag khirjuwia
Êwandumagta chugpaapi jeeubathü” aajeejim anum. Magnaa ichab, “Ya
muigmua jöpcha ich Êwandumau maach thumaam khuun Pörkapiju
maach ee päiju” aajeejim anaabá. ³ Mamu maan Juanau mag jaau
nurraju igwiata chi Êwandum i jaaumie Isaías khararrau Êwandum iek
phäwaija mag phäjiebma:

“Woun äb ajappai õor barba aajem aar siejemuata, ich aar õor bar-
baimaawai, ‘Maach Pörön ya beeimu sim’ a jaau nurraju.

I beeju nawe päach thäar khir khaugbat’ aju, ‘thäraucha khosi i iek
ükhaag’” a pha sim. (*Is. 40:3*)

⁴ Ich chi Juan khajü camello khaar dënta kha siejim aajem; maagwai i
ãi jüajemja nemhüd dën ajim aajem. Ichin pabü ee asphitjö sim langosta
anumta pa miel düi khö nurrüm iiuta siejeejim aajem, tag deuem nem
khoojem chukhu aawai. ⁵ Irua mag jaau nurrüm khaug athaawai, Judea
durram khuun Jordán igaau joobaajerr khuun düi Jerusalenpienpa i iek
ûraan beejeejim aajem. ⁶ Mag beezia amach pekau Êwandumag chugpaapi
jeeubaawai ichdü am pör choopäimaajeejim aajem, Jordán ee.

⁷ Pari Juanau oowai ich aig Moiseeu Êwandum iek pha puatarr wa-
japcha urkhaajerr khuun khapan bee thunum düi ichab tagam khuun chi
machnaan saduceo anum khuunpa bee thunum oobaawai, amag magjim
anum:

—Chi khaibagnaan, zkhaíu pärag jaauwai Êwendumau maach i agkham
ed sii pör chootarr gaaimuapaita päar i jua machag awtbaju a jaaujü?

⁸ Sii päach pör choopi numuapai chan irua päar aubam ajim anum.
Êwandum jua machgau dau aphü amapha num khai, päach khaibag
thumaa asie ewag khirjuwia, Êwandumag isegpi jeeuwia, chadcha Êwandum

iek ükhaajem khueñjö abat ajim anum, pāach khapeen däijä. ⁹ Oob pārau chikhamnaan dënjo, pāachjā warrgar pāach jōoi Abrán khararrjö Ěwandam däi khapeerkha num awi, “Maran Abrán chaainau; mag i chaainkha numta, jāga Ěwandamau mag maar dau aphue apibarju?” a khüirjumiet ajim anaabá. Sii mag Abrán chaainkha num gaaimuapaita mag ügthar öbeerjem akhiin, mokdau mag thanumjä Ěwandamau õrag paapüiwia, mukhueñjä ïchab Abrán chaainau aju aai sim. Mamu mag Abrán chaain chaar awiajä ichiita Ěwandam jua machag äwatab khaba äwatju. Mag khöch khaba num khai, pāach khaibagta warre Ěwandamag isegpi jeeubat ajim anum. ¹⁰ Pārau khaphu naabá, nemjirjä khaigbamun thu wärpmajem. Ich agjota ajugui ajim anum ïchab Ěwandamau pāar däijä. Ya irua pāar chachimuu sim. Ar õor amach khaibag isegwia Ěwandamag chugpaapi jeeuba num khueñnan, ar pa thupüiwia juser aadee örpüi numjöta aju ich Ěwandamau am däi. ¹¹ Mua chan pöd pāar thhaar wajaug paa aubam. Ěwandamagta pāach khaibag chugpaapi jeeubaawai muan sii dödamaupaita pāar pör choo chirumgui ajim anum. Pari mu ëudee äb urumun chadau mu khääjä jua theeg ürpai siawai, jäguan chad Ěwandam Akhaarjä pārag deewi pāar khaibagjä ötdau ee warre örbapüimjöta aju ajim anum. Mu chan mag chirum aig sii i chogkhaag-pajä serbiibata chirumgui ajim anum. ¹² Khüir khaphu abat ajim anum: I bëem ed i iek ükha num khueñnan, arroz pöm phierria wa japha äkha thanueubarmjöta aju. Maagwai i iek ükhamapha arr khueñ, jürr chi arroz bü thuetarrta sii äbamug pāardunaas örbapüimjö aju. Magbarm chan ötdau thoo khaugba sierrum eeta ich Ěwandamaucha barkhuiipüijugui a jaaujeejim anum Juanau ich aig bëe num khueñnag.

*Juanau Jesús pör choottarr
(Mr 1:9; Lc 3:21-22)*

¹³ Biek äb Galilea durrmuua Jesús Jordanag majim aajem, Juanau õor pör choo sierr aar ichjä agjö Juanag ich pör choopien. ¹⁴ Mag mawia, ich pör choopienta bëejim abaawai, Juanau i pör choomaphapaim iekhau irig, —Puchdëuta mu pör chooju aai chirumta mag muata pu pör choobaadéjupá ajim anum, Juan garmua.

¹⁵ Magbaawai Jesuu, —Idëu magma ajim anum. Ichiita maadëu Ěwandamau jaau simjö i ipierr thumaa nem wauju aai naabahab ajim anum.

Magbaawai Juanau, —Magan chadau ajim aajem.

¹⁶ Mag, chadcha Juanau i pör choopüijim aajem. Mag ich pör choobapäiwai, durr waaidunaas oowai, edaujäata weeudubaadëm eemua Ěwandam Akhaar duburjöo khitumta bëewia i gaai jupchëjim aajem.

¹⁷ Magbarm ee ïchab ügtharmua woun iekjö, “Muuta mu Chaai mu chdëu jäsehne wai chitummu; i gaaimua mu onee chiraajemgui” abarmjä ürjim anaabá.

4

*Dösätau Jesús khügur auju êkhatarr
(Mr 1:12-13; Lc 4:1-13)*

¹ Maimua ich Ěwandam Akharaupai Jesús warp õor chukag chuei warjim aajem, ich garmua mepeer pödju khaphu sierr aawai juau ogthom mam chi dösätag ich khügur auju êkhapieg. ² Mam ich appai cuarenta días

y cuarenta noches b  urj   thach kh  ba chirajim aajem. Maimua kh  ai khapan mag dichdimaawaita, i iek i j  s  o aad  jim aajem. ³ Magbaad  m eeta d  s  t chi dau l  k b  ejim anaab  , i imeerkha i kh  gur auwia J  oi dau na nem khaigbam waupiju   khaag. Mag b  ewi irig, —P   chadcha   wandam Iewaa khai, magan m   dakh  ir mokdau m  g th  n  m panag paabap  i aich  jim an  m.

⁴ Pari ichig magbaicheewai j  rr ichd  u chi d  s  tag, —  wandam iek ph   sim gaai jaauwai, “S  i thach kh  ju appai khap amkh  ir irua maach ompaabajim” a sim. “Irua maach ompaataran, thach appai kh  irjuju kh  ai, ich ipierraas w  n  rramkh  irta maach ompaajim” a ph   sim a chirajim aajem irig.

⁵ Mag ij  j  b naawi, chi d  s  tagta   wandam Akharau   d  raa Jes  s arrpijim aajem, Jerusalenag. Mag athaad  wi, Aai i j  eujem dih  u   r ügthaa arrnaa, ⁶ irig magjim anaabma, chi d  s  tai:

—P   chadcha   wandam Iewaa khai, magan m  g ee baubaad ajim an  m. P   chig aba khabahab.   wandam iek ph   sim gaai, “Ich   wandamau ich chognaan p  iiju” a s  ebahab ajim an  m, “p   th  a w  n  rramkh  ir.” Maagwai m  g ee p   baud  khiinj  , “amau s  i amach juu eeta p   j  au aubajup, buju aimaa p   chig am ugua.” ¡Baubaad! ajim an  m, chi d  s  tai irig.

⁷ Magbaawaita j  rr ichd  u chi d  s  tag, —Ichab   wandam iek ph   sim gaai jaauwaij  , “  wandamau chadcha p  ach th  aju awi oob nem parhoob amiet” a s  ebahab a chirajim aajem irua.

⁸ Maimua   bmiecha paawai deeu chi d  s  taupai durr p  oma sim gaai i arrjim aajem. Mag durrs   gaaimua dawaa durr warpham magwe thum ag gaai nem th  n  m d  i irig oopinaa, ⁹ —Pua m   b  ukh  arr ph  obkhanaa m  rugta   wandamagamj   j  eumun, ar p  chd  u nem oo sim thumaa mua p  rugta deejugui ajim anaab  , chi d  s  t garmua.

¹⁰ Mam   mag n  u paawaita Jesuu irig, —  wandam iek ph   sim gaai jaauwai, “P  ar P  ron   wandamau;   ba irigpaita j  eubat, maimua   ba i iekpaita ipierraas abat” a sim. Magnaa mag s  ebnaa p  d  u p  uchta j  opkhaa m  aigmua s  iubaad a chirajim aajem irua.

Mag, b  urj   i ipierraas abajim anaab   Jesuu.

¹¹ Magbaawain chadau chi d  s  t s  iubaadeewai i iek ich appai chirsijim aajem. Mag ich appai aadeewai   wandam chognaanauta ügtharmua b  ewi   u i kh  ir j  senk  ha naaich  jim aajem.

*Jesuu warrpem Galilea durr   wandam iek jaauubaaderr
(Mr 1:14-15; Lc 4:14-15)*

¹² Juan chi   or p  r choomie ya c  rcel deg ph  ar wai n  m a   rbaadeewai, Jes  s Galileaag majim aajem. ¹³ Pari ich b  autarr ph  ob  r Nazaret eepai s  eba, warag Capernaumag petajim aajem, th  rrd   igaau joobaan, warrrgar maach j  ooin Zabulonnaan Neftalinaan d  i joobaajerr durr. ¹⁴ Pari mag i mam matarran,   wandam i jaaumie Isa  as khararrau ph   p  arr eyaa   bermkh  ir ajim. Mag irua ph   p  arr gaai mag sim:

¹⁵ “Zabulonnaan joobaajerr per  s maimua Neftalinaan joobaajerr perasta   or peerduju woun n  rraju” a sim, “Jord  n igaau thoom igar, ph  as igaau, maimua kh  eb Galilea ee judionaan khabam kh  un joobaajem aram magwe.

16 Magbaawain sii khī thənəm ee naajerr khən aarta õt bū arar aimamjöta aju.

Peerduju khaugba aawai pöd ügthar öbərbaju aajerr khən atheeta edau aardubaadēmjöta aju.” (Is. 9:1-2)

17 Magtarr aigmua Jesuu ich Aai i jajawagmamua, “Pāach khaibag isegwia, Ėwandamagta chugpaapi jēubat, maimua irigta ɻduraa pāach Pörkhapbat” aajeejim aajem ūrag.

*Dō ɻamien jayap Jesuu ich dāi phē arrtarr
(Mr 1:16-20; Lc 5:1-11)*

18 Biek âb Jesū thərrdō Galilea igaau nərrəmu, õor numí ooimajim aajem. Makhən khod âbam khən ajim: aaijā âba, âdjā âba. Am thär, âb Simón ajim, ich mapai īchab Pedro a thär sīejim. Maagwai âbakhai Andrés a thär sīejim. Amach dō ɻamien arr aawai, irua ooimaawai, atarraai bar khodjörrajim aajem. 19 Mag oobaimaawai Jesuu amag,—Mu dāi wëttarau ajim anum. Ich jāg pāach mug sii dō ɻa gaaipai nəmjo, mug atag jūr mug iek ūrag jaau gaaipaita nəsijugui ajim anum amag.

20 Magbaawai amach atarraai phēphawi chadcha i dāi ɻerubaadējim aajem.

21 Maimua mag Galilea igaau mamua ag atag deeu ūwaai õor numí ooimajim aajem, agjō âbam khodpai. Makhən Santiago ajim aajem Juan dāi, jōo Zebedeo chaain. Makhənja dō ɻamien arr aawai, irua ooimaawai, amach red thərrdu sīsidumta kha naajim aajem, bote ee amach aai dāi. Mag oobaimaa, makhənagjā Jesuu, 22 “Mu dāi wëttarau” abarm bürre sii amach redjā khaugba, bote dāi amach ayag phawi i dāi wëtjim aajem.

*Őor pōm thənəmug Jesuu maach peerduajem iek jaautarr
(Lc 6:17-19)*

23 Mag nərrəmu Galilea igaau Jesuu jaau phērdə nərraajeejim aajem, phöbödam khékhdəm ee judionaan Ėwandam iek jaaujem di sīsidəmpier. Mag jaau nərrəmən maach peerduajem iekta jaaunaa īchab Ėwandamagta dich Pörkhapiju aai nəm aajeejim aajem. Mag nəm dāi õor amach khamor machagpierr ich aig wai bēe nəmən monaupūinaa sii kha mamachdögpä chugpaapäi maajeejim anaabá. 24 Siria durram magwe Jesū mag nərrəmən bī wëjorr aawai, õor khamor machag khūrpierram khənnta i aig waibējeejim anaabá: sii khajapham khamor machag paraam khən, kha mamachdögpä paraam khən, dösät bēn paraam khən, pör bēnmie paraam khən maimua bū wa jua khājā Jēserm khənna waibēemamən, Jesuu monaupäi maajeejim anaabá. 25 Õor pōoma Galilea durram khən, Decápolis durr phöbör nənəidəm eem khən, Jerusalenpien, Judea durram khən maimua Jordán i atag ed öbeerjem garm khənna Jesū ūudee pos aajeejim aajem.

5

Durrsi gaai ich Aai iek jaumamua chijā khənnta onee aju aai nə a jaautarr

(Lc 6:20-23)

1 Mag õor pōm ich ūudee nootubaadēm oobaawai ich Jesū warag durrsi gaai waaidə öbərwi oo sīsijim anum. Magbaawai i khapeen i dāi wēnraajerr khən ich bigaau ohood aphöbaadeewai 2 jāga chadcha

Ēwandum dūi ajapha wēnurraju aai nū a jaaumamua magjim anūm, thumaam khūunag:

3 'Pāar ar pāach khaigba nūm khap Ēwandamagta pāach eeg oopim khōsi durrum khūun, onee abat ajim anūm, pāachta i dūi āba jooba wēnurraju aawai.

4 'Pāar ar pāach pekau pōm nūm khaug auwi ökhīrjunaa Ēwandamagta chugpaapi nūm khūun, onee abat ajim anūm, ich Ēwandamauta pāar khīr jāsenkhawi pāar khīr onee apiju aawai.

5 'Pāar ar būur abarm gaaimua meeukhaba khīr thūu Ēwandamagta pāach dūi ichdēu ampierr apiejem khūun, onee abat ajim anūm, pāach mag nūm paar irua durr iiur deeju a simjā pāachdēuta jūaju aawai.

6 'Pāar ar Ēwandamau waupim khōsim nem wawaagta jāsog thūnūmjönaa öbichag thūnūmjö nūm khūun, onee abat ajim anūm, mag nem wajapha waum khōchkhā nūm khūun juagta Ēwandamau dūi oojeewai.

7 'Pāar ar wir aig pāach khapeendamjā dau aug khaug paraa aajem khūun, onee abat; pāachdēu am dūi jāagjem paran Ēwandamaujā agjō pāar dau aug khaug paraa ajugui ajim anūm.

8 'Pāar ar thāar ajapha nūm gaaimua āba Ēwandum dawagaata nem waaujem khūun, onee abat ajim anūm, pārauta pāach mag nūm gaaimua Ēwandum khīr ooju aawai.

9 'Pāar ar pāachdēu Ēwandum iek ükhatarr gaaimua pāach khōinaa nūmjö khōinaa amkhīr õrag jaaau durrum khūun, onee abat, pāachta Ēwandamau ich chaainkha auju aawai.

10 'Ar Ēwandamau nem waipi sim ipierraar nem wau nūm gaaimua jūrr õrau pāach dūita khaigba aawai dau aphū durraajem khūun, onee abat ajim anūm, pāachta mug atagjā Ēwandum dūi āba jooba wēnurraju aawai.

11 'Ar mū gaaimua õrau pāach khīr iekhanna pāach gaaijā juu khūaba nūm dūi ūchab sīi pāach khaibag waum khōchgau pāach dūi chad khabam iekta chadam iekjōo aadēp aawai, warag onee abat. 12 Pari pāach dūi maagwaijā, oob ökhīrjuu amiet ajim anūm. Magju khāai warag onee abat; pāar mag nūm jūrran ügtharin pāar athee nem wajapham pōomata thūnūm. Ís jāg pāar dūi khaibag thūnūmjö aba aajeejieg ajim anūm warrgarwejā am jōoinau Ēwandum i jaaujerr khūun dūi. Pari magtarr Ís am ügthar Ēwandum dūi onee naabahab a jaaumajim aajem.

Thakhaar anaa õor atheem ararag

(Mr 9:50; Lc 14:34-35)

13 Mag iekhakhagmamua ich Jesuupai, 'Pārau khaphū nūmgui ajim anūm, thakhaar nakha aadēkhiin, tag būurjā maadēu nem igba sīsiju. Magbaawai sīi õrau ag ür èrēu dich thūnaawiajā, ausūuba ich mag bū ee sīeju, tag igba sīlewai. Jāg nem ãrpimaaugau thakhaar iigjemjō, pārauta õor okhooju arrjā üu mū juapierr khaigpēr durraba aajeeb ajim anūm okhoopimaaugau.

14 'Jāg durrsī gaai phöbör sim pōd dau merju khaba aajemjō, pāraujā pāachdēu mū iek khaugtarr chan pōd meerju khaba nūmgui ajim anaabā, pāach nem wajapha wau nūm gaaimua pāachta mūig eegarm khūun athee khūchag ee lámpara paa dānūmjö naawai. 15 Pārau khaphū nūm, lamparaan paanaa sīi nem bū ee ausūuba, dau garta ausūujem, dijā thum araraa amkhīr. 16 Ich jägtä aju aai nūmgui ajim anūm pāarjā.

Magua pāachdēu nemdam wajapha wau nūm gaaimua pāachta õtdau phuu dññamjō abat ajim anūm, thumaam khññan na arar amkhñir; mag pāach nem wajapha wau nūm gaaimua maach Aai ügthar chirñmta thumaam khññnau thömkñir.

Moiseeu ley phā pñatarr Jesuu jaautarr

¹⁷ 'Oob pārau mua mag Moiseeu ley phā pñatarr warre isegpääin wa sīi warrgar Ēwandam i jaaujerr khññnau nem jaaujerr khññijā isegpääinta bñejim amiet ajim anūm Jesuu. Magju khññai muan warag chadcha ag gaai jaau sim thumaa wawaanta bñejim. ¹⁸ Cha mu iekha chirñm iekhau, mug durr jõoita edaujā dñi Ēwandamau i agkhabam aig chan, ley gaai jaau sñsidñm iek bñdam ãbjā okhoopibaju. Ichiita nem thumaa ich jaautarrjō öbëbërg majugui ajim anūm. ¹⁹ Magua, ãbmua khññijā leidam bñthñ khitawiajā ag gaai jaau sim iek bñ ãb khññijā ñurkhaba, ni ag gaai jaau simjō amkhñir ich paarmua deeum khññnagjā jauba sim chan, Ēwandam maach Pörkha sim durr paaukhaimaawajā ichta thumaam khññun khññijā juu eegpai sñrraju. Pari magba, ar ichdēujā mag ley gaai jaau simjō ipierraanaa warm khññnagjā agjō ag gaai jaau simjō ipierraan amkhñir jaau simñn chadau, mag Ēwandam durr paimaawajā ïchab ichta warm khññun ñrpai sñsjugui ajim anaabá. ²⁰ Magnaa ichdēupai, Pärauta ich Ēwandamau nem waipi jaau simjō nem wauba, sīi jāg Ēwandam iek jawaag chi machnaan aajem khññnjöpae nem waunaa Moiseeu ley phā pñatarr ñurkhaajem khññun dñnjöpaita nem wau nūm chan, pāar ügthar öbërbamgui ajim anūm.

*Dich khapeen dñi meeukha nñmpaijā pekaau
(Lc 12:57-59)*

²¹ Maimua ich Jesuu magjim aajem: 'Pärau khaphu nñmgui ajim anūm, warrgarwejā pāar jõoinau, "Oob õor thññ; chi õor thññ simñn ich agjō thññopüju aai sim" a jaaujeejim. ²² Pari mua mag chirñmgui ajim anūm: Õor thññoba awiajā sīi dich khapeendam dñi meeukha nñmpaijā ich agjō pekaukha öbér sim. Sīi dich khapeer meeukhamkhñir i khñir iekha nñmjjā pekaau; chi mag iekha sim khññun, thethemnaanau khaibag waapi jaauju. Maimua ar sīi chikham thñp iekha simjā ya sīi khñmje durr barpñjuuta sim; õor thññoba ab mamu ich agjō sñebahab ajim anūm, pekauta wau sñewai.

²³ 'Maguata mag chirñm: Pu, Ēwandamag nemchaaита ofrendakha deenaa jéwaan mam; pari mag mam ee pu khñir ee dññisim, ãbmua pñch dñi iekkhñrdam paraa sim. ²⁴ Magbaawai pñch ofrenda chi nemchaaин phaajem aig pñawi, mag pñch dñi khaigba sim aar mawi, ithñu i dñi iyññ awi, khñinaa nñisit a jaaumajim anaabá. Maimuan chadau deeum mawia pñch ofrendadamau Ēwandamag jéebamí ajim anūm.

²⁵ 'Wa ãbmua khññijā leinaanag pu khaibag waumkhñir pñch jawaan arrwai, chi thethemnaan aar barwi jaauju nawe, i dñi wajapha iyññ awi khñinaa nñisit ajim anūm. Magbamñ chi thethemnaanau guardianaanag pu pñr deebaawai jñrr makhnñnau pu cárcel deg pñijugui ajim anaabá. ²⁶ Cha mu iekha chirñm iekhau, ya pñeta amau mag phñär athamñn, phatkhon gaaimua atarr khai, ãbmiecharam centaadam phagpñibam aigjā amau pu öbeerpñibajugui ajim anūm. Mua mag

chirumun, pāach khaibag Ņwandamag chugpaapiju aai n̄we chugpaapiwi i d̄i khōinaa ajuuta ēkhabat a chirum.

Jesuu dich ūor khabam d̄i khapes apiba jaautarr

²⁷ Mag iekhamamua ich Jesuupai amag magjim aajem: 'Pārau khaphu n̄mogui ajim anum īchab, warrgarwejā pāar jōoinau, "Oob pāach ūor khabam d̄i khapes amiet" a jaaujeejim. ²⁸ Pari īs mua mag chirum: Warre khapes aba awiajā, ābmuata uui oowi ich ödegpai khāijā, "Jāg uuita magju aai khitaba" a khīrju simun, mag khīrjubarmuapai ya ich thāar ee pekau waubarm mag uui d̄i.

²⁹ Magam uguata, pū juachaar garm daúa khāijā pū pekau waupi sim khai, jēunaa warre warp barbapūi. Mag dau ābpaim gaaimua puch mor thum khīmie durr maju khāai, dau appaita okhoobarmen, ūu simgui ajim anum. ³⁰ Wa pū juachaar garm juau khāijā pū pekau waupi sim khai, warre thāapnaa warp barbapūi. Jua ābpaim gaaimua puch mor thum khīmie durr maju khāai, mag juu appaita okhoobarmen ūu simgui ajim aajem. Wajapcharan magum pekau waumaaugau dau chukhumjō oobamjōnaa magum nem khaigbam wawaagjā juu chukhumjō abá, būrjā wauba. Magju khāai Ņwandam dau na puch morta s̄urkhabá a chirumgui ajim anum.

Jesuu uui p̄apiba jaautarr

(Mt 19:9; Mr 10:11,12; Lc 16:18)

³¹ Pārau khaphu n̄mogui ajim anum īchab, pāar jōoinau jaauwai, "Ābmua khāijā ich uui p̄agpam khai, warre ēsap gaai 'Mua pū p̄a chirum' a phānaata irig deeju aai sim" a jaaujeejim. ³² Pari īs jūrr mua mag chirumgui ajim anum: Ābmua khāijā ich uui deeum d̄i chadcha magba simta p̄a simen magan warag juau deeum d̄i magamkhīrjöta p̄a simgui ajim n̄m, magum gaaimua warag pekau waumkhīr. Mag ich ap sim awi chikhamnau p̄uatarr uuita au sim wounjā pekauta wau simgui ajim anum, agtha chikham uilkha simta au s̄iewai.

Chadcha dichdēu nem wauju jawaag jāga aju aai sī

³³ īchab pārau khaphu n̄m, warrgarwejā pāar jōoinau jaauwain, sī parhoobam nem igwiata dichdēu nem wauju a iekhabarmen chadau pōd naspawiajā dich iekhatarr chaaur aju khaba sim" a jaaujeejim. Magarrau "Maach Pōr Ņwandam igwiata mua mag nem wauju a iekhabarmen chadau pōd naspawiajā dich iekhatarr chaaur aju khaba sim" a jaaujeejim. ³⁴ Pari īs mua pārag mag chirumgui ajim anum ich Jesuu: Oob būrjā nem inagdam igwia khāijā mag gaaimuata nem wauju a iekhamiet. Edjā Ņwandam khu juupjem aawai oob edjā igwiajā mag gaaimuata nem wauju amiet. ³⁵ Mag durrjā sī Ņwandam bū d̄enueujem aawai ni mug durr igwiajā oob mag gaaimuata nem wauju a iekhamiet a jaaumajim anum. Wa Jerusalén phōbör igwia khāijā, jāg phōbör thumaam khūen khāijā chi üruechararam Rey s̄iejem phōbör aawai, oob mag gaaimuajā nem wauju a iekhamiet ajim anum. ³⁶ Wa dich pōr igwia khāijā oob mag iekhamiet; magumjā pekauu. Pāach iphithur mag iekhawiajā pārau pāach pōrbü ābjā bāphā paa auba ni ph̄isijā paa aubamgui ajim anum, ich Ņwandamaupaita magpiejewai. Mag nem parhooba igwiata iekha n̄m aig, Ņwandam igwiata pāar mag iekha n̄m khabahab, nem thum ichdēuta omparr aawai. ³⁷ Magju khāai chadcha nem wauju khai, warre wauju

abat. Wa wauba khāijā aju khai, warre ich agjō waubam abat, mag nem inag igwia magum gaaimuata wauju a iekhaba.

*Dich däi õrau khaigba aawai agjō am däi khaigba apiba jaautarr
(Lc 6:29-30)*

³⁸ Pärau khaphu nūm īchab, warrgarin pāar jöoinau jaauwai, “Chikhamnau puch dau suawai puajā agjō i dēn suju aai sim” a jaaujeejim; wa “Chikhamnau pu khierr āb khāijā buathēupääiwai puchdēujā i dēn agjō aju aai sim” a jaaujeejim. ³⁹ Pari īs mua mag chirumgui ajim anum deeu ich Jesuu: Ābmua khāijā pāach dūi khaigba aawai oob am däi agjō khaigba amiet. Magumjā agjō pekauu. Magju khāai pu khūidadcha deetarr khai, thoom garjā agjō deemkhūir irig khūir uabá ajim anaabá warag. ⁴⁰ Ābmua khāijā leinaanag pu jaauwia pu camis khāijā khechthug aum ig sim khai, warag tagam khajūajā udaraa irig arrpibá. ⁴¹ Nem chukhem khāijā ajués puchig kilómetro āb arrpi sim khai, magum aba warag kilómetro numí athaad ajim anaabá. ⁴² Órau puchig nem jēeuwai ö ajapha magum aba deebá. Maimua sīi puchig nem prestaa khāijā jēeuwai deeb khaba deebapüi ajim anum.

*Dich kha ukhurm khūun kha khōsi api jaautarr
(Lc 6:27-28,32-36)*

⁴³ īchab pārau khaphu nūm, warrgar pāar jöoinau jaauwain, “Pāach khapkhuunta kha khōsinaa pāach kha ukhurm khūun oomapha abat” a jaaujeejim. ⁴⁴ Pari īs mua mag chirumgui ajim anum ich Jesuu: Pāach kha ukhurm khūunjā daupii abat; maimua agjō mu iek gaaimua pāach khaibag wauju ēkhaajem khūun kōitjā warag Ēwandamagta jēeubat. ⁴⁵ Pārau magta aman magan chadcha pāar ügthar Ēwandam chiraajem chaainau. Ich ag Ēwandamauta òor wajapham khūun atheejā edau wūupinaa khaigbam khūun atheejā wūupiejem. Ichdēuta īchab ich daar agpierraajem khūun atheejā noseg chēpinaa sīi parhoob amach khōchagpierr nem waaujem khūun atheejā noseg chēpiejemgui ajim anum. Magua pāraujā agjō thum pāach däi khaigba aajem khūunpata daupii aju aai nūngui ajim aajem, ichdēu aajemjō. ⁴⁶ Pārau sīi pāach daupiim khūunpata agjō daupii aman, ḷmaig khan wajaug sī? ḷsī Romaam gobierno athee dēbpaar jēeujem khūun chi khaigbam khūunaujā ich agjō aba aajē? ajim anum. ⁴⁷ Wa sīi pārau pāachjō judionaankha thūnūm khūunagpai khāijā saludaakhiin, ḷmaigjā khan wajaug sī? ḷch agjō aba aajē judionaan khabam khūunaujā? Pāach meeun khabam khūun awiajā oob amag saludaamapha amiet ajim anum. ⁴⁸ Pāach Aai ügthar chiraajemjā chi wajapham aawai pāach chi chaainaujā īchab pāach Aaijō ö wajapha abat pāach khapeen däi a jaaumajim anaabá.

6

Jesuu nem wajaphamta waupijaautarr

¹ Sīi pāach ö wajaug phēmkhūrpai chan oob chikham dakhūir nem waumiet ajim anum. Bigaaum khūunag magamkhūrpaita pārau mag nem wau nūm paar chan, maach Aai ügthar simua pāar wajapha ig iyūu abaju, ya muig eegarwe õrau pāar wajapha ig iyūu nūmuu ya amau pārag phag nūmjōta naawai.

² Magam uguata, dau aphūum khūundamag nemdam deewaijā oob thumaam khūunag khakhapdō apimiet, sīi jāg amach äugar wajapha ig

iyüü amkhiirpai culto ee wa kaajjä ee khäijä õor khapanag dakhiiр aajem khuuн dënjo. Ar jäg amach eugar wajapha ig iyüü amkhiiрta aphuum khuuнdam däi ö wajapha aajem khuunan, ya õrau amag phagbarmjöta nümgui ajim anum, am eugar wajapha iekha nümuа. Jägum khuuнag khanii Ŋwandamau tag phagbarju. ³ Dau aphuum khuuнdamag nem inagdam deewai oob pääch khapeen pääch däi chi wajapcharam khuuнagjä jaaumiet. ⁴ Magju khäai warag pääch khaugpimaphamjö meraata deebat ajim anum. Pärau mag meraa deewiajä, pär Aai ügtharmua pär oo sim aawai, ichdëujä pär eeg oob khaba eeg ooju a jaaujim anaabá.

*Jesuu jäägata maadëu Ŋwandamag jääeju aai nu a jaautarr
(Lc 11:2-4)*

⁵ Mag nem jajawagmamua ich Jesuu magjim anum: 'Pääch Ŋwandamag jääeuwai, oob jäg sii chadcha magba nümta Ŋwandamag jääe nüm amkhiiр jäg õor dakhiiрpai jääeujem khuuнjö amiet ajim anum. Jäkhuun sii õrag amach oomkhiiрaita culto ee maimua sii kaajjä eejä agjö Ŋwandamag jääe nüm anumua büjääupaita ijëjëb aajerramgui ajim anaabá. Jäg amach eugar wajapha ig iyüü amkhiiрta jäg nüm khuunan, ya õrau amag phagbarmjöta nümgui ajim anum, am eugar wajapha iekha nümuа. ⁶ Pari päärag mujaaukhim: Ŋwandamag jääeuwai, am dënjo khaba, pääch khäaijem thuur wai nüm khai, aar dubnaata pääch appai irig jääeubat. Mag pääch appai nümjö naab mamu, maig pär däi sim pär Aai. Mag pär Ayau pärau pääch appai ichig jääe nüm oobaawai päärag irua päächdëu nem jääe nümjä deeb khaba deejogui ajim anum.

⁷ Mag irig jääeuwajä oob jäg par iiupai Ŋwandam iek ükha nüm anum khuuн dënjo parhoobam iek maadëu ighbaju ayaampata iekha nuu amiet ajim anaabá. Amachigan jäg jääubaadëm pua chuuу aawaita Ŋwandamau ürcha amach iek ünjempii aajerram ajim anum. ⁸ Pärau ichig jääejuu nawe pär Ayau ya pärau nem ig nümjä khaphu sim aawai, oob am dënjo atcha iekha nuu amiet. ⁹ Magju khäai päächdëu irig jääeuwai magta jääeubat ajim anum:

"Ŋwandam, püuta maar Aai ügthar chiraajemu.

Püch appaita chadcha pekau chukhu chitum.

¹⁰ Pürgta marau maach däi püchdëu ampierr apinaa püchta thumaam khuuн Pörkhapim khösi nüm.

Ügtharjä jäg püchdëu nem waipi jaaau nüm appai waaujemjö, mag eegarjä thum püchdëu jaaau simjöta apim khösi nüm.

¹¹ Ed eepierr pua marag ich jäg khöjudam deebarju.

¹² Ŋwandam, maar pekau thum chugpaabapüi, maimua ar marau maach däi khaigba abarm khuuн däi tag magum iek igba ich mag khiiр okhoopäejemjö, maar dënja khiiр okhoobapüi.

¹³ Oob pua uđuraa chan maar pekau ee burrpi chiram.

Mag khäai warag maar thua wai chirsí, phithurg chukhu dösätau maar ichig paa aum ugua.

[Ŋwandam, püchdëuta nem thünamen thum khap chirum.

Püchta chi jua thierriu,

maagwai püchpaita thumaam khuuнаu thö iekhaju aai nüm, mag atag pawiajä ich mag.]"

'Magta jääeubat ajim anaabá ich Jesuu. ¹⁴ Magnaa īchab, Chikham-nau pääch däi khaigba aawai, pärau am däi magum iekjä ighba sii khiiр

okhoopäimän, magan maach Aai ügthar chiraajemuajā īchab pāar pekau chugpaapäiwia tag magum iek igba ich mag khīr okhoopäijugui ajim anum. ¹⁵ Mamu pārauta pāach khapeen wir aig perdonaabam chan, maach Aai Ņwandamaujā pāar pekau chugpaabamgui a jaaumajim aajem.

Jesuu s̄urkhapi jaautarr

¹⁶ Pāach Ņwandamag jēeu khēwaag thach khöba surkhaawai, oob jāg sī amach ëugar wajapha ig iyū amkhīrpai nem waaujem khūnjo jāsogau ökhīrjuumjō amiet ajim anum, mag oowi bigaaum khūnnau "Jāan Ņwandamag jēeu nūmuua surkha naawaita jāg nūm" am uguia. Jāg amach surkha nūm khap amkhīrpaita ökhīrjuumjō aajem khūnnan, ya õrau amag chi phagamjöta nūmgui ajim anaabá, am igwi chadcha surkhaajem khūnnau anum gaaimua. ¹⁷ Magju khāai Ņwandamag jēwaag surkhaawai, warag wajapha pāach khīr sūgpüinaa pör megbapüit, ¹⁸ bigaaum khūnnau mag pāach surkha nūm ni äbmuajā khap am uguia. Pārau magta amun, äba maach Aai pāar dāi simuapaita khap aju; maagwai ichdēuta īchab pāar eeg oojugui ajim anaabá.

Ügthar augchëba naaimaag

(Lc 12:33-34)

¹⁹ Maig eegarwe chan oob phatkhon wa nem inag pōm khāijā paarpaju ekhamiet. M̄iguin nem thum polieu ārnnaa khukhungaujā jēeumaajem; mag nūm dāi nem jīgmienaujā sīi dubwia jīgkhamaajemgui a jaaumajim anum. ²⁰ Magju khāai nem wajapha wau nūmuata phatkhon äkha phiemam dāi nem inag pōm paarpamamjō abat, ügthar paimaawaijā chadcha paraa naaimaag. Pāach jam paaukhaimaawaim atheeta pārau phatkhon phie nūmjö nem wajaphamta wau nūmān ū simgui ajim anum. Jam chan polieujā ārba, khukhungaujā jēeuba, ni nem jīgmienaujā pōd jīgkhbabam. ²¹ Maig jēb gaai nūweta nem thum paraa aju khīrjuju khāyau ügthar paawaita nem thum paarpaju khīrju wēnūrrāmān, magan chadcha pāar khīrjug äba Ņwandam gaaita sim ajim anum.

Jesús iek maach daun ötdaujöta sim aajem maach mor gaai

(Lc 11:34-36)

²² Maach daun ötdaujöta sim maach mor gaai. Maach daujāata wajapha sim aiguin, nem thum dawaata oojem. Ich agjöta sim maach thāarjā. Ņwandam iek ükhanaa maach thāarta wajapha sim aiguin, nem thum Ņwandamau khōsimjöta waaujem. Mag nūm aiguin ararag ee nūmjöta nūmgui ajim anum. ²³ Mamu magba agtha pāach pekau ee nūmān, magan pāran sīi agtha khīchag ee jūrkha jūrkha nūmjöta nūm. Mag nūm aig pōd Ņwandam dāi naaju khaba nūmgui ajim anaabá, pekau eeta naawai.

Jesús iek Ņwandamag w̄rpaa pōd phatkhonagjā w̄rpaju khaba nūm aajem

(Lc 16:13)

²⁴ Ni äbmuajā pōd patronnaan numiim khūn chogkhaju khaba simgui ajim anum. Patronnaan numí akiin, iwiir äbpaita ürcha kha khōsi aju. Ich agjöta sim īchab Ņwandam dāijā. Pōd pārau Ņwandam khīrag w̄rpaa, phatkhonag khāijā w̄rpaju khaba nūm. Pāar magta nūm chan Ņwandam ipierraak haba nūmgui ajim anaabá.

*Khani khöju wa khani jüaju khüirjupiba jaautarr
(Lc 12:22-31)*

25 Mag nem khüir pogkhe jajawagmamua magjim anum ich Jesuu: 'Oob pārau "żkhani khöju wa khanta döjuuta maach mug nūma?" a khüirjumiet. Wa magbam khai, ya khajūa chukhu nūm "żKhani jüajuuta mug nūmuua?" a khāijā khüirjumiet ajim anum. Pāarta nem khoojem nem khāijā wajapchanaa khajūa khāyaujā Ēwandam dau na ürucha balee sīsid aawai, irua pārag oobamjōo abajugui ajim anaabá. 26 Pāadē ar nemchaaindam edjā ee ürr phophog aajem khūn oobat. Am phidkhajā phidkhaba aajeewai amach phathaudam ākhaagjā di chukhu nūm. Mag phidkhaba sīi naajeeb mamu, maach Aai ügthar chiraajemuata amag phathaudam daumeraa dee wai simua am khee wai sīejemgui ajim anum. Magum pāar charā nemchaain jāg thūnūm khāijā ürcha balee naawai, żjāga irua būrjā pārag ooba abarju? a jaaumajim anaabá. 27 Oob atcha pāachdēu nem ig nūmta khüirju nūu amiet. Mag pārau pāachdēu khōsimta ig nūu akhiinjā, żkhaíuta mug nūm aig mag ichdēu khüirju sim gaaimuapai ich meeju arr ür oradam ābpai khāijā ich iipiju aai sī? ajim anum.

28 'Mag nūmta khajūa chukhu aawaijā żkhanthee atcha khüirju nūu aajē? Pāadē ar pamaardam ooihmū thūnaajem khüirjubat. Amjā īchab būrjā phidkhajā phidkhaba, ni amach khajūa jüaju khüirjuwia īkhakha nūujā aba aajem. 29 Mag naab mamu òor ābmuajā am dūi barba aajem, ooimug athee. Warrgar rey Salomón khararraujā phatkhon pōm paraanaa nem wajapham pōm paraa ajerraujā pamaardam ooimugjō chan pōd khajūa jüuba aajeejimgui ajim anum. 30 Pamaar jāg ooihmū thūnūm edau wūubaadēmuapai khiugphēbaadeewai sīi khūnijemjā Ēwandamau jāg ooihmū wai sīejemta, żjāgwı pāar pamaar khāai ürcha balee nūmuua nem jēeu nūmta irua deeba abarju? żWa pāachdēu jēeu nūmjā pōd deebajupi aajēwa? ajim anum. 31 Oob atcha "żkhanta khoogáwa?" wa "żkhanta doogáwa?", wa magbam khai, "żkhandamta jüabaragaag khai?" amiet ajim anaabá. 32 Pārau khaphu nūmgui ajim anum, òor Ēwandam iek ükhabam khūunta magum nem thum khüirju phöbaadēmjā puaba sīerrjēem. Mamu pāar Aai ügthar chiraajemuata pārau nem ig nūmjā thum khaphu sim aawai pāar chan warm khūnjo magbaju aai nūmgui ajim anum. 33 Āba Ēwandamau nem waipi jaau simpaita waunaa irigpaita pāach dūi ichdēu ampierr apibat. Pārau chadcha magta amu, tagam nem pāachdēu ighbarmjā irua deeb khaba deejugui ajim anum. 34 Oob atcha "żKhanta nan khōbarju wa khanta jüabarju?" a khüirjumiet. Ag nawe khüirjuwiajā par khabahab ajim anum. Phithurgan āspapakhampierr oojem. Magua maadēu ag nawe khüirjuba awiajā, ichiita maadēu nem ig nūm chan chuk khabajugui ajim anaabá, magum khüirjuju aag.

7

*Chikham jaaupiba jaautarr
(Lc 6:37-38,41-42)*

1 'Chikham īgkham khōchgaupai chan oob chikham pekau phēmiet, eeu Ēwandamau pāach chach nūm ed magum iek pāachig igdukham ajim anum Jesuu. 2 Pārauta chikham jaau khōchgau "Jāan magta sīerrum" amu, pāachdēu chikham jaau nūmjō aju Ēwandamaujā pāar dūi. Pāachdēu chikham jaau nūmjō ich ag jaautarr iekhau Ēwandamaujā pāach khüir

pāar jaau thənənəujugui ajim anaabá. ³ Mag simta Ɂjāgwi pua sīi pach khapeer dau ee pasurdam wai simta eerpa nənə aajēma, pach dau eejā agjō pasur pōmkham wai sim khaugba? Maachin nacha dich khīrjunaata iekha nəmgui ajim anum. ⁴ Ɂjāga pua pach khaperag, “Daai kakē, mua pənənə dau eem pasur noi aukhim” aju, pach dau eejā ag khāyau nem pōm sim joothə thənənəm noi auba simta? ⁵ Khīrjug chukdam, nacha dich dau eem pasurta noi auba aajeeb ajim anum, wajapha oog; maimuan chadau jūrr dich khapeer dau eemjā agjō noipüi nənə. Magua dichta nacha khīrjuba aajeeb chikham jawaag. Dichjā agjō chirəm chan pōd dich khapeen jaauju khabam ajim anum.

⁶ Magnaa mag jajawagmamua ichdēupai, ‘Saak khōriimjō sīsidəm khūnag oob məg pāach peerduajem iek jaaumiet, eeu magbam jāgum khūnau warag pāach gaai mas adukham ajim anaabá. Məg iekta nem thumaam khāai chi wajapcharam aawai khūsnaanjō nem wajaphamjā aai abam khūnagjā oob məg iek jaaumiet, eeu warag sīi nem parhoobamta jaau nəmjō ag igwia khaigba iyənə adukhamgui ajim anum.

Jāga aju aajē Ŋwandamag jēeuwai

(Lc 11:9-13; 6:31)

⁷ Maimua īchab ich Jesuupai magjim anum: ‘Pəaba jēeubat; pāachdēu nem igbarm Ŋwandamau deeju. Pārau i jərmən, i baauju; i sim aar dubaag pāach weeu auipi jēeumən, irua pāar weeu auju ajim anum. ⁸ Pārau khaphə nəmgui ajim anum, ar ðor nem jēeu paraam khūnagan deeb khaba deejem; ar amachdēu nem inag ig nəm pəaba jər nəm khūnau baaujem; maagwai īchab chi puertdi sirbaichēm khūjā weeu auwia dubpiejem a jaaumajim aajem.

⁹ Pārau ābmua khāijā pāach chaairau thachdam jēebaawai, Ɂmokdauta phēdeedu khai, thach awi? ¹⁰ Wa magbam khai, chaairau āwarrdam khāijā jēeu khitaawai, Ɂnemkhōrta āwarr awi thōo deeju khai? Ni ābmujā mag chan abajugui ajim anum ichdēupai. ¹¹ Magnaa, Pāar jāg ö ākhāraa khithēem khūnaujā pāach chaainau nem jēeuwai, Ɂnem wajaphamjā īgkhaba deeba aajē? ajim anum. Pārau jāg deejem khai, pāar Aai ügthar simua charā pārau pāach chaainag nem deejem khāaijā wajapcharamta deebajup ajim anum, ichig jēeu nəm khūnag.

¹² Magua mua pārag īchab mag chirəmgui ajim anum: Chikhamnau pāach dūi khaigba apimapha nəm khai, pāach garmuajā oob chikham dūi khaigba amiet. Örau pāach dūi apim khōsimjōta pāach garmuajā am dūi abat ajim anum. Moiseeu ley phā pəatarr gaaijā magta jaaunaa īchab Ŋwandamau ich iek jaaupiejjerr khūnaujā ich magta jaaujerr aawai, magta aju aai nəmgui ajim anaabá.

Ügthar maajem khədan phīrkhi khitəm aajem

(Lc 13:24)

¹³ Ügthar öbērm khōsi nəm khai, puertdi phīrkhim garta dubju īkhabat ajim anum Jesuu. Ɂjāgwi? Dōsāt aar maajem khədta khədjā pōmnaa chi puertdijā nem wäg sījeewaima. Mag sim garta ðor pōm īrērēu aajem.

¹⁴ Pari jūrr ügthar arrjem khədan phīrkhinaa chi dub nəm aram puertdijā phīrkhi khitəm. Mag sim aawai chadcha dubju phithur sīerrəmogui ajim anum. Magua īchab mag gar chan ðor pōm wētba aajem ajim anaabá.

Jāga ðor ö ajaug khaphə aajē

(Lc 6:43-44)

15 'Kharin Êwandamau ich iek jaaupibaawaita i iek jaau wënurram aajem khueunan chi sëumienta mag wënurraajem. Magum khueun dui khüir khaphu abat ajim anum. Mag sisidumta pâar khüguraag sii ovejadamjö daumeraa pâar aig bëejem. Pari am ödiin sii khum nem oo wai simjöta sisidumgui ajim anum, pâarjä amachjö amkhüir amach gar thereu awaag. 16 Ich jäg miu gayam uva phierba niigojä ag bü gayam khabam phierba aajenjö, amau nem wau nám gaaimua pârav am khaphu aju aai nám, õor wajapham khueuná wa õor khaibgam khueuná. 17 Pârav khaphu nám, nemjüir büün ich chë sim gaaimuata khaphu aajem, nemjö ajaphamá wa nemjö khaibgamá. 18 Nemjö ajapham chan mie neeme chëba ni nemjö âkhâraamjä mie chukkhu khaba sierrum. 19 Pârav khaphu námgui ajim anum ïchab, nemjö âkhâraa cheejemun thu wérpnnaa juubaadee örpäijem. 20 Ich agjöta ajugui ajim anum Êwandamau mag sëukha nurrjëem khueun düijä, mag nemjö âkhâraamjöta naawai. Magua khaphu abat: Õran amachdëu nem wau nám gaaimuata amachdëupai amach jaaujem, õor wäjäauná wa õor khaibgam khueuná.

*Ör thum chan ügthar öberbam aajem
(Lc 13:25-27)*

21 Mag iekhakhagmamua Jesuu magjim anum ïchab: 'Ar mürug "Señor, Señor" aajem khueunjä thum chan Êwandamta thumaam khueun Pörkha sim aar öberbam. Chi öberju khueun, ar mu Aai ügthar simua nem jaau sim ipierraajem khueunpaita i sim aar öberjugui ajim anum. 22 Mag ed paawai õor pööm thunum eemua mürug par amach iphithur, "Señor, pua maar khaugbata sieba. Pu thür gaai marau pu iek õrag jaauba aajeejieb. Pu juapaau khabajieb, marau õor mor eem mepeerjä jür wérpnnaa ag na õrau ooba aajem nempa waaujerr. ¿Magtarra pua maar khaugba chir??" ajurau ajim anum. 23 Pari magbaawai mua amag, "Mua chan büürjä pâar khaugba chitum. Pâach sii pâach khöchagpierr nem khaigbampai wau sîrjëe arr khat, pâadë warag pâachta mu aigmua èrëubaadët" aju a jaumajim anum, ich Jesuu.

*Wounaan numí di èutarr khueun
(Mr 1:22; Lc 6:47-49)*

24 Magua, äbmiecha paawai pârag mag chirumgui ajim anum, ich Jesuu: Chi mug mu iek ûrnnaa mua jaauam ipierraajem nem wau sim wounan, woun äb khüirjug khaug sierrau durrkhudau ee ich dibü jukhanaa di èutarrjöta simgui ajim anum. 25 Mag durrkhu ee éu sîerr aawai, noseg pööm chëwia, dö pööm bëewia, phüad pööm wëtarrjä, chübababa ich mag sîsijim anum, durrkhu eeta wajapha jukha dñunarr aawai. 26 Pari jürr ar sii par jüggupai mu iek ûrnnaa mua nem jaau chirumjä mu ipierraajem wauba sim wounan, jürr agjö woun äb khüirjugjä chukku sii khomarii mosjä ee di èutarrjöta simgui ajim anum. 27 Ya éu dñunaisim ee noseg pööm chëwia, dö pööm aadëm düi phüpa wëbaadeewai, sii aphëbaadëjim anum. Mag, nem thumaa okhoojim aajem.

28 Chadcha Jesuu mag nem khüir pogkhe jaaubarm ûrwia sîita õor jügderraajem anaabá, 29 amachdëu ûurwai Jesuu Moiseeu ley phâ pâarr jawaag chi khaphum khaphum aajem khueun khäyaujä jaau khaphucha jaumatarr aawai.

8

*Jesuu woun ãb kokobé bënëu sñerr monaautarr
(Mr 1:40-45; Lc 5:12-16)*

¹ Mag durrsí gaai Jesuu õrag jaau sñi awia uthurbaau, õor pöoma i ëudee wëtjim anum. ² Mag i mamta i khñirphee woun ãb kokobé bënëu bar sim öberchëwia i khñirphee jñepör phöbkhanaa irig, —Señor, pua khõs chirum khai, mæg phiedau warre mu gaaimua chugpaabapüi aichëjim anaabá.

³ Magbaa Jesuu i gaai purnaa, —Mua pñ monaaupüim khõsi chirum; monaau chirsi magan ajim anum irig.

Magbarm bürre chi phë kha dodos chirarr monaau sñsiewai mor wa-jappha aadëjim anaabá. ⁴ Magbaadeewai chi Jesuu irig, —Puch magbarm oob chikhamnag jawamgui ajim anum. Magju khääi nacha Jerusalén mawia Aai i jëeujem degam phadëg puch mor oopibaimá. Maimuan chad puch chadcha monaau sñsim thumaam khñunag khap amkhñir, Moiseeu iek phä pñarr gaai jaau simjö nemchaain ofrendakha deebá ajim anum.

*Jesuu Romaam capitán chog monaautarr
(Lc 7:1-10)*

⁵ Mag kokobé bënëu sñerr monaaupüiwia petaau, phöbördam Caper-naum anum ee dubimajim aajem. Mag barbaimam khaug athaawai capitán soldaaun pör i aig bëewia⁶ irig chaigpamamua, —Señor, mu di aar aunaan wai chirum, mæ chog. Sñi put eepai pöd phiidaba khérum, kha chukhñi khitaawai. Mag num düi kha machagaupata warag eeg pamam ajim anum, chi capitanau Jesuug.

⁷ Magbaawai Jesuu jürr irig, —Oob khñirjum; mua pñ chog monaaupäain majugui ajim anum.

⁸ Pari magbaa chi capitán garmua deeu Jesuug, —Señor, pñ mapimaaugau khabam, pari mu chadcha Ëwandam dau na üu khaba chirum, pñ mu deg dubaag. Ich maupaimua mu chog monaaupi jaaubá. Pua mag jaaumun, puch iekhau aawai i monaaubajupa ajim anum Jesuug. ⁹ Muajä much gaaita khaphñi chitumgui ajim anum, muchjä ïchab much pörnaan jua eegarpai chiraawai. Mag chirab mama, muchdëujä ïchab soldaaun much jua eegar phë wai chirum. Makhnun ee äbamug khäijä mua “Pet” aawai maajem, mu ipierra; maimua deeumugjä “Pidú” aawai bëejem. Wa much chogag khäijä “Mugta abá” aawai mu ipierr ajem. Magua, maupaimua pua monaaupi jaaumun chadcha monaauju khaphñi chirumgui ajim anum irig.

¹⁰ Chi capitanau ich jüg daar mag iekhabaawai jügderraad aadëmua ich ëudee wëtmarr khñunagta, —Keena, päädë oobat: Mug maach israelnaan ee mug woun dënjo ükha num chan mua agtha ooba chitumgui ajim anum ich Jesuu. ¹¹ Chadcha mug atag õor pöm durrpierram khñunta maach jöoin Abrán khararr düi, Isá khararr düi maimua Jacob khararrpa ügthar Ëwandam düi äbam mes gaai ohood aphöbaadëju, i düi äba thach khoog. Maig thñnaaju: ed öbeerjem garm khñun düi edau burrjem garm khñunpa maach meeun düi äba. ¹² Pari mag ed pñar chi israelnaanta chadcha Ëwandam thumaam khñun Pörkha sim aar naaju aai nñmta, pääachdëu ükhaba num gaaimua päächta jürr khñmie durr barkhñüpüiju ajim anaabá, amach khñircha. Mam barkhñuibapäaiwaita icharaucha pñar bñep jëbu abarju. Maigta mamag khaphöbaadëmun ich maig ich mag nñisim iekhau a jaumajim anaabá.

13 Mag iekhapäiwi deeu chi capitanag eerpanaa, —Puch diig petá; puchdëu äba mua puch chog monaaujupaita khirju siewai chadcha pu chog monaaujogui a ajim anum irig.

Mag Jesuu “Puch chog monaauju” abarm bärre mam warp mor mas khérarrta chadcha monakkha aadéjim anaabá.

Jesuu Pedro phaauhūan monaautarr

(Mr 1:29-31; Lc 4:38-39)

14 Maimua petaau, ich Jesús jürr Pedro di aar majim aajem. Mam barwi ooimaawai, ich chi Pedro phaauhūan mor mas khumie paar thunam ooimajim aajem. 15 Mag oobaimaawai Jesuu i aar mawi i juu gaai pürbaawai, warre chi khumie meeudubaadéjim anaabá. Mag khumie meeudubaadee, phiiduwi am jäogaagpajim aajem.

Jesuu õor põm monaautarr

(Mr 1:32-34; Lc 4:40-41)

16 Maimua ya edau khüubaadëm ee, õor dösät bënëu s̄isidum khüun kapaana Jesús aig waibëemajierram anum. Mag ich aig waibëe nüm khüunan, sii par iekhaupai öbeerpi jaaubaawai, mag am mor eem bën khaigbamjä öbeerpuinaa sii khajapham khamor machgau s̄isidumjä monaapüi maajeejim aajem. 17 Mag irua õor monaumaajerran, warrgar Ëwandam i jaaumie Isaías khararrau jaautarrjö, “Ichdëuta maach kha thüg ich gaai auwia, maach khamor machagjä chugpaapüijim” a simjö, chadcha ich ag eyaa öbërmkhir ajim.

Jesús däi wënrram ig narr khüun

(Lc 9:57-62)

18 Mag õor põm bëe thunam khüunau ich phüur thuurbaadeewai Jesuu ich ag thürrdö eepai thoom igar ich arrpajim aajem, ich khapeenag.

19 Pari mag nüm ee Moiseeu ley phä püarr jawaag chi machnaan eem äb bëewi irig, —Maestro, muun pu mampierr pu däi chitam khösi chirum aichëjim anum.

20 Magbaa jürr Jesuu irig, —Puchdëu mag mu däi mam khösi chirum khai, marrau magan; mama püräg jaaukhhimgui ajim anum: Mu khäyau pabü eem nemchaain amach khäijem jëbdi paraam; nem ichpanjä kheepaawai amach khäijem khäidu wai s̄isidum. Mama much chi Emkhooi Iewaa chan mag chitum aig khüubaadeewai khäyaag wajapha werba chiraju didamjä chukhu chitumgui ajim anum. Puja magta chitam khösi chirum khai, marrau magan ajim anum.

21 Magbaawai äb mag khapan thunam ee däi i iek üraag i eudee nürrajerrau jürr irig, —Señor, mujä pu däi chitam khösi chirum, pari idëu nacha much aai aar mawia i däi chirum apibä ajim anum. Mag atag much juadamaucha jöoi aukhér püabajeen chadau mu pu däi ogduba chitajugui ajim anum.

22 Magbaa jürr Jesuu irig, —Magju khäai warre mu däita marrau ajim anum. Idëu ar jäg amach Ëwandam iek ükhamaaugau chi thomjö nüm khüunagta amach binaan bëppibä ajim anum irig.

Jesuu phü däi phüas thumbapitarr

(Mr 4:35-41; Lc 8:22-25)

23 Mag ich arrpibaawai, ya wëtumua Jesús am na jap ee waaidubaadeewai, chi khapeenau i arrjim aajem. 24 Ya mag döjärr paaukhabaadëm eeta, dëgölp phüas meeukhabaadëwi phüas theega

japau pöd ãwatbajujö aadëjim aajem. Pari mag thunum ee ich Jesús khäi jörrajim anaabá.²⁵ Magbaawai i khapeen ãaur khunau i phiriupüyaan wëtwia irig, —Señor, phiidubaad. Ya maach khöogpabahaba. Maar khaigpér athá ajierram anum.

²⁶ Magbaawai ichdëu amag, —¿Khanheeta atcha jäphierr nüma? ajim anaabá. Jägan päräu chan mu pääch däi chitumjä khaugbata naab ajim anum, jägcha jäphierraag.

Magnaa phiiduwia phüug meeurraru sünua ūchab chi phüasagjä meeurraru sübaawai, tag phüjä wëba, phüasdaujä baupa khaba, warre sii döjä meuu jöisijim anaabá.²⁷ Jesuu amach dakhür magbarm oowia dauderraan nümuu amach wir aigpaita, —Keena, ¿khanim wounta jäg mag phüasaujä i ipierraanaa phüujä i ipierraata nüma irua iekhaawai? anaajim aajem.

Gadara durr dösät dau eerpamieu baarjerr khun numí Jesuu monaautarr

(Mr 5:1-20; Lc 8:26-39)

²⁸ Mag wëtmaa awia, ya thoom igar Gadara durr paaukhabaimaawai, wounaan numí dösät dau eerpamieu bar sisidum khunta ujä aarmuun öberdükchachëwi, chi Jesús sim dakha bëejierram aajem. Mag sisidumun sii pabü eem nem maach khoojem khunnjöta sisid arr aawai mag am nüm gar õor dichju akhär aajeejim anaabá.²⁹ Mag i dakha bëewi i thärcha thürthurnaa irig, —Jesús, Ëwandum Iewaa, ¿khanheeta pu maar däi magbaichëma? Muugwaiwe chan oob maar chig a chiram ajierram anum, mag chi dösät bén wai narr khunau.

³⁰ Maigmua warpcha khaba khüsnaan khapan phathau jür khö wënurrajim aajem.³¹ Chi mepeenaujä makhuun khüsnaan maig wënurrum khaphu narr aawai warag Jesuug chaigpanaa irig, —Pua maar jürkhuyaagpam khai, idëu warag jäkhün khüsnaan eeta marag dubpibá ajierram anum.

³² Magbaawai Jesuu amag, —Magan jäkhün khüsnaan ee dubjurauma ajim anum.

Magbaawai makhuun mepeen makhuun wounaan eemua öberdükchawi jürr makhuun khüsnaan eeta dubphöbaadëjim anaabá. Magbaawai sii pör lököomjö parhooba thurrdög khaphig phöbaadëwi dö ee durbagkha sii khüsnaan khapan khëu khuurbu khëchjierram aajem.

³³ Magbarm oowi, chi khüsnaan thaa narr khün jäphierrwi, phöbörög khaphig phöbaadëwi, mag wounaan numí dösät dau eerpamieu sisid arr mor eem mepeen öberdükchawia jürr khüsnaan ee doubtarr thumaa phöbör eem khün nag jaaumajierram aajem.³⁴ Magbaawai chi phöbör eem khün khapan ag bürre chi Jesús aar wëtwi warag ichta maigmua jürr deeum durrag mapi jaauijerram aajem.

9

Jesuu woun ab khapá juser khitum monaautarr

(Mr 2:1-12; Lc 5:17-26)

¹ Mag õor mor eem mepeen jürkhüiwi, deeum ich khapeen däi jap ee pawi durbabaadeeu, deeum thoom igar ich siierr phöbör ee sëimajim aajem, Capernaum phöbör ee.² Mag i barbaichëm khaug athaawai woun ab sii khapá juser khitumta pa buurkham gaai i aig aibëejerram aajem. Mag ich aig aaunaan wai barbaichëm oowia, chi wounaan ö akhaar ãba

iruata amach aaunaan monaaupäiju khaphu s*ī*err aawai, chi khapá j*ū*ser khitamugta, —Onee abá, p*u* pekau ya thum chugpaa s*ī*simgui ajim anum.

³ Pari Jesuu mag iekhabarm ūrwia, Moiseeu ley ph*ā* puarr jawaag chi machnaanjä aig th*ū*narr aawai, amach ödegpai, “Mug woun maachjöpai s*ī*ewai mag iekhaju khaba simta ichta Êwandamjö mag iekha sim” a kh*ū*irju naajim anaabá.

⁴ Mamu amau mag kh*ū*irju n*ū*mjä Jesuu khaphu s*ī*err aawai magbaawai amag magjim anum:

—*¿Khantheeta p*ā*ar j*ā*g th*ā*ar khaigbata kh*ū*irju s*ī*sid aajëma?* ⁵ *¿Wa mag pekau chugpaabarmjä dau daau ooba naawai p*ā*rau kh*ū*irjuawai chadcha phithurg chukhu thumaam kh*ū*unau mag iekhaju aai n*ū*m a n*ū*wa?* Chadcha thumaam kh*ū*unau mag iekhaju aaima. Mamu mua irig “Phiidūwi d*ā*rd*ā*r abá” akhiin, òrau amach daúacha ooju, i monaau s*ī*si wa monauba kh*ā*ijä ich mag s*ī*sim. Magua p*ā*rau cha mua jawaagpamjö chan abaju. ⁶ Mamu māch chi Emkhooi Iewaata chadcha Êwandamau juapá deetarrau m*ā*ig eegar òor pekau chugpaagjä jua theeg chirūm khab amkh*ū*ir, p*ā*rag oopikhimgui ajim anum.

Magna chi khapá j*ū*ser khitamugta, —Phiidūbaad, maimua p*ā*ch put juurwia p*ā*ch diig petá ajim anum.

⁷ Jesuu ichig magbaa chadcha chi khapá j*ū*ser khitarrau i ipierr nem moná phiidūbaadëwi ich diig petajim anaabá. ⁸ Magbarm oowia aig narr kh*ū*un dauderraau n*ū*isijim anum. Mag n*ū*m iekhau warag Êwandamagta, “Uuhcha j*ā*gbarm, Êwandam. J*ā*an p*ā*ch jua theegauta mug wounag j*ā*gpibarm” ajierram aajem.

*Jesuu Leví ich d*ā*i éeurratt
(Mr 2:13-17; Lc 5:27-32)*

⁹ Mag *ā*b khapá j*ū*ser khitarrau monaaup*ū*wi b*ē*euta, òrau gobiernoog d*ē*bpaa phagaan b*ē*ejem mes gaai m*u* oo chirūm oochëjim ich Jesuu, mag gobiernoog òrau d*ē*bpaa paraa n*ū*m j*ē*eu n*ū*m phidagta phidkha chirarr aawai. Maig m*u* oobaicheewaita ich Jesuu m*u* th*ū*rcha th*ū*rnaa, —Mateo, m*u* d*ū*i marrau ajim.

Magbaa chadcha m*u* i d*ā*i mawia ich mag i b*ü* ogdūba chirijim.

¹⁰ Ag khur maach ich d*ū*i ogdūba w*ē*n*ū*rraajerr kh*ū*un thum *ā*ba ich Jesūs d*ā*i m*u* di aig thach kh*ō* naajim. Mag maar thach kh*ō* n*ū*m aig ïchab òor khapan m*u* khapeen m*u* phidkhaajerrjö Romaam gobierno athee d*ē*bpaa j*ē*ejem kh*ū*un d*ā*i s*ī* òor amach khaigba n*ū*m gaaimua agjö th*ū*rphöö aajem kh*ū*unpa b*ē*ewi maar aig *ā*bam mes gaai ohood aichëjim. ¹¹ Mag oobaawai, Moiseeu ph*ā* p*ā*atarr wajapcha *ū*rkhaajem kh*ū*unjä aig narr aawai, j*ū*rr mag maach chi Jesūs d*ū*icha w*ē*n*ū*rraajerr kh*ū*unagta, —*¿J*ā*ga j*ā*g p*ā*ar maestro s*ī* d*ē*bpaa j*ē*umien d*ū*i pekau p*ō*m s*ī*sidam kh*ū*unpata *ā*ba thach kh*ō* s*ī*? a j*ē*ejierram.*

¹² Pari amau mag j*ē*ebaichëm ich Jesuujä ûr s*ī*err aawai amag magjim: —Chi kha monakha n*ū*m kh*ū*unau chan doctor igba aajem; mor masi n*ū*m kh*ū*nnauta doctor iigjem ajim amag.

¹³ Maimua magjim ïchab:

—Wajapha kh*ū*irjunaa Êwandam iek ph*ā* sim gaaim mua jawaagpam khap abat. Chi ph*ā* sim iek gaai Êwandamau mag sim: “Muan p*ā*ragan s*ī* nemchaainta kh*ē*chnaa m*ā*rug j*ē*eu n*ū* aju kh*ā*ai, p*ā*ach khapeenta ürcha dau aug khaug paraa apim kh*ō*si chirūm” a simgui ajim Jesuu. Maguata

muajā am pekau pōm nəmjā igba, am däi thach khö chirəmgui ajim. Mʉ chan bürüjā pekau chukhu wajapha khithēem aajem khʉn juraanjā bēeba, mʉn őor pekau pōoma khithēem khʉn peerdu awaanta bēejimgui ajim, khīrjug iiur aumkhūir. Maguata mag őor pekau pōm nəmjā igba, am däi thach khö chirabahab ajim, amjā Ŋwandum dënkhā awaag.

¿Khanthee thach khöba súrkhaju aai nu?

(Mr 2:18-22; Lc 5:33-39)

¹⁴ Maimua ya öber phöbaadēm ee, Juan chi őor pör choomie däi wénrraajerr khʉn bēewia Jesuug jéechējierram:

—Jāgwi maar maimua fariseonaanjā agjō Ŋwandamag jéeu khëwaag üiba súrkhaajemta, pʉ khapeenta súrkhaba aajemma? aichējierram irig.

¹⁵ Magbaa Jesuu amag magjim:

—Pārau khīrjuawai juu pʉr nám aig őor thärkhʉuitarr ökhīrjuu thach khöba naaju aai nu chi juu pʉr sim woun am däi sim aig? ajim amag. Magnaa ichdēupai, Ich agjota nəmgui ajim mʉ khapeenjā. Am ökhīrjuu ajuun, mʉ am jaaijō am däi chitʉm pʉr atham ed gayan chadau amach khīrauta súrkhwia īchab am thachjā khöba nəisip aju, gaai machgau. Mamʉ mʉugwaiwe chan am súrkhaju khaba nəmgui ajim, agtha mʉ am däi chiraawai.

¹⁶ Pādē khīrjubat. Pāran chadcha pāach jōoinau jaaujerrjō thach khöba súrkha nám. Mamʉ pārau jāg mua iek iiur jaau chirəmjā khōsinaa agjō warrgarm khīrjug chi jōojā agtha khōsi wénrrumʉn, magan mag khīrjugan sīi put iiur auwia jūr khajūa jōoi gaai phēekhabarmjōta sīsimgui ajim. Ābmua khājā put iiur khajūa jōoi gaai phēekhakhiin, mag put iiur i pāchdʉbaadēmu chi kha sim ee tharrdʉbaadeeu, warag ich warr sīerr khājā nem wāg sīsijugui ajim amag. Magua chi mʉ iek ükha simua chan mʉg iek iiur mua jaau chitʉmjā ükhanaa pōd amach jōoin ijā agjō súrkhaju khaba simgui ajim, chi Jesús garmua. ¹⁷ Mug mʉ iek ükha nám vino nemhēu iiur ee pʉajemjōta simgui ajim. Pārau khaphʉ nám, vino òrr pōd nemhēu jōoi ya chi pʉajem ee pʉju khaba sim. Mag pukhiin, chi vino òrr achpabaadeewai, chi nemhēu jōoiraa sīlewai, āwatba jēgdʉbaadee, chi vinojā ārbaadēm dāi chi nemhējā ya tag serbiiba sīsijugui ajim. Maguata vino òrran agjō nemhēu iiur eeta pʉajem; maagwai nemhējā jēgdʉba, chi vinojā ārbamgui ajim, mag ichig jéechētarr khʉnag.

Jairo kha, maimua ʉui ābmua Jesús khajūa gaaipai pʉrtarr

(Mr 5:21-43; Lc 8:40-56)

¹⁸ Mag Jesús agtha Juan pör choomieu őor püitarr däi iyʉʉ dʉnʉm ee, maach meeun eem judío āb chi pørkha sim bēewi sīi i khīrphee kanieu phōbkhabaichējim. Mag phōbkhabaichējim. Mag phōbkhabaichējim. —Chaigpai mʉ khadam chugpajimgui ajim. Pari pua mʉ di aar manaa i gaai pʉrimakhiin, mua khaphʉ chirəmgui ajim, pua deeu i iiu auju.

¹⁹ Magbaawai Jesús phiidʉwi petaawai maach chi khapeenjā i däi wētjim. ²⁰⁻²¹ Pari mag wētum ee, ʉui āb phōmieu bar sim bēewi meraa ēugarmua i khajūa i gaai purchējim, ich ödegpai “Nau i khajūa gaai pʉrbarmuapai mʉ monaauju” a khīrjuwia. Ich mag ʉui doce años mag phōmie däi sīejim, bürüjā chugpaa khaugba. ²² Pari mag ich gaai pʉrbaihēmjā khaphʉ sīerr aawai ich chi Jesuu irig ewag phʉrba oonaa,

—Oob chigaa am; mua pach monaauju khaphu mu gaai purchettarr gaaimua, uu pu monaauwi peerdujä peerdu hisibahab ajim chi uairag.

Mag, chadcha Jesuu magbarm bärre mag uui monaau ssijim.

²³ Maimuan chad warag éréubaadëwi, chi binaandam wai narr di aar barwi ooimaawai, ökhirjuu num iekhau ssi ürrsirpa jeb thunnum dai gaai machgau blep sereu thunnumta ooimajim, amach i arr aawai. ²⁴ Magbaawai amag, —¿Khantheeta jäg thunnuma? Chaai meeba ssita khai siebahab ajim. Magnaa, Jöpcha dawag éréubaadët ajim amag.

Pari irua mag iekha sim ürwia aig thunnarr khunnau warag i wau iekha naajim. ²⁵ Maimua õor thum dawag öbeerhapüiwia, chi binaandam aar dubwi, i juadam gaai prbaimaawai warag dai pr phiidubaadëjim. ²⁶ Mag irua chaai phiriu autarran ich ag durr ee warpham magweta bii jöisijim.

Dau khisu khithee arr khunn numí Jesuu dau monaautarr

²⁷ Mag Jairo kha deeu iiu auwia petaau, dau khisu khitheeem khunnta numí i ëudee ääag wëtjim. Mag ääakhamua, —Jesús, puuta rey David kha-chitarr ag chaain ewagam khunn Iewaa marau nu narr; maar apdurrum maar dau aug khaugbahur aajeejim, amach dau monaupäain bëemkhir.

²⁸ Pari Jesús warag ich jéer síerr diig majim. Pari magumjä puaba i ëudee wëtwi, ich aar bardutkhabaimaawaita, amag, —¿Párau khirjuuwai mua chadcha páar dau monaupüju chirú? a jéeejim.

Magbaawai amachdeu, —Éera, marau khaphu numgui ajierram, chadcha pua maar dau monaauju.

²⁹ Magbaawai Jesuu am dau ëu aaithu aaithunaa, —Mua páach dau monaupüjuuta páachdeu khirju narr aawai chadcha páar dau monaupükhimgui ajim amag.

³⁰ Mag chadcha irua magbarm bärre amach numwe ssi daujä wa-jappha aphöbaadëjim. Maimua Jesuu amag büurjä biturgam khunnag jaaupibajim mag amach dau monaubarm. ³¹ Pari magtarrta, ssi aigmua öber phöbaadëwi ich mag durr eepain amach wenrumpierr jaaumajier-ram anaabá, jäga Jesuu am dau monaaují.

Woun âb pöd iekhaba khitarra Jesuu iekhapitarr

³² Mag dau khisu khithee arr khunn Jesús aig naawi daau paaukhabaadém ee, jürr woun âb pöd iekhaba khitunta i aig aibeejierram. Ma pör bénmie paraa slejim, dösät bén. ³³ Mag ich aig waipierwai mag bénjä Jesuu jéu werbajim. Magbaa mag meu meraa síerra nem meu öpherg ich mag iekha ssijim. Magbarm oowi õor dauderra num iekhau, “Keena, maig Israel durr chan maach ee ag na maadeu mug ooba aajerr ïsta chadcha maadeu mug oo numwai” aajeejim jürram khunnau.

³⁴ Pari biturgam khunnau ssi mag durrum ee, jürr fariseonaanau warag am ichaaur, “Jä ssi dösätnaan pör dai khapeerkha slejaita ag juapaauta irua jäg õor mor eem mepeenjä dau daau jürkhuu*s*ibahab” aajeejim.

Éwandum iin jaauju pöoma thunnum; mamu chi jaauju khunnata chukhum

³⁵ Jesús phöbörpierr nurrumua didam khapan khaba khekhedum eem magwe phuerdu nurruajeem iek jaumamua, “Éwandum iek jaaujem deg dubwi maach peerduajem iek jaumamua, “Éwandumta maach thumaam khunn Pörkhaimu sim; magua irigta ideu páach thäar ajaug paapibat”

a jaaujeejim. Mag nūm dāi īchab ñor khamor machagjā khñirpierr mon-aumaajeejim, kha mamachdögpa.³⁶ Mag nūrrēmuua sī ñor pōoma oveja chaaindamta chi thuaejā chukhu sīl dau aphuu parhoob aaidu thunumjō oobaawai, am dau aug khaugwi,³⁷ maar ich khapeenagta, —Chadcha Ēwandam i jaau nūmūn, arrozdō pōm phur wējomjōta phidag pōoma simgui ajim. Mag simta chi jaau wēnūrraju khūn chan khapan khabata durrum.³⁸ Magua muan pāragan Ēwandamag jēeubat a chirūmgui ajim, warag ich i jaauju khūn khapan jōphēecha ich i jawaan pāimkhñir.

10

*Jesuu ich dāi ogduba wēnūrramkhñir doce jūr autarr
(Mr 3:13-19; Lc 6:12-16)*

¹ Biek āb Jesuu maach ich khapeen doce ich dāicha ogduba wēnūrraju khūn ich aig thārkha auwi maachta mepeen khāajā jua theeg ürcha apijim, bēn ñor mor ee sīsidumjā maach jua jumpiba jūr wērpnaa, aau-naanjā amach khamor machagpierr monaaunaa, sīl pa mamachdögjā monaaumamkhñir.

² Mag maach ich iek jaauumkhñir ichdēucha doce jūr autarr khūn mākhūn ajim:

Simón, (ichpai Pedro a thüürjem);

Andrés, chi Simón eeu;

Santiago, jōoi Zebedeo iewaa, (ichpai īchab Jacobo aajem);

Juan, agjō jōoi Zebedeo iewaa, Santiago eeu;

³ Felipe,

Bartolomé,

Tomás,

Mateo, gobierno dēbpaar jēeumie arr, (ajapcharan māchma, māchpai īchab Leví aajem);

Santiago, jōoi Alfeo iewaa, (ichpai īchab Jacobo aajem);

Tadeo, ichpai īchab Lebeo a thüürjem;

⁴ Simón, celotenaan ee sīerr; maimua

Judas Iscariote.

Maagwai maadēu khaphā chirarr akhiin, iin mag Judas Iscarioteuta thethem khūnag Jesús pār deeju ajima, i thōomkhñir.

Mag doce ichdēu jūr auwi pāitarr khūn

(Mr 6:7-13; Lc 9:1-6)

⁵ Makħūn doce ich Jesuucha jūr autarr khūnta ichdēucha pāijim. Pari mag maar pūyaagpamua marag, judionaan khabam khūn ee chan wētpiba, ni Samaria durram phōbör eejā wētpiba jaaujim.

⁶—Magju khāai maach judionaan ee Ēwandam iek ükhabagau oveja pap chukhu okhoo wēnūrrumjō thunum khūn eeta ērēubaadēt ajim. ⁷ Mag wēnūrrēmuua amag, “Ēwandamta thumaam khūn Pörkhaimū sim; pāar peerduju khai, irigta uðuraa pāach Pörkhapibat” a jaaupetat ajim marag. ⁸ Magnaa aaunaanjā monaaunaa, kokobé bēnēu sīsidumjā monaaunaa, ñor chi meemjā deeu phiriu aunaa, ñor mor eem bēnjā jēu wēppetat. Pārag magamkhñir mua māch juapá sīl parta dee chirūm aawai pāachdēu ñor dūi mag nūm paarjā oob jēeumiet ajim marag.

⁹ Mag jajawagmamua, ‘Oob agamua nem pērkoog awi phatkhon khājjā arrmiet. ¹⁰ Ni khād jārr thach khoogjā oob phiejāb arrmiet ajim. Khajūajā pāach mor gaaim appai arrwi zapatjā pāachdēu jūa

nūm appaita athaadët. Bordonjā chukhu ich jāg ērēubaadët ajim. Mua pārag mag chirāmān, pāachdëu am däi wajapha nūm khūun õraupai agjō pārāu nem igbarmjā khap naaju aawaita būurjā nem arrpiba chirāmgu ajim.¹¹ Phöbör ee pāach dubimaawai, wa sīi didam khapan khabam aig khāijā pāach barimaawai, khap aag nacha jēeu oobat, khai di aigta pāach jēerimaju aai nū a khap aag. Mag pāach jēerbaimam degpai naawia ērēubaadët a jaaumajim, sīi parhoob dipierr khāi wēnurraba.¹² Mag pāach jēerimaju di aig barimaawaijā wajapha saludaabat ajim chi di khūun däi.¹³ Chadcha amau mag pāar amach aig jēerpimān, pāach Ņwandam däi khōinaa wēnurrämjō amachjā i däi khōinaa naaju. Magbam chan amachta warag Ņwandam däi khōinaa ajujā khaugba nūisiju.¹⁴ Maagwai pāach amach aig barpiba ni sīi pāach iekpajā ūrmapha abaawai mag di aigmua wa mag phöbör eemua khāijā ērēubaadët ajim. Mamū mag wētaagpamuajā warre amach dakhīriwe pāach bū gaaaim jēb ūurphē ūurphēnaa amag, “Pāachdëu jāg ūrba abarm gaaimua Ņwandam däita khīr khap abat” a iekhawia ērēubaadët ajim.¹⁵ Mū cha iekha chirām iekhau, mag amau pāar igba, ni pāar iekjā ūrmapha abarm jūrran warrgar Ņwandamau Sodomapien däi maimua Gomorrapien däi atarr khāaijā am gaai athuuchata burruj a jaaumajim ich Jesuu maachigcha.

Mag ichdëu pāitarr khūun phithurg wauju jaautarr

¹⁶ Mag maar pāyaagpamua īchab marag magjim: ’Mua chadcha pāar pāi chirām, pari mū iek ūrbat ajim: Pāran sīi oveja chaaindam khum nem thānum ee pāakħħuibapüimjōta abarm, õor khaibagkham eeta wēnurraru aawai. Magua, māch imeerba muan pāragan, khīrjug khaug ichkhumjōta abat a chirām. Mag naab mamū īchab khīr machag chukhu duburdamjō abat ajim.¹⁷ Khīr khaphu wēnurrathū. Pāran õrau pūr arrwi Ņwandam iek jaaujem degam chi thethemnaanag deebaimap aju. Magbaa amau pāar wūjā wumaju.¹⁸ Mū gaaimua pāar khaibag waumkhīr, õrau pāar gobernadornaan aarjā arrnaa reinaan aarjā aharr aju. Pari mag chi thethemnaan aar pāach arrwai, ūu pārāu amag ūrmkhīr mū jaaunaa sīi judionaan khabam khūunagjā mū jaajurau.¹⁹ Pari mag chi thethemnaanag pāach pūr deewajā oob pāach kōit pāachdēupai iekhaju khīrjuwia ag nawe, “¿Mū khan ata iekhajuwa?” a khīrjumiet ajim, ya pāar iekhaagpaaawai ich Ņwandamauta ichdëu khap pārag iekhapiju aawai.²⁰ Mua pārag mag chirāmān, pāar Aai ügthar sim ag Akharauta pārag iekhamkhīr khīrjug deeju aawaita mag chirāmgu ajim.

²¹ Mag jarān wir aig khod ābam khūunjā chi ükhaba sim garmua ūu mū iek ükha khērām thethemnaanag jaaupūimajugui ajim, ich khodpai wir aig thōomkhīr. Amach dēnnaanjā agjō mū gaaimua thōomkhīr thethemnaanag jaaupūimaawai chi dēnnaanaujā ich agjō aju amach chaain däi wir aig.²² Mū gaaimua thumaam khūunau pāar oomappa aju, pari õrau pāach däi mag nūmā magħum iek igba warag Ņwandam däita ubħanua ich gaai magħum dichpi athamān, ūu peerdewi ügħtharcha öbērjugui ajim.²³ Pāach nūm phöbör ee pāach thet pārbachee jūrr deeum phöbörög ērēupetat. Mag wēnurrāmuu mūg Israel durr phöbör khapan nūnħidu m ee durju jur wēnarrawiajā, pārāu phöbör thum phħarrpāju nawe māch chi Emkhooi Iewaa deeu pāar ee chiraichējegui ajim, magbarm aigmua Ņwandamta õor thāar ee chi Pörkhaju aai sim khap apieg.

²⁴ Mag pāach dau aphuu aju anum ūurwaijā oob jügderraam amiet ajim. Pārau khaphu numgui ajim, eeu nem khaug simua chan ich maestro khāai atcha nem khaug khaba, ni sīi chikham chogkha simjā ich patrón khāai ürpai khaba s̄lejem. ²⁵ Magua, āb khāijā chadcha ich maestroou jaau simjöta nurram khai, magan chi maestro d̄ai aajemjō aju i d̄uijā. Jāga chi patrón jōoi dau ãaukha num ee chi chognaanta daupii abarju. Maguama, mach pāar Pörkha chirumg ūrau muun mepeen pōr Beelzebū d̄uita chirum a iekhaajeewai pārag chará amau athuucha khaigba iekha-jugui a jaaumajim maachigcha.

Khaita ökhö aju aai nu
(Lc 12:2-7)

²⁶ Mug jēb gaai maach wounaan ãba thunum khuun oob ögkhamiet, pāach th̄ōju kh̄irjuwia. Amaun mag eegar amachdēu pāar d̄ui mag khaigbanaa parhooba khāijā iekhabarmjā sīi ich mag kh̄ir okhoojupii aju. Mamu magtarr iekhan mug atag paawai ūwandamau deeu eeupemjō eudu awlia thumaam khuunag ūrpijugui ajim. ²⁷ Mag pāar dau aphuu ajujā chadcha ñs mua meraamjöta jaau chirum, maach appai. Mamu pāach peerduajem iek pāachig jaaujem chan ikhua jaauba, thetta jaau-petat ajim, thumaam khuunag ūrmkhir, mag chi ūr num khuunau pāach d̄ui khaigba ajujā kh̄irjuba. ²⁸ Amau pāar chi üruman chadcha th̄ōju awiajā th̄ōju; pari pāar akhaar chan pōd th̄ō aubam. Magum khuun oob ögkhamiet ajim. Magarau ögkhaju awiajā pāach chi ürumjā th̄ōowia pāach akhaarjā kh̄imie durr ich mag s̄ierramkhir barpüyaagjā juu theeg simun chadau, chadcha ökhö abat ajim, ūwandam igwi.

²⁹ Pārau khaphu num, nemchaaindam par erraam gaai pēr aaujem. Pari mag baleebamjō khithēe ab mamu, maach Aai ägthar chiraajemua thōpibam aig chan ãbjā thōba aajemgui ajim. ³⁰ Magum pāar charā nem-chaain khāijā ürcha balee naawai pāarta irua wajapcha thua wai s̄lejem. Ichdēun pāar pōrbu khapanagjā khappu wai s̄lejem. ³¹ Magua, oob atcha pāach kh̄irjumiet; pāarta nemchaain khāijā ürcha balee naabahab ajim.

Meerba Jesus dēn amun ichdēujā amjā i dēnēu aju
(Lc 12:8-9)

³² Äb khāijā mu igar s̄lewai ūor dakhirjā meerba mu iek ükhaajem a jaau sim wounan, muajā ūchab mach Aai ägthar sim dakhir, "Jāan chadcha mu garmu" ajugui ajim. ³³ Mamu jūrr ābmua khāijā ūor dakhir mu igwi "Mu chan i igarm khabam" a sim wounan, muajā ūchab mach Aai ägthar sim dakhir, "Jā chan mu dēn khabam, mua i khaugba chitum" a iekhaju ajim.

Chi chaairaujā ich dēnnaan igar khaba aju jaautarr
(Lc 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Oob pārau, muun sīi mug durr gaai ūor khōinaa bibigagjā chukhu apiegtä bēejim amiet. Mu chan pāar khōinaa apieg khaba, warag iek phithurg apiegjöta bēejimgui ajim ich Jesuu. ³⁵ Mu mag mug durr gaai bēettaran, mach iek gaaimua chaain chi emkhoojinjā amach aai d̄ui khaigba, chi ūinajā amach äd d̄ui khaigba maimua chi ãignaanjā amach phaauhun d̄ui khaigba jūrr chikham ichaaur aadéphum gaaimua iek phithurg apiegtä bēejimgui ajim. ³⁶ Wajapcharan deeum khuunjā khaba, dich wir aiguim khuunpaita kha ukhur thunaajugui ajim, iwiir ābmua mu iek ükhamapha aadéphum gaaimua.

37 Ăbmua khāijā īrcha ich aaita mā khāai khōsi wa ich ād khāijā mā khāaijā īrcha khōsi sim chan magan mag woun chan mā dēn aju khaba simgui ajim. Wa magba māuta īrcha khōsi aju khāai, ich iewaa wa ich kha khāijā īrcha khōsi wai sim wounjā mā dēn aju khaba simgui ajim īchab. ³⁸ Chi mā dāi nərram khōsi simuan warre ich phithurg au nərrajujā khaphā aju aai sim, mā gaaimua chikhamnau ich thōoju khaphā awiajā ich mag mā bū ogduba nərraju aawai. Mag āwatbaju chan parta idēu khōs mā dāi sim a iekhajugui ajim. ³⁹ Ar mā gaaimua būrjā phithurg aumapha sim chan meem edjā ügthar öbērbam. Mamā ar mua nem jaau chirām waum khōchgau wa mā gaaimua khāijā dau aphām abarmān chadau ügtharcha öbērjugui a jaaujim maachigcha.

Regalo deeju

(Mr 9:41)

40 Mag iekhakhagmamua marag, 'Pāar mā iek jaau wēnərrum aig, ūrau ūta pāar amach aig baarpinaa pāar iek ūr nūmān magan māpata īchab ȳdūr amach aig barpi nāmgui ajim, muata pāar pēi chiraawai. Mag amau mājā amach aig barpi nām aig, ich chi mā pāitarr Jōipata barpi nāmgui ajim, māchjā ichdēuta pāitarr aawai. ⁴¹ Ēwandamau ich iek jaauumkhūr jūr auwi pāitarra ū amach aig au nām khāan dāin, mag ichdēu pāi sim dāi ajapha abarmjō aju am dāijā; maimua sīi woun wajapham khāijā agjō amach aig aumān, i dāi ajapha arrjō ajugui ajim īchab am dāijā. ⁴² Maimua ābmua khāijā māg mā iek ūkhawi mā iek jaau durrum khāan amach aig barimaawai nemdam bürām khāijā deem khōsi deemān, magtarr paar agjō īchab Ēwandamau irig nem wajapham deeb khaba deejugui a jaaumajim.

11

Juan chi ðor pōr choomieu ich khapeen pāitarr

(Lc 7:18-35)

¹ Mag maach doce ich dāi ogduba wēnərraajerr khāanag mag nem jaaudubwi, wētpi jaubaawai, maar wētjim. Magbaawai jūr ich deeum phōbör nānāidumāg petajim, ich ag durr eepai, mamaam khāanagjā agjō maach peerduajem iek jawaag.

² Ich maagwai Juanau cárcel deg simua Cristouu nem wau nərrum ūr s̄ejim aajem. Magbaawai ich khapeen eem ūaur khāan ich aig thārkha auwi chi Jesús aar pāijim aajem, ³ i aar mawi, iita chadcha ich Ēwandam i jaauinenau jaauwai Ēwandamau pāiju jaaujerrā wa ar khabam khai ich jāg nuag a khab jēeumkhūr. ⁴ Mag bēewi, chadcha ichig jēeubaicheewai, ich Jesuu amag, —Ērēubaadēwi Juanag jaaubaimat ajim anām, pāach jūguucha ūrnaa pāach daúacha māg oobarm. ⁵ Irig, "Dau khaugba khēkhēd arr khāan dau wajapha thānām" abat. "Bū wēdu wēdu s̄isid arr khāanjā ya wajapha nərrjēem. Kach khīsū s̄isid arr khāanjā wajapha ūr s̄isidām. Chi meem arr khāanjā deeu iiu nərrjēem, maimua aphām khāanagjā īchab ðor peerduajem iek jaau chirām" a jaaubaimat ajim. ⁶ Magnaa īchab irig, "Chi mā iek ūkhawi ogduba mā gaai ūkha chirām wounan onee ich mag chitaju a jaaubaimat" ajim anām, mag ichig jēeuwimarr khāanag.

⁷ Mag chi Juan khapeen ich aig naawi deeu ērēubaadeewai, ich aig narr khāanagta Juan igwi iekhamamua amag magjim anām:

—Pārau Jordán igaau woun Ěwandam i jaau nərrəm oon weetwai, ɿsīi woun iek theeg chukhu phū choomaar sōsōii jūurba ahau aajemjōkhamta oon wētjierrá? Magum woun khabajim. ⁸ Magan, ɿkhanim wounta oon wētjíma? ajim anəm amag. ɿWoun khajūa wajapha jūa simta oojupii awi oon wētjierrá? Pārau khaphu nəmguí ajim anəm, khajūa wajapha jūajem khūunān sīi phöbör ee di ooiməm eeta naajem, reinaan dīi āba. ⁹ Mamu pārau magjöm̄ta ooimabajierram. Pārau ooimatarran woun āb Ěwandam i jaau nərrəm ajim. Mamu pāadē ūrbat: Juan chan warrgar Ěwandam i jaaujerr khūunjöpai khaba, am khāaijā ūrpaita simgui ajim anaabá. ¹⁰ I igwia Ěwandamau ich i jaauumienag warrgarwe ich iek phāpitarr gaai jaauwai,

Jāata irua mu na pāiju ajim, ichdēuta mu na mu maju ee ðrag jaau peetwai thumaam khūunau mu iek ūrm khōsi sīi mu nu naamkhīr. (Mal. 3:1)

¹¹ 'Magua, mua pārag mučhimeerba jaau chirəmgui ajim anəm ich Jesuu: Warrgar Ěwandam i jaaujerr khūun eejā Juan chi ðor pōr choomie khāai ūruucharam chan ābjā chukhu ajim. Mamu chi mu iek ūrwia, mua nem waubarmjā khaphuñnaa, Ěwandamta ich thāar ee au sim wounan chadau, maadēu nem igba khitawiajā, Juan khāyau khapcha ajugui ajim anəm, jāga Ěwandam ichdēu ðor peerdu atham thāar ee sīeicheejē.

¹² Mag jaaumamua, 'Pārag jaaukhimgui ajim anəm: Juan sīsierr aigmua īs ewagiā chadcha ðor pōm Ěwandamagta amach thāar ajaug paapinaa amach Pōrkha aum khōchka thənəm. Pari amau mag ēkha durrum dīi ūchab chi thethem khūunau jūrr khajapham nemjō mag Ěwandam amach Pōrkha auju iekta warre chugpaapīju ūkhaajem. ¹³ Warrgar Ěwandam i jaaujerr khūunau jaaujerr iek dīi Moiseeu ley phā phatarran, sīi Juan bēe nəm ora Ěwandamauta mag ðor thāar ajaug paanaa am Pōrkhaan bēeju khap jawaag ajim. Magtarr aawai Juan bēewi jaauchētarraan mag warrgarwe mu igwi amau jaaujerrjō aadēm ajim. ¹⁴ Maagwai mag i iek ūkham khōsi nəm khūunau khaphu ajugui ajim anəm, Juanan warrgarm profeta Elías aajerr bēeju jaaujerr kōit pāiwiata jāg nərrajim.

¹⁵ Magnaa ich Jesuupai, 'Keena, jāg ūruñnaa cha mua jaau chirəm wajapha ūrbat ajim anəm.

¹⁶ Mag iekhakhagmamua, maach Pōr Jesuu aig narr khūunag, 'Mua pārag jaaukhimgui ajim anəm, pāar jāga nəm abarí. Magnaa, Pāar ar Juan isegwi mujā iseg nəm khūunān, chaain jemkha nəmuua amach khapeen dīi khīr auphōbaadēmjōta nəmguí ajim anəm. Warm khūun garmua, "Maar dīi karris sir nəm gaai onee jemkhabahut" aawaijā jemkhamapha nəm. ¹⁷ Maimua jūrr, "Magan sīi ökhīrjuu ðor mee wai nəm aiguimjō ohood abat" aawaijā magjā khōchkhaba nəmguí ajim anəm. Paarjā magta naawai, ɿkhani khōsi nəmma? ajim anəm. ¹⁸ Pāar ee Juan chi ðor pōr choomie nərraajeewai irua Ěwandamag jēwaag sūrkhaajeejim, ajap thach khōba. Magum vino chará būurjā dōbjim. Mamu mag oowi pārau, "Jāan mepeer dīi khapeerkha sīewaita sīi ich jāg aai thach khōba nərraajem" a iekhaajem pārau. ¹⁹ Mamu īs mučh chi Emkhooi Iewaa chaar bēewi, pāach dīi parhooba thachdamjā khōnaa vinodampa dō khitaawai, jūrr magjā khōchkhaba warag pārau mu ēugar, thach bipōm khōnaa vino pigjā chitəm aajem. Magnaa gobierno dēbpaar jēeu nəmuua ðor khūguurjem khūun dīijā khapeerkhanaa pekau pōm

sīsīdūm khūn dāipa khapeerkha chitūm a iekhaajerramgui ajim anūm, mūjā iseg nūm iekhau. Pari ar chi Ēwandamau khīrjug deetarraucha khīrju nūm khuunau chan magba, amau chadcha khaphū nūm, chijā khuunta ich Ēwandamaucha pūitarr khūn agā a iekhamajim aajem.

Jesuu ich narrajerr phöbör igwia iekhatarr

(Lc 10:13-15)

²⁰ Jesuu oowai irua ürcha ag na õrau nem ooba aajem nem waumatarr phöbör eem khuunauta būurjā Ēwandam igba ni i iekjā ükhaba naajim anaabā. Magbaawai khīesir iekhamamua makhuun phöbör eem khuun igwiata magjim anūm:

²¹ —¡Ë, apdurr, Corazinpien! ¡Ë, apdurr, Betsaidapienjā agjō, Ēwandamau am i agkham ed! Am ee nem ooba aajem nem wau nūmua Ēwandamau ich juapá oopitarr Tiro phöbör eeta wa Sidón phöbör ee khāijā wautarr amuan, nawe amau amach khīrjug khaigbam isegwi sarkhakhamgui ajim anūm. Magtarr amuan amau theerju theerwia, ür jupnaa, putiu pör börrnaa, khoopa nūm khūn sarkhaajemjō sarkhakham. Mag nūmua amau amach mor âsie ewag khīrjuvia Ēwandamag jēeukham, amach khaibag chugpamkhīr. ²² Pari cha mū iekha chirūm iekhau Ēwandamau mūg durr i agkham ed Corazinpienta Betsaidapien düi irua am gaai masiicha waupāijugui ajim anūm, Tiropien düi Sidonpien khāijā, amachdēü ürtarrra ükhaba arr gaaimua. ²³ Maagwai Capernaumpien igwiajā, ¿khan abarju? ajim anūm. Magnaa ichdēupai, ¡Ë! Amaun amach thō nūmgui ajim anūm, amachta chi wäjääun awia. Amaun ügthar paaukhabaimajā amachta chi pörnaan khajupii nūm. Mamū jākhūn chan Ēwandamau ich aar öbeerpiba, khīmie durrta warag barkhūipüijugui iekhamajim aajem. Sodoma phöbör eeta jāg pāar ee õrau ooba aajem nem waumatarr wautarr amuan, jāg phöbör agtha sīerrakham, Ēwandam iek ükhatarra gaaimua. ²⁴ Pari mū cha iekha chirūm iekhau Ēwandamau mūg durr i agkham ed gaai, pāar gaaita Ēwandamau athuucha mas deejugui ajim anūm, Sodomapien khāijā.

Jesuu, "Mu iekta ühabat, mua pāar khīr meeupiju" a iekhatarr

(Lc 10:21-22)

²⁵ Ich mag jaar īchab ich Jesuu ich Ayag jēeumamua, —Tata, mua pārug üu ajim a chirūmgui ajim anūm, pāchta ügtharm magwe nem thum mūg wējōm Pör aawai. Mū onee chirūmgui ajim anūm, õor amach khīrjug khaug thōwia, nem thum khaphūm khaphūm aajem khuunaujā amach peerdaju iek khaugba arrta, jūrr pua khīrjugdam meraa chaainjō khithēem khūnagta üu khaugpibaawai. ²⁶ Chadcha puata nem wajapha waaujem Tata, pāchdēü juau am düi magju atarr aawai ajim aajem mag jēeumamua.

²⁷ Mag ich Ayag üu ajim awia jūrr aig narr khūnagta, 'Nem thum mūg thanūman mū Ayau mārūgta deejingui ajim anūm. Mamū äbmuajā khaugba sim, khai agā i Iewaa. Äba ich mū Ayaupaita khaphū sim, chadcha mū i Chaairau. Mūg nūm aig äbmuajā khaugba sim, khai agā mū Aai. Äba māch chi Chaairaupaita māch Aai khaphū chitūm. Bigaaum khuunau khaphū aju awiajā, māchdēü amag jaubarm khuunaupaita īchab khaphū aju aai nūmgui ajim anūm. ²⁸ Magua, muan pāragan, chadcha mū Aai khap am khōsi nūm khai, mū iekta ühabat a chirūmgui

ajim anum. Pāach pekau pōmag khaphūnaa ökhūirjugau gaai machaaga num khūun, muata pārau pāach thāar ee aumān, muata pāar ökhūirjug meeupijugui ajim anum. ²⁹ Idēu murugta udaraa pāachig nem jaauipibat; muan ökhar ithūuta jaaumaajem. Pārau mua jaau chirūm ipierraata amān, üu pāar khūir meeūtua naisiju. ³⁰ Mua nem jaau chirūm chan atcha phithurg aawai pārau pōdbajööm khabam. Muan nem thum pāachdēu pōdju ayaam nemta jaaujemgui a jaaumajim aajem.

12

*Jesús khapeenau jua üüijem ed trigo phierrtarr
(Mr 2:23-28; Lc 6:1-5)*

¹ Ich mag jaar biek ãb jua üi num edcha maach i dūi wēnūrraajerr khūun thum i iek jaauthurwia deeu i dūi narr aawai, ich Jesuu trigo phur wējöm ee maar phē wai dichjim. Magbaawai maar ee ãaur khūunau chi bich thūrrēunaa, jua eepai sigthūnaa khō wēnūrrajim. ² Maig īchab fariseonaanjā dūi narr aawai mag oowi ich Jesuugta, —Pudē oobā, jua üi num ed aawai būrjā phidkhaju khaba nūmta, pu khapeenau jāg trigo phierrnnaa khō wēnūrrum. ³ Pua chan khaugba ab, jāgpai phierr nūmijā nem pōm eeu nūm dūi ãba sim? ajierram irig.

³ Magbaawaita jūrr Jesuu amag, —Mamu ḥkhani mu khapeenau khaigba abar? ajim. ⁴ Magan pārau chan Ēwandam iek phā sim gaai thūrswai ooba aajeeb, Daviuu ich dūi wēnūrrarr khūun düimua amach jāsōo phōbaadeewai Ēwandam atheistem pan khötarr? ⁴ Mag pan parhoobam khūunau khōju khaba, ãba phadnaanaupaita khōju aai naajim. Mamu pārau khaphū nūm, jāga irua Ēwandamag jēeujem deg dubwi Ēwandam atheistem pan nasād gaai phē sīerr auwi khōjī. Mamu mag khötarr paarjā Ēwandamau i chig abajim. ⁵ ⁵ Wa pārau Moiseeu ley phā puatarr gaai thūrswai ooba aajēwa? Jua üüijem ed awiajā phadnaan Aai i jēeujem deg phidkhaawai pekau khabam a sim. ⁶ Mag Aai i jēeujem deg phidkhaju aai sim khai, ⁶ ⁶ Mag Aai i jēeujem di khāaijā ich Jōoiraucha pūitarrauta sabarhed awi muč khapeenag trigo phierr khōpi jaauju khaba chirū. ⁷ Wajapcharan jāg Ēwandam iek phā sim gaai jaau sim pārau khaugbata naabahab, Ēwandamau ich iek gaai “Nemchaain thōonaa murug jēeujai üu sīeb mamu, muan pāach khapeenta örcha dau aug khaug paraa apim khōsi chirūm” a sim. Pārau irua mag sim wajapha khaphū naakhiin, jāg õor iekkhōr chukhum khūndampa pārau khaigba nūm a jaaubajugui ajim.

⁸ Maimua am jügdaar mag iekhapüiwia deeu ichdēupai, ’Mūn Ēwandam Iewaa Emkhooirau. Muata thumaam khūnag khan nemta wauju aai nu wa wauju khaba nu a jaauju aai chirūmgui ajim, jua üüijem ed awiajā.

*Woun ãb jua juser khitarr Jesuu monaaupūitarr
(Mr 3:1-6; Lc 6:6-11)*

⁹ Mag trigodō ee fariseonaan dūi ijējēb sīewi petaau, aigmua dakha maach meeun Ēwandam iek jaaujem di sīerr ee dubimajim. ¹⁰ Mag Aai i jaaujem deg woun ãb jua juser khitumjā sīejim. Amach chi fariseonaanau Jesū ipeerdūwi nem agcha khaba jaaubarm gāaimua i imeraa pūr auju ēkhaajerr aawai, juau ogthom irig, —¹¹ Jua üüijem ed awiajā, õor mor masim khūn monaauju aai sī? a jēeujierram.

¹¹ Magbaawai ichdēu amag magjim:

—Pääar mäg näm aig pääar ovejadam dau äb khäijä jëbdeg buudimaawai, çkhaíuta jua üuijem ed awia jëu awaan maba aajë? Mag sim, ¿pärau oowai maach wounaanta nemchaain khäijä ürcha balee naabá? ajim. ¹² Mag sim aawai jua üuijem ed awiajä ichiita muan õor dau aug khaugju aai näm a chirum ajim amag.

¹³ Magnaa ich Jesuupai chi woun mag jua juser khitarragta, —Dayag jua uabá ajim.

Magbaa chadcha jua uabaa jua monakkha warm chi wajapha sïerr däi äba sïsijim. ¹⁴ Mamä jua üuijem edta magbarm oobaawai, aigmua öberaau, chi fariseonaanau Jesùs thöopüyaag jäga akhiina a khüiru naisijim anaabá.

Jesùs igwia warrgarwe jaautarr

¹⁵ Mag ich thöopüju khüirju phöbaadëm ich Jesuu khaug athaawai ichta warag aigmua petajim. Mag i petaawai õor põm däi i ëudee wëtjim. Jesuu mor masim khüun thum ich aig waibée näm monaaupäi maajeejim. ¹⁶ Mamä ichdëu mag õor monaau simjä sii khapanag ee parhooba ich jaaupiba aajeejim. ¹⁷ Pari magtarran, Ëwandam i jaaumie jöoi Isaías khararrau ich Jesùs igwia jaautarrjö amkhüir ajim. Chi Ëwandam iek gaai i igwia mag sim:

¹⁸ “Achá sim mä chog” a sim Ëwandamaau, “mächdëu jär autarr mächdëu khösim.

I gaaimuata mä onee chirum.

I gaai, mua much Akhaarta phës deeju.

Magbaawai irua jaauju, jäga õor mä däi wënurraju aai nu.

¹⁹ Í chan õor düijä meeurraunaa khësir ijéjëbjä aba, ni kaaijä ee õor däi meeukharrjä chukhu aju.

²⁰ Mag i päibarm chan õor dau aphäi khithëem khüun warag dau aug waupiegjä khaba, ni ich iek gaai ubä khaba khithëem khüun okhoopiegjä khaba,

warag ich meebar maaaimua õor üu peerduju ayaa apiegtä püiju.

²¹ Magbaawai durrpierram khüunau i igwia, ‘Jäguata chadcha üu maach peerdu auju khabahab’ ajurau” a sim Ëwandamaau ich iek gaai. (*Is. 42:1-4*)

Fariseonaan iek meperauta Jesuug juapá dee sïejim aajem

(*Mr 3:20-30; Lc 11:14-23; 12:10*)

²² Biek äb woun äb dösät bënëu sim Jesùs aig aibëejierram. Mag woun ich ag bënëu meu meraanaa daujä khës khitajim. Mag ich aig aipiarriwai Jesuu i dau monaaupäiwia mag meu meraa sïerrjä wajapha iekhapijim.

²³ Mag oowi õor dauderraan näm iekhau amach wir aigpai, “¿Keena, mäg woun jöoi David khararr chaain ewagam khüun eem maach peerdu aumkhüir püiju aajerr khabam khai?” aajeejim, Jesùs igwia.

²⁴ Pari õordamaau sii mag näm ürbaawai fariseonaanau jürr am ichaaur, —Dösätnaan pör Beelzebú däi bën dötarr aawaita agjuapaauta jäg õor mor eem mepeenjä dau daau jürkhüni narrum aajeejim.

²⁵ Pari amau amach eepai mag nämjä Jesuu khaphä sïerr aawai jürr ich garmua amag magjim:

—Pärau oowai, gobiernoou ich igar näm khüun järrcha thöonaa amach wir aigpai wërbüpikhiin, ¿mag gobierno warre khät mabaju khai? Wa äbmua khäijä ich chaain düipai meeukhawi amach wir aigpai

wērbukhiin, ḡwarag aaidəbaju khai? ²⁶ Pāar iek mag mūjā dōsāt dūita chirum anaawai, dōsātauta wir aig dōsātpai jūr wērpkiin, pōd ich mag jua theeg sīerrabajui ajim. ²⁷ Chadcha mag dōsātnaan pōr Beelzebuu muṛug ich jua theeg dee sim khai, magan ar pāachigar thunum khūnaujā agjō i juapaauta mepeen jūr wērp nūm. Mag nūmta ḡjāgwi pārau makhuunag chan būrjā magum aba nū? ḡChadcha ich Ēwandamauta amag magamkhiir ich juapá dee sim pāachdēu khaphu naawai khabá? Pāar iek mag chi dōsātaupaita wir aig ich khaibag waaujem anūpí, magan jāg chi mū dēnđō dau daau mepeen jūr wērp nūm khūnagchata jēeu oobat, daau amau chadcha dōsāt juapaauta jāg jūr wērp nūm abarju. Pāachchi muṛug mag iekha nūm khūnta ag eyaajā khaba iekha naabahab. ²⁸ Muan chadcha Ēwandam jua theegauta mepeenjā jāg jūr wērp chitamgui ajim. Mag mepeen mua jūr wērp chirum gaaimua pārau khaphu aju aai nūm, ya ich Ēwandam chi jua thierrta mūig pāar ee sīechēm. Mamū magumjā pārau khaugba nūmgui ajim.

²⁹ 'Pāadē khūrjubat. Ni ābmuajā mag nūm aig sīi āb jierrnem wajapham dūi ich di thūa sim aig dubwi i nem jīgkhabaju. Sīi khapanaam khūnau wa i khāai ḫrūchararamua i ibūr auwi khabam chan, pōd i nem jīgkhabamgui ajim. Ich agjōta simgui ajim mepeerjā. Mū i khāai jua theeg ḫr khaba chirakhiin, muajā pōd òor mor eem mepeen jāg dau daau jūr wērbaj. Mamū mua chadcha Ēwandam juapaauta mag nem wau chitaawai meperajā mū jua jūmba aajem. ³⁰ Magua, mua mag chirum: Ar chi mū igar khaba sim wounan ichta dōsāt igar sim; maimua Ēwandam iek ḫkhapi awaag mū ipierr òor ābamag jūr phēba simuan waragta jūr wērp simjō simgui ajim.

³¹ 'Magua, mua mag chirabma ajim ich Jesuupai: Ēwandamaun chadcha òor khaibag thumaa chugpaaju, am parhoob iekhamatarrpa thum. Mamū pekau āb sim, maan mua Ēwandam Akhaar jua theegau nem wau chitam oo nūmta warag mepeer gaai thū nūmū. Mag pekau chan Ēwandamau būrjā khūr okhoobamgui ajim. ³² Mūch chi Emkhooi Iewaa igwiata khaigba khāijā iekha nūm pekaun ū chugpaaju; mamū chaig pārau mua mag Ēwandam Akhaar juapaau khaba Beelzebū jua theegauta mepeenjā jūr wērp chitam anarr chan mūig eegarjā chugpaaba, ni mag atag Ēwandamaun deeu jēb iiur ompaabarm gaijā chugpaaba ich mag sīsjugui ajim, Ēwandam Akhaar igwiata mag iekha naawai.

*Jāga òor wajaug khaphu aajē
(Lc 6:43-45)*

³³ Mag iekhakhagmamua īchab amag magjim Jesuu: 'Pāadē mū sēu awia nemjūr jīrwaījā wajap jarba sīi ich jāg bāaupibat. Mag nemjūr wajap chēbjugui ajim. Mamū wajaphata phāichichagau bū khuanaa jar bāaumūn, mag nemjō wajapha chēju. Wajapcharan ich chē sim gaaimuata khaphu aajemgui ajim, jāga sī mag nemjō. Ich jāgta naabahab ajim pāarjā agjō. Pāach nem wau nūm gaaimuata pāachdēupai pāach jaau naabahab, òor wājāaunā wa òor khaigbam khūnā. ³⁴ Khūrjug chuknaan, jāg pāar ḫ khaibag sīsidūm khūnau, ḡjāga pārau nem wajapham ig iyūn abarju? Nem dich khūrjug ee khūrju ahaukhamta dich iiu jaauba aajeeb. ³⁵ Òor khūrjug wajapham khūnau nem wajapham nemta iekha nūm, amau nem wajaphamta waujū khūrju naawai. Mamū ḫ khaigbam

khaunaun, iekhaawaijā khaigbata iekha nūm, am ödi sīi nem khaigbamta wauju khīrju sīsid aawai. ³⁶ Pari mā cha iekha chirūm iekhau, Ěwandamau òor i agkham edan, muig eegar aawai pāach iek khaigbam iekhaajerr thumaa pāach idamaucha irig jaaujugui ajim, khan jägwia mag iekhaajeejī. ³⁷ Wajapcharan māig eegar aawai pāach iekhamaaajerr iekhaupaita wir aig pāach iekkhōr chukhu nūm a jaaupiju, wa warag pāach khaibag khāijā waupi jaaujugui a jaaumajim chi fariseonaanag.

*Fariseonaanau amachdēu nem ooba aajem waupi jaautarr
(Mr 8:12; Lc 11:29-32)*

³⁸ Biek āb fariseonaan eem khūnau maestronaan eem khūn dāimua Jesuug, —Maestro, maraun maach dakhīrta pārug ag na būurjā maadēu ooba aajem nemta waupim khōsi nūmgui ajierram.

³⁹ Magbaawai ich Jesuu amag magjim:

—Pāran pāachdēu Ěwandam iseg nūm gaaimua warag chi ajaugjā chukhu thūnaawaita warag pāachdēu nem ooba aajem nempata pāach dakhīr waupi nūm. Mamā mua waubamgui ajim. Mag khāai wargar jöoi Jonás aajerr nemmeeurrkhan buch ee khāai thārjup sīerr gaaimua Nínivepienau Ěwandamau i pāitarr khaug autarrjöta, īchab māchjā Ěwandamau pāitarr pārag khap apijugui ajim, māch iiu phiidēbarm gaaimua. ⁴⁰ Ich jäg Jonás nemmeeurrkhan bi ee āsdawam khāai thārjupnaa edaramjā khāai thārjup sīerrjō, ich agjō māch chi Emkhooi Iewaajā īchab āsdawam khāai thārjupnaa edaramjā khāai thārjup chirajugui ajim, jēb ee. Mamā mag oobarmjā pārau ükhabajugui ajim amachigcha. ⁴¹ Magua, Ěwandamau òor ich aar phē auju wa phē auba khāijā aju jaau nūm ed, Nínivepien phiidētkhawi amach ipaarmua pāar khaibagta warag Ěwandamag īgħa thūnawju, warag pāar khaibag waumkhīr. ?Khan jägwi? Jonaau Ěwandam iek amach aar jaaubaimaawai amau magħumjā aba ükhatar aawaima. Mamā īs mā Jonás khāijā īrreħa cha chirūmuata Ěwandam iek jaau chitħumjā pārau būurjā ükhamapha nūmgui ajim. ⁴² Mag Ěwandamau am phiriutkha awlia chachbarm jaar īchab Sabá durrムua rey Salomón oon bēetarr uħiraujā ich ipaarmua īchab pāar khaibagta Ěwandamag īgħa thūnawjugui ajim, i pāar khāijā warpmuata Ěwandamau Salomonag khīrjug deetarr iekha sim ħuraan bēetarr aawai. Mag khāai mā Salomón khāai ürpai chirūmuata māig pāach nūm aig Ěwandam iek jaau chirūmjā pārau īrmapha nūmgui ajim, mag amachdēu nem ooba aajemta amach dakhīr waupi narr khūnag.

*Bēn ākhāar deeu òor mor ee sīeicheewai jāga aajē a jaautarr
(Lc 11:24-26)*

⁴³ Mag iekhakhagmamua, 'Īs māg mā iek ūrbarmjā ükhaba abarm gaaimua warram khāijā warag Ěwandam dāi iekkhōr pōm nūisim khap amkhīr, pārag māg ejemplu jaaukhimgui ajim. Magnaa ichdēupai, Bēn khaigbam òor mor eemua jarpāiwain warp òor chukag ee pharēu nərraajem. Mamā pōd ich sīeimaju baabu abaawai khīrju sīi awia, ⁴⁴ "Deeu māch chiraajerr deg chiraimaag majugui" awia, deeu ich ag woun jürmaajemgui ajim. Mag mawia ooimaawai, chadcha di chaarta wajap thūapwi ābamug nem jökhanaa au sīsidamjō dijā parii ooimaajem. ⁴⁵ Mag oobaimaawai, deeu mawia, ich daumaai ich khapeen ich khāijā khaibbacharam khūn siete jūr phē auwia, deeu mag woun mor ee

naaicheejemgui ajim. Magbarm aigmua chi wounjā warr ich sīerr khāai warag athuuchata khaibag sīsiejem. Īsim khūun jāg khaibag sīsidūm khūunjā ich magta ajugui ajim meperau am dūi, Ēwandam iek ūrtarrrta ükhaba arr gaaimua.

Jesús eeugpeenau amach ād dāimua i dāi iekham ig narr

(Mr 3:31-35; Lc 8:19-21)

⁴⁶ Agtha Jesuu ūrag iekha sim ee, i ād i eeugpeen dūi bardutkhachēwia i dūi iekham ig naajim. Mamū i sim aar dubba daaugajārpai naaichētarr aawai ⁴⁷ ābmua chi Jesuug, —Pu ād pu eeugpeen dūi daaugajār nūmwai; am iek pu dūi iekham khōsi nūm aajem a jaaujim.

⁴⁸ Magbaa jūrr ichdēu, —Chijā agá mag mū ād, maimua chijā khūun agá mag mū eeugpeen? ajim.

⁴⁹ Magnaa maach ich dāi ogduba wēnūrraajerr khūunagta jua hanaa, —Chamū khūunta mū ād anaa mū eeugpeenauwai ajim. ⁵⁰ Mārūgan mū Aai ügthar chiraajemua khōsimjō nem wau nūm khūunta mū ād anaa mū üphūinai, maimua īchab makhūunta mū khodnaanaaugui ajim, ich Jesuu.

13

Woun ābmua nemjūr dau phötarr ag nem īgkhaa

(Mr 4:1-9; Lc 8:4-8)

¹ Khāai āb Jesúus ich jēer sīerr degmua mawia thārrdō igaau oo sīsijim.

² Maigmua ich bigaau ūor pōm phūrbaadeewai ichta warag bote ee waaidēwi dōjārraa barjōisijim. Maagwai chi ūran durr mos gaaipaita pos thānaajim. ³ Mag mam barjopnaata ejemplodam jaauamua nem khīir pogkhe jaaumajim. Mag jajawagmamua magjim:

—Woun āb nemjūr dau phoon majim aajem. ⁴ Mag sīi phōmam atarr aawai āaurag chi nemjūr daudam bū diichjem ee burrjim aajem. Magbaa nemchaain bēewia sīi khökhūipāijim anaabá. ⁵ Maimua āaur khūun sīi mok pōr jojoodög eeta burrjim aajem, wajappai jēb chukhu sīerr ee. Makhūnan chi tharrphēen ūu jōpcha tharrphē öbērjim aajem. ⁶ Pari edau pechag wūubaaddeeū sīi ēnanauk aadēmua phuabaadējim anaabá, mokdau khurau pōd ierr khaar jērkhaba ūruuta khaarkha khithēe arr aawai. ⁷ Maimua īchab tagam phötarr miudō arr ee burrwia, chi miuta nemjūr khāaijā bāau khaphí bāauwia, sīi chi nemjūrdam ichdēuta pōr pūrēu aujim aajem. ⁸ Mamū tagam ūu jēb wajaug ee burrtaran, wajapha öbērwia ūu nem wajaug phur jopjim anaabá, nem bich dapag maimuajā bich thūu, maimua pogkha bich daii; mamū mag sīsidūm chan būrjā chi vano chukhu.

⁹ Mag nem īgkhaadam jaau öpūiwi aig narr khūunag, 'Keena, jūg ūruunaan Chamag nem īgkhaadam mua jaau chirūm wajapha ūrbatgui ajim ich Jesuupai.

Khan jāgwi ejemplodamauta Jesuu ūrag nem jaaujeejī

(Mr 4:10-12; Lc 8:9-10)

¹⁰ Mag i nem īgkha öpināa maach chi khapeenauta irig, —Jāgwiata pua jāg ejemplodam jaauamuata ūrag nem jaaujē? a jēeu naajim.

¹¹ Magbaawai ichdēu marag magjim:

—Pārau khaugam khōsi ūr naawai warre māchdēuta pārag khaphū api chirūmgui ajim, jāgata Ēwandam ūor thāar ee sīeicheejē. Pari warm

khuunag mag khaugpibamgui ajim, amau khaugam khosi ūrba naawai. ¹² Mag khaai ar chi thaar onee ūrm khosi ūr num khuunagta Êwandamau warag khirjug deeju, ich iek khapcha amkhir. Mamu ar mag nem waumapha num khuunag chan deeba, warag am jua eem khecheu au-maju ajim. ¹³ Maguata mua sii ejemplu jaauamuata amag nem jaauba aajeeb, mua nem wau chitum amau oo numta oobamjönaa mua nem jaau chitumjä ūr numta ūrbamjö naawai. ¹⁴ Amach jäg num gaaimua am gaaita pa siebahab Êwandamau ich iek gaai jöoi Isaas khararrag phäpitarr. Irua phätarr mag sim:

“Par amau ūrwiajä ūrbamjö khaugbajurau.

Par wajap oo nuu awiajä oobamjö ajurau.

¹⁵ Mukhuun wounaan khirjukan siita ãr sim; kachjä khinnaa daupata khîsidum.

Mag naawai pöd ūrjä ūrba ni oojä ooba, ni murugjä amach pekau chug-paapi jëeuba num, amach peerdu aumkhir. *(Is. 6:9-10)*

¹⁶ Mag iekhapüinaa deeu maragta, ‘Pari päar onee abat ajim; pärau päach daúacha mua nem wau chitum oonaa päach jüguucha mu iekjä ūrjeewai makhuun jöoi Isaiaau jaautarrjö khaba numgui ajim.

¹⁷ Magnaa, Chadcha much imerba pärag mag chirumgui ajim: Warrgar khapan Êwandam i jaaujerr khuunau cha mua nem wau chitum päar dënjö amach daúacha oom khosi atarrjä pöd oobajierram. Cha pärau ūr numjä amach jüguucha ūrm khosi atarrjä pöd ūrba durrajimgui ajim.

*Khani jaau sii nemjüir dau phöttarr ag nem ūgkhaau
(Mr 4:13-20; Lc 8:11-15)*

¹⁸ Maimuan chadau ich Jesuu, ‘Ürbat, mua pärag jaaukhimgui ajim, khani jaau sii chaig muchdüu nemjüir dau jaau chirarr ag ejemplouu.

¹⁹ Ar mug Êwandam iek jaau num ūr numjä pöd khaugbam khuunau, chi nemjüir daudam khudjä ee burrwia nemchaainau khöpüitarrjöta numgui ajim: Meperau bëewia, sii khügurbaicheewai, Êwandam iek ükhatarrdam deeu ūrba arrjö apäajem. ²⁰ Maimua ar Êwandam iek jaau num ūrbaawai ükham khosi ükhatarr khuun, jürr nemjüir daudam mok pör jooodög ee burrtarrjöta numgui ajim. ²¹ Mamu jëb chukag gaaimua chi nemjüirdam wajap khaarkhaba arrjö, Üchab mag ūrm khosi ūrnau ükhatarrjä wajappai ubu khaba num. Mag khukhurpai naawai, mag iek wajapham gaaimua chikhamnau khaigbanaa phithurg aawaijä, deeu Êwandam iekta isegwi, warr amach naajerrjöta wenurram khosi num. ²² Maagwai maach khapeen ihäsisisdüm khuun, jürr mag nemjüir dau miu ee burrwia chi miua pör parü autarrjöta numgui ajim. Amau Êwandam iek ūrm khosi ūrjem, mamu deeu amach khirjug eepai, “Jägum gaaimua pöd mu phatkhon auba khäjä chitaju,” wa magbam khai, “Mua chadcha ükhakhiinjä, pöd parhooba muchdüu ampierr abaju” a khirjuajem. Mag gaaimua mag nemjüirdam aphu bäauwia pöd chëba arrjö, Êwandam athee nem wajapha wawaajä pödba, sii serbiibata numgui ajim. ²³ Magarrau ar Êwandam iek ūrwia thäraucha ükhaajem khuunau chad, jürr mag nemjüir jëb wajaug ee burrtarrjöta numgui ajim. Magum khuun Êwandam athee nem waum khosi wau naawai, amachdüu nem waju ayagpierr waaujemgui ajim: ãaur khuunau nemjüir chi chëmiejö dürrcha, ãaur

khuunau agpierrpai maimua ãaur khuunau beechkhunpai. Mamu thumaam khuunau ichiita ichdeu khosimjo aajemgui ajim.

Phuuak dau khaigbam trigo eeu jir wejom ee phottarr

²⁴ Mag jaauwia, deeu ichdeupai mug ejemplodam jaaumamua magjim: 'Is mua parag jaaukhimgui ajim, Ewandamau ichdeu ðor i agkham ed jäga khaigbam khuun chi wäjäaun eemua isegju. Maan mugaugui ajim: Woun äbmua trigo jirjim aajem. ²⁵ Mamu mag trigo apha sierrra, ðor thum khäiphöbaadëmich, mag chi nemjir pap kha ukhurm beewia jürr i nemjir ee phuuak dau khaigbam agjo trigojo simta phöthurjim anaabá. ²⁶ Maimua chi trigo bich baupa aadeewai chi phuuakjä agjo düi bich baupa jöisijim anum. ²⁷ Magbaadëm chi chognaanau oo athaawai amach patrón aar wetwi irig, "Patrón, pua jirwai trigo appai jirtarrta, ¿jäga 'Is jäg phuuak khaigbampata ag ee bich baupa wejo?" ajim anum. ²⁸ Magbaawai chi papkhuuu, "Jä, maach düi iekkhör paraam khuunau khäijä ag ee phuuak dau phöwia khabahab" ajim anum. Magbaa chi chognaanau deeu puaba irig, "Pua oowai marau ag appai chi khaarpa jëu werphoon maju aai nu?" ajierram anum. ²⁹ Mamu magbaa chi nemjir khujöoirau, "Oob jëwaan wetmiet" ajim anum, "magba akhiin eeu pärau chi trigo khaardampa khäijä thurreudukham. ³⁰ Magju khäai ideu warag äba baaupibat" ajim anaabá. "Maimua ya phierr num jaar paawaita mua ag athee ðor päijugui ajim anum, nacha ag appai thurrphënaa, khöorjënaa örpüimkhir. Maimuan chadau agjo chi trigo appai phierrwia chi ausüujem ee ausüujugui" ajim anaabá. Magtarr aawai ichdeu jaautarrjö ideu baaupiwia, phierr jaar paawaita ich mag chi phuuak thurrphënaa, ag appai khet örpüijim anaabá. Maagwai ðor i agkham edjä ich magta aju Ewandamajä ich iek ükhabam khuun düi. Mamu ich iek ükha num khuunan, mag trigo wajap ükha sütarrjö ich aarchata phë auwi ich düi ich mag wai sisiju a jaaumajim, ich Jesuucha.

Mostaza den nem ígkhaadam

(*Mr 4:30-32; Lc 13:18-19*)

³¹ Mag nem khir pogkhe jaaumamua ich Jesuupai íchab mug nem ígkhaadamjä jaaujim, mostaza daudam büruu khitm igwi: 'Pärau khaphunu, jäga sim abarí Ewandam iek mua jaau chitm, maimua khanjöta sim a mua parag jaaubarkhiin ajim. Mug Ewandam iek mua jaau chitman, mostaza daudam jeb ee jir sübarmjöta simgui ajim. ³² Iin chadcha tagam nemjir dau khäijä ichta büruu cha khitm. Mamu mag khitman nem baau khaphí baauwia, nem bü pöm ädee aadeewai, sii nemchaaindam beewi ag gaai di üchueejemgui ajim. Ich agjöta siebahab ajim íchab mug Ewandam iek mua parag jaau chitmjä: Muggwaiwe chan khapan khabata ükha durrum; pari mag durru muata warag nem pöm aaidübapäaiwai ðor khapan kham khuunau ükhajugui ajim.

Levadura den nem ígkhaa

(*Lc 13:20-21*)

³³ Mag jaaumamua ich Jesuupai, ' Ewandamau ich iiu aawai mag ich iek aaidüpi numu, üui äbmua arin dürrcha sim ee levadura püitarrijöta simgui ajim. Pärau khaphu numgui ajim, levadura büruu püitarrijä aaidümam ooba simta, arin thum ürp*i* aaujem. Ich agjöta siebahab ajim íchab Ewandam iek mug mua jaau chitmjä: Muggwaiwe chan ðor pöm

mug wëjöm ee agtha pömcha aaiduba sim. Mamug atag paawaita durr warpham magwe aaidubaadee thumaam khunau ūrab khaba ūrjugui a jaaumajim.

*Jägwi ejemplo jaaumamuata Jesuu nem jaaujeejī
(Mr 4:33-34)*

³⁴ Magta Jesuu nem khir pogkhe jaaumajim, ejemplodam deemama. Ejemplo chuk chan õrag nem jauba aajeejim. ³⁵ Mamug ejempoopai nem jaaujerran, warrgar Ēwandum i jaaujerrau Jesús igwia jaautarrjö, exemplo deemamuata õrag nem jaauju arr aawai ajim. Mag irua exemploou nem jaaumaju atarran, warrgarwe Ēwandamau õrag khaugpiba ich thaar eepai wai sisierra jūrr ewag pawi õrag khap amkhir jaaumaju ajim. Magtarr aawaita mag exemplo jaaumam aigjā chadcha ag eyaa öbēbergmajim.

Jesuu jaaujim, khanta jaau sī mag phūak khaigbam trigo ee phötarru

³⁶ Mag õrag ejempoopai nem jaau öbaadeewai õrag wëtpi jaaujim. Maimua thum erüubaadee ich jēer sieri di aar majim. Maig maach appai aphöbaadee, marau irig maachig jaaupijim, mag phūak dau khaigbam trigo eeu jūr wëjöm ee phötarr. ³⁷ Magbaa ichdēu jaubaadēwi magjim:

—Ar mag chi nemjūr dau wajapham phojim a chirarr, jā māchpaíugu ajim, māch chi Emkhooi Iewaa. ³⁸ Maagwai irua phötarr jēb, jā mug õor pöm wëjomta jaau sim. Chi nemjūr dau wajapham, õor Ēwandamaga uduraa amach Pörkhapi nūm khunaujgui ajim. Maagwai chi phūak khaigbam, ar sī Ēwandam igar khaba mepeer igar nūm khunau. ³⁹ Maagwai chi patrón kha ukhur i nemjūr ee mag phūak dau phothurtarr, jā chi meperaugui ajim. Maimua chi trigo phur jōisiewai thuju a jaautarr, Ēwandamau mug durr i agkhajuuta jaau sim. Chi trigo thūn nūmjö õor dajēk aju khun, ich Ēwandam chognaanaugui ajim, angelnaan. ⁴⁰ Pārau khaphu naabá, phūak phunaa, juupinaa örpääjim. Ich jägta aju īchab Ēwandamajū õor däi ichdēu mug durr i agkhabarm ed. ⁴¹ Mag ed māch chi Emkhooi Iewaau mua māch chognaan püijugui ajim, sī bigaam khunagjā pekau waupinaa amachdēupa nem khaigbam wau sieri jēem khun thum ābamug jūr phēmkhīr. ⁴² Mag ābamug jūr phēnaa orno paa dñūmjö sim eeta barkhūniju. Magbaawai mag eeta icharaucha bñenaa gaai machgau am khierr ujākkhär abarjugui ajim. ⁴³ Mamug warm khun mamagkham ee, jūrr Ēwandamaga uduraa amach wajaug paapi nūmua i dēnkhā narr khunau māch Aai thumaam khun Pörkha sim dāita naisijugui ajim. Magnaa ichdēupai, Keena, jūg ūrūnnaa cha mua nem jaau chirum wajapha ūrbat ajim, mag iekhamamua.

Jesús dēnkhāag jäga aju aai nū

⁴⁴ Mag jajawagmamua īchab mug nem īgkhaadamjā jaaujim, ich Jesuu: 'Woun āb chikham jēb gaai phidkha s̄ejim aajem. Mag phidkha simuata jēb eem nem wajapham oobaadējim anaabá. Magbaawai pōd ichdēu arrju khaba aawai, sī oo phawia, ich nemta warag isegamjö thumaa pērkhuipüiwia, ag phatkhonauta mag ichdēu nem oo phatarr chi jēbpa pēr ajim aajem.

Maimua ich Jesuupai mag ich nem īgkha sim ū narr khunag magjim: 'Chi mā dēnkhaju khunaun mag wounau mag phīr aum khōchgau ich nem thum pērkhuittarrjö amach nem wai nūmjā thumta iseg nūmjö

aju aai n̄umgui ajim, m̄uuta jūrr mag nem ajapham amachdēu ig n̄umjō paarpaag.

⁴⁵ Mag m̄uuta nem wajapham amachdēu ig n̄umjō paarpaagan, chihōo chi ür̄ucha balee simta pér awaag jūr wēn̄rramjō aju aai n̄umgui ajim.

⁴⁶ Mag jūr n̄umua chi baau atham kh̄uu ich nem wai sim thumaa pērkhuuiwi jūrr mag chihōo mag ich nem pērkhuuitarr khāaijā ürcha balee simta pér athamjōta aju, chadcha mu dēnkham khōsi mu jūrwia baau athaawai.

Õor i agkham edan reeu dō uteeu n̄umjō aju jaautarr

⁴⁷ Mag jajawagmamua, ’Ēwandamau õor i agkham edan, ãwarr p̄uraag reeu dōjārr dō uteeu n̄umjōta ajugui ajim, ich Jesuupai. ⁴⁸ ;Pārau oowai mag uteeu wai jörröö awia jiir aunaa, chi ākhāar theernaa barpüiwia, chi wajapham appaita auba aajē? ajim. ⁴⁹ Ich jägtä ajugui ajim īchab Ēwandamau pāar düijā, mug durr ichdēu i agkhabarm ed. Ēwandamau ich chognaanag õor khaigbam kh̄uu chi wājāaun eemua kh̄iet theerpi jaauju; ⁵⁰ magnaa mag chi ākhāraam kh̄uu mag orno paa simjō sim ee barkh̄uipüiju. Mag barkh̄uibapäaiwai mamta icharaucha b̄ienaa gaai machgau am khierr ujākkh̄ur ajugui ajim, amach khaigba wēn̄rrarr jūr.

⁵¹ Mag jaau dichwia ich Jesuupai maach ich d̄ai wēn̄rrarr kh̄uunagta, —;Pārau cha mua jaau chir̄am wajapha khaph̄u n̄a? a jēejim.

Magbaawai marau, —Ēera, maraun khaph̄u n̄umgui anaajim.

⁵² Magbaa ichdēu marag magjim:

—Mug iek iiur mua jaau chir̄mjā pārau chadcha khaph̄u naawai deeum kh̄uunag jawaagjā ya chi machnaankha n̄umgui ajim. Jāg n̄am aig õor Ēwandam igwia i jūr n̄am kh̄uunag pārau jaauju aai n̄umgui ajim, chadcha pāachdēuta nawe Ēwandamau ich i jaaumienag phāpitarrjā khaph̄u naa mug iek iiur mua jaau chit̄mjā khaph̄u naawai.

Jesús Nazaret phōbör ee

(Mr 6:1-6; Lc 4:16-30)

⁵³ Mag ejemplodamau nem jaau s̄iewi jaau aaipabaadeewai aigmua mawia ⁵⁴ jūrr Nazaret phōbörög petajim, ich bāautarr aar. Mam pabaimaa, Ēwandam iek jaau n̄am ūraag maach meeun biirdueajem deg dubwi, ūrag Ēwandam iek jaubaadējim. Mag irua jajawagmam ūrwia jügderraal n̄am iekhau warag amach eepaita, —;Magum ichdēu jamta khaugjimta mag jaaumáma? ;Jāga ichdēu jāg õor monaau n̄erráma? anaa īchab, ⁵⁵ Keena, ;pārau oowai jāg woun José pa waumie ag iewaa khabá, María dūim? ;Jā Santiago d̄ai khod khabá, José d̄ai, Simón d̄ai maimua Judas d̄aijā agjō? ⁵⁶ I üph̄uin thum mug maach d̄ai ich mug phōbör ee naajem; maagwai ichjā maadēu khaph̄u n̄umgui ajierram, ich muguiim aawai. Mag simta, ;jam khaugthurwiata jāg nem jaau khaauga ichdēu jaaumaajēma? aajeejim jūrram kh̄uunau.

⁵⁷ Amachdēu mag n̄am gaaimua irua nem jaau simjā asekasba, warag i d̄ui kh̄ir kh̄uukha phōbaadējim. Pari magbaa ich Jesuu amag, —Chadcha deeum durram kh̄uunaun mug Ēwandam iek jaau wēn̄rram kh̄uunag eenaa am d̄ui ajapha aba aajeeb ajim. Mamu mag sim, jūrr dich di aig wa dich bāautarr durrpai chan magjā magba warag am kha isēe aajerramgui ajim, jūrr amach kh̄ircha.

⁵⁸ Mag, warag maig chan Jesuu õor mor masim kh̄uu pōm monaauba-jim, amachdēu i iek ükhamapha narr aawai.

14

*Juan chi ñor pör choomie thõotarr
(Mr 6:14-29; Lc 9:7-9)*

¹ Mag Jesús nem khñir pogkhe ñor dakhñir wau nərrñam jaar Íchab Erodeta Galilea durr reikha sñejim. Mag ag na ñrau nem ooba aajempa ich Jesuu wau sim sñi bñi wñjöm chi Erodeeu ûr athaawai ² ich dñi ãbam degam khñunag, —Maan Juan chi ñor pör choomie khararra deeu iiu phiidñwia mag nərrñumgui ajim anñm; maguata mag ñor mor masim khñunpa monaau nərrabahab ajim anaabá.

³⁻⁴ Irua mag sñerran mñga ajim aajem: Maata ich Erodeeu ich naam Felipe uñi Erodías anñmta khecheu auwi sñejim anaabá. Mag atheeta Juanau chi reíg, “Pua pôd pñch naam uñi khecheu auwi pñch uñikha auju khaba simgui” ajim anñm. Mamu sñi ichig magbaawai warag Juan par aupi jaauwi, cárcel deg phäar sñupinaa cadenau jü sñupijim anaabá.

⁵ Ichig mag iekhatarr aawaita chi Erodeeu i thõopñim iigjeejim anñm. Mamu thumaam khñunau Juanau Êwandam iekta jaau sim khaphñ narr aawai, irua thõopñukhiin, jürr ñrau ichta khaigbaju a khñirjuvia pôd thõoba aajeejim aajem. ⁶ Mamu mag nñm ee, biek ãb chi Erodes año cumplitarr ag phiesta kha nñm ee chi Erodías kha jemkhajim aajem, ñor khapan thññam na. Mag i jemkha sim oowia, ich Erodeeu khñchkha thññisiwi, ⁷ ich bñaurrag, “Pñchdëu nem khñsim mñrug jñeubá; mñch immeerba mua deeb khaba deejugui” ajim anaabá. ⁸ Mamu magbarm chi ãdaujä ûrtarr aawai ich chaai wawí sñujim anñm. Magbaawai chi chaairau ich bñaurr jöoyag, “Magan mu athee Juan chi ñor pör choomie pôrta thëp ee audeebá; jñata mua khñsi uñogui” ajim anñm.

⁹ Mamu mag Juan pôrta ichig jñeubaawai warre chi rey ökhñirjuu aadëjim anaabá. Mamu ichdëu ñor thärkñuitarr dñi ãbam mes gaai nñmuata mag ichig jñeubarm nem deeju a iekhatarr aawai ¹⁰ chadcha Juan cárcel deg sñerr aar ñor pñiwia thõonaa, chi pôr appai thëp ee waibéepi jaajim anaabá. ¹¹ Magbaawai i ipierr wëtwi, chadcha ichdëu jaautarrjö thõonaa, chi pôr thñapnaa aibëewi, chi daupeer mag chi jemkha sñerrag deechëjierram aajem. Magbaa ichdëu jürr ich ãdag deejim anaabá. ¹² Mag chi Juan ö thñapbapñim abaawai, i dñi wññurraajerr khññdamau bëewi, arrwi, aukhërierram anaabá. Maimua ya mag amau i thõobapäiwaita maar aig Jesuug jawaan bëejierram.

*Jesuu ñor cinco mil jñogtarr
(Mr 6:30-44; Lc 9:10-17; Jn 6:1-14)*

¹³ Mag Juan ö thñap thõobarm ich aar jaaubaimam ûrwia, ökhñirjugau warag chawag ñor chukag aar maju abaawai, marau i joo arrjim. Pari mag wëtumua ya maar dñjärr paaukhabaadëm ñrau oopäitarr aawai ag dakha phöbör nññuidñm eem khñunau jürr khñd garmua maar na ëréubaadëjim. ¹⁴ Maimua ya jopimawia ooimaawai i na ñor pôoma thñnaajim. Magbaawai am dau aug khaugwi am aaunaanjä mon-aupñimajim. ¹⁵ Mag nñm ee, ya kheeuuraa aadeewai maach garmuata irig, —Muñ ñorjä chukag eeta ya kheeuuraa aadëm; amag wëtpi jaaubá, phöbör ee wëtwi amach athee khñjudam pér aumkhñir anaajim.

¹⁶ Magbaawai, —Khöju jñraanpai chan am wëtu khaba nñm. Jäg pñaachdëuta am jñogbamma? ajim, ich Jesuu maachigta.

¹⁷ Magbaawai marau,—Maar khöju chukhu nəmgui ajim amag deeg. Äba pandamta cinco wai nəm dəi äwarrdamta dau numpai wai nəm ajim irig.

¹⁸ Magbaawaita ichdēu,—Makhəndam mə aig aipidut ajim.

¹⁹ Mag chadcha ich aig aipierrwai õor pōm mag thənarrag,—Phūak ee ohood abat ajim.

Maimua mag pandam cinco narr dəi chi äwarrdampa phē auwia ügthaag eerpanaa, Ēwandamag ag paar üu ajim anaa, ichdēupai chi pan thorreunaa marag əapəimajim. Magbaawai jürr maachdēuta òrag jigmajim. ²⁰ Mag jigmamua, jigmamua, ich iiu aawai thumaam khənau amachdēu khöm aig khötarrjä dërr apiwi, pan pōm sobjim, chi äwarrjä agjö. Mag chi sobtarr phē aunaa oowai thəbüt khapan docen äb öbérjim chi ipiirkham. ²¹ Mag ed mag Jesuu jäogtarr khən chi khapanag cinco mil naajim, emkhooi appai, əain beerba ni chaainjä beerba.

Jesús döjä ür narrar

(Mr 6:45-52; Jn 6:16-21)

²² Mag õor pōm thach khöpiwi jürr maachta ich na maach dərbagkhatarr jap ee wëtpi jaaujim, ich na thoom igar naaimamkhii. Maagwai ichin agtha ich aig sīsijim õor oopäawai. ²³ Maimua õor thum èréuwia ich appai aadeewaita, i iek buchag gaai ich appai ich Ayag jéwaan majim aajem. Maagwai ya edau khëubaadeewaijä mam ich appai chirajim aajem.

²⁴ Magumich maran ya döjärr naajim. Mamə maar khiiр garmuata phū wë thənarr aawai maar japan phūasau öpphērta jiir ahau khajim.

²⁵ Maimua ya əspa urumuata ich Jesú maar əudee bëejim. Pari mag urumjä sī döjä ürta jēb thetag gayamjö urajim. ²⁶ Mag döjä ürta jēb gayamjö maachig urum oobaawai jäphierrwi maar ääi khaphöbaadëjim. Mag jäphierrnaa ääikhama, —Keena, akhaar khabahaba anaajim marau.

²⁷ Pari magbaawai ich Jesuu, —Keena, oob jäphierrmiet; mə khabahab ajim marag.

²⁸ Magbaa Pedroou irig, —Señor, chadcha puchta Jesú khai, magan mujä puchjö döjä ür puch aar mapibá ajim.

²⁹ Magbaawai irig, —Bëejuma ajim Jesuu.

Magbaawai chadcha Pedroou jap eemua waaidəbaadëwi Jesú khiiрhee dədurgmaa ajim, döjä ürta durramjö. ³⁰ Pari phūas dau dapag oowi jäphierraadëjim. Mag jäphierraadëm ee icthab ya ierrpamajim. Magbaawaita maach Pörög, —Señor, mə oobahur, mən ierrpamamgui ajim.

³¹ Magbarm bärre Jesuu i juu gaai purnaa, —Khanthee pua puch ierrpaju khiiрjuj? Jägan pua chan mua puchig nem mag aawaijä mə iek ükhaba chirabma ajim irig.

³² Maimua ya am jap ee waaidət khabaadee chi phū meuu aadëjim.

³³ Mag chi Jesú jap ee pabaadee i khiiрhee kanieu phōbkhanaa, —Chadcha pūta Ēwandam Iewaau anaajim, marau irig.

Genesaretpien Jesuu monaaukhatar

(Mr 6:53-56)

³⁴ Mag wëtumua thoom igar Genesaret durr phēubaimajierram. ³⁵ Mag Jesú barbaimam õrau khaugphöbaadee, sī ag perás bii jōsijim. Mag amachdēu khaugphöbaadee i aig õor mor masim khən aibëenaa irig,

36—Maar aaunaanag puch khajūahidam gaaipai khāijā p̄erpibá aajeejim, monaaumkhīir.

Mag chadcha thum i khajūa gaai p̄ermam kh̄unnan warre monaaukha maajeejim, mag sīi p̄rbarmuapai.

15

*Sīi jua sūgbā thach khō n̄muapai chan maach ārba aajem a jaautarr
(Mr 7:1-23)*

¹ Ichab Moiseeu phā p̄atarr iek wajapcha ūrkhaajem kh̄un dāi Ŋwandam iek jawaag chi machnaan i aig b̄ējierram. Makhuun Jerusalem-mua b̄etarr kh̄un ajim. ² Mag b̄ēewi irig, —Jāgwi p̄ khapeenau maach jōoin i p̄ua n̄? Jāgwi thach khoowaijā jua ubata thach khoojē? P̄ārau khaugba naab jäg üu khaba sim? aichējierram.

³ Magbaawai Jesuu Ichab, —Khanthee p̄āraujā agjō Ŋwandamau jaaau sim thum ipierraab abanaa sīi pāach jōoin iita ürcha ūrkhaju ēkhaajerráma? ajim amag. ⁴ Magnaa amag, P̄ārau khaugba n̄ ajim, Ŋwandam iek phā sim gaai jaauwai, “Puch aaijā puch ād d̄ui jāsenenaa ökhö abá” a sim? Maimua “Ar iwiir ābmua khāijā ich aai wa ich ād khāijā thōpnnaa āukha iekha simn̄ warreta thōpüju aai n̄um” a sim, majā p̄ārau khaugba n̄ ajim amag. ⁵ Magnaa ichdēupai, Pari Ŋwandamau ich iek gaai mag jaaau simta, jūrr pāar iek mag ābmua khāijā dich ayag wa dich ādag khāijā, “P̄ārau ig n̄um mua wai chirab mam̄, pōd mua deeju khabam, ya thum Ŋwandam atheem aawai” a iekhaju aai sim an̄um, dich dēnnaan dau aug khaugba. ⁶ Pari p̄ārau òrag mag jaaau n̄um aig, Ŋwandamau nem jaaau sim isegnaa jūrr pāach jōoin iita ürcha ūrkha naabahab ajim Jesuu, amach khīircha. ⁷ Magnaa, Chadcha jäg Ŋwandam iek gayam pāachdēu nem jaaujemjō khaba jūrr ag chaaur nem wau s̄ierrjēem khabam Ŋwandamau ich i jaaumie jōoi Isaías khararrag pāach igwia ich iekhatarr iek mug phāpijimgui ajim.

Magnaa chadcha ag gayam jaaubaadēmu,

⁸ “P̄āran, sīi par iekhaupaita Ŋwandam iek ükha n̄um ükha n̄um aajemgui” ajim Jesuu amag.

“Pari mag n̄um chan par chadcha thāraucha ükhabamta mag s̄ierrjēem. Pāach mag n̄um gaaimua pāar thāar chan i dakhajā khaba, sīi i warpta th̄un̄mgui” ajim.

⁹ “Jāg n̄um aiguin pariī pāach iphithur p̄ārau irig jēeuju.

P̄ārau jaaau n̄emjā sīi wir aig pāach khīirjugpai; jā i iek khabamgui” ajim

Jesuu amag, warrgarwe Ŋwandamau jaautarr igwia. (Is. 29:13)

¹⁰ Magnaa òragta eerpanaa, ‘Wajapha mu iek ūrbat ajim. ¹¹ Maadēu nem parhooba khō n̄muapai chan Ŋwandam dau na maach ārpiba aajemgui ajim. Ŋwandam na òor ārpiejemn̄ iekhaju khabam nempa khīirjunaa iekha n̄muata òor ārpiejemgui ajim.

¹² Irua magbapäaiwai maach chi khapeenauta irig, —Fariseonaan iek, mag pua magbarm aig, am khīirta iekhabapüim aajem anaajim.

¹³ Magbaawai jūrr ichdēu maachigta iekhamamua, —Oob am iek asekasmiet ajim. P̄ārau khaphu n̄um, nemjīir ee phūak khaigbam öbeerwai th̄errēupäaijem. Ich jägta ajugui ajim me Ayau am dāi. Am ichdēu jēr au sim kh̄un khaba aawai nemjīir ajapham eemua phūak chi khaarpa th̄errēunaa barbabüimjöta ajugui ajim. ¹⁴ Magua, idēu warag khīuu s̄ubat

ajim. Jākhūnan amachjā dau khīsu nūmta agjō dau khīsum khāan jua gaai pūrnāa äudū arrjem khūnjöta nūmgu ajim. Pārau oowai merag chukhu sīebá, dau khaugba khitāmuu agjō dau khīsu khitām jua gaai pūrnāa arrkhiin, äb bāëu subaadee amach numwe burrjugui ajim.

¹⁵ Magbaawaita maar eem äb Pedro aajemua irig, —Señor, cha puchdēu jaaubapūim deeu marag wajapha jaaubá; marau pöd khaugba abarmgui ajim irig.

¹⁶ Magbaawai Jesuu marag jaaubaadēwia magjim:

—¿Wa pārau agtha khaugbata nūwa? ajim. ¹⁷ ¿Pārau khaphu naabá, maadēu nem khö nūm thum maach bi ee mawia chēbapāaiwai deeu chukhu aadeejem? Magua dichdēu thach khö nūmuapai chan maach ärba aajemgui ajim. ¹⁸ Maach ärpi nūman thāar eemua khīirjug khaigbam iekha nūmuata Êwandam na maach ärpiejemgui ajim, ya khīirjunaata iekhamaawai. ¹⁹ Nem thum maach khīirjug eemuata öbér thanum: khīirjug khaigbam, õor thōju, dich õor khabam däi khapes aju, dich khaman apha khāijā dich õor dūimjö aju, nem jīgkhaju, sëukhaju maimua chikham éugar chad khabam iek iekhaju. ²⁰ Magum nemeuta chadcha Êwandam na õor ärpiejem. Mamu chi machnaanau jaau nūmjö sīi jua sūgba thach khö nūmuapai chan Êwandam dau na maach ärba aajem a jaaujim marag, ich Jesuu.

*Canaanpie uuirau Jesuu ich chaai monaauju khaphu sīerr
(Mr 7:24-30)*

²¹ Maigmua igbaadeeu jūrr phöbör numí Tiro Sidón däi nūmag petaawai maarjā i däi wētjim. ²² Maimua ya mam paaukhabaimamta, uui äb Israel durram khaba Canaanpie uui mag perás sīejerra ääag bēewia Jesuug, —Señor, mu ap uurrum mu dau aug khaugbá ajim. Mua khaphu umgui ajim, pūta chadcha Êwandamau püiju aajerrau. Maagwai mu chaai monawaagjā pu jua theeg sim. Mu kha dösät bënëu baarjemta purug monaubaapüi a umgui aichéjim, irig chaigpamamua.

²³ Pari par ūanau mag chaigpa khitāmjā Jesuu bāurjā i iek ükhabajim. Magbaawaita marau irig, —Senor, ¿jāg pua irig mapi jaaubamma? Ya atcha magaajā marau ūrmapha nūm. Magbamun ich jāg maach eudee ääag majuwai anaajim.

²⁴ Pari magbaawai jūrr Jesuu chi uuiragta, —Êwandamau mu pāitarran, maach meeun israelnaan sīi oveja okhoo durrumjö durrum khūn peerdu aumkhīrta mu püijim ajim.

²⁵ Pari mag nūm ee, warag i aigcha bēenaa kanieu phöbkhanaata, —Señor, mu ap uurrum mu chaai monaubaapüi ajim.

²⁶ Magbaa, judionaan khabam khāan chan monaauju khabam awi juau ogthompai chi Jesuu warag, —¿Pua mu iekha chirum ūrbata sī? ajim. Mu deeum durram aawai, mua pu chaaita nacha monaaukhiin, mua oowai dich chaainag deeju arr panta khecheunaa saakienag deebarmjö ajugui ajim irig.

²⁷ Pari magbaa ūanau däi, —Señor, jāan chadaugui ajim. Mamu pua oowai, ¿saakienajā amach pap juasur mes eegar khūimam khöba aajē? ajim. Maagjeewai mu Israelpie uui khaba uab mama, ¿pua mu chaaijā dau aug khaugbaju khai? Mua khaphu um, pua i monaupaipüju aai simgui ajim irig.

²⁸ Magbaawaita, —Jöö! Jägan chadchata mua pach chaai monaauju khaphunaata pua ükha ümgüi ajim. Magan chadcha pachdëu jaau simjö pü chaai monaauju ajim irig Jesuu.

Mag, chadcha Jesuu mag iekhabarm bärre chi chaai monakkha aadëjim aajem.

Jesuu õor pöm monaautarr

²⁹ Mag Sidonmua deeu maar bëewia üwaai mag thurrdö pöm sim Galilea aajem igaaau naaichëjim, ich Jesús dëi. Maimua buchag gaai waaidëwia oo sisiijim. ³⁰ Mag amach dakhür jupbaimaawai õor pöm i aar wëtwi i bigaau phuerbaadëjim. Mag õor pöm thunum ee i aig aibëemajim: bü wëdu wëdu khithëem khün, dau khïsum khün, bëdam wa juadam khäijä äkhäraam khün, meu meraam khün maimua tag aaunaan khamor machag khïripierr i aig aibëenaa i bëkhürr ausüumaajeejim. Maagwai magum thum ichdëu monaaupüi maajeejim. ³¹ Amach daúacha mag meu meraa khithëe arrjä ijëb nürrjëe, juadam wa bëdam khäijä äkhäraa khithëe arrjä monakha, maimua dau khïsu khithëe arr khünnpa dau wajapha nürrjëem oowia, sii õor dauderra naajim. Mag amachdëu oo nám gaaimua maach meeun khabam khünnaupata maach meeun israelnaan Ëwandamag jéeuphöö thünaajim.

Emkhoooin appai cuatro mil Jesuu jäägtarr

(Mr 8:1-10)

³² Maimua mag maach ich dëi ogduba wënurraajerr khünagta, —Óor pöm mag thunum më dau ee dau aphü durrumgui ajim. Ya khäi thärjup pam am maach aigmua bëürjä ogduba, thachdam khöjujä chukhu nám. Ich jäg thach khöba chan mua amach diig püimapha chirumgui ajim. Ich jäg püikhiin, di aar barba khäijä khud ee jädaúa phuerubajupa ajim, ich Jesuu.

³³ Magbaawaita marau irig, —Mamu mag õorjä chuk sim ee, ñjam maadëu khöju bawaagauma? anaajim, õor pöm mag thunum khöpieg.

³⁴ Magbaawai ich Jesuu marag, —¿Pärau pan dau kharr wai nüma? a jéeujim.

Magbaa marau, —Sietepai, maimua äwarrdamjä ar dau khapan khaba durrumgui anaajim.

³⁵ Magbaawai ichdëu õrag khät jupkhapi jaauwia, ³⁶ mag pandam siete narrjä chi äwarrdam dëi äba jua ee phë auwia, Ëwandamag üü ajim anaa thorreubaadëjim. Magnaa maachig üapüimaawai marau jürr õrag jigma-jim. ³⁷ Mag jig phuerduðgmamua thumaam khünau amachdëu khöm aig khötarrjä, pan pöm sob thünaisijim. Mag chi sobtarr, thübüt siete marau ipiirkha aujim. ³⁸ Mag ed mag chi thach khö narr khün cuatro mil naajim, emkhoooin appai, üuinjä beerba ni chaainjä beerba. ³⁹ Maimuan chadau õrag wëtpi jaubaawai agdaujö amach majupierr aaidëjierram. Mag thumaa ärëubaadeewain chadau, ichjä jap ee waaidëbaadee, marau i Magadanag arrjim.

16

Thethemnaanaau amach dakhür amachdëu nem ooba aajem ompaa aupi narr

(Mr 8:11-13; Lc 12:54-56)

¹ Mag Magadán durr paaukhabaimaawai fariseonaanau Saduceonaan däimua Jesú斯 oon bëejierram. Pari mag bëetarran sīi i imeraa pär aum khõchgaupai arr aawai irig amachdëu bëürjä ooba aajem nemta amach dakhñir edjä ee waipi jaau naajim, mag gaaimua chadcha Ëwandamau püwiata mag nàrram a amachig khap jaaumkhñir.

² Pari Jesuu am ipierraajä khaba, warag sīi amag, —¿Khan jägwi pärau kheeurag edau dubmamua edjä phur waau thünäm oowia, “Nan edau wärjäphä aju” aajë; ³ maimua jürr edaupherrejä agjö edau öber urum bëuu edjä phur thünäm oowi, “Nan edau khörkhaju” a jaaujë? ajim. Pärau jäg edjä oobarm gaaimuapai ed wärjäug aju wa ed khörkhajujä nem khaug nàmta, ¿jäga jäg pärau pääch daúa mua nem wau chitäm oo nàmjä pöd khaug auba nü mü chadcha Ëwandamau püiju jaaujerr? ajim amag. ⁴ Päran päächdëu Ëwandam iseg nàm gaaimua warag chi ajaugjä chukhu thunaawaita warag päächdëu nem ooba aajem nempata pääch dakhñir waipi nàm. Mamü mua waubamgui ajim. Mag khääi warrgar jöoi Jonás aajerr nemmeeurrkhan buch ee khääi thärjup sïethurtarr gaaimua Nínivepienau Ëwandamau i püitarr khaug autarrjöta, ïchab mächjä Ëwandamau püitarr pärag khaphü apijugui ajim, mäch iiu phiidäbarm gaaimua. Mamü magumjä pärau ükhabajugui ajim.

Mag iekhabet awi ichtha warag chaaug igbaadëjim.

*Jesuu ich khapeenag fariseonaanjö apiba jaautarr
(Mr 8:14-21)*

⁵ Mag igbaadëwi ya thoom igar paaukhabaimaawaita maar khñir ee dñenisijim, panjä aibëeba sīi ich jägta wënärram. ⁶ Magbarm däichata ich Jesuujä marag, —Khñir khaphü wënärrathü ajim. Fariseonaan bënta saduceonaan bën däi jäg levadurajö sim pääch gaai durbapimiet ajim marag.

⁷ Mag ürwia, chadcha levadurata jaau simpii awi, maach appaijä, —Keena, maach chan chadchata pan aibëebajimwai anaajim.

⁸ Mamü maar mag iyüü nàmjä ich Jesuu khaphü sïerr aawai, —¿Khantheeta pää mag pan aibëebajim anáma? Pärau chan jägan mua nem wau chitämjä oobamjöta aajeeb ajim, mug mü dëi äba wënärramjä ükhaba aag. ⁹ ¿Pärau khñir ee paba nü, mua pandam cincopai narrau üainjä beerba, chaainjä beerba, emkhooin appai cinco mil jäogtarr? Maimua ¿thubut kharr ipiirkha aujä chi sobau? ¹⁰ ¿Khñir ee paba nü agjö, pan sietepai narrau õor póm cuatro mil narr jäogtarr? Maimua jäg edjä, ¿thubut kharr ipiirkha aujierrä chi sobau? Pan chaarta ig nàm akhiinjä, ¿pärau khñirjuawai ïsjä mua pöd pääch jäog aubajupii nü? ¹¹ ¿Jäga jäg pärau bëürjä khaug auba nü ajim, mua päächig, “Fariseonaan bën saduceonaan bën dëi levadurajö simta pääch gaai durbapimiet” aawai? Mua mag chiräm aig chan pan chaar igwiata pärag mag iekhaba chiräm; wajapcharan muan maiguin, oob amjö chikham khñir aawaipaita chadam iekjö iekhamiet a chirämü ajim marag.

¹² Magbaawaita marau khaugphöbaadëjim, Jesuu levadura chaar jauba, sīi fariseonaanau saduceonaan däimua nem jaaujemta jaau sim.

*Pedroou jaauwai Jesuun warrgarwe ich Ëwandamau püiju aajerrau a jaautarr
(Mr 8:27-30; Lc 9:18-21)*

¹³ Mag wëtwia deeum durr Cesarea de Filipo anum paaukhabaimaawai ich Jesuu marag,—Örau mæch chi Emkhooi Iewaa igwia iyuu num ûurwai, am iek ɿmu khai aajë? ɿPärau ûrba aajë? a jëeujim.

¹⁴ Magbaawai marau irig,—Am iek pø Juan chi õor pør choomie aajem; deeum khunau jaauwai puuta Elías aajem, warrgar Êwandam i jaaujerr; wa magba Jeremías khabam khai, dewam khäijä aajem, agjö Êwandam i jaaujerr.

¹⁵ Marau ichig magbaawai jûrr maachigta,—¿Ma pâachdëujäma? Pärau khîrjuawai, ɿmu khai agä? ajim.

¹⁶ Magbaawai Simón Pedroou, —Pø Cristo khabahab ajim irig, ich Êwandam Iewaa warrgarwe ichdëu jør auwia õor peerdu aumkhîir püiju a jaaujerr.

¹⁷ Magbaawai Jesuu irig,—Simón Pedro, Jonás iewaa, õrau bûurjä purug jaautarr khabamta chadcha pua ag eyaa jaaubapüimkë ajim. Jäg pua khaphu jaaubapüimën, jaan ich mu Aai ügthar chiraajemuata purug mag khîrjupiwi ajim. Maguata pua ag eyaa jaaubapüibahab ajim. ¹⁸ Pedro, maagwai puun chadcha pøch thäriu jaau simjö mokdauu ajim irig. Pua mu iek jaaubaadëm gaaimuata mua mæch iek ükha num khunan khapaana apiju. Mag khapaana aadëm chan pâach chi ürüm khunanan khéchwiajä, pâar akhaar chan okhooba ich mag Êwandam düita naisiju ajim. ¹⁹ Pedro, purugta mua mæch iek jaaumkhîir jaau chirumgui ajim. Pua mu iek jaaubaadëm ürwi ükha num khunen mu dënkhä naisiju. Mamu ïchab pua jaau khitam ür numjä asekasba warag iseg num khunanan amach mag num gaaimua warag ich mag okhoo wënrärajgui ajim. Mag num aiguin pua chi mu aar öberju aai num khunag puertdi weeu deenaa pöd dubbaju aai num khunen athee sii warag phâar sisiukhamjöta aju.

²⁰ Mamu Jesuu mag ich chadcha ich Êwandamau jør auwia paitarrkha simjä bûurjä òrag jaaupiba jaaujim marag.

*Örau ich thôoju jaautarr
(Mr 8:31–9:1; Lc 9:22–27)*

²¹ Maimua jaaumamua ich Jerusalenag majujä jaaujim. Mag Jerusalén pabaimaawai jöoin chi pörkha num khunau phadnaan chi pörkha num khunaupa Moisés iek jawaag chi machnaan düimua ich dau aphuu wai naawi ich thôojujä jaaujim. Mamu mag amau i thôowiajä deeu ûwaai khääi thärjup num ee deeu ich iuu phiidujujä jaaujim.

²² Mag jaaumam ürwia, Pedroou ich appai chaaur thûrnnaa, —Señor, Ɂhanii Êwandamau pø däi magpibarju? Pø däi chan õrau magju khaba numgui ajim irig.

²³ Pari Pedroou ichig magbaawai, jûrr chi Jesuu irig, —Jöpkhaa mu aigmua chaaug petä ajim. Meperauta purug mag iekhapi sïebahab. Puan mag sim aig sii warag khaibag ee mu burrpijuuta Ɂkha simgui ajim. Pua chan Êwandamau nem waum ig simjä khaugba, sii parhoobam khunenjöta khîrju simgui ajim irig.

²⁴ Maimua ichdëupai jûrr maach thumaam khunagta, —Chadcha pârau mu iek pâach thäraucha ükha num khai, magan mua nem waupi jaau chirum appaita waubat, “Mæchdëuta khap chirum mæchdëu nem waju” a iekhaba. Mu gaaimua chikhamnau pâach dau aphuu thôoju khîrjuwia khäijä magumjä igba waragta ükhanaat ajim. ²⁵ Ar muig eegarjä mu gaaimua phithurg aumapha num khunen chan bûurjä ügthar öberbam.

Magarrau ar chi mua nem jaau chirum waum khõchgauta amach nemjä khiijuba, sii warag mu gaaimuata dau aphuu anum khuanan chadau ügtharcha öbérju jaaujim. ²⁶ Pärau oowai, ¿khan wajaug si ajim, äbmua mag durr thum ichdëupai jüa wai s̄sim, mamu mag sim meebaraadee khimie durr petam? ¿Irua ich durr thum ich däi arrju aai si? Pöd arrbam. ¿Pärau khiijuawai äbmua khäijä ügthar öbéraag phatkhon pöm phagju aai si? Mag phagwiajä pöd dubbamgui ajim. ²⁷ Magnaa mu Ayau mag durr i agkham edjä muchta ichdëu juu theeg deetarr däi i chognaan angelnaanpa bëewi, mug eegar amach nem waaujerrpierr aju am däi: chi nem wajapha waaujerr khuan däijä ich agjö maimua nem khaigba waaujerr khuan däijä ich agjö. ²⁸ Cha mu iekha chirum iekhau ãaur khuan cha mu iek ūr nám khuan chan much chi Emkhooi Iewaa thumaam khuan Pörkha bëeju edamjöaadém oobam aigjä meeabajugui a jaumajim.

17

*Jesús sii bümjö aaderr
(Mr 9:2-13; Lc 9:28-36)*

¹ Mag ich Jesús maar däi iyuu simua mag maar khapeen ãaur khuanag amach daúa ich oopiju jaautarr khur seis días aadém ee, cerro pöm sim gaai petajim. Mag ich mam däi phë arrjim: Pedro, Santiago maimua Juan, ich Santiago euem. ² Mag mam wëtwi am dakhürrta Jesús khüir chaaupabaadëjim aajem. I khüir oowai mag edau ãsdawam khüirjöta bùu thünüsijim aajem; maagwai i khajüa chará phuumjö aadëjim aajem, ich bëpgau. ³ I magbaadém ee oowai warrgarm jöoin Moiseeta Elías däi iyuu dñunñuhdu naajim aajem, Jesús däi. ⁴ Mag oobaawaita Pedroou Jesuug, —Señor, üu chi agamjö nem wajaug maar mug nümgui ajim aajem. Pua khöö akhiin mua räichdidam thärjup èukham ajim anum: äb pu athee, äb Moisés athee maimua äb Elías athee.

⁵ Mamu Pedro mag iekha dñunum ee, jüanthumie baug bëewi am jöodu athaichëjim anaabá. Magbarm ee mag chi jüanthumie eemuata woun iekjö, “Chamüta mu Iewaa muchdëu jäsehne wai chitummu, õor peerdu aumkhüir muchdëu jür autarr. Irua nem jaau simta ipierraab abat” a iekhabarm ūrjierram anum.

⁶ Amach chi däi wënurrarr khuanacha jaauwai, amachdëu mag ürbaawaita jäphierr phöbaadém iekhau warag kanieu thakhöokhanaa eeg khökhöod aphöbaadëjim anaabá, khüeb jéb gaai dagau däirkha. ⁷ Magbaa Jesuu am aig bëenaa am gaai juau s̄iesienaa, —Phiidütkhabat, oob jäphierrmiet ajim anum.

⁸ Magbaawai chadcha amau phiidütkhanaa oowai, tagam khuan chukhu, äba Jesús appaita s̄ejim anaabá.

⁹ Maimua deeu jerag bëejierram aajem. Mag ürbagkha wëdurumua chi Jesuu amag, —Mag päächdëu ootarr oob deeum khuanag jaauumiet. Ya much chi Emkhooi Iewaa meewia deeu phiidübaawain chadau jaaubat ajim aajem.

¹⁰ Magbaawaita jürr amach garmua irig, —¿Jägwí Êwandam iek jawaag chi machnaanau jaauwai, mag Eliata ich Êwandamaucha püiju jaaujem na bëeju aajë? ajierram aajem irig.

¹¹ Magbaawai ich Jesuu, —Chadcha chi bëen Eliata nacha bëema ajim anum. Pari mag i bëeju jaautarran, mag Êwandamaau püiju aajerr õrag nüpi jaauumkhürrta bëeju jaaujimgui ajim anum. ¹² Pari Elías ya barthurjim.

Mag i barthuurwaijā amau i khaug auba, sīi warag deeum khueunpi. awi i dūi amachdēu ampierr awi warag i thōopūijieramgui ajim anum. Amachdēu i dāi jāgtarrjō maach chi Emkhooi Iewaa dāijā ajugui ajim anaabá. Mug chirumān mūun wajap am juu machag āwatjugui ajim anum amag.

¹³ Pari Jesuu amachig magbaawai warre khaug athajierram anaabá, warrgar Ņwandam i jaaujerr Elías khaba, Juan chi òor pör choomie igwiata mag sim.

Jesuu chaai mor eem mepeer jēupūitarr

(*Mr 9:14-29; Lc 9:43-45*)

¹⁴ Mag wēdurumua ya maar tagam khueun dāi narr aig jér paaukhabaichém ee, woun āb bēewi i khūrphee phōbkhanaa irig chaigpamamua magchējim:

¹⁵ —Señor, mā chaai wai chirum thōthōrrsö khitum. Mā ap chitum mā chaai dau aug khaugwia monaaubapüi aichéjim. Jāg khitum nem theegta baarjem. Khar chará ooju chukhu aawai barbaadēmua ôt eejā burrijem; wa magbamān dō eejā sīi dobojo aimajemgui ajim. ¹⁶ Mua māig pū khapeen aig aibēetarrjā amau pōdbajieramgui ajim.

¹⁷ Magbaawai Jesuu magjim, òrag eerpanaa:

—Pāran chadcha pāach thāar khaibag gaaimuata Ņwandamau jāg chaai monaaujujā khūrjūba nūm. Pārau jāg Ņwandam jua theeg simjā khaugbamjō nūm, ¿ich jāgta sīi mua āwat chitaju aai chirú pārau oowai? ¿Khan atchata pārau mā pāach dāi chitapim ig nūma? ajim, ajapcha ükhaag. Magnaa, Mā aig mag chaai aipidut ajim.

¹⁸ Magbaa chadcha chi chaai ich aig aipierrwai chi meperag meeuruunaa öberpi jaaubaawai, i ipierr öberbaadējim. Magbarm aigmua chi chaai monakha ich mag sīsijim.

¹⁹ Mag chi chaai monaautarr khur maach ap paaukhawi marau ich Jesuug, —Jāgwi marau pōd jāg chaai mor eem mepeer öbeerpi aubajī? a jēeujim.

²⁰ Magbaawai ich Jesuu marag magjim:

—Jāan pāachdēu mug chaai Ņwandamau monaaujujā khūrjuba narr gaaimuaugui ajim. Pārau Ņwandam jua theeg sim khaphūnaa pāachdēu nem mag abarmjō apiju khūrjunaata nem waukhiin, Ņwandam athee chan phithurm nem chukhu aajeeawai, chadcha pāachdēu jajaaukhampierr ich mag pāachdēu jaau nūmjō apiju. Pāar khūrjug oojem anaa chi pōmag mostaza daudam ar maach dau ee paba khitaajemjō khāijā khitakhiin, chag durrsīg khāijā, “Jōpai māigmua mawia chum dānūubaimā” abaawai chadcha phithurg chukhu mawia pāar ipierr pāachdēu jaaubarm aar dānūuwimajogui ajim. [²¹ Magnaa ichdēupai, Jāg mepeer khūr chan sīi iekhabarmuapai öberba sīerrum. Jāg öberpi awaagan, būrjā thach khōba sīi Ņwandamagpai jēeu nūu awiata öberpi jaaubaawai öbeerjemgui ajim marag.]

Pūaba Jesuu chikhamnau ich thōoju jaautarr

(*Mr 9:30-32; Lc 9:43-45*)

²² Galilea durr maach ich Jesús dūi āba wēnūrraajeeawai ichdēu marag magjim:

—Much chi Emkhooi Iewaa mug chirman chi thierrnaanag pur dee-baawai²³ si amau mu thõpaiju. Mamu mag amau mu thõwiaja khāai thārjup num ee deeu mu iuu phiidejgui ajim.

Maachigcha mag jaaubaawai chadcha maar ökhirjuu aphöbaadejim.

Aai i jeeuem di paarja phagju aai narr

²⁴ Jesuu maar ich däi phe arrwi Capernaum phobör barimajim. Magbaawai Aai i jeeuem di paar phatkhon jeeuem khuunau Pedro ich appai sim aar wetvia irigta, —¿Pu maestroo chan Aai i jeeuem di paar phagju aai simta phagba aajeeb? aimajierram aajem.

²⁵ Magbaawai irua, —Keena, mu maestroo phagba aajeeb a chirajim aajem amag.

Maagwai ya maar maach jeer narr di aar naajim. Maimua ya chi Pedro maach aar barbaimaawaija jürr Jesuu irig ich ag iekpai, —¿Pu a jäga khirju chiré Simón? ajim. ¿Pu oowai mug durr gaai reinaan thanum khuunau chija khuunagta dëbpaar jeeujë: amach khodnaanag wa si parhoobam khuunag?

²⁶ Magbaawai Pedroou irig, —Amach khod khabam khuunagma ajim.

Magbaata Jesuuja, —Chadcha chi khodnaanau chan phagba aajemgui ajim. Magua muaja much Aai gaaimua agjö phagbaju aai chirabahab. Chi Aai i jeeuem di i den aawai muaja phagba, prauja phagbaju aai numgui ajim. ²⁷ Mamu amag maach éugar iekham ugua maadëjaichiita phagju aai numgui ajim Pedroog. Maimua, Tharrdö ee dö uabamí ajim. Nau nacha puch juu gaai khöbaichëm pua jiir atham ö ee phatkhon sieju. Mag phatkhonau uu pua mu köitja phagwi, puch denjä phagpüijugui ajim Jesuu Pedroog.

Magbaawai Pedroou chadcha ichig jaautarrjö ajim.

18

Chijäata üruucha aju aai si a jaautarr

(Mr 9:33-37; Lc 9:46-48)

¹ Ich mag iyü numua marau ich Jesuug jeeu naajim, ichta mug atag thumaam khuun Pörkhabaadeewai maach mug wenrrum eem khaita üruucha sisiju khai a khap aag. ² Magbaawai Jesuu chaaidamta thärnaa maar järr danuupinaa magjim:

³ —Mu cha iekha chirum iekhau prau päachta üruucha am khöchgau päachdëu mag khirju num isegnaa chaain mugumdam agtha serbiibamjö abam chan, päar pöd mu düi chi pörnaan khaju khaba num.

⁴ Mag muchta chi Pörkha chirsim ed mu garcha joothümaju khirju num khuunan warag amachta serbiibamjönaa chaain mugumdamjöta aju aai numgui ajim, mag amachta üruucha ajuja khirjuba. ⁵ Prau mu denjö mug khithëem âb khaija jäsenkhawia päach di aig auman magan prau muchchata khir jäsenkhabarmö abarmgu ajim, marag iekhamamua.

Jäga nu Êwandamau chikham khaibag ee burrpiejem khuun düi

(Mr 9:42-48; Lc 17:1-2)

⁶ Mag warag iekhakhagmamua magjim: 'Abmuu khaija mu chaai mug mu iek ükha kherumta pekau ee burrpiman, Êwandam düi iekkhör pöomata sisiju. Mag mu chaai âbam gaaimua khaija warag Êwandam düita iekkhör paarpaju khai, ichdëupai ich ö gaai mokpör pöm jünaa phüas ee baudekhiin üucha ajugui ajim. ⁷ Mug jëb gaai ichiita ich jäg ðor dich

khapeen pekau waupiejem khuun paraa aju. ¡Mamu ë, apkhiitu, chi mag dich khapeendam pekau ee burrpiejem khuun!

⁸ Magua, mua pâragjâ mag chirum: Pâach juau wa pâach bûuu khâijâ pekau ee burrpiju sim khai, warag thaapnaa barbapüit ajim. Pâach thum monakha okhoowi ötdau ich mag thôojâ khaugba sierrum ee maju khâai, üucha simgui ajim, sîi juu bisi wa bû khâijâ bisi ügthar öbérju. ⁹ Wa pâach daúapai khâijâ pekau ee burrpiju sim khai, ag dau jêunaa warag barbapüit ajim. Dau numwe wajapha simta khîmie durr maju khâai, üucha simgui ajim, dau âbpaim dâipai ügthar öbérju. Wajapcharan magum pekau waumaaugau, dau chukhumjö oobamjönaa magum nem khaigbam wawaagjâ juu chukhumjö abat ajim, bûurjâ wauba. Magju khâai Êwandam dau na pâach morta surkhabat a jaaumajim marag.

Oveja okhootarr nem ūgkhaa

(Lc 15:3-7)

¹⁰ Mag jajawagmamua ūchab, 'Mug daumeraa khithëem khuun oob âb khâijâ isegmiet ajim. Am thaa mu Aai aar thanum khuunaun amag dau par khaba thanumgui ajim.

[¹¹ 'Much chi Emkhooi Iewaan chadcha ðor amach khaibag gaaimua okhoo khithëem khuun peerdu awaanta b ejim a jaaujim.] ¹² Magnaa, Mua pârag j euu ookhimgui ajim, j ga sim khai pârag: Woun âbmua cien ovejas wai sim. Mag khapan thanum eem âb okhoobaadee, ñirua tagam khuun âbam aig ph pawia mag chi okhoo kh rumatja juraan mabaju khai? ajim. ¹³ Mag j r n rru  awi baau athakhiin, mag âbpai okhootarr baau atham paarta  rcha i onee ajugui ajim, tagam khuun khapan okhooba narr paar onee aju khâijâ. ¹⁴ Ich j g âbmuajâ ich nemchaain okhoopimapha aajemj , ūchab mu Aai ügthar simuajâ mug mu iek  kha durrum khuun chan âbj  okhoopimapha simgui ajim.

J ga dich khapeen perdonaju aai n  a jaautarr

(Lc 17:3)

¹⁵ Mag nem kh ir pogkhe jajawagmamua, 'Pârag khap amkh ir jaaukhimgui ajim Jesuu. Pâachj  mu iek  kha simua pâach ee iwiir âbam d i khâijâ khaigba abaaawai i d i iy umamua wajapha irig jaaubat ajim, j ga sîi mag khaigba aawai. Pâachdëu mag iekhabaawai  u  rwia  khamen magan pârau pâach khapeer mu athee gan atham ajim. ¹⁶ Mamu par pâachdëu iekha n mj   rbamen magan pâach daumaai ðor numi khâijâ th rkha athat, maagwai iekhamamj  ðor numi wa th rjup n m dakh irta mag iekhamamkh ir. ¹⁷ Mag numi wa th rjup n m dakh ir iekhamamta b urj  asekasbam n magan warre thum chi  kha n m khuun j gdaarta iekhaju aai n mgui ajim. Mag thumaam khuun dakh ir iekhabarmj  asekasba abaatain chadau, Êwandam iek  khaba aajemj  wa Romaam gobierno d n d ebaar j eeujem khuun chi khaigbam khuun d imj  abat ajim am d i, tag pâach d i khapeerkhapiba.

¹⁸ Mag muig eegar aawai amach j g theeg gaaimua pâachd u nem jaau n m  rba aawai mag pâach d i khapeerkhapiba abarmj  ich Êwandamau ūchab p ar igar s eju. Maimua deeu ich khaibag isegwi  waai pâach ee pâach khapeerkhapi aauwaj  ūchab Êwandamau p ar igar s ejugui ajim.

¹⁹ Mag iekhamamua, 'Mua pârag mag chirumgui ajim: Muig eegar ðor numi amachd u nem ig n m m r g j ewaag  ba ib pwia j eeum n, mu Aai ügthar chirumua amag deebs khaba deeju. ²⁰ Mag j ewaagta numi wa

thārjup khāijā āba biirdunaa mārūg jēeu nāmān māun maig chirāmgui ajim, am járr.

²¹ Magbaawai Pedroou Jesuug, —Señor, magan māchjō pā iek ükha nām khāunau ābmua khāijā mā dāi khaigba aawai, ¿biek kharr mua perdonaajuma? a jēeujim. ¿Siete veces?

²² Magbaa Jesuu irig, —Mag siete vecespai khabam. Muan pārūgan, setenta veces sieteta perdonaaju aai sim a chirām ajim. Ajapcharan dich dāi khaigba abarmpierma.

Woun ābmua ich khapeer perdonaaba arr ag nem īgkhaa

²³ Maimua ich Jesuupai magjim:

—Mua mag pāraujā pāach khapeen perdonaaju aai nām a chirāmān, ēwandamaujā maach perdonaabam aba aajeewaita mag jaau chirām ajim. ēwandaman rey āb sīerrau ich chognaan ich garcharam khāun wajapha phidkha nām khap aag āābdō thārkhanaa khap jēeu oomatarrjōta sīerrūmgui ajim. ²⁴ Ya chi reiu thārkhuubaadēm ee i aig aibējierram aajem, āb irig phatkhon pōm diez mil talentos paar sīerr. ²⁵ Mag dēbpaar pōm sim pōd ichig phag auba abaawai chi reiu mag woun ichig dēbpaar paar sīerrta warag ich ūui dāi ich chaain maimua ich nem wai sīerrpa thum pērpüipi jaaujim anaabá, jūrr deeum chogkhamkhīr, magbarmua chi dēbpaar phag öbērmkhīr. ²⁶ Magbaawai chi chogau chi rey bükħarr phōbkhanaa chaigpa jōchkhērūmu, “Señor, idēu oo athā. Mua ökhar phagmamua pā dēbpaar thum öbeerpūibajupa” aajeejim anaabá. ²⁷ Pari mag ichig chaigpa jōchkhērūm oobaawai, chi reiu i dau aug khaugwi, mag dēbpaar pōm sīerrjā tag ichig phagpiba, sīi warag khīr okhoopi jaaunaa, phāarju arrjā phāarba, sīi ūu mapijim aajem.

²⁸ Pari mag ich pūibapāaiwai, maigmua igbaadeeu, deeum agjō chi rey chogkha sim dāi thēujim aajem. Magua jūrr ichig cien denarios paraa sīerr aawai, pārnāa ö thathaikhamuata, “Jōpkhaa pāchdēu mārūg paar sim phagbā” ajim anaabá irig. ²⁹ Pari magbaawai ichdēu reīg atarrjō warmuajā i bükħarr phōbkhanaa chaigpa khitumua, “Pua khōs akhiin, idēu oo athā akham; ökhar phagmamua mua pā dēbpaardam thum phagpūibajupa” aajeejim anām. ³⁰ Pari chi dēbpaar jēeu sīerr garmua mag khōchkhaba, sīi warag ich khapeer dau augjā khaugba cárcel deg pāiwia, ābmiecharam centaadam phagbam aigjā öbeerpiiba jaaujim anaabá. ³¹ Mag irua ich khapeer dāi magtarr oowi, warm khāun agjō chi rey chogkha thānarr khāunau oowai, am gaai masi ajim aajem. Mag gaai masi nām iekhau chi reīgcha magtarr thumaa wajapha ūrpipūijierram anaabá. ³² Mag ichig jaaubaa chi reiu thārpūiwia irig magjim anām: “Wounta chadcha khaigba chitumá” ajim anām. “Maachig dau aphū chaigpabaadeewai, mua pā perdonaawi chi dēbpaarjā tag māchig phagpiba ich jāg khīr okhoopijim. ³³ Magtarr aawai puajā agjō pāch khapeer dau aug khaugwi i perdonaaju aai siejimgui” ajim anām. “Pari pua būurjā i dāi magbajimgui” ajim anām. ³⁴ Mag, warag chi rey meeukhabaadēwi mag dēbpaar sīi khīr okhoopiju atarrta deeu eeupemjō thumaa phagpi jaaujim anaabá.

³⁵ Mag nem īgkhaadam jaaawi deeu ich Jesuupai magjim: ’Mā cha iekha chirām iekhau pārauta pāach khapeendam chadcha perdonaawi tag magām iekjā igba ich mag khīr okhoobam chan, mā Aai ügthar chirāmuajā ich agjō pāar perdonaabamgui ajim.

19

*Jesuu uthi p̄apiba jaautarr
(Mr 10:1-12; Lc 16:18)*

¹ Mag marag nem jaau sīi awi, Galileamua mawia jūrr Judea sīeimajim, Jordán igaau thoogar d̄erba edau öbeerjem bi gar. ² Mag i petamjā òrau khaugp̄itarr aawai òor pöoma i ēudee wētjim. Mag òor pöm th̄unam ee aaunaan khapan th̄unarr aawai magum kh̄unpa monaaupäi maajeejim. ³ Mag n̄um ee fariseonaan eem kh̄un ich Jesús aigcha bēewi juau ogthom irig, —¿Pua oowai sīi nem b̄ur abarm gaaimua maadēu dich uthi p̄ajau aai n̄e? aichéjierram.

⁴ Magbaawai Jesuu amag magjim:

—Ēwandam iek phā sim gaai th̄ürwai, ¿pārāu ooba aajē, warrcha chi ompaataarr Jōoiraujā emkhooi uthi d̄üta ompaajim a sim? ⁵ Magtarr aawaita emkhooi ich uthi d̄üti pabaadēmūn ich dēnnan kha ogduajem, ya ich uthi d̄üta āba n̄urraag. Ya magbarm aigmua warran agdaujō amach appai naajerrta, òor ābpaimjō ich mag n̄uisiejemgui ajim. ⁶ Mag n̄uisim chan ya tag amach āābdö n̄urrjēe aba, òor ābpaimjō n̄uisijugui ajim. Mag warrgarwejā ich Ēwandamauta mag papitarr aawai pöd iwiir ābmuajā i ichaaur awi dich òor p̄ajau khaba n̄umgui ajim amag.

⁷ Magbaawai jūrr amach garmua irig, —Pari pua mag simta, ¿khan jāgwi Moiseeu jaauwai dich uthi p̄aagpaawai ēsap gaai “Mua ya p̄a pua chirum” a phānaa irig deeju aai sim a simma? ajierram irig.

⁸ Magbaawaita Jesuu amag, —Pari jā, nem jaauwaijā pāach jūg theeg sīerrjēem gaaimua khabahab ajim. Moiseeu chadcha ud̄uraa uthin p̄apiejeejim, pari warrcha ich Jōoirau ompaawai chan mag p̄amkhīr khabata ompaajimgui ajim. ⁹ Pāadē mu iek ūrbat: uthi b̄urjā deeum d̄ai purpur khaba simta sīi p̄am khōchgaupai p̄awia deeum uthi au siman maan pekauta wau simgui ajim. [Mag ich ap sim awi chikhamnau p̄ataarr uthita au sim wounjā pekauta wau sim, agtha chikham uthikha simta au sīewai ajim jūrr amag.]

¹⁰ Magbaawaita maach eem kh̄unnaupai āaur kh̄unau jūrr, —Maach emkhooin dich uthi d̄üti magta aju aai n̄um khai, magan warag uthi auba-juuta simgui ajierram.

¹¹ Magbaa jūrr ich Jesuu marag, —Thumaam kh̄unau chan cha mua jaau chirum iek pöd khaugbam; āba ich Ēwandamau khaugpi sim kh̄unnaupaita khap ajugui ajim. ¹² Maimua, Pārag jaaukhimgui ajim, jāgwi mag thumaam kh̄un pöd uthi auju khaba n̄a. Āaur kh̄un bi eeweta mag uthin awaag khaba thaaba n̄umgui ajim. Pogkha ya chi jōoin pawiajā phārr jāpüi n̄um, khapes apimaaugau. Maagwai pogkha mag phārr jaba n̄umta, pari amachdēupai Ēwandamau nem jaau sim wajapcha wawaag awi, b̄urjā khapes aba ich mag th̄unumgui ajim, uthinjā khīrjuba.

Mag jaauwi ābmiecha paawai ichdēupai magjim: ‘Dichdēu oowai uthijā chukhu chitaju uthi pödjjōo sim khai, magan ich magta n̄urraju aai simgui ajim, uthi chukhu.

*Jesuu chaain kōit Ēwandamag jēeutarr
(Mr 10:13-16; Lc 18:15-17)*

¹³ Mag n̄um ee, jūrram kh̄unau Jesús aig chaain aibēe th̄unaajim, am gaai p̄urnaa Ēwandamag am kōit jēeumkhīr. Pari mag jūrram

khuunau chaain aibëbëekham oowi chi aibëe nam khuunagta maachdëuta meeukha naajim, tag aibëepimaaugau.

¹⁴ Mamu mag marau iekha num ûrbaawai Jesuu jûrr maachigta, —Idëu mu aig chaain aibëepibat. ¿Khanthee pârau am bëepimapha nu? ajim. Chi jöoin awiajä, chamu khuun chaainjö mu iek ükhakharrsö ükha nam khuunta mug jëb gaijä uu wénurraxi ügtharjä onee wénurrabajup ajim.

¹⁵ Magnaa warag am pör ür juu auslunaa, Êwandalmag am kõit jõeuwi, warag aigmua chawag maar phë arrjim.

*Êwan phatkhon paraam Jesús d*üi* iyü athurtarr
(Mr 10:17-31; Lc 18:18-30)*

¹⁶ Biek âb woun âb ëwan sîerrau Jesús aig bëewi i d*üi* iyümamua, — Maestro, ¿khan nem wajaphamta mua wauju aai chiru ügthar öbéraag? Murug jaaubá ajim.

¹⁷ Magbaawai Jesuu irig, —¿Khanthee mag nem wajaphamta wawaag pua murug jõeu chiru? Nem wajaphamun âba âbpaita sim; ma Êwandalmau. Mama pu chadcha ügthar öbërm khôs chirum khai, Êwandalmau ich iek phânaa Moiseeg deetarr gaai jaau sim ipierraab abá ajim irig.

¹⁸ Magbaa, —Pari ag gaai jaau sim eem, ¿chijäg igwiata pua mag jaau si? ajim, chi ëwan mag i d*üi* iyü aan berrau.

Magbaa Jesuu irig magjim:

—Oob õor thôo chitam; oob puch õor khabam d*üi*jä khapes a chitam; nem jïgkham; sëukhajä chikham ëugar nem jaau chitam; ¹⁹ puch aaijä daupiinaa puch ädjä daupii abá, maimua puch khapeenjä wir aig puchdëu puch khôsi simjö daupii abá ajim ich Jesús garmua.

²⁰ Magbaawai chi ëwanau, —Mua magum thum uurkha chitabahab. ¿Khani mua wauju agtha waaur chiru? ajim.

²¹ Magbaawai deeu ich Jesuupai irig, —Pu chadchata wajapcha am khôsi chirum khai, puch nem pérkhuipüinää chi phatkhon aphuum khuundamag jïgbapüi ajim. Mag khaita ügthar pawiajä pu ich mag nem wajapham paraa chitaju. Mag pérkhuipüinää jïgpüwi, mu d*üi* marrau ajim.

²² Pari ich mag woundam chadcha phatkhon paraam arr aawai Jesuu ichig magbarm ûrwia warre ökhuirjuu petajim. ²³ Mag woundam ökhuirjuu petam oobaawai jûrr maragta ich Jesuu, —Phatkhon paraam khuunta Êwandal chi Pörkha sim aar öbéraagan chadchata thethe simgui ajim. ²⁴ Phatkhonpanta ügthar Êwandal chi Pörkha sim aar öbëru khäyau, camello põm jäg maach wounaan khäjäjä ürpai sîerrumta phithurg chukhu nobeeu kach ee thoogar öbër dichjugui ajim.

²⁵ Mag i iekhabapüim ûrwia chadcha jügderraan nammaach i d*üi* wénurrasajerr khuun eem ãaur khuunau, —Mag khai, magan ¿khaita peerduagáwa? anaajim.

²⁶ Pari magbaa ich Jesuu marag oonaa, —Öragan chadcha phithurgma mag ûurwai. Mamu Êwandalmag chan bûurjä phithurg chukhu simgui ajim.

²⁷ Jesuu magbaawai mag chi ëwan phatkhon paraam d*üi* iyü narr khuuirjuwia, —Maraun chad pu d*üi* wénurräm khôchgau maach nemdam wai narrjä khuuirjuba, sii thumaa phëpuawi pu d*üi* ogduba wénurrabma. Mug puch d*üi* ogduba wénurräm jûrr ¿khandamta marau au durrajuma mug atag paawaijä? ajim Pedroou.

²⁸ Magbaawai Jesuu magjim:

—Cha mu iekha chirm iekhau mug durr jöoi edaujä däi thum chi iiurig pawia much chi Emkhooi Iewaa õor Pörkhaag khu juupjem wajappha khitam gaai oo chirsim ed, päär mug mu ogduba mu däi wénhrraajem khunta mujup chirm bigaau pörkhau doce num gaai ohood ajugui ajim. Päächdëuta mu däi pääch ipaarmua jöoi Jacob khararr chaain doce narr khunta ag chaain ewagam khunnagjä khap jajaau aju, jägaju Ŋwandamau am däi.²⁹ Maimua ar thum chi mu gaaimua wa mu iek jaauum khöchgau khäijä amach di, amach naamkhunta, amach eeugpeen, amach aai, amach äd, amach chaain wa sii amach jëb khäijä khaugba pha num khunnagjä amach nem okhootarr khäyaujä ür ag atcha deewi much däita ich mag wénhrramkhhir much aarcha phhe aujugui ajim.³⁰ Pari mag ed äaur khunta ar muig eegar aawai amachta chikham khäijä ürhacha num aajerr khunta ügthar Ŋwandam aar paaukhaimaawaijä jürr serbiibacha aajerrjöö naisijugui ajim. Maimua jürr ar mu gaaimua chikhamnau serbiibag pheejerr khunta jürr warm khunta khäijä ürcha naisijugui a iekhamajim ich Jesuu, marag ürmkhhir.

20

Woun äbmua piyonnaan jëertarr ag nem ūkhaha

¹ 'Mug atag much iek ükha durrum khunnag amach phithur atarr jürr mua nem deeju edan, woun äb uvadö papau ich piyonnaanag nemjö phierrtarr jürr phagtarrijöta ajugui ajim. Mag wounau nacha piyón jëraag edpherre õor juraan majim aajem. ² Mag mawi, chi nacha ooimatarr khunta däi iekhaawai, khäai äb phidkhabarm paar phaagjemjö denario äb phagju ajim aajem. Mag iekhawi phidkhamkhhir püijim aajem. ³ Maimua ya edau ügtharraa las nuevejö aadëm ee, deeu õor juraan mawia kaajä ee sii õor phidagjä chukhu par num ooimajim aajem. ⁴ Magbaa makhuunagjä, "Päärjä ūchab mu phidag ee phidkhabamit; mua pärag pääch phidkhabarmpieerr phagjugui" ajim anum. Magbaa makhuunjä ūchab phidkhaan wëtjim aajem. ⁵ Maimua edausëe aadee, ich chi morkhu jöoiraupai deeu ūwaai õor juraan mawi, kheeuragjä las tresjönaa deeu ichpai majim aajem. Maimua makhuun düijä iekhawi ich agjö phidkhaan püijim aajem. ⁶ Maimua ya kheuraacha las cincøjö aadëm ee, deeu ūwaai nacha ichdëu õor ooimatarr aar majim aajem. Maimua ooimaawai sii õor phidagjä chukku aig naajim aajem. Magbaawai amag, "¿Khani jäg khëumaamta jäg sii phidkhajä phidkhaba, parta khëudhtkhamaama?" ajim anum. ⁷ Magbaa amachdëu, "Marag ni äbmua jöoirau makhuunagjä, "Magan mu nemjir ee uva phierrbamit" ajim anum, "khëu num ora."

⁸ 'Maimua ya edau khëubaadee chi uva papau ich chog mag õor phidag ee wai jëer s*í*erragta jürr, "Jäimua phidkha narr khunta thürkha aunaamag phagkhabä ajim anum. Ņudeecha dubtarr khunnagta nacha phagnaamai maimua nacha dubtarr khunnagta jürr Ņudeecha phagbä" ajim anum. ⁹ Mag, chadcha Ņudeecha kheuraa las cincøjö dubtarr khunta nacha thürkha auwi khäai äb phidkha khëutarr khunnagamjö denario ääbdö phagkhamaajim anaabä, agdaujö. ¹⁰ Maimuata jürr nacha dubtarr khunta thürkha aujim aajem. Ya mag amach thürkhuibaadee, warm khunnag mag denario äb deematarr aawai, amaun jürr amachigta ür phaguppi naajima, amachta edpherre dubtarr aawai. Pari magba

amajgā ēudeecha dubtarr khūnag phagtarrjöpai phagkhajim anaabá. ¹¹ Mamä amachig magpai phagbaawai khūujā āwatba, chi morkhūugchata jūrr ābmua, ¹² “Jākhūn ya maar öbéraagpam eeta bardutkhachētarr aawai ora ābpaita phidkhajierram. Magtarrta maar ed durr pōm phidkha khēuwi ed pechagiā jemer khēudutkhamamaam khūn dūi ābata pua amag phagbarbma, jūrr amag erraapai phagju aai simta” ajim anum irig. ¹³ Pari magbaawai chi phidag khā jōoirau jūrr am eem ābakhaíg, “Kakē pari warr maach iekhaawaijā, ¿denario ābpaita pūrug phagju abajī, pū phidkhabarm paar? Magtarr aawai mua pū khūgurba chirām perá” ajim anum. ¹⁴ “Pūch phatkondam auwia petá” ajim anum. “Pari mua ichiita kheeraacha dubtarragjā pūrug phagtarrjō phagam khōsi chirāmgui” ajim anum. ¹⁵ “Mučh phatkhon aawai mučhdēu phagam aig phagju aai chirāmgui” ajim anum, “pōm phidkhaba arr khūnag awiajā. ¿Wa sūta pua mārug õor dūi ö wajapha apimaphata chirāwa?” ajim anum chi phidag khā jōoirau.

¹⁶ Mag nem īgkhaadam jaauwi ich Jesuupai, ‘Ich jāgta ajugui ajim īchab māg atagjā. Ēudeecha phidag ee dubtarr khūnagta nacha dubtarr khūnag phagtarrjō, ēudeecha mučh iek ükhatarr khūnagjā nacha ükhatarr khūnagamjō agdaujō nem deemaju. Maiguin Ēwandam athee pōm nem wauba arr khūnagjā warm khūnagamjō phagmajugui ajim.

Örau ich thōuju Jesuu jaautarr

(Mr 10:32-34; Lc 18:31-34)

¹⁷ Maimua mag Jerusalenag mam arr aawai ya khād ee paaukhabaadee, ich Jesuu maar maach ap thürkha auwi marag jaaumamua magjim:

¹⁸ —Pārāu oo nāmgui ajim, maach Jerusalenag wētum. Mamä nau maach barbaimaawai mučh chi Emkhooi Iewaa māg chirāmān thethem-naanag mučh pūr deeju. Magbaawai makħħūnau mučh thōopi jaauwi ¹⁹ jūrr maach meeun khabam khūn jua ee mučh thuslepüijugui ajim. Magbaawai makħħūnau mučh wau iekhanaa mučh gaai mas waunaa pakuls gaai mučh meerphēpüijugui ajim. Pari amau mag mučh wau thōowiajā khāai thārjup num ee deeu mučh iiu phiidēju a jaaumajim maachigcha.

Jōoi Zebedeo ūanau ich chaain athee khāidu jēeutarr

(Mr 10:35-45)

²⁰ Maimua i iekha öbaadēm ee, jōoi Zebedeo ūan ich chaain dāi bēewi nem inag jēwaagpamjō Jesús khīirphee phōbkha thūnaichējim. ²¹ Magbaawai Jesuu irig, —¿Khandamta ig u? ajim.

Magbaa ich ūanau, —Señor, magan ya pūchta thumaam khūn Pörkhabaadeewai mučh chaain mučħħūn numiita pūch bigaau juppibá ajim, pūch dāi iek theeg amkhīr: āb pūch juachaar gar, maagwai āb pūch juawē gar, Santiago Juan dūi igwi.

²² Magbaawai Jesuu warre chi chaainagta, —Pārāu chan pāachdēu jēeu nāmjā khaugbata nāmgui ajim. ¿Pārāu khīirjuawai mag pāachta warm khūn khāai ürpai aag chikhamnau pāach dau aug wau nāmjā mučh dēnjo āwatju aai nu? ajim amag.

Magbaawai amachdēu, —Ēera, marau āwatbajup ajierram.

²³ Magbaa deeu Jesuu ichdēupai amag, —Chadcha pārāu ūrau pāach dau aphū wau nām āwatma ajim. Pari mag mučh juachaar gar wa juawē gar

khāijā məch dūi āba juppiju chan mua pōd jaauju khaba chirəmgui ajim, ya jāig paawain mə Ayauta ichdēu khap jaauju aawai.

²⁴ Maach tagam khūun agjö ich Jesūs dūi ogduba wēnurraajerr khūunau ūurwai, mag warm khūunau i bigaau jupimaag khāidu jēeu nām ūrbaawai, chadcha am dūi maar thāar ee khaba naajim. ²⁵ Pari magbaa deeu ūwaii maach appai khlet thürkhanaa marag magjim, ich Jesuu:

—Pārau khaphə nām, māig eegar ar amachta chi pōrkhə nām khūunan amachta chi pōrnaan aawai iek theeg nām awi amach khāai juu eegpaim khūun dūi athuu ajerram. ²⁶ Pari jūrr pārau am dēnjo magju khaba nāmgui ajim pāach eepai. Magju khāai ābmua khāijā pāach eepai ichta thumaam khūun khāijā ūrū am khōsi sim khai, magan jūrr ich garmata ich khapeenau nem mag abaawaijā am ipierr nānūuu aju aai simgui ajim. ²⁷ Maagwai ar ichta ügthar pawiajā ūwandamau ich garcha juppi ahau apim khōsi sim khai, magan ichta sīi parhoobam khūun chogkhaju aai sim ajim. ²⁸ Mə pāar khāai Emkhooi Iewaakha chirəmjā mag sīi məch garmua chikham chogaagjā bēebajim. Mə bēetarran sīi chikhamnag məch chogamkhīrtā bēejimgui ajim, mag chitumua chikham juu machgau thōowi mag thōobarm gaaimua ūor pōm sīi amach pekau ee preso ūsidūmjō nām khūun öbeerkhapāain.

*Őor numí dau khīsu khithēem Jesuu monaautarr
(Mr 10:46-52; Lc 18:35-43)*

²⁹ Mag wētumua Jericó phöbör ee naaimawi, deeu ērēu phöbaadeeu, ūor pōoma Jesūs ūudee wētjim. ³⁰ Mag ūor pōm wētum khud bigaau dau khīsu khithēem numí ohoodö durrajim. Mag durrumua Jesūs dichmam khaug athaawai ääakhamua, —Señor, pāsta rey David khararr ag chaain ewagam khūun Iewaau marau nū narr. Maar apdurrum maar dau aug khaugbahur anaajim.

³¹ Mamə mag am ääakham ūrwia aig dich wētum khūunau amag meeurrarrau aajeejim, khūupamkhīr. Pari magumjā waragta Jesuug uhuukhamua, —Señor, jōoi David khararr Iewaa, maar apdurrum maar dau aug khaugbahur aajeejim.

³² Magbaawai Jesuu dānisiwi mag chi dau khaugba khithēe arr khūun thürkhanaa, —¿Khani pārau mārəg pāach dāi apim khōsi nū? ajim amag.

³³ Magbaawai amachdēu, —Señor, maraun pārəg maach dauta daujā wajaug paapim khōsi nāmgui ajierram irig.

³⁴ Magbaa chadcha Jesuu am dau aug khaugwi, am dāuhēu aaithə aithə abawaai, warre daujā wajaug sīi bi eewe ich magta thaabatarrjō nāisijim. Mag amach dau monaabapääiwarag i dūi ērēubaadējim.

21

*Jerusalén phöbör ee Jesūs dubimatarr
(Mr 11:1-11; Lc 19:28-40; Jn 12:12-19)*

¹ Mag wētumua ya Jerusalén dakha Olivo durrstā gaai deeum phöbördam Betfagé anām paaukhabaimaawai ich Jesuu maach ich dāi wēnurraajerr khūun eem numí thärnaa amag, ² —Cha maach khīrphee phöbördam sim ee ērēubaadēt ajim. Nau pārau burro chi waidam pabū gaai jū sim ooimajugui ajim. Ag bigaau īchab chi chaaidamjā sīeju. Mag pāachdēu oobaimam ēerwi aipidut ajim amag. ³ Mag pāachdēu ēer waidurum oowi

ābmua khāijā pāachig iekhaawai irig, mua ig chiraawaita arrum, mama deeu jöpcha deepüiji abat a jaaujim, chi mag ichdēu pāi sim khūunag.

⁴ Pari mag burrodam awaan mamkhīr ich khapeen püitarran, Êwandal i jaaumie Zacarías khararrau phā puatarr eyaa öbërmkhīrtamagjim. Mag irua phättarr gaai mag sim:

⁵ "Jerusalempienag jaaubat:

‘Pārau warrgarwe nhajerr Reita sīi parhoobam khūnjö khūjir machag chukhu burrodam agtha chi jōioicha khaba khitum gaaita ya pāar aig urum’ ” a phā sim. (Is. 62:11; Zac. 9:9)

⁶ Mag amach chogbapääiwai chadcha ërëubaadëjim. ⁷ Mag wëtwi ooimaawai, chadcha ich Jesuu jaautarrjö chi burro ॥aidam ich chaai däi ooimajierram anaabá. Maimua ēer auwi, arrwi, ya ich Jesús sim aar pabaimaawai, amach khajüa ëerkhanaa chi burrodam phôgar theerkhabapääiwai ag gaai Jesús waaidabaadëjim. ⁸ Maagwai öor pöm thunarr aawai, ãaur khœnau i maju ee amach khajüa ëernaa theerkhamaawai, ãaur khœnau jürr papiujöm thürrpnaa theerkhamajim. ⁹ Maagwain na wëtum khœnaujä serereu khaawai ëudee wëdurus khœnaujä serereukhamua, “Uucha abarm Ëwandam. Rey David khararr ag iewaajöm chan chukhukhüm” ajeejim. “Ëwandam, ich mœta pachdëu pach jürr püibarmœu. Mag Rey püibarm gaaimua ügtharm magwe onee aju aai num” ajeejim jürram khœnau.

¹⁰ Mamagag wëtumua ya Jerusalén ee Jesús dubbaimaawai sii phöbör ee ñor thumta phogdubaadëmjo ajim. Magphöbaadëmhan jürram khunau amach eepai, —Keena, jääñ ḫchijäg wounta jäg urúma? aajeejim.

¹¹ Magbaawai mag i dñi ñor pñm wñnrram khñnau, — Ëwadam i jaamie Jesùs khabahab aajeejim, Galilea durr Nazaret phöbör ee bñautarr.

Aai i jëeujem degmua Jesuu õor jurkhaatarr

(*Mr 11:15-19; Lc 19:45-48; Jn 2:13-22*)

¹² Mag barwia Aai i j  eujem deg ooimaawij  , s  i merrkau eemj   than  mta ooimajim. Magbaa mag ag ee   wandamag ofrendakha deeg nem p  r n  m kh  n dawag j  rkhu  ip  inaa, phatkhon cambienaa dubur p  r n  m kh  n mesj   j  khut s  ep  imajim. ¹³ Magnaa amag, —   wandamau ich igwia ich iek ph   sim gaai “M   diin s  i m  r  ug j  eujem diiu” a simta, p  achd  uta ag ee mug nem parh  pag p  r n  mua s  i chikham kh  guurjem dikha wai naabma ajim.

¹⁴ Mag ñor dawag jürkhüüpüwi, ichta ag ee sísiewai, dau khaugba khithéem khüün däi bü wëdu wëdu khithéem khüünpa ich aig bëemam Jesuu monaaupüi maajeejim. ¹⁵ Mam mag irua ñor monaaupüükham phadnaan chi pörkha nám khüünau Moishee ley phä pàarr jawaag chi machnaan däimua amach daúacha mag irua ñor monaaau sim oo nám däi, chaainaupa i thö iekha nám iekhau “Rey David khararr ag Iewaajom chan chukhukhumkham” ürbaawai, ¹⁶ meeukha nám iekhau khüir mor chigpai chi Jesuugta, —¿Mag serereukham khüünau iekha nám pua ür chirú? ajierram irig.

Magbaa ichdëu,—Muakha ūr chirëmgui ajim. Pari pârau Ëwandam iek phä sim gaai thüürwai ooba aajeeb, amau mag serereu aju igwi David khararräu.

“Chaaín daumeraam khuuñ düi agtha jüd dö khithéem khuuñdamaupa
irig jëeuijem” a phä puatarr. (Sal. 8:3)

Ma chan pārāu būrjā khīr ee paba naabma ajim amag.

¹⁷ Magnaa warag ichta aigmua mawia jūrr ag dakha phöbördam Beta-nia anumug petajim. Mag mawia ich mam warag khāi ēejim.

Jesuu igo phuapitarr

(*Mr 11:12-14,20-26*)

¹⁸ Mag mam khāi ēewi deeu edpherre Jerusalenag urumua Jesūs iek i jāsōo aadējim aajem. ¹⁹ Mag i jāsog thānūm ee, khud bigaau igo bū dūnūm oo athaawai ag gaai chi jō simpii awi aar oon majim. Mamē oon maawai sīi bū parii dūnaajim. Mag ag gaai ooba abaa pabūugta wounagamjō,— Pū jāg sim khai, jāgan mug atagjā ich jāg chēba sierrajugui ajim.

Pari irua mag iekhabaawai chi igo bū warre phuabaadējim.

²⁰ Maachdēu mag oobaawai dauderraā nūm iekhau marau irig jēeu naajim, jāga jāg warre dēgölpta jāg phuabaadē.

²¹ Magbaa ichdēu marag magjim:

—Pārāu pāachdēu Ņwandamag jēeuwaijā pāachdēu jēeubarmjō aju khīrjunaata jēeukhiin, mua mug pabū phuapibarmjōpaijā khaba, ag khāai phithurcharam nemjā wauju. Jāgkhiin pārāu mug Olivo durrsīnjā, “Muigmua mawia jūrr phūas ee ierrpabaad” akhiinjā, chadcha pāachdēu iekhabarmjō ajugui ajim, pāar ipierr. ²² Mag pāachdēu jēeubarmjō aju khaphūnaata pāach nem jēeuwaijā jēeumūn, pāachdēu jēeubarm nem pārāu paarpaju a jaaujim marag.

Jesús juu theeg

(*Mr 11:27-33; Lc 20:1-8*)

²³ Maimua bēewi deeu Jesūs Aai i jēeujem deg dubchējim. I maig ūrag Ņwandam iek jaau sim ee, phadnaan chi pörkha nūm khūn dūi judionaan Asamblea eem chi pörnaan i aig bēewi irig jēuechējierram:

—Khai thōwiata jāg mug nem pēr narr khūn pua dawag jār wērppūijī?
¿Khaiuta jāg purug puchta nem iek theeg apijī? Marag jaaubā ajierram.

²⁴ Magbaawai jūrr Jesuu amag, —Magan nacha mūrug jaaubat, muajā īchab pārag jēeu ookhimgui ajim: Mua jēeubarm pārāu mūrug jaaumūn, magan muajā pārag jaaujugui ajim, cha pāachdēu mūrug jēeu nūm. Magnaa chadcha amag, ²⁵—Pārāu oowai, ¿khaiuta Juan pūijī ajim, jāg amach khaibag Ņwandamag chugpaapi jaunaan ūrjā pōr choo nūrramkhīr? ¿Ēwandamau ajī, wa sīi mug jēb gayam khūnau chogpūiwiata jāg nūrrajīwa? ajim.

Magbaa amach appai iyūn nūmu, —Maadēu irig, “Ēwandamauta pūijīm” akhiin, magan jūrr irua maachig, “¿Jāg magūmta pārāu irua jaau nūrrarr iek ükhabajierrāma?” aju. ²⁶ Pōd maadēu, “Órauta pūijīm” ajujā khabamgui ajierram. Maadēu magkhiin thumaam khūnau i igwia “Jāan chadcha ich Ņwandam i jaumieta jāg nūrrajīm” aajeewai, eeu dēgölptōrau maach mokou bar thōodukhamgui ajierram.

²⁷ Mag warag irig jaaujūjā khaugba aawai, —Marau pōd jaauju khaugbamgui ajierram.

Magbaawaita ichdēu amag, —Mua pārag nem jēeutarr pārāu mūrug jaauba aawai muajā pārag jaaubamgui ajim, khai thōwiata mua jāg nem wau chitā.

¿Chījā khūnanta ügthar öbērju khai?

²⁸ Mag ichig jauba abaawai mug nem ūkhaadam jaaujim:

—Woun ãb chaain numí wai s̄ejim aajem. Biek ãb chi jöoirag, “Iewaa, ñm uvdö ee phidkhabamí” ajim anum chi ayau. ²⁹ Magbaa chi iewaau, “Mu mamapha chirumgui” ajim aajem. Maimua kh̄irju s̄li awiata, “Magan m̄ majugui” awia majim aajem, phidkhaan. ³⁰ Maimua jürr ich iewaa chi ēudeemugjä ich agjö phidkhaan mamkh̄ir jaaujim aajem. Magbaawai maguan chadau khōchag, “Magan m̄ phidkhaan majugui” ajim anum. Pari mag maju atarrta chadcha mabajim aajem.

³¹ Mag nem īgkhaadam jaauwia, aig ūr narr kh̄unag jürr, —¿Chijāgua pārau oowai ich ayau khōsi s̄ierrjö i ipierraaj aji? a jēeujim ich Jesuu.

Magbaa, —Chi iewaa chi jöoirau ajierram, chi cuento ūr narr kh̄unau.

Magbaa deeu ich Jesuupai iekhakhagmamua, —Roma durram gobierno athee dēbpaa jēeujem kh̄un chi khaigbam kh̄unta uun amach durpa theegau parhooba s̄ierrjēem kh̄un düi pāar khāai ügtharcha öbērjugui ajim. ³² ¿Jāgwi mag chiru? Juan chi õor pör choomieu, jäga Êwandam dau na wēnərraju aai nu a jaaumam ūrwi pārau ükhabam daar, amauta pāar khāijā ükhatarr aawaima. Pari pārau magba irua jaau n̄rrumjā ūrnaa irua nem waaujerrjā pāach daúacha oojerrta, pāach khaibag kh̄irjuwia Êwandamagjä chugpaapi jēeubajierramgui ajim amach kh̄ircha.

Khaibag s̄isidumta nemjīr th̄a narr

(Mr 12:1-12; Lc 20:9-19)

³³ Maimua ich Jesuupai, ’Ūrbat, deeum nem īgkhaadam pārag īghakhimgui ajim.

Maimua īghabaadēmu magjim: ‘Woun ãbmua uvdö jīirjim aajem. Mag jīirwi, ag igaaau thuur ph̄h̄rdhp̄iwi, chi uva chō piirj̄ujujā wau-naa, didamjā nasādjö ügthaa ëu dñnuujim aajem, ag gaaimua warp dawaa oo ph̄h̄rdudu aag. Mag thum wajapha wau s̄unaa, chawag mam khōchhabadeewai, chi nemjīirdö deeum kh̄unag alquilaapūiwia, ichin jürr deuem durr warp petajim aajem. ³⁴ Maimua ya chi uva waaubaadēmcha kh̄irjunaa jöoirau ich chognaan püijim aajem, ich paatēm agjö ich athee deepūimkh̄ir. ³⁵ Pari mag chi chognaan amach aar bardutkhabaimaawai, chi uva th̄a narr kh̄unau p̄urphöbaadēwi, ãaur kh̄un gaai s̄li mas waunaa, ãaur kh̄un warre khēchpūinaa maimua pogkha mokoujā barmaajeejim anaabá. ³⁶ Magbaawai deeu jöoirau jürr khapanaa püijim aajem. Pari makhuunjā amach aar barpinaa chi nacha bēetarr kh̄un düi arrjōo ajierram anaabá. ³⁷ Maimua ya ãbmiecha paawai jöoirau ich chaai püijim aajem. I kh̄irjungan ich chaai aawai i ögkhaju awiata püijiebma. ³⁸ Pari warm kh̄unau mag i ögkhajujā kh̄irjuba, s̄li warag amach aar barpinaa, “Keena, chamūta chi iewaa aawai muuguata mug atagjā jürr ich aai nemjīr jüaju khabahab” ajierram anum. “Jāg s̄ipí warre maadēu i th̄opüiju, mug uvdö jürr maach dēnkha awaag” ajierram anum, amach appai. ³⁹ Mag, chadcha khapanaaam kh̄unau p̄urphöbaadēwi chi nemjīirdö chaaur warp arrnaa th̄opüijierram aajem, ich jöoi iewaa ãba.

⁴⁰ Mag jaaunaa jürr ich iek ūr narr kh̄unagta, ichdēu nem īghatarr igwi, ‘Pārau kh̄irjuawai ïsjā agtha mag uvdö sim anaa chi th̄a narr kh̄unjā ich akh̄unpai akhiin, ¿jāgaju khai jöoirau magum wounaan düi? a jēeujim Jesuu amag.

⁴¹ Magbaa amachdēu, —Mag amach khaibag s̄isidum paar amachdēu warm kh̄un düi aajerrjö amach dēnjo am dau aug khaugba, irua agjö

am khëchpäijuuta. Magnaa jürr chadcha ichig phagju khüenagta irua alquilaa püajugui ajierram, ag jaar paawaijä chi nemjödam ichig ich paat deemkhii.

⁴² Amachdëu magbaawaita Jesuu amag magjim:

—Pärau chan büürjä Ëwandamau ich i jaaumienag ich iek phäpitarr gaai jaau sësidüm thüürwai ooba aajeeb,

“Di èu narr khüunau isegtarr dibigta jürr chi dihäd järramkha sësim” a sim?

“Ëwandam maach Pöröuta mag dibig wajaphamjö api siewai òrau oowaijä üuuta oo nám” a sim, ich iek gaai jaauwai. (Sal. 118:22-23)

⁴³ Magua mua päräg mag chirümgui ajim: Ëwandam päär thäär ee ichta chi Pörkhaju atarr chi Pör khaba, deeum khüen judionaan khabam khüen ichdëu khösi simjö nem wauju khüen dëita am Pörkhaju ajim. [⁴⁴ Maimua mag mua dihäd a chirümjä mäch igwiapaita mag chirümgui ajim. Chi mä iek ükhaba sim wounan, juau ogthom mag dibig ür burrwi ichdëupai ich gaai mas wau simjöta sim; maimua mag ükhaba nürrümta meemän, jürr mä mag dibig pömaamjö chirümta i ür buudimamjö ajugui ajim.

Jesuu mag sierren mag i iek ükhaba sim meeabaadeewai warre khïmie durr barpäijuuta jaau sëejim.]

⁴⁵ Mamä mag irua jajawagmam ürwi phadnaan chi pörnaanau Moiseeu phä püatarr wajapcha ürkhaajem khüen dëimua khaug athajierram, amachdëu ich iseg nümta jaau sim. ⁴⁶ Mag amach khii iekha simta khaug athaawai jürr ichta pur arram khöchkha phöbaadëjim. Pari Jesuu chadcha Ëwandamau nem jaaupi simta jaau nürrümta thumaam khüunau khaphä narr aawai amachta jürr khaigbaju khiijuwi i chig abajierram.

22

*Öor juu pürtarr phiesta
(Lc 14:15-24)*

¹ Maimua deeu nem ïgkhamamua õrag nem jaaumamua magjim:

² —Ëwandamagta amach thäär ee ichta chi Pörkhapi nám khüenan, rey äb simua ich iewaa juu pürmkhii phiesta wautarr ee õor bëetarr khüunjöta nümgui ajim. ³ Mag phiesta ee bëemkhii ya õrag jaaukha thünarr aawai ag ed pabaadee chi reiu deeu ich chognaan püijim aajem, mag bëeju arr khüen aar jaaubathuurwai bëemkhii. Pari mag jaaubathurmjä bëebajierram aajem. ⁴ Magbaawai jürr deeum khüen püiwia amag, “Thachin ya sii khöjupaita sim, mäch nemchaain ötpaa wai chirarr khéch auwi aata wau thünäm; juu pur nám phiesta ee wëttarau’ a jaaubat” a jaaupäimajim aajem amag. ⁵ Pari par mag deeu iek jaaupüitarrjä bëebajierram anaabá. Mag chi bëeju arr khüen eem äaur khüen warag amach nemjir oon ëréubaadee tagam khüen pogkha amach phidag ee wëtierram aajem. ⁶ Maimua äaur khüunau warag mag chi rey iek jaau wënurarr khüen pur aunaa parhooba am gaai mas waunaa warag khëchpäijierram anaabá. ⁷ Magbaawai chi reiu khii machgau ich soldaunag mag ich chognaan khëchtarr khüunjä agjö khëchpi jaaunaa am phöbörjä warre örpí jaaujim aajem. ⁸ Maimuan chadau deeu ich chognaanag, “Nemen thum khii khaug thünäm, juu purju phiesta athee; pari chi thürpüitarr khüen chadcha chi bëeju khüen khaba arr aawai am bëebajierramgui” ajim. ⁹ “Jägan jägbarpí kaaijä ee wëtwi mä chaai jua pur nám phiesta ee bëemkhii, thum päächdëu oomam khüenag jaaupetat” ajim anäm amag. ¹⁰ Magbaa chadcha chi chognaan wëtwi kaaijä ee

amachdēu oomam khūn thumaa aibëejierram anaabá, ñor wäjääun däi chi khaigbam khūnpa. Deg pachënaa oowai sī dijā pōm simta ñrau phēwéjoojim anum. ¹¹ Maimua mag ñor thumaa deg paaukchapinaa chi reiu oon maawaijā, bëe nūm khūnag jūamkhīir awia irua khajūa phëderrjā jūaba, woun ãb ag ee sñerrau sī parhoobam khajūata jūa sim ooimajim anum. ¹² Magbaawai chi reiu irig, “¿Pu jāga jāg warm khūnjo phiesta eem khajūa jūaba simta maig dubjī?” ajim anum irig. Pari magumjā bùurjā i iek jūu aba, ichig khabamjō sñijim anum. ¹³ Mag par jēeu ahaukhamjā ich iek ükhaba abaawai mes gaai thëp paa narr khūnagta, “I bë däi juapa bùurnaa daaugajär khīchag ee barbabait” ajim anum chi reiu, “i gaai wajaugau icharaucha bñena ich mag agåa agåa sñerramkhīir.”

¹⁴ Mag nem ñgkhaadam jaauwia ich Jesuupai, ’Ùgthar öbérjūjā mag phiesta ee ñor pōm thürkhūniwia khapan khaba bëetarrjöta sim ajim. Ëwandamaun ich aar ñor pömta wëtpim khōsi sim, mamu chi chadcha öbérju khūn chan khapan khabata durrumgui ajim.

Reíjā deenaa Ëwandamagjā ich paat deepi jaautarr

(Mr 12:13-17; Lc 20:20-26)

¹⁵ Pari mag irua nem ñgkha sim amach jügaagaa khaba aawai fariseon-an amach ap iekhawi ibépjierram aajem, jāga Jesús ich iekha sim gaaimuupai imeraa pür awaag awi irig jéeucheeg. ¹⁶ Mag ya ibépwi narr aawai amach ee amach igar narr khūn eem püijierram, deeum khūn agjö chi rey Erodes igar narr khūn dëi. Mag amach püibaawai bëewi magchëjierram:

—Maestro, marau khaphu nūm, pua chadcha ag eyaata nem jaau-naa ñchab jāgata aju aai nu a jaaujem, Ëwandamau nem jaau sim eyaa wënurraag. Pua chan sī ñrau amachdēu nem jaauum aig nem jaau nūmagjā puch khügurpiba wa sī pachdēu oowai magjöo abaawai ag bürre sī magau aba aajem. ¹⁷ Magua marau pürug jéeum ig nūm: ¿Pua oowai chadcha maach meeun judionaanaujā durrpierram khūn rey Roma sñejemugta impuesto phagju aai nu, wa phagju khaba nu? aichëjierram irig.

¹⁸ Pari Jesuu ya mag am ibépwi khūrju nūmjā khaphu sñerr aawai jūrr ich garmua amag, —Päraun pääch khaugbampii naabma, ¿khanthee pärau jāg mū imeraa pür auju ëkha nūma? ajim. ¹⁹ Magnaa, Mürug oopibat ajim, khaniuta pärau dëbpaar phaagjē.

Magbaa irig phatkhon denario anum ãb oopijierram. ²⁰ Mag ichig denario ãb oopibaawai, —Pärau oowai, ¿khai khūrta khai thür dëi ag gaai sī? ajim.

²¹ Magbaa amachdēu, —Romaam rey César khūr khabahab ajierram, ich thür dëi.

Magbaawaita Jesuu amag, —Mag khai magan reíg ich paat deenaa Ëwandamagjā agjö ich paat deebat ajim.

²² Amachig mag iekhabapääawai sī jügderraan nūm iekhau warag amachta khñu èréubaadëjim.

Ëwandam chan oob mag chi khëcham khūn Ëwandam khabam

(Mr 12:18-27; Lc 20:27-40)

²³ Ich mag edcha ñchab saduceonaan eem khūnja agjö Jesús aig bëejierram. Mag saduceonaanaa jaauwai, maach meebaadëm chan

maach akhaar tag iiuba aajem aajem. Amach mag nem jaau sīerrjēem gaaimua, iyūumamua juau ogthom irig magjierram:

²⁴ —Maestro, jöoi Moisés khararrau Ėwandam iek phā p̄uarr gaai jaauwai, woun āb uthi wai simta chaaijā chukhu meemān, magan mag chi meetarr khod ābam wai sim khai, magua ich khojaau auju aai sim a sim, ag dāi ich naamāu chaain ooba arr aawai jūrr i athee oo deeg, mag oo deebarma i chaainkha nāsimkhīr ajierram irig.

²⁵ Maimua amachdēupai warag irig nem īgkhamamua magjierram: 'Biek āb m̄uig maach meeun ee emkhooin siete naajim aajem, ābam khod appai. Am naam chi nacharamua uthi auwia chaaijā chukhu meejim aajem. Magbaawai ag īudeemua ich khojaupai wir aig aujim aajem, ich naam thür okhoopimaaugau awi. ²⁶ Pari majā pōd ag dāi chaai ooba meejim aajem. Ich mag ewagam khūunjā ābam uthiraupai warm meemam īudee theg ahaugmamua mag siete narr thum thegdēpāijim anaabá. ²⁷ Maimua ya ābmiecha paawai chi uthijā meejim aajem. ²⁸ Mag ābam uthiraupai ābam khod appai siete phēpāitarr aawai m̄uig atag thu-maam khūun iiu phiidētkhabarm edjā, ḡmag uthi chijāg dēnkhā sīsijuma, chi nacha autarr dēn wa īudeegam khūun dēn? a jēeujierram irig, juau ogthom.

²⁹ Magbaata ūr nām jūg eyaa Jesuu amag, —Pāran okhooata iekha nāmgui ajim, Ėwandam iek phā sīsidām gaai jaau simta i juu theegjā khaugbata iekha naawai. ³⁰ Meetarr khūndam thumaa iiu phiidētkha phōbaadēm chan bāurjā jua p̄epār abajugui ajim, ya am īgtharm Ėwandam chognaan thanām khūunjō nāsiju aawai. ³¹ ḡPārau ooba aajē, Ėwandamau ich iek phēpitarr gaai mag òor ôtarr khūun deeu iiu phiidētkhaju igwi, ³² "Ichta jōoingar jöoi Abrán khararr Ėwandam anaa īchab jöoi Isá khararr ag Ėwandamau maimua Jacob khararr dēnjā agjō" a sim? Irua mag makħħaun jōoin agtha meeба nāmjō iekhatarr aawai Ėwandam chan oob mag chi khēcham khūun Ėwandam khabam. Ėwandaman chi iwam khūun Ėwandamaugui ajim. Irigan nawe khēchtarr khūun awiajā agtha iiu nāmgui ajim.

³³ Mag nem jaaumam ūrwia, chadcha thum chi ūrmam khūun jūgderraaj naajim.

*Ēwandamau nem waipi jaau sim chi wajapcharam
(Mr 12:28-34)*

³⁴ Jesuu mag saduceonaan warre khīupaa sīsubarm fariseonaanau oobaawai, jūrr amaun chadau i phithurg chukhu p̄ar auju awi, ³⁵ āb am eem Moiseeu ley phā p̄uatarr jawaag chi mach ich Jesūs aig bēewi irig, ³⁶ —Maestro, Moiseeu ley phā p̄uatarr gaai, ḡchijāg iekta tagam khūun khāaijā chi wajapcharamūwa? ḡKhanta ūruucha Ėwandamau maachig waupim khōsi sī? ajim irig.

³⁷ Magbaawai Jesuu irig, —Chi wajapcharamān, "Maach Ėwandam sī par iiupai khaba, p̄uch thārauchata khōsi abá" a phā simāu ajim irig.

³⁸ Tagam ley uthrkhari jaau nām khāaijā maata chi wajapcharamāugui ajim. ³⁹ Magnaa deeu ichdēupai, Āb agjō ich agjōpaimā simgui ajim. Ma sī "P̄uch khapeenjā wir aig p̄uchjō daupii abá" a sim. ⁴⁰ Moiseeu ley phā p̄uarr thum tagam khūun agjō Ėwandam i jaaumienau jaaujerrpa mukħħaun dau numiim gaaimuata öbērdētkha nām. Mukħħaun numiita

wajapha ባርካል simān magan tagam khūun ባርክሮች jaau simjā thum ባርካል simgui ajim ich Jesuu.

¿Mesías khai iewaa aji?
(Mr 12:35-37; Lc 20:41-44)

⁴¹ Mag chi fariseonaan agtha አባ biirda thūnam ee, ⁴² Jesuu amag, — Pārau mag ዕዕስ peerdu awaag Mesías anum bēeu ig iyūu aawai, የkhai chaai aju khai a khīirjuba aajē? a jēejim.

Magbaawai amachdēu, —Jaan warrgar jōoi David khararr ag chaain ewagam khūunauta oodeejugui ajierram.

⁴³ Magbaata ich Jesuu amag, —የPari jāga mag David chaain ewagam khūun dēn abarju, ich Daviujā mag ich Ŕwandamaau pāiju aajerr igwi i Pör a iekhatarrta? Irua mag iekhaawai, የich Ŕwadam Akharauta mag iekhapibajī? ajim. ⁴⁴ የPārau khaugba nu, ich Ŕwandamaucha iekhatarr Daviui phātarr? Mag irua phātarr gaai mag sim:

“Maach Pör Ŕwandamau mā Pörög, ‘Mach iek theeg chirumjō aag mā dāi አባ mā juachaar gar jupbā’ ajim ‘pach oomapha aajem khūun thum mua pach jua ee parkha dee nūm ora.’” (Sal. 110:1)

⁴⁵ Mag ich David khararrauchajā Ŕwandamaau pāiju aajerr igwi “maach Pör” a iekhatarrta, የjāga pāar iek mag í David chaain ewagam khūun dēnpai aju anū? Mag sīi i chaaipai aju akhiin, ich paarmua mag “maach Pör” abakhamgui ajim Jesuu amag.

⁴⁶ Mamā par irua mamagkhamjā ābmuajā bëdam ābjā jūu aba aajeejim. Magtarr aigmua atag ni ābmuajā tag irig iek chigaapaijā jēeuba aajeejim.

23

Jesuu fariseonaanag iekhanaa chi machnaanagjā iekhatarr
(Mr 12:38-40; Lc 11:37-54; 20:45-47)

¹ Magtarr khur Jesuu ብርግጃ ūrmkhīr iekhamamua marajā magjim:
² —Chi machnaanta fariseonaan dāi Moiseeu ley phā p̄harr jaaujem khūunau. ³ Magua amau jaau nūm ūrnāa pāachig jajaaukham ipierraab abat. Mamā oob amau aajemjō chan amiet ajim. Jākhūnan amach ipaarmua Ŕwadam dau na ajapha nem waipi jajaau aajemta amachdēu chan amachdēu jaau nūmjō nem wauba sierrjēem. ⁴ Magnaa nem jawaagjā amachdēu nem jaaum aigta jaau sierrjēem. Jāg nūm aig ዕዕስ ተr nem chukhūmta jiirpūpūkhamjōta naabahab ajim, ማrāu wauju khaba atcha phithurgkhamta waipi jaauwai. ብርግ ገዢ nem jaauwaijā amau amach ipierraata api nūm, mamā mag nūm chan amachdēujā amachdēu nem jaau nūmjō waujōjōopajā khaba nūmta mag sierrjēemgui ajim. ⁵ Am nem waubaadēmūn, ብርግ sīi amach oomkhīrpaita nem wau sierrjēem, amachdēuta wajapcha Ŕwadam iek ብቻ naawai i dāi wajapcha nūm amkhīr. Amach mag nūm awi, Ŕwadam iek phā sīsidūm gayamjā jūrr deeum gaai phānaa, chādam gaai ēupēinaa, amach piudau gaai jüpēinaa dag gaaijā jūapūimaajemgui ajim. Mag nūm dāi ትchab amach khajūahi gaaijā nem bābārgta jijiraa jūajemgui ajim. ⁶ ዕዕስ khapanag ee thach khoowai, wa sīi Ŕwadam iek jaaujem deg khājjā biirdaawai, amachta sie wajapcharam gaai juupjemgui ajim, ዕዕስ khīrphee thumaam khūunag amach oomkhīr. ⁷ Magnaa kaaijā ee ማrāu amach saludaawaijā amau

amach thö iekhapinaa amachig maestro apim khōsita sīerrjēemgui a jaaumajim.

⁸ Mag jajawagmamua, 'Pari pāar mū dūi khapeerkha nūm khūun chan mū iek ükha nūm gaaimua thum agdaujöpai naawai, pāachig "maestro" apiju khaba nūmgui ajim, chikhamnag. Muuta pāar Maestroou ajim. ⁹ Pāar Aaijā ābpaita wai nūm; ma ügthar sīejemu. Magua, mūig eegar chan pāach garmuajā oob parhoobam khūunag Ņwandamagmjō "aai" ichēmiet ajim. ¹⁰ Āba mūch chi Cristopaita pāar Pörkha chiraawai, oob pāachigjā "maach pör" apimiet ajim, dich khapeen āba thūnam khūunag. ¹¹ Magju khāai āb khāijā pāar ee ichta chi pörkham khōsi sim khai, warag thumaam khūun chogkhaju aai sim. Mag nūm aigta Ņwandamau oowai chi wajapcharamkha singui ajim. ¹² Mua mag chirūmūn, ar amach thöwia chikham dāi athuu aajem khūun mūg atag paawai jūrr Ņwandamag chaigpa oo sīsid aju aawaita mag chirūm; maimua ar mag amach dāi athuu nūmjā būrjā am ichaaur aba sīi warag serbiibamjō aajerr khūunta jūrr Ņwandamau warm khūun khāijā ürpai apiju aawaita mag chirūmgui ajim ich Jesuu.

¹³ Maimua mag iekhakhagmamua magjim: 'jĒ, pāarjā agjō chi machnaan dāi Moiseeu phā pūatarr iek wajapcha ṫurkhaajem khūun! Pāran pāachdēuta ṫrcha Ņwandam iek khaphūm anūmta Ņwandam aar öbērjujā khaugba nūmgui ajim, pāachdēu ükhaba nūm gaaimua. Mamū mag nūmata òrau i aar öbērju ṫkhaawaijā warag chi öbeerjem dōig chawag khecheu ahaukhamjō aajem, òor khūgur wai nūmua, Ņwandam iek ükhapimaaugau.

[¹⁴] 'jĒ, apdurr, pāar chi machnaan dāi Moiseeu phā pūarr iek ajapcha ṫurkhaajem aajem khūun! Pāraun sīta khoopaa ṫuin juagam nemdamjā khechthūg aumaajerramgui ajim; magnaata sēukha warag am kōit Ņwandamag jēeu nūu aajerram, juau ogthom pāach magba nūm amkhīir. Mamū pāach jāg nūm paar jūrr Ņwandamau īchab pāar gaai juu kħaabajogui a jaaujim.]

¹⁵ 'jĒ pāar Moiseeu ley phā pūarr jawaag chi machnaan chi mag ley wajapcha ṫurkhaajem aajem khūun dāi! Pāachdēuta Ņwandam ipieraacha nūm awi pāach dēnjo ükhapi awaag warpham magwe jaau wēnurraajemgui ajim. Mamū mag nūmūn, chadcha pāach iek ükhabaadee pāach khāijā athuuchata khaibag paapūimaajem, pāachjō amjā Ņwandamau khīmie durr barkħūju ayaa amkhīir.

¹⁶ 'jĒ, pāran sīi pāachjā dau khaugbamjō nūmata agjō dau khaugba khithēem khūun juu gaai ēdu arrumjō nūmgui! ajim amach khīrcha. Pāach mag nūm gaaimuata pāar iek mag "Aai i jēeujem di igwia nem wauju a iekhatarr chadcha wauba awiajā idēu mag sim" a iekhaajemgui ajim amag. Mamū jūrr "Chi Aai i jēeujem deg phīr thūnam igwiata nem wauju a iekhaawain chad ichiita waub khaba wauju aai sim" aajem, "Ēwandam dēnkhā sim igwiata mag iekha naawai." ¹⁷ Pāran warag khīrjugjā chukhunaa dau khaugbamjōta thūnam! Pāar khīrjug paraa naakhiin, chi Aai i jēeujem diita ajapcha sīebahab, chi phīr khāai. Mag sim ee sīewaita ag eem phīrjā agjō Ņwandam dēnēg pa sīebahab ajim. ¹⁸ Pāar iek īchab mag "Sīi chi Aai i jēeujem deg nemchaain phaag nasādjō wau sim igwia nem wauju atarr wauba awiajā idēu mag sim" anūm. "Pari mag nasād gaai

ofrenda sim igwiata nem wauju abarm n chadau ichiita waub khaba wauju aai sim” aajem. ¹⁹ ¡Khaugabnaan! ¿Magan p r gan chi nas d kh aij  chi ofrendata wajapcha s eb? Nemchaai ich appai chan wajaug chukhu simgui ajim;  ba mag nas d gaai aus ubaawaita wajaug aad p s ebahab,  wandamau ich d enkha athaawai. ²⁰ Chi mag nas d Aai i j eujem degam igwiata nem wauju a simua chan  ba chi nas d igwiapai khaba, ag gaai chi ofrenda paa sim igwiapata iekha s ebahab ajim. ²¹ Maagwai chi  wandumag j eujem di igwia nem wauju a iekha simuaj  s i mag chi di igwiapai khaba,  wandum igwiapata iekha s ebahab, mag degta  wandum s lejewai. ²² Maagwai edj  igwia kh aij  nem wauju a iekha simuan mag edj  igwiapai khaba  wandum igwiapata iekha sim, chi edj   wandum khu juupjem aawai. Mag i khu juupjem igwiapa iekhaawai ich  wandum igwiapata iekha s ebahab ajim amag.

²³ ’¡ , p ar Moiseeu ley ph  phäarr jawaag chi machnaan ag iek wajapcha  rkhaajem aajem kh un d i! P raun p achd uta  wandum na wajapcha nem wau n m awia, i paat agj  deeg p ach nemj r b  daiicharam gayampa  wandumag ofrendakha deejem: p rau an s eemj  deenaa comino eemj  deeogui ajim. Pari mag n mta j rr mag ley Moiseeu ph  phäarr gaai ag kh ai nem wajapcharam jaau simj  aju chan kh ir eej  paba aajemgui ajim. P rau chan wir aig p ach khapeen d i agpierraanaa am dau aug khaug paraa n m d i  hab  wandum iekta ogd ba ich j g  kha w n rraju aai n mj  kh irjuba aajemgui ajim, maj  magumta  rcha wauju aai n mta. Magnaan chad tagam nem p achd u wau n m puaba ich j g dee w n rraju aai n m. ²⁴ ¡Kh irjug chuknaan! P ach pem aawai p ran d o d i s i pagatj m kh aij  d obap imua pekaudam waumaaugau awi, ajapha s naata doojerram. Pari j rr pekau p om camelloj khamta s i  ip i n mj  n m chan p ar gaai mas khaba aajemgui a iekhajim amach kh ircha.

²⁵ ’¡ , p ar Moiseeu ley ph  ph arr jawaag chi machnaan maimua mag ley wajapcha  rkhaajem aajem kh un! P ach i aawai p ran s i p ach juagam nem  rum chi memerkh gaita  khakha aju kh irju s errj em, mag memerkh m ee kh aij  d obaawai  wandum dau na pekau waumaaugau awi. Mam  p achd u chikham nemdamj  p ach d enkha au-naa waragta phatkhonj  nem p om paarpam kh ochkha th n m gaaimua pekau p om n m chan isegba, ni  wandumag chugpaapi j eujuj  kh irjuba s errj emgui ajim. ²⁶ ¡Moiseeu ley ph  ph arr wajapcha  rkhaajem kh un an mta khaugabnaan! J g thach khoopier nem j   khakha aajemj ,  j g p ach th arta nacha  wandumag  p ibamma? P rau magta am n chadau  rpai khaba p ar th arpata wajapha w n rrajugui a jaaujim.

²⁷ ’¡ , p ar Moiseeu ley ph  ph arr ajapcha  rkhaajem aajem kh un ag ley jawaag chi machnaan d i! P ran s i  or aukh rtarr j bdij ta s isid m. S i daaugaj rpai oowain wajapha jarnaa ooim  wau s isid m; pari mag sim ag ee ierr wa ookhiin, s i maach inaa pa appaita thuph au n n id m. ²⁸ P arj  magta th naabahab ajim: S i kh ir eerpaawain  or wajaauga th n m; pari p ar th ran khaibagauta s i  r s isid m.

²⁹ ’¡ , p ar Moiseeu ley ph  phäarr jawaag chi machnaan maimua mag ley wajapha  rkhaajem aajem kh un! P raun p ach magba n m amkh ir, warrgar p ach j oin  wandum i jaaujerr kh un chadcha  or

wäjääun arr aawai agtha khiiр eyaa wai wënurram awia, am aukhërtarr jääрjä sirppapiba warag nem ooim wau sisiу aajemgui ajim.³⁰ Magnaa pääar dën, “!ih! maachta maar jöoinau mag Ŋwandam i jaauumien kheechjerr jaar narr akhiin, marau chan am dënjo mag maach jua paarmua däi am khëchbakham” a iekhaajem.³¹ Pari sii pääachdëu mag nümuapai päärau pääachdëujä khaphä naabá, pääach mag warrgar Ŋwandam i jaaujerr khüen khëchmien chaainkha nü. ³² Mag akhuun chaain aawai is pääachdëujä agjö ajurauma mu däijä ajim amag.

³³ ’jKhaibag, nemkhör chi benen paraamjönaan! Khanii pääar jäg thünämta khimiie durr wëtba peerduabajupa. Pääar chan peerdubam. ³⁴ Khaphä abat: Mua pääar ee mäch i jaauumien püiwia khiiрjug khaugkham khüenjä maestronaan däi püiju. Pari mag mua am püibaawai ãaur khüen päärau khëchpüiwia ãaur khüen sii pakuls gaijä büurnaa khëchmaju; ãaur khüen päärau purnaa pääach Ŋwandam iek jaaujem deg wüjä wümaju; maagwai ãaur khüen amach pur aupiba deeum phöbör ee khäijä däi wënurraawai agpierr päärau am eudee khoojem nem eudeemjö ēkhaju. ³⁵ Pääach mag thünäum gaaimua, warrgar Abel thöötarr aigmua ewag pawiajä öor Ŋwandam na wajapha durrarrta khëchmatarr bag ärtarr thum jöoi Zacarías Berequías iewaa Aai i jëeujem deg thöö naawai bag ärtarrpa Ŋwandamau thum pääach gaaita thüpüiju. ³⁶ Cha mu iekha chiräm iekhau warrgarwe pääach jöoinau maagjerran pääach chi is ewagam khüen gaaita pajugui ajim, pääachdëujä amau nem waaujerrjöta wau naawai.

*Jesuu Jerusalén phöbör üapërtarr
(Lc 13:34-35)*

³⁷ Mag Jerusalén phöbör ee Aai i jëeujem deg simua üapërmamua magjim: ’jË! jAay, Jerusalenpien! Päraun chadcha warrgarweta Ŋwandamau ichi i jaaumkhiiр chogpäi nü kha kha kha, warag mokoujä bar wai nümuua khëchpüimaajemgui ajim. Biek khapan mua päärag jaaujeejimgui ajim, äthärr uuirau ich chaankindam thumaa ich ich eegar thoor wai juupjemjö pääar tha wai chitaag. Mamä magtarrjä pääachdëuta büürjä mag khöchkhabajiterram. ³⁸ Jägtarrau nau päärau oomaa abarju. Nau mu mag chituu awia petaawai pääar sii di pariim ee wouch-naan phëpëbabajëmjöta pääach appai nüisijugui ajim, khaigpërijä chukhu. ³⁹ Magbarm aigmua tag päärau mu oobam ajim. Pärau mu oojuun, åba ya pääachdëucha deeu mu urum oowi, “Uuchata Ŋwandam pua pach jürr pach Chaai maar athee Reikha püibarm” anüm aigta deeu mu oojugui ajim.

24

*Aai i jëeujem di örau pogueupüiju Jesuu jaautarr
(Mr 13:1-2; Lc 21:5-6)*

¹ Jesuu Aai i jëeujem deg mag örag nem jaau sii awia öbërbaadeeu mag chi Aai i jëeujem di ig iyüü nümuata marau irig jaau naajim, di pöoma sii joothuthuud éu dñanum. ² Magbaawai ichdëu marag magjim:

—Päärau jäg di wajapha éu dñanum oo naabá. Jäg thünäum chan mok pör åbjä åbam ür ich jäg ajapha joothuthuud sïerrabam. Jäg thünäum sii thumaa örau pogueupüijuuta jäg dñanumgui ajim.

*Ēwandamau maach i agkhaimuu paawai nem oomaju jaautarr
(Mr 13:3-23; Lc 21:7-24; 17:22-24,37)*

³ Mag Aai i jēeujem degmua öbērwi ērēubaadeeu jūrr Olivo durrsīg wētjim. Maimua barwi maar na jupbaimaawai maach chi khapeenjā dāi i bigaau ohood aimajim. Maimuata marau irig jēeu naajim:

—Jāagwaichata mag pachdēu jaau simjō mag Aai i jēeujem di pogueupäijuma? Maimua mag p̄ deeu bēeju anumjā, jkhan gaaimuata mag p̄ deeu bēeju dakpapakhamjā marau khap ajuma? anaajim.

⁴ Magbaawai jaubaadēmu ichdēu marag, —Khīir khaphu aajeet keena; oob chikhamnag ḫduraa pāach khūgurpimiet ajim. ⁵ M̄g atag paawai òor pōm sīi chikham khūgurm khōchgau amach iekpai mu iek gaai thuwia, “Muuta ag Cristoou Ēwandamau päiju aajerr” a iekha nərrjēe aju. Mag nərrjēem gaaimua òor pōm khūgur aumaju ajim. ⁶ Juurhi phiidēju theeg jajaaukhamjā pārau ūrjugui ajim. Mamu pāachdēu mag ūrwai oob jāphiermiet. Ichiita jerrba chadcha ich mag aju. Magjup mamu ma chan agtha Ēwandamau pāar i agkha n̄m khabamgui ajim. ⁷ Magbaadēmūn durr m̄g wējōm ee durr chaauram khūn dāi wērbephōo aadēju, amachta jūrr chikham khāai ürpai am khōchgau. Magbaadeewai jādau theeg aadēm dāi ḫur theegjā duuimaju, durrpierr. ⁸ Pari mamagkhāmūn maan sīi warrpem Jōoirau òor dau aug waupi simugui ajim.

⁹ Ya magbaadeewai pāar chi mu iek ükha durrum khūn thethemnaanau p̄arnaa amachjōm khūnag pāar p̄ur deemaju, pāar dāi amachdēu ampierr amkhīir. Mag p̄ur deebaa pāar gaai mas waunaa pāar thōojā thōomajugui ajim. Mag n̄m dāi ichab thumaam khūnau pāar oomappha aju mu iek ükha durrum gaaimua. ¹⁰ Mag jaar paawai òor pōm mu iek ükha thənarr amachdēu ükha narr iek isegwi deeu ewag wētju, warr amach narrjō. Magbaadee wir aig amach eepajā chikham oomapnaa wir aig chikham thōomaju ajim. ¹¹ Ēwandam iita jaau n̄m anum khūn khapaana öbērdēkhaju. Pari mag thənām sīi òor khūguraagpaita mag wēnərraju aawai òor pōm khūgurmajujā jaaujim. ¹² Ay, mag ed gaaita nem khaigbam pōmaata thənəsisijupa! Ya mag nem khaigbamta ürpai aadeewai òrau amach khapeen kha khōsi aajerrjā tag khōchhaba aphöbaadēju. ¹³ Pari warm khūn mag thənām ee, ūu ichdēu mu iek ükhatarr gaaita ogdaba khēram wounan ūu peerdējugui ajim. ¹⁴ Ēwandamau m̄g durr i agkhaju nawe, durrpierr thumaam khūnag m̄g iek wajapham òor peerdē aaujem jaaudubju. Mag jaubaawai thumaam khūnau ūrbaawain chadau warre ich Jōoirau m̄g durr juu khēgkhapüju a jaaumajim.

¹⁵ Mag ich Jesuu jajawagmamua magjim: ‘Khīir eyaa abat, Ēwandam i jaaumie Daniel khararrau phā p̄arr gaai jaauwai Aai i jēeujem deg ierr ich Ēwandam sīejem aarcha ögkhaba dubwi ābmua parhooba ichdēu am aig aju jaautarr. Magtarr aawai chi ūr n̄m khūnau wajapha khaphu abat ajim: chadcha Danielau jaautarrjō woun āb chi khaigbamta Ēwandam awi ya Aai i jēeujem deg sīechēm oobaawai ¹⁶ m̄g chi Judea durr n̄m khūn warag pabū ee durr dapag ee durbat ajim. ¹⁷ Maagwai ich dihēu ūr ügthaa khāijā sim khai, oob ich nem awaan awi ierrag mam. ¹⁸ Wa magba di chaaur ich phidag ee khāijā sim khai, oob tag degag mam, ich khajūajōm khāijā awaan awi. ¹⁹ Mamu jē, apdurr mag jaar ḫuin jōor khithēem khūn maimua ar sīi chaain daumeraa wai khithēem khūn!

²⁰ Edau khōrgkham ee wa juu ūi nām ed khāijā pāach mag dau aphuu dūr wēnūrram ugu, Ņwandamagta jēeu durruu abatgui ajim. ²¹ Mag jaar mag wajapha õor dau aug waujujō chan mug durr ompaatarr aigmua ewagiā mag ooba, ni mag dichtarr khurjā agjō chan dau aug waubajugui ajim. ²² Mag Ņwandamau õor dau aug waubaadēm idēu ich mag sūukhiin, õor ābjā peerdubaju. Mamū ichdēu jūr auwia ich iek ükha durrum khūun ichdēu khōsi phē wai sim gaaaimua, irua ich mag wai sūi abajugui ajim.

²³ Mamagkham ee ābmua khāijā pāachig, “Oobat, chamūta warrgarwe Ņwandamau püiju aajerrauwai”, wa magbam khai, “Pāadē oobat, ar sī; jāata aruuwai” aawai oob ükhamiet. ²⁴ Mua mag chirumūn, amach iiupaita amta Ņwandamau püjjim anām khūun dāi Ņwandam i jaaumien anām khūun khapan sīi sēukha chikham khūgur wēnūrraju aawaita mag chirumgui ajim, khap amkhīir. Makħħaunaun chadcha Ņwandamauta amach püjjim amkhīir, ag na ūrau ooba aajempa õor dauderra wau wēnūrraju. Mag nem wau wēnūrramua ich Ņwandamaucha jūr auwi ich iek ükhapi autarr khūunpa khūgur ēkhaju ajim. ²⁵ Chadcha magju aawai ag nawe khap amkhīir ya mua pārag jaau chirumgui ajim. ²⁶ Ya mag khaphū naawai ābmua khāijā pāachig, “Õor maba aajem aarta sim” a jaauwai oob aar oon wētmiet ajim. Wa magbam khai, “Mūig simta ich oopiba sim” a jajaaukhawiajā oob ükhamiet ajim. ²⁷ Mučh chi Emkhooi Iewaa bēewain, thumaam khūunauta mučh oojugui ajim, ich jāg edau ḥbeerjem garmua ed burrjemug sīi pagtham dau phūr jēer athaawai edjā thum arar atham oojemjō. Magua ūrau mag pāachig ya barbaichēm a jaauwaijā oob ükhamiet ajim. ²⁸ Pārau khaphū nām, nemmī sim aig ākōs ich khīrau jupcheejem. Ich agjōta abajup ajim īchab muajā mučh iek ükha nām khūun dūi; am phē arraag mučh bēem ed am aigta dau daau urum thumaam khūunau mučh oojugui a jaaumajim ich Jesuu.

Jāga Emkhooi Iewaa deeu bēju aajē

(Mr 13:24-37; Lc 21:25-33; 17:26-30,34-36)

²⁹ Mag jajawagmamua īchab, ’Mag ich Ņwandamau wajap õor dau aug waupiwi ya tag magba aadēm ee, mug āsdawam edau khījugui ajim. Magbaawai edau chi edaramjā araraa wāhū jēerba warag khībaadēm dūi phīdagjā edjā eemua sīi khāijugui ajim. Magbaawai edjā ee nem sīsidūmjā sīi parhooba amach nānāid arr chaaurga aaidū jōrrjēe thūnaisijugui ajim. ³⁰ Magbaadēm eeta edjā eejā mučh chi Emkhooi Iewaa urum dauchach dawaa oopijugui ajim. Mag oowi durrpierram khūun jāphierr nām iekhau icharaucha bie nāmuata mučh chi Emkhooi Iewaa nem juu theeg thumaam khūun Pōrkhā urum oojurau. ³¹ Mag urumua mučh chognaanag nem jēbag churo iekjō trompeta sirpilugui ajim, mag sirbarmua mučhdēu jūr auwia mučh iek ükhatarr khūun thumaa durrpierram khūun ābam aig biirdū awaag.

³² Mag jaaumamua ich Jesupai, ’Khap amkhīir pārag jaaukhimgui ajim: Pārau khaphū nām, mūig Israel durr igo bū jāga aajē. Ya jāata khēr khukhuur aadēmūn thumaam khūunau ya chadcha döchūumie burrju dakpapakham aajem. ³³ Ich agjōta ajugui ajim īchab mučh chi Emkhooi Iewaa bēju gaai paawaijā. Cha mučhdēu jaau chirum thum ich ag ee ḥebērgmam pāach daúa oobaawai khaphū abat, ya mučh chi Emkhooi Iewaaajā deeu bēeimūn chirumgui ajim. ³⁴ Mua pārag mag Aai i jēejem di ūrau pogueupāiju a chirumūn, cha õor thanām khūun khēchju nawe cha

muchdeu jaau chirmjö thumaa chadcha ajugui a jaaujim. ³⁵ Edaujäjä mug jëb düi thum chukhu aadëju, mamu cha mua pärag jaau chirm chan sëukhaawai khabam. Jään thumaa ich ag ee öbërgu*ü* ajim. ³⁶ Mamu mag mu bëeu ed chan ni äbmuaä khaugbam. Ugthar Ewandum chognaanaujä khaugba, ni muchdeujä khaugba, äba ich mu Ayaupaita mag mu bëeu orajä khaphu simgui ajim, ich Jesuu.

³⁷ Jöoingar Noé khararr jaar döädau ùor öpäaiwai thänaajerrjö thänaaju ïchab mug atag much chi Emkhooi Iewaa bëe näm jaarjä. ³⁸ Jöoi Noé sim jaar mag döäd pöm bëeu nawe, agtha ùor phiestajä waunaa, thachjä khönaa, döjä dönaa, sii juu pär khodthänaajim, büurjä amach öujä khüirjuba. ³⁹ Mamu am mag onee büurjä amach chig ajujä khüirjuba näm ee, döäd pöm bëewi, jëb ierrpawi, thumaa Ödubjierram. Much chi Emkhooi Iewaa bëe näm jaarjä ich agjöta ajugui ajim. Amau büurjä amach chig aju khüirjuba näm ee, dëgölp muun dunhüuchüju a jaaujim. ⁴⁰ Mag mu pierrum düicha emkhooin numä pabü ee amach phidag ee naaju: mag numä näm eem äb mua arrwi äb werpuajugui ajim. ⁴¹ Uuinjä ïchab numä äbam molin gaai ba naaju: mamu mua äbpai much düi arrwi äbakhai werpuajugui ajim.

⁴² Pärau mu päach Pörkha barchüju ed büurjä khaugba naawai päachjä agjö thübagkham uguata muan päragan, wajapha khüir khaug näisit a chirmgui ajim. ⁴³ Pärau khaphu näm, äbmua khäijä ich di aig nem jigmienau nem jigkhaan bëeu ora khaphu akhiin, khäijä khäiba ich mag dau phug ëeu uuur ich nem jigkhapiba. ⁴⁴ Magua muan päragjä ich agjöta, ajapha khüir khaug näisit a chirm. Pärau äbmuaä mu bëeu ora khaugba näm. Pärau mu da bëebajupi näm ee, much chi Emkhooi Iewaan dëgölp dunhüuchüjugui ajim marag ichdüucha jaauamua.

*Chi chogau ichig nem jaau puarr thum wautarr
(Lc 12:41-48)*

⁴⁵ Mag jajawagmamua ïchab ich Jesuupai deeu ich bëe näm ora jäga naaju aai näm khap amkhüir awi magjim: 'Khanim nemjö patrön äb simua ich chaaug maagpaawai ich chog äb simug warm khüen pörkhapinaa ich magägpai ich nem thumaa jaau puabajëm. ⁴⁶ Maimua mawia mam sii awia deeu bëewi ichdüu jaau puarrjö phidkha sim oobaicheewai, ümag jöoi ich chog düi onee sim düi chi chogjä onee abaju khai? ajim. ⁴⁷ Mag ajapha phidkha sim oobaicheewai jöoirau warag ich nem thum magägta thüsepäijugui ajim, ich dënö khap amkhüir. ⁴⁸ Mamu magba, mag ichig nem jaautarrjä ich ödegpai "Mu patrön chan da bëebam" awi ⁴⁹ nem khaibag ich khapeen jürr ich juu eegpaim düi ichdüu ampierr anaa, nagjä ichdüu döm aig dönaa, thachjä ichdüu khöm aig khömun, ⁵⁰⁻⁵¹ chi dilkhu büurjä irua näba sim ee pierrwai, mama gkham oobaichee, jürr ichdüu warm khüen düi ajerr khäaijä i gaai athuucha wänaa, phidag eemuajä barpäinaa, chi khaigbacharam khüen düi äba süujugui ajim. Magbaawai gaai machgau icharaucha bëemamua i agäa agäa abarjugui ajim. Magnaa maachigta, Maguata päraujä mu deeu bëeu khaphu naawai mag ichig nem jaau puarr thum wau süerrjöta aju aai nämgui ajim, päach khapeen düi, ich Jöoirau khösimjö.

¹ Mag Êwandamau mág durr i agkham ed ichdëu auju wa auba kháijá isegju khúunnan, biek áb daupeen diez narr khúun ðor jua pür nám phiesta ee wëtaag chi jua pürju emkhooi ná narr khúunjöta námgui ajim ich Jesuupai. Makhúun daupeenau mágta ajim aajem: Amachdëu ya chi jaai paju urum a ürbaawai agdaujö amach lámpara panhapha i khírphee wëtju aadëjim aajem. ² Mamá mag khírju narrta cincopaita khírjug khaphá naajim aajem, maimua agjö cinco sii khírjug chukhumjöta sísid ajim anaabá. ³ Mag khírjug chukhumjö narr khúunaujá amachpierr amach lámpara arrjierram aajem. Mamá mag arrtarra chi aceite öbaadeewai deeu ag ee choo awaag awi khíet chi aceite pú arrbajierram aajem. ⁴ Pari chi khírjug khaphá narr khúunaun chadau amach lámpara panhapha wëtum düi íchab khíet amach pipied deeu boteedeg aceite púkha arrjierram aajem, öbaadeewai deeu ag ee choo awaag awia. ⁵ Mamá mag chi emkhooi da bëeba aawai, nu náu awi daphögkhabaadee kháidutkha phöbaadëjim aajem. ⁶ Mag am kháidutkha thunum eeta, ya edacha pama-mua, “Ya párav ná narr wounan urum; phiidutkhabathü i khírphee oon maag” ajim anum ábmua. ⁷ Magbaawaita phiidutkhawi apuraa amach lámpara khír khaug nárrjée aadëjim anaabá. ⁸ Magbaawai mag cinco khírjug chukhumjö narr khúunau üu amach khääi khírjugdam paraa narr khúunag, “Keena, pách aceitedam eem marag bùchkhun choo deebat, ya maar lámpara thóogpam” ajierram anum. ⁹ Pari magbaawai chi khírjug paraa narr khúunau amag, “Marau párág deebamgui” ajierram anum. “Marau párág deekhiin, póm deeba aawai, párjá waaurwi maachjá waaurju. Mag khääi chi peerjem di aar mawi pách athee pér athamit” ajierram anum amag. ¹⁰ Amachig magbaawai amach athee aceite pér awaan éréubaadémich, amau ná narr emkhooi barchëjim aajem. Mag barchëwi oocheewai ich dái dubaag üu khír khaug narr khúunan üu ich düi wai dubjim aajem, ich jua pürju aar. Mag phé wai dubwi chi puertdijá phäar súujim aajem. ¹¹ Maimua ag khur náu awiata mag cinco amach lámpara athee aceite júraan wëttarr khúun bëewi, “Señor, Señor, maar weeu athá, ya maar bëejimgui” ajierram anum. ¹² Pari magbaawai chi emkhooirau, “Mua pár khaugba chitum. Mua dubpibamgui” ajim anum.

¹³ Mag nem Ígkhaadam jaauwi deeu marag magjim: ‘Párjá daupeen khírjug chukhu narr khúunjö daaugajär thubagkhamapha nám khai, daukhananaa khír khaug náisit. Párav mäch chi Emkhooi Iewaa bëeju edjá khaugba, ni chi orajá khaugba nám. Muun dëgölpta barchëjugui a jaaumajim marag.

*Ábmua ich chognaanag phidkhamkhír phatkhon dee púatarr
(Lc 19:11-27)*

¹⁴ Mag jaaumamua deeu ich Jesuupai magjim: ‘Mächta mág durr gaai chi Pörkha pierrum ed mäch athee wajapha phidkhaajerr khúunag amachpierr nem wajapham jigjuun, ábmua ich piyonnaan düi ar-rjöta ajugui ajim. Mag ich piyonnaan düi mágta ajim aajem: Mag wounau deeu durr maagpamua ich piyonnaan ábam aig thärkhanaa ich phatkhonau phidkhamkhír amag jaau púajim aajem. ¹⁵ Ábakhaíg phatkhon cinco mil deewi, ábakhaíg dos mil maimua ábakhaíg mil deejim aajem, ichdëu oowai üu amachdëu phidkhamajupierr. Mag amachpierr phatkhon jigpüiwi petajim aajem. ¹⁶ Mag i petaawai chi piyón mag cinco mil autarrau ag phatkhonau phidkhabaadéwi ag är deeu cinco mil gan

aujim aajem.¹⁷ Maimua ãbakhai dos mil autarraujā agjö agua phidkhawi deeu ag ür dos mil gan aujim aajem.¹⁸ Mamu ãbakhai milpai autarraun mawia, jëbdi khörnaa warag ag ee bëp sñujim anaabá.

¹⁹ 'Maimua ag khur nuu awia deeu bëejim aajem, chi phatkhon pap. Mag bëewi mag ich maagpamua phatkhon jigtarr autarr khüun deeu thürkhüüpüijim aajem, kharrchata agdaujö ganmají a khab aag.²⁰ Nacha chi cinco mil autarr bëejim aajem. Mag bëewi ag ür ichdëu cinco mil gan autarr chi papag deechëwia irig, "Señor, pua mürag cinco mil werpüarrau ag ür mua agjö cinco mil gan aujim; cha khérüm pu phatkhon" ajim anum. ²¹ Magbaawai chi patron jöoirau irig, "Uu khérümgui" ajim anum. "Pu chadcha piyón wajaphamuu; pua mua jaautarr thum agjö abarm. Mag phatkhon pööm khaba deetarrau pua jägbarpí, jägtarr jürr mua pürug warag ür deekhiumgui" ajim anum. Magnaa irig, "Ierrag dubwia mu däi onee abá" ajim aajem. ²² Mag khur dos mil autarr bëewi maguajä agjö, "Señor, pua mürag dos mil deetarr ür muajä agjö dos mil gan aujim; cha khérüm pu phatkhon" aichëjim anum. ²³ Magbaawai chi patronau magugjä, "Pu chadcha piyón wajaphamuu; pua mua jaautarr thum agjöö abarmgui" ajim anum irig. "Phatkondam pööm khaba deetarrau pua üü jägbarm khai, ag jürr mua pürug warag ür deejugui" ajim anum. "Jägbarpí puja ïchab ierrag dubwi mu däi onee abá" ajim aajem magugjä agjö.

²⁴ 'Maimua milpai autarrijä bëejim aajem. Pari magua chan warm khüun dënjo phidkhawi gan auba arr aawai sii warag, "Señor, mua pu khaphu chitamgui ajim anum, pu õor däi atcha sierrum. Mua pu phatkhonau phidkhawi gantarr akhiin, pua sii chi ürum mu jua eem khecheu aukhamgui" ajim anum, "pu dën sii chikham jua phithur atarrta puch dënjo aajeewai. ²⁵ Muçhdëu mag khaphu chitaawai, pu phatkhonau mu phidkhaba, warag mua jëb eeta bëp sñujim. Magtarr aawai cha simgui" ajim anum, "pu phatkhon pachdëu werpüatarrpierr." ²⁶ Magbaawai chi patronau irig, "Puun pachta khaibagna khusëug sierrümgui" ajim anum. "Pua mu õor däi mag chitam khaphu simta, ²⁷ ÿjägwí mu phatkhon warag banco ee deen mabají" ajim anum jürr irig, "mag much barbaicheewai üräipai bääu sim oochémkhíir?" ²⁸ Magnaa aig narr khüunag warag mag mil wai sñerr i jua eem khecheunaa jürr diez mil wai sñerragta deepi jaaujim aajem.

²⁹ Mag nem ïgkhaa jaau öwia ich Jesuu magjim: 'Ich agjöta sñebahab ïchab Ëwandam athee nem wau nñmjä. Ar Ëwandam athee nem wawaag nem par daúa ooba aajem khüun dün irua ich garmuajä ajapha aju, amau chokhögba i athee nem wau naawai. Mamu mag nem waumapha nám khüun däi chan magba, ichdëu amag nem deetarrjä warag am jua eem khecheu aumaju. ³⁰ Magnaa, Mag chi patronau chi khusëumie däi arrjö, amach khüircha am serbiibag phënaa khïchag ee barkhüipi jaaujugui ajim, mamta am gaai wajaug bëemkhíir.

Mag irua khïchag a sñerran khïmie durr igwiata mag sñejim.

Jäga aju khai õor däi Ëwandam Iewaau ich bëem ed

³¹ 'Muç chi Emkhooi Iewaata ügtharmua much chognaan angel-naanau phuer thuur bëem edan, muchta chi Rey aawai much khu ju-upjem wajappha sim gaaita jupchëjugui ajim, õor däi muçhdëu khap nem wawaag. ³² Magbaawai õor durrpierram khüunta thum much

chognaanag mach aig phe au beepiju. Mag thum aba biirdubbaicheewaita oveja thuajem pastorra chi ovejanaandam amach ag apha khet paanaa chibja agjo amach ag apha khet paajemjo ajugui ajim, òor düi.

³³ Mag jaaumamua ich Jesuu i iek mag ed ich denkha num khunta ich juachaar gar thürkhuninaa jürr khaigbam khunta khet ich juawe gar thürkhunimaju aajem. ³⁴ Magnaa mag ich juachaar gar num khunnag ichta Rey aawai ichdeuta amag, “Päar, mu Ayau ü abarm khun, ierrag dubbat mu düi jooba wenurraag” aju anaaba. “Mag durr ompaa nuwe mach Aai düimua pärag nem deeju atarr ista chadcha mu Ayau päachigcha deegpamgui” aju anum, “päachdeu mu düi üu atarr jürr.” ³⁵ Magnaa amag, “Pärauta mu jäsöo jüedu khitaawaija üu murug thachdam deejierramgui” aju anaaba; “öbichaaga thunaawaija üu murug dödam döpjierram; mach maba aajem khun ee chitaawaija pärauta päach aig jeramkhir üu murug didam jaaujierramgui” aju anum; ³⁶ “khajüadam chukkhu chiraawaija pärauta üu murug deekhüerierram; mu mor mas chiraawaija pärauta üu mu oothurjierram; cárcel deg preso chiraawaija agjo pärauta üu mu oothurjierramgui” aju anaaba ich Jesuucha, am khir jäsenkha iekhamamua. ³⁷ Mag amachig magbaawai mag i juachaar gar num khunnau jürr irig “Señor, ¿jäagwai mag pu jäsöo khitum marau pu jäogjí?” a jüeuu anaaba, amachdeu i khircha ooba aajerr aawai. “¿Jäagwai mag pu öbissi khitum oobaawaija marau purug dödam döpijí?” ³⁸ Pu iek mag maach aig jeramkhir marau purug maach dija jäaunaa khajüadamja chukkhu aawai deejeejim anum, ¿ma jäagwai ajíma?” aju anum. ³⁹ “Pu iek mag pu mor mas síewaija marau oothurwi, cárcel deg preso síewaija agjo marau pu oothurjim anum, ¿ma jäagwai ají, marau pu ooba aajerrta?” aju anaaba, jürr irig amach garmua. ⁴⁰ Magbaawai deeu ich Jesuu amag, “Pärau chadcha machcha chan oobajierram, pari pärau jäg dau aphau khithee arr khunndam dau aug khaugwi am düi jägtarr aig, machchata dau aug khaug numjo naabajieb” aju aajem amag.

⁴¹ Warm khunnag mag iekhawi ichdeupai jürr mag chi khaigbam khun ich juawe gar num khunnag, “Jöpai mu aigmua chawag ëreubaadët” aju anum. “Päar mu Ayau chi maldisiem khun aawai päadeu khimie durr mepeer ich chognaan diu*s*iemkhir wautarr aarta ëreubaadët” aju anum, “ötdau uu wejom thooja khaugba ich mag síerrum ee naaimaag.” ⁴² Mag iekhamamua íchab amag amach khircha, “Pärau chan mu jäsöo jüedu khitaawaija murug thachdam khöpibajieram; öbichag khitumja maachig, ‘Cha kherum dödam döju khai’ abajierram” aju anum amag. ⁴³ “Óor mach khaugbam khun eemjo phuurdu chitaawaija pärau murug didam deebajieram, päach aig jüermkhir. Khajüadam chukkhu daaupamaa aawaija put sördamja deeba; mor massi chiraawaija mu oon wetba; ni cárcel deg chiraawaija mu oon wetbajieramgui” aju anum amag amach khircha. ⁴⁴ Pari amachig magbaawai jürr amau irig, “Señor, ¿jäagwai mag pu jäsöo öbissinaa pach maba aajem eeta jüerju dija chukkhu khitum marau büurja pu asekasbjí?” aju anum. “¿Jäagwai mag pu khajüadamja chukkhu daaupamam marau pu oojí? ¿Jäam mag pu mor massi marau oojí, wa cárcel deg sim khaija marau pu oon wetbají?” aju anaaba, amachdeu magbajim amkhir. ⁴⁵ Pari ichig magbaawai, makhuunagja irua magju anum: “Chadcha makhuu woounaan dau aphau wenurraawai pärau büurja am dau aug khaugba arran, jäan machchata pärau dau aug khaugba num khabajieb, am machdeu püwiata jäg wenrrarr aawai” aju

anum īchab amachigcha.

⁴⁶ Maimua ya ābmiecha iekha oogpamua maar dakhīr, 'Muata mag iekhabarm khūnan khīmie durrta wētjugui ajim, mamta ich mag dau aphūw wēnūrraag. Mamū ūor wājāun mag māch juachaar gar atham khūnan, māch dūita ich mag iuu naisijugui ajim, ich mag wēnūrraag.

26

*Jesús pūr awaag ibēptarr
(Mr 14:1-2; Lc 22:1-2; Jn 11:45-53)*

¹ Jesuu mag māg atag deeu ich bēju khap amkhīr mag jaau dichtarr khur, maach ich dūi ogdāba wēnūrraajerr khūnagta deeu magjim ich igwi:

² —Pārau khaphū nāmgui ajim, māigmua khāai numí nām ee phiesta Pascua burrju. Māg phiesta eeta ūrau māch chi Emkhooi Iewaa pūr deejugui ajim, pakuls gaai meerphē thōomkhīr.

³ Ya mag phiesta burrju khāai numpai waaur nām ee, phadnaan chi pōrkha nām khūn jōoin chi thierrnaan dūi āba biirdājierram aajem, phadnaan thumaam khūn pōr Caifás di aig. ⁴ Mag āba biirdutarran, Jesú imeraa pūr auwi thōopüyaag āba ibēpaag ajim anum. ⁵ Mamū mag i thōopüyaag ēkha nāmta amachdēupai deeu, —Ūor pōm māg thānūm meeukhapimaaugau, māg phiesta ee chan i chig aba, phiesta dichtarr khurta thōopüijugui ajierram anum.

*Uūirau Jesús pōr ee jūgdeeu chootarr
(Mr 14:3-9; Jn 12:1-8)*

⁶ Mag nām ee Jesú woundam Simón anum di aig sīejim, Betania phöbör ee. Ich mag Simón anāmpai ibūr wauwi "phīe paraa khitarr" a thūrjeejim. ⁷ Mag di aig mes gaai i thach khō oo simta, uuī āb jūgdee didam durrkhudau alabastro anum dēn boteedidam wau khitām dūi dubchējim. Mag jūgdee nem parhēpaaga sīerrām. Mag waibēewi Jesú pōr ee sīi choopūichējim. ⁸ Mag i pōr ee choobapūim oobaawai maach chi Jesú dūi wēnūrrarr khūn ee āaur khūn mā khapeen meeukha phōbaadēwi, —¿Khanheeta jāg jūgdee parhēpagkham sīi ār choobapūima? ajierram, ⁹ nem parhēpag pērpūiwi ag phatkhonau dau aphūw khūndamag uu nemdam au deeu āb sīerrtā.

¹⁰ Mamū am mag iekha nām ich Jesuu ūr sīerr aawai, —¿Khanheeta pārau chikham khīr naaupi nāma? Irua uuīta jūgdeeu mā pōr khooi sīebahab ajim amag. ¹¹ Māg eegar dau aphūw khithēem khūnan pārau ich jāg pāach dūi oo wai wēnūrraju, mamū mā chan tag pāar khīr chitabamgui ajim. ¹² Mag uūirau jūgdeeu māg mā khooibarmān maach jōoin i aawai maach meeunau aajemjō mā aukhērju edam athee ag nawe ya mā kha phuur sim khabahab ajim. ¹³ Cha mā iekha chirām iekhau māg atag pawiajā durrpierr Ēwandamau ūor peerdājēm iek jaau wēnūrrām dūi īchab māg uūirau mā dūi māgbarmjā jaaub khaba jaau jugui ajim. Mag, ooba arr khūnaujā īchab i iigjeeju a jaaujim ich Jesuu.

*Judaau Jesús pērtarr
(Mr 14:10-11; Lc 22:3-6)*

¹⁴ Maach i khapeen i dūi doce ogdāba wēnūrraajerr khūn ee āb Judas Iscariote a thūr sīerrau phadnaan chi pōrnaan aar mawia ¹⁵ amag, —Mua

pāachig Jesūs pūr deebaawai, ɿpārau kharr mūrug phag nū? aimajim aajem.

Magbaawai amachdēu, —Marau pūrug treinta piezas deejugui ajim anaabá.

Magbaawai chadcha ich magum gaai i ɿugar i pērpāijim anaabá.
¹⁶ Magtarr aigmua Judaan sī ãba phadnaan chi pōrnaanag Jesūs pūr deejuuta ɭkha nūrraajeejim.

Ãbmiecha Jesūs ich khapeen dūi thach khötarr

(Mr 14:12-25; Lc 22:7-23; Jn 13:21-30; 1 Co 11:23-26)

17 Maach jōoin i aawai pan levadura chukhu wauwia khoojem ag seman ee ya warrpem khääi ãb ãspa ɿebaadēm ed maach ich dūi wēnūrraajem khūunauta marau ich Jesuug, —Jamta nemkhoo jaram ovejadam thōonaa khō nū? a jēeu naajim, khap aag.

18 Mag ichig jēebaawai ichdēu marag, —Jerusalén woun ãb sim aar ërëubaadét ajim. Maimua magug mua jaaupäi chirum abat: “Ya much thōju gayaa pamaawai, pū di aigta nemkhoo jaram ovejadam wauwi pāar dūi ãba khöm khōsi chirum” abat ajim chi wētu khūunag.

19 Magbaawai chadcha ichdēu jaautarrjö, maar khapeenau wētwi, ichdēu jaaupüitarrjö jaauwimawi, i na mag nemkhoo jaram ovejadam wauwimajierram.

20 Maimua ich ɿudee ökharta bëewi, ya khīsu aadēm ee maach doce i dūi wēnūrraajerr khūun thum ãba i dūi thach khō naajim. 21 Mag ãba khō nūmuata ichdēu marag magjim:

—Cha mu iekha chirum iekhau māig maach ãba nūm khūun ee ɿbmua wir aig mu oomapham khūunag mu pūr deeju ajim.

22 Mag ɿrbaawai, chadcha maar ökhīrjuu aphöbaadējim. Mag nūm iekhau jūrram khūunau irig, “Señor, ñisin mua khājjāa agam” aajeejim.

23 Mag jūrram khūunau ichig jējēeu khaawai magjim:

—Chi mag wir aig mu khaibag waujuun nau mu dūi ãbam thēp ee pan sī khöbarmugui ajim.

24 Magnaa ichdēu, —Oo nūm dau eyaa Emkhooi Iewaa chadcha Ëwandam iek phā sīsidum gaai jaau simjō wajappha dau aug wawaag-paama ajim. Pari apkhiitum mu mag aphuu amkhīr wir aig mu pērtarr woun. Jāghum wounaan thaababa arr akhiin ɿucha akhamgui ajim.

25 Magbaawai Judaau ichdēu khabajim amkhīr, —Maestro, ñisin mua khājjāa agam ajim.

Magbaa Jesuu irig, —Chadcha puchdēu khabá pua khaphu jaaubapüim; puchdēu khabahab ajim.

26 Mag iyuu thach khō nūmuata Jesuu pandam juu ee aunaas, Ëwandamag ag paar ñu ajim anaa khōreunaa marag ɿapāijim. Magnaa, —Khōbat, mu mu morou ajim, chi pan igwi.

27 Maimua jūrr vino jarrdam auwi, ag paanjā agjō Ëwandamag ñu ajim anaa deeu marag ɿapāijim. Magnaa, —Dōbat, muun mu bagau; ich jāg ãbam jarr eepai döpetat ajim. 28 Mug jarr eem vinodam döbarmta warrgarwe Ëwandamau ðor dūi iek deeju ajerrau. Mamu mug iekhan iek iiuriugui ajim. Mu bag mug vinojō khitum ãrbarmuata Ëwandamau ðor khaibag thum chugpaa aujugui ajim. 29 Pari mug döbarmjō chan tag döba, ãba muchta much Ayau thumaam khūun Pörkhapibarm edta deeu ɿwaai pāar dūi döjugui ajim. Pari mag ed maach oobarm chan ñsimjöpai khaba,

oneechata aju, nem th̄an̄am thum chi iiur aju aawai a jaaujim ich Jesuu maachigcha.

Jesuu jaauwai Pedroou b̄urrjā i khaugbam aju jaautarr

(*Mr 14:26-31; Lc 22:31-34; Jn 13:36-38*)

³⁰ Mag maach ich d̄ui āba wēn̄rraajerr kh̄un̄ ich d̄ui āba mes gaai iyū thach khō aaipawi, meukhaarjā Ŋwandam iek Salmos an̄am gayam auwia, Olivo durrsīg wētjim. ³¹ Mam panaa Jesuu marag, — Ŋwandam iek phā sim gaai, “Mua chi pastor thōbabapāawai chi ovejanaandam parhooba aaid̄u” a simjō, īsim edaar pārau m̄u m̄ach ap barp̄uawi thumaa aaid̄utkhajugui ajim. ³² Mama ūwaii phiid̄uwia mach iiu chirsiewai pāar na mawia Galilea chiraimajugui a jaaujim.

³³ Magbaawaita Pedroou jūrr irig, — Thumaam kh̄un̄nau p̄uch ap barp̄uawiajā mua chan p̄u barp̄uabamgui ajim.

³⁴ Magbaa Jesuu jūrr, — Pedro, cha m̄u iekha chir̄um iekhau nau āthārr b̄leju nawe biek thārjup pua òrag b̄urrjā m̄u khaugba chit̄um ajuwai ajim.

³⁵ Mama Jesuu ichig magbaawai chará warag Pedroou irig, — P̄u thōbaimam aar d̄ui thōimaju awiajā mua chan p̄u khaugba chit̄um a iekhabamgui ajim.

Irua magbarm d̄ui maach chi khapeenaujā thumaam kh̄un̄nau ich mag iekhajim.

Nemjīrdö Getsemaní an̄am ee Jesús oraatarr

(*Mr 14:32-42; Lc 22:39-46*)

³⁶ Maigmua jūrr nemjīrdö Getsemaní an̄am̄g maar phē arrjim. Maimua mam barwi, — M̄aig n̄uisit, m̄u chum ügthaag jēwaakhemgui ajim.

³⁷ Maimua thārjuppaim kh̄un̄ d̄ui petajim. Mag ich d̄ui phē arrtarr kh̄un̄ āb Pedro ajim, maimua tagam kh̄un̄ numí jōoi Zebedeo chaain ajim, Santiago Juan d̄ui. Mam paaukhabaimaawai am iek ökh̄irjuuga aadēmua gaai machaaga aadējim aajem, chi Jesús. ³⁸ Mag simua amag, — M̄aun̄ d̄églop̄ gaai machgau ökh̄irjuuga aadēm; āba m̄ach thōjuuta kh̄irju chir̄umgui ajim. Pāar m̄aig n̄uisit, mama ūwai d̄ui daukhana abat. Oob khāimiet ajim an̄am.

³⁹ Amag mag jaau puawi ichin am bigaau am warphaapai s̄ieimajim aajem. Magnaa jēkhāt th̄ukhōonaa kh̄ieb jēb gaai dagau d̄urnaa ügthaag jēeumamua, “Tata, pua khōs akhiin, atcha m̄u dau aph̄u apibakhamgui” ajim an̄am. “Deeum nem waubarmuajā agjō òor peerd̄u aju ayaa akhiin, m̄u gaai machag m̄ugcha āwatbakham. Pari m̄achdēu khōsi chir̄umjō khaba, p̄uchdēu khōsimjōta m̄u d̄ui abā” a jēeumajim aajem.

⁴⁰ Mag ich Ayag jēeu s̄ii awi am oon bēejim aajem. Maimua oocheewai am khāi n̄umta oochējim anaabā. Magbaawai Pedroogta, — Pāar chan oradam ābjāta m̄u d̄ui daukhana khaba n̄am. ⁴¹ Jāg khāi n̄uu aju khāai Ŋwandamagta jēeu n̄uu abathū ajim an̄am, dösātag uðuhr pāach th̄a aupim ugu. Mua oowai pārau pāach ödiwan chadcha jēeum khōsi durrumta, pari daphōkgauta pōdbam ajim aajem amag.

⁴² Maimua ichin deeū ūwaii mawia jēebaadēmua ich Ayag, “Tata, pua m̄u mug dau aug waupibaju ayaa akhiin ūu akhamgui” a khitaajeejim an̄am; “mama ūwaii m̄u aph̄u aju aai chir̄um khai, agjō ūu sim. M̄u d̄ui puchdēu am aig abā” a jēeumajim aajem.

⁴³ Mag jēeu s̄ii awi deeū am oon bēewaijā, mag i khapeen irua phē arrtarr kh̄un̄ daphōkgau pōdjā dau ēeba s̄ii khāid̄utkha th̄un̄n̄mta oochējim

anaabá. ⁴⁴ Mag khäidatkhā thunum oobaichee deeu ich sīerr aar mawia ich ag iekpai deeu ich Ayag jajawagmajim aajem. Ma biek thärjupam ajim aajem, mag jēeu sim. ⁴⁵ Maimua ūwaai oon bëewajā agtha ich khapeen khäidatkhā thunum oobaichee amag, —¿Agtha pāar sīi khāi gaaita nū? ajim anum. Ya pekau pōm sīsidum khunag maach chi Emkhooi Iewaa par deeju ora pabaichébahab. ⁴⁶ Phiidatkhabathü, maimua maach khapeen aar wëttarraugui ajim anum. Mu oomapham khunag mu par deeju wounan ya dakpa urumgui ajim anum amag.

Jesús par arrtarr

(Mr 14:43-50; Lc 22:49-53; Jn 18:2-11)

⁴⁷ Mag maar aig bëewi agtha ich Jesús maar däi iyuu dñum ee, ich mag maach i khapeen doce narr eem äb Judas anumta õor pochag urajim. Mag wëdurum khunanan ãaur khun espaar juu panhapha bëe thunaawai tagam khun pa düijā bëe thunaajim. Makhuun, phadnaanau jöoin chi pörnaan düimua püitarr khun ajim. ⁴⁸ Mag chadcha õor pochag bëewi ya chi Judaau ag nawe, “Nau mua pāach dakhir khir üu athamta par athat” a jaau wai sīerr aawai ⁴⁹ ich däi wënñrrum khun dakhira ichdēu jaautarrjö Jesús däi äba dñuuuwimawi irig, —Maestro, ¿jāgpai chirú? anaa i khir üu athajim.

⁵⁰ Magbaa Jesuu irig, —Puch õor awaan bëetarr jöpai par athaad perá ajim.

Magbaawai tagam khunau däi aig bëewi Jesús purphöbaadéjim.

⁵¹ Mag i purphöbaadém oobaawai maar eem khunau äbmua ich espaar sūrr a jēu athawi chi phadnaan thumaam khun pör ag chog aig sīerr kachta oorthubapüijim.

⁵² Magbaawai Jesuu irig, —Jöpai puch espaar ich deg phī sīubá ajim. Pua khaugba sīeb ajim, esparau wérbunaa õor khéch nūm khun agjö esparauta khéchmaju. ⁵³ Mua maach chig apibaju akhiin, maach Ayag jéeubaawai irua mu thamkhir Ëwandam chognaan pöoma milam khun apha doce ejércitos khāijā deepüijugui ajim. ⁵⁴ Mamu maach thamkhir mua jéeubaawai mag õor pōm deepüikhiinjā, ¿jāga Ëwandam iek phā sīsidum gaai mu igwia jaau sim thum ich agjö abarju? ajim Pedroog.

⁵⁵ Mag iekhapüiwia jūrr ich par awaan bëetarr khunagta, —¿Pārau oowain muun sīi õor nem jīgkhanaa õor thōomiejöta chirab ajim jāg pārau sīi mu aig juu ee jiernempan appai bëeg athee? Ag na ed eepierr pārag mua Aai i jēujem deg Ëwandam i jaaujeawai bürjā pārau mu par aubajierram. ⁵⁶ Pari pārau ñ mu däi muugkhamun, jāan warrgar Ëwandam i jaumienu jaautarr thum ag eyaa öbërmkhirau ajim.

Ya irua mag iekhabarm ee, ichab maach chi khapeenaujā chi Jesús ich appai werphawia parhoob därmid phöbaadéjim.

Jesús judionaan Asamblea ee wai narr

(Mr 14:53-65; Lc 22:54-55,63-71; Jn 18:12-14,19-24)

⁵⁷ Mag i par awaan bëetarr khunau warre phadnaan pör Caifás aarta athaadéjierram, mamta Moiseeu ley phā puarr jawaag chi machnaan däi jöoin chi thethemnaanpa däi äba biirdu narr aawai. ⁵⁸ Mag amau i athaadeewai Pedro iek iruata warppaimua oopüäigmamua mag chi phadnaan pör aig di ūjärr dubimajim aajem. Mag dubwi, “Mäigmua ookhim jāga aju khai” awia, Aai i jēujem di thajem khun ohoodö nūm aig däi jupimajim aajem.

⁵⁹ Maagwai phadnaan chi pörnaanau judionaan Asamblea eem khuen dümua chi Jesuu nem wauba arrta sëukha i gaai thüpüju ëkhaajeejim anaabá, magum gaimua i thöopäaig. ⁶⁰ Mamu par mag jürram khuenau sëukha i gaai nem parhooba thüpüju ëkha nümjä pödba aajeejim aajem. Mamagkhamb ee, õor numí chi sëumien bëewi, ⁶¹ —Mag wounau maar dakhii, iruan mag Aai i jéejem di pogueupiinaa khääi thärjuppaime ee deeu ëu dññññuju a iekha siëjimgui ajierram anaabá.

⁶² Magbaawai chi phadnaan pöröu dññññunaas Jesuug, —¿Pua am iekha nüñ ûr chirú? ¿Khan jägwi jäg pu iekhamapha sñ? ¿Pua chadcha mag iekhají wa iekhabají? Jaaubá ajim anum irig.

⁶³ Pari magumjä Jesús bëürjä jüñ aba, warag khieu siñjim aajem. Mag ich iek ükhaba abaawai deeu irig chi phadnaan pöröu, —Maach Ëwandam ich mag iu sierrum iek gaai thüwi muata phrug “Jaaubá” a chirum. ¿Puta chadcha Ëwandam Iewaa ichdëucha jür auwia päiju jaaujerrá? Marag jaaubá ajim anum.

⁶⁴ Magbaa Jesuu irig, —Pua khabá ag eyaa jaaubapüim ajim anum. Mu cha iekha chirum iekhau mag woun Emkhooi Iewaa Ëwandam chi jua thierr bigaau i juachaar gar oo sim pärau pääch daujääu oowi edjä baug ee urumjä oojurau a iekhajim aajem, aig narr khuen dakhii.

⁶⁵ Mag ûrbaawai chi phadnaan pöröu ich khajüa mor gayamta surr abarmuñ, warre nem póm jë werbpüijim anaabá. Magnaa, —Mag wounau iekha sim chan üu khaba sim. Maach wounaan thum äba thanumta iita mag Ëwandam Iewaa anaab. Ya pärau pääch jägëucha ûrbarm. ⁶⁶ ¿Khani maadëu tag ûrm ig nu? ajim anum, ich khapeenag.

Magbaawai mag khapan aig pos thünarr khuenau, —Í chadcha kulp póm siëbahab; magua warre thöopüju aaита simgui ajierram anum.

⁶⁷ Magnaa i khii gaaijä ichö thunaa i gaai mas waumajim anaabá. Pogkha i khuidadcha juajää deenaa ⁶⁸ irig, —Puchta chadcha warrgarwe ich Ëwandamaucha jür auwia päiju aajerr khai, magan jaaubá: ¿khaiuta pu khuidadcha dee sñ? aajeejim anum jürram khuenau.

*Pedroou bëürjä Jesús khaugba chitum a iekhatarr
(Mr 14:66-72; Lc 22:56-62; Jn 18:15-27)*

⁶⁹ Mag chi thethem khuenau Jesús dñi mamag khaawai Pedro iek i daaugajär ûjärr oo chirajim aajem. Mag i oo chirum aigta, mag degam üni chi di khuen chog bëewia irig, —Puñä ïchab jäg Jesús Galileapierr dñi nurraajemëugui aichëjim anum.

⁷⁰ Pari ichig magbaicheewai i iek irua thum aig narr khuen dakhii, —Mua khaugbam pu khan ata iekha sim khai; mua magum wounan khaugba chitum a chirajim anaabá.

⁷¹ Ichig magbaicheewai i iek mag ich chirarr aigmua daaugajärm puertdi aar majim aajem. Mamu mamjä agjö deuem üuirau i ooibaawai maguajä ich aig narr khuenag, —Jäg wounan Jesús Nazaretpierr dñi nurraajemëuwai ajim anum irig.

⁷² Pari magbaawai magugjä ichdëu, irua magum Jesús khaugbam a chirajim aajem.

⁷³ Maimua magtarr khur nüapai awi i iek maig ich dñi di ûjärr narr khuenaupai deeu irig, —Marau oowai püja chadcha i dñi wënurraajerr khuen eemhu. Pu iekha sim gaaipai merag chukkhu simgui ajierram anaabá.

74 Magbaawaita irua warag khñir mor chigpai iekhamamua, — Chadcha mua magum wounaanjä khaugab chitumta pñrau mñrug mag naaba a chirajim anaabá ich Pedroou.

Mamü irua mag iekhabapüim dñicha ãthärrta kekerekee ahbar.⁷⁵ Mag ãthärr iek ūrbaawaita ich Pedroou jaauwai i khñir eyaa ñanuñijim anum, Jesuu ichig “Nau ãthärr bñeu nawe pua biek thñrjup õrag mu khaugba chitum a iekhaju” atarr. Mag khñir ee ñanuñisim abarmen chadau gaai machaaga Aadémua dawag öberwi warre ö jñsenag Aadémua bñe chiruñ ajim aajem, ichdëu jaauwai.

27

*Jesús Pilato aar arrtarr
(Mr 15:1; Lc 23:1-2; Jn 18:28-32)*

¹ Maimua ya ãspabaadeewai phadnaan chi pörnaan judionaan tagam khñun agjö chi thethem khñun dñi biirdunaan deeu iekhawi warre Jesús thñoptiju khñirju phöbaadëjim aajem. ² Mag amach ap iekhawi, jügadau juu bñurkhanaa, Pilatoota Romaam reiu pñiwia gobernadorkha sñerr aawai, irigta thñopi jaumkhñir i aar arrjierram.

Judaau ichdëupai ich ö jorrkaa thñotarr

³ Mag Jesús thñopi jawamkhñir Pilato aar juu bñurnaa athaadém ūrbaawai chi Judaau deeu ñwaai thumaa ewag khñirjuwia, chi phadnaan pörnaan chi thierrnaan dñi nñm aar mawi, mag Jesús paar ichig phatkhon phagtarr thum ñwaai amag deeimajim anaabá. ⁴ Mag deeimawia magjim anum:

—Jäg woun bñurjä nem khaigba wautarrjä chukhu khitumta pñrag pñr deetarr gaaimua, muñun chadcha pekau pñoma waubarm. Jä chan bñurjä iekkhñr chukhu sñejimgui ajim anum.

Pari magbaawai amachdëu jürr irig, —jldëu mag simgui ajim anum; maata magan maar gaai mas sñeba! Maigjä puchta pu mag chirabahab ajierram anum.

⁵ Amachdëu ichig magbaawai mawia chi phatkhon Aai i jëeujem deg barpñawi igbaadëjim aajem. Mag mawi, ichdëupai pa gaai ügthaa jügad jñnaa, thoom khñu ich ö gaai jñnaa, baudu ich ö jorrkaa thñojim aajem.

⁶ Mag barpñabajeeawai phadnaan chi pörnaanau chi phatkhon phë auwi, —Mag phatkhon õor thñoji paarta phagtarr aawai pñd maadëu ofrenda ee ausñubamgui ajierram anum.

⁷ Maimua ag khur deeu amach ap iekhawia ag phatkhonau jëbta pñr auju ajierram aajem, durr warpma õor bñe nñm khñun meebaraawai ag ee aukhëraag. Mag phatkhon Jesús param arrau jëb pñr autarr, Campo del Alfarero a thñr sñejim. ⁸ Mag jëb gaita Judaau ich thñotarr aawai ñs ewag pawiajä mag jëb agtha “bag ãrtarr param phatkhonau jëb pñr autarr” a thñr sñerrum. ⁹ Amau mag phatkhonau mag jëb pñr atham aig, ñchab magju nawe Êwandam i jaumie Jeremías khararrau iekhatarr eyaa öberjim agjö. Irua nawe iekhatarr mñg ajim:

“Israelnaanau chi precio jaautarrpierr treinta piezas auwi

¹⁰ ag phatkhonau el Campo del Alfarero pñr aujierram, maach Pñr

Êwandamau mñrug jaautarr ipierr” a phä sim. (Zac. 11:12-13)

*Jesús Pilato khñirphee wai narr
(Mr 15:2-5; Lc 23:3-5; Jn 18:33-38)*

¹¹ Mag arrwi chadcha Pilato na wai naaimajim aajem. Magbaa Pilatoou irig, —¿Chadcha p̄uta judionaan Reí? a jēeujim anum.

Magbaawai Jesuu irig, —Pua khabá khaphu jaaubapüimgui ajim anum.

¹² Mamu irua mag iekhabarm ūrbaawai phadnaan chi pörnaanau chi thethem khūan düimua warag i ēugar sēukha i khaibag jaauphöbaadëjim anaabá. Mamu ich khīir mamagkhamjā Jesuu bëdam ābjā iekhaba, warag khīuu sīejim aajem. ¹³ Mag am iek ükhaba aawai deeu ich Pilatooupai irig, —Pua chan pach khīir mag iekha nūmjā ūrbahab, sīi khīuu jūmaag ajim anum.

¹⁴ Pari par ich Pilatooucha magtarrjā, ni bū ābjā jūu abajim aajem. Mag ich khīircha iekha nūmjā sīi khīuu ichig khabamjō sim oowi Pilatoou ich ödegpai, “Mua ðor mag ooba chitamgui” ajim anum.

Amach chi judionaanaupai Jesús thōopi jaautarr

(*Mr 15:6-20; Lc 23:13-25; Jn 13:38-19:16*)

¹⁵ Mag ag nawejā mag phiesta ee paawai ðrau jaaubarm presota chi gobernadorrau sīi ich jäg öbeerpääjiejim. ¹⁶ Maagwai preso āb sīi thürphöö sierrum sīejim, Barrabás a thür sim. ¹⁷ Mag ðrau jaaubarm presota sīi öbeerpääjerr aawai, Pilatoou ich ödegpain Jesuuta sīi öbeerpuim khōsi sīerr aawai, mag ðor pōm wējomug jēeumamua, —¿Chijāata pārau sīi ich jäg puapüipim khōsi nu: Barrabás, wa Jesús ich Ēwandamau pāiju aajerr anum? a jēeujim aajem amag. ¹⁸ Chi Pilatoou khaphu sīejim aajem, amau amachdēu Jesuu nem wau nūrrarrjō pōd nem waubam gaaimuata mag i þur dee wai narr.

¹⁹ Magnaa ðor dakhīir ich juupjem sie gaai oo sīsijim anum. Mag oo simta i uuirau irig, —Jäg wounan ðor wajaphamuwai; oob jä chan khaibag waupi jaaum. Edaar mu khāai khōrkhaa khaibag khāai khōrkha uajim i gaaimua a jaaupüijim anaabá.

²⁰ Mamu mag nūm ee, chi phadnaan pörnaanau tagam khūan chi thethem khūan düimua warag ðor wawikha thanuwujim anum, sīi Barrabaata öbeerpi jaaunaa Jesús thōopi jajaau amkhīir. ²¹ Ya mag wawikha thanum ee, deeu chi gobernadorrau jēeumamua amag, —Mag numí nūm aig, ¿chijāata pārau sīi chigjā aba öbeerpüipim khōsi nu? a jēeujim anum.

Magbaawai amachdēu Barrabaata öbeerpi jajaau aajeejim anaabá.

²² Magbaa deeu Pilatoou amag, —Magan jäg Jesús mag warrgarwe ich Ēwandamau pāiju jaaujerra māg nūrrum anum dāi ¿mua jägajuma? ajim anum.

Magbaawai thumaam khūanau ihāba, “Pa gaaita meerpbapüpái” aajeejim anaabá.

²³ Magbaa, —¿Pari khan nemta irua khaigba waujīma, pārau mag warre i thōopi jaau nūm? ajim anum chi Pilatoou.

Ichdēun sīi þapäim khōchgau par mag jēeu ohookhamjā warag pa gaaita meerppi jajaau aajeejim anum.

²⁴ Pilatoou Jesús þapäiju ēkha nūm pōdba sīi waragta ðor phogdumam oobaawai dō aibëepiwi thumaam khūan dakhīir juu sūgpüijim aajem. Magnaa, —Pārau māg woun iekkhōr chukhu simta thōomun mu chan būrjā kulp chukhu chirum, maan ya pāach appaim nemeu; mu gaai thāmiet ajim anum amag.

²⁵ Magbaawai thumaam khuunau sereu phöbaadëmu warag,—Marau pu gaai thubbam; maachta maach chaain d*äi* kulp paraa naisibajupa ajierram anaabá.

²⁶ Mag chadcha amachdeu jaau narrjö, Pilatoou Barrabaata s*ii* öbeerpu*wia*, Jesús wapi jaaunaa, pakuls gaai meerppüimkh*ir* warre soldaun juu ee thusepüijim aajem.

²⁷ Magbaawai gobernador di aar arrwi mam pabaimaawai chi soldaunau amach khapeen khapan thürkha auwi amach j*ärr*cha wai naajim aajem. ²⁸ Magnaa i khaj*üa* ür*üm* eerp*üinaa*, j*ürr* dewam phur*üi* simta j*üapip*üinaa, ²⁹ miu d*en* w*erj*üchkh*a* simta pörsirkha j*üapip*üijierram aajem. Magnaa i chab i juachaar gar padamj*ä* jooth*üp*üijierram anaabá. Magnaa mag amach rey anumua i wau numuata i kh*üir*phee j*iep*ör phöbkhanaa,—Jägpai chirü Judionaan Rey? aajeejim anum.

³⁰ Magnaa j*ürr*ram khuunau b*ee*wi, i gaai ichö thunaa, i juu ee amachdeu padam joop*üitarraupai* i pörchaj*ä* wamaajeejim aajem. ³¹ Mag i dau aphuu wau wai nuu awia, amachdeu irig khaj*üa* j*üapitarr* deeu eer auwia, ich khaj*üa* chaardamta deeu j*üapinaa*, maimuan chadau pa gaai meerph*üp*üain athaad*üej*ierram aajem.

Jesús pakuls gaai meerphëtarr

(Mr 15:21-32; Lc 23:26-43; Jn 19:17-27)

³² Mag wai öb*er*wi ag d*üi* w*et*umua kh*ud* ee woun *äb* Simón anum deuem phöbördam Cirene anum eem d*üi* th*eu*jierram aajem. Mag d*üi* oobaawai chi soldaunau j*ürr* ajués magügta Jesuu pakuls arrmatarr arrpijierram.

³³ Mag arrmamua buchagdam Gólgota anum aar paaukhabaimajim. Mag Gólgota aawai “pörp*ä* durrs*i*” aawaiu. ³⁴ Mag mam paaukhabaimaa vino iel anum d*üi* nem achaaga waaur*ü* simta dömkh*ir* deejierram. Mamu Jesuu s*ii* b*är*uu d*ö* oowi tag döbajim.

³⁵ Ya pakuls gaai meerph*ünaa* jiirjop s*iu*wia, amach chi meerph*üe* narr soldaunaupai, khaiuta chi khaj*üa* j*üabarju* khai awi, j*eb* gaai mokdaudam baraag paaukhajierram aajem, mag numua gan aumaag. ³⁶ Maimua mag chi khaj*üa* amachpierr wai nuisiewai thua numua warag kh*ut* ohoodö aphöbaad*üejim* anaabá, chi pakuls dakha.

³⁷ I meerph*üe* jiir w*ejö*m p*ör* ür *ësapdau* ph*äkha* sim gaai jaau s*iejim*, khan gaaimuata i mag wai naaj*ü*. Chi *ësapdau* gaai “Chamuuta Jesuu, Judionaan Rey” a ph*ä* s*iejim*.

³⁸ Mag i meerph*üe* wai num d*üi* i chab i bigaau chi nem j*ügmien* numí agjö pa gaai amach kh*ükh**ietdö* meerph*üe* s*uj*ierram: *äb* i juachaar gar, *äb* i juaw*ü* gar. ³⁹ Mag i meerph*üe* wai narr òor diichjem dakha arr aawai dich num khuunauj*ä* i wau num iekhau warag irig eerpanaa *üi* ph*üurph*uurn*aa*, ⁴⁰—Wa jäg*um* khaba puan mag Aai i j*ee*uem dij*ä* thum pogueup*üinaa* deeu kh*ää*ai th*ärj*uppaim ee *eu* d*en*u*uu*ju aajerrta, jäg pua wir aig p*uch*pai peerdu aubama. Pu chadcha Êwandam Iewaa khai, magan jäg pakuls gaaimua eeg uurbabaad aajeejim irig.

⁴¹ Mag num d*üi* chi phadnaan pörnaanau, Moiseeu ley ph*ä* p*uarr* jawaag chi machnaanau tagam khuun chi thierrnaan d*äimua* irig, ⁴²—Deuem khuunan peerdu autarra p*uch*ta pödbahabma. Pu judionaan rey khabá; maar dakh*ir* jäg pakuls gaaimua eeg uurbabaad. Mag oobaawain chadau marau ükhaju aajeejim. ⁴³ Pu iek mag Êwandamau pu chig apibaju anarr aawai, chadcha ichdeu pu kh*os*i sim khai, nau irua pu khaigp*er*

auju. Magaag puchdëuchajā pū Ŋwandam Iewaa anarrau aajeejim irig, ya pakuls gaai pawiajā.

⁴⁴ Jūrram khūnau irig mamagkham ūrwi mag chi khaibagnaan numí i bigaau agjō jiir uid thənarr khūnaupa warag i wau iekha naajim anaabá.

Jesús meetarr

(*Mr 15:33-41; Lc 23:44-49; Jn 19:28-30*)

⁴⁵ Edausē thənum ee, dēgölp edau khībaadēm abarmān sīi warre edaramjöta jōisijim. Mag khī thənū awia edau phūibaajér las tres naata deeu aardubaadējim. ⁴⁶ Magbaadēm ee Jesuu thet, “Elí, Elí, ¿lema sabactani?” ajim anaabá. Mag sim aig maach meúan, “Aay, Ŋwandam, ¿khantheeta pua mū mag dau aphū chirāmjā mārag oobamjōo aadēma?” a khitum ajim. ⁴⁷ Aaur khūn aig narr khūnau mag i iekhabarm ūrtarr aawai jūrr amach khapeenag, —Keena, pāadē ūrbat: Maguan warrgar Ŋwandam i jaaujerr Elías khararrta ich aig thür simwai anaajim, irua iekhatarr khaugbam gaaimua.

⁴⁸ Irua magbarm bürre ābmua khaphigbaadēwi, putjō ūūphē khitum gaai vino adchuchúu simta dorrdūnaa waibéewi, pa gaai būurnaa i i aig ua aujim, ag gaaim bereu dömkhīr. ⁴⁹ Pari ābmua i dūi mamagkham ee, aaur khūnau jūrr, —Idēu i sīubá, daau nau Eliaau i jāigmua eeg jiirpüyaan pierrju aajeejim.

⁵⁰ Mag jöchkhērū awia, thet äa a khitawia, warag chaaupabaadējim. ⁵¹ Mag i chaaupabaadēm dūi ūchab Aai i jēejem deg ierrgajärcha put nem parrg thuur éu wējorra ügthaamua eeg sarr abarmān warre jārrcha thoophem numiita jijirar jōisijim. Magbarm dūi ūur theega duuibaadēmua mokpörpa thörrchēukham dūi ⁵² òor aukhörtarr jēbdipa weeudatkhamam ee, khēchtarr khūnta deeu phiidatkhwai iu nārrjēe aadējim. Mag deeu iiutarr khūn üu wajapha Ŋwandam iek ükha durrumta ötarr khūn ajim. ⁵³ Makħūn Jesús iu phiidatkhwai ūudee amach jēbdegmua öberdatkhwai Jerusalén phöbör ee wētjierram. Mag am phöbör ee naaimatarrjā òor khapankham khūnau oojierram.

⁵⁴ Magbaawaita capitán soldaaun dūi Jesús pakuls gaai jiir wējöm eegar narr khūnau mag ūur theeg duuibaadēm ee, mamagkham ophöbaadee jāphierr nām iekhau warag, —Mag wounan chadchata Ŋwandam Iewaa ajim ajierram.

⁵⁵ Mag i pūr auju nawejā ūchab ūuin i juag oojerr khūn khapan Galileamua i dūi bēetarr aawai makħūnau i dūi mamagkham warpmua oo naajim. ⁵⁶ Mag warpmua oo narr ee naajim: María Magdalena, ābakhai María, Santiago dūi Josenaan am ād, maimua jōoi Zebedeo chaain ādjā dūi aig sīejim.

Jesús aukhörtarr

(*Mr 15:42-47; Lc 23:50-56; Jn 19:38-42*)

⁵⁷ Maimua ya phäarmam ee, rik José anām bēejim. Ich mag woun Judea durr phöbördam Arimatea anām aram ajim. Chi Jesús thōju nawe ya ichdēujā Jesús igar sīejim. ⁵⁸ Mag sīewai Pilato aar mawia ya Jesús mee khērum mordam aukhéraan maag jēeuwimajim aajem. Mag jēebaimaa Pilatoou ich soldaaunag deepi jaaujim aajem. ⁵⁹ Magbaa Joseeu mawia, ya chi meemdam eeg paa auwi, arrwi, dīesdam memerkhögjā chukhu bæpphā khitum ee pūrēunaa, ⁶⁰ ag nawe ichdēu ich athee durrbü khōpag ee

jēbdi iiur khōrpitarr ee aukhērthurjim, wajapcharan ich jēb gaaima. Magnaa mokpōr pōm simua chi jēbdi i ee wajapha joothu p̄awia igbaadējim. ⁶¹ Mamu mag chi José Arimateapierr petamjā María Magdalena chan maba, ābakhai María dūi amach numpai chi aph̄umdam aukhērtarr jēbdi aig ohoodö naisijim.

Soldaaunag Jesús aukhērtarr jēbdi th̄apitarr

⁶² Ag noram sīi juu ūijerr ed, wajapcharan sabarhedma, chi phadnaan pōrnaan Moiseeu Ēwandam iek phā p̄arr wajapcha ūrkhaajerr khūn dūi Pilato aar wētwia ⁶³ irig, —Marau khīr eyaa nāmgui ajim anām, jāg sēunem nem jaau sīerrarrau jaauwai, iin meewlajā khāai thārjup nām ee deeu iiu phiiduji a iekhatarr. ⁶⁴ Magtarr aawai khāai thārjup soldaaunag chi jēbdi aig th̄apibá; magba akhiin eeu dēgōlp chi khapeenau edaar bēewia, chi binaan amach juu khap ausfūnaa, naspawia chadchata deeu iiu phiiduji adukham. Magta aju atheen magan warram khāai warag atchata sēukha nem jaau nāisijugui ajierram aajem, Pilatoog.

⁶⁵ Magbaawai Pilatouu amag, —Pāachdēu mag nām khai, magan soldaaunan ar thunām. Phē arrwi pāachdēu khōchāgpierri chi jēbdijā wajapha phārnāa jūrthu p̄abajēt ajim anām.

⁶⁶ Magbaawai chadcha soldaaun phē arrwi mag chi jēbdi ee mokdau jooothu sīerr ürjā wajapha dusnagjō simua jūrthupāijierram anaabá. Magnaa chi soldaaunag khāai thārjup ogduba aig th̄api jaaujierram aajem.

28

Jesús phiidatarr

(Mr 16:1-8; Lc 24:1-12; Jn 20:1-10)

¹ Jua ūi khēutarr noram, domighed edpherre agtha khīsu nāwe María Magdalenaau deeum ūhi agjō María a thār sīerr dūi Jesús aukhērtarr jēbdi aar oon wētjim aajem. ² Mag nām ee Ēwandam chog ügtharmua bēewi mag mokpōr chi jēbdi ee jooothu sīerr chaaug p̄urēupāaiwai ūur theega duujim. Mag chi mok chaaug p̄urēupūiwia warag ag ür oo sim ooimajierram aajem. ³ Chi Ēwandam chog khīr eerpaawai sīi pagthām dau phār jēer atham bū oo nāmjō sīejim anām, maimua i khajūa sīi bāpphā sīejim aajem. ⁴ Soldaaun chi jēbdi th̄ua narr khūn mag oobaawai jāphierri wajaugau kha duuiphōbaadēwi sīi warag chi meemjō jēkhāt thuphāau aphōbaadējim anaabá. ⁵ Pari mag chi soldaaun thuphāau aphōbaadēm ee, chi Ēwandam chogau chi ūinag, —Oob jāphiermiet ajim anām. Mua khaphu chirumgui ajim anām, pārau Jesuuta jūr wēnūrrām, ar amau pakuls gaai meerphē thōotarr. ⁶ Muig ich aukhērtarr eemua phiiduwi petaawai ya muig khaba sim. Pāach daujāau i aukhērtarr ee oon bēejurauma ajim anām. ⁷ Magnaa amag, Ērēubaadēt, maimua i khapeen aar, “ya iiu phiiduwi pāar na Galileaag petajim, nau jamta pārau i ooimajugui” a jaaubaimat ajim anām chi Ēwandam chogau.

⁸ Am iek amachig magbaawai aigmua apuraa ērēubaadējim anaabá. Jāphierraa naajieb mamu agjō onee naajim aajem, amachig mag Jesús phiidatarr a jaaubaawai. Mag warag khajapha bū chūp wētjim aajem, maach chi khapeenag jaauwimaag. ⁹ Mag am eerpamjō wētumta ich Jesús am khīrphee öbērchēwi amag saludaachējim anaabá. Mag amachig

iekhabaichee i khaug athaawai i bëkharr phöbkhanaa i bëhta ud athajieram aajem, irig jëeumamua.¹⁰ Magbaawai ichdëu amag, —Oob nem ökhö amiet ajim anum. Jäg jäphierr wénrraju khääi, mu khapeen aar wëtwi Galileaag wëtpi jaaubat, nau jamta amau mu ooimaju a jaaubaimat ajim anum.

Phadnaan chi pörnaanag soldaanau nem īgkhatarr

¹¹ Mag ich dëicha oowia chi khapeen aar jawaan dudarkhamich, soldaan chi jëbdi thaa narr khuen eem ãaur khuenau phöbör ee wëtwi chi phadnaan pörnaanag jaauwimajierram anaabá, mag chi mok chawag purëupüinnaa ag ür jup sim amachdëu ootarr maimua chi Jesujä ich aukhërtarr ee ooba khäidu parii aadém.¹² Mamu magbaawai chi phadnaan pörnaanaujä ag bürre tagam judionaan chi thethemnaan thum thürkhanaa ibëpjierram anaabá, soldaanag Jesús iiu phiidubarm igwi sëukha nem īgkhapie. Magnaa īchab chi soldaanau sëukha nem jaaubarm paarjä phatkhon pöm phagju ajierram aajem.¹³ Ya mag amach ap chi iekham arr aawai chi soldaan wawimamua amag magjierram anum:

—Örag jaauwai edaar pâach khäi nümich chi khapeen bëewiata chi aukhërtarr eem jïgkha arrwi amachdëu khap wai nüm a jaaubat ajim anaabá.¹⁴ Mag pâar khäitarr gobernadorrau ūrwia pâar däi khaigba amun, marau maachdëuchata i däi iekhawi maachig paa auju. Magbaawai pâar chig abajugui ajierram anum amag.

¹⁵ Mag, chadcha amachig phagbaawai, örag jaauwaijä, am khäi nümichta chi khapeen bëewi jïgkha arrjierram a jaaujim anaabá. Magtarr aawaita is ewag pawiajä judionaan eyan agtha Jesús chan phiiduba maach chi khapeenauta arrwi maach juu khap bëp sëujim a jaaujem.

Äbmiecha Jesuu ich khapeenag nem jaau pñatarr

(Mr 16:14-18; Lc 24:36-49; Jn 20:19-23)

¹⁶ Mag Marianaanau maachig Galileaagta wëtpi naajim a jaaubaawai maach chi khapeen thum once Galileaag wëtjim, ich Jesuu maachig nüpi jaautarr buchagdam gaai äba i däi oog.¹⁷ Maimua mam pawia ya ich Jesús warp urum maachdëu oophöbaadeewai Ëwandam chi Ayagamjö irig jëeu naajim; mamu mag irig jëeu nüm ee, maar khapeen ãaur khuenau ar khabampii naajim.¹⁸ Mag nüm ee warag maar aig bëewi maar däi iyuumamua magjim:

—Ya mu Ayau mñrag ügtharm khuen dëijä iek theeg apinaa muig eegarm khuen dëijä iek theeg apibarmgui ajim.¹⁹ Magua mua pâragan, mu matarr khur pâach ap paaukhabaadee durrpierr aaïdubaadët a chirëmogui ajim; magnaa thumaam khuenag amach meupierr mug pâach peerduetarr iekta jaunaan chi ükhamam khuenagiä pâach dënjo muchta amach Pörkhapibat ajim. Magnaa īchab Ëwandam chi Aai thür gaai, chi Iewaa thür gaai maimua ich Ëwandam Akhaar thür gaai pör choopetat ajim, mag chi ükhamam khuen. ²⁰ Mag nüm däi īchab mua pâachig jaaujerrjö Ëwandamau nem waipi jaumamta i ipierra waipi jaubat ajim, ich jäg pâachdëujä mu ipierr wénrrumjö. Muun muchin Jöoirau mug durr i agkha nüm aar ich mag ed eepierr pâar dëi chitajugui a jaau pñajim maachigcha.

SAN MARCOS

Maach peerdu aaujem Jesucristo igwia jöoi

Marcoou phā puatarr

Chi phātarr. Marcos chan Mateojö Jesús däi äba iyüü thach khöba, irua nem jaaumamjä thum ich jägäucha ürba, ni irua õor dauderraa nem waaujerjä thum oobajim ich daúacha. Magua chi mæg maach meúa traduciitarr khüunau pöd sii negöon meúa simjö thum ich daúa ootarrjö phäbajim, ichdëujä chi Jesús däicha wënñrrajerr khüunag jëeu oowi amau jaaumamta phātarr aawai. Mamu Jerusalenpierr arr aawai tale irua chi oon ich daúacha Jesús oojim. Mamu maagwai agtha chi jöoiceha khaba sii ëwan sëejim. Örau khüirjuawai ich khäijä ajim aajem Jesús thöopäig pur autarr edaar ëwan äb börrjou öpüärnaa i ëudee matarr (14:51-52).

Simón Pedro khapeer anaa (1 Pe. 5:13) Bernabé khod ajim aajem (Col. 4:10), ich Marcos. Mag Pedro khapeer arr aawai irua õrag jaaum narrarr üurjerta jürr ichdëu phäjim anaabá. Ich mæg Marcopai ïchab Juan a thüürjeejim; ajapcharan Juan Marcos ajim i thär (Hch. 12:12).

Khan jawaag aji. Chadcha Marcoou Jesuu iekhamatarrta jaaum sim, mamu ürcha õrag jaaum ig siman irua nem waumatarrta dawaacha oopi sim. Magua Marcoou oowai Jesús chadcha ich Ëwandam Iewaa atarrta sii ich Aai chogkha bëejim; mag i chog aawai ich Jöoirau nem waupim khösimpierr wawaagta bëejim. Magua chadcha ichdëu ley jaaunaa, mepeenjä õor mor eemua dau daau öbeerpiinaa, amag meeurräu aadëphäm aig irua dawaata ich jua theeg õrag oopiejeejim. Mag irua nem waumatarr gaai ich jua theeg oopijieb mamu, chikhamnau i juau thöotarrjä deeu iu philibarm gaaita ürcha õrau i jua theeg oojierram. Maguata peer libro järrchapaím Marcoou aata jaaum sim (11:1-16:18).

*Juan õor pör choomieu Ëwandam iek jaaum narrarr
(Mt 3:1-12; Lc 3:1-9; Jn 1:19-28)*

¹ Warrcha maach peerduajem iek jawaag Jesucristo Ëwandam Iewaa bëetarran mugta ajim aajem: ² Warr jöoingar Ëwandam i jaaumie Isaías khararrag Ëwandamau ich iek phäpiewai ich Chaai püijuuta jaaujim anaabá. Pari mag ich Chaai püiju na deeum igwia ich Chaairagta magjim anum:

“Iewaa, mua pü na mäch iek jaaujem püiju.

Mag wounauta pü na pü maju ee õrag pü barju jajawagmaju, thumaam khüunau pü iek ürm khösi sii pü na naamkhïir” ajim anum. (Mal. 3:1)

³ “Mag woun ajappai õor barba aajem aar sëjemuata ich aar õor barbaimawai pü jaaumamua, ‘Ya maach Pör bëeimuu sim’ a jaaumaju, pü igwia.

Mag pü igmamua, ‘I bëeju nawe pääch thäär khïir khaugbat’ a jaaumaju, thäraucha khösi pü iek ükhamkhïir.” (Is. 40:3)

Magta ajim aajem Ëwandamau ich Iewaag, Juan igwia.

⁴ Mag chi Ëwandam Iewaa maju na i jaaum narrarr Juan ajim aajem, chi õor pör choomie. Warrgarwe chi Juan igwia mag narraju jaautarr aawaita chadcha thum ich agjöö öbëbergmamua Juanau õrag, “Pääch

khaibag ãsie ewag khĩirjuwia, Ņwandamag chugpaapi jãewiwia, murug pãach pör choopibat; magbaawai Ņwandamau chadcha pãar khaibag chug-paapüiju” a jaaujeejim anaabá.

⁵ Mag irua jaau nãrrum ūrbaawai bëejeejim aajem: Judea durram khãun dãi Jerusalén phöbör eem khãunpa, i iek ūraan. Mag amach jügħucha ūrwia, ãsie ewag amach khaibag khĩirjuwia, meerba jaunaa amach pör choopibaawai, Juanau am pör choopäimajim aajem, døjā Jordán ee.

⁶ Juan chi õor pör choomie khajūan camello ëu dënta kha sħejim aajem. I ãi jüajemjä nemħeu dën ajim aajem. Maagwai irua khoojerr, asphit ajim anaabá pamiel däi. ⁷ Mag wounau õrag jaauwai, “Mug ed gaai mħ ēudee jöpcha woun ãb bëejugui” aajeejim anum. “Ma mħ khāaijā ürcha iek theeg sim. Mag mħ khāaijā ürħa iek theeg sħewata mħ chan mug chirum aig sii i chogħkaagħpajjā serbiiba chirum. ⁸ Muan sii dödamaupai pãar pör choo chirum. Pari ichcha bëem ed gaai ichdēun pārag ich Ņwandam Akhaarchata deejugui” aajeejim aajem õrag, mag Jesùs bëeju igwia.

Juanau Jesùs pör chootarr

(Mt 3:13-17; Lc 3:21-22)

⁹ Mag Juanau õor pör choo nãrrum jaarta Jesucristo Ņwandam Iewaa bëejim aajem, Galilea durram phöbör Nazaretmua. Mag ich aig pierrwai Juanau døjā Jordán ee i pör choopüijim aajem. ¹⁰ Mag pör choowia dö eemua öbéraau oowai, edaujħata weeuðbaadēm eemua Ņwandam Akhaarta duburjōo khitum i gaai jupcheeg wewwew urum oojim anum. ¹¹ Magbarm ee īchab ügħtharmua õor iekkjø, “Iewaa, pħata mħ Chaai mħchdēu jāseħne wai chitħmhu; pħi gaaimua mħ onnee chiraajem” abar-mjäa ūrjim aajem.

Dōsātau Jesùs khūgħurju ēkhatarr

(Mt 4:1-11; Lc 4:1-13)

¹² Mag pör choo aaipawi i durrpabaadēm ee, ich Ņwandam Akħaraucha warp õor chukag ee i warrijm aajem. ¹³ Mag mam mawia cuarenta días sħejim anaabá, durr warp õor chukag ee, maach khoojem nemkham ee. Mag i sim aigta dōsātau bëewia irig sëukħabaichéjim anaabá, i khūgħur awaag. Maigmua chi dōsāt petarr ēudee jūrr Ņwandam chogħana nauta ügħtharmua bëewia i khūr jāsenkhachéjierram aajem.

Jesuu warrpem Galilea durr Ņwandam iek jaubaaderr

(Mt 4:12-17; Lc 4:14-15)

¹⁴ Mag khur Jesùs majim aajem Galilea durr, õrag “Ņwandamau õor thumta ich dēnħa aum khōsi sim” a jawaan. Mag i maawai rey Erodeeu Juan pär auwi cárkel deg pätitarr khur ajim aajem. ¹⁵ Mag Ņwandam iek jawaanta marr aawai ichpai igwia jaauamua, “Warrgħuwe Ņwandamau Juan ēudee woun ãb püju a jaaujerr īsta barbaichémgui” ajim anum. “Maagħwai īsin chad Ņwandamau thumaam khūn ich dēnħa aum khōsita sim. Pari magħaagan pāach khaibag ãsie ewag khūrjunna iseg num däi thħrauha maach peerduajem iekta ükhabat” aajeejim aajem ich Jesu-ucha õrag.

Dō u amien jayap Jesuu ich däi thħarrphé arrtarr

(Mt 4:18-22; Lc 5:1-11)

¹⁶ Biek āb Jesūs th̄rrdō Galilea anum igaau n̄rr̄muua õor numí dō үr̄eu n̄m ooimajim aajem. Makh̄an Simón ajim aajem ich naam Andrés anum d̄i. Ich makh̄an dō uamien ajim aajem. ¹⁷ Makh̄anag Jesuu, — Id̄eu pāach red p̄awia mu d̄aita w̄ettarau ajim anum. Ich jāg pāach mug s̄i dō ua gaaipai n̄mjö, mug atag jūrr mu iek õrag jaau gaaipaita n̄sisijugui ajim anum amag.

¹⁸ Mag chadcha amachig magbarm bürre amach red p̄awia Jesūs d̄ai ेr̄ejim aajem. ¹⁹ Mag ेr̄ebaadeeu ag atkhajārpai deeu õor numí botedam ee amach red th̄rrdu s̄isidum kha n̄m ooimajim aajem. Makh̄an jōi Zebedeo chaain ajim aajem, Santiago Juan d̄i. ²⁰ Makh̄anjä Jesuu  urrijim anaabá ich d̄i. Magbaa amach aai Zebedeo ich phidkhaajem kh̄an d̄i bote ee p̄awia i d̄i w̄etjim aajem.

*Jesuu woun āb dösät bēnēu baarjerr monaautarr
(Lc 4:31-37)*

²¹ Mag w̄etwi, Capernaum phöbör ee barwia, juu üuijem ed aadeewai, judionaan  wandam iek jaaujem ee mawia, õrag  wandam iek jaaubaadëjim aajem, ich Jesuu. ²² Mag irua jaaumam  rwia, aig õor i iek  r narr kh̄an jügderra naajim aajem, amachd̄eu  urwai Jesuu jūrr Moiseeu ley phā puarr jawaag chi khaphum khaphum aajem kh̄an khāyaujā jaau khapcha jaaumam  rwia. ²³ Mag Jesuu  wandam iek jaau sim aig woun āb mor ee bēn khaigbam wai sim s̄ejim aajem. ²⁴ Mag wounau Jesūs oo athaawai chi bēn i mor ee simuata thet äa anaa irig, —Jesūs Nazaretpierr! Id̄eu maar s̄i khajapha s̄ubá ajim anum. Puan s̄i maar öpäinta urum. Mua pu khaphu chirumgui ajim anum, pu jammua urú. Pu  wandam Iewaa ügtharmua b etarr khabahab, warrgurwe  wandamau p iju a jaaujerr ajim anaabá irig chi mepeer garmua.

²⁵ Magbaawai jūrr Jesuu chi meperagta meeukhanaa, —Kh u ab . Puchta warag jāg woun mor eemua öb raad ajim anum.

²⁶ Jesuu mag iekhabaa, chi mepeer mag woun mor eemua wiwiug öb raadeeu, warre j kh t ph phurgp wiwa, chi wounda iek chuk p ajim anaab . ²⁷  rau amach da a mag oobaawai dauderra n m iekhau amach wir aigpai, “J ga j g wounau iekhaawai meperaupa i ipierraan ma?” anaajim aajem. ²⁸ Jesuu mag woun mor eem mepeer j rb p im j pchata Galilea durr ee maimua ag bigaau ph b rdam n n id m eem magwe khakhapd  j isijim aajem.

*Sim n phaauh an Jesuu monaup itarr
(Mt 8:14-15; Lc 4:38-39)*

²⁹ Mag judionaan  wandam iek jaaujem deg Jesuu õrag  wandam iek jaau s ewia öb raau igbaadëjim aajem, Sim n Andrés d i joobaajerr di aar. Mag i mam d i i khapeen numí w etjim aajem. Makh an, Santiago ajim aajem Juan d i. ³⁰ Mag w etwia Jes s deg pabaimaawai aiguim kh anau irig jaaujim aajem, Sim n phaauh an put ee kh umiee mor mas sim. ³¹ Ichig mag jaaubaa, aar dubwia, i juu gaai p rn a gthaag phiriu aujim anaab . Mag phiriu atham b urre chi kh umiej  thumbabaadeewai warag phiid wia am j ogjim aajem.

*Kh ubaad m ee Jesuu õor p m monaup itarr
(Mt 8:16-17; Lc 4:40-41)*

³² Maimua ya edau khëubaadëm ee, õrau amach aaunaan khamor machag khïirpierr wai narr khüen däi dösät bënëu sïsidëmpa Jesús aig waibëemajim aajem. ³³ Mag warag thum phöbör eem khüen bëewia i sim di aig puertdi igaauta daaugajärm magwe pos aphöbaadëjim anaabá. ³⁴ Mag, sii khajapham khamor machag khïirpierr wai sïsidum ich aig aubëemarr khüen monaaumam däi īchab mepeenpa õor mor ee sïsid arr jür wërmajim aajem. Chi mepeenau i khaphä naajim anaabá, i chadcha Ŋwandam Iewaakha sim. Mamu ich Jesuu büurjä amag iekhapiba aajeejim aajem.

*Jesuu Galilea durr Ŋwandam iek jaau phuurdus nürrarr
(Lc 4:42-44)*

³⁵ Jesuu ichdëu mag õor pöm monaautarr ag noram edaraawe phiiduwia phöbör igaau warphaapai ich ap majim aajem, õor chukag ee, Ŋwandamag jëwaan. ³⁶ Magbaawai Simonau tagam khüen ich khapeen düimua i jür wënurrawi oobaimaawai ³⁷ irig jaaujierram aajem, õor thumaam khüenau mag i jür wënurram.

³⁸ Mamu magbaawai jürr ichdëu amag magjim anum:

—Chawag dewam phöbör dakhapaim aarta wëttarau, jürr mamaam khüenagjä Ŋwandam iek agjö jawaag. Warrjä mag jawaanta mu bëejimgui ajim anaabá.

³⁹ Ich mag Jesuu Galilea durr õor nenuidëmpier Ŋwandam iek jaau nürranaa judionaan Ŋwandam iek jaaujem degjä jaaujeejim aajem. Mag nürramua õor mor ee mepeer khaigbam wai sïsidumjä warre dau daau öbeerpi maajeejim anaabá.

*Jesuu woun äb kokobé bënëu bar sïerr monaaupütarr
(Mt 8:16-17; Lc 4:40-41)*

⁴⁰ Biek äb woun phïe kha dodoso sim Jesús aig bëewia i khïirphee kanieu phöbkhachëwia irig, —Pua khös chirum khai, mag phïedau warre mu gaaimua chugpaabapüi aichëjim anum irig.

⁴¹⁻⁴² Magbaa Jesuu i dau aug khaugwi i gaai purnaa irig, —Mua pa monaaupüm khösi chirum. Monaaau chirsí magan ajim anum irig.

⁴³⁻⁴⁴ Magwia Jesuu irig, Mua mag puch monaaubarm oob õrag jawam ajim anum. Magju khääi nacha Jerusalén mawia Aai i jëeujem degam phadëg puch mor oopibaimä. Maimua Moiseeu iek phâtarr gaai jaau simjö puch monaaubarm paar nemchaain ofrendakha deebä ajim anum, puch mag monakha chirmsim õrag khap amkhii.

⁴⁵ Mamu Jesuu mag ich monaautarr õrag jaaupiba arrta ich nürrampierr jaaubaadëjim anaabá. Mag gaaimua Jesú tag phöbör ee parhooba öberju khaba, õor chukag chuhita sïsjim aajem. Mamu magum äba, mam phöbör igaau i sim aar durrpierram khüen i aar baarjeejim anaabá.

2

*Jesuu woun äb khapájusser khitum monaautarr
(Mt 9:1-8; Lc 5:17-26)*

¹ Jesuu mag woun monaaupütarr khur khääi khapancha khaba num ee, phöbör Capernaum anumag majim aajem. Mag mawia barbaimaawai sii phöbör eem khüenau i barbaimam khakhapdö jöisijim anaabá. ² Mag amachdëu i deg pabaichëm khaug athaawai aig bëe

thʉnʉmuā ñor pōm pos sīi puertdi igaau magwe phēu thʉnʉisijim anʉm. Jesuu mag pos thʉnʉm khʉnag Ěwandam iek jaau sñejim aajem. ³ Mag nʉm ee ñor jayapam khʉnau woun āb khapá juser khitamta pa bʉrkham gaai jiir aibeejierram aajem. ⁴ Mag aibeewi Jesús sim aar mag woun wai dubaag ēkha naajim aajem; pari mag puertdi igaau ñor phēu thʉnʉm khurau pōd ierrag wai dubju khaba aawai, ügthaas dihéu ür waaidʉtkhawia, chi Jesús sim ürʉʉ dihéu magar auwi, chi pa bʉrkham gaai jügadau jükhanaa mag chi khapá juser khitam eeg jiir burrpüijierram anaabá, Jesús sim aigcha, amach aunaan monaaupäiju khaphʉ narr aawai. ⁵ Jesuu amau mag khiiрju nʉmjā khaphʉ sñerr aawai chi khapá juser khitamugta, —Pʉ pekau thum ya mua chugpaabapüimgui ajim anʉm.

⁶ Mamʉ mag iekhabarm ūrwia Ěwandam iek jawaag ithee chi machnaan aig narr khʉnau amach wir aigpai, ⁷ “¿Ma chijāg wounta Ěwandam dau na mag khaigba i jūr iekha sīma? Āba Ěwandamau khabam chan maach pekau chugpaa auba aajem” ajierram anʉm. ⁸ Mamʉ amau amach ödegpai mag khiiрju nʉmjā Jesuu khaphʉ sñerr aawai amag, —¿Pārau khanthee pāach ödeg jāg khaigbata khiiрju nʉma? ajim anaabá. ⁹ ¿Wa mag pekau chugpaabarmjā dau daau ooba naawai pārau khiiрjuawai chadcha phithurg chukhu thumaam khʉnau mag iekhaju aai nʉm a nʉwa? Mamʉ mua irig, “Phiidʉwia pʉch pa bʉrkham ābamug phē auwia petā” akhiin, ñrau amach daúacha ooju, i monaau sīsi wa monauba khāijā ich mag sīsim. Magua pārau mʉ dēnjo chan cha mua jawaagpamjō abajugui ajim anʉm. ¹⁰ Mamʉ mʉch chi Emkhooi Iewaa Ěwandamau ich juapá deetarrau chadcha mug jēb gaai ñor pekaujā chugpajau aai chirʉm pārag khap amkhiiр, mua pārag oopikhimgui ajim anʉm.

¹¹ Magnaa chi khapá juser khitamugta, —Phiidʉwia, pʉch put ābamug juurwia, pʉch diig petā ajim anʉm.

¹² Magbaawai ag bürre chadcha phiidʉwia, ich wai bëetarr pa bʉrkham dñi ich putpa ābamug phē auwia, thumaam khʉn dakhiiр nem moná dawag öberbaadéjim anaabá. Mag öberbaadém oowi aig narr khʉn dauderra naisijim anʉm. Mag nʉm iekhau Ěwandam thö iekhamamua, “Ēwandam, ag na marau bʉrjā mug nem ooba aajemta īsta chadcha pua marag pʉch jua theeg oopibarm. Pʉchta chadcha chi jua thierriū Ěwandam” anaajim aajem, irig jeeumamua.

*Jesuu Leví ich dñi ëeurrattar
(Mt 9:9; Lc 5:27-28)*

¹³ Jesuu Capernaum phöbör ee mag woun monaautarr khur petajim aajem deeu Galilea thʉrrdöög. Mag mawia i barbaimaawai, ich aig jūram khʉn phēphēukhamua ñor pos aadeewai, amag Ěwandam iek jaaubaadéjim aajem. ¹⁴ Mag jaau sñewi petaau jöoi āb Alfeo anʉm iewaa Leví anʉmta ooimajim anʉm. Mag Leví Romaam gobierno dēn dēbpaar jeeujem arr aawai ñrau ichig dēbpaar phagaan bëejem ag mes bigaau pāar sñejim anʉm. Mag oobaimaawaita Jesuu irig, “Mʉ dñi marrau” abaawai, phiidʉwi, chadcha i dñi petajim anaabá, i kha ogdʉba nʉrraag.

*¿Khan jāgwia Jesús pekaupan dñi thach khoojeejī?
(Mt 9:10-13; Lc 5:29-32)*

15 Biek áb Jesús ich khapeen däi Leví di aig thach khö sñejim aajem. Maig naajim aajem íchab ich Leví khapeen agjö gobierno dën dëbpaar jéeujem khüun. Maimua íchab ðor khapan i éudee bëetarr aawai amach khaibagau thürphöökham khüunpa aig thunaajim aajem, Jesús däi ábam mes gaai thach khoowai. 16 Mag i makhuun däi ába thach khö sim aig fariseonaanau Êwandam iek jawaag chi machnaan dëimua chi Jesús däi wénrraajerr khüunagta jéechéjierram anum:

—Jäga jäg pär maestro sii dëbpaar jéeujem khüun däi pekau póm sñisidum khüunpa ába thach khö sii? ajierram anum.

17 Mamu amau mag iekhabarm ürwia Jesuu amag magjim anum:

—Kha monakha nám khüunau chan doctor igba aajem. Mor masim khüunta doctor iigjem. Mu chan bëurjä pekau chukhu wajapha khithéem aajem khüun juraanjä bëeba, muun ðor pekau pöoma khithéem khüun peerdu awanta bëejimgui ajim anaabá, khüirjug iiur aumkhüir. Maguata mag am pekau póm námjä igba, am däi thach khö chirabahab ajim anum, amjä Êwandam dënkhä awaag.

¿Khan jägwí Jesús khapeen surkhaba aajeejí?

(Mt 9:14-17; Lc 5:33-39)

18 Khääi áb fariseonaan igar nám khüun Juan chi ðor pör choomie khapeen däi thach khöba surkha naajim aajem. Mag nám ee ñrau Jesús sim aar wétwia irig maguimajieram anum:

—Fariseonaan igar nám khüun maimua Juan khapeenjä surkha námtha, ¿khan jägwia pü däi wénrraajem khüunta jäg surkhaba nu? ajierram anum.

19 Magbaa Jesuu amag magjim anum:

—Pärau oowai, ¿chi jua pär sim woun onee ich uai däi thach khö námich, irua ðor ich jua pär nám ee thärtarr khüun sii bëewia ökhüirjuu ohoodö naajë, surkhaawai bëurjä thach khöba? Magba aajem. 20 Magua ich agjö mu däi wénrraajem khüunjä surkhaba nám. Am surkhajuun, mug atag mu am jaajjö am däi chitum pär atham ed gayan chadau am amach khírauta surkhawia íchab thachjä khöba náisip aju, gaai machgau. Mamu muhgwiwe chan am surkhaju khaba námgui ajim anum, agtha mu am däi chiraawai.

21 Magnaa, 'Päädë khüirjubat ajim anum. Päraun chadcha pääch jöoinau jaaujerrjö thach khöba surkha nám. Mamu pärau jäg mua iek iiur jaau chirumjä khössinaa agjö warrgarm khüirjug chi jöojä agtha khösi wénrrumun, magan mag khüirjungan sii put iiur auwia jürr khajüa jöoi gaai phëekhabarnjöta sísímu. Äbmua khäijä put iiuriu khajüa jöoi gaai phëekhakiin, mag put iiur i pächdubaadémua chi kha sim ee thärrdubaadeeu warag ich warr sierr khääijä nem wäg sísímu. Magua chi mu iek ükha simua chan mug iek iiur mua jaau chitumjä ükhanaa pöd amach jöoin ijä agjö ürkhaaju khaba simgui ajim anum. 22 Wa magbam khai, vino ñrr achpamkhüir nemhëu jöoi dën thürkha sim ee pübarmjöta aju: Chi vino ñrr achpabaaadeewai, chi nemhëu jöoiraa siewai, áwatba jégdubaadee chi vinojä árbaadém däi chi nemhëujä ya tag serbiiba sísímu. Maguata vino ñrr achpamkhüran, agjö nemhëu iiur eeta püajemgui ajim anum amag.

Jesuu khan nemta jua üijem ed wauju aai sii a jaautarr
(Mt 12:1-8; Lc 6:1-5)

²³ Khääi äb jua üuijem ed Jesús ich khapeen däi trigodö ee dich wëtumua chi khapeenau trigo phier ahaug wëtmajim aajem. ²⁴ Mag trigo phier nüüm oowia Moiseeu Êwandam iek phä pumatarr wajapcha uerkhaajem khüunau Jesuug, —Pudé oobá: Jua üi nüüm ed aawai büürjä phidkhaju khaba nümta pu khapeenau jäg trigo phierraa khö wënurramwai ajierram anüüm. ¿Pua chan khaugbahab ajierram anüüm, jägpai phier nümjä nem pöm eeu nüüm däi äba sim?

²⁵ Magbaa jürr Jesuu amag magjim anüüm:

—Mamu ñkhaní mu khapeenau khaigba abar? Magan ñpärau chan Êwandam iek phä sim gaai thüürwai büürjä khaugbata aajeeb, rey David khakhtarrau ich khapeen däimua amach jäsöö aphöbaadee pan khötarr? ²⁶ Pärau khaphü nümgui ajim anüüm, warr Abiatar phadnaan pörkha sim jaar David ich khapeen däi Aai i jëeujem deg dubwia ag ee pan ofrendajö Êwandam ithee wai narr khöpüitarr. Mag pan parhoobam khüunau khöju khaba, äba phadëupaita khöju aai sëejim anaabá. Mag sërrta ichdëujä khöwi ich khapeenagjä deejimgui ajim anüüm amag. Mamu mag khötarr paarjä Êwandamau am chig abajim.

²⁷ Jesuu amag mag iekhawi ichdëupai deeu ümaai amag magjim anüüm:

—Jua üuijem edan, uu ñordam jua üi wënurramkhüirta Êwandamau deejim; mamu mag nüüm chan mag jua üuijem ed sükha wënurram gaaimuata maach uu wënurram anüüm khabam. ²⁸ Maguata much chi Emkhooi Iewaa mag jëb gaaijä iek theeg chirumuata thumaam khüunag khan nemta wauju aai nu a jaauju aai chirumgui ajim anüüm, jua üuijem ed awiajä.

3

*Woun äb jua jasar khitarr
(Mt 12:9-14; Lc 6:6-11)*

¹ Biek äb deeu jua üuijem ed Jesús mawi Judionaan Êwandam iek jaaujem deg dubimajim aajem. Maig woun äb ooimajim anüüm thoom juadam jasar khitum. ² Maig naajim aajem ñchab fariseonaan, Moiseeu Êwandam iek phä pumatarr wajapcha uerkhaajem khüun. Makhuunau Jesuug büürjä dau thöba naajim anüüm, amach dakhir Jesuu jua üuijem ed mag woun monaabapäaiwai irig, “Jagan pua chan jua üuijem edjä uerkhabata chirab” a iekhaag, mag nüüm däi ñchab magum gaaimua thethem khüunagjä i khaibag waupi jawaag. ³ Mamu Jesuu amau mag khüirju nüüm khaphü sërr aawai warag chi jua jasar khitumugta, —Phiiduwia dayag pidú, maimua mau õor järr dñnuubaichë ajim anüüm.

⁴ Magnaa jürr chi fariseonaanagta, —Pärau oowai ñkhan nemta maadëu wauju aai nu ajim anüüm, jua üuijem ed? ¿Óordam däi ajapha aju wa õor khaibag wauju? ¿Óor peerdu auju, wa õor thöoju? ¿Khani üucha sñ? a jëeujim anüüm amag.

Mamu amachig mag jëeutarr ni äbmuajä büürjä i iek ükhabajierram anaabá. ⁵ Mag ni äbmuajä ich iek ükhaba abaawai amag khüir masi eerpanaa warag ökhüirjuu aadëjim anüüm, ichdëu oowai amau büürjä wir aig amach khapeen dau ee aug khaugba nüüm oowia. Magwia chi jua jasar khitumugta, —Dayag jua habá ajim anüüm.

Mag chadcha i ipierr ügthaag jua habaawai warre jua monakkha sësijim anaabá. ⁶ Mag chi fariseonaanau amach dakhir mag woundam

monaaubapäim oobaawai khüir machgau warag amachta daau paaukhabaadëjierram aajem. Maimua rey Erodes igarm khüun chi thethemnaan däi äba biirdewia, "Jäga akhiin maadëu jäg Jesús pär auwia thöopükhamgui" a khüirju naisijim anaabá.

Jesuu Galilea thürrdö õor pöm monaaupäitarr

⁷ Maigmua Jesuu ich khapeen ich däi phë arrjim aajem, ich ag Galilea eepai thürrdö pöoma simug. Mag i mam däi õor khapaana Galileapien Judeapienpa wëtjim aajem. ⁸ Jesuu mag õor mor masim khüun monaau nürräm a ürphöbaadeewai õor pöoma i aig bëe thünaisijim anaabá: Jerusalenpien, phöbör Idumea anum aram khüun, döjä Jordán anum ee edau öbeerjem garm khüun, maimua phöbör Sidón anum däi Tiro dakha phöbördam nünidüm eem khüunpa bëejierram aajem. ⁹ Mag õor pöm bëe thünaawaita Jesuu ich khapeenag ya ag nawe jaau wai sëejim aajem, sii ich ithee bote khüir khaug wai naamkhüir, atcha õor pöm aadeewai thet ich phëuthü aum uguag ee waaidüag. ¹⁰ Ich mag ed Jesuu õor pöoma monaaukhapäijim aajem. Mag õor pöm monaauumam amach daúa oo narr aawaita warag jürram khüunau i gaai juacha pürchëm iigjeejim anaabá, amachjä monaauumkhüir.

¹¹ Mag õor pöm wëjööm ee naajim aajem ïchab, mor ee thöthörrsöm bën paraa sësidüm khüun. Magum khüunau Jesús oowai warag aig bëenaa, i khüirphee kanieu phöbkhanaa wiwiukhamuata, "Püün chadcha Ěwandam Iewaau" aajeejim anum. ¹² Mamü Jesuu chi mepeenag meeurrau sëujeejim anaabá, thumaam khüun jügdaar mag ich jaau wënräram uguag.

Jesuu ich däi ogduba wënräramkhüir doce jür autarr

(Mt 10:1-4; Lc 6:12-16)

¹³ Mag Jesuu õor pöm monaau nürrarr khur durrsi gaai waaidüwia ich däi wënrärrarr khüun eem ichdëu khösim khüun ich aig thürkha aujim aajem. ¹⁴ Mag ich aig thürkha auwia mag õor khapan ich däi wënräram khüun eem ichdëucha doce jür aujim aajem, ich iek õor ee jaau wënräramkhüir püyaag. Ich makħünta ich iek jaaujem khüunkha thürjim aajem, apostolnaan. ¹⁵ Maimua mag doce jür autarr khüunag ïchab ich jua theegjä deejim aajem, ich dënjo õor mor masim khüun monaunaa mor ee mepeer khaigbam sësidumpa jür wërpamkhüir. ¹⁶ Mag ichdëu doce jür autarr khüun thür, makħüun ajim:

Simón, (ichpai Jesuu Pedro a thürjim);

¹⁷ Santiago, jöoi Zebedeo iewaa, (ichpai ïchab Jacobo aajeejim);

Juan, agjö jöoi Zebedeo iewaa, chi Santiago eum; (Makħüun Santiago

Juan däita amach numwe Jesuu "Boanerges" a thürjim aajem, am ibħar wau thür; mag "Boanerges" a sim aiguin, khörg pagħumjö sīerrjēem a simu.)

Maimua mag tag

¹⁸ Andrés,

Felipe,

Bartolomé,

Mateo, (ichpai Leví a thür sëejim);

Tomás,

Santiago, chi Alfeo iewaa, (ichpai agjö Jacobo a thür sëejim);

Tadeo, (ichpai Judas anaa Lebeo aajeejim);

Simón chi Cananista, maimua

¹⁹ Judas Iscariote, (ich maguata ewag pawi thethem khuunag Jesús par deeju ajima, i thoomkhiir).

Mag ich khapeen ich däicha ogduba wenrraju khuun jarkha auwi degag bëejierram aajem.

*Õor iek meperauta Jesuug juapá dee siejim aajem
(Mt 12:22-32; Lc 11:14-23; 12:10)*

²⁰ Mag bëewi õrau i deg pabaichem khaug athaawai i aig õor pöoma biirdubaadejim aajem. Mag õor pöm bëe thuunawai büerjä juu par khabam gaaimua Jesujä thach khöba ni i khapeenjä pöd thach khöba naajim aajem. ²¹ Jesús aar mag õor pöm jurr phepheeukham gaaimua pöd thachjä khöba sim a ûr athaawai chi khodnaanau i awaan wetjierram aajem, lökiebaadeewaita mag thachjä khöba simpii awia.

²² Mag num d*ü*i ìchab Moiseeu Êwandam iek phap uatarr jawaag chi machnaan Jerusalén phöbör eemua bëetarr khuunaujä i igwia, “Jaan dösätnaan pör Beelzebu aajem d*ü*i khapeerkha siewai ag juapaauta jäg õor mor eem mepeenjä dau daau jurkhu*ui* nurrabahab” anaajim aajem.

²³ Mamu am mag iekha num ich Jesuu khaphusierr aawai warag ich aig am thürkha auwi amag, —Mua pärag jüeu ookhimgui ajim anum: ¿Pärau khiirujuawai meperau ichdüepai wir aig ichjöm khuun dawag jurkhu*ui* khai? Meperau chan bën khaigbam chawag jurba aajemgui ajim anum.

²⁴ Gobiernoou khaijä õor pöm ich igar thuunum järrcha thöonaa amach wir aigpai werbu*u*kiin, amach wir aigpai öbapäiwai mag gobierno ich mag nem juu theeg sierrabaju. ²⁵ Wa magbam khai, woun äb ich chaain d*ü*ipai meeukhawi amach wir aigpai werbu*u*kiin, warag aaidju. ²⁶ Ich agjöta simgui ajim anum, mepeerjä. Meperau wir aig amach eepai juurhi phiriupäikiin, magan warre amach öp*ü*juuta ékha phöbaadem.

²⁷ Magnaa amag, ’Päade mu seu awi wajapha khiirjubat ajim anum. ¿Khaiu mag num aig s*ü*i äb jierrnem wajapham d*ü*i ich di thuua sim aig dubwi i nem jigkhaju khai? S*ü*i khapanamaam khuunau wa i khaai üruucharamua i ibuuer auwi khabam chan pöd i nem jigkhabam. Ich agjöta siebahab ajim anum, mepeerjä. Mu i khaai juu theeg khaba chirakhiin, muajä pöd õor mor eem mepeen jäg dau daau jur werbajugui ajim anum.

²⁸ Mag iekhamamua ich Jesuupai amag magjim aajem: ’Päade päach jügaucha wajapha ürbat cha mua jawaagpam: Êwandamaun chadcha õor khaibag thumaa chugpaaju, am parhoob iekhamarrpa thum. ²⁹ Mamu pekau äb sim, maan mua Êwandam Akhaar juu theegau nem wau chitum oo numta warag mepeer gaai thu numu. Mag pekau chan Êwandamau büerjä perdonaabamgui ajim anum, i Akhaar igwiata mag iekha naawai. Magua Êwandam Akhaar igwiata mag khaigba iekhamun, mag wounan Êwandam d*ü*i iekkhor pöomata ich mag chirsijugui ajim anum, perdonaajä khaugba.

³⁰ Jesuu amag mag iekhatarran, Moiseeu Êwandam iek phap uarr jawaag chi machnaanau ich Jesús igwia “Jaan Beelzebu d*ü*i khapeerkha siewaita jäg nem juu theeg õor mor eem mepeenjä jurkhu*ui* nurum” a iekha narr aawai ajim aajem.

*Jesús eeugpeenau amach äd d*ü*imua i d*ü*i iekham ig narr
(Mt 12:46-50; Lc 8:19-21)*

³¹ Mag nūm ee ich Jesús ād i eeugpeen dūi i aig bēejierram aajem. Mam sīl ūr pōm thānūm khurau pōd i aar dubba, daauggajārpai nūisiviia jūrr amach garmuata dawag i thār naajim aajem. ³² Magbaawai i aig narr khūunau irig, —Pu ādau pu eeugpeen dāimua pu üphūinpa daauggajār pu jūr wēnūrrum, pu dāi iekhaag aajem a jaaujierram anūm irig.

³³ Magbaa ichdēu amag, —¿Chijā agá mag mū ād, maimua chijā khūun agá mag mū eeugpeen? ajim anūm.

³⁴ Magnaa ich bigaau ohoodö narr khūunag eerpanaa magjim anūm:
—Chamū khūunta mū ād anaa mū eeugpeenau. ³⁵ Mūrūgan Ēwandamau khōsimjō nem wau nūm khūunta mū ād anaa mū üphūinau, maimua īchab makhuunta mū khodnaanau ajim anūm amag.

4

*Wounau nemjīir dau phōthurtarr ag nem īgkhaa
(Mt 13:1-9; Lc 8:4-8)*

¹ Deeu ūmaai Jesuu Galilea thārrdö igaau Ēwandam iek ūrag jaaubaadējim aajem. Mag irua jaau sim ūurwai, sīl ūr pōoma ich bigaau pos phūurbaadeewai, aig bote sierr ee waaidūwia, dō jārraapai oo jōisijim aajem, jūrr mammua jawaag. Magbaawai ūr pōm mag thūnarrau durrpaimuata i iek ūr naajim aajem. ² Mag mos igaau ūr pos thūnūmag ejemplodampa jaumamua, —Mua pārag nem īgkhaadam jaaukhim; wajapha mū iek ūrbat ajim anūm.

³ Maimua magjim aajem:

—Biek āb, woun āb trigo dau phōon majimgui ajim anūm. ⁴ Mag mawi chi nemjīir dau irua phōtarr, āaurag bū diichjem ee burrijim aajem. Magbaa nemchaain bēewia sīl thumaa khōkhūipūjjim aajem. ⁵ Maimua āaur khūun sīl mokpōr jooodög eeta burrijim aajem, ajappai jēb chukhu sierr ee. Makhuunan chi tharrphēen ūu jōpcha tharrphējim aajem. ⁶ Mamū mag durrkhu ūrhā sim iekhau pōd ierr khaar jērkhaba ūrhāta khaarkha khēkhēd arr aawai, ed pechag wābaadeeu, sīl ē nanauk aadēmua phuabaadējim aajem. ⁷ Maigmua īchab tagam phōtarr, miudō arr ee burrwia, chi miiuta nemjīir khāajā bāau khaphī bāauwi, sīl chi nemjīirdam ichdēuta pōr pārēu ich magpai dau aphūu nūisijim aajem, sirphēg ee ag gaai jopjā jopba. ⁸ Mamū tagam ūu jēb wajaug ee burrtaran wajaug öbērwia ūu nem ajaug sīl phur jopjim aajem, nem bich dapag maimuajā bich thāa, maimua pogkha bich daii; mamū mag sīsidūm chan būrjā chi vano chukhu.

⁹ Mag īgkha ūbaadeewai aig ich iek ūr narr khūunag, 'Keena, jūg ūrhānaa chamag nem īgkhaadam mua jaaubarm wajapha ūrbat ajim anūm amag.

*Khanthee ejemloouta Jesuu mag nem jaaujeejī
(Mt 13:10-23; Lc 8:9-15)*

¹⁰ Mag Jesús aig ūr pos thūnaawia ya ūr jiggudā khabaadēm ee, ūordam agtha i dakhapai i khapeen dūi āba ohoodö narr khūunau khap aag irig jēeujierram aajem:

—Ma chaig pua nem īgkhaadam jaau sīerrau ¿khani jaau simma? Marag jaaubā ajierram anūm, wajapcha khaphū aag ithee.

¹¹ Magbaa Jesuu amag magjim aajem:

—Pārāu khaugam khōsi ūr naawai muachdēun warre pārag khaphū api chirūm, jāgata Ēwandam ūr thāar ee sīeicheejē. Pari ar i iek būrpaijā ūkhabam khūunag sīl nem īgkha nūmuapaita jaaujemgui ajim anūm,

¹² maagwai mag sīi khajapham nem īgkhaadamjöpai ūurwai par amau amach jügucha ūrnaa amach dakhīir nem wau nām oo nāmjā oobamjō amkhīir; mag nām gaaaimua ēwandamajā amach khaibag chugpaapi jēeuba aawai ēwandamau am khaibagjā chugpaaba amkhīir.

¹³ Maimua amag, 'Mag nem īgkhaadam merag chukhu khit̄mjā pārau khaugbata nū? ajim anām. Mag phithur khaba simjā khaugba nām chan magan deeum nem jaaukhiinjā ḥpārau jāga khaugjuma? ajim anām. ¹⁴ Cha mua nem īgkhaadam pārag jaaubarmūn mūga simgui ajim anām: Chi nemjīir dau phō nārrarr woun, woun āb ēwandam iek ñor ee jaau nārrāmjōta sim. ¹⁵ Maagwai mag chi nemjīir dau ñor bū diichjem ee burrtarr, sīi ar ēwandam iek jaau nām ūrjem khūnta jaau simgui ajim anām. Mag ūrnaa buchkhun khaugtarrdam meperau bēewia pōr eem warre khīir akhoopibapāiwai ūrba arrjōo thāba nāmgui ajim anām. ¹⁶ Maagwai ãaur khūn, chi nemjīir dau ar mokpōr jooodög ee burrtarrjōta naabahab ajim anām. ēwandam iek ñor jaau nām amach jügucha ūurwai warrpemān amau khōchag ükha nām. ¹⁷ Pari mag chi nemjīir wajap khaar khaba arrjō agtha ēwandam iek gaai ubū khaba naawai, mag ēwandam iek amachdēu ükha nām gaaaimua amach phithurg auna, bigaum khūnaujā amach dāi khaigbajujo aadeewai, sīi warag agug oobamjō öbērwi weetjemgui ajim aajem. ¹⁸ Maagwai ãaur khūn sīi nemjīir dau miudō arr ee burrtarrjōta nāmgui ajim anām. Amau īchab ēwandam iek ūrm khōsi ūr nām, ¹⁹ pari ãsie deeu ewag khīirjuajerram. Am khīirjugan ãba riknaan khajuuta khīirju sīsidūm, nem thum paraa aag. Mag khīirju sīsidūm gaaimuata īchab, mag nemjīir sirphug ee aadeewai sīi dau aphū chēba nāisierrjō, ēwandam iekjā thāraucha ükhawi i ithee nem wajapha wawaagjā serbiiba thūnaabahab ajim anām. ²⁰ Pari ãaur khūn thūnāmgui ajim anām, ar ēwandam iek thāraucha ükhawi, i dau na agchanaa, nem wajapha waaujem khūn. Magūm khūnau ar ēwandamau nem wajapha waapi jaauwaijā nem par daúa ooba aajem. Mag waum khōsi wau naawai amachdēu nem wauju ayagpierr waaujem: ãaur khūnau nemjīir chi chēmiejō dürrcha, ãaur khūnau agpier-pai, maimua ãaur khūnau buchkhunpai. Mamū thumaam khūnau ichiita ichdēu khōsimjō aajem a jaumajim aajem.

*Lámpara nem īgkhaa
(Lc 8:16-18)*

²¹ Mag jaautarr khur amag magjim aajem: 'Pārau oowai, ḥkhaiú ñtdau paanaa sīi bathēe eegar wa nem bū ee khāijā ausīujē? Órau mag ausīuba aajemgui ajim anām. Ñtdau paanaa dau garta ausīujemgui ajim anām, dau araraa oog. ²² Ich jāgta sīebahab ajim anām agjō ēwandam iekjā. Íwe chan ñrau agtha wajappai khaugba nām, jāga ēwandamau ñor peerdu auju. Mamū jāg õt būug nem oowai dawaa oojemjō, mūg atagta amau wajapcha khaphū nāisijugui ajim anām. Chi mag khaugba nām khūnan agtha khīchag ee nem oo nāmjōta nāmgui ajim anām, būrjā khaugba.

²³ Magwi ich Jesuupai, 'Jüg ūrūnaa cha mua jaau chir̄mjō abat ajim anām amag. ²⁴ Maimua magjim aajem: Pārau mua nem jaau chir̄mta pāach thāraucha ükham khōsinaa, pōr ee auna warag khaugam khōsi amān, ich ēwandamau agjō pāar pōr öphēr apiju, ich iek ajapcha khaphū amkhīir. ²⁵ Ar chi thāar onee ūrm khōsi ūr nām khūnag ēwandamau

warag khīrjug deejugui ajim anum, ich iek khapcha amkhīr. Mamu ar ūrmaphapai ūr nām khūn khīrjug eemān, cha mua jaau chirumjō deeu ich iek sīepiba, khecheu aumajugui a jaaumajim aajem.

Nemjīr dau bāaumam ag nem īgkhaa

²⁶ Mag jajawagmamua īchab ich Jesuupai, 'Pārag deeum ejemplodam jaaukhimgui ajim anum, jāga aajē ūrau mag mu iek ükham khōsi ükhawi amach thāar ee aauwai. Mag mu iek amach thāar ee au nāmān, woun ābmua nemjīr daudam jīr sīubarmjōta simgui ajim anum. ²⁷ Mag jīr sīubaawai tharrphēwia edaram magwe bāau ēēekham. Mamu mag bāau ēēekham chan chi jīrtarrajā būrjā khaugba sim, jāga mag ich appai bāaumamua ügthaapagmá. ²⁸ Maan mag simān, ya jēb ee sīewai chi jēbēuta ich appaimua mag bāaupi sim khabahab. Nacha tharrphēwi bāau sim, maimua dārrcha aadeewai bi phūphūid aadēwi ūui jōisim. ²⁹ Maimua mag thānūu awi ya phur aadēm. Mag phur aadeewai thumaam khānau ya khaphu nāmguí ajim anum, thāju aai aadēm. Magbaawai thānūwi deg paa thānūujem. Ich agjöta simgui ajim anum īchab mu iekjā: Ūrau khaugmampierr bābāwagmamjōta sim, warag ich Ēwandamau khōsimjō wēnūrraa khaphu paaukhamaawai.

Nemjīr mostaza dau ag nem īgkhaa

(Mt 13:31-32; Lc 13:18-19)

³⁰ Jesuu mag jaaumamua, '¿Pārau khaphu nu, jāga sim abarí Ēwandam iek mua jaaau chitum, maimua khanjöta sim a mua pārag jaaubarkhiin? ajim anum. ³¹ Mug mua jaaau chitum iekhan, mostaza daudam woun ābmua ich dikhu gaau jīr sīubarmjōta simgui ajim anum. Icba nemjīr daudam thumaam khān khāijāi būrūucha khitum. ³² Pari mag bārū khitumta jēb ee jīr khērbarmān sīi pabü pōm ādēe bāaujem. Magbaawai nemchaain bēewi chi piu gaai amach di ēeujem. Ich agjöta simgui ajim anum īchab mug Ēwandam iek mua pārag jaaau chitumjā: Muugwaiwe chan khapan khabata ükha durrum; pari mag durrumuata warag nem pōm aaidubapāaiwai ūor khapankham khānauta ükhaju a jaaumajim aajem.

Jāgwi ejemplodo jaaumamuata Jesuu nem jaaujejjim aajē

(Mt 13:34-35)

³³ Mag ejemplodampa jaaumamuata Ēwandamau maach peerdu aaujem iek Jesuu jaaujejjim aajem, magum gaaimua wajapcha khap amkhīr. ³⁴ Mamu ejemplodo chuk chan mag ðor pōm wējōmag būrjā nem jaauba aajeejim anaabá. Mag ejemplodamaupa nem jaaumatarra ich khapeen dāi amach appai aadeewain deeu wajapha amag jaaujejjim aajem, wajapcha khap amkhīr.

Jesuu phū dāi phūas thumbapitarr

(Mt 8:23-27; Lc 8:22-25)

³⁵ Ich ag edpai ya kheuraa aadēm ee, Jesuu ich khapeenag, — Wēttarau ajim aajem, dō khījār thārrdō igaaau.

³⁶ Maimua chadcha ðor aig narr khān phēphawi, ya ich Jesús bote ee waaiduwia oo wējorr aawai, chi khapeenau i joo arrjim aajem. Mag am wētum dāi deeum bote aig narrjā agjō am dāi wētjim aajem. ³⁷ Mag am dōjārr paaukha phōbaaderr agtha pōm khaba nām ee, phū theeg wēbaadēmuā sīi phūasdau baupa jōsijim anum. Mag phūas baupa aadēmuā bote ee phūasdau sog bēbēekhamua ya chi boteeu āwatbajujō ierrpamaa

ajim anaabá. ³⁸ Mamu mag nūm ee ich Jesú斯 bote khua pörkhau gaai sīuba khāi jörrajim aajem. Magbaawai i khapeenau jāphierr nūm iekhau i phiriupäiwia irig, —¡Maestro, phiidubá! Pua chan mug maach khōomamjā khaugbabah ajim anūm irig.

³⁹ Magbaa Jesú斯 phiidubá mag phū theeg thānūmug meeurrau sīunaa īchab phūas meeukha thānūmugjā “Thumbabaad” abaawai, warre dōjā meuu sīsijim anaabá. ⁴⁰ Magwi ich khapeenagta, —¿Khan jāgwi pāar jāg atcha jāphierr nūma? ¿Pārau mu mug pāach dūi mu chitumjā khaugbata nū ajim anūm, jāgcha jāphieraag?

⁴¹ Jesuu amach dakhīir mag phūas dūi phūpa meeukha thānarr thumba atham oowia dauderra nūm iekhau, “Keena, ¿mūn khanim wounta jāg phūujā phūas dāimua i ipierraa nūma?” a jējēeu aajeejim anaabá amach wir aigpai.

5

*Jesuu woun āb dösät bēnēu baarjerr bēn chugpaatarr
(Mt 8:28-34; Lc 8:26-39)*

¹ Mag khodjörröö awia Gadara durr phēubaimajierram aajem, ich ag thārrdö eepai thoom igar. ² Mag phēubaimawia Jesú斯 bote eemua waaidubá durrpabaadēm ee, i khīrphee woun āb dösät bēnēu bar simta durr ujā aarmua i aig khaphig bēejim aajem. ³ Mag woun sīi ujā ee õor aukheerjem jēbdegpai sīejeejim anaabá. Mag sim chan par õrau pēr aunaa cadenau jū sīsiukhamjā pōd jū wai naaba aajeejim anūm. ⁴ Mag juapa theeg sīewaita biek khapan parii õrau cadenau bū jūnaa juapa jū sīsiukhamjā, sīi warag chi cadenta thārrēu pēpua aajeejim anūm, ni ābmuajā pōd pēr wai sīeba. ⁵ Mag siman edaram magwe sīi pabū eeta narranaa ujā ürūm magwe narrabajeejim anaabá. Mag narramen sīi parhooba ääagmamua mokdau juajā gar aunaa ichdēupaita ich phārmaajeejim anūm. ⁶ Mamu mag narramua warpwe Jesú斯 oo athaawai sīi warag i simugta khaphig bēewia i khīrphee phōbkhabaichējim anūm. ⁷ Mag phōbkachēnaa thet wiiu anaa irig, —¡Jesú斯, cha Ēwandam ügthaa phuu nūm Lewaa! ¿Khantheeta pua mu mug khaibag waubaichēma? ajim anūm.

⁸ Chi wounau ich garmua Jesuug mag iekhatarran, maan Jesuu ya ag nawe chi mepeer mag woun mor ee simug chawag öbērpi jaautarr aawaita irua mag iekhajim anaabá. ⁹ Magbaa Jesuu irig, —¿Pa khan a thūurjēwi? ajim anūm.

Magbaa chi wounau, —Muun “Mepeen Phōbör” a thūurjemgui ajim aajem, maar nem khapan sierrjēe aawai.

¹⁰ Ich mag wounau irig ö bürūu aadēp aajeejim anūm, maigmua warp chi meepen järkhūipüim ugua. ¹¹ Maig dakha durr bükħarr khūsnaan khapan phathau jär khō wēnūrrarr aawai ¹² chi meepenau, —Magan ar chum khūsnaan khapan thānūm aar maar pāwi jūrr jākhūn khūsnaan eeta marag dubpi jaaubá ajierram anūm Jesuug.

¹³ Magbaa chadcha Jesuu mag chi woun mor eem meepenag öbeerpi jaauwi, jūrr mag khūsnaan khapan dos miljō narr eeta dubpi jaaubaawai, chadcha makħħan eeta dubphōbaadējim anaabá. Mag meepen khaigbam pōm khūsnaan ee dubphōbaadeewai sīi parhooba khaphig phōbaadēwi ithurmug ürmua thārrdö ee durbagħka sīi dō ee jogaa khēchdubjim aajem.

¹⁴ Mag oobaawai ajap jāphierrwi chi th̄a narr kh̄un parhooba khaphig phöbaadējierram anum, õrag jawaan. Mag wëtwi phöbör eejā jaauwi maimua phöbör igaaau di ââbdō nññidum eem kh̄unagjā thumwe jaau-majierram aajem. Amachig mag jaaumaawai ag bürre õrau aar oon weetjeejim anum. ¹⁵ Mag wëtwia Jesús aar barimawia ooimaawai, chi woun mag dösät däi sîerr khajūa wajapha jūawia maach kh̄ir ich mug Jup oo sim ooimajierram anaabá, sîi magam bën khaigbam pöm mor ee chukhu sîerrjö, monakha. Mag oowai õor dauderra naajim anum. ¹⁶ Mam mag amach daúacha Jesuu mag woun bën chugpaap̄iwia chi kh̄usnaanjā lökiewi dö ee jogaa khéchtarr orr kh̄unau jûrr deeum kh̄unag nem īgkhamajierram aajem. ¹⁷ Chi ag perás joobaajerr kh̄unau mag ūrbaawai Jesuug jajaau aajeejim anum, amach durrmuwa chawag mamkh̄ir. ¹⁸ Mag ich jürbaadeewai, deeu maag awi, ich bëetarr boteeg mawi ag ee waaidubaadējim aajem. Mag i mam oobaa mag chi dösät bën wai sîerrau ich arrmkh̄ir irig jéeujim anaabá. ¹⁹ Pari Jesuu ich däi arrbjim aajem. Sîi irig warag, —Pech diig mawia pech khodnaanag jaaubamí ajim anum, jâga Éwandamau üu p̄e dau ee aug khaugwia p̄e monaabbar. ²⁰ Jesuu ichig magbaawai chadcha i ipierr mawia Decápolis durr phöbör nññidum ee õrag jaaumajim anum, Jesuu i dau aug khaugwi üu i bën chugpaatarr. Mag jaaumam ūrwi thumaam kh̄unta jügderra naajim aajem.

*Jairo kha maimua uui abmua Jesús khajūa gaaipai partarr
(Mt 9:18-26; Lc 8:40-56)*

²¹ Mag chadcha Jesús deeu Gadaramua durbawia, thoom igar nacha ich sîerr aar barbaimaawai, õor pöm i bigaau phurbaadējim anum. Magbaawai pöd durragjā maba, ich aigpai dö igaaau sîsijim aajem. ²² Mag õor pöm phêphēukham ee, woun âb Jairo a thâr sim i aig bëejim aajem. Mag jöoi judionaan Éwandam iek jaaujem deg chi pörnaan thunum eem ajim aajem. Mag bëewia, Jesús bükh̄urr phöbkhachëwia, ²³ chaigpamamua, —Mu khaan parba jâ eemuapai khérumta oo p̄ajim, mu di aar marraugui ajim anum. Mua khaphu chirum, puata mu kha jua p̄urm̄an üu i peerdu aujugui ajim anum ich Jairoou.

²⁴ Mag Jairoou ich di aar eeurrbaicheewai Jesús chadcha i däi majim aajem. Mag i mam däi ïchab õor pöm i ëudee phêeudu wëtmajim anaabá. ²⁵ Mag õor khapan pos wëtum ee uui âb sîejim aajem, doce años sîi phomieu bar sim. ²⁶ Mag khitum̄an wajap uui dau aug waaujeejim anum, doctornaanag ich monaaupiju ëkha numjā pödba aawai. Parii bënhé gaai ich phatkondam wai khérarr thum gastaapütarrjā bûrjā monaauba, waragta eeg pamaa ajim anaabá. ²⁷ Ich mag uuyau ûr athajim anum, Jesuu õor mor masim khun monaau nñrrum. Ichdëu mag ūrbaawai i aar õor pos thunum ee thet phêeudu mawia ëugarmua meraa i khajūa gaaipai sîi p̄rimajim anaabá. ²⁸ Irua mag meraa p̄rimatarran, ich Ödegpai, “Sîi mua i khajūadam gaai p̄rbarmuapai mu monaau sisiju” a kh̄irjuwiata mag p̄rimajim anaabá. ²⁹ Mag chadcha irua Jesús khajūa gaai p̄rbarm bürre chi phomie mag thunarrjā warre thababaadee warre ich mag monaau sîsijim anum. Magbaa uuyau ïchab warre ich kha juubaadémjā khaug athajim anaabá. ³⁰ Mam ïchab mag ich gaai p̄rbaichëm bürre

Jesuu khaug athajim anum, Ŋwandam juapá ich gaai simua uai ãb monaaubapüim. Magbaa Jesuu mag ðor pos thunumag eerpanaa, —¿Khaiuta mu khajúa gaai pürbaichéma? ajim anum.

³¹ Magbaawai jürr ich khapeenaupai irig, —¿Jäga mag khaiuta mu gaai pürbaiché aju? Pua oobahab, õor khapan pach aig phëphëukham. Mag nám mag “Khaiuta mu gaai pürbaiché” a sîeb ajim anum irig.

³² Mamu mag jéeu buburrkhamjä ni ãbmuajä ichig jaauba aawai ich bigaau ðor nám khunagta oophuurdudu ajjeejim anum, mag ich khajúa gaai purchétarr ookhaawai. ³³ Mamu mag meraa i gaai pürtarrta ich khaug athaawai jâphierr nám iekhau sii kha duui Jesús aig bëewia i khüirphee kanieu phöbkhabaichéjim anaabá. Magwi chadcha meerba jaaujim anum, mag ichdëu i khajúa gaai partarr. ³⁴ Mag ichig meerba jaaubaawai Jesuu irig, —Mua pach monauju khaphu mu gaai purchétarr gaaimua, uu pu monauwi peerdujä peerdü hisimgui ajim anum. Ya pu monakha hisiewai pach diig maju aai umgui ajim anum irig.

³⁵ Jesús agtha mag iekha dñum ee, mag judionaan Ŋwandam iek jaaujem degam chi pör Jairo anum di aarmua ðor bëewi irig, —Kakë, ya aaunaanaaujä pöd ãwatba abarm; idëu Maestro slobá ajierram anum irig. Ya par maach aar i mabajup ajierram anum.

³⁶ Pari Jesuu amau mag jaaubaichémjä asekasba, chi Jairoogta, —Oob khüirjum; sii mag khääi warag puch chaai oo wai chitaju khüirjugta wai chirsí ajim anum irig.

³⁷ Maimua ya warag Jairo dñi i di aar mam arr aawai ich mam dñi ðor khapan arrbajim aajem. Äba ich dñi arrtarr khunanan Pedro dñi Santiago ajim aajem, maimua Juan; makhuun thärjuppai arjjim aajem ich dñi. ³⁸ Mag wëtwa di aar barimawia ooimaawai Jairo deg sii bïep sereu thunum dñi ðor phogdu thunumjö thunum ee jürram khunau üapépérkhamta ürimajierram aajem. ³⁹ Magbaa ich Jesuu ierr mag am sereu thunum aar dubwia amag, —¿Khantheeta mag atcha sereu thunáma? ajim anum. Oob bïemiet. Chaai meebsa sii khääi khérüm khabahab ajim anum amag.

⁴⁰ Mamu Jesuu mag chaai meebsa siiita khääi sim abaawai aig narr khunau warag i wau iekha naajim anaabá. Mamu ich gaai iukha námjä am iek asekasba, warag thumaam khunag dawag öberpi jaauwi, chi binaandam dënnaan maimua ich khapeen thärjup ich dñi phë arrtarr khunpaita ich dñi ierrag dubpijim aajem. ⁴¹ Mag chi binaandam aar dubwi, i juadam gaai pur aunaa irig, —Talita, kum ajim anum. (Mag sim aiguin maach meúan, “Uuikhaardam, phiidubaad” a simu.)

⁴² Magbarm bürre chadcha phiiduwia ðor dakhüir monakha dñr nñuu khabaadéjim anaabá. Mag oobaawai chi dënnaan maimua ich Jesùs khapeenpa warre dauderraan nñisijim anum. Ich mag chi daupeerdam Jesuu phiri autarr, doce años sijim aajem. ⁴³ Mag phiri auwi chi chaairag thachdam deepi jaaujim anum, khömkhüir. Mamu mag daupeerdam ichdëu phiri autarr chan büürjä aig narr khunag jaaupibajim aajem.

6

*Nazaret phöbör eem khunau Jesús isegtarr
(Mt 13:53-58; Lc 4:16-30)*

¹ Mag chaai chi meem arrta deeu phiriu auwia, Jesú ich bääutarr durr phöbör Nazaret anumag petajim anum. Mag i petam düi i khapeenjä i düi wëtjim aajem. ² Mag mawi barimawia, ya juu üujem ed pabaadee, maar meeun Êwandam iek jaaujem deg mawi Êwandam iek jaaubaadëjim aajem. Mag irua jaaumam ūrwia aig õor pöm thunarr khüünau jügderaa nüm iekhau amach wir aigpai jëjëeukhamua mag naajim anum:

—¿Magum iek ichdëu jamta khaugimta mag iek pöm jaaumáma? ¿Jäga jäg õor monaau nurráma? anaajim anum. ³ Keena, pärau oowai, ¿ich mag woun kalpinter khabá anaajim anum, María iewaa? I eeugpeenauwai, Santiago, José, Judas maimua Simón. I üphuun khabahab īchab ar muig ich mag phöbör ee naajem khüün; maagwai ichjä maadëu khaphu nüm, ich muigui aawai.

⁴ Pari magbaa Jesuu amag magjim anum:

—Chadcha deeum durram khüünau nügg Êwandam iek jaau wënrrum khüünag eenaam düi ajapha aba aajeeb. Pari mag sim jürr dich bääutarr durrpai chan am kha khöchkhabanaa amach khodnaanau ni amach düi äbam deg joobaajem khüünaujä am kha isée aajemgui ajim anum amach khüircha.

⁵ Mag warag maig chan Jesuu õor mor masi narr khüün thum juu purbajim aajem, amachdëu mag irua jaau sim ükhaba arr gaaimua. Daudam khapan khaba ichdëu juu pürtarr khüünpai monaaupüijim aajem. ⁶ Mag ichdëu Êwandam iek jaau khitum ükhaba nüm oowi ich Jesúpata warag thumaa khüirjuwi ökhüirjuu aadëjim anaabá.

Magbaawai ichta warag mawi jürr aigmua phöbördam dakha s̄isidum ee Êwandam iek jaau nurrabeejim aajem.

Jesuu ich khapeen doce Êwandam iek jawamkhüir püitarr

⁷ Mag nurrumua Jesuu biek äb ich khapeen doce ich düi ogduba wënrraaajerr khüün äbam aig thürphë auwi nunumdo püyaagpajim aajem. Mag püyaagpamua īchab ich juapa theegjä amag deemajim anum, mag juapaau õor mor eem dösät bën khaigbampa ich dënjo jür wérpmamkhüir. ⁸ Magwia īchab khad ee khömaagjä bürjä amag nem inag arrpiba, ni talegdijom, thachjom, ni phatkhonjä arrpibajim aajem. Äba arrpitarran bordondampaita arrju aai nüm ajim anum. ⁹ Ich agjö zapatjä amachdëu jüa narrdampai arrpiwi khajüajä amach mor gayam düipaita wëtju aai nüm a jaaujim aajem, deeum theg jüjüa aagjä arrba.

¹⁰ Mag jaauwi īchab, —Päach wënrrumpierr päächig di jaaubarm degpai kheeupaawai khäbat ajim anaabá, pääch maigmua chawag wët nüm ora. ¹¹ Dégölp khäijä õrau amach deg pääch dubpiba abaawai, wa päächdëu amachig Êwandam iek jaau nüm khäijä ūrba abaawai, warre amach dakhüirwe pääch bü gayam jëb üurphë üurphënaa päächta ärëubaadët ajim anum. Pärau magmän magbarmuapai amag, “Päach jäg Êwandam iek ūrba abarm gaaimua ich düita khüir khaphu abat” anumæugui ajim anum.

¹² Amachig magbaawai chadcha ärëubaadëwia phöbörpierr õrag Êwandam iek jaaumamua, “Päach pekau pöoma nüm äsie ewag khüirjuwia Êwandamaga chugpaapi jëeubat” aajeejim anum. ¹³ Mag jaau wënrrumua īchab dösät bënëu baarjerr khüün mor eem bën khaigbampa jür wérpnäa, pabü olivo anum khaúa õor khamor masim khüünjä kha phurnaa, Êwandamag jëeubaa õor pöm monaaupüi maajeejim aajem.

*Rey Erodee Juan ñor pör choomie khararrpii sīerr
(Mt 14:1-12; Lc 9:7-9)*

¹⁴ Jesuu mag ñor mor masim khuan pōm monaau narrum gaaimua sī ñor ee thürphōo sīejim aajem. Mag nām ee Rey Erodee ūr athajim anām, irua nem wau narrum. Mag ichdēu ūr athaawai Jesuuta Juanpii awi, “Maan Juan ñor pör choomie khararrta deeu iiu phiidewia mag narrum; maguata mag ñor mor masim khuanpa monaau narrabahab” aajeejim anām. ¹⁵ Mamu irua mag sim ee bigaaum khuanau, “Jā warr jöoingar Ēwandam i jaumie Elías aajerr khabahab” aajeejim anām, Jesús igwia. Mamu jūrr magbaawai ãaur khuanau, “Jā sīi warr jöoingar Ēwandam i jaau-jerr khuanjō Ēwandam iek jaaujem khabahab” aajeejim anaabá. ¹⁶ Jūrram khuanau mamagkham ūrbaawai chi rey Erodee, “Mūrug chan ma chan deeum khabam. Mua khūrjuawain maan Juan chi ñor pör choomieu, ar mua i ò thappipitarr. Ichta deeu iiuwia mag narrabahab” aajeejim anām.

¹⁷⁻¹⁸ Irua mag sīerran mūg ajim aajem: Maata ich Erodee ich naam Felipe ūi Erodías anāmta khecheu auwi ag dāi sīejim anaabá. Mag itheeta Juanau chi reíg, “Pua pōd pach naam jua eem ūi khecheu auwi pach ūikha auju khaba simgui” ajim anām. Mamu sīi ichig magbaawai warag Juan par aupi jaauwi, cárcel deg phāar sīupinaa, cadenau jū sīupijim anaabá. ¹⁹ Mamu mag nām ee chi Erodes ūi Erodías anāmu Juanau mag iekhatarr gaaimua thōopimjā khōsi thēnaajim anaabá. Pari mag nāmta pōd thōoba aajeejim anām, mag chi jayau thōomkhīr jaaubam aawai. ²⁰ Mag nām dūi chi rey Erodeejā Juan ökhö aajeejim anaabá, irua oowai Juanau chadcha Ēwandam dau na nem agcha waunaa ãba i iekpai jaaujerr aawai. Maguata Juanau ichigcha ikhūaba iekhamamjā magumjā igba, warag ūrm khōsi i iek ūrnaa sīi ich ödegpai, “¿Jāgata akhiina?” aajeejim anām.

²¹ Mag nām ee Erodee ich añó cumplii nām ed phiejāb pōm waupijim aajem, phiesta khaag. Magwi chi thethemnaan ich garcharam khuen dāi, comandantenaan maimua Galileapien agjō chi thierrnaanpa ãba thürkhūipüijim aajem, ich aig thach khoon bēemkhīr. Magbarm eeta īchab Erodiaaujā Juan khaibag wauju dawaa phithurg chukkhu oo athajim anaabá. ²² Mag am thach khō nāmta, chi Erodías kha bēewia ñor dakhīr jemkhabaichējim anām. Mag jemkhabarm chi reiu ich dāi ãba thach khō narr khuan dāimua khōigjierram aajem. Mag wajapha jemkhabarm oobaawaita chi reiu ich bāaurrag, —Pachdēu nem khōsim mūrug jēeubá, mua pārug deeju pachdēu nem igbarm ajim anām.

²³ Mamu mag ichig nem jēeupipikhamjā chi dauperau bāurjā jēeuba aawai ichdēuta deeu pāaba irig, —Chadcha māch imerba parhoobam nem pachdēu khōsim mūrug jēeubarm mua pārug deebajupa. Pua mūg durr māchdēu jāa chirum eem jārrcha khāijā mūrug jēeukhiinjā, ichiita mua deeb khaba pārug deejugui ajim anām.

²⁴ Chi rey Erodee pāaba ichig mag jēeupipikhamjā jēeuju khaugba aawai ich ãd aar mawi jūrr ich ãdagta jaauwimajim anaabá, ichig khūrjugdam deemkhīr. Magbaa chi ãdau ich khaag, —Pachig Juan pōrta thāpnaa thēp ee deepi jaaujuma ajim anām.

²⁵ Ich ãdau ichig mag jaaubarm bürre deeu ich bāaurr jōoi aar mawia irig, —Rey ajim anām, muan nauwe pārug Juan ñor pör choomie pōrta thāpwia māchig thēp ee deepim khōsi umgui ajim anaabá.

²⁶ Mam^u ich bāaurrau mag ichig Juan pōrta jēebaawai chi rey warre ökhīrjuu aadējim anum. Pari mag ich bāaurrau ichdēu nem khōsim thumwe jēeuwiajā ñor dakhīr ich imerba deeju a iekhatarr aawai mag ãsie deebamjā abajim aajem. ²⁷ Magbaa ag bürre ich soldaanū ãb püijim anum, Juan ñ thapnaa ich aig chi pör appai aibëemkhīr. ²⁸ Magbaawai chi soldaanau chadcha Juan cárcel deg sim aar mawia, i ñ thappäinaa, chi pör appai thép ee chi dauperag deechējim anaabá. Mag ichig dee-baicheewai jūrr ich ãdag deejim anum. ²⁹ Mag Juan cárcel deg pür wai narr ñ thapbapüim a ürbaawai i khapeenau chi mordam cárcel degmua arrwia aukhērthurjierram aajem.

Jesuu ñor cinco mil jāogtarr

(Mt 14:13-21; Lc 9:10-17; Jn 6:1-14)

³⁰ Magtarr khur Jesús khapeen mag ichdēu püitarr khūun deeu i aig barchējierram aajem. Mag bëewia deeu ãbam aig naaicheewai amachdēu ñrag Ēwandam iek jaaujerr däi ñor monaaumarrpa thum irig jaauchējierram aajem. ³¹ Mam^u mag jūrram khūun phēphēukham gaaimua thachdam khoogpajā būurjā jua par khaba narr aawai mag am nem ïkha öpinaa jūrr ich Jesuu amag, —Ñor chukag ee maach appai jua üyaan wëttarau ajim anum.

³² Magwia chadcha amach appai aig botedam sñerr ee ëréubaadējim aajem, ñor chukag aar. ³³ Pari mag am wëtum ñor khapankham khūunau oopäijierram aajem. Amachdēu mag oobapääiwai, i barjujā khaph^u narr aawai, jūrr khud ee khaphig phöbaadëwi, amachta i barju nawe bardutkhaimawia i nū naaimajim aajem. ³⁴ Maimua barimawia ooimaawai chadcha ñor pöoma pos thunaajim anum, i nawe. Ñor pöm mag wëjöm Jesuu oowai i dau ee aphu^u durrajim anum, sñi nemchaain papjā chukhu wénurrämjö narr aawai. Ichdēu mag oobaawai amag Ēwandam iek jaau wai sñi ajim aajem. ³⁵ Mag jaau simua ya kheuraa aadeewai i khapeenau irig, —Ya edau khëumamgui ajim anum. Mag nūmta maach chan thach khöjujā chukhu nūm. ³⁶ Maach dñi mñig ñor pöm thünüm khūunag wëtpi jaaubá ajim anum, ñordam di dakhapaim aar wa magbam khai phöbör dakham aar khāijā amach khoog thach pér awaan wëtamkhīr.

³⁷ Ichig magbaawai jūrr ich Jesuu amachigta, —Am püiju khāyau pāachdēuta amag thach deejurauma ajim anum.

Magbaa chi khapeenau jūrr irig, —¿Magan ñor pöm mñg wëjöm thum thach khöpiegan doscientos denariota pan gaaipai upi sñeb? ajierram anum.

³⁸ Magbaa Jesuu amag, —¿Párau pandam kharr wai nūwi? ajim anum. Chukhu nūm khai, ñrag jēeu oobat, khaíu phiejab wai'bēj ich khoog khāijā, maimua marug jaaubat ajim anum.

Magbaawai chadcha wëtwi, ñrag jēeu ohoogmamua ãbmua pandam cinco maimua ãwarrdam numí wai sim oobaawai, deeu i aig bëewia, ich mag irig jaauchējim aajem. ³⁹ Magbaa ich Jesuu ñor khapan mag thünarr khūunag phūak ür khapanaa phūur ohoodö juppi jaaujim aajem. ⁴⁰ Amachig mag juppi jaaubaawai chadcha warphaa poso phūur nūnid, phūur nūnid, ohood aphöbaadējim anum, amach khīkhīratdö pogkha chi khapanag cincuenta, maagwai pogkha cien; ñor pöm mag thünarr thumaa ich mag ohood thünüsijim aajem. ⁴¹ Magbaawai Jesuu mag pan cinco narr dñi mag ãwarr dau numí narrpa phē auwia,

ügthaag eerpanaa, Ŗwandalamag ū ajim anaa chi pan thorreunaa, jūrr ich khapeenag ūapüimajim aajem, tagam khūnag jigmamkhīr. Ich agjō chi āwarrijā agdaujō thumaam khūnag jigpāijim aajem. ⁴² Magdamaupai maig ūor th̄narr khūn thum biwaauwia imie phōbaadējim anaabá. ⁴³ Mag imie phōbaadeewai chi pan āwarr dūi sobtarrau th̄bat doce ipirkha aujim aajem. ⁴⁴ Mag chi thach khötarr khūn khapanag emkhooin appai cinco mil naajim aajem, ūinjā beerba chaainjā beerba.

Jesús dōjā ūr n̄rrarr
(Mt 14:22-27; Jn 6:16-21)

⁴⁵ Mag thach khō aaipawia Jesuu ich khapeenag, —Pāar m̄ na thoom igar Betsaidaag d̄urbaḡkhabaadēt ajim an̄m, maimua jam phōbōr eeta m̄ n̄ubaimat. M̄un nau mag ūor ērēu th̄n̄m thum oopüiwiata majugui ajim an̄m.

⁴⁶ Maimua chadcha mag ūor wētum khūn thum oopüiwiata durrs̄ gaai petajim aajem, Ŗwandalamag jēwaan. ⁴⁷ Mag ich khapeen bote ee ich na pūitarr aawai, ya khēubaadeewai, dōjār wētmajim aajem. Maagwai Jesūs ich appai th̄bawi agtha durrs̄ gaai Ŗwandalamag jēeu s̄ejim anaabá. ⁴⁸ Mammua Jesuu oowai i khapeen amach juadamau ökhar ēkha wētmajim an̄m, khīr garmua phū theeg wē th̄n̄m ee. Mag amach juadamau ēkha wētum oobaawai āspajuag am ēkha auwimajim aajem, s̄i dōjā ūrpai mamua. Pari mag am ēkha autarrjā s̄i khajapha am aig dichaagpamjōo s̄ejim an̄m. ⁴⁹ Mam̄ mag s̄i dōjā ūrta n̄rr̄m oo athaawai akhaarpīi awia jāphierr n̄m iekhau ääa khaphöbaadējim anaabá. ⁵⁰ Ma chan mag äbpaimujā ooba, amach thumaam khūnauta oo narr aawai, amach thumta jāphierr naajim aajem. Pari mag sereubaadēm bürre ich Jesūs garmua amag, —Keena, oob jāphiermiet; m̄ khabahab ajim an̄m.

⁵¹ Magnaa am bote ee waaidubaadee chi phūjā warre thumbamamua thumbabaadējim aajem. Mag oobaawai i khapeen warre dauderraan̄sijim an̄m, ⁵² ag noram Jesuu amach dakħīr pan āwarr dūi khapanjā khaba narraupai ūor pōm th̄narr thach khōpitarrjā khīr ee paba. Jesuu ich juapā oopi sim khaphū aju aai n̄mta warag magamjā khīrjuba s̄ita jāphierr naajim anaabá.

Jesuu Genesaret durr ūr mor masim khūn khapan monaaupūitarr
(Mt 14:34-36)

⁵³ Maimua warag äba ērēubaadēwi thoom igar deeum durr Genesaret an̄m phēubaḡkhabaimawai warre amach wēttarr bote jū s̄ujim aajem. ⁵⁴ Mag jū s̄uwia ya am durr paaukhabaadeewai aig ūor narr khūnau warre Jesūs khaug athajierram an̄m. ⁵⁵ Amachdēu mag i khaug-phōbaadeewai, amach dakham khūnag i barbaichēm khap amkhīr, jūrr jaau n̄rr̄jēe aphōbaadējim an̄m. Amachdēu mag ūrphōbaadeewai phōbōrpieri aaunaanpanau amach aaunaan pa b̄urkham gaaipa i sim aig aibēemajim aajem.

⁵⁶ Jesūs n̄rr̄mpierr phōbōr ee didam khapan khaba n̄n̄aidūm ee maimua s̄i durr didam äabdō n̄n̄aidūm eem magwe i na kaajjā ee amach aaunaan aubēenaa irig, —Maar aaunaanag p̄uch khajūahidam gaaipai khājjā p̄arpibā aajeejim an̄m, monaaumkhīr.

Mag chadcha thum i khajūa gaai p̄ermam khūnan warre monaaukha maajeejim aajem, mag s̄i p̄rbarmuapai.

*Sī jua sūgbā thach khō nāmuapai chan maach ārba aajem.
(Mt 15:1-20)*

¹ Khāai āb Jerusalén phöbör eemua Jesús aig bēejierram aajem, Moiseeu Ŋwandam iek phā pñatarr wajapcha ḫurkhaajem khñan dñi ich ag Ŋwandam iekpai jawaag chi machnaanpa. ² Mag bēewia amachdēu oowai i khapeen juajā ubata thach khō nām oobaawai üu khabata nām ajim anaabá. ³ (Amau mag iekha narran, amach chi judionaan thum amach jōoin i pñaba warrgarwe thach khoopierajapha jua unaa khoojemta warm khñanau ich jāg juajā sūgbā khō narr aawaita mag iekha naajim anaabá. Maguata am meeun chan jua ub khaba chan thach khōba aajeejim aajem, Ŋwandam dau na amach ārju awia. ⁴ Maguata merrkau ee udthurwia bēeujā, amach jōoinau jaaujemjō, jua uba chan pōd thach khōba aajem aajem. Mag tag amau nem waaujem khñir khapan thñnum amach warrgarm khñan jōoin i pñaba, maguata amau thum amach dō doojem jarr, thēp, jiedöpjömjā thum ukhapüwi īchab amach khñaijem putjā thum jākhapäajem anaabá.) ⁵ Amach ich mag sñerrjēem khapta chi fariseonaanau maestronaan düimua ich Jesuug, —*— Khan jāgwia pñ khapeenau warrgurwe maach jōoinau jaaujem ipierra khaba, sī juajā uba ich jāgta thach khō nāma? ajierram anaabá.*

⁶ Mag ichig jēuebaa jūrr ich Jesús garmua amag magjim anum:

—Pāach jāg Ŋwandam iek gayam pāachdēu nem jaaujemjō khaba jūrr ag chaaur nem wau sñerrjēem khapta Ŋwandamau ich i jaaumie jōoi Isaías khararrag pāach igwia ich iekhatarr iek mug phäpójimgui ajim anum: “Pāran sī par iekhaupaita mu iek ükha nām ükha nām aajem. Pari mag nām chan par chadcha thāraucha ükhabamta mag sñerrjēem. Pāach mag nām gaaimua pāar thāar chan mu dakhajā khaba, sī mu warpta thñnum.

⁷ Jāg nām aiguin parii pāach iphithur pārau mñrug jēeuju. Pārau jaau nāmjā sī wir aig pāach khñirjugpau; jā mu iek khabam” ajim warrgarwe Ŋwandamau, pāar igwia. (Is. 29:13)

⁸ Mag chirñmhn pāachdēujā Ŋwandamau nem jaau sim ipierra khaba, sī pāach jōoin iigta ee am khñchgau warag irua nem jaau sim ichaaur sī pāach juagam nem ükhakha aju appai khap sñerrjēe aawaita mag chirñmgui ajim anum amag.

⁹ Amag mag iekhapüwi ichdēupai īchab magjim anum: ‘Sī pāach jōoin iigta ürcha ee am khñchgau pārau Ŋwandam iek chaar gaai jaau simta warag asekasmapha aajem. ¹⁰ Jāgju khapta warrgarwe jōoi Moisés khararrau, “Puch aai puch ad dñi jāsenena ökhö abá” ajim anum. Maimua, “Ar iwiir äbmua khñijā ich aai wa ich ad khñijā thñpnnaa äauha simn, maan warreta thñpüiju aai nām” a sim. ¹¹ Pari Ŋwandamau ich iek gaai mag jaau simta jūrr pāar iek mag äbmua khñijā dich ayag wa dich adag khñijā, “Pārau ig nām mua wai chirab mamu pōd mua deeju khabam, ya thum Ŋwandam itheem aawai” a iekhaju aai sim anum, dich dēnnaan dau aug khaugba. ¹² Magnaa pāar iek mag ya chi mag iekhabarmua chan mag dich dēnnaan iwiir äb khñijā dau aphñu khñrñm oowiajā agug oobamjō aju aai sim aajem anum, bñürjā agug ooba. ¹³ Jāg pāach jōoin iigta ee nāmta pārau Ŋwandamau nem waipi jaau simta warag isegpüi nām khabahab ajim anum amag. Mag nāmta ewagam khñunagjā pārau

ich magta khaugpi wëtum; mamu magpajā khaba, mag tag pārau nem khaigba jaaujem nem khīr khapan thunaabahab ajim anum amag.

Thach khö numuapai chan maach ārba aajem aajem

¹⁴ Jesuu mag iekhawia ich aig õor thürkha aunaa amag, —Päädë thumaam khumnau mu iek wajapha ūrbat ajim anum. ¹⁵ Mug jēb gaai chadcha õor pekaudam paraa khithëem. Pari sii parhooba thach khö numuapai chan Éwandum na õor ārba aajem. Éwandum na õor ārpiejemun pāach thäar ee nem khaigbam khīrjunaa iekhaawaita pāachdëupai pāach ārpiejemgu ajim anum. [¹⁶Magnaa amag, Jüg ürumnaa wajapha ūrbat ajim anum cha mua pārag jaau chirum.]

¹⁷ Jesuu õrag mag iekhawia ichta jūrr aigmua chaaug petajim aajem. Maimua ya deg paaukhabaimaawai chi khapeenauta deeu ich ag iekpai irig jēeu naajim aajem, amachig jaaumkhīr.

¹⁸ Mag ichig jēeubaawai jaaumamua, —¿Wa mag chan pāraujā agtha mag iek khaugbata naab? ajim anum amag. Mua khabá pārag, “Sii thach khö num gaaimuapai chan pekau paarpaba aajem” a chirumgui ajim anum. ¹⁹ Thachdam khö numen sii buch eepaita síeimaajem, thäar eejä dubba. Mag buch eepai síewi chēbapääiwai deeu chukhu aadeejemgu a jaaumajim aajem.

Irua mag síerr aiguin Éwandamau maachig nem khömkhīr deetarr chan ni ãbjä khaigba khaba sísidum a sim ajim. ²⁰ Mag iekhamamua puaba ich Jesuu amag, —Ór pekau paarpa numen thäar eemua khīrjug khaigbam öbér numuata pekau paarpa numgui ajim anum. ²¹ ¿Khan jägwia mag sí? Thäar eeta magum khīrjugjä thum ompaa auwia mammuata dawag öbér thunaawaima ajim anum. Mammuata öbér thum: dich uwi khabam düi khapes aju khīrjug, nem j<ü>gkhaju khīrjug, maimua õor thooju khīrjug. ²² Mag tag öbér num: chikham nemta dich dënkha aum khösi aju khīrjug, deeum uwi wauju khīrjug, parhooba nem khaigbam nem wauju khīrjug, chikham kh<ü>gurju khīrjug, chikham äaukha iekha num, wir aig dich thö num, maimua sii donjö khīrjug chukhu nem wau num. ²³ Magum nem thum thäar eemua dawag öbérdatkha thummuata Éwandum dau na õor pekau paarpapiejem a jaaumajim aajem amag.

*U*hi* ãb Israelpie u*hi* khaba simua Jesuug chaigpatarr
(Mt 15:21-28)*

²⁴ Jesuu maig õrag jaau síewia petajim aajem, Tiro durr Sidón däi numug. Mag mawia õor aig jéerimajim aajem. Mamu mag ich deg pabaimamjä õrag khaugpimapha síejim anaabá. ²⁵ Mag ich khaugpimapha sim ãba, uwi khaardam thothörrsöm bënëu baarjerr ädau mag i barbaimam ûr athaawai, Jesús aar mawia i khīrpee kanieu phöbkhabaimajim anum. ²⁶ Mag uwi deeum durr Sirofenicia anum durram ajim anaabá. Ich mag uhirau Jesús aar mawia chaigpaimajim anum, ich chaai mor eem thothörrsöm bën öbeerpuimkhīr. ²⁷ Magbaa, judionaan khabam khumchan agtha monaauju khaba chirum awi, Jesuu ich mag uwig^u ogthompai, —Ideu nacha Éwandum chaainta thachdam khöpi athá. Mua pua jaau simjö pu chaaita nacha monaaukhiin, mua oowai dich chaainag deeju arr panta khecheunaa saakienag deebarmjö ajugui ajim anum irig.

²⁸ Magbaa chi ƿuyau phaba, —Señor, pua jaau simun chadau. Pari iin saakienaujā chaain juu bigaau chi pichag mes eegar khaimam khoojemgui ajim anum. Maagjeewai m̄ Israelpie ƿui khaba ƿab mam, ƿua m̄ chaaijā dau aug khaugbaju khai? ajim anum irig.

²⁹ Magbaata Jesuu irig, —Puch jāg iekha um gaaimua p̄u chaai mor eem mepeer ya öberbaadēm. Ya p̄u puch diig maju aai ƿogui ajim anum irig.

³⁰ Mag Jesuu ichig “Puch diig maju aai um” abaawai, chadcha mawia ooimaawai, i chaai chadcha monakha put ee werba jēer sim ooimajim aajem, Jesuu jaautarrjō chi mepeer ya i mor eemua öberbaaderr aawai.

Jesuu woun āb kach kh̄isunaa meu khukh̄aa khitarr monaautarr

³¹ Mag chaai monaaupāitarr khur Jesús majim aajem, Tiromua Galilea th̄rrdōog. Mag mamua Sidón phöbör ee dichwia Decápolis durrjā agjō dichjim aajem. ³² Mag Galilea pabaimaawai õrau i aig waibēejim anaab, woun āb kach kh̄isunaa meu khukh̄aa khitum. Mag chi waibēetarr kh̄unau Jesuug chaigpaimajim anum, amach aaunaandam gaai p̄rbarmua monaaupāimkhīir. ³³ Magbaawai Jesuu chi woun mag kachdam kh̄isunaa meu khukh̄aa khitum ich ap chawag arrnaa, i kach ee j̄igpiru phī oonaa, deeu ich j̄igpir gaaipai ichōoujā omnaa, jūrr i meukhīir gaai j̄arpāijim aajem. ³⁴ Maimua ügthaag eerpanaa, j̄aphō duraa ƿinaa chi wounag, “¡Efatal!” ajim anum. Mag sim aiguin maach meúan “¡Kach aardubaad!” a sim ajim anaabá.

³⁵ Jesuu mag iekhabarm bärre mag kach kh̄is s̄ierrjā warre kach aardubaadēm dūi chi meukhīrjā agjō nem wajaug agua iekha s̄isijim anaabá. ³⁶ Magbaawai õor aig narr kh̄unag, —Mug mua jāg woun monaabarm oob chikhamnag jaaumiet ajim anum ich Jesuu.

Mam, mag amachig jaaupiba arr āba, warag amachdēu jaaum aig jaaujeejim anaabá. ³⁷ Mag oowia õor thum dauderra n̄um iekhau i igwia, “Jesuuwan nem thum wajaphata wau n̄urrajem. Maguata kach kh̄isum kh̄unjā kach aardupināa meu meraam kh̄unjā wajapha iekhapimaajem” a iekha naajim anum.

8

Jesuu õor cuatro mil jāogtarr

(Mt 15:32-39)

¹ Biek āb deeu ūmaai Jesús aig õor pöoma biirdubaichējim aajem. Mag n̄um ee būurjā thach khōju chukhu narr aawai Jesuu ich khapeenta ich aig th̄rkha aunaa amagta magjim anum:

² —Óor pōm mug thanum m̄ dau ee dau aph̄u durrum. Ya khāai th̄rjup pam am maach aigmua būurjā ogduba, thachdam khōujā chukhu durrumgui ajim anum. ³ Ich jāg thachdamjā khōpiba amach diig pāikhiin, khud ee wētumua jādaúa pharēuju, pōd amach di aarjā barba. Magum ăaur kh̄un chará warpmba bēe n̄um aawai pōd barba khāijā ajugui ajim anum.

⁴ Mam, Jesuu amachig magbaawai jūrr chi khapeen garmuata irig, —Mug maach õor chukag ee n̄um, ƿjamaam thach maadēu amag deebarju? ajierram anum.

⁵ Magbaawaita Jesuu amag —ƿārau pan dau kharr wai n̄u? abaawai, amachdēu, —Marau pandam sietepai wai n̄umgui ajim anaabá.

⁶ Mag pan siete wai n̄um abaawai Jesuu mag õor pōm wējomug, —Jēkhut jupkhabat ajim anum.

Magnaa mag pan siete narrdam jua ee phë aunaa, ag paar Ëwandamag üu ajim anaa thorreuwia, jûrr ich khapeenag ɻapüimajim aajem, mag ðor pôm thunumug jigmamkhîir. ⁷ Mag däi īchab ɻawarrdamjä daudam khapan khaba wai narr aawai mag paarjä Ëwandamag üu ajim anaa jûrr deeu amag ɻapüimajim aajem, ñrag jigmamkhîir. Magbaawai chadcha chi khapeenau ichdëu jaautarrjö thumaam khunag jipüijierram aajem. ⁸ Mag jig phuurdudugmamua agdaujö amachdëu khöm aig khöwi, khed biwaau phöbaadee thumjä khöpüiba, ɻubut siete ipiirkha aujim anaabá. ⁹ Mag khöjujä chukhu narr ee irua jäogtarr khun chi khapanag cuatro mil naajim aajem. Mag khö dichwi amachig wëtpi jaaubaawai, ërëubaadee, ¹⁰ ich Jesujä deeu bote ee waaidujim aajem. Magbaawai chi khapeenau deuem durr Dalmanutaag i joo arrjierram aajem.

*Fariseonaanau amachdëu nem ooba aajem waupi jaautarr
(Mt 16:1-4; Lc 12:54-56)*

¹¹ Mag mawia ya chi Jesús barbaimam khaugphöbaadeewai i aig bëejierram aajem, fariseonaan. Mag bëewia ogthom daau chadcha i Ëwandamau pätarrta jäg nurrum khai a khap aag awi irig,—Magan maar dau na ag na ñrau nem ooba aajem nem waubá aichëjierram anum irig, marau oog ithee.

¹² Ichig magbaicheewai chadcha am ipierr waukhiinjä ich iek ükhabaju khap warag sii jâphö duraa üinaa,—¿Khan atchata mua pâar dakhîir nem wau chitajuuta pârau mag mûrug nem waupi jaau nûma? ajim anum amag. Mua chan pâar dau na büürjä nem waubamgui ajim anum.

¹³ Amag mag iekhapüiwi ichta warag am aigmua petajim aajem. Maimua mag mawi ich khapeen däi bote ee waaiduwi ag khîrphee durbajim aajem, ich ag ɻurrdö eepai.

Jesuu ich khapeenag fariseonaanjö apiba jaautarr

¹⁴ Mag wëtumjä khîir ee pab jap ee khoogjä khöju arrba awi pandam dau ɻbpaita wai khodjörrajim aajem. ¹⁵ Mag ërëu phöbaadëwia khodjörröm ee, Jesuu ich khapeenag,—Khîir khapha wënñrrat ajim anum. Oob fariseonaan bën maimua Erodes bënjä jäg levadurajö sim pâach gaai durbapimiet ajim anum.

¹⁶ Amachig mag iekhabaawai amach khoog panjä chukhu naawaita mag iekha simpii awi jûrr wir aig amach eepai mag pan aubëeba arrta ig naajim anaabá. ¹⁷ Pari Jesuu amachig mag iekhabarmjä büürjä khaugba naajim aajem. Mag ichdëu iekhabarmjä khaugba warag sii ich ichaaur iyuu nûm khaug athaawaita amag magijim anum.

—¿Pâach ödegan pâraun sii pan chukhum gaaimuata mua pâachig magijimpaa naab? ajim anum. Mua maata pârag jaauba chiram. Jägan jäg nûm aiguin pârau chan mua nem waaujemjä agtha khaugbata naabma ajim anaabá. ¹⁸ Pâar dau paraanaa kachjä wai nûm; pari mag nûmta sii dau khîsumjönaa kachjä khîsumjöta nûm. Pârau mua nem wau chitûm oojemjä, ¿khîir ee paba nû, ¹⁹ ar pandam cincopai narrau mua ðor cinco mil narr jäogtarr? Thumaam khun khö dichwia imie phöbaadeewai, ɻubut kharr ipiirkha aujî, chi sob?

Amachig mag jéeubaa i khapeenau,—Thubut khapan docen ɬb ipiirkha aujimgui ajierram anum irig.

²⁰ Magbaawai deeu ichdëu amag, —Maimua agjö ar pandam sietepai narrau mua ñor cuatro mil narr jäogtarr edjä, ¿amau khötarr sob thëbut kharr phë aujíwi? ajim anëm.

Magbaawai, —Thëbut siete ipiirkha aujimgui ajierram anëm.

²¹ Magbaawaita ichdëu, —Chadma ajim anëm. Mamu pan igju awiajä, ¿pärau chan deeu mua ompaa aujujä khüirjubata naab? ajim anëm. Mua chan levadura chaar jaauba, fariseonaanau nem khaigba jaaujemta jaau chirum; pari mag nümta pärau pöd khaug auba nümgui ajim anëm amag.

Jesuu woun äb dau khïsu sïerr monaaupüitarr

²² Mag wëtmamua Betsaida phöbör ee barimajim aajem. Mag barbaimaawai ñrau woun äb dau khïsu khitum i aig waibëewi irig chaig-pachëjierram aajem, i gaai purbaawai i dau monaumkhïir. ²³ Magbaa Jesuu mag chi daudam khïsu khitum jua gaai purnaa chawag phöbör igaau arrjim anëm. Mag arrwi i dau ichöou phuurnaa i gaai purnaa irig, —¿Pua üu oo chirüwi? ajim anëm.

²⁴ Magbaa chi dau khïsu khitumua, —Ëera, mua ñor pabüjö sësidämpta därdär nürrjéem oo chirümgui ajim anëm.

²⁵ Magbaawai deeu Jesuu i dau ëudam aaithu aaithuanaa irig, —Deeu dau ëe oobá ajim anëm.

Magbaawai chadcha deeu dau ëe oobarau warre warp dawaa ich mag oo sësijim anaabá. ²⁶ Mag dau khïsu sïerr monaaupüitarr khur ich khapeen dëi durr Cesarea de Filipo anëm eem phöbördam nüñidumag majim aajem. Mag wëtumua ich Jesuu amag, —Ñrau mu igwia iyüu nüm ñurwai, ¿am iek mu khai aajë? ¿Pärau ûrba aajë? a jëeujim anëm.

²⁷ Jesús mag woun äb dau khïsu sïerr monaaupüitarr khur ich khapeen dëi durr Cesarea de Filipo anëm eem phöbördam nüñidumag majim aajem. Mag wëtumua ich Jesuu amag, —Ñrau mu igwia iyüu nüm ñurwai, ¿am iek mu khai aajë? a jëeujim anëm.

²⁸ Jesuu amachig mag jëeubaa chi khapeenau irig jürram khüunau, —Am iek pa Juan chi ñor pör choomie aajem. Deuum khüunau jaauwai, püta Elías aajem, warrgar Ëwandam i jaaujerr. Maagwai pogkha jaauwai, pu sii warrgar agjö Ëwandam i jaaujerr khüun eem aajemgui ajierram aajem irig.

²⁹ Magbaa jürr amachigcha, —¿Ma päächdëujäma? ¿Pärau khüirjuawai mu khai agá? a jëeujim anëm amag.

Magbaawai Pedroou, —Puun Cristoou ajim anëm, warrgarwe ich Ëwandamaucha jur auwia ñor peerdu aumkhïir püiju jaaujerr.

³⁰ Mamu Pedroou ichig magbaawai, —Chadcha pua ag eyaa jaaubapüim, mamu oob bëürjä chikhamnag jawam ajim anëm.

Warm khüunagjä jaaupibajim aajem.

Ñrau ich thõoju Jesuu jaautarr

(Mt 16:21-28; Lc 9:22-27)

³¹ Maimua Jesuu wir aig ichpai jaaumamua magjim anëm ich khapeenag:

—Mëch chi Emkhooi Iewaa chadcha dau aphuu aju aai chirum. Mu dau ãaukha isegwia Jerusalenpie jöoin chi thethem khüunau phadnaan

chi pörkha nám khueunaupa Moisés iek jawaag chi machnaan däimua mä thöomkhír par deejugui ajim anum. Mamä amau mag mä thöowiajä khääi thärjupam ee phiidewi deeu mä iiu chirsijugui a jaaujim aajem ich khapeenag.

³² Mag, ich dau aug wauju ich khapeenag ūramkhír ajapha jaaumajim aajem. Mag irua iekhabarm ūrbaawai Pedroou Jesús chawag warrwia irig, —¿Khantheeta pu mag iekha sīma? Örau pu däi magju khaba nümgui ajim anum irig.

³³ Pedroou mag iekhabaawai Jesuu tagam khueun ich khapeenag ewag phuerba eerpanaa jürr Pedroogta khír masi, —Jöpkhaa mä aigmua chawag petá ajim anum. Pua chan ūwandamau nem waum ig simjä khaugba, sii parhoobam khueunjöta khírju simgui ajim anum. Meperauta parug mag iekhapi sibahab ajim anaabá irig.

Jāga aju aai nu Jesús däi khapeerkhaag

³⁴ Magwia Jesuu ich aig õor thünarr khueun däi ich khapeenpa äba thürkha aunaas magjim anum:

—Chadcha päräu mä iek pääch thäraucha ükha nám khai, ed eepierr magan mua nem waipi jaau chirum appaita waubat ajim anum, “Müchdëuta khap chirum müchdëu nem wauju” a iekhaba. Mä gaaimua chikhamnau dau aphäi pääch thööju khírjuwia khäijä, magumjä igba, waragta ükhanaat ajim anum. ³⁵ Ar chi mug jéb gaai mä gaaimua büürjä phithurg aumapha wénurrum khueun chan meem edjä ügthar öberbamgui ajim anum. Maggarau ar chi mua nem jaau chirum waum khöchgauta amach nemjä khírjuba sii warag mä gaaimua wa mug õor peerduajem iek gaaimua khäijä dau aphäi anum khueunan chadau ügtharcha öberjugui ajim anum. ³⁶ Magnaa amag, Päräu oowai ¿khan wajaug sii ajim anum, woun äbmua mug dur r thum ichdëupai jää wai sissim, pari mag sim meebaraadee khimie durr petam? ¿Irua ich durr thum ich däi arrju aai sii? Pöd arrbam. ³⁷ ¿Khanta mug jéb gaai atcha nem parhëpagcha sierrä ajim anum, agua dich akhaar ügthar phag wai öberaag? ³⁸ Maimua äbmua khäijä is mug õor pekau pöomanaa ūwandam iekjä thäraucha ükhaba thünäm eeta mä gaaimua wa sii mä iekdam jaaujupai khäijä õor dakhír chigaa amun, mug much chi Emkhooy Iewaajä thumaam khueun Pörkhanaa much Aai jua theeg däi ügthar i chognaan thünäm khueunpa mug durr chachaan bëem edjä ichab ich khírcha eerpanaa chigaa warag, “Mua büürjä pu khaugba chitum” a iekhajugui ajim anum.

9

¹ Mag iekhamamua ichab, ’Mä cha iekha chirum iekhau äaur khueun cha mä iek ür nám khueun chan machtä nem juu theeg thumaam khueun Pörkha bëeu edamjö aadëm oobam aigjä meebajugui a jaaujim anaabá.

Jesús Moisés däi Eliapa iyüü narr (Mt 17:1-13; Lc 9:28-36)

² Mag ich khapeen äaur khueunag amach daúa ich oopiju jaautarr khur seis días nám ee Jesús durrsi pöm sim gaai majim aajem. Mag ich mam däi õor thärjuppai phë arrjim aajem. Makhueun Pedro ajim aajem Santiago däi, maimua Juan. Mag wëtwi ya durrsi gaai nümta amau oo nám dakhíraa Jesús khír chaaupabaadëjim anaabá. ³ Magbaadëmuu sii i mor gayam khajüa jüa sieripa büünnaa phuumjö aadëjim anum ich

bägpau. Khajüa atcha bähphä magjö chan õrau büürjä jää auba aajem aajem.
⁴ Magbaadëm ee oowai warrgarm jöoin Moisés düi Elíata iyüü dñunanhidu naajim aajem Jesús düi. ⁵ Amachdëu mag oobaawaita Pedro iek irua Jesuug mag chirajim anum:

—Maestro, nem ajaug chi agamjö maar mäig nüm. Marau päär ithee räichdidam thärjup éu deeju: äb pü ithee, äb Elías ithee, maimua äb Moisés ithee.

⁶ Mamu Pedroou Jesuug mag di éu deeju a iekhatarran, maan amach chi khapeenta jäphierr nüm iekhau pöd iekhajujä khaugba aawaita irua mag iekhajim anaabá. ⁷ Mag am jäphierr nüm ee, dëgölp sii edjä eemua jüanthumie baug bëewi, am jöodu athaicheewai, sii ag ee ierr paaukhabaadëjim anum. Magbarm ee woun iekjö, “Chamhata mu Iewaa mächdëu jäsehne wai chitumäugui” ajim anum, “õor peerdu aumkhüir mächdëucha jür autarr. Irua nem jaau simta ipierraab abat” ajim anum. ⁸ Maimua deeu chi jüanthumie chukhu aadëm ee, amau oowai i düi mag õor numí narr ooba, Jesús ich appaita oo dñum oojierram anaabá.

⁹ Mag durrsëe naawia jerag wëdurumua Jesuu mag ich khapeen thärjup ich düi arrtarr khüunag amachdëu ootarrjä deeum khüunag jaupiba, sii amach thäar eepaita khaphu apijim aajem, ich chi Emkhooi Iewaa meewia deeu iu phiidu nüm ora.

¹⁰ Magtarr aawai chadcha chi khapeenau büürjä õrag jauba aajeejim aajem. Pari mag nüman wir aig amach eepain iyüü nümuu, —¿Ma khani maachig jaau silejimta mag i meewia deeu i iu phiidu a silejima? aajeejim anaabá amach appai.

¹¹ Mag amach appai mamag nüu awi alphin ichigcha, —¿Khan jägwia Ëwandam iek jawaag chi machnaanau jaauwai mag Ëwandamau Cristo püiju na Eliata bëeu aajë? a jëeuierram anaabá.

¹²⁻¹³ Magbaawaaita Jesuu amag, —Chadma, chi machnaanau jaaujemjö, Eliata nacha bëema ajim anum. Pari mag i bëeu jaautarran, mag Ëwandamau püiju aajerr õrag nüpi jaaumkhürtä bëeu jaaujim. Pari Elían ya udthurjim. Mamu mag i udthuurwai, Ëwandam iek phä sim gaai jaau simjö, õrau i düi amachdëu ampierr awi warag i thöopüjierram. Magtarr aawai ¿pärau khüirjuawai õrau mu düijä i düi atarrjö abaju khai ajim aajem, ich jäg Ëwandam iek phä sisiidum gaai mäch chi Emkhooi Iewaa igwia wauju a jaau simjö?

*Jesús khapeenau chaai mor eem mepeer pöd jëüpüiba arr
(Mt 17:14-21; Lc 9:37-43)*

¹⁴ Mag iyüü wëdurumua tagam ich khapeen nueve narr aig pachënaa oowai, õor pöm warpham magwe phüur thünüm järrta Ëwandam i jawaag chi machnaan garmua am düi ijëjbkhamb ochëjim aajem. ¹⁵ Mag õor pöm thänarr khüunau amach dakhüir Jesús barbaichëm oophöbaadee onegau i khüirphée pochag phöbaadëwi i düi saludaa nümuu, “Uchata jäg pü barbaichëm” ajierram anum. ¹⁶ Mag chi machnaan garmua ich khapeen düi ijëjbkhamb oobaicheewai, —¿Päar khan iekta ig nüma? ajim anum amag.

¹⁷ Magbaa mag õor pos thünüm eemua äbmua magjim anum:

—Maestro, mua mäch iewaa aibëejimgui ajim anum, i mor eem bënëu pöd iekhapiba sii ichap wai silewai, purug warre jëu werbamkhüir. ¹⁸ Mag khitum barbaadeewain sii jëkhät bädä aimaaajem. Magbaadëmuu sii

isaphun bau aadëm däi thet khierrpa küküerr khabaadëmu phithierrii aadeejemgui ajim anum. Mag bar nümua warag nem dau aauga pabaadëmgui ajim anum. Mua pü khapeenag jaaujim, amag much chaai mor eem bën warre jëupüimkhii. Pari ni äbmuajä pödbajim a jaaumajim aajem.

¹⁹ Magbaawai Jesuu ich khapeenagta magjim anaabá:

—Pärau chan jäg chaai Œwandamau monaaupüijüä khiijubata nüm. Pärau jäg Œwandam juu theeg simjä khiijubamjö nüm, ¿ich jägtä sii mua äwat chitaju aai chirü pärau oowai? ajim anum. ¿Khan atchata pärau mu pääach däi chitapim ig nüma ajim anum, ajapcha ükhaag? Magnaa, Mag chaai mu aig aipidut ajim anaabá amag.

²⁰ Magbaawai chadcha chi chaai i aig aibëejierram aajem. Mag aipierrwai, chi chaai mor ee mag chi mepeer simua Jesùs khii eerpa athaawai, sii eeupemjö ich bënëu barbaadëmu warre jëkhut bëjä aimajim anum. Mag bëjä aimaa sii parhooba bü thüthüg khabaadëm däi ipëgchöö isaphun bau aadëjim anaabá. ²¹ Ich dakhii magbaadeewaita Jesuu chi ayag, —¿Pü chaai jäg bënëu barbaaderr ya dürrüü sii? ajim anum.

Magbaa chi ayau, —Jaan ich büruu khitüwe ich jäg baarjemgui ajim anum. ²² Khar chará jäg barbaadëmu chi meperau ötdau eejä barpuinaa dö eejä barpäaijemgui ajim anum, i thöopäaig. Maagjeewaita mua purug chaigpa chirumgui ajim anum. Pua uu i monaaupüiju aai chirum khai, maar dau aug khaugwi mu chaai monaaubapüi ajim anum irig.

²³ Magbaawai Jesuu irig, —¿Jägwü mag pua mürug “uu i monaaupüiju aai chirum khai” a sii? ajim anum. Ar Œwandam gaaита ükha nüm khüün ithee chan büürjä phithurm nem chukhum. Maagwai puajä chadcha thäraucha ükhamün, pü chaaijä monaaubajup ajim anum irig.

²⁴ Magbaa chi ayau, —Muan chadcha ükha chirumgui ajim anum. Mamü pua much chaai monaauju khiijugta ürcha mürug khiijugibä ajim anum, warag Œwandamag ükhaag.

²⁵ Mag nüm ee Jesuu oowai ich aig õor pöm biirdädukhamb oobaawai chi chaai mor ee mepeer simügtä meeurraru aadëwi, —Mepeer, püchdëüta müg chaai jäg kach khüsuna meu meraa wai simgui ajim anum. Magnaa, Mu iekhau jöpai chaai mor eemua öberbaad, maimua tag i mor ee dubaag khabamgui ajim anum.

²⁶ Mag Jesuu ichig meeurraru aadeewai chi mepeer wiiu a baubaadëjim anaabá. Mag baubaadëmu chi chaai deeu ich bënëu barbaadëwi, jëkhut bëjä aimawia, warre chi meemjö büürjä mimig chukhu apüijim anum. Mag aig õor pöm pos thünarr khüünau amach dakhii mag chi thömjö aadëm oobaawai, “Chadcha ya meebaadëbahab” anaajim anaabá. ²⁷ Mamü amau mag meebaadëm anum ee, Jesuu chi chaai juu gaai purnaa ügthaag phiriu athajim anum. Mag ich juu gaai purnaa phiriu athaawai däi phiidü warag bëjäau dünisijim anaabá. ²⁸ Mag chaai mor eem mepeer jürpäiwi ärëubaadeeu, ya amach ap deg paaukhabaimaawai, iyüü nümua Jesuug, —¿Khan jägwü jäg chaai mor ee bën khaigbam wai sierr marau pöd öbeerpi aubajä? a jëeujierram anum chi khapeenau.

²⁹ Mag ichig jëeuubaawaita, —Mua pärag jaaukhimgui ajim anum: Jäg mepeer khii õor mor eemua jürpäaigan, jäan sii thachjä khöba äba Œwandamagpai jëeu nüü aawaita jürpäijemgui ajim anum.

*Puaba Jesuu chikhamnau ich thõoju jaautarr
(Mt 17:22-23; Lc 9:43-45)*

³⁰⁻³¹ Maig naawia érëu phöbaadëwia Galilea durr dichjim aajem. Mamu Jesuu mag õrau ich pur auwi ich thõoju anumta ich khapeenag jau sierr aawai amach numjä õrag khaugpimapha siejim aajem. Mag jaaumamua amag maagjeejim anum:

—Much chi Emkhooi Iewaan õrau chi thierrnaanag pur deeju. Mag pur deebaawai amau mu thõopüju. Mamu mag amau mu thõojup mamu, ag khur khai tharjup num ee deeu iiu phiidujugui a jaaumajim aajem.

³² Mamu amachig mag jaaumamjä pöd i iekha sim khaugba aajeejim anaabá. Mag amachdeu pöd khaugba aawai jewaag êkhaajeejim anum; mamu inagau awi ich mag jeeubajierram aajem.

*Chijaata üruucha aju aai sia jaautarr
(Mt 18:1-5; Lc 9:46-48)*

³³ Mag iyuu wenarrumua phöbör Capernaum anum ee barimajim aajem. Mag barwia ya deg paaukhabaimaawai ichdeu amag, —Maach khud ee daaig weduraawai paar ukhan ata iyuu weduraa aju? ajim anum.

³⁴ Mamu amachig mag jeeubaawai, chi khapeenau ni abmuajä i iek ukhaba, si khuunuisijim anum, khud ee wedurumua chijaata amach eepai thumaam khuun khai üruucha sia chikham ipeer ahaug wedurarr khap.

³⁵ Mag ich iek ukhaba abaawai am na jekhut jupwi dai amach thum ich bigaau thärkha auwia amag magjim aajem:

—Abmuu khiirujawai ichta tagam khuun khaiijä ürpai am khosi sim khai, magan ichta warag thumaam khuun khaiijä serbiibachanaa siich khapeen chogkhaju aai simgui ajim anum.

³⁶ Magnaa chaaidam thär auwia, am dakhuir chi chaaidam juu ee jiir auwi amag magjim anum:

³⁷ —Mag chaai agtha ich juau paba aawai serbiiba khitumjö õor thunum thum mua khosi chitum. Paaru mu denjö mag khitheem ab khaiijä jasenkhwia paach di aig aumu magan paaru machchata khiir jasenkhabarmjö abarm ajim anum. Mag paaru uduraa paach aig mu baarpi num aiguin magan paaru mu Aaijä khosi numgui ajim anum, ichdeuta mu püitarr aawai.

*Maach ichaaur khaba simun maach igar siewaiu a jaautarr
(Mt 10:42; Lc 9:49-50)*

³⁸ Mag ürwia Juanau, —Maestro ajim anum. Marau woun ab oojim, mag wounau iekhamamua pu thär thürnaa õor mor eem mepeenag öbeerpi jaaubaawai chadcha öbeerpi maajeejim. Mamu maarjö pu dai nurraba aajemuata mag siewai marau irig tag õor mor eem mepeen jurkhuuipiba jaaujimgui ajim anum.

³⁹ Magbaa Jesuu amag, —uKhanthee paaru irig magjierrá ajim anum, ideu õor juu purpiba? Mag wounau mu thär gaaita mag õor monaau nurrum khai, magan irua wajaphata nem wau sim khabahab ajim anum, mu eugar khaigba jaauba. ⁴⁰ Maadeu nem wau num oo simjä maach ichaaurjä khaba warag maach juapierroo sim wounan, magan maan maach dai siewaiu ajim anum. ⁴¹ Maimua ich agjö abmuu khaiijä paar Cristo khapeen aawai paarag nemdam burum khaiijä deebarm wounan, Êwandamau agjö irig nem wajapham deeb khaba deeju a chirumgui ajim anum.

*Nem khaigbam wau n̄muān maach pekau ee burrpiejem
(Mt 18:6-9; Lc 17:1-2)*

⁴² Pari magba ābmua khāijā m̄u chaai mag m̄u iek ükha khērumta pekau ee burrpimān, Ēwandam d̄ūita iekkhōr pōoma sīsiju. Mam̄ mag Ēwandam d̄ūita iekkhōr paarpaju khāai, ichdēupai ich ö gaai mokpōr pōmkham jünaa phūas ee baudukhiin üucha ajugui ajim anum. ⁴³ Maimua agjō pach juaupaita p̄u pekau waipi sim khai, ag garm sua warag warre th̄apbapüi. Idēu p̄u sua bisi Ēwandam aar barwiajā üu simgui ajim anum, pach sua numwe monakha khīmie durr ötdau uu th̄ōojā khaugba wējōm ee maju arr khāai. [⁴⁴ Mam chan mag ötdau uu th̄enūmjā būurjā th̄ōba ni ag eem ödōmiejā khēchaa khaugba sīerrāmgui ajim anum.] ⁴⁵ Wa p̄u būuu khāijā agjō p̄u pekau ee burrpi sim khai, magan mag būjā warag th̄apbapüi. Bū numwe monakha khīmie durr maju arr khāai, Ēwandam aar bū bisi öbērwiajā üucha simgui ajim anum. [⁴⁶ Mam chan mag ötdau uu th̄enūmjā th̄ōba ni ag eem ödōmiejā khēchba ich mag sīerrāmgui ajim anum.] ⁴⁷ Wa p̄u daúa khāijā p̄u pekau waipi sim khai, magan mag dau warag jēubapüi. Puch dau numwe monakha khīmie durr Ēwandamag pach barpūipiju khāai, dau bese khāijā p̄uata Ēwandam dēnka simān üucha simgui ajim anum. ⁴⁸ Mam khīmie durr chan ödōmiejā khēchaa khaugba ich mag domkha th̄enūm d̄ūi mag ötdau uu th̄enūmjā th̄ōba ich mag sīerrāmgui ajim anum. Maguata muan pāragan, pekau waumaaugau dau chukhumjō oobamjōnaa magum nem khaigbam wawaagjā sua chukhumjō abat a chirāmgui ajim anum, būurjā wauba.

⁴⁹ 'Mua pārag mag chirāmān, chikhamnau pāach thum pāar wajap dau aug waupiju aawaita mag chirāmgui ajim anum. Mam̄ Ēwandamaau udaraa mag pāar dau aug waupi nāmān, sīi pāach ich d̄ūi chadcha ubu wēnūrrūm khai a khap aagta magpi sim. [Pāar d̄ūi mag sim aig, nemek mod ārm ugua phō sīujemjō, mag phithur wēnūrrūm gaaimua warag pāarjā agjō ich d̄ūi ajapha wēnūrramkhūirta pāar d̄ūi mag simgui ajim anum.] ⁵⁰ Thakharan chadcha nem wajaphamāu. Mam̄ mag sim nakha aadēkhiin, ¿khai magum thakhaar igju khai? ajim anum. Jāg thakharauta nem thum sīpha apiejemjō abat, pāach khapeen d̄ūi nem wajapha wau nāmua agdaujō thumaa khōinaa wēnūrraag a jaaumajim aajem.

10

*Jesuu jaauwai pōd dich ühi p̄ajju khabam aajem
(Mt 19:1-12; Lc 16:18)*

¹ Jesūs mag Capernaum phōbör eemua deeum durr Judeaag mawia jūrr dōjā Jordán igaau edau öbeerjemug petajim aajem. Mag amach ee pabaimam khaug auwi ich aig ñor pōoma pos aicheewai ichdēu ag na ñor jagaa jerrjō mag ñor pōm th̄enūmug Ēwandam iek jaaubaadējim aajem. ² Mag nām ee fariseonaan i aig bēejierram aajem. Makħħaunau juau ogthom Jesūs imeraa p̄ur awaag awi irig jēeumamua, —¿Chadchata pua oowai maach emkhooinau dich ühi p̄ajju aai nā wa p̄ajju khaba nā? a jēeujierram anum.

³ Ichig mag jēeubaawai jūrr ich Jesūs garmua amag, —Moiseeu Ēwandam iek phā p̄uarr gaai, ¿khan a jaau sīwi? ajim anum.

⁴ Magbaa amachdëu, —Moiseeu jaauwain maadëu dich ህወዃ pħajj aai nūm a jaaū pħajjim aajem. Siita ህወዃ pħagħpaawai wajapha ēsap phānaa ag gaai, “Ya mua pħ ƿħa chirħm” a jaauju aai nħamgu ajierram anum.

⁵ Magbaawaita Jesuu amag, —Pāadē khīu ūrbat ajim anum. ᳜Pārau khaphu nū, khan gaaimua Moiseeu mag phā pħajj? Irua mag phā pħatarran, pāach jüg theeg sīsidem gaaimuata mag phā pħajimgui ajim anum, chadcha. ⁶ Pari warrgarwe ich Ěwandamau maach ompaawaijā emkhooi ህወዃ dūita ompaajimgui ajim anum. ⁷ Magtarr aawaita emkhooi ich ህወዃ dūi pabaadēm n ich dēnnaan kha ogħajjemgui ajim anum, ya ich ህወዃ dūita āba nūrraag. ⁸ Ya magbarm aigmuu warrañ agdaujō amach appai naajerra õor ābpaimjō ich mag nūisiejem. Ya mag nūisim chan ya tag amach āābdö nūrrjée aba, õor ābpaimjō nūisiejem. ⁹ Mag warrgarwejā ich Ěwandamauta mag papitarr aawai pōd iwiir ābmuajā i ichhaaur awi dich õor pħajju khaba nħamgu ajim anum Jesuu amag.

¹⁰ Maimua magtarr khur deg paaukhawijā chi khapeen garmuata deeu ich ag iekpai irig jēeu naajim anum. ¹¹ Mag ichig jēeubaawaita Jesuu amag, —Ich ህወዃ pħawia deeu ህወዃta au simu magan pekauta wau simgui ajim anum, ich ህወዃ chaar khabam dūita mag siewai. ¹² Wa magba chi ህወዃrāu khājā ich jaai pħawia deeu emkhooita aumu magan agjō pekauta wau simgui ajim anum, ich jaai chaar khabam dūita siewai.

Jesuu chaain kōit iekhatarr (Mt 19:13-15; Lc 18:15-17)

¹³ Mag nūm ee ḥrau Jesūs aig amach chaain waibée thānūsijim aajem, am gaai pħurnaa am kōit Ěwandamag jēeumkhīr. Pari mag jūrram khueħnau chaain waibēbékham oowi jūrr chi Jesūs khapeenauta chi aibée nūm khueħnag meeurrau sħujierram aajem, tag aibēepimaugau. ¹⁴ Mamu amau mag ārag meeukha iekha nūm oobaawaita Jesuu jūrr amachigta agjō meeurrauna, —Idēu ārag amach chaaindam mu aig waibēepibat ajim anum. ᳜Khanthee pārau amag bēepiba jaau nū? Chi jōoin awiājā chamu khueħn chaainjō mu iek ükhakharrsö ükha nūm khueħnta mu għejj jeb gaajjā ū wēnħarrawia ügħtarjā onee wēnħarrabajup ajim anum. ¹⁵ Mamu chi ügħtar obērju khīrju nūm khueħnaujā mu kħueħn chaain dēnjo ükhabbam chan pōd obērbamgui ajim anum.

¹⁶ Mag iekhapuinaa, Jesuu am dakhīr warag chi chaain ich jua ee jiirkha auna, am pōr ur jua ausħunaa, am kōit wajapha Ěwandamag jēeumajim aajem.

Woun āb phatkhon paraam Jesūs dūi iyūħi athurtarr (Mt 19:16-30; Lc 18:18-30)

¹⁷ Maigmua Jesūs chawag maagpam ee, woun āb i aig khaphig bēejim aajem. Mag bēewia i khīrphhee kanieu phōbkhachēwia irig magħejjim anum:

—Maestro, pħeta chadcha maestro ajapham aawai pħarrog jēwaan bēejim: ᳜Mua khani jāgju aai chirħa ügħtar obēraag? Mħarrog jaaubá ajim anum.

¹⁸ Magbaawai Jesuu irig, —᳜Khanthee pua mħarrog chi ajapham a sī? Ӧor ajapham chan chukhum. Ajapham u āba Ěwandamta ich appai ajapha sħerri mgħi ajim anum. ¹⁹ ᳜Pua khaphu sħebá ajim anum, Ěwandamau ich iek Moiseeg phäpitarr gaai: “Oob dich őor khabam dūi khapes am; oob őor thōom; oob nem jīgħam; oob chikħam ēsugarjā sēukha nem īgħam; oob

sëukha chikhamnaanjä khügurm; maimua puch dënnaanjä jäsene abá” a sim?

²⁰ Magbaawai chi woun mag irig jéeuchëtarau —Maestro, much büruewe mag pua jaaubarm thum mua türkha chitabahab ajim anum.

²¹ Mag wounau mag iekhabaawai Jesuu i dau ee aug khaug paraa eerpanaa irig, —Mam agtha pua nem khir ab wauju waaur wai sibahab ajim anum. Puch diig mawia, nem thum pachdëu wai sim pérkhüipüinaa, mag phatkhon jurr dau aphü khithëem khüunag thum jibapü ajim anaabá. Maimuan chadau mu eudee pidú ajim anum, chadcha mu düi chitam khösi chirum khai. Pua magmän ügthar pawiajä büürjä augchëba phatkhon khäai nem ajapham pömta wai chirsijugui ajim anum irig.

²² Jesuu ichig mag iekhabaawai warre ökhüirjuu ich diig petajim anaabá, chadcha phatkhon paraam arr aawai. ²³ Ichdëu mag nem jaaubarm ipierraam amaaugau warag ökhüirjuu petam oowi, ich bigaau narr khüun khir eerpa phüurdënaa, ich düi ogduba wénurrarr khüunagta, —Keena, päädë oobat ajim anum. Phatkhon paraam khüunta Ëwandam chi Pörkha sim aar öbéraagan, chadcha thethe simgui ajim anum.

²⁴ Jesuu mag iekhabarm ürwia warre jügderraam aphöbaadëjim anaabá. Pari magwi deeu ich Jesuupai amag, —Aay, chaaina! Ar phatkhon ithee wärpa aajem khüunta Ëwandam chi Pörkha sim aar öbéraagan, chadcha phithur sìerrumgui ajim anum. ²⁵ Phatkhonpanta ügthar Ëwandam chi Pörkha sim aar öbérju khäyau, camello pöm jäg maach wounaan khäijä ürpai sìerrumta phithurg chukhu nobeeu kach ee thoogar öbér dichjugui ajim anum.

²⁶ Jesuu mag jaaubaawai chará warag jügderraacha nám iekhau jürr amach eepai wir aig amach khapeenag, —Mag khai, magan ḫkaita peerduagáwa? anaajim aajem.

²⁷ Magbaa Jesuu amag eerpanaa, —Öragan chadcha phithurgma ajim anum, mag üurwai. Mam Ëwandamag chan büürjä phithurg chukhu simgui ajim anum.

²⁸ Magbaawai Pedroou irig, —Maraun chad maach nem wai narrjä ewag khirjuba, thum phëphawi pu düi ogduba wénurrabma ajim anum.

²⁹ Magbaa jürr ich Jesuu magjim anum:

—Pedro, mua chadcha mag chirum: Ar mu gaaimua wa mu iek jaam khöchgau khäijä amach di, amach eeugpeen, amach üphüün, amach dënnaan, amach ühi, amach chaain, wa amach nemjür khäijä khüchpaim ithee werphüakham khüunagan, ³⁰ mug jéb gaai agtha nüwejä amach eeugpeen, amach üphüün, amach äd, amach chaain, amach nemjürpa thum mu gaaimua okhoomarr khäyaujä ür warag ag atcha deejugui ajim anum. Ajap òrau am dau aug wauwiajä mag wénurrumän chadau, mug atagjä durr iiur gaai much düita ich mag wénurramkhir much aarchata phë aujugui ajim anum. ³¹ Pari mag ed äaur khüun ar mug eegar aawai amachta chikham khäijä ürucha nám aajerr khüunta ügthar Ëwandam aar paaukhaimaawaijä jürr serbiibacha aajerrjöo naisijugui ajim anum. Maimua jürr ar mu gaaimua chikhamnau serbiibag pheejerr khüunta jürr warm khüun khäijä ürucha naisijugui a jaumajim aajem.

Örau ich thöju Jesuu jaautarr
(Mt 20:17-19; Lc 18:31-34)

³² Maigmua phöbör Jerusalenag khudau ma sim ee majim aajem, ich khapeen däi deeum khunpa. Mag wëtumua ich Jesuuta pör garcha am na maa ajim anum. Mam mag chi éudee wëtmarr khunnan thaar paraata wénrrajim aajem, ich Jesuucha ag nawe òrau ich thooju jaautarr ya khaphu narr aawai. Mam mag am thaar paraa wénrrum Jesuu khaphu sierr aawai, ich däi ogduba wénrraajerr khun doce khlet thärkha auwia Jerusalén phöbör eem khunau ich däi khaigba aju jaaumamua magjim aajem:

³³ —Pärau khaphu nüm, maach Jerusalenag wëtum; nau maach mam barbaimaawai much chi Emkhooi Iewaa mag chiramn thethemnaanag mu pur deejugui ajim anum. Magbaawai makhuunau jürr maach meeun khabam khunag mu thöopi jaauwi durr chaauram khun sua ee ma thusfepüijugui ajim aajem, makhuunaujä mu däi amachdëu ampierr amkhür. ³⁴ Magbaawai makhuunau mu wau iekhanaa, mu jügadaujä wënaa, mu gaaijä ichö thunaa, amachdëu am aig mu däi awia, äbmiecha paawai amau mu thöopüijugui ajim anum. Pari mag amau mu thöowiajä khääi thärjup nám ee deeu mu iiu phiidüjugui a jaaujim aajem.

*Santiagoou Juan düimua Jesuug amach khür jäsenkhapi narr
(Mt 20:20-28)*

³⁵ Mag wëtum ee jöoi Zebedeo chaaina, ajapcharan Santiagoouma Juan düimua irig, —Maestro, marau purug nemdam jëeum ig naajimgui ajim anum. ¿Pua maar khür jäsenkhawi maachdëu jëeubarmjö abaju khai? ajierram aajem.

³⁶ Magbaa Jesuu amag, —Pärau jágata mua pääch däi apim khösi nüma? ajim anum.

³⁷ Magbaawai amachdëu irig, —Marau purug jaaum ig nüman mag atag puchta thumaam khun Pörkha bëewi mag durr thum jüabaadeewajä maar numiim khunagta puch bigaau juppibá ajierram anum, puch däi iek theeg amkhür: äb puch juachaar gar, maimua äb puch juawë gar.

³⁸ Magbaawaita ich Jesús garmua amag, —Pärau chan sii päächdëu nem jëeu nümjä khaugbata nüngui ajim anum. ¿Pärau khürjuawai mag päächta warm khun khääijä ürpai aag chikhamnau pääch dau aug wau nümjä mu dënjo äwatwi mu thöm edjä mu däi thöju aai ne? ajim anum amag.

³⁹ Magbaawai chi Santiagoou Juan düimua, —Eera, marau äwatbajup ajierram anum.

Mam magbaawaita Jesuu amag, —Pärau chadcha òrau pääch dau aphuu wau nümjä äwatwi mu thöbarmjö thöma ajim anum. ⁴⁰ Pari magbarm gaaimuapai chan mag much juachaar gar wa juawë gar khääijä much däi äba juppiju chan mua pöd jaauju khaba chirumgui ajim anum, Ewandamauta ichdëu khap jaauju aawai.

⁴¹ Mam mag Santiagoou Juan düimua amach dakhiir Jesuug magbaawai chi khapeen diez narr khunau jürr am däita meeukha naajim anaabá. ⁴² Mam magbaawai Jesuu amach thum äbam aig thärkha auwia amag magjim anum:

—Pärau meraajä khaba nám, chadcha sii mag jëb gaai öor pörkhawi amachdëuta gobernaajem khunaun amachta chi pörnaan aawai iek theeg nám awia amach khääi sua eegpaim khun däi amachdëu ampierr aajem. ⁴³ Pari jürr pärau pöd am dënjo magju khaba nám, pääch eepai. Magju khääi äbmua khääijä pääch eepai ichta thumaam khun khääi ür am khösi sim khai, magan jürr ich garmuata ich khapeenau nem mag

abaawaijā am ipierr nūnūuu aju aai simgui ajim anām. ⁴⁴ Maagwai ar ichta ügthar pawiajā Ņwandamau ich garcha juppi ahau apim khōsi sim khai, magan sīi ichta parhoobam khūun chogkhaju aai simgui ajim anām. ⁴⁵ Mu pāar khāai Emkhooi Iewaakha chirāmjā mag sīi māch garmua chikham chogaajā bēebajim. Mu bēetarran, sīi chikhamnag māch chogamkhūrta bēejimgui ajim anām, mag chitāmuua chikham sua machgau thōwi mag thōbarm gaaimua ñor pōm sīi amach pekau ee preso sīsidāmjō nām khūun öbeerkhapāain.

*Jesuu Bartimeo dau monaaupūitarr
(Mt 20:29-34; Lc 18:35-43)*

⁴⁶ Mag wētumua Jericó phōbör ee barimajierram aajem. Maig khūchpai naawia deeu am ēréubaadēm dūi ñor pōm wētjim aajem. Maimua ya am phōbör eemua öbérwi wētumta khud bigaau woun āb dau khīsu khitām Bartimeo anāmta ñor ēréu dich nūm khūunag nemdam jēeuwai oo khērūm ooimajierram aajem. Mag woundam jōoi Timeo anām iewaa ajim aajem. ⁴⁷ Mag dau khīsu khitāmuua ich dakha Jesūs Nazaretpierr dichmam khaug athaawai ääakhamua, —Jesús, pūuta rey David khachitarr ag chaain ewagam khūun Iewaau marau nā narr. Mu ap chitām mu dau ee aug khaugbahur aajeejim anām, ich dau monawaan bēemkhīir.

⁴⁸ Mag chi dau khīsu khitāmuua äää khabaadeewai Jesūs dūi ñor wētmarr khūunau irig meeurrarau aajeejim anām, khūupamkhīir. Mamu magbaawai chará warag thet ääakhamua, —Jesús, pūuta rey David khakhitarr ag chaain ewagam khūun Iewaau marau nā narr. Mu ap chitām mu dau aug khaugbahur aajeejim anaabá.

⁴⁹ Jesuu mag ääakham ûr athaawai dñuvisiwia chi dau khīsu khitarr awaan mapijim aajem. Magbaawai chadcha i awaan wētwi chi wēttarr khūunau irig, —Khīrdam ubu phiidubaad! Jesuu pu thür sīebahab. I aar marrau ajierram anām.

⁵⁰ Ichig magbaawai ich ag bärre ich khajūa ûr joothū jūa sīerr barwerbpāiwi phiidū dñuvisinaa Jesūs aar petajim aajem. ⁵¹ Mag chadcha ich aar dñuubaimaawai Jesuu irig, —Khani pua mārug puch dāi apim khōsi chirā? a jēeujim anām.

Magbaa chi daudam khīsu khitām garmua jūrr irig, —Maestro, muan pārug māch dauta monaaupūipim khōsi chirāmgui ajim anaabá.

⁵² Magbaawai Jesuu irig magjim anām:
—Chadcha muata puch dau monaauju khaphū khīrju chirarr gaaimua ùu pu monaau chirsim. Ya pu puch diig maju aai chirāmgui ajim anām.

Irua mag iekhabarm bärre chadcha dau eerdū sīsiwi ich bi eem daujō daujā wajaug sīsijim anaabá. Mag ich dau monaabapāaiwai warag i dāi petajim aajem.

11

*Jerusalén phōbör ee Jesú dubimatarr
(Mt 21:1-11; Lc 19:28-40; Jn 12:12-19)*

¹ Jesú ich khapeen dāi mamua durrsī Olivo anām gaai naaimajim aajem, phōbör numí ãba dakha nām khīrphee. Mag phōbör numí ãba dakha narr thür, ãb Bettagé ajim, maagwai ãbakhai Betania. Maig durrsī gaai nāmuua ich khapeen numí thürkha auwi püyaagpamua magjim aajem:

² —Cha maach khñirphee phöbördam sim ee ërëubaadët ajim anum. Nau chi phöbör ee dub nñm aig pñrau burrodam pa gaai jü khérñm ooimaju. Mag burrodam gaai chan agtha ni ábmuajá waaideba khitam. Ma pñrau ëerwia aipidut ajim anum. ³ Ábmua khñijá bëewi pñachig, “¿Khanthee jäg nemchaai pñrau ëer arraag ékha nñ?” a jéeuwaawai, sñi ithñu irig, mu igwia, mua ig chiraawaita arrum, mamu deeu ûmaai jöpcha deen bëeju a jaaubat ajim anum.

⁴ Maimua chadcha ërëu phöbaadëwia, amachig jaautarrjö burrodam khñd bigaau puertdi dub nñm dakha õ jü khérñm oobaimaawai, sñi ëer auwimajierram aajem. ⁵ Magbaawai aig õor narr khñunau amag, —Páar khanta jäig jäg nñma, jamag pñrau chikham nemchaai ëer arrú? ajierram anum.

⁶ Magbaawai Jesuu amachig jaaupäitarrjö jaubaawai uduraa warag amag arripijerram aajem. ⁷ Mag chadcha warrwi Jesús sim aar pabaimaawai chi khapeenau amach khajúa ür joothü jüajemua chi burro phöpá ür theer sñujerram aajem. Magbaawai Jesú ag ür waaidubaadëjim aajem. ⁸ Magbaawai õor khapan i düi wëdurarr khñunau amach khajúa ür joothü jüa narr ëerkhanaa, i maju khñd ee theerkhamam düi jürr ãaur khñunaujá khñd bigaau papiujöm bñbrëunaa, agjö i maju ee wërphogka majierram aajem.

⁹ Mag i mam düi õor póm i na pos wëtmaawai i ëudeejá agjö khapaana pñurthñmajim anum. Mag õor póm sñi wëtum khñunau serereugmamua mag naajim anum:

“Ùucha abarm Ëwandam, ich muuta pñchdëu pñch jürr pñibarmu. Ijom khñun chan chukhum. ¹⁰ Pua maar Reikhambñir pñiju a jaaujerr chadcha pierrumgui” aajeejim anum. “¡Ùucha abarm Ëwandam! Warr jöoi David reikha sñerrjö ichta jürr Reikhaju khaphü nñm gaaimua, pñrug üu abarm anum. Ügtharm magwe onee aju aai nñmgu” aajeejim anum, Jesús thö iekha nñmua.

¹¹ Mag wëtumua Jerusalén phöbör ee barimajierram aajem. Mag barimawia, Aai i jéeujem diig mawia, ag ee dubwia, dijä thumaa eerpa phñurdapñiwia, deeu öberbaadëjim aajem. Mag öberbaadëwia ya edau kheearaa aadëm ee Betaniaag petajim aajem, ich khapeen doceem düi.

Jesuu igo phuapitarr

(Mt 21:18-19)

¹² Ag noram mag phöbör Betania anum eemua Jerusalenag wëtumua Jesús jásöö aadëjim aajem. ¹³ Mag i jásöö nñrrumta warpmua pabü igo anum épðo khñd bigaau dñnum oo athajim anum. Magbaa aar dakha oon majim aajem, ag gaai chi nemjö ya chi wawam nñmpii awia. Pari ag chee jaar khaba arr aawai ni pör ábjä ag gaai oobajim aajem. ¹⁴ Mag ichdëu ag gaai pör ábjä ooba abaawai chi pabüugta wounagamjö, —Pñch jäg sim gaaimua mag atagjä ich jäg chëba sñerrajugui ajim anum.

Irua mag iekhatarrjä i khapeenau ûrjierram aajem.

Aai i jéeujem degmua Jesuu õor jürkhñnitarr

(Mt 21:12-17; Lc 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹⁵ Maimua deeu Jerusalén phöbör ee barchëwia, Aai i jéeujem di aar manaa ooimaawaijä, sñi Aai i jéeujem degta nem peerwai õor póm pos sereu wëjöm ooimajim anaabá. Magbaa Jesuu mag nem pér narr khñun thum dawag jürkhñnitinaa ag ee õrag phatkhon cambie narr khñun mes

däi dubur pér narr khueñ mespa jékhut silepaimajim anaabá. ¹⁶ Magnaa tag iwiir äbamugjä Aai i jeeujem deg nem inag däi dichpibajim aajem. ¹⁷ Maimua amag, —Pärau khaphu naabá ajim anum, Ēwandamau ich iek phä püarr gaai, “Muç diin sii durripierram khueñnau bëewi ag ee Aai i jeeujem diiu” a sim. Mag simta päächdëuta ag ee nem parhëpag pér nümua sii chikham khügujrem dikha wai naabma a iekhajim aajem, ich Jesuu.

¹⁸ Jesuu mag iekhabarm phadnaan pörnaana Moiseeu Ēwandam iek phä püarr jawaag chi machnaan däimua ūrbaawai, amach appai biirdëwi, iekhawi, “Jäga akhiin maadëu jäg Jesús thööpülkhamgui” anaajim aajem. Mamä irua nem jaau sim ūrwi thumaam khueñnau i igar narr aawai ūmaai deeu äsie khüirjuajeejim anaabá, mag i igar nüm khueñnau jürr amach däita meeukhaju khüirjuwia. ¹⁹ Mamä amau mag khüirju nüm ee, ya edau khüubaadee Jesús ich khapeen däi mag phöbör eemua warag amachta chawag wëtjim aajem.

*Jäga Ēwandamag jeeuju aai nü
(Mt 21:20-22)*

²⁰ Maimua ag noram deeu Jesuu ich khapeen däi ich ag khud ee wëtumua oowai mag irua iekhatarr igo sii chi khaar aram magwe phuhu thünaajim anum. ²¹ Mag phuu thünüm oobaawai Pedroou, —Maestro, püde oobá, pua tag chëpiba jaautarr igo büjä sii phua thünümgui ajim anum.

²² Magbaawai thumaam khueñnagta Jesuu magjim aajem:

—Pääch nem wawaag iekhaawai chadcha Ēwandamau päächdëu jaaubarmjö apiju khüirjunaata iekhabat ajim anum. ²³ Mua chadcha pärag mag chirum: Äbmua khäijä durrsüiga wounagamjö iekhabaawai chadcha ichdëu jaaubarmjö ich ipierraaj aju khüirjunaata “Jäigmua mawia jürr phüas eeta dññubaimá” akhiin, chadcha Ēwandamau ichdëu mag iekhabarmjö apijugui ajim anum, ichdëu mag iekhabarmjö Ēwandamau chadcha magpiju khüirjunaata iekha siewai.

²⁴ Maimua ïchab, ’Päächdëu Ēwandamag nem ig nüm jeeuwai chadcha irua päächig deeju khaphuña ya pääch jua ee wai nümjöta jeeumän, magan chadcha irua pärag päächdëu nem ig nüm deeb khaba deejugui ajim anum. ²⁵ Maimua päächdëu Ēwandamag jëwaagpaawai pääch garmua wa pääch khapeenau khäijä pääch däi khaigba nüm khai, agdaujö perdón jeeuwia, tag magäm iek igba warag khüir okhoopüiwia, magba arrjö am däi dau parii abat ajim anum. Pärau magnän ïchab maach Aai ügthar chirumugjä pärau pääch pekau chugpaapi jëebaawai irua chugpaapüiwia tag pääch däi magäm iek büürjä ighbajugui ajim anum. [²⁶ Pari pärauta pääch khapeen wir aig perdonaabam chan, maach Aai ügthar chirumuajä ich agjö pääar pekau chugpaabamgui a jaaumajim aajem amag.]

*Jesús jua theeg
(Mt 21:23-27; Lc 20:1-8)*

²⁷ Maimua deeu Jesús Jerusalén phöbör ee barchëwia Aai i jeeujem deg dubjim aajem. Mag dubwi agtha ierr simta, i aig phadnaan chi pörkha nüm khueñ bëejerram aajem, Ēwandam iek Moiseeu phä püarr jawaag ithee chi machnaan däi judionaan Asamblea eem khueñnpa. ²⁸ Makhueñnau bëewia irig, —¿Khai thöwiata jäg muig nem pér narr khueñ

pua dawag jür wérppäijī? ḶKhaiuta jäg pärug puchta nem iek theeg apijī? Marag jaaubá aichéjierram anum irig.

²⁹ Ichig mag jéeubaicheewaita jürr ich Jesús garmua amag, —Magan muajā īchab pārag jéeau ookhimgui ajim anum. Mua jéeubarm pārau mārūg jaaumēn, magan muajā ich agjö pārag jaauju, khai thöwiata mua jäg nem wau chitā. ³⁰ Maimua ichdēupai, Nacha mārūg jaaubat ajim anum: ḶKhaiuta Juan pāijī õor pör choo nərramkhīr; Ėwandamauta pāijī wa sīi māg jēb gayam khūnau ajī? ajim anum.

³¹ Amachig mag jéeubaawai sīi warag jaaujujā khaugba, amach wir aigpai iyūu nəmuua, —Maadēu irig, “Juan õor pör choomien Ėwandamauta pūijim” akhiin, jürr irua maachig, “Magumta, Ḷkhan jägwia pārau irua jaau nərrarr ükhabajierrá?” ajugui ajim anum. ³² Wa magba maadēu irig, “Juanan sīi õrau pāiwiata jäg nərrajim” akhiinjā, jürr phōbörpienta maach dūi meeukhajugui ajim anaabá, amau chadcha Juan õor pör choomieu Ėwandam iekta jaau nərraajerr khaphā narr aawai.

³³ Mag amach appai jaauju khaugba iyūu naawia warag Jesuug, —Marau pöd jaauju khaugbamgui ajierram anum.

Magbaawai jürr ich Jesús garmua amag, —Mua pārag nem jēeutarr pārau mārūg jaauba aawai muajā pārag jaaubamgui ajim anum, khai thöwiata mua māg nem wau chitā.

12

Khaibag sīsidūmta nemjīir thā narr

(Mt 21:33-46; Lc 20:9-19)

¹ Maimua Jesuu ich aig õor pos thənəm khūnag māg nem īgkhaadam jaaumamua magjim anum:

—Woun ābmua uvadö jīrjim aajem. Mag jīrwia ag igaaau ajapha thuur phūurdüpäiwi ich agjö aig di ēu khērjim aajem, ag eegar chi uva chō piirjawaag. Magnaa īchab didamjā nasādjö ügthaa ēu dānūuujim aajem, ag gaaimua warp dawaa oo phūurdudu aag. Mag nem thum aaipa sīuwi, chawag mam khōchkhabaadeewai, chi nemjīirdö deeum khūnag alquilaapäiwi, ichin jürr deeum durr warp petajim aajem. ² Mag mam mawi sīi awia, ya uva waaubaadēm khīrjunaa, jōoirau ich chog āb pāijim aajem, chi thā narr khūn aar, ich paatēm ich ithee deepäimkhīr. ³ Pari mag irua ich chogdam pāitarr di garm khūnau sīi amach aar barpinaa purphōbaadēwi, wā wai nūu awia, sīi deeū ich jua kharraa jurbapāawai, ich juadām parii barjim anaabá. ⁴ Magbaawai ich mag jōoi chi uva papau dewam ich chog pāijim aajem. Mamū majā agjö amach aar barpinaa, warm dūi atarr khāajā atcha wā wai nəmuua pōrjā khōoppäiwi, sīi ī khīr parhooba iekha thānūuwia, īchab jūrpāijierram aajem. ⁵ Magbaawai jōoirau deeum pāijim aajem. Ma paawai charā amach aar barpinaa warre thōopäijierram anaabá. Magtarr khurjā ich mag ich chognaan khapan pāajeejim aajem, mamū makħūnjā warm khūn atarrjō īchab khar sīi mas wauwi pāajeejim anum; magbajuun warre thōopāajeejim aajem.

⁶ Maimua ya ābmiecha tag pāijujā chukhu aadeewai ich iewaa ābpai khitaawai būrjā chig aba aajerrta pāijim aajem. I khīrjukan ich chaai aawai i ögkhaju awiata pāijebma. ⁷ Mama par ich jōoi iewaa āba sīi amach aar barpinaa amach wir aigpai, “Keena, chamūuta chi iewaa aawai māguata māg atagjā jürr ich aai nemjīir jüaju khabahab” ajierram

anum. “Jäg sīpí warre maadēu i thōopüijugui” ajierram anum, mag uvadö jūrr maach dēnkhā awaag. ⁸ Mag, chadcha khapanaam khūnau purphöbaadéwi, thōopüinaa, chi uvadö igaau ēduu deethurjierramgui a jaaumajim anaabá.

⁹ Maimua mag nem īgkhaadam öpüiwia ich iek ūr narr khūnag magjim aajem: ‘Pārau khīirjuawai ūsjā agtha mag uvadö sim anaa chi thā narr khūnjā ich akhūnpai akiin, jāgaju khai ajim anum, magum wounaan dūi? Par irua ich chaai ābpai khitum pūitarrpata mag thōobapūim oobaawai, mawia warre amach thum khēchpūiwia, ich uvadö jūrr deeum khūnagta jaau pūabjējugui ajim anum ichdēupai.

¹⁰ Magnaa amag, ’*Pārau Ēwandam iek phā sim gaai thūrwai ooba aaej ajim anum,*

“Di ēu narr khūnau isegtarr dibigta jūrr chi dihād jārramkha sīsim” a sim?

¹¹ “Ēwandam maach Pöröuta mag dibig wajaphamjö api sīwai ūrāu oowaijā ūuta oo nūm” a phā simgui ajim anum. (*Sal. 118:22-23*)

¹² Jesuu mag nem īgkhaadam jaau simua amachta jaau sim khaug athaawai chi fariseonaanau maestronaan dūimua Asamblea eem khūnaupa āba ich maigwe i pūr aum ig naajim anaabá; mamū mag i pūr athaawai jūrr ūrāu amachta khaibaju khīirjuwia warag i dichba amachta ērēujim aajem.

*Reīgjā deenaa Ēwandamajā ich paat deepi jaautarr
(Mt 22:15-22; Lc 20:20-26)*

¹³ Magbaawai chi pörnaanau Jesūs aar fariseonaan pūijierram aajem rey Erodes igar narr khūn dūi, makhuunau i dūi iyūumamua nem jēeumam khājjā khaugba ipeerdū iekhabapāaiwai magum gaaimua i pūr awaag ithee. ¹⁴ Magbaawai makhuunau ērēuwia i aar barimawia irig maguimajierram anum:

—Maestro, marau khaphū nūm, pua nem agchata jaaujem. Pua mag sīi pūchdēu oowai magjōo abaawai mag awi parhoobjā nem jaauba, ante pua chadchata thumaam khūnag jaaujemgui ajim anum, jāgata aju aai nu ūwandamau nem jaau sim eyaa wēnūrraag. Pua chan sīi ūrāu amachdēu nem jaaum aig nem jaau nūmugjā pūch khūgurpiba, wa sīi pūchdēu oowai magjōo abaawai ag bürre sīi magau aba aajem. Magua marau pūrug jēeum ig nūmgui ajierram anum: ‘Chadchata maach meeun judion-aanaujā durrierram khūn rey Roma sīejemugta impuesto phagju aai nu wa phagju khaba nu? ajierram anum.

¹⁵ Mamū mag amau sīi ich imeraa pūr awaagta mag ichig jēebaichēm khaphū sīerr aawai amag magjim anum:

—*Pārau khantheeta sīi mu imeraa pūr auju ēkha nūma?* Daaig phatkhon chi dau daí mu aig aipidut; mua pārag oopikhimgui ajim anum.

¹⁶ Magbaawai chadcha irig phatkhon chi dau daídām deejierram anaabá. Mag deebaawai jūrr ich Jesūs garmua amag, —*Pārau chamug phatkhon gaai, jākhai khīrtā oo nu, maimua īchab ag gaai khai thūrta phā sī?* ajim anum.

Magbaawai amachdēu, —Romaam rey César khīir khabahab ich thār dūi ajierram anum.

¹⁷ Magbaawai Jesuu amag, —*Pārau mag khaphū nūm khai, magan reīg ich paat deenaa, Ēwandamajā agjō ich paat deebat ajim anum.*

Amachig magbaawai sīi jügderraa n̄uisim iekhau warag amachta kh̄iu n̄uisijim an̄am.

*Maach meebarma chadcha deeu iiu phiiduju khai a j̄eetarr
(Mt 22:23-33; Lc 20:27-40)*

¹⁸ Biek āb agjō Jesūs aig bēejierram aajem saduceonaan. Makhuunau jaauwai ya maachta meebaadēm chan tag būrjā maach akhaar iiuba aajem aajem. Amach mag nem jaau s̄ierrjēem gaaimua iyūumamua juau oghom irig magjierram anaabá:

¹⁹ —Maestro, jōoi Moisés khararrau Ŋwandam iek phā pharr gaai jaauwai, woun āb uui paraa simta mag uui dūi chaaijā chukhu meemūn jūrr chi khod ābam wai sim khai, magua ich ag uupai auju aai sim a sim, ag dūi ich naamūu chaain ooba arr aawai jūrr i ithee oo deeg, mag oo deebar i chaainkha n̄uisimkh̄ir.

²⁰ Maimua amachdēupai warag irig nem ūgkhamamua magjierram an̄am: 'Biek āb ābam khod appai emkhooin siete naajim aajem. Am naam chi nacharamua uui auwia ich mag chaai chukhu wēnarrām ee meeijim aajem, chi emkhooi. ²¹ Magbaawai jūrr chi eeuμu wir aig ich khojaupai auwi mag dūijā agjō chaai ooba, chi emkhooita meeijim aajem. Magbaa jūrr ich mag uupai ag eeuμu auwia mag dūijā chaai ooba, agjō ich naamkh̄enjō meeijim aajem. ²² Ich mag ewagjā ābam uiraupai mag siete narr thum thegdüpütarjā ni ābam dūijā chaai oobajim anaabá. Maimua ya ūudeecha paawai chi uujā agjō meeijim aajem. ²³ Magua marau purag khap aag ithee j̄eum ig n̄umgui ajierram aajem: Khēchtarr kh̄un mug atag Ŋwandamau deeu phiriutkha atham edjā mag amach thumaam kh̄unau ābam uupai autarr aawai, ɿchijāata chi jaai kh̄u chaarkhajuma? ajim an̄am.

²⁴ Magbaawaita Jesuu amag magjim anaabá:

—Pārāu chan būrjā Ŋwandam iek phā simjā khaugba, ni i juu theegjā khaugba n̄um gaaimuata sīi warag kh̄irjug chaaurta kh̄irju n̄umgui ajim an̄am. ²⁵ Ötarr kh̄un deeu iiu phiidutkha phōbaadēm chan būrjā juu pūpur abaju, ya am ügtharm Ŋwandam chognaan th̄unum kh̄enjō n̄uisiju aawai. ²⁶ Mag òor ötarr kh̄enjā deeu iiuju khap aag ɿpārāu Moiseeu Ŋwandam iek phā pharr gaai th̄rba aajē? Ag gaai Ŋwandamau Moiseeg, "Muuta pāar jōoin Abrán khararr Ŋwandam anaa īchab jōoi Isá khararr ag Ŋwandamau, maimua Jacob khararr dēnjā agjō" a sim. ²⁷ "Ŋwandam chan oob mag sīi chi khēcham kh̄un Ŋwandam khabam. Ŋwandaman chi iwam kh̄un Ŋwandamau" a phā sim. Irigan nawe khēchtarr kh̄un awiajā agtha iiu n̄umgui ajim an̄am. Magnaa, Pāachta chadcha sīi chaaurta kh̄irju n̄umgui ajim an̄am amag.

*ɿchijāata mandamiento ajapcha ürūucha sī?
(Mt 22:34-40)*

²⁸ Moiseeg Ŋwandamau ich iek phāpitarr iek jawaag chi machnaan eem ābmua mag am ijēēbkham ūr sīi awi, Jesuu ich dakh̄ir wajapha ag eyaa jaaubabāaiwai, jūrr i aig bēewi irig, —ɿchijāata Ŋwandam iek phā pharr gaai maachig nem waipi jaau sim eem chi ürūcharam agá? ɿKhanta ürūcha Ŋwandamau maachig waupim khōsi sī? ajim an̄am.

²⁹ Magbaa Jesuu mag wounag, —Ŋwandamau ich iek gaai nem waipi jaau sim chi ürūcharamūn mugta phā simgui ajim an̄am: "Ūrbathū

keena, israelnaan: Maach Pör Ŋwandaman ichta äbpai thumaam khueen Pörkha sñerrum. ³⁰ Maach Pör Ŋwandam sii par iiupai khaba, puch thärauchata khosinaa puchdëu wauju ayaampierr ichdëu khosimjö abá” a sim. Maata Ŋwandamau nem jaau sim chi ürññcharamñugui ajim anum. ³¹ Maimua äbakhai ag garm ich agjöpaimuu sñebahab ajim anum. Ma sii, “Puch khapeenjä wir aig puchjö daupii abá” a simgui ajim anum. Ŋwandamau nem waupi jaau sim gaai chamu khueen numiim khääi ürpaim chan chukhumgui ajim anaabá irig.

³² Magbaawai mag chi machdamau jürr irig,—Maestro, uu pua ag eyaa jaaubapäim, jaan chadaugui ajim anum. Maach Ŋwandaman ich appaita sñerrum; ijöm chan tag chukhum. ³³ Ŋwandamta dich thäraucha khosinaa dich khapeenjä daupii nñmta Aai i jëeujem deg mawia nemchaain khanpan thõonaa phaa nñmua ügthaag jëeu nñm khääijä ajapcha simgui ajim anum.

³⁴ Jesuu oowai mag wounau chadcha agcha ich iek ükhabaawai irig,—Puun póm waaurba chirumgui ajim anum, Ŋwandamta puch Pörkhapiet. Bigaaum khueenau mag oobaawai äbmuajä tag irig jëeubajierram aajem.

¿Mesías khai iewaa aji?
(Mt 22:41-46; Lc 20:41-44)

³⁵ Jesús Aai i jëeujem deg Ŋwandam iek jaau sñewia jürr ich garmua aig narr khueenag magjim anum:

—¿Khan jägwia Moiseeu Ŋwandam iek phä pñatarr jawaag chi machnaan iek mag Cristo rey David khararr ag chaain ewagam khueen dën aajë? ajim anum. ³⁶ Ich Daviuchajä Ŋwandam Akharau ichig iekhapibaawai ich ag Mesías igwiapai “maach Pör” abajieb. Ante irua phä pñarr gaai mag simgui ajim anum:

“Maach Pör Ŋwandamau maach Pörög ‘Mñch iek theeg chirumjö aag mu dñi äba mu juachaar gar jupbá ajim, puch oomapha aajem khueen thum mua puch jua ee pñrkha dee nñm ora.’ ” (Sal. 110:1)

³⁷ Mag ich David khararrauchajä Ŋwandamau pñiju aajerr igwia “maach Pör” a iekhatarrta, ¿jäga pñar iek í David chaain ewagam khueen dñnpai aju aajë? Mag sii ich chaapai aju akhiin, ich paarmua mag “maach Pör” abakhamgui ajim anum amag.

Mag i ijëjëbkham ñor póm aig thunarr khueenau i iek ûrm khosi ûr naajim aajem.

Jesuu chi machnaan igwia iekhatarr
(Mt 23:1-36; Lc 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Jesuu Ŋwandam iek jaau mamua magjim aajem:

—Moiseeu Ŋwandam iek phä pñatarr jawaag chi machnaan dñi khai, khir khaphu abat ajim anum. Jäkhueenan sii khajüa bü duurg jüanaa kaijä ee ñrau amach saludaawaijä amach thö iekhapim khosita sñerrjëem ajim anum. ³⁹ Jäkhueenan amach Ŋwandam i jaaujem deg weetwaijä amachta pör garcha thumaam khueenag khir jürkha juupjem, amachta warm khueen khääijä wajapcha nñm awia. Maimua ñor chaauram khueenau amach aar thach khomkhir thüurwaijä, parhooba jupba, amachdëuta khäidu wajapcharam jüa au sñerrjëemgui ajim anum. ⁴⁰ Khoopaa uñin dau aphuum dijä khechtheg aumaajerram. Mamu mag sñerrjëemta chadcha amach magba chithëem amkhir, Ŋwandamag jëeuphöbaadëmjä pua

chuuu aphöbaadeejemgui ajim anum. Pari amach jäg sïerrjëem paran Êwandamaujä am gaai jua khaba deejugui a jaaumajim aajem.

Khoopaa uui ofrenda

(Lc 21:1-4)

⁴¹ Biek äb Jess Êwandamag jëeujem deg am phatkhon phiejem khirphee oo sïejim aajem. Mag oo simua jûrr bëe thnum khuunau ag ee phatkhon puapäi èrëu dich thnumta eerpa oo sïejim anaabä. Irua oowai riknaanaun phatkhon põm dee naajim anum. ⁴² Mama riknaanaun mag phatkhon dürrcha dee pa num ee, khoopaa uui äb aphuu khitum bëejim aajem. Mag bëewi phatkhon chi dau daídam numpai wai sïerr warre mag numwe ag ee dee puapüijim anaabä. ⁴³ Mag khoopaa uuyau phatkhon büruuwai kherrarrdam thum deebarm oowia Jesuu ich khapeen ich aig thärkha auwia, —Keena, mua pärag jaaukhimgui ajim anum. Jäg khoopaa uui dau aphuu khitumua phatkhon büruu deejielb mama, Êwandam dakhiran tagam khuun khääijä üruchata deebarmgui ajim anum. ⁴⁴ Warm khuunaun sii amach dën sobtarr eemta Êwandamag dee naabahab. Mama jäg khoopaa uui aphuu khitumua chan magba, ich dën äbmiecha agua ich thach khöju arrdamta warre thum deebarmgui a jaaujim aajem.

13

Aai i jëeujem di õrau pogueupüiju Jesuu jaautarr

(Mt 24:1-2; Lc 21:5-6)

¹ Mag Aai i jëeujem deg sïewia öberbaadeewai i ogdubba wenurraajerr khuun eem äbmua chi Jesuug, —Maestro, padé oobá ajim anum, mokpör dapkhamua sii di ooima joothuthued éu dunum.

² Magbaawai Jesuu irig, —Ar jäg di dap dununuaidum pua oo chirabá; jäg thnum chan mok pör äbjä äbam ür ich jäg ajapha joothuthued sierrabam. Jäg thnum sii thumaa õrau pogueupüjuuta jäg dunumgui ajim anum.

Êwandamau maach i agkhaimuu paawai nem oomaju

(Mt 24:3-28; Lc 21:17-24; 17:22-24)

³ Maigmua èrëubaadeeu mag Aai i jëeujem di khirphee durrsí Olivo anum gaai sïejimajim aajem, ich khapeen düi. Maimua barwi ya i jekhat jupbaimaawai Pedroou, Santiago, Juan maimua Andrés düimua amach jayapam khuunau irig jëeumamua magjierram anum:

⁴ —Pu iek mag jäg mokdau joothuthued thnum thum õrau pogueupüju anum, ¿ma jäagwaichata magjuma? ajim anum. ¿Khan jäg num gaaimua cha pachdüu jaau simjö Êwandamau ijaaurjö oopijuma ajierram anum, mag Aai i jëeujem di pogueupüimuu pam?

⁵ Magbaawai Jesuu amag, —Magan mua pärag jaaukhimgui ajim anum. Maimua jaubaadewia, Keena, khir khaphu wenurrathu; oob chikhamnag päach uduraa khügurpimiet ajim anum. ⁶ Mua pärag mag chirumu, mug atag paawai õor khapankham khuunau amach iekpai mu iek gaai thewia, “Munta ag Cristoou Êwandamau püiju aajerr” awia, õor põm khügurmaju awaita mag chirumgui ajim anum. Pari makhuunau päachig magwia khääjä oob pärau am iek ükhamiet ajim anaabä, am wawimamua.

⁷ Juurhi phiiduju theega jajaaukhamjä pärau ūrjugui ajim anum. Mama päachdüu mag ūurwai oob jäphiermiet. Ichiita jerrba chadcha ich mag aju.

Magjup mamu ma chan agtha Êwandamau pâar i agkha nûm khabamgui ajim anûm. ⁸ Magbaadëm däi ïchab durrr mûg wéjom ee amach eepai jûrr durr chaauram khuun dûi wérbujurau, amacha jûrr chikhamnaan khâyau ürpai am khôchgau. Mag nûm däi ïchab durrpierr uuur theega duuimam dûi jâdau theegjâ burrju. Mamu mag nûman sîi warrpem Jöoirau õor dau aug waupi simuuogui ajim anûm.

⁹ 'Pâach mordam wir aig uurkhabathu. Thethem khuunag pâar pûr deewi judionaan Êwandam iek jaaujem degijâ pâar gaai amau mas deemaju. Mu gaaimua pâar khaibag waumkhîir amau pâar gobernador-naan aarjâ warriwi reinaan aarjâ warrmaju. Mamu magum khuun aar pâar warrwaita warag pârau mu iek jaauwímucha amag jaaujugui ajim anûm. ¹⁰ Êwandamau mûg durr i agkhaju nawe mûg õor peerdu aaujem iekhan ichiita thumaa durr warpham magwe meupierr jaaudubjugui ajim anûm ïchab. ¹¹ Mag pâach pûr aauwai, thethemnaan khûirphee iekhaagpaawai, oob pârau, "¿Khan ata mu iekhajuuta magbaadëma?" a khûirjumiet ajim anûm. ¿Khan jâgwí mua mag chirá? Ya maig chan pâar pâach khûirjugdamaupai iekhabam; magbaadëm aiguin ich Êwandam Akharauta pârag iekhamkhîir khûirjug deeju aawaita mua mag chirabahab ajim anûm. ¹² Mag jarai wir aig khod âbam khuunjâ chi ükhaba sim gar-mua uu mu iek ükha khérum thethemnaanag jaaupuimaju, ich khodpai wir aig thôomkhîir. Amach dênnaanjâ mu gaaimua thôomkhîir thethem-naanag jaaupuimaawai chi dênnaanaujâ ich agjô ajugui ajim anûm, amach chaain dûi wir aig. ¹³ Pâachdëu mu iek ükha durrum gaaimuajâ thumaam khuunau pâar oomapha aju. Mamu magum gaaimua phithur dau aug wau nûmjâ igba mu dûi ubu khéruman uu peerduujugui ajim anûm.

¹⁴ 'Êwandam i jaaumie Daniel khararrau jaautarrjö, Aai i jêeujem deg ierr phadnaankha nûm khuunjâ dubba aajem aarta woun âb bêewia ichta maig ierr sîeichëm oobaawai, Judea durr nûm khuun pabu ee durr dapag ee dûrbat ajim anûm. (Mûg iek phâ sim gaai oonaa thûr simua wajapha khaphu abá.) ¹⁵ Ich maaggwai juu uuiwai ich dihëu ür khâijâ sim khai, ich nem phë awaan awi oob tag ierrag dubam. ¹⁶ Wa magba di chaaur ich phidag ee khâijâ sim khai, oob tag degag mam, ich khajûajöm khâijâ juraan. ¹⁷ Mamu jë, apdurr ajim anûm, magbaadëm jaar ar uuin jôor khithëem khuun, maimua ïchab uuin ar chaarendam daumeraa jûd döpi wai durrum khuun! ¹⁸ Magju nawe pârau Êwandamagta jêebat ajim anûm, eeu dëgölp magbaadëwia edau khôrg jaar khâijâ pâach dau aphuwenurradukham. ¹⁹ Mag jaarta wajapha õor dau aug waujupa. Mag jaar õor dau aug waujujö chan Êwandamau mûg jëb ompaajau nawejâ ooba, ni ag khurjâ agjô chan abaju ajim anûm. ²⁰ Mamu magbaadëm ich Êwandamau bûrjâ khâai eeg buchdu auba ich mag warag apikhii, ni âbjâ peerdu**u**baju. Pari ar ich iek ükha nûm khuun daupigau, irua khâai khapan deeju atarr uu magcha deebajugui a jaaumajim aajem.

²¹ 'Magbaadëm ee õrau pâachig, "Oobat, chamuuta warrgarwe Êwandamau püiju aajerrauwai" aawai, oob ükhamiet. Wa magbam khai, "Ar simta ichiuwai" aawaijâ, oob ükhamiet ajim anûm. ²² Mua mag chiruman amach iiupai amta Êwandamau püijim anûm khuun däi Êwandam i jaaumien anûm khuunjâ sîi sëukha chikham khûgur wénurraju aawaita mag chirumgui ajim anûm, khap amkhîir. Makhuunaun

chadcha Ŋwandamauta amach pāijim amkhīir, ag na õrau nem ooba aajempa õor dauderra wau wēn̄rraju. Mag nem wau wēn̄rramua ich Ŋwandamaucha jür auwi ich iek ükhapi autarr khūunpa khūgur ēkhajugui ajim anum. ²³ Magnaa amag, Mua ya pārag jaaubarmgui ajim anum, magju nawe khap amkhīir; maagwai pārag māch bēeju nawe khīir khaphu abat a chirumgui ajim anum.

*Jāga Emkhooi Iewaa deeu bēeju
(Mt 24:29-35; Lc 21:25-36)*

²⁴ Mag õor ajappa dau aug wau dichtarr khur īchab āsdawam edaujā khīwia edaram edau argjā khījugui ajim anum. ²⁵ Magbaadēm dāi phīdagjā edjā eemua khūibaadeewai tagam nem Ŋwandamau nem waumatarr edjā ee sīsidampata sīi parhooba amach sīsid arr chaaur aaide jōrrjēe thān̄isijugui ajim anum. ²⁶ Magbaawaita thumaam khūunau māch chi Emkhooi Iewaa chadcha edjā baug ee dau daau urum oojurau. Ya maig māg jēb gaaaim khūun thum chachbaadēm aawai māchta nem jua theeg thumaam khūun Pörkha bēejugui ajim anum. ²⁷ Mag māch pierrum dāi mua māch chognaan durrpierr aaidupāijugui ajim anum, māchdēu māch ithee jür autarr khūun thum ābam aig biirdū aumkhīir.

²⁸ Mag jajawagmamua, 'Pārag khap amkhīir mua jaaukhimgui ajim anum: Pārau khaphu nām, māig Israel durr igo khēr khukhuur aadēmān thumaam khūunau ya chadcha dōchāumie burru dakpapakham aajem. ²⁹ Ich agjöta ajugui ajim anum īchab, māch chi Emkhooi Iewaa bēeju gaai paawaijā. Cha mua nem jaau chirum thum ich ag ee öbēbērgmam pāach daúa oobaawai, khaphu abat ajim anum: ya māch chi Emkhooi Iewaajā deeu bēeimuu chirum. ³⁰ Mua pārag mag aai i jēeujem di õrau pogueupāiju a chirumān, cha õor thānum khūun khēchju nawe, cha māchdēu jaau chirumjō thumaa chadcha ajugui ajim aajem. ³¹ Edaujājā māg jēb dāi thum chukhu aadēju, mamā cha mua pārag jaau chirum chan sēukhaawai khabam; jāan thumaa ich ag ee öbēbērgmajugui ajim anum.

³² Mamā mag mā bēeju ed chan ni ābmuajā khaugbamgui ajim anum. Ŋwandam chognaan ügthar thānum khūunaujā khaugba, ni māchdēu jā khaugba, āba ich mā Ayaupaita mag mā bēeju orajā khaphu simgui ajim anum.

³³ Mag pāachdēu mā bēeju orajā khaugba naawai muan pāragan, nem parhoobam nem wauba Ŋwandamagpaita jēeu nān jēeu nān abat a chirumgui ajim anum. ³⁴ Mag mā bēejuun, woun āb deuem durr maagpaawai ich chognaanag chi morkhu dēnjo ich di thāamkhīir jauna, amachpierr phidagjā jaaukhawi, chi puertdi thājemugjā ajapha oopaar jaau phāwi petarrjota simgui ajim anum. Maagwai pāar chi di gar nem thāa nāisierjota nāmgui ajim anum ich khapeenag. ³⁵ Mamā pārau ni ābmuajā mag mā bēeju khaugba naawai sīi wajaphata khīir khaug nāisit ajim anum, mā bēewaim ithee. Pārau khaugbam, khan orata mā bēeju: kheeuraa aadēm ee, edachanaa, āspa urumua āthārr biebaadēm ee, wa edpherre khāijā, ni ābmuajā khaugbamgui ajim anum. ³⁶ Eeu sīi dēgōlp mā dānūubaicheewai mā dāi wētaag pāar agtha khīir khaugba khāi nāmjō nām khāijā oochēdukham. ³⁷ Cha mua pārag mag jaau chirum chan sīi pāragpajā khabam; maan thumaam khāan itheeta mag jaau chirumgui ajim anum. Maguata muan phāba, khīir khaugbathu a chirumgui ajim anum, mā bēewaim ithee.

14

Jesús pár awaag ibéptarr

(Mt 26:1-5; Lc 22:1-2; Jn 11:45-53)

¹ Jesuu mag ich khapeenag ich mawia deeu bëeju jaauwai nemkhoo pömaam burraag khääidam numpai waaur sëejim aajem. Mag phiesta īchab Pascua a thüürjem; ajapcharan maar meeun judionaanau pan sii ich jäg levadura chukhu wauwia seman énter khoojem ag semanma. Mag phiesta burruj khääi khapan khaba waaur nám ee, phadnaan chi pörnaanau Moiseeu. Ëwandam iek phä pumatarr jawaag chi machnaan däimua äba biirdewi khíirjug jür naajim anaabá, nemdam bëur abarm gaaimua Jesús imeraa pár auwi thöopüyaag. ² Amach ödegpain mag i thöopüju khíirju naajieb mamá, jürr tagam khüünau, “Keena, mug nemkhoo ee maadéu i thöoba síuju. Magba akhiin òor póm mug wëjöm maach däita meeukhaju” aajeejim anum.

Háirau Jesús pór ee jügdeeu chootarr

(Mt 26:6-13; Jn 12:1-8)

³ Mag nám ee Jesús Betania phöbördam ee mawi woun Simón anum deg thach khö sëejim aajem. Ich mag Simón ibúur wauwi “phë paraa khitarr” a thüürjeejim aajem. Maig i thach khö simta, uei äb jägdee didam durrkhudau alabastro anum dën boteedidam wau khitëm däi dubchëjim aajem. Mag ee jägdee narrdo anum dën thüpaaga sim ipir aibëejim aajem. Mag jägdee khíir nem parhëpag sìerrum. Mag sim däi juu ee dubchëwi, chi boteedidam ö khöorpnaa, òor dakhíir Jesús pór ee choopüijim anaabá. ⁴ Mes gaai i däi äba thach khö narr khüünau amach daúa mag jägdee parhëpagkhamta sii i pór ee choobapüim oobaawai äaur khüünau wir aigpai amach khapeenag, —Keena, ḥkhantheeta jäg jägdee parhëpag simta sii jäg är choobarma? ajierram anum, ⁵ jäg sii par är chooju khääi, parhëphu pérpüiwia ag phatkhonau üu dau aphuum khüün khírdam jásenkhanju aai sìerrtä.

⁶ Mag bigaaum khüünau magbaawaita jürr ich Jesuu amag, —Khantheeta párav mag uei khíir naau iekha nám? ajim anaabá. Jägbarmua irua mu däi üu abarm khabahab; idëu i sii khajapha sùubat ajim anum. ⁷ Dau aphuum khüündaman párav pâach ee ich jäg oo wai wénurrajgui ajim anum. Maagwai pâachdëu nemdam deem khösim aig párav amag deeju aai naabahab; pari mu chan párav pâach ee ich mag mu oo wai wénurrrabaju. ⁸ Mug ueirau ichdëu khíirjuawai ajapcha simjöta abarbahab mu däi. Mug mu pór ür jägdeeu choobarmua mu meebaadeewai aukhëraan arrju nawe ya irua mu kha phuur sim khabahab ajim anum. ⁹ Magnaa, Ís mua chadcha pârag mag chirëmgui ajim anum: Mug atag pawiajä durripierr Ëwandamau òor peerdë aaujem iekjaau wénurrum däi īchab mug ueirau mu däi mugbarmjä jaaub khaba jauju. Mag, ooba arr khüünaujä īchab i iigjeejogui ajim anum.

Judaau Jesús pérpüitarr

(Mt 26:14-16; Lc 22:3-6)

¹⁰ Mag phadnaan chi pörnaanau Moiseeu. Ëwandam iek phä pumatarr jawaag chi machnaan däimua ich Jesùs dakhäu wai nám ee, ich däi doce wénurraajerr eem äb Judas Iscariote a thür sìerrau phadnaan chi pörkha nám khüün däi iekhaan majim aajem, jäga ichdëu amag Jesús pár deeju a jawaag. ¹¹ Maimua mawia chadcha Judaau amachig Jesús pár

deeju a ūrbaawai chi phadnaan pörkha nūm khūn oneeu phöbaadëwia chi Judaag phatkhonpa deeju ajierram anaabá. Ichig mag phatkhonpa deeju abaawai chará ãba i imeraa pär auwia warre amag amach juu ee deeju khñirjugpaita wai sīsijim anaabá.

*Jesús äbmiecha ich khapeen däi thach khötarr
(Mt 26:17-29; Lc 22:7-23; Jn 13:21-30; 1 Co 11:23-26)*

¹² Pan levadura chukhu wauwia warrpem phiesta burr nūm edcha jidonaanaau nemkhoo jaram ithee ovejadam thōowia edau khëubaadeewai khoojem. Magua ich mag edcha Jesú khapeenau irig, —¿Jampaita marau pū na phiejäb wauwimaju aai nūma? ajierram anūm.

¹³ Mag ichig jéeubaawai ich khapeen eem numí ich aig thürkha auwi püyaagpamua amag, —Pāar maar na Jerusalén phöbörög ärëubaadët ajim anūm. Nau pāar ya phöbör ee paaukhabaimaawai pārau woun ab döthūr ee dö jōi arrum ooimajugui ajim anūm. Mag woun döthūr däi mam oobaawai i ēudee wëtwi, ¹⁴ i dubbaimam deg däi dubwia, chi dikhñug mū imeerba, “Maestroo pürg jéeupijim, ¿jamta í ich khapeen däi ãba nemkhoo jaram thach khöju aai chirá?” a jéeubat ajim anūm. ¹⁵ Magbaawai mag wounau pāar ügthaa warrwia dijä pöoma sīi wajappha jar sim pārag jaauju. Maigta phiejäb wauwia sīi maar na wajapha nem khñir khaug sīubat ajim anūm, mag ich khapeen ichdëu püiju khñunag.

¹⁶ Jesuu amachig magbaawai, chadcha i ipierr Jerusalén phöbörög ärëuwia ooimaawai, chadcha amachig jaautarrijö ooimajerram anaabá. Mag oobaimaawai maig mag nemkhoo jaram ovejadam wai narr wauwia sīi i baraata oo nūisijim aajem.

¹⁷ Mag ich na numí püitarr aawai ya kheearaa aadëm ee, tagam khūn däi barjim aajem, warm khūnau phiejäb wau wai narr aar. ¹⁸ Mag barbaimaawai thach thöikhawia ya ãba mes gaai khö nūmuu Jesuu amag, —Keena, mua warre pārag jaaukhimgui ajim anūm: Mū cha iekha chirñum iekhau maach khapeer mūig maach däi ãba thach khö simuapai thethem khñunag mū pär deejugui ajim anūm.

¹⁹ Jesuu amachig mag iekhabarm ūrwia warre ökhñirjuu nūisijim anaabá. Mag ökhñirjuu nūm iekhau jürram khūnau irig jējēeu aajee-jim anūm, chijäguata magju khap aag awi. ²⁰ Mamū par mag ichig jējēekhamjä amag chi thürjä jaauba, sīi, —Pāach mūg doce nūm eem ab mū khö chirñum thëp ee ich panau sīkhö sim wounauta mū khaibag waujugui ajim anūm. ²¹ Mū däi magbarmua Emkhooi Iewaan Êwandam iek phā sim gaai jaau simjö ich ag eyaata öbëbergmam. Mamū jē, apkhiitü chi mag mū pérpüi sim woun! Ante magju khapnaa thaababa arr amuan üucha akhamgui ajim anūm.

²² Maimua mag iyüü thach khö nūmuu Jesuu pan juu ee auwia, Êwandamag üu ajim anaa khōreunaa amag uapüinaa, —Mūg pan khöbat. Mū mū morougui ajim anūm.

²³ Maimua ich agjö jarrdamjä juu ee auwia, ag paar Êwandamag üu ajim anaa, deeu amag uapüijim aajem. Magbaawai thumaam khūnau ag eem döjierram aajem. Mag uapüiwia ich Jesuupai magjim anūm:

²⁴ —Jäg döbarmūn mū bagau, warrgarwe Êwandamau ðor däi iek deeju ajerr. Mamū mūg iekhan iek iiuriugui ajim anūm. Mag pāar ithee mū bag mūg vinojö khitñum ãrbarmuata Êwandamau, ñsmua atagan chadau pāar peerdu wënñrraju aai nūm a jaau simgui ajim anūm. ²⁵ Maimua, Mua

warre pārag jaaukhimgui ajim anum: Mag vino döbarm aigmua mua chan tag döba, āba Ŋwandalta thumaam khun Pörkha s̄isim edta deeu ag khāyaujā ajapcharanta dōjugui ajim anum.

*Jesuu jaauwai Pedroou būrjā i khaugbam aju jaautarr
(Mt 26:30-35; Lc 22:31-34; Jn 13:36-38)*

²⁶ Jesūs mag ich khapeen dāi āba mes gaai iyū thach khö naawia, meukhaarjā Ŋwandal iek Salmos anum gaaaim auwia, Olivo durrsīg ērēujim aajem. ²⁷ Mag wētwia mam pabaimaawai ich Jesuu amag magjim anum:

—Nau pāach thumaam khunau mu mch appai barpəaju. Jāgwí mag chirú? Ich warrgarwe Ŋwandal i jaaumienau Ŋwandal iek phā puarr gaai ich mag aju a s̄iewaima. Mag amau phā puarr gaai jaauwai, Ŋwandamau uduraa chi nemchaain pap òrag thōopiju a sim, mu igwia. Mag mu thōopuyaag pur athaawai pāar sū nemchaainjō parhoob pāach papjā khaugba, chawag aaiduju a phā simgui ajim anum. ²⁸ Pari mag mu thōopūiwiajā deeu iu phiidewia m̄chta pāar na majgui ajim anum, Galileaag. Mamta deeu pāar dāi oojogui ajim anum ich khapeenag.

²⁹ Jesuu mag iekhabaawai Pedroou irig magjim anum:

—Mu khapeenau pu ogdūwia chawag aaidutkhawiajā mu chan būrjā pu aigmua chawag ogdubamgui ajim anum.

³⁰ Pedroou ichig magbaawai Jesuu irig, —Pu mag iekha chirab mama, cha mu iekha chirum iekhau nau āspajuag āthārr biek numí b̄eju nawe örau p̄chig jēubaawai pua biek thārjup mu khaugba chitum ajugui ajim anum ichigcha.

³¹ Magbaa Pedroou jūr irig, —Pu thōbaimam aar thōimaju awiajā mua chan pu kha ogdubajugui ajim anum.

Pedroou mag ijējēb khaawai tagam khunaujā ich agjō, “Maraujā pu kha ogdubaju” a iekha naajim aajem.

*Nemjīrdö Getsemaní anum ee Jesús oraatarr
(Mt 26:36-46; Lc 22:39-46)*

³² Jesuu ich khapeen ich dāi phē arrwia nemjīrdö Getsemaní anum ee barwia amag, —Mu chum Ŋwandal mag jēwaan mamich, pāar muig naisit ajim anum tagam khunag.

³³ Magpet awi thārjuppaich dāi phē arrjim aajem: Pedro, Santiago maimua Juan. Maimua amach appai aphöbaadēm aig, Jesús nem ökhūirjuuga aadēmu gaai machaaga aadējim aajem. ³⁴ Ich magbaadeewai ichdēu amag magjim anum:

—Muun dēgölp gaai machgau ökhūirjuuga aadēm; āba m̄ch thōjuuta khūirju chirumgui ajim anum. Pāar muig naisit, mama daukhana abat. Oob khāmiet ajim anum amag.

³⁵ Magpet awi ichin ag atgajārpai kanieu phōbkhanā, jēb gaai dagau durnaa, Ŋwandal mag jēuemamua i gaai machag āwatpibaju akhiin ū akham a jēuemajim aajem. Magnaa, ³⁶ —Tata, pu ithee chan būrjā phithurm nem chukhum. Pua khōs chirum khai mu peerdu athā ajim anum, mu dau aphū aju nawe. Purug mua jēeu chirum, mama m̄chdēu khōsi chirumjō khaba p̄chdēu khōsimjōta abá mu dāi a jēuemajim aajem.

³⁷ Mag jēeu s̄ewi am aig bēewi oocheewai am khāi n̄umta oochējim anaabā. Magbaawai jūr Simonagta, —Puun s̄iita khāi chirabma. Pu chan oradam ābjā pōd daukhana aju khabahab ajim anum. ³⁸ Sī jāg

khāi n̄u aju khāai Ēwandamagta jēeubat ajim anaabá, dōsātag uduur pāach th̄t aupim ugua. Mua oowai pāach ödiwan chadcha pārāu jēeum khōsi durrumta pari daphökgauta pōdba n̄emgui ajim an̄m.

³⁹ Mag iekha p̄awi deeu am aigmua petajim aajem. Maimua Ēwandamag ichdēu nacha jēeu s̄ierrjō ich ag iekpai iekhamamua deeu jēeumajim aajem. ⁴⁰ Mag jēeu s̄ii awia deeu oon bēewajā, i khapeen daphökgau pōdjā dau ēeba, s̄ii khāidatkha th̄n̄umta oochējim anaabá. Mag daphökgau pōdjā dau ēepiba th̄naawai Jesuu amachig iekhabaichēmjā pōd i iek ükhaju khaugba naajim anum. ⁴¹ Mag biek th̄rjupam gaajjā agtha khāidatkha th̄n̄um oobaicheewaita deeu amag, —¿Agtha pāar s̄ii khāai gaaita n̄u? Khāigap nem p̄aabat ajim anum. Pekau pōm s̄isid̄um kh̄unag m̄ach chi Emkhooi Iewaa p̄r deeju ora pabaichēbab. ⁴² Phiidatkhabat, maimua maach khapeen aar wēttarau ajim an̄m. M̄ oomapham kh̄unag m̄ p̄r deeju wounan ya dakpa urumgui ajim an̄m.

Jesús p̄ur arrtarr

(Mt 26:47-56; Lc 22:47-53; Jn 18:2-11)

⁴³ Jesús agtha mag iekha d̄un̄um ee, ich khapeenpai mag doce narr eem āb Judas an̄mpta ðor pochag urajim an̄m. Mag wēdurum kh̄unnan āaur kh̄un s̄ii espaar juu panhapha bēe th̄naawai tagam kh̄un s̄ii pa dūijā bēe th̄naajim aajem. Makh̄un phadnaan chi pōrkaa n̄em kh̄unau Ēwandam iek jawaag chi machnaanau tagam kh̄un jōoin chi pōrnaan dūimua p̄aitarr kh̄un ajim aajem. ⁴⁴ Mag chadcha ðor pochag bēewi ya chi Judaau ag nawe, “Nau mua mawia pāach dakhīir khīir üu athamta p̄r auwia athaadēt” a jaau wai s̄ierr aawai, ⁴⁵ chadcha ich dāi wēnarrum kh̄un dakhīraa ichdēu jaautarrjō Jesús dāi āba d̄un̄uwimawia irig, “Maestro, ¿jāgpai chirú?” anaa i khīir üu athajim anaabá.

⁴⁶ Magbarm bürre chi soldaanau Jesús ph̄ur thuur auwia i p̄urphöbaadējim aajem.

⁴⁷ Mam̄ chi khapeen i dāi wēnarrarr kh̄unau amach dakhīir mag amach khapeer p̄urphöbaadēm oobaawai ābmua ich espaar chi bain-degam surr a jēu aunaa waa phadnaan thumaam kh̄un pōr ag chog kachta bis abarm̄ oorthu werbpüijim anaabá. ⁴⁸ Mag ich p̄urphöbaadeewai Jesuu amag, —¿Pārāu oowain m̄un s̄ii ðor nem jīgkhanaa ðor th̄omiejöta chirab ajim an̄m, jāg pārāu s̄ii m̄ aig juu ee jierrnem panhappai bēeg ithee? ⁴⁹ Ag na ed ēpierr p̄ārag mua Aai i jēeujem deg Ēwandam i jaaujeewai b̄ūrjā pārāu m̄ p̄r auba arrta īsta chadcha pārāu m̄ p̄r auju ed ajimgui ajim an̄m. Pari pārāu m̄ dāi mugbarm̄, jāan m̄ igwia ich Ēwandam iek phā sim gaai jaau sim thumaa ich ag ee öbēberg mamkhīrta chadcha mugbarmgui ajim an̄m amag.

⁵⁰ Chi khapeenau mag amach dakhīir amach Pōr p̄urphöbaadēm oobaawai tag irigjā ooba, s̄ii warag khaphig phöbaadēwia ich appai barp̄ajim anaabá. ⁵¹ Mam̄ mag amau ich appai i werp̄awia athaadēm ee, ēwan āb s̄ierrauta s̄ii börrjöoupai öp̄urnaa dāi i ēudee maa ajim aajem. Mam̄ chi soldaanau mag woun dāi mamoo athaawai i p̄r awaag ēkha naajim anum. ⁵² Pari mag ich gaai p̄urbaichee s̄ii warag am juu ee chi börrjō jēu p̄awi ich jāg mor kharr khaphigbaadējim anaabá.

Jesúsjudionaan Asamblea ee warrtarr

(Mt 26:57-68; Lc 22:54-55,63-71; Jn 18:12-14,19-24)

53 Soldaaunau mag Jesúus pür auwia ãb mag phadnaan thum khuen khuen pörkha sim aar warrjierram aajem. Mag mam i wai dubphöbaadeewai aig pos aimajierram anaabá: tagam khuen chi phadnaan pörkha nem khuen, judionaan Asamblea eem chi pörnaan, maimua agjö Moiseeu Ŋwandam iek phä püarr jawaag chi machnaanpa thum ãba. 54 Mag i pür athaadém ŋudee Ichab Pedroou sii warppaimua oopüpüig mawia phadnaan pör sijem ag di ũjärr dëi dubwi jupimajim aajem, guardianaan Aai i jeeujem di thujajem khuen bigaau. Mag jupimawi i iek õt uu thunam bigaau dëi chi guardianaanpa ãba õt khääi oo chirsijim aajem.

55 Maagwai phadnaan chi pörnaanau judionaan Asamblea eem khuen däimua chi Jesuu nem wauba arrta sükha i gaai thüpüju ŋkhaajeejim anaabá, magum gaaimua i thöopäaig. Mamü chadcha irua büürjä nem khaigba wauba sierr aawai 56 parii i khaibag waapi jaau nem khuen naujä sükha nem ŋkham khöchgau amach iekpai parhoob jaaubaadephümjä pöd i pür auba aajeejim aajem, mag ihäbajä khaba sii aaiphur nem jaauphöbaadëp aawai. 57 Warm khuen nau mamagkham ee, jürr deeu khuen büjäau paaukhabaadëwi chi thethemnaanag ich khürcha, 58 — Marau maachdëucha i ekha sim ŋurwain, irua mug Aai i jeeujem di ŋrau da ëu auba arrjä sii thum pogueupüiwia, õor juajä igba, khääi thärjuppaim ee deeu ëu dñnuuju a iekha sim ŋrjimgui aajeejim anaabá jürram khuenau.

59 Mamü par jürram khuenau mamagkhamjä ihäbajä deeba, sii warag maadëujä khaugbata jaauphöbaadëjim anum.

60 Magbaa chi phadnaan pöröu sii mag õor pos thunam ee phiidëbaadëwi Jesuug, —Pua am iek ū chiru? Ḷkhan jägwí jäg pü iekhamapha sii ajim anum. Pua chadcha mag iekhají wa iekhabají? Jaaubá ajim anum.

61 Mamü magumjä Jesuu büürjä jüejä aba, sii warag khíuu sísijim anaabá. Mag ich iek ükhaba abaawaita deeu chi phadëu püaba jeeumamua irig, —Püuta chadcha Ŋwandam Iewaa ichdëucha jür auwi püju jaaujerrá? Marag jaaubá ajim anum irig.

62 Magbaa Jesuu, —Eera, chadcha mëugui ajim anum. Mug atag päraru mü Ŋwandam thumaam khuen khäijä jua theeg ürpai sierum bigaau i juachaar garcha jup chirumjä oowi ügtharmua edjä baug ee urumjä pääch daúacha deeu mu oobajup ajim anum.

63 Jesuu ich dakhir mag iekhabarm ŋrbaawai chi phadnaan pöröu ich khajüa mor gaai jüa siercta surr abarmen warre jëbpüijim anaabá, khir machgau. Magwia ich khapeenag, —Keena, Ḷkhan atchata maadëu deeu khuenau jaau namenta ŋrm ig nema? ajim anum. 64 Ya irua ich iiucha jaau sibahab ajim anum. Päraru thumaam khuenau i iekhabarm ŋrbarm, chadcha irua Ŋwandam dau na khaigba iekhabarm. ḶPäraru mug woun dëi jäga aju khürju nu keena? ajim anum ich khapeenag.

Magbaawai thumaam khuenau ihäba, —Jaan iekkhör pöm siewai ichiita thöopäijugui ajierram aajem.

65 Magphöbaadëwi ãaur khuenau warag i khir gaai ichöoujä thunaa, putiujä i dau phäärjünaa, i gaai mas waunaa, juajäaujä khüdadcha deejem anum. Magnaa ogthom irig, —Khaíuta pü gaai mas deejí? Magan jaaubá aajeejim anum.

Mag jūrram khūnau i mag wai naawai chi Aai i jēeujem di th̄ajem guardianaanaujā dāi i khīdadcha deejeejim aajem.

Pedroou būurjā Jesús khaugba chitum a iekhatarr

(Mt 26:69-75; Lc 22:56-62; Jn 18:15-18,25-29)

⁶⁶ Mam ierr Jesús dāi mamag khaawai Pedro iek i di ūjārr chirajim aajem, daaugajār. Maig i chirāmta i aig uthāi āb bēejim aajem, phadnaan thumaam khūn pōrkha sim ag chog. ⁶⁷ Mag uthirau Pedro ōt khāai sim oobaicheewai i khīir eerpa wai dānūt awia irig, —Pūjā īchab Jesús Nazaretpierr dūi nūrraajem khabahab ajim anum.

⁶⁸ Ichig magbaawai i iek irua, —Mu khabam, mua khaugbam pua khaita jaau sim khai a chirajim anum.

Magwia warag dawag mawia puertdi daaugajārm aar i oothēu chiribaimamta, āthārrta kekerekee aadējim aajem. ⁶⁹ Maimua deeu ūmaai chi uthirau ichdēu i oobaawai aig ǒor th̄unarr khūnag, —Chamug woun chadcha Jesús dāi nūrraajerr khabahab ajim anum.

⁷⁰ Mag, biek numiim gaaijā Pedroou irua magum Jesús khaugba chitum ajim anum. Mamu ag khur nūupai awia deeu ūwaai aig narr khūnau, —Chadcha pūn īchab Jesús khaperau. Pū Galileapierr khabahab ajim anum. Maguata pū iekha sim ūurwajā pū iek gaai merag chukhu sīsim khaphöbaadējim anum irig jūrram khūnau.

⁷¹ Pari ichig mag nūh paawai Pedro iek warag irua chi Jesús igwia, —Chadcha mua magum woun khaugab chitumta mūrug mag naab. Mu sēukha chirām khai, Ēwandamau mu gaai jua khūaba deeju aai simgui a chirajim anaabá.

⁷² Pedroou mag irua chan būurjā Jesús khaugba chitum a iekhabarm ee, deeu ūmaai chi āthārrta kekerekee ajim anaabá. Mag āthārr biek numí bīe dichdimaawaita Pedroou warre Jesuu ichig iekhamatarr khīir eyaa aadējim anum, “Āthārr biek numí bīeju nawe pua biek thārjup ǒrag būurjā mu khaugba chitum a iekhaju” ichig Jesuu jaautarr. Ichig magtarr thumaa khīirju athaawaita warre ökhīrjug machag aadēmua icharaucha ö jāsehne bīe chirūu ajim anaabá.

15

Jesús Pilato aar arrtarr

(Mt 27:1-2,11-14; Lc 23:1-5; Jn 18:28-38)

¹ Maimua ag āspau edpherre thum chi thethemnaan ābam aig podpajierram aajem, khīrjug jūrwi Pilato aar paawai Jesús khaibag waupiju jaau khaphū jawaag. Maig naajim aajem: phadnaan chi pōrkha nūm khūn, Moiseeu Ēwandam iek phā pūarr jawaag chi machnaan, judionaan eem jōoin chi thierrnaan maimua tagam khūn agjō chi Asamblea eem khūnpa th̄unaajim aajem. Makhūnauta amach thumaam khūnau Jesús jua jūkhanaa Pilato aar arrjierram anaabá. ² Mag ich aar wai barbaimaawai Pilatoou ich Jesuug —¿Chadcha pūhta judionaan Reí? a jēeujim anum.

Magbaawai Jesuu irig, —Pua khabá khaphū jaaubapüim ajim anum.

³ Mag warag chi phadnaan pōrkha nūm khūnau ich khīrcha iek pōm amachdēu jaaum aig sēukha iekhamatarr igwia ⁴deeu ūmaai Pilatoou irig, —¿Khan jāgwi pū iekhamaphamjō sī? ajim anum. ¿Pua ūrbahab, jūrram khūnau puch khīrcha puch khaibag waipi nūm?

⁵ Mamu parii Pilatoou ichig mag jeeu ahaukhamja si warag khuu abaawai ich ödegpai, “Wounaan mag oohba chitum” ajim anum.

Warre Jesús thoopi jaautarr

(Mt 27:15-31; Lc 23:13-25; Jn 18:38-19:6)

⁶ Pilatoou ag naweja añopierr mag phiesta Pascua anum burrwai presonaan eem ab parhoobam chi phöbörpienau jeeubarm öbeerpaajeejim.

⁷ Maagjerr aawai ich mag jaar woun ab Barrabás anumta deeum khuuun düi cárcel deg preso siejim, ichdüeü gobierno düi ðor meeukhapiwia ag meeukhaa ee ðor thootarr gaaimua. ⁸ Mag nemkhoopierr preso ab si öbeerpaajerr aawai chi phöbörpien abam aig biirduwia ag na Pilatoou ichdüeü aajerrjö preso ab öbeerpuimkhüir irig jajaau aajeejim anum. ⁹ Ichig magbaawaita Pilatoou amag, —¿Párau judionaan Rey Jesuuta murug öbeerpuipi nu? a jeeujim anaabá jürr amag.

¹⁰ Irua mag Jesuuta öbeerpuim khösi síerran, phadnaan chi pörkha num khuunau si amachdüeü Jesuu nem wau nurrarrjö pöd nem waubam gaaimua iekkhör wau num iekhauta mag i par dee wai num khaphu síerr aawaita mag iekhajim aajem. ¹¹ ¡ih! Mamu Pilatoou mag iekhabaawai chará chi phadnaan pörkha num khuunau si warag ðor wawikha thuunuujim anum, thumaam khuunau ab Barrabaata si ichjäg weeupüipi jajaau amkhüir.

¹² Mag Barrabaata si öbeerpuipim khöchkha num ürbaawai deeu Pilatoou, —¿Mag judionaan Rey anum düi mua jägajuma? ajim anum.

¹³ Magbaawai warag serereukhamua Jesús warre pakuls gaaita meerphépi jajaau aajeejim anaabá.

¹⁴ Magbaa jürr Pilatoou amag, —¿Pari khan nemta irua khaigba waujima ajim anum, párau mag warre i thoopi jaau num?

Mamu irua magbaawai chará warag ich mag pakuls gaaita meerphépi jajaau aajeejim anum. ¹⁵ Mag warag serereukhamja püaba aawai, ðor pöm mag thuunau jürr ich düita meeukham ugua, chadcha am ipierr Barrabaata weeupüipi jaaujim anaabá. Maimua chi Jesús jürr wüpi jaaunaa pakuls gaai meerphépüimkhüir warre amach juu ee deepüjim aajem.

¹⁶ Magbaawai chi soldaaunau Pilato siejem ag di üjärr chi Jesús warwia soldaaun thum abam aig thürkha aujierram aajem. ¹⁷ Mag warrnaa, irig khajüa khichphé khüir jüapinaa, ich agjö miu den werjüch phüerthu waunaa, pör gaai pörsirkha jüapipüijierram aajem. ¹⁸ Mag jüapipüinaa juau ogthom chi soldaaunaupai i wau iekhamamua, —¿Jägpai chirü judionaan Rey? aajeejim anum.

¹⁹ Mag wai numua i pörchaja paau wünaa, khüirchaja ichöou thunaa, si i wau num iekhau i khüirpheeja kanieu phöbkhakha aajeejim anum, amach rey anumua. ²⁰ Mag i dau aphü wau wai nuu awia, amachdüeü irig khajüa khichphé khüir jüapitarr deeu ëer auwia, ich khajüa chaardamta deeu jüapipüinaa, pakuls gaai meerphépüain athaadëjierram aajem.

Jesús pakuls gaai meerphépüitarr

(Mt 27:32-44; Lc 23:26-43; Jn 19:17-27)

²¹ Mag Jesús pakuls gaai meerphépüain arrum ee, am khüirphee woun ab Simón anum ich phidag eemua ich diig urajim aajem. Mag woun

Cirenepierr ajim aajem, Alejandro däi Rufo anum am aai. Chi soldaau-nau mag Simón oobaawai jürr ajués irigta Jesuu pakuls arrmaa atarr arrpijierram aajem.

²² Mag érëu phöbaadëwi buchagdam Gólgota anumug arrjierram aajem. Maach meúan mag Gólgota anumun Pörpá Durrsí a simu. ²³ Maig Jesuug vino mirra ee waaurëu sim döpij ëkhajierram anaabá, khaparr aadëmua gaai machag thunum ãwatamkhíir. Mamu Jesuu büürjä döbajim aajem. ²⁴ Mag dee némjä döba abaawai ich mag pakuls gaai meerphëpüijierram anaabá. Mag meerphëpüiwia, khaíuta i khajüa wai s̄isiju khai awi, chi soldaau-nau i khajüa jüajerr ür phatkhon bar jemkha n̄umua amachpierr agdaujö gan aumajierram aajem.

²⁵ Mag amau i pakuls gaai meerphëpäiwai ya edaupherr garm las nueve thunaajim aajem. ²⁶ Mag i meerphë wai narr pakuls gaai i pör ür ësapdau phä s̄iejim anaabá. Mamu mag nem khaigbam wautarr jaauju chukhu arr aawai sii “Judionaan Rey” a phä s̄iejim. ²⁷ Mag i meerphëbapüim däi ïchab agjö nem jïgkhaajem khun numí amach khikhietdö i bigaau pakuls gaai meerphëgkhapüijierram aajem: âb i juachaar gar, maagwai âbakhai i juawë gar. [²⁸ Mag nám aiguin wargarwe Êwandam i jaaumienau phä puarr gaai, “Chi khaigbam khun jâr wai naaju” a iekhatarrjä thum chadcha ag eyaata öbér sim.]

²⁹ Mag i pakuls gaai meerphë wai nám aig dich nám khunaujä i wau num iekhau irig eerpanaa, üiphurphurnaa, “Wa jägum khabá, puan mag Aai i jéejem dijä thum pogueupäinaa deeu khääi thärjupaim ee èu duñuuju aajerra, ³⁰ jäg pua wir aig puçhpai peerdu auwia jäg pakuls gaaimua eeg uerbabáma” aajeejim anum, dich nám khunau.

³¹ Sii dich nám khunaujä irig mag iekha érëu dich thunaawai ich agjö phadnaan chi pörnaanaujä Moiseeu Êwandam iek phä puarr jawaag chi machnaan düimua amach ee wir aigpai, “Bigaaum khunnan peerdu autarrta jürr wir aig ichpai chan pöd peerdu auba sim” a iekha naajim anaabá, i waauwai. ³² Magnaa ichigcha iekhamamua, —Israelam Rey, çpuç khabá õor peerdu aumkhíir Êwandamau püitarr? Magan pakuls gaaimua eeg uerbabaad anaajim aajem. Pu chadcha maar dakhíir eeg uerbaman, maach daúacha oobaawai marau pu iek ükhaju anaajim anum irig.

Ich düicha mag äba õor numí agjö pakuls gaai narr khunaujä irig iek khaigba iekha naajim aajem.

Jesús meetarr

(Mt 27:45-56; Lc 23:44-49; Jn 19:28-30)

³³ Ich mag ed edausiê thunum ee dëgölp edau khibaadëm abarmun sii warre edaramjöta jöisijim anaabá. Mag khí thunum awia edau phuibaajér las tres naata deeu edau aardubaadëjim aajem. ³⁴ Ich mag edau khibaadëm ee Jesuu thet äa a khitawia, “Eloi, Eloi, çlema sabactani?” ajim anum. Mag sim aig maach meúan: “Aay Êwandam, çhantheeta pua mu mung dau aphu chirumjä murg oobamjöo aadëma?” a simu.

³⁵ Magbaawai aig õor narr khunau Jesuu mag iekhabarm ürbaawai jürr amach khapeenag, —Keena, päädë ürbat. Maguan warrgarm Êwandam i jaaumie Elías khararrta ich aig thär simwai ajierram aajem.

³⁶ Magbaawai äbmua khaphigbaadëwia, putjö üüpphë khitum gaai vino adchuchúu simta dorrdunaa aibëewi, pa gaai bùurnaa, i i aig ua aujim

aajem, ag gaaim bereu dömkhřir. Magnaa ichdëupai warm khřenag,— Jägnaan chad idëu sїi ootarraugui ajim anum, daau chadcha Eliaau bëewi i eeg jiirbapüichëju.

³⁷ Pari mag nãm ee deeu Jesuu thet äa a khitawia warre chaau-pabaadëjim anaabá. ³⁸ Magbarm bärre īchab Aai i jëeujem deg ierr dijä garcha put nem parrg sim éu wëjorrta sїi ügthaamua eeg surr abarmän warre järrcha thoophem numí jijirar jösijim anum. ³⁹ Mag Jesús äa awia meebaaradëm oobaawai chi soldaaun am capitán chi Jesús jiir wëjom khřirphee oo dñnarrau,—Chadchata jägan mag wounan Êwandam Iewaau-gui ajim anaabá.

⁴⁰ Maig īchab uuinjä naajim aajem. Makħuun uuinau sїi warppaimua eerpa durruu ajim anum. Chi maig narr khřen, María Magdalena ajim aajem, äb agjö María a thür sїerrpa. Mag María Santiago äd anaa īchab José äd ajim aajem. Maig deeum uui Salomé anumjä däi sїejim aajem. ⁴¹ Ich makħuun uuinauta i Galilea ee nūrraawaijä i däi wēnurrumua irua nemdam iigwaijä thumaa irig au dedee aajeejim aajem. Maagjerr aawai Jerusalenagjä i däi bëewia däi aig naajim anaabá. Pari makħuun appaijä khaba, mag tag uuin khapan am däi bëetarr khřunjä īchab aig naajim aajem.

Jesús aukhërtarr

(Mt 27:57-61; Lc 23:50-56; Jn 19:38-42)

⁴² Amau mag i dau aphu wai khëumaa arran sїi nem thum khřir khaug sїiujem ed ajim, juu üi kheeujem noram. ⁴³ Mag ya kheearua aadëm ee, woun äb judionaan Asamblea eem José Arimateapierr majim aajem, Pilato aar. Mag woun īchab chi thethem ajim anaabá. Mag wounaujä īchab Êwandamau maach peerdu aumkhřir püiju jaaujerr bëeju anumta nħajeejim aajem. Ich mag wounauta Pilato aar mawia ⁴⁴ irig jëeuvimajim aajem, chi meemdam arrwi aukhëraan maag. Mag Jesús meebaaradëm a ūrbaawai Pilato warre jügderraad aadëjim anum, irua khřirjuawain Jesús meebara agtha iiu sїeu aai simta mag meebaaradëm a ūrbaawai. Magbaa Pilatoou chi capitán mag däi meerphë nãm aar sierrjä thürpüijim aajem, magug khap jëeu oog. ⁴⁵ Maimua chi capitán bëewia chadcha meebaaradëm a jaaubaawai Pilatoou Joseeg arrmkhřir jaaujim aajem. ⁴⁶ Magbaawai Joseeu dñesdam pér auwia, mawia, mag Jesús chi meemdam pakuls gaaim eeg jiir aunaa agua ajapha paréupüijim aajem. Magnaa ag nawe jëbdi durrbü khōpag ee chi khōrm sierr ee aukhërwia chi jëbdi i ee ajapha mok pör póm simua joothu pħajim aajem. ⁴⁷ Mag chi binaandam jëbdeg aukhërbarm uuin numiim khřenau warppaimua oo naajim aajem. Makħuun uuin äb María Magdalena ajim anum, maimua äbkhai José äd agjö María a thħużjerr aajim aajem.

16

Jesús iiu phiidħtarr

(Mt 28:1-10; Lc 24:1-12; Jn 20:1-10)

¹ Mag thumaam khřen juu üi kheeujem ed khëubaadeewai María Magdalena, äbakhai María Santiago äd maimua Salomé däi amach thārjupam khřenau jügdee pérkha sїuijerram aajem, agua Jesús kha phuraan maag.

² Maimua ag noram domighed äspa ēebaadeewai edaupherre õor mor dawaa aadëm ee, i aukhërtarr jëbdi aar oon wëtjierram aajem, mag

jügdeeu i kha phuraag. ³ Mag wëtwi amach appai khud ee, —Keena jkhaíuta chi jébdi üräm mok maachig chawag pürëu deejuuta mag wétuma? a iyüü wénurrajim aajem.

⁴ Mamu mag iyüü wëtmamua barimanaa ooimaawai, chi jébdi i ee mok pör póm simua joothu sìerr jürr chawag pürëupüi thünüm ooima-jierram anaabá. ⁵ Magbaawai warag ierr dubwi ooimaa, woun äb éwanaa khitumta sii khajüä bæpphä khajüä bü etherr jüä simta mag jébdeg juachaar gar yup oo sim ooimajierram aajem. Amachdëu mag oobaawai warre jäphier phöbaadëjim aajem. ⁶ Mag uuin jäphier phöbaadëm oowi chi woun khajüä bæpphä jüä sìerrau amag, —Oob jäphiermiet ajim anum. Mua khaphu chirum, pàrau Jesús Nazaretpierr ar pakuls gaai meerphë thõotarrta jür wénurrum. Pari i muig khaba sibahab ajim anum, ya iiu phiiduwí petarr aawai. Päädë oobat i aukhërtarr ee sii khäidu pariisimgui ajim anum. ⁷ Maimua amag, Ëréubaadëwi i khapeen tagam khüunagjä jaauwi Pedroogjä jaaubat ajim anum: “Ichin ya päär nawe Galileaag petam. Nau jamta i ooimaju” a jaaubat ajim anum, ichdëu amachigcha ag nawe jaautarrjö.

⁸ Amachig magbaawai jäphier num iekhau bü duui durrumta eerpamjö dawag öbérdukhawi khaphig phöbaadëjim aajem. Maimua chi Jesús khapeen aar bardukhaimaawaijä, agtha jäphier narr aawai, büürjä iwiir äbam khüunagjä jaubajierram aajem.

*Jesuu María Magdalenaag ich oopitarr
(Jn 20:11-18)*

[⁹ Maimua mag domighed äspaaú Jesúus iiu phiiduwia María Magdale-naagta nacha ich oopijim aajem, i aig öbérchëwia. Ich mag uuí mor eem ajim aajem, ag nawe ich Jesuu meepen khaigbam khüun siete dau daau jürkhüüpütarr. ¹⁰ Ichdëu mag oobaawai chi Jesúus däi wénurraajerr khüun gaai machgau bie durrum aar mawia amag jaauwimajim anaabá. ¹¹ Mamu mag amachig ich daúacha Jesúus iiu phiiduwí nem moná narrum ooijim a jajaaukhamjä i iek ükhabajierram aajem.

*Jesús ðor numí khud ee wëtmarr khüun aig öbérchëtarr
(Lc 24:13-35)*

¹² Magtarr khur deeu üwaii deeum khüir thegnaa ich khapeen numí phöbör eemua khud ma sim ee wëtmarr khüunagjä ich oopijim aajem. ¹³ Mag amachig ich oopibaawai makhuunaujä agjö deeu ewag wëtwi ich agjö chi i düicha ogduba wénurraajerr khüunag jaauwimajierram aajem. Pari makhuun iekjä büürjä ükhabajim anaabá.

*Jesuu ich khapeen once narr aig bëewia ich oopitarr
(Mt 28:16-20; Lc 24:36-49; Jn 20:19-23)*

¹⁴ Maimua äbmiecharam gaai paawai Jesuu ich khapeen once äbam aig thach khö narr aig bëewia ich oopijim aajem. Maimua iyüü mamua amag meeurraru süssim anaabá. Mag meeurraru sütarran, maan ich iiu phiiduwí narrum ootarr khüunau jaau námjä amach jüg theegau büürjä ükhaba arr gaaimuata mag meeurraru süssim aajem. ¹⁵ Maimua ich Jesuu magjim anum amag:

—Jäimua ärëu phöbaadëwi Ëwandamau ðor peerdu aaujem iekta durpierram magwe thumaam khüunag jaaupetat ajim anum. ¹⁶ Chi mu iek ükhaba ich pör choopi sim khü üu peerduju. Mamu chi mu iek jaau nám ür simjä ükhaba sim chan Ëwandamau i peerdu auba warag i isegpüijugui

ajim an m. ¹⁷ Chi m  iek th raucha  kha n m kh nau m chd u aajerrj , mua m ch juap  deebarmua  or mor eem mepeerj  öbeerpi jaaubaawai chadcha dau daau  eerp majugui ajim an m. Magnaa  hab deeum meu ich meu khabamta ag nawe iekhaajerrj  iekhaju. ¹⁸ Nemkh r benen paraam gaai juau p rbaawai khaakhiinj  b urj  chig abaju.  or th ojem pakh r kh ij   rau d op wiwaj  b urj  chig abaju; mag n m d i  hab  or mor masim kh n k it  wandamag j eunaa am gaai juadamau p rbarmuapai monaaup maju a jaaujim aajem. Mua p rag mag nem waupi chir m n, mag p achd u wau n m gaaimua  rauj  m  iekta p rau jaau n m khat amkh raugui ajim aajem.

Jes s  gthar matarr

(Lc 24:50-53)

¹⁹ Jesuu ich b  ogd ba aajerr kh nag mag jaau aaipabaadeewai ich  wandamaucha maach P r Jes s ich aar aujim anaab ,  gthar. Mag Jes s  gthar pabaimaawai warre ich  wandam bigaau i juachaar garta jupimajim aajem, ag nawe ichd u amag jaaujerrj . ²⁰ Magbaawai i khapeenau w twi chadcha amachig jaautarrj  durrpierram magwe maach peerduajem iek  rag jaau w n rrajim aajem. Mag amau jaau w n rr mpier  hab ich Jesuu am juag oojeejim anaab , ag na  rau ooba aajem nempa amag waupi sim gaaimua. Mag m gaaimuata  rau chadcha khaph  aajeejim aajem, amau i iekta jaau n m.]

SAN LUCAS

Maach peerdu aaujem Jesucristo igwia jöoi

Lucaau phā puatarr

Chi phātarr. Mug maach peerduajem iek Jesuu jaauthurtarr jöoi Lucaauta phājim aajem. Ich Lucas médico ajim aajem (Col. 4:14); irua jā īchab ichdēu ooba arrta jaau sim. I iek irua phāju nawejā ūrav phāajeejim aajem mag maach peerduajem iek Jesuu jaau nūrrarr. Mamū sīi parhoob phāmaaugau khīeb i thaabatarr nawe khogreu jermamua i thōotarr aarcha khaphu aadeeta irua phābaadējim anaabá (1:1-4).

Chijā khūn atheeta phājī. Doctor Lucas chan warm khūnjojudío khabajim; iin maachjō sīi parhoobam ajim. Magua irua mug phātarrjā judionaan athee khaba, ich meeun griegonaan atheeta phājim: jāga judionaan khaba awiajā ēwandamau thumaam khūnta peerdu auju aai sī; jāga dau aphu khithēe awiajā ūu mag ēwandamau ūor peerdu aaujem anum iek ūrju aai nū; maimua jāga dau khīsum khūnau, bū wēdu wēdum khūnau, phieu maadēu mor igmapham khūnau, kach khīsum khūnau, ajapcharan ich ēwandamau khōsi simjō thumaam khūnauta ūrwi ükhaju aai nūm a khab amkhīrta phājim (7:22).

Khan jawaag aji. Mag Cristo bēewi judío khabam khūnpata juraan bēetarr aawai aata chadcha ürcha Lucaau īgkha sim. Maguata Mateoou Juan dūimua Jesús sīi ürcha judionaan atheeta bēejim anum ee, Lucaau oowai judionaan khabam khūn peerdu awaagpata Jesús bēejim. Ajapcharan maach thumaam khūn peerdu aum khōchgau bēetarr khab amkhīrta irua mug libro phājim. Maguata oowai, chadcha parhoobam khūn dūi irua nem waumatarrta dawaa oopi sim, judionaan khabam dūipa (4:18,22-27,43; 5:29-32; 7:1-17,34-50; 8:27-39; 10:25-37; 14:12-24; 15:1-32; 17:11-19; 20:9-18; 24:47).

Salud

¹ Teófilo, khapeer wüjäu:

Mug ēsap gaai murua purug jawaagpam Jesuu ūrag iekhamatarr dāi irua nem waumatarrpa āba. Pua khaphu sim, jūrram khūnau ich mug iekpai phā īkha nūm warrpem irua nem waubaaderr aarmua irua nem jaaumatarra. Maadēu khaphu nūm, magum thum chadcha ajim. Maagwai ūravjā thum ich ag iekpai maach ee khakhapdō wējom,² ar warrcha irua nem waubaaderr amach daúacha ootarrta ūrag jaaujerr khūnau maachigjā jaautarri. ³ Maguata muajā īchab phāju khīrjubaadējim, phā athee. Mamū mug phāju nawe, sīi aña khapan i dūl āba wēnurraajerr khūn dāi khaar aarmua khīeb ū nūm aar estudie chirum awia īsta purug phā deepūi chirum jöoi Teófilo. ⁴ Mug murua purug phā deepūi chirum, puchdēu thürbaawai Jesús igwia ūrav jaau nūm pua ūrjemun chadcharam iekhau a khab amkhīrta.

Juan thaabaju jaautarr

⁵ Murua purug jaauum ig chirumun mugau:

Erodes Judea durr reikha sim jaar īchab sīejim aajem phad Zacarías a thür sim, judionaan eem. Mag Zacarías warrgar phad Abías khakhitarr dūi āba phadnaan phidkhaajerr khūn chaain ewagam khūn dēn arr

aawai īchab Abianaan ajim aajem. Chi Zacarías үүi Elizabed a thür siejim aajem. Majā īchab warrgar phad Aarón a thüürjerr ag chaain ewagam khün kha ajim anaabá.⁶ Ich mag jöoi Zacarías anum ich үүi däi ēwandum dakhīr ajapha wénrraajeejim aajem, i ipierra. Mag gaaimua äbmuajä am äugar iek chigaapai iekhaba aajeejim anum.⁷ Mamä mag wénrrumjä chi үүl bürjä chaai ooba khitarr aawai chaai äbjä chukhu naajim aajem. Mag chaaijä chukhu nümta ya amach numwe jöoiraa khithée ajim anum.

⁸⁻⁹ Mag nüm ee jürr Abianaanta ēwandumag jëejem deg phidkhaju seman arr aawai mag jöoi Zacarías anumta ag deg phidkha siejim aajem, ich khapeen ich däi äba phidkhaajerr khünnpa, warm khünaujä semanpierr ich mag phidkha diichjerrjö. Mamä mag phadnaan kapan thünaajerr aawai ed eepierr äb jür auwia ēwandum atheem incienso phaan duubjeejim anum. Amach warrgarwejä ich maagjerr aawai mag edjä mag nümuja jöoi Zacarías thärtä öbertjim aajem, mag incienso phaag.¹⁰ Mag ich thärtä öbertarr aawai ierr ēwandumag incienso phaajem ag nasäd wau khéräm aar simich, daaugajär amach biirdüajem aigpaita sii õor pöm ēwandumag jëeu khodthünaajim aajem.¹¹ Mag í agtha ierr ēwandumag jëeu sim ee, ēwandum chogta ügtharmua bëewia i khüirphee dünubaichëjim anum, chi incienso phaajem ag nasäd wau sim bigaau juachaar gar.¹² Zacariaau mag oo athaawai khür öü awia warag jöoi kha duuibaadëjim aajem, jäphierr nüm iekhau.¹³ Mamä magbaawai chi ēwandum chogau irig, —Zacarías, oob jäphierram ajim anum. Pua ēwendumag jëeu chituu aajerr īsta irua pü iek ükhabarm: Pü үүi Elizabed bi ee pawia purug chaai oo deejugui ajim anum. Mag chaai thaaba khérsiewai pua i thärdam Juan a thürjugui ajim anum.¹⁴ Magbaawain chadau pü onee chirsiju. Mag nüm däi īchab õor pöm onee ajurau, i thaababarm abarm amachdëu ür athaawai.¹⁵ Mag chaairau bi eewe ēwandum Akhaar ich gaai phës wai khitajugui ajim anum. Mag chaairau ich erraawe vinojä döba, ni nag deeum khür awia khäijä bürjä ich i ee auba ich mag khitajugui ajim anum.¹⁶ Mag chaai jöopawia ēwandum iek jaaubaadeewaita israelnaan khapaana äsie amach mor khürjuvia deeu eeupemjö maach Pör ēwandum iek ükhajurau, warrgar amach jöoinau ükhaajerrjö a jaaumajim aajem.¹⁷ I gaaimuata õor ee ēwandumau ich jua theeg oopijugui ajim anum, warrgar ich i jaaumie Elías khakhitarr däi aajerrjö. Irua ēwandum i jaau nürräm ürwia, jöoin amach chaain däi khajap khaba wénrraajerr khünjä khöinaa wénrranaa īchab i iek ürmapha aajerr khünaujä amach jöoin warrgarm khün dënjö i ipierra aju, maagwai ēwandumau mag am Pörkhaju pääwijä amach thäraucha khösi i iek ürmkhür a jaauchëjim aajem chi ēwandum chogau.

¹⁸ Magbaawai jöoi Zacariaau, —Mamä ɿäga magbarju? ajim anum, chi ēwandum chogag. Ya mäg mä jöoiraa chirum, maimua mä үüijä īchab üanaa khitumta ɿäga mag chaai oobarju? ajim anum.

¹⁹ Magbaa jürr chi ēwandum chogau irig, —Zacarías, mäen Gabriel a thüürjemgui ajim anum. Mächta ēwandum garcha i bükhurr phidkhaajem. Ichdëu mä pääwiata pü aig mä bëejimgui ajim anum, cha mächdëu iek jaau chirum jawaan.²⁰ Mamä mag murua pachig jaau chirum pachdëu ükhaba abarm gaaimua, pü meu meraa chirsijugui ajim anum, bürjä iekhaba. Maimua ya chi chaai atham edta deeu pü iek eerdüjugui ajim

anum. Murua p̄erag mag jaau chirum̄n, chadcha thum machdēu cha jaau chirumjō aju a jaaumajim aajem, chi Ēwandam chog ügtharmua b̄eetarrau.

²¹ Magumich daaugajār òor p̄om Ēwandamag j̄eeuwai pos thunarr kh̄unau i nu n̄umua jūrr amach khapeenag,—Keena, Ɂjāga abarmta mug j̄oīi Zacarías jāg da öberchēbáma? anaajim anaabá.

²² Mam̄ mag n̄um ee öbercheewajā p̄od òrag iekhaba, iekham ig n̄umjā s̄ii juupaита jajaau aajeejim anum, p̄od iek öberba aawai. Magbarm aigta khaugaa aphöbaadējim anaabá, Ēwandamau khāijā dau daau irig iekhachēwiata mag s̄isim.

Maigmua atag ich mag j̄oīi meu meraa kh̄ersijim anaabá. ²³ Maimua ich phidkha s̄ierr seman thum öber eebaadeewai ich diig petajim aajem.

²⁴ Maimua mag chi Ēwandam chogau jaauthurtarr khur chadcha jöpcha Elizabed bi eepajim anaabá. Mag ich j̄oībaadeewai dawagjā öberba, cinco meses s̄ii degpai s̄iejim anum. ²⁵ Mag degpai simua, “Maach p̄ör Ēwandamauta muñ eeg oobarmgui” aajeejim anum. “Chaii chukhu aawai òor ee kh̄ir naa urreajerrjā tag mu chigag chukhu urreaju. Uucha jāgbarm Ēwandamau” aajeejim anum.

Jesús thaabaju jaautarr

²⁶ Magtarr khur seis meses dichwia n̄um ee, Ēwandamau ügtharmua deeu ich chog Gabriel p̄uijim aajem, jūrr Galilea durr phöbördam Nazaret a th̄ir sim ee daupeer òor meraa khitam María a th̄ir s̄ierr aar. ²⁷ Mag daupeer woun āb José anum d̄ai jua p̄uraag ya iek deewi s̄iejim aajem. Mam̄ mag iek deewi n̄umjā José b̄ürjā agtha María d̄ai khapes aba naajim aajem. Chi José anum warrgar rey David khakhitarr ag chaain ewagam kh̄un dēn ajim aajem. ²⁸ Mag ich chogbapäawai chi Ēwandam chog b̄eewi chi daupeer sim aar dubwia irig,—Jāgpai u María? Onee abá aichéjim anum. [Ēwandamau nem ajapha aag uai khapan thunum ee puuta jur atham.] María, chadcha Ēwandam maach Pöröu puuta eeg oobarmgui ajim anum irig.

²⁹ Mag ūrbaawai kh̄irju s̄ii awia ich ödegpai “Jāgwia irua m̄erag mag iekhabaiché?” ajim anum. ³⁰ Magbaawai chi Ēwandam chogau, —Oob kh̄irjum, puuta Ēwandamau iu eeg oobarbahab ajim anum. ³¹ Pua chaai emkhoidam paarpaju. Mag chaai Jesús a th̄erbá ajim anum. ³² Ichta thumaam kh̄un khāai üruecha s̄ierraju, maimua ichpai Cha Ughtaa Phuu N̄um ag Iewaa a th̄erjugui ajim anum. Maagwai maach Pör Ēwandamau iringta israelnaan thumaam kh̄un Reikhapiju, warrgar pāach j̄oīin David khararrag khapitarrjö. ³³ Mag ichta thumaam kh̄un Pörkhabaadēm aigmua atag i jua theeg b̄ürjā öba, ich mag s̄ierraju a jaaujim aajem.

³⁴ Magbaawai Mariaau chi Ēwandam chogag,—Mam̄ mug agtha mu òor meraa jaaijā chukhu umta, Ɂjāga magbarjuma? ajim anum.

³⁵ Magbaawai chi Ēwandam chogau magjim anum:

—Jāan ich Cha Ughtaa Phuu N̄um ag Akhaar p̄u gaai s̄iecheewaita p̄u j̄oorjugui ajim anum, ich iiu aawai. Mag gaaimua mug chaai pua oobarm b̄ürjā khaibag chukhu auwia ich mag khitaju. Ich Ēwandamauta ich iiu p̄u bi ee papi sim dēn aawai i th̄ir Ēwandam Iewaa a th̄erjugui a jaaujim aajem. ³⁶ Maimua warag irig, Pudē ūrbá ajim anum, p̄u naamhūan Elizabed ūanaa khitab mam̄, iruajā chaai emkhooi paarpajugui ajim

anum īchab. Ōrau pōd irua chaai oobaju aa{jerrjā ya seis meses simgui ajim anum, bi ee patarr. ³⁷ Ěwandam athee chan būrjā phithurm nem chukhumgui ajim anum.

³⁸ Magbaa Mariaau magjim anum:

—Mūn Ěwandamau nem jawaata ūr umgui ajim anum, ichdēu nem jaubarmpier aag. Mag khai magan Ěwandamau cha pua jaau simjō aju aai sim mā dāi ajim anum.

Mag jaau pūawia chi Ěwandam chog deeu ägthar petajim aajem.

Mariaau Elizabed oon matarr

³⁹ Mag Ěwandam chogau ichig iek jaauthurtarr khur khāai khapancha khaba nām ee, Mariaau ich naamhūan Elizabed oon majim aajem Judea durr, durr dapag ee phöbördam khérum ee. ⁴⁰ Mag petawia, jöoi Zacarías di aar barwia, ich naamhūanag, —Jägpai u Elizabed? aimajim anum.

⁴¹ Mag Mariaau ichig iekhabaichēm ūrbaawai warre ūan Elizabed bi eem chaaita pogogor khabaadējim anaabá. Magbarm dāi ich ūan Elizabed gaaijā Ěwandam Akhaar phēs aicheewai onegau Mariaag, ⁴² —Kadam, pūchta āba chadcha uuin khapan thūnam ee Ěwandamau üuhcha abarm; maimua pū chaa{jā üucha khitajugui ajim anum, õor ee Ěwandam na. ⁴³ Khanii māg mā aphuu arrūmuu mua khat uajī pū maach Pör ādkha simua much oon bēeju. Uu pū bēejimgui ajim anum María. ⁴⁴ Jäguata pū iekhabaichēm māchdēu ūr atham dāi, mā chaai agtha bi ee khérūmuajā khaug athaawai, thugdudū khabaadējimgui ajim anaabá, onegau. ⁴⁵ María, Ěwandam chogau pūchig jaauchētarr iek pūchdēu ükhatarra gaaimua chadcha pūuta onee arraju. Maach Pör Ěwandamau ich chog dāi pūrūg jaaupūitarr iekhan thum ichdēu jaautarrjōo chadcha öbērgmajugui ajim anum.

⁴⁶ Magbaawai Mariaau Ěwandamag jēeumamua magjim aajem:

“Ēwandam, pūchta āba maar Pör aawai much thārauchata pūrūg uu ajim a um.

⁴⁷ Mā thāar onee um Ěwandam, pūch maar peerdūajemuata much dāi mugbarm gaaimua.

⁴⁸ Chadcha puan mā dāi pūchdēu ampierr aju aai sim.

Ōrau oowai sīl māg maadēu nem igab arrūmta pua mā jūr atham.

Pua mā dāi mugbarm gaaimua īsmua atag ich mag ōrau mā igwia, ‘Maag-wai jāg uui onee khaba uabā’ ajurau.

⁴⁹ Pūchdēupaita chadcha maar thum wai dūnam.

Pūchdēu mā dāi mugbarm gaaimua ōrau pū jua theeg khaphu naisiju.

⁵⁰ Māg atagjā ar pūch ipierraam khūnan ich jāg pua am dau ee aug khaug paraa chitaju.

⁵¹ Pū jua theegjōm khūn chan māg jēb gaai ooba aajem.

Wir aig amach thōo aajerr khūnjā ya pū jua eegar paaukhabaadēm.

⁵² Māg jēb gaai chi thethem thethem aajem khūnjā iek theeg chukhu isegkhūniwia jūrr aphuu maadēu igbajöö khithēem khūnta pua pōr phiriupūimaajem.

⁵³ Aphuu jādaúa durrumjō khithēem khūnaujā pūrūg jēeuwai pua amachdēu nem ig nām thum deejem.

Mama riknaan, jūrr pua dau aug ee pāaijem, pūch igba nām kōit.

⁵⁴ Ěwandam, pua nawe pūch iekhatarr khīr akhooba,

chadcha ūsta pach chognaan israelnaan ūu eeg oogpam, pachdēu war-
rgarwe maar jōoinag jaaujerrjō.

⁵⁵ Nacha jōoi Abranag jaauwai, i chaain ewagam khūn eem āb
thaababarmuata maar peerde auju atarr aawai, ū ewag nassi
pawiata chadcha ich mag abarm.”

Maga ajim aajem Mariaau Ņwandamag jēeumamua i thō iekhatarr.

⁵⁶ Mag María ich naamhūn Elizabed oon mawia i di aig ed thārjupjō
sīejim aajem. Mag sīi awiata deeu ich diig petajim aajem.

Juan chi ñor pör choomie thaabatarr

⁵⁷ Mag María i aig sīewia petarr khur ya ich auju ed aadeewai ūan Eliz-
abedau chaai chi emkhoidam oojim aajem. ⁵⁸ Mag Ņwandamau ūu i eeg
oowia jōorpitarr chaai atham a ūrbaawai am dāi di dakha naajerr khūnau
chi Elizabed khodnaan dūimua am aig bēewia irig, “Uta Ņwandamau pū
chaai oopibarm; pū chaai gaaimua maarjā onee nūmgui” aajeejim anum,
jūrr bēe thānum khūnau.

⁵⁹ Maimua mag autarr ocho días aadēm ee, deeu chi Elizabed aig
i khapkhūn dāi i khodnaanpa bēe thānisijerram aajem, chi chaai
mehēudam phēurbichpāi nūm oon. Mag bēewi chadcha phēurbichpāijim
ajem. Mamū chi chaai thār chi dēnnaanau agtha jauba narr aawai
bigaaum khūnau chi chaaidamjā ich aai gaaita Zacarías a thārm ig
naajim anaabá. ⁶⁰ Mamū magbaawai chi ādau, —Uū, i thār chan mag
khabam. Mū chaairan Juan ata thārjugui ajim anum.

⁶¹ Magbaawai amachdēu jūrr irig, —¿Khan jāgwia pua i mag thārm ig u?
Pāar ee ābjā mag thār chukhu sīebahab ajierram anum, mag gaai i thāraag.

⁶² Magbaawai jūrr chi ayag, —Pū chaai khan a thār nu? a jēeujerram
aajem.

Mamū mag jōoi meu meraa khitumta kachpa khī thānarr aawai,
jūrram khūnau mag parhooba juau jajaaukhamua ichig jēeu nūm khaug
athaawai, ⁶³ jūrr ich garmua tabaldam jēeuwia, ag gaai “In Juan ata
thārju” a phānaa, amag oopijim anaabá. Mag oopibaawai thum aig
thānarr khūnau amach ödegpai, “¿Khan ajaug gaaimuata āba mag gaaita
chaai thārm ig nūma?” ajierram anum. ⁶⁴ Mamū mag phānaa irua oop-
ibarm dūicha īchab ich jōoi Zacarías iek eerdē sīsijim anaabá. Magbaawai
Ņwandamag jēeumamua magjim anum:

—Uuhcha jāg pachdēu jaautarrjō abarm, Ņwandam. Mū ūan chaai
thaabaawaita pua mū iek eerdēpiju atarr aawai ya chadcha deeu mū
iek eerdē chirsim. ūsin chadau mūch meukhudamaucha purug ūu ajim
a chirum Ņwandam ajim anum.

⁶⁵⁻⁶⁶ Mag oobaawai thum aig narr khūnau, “Jāan ich iiuta jāgpibarm”
a khīirju nūsijierram anaabá. Maimua ērēu phōbaadēwia amach
wēnūrrūmpierri amachdēu oomatarr thum ich mag jajawag wētmarr
aawai Judea durr ee didam āābdö khēkhēdēm eem khūnau
khakhapdö ich mag sīi bīl jōisijim aajem. Mamū mag chi jaau wēnūrrūm
khūn iek ūrmam khūnau thumaa khīirjuwia amach wir aigpai, “Mag
chaaidam mūg atag jōoipabaadeewai, jāgata khitajuuta mag jaau nūma,
būrū khitwe mag nūm?” aajeejim anum.

Mag, ich Ņwandamau būrūwe ich khōchagpierr bāaupūijim anaabá.

67 Ich ag ed agtarr khur nüpai awia jöoi Zacarías gaai Ÿwandam Akhaar phës aicheewai Ÿwandam i jaaujem khün dënjo iekhamamua María chaai igwia magjim anem:

⁶⁸ “Éwandam, üuhcha pua puch chaain eeg oowia ūsin chad maar peerdu awaagpam.

Magua maar onee n̄mgui ajim an̄m.

⁶⁹ Warrgar pu chog David khakhitarr ag chaain ewagam khuun eemta
pua chi juu thierr maar athee püibapüim, maar peerdu aumkhii,
⁷⁰ ich warrgarwe puch i jaauumienau õrag jaaujerriö.

⁷¹ Amau jaauwai mag ‘Pachdēu pāibarmuata maar peerdu auju’ aajee-jim, ‘thum maach oomapha aajem khūun jua eemua, maimua īchab chi dajāumie maach khūgurwia pekau ee burrpieg ēkha sierraajem jua eemuajā agjō.’

Maagjerr ïsta üu ag ed pabaichëmgui” ajim anum.

72 "Ewandam, puchdēu maar jōoin israelaan düi iek deetarr büürjā khīir akhooba, üu pua maar dau ee aug khaugbarm.

⁷³ Mag iek deetarr ed pua puch iiucha jööi Abranag jaauwai, pua maar peerdu auju ajim,⁷⁴ maach oomapham khüun ögkhaba, ni dösäjtä ögkhaba,⁷⁵ äba puch duipai ajapha wëñurramkhii, tag büürjä pekau wau wëñurram ugua.”

⁷⁶ Mag nacha Mariaau chaai ooju igwia iekha dichtarr khur jürr ich chaai igmamuuta jöoirau magjim anäm:

"Iewaadam, puuta Cha Ügthaa Phuu Näm ag i jaaumie a thürju.

Puata maach Pör maju ee i na õrag, ‘Maach peerduajem ya bëeimuu sim’ a jaaumaju, ya mag jaaubarm ūrwia õrau i pierrwai amach thäraucha khösi i iek ükhamkhüür; ⁷⁷ maimua amag maach peerduajem iek jaaubaawai amach khaibag thumaa ãsie ewag khüürjuwia Êwandalamag chugpaapi jëeumkhüür.

⁷⁸ Magaag atheeta Ėwandamaa maach thumaam khuuñ khiiř jäsenkhawia ich Chaai püi sim, peerdaju khaugba aawai pöd ügthar öbërbaju aajerr khuuñpa peerde aumkhiiř.

⁷⁹ Mag amach peerdeju pierrum khaphh aadéman, shi õor khhchag ee nhmjo nhm khhnau âspa urum khaug athamjo warag âspapiwia khhd chaar ee paaukhabaadémjo Êwandam düi khoinaa wenrraju.”

Ma ajim aajem jooi Zacariaau ich iek eerdutarr ed iekhatarr.

⁸⁰ Maimua chi Juandam bāaumam dūi Ewandumau ich Akhaarta i gaai phēs deejim anaabá, ich dūi ubu nūrrāmua ich iek jaau khaug amkhīr. Jōoipawia, ich ap õor chukag ee warp mawia sīejeejim aajem. Maimua Ēwandumau ich iek Israelpienag ūrpiju ed aadeewaita chi Juanau õrag jaubaadējim aajem.

2

Jesús thaabatarr

(Mt 1:18-25)

¹ Mag Juan thaaba nūm jaar ya īchab Mariajā pōmcha waaurba sīejim aajem, Jesūs gaai. Mag nūm ee chi rey César Augustoou ich thethem khūunag jaaujim aajem, jūrr makhuunau ichdēu durr jūa sim ee òor nūnuidampierr jaaubaa amach thür phākhapi mamkhīir. ² Mag òor

thär phäkhatarr warrpem ajim aajem, Cirenio anum Siria durr gobernadorkha sim jaar.³ Mag iek aaide nüm jaar jaautarrjö, thumaam khün amach jöoin phöbörpierr wëtjierram anaabá, amach thür phäkhamkhíir. ⁴ Magua Josejä ïchab ich jöoin phöbör ee majim aajem, ich thür phämkhíir. Ich José Galilea durr joobaajeejm anum, phöbör Nazaret anum ee. Mamü jöoingarm rey David khakhitarr ag chaain ewagam khün dën arr aawai chi David thaabatarr phöbör Belén anumägtä majim anaabá, Judea durr. ⁵ Mag ich mam düi María arrjim aajem, ag nawe iek deewia juu pärju anarr aawai. Maagwai María ya auwimuu silejim aajem.

⁶ Mag wëtwia, Belén bardukhaimawia, khääi khapan khaba nüm ee María chaai aujim aajem, warrpemdam. ⁷ Mamü amach jëraag di ajaphamjä baauba sii phak khääijem degta narr aawai putdam ee puréunaa phak thakhaar sëejemdam uthur khérüm eeta werba khérjim aajem.

⁸ Mag chaai thaababarm dakha phäursä sim ee õor naajim aajem, edaar amach oveja thaa nüm khün. ⁹ Mag amach nemchaain thaa nümta, dëgölp phur jëer atham düi arar jöi sim ee, Ëwandam chog ich Jöoirau pëitarrta am khürphee barjopbaichëjim anaabá. Mag oobaawai jäphierr phöbaadëjim aajem. ¹⁰ Magbaa chi Ëwandam chogau amag, — Oob jäphierri met. Muun sii pärag iek ajapham jawaanta bëejimgui ajim anum. Mug murua pärag iek jaaubarmua päär israelnaan thum onee aju-räu, päächdëu ürmampierr. Murua pärag iek jawaan bëetarran magaugui ajim anum: ¹¹ Ísta Belén phöbör ee chaai thaababarm, warrgarwe õor thumaam khünau nüajerr Chaai. Mug chaairauta mug atag õor peerdu ajugui ajim anum. Ichta Cristoo maach Pör. ¹² Much sëukha chirüm am uguu, nauwe ëréubaadët ajim anum, Belén phöbörög. Mam barbaimaawai chi chaaidam putdam ee puréunaa phak thakhaar sëejem uthur khitum ee aukhérüm pärau ooimaju a jauajim anum.

¹³ Chi Ëwandam chogau mag jaaubarm ee, i khapeen ijöm khün khapan edjä ee püurthubaichëjim anaabá, sëukhabarmjö abarm ee. Magbaawai makhünau Ëwandamag jëeu nümuu,

¹⁴ “Ëwandam, üu abarm ügtharm magwe.

Üu pua puch Iewaa püibarmgui” anaajim anum.

“Mug puchdëu i püibarm gaaimua mug durr jöoi gaaijä puchdëu jür aumam khünan pü dëi khöinaa wënhrraju” anaajim anaabá, Ëwandamag jëeumamua.

¹⁵ Mag thünawia awia chi Ëwandam chognaan deeu ügthar ëréubaadeewai chi nemchaain thaa narr khünau jürr wir aigpai amach khapeenag, — Keena, magan Belenag wëttarau ajim anum, Ëwandam chogau jaauwai mag chaaidam eeu au khitum anum oon.

¹⁶ Mag wëttarau awia, chadcha eerpamjö ëréuwia ooimaawai, chadcha chi chaaidam ewaa au khitum phak thakhaar sëejem ee aukhérüm ooimajierram anaabá. Maig i bigaau chi äd José düi naajim aajem.

¹⁷ Mag amach daúa oobaimaawai chi Ëwandam chogau amachig jaautarr thum jürr amag ïghaimajierram anum. Mag jaauwia, öbérwia, deeu amach nemchaain aar wëtumua jää amachdëu õor oomampierr ich mag jajawag wëtjim aajem. ¹⁸ Mag chi oveja thüamienau nem ïghakhag wëtum ürwia thum chi ürmarr khün jügderra nüisijim anum. ¹⁹ Mamü mag amau jaau nüm ürtarr thum Mariaau khaphü sñerrjä bürjä bii aba, ich

thhaar eepai ich mag khaphh wai sīsijim anaabá. ²⁰ Mag chi nemchaain thuamienau amach daúacha oonaa amach jüghucha ūrtarrpa ig wētumua, onee Êwandam thö iekhakhag wētumua, “Êwandam, ïsin chadau purua ûu abarm. Pujö wajaugkham chan òor chukhum” a serereug wētwia deeu amach nemchaain aar phuursã ee naaimajim aajem.

Jesudam Aai i jeeuem deg arrtarr

²¹ Chi chaai autarr ocho días aadém ee, jooingarwe amach i arr aawai nacha i mehéudam phuerbichpäiwia warre i thürdam Jesús a thärjierram aajem, chi Êwandam chogau warrcha Mariaag jaauchewai thürju a jaautarrjö. ²² Maimua ïchab magtarr khur ed ãbjö aadém ee, Jerusalén phöbör ee Aai i jeeuem deg chi Jesudam aibëejierram aajem phadëg oopien, Moiseeu Êwandam iek phätarr gaai jaau simjö ag ipierr. Mag aibëewia Êwandamag i köit ûu ajim anaa warag irig jeeumamua, “Êwandam, cha kherum maar chaaidam; puata i khap chirum mug atagjä. I däi pachdëu ampierr abá” ajierram anum, “pachigpai khirju bäaumkhir.”

Mag amau jeeutarran amach chaai Êwandamag deeg ajim, warrgar Moiseeu jaautarrjö. ²³ Mag Moisés iek gaai Êwandamau mag sim: “Thum emkhöi chaai chi nacha oomamdam pärau murug deemaju.” ²⁴ Maimua ïchab, “Jäbaukhitum wa dubur chaaindam khaijä dau numí deebat” a sim “ag chaai paar.” Maagjerr aawai chadcha duburdam khechwia chi chaai Êwandamag dee num anumua i köit jeeujierram aajem.

²⁵ Maagwai Jerusalén phöbör ee woun ãb Simeón a thär sim siejim aajem, Êwandam dau na ajapha khitanaa i ipierra ka hitajerr. Ich mag jooirau ïchab nuajeejm aajem, warrgarwe Êwandamau jooinag jaauwai irua ich Chaai püibarmuata israelnaan peerdu auju a jaaujerr Chaai. Mag jöoi gaai Êwandamau ich Akhaar phës wai siejim anaabá. ²⁶ Magua ich mag Êwandam Akharau ichig jaautarr aawai jöoi Simeonau khaphh siejim aajem, ich daúacha ooju maach Pör Êwandamau mug jëb gaai Cristota Reikhamkhir püiju a jaaujerr.

²⁷ Magtarr aawai mag chi Jesudam Aai i jeeuem deg wai num edcha ich mag jöoi Simeón anumjä ïchab ich Êwandam Akharau agug i arrjim aajem. Mag José María däimua jooingarwe Moiseeu iek phäpuatarr gaai jaaujemjö chaai däi aag Aai i jeeuem deg bardutkhabaimaawai, ²⁸ ich mag jöoi Simeonau chi chaaidam jiir auwia Êwandam thö iekhamamua,

²⁹ “Êwandam, muun pu chogau” ajim anum, “maagwai pu mu Pörö;

³⁰ ïsin chad ya puch aar mu auju aai chirumgui” ajim anum, “pu aar khoinaa chiraimaag.

Pachdëu nawe murug oopiju a jaaujerr ya chadcha much daúacha oobar-mgui” ajim anum.

“Mug chaairauta jooipaawai òor peerdu auju.

³¹ Chadcha mug chaai òor thumaam khuun atheeta pua püibarm.

³² Mag, i gaaimuata durr chaauram khuunajä Israelpien thö iyuu aju-räu.

Maimua i jooipa sîsiewai ïchab Israelpien khabam khuun atheejä ötdaujö sîsiju, amachdëu jäga amjä peerduju aai nu a khap amkhir” a iekhamajim anum jooyau.

³³ Mag chaaidam büru khitumta jooipa khersiewai, jägata òor eejä sîrraju khai a thumaa jaaubarm ūrbaawai, amach appai, “Maach chaai

„jägata khitajuuta, bürəə khitwe mag jaau nəma?” ajierram anəm chi dënnaanau.

³⁴⁻³⁵ Maimua Simeonau chi dënnaanagta jürr, —Pāach numwe Ěwandamau pāar məg atagjä ū wai nəisijugui ajim anəm. Magnaa chi ãdagcha, María, Ěwandamau məg ich Iewaa püibarm gaaimua, chadcha məg Israel durram khəən pöm ügthar öbérjugui ajim anəm. Mamu īchab Israel durram khəənuaupai i oomapham iekhau amach järr i phəər thuur auju. Pāch chaai mag dau aphəə wai nəm oobaawai pəchta thuthuúr thoobapäimjö aphəə i athee pü bie urrejurgui ajim anəm, gaai machgau. Mag i aphəə wai nəm aigta merag chukhu ajugui ajim anəm, chijä khəənauta i khōsi aju maimua chijä khəənauta i oomapha khāijä aju a jaaumajim aajem ich chi ãdagcha.

³⁶ Maig īchab ūan Ana anəmjä sīejim aajem, agjö Ěwandam i jaauumie. Mag Ana apkħū jöoi Fanuel khararr ag kha ajim aajem. Maagwai ich jöoi Fanuel anəm warr jöoingar Asernaan a thāurjerr khəən eem ajim aajem. Mag ūan Ana warrpem ich jaai autarr dūi siete añospai nəm ee k hoopawia ich mag tag jaajjä auba khitumua ya ūanaa khitajim anaabá. ³⁷ Mag ūanaa ochenta y cuatro años khitumjä chawag maba, edaram magwe Aai i jēeujem degpaita sīejeejim aajem, surkha simua Ěwandamag jēwaag.

³⁸ Mag agtha María ich chaai dūi Aai i jēeujem deg nəm ee, mag ūan Ana anəmjä bēewi Ěwandamau ich Chaai pütarr khaug athaawai irig, “U ajim Ěwandam; purua maar peerdu awaag püiju aajerr chaai barbaicheewai mə onee umgui” ajim anəm.

Magnaa mag ich Ěwandamaucha püiju a jaautarr īchab nəajerr khəənag chi chaaidam igwia, “Ich Ěwandamau jaautarrijo chamguata məg atag maach peerdu auju ag Chaaidamauwai” aajeejim anaabá.

Deeu Nazareeg wëttarr

³⁹ Maimua Ěwandamau ich iek Moiseeg phäpitarr gaai jaau sim ipierraat thum wau dichdimaawai deeu amach Nazaret phöbörög bēejierram aajem, Galilea durr. ⁴⁰ Mag chaai ich dürrpagmampierr warag khīirjug khaphə pamajim anaabá. Mag nəm dūi ich Ěwandamau ich khōchagpierra bāaupijim aajem.

Jesús Aai i jēeujem deg chi machnaan dūi iyəə atarr

⁴¹ Jesú dënnaan añopierri Jerusalenag weetjeejim aajem, nemkhoo pōmaam jaar paawai. ⁴² Mag añopierri weetjerr aawai, Jesú doce años aadeewai, īchab Jerusalenag majim aajem, ich dënnaan dūi. ⁴³ Maimua chi nemkhoo dichdimaawai ñor pöm amach durrag èrèrukham ee, īchab José María dūi amach phöbörög wëtjim aajem. Mamu Jesú am dūi maba, thuba sīsijim anaabá. Mamu i thəbabarmjä chi jōoinau khaugbajierram aajem, deeum khəən dūi urumpii awia. ⁴⁴⁻⁴⁵ Mag deeum khəən dūi ñor khapanag ee urumpii awiata ich mag khāaim āb wēnurra khēumamua i jħərjeejim anəm. Mamu amach khodnaanag jēeuwia amach khap khəənagjä jēukha ohookham ooba abaawai ag noram deeu ewag bēejierram anaabá, i jər wēdurumua. ⁴⁶ Ich ag ed kheuraa Jerusalén barchējierram aajem. Maimua ag noram āspau jürphöbaadeeuta Aai i jēeujem deg Ěwandam iek jawaag chi machnaan dūita Ěwandam iek iigwai iyəə oo sim ooimajierram aajem. ⁴⁷ Maagwai aig thum chi ū narr khəən jügderra thunaajim aajem, chi machnaanu jēuemam chaairauta am

dënjo nem khaug am iek ükhapüügamm ûrwia. ⁴⁸ Mag chi machnaan järr sim oobaicheewai, chi jöoinau amach wir aigpai, —¡Mugah! Pudë oobá, mäigta sibma ajierram anum.

Magbaawai chi ädau magjim anum ich chaairag:

—¿Khantheeta mugcha maar phithurg waupibarma? Pu jar wénarrumua marau pu khirju nuu ajimwai ajim anum, ich chaairag.

⁴⁹ Magbaawai chi chaairau amag magjim anum:

—¿Párau khaugbata nu, mu muig much Aai iek õor düi ig iyuu chiraju aai chirum?

⁵⁰ Mamu chi chaairau amachig mag iekhabarm chi jöoinau pöd khaugba, parhoobata ürpüijierram anum. ⁵¹ Maimua ich dënnaan düi öberwia äba amach phöbör Nazareeg wëtjim aajem. Maimua ewag pawiajä ich dënnaan ipierra ich mag khitajim anaabá. Mamu ich chaairau mamagkhamjä Mariaau ich thäar eepain thum khapphu ajeejim anum. ⁵² Mag nuum ee warag Jesùs dürrpamampierr ïchab khirjug khaug pamajim anaabá. Maagwaita Êwandam dau na agchanaa ïchab õor eejä khajappa narrabajim anum.

3

*Juan õor pör choomieu Êwandam iek jaau narrarr
(Mt 3:1-12; Mr 1:1-8; Jn 1:19-28)*

¹ Woun Tiberio anum reikhabaaderr aigmua quince años aadém ee, gobernadornaan jayap naajim aajem:

Judea durr: Poncio Pilato

Galilea durr: Erodes

Iturea durr Traconite durr düi: Felipe (Erodes naam, aai gaaimua)

Abilinia durr: Lisanias

² Makhuun chi gobernadornaankha nuum jaar ïchab phadnaan pörkha narr khueen Anás ajim aajem Caifás düi. Ich mag jaarta ïchab Êwandamau jöoi Zacarías iewaa Juan õor chukag ee sierrag jaaujim aajem, ich iek õor ee jajawag mamkhii. ³ Êwandamau ichig mag jaaubaawai chadcha petawia döjä Jordán igaau khieb jajawagmamua maajeejim anum: “Páar pekau pöoma naawai pääch khaibag äsie ewag khirjuvia Êwandamag chugpaapi jeeubat. Mag jeeubaa Êwandamau pääch khaibag chugpaabapääwaita mua pääar pör choopüimajugui” ajeejim anum.

⁴ I mag narraju igwia warrgarwe Êwandam i jaumie Isaías a thäürjerrau mug phä püajim:

“Woun äb ajappai õor barba aajem aar sijemuata ich aar õor barbaimawai,

‘Maach Pör ya bëeimuu sim’ aju.

‘I bëeju nawe pääch thäar khir khaugbat’ aju, ‘thäraucha khosi i iek ükhaag.

⁵ Pari mag ükhaagan pääch khaibagau pääch thäar jäg sii durr dapag eem dö khõrgjö äkhärag sisidumjä jeb dau düi paa numjö ajaug paapüipetat’ aju.

Pääch khirjug khed jüjürkhimjö sisidumjä khed khajapha wüinaa bubuchdög dau düi jiirthübäpüimjö abat’ aju.

⁶ Mag thum ajaug paapüiwia khir khaug naisiewain chadau Êwandamau maach peerduju püibarm thumaam khueinu khircha ooju” a phä sim.

(Is. 40:3-5)

Ich mag Juanau maach thāarta khud wəhi nəmjö waupijaaun nərrarran, warrgarwejā irua mag jaau nərraju ya chi phām arr aawaita nassi pawi chadcha mag jaau nərrajim aajem. ⁷ Mag ūrwia irig amach pōr choomkhīr ðor pōm bēe thənəm khūnag maagjeejim anəm ichdēu:

—Chi khaibagnaan, ḡkhaíu pārag jaauwai Ėwandamau maach i agkham ed sīi pōr chootarr gaaimuapaita pāar i juu machag āwatbaju a jaaujī? ⁸ Sīi pāach pōr choopi nəmuapai chan irua pāar aubam. Ėwandam juu machgau dau aphuu amapha nəm khai, pāach khaibag thumaa āsie ewag khīrjuwia, Ėwandamag isegpi jēeuwia, chadcha Ėwandam iek ükhaajem khūnjo abat ajim anəm, pāach khapeen dēijā. Oob pārau chikham-naan dēnjo, pāachjā warrgar pāach jōoi Abrán khararrjō Ėwandam dēi khapeerkha nəm awi, “Maran Abrán chaainau; mag i chaalinkha nəmta, ḡjāga Ėwandamau mag maar dau aphuu apibarju?” a khīrjumiet. Sīi mag Abrán chaalinkha nəm gaaimuapaita mag ügthar öbeerjem akhiin, mokdau mug thənəm jā Ėwandamau ðrag paapüiwia makħuñjā īchab Abrán chaainau aju aai sim. Abrán chaai chaar awiajā ichiita Ėwandam juu machag āwatab khaba āwatju. Mag khōch khaba nəm khai, pāach khaibagta warre Ėwandamag isegpi jēebat ajim anəm. ⁹ Pārau khaphu naabá, nemjūr khaigbamən thu wērpmaajem. Ich agjöta simgui ajim anəm īchab Ėwandamaujā pāar dēi. Ya irua pāar chachimuu sim. Ar ðor amach khaibag isegwia Ėwandamag chugpaapi jēeba nəm khūnan pa thupüiwia juser aadee örpui nəmjöta ajugui ajim anəm, ich Ėwandamau am dēi.

¹⁰ Mag jaaumam ūrwia, ñrau irig —¿Magan maraujā jāga aju aai nə, Ėwandam juu machag āwatmaaugau? a jēeujierram aajem.

¹¹ Magbaa ichdēu magjim anəm amag:

—Khajūa theg jūaju paraa nəm khūnau būrjā jūaju chukhu khithēem khūnag deepetat. Maagwai agjö nem khoojemdam wai nəm khūnau īchab chukhum khūn dēi jig khōbat ajim anəm.

¹² Maig īchab bēejierram aajem gobierno dēn dēbpaar jēeujem khūn, agjö amach pōr choopūimamkhīr. Mag bēewia makħuñnaujā irig jēeumamua, —Maestro, maraujā ḡjāga aju aai nə? ajierram anəm.

¹³ Magbaawai ichdēu amag, —Oob leiu jaau sim khāyau athuucha ðor jua eem phatkhon jēeumiet ajim anəm.

¹⁴ Maimua jūrr soldaan bēewia, makħuñnaujā irig, —Magbaa maraujā ḡjāgjuma? aichējierram anəm.

Magbaa ich Juanau magjim anəm chi soldaaunag:

—Oob tag chikham juu eem nem ajués khechthūg aumiet. Wa pāachta emkhooin awia chikham khūgur jāphierpinā khāijā chikham phatkhondam au chithēe amiet. Maimua oob pārau, “Mūrūgan bürūta phaagjem, muan waragta ig chirūm” amiet ajim anəm. Pāachig phag nəmdam dūipai onee nəsits a jaaumajim aajem.

¹⁵ Mamagkham ūrwia, ñrau jūrr amach khapeenag, “Isin ich mə khāijāa Ėwandamau nawe pūiju a jaaujerrā agam” aajeejim anəm.

¹⁶ Amau mag iekha nəm Juanau ag nawe ūr wai sīerr aawai thumaam khūn jūg daař magjim anəm:

—Mua pōd pāar thāar ajaug paa aubam. Muan sīi dōdamaupaita pāar pōr choo chirūmgui ajim anəm. Mamə ēudee āb urumta mə khāyaujā juu theeg ūrcha sim. Jāguan chad ich Akhaarjā pārag deewia pāar

khaibagjä õtdau ee warre örbapüimjöta aju. Ma chan mug chirum aig sii i chogkhaagpajä serbiibata chirumgui ajim anum. ¹⁷ Magnaa amag, Khir khaphu abat, Éwandaman ya bëeimuu simgui ajim anum. I bëem ed i iek ükha nám khuan arrozdö póm wëjorr phierrwia ajapha äkha thuanubarmjöta aju. Maagwai ar i iek ükhamapha arr khuan, jürr chi arroz bë thutarrta sii äbamug päärdunaa örbapüimjö aju. Makhuunan büürjä õtdau thoo khaugba sierrum eeta ich Éwandamaucha barkhuiipäiju a jaaujeejim anum, Juanau ich aig bëe nám khuanag.

¹⁸ Mag jaautarr aigmujä ich mag iek khir pogkhe jaau khitumua ñor wawiejeejim anaabá, jäga thumaam khun Éwandamau peerdu auju aai sii.

¹⁹⁻²⁰ Mag jaar chi gobernador Erodeeu ich naam Felipe uui Erodías anum khecheu awlia ag dui sim khaug athaawai Juanau irig iekhajim aajem. Mamu mag irig iekhatarr chan mag sii ich wach uui dui sim atheepajä khaba, ich nem parhooba khaigba waaujem kõitpata irig iekhajim anaabá. Mamu magumjä büürjä i iek ürba, warag chi Erodeeu Juan cárcel deg phaar súpójim anaabá.

Juanau Jesús pör chootarr

(Mt 3:13-17; Mr 1:9-11)

²¹ Mamu mag Erodeeu chi Juan cárcel deg phaarpiju nawejä ñor póm pör choojerr aawai, khääi äb Jesuä bëewia Juanag ich pör choopibaawai, ichab i pör choopüijim aajem. Mag ich pör choo aaipabaadeewai Éwandamag jéeuojim anaabá. Mag ich Ayag jéeu sim eeta edaujä weeedu jöisim eemua ²² Éwandam Akhaar duburjö khitumta dau daau bëewia i ür jupchëjim anum. Mag jupbaichëm dui edjä eemua woun iekjö, “Iewaa, puuta mu Chaai mëchdëu jäsehne wai chitumu, pu gaaimua mu onee chiraajem” abarmjä ürjim anaabá.

Jóoin Jesucristo dau naweram khun

(Mt 1:1-17)

²³ Jesuu warrpem Éwandam iek ñrag jaauwai treinta añosjö sñejim aajem. Iin Éwandam Iewaa ajieb mamu, ñraun José iewaa chaarpii aajeejim. Ich Jesús bãaurrijöoi Joseeta Elí iewaa ajim aajem.

Maagwai Elí Matat iewaa ajim;

²⁴ Matat Leví iewaa;

Leví Melqui iewaa;

Melqui Jana iewaa;

Jana José iewaa;

²⁵ José Matatías iewaa;

Matatías Amós iewaa;

Amós Nahum iewaa;

Nahum Esli iewaa;

Esli Nagai iewaa;

²⁶ Nagai Maat iewaa;

Maat Matatías iewaa;

Matatías Semei iewaa;

Semei Josec iewaa;

Josec Judá iewaa;

²⁷ Judá Joanán iewaa;

Joanán Resa iewaa;

Resa Zorobabel iewaa;
Zorobabel Salatiel iewaa;
Salatiel Neri iewaa;
28 Neri Melqui iewaa;
Melqui Adi iewaa;
Adi Cosam iewaa;
Cosam Elmadam iewaa;
Elmadam Er iewaa;
29 Er Jesús iewaa;
Jesús Eliezer iewaa;
Eliezer Jorim iewaa;
Jorim Matat iewaa;
30 Matat Leví iewaa;
Leví Simeón iewaa;
Simeón Judá iewaa;
Judá José iewaa;
José Jonam iewaa;
Jonam Eliaquim iewaa;
31 Eliaquim Melea iewaa;
Melea Mena iewaa;
Mena Matata iewaa;
Matata Natán iewaa;
32 Natán David iewaa;
David Isaí iewaa;
Isaí Obed iewaa;
Obed Booz iewaa;
Booz Sala iewaa;
Sala Naasón iewaa;
Naasón Aminadab iewaa;
33 Aminadab Admin iewaa;
Admin Arni iewaa;
Arni Esrom iewaa;
Esrom Fares iewaa;
Fares Judá iewaa;
34 Judá Jacob iewaa;
Jacob Isá iewaa;
Isá Abrán iewaa;
Abrán Taré iewaa;
Taré Nacor iewaa;
35 Nacor Serug iewaa;
Serug Ragau iewaa;
Ragau Peleg iewaa;
Peleg Eber iewaa;
Eber Sala iewaa;
36 Sala Cainán iewaa;
Cainán Arfaxad iewaa;
Arfaxad Sem iewaa;
Sem Noé iewaa;
Noé Lamec iewaa;
37 Lamec Matusalén iewaa;
Matusalén Enoc iewaa;
Enoc Jared iewaa;
Jared Mahalaleel iewaa;

Mahalaleel Cainán iewaa;

³⁸ Cainán Enós iewaa;

Enós Set iewaa;

Set Adán iewaa;

Adán Ėwandam iewaa, ich Ėwandamaucha i omparr aawai.

4

Dösätau Jesús khūgur auju ēkhatarr

(Mt 4:1-11; Mr 1:12-13)

¹ Mag pör choowia Jesús Ėwandam Akhaar ich gaai phēs wai sim petajim aajem Jordán eemua, mag ich pör chootarr aigmua. Mag mamta ich ag Ėwandam Akharaupai Jordán igaau durr ðor chukag chāui i warrijim aajem. ² Mam cuarenta días s̄ejim aajem, būrjā thach khöba. I mag sim ee dösätau bēewia i khīirjug meerkha Jöoi dau na üu khabam nem waupiju ēkhaajeejim anaabá. Mag cuarenta días dichdimaawaita eeupemjö Jesús jāsöö aadējim aajem. Mag i jāsöö aadēm ee, dösätau i khūgur auju khīirjuwia ³ irig, —Chadcha p̄u Ėwandam Iewaa khai, m̄ug mokdau panag paabapüi ajim anum.

⁴ Magbaawai Jesuu magjim anum:

—Ēwandam iek phā sim gaai jaauwai, “Sii thach khöju appai khap amkhīr irua maach ompaabajim” a sim. [“Irua maach ompaatarran, mag thach appai khīirjuju khāyau ich ipierraas wēnūrramkhīrta maach ompaajim” a phā simgui ajim anum.]

⁵ Maimua Ėwandamau ḫdūraa warag dösätag Jesús warppijim aajem, durrsī pōm sim gaai. Mag warrwia mag durr pōm ügthaa sim gaaimupai, s̄eukhabarmjö abarm ee, m̄ug jēb gayam durr warpham magwe thum irig oopijim anaabá. ⁶ Mag oopiwiia magjim anum, chi dösät garmua irig:

—Mua p̄eræcta durr m̄ug wējōm d̄ui ag gaai nem thānūmpa thum deejugui ajim anum, puchta thumaam khūun pörkhanaa thürphöö chirsimkhīr. Mua m̄uchdēu deem khōsim khūunag deeju aai chirumgui ajim anum, much dēn aawai. ⁷ Mam̄u magaagan sii j̄epöröu phōbkhanaa m̄uræcta Ėwandamagamjö j̄eeubá ajim anaabá. Pua m̄uræg mag j̄eeumān, m̄ug durr thumwe p̄uch dēnēu ajim anum chi dösätau.

⁸ Magbaawai Jesuu chi dösätag, —Ēwandam iek phā sim gaai jaauwai, “Pāar Pörön Ėwandamau; āba irigpaita j̄eeubat, maimua āba i iekpaita ipierraas abat” a simgui ajim anum.

⁹ Maimua Ėwandamau deeu ḫdūraa dösätag Jesús warppijim aajem, jūrr Jerusalén phōbörög. Mam barwia Aai i j̄eeujem di nem pōm d̄enām ür chi s̄i gaai warrwia magjim anum chi dösät garmua Jesuug:

—P̄u chadcha Ėwandam Iewaa khai, magan m̄ug ee baubaad ajim anum. P̄u chig aba khabahab. ¹⁰ Ėwandam iek phā sim gaai “Ich Ėwandamau ich chognaan püiju” a s̄iebabah, “p̄u th̄ea wēnūrramkhīr.” ¹¹ Maagwai m̄ug ee p̄u baudukhiinjā, amau s̄ii amach sua eeta p̄u jāau aubajup, buju aimaaup p̄u chig am uguia. ¡Baubaad! ajim anum, chi meperau Jesuug.

¹² Magbaawaita Jesuu magjim anum:

—Mam̄u īchab Ėwandam iek phā sim gaai jaauwai, “Ēwandamau chadcha pāach th̄auju awi oob nem parhoob amiet” a s̄iebabah ajim anum, chi meperag.

¹³ Ich mag warag chi dösätau Jesuug ich ipierraam amkhiiр nem khiiрpierr jajaaukham biiрjä pödba abaawai, sëukha chi khügur petajim aajem ichta.

*Jesuu warrpem Galilea durr Êwandum iek jaaubaaderr
(Mt 4:12-17; Mr 1:14-15)*

¹⁴⁻¹⁵ Jesús agtha Êwandum Akhaar ich gaai phës wai sim majim aajem deeu Galilea durr, ich berrag. Mag barwia judionaan Êwandum iek jaaujem di sësidämpier jaaujeejim aajem. Maagwai durr chaauram khüunnaupa irua jaau nürrüm khakhapdö aphöbaadeewai thumaam khüunau i igar nümuua, “Þuta mag jaau narrabahab” aajeejim aajem.

*Jesús Nazaret phöbör ee
(Mt 13:53-58; Mr 6:1-6)*

¹⁶ Maimua Nazareeg bëejim aajem, ich bääutarr phöbörög. Mag bëewia juu üijem ed pabaadeewai judionaan Êwandum iek jaaujem deg dub-jim aajem, ag na ich duubjerrjö. Mag dubwia, õrag ürmkhiiр Êwandum iek thüraag phiidë dñenisijim aajem. ¹⁷ Mag i dñenisiewai äbmua irig üapüijim aajem, jöeingarm ësap chi püurthum, Êwandum i jaauemie Isaías khararrau phätarr. Maimua chi ësap püurthum gaai jurnaa thürbaadëjim anum. Irua thür sierr aig mag sëejim aajem:

¹⁸ “Êwandomauta mu jür autarr aawai ich Akhaar mu gaai phës wai sim, aphuum khüunag jäga ichdëu am peerdu auju a jaaumkhiiр. Irua mu püitarran, õor amach khaibag ee presonaanjö num khüunag, ‘Ya päär öbërm iek öbërju aai num’ a jaaumkhiiр ajim; dau khiiсumjö num khüunagjä, ‘Ya pärau wajapha ooju aai num’ a jaaumkhiiр; chikhamnau dau aphuu waaujem khüun dau aug khaugwia peerdu aumkhiiр;

¹⁹ maimua õrag, ‘Is chad mug jaarta Êwandomau päär dëi nem ajapcha aju ed barbaichëm’ a jaaumkhirta mu püjjim” ajim anum, thärmamua. *(Is. 61:1-2)*

²⁰ Maimua thür aaipabaadeewai ichig chi ësap püurthum deetarrag deeu üapüiwia oo sësijim aajem, ichdëu thür sierr iekpai jawaag. Mag-baabai thum aig narr khüunau äba irigta eerpapaad thünisijim anaabá.

²¹ Mag ichig eerpapaad aphöbaadeewai amag magjim anum:

—Ista chadcha pääch thumaam khüun dakhiiр mug Êwandum iek phä sim gaai ichdëu jaautarrjöö abarmgui ajim anaabá.

²² Mag ürwia thumaam khüunau i wajapha ig iyuu naajim anum. Mag num dëi irua iekdam ürimu iekhamam ürwia thum jügderraaphöbaadëjim anaabá. Mag ürwia, jürr amach wir aigpai, —Keena, ¿mug woun José iewaa khabamá? ¿Khani mag iekha oo simma? anaajim anaabá.

²³ Magbaawai Jesuu magjim anum:

—Pärau muchig “Chadcha médico khai, puchdëupai puch monaaubapäi” a iekhaju mua khapha chirumgui ajim anum. Magnaa amag, Pärau Üurwai Capernaum durr mua nem khiiр pogkhe waaujem anaawai, muigjä magan agjö waupi jaaujugui ajim anum, mu iek äkhamapham iekhau. ²⁴ Mamu keena, päädë oobat, muajä mag chirumgui ajim anum: Chi mug Êwandum iek jaau wénurraajem khüun chan dich dö ee äba naajem khüunau äbjä kha khöckhaba aajemwai.

²⁵ Much süukha chirum am ugua pārag jaaukhem: Pārau khīr eyaa nūmgi ajim anum, jöoingar Ēwandam iek jaaumie Elías khararr monakha aawai Israel durr aňo thārjup awia jārr būurjā noseg chēba arr anum. Mag gaaimua Judea durr thum jādau theega burrtarr anumjā pārau ūurjem. ¿Pārau khīrjuawai mag jaar īchab khoopaa ūanaan dau aphem chukhu ajī Israel durr? Chukhu ajim aju aai khaba nūm; khapan thūnaajim.

²⁶ Mamu magumjā ni iwiir ābam aarjā Ēwandamau Elías pūibajim. Mamag pāiju khāyau Sidón durr phōbōr Sarepta anum ee khoopaa ūui āb sīerr aarta Ēwandamau pūijimgui ajim anum, magugta i jāogamkhīr. ¿Jāgwi? Ich durram khueen eepai pūimuan i khōchkhabaju khaphu arr aawaima. Maguata warag deeum durragta pūijimgui ajim anum, ich meeun khabam ee. ²⁷ īchab khīr eyaa abat: Israel durr Ēwandam iek jaaumie Eliseo khararr monakha aawai īchab ūor kokobé bēnēu bar sīsidem khapaana thūnaajim. Mamu mag thūnarr khueen iwiir ābjā Ēwandamau irig monaaupi jaauba, āba Siria durr woun Naamán aajerr appaita monaaupijim. ¿Jāgwi? Ēwandamau oowai amach israelnaan eepai pūimuan, amach eempai aawai būurjā amach khamor machag monaauju khīrjubaju ich Ēwandamau khaphu sīerr aawaima ajim anum ich Jesuu.

²⁸ Jesuu mag iekhabarm ūrbaawai aig narr khueen thum i dāi meeukha phōbaadējim anaabá, amach khīr iekhabapāaiwai. ²⁹ Mag meeukha nūmua warag phiidētka phōbaadēwia, phōbōr eemua jārpāiwia, ich ag phōbōr eepai durrsī gaai durr pōr waaidu i warrjierram aajem, mammua ithurmug ee i sīepāig. ³⁰ Mamu mag nūm ee sīi am jārr dichwia petajim aajem.

*Jesuu woun āb dōsāt bēnēu baarjerr monaautarr
(Mr 1:21-28)*

³¹ Maimua magtarr khur deeu Jesús Galilea durr phōbōr Capernaum anumug bēejim aajem. Mag bēewia ūor jua ūijem ed pabaadeewai ūrag jaaujeejim aajem. ³² Mag irua jaau sim aig i iek ūrwia ūor jügderra a thūnaajim anum, chi khaphem khaphem aajem khueen khāyaujā ichdēuta jaau khaphucha jaaumam ūrwia.

³³ Mag judionaan Ēwandam iek jaaujem deg īchab sīejim aajem, woun āb mor ee bēn khaigbam wai sim. Mag wounau Jesús oobaadeewai chi bēn i mor ee simuata thet āa anaa, ³⁴ —¡Jesús, Nazaretpierr! Idēu maar sīi khajapha sīubá ajim anum. Puh warre maar öpāainta urum. Mua puh khaphu chirum, puh jammua urú. Puh Ēwandam Iewaa ügtharmua bētarr khabahab, warrgurwe Ēwandamau pāiju jaaujerr ajim anaabá, chi mepeer garmua.

³⁵ Magbaawai Jesuu chi bēnēg meeurraunaa, —Khīu abá. Puhcta warag jāg woun mor eemua öbērbaad ajim anum.

Magbaawai chadcha chi mepeer öbērbaadēmua warre chi wounta jēkhut barwerbpāijim anaabá. Mamu magtarrjā chig aba, deeu khīr eerdewia, warramjō monakha sīsijim aajem. ³⁶ Mag oowia thumaam khueen dauderra a nūmua amach eepai, “¿Kanim wounaan juapa theegta jāg mepeenag öbeerpi jaauwaijā i pierraas öbēr nūma? Keena, mūig ag na maadēu mug chan ooba aajemwai” a iekhaphōo thūnaajim anum.

³⁷ Jesuu magtarr sīi ag bigaau phōbördam nūnūidem eem magwe bii thūnāisijim aajem.

*Jesuu Pedro phaauhūan monaautarr
(Mt 8:14-15; Mr 1:29-31)*

³⁸ Maimua mag woun mor eem mepeer jür püawia Êwandam iek jaaujem degmua öbérwia petajim aajem, Simón di aar. Maimua bari-mawia ooimaawai, Simón phaauhūanta khuumie mas thunam ooimajim anaabá. Magbaawai mag ūan monaaupüimkhür, õrau Jesuug chaigpa naajim anum. ³⁹ Magbaawai i werba jéer sim bigaau dñenuuwimawia chi khuumieg khésir iekhabaawai warre chi khuumie meeudubaadëjim anaabá. Mag khuumie meeudubaadeewai ag bärre phiiduwia am jäogaagpajim aajem.

*Edau khëubaadëm ee Jesuu õor pöm monaautarr
(Mt 8:16-17; Mr 1:32-34)*

⁴⁰ Maimua edau khëubaadeewai aaunaan paraa arr khuumnau amach aaunaan khamor machagpierr Jesús aig aubéemajierram aajem. Magbaawai Jesuu chi mor masim khün gaai pur oomamuapai thum monaaupüimajim aajem. ⁴¹ Mag pur oomamua õor mor ee bën paraa arrpa jéu wérpmajim anaabá. Chi mepeenaujä Êwandamau i päitarr khaphu narr aawai, “Pühn Êwandam Iewaau” a ääag öbérdułkha maajeejim anum. Mamu Jesuu tag amag iekhapiba meeurrau sümajim aajem, õrag ich jaauum ugua.

*Jesuu maach peerduajem iek Galilea durr jaau phürdü narrarr
(Mr 1:35-39)*

⁴² Maimua ya äspabaadeewai aigmua chawag mawia õor chukag aar ich appai siefmajim anum. Mamu Capernaumpienau i jür wénarrue awia baau athaimaawai tag i chawag püimapha sii amach aigpaita siefpim khösi naajim aajem. ⁴³ Mamu ichdëu amag, —Müigpai chiraba mu chawag maju aai chirumgui ajim anum, īchab deeum phöbör eejä õrag “Êwandamta ya thumaam khün Pörkhaimuu sim” a jaauwia, īchab am peerduju khürju nüm khai, irigta uduraa amach Pörkhapiju aai nüm a jawaan, mag atheeta Êwandamau mu püitarr aawai.

⁴⁴ Mag jaauwia, Capernaumpai sieba, ich mag phöbörpierr judionaan biirduajem deg Êwandam iek jaau nürraajeejim aajem, Galilea durr.

5

*Äwarr pöoma pürtarr
(Mt 4:18-22; Mr 1:16-20)*

¹ Biek äb Jesús thürrdö Genesaret anum igaau sim aig õor pöoma podpachëwia thet phëeudu i phüär thuur warrmajieram aajem, Êwandam iek ürm khöchgau. ² Mag nüm ee ichdëu bote numí mos gaai barhaidü nüm oo athajim anum. Ag ee chi morkhün chukhu naajim anum, dö urëuthurwia dö igaau amach red u narr aawai. ³ Magbaawai chi bote dau äb Simón dën arr aawai irig jéeuwia, ag ee waaiduwia, ichigpai bëchkhun döjärraga ich warrpijim aajem. Magnaan chadau jupwia mammua õor khapan thunumug Êwandam iek jaaubaadëjim aajem.

⁴ Maimua mag iekha öbaadeewai chi Simonag, —Döjärr wëbapüi, maimua chi red dubpüinaa deeu urëu oobat ajim anum.

⁵ Magbaawai Simonau jürr magjim anum:

—Aay, edaar maach daúa bürjä khäiba parii trëu éedatkhamaamjä bürjä marau pär aubajim. Mamä pü iek aawai deeu mua chach oojukë ajim anum.

⁶ Maimua chadcha mag dubpäiwia jiir oowai ãwarr pöoma thänämuu chi red dau thärrdämaa ajim anaabá. ⁷ Magbaawai amach khapeen deeum bote ee narr khäunag juu thõthõi khaphöbaadëjim anum, amach juag oon bëemkhïir. Mag chadcha warm khäun bëewia jiir athaawai bote numwe ipiir aujierram anaabá. Mag, bote numí narr ãba peer joothüpjierram aajem. ⁸⁻⁹ Mag Jesús ipierraa arr gaaimuapai ãwarr pöm pär atham oobaawai Pedro däi jap ãbam ee narr khäunaupa, “¿Muun khanim wounta ag na mag ooba aajemta ãwarr pöm mag pär aupibarma?” a khïirju naisijim anum. Ich mag bürre Simón Pedroou Jesús bükħarr phöbkha thänaaimawia irig, —Señor, oob ma däi ãba narram. Muun atcha pekau pöoma chirum pü ma däi narrraig ajim anum.

¹⁰ Maagwai Pedro khapeen ãbakhai bote ee narr khäunaupajä ïchab amach khapeenau khïirju narrjö khïirju naisijim anaabá. Mag bote ee naajim aajem Zebedeo chaain, Santiago Juan däi. Mamä Jesuu chi Simonag, —Simón, oob khïirjum ajim anum. Warr puch sii dö ua gaaipai chitarrjö, ïsmua atagan püun jürr ma iekta õrag jaau gaaipaita chirsijugui ajim anum.

¹¹ Maimua dö igaau paaukhachëwia warag i däi mam iek éréubaadëjim anaabá, amach nem thum püawia.

*Jesuu woun ãb kokobé bënëu sïerr monaautarr
(Mt 8:1-4; Mr 1:40-45)*

¹² Maimua biek ãb Jesús deeum phöbör ee sim aig woun ãb kokobé bënëu sii phïe kha dodos sim barchëjim aajem. Mag wounau oo athaawai jëkhut phöbkhanaa, jëb gaai dagau durnaa, chaigpamamua irig, —Señor, pua khös chirum khai, mag phïedau warre ma gaaimua chugpaabapäi aichëjim anum.

¹³ Magbaawai Jesuu i gaai purnaa, —Mua pü monaauum khös chirum; monaau chirsí magan ajim anum.

Magbarm bürre chi phïe kha dodos chirarr monaau sïsiewai mor ajappha sïsijim anaabá. ¹⁴ Mag ya monaau sïsiewai, Jesuu irig magjim anum:

—Puch magbarm oob chikhamnag jawam. Magju khäyau nacha Jerusalén mawia Aai i jëejem degam phadëg puch mor oopibaimá. Maimua Moiseeu iek phätarr gaai jaau simjö puch monaaubarm paar nemchaain ofrendakha deebá ajim anum, puch mag monaau sïsim õrag khap amkhïir.

¹⁵ Ich Jesús mag gaaimua sii warag õor ee thürphöö sïsijim anaabá. Maagwaita warag õor pöm biirdädu aajeejim anum i iek ūraag, maimua ïchab amach monaaupäi mamkhïirjä agjö. ¹⁶ Mamä magum ãba, Jesús chawag maajeejim aajem, ich appai õor chukag chuai Éwandamag jëwaag.

*Jesuu woun ãb khapá jüser khitum monaautarr
(Mt 9:1-8; Mr 2:1-12)*

¹⁷ Biek ãb Jesuu Éwandam iek jaau sim aig fariseonaan däi Éwandam iek athee chi machnaanpa ohood thänaajim. Makħäun phöbördam nünäidämpierrmua bëetarr khäun ajim aajem: Galilea durrmua bëetarr khäun, Judea durrmua bëetarr khäun, maimua ïchab Jerusalenpiena däi

naajim aajem. Maagwai Ŋwandam juapa theeg i gaai s̄lejim anum, ðor monawaag.

¹⁸ Mag n̄mta ðrau woun ãb khapá j̄ser khit̄mta pa b̄urkham gaai waiduraa ajierram aajem, Jesús sim aar wai dubwia i kh̄irphee werba s̄iwaag, monaaupüimkh̄ir. ¹⁹ Mam̄ dubju ēkha n̄m ðor p̄om th̄n̄m khurau p̄od dubba abaawai, dih̄u ûr waaidutkha phöbaadëwia, nem wäg waunaa, chi pa b̄urkham gaai jügadau jükhanaa, chi aaunaanpa eeg jiir burrpüijierram aajem, ðor járr Jesús iekha oo sim kh̄irpheecha. ²⁰ Mag ich aig wai burrbaichëm oobaawai, irua chi wounaan ö akhaar ãba iruata amach aaunaan monaaupüiju kh̄irju n̄m khaph̄ s̄ierr aawai, chi khapá j̄ser khit̄mugta, —P̄uk pekau thum ya chugpaa s̄isimgui ajim anum.

²¹ Mag ürwia fariseonaan d̄ai Ŋwandam iek athee chi machnaanpa aig narr kh̄unau amach ödegpai, “¿Chijāg wounta Ŋwandam na mag iekha s̄ima? ¿Khaíu m̄aig pekau chugpajju aai si? Ŋwandamau khabam chan pekau chugpaa auba aajem” anaajim anum.

²² Mam̄ Jesuu amau mag kh̄irju n̄m khaph̄ s̄ierr aawai amag magjim anum:

—¿Khantheeta p̄aar jāg thāar khaigba kh̄irju s̄isid aajēma? ²³ ¿Wa mag pekau chugpaabarmjā dau daau ooba naawai p̄rau kh̄irjuawai chadcha phithurg chukhu thumaam kh̄unau mag iekhaju aai n̄m a n̄wa? Chadcha thumaam kh̄unau mag iekhaju aaima. Mam̄ mua irig “Phiid̄wi d̄erd̄ar abá” akhiin, ðrau amach daúacha ooju, i monaau s̄isi wa monauba khāijā ich mag s̄isim. Magua p̄rau m̄ d̄enjö chan cha mua jawaagpamjö abajugui ajim anum. ²⁴ Mam̄ m̄ach chi Emkhooi Iewaata chadcha Ŋwandamau juapá deetarrau m̄ug j̄eb gaai pekau chugpajjā ju theeg chirum a khap amkh̄ir, p̄rag oopikhimgui ajim anum.

Maimua chadcha chi khapá j̄ser khit̄mugta, —Phiid̄abá. Pach put juurwia, puch diig petá ajim anum.

²⁵ Magbarm bürre thumaam kh̄eñ dakħir phiid̄baadëwia, ich waib̄etarr pa b̄urkham d̄ai putpa phē auwia, ich diig petajim anaabá. Mag mamua, “Ísin chadau Ŋwandam purua m̄ üu abarm” a ijējēbag majim anum, onegau.

²⁶ Mag chi woun phiid̄baadëm oowia aig narr kh̄un thum dauderraanum iekhau, “Jāan ich iiuta jāgbarm” anaa īchab, “Ís Ŋwandamauta maadëu m̄ug ooju kh̄irjuba narrjā oopibarm” anaajim aajem, amach ap pawiajā.

Jesuu Leví ich d̄ai arrtarr

(Mt 9:9-13; Mr 2:13-17)

²⁷ Maigmua öb̄erwia igbaadeeu ooimajim aajem, woun ãb Leví a th̄r sim. Mag woun ðrau d̄epaar phagaan b̄ejem aig mes gaai p̄aar s̄lejim aajem, gobiernoog ðrau d̄epaar paraa n̄m j̄eū n̄m phidagta phidkha s̄ierr aawai. Magugjā Jesuu, —M̄u d̄ai marrau ajim anum.

²⁸ Magbaawai chadcha Leviiu phiid̄wia ich phidagjā khaugba, i d̄ai petajim anaabá. ²⁹ Maimua ich di aar barwia phiejb̄ p̄om waupijim anum, Jesús khöpieg. Mag n̄m d̄ai īchab ich khapeen th̄rkħ̄uujim aajem, ich aig thach khoon b̄eemkh̄ir. Magbaawai d̄epaar j̄eūjem kh̄un khapan w̄edurum d̄ai parhoobam kh̄unpa b̄eewia ãba thach khō naajim aajem, Jesús d̄ai.

³⁰ Mam̄ magbaawai chi ajapcha Moiseeu Ŋwandam iek phā p̄atarr uerkhaajem kh̄unau Ŋwandam iek athee chi machnaan d̄aimua Jesús

khapeenagta, —¿Khan jägwiata päär jäg gobierno dëbpaar jëeujem khueun düi pekau pöm sësidum khueunpa ãba thach khö nüma? a jëeujierram anum.

³¹ Magbaawai Jesuu magjim anum amag:

—Kha monakha nüm khueunau chan doctor igba aajem; ãba mor masi nüm khueunauta doctor iigjem. ³² Mu chan bürjä pekau chukhu ajappha khithéem aajem khueun juraanjä bëeba, muen õor pekau pöoma khithéem khueun peerde awaanta bëejimgui ajim anum, khüirjug iiur aumkhüir. Maguata mag am pekau pöm nümjä igba, am düi mu thach khö chirahab-hab ajim anum, amjä Œwandam dënkhä awaag.

¿Khanthee thach khöba surkhaju aai nu?

(Mt 9:14-17; Mr 2:18-22)

³³ Maigmua Jesú ich khapeen düi öber phöbaadëm ee, õor bëewia Jesuug magchëjierram anum:

—¿Khan jägwia Juan düi wënhrraajem khueunau thach khö nümjä äiba surkhanaata Œwandamag jëeujem daar, pu khapeenau surkhaba aajë? Chi ajapcha Moiseeu Œwandam iek phä pumatarr surkhaaajem khueun igar nüm khueunaujä agjö surkhaaajem, mamu pu khapeenau chan ajap magba aajerram. ¿Jä khan jägwiauma? a jëeujierram aajem irig.

³⁴ Magbaawai ichdëu amag magjim anum:

—¿Pärau oowai chi juu pär sim woun onee ich uui düi thach khö nülich, irua õor thürtarr khueun surkha nüm awia sii ökhüirjuu ohoodö naajë bürjä thach khöba? ³⁵ Magba aajem. Ich agjöta nümgui ajim anum mu khapeenjä. Am magjuun mu am jaajjö am düi chitum pär atham ed gayan chadau am amach khürauta surkhawia, īchab thachjä khöba nüisip aju, gaaii machgau. Mamu muugwaiwe chan am surkhaju khaba nümgui ajim anum, agtha mu am düi chiraawai.

³⁶ Maimua ichdëupai magjim aajem:

—Päach khajüä jëbaadeewai, ¿pärau oowai khaíu dich khajüä iiur gaaim jënaa jürr chi jöoi gaai khaajë? Maadëu magkhiin dich khajüä ajaphamta ärpüiju. Maimua mag phëebarmjä khüir ãba khaba daau phëe wëjöm thumaam khueunau ooju. Ich agjöta sim īchab mug iek iiur mua jaau chirumjä. Chi mu iek ükha simua chan mug iek iiur mua jaau chitumjä ükhanaa pöd amach jöoin ijä agjö surkhaju khaba simgui ajim anum. ³⁷ Mug mu iek ükha nüman maadëu vino nemhëu iiur ee püajemjöta sim. Pärau khaphu nümgui ajim anum, vino õrr nemhëu jöoi ya chi püajem ee pöd püju khaba sim. Mag pükhiin chi vino õrr achpabaadeewai, chi nemhëu jöoiraa siewai ãwatba jëgdubaadee, chi vinojä ärbaadëm düi chi nemhëujä ya tag serbiiba sësiju. ³⁸ Maguata vino õrran agjö nemhëu iiur eeta püajem; maagwai chi nemhëujä jëgduba, chi vinojä ärbamgui ajim anum ich Jesuu. ³⁹ Mag iekhakhagmamua, Pärau khaphu nümgui ajim anum, chi vino ach doo khaug nüm khueunag am döphö thanum aig chi õrr deeimakhiin, amau “Uü, maraun chi achta ig nüm, jäata marag ajapcha sim” aju. Ich agjöta pärau mu iek ūrmapha, warag pääch iita püaba wënhrram khösi nümgui ajim anum.

6

Jesús khapeenau jua ünijem ed trigo phierrtarr
(Mt 12:1-8; Mr 2:23-28)

¹ Biek ãb jua üuijem ed Jesús ich khapeen däi trigo phur wëjöm ee dich wënñrrajim aajem. Mag dich wëtumua i khapeenau trigo chi bichpa thurréunaa chi dau juajäägpai sigthünaa khö wëtmajim aajem. ² Mag khö nám oowia chi ajapcha Moiseeu Ŋwandam iek phä p̄aatarr үürkhaajem khüünau amag, —Päädë oobat, jua üi nám ed aawai bëürjä phidkhaju khaba némta pärau jäg trigo phierrraa khö wënñrrum. ¿Pärau chan khaugbahab ajim anám, jägpai phierrraa khö wënñrrum. nem pöm eeu nám däi äba sim?

³ Magbaawai jürr Jesuu amag —Mamu Ɂkhani mu khapeenau khaigba abar? ajim anám. ¿Magan pärau bëürjä Ŋwandam iek phä sim gaai thüürwai ooba aajeeb, Daviuu ich däi wënñrrarr khüün däimua amach jäsöö aphöbaadeewai Ŋwandam atheistem pan khötarr? ⁴ Pärau khaphu nám, jäga irua Ŋwandamag jéeuem deg dubwia Ŋwandam atheistem pan nasäd gaai phë sëerr aují. Mag pan parhoobam khüünau khöju khaba, äba phadëupaita khöju aai sëejim. Mag khaphu sërrta irua khöwia īchab ich däi wënñrrarr khüünagjä deejimgui ajim anám. Mamu mag khötarr paarjä Ŋwandamau am chig abajim. ¿Magtarr pärau khaugbata nu? ajim anám amag, ich Jesuu.

⁵ Maimua mag jaau dichwia ichdëupai, —Muun Ŋwandam Iewaa Emkhooirau. Muruuta thumaam khüünag khan nemta wauju aai nu a jaauju aai chirëmgui ajim anám, jua üuijem ed awiajä.

Woun ãb jua jüser khitarr

(Mt 12:9-14; Mr 3:1-6)

⁶ Maimua biek ãb agjö jua üuijem ed ich Jesús judionaan biirdüajem deg dubwia Ŋwandam iek jaau sëejim aajem. Maig īchab sëejim aajem woun ãb, juachaar garm juadam sii jua jüser khitum. ⁷ Maagwai judionaan chi machnaan däimua chi ajapcha Moiseeu Ŋwandam iek phä puatarr үürkhaajem khüünau Jesuug dau thöba thünaajim anum, eeu irua jua üuijem edjä õor jua p̄urwia monaubaawai magum gaaimua ichigcha õor dakhüir “Pua chan jua üuijem edjä bëürjä үürkhabata sim” a iekhaag. ⁸ Mamu ichdëu khaphu sëejim anaabá, amau mag khüirju nám. Mag gaaimua chi woundam jua jüser khitumug, —Dayag pidú, mau õor järrcha dññubaichë ajim anám.

Magbaawai chadcha bëewia õor järrcha dññubaicheewai Jesuu magjim anám:

—¿Pärau oowai khan nemta maadëu wauju aai nu jua üuijem ed? ¿Õordam däi ajapha aju, wa õor khaibag wauju? ¿Õor peerdu auju, wa õor thööju? ¿Khani üucha sii? ajim anám amag.

¹⁰ Mamu mag jéeunaa õor thumaam khüün khüir eerpa phüürduðukham ich iek ükhaba abaawai jürr chi jua jüser khitumugta, —Dayag jua uabá ajim anám.

Mag chadcha i ipierr jua uabaawai warre jua monakkha sísijim anaabá. ¹¹ Mamu amach dakhüir magbaawai i däi khüir machag aphöbaadëm iekhau warag öberduðkhawia, —Keena, maadëu jägata akhiin jäg Jesús thöopükham anaajim anám, amach appai.

Jesuu ich däi ogdu ba wënñrramkhüir doce jüer autarr

(Mt 10:1-4; Mr 3:13-19)

12 Mag Jesuu jua khunjaedem edam magwe õrag jaau nərrəm ed gaai durrsi gaai waaidujim aajem, Êwandamag jëwaag. Mam eddurr pöm ich mag Êwandamag jëeu ëejim aajem. 13 Maimua ãspabaadeewai ich däi wënurraajerr khunjaedem aig thürkha auwia mag khapanag eem doce khlet jør aujim aajem. Makhuunta i chognaan i iek jaaujem khunkha thürjim anaabá, apostolnaan. 14 Mukhun irua jør autarr khunjaedem thürjim: Simón, (ichpai Jesuu Pedro a thürjim); Andrés, (chi Simón eeum); Santiago, (ichpai ïchab Jacobo a thür sijim); Juan, (chi Santiago eeum); Felipe, Bartolomé, 15 Mateo, (ichpai Leví a thür sijim); Tomás, Santiago, (chi Alfeo iewaa; ichpai agjö Jacobo a thür sijim); Simón, (Celotenaan ee sierr); 16 Judas, (ichpai Tadeo anaa Lebeo a thürjerr, deeum agjö Santiago aajerr eeum); maimua Judas Iscariote, (ich maguata ewag pawi chi thethem khunag Jesús par deeju ajima i thoomkhfir).

*Jesuu õor pöm thənəmug Êwandam iek jaautarr
(Mt 4:23-25)*

17 Maimua ich Jesús däi durrsie narr khunpa thum äba ñarba bëewia phœurégdam ee naaichëjim aajem. Maig agjö ich däi wënurraajerr khunjaedem biirda thunam ee, ïchab deeum durram khunpa õor pöm thunaajim anaabá: Judea durrmua bëetarr khunjaedem, Jerusalenmua bëetarr khunjaedem, maimua phuas igaau phöbör Tiro anam dakha naajerr khunjaedem däi Sidón perasöm khunpa thunaajim aajem. Äaur khunjaedem i iek ürm khöchgau, maagwai tagam khunjaedem sii amach monaaupüi mamkhürtä mag bëewi naajim aajem. 18 Mag chadcha bën khaigbam khüripierri õor mor ee sisiid arrjä thum jør wërppüinaa monaaupüimajim anaabá. 19 Mag oowia thumaam khunjaedem i gaai purm iigjeejim anam, amach monaaumkhir, amachdëu oowai sii i gaai par nəmuapajä Êwandam jua theeg ich gaai wai simuata bënëgjä ich juapiba monaaupüikham oowia.

*Chijä khunjaedem onee aju aai nə
(Mt 5:1-12)*

20 Mag õor mor masim khunpa thunarr thum monaaukhapüiwia ich däi ogduba wënurraajerr khunjaedem eerpanaa magjim anam, ich Jesuupai:

—Päär mæg mæ iek ürm khöchgau dau aphu wënurram khunjaedem abat, mæg atag päächta Êwandam däi äba jooba wënurraju aawai. 21 Onee abat ajim anam, pääar ar Êwandamau waupim khösim nem wawaagta jäsöomjö nəm khunjaedem. Jägtarr jürr mæg atag pääar büürjä augchëba wënurrajugui ajim anam. Onee abat, pääar mæ gaaimua dauhi paraa durraajem khunjaedem; mæg atag pääar ökhüirjug khaugba wënurrajugui ajim anam. 22 Onee abat ajim anam, mæch chi Emkhooi Iewaa iek ükha nəm gaaimua pääch chikhamnau kha ukhurnaa amach aigmua khäijä warag di chaaur pääch juurwai. Onee abat, chikhamnau pääch wau iekhammua khäijä, “Jäg woun chan õor ajapham khabam” a iekhaawai.

23 Ōrau pāach dāi mag nām jaar oob ökhīrjuu amiet ajim anām. Mag khāyau warag onee abat ajim anaabá; pāar mag nām jūrran ügtharin pāar athee nem ajapham pōomata thūnum. Īs mag pāar mu gaaimua dau aphuu wau nāmjö wēnūrraajeejim warrgarwejā, Ēwandalam i jaaujerr khūun. Mamu īs ügthar Ēwandalam dāi ya am onee nāmgui a iekhamajim anaabá, am wawí nāmua.

24 Mag iekhakhagmamua ichdēupai, 'Mamu jē apdurr ajim anām, ðor amach phatkonta thō iyūu aajem khūun! Am amach phatkhonag ee am khōchgau Ēwandalam igba arr jūrr, amau mug atag oomaa ajurau ajim anām. 25 ;Ē, apdurr ajim anām, mug jēb gaai nem thum paraa būurjā augchēba aajem khūun! Jāgtarr khūunta jūrr mug atag dau aug ee wētju. ;Ē, apdurr ajim anām, ar sīi onee am khōchgau būurjā amach mor ewag khīrjuwia ökhīrjuupajā aba aajem khūun! Amachdēu ampierr am khōchgau Ēwandalam igba arr jūrr pōd amach ügthar öbērba aawai, mug atag am icharaucha bīe nāisijugui ajim anām. Maimua īchab, 26 ;Ē, apdurr ajim anām, ar thumaam khūunau pāar ēugar, "Jāan chad woun ajapham pamā" a ig iyūu aawai! Warrgarwejā par chadcha Ēwandalam i chaar khabamta jaaujerr khūun ēugarjā ich magta iekhaajeejim, pāar jōoinau. Ōrau mag am ēugar ðor ajapham aajeejieb mamu, maadēu khaphu nāmgui ajim anām, am pōd Ēwandalam aar öbērba arr.

¿Jāga aju aai nā dich kha ukhurm khūun dāi?

(Mt 5:38-48; 7:12)

27 Mag jaaumamua Jesuu magjim aajem ich iek ū narr khūunag: 'Pāach dāi iekkhōr paraam khūun kha khōsinaa pāach oomapha aajem khūun dāijā nem ajapham waubat. 28 Pāach chikhamnau thōp iekhaawai magum iekjā igba, warag am kōit Ēwandalam jēeubat. Maimua pāach āaukha iekhabaadēm pua chāuu aawaijā, dāi āaukha iekhaju khāyau, warag Ēwandalamgta am kōit jēeubat ajim anām. 29 Chikhamnau khāijā puch gaai mas deewai oob i gaai agjō deem. Mag khāyau udaraa puch gaai mas apibá. Wa puch camis khāijā ābmua khechthug aum iigwai warag tagam khajūajā udaraa irig arrpibá ajim anām. 30 Wa puch nem khāijā ābmua khechthug aum iigwai, meeukhaju khāyau, okhooju awiajā idēu warag arrpibá. Ōrau puchig nem jēeuwai ö ajapha magum aba deebá. Wa ābmua khāijā khūchpaim athee puch nemdam jēeu arrwai oob, "Jōpkhaa mu in deebahur" am ajim anām. 31 Chikhamnau puch dāi khaigba apimapha sim khai, puch garmuajā oob i dāi khaigba am. Ōrau puch dāi apim khōsimjōta puch garmuajā am dāi abā ajim anām amag.

32 Magnaa mag ichdēu parhoobam khūunjō apiba sim igwi, 'Pāadē khīrjubat ajim anām: Pārau pāach jāsenem khūunpaita daupii akiuin, ¿maig khan ajaug sī? Būurjā Ēwandalam iek ükhabam khūunaujā amach kha khōsim khūun chan oomap khaba sīerrjēemgui ajim anām. 33 Wa pārau pāach juag oojem khūun juagpaita agjō ookhiin, ¿maigjā khan ajaug sī? Mag nām aig ū khaba sim. Ēwandalam iek ükhaba aajem khūunaujā jūrr agdaujō chikham juag oojemgui ajim anām. 34 Pārau pāachdēu nem deebarmjō pāachig deejōjōo khīrju nām khūunagpaita nem deekhiin, ¿maigjā pāar jāga nu? ¿Ich agjō aba aajē ajim anām, Ēwandalam amach thāar ee chukhu nām khūunaujā, deeu agjō amachig nem deemkhīr? 35 Magua muan pāragan, pāach dāi iekkhōr paraam khūunjā warag kha

khōsita abat a chirəmgui ajim anum. Maimua am dūi ö ajapha abat īchab, pāach nemdam khūchpaim athee khāijā jēeu arrwai tag deen bēebaju khāijāa jāg deedapāim a iekhaba. Pārau ö ākhārag chukhu magmān, ügtharin pāar athee nem ajapham pōoma thunəmgui ajim anum. īchab pāar mag wēnərrumān magan pāar chadcha Cha Ügthaa Phuu Nūm ag chaainaogui ajim anum. Ēwandamau ōrau khīrjuajemjöta khīrjuajem akhiin, āba ñor ajapham khūnagpaita irua nem deejeekham. Mamū i magba thumaam khūn dūi ajapha khitām, ñor khaibagjā igba, ni mag ich ajaug khitām paarjā ōrau ichig ūu ajim abajujā khīrjuba. Magua pāraujā agjöta aju aai nūmgui ajim anum, pāach khapeen khaibagjā igba. ³⁶ Maachin thumaam khūn dau aug khaug paraata anum, ar jāg maach Aai ügthar simuajā agjö maach thumaam khūn dau aug khaaugjēpirau.

Jāga aju aai nū chikham īkhaju khāyau?
(Mt 7:1-5)

³⁷ 'Oob chikham īgkham khōchgaupai chan chikham pekau phēmiet, eeu Ēwandamau pāach chach nūm ed magum iek igdukham pāach dūi. Oob "Jāg wounan chad khaibag ee pāiju aai sim" amiet, eeu pāach iek gaaimuapai Ēwandamau pāachta khaibag ee pāidukham. Chikhamnau pāach dūi khaigba aawai sīi warag ich mag khīr akhoobapāit, tag magum iekjā igba. Pārau pāach khapeen dūi magmān, magan Ēwandamaujā pāar dūi agjö ajugui ajim anum. ³⁸ Pāach khapeenag nem īkhaba deemān, Ēwandamaujā pārag nem īkhaba deeju. Pārau pāach khapeenag nem deebarm jūrr, irua pārag ür ag khāyau phēsu ipiirnaa pōr simii deeju. Mamū pārau pāach khapeenag chachnaata nem dee nūmān, magan Ēwandamaujā ich agjōpai pārag deejugui ajim anum.

³⁹ Mag ejemplodam khīr pogkhe jaaumamua, 'Pāadē khīrjubat ajim anum. Woun āb dau khaugba simua ich khapeer agjö dau khīsu khitām juu gaai pur arrkhiin, āb bāēu subaadeeu ḥamach numwe burrbaju khai? ajim anum. ⁴⁰ ḥPārau oowai eeu woun nem khaug simua ichig jaaū sim khāyau atcha nem khaug sīejē? Ichig nem jaumam thum khaugbapāi wain chadau ich maestro dēnjō nem khaug sīsiejemgui ajim anum. ⁴¹ Pāch dau ee pasur pōm sim joothā thānām nacha noi aubam aig, ḥjāga pua pāch khapeer dau eem pasurdam bürūn khitām noi awaag agā? Maachin nacha dich khīrjunaata iekha nūmgui ajim anum. ⁴² Wa magbam khai, ḥjāga ābmua ich khaperag "Daai kakē, mua pu dau eem pasurdam noi aukhim" aju, mamū ich dau eejā ag khāyau nem pōm sim joothā thānām noi auba simta? Sīi chikham jaaum khōchgaupai chan dich wir aig khīrjubanaa pōd mag iekhaju khaba nūmgui ajim anum. Khīrjug chukdam, nacha dich dau eem pasurta noi auba aajeeb, wajapha oog; maimuan chadau jūrr dich khapeer dau eemjā agjö noipāi nūm. Magua dichta nacha khīrjuba aajeeb chikham jawaag. Dichjā agjö chirām chan pōd dich khapeen jaauju khabamgui ajim anum.

Jāga ñor ö ajaug khaphū aajē
(Mt 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ Mag jajawagmamua, 'Maach jaauju khūn chukhu awiajā maachin dich iekha nūm gaaimuata ñor dich khap apiejemgui ajim anum, ñor wājāunā wa ñor khaigbam khānā. Pārau khaphū nūmgui ajim anum, nemjō ākhāraa cheejem igwia, "Jāg nemjōon chad ajapha khitabma" aba aajem; maagwai jūrr nemjō ajapham igwiajā, "Jāg nemjōon chi

ãkhãrau” aba aajem. ⁴⁴ ËPärau oowai pahach gaai nemjõ khüwaa chë sim oojë? Küpud dënñä miel wie nám ooba aajem. ⁴⁵ Ich agjöta nám ïchab maach wounaanjä. Õor khüirjug ajapham khüunau nem ajapham nemta iekha nám, amau nem ajaphata wauju khüirju naawai; mamu ö ãkhãraam khüunau iekhaawaijä nem khaigbamta iekha nám, am ödi sñi nem khaigbamta wauju khüirju sñsid aawai. Magta õraun maach iyüü nám ür nám gaajpai warre khaphu aajem, khanim woun agá: woun ajapham wa woun khaigbam.

*Õor numí di ëutarr
(Mt 7:24-27)*

⁴⁶ Pärau mua nem jaau chirum ipierraas khaba námota, ñkhanthee ma igwia sñi par iiupai “Puuuta maar Pöröu” aajë? ⁴⁷⁻⁴⁸ Mua pärag jaaukhimgui ajim anám. Ar chi mu aig bëewia mu iek ürnnaa mua nem jaau chirum ipierraas nem waajjem khüunan, biek äb woun di ëwaag jëbdi khörkha sñi awia durrkhudau ee ierr ich dibü jukhanaa di ëutarr wounjöta námgui ajim anám. Ya mag aaipa ñanuusim ee, döäd pöm bëewia ag gaai dö uu thünarrjä chüyëupüiba ich mag sñsijim anaabá, dibü ierr jukha sñerr aawai. ⁴⁹ Mamu ar chi mu iek ürtarrra bëürjä ag ipierraas khaba nám khüunan, jürr agjö woun äb sñi khomariipai dibü jukhanaa di ëutarrjöta námgui ajim anám. Mag khomariipai éu sñerr aawai aaipa ñanuusim ee, ñchab noseg pöm chë thanuu arr khur döäd pöm pierrwai, dö uu thanuu awia sñi dö badag uursirpüijim anaabá. Mag, nem thumaa okhoojimgui ajim anám.

7

*Jesuu capitán chog monaautarr
(Mt 8:5-13)*

¹ Mag õor pöm wëjorrag iek jaau ö dictarr khur Capernaum phöbörög petajim aajem. ² Mag Capernaum phöbör ee capitán äb sñejim aajem, soldaan pör. Mag capitán chog äb irua ürcha daupii aajerrta mor mas parhba tag äwatbajujo thünaajim anaabá. ³ Mag nám ee chi capitanau üurwai Jesuu õor monaau nürrum a ürbaadeewai, judionaan ee jöoin chi thethem khüun jürwia püijim aajem Jesús aar, makhuunau chi Jesuug chaigpa phöbaadeewai ich chog monaaupääin ich di aar mamkhüir. ⁴⁻⁵ Mag chadcha érëuwia, chi Jesús sim aar bardutkhaimawia, mag capitán chog mor mas simta phüurba jajaau nuu awia, chaigpa nümuu irig magjierram anám:

—Pua capitán di aar i chog monaaun makhiin uu akham. I chan maachjö judío khabam, mamu maach meeun kha khösi sñerrëmgui ajierram anám. Irua maar Ëwandam iek jaaujem dijä par éu deejim, ich phatkhonau. Jägum wounaan di aran chadcha pu maju aai chirum. Pua khöö akhiin maran pu awaanta bëejimgui ajierram anám irig.

⁶ Magbaawai chadcha am düi majim aajem. Mamu ya chi aaunaan wai nám di dakha wëtum ee, chi capitanau ich aig narr khüun düi iek jaaupüijim aajem, Jesús aar. Magbaawai wëtwi barimawia irig, —Capitán iek, pu mapimaaugau khabam aajem, mamu i iek í Ëwandam dau na uu khaba chirum aajem, pu i di aar maag. ⁷ Ich mag chirum khap, ichcha pu aig bëeba abarm aajem, pöd pu düi khüircha iyüü aju khaba aawai. Mamu pua khöö akhiin, ich maupaimua ich chog monaaupi naajim. I iek pach iuu aawai chadcha monaauju aajem. ⁸ I iek iruajä ich gaaita khaphu chitum aajem, ichjä ñchab ich pörnaan juu eegpai chitaawai.

Mag chirab mamu, iruajā īchab soldaaun ich jua eegar phē wai chirum aajem. Makhuunag ābamug khājā “Pet” aawai maajem aajem, ipierraa. Maimua deeumtāgjā “Pídú” aawai bēejem aajem. Maimua ich chogagjā “Mugta abá” abaawai i ipierraa aajem aajem. Magua, maupaimua pua i chog monaaupi jaaumān, chadcha monaauju irua khaphu chirum aajem a jaauchējierram aajem, Jesús aig.

⁹ Capitán judío khaba simuata mag iek jaaupüitarr warm khūnau ichig jaaubaichēm ūrbaawai Jesús jügderraad aadēmuu ich ēudee ñor pos wēnurrarr khānagta, —Keena, pāadē oobat. Mug maach israelnaan ee mug woun dēnjō ñukha nūm chan agtha mua ooba chitəmgui ajim anūm.

¹⁰ Maimua chi iek jawaan bēetarr khān deeu ewag wētwia di aar ooimaawai, maig warppaimua am barju nawe Jesuu monaaupüitarr aawai mag chi capitán chog mor mas khérarr monakkha khérum ooima-jierram anaabá.

Khoopaa ūan chaai chi meem Jesuu phiriu autarr

¹¹ Jesús Capernaum phöbör ee mag capitán chog monaaupüiwia öberaau phöbördam Naín anūmag petajim aajem. Mag i mam dūi i khapeen khapan wētmam ee, agjō deeum khūn pōm pos wētmajim aajem. ¹² Mag mamua phöbör ee dubaag puertdi sim aig dakha pachēnaa oowai ñor binaan bēpaan warrumta oo athajim anūm. Ma, khoopaa ūan chaai ichta ābpai khitarr ajim aajem. Mag binaandam arrum dūi īchab ag phöbör eem khān ñor khapaana wēdurajim anūm. ¹³ Maimua aar barwia maach Pör Jesuu khoopaa ūan ich chaai athee dau aphu khérum oobaawai irig, —Oob biem ajim anūm.

¹⁴ Magnaa warag aig bēewia chi binaan arrum pa gaai pūrbaicheewai chi arrmaa arr khān dānūsijierram aajem. Magbaawai chi binaan ēwan sīrrag, —Mu iekhau phiidēbaad ajim anūm.

¹⁵ Magbaawai ag bärre chi mee khérarrdam phiidēwia ūu deeu iyūu aadējim anaabá. Magbaa Jesuu chi ādagta, —Ar khérum, pūch chaaiathaad ajim anūm.

¹⁶ Magbaawai thumaam khān jāphier nūm iekhau Ēwandamag jēuemamua, “Chadcha Ēwandam, ūu pua maar eeg oo chirum. Ḧu pua jāg chaai chi meem arr phiriu atham” ajierram anūm. Magnaa īchab amach wir aigpae, “Keena, īsin chadchata maach ee jōoingarmjō Ēwandam i jaaumie sīechēchēm” khajierram aajem.

¹⁷ Mag Jesuu chaai phiriu autarr Judea durr thumaam khūnau khakhapdō aphōbaadeewai ichta warag thürphōo sīsijim anaabá.

*Juan ñor pör choomieu ich khapeen numí chogtarr
(Mt 11:2-19)*

¹⁸ Juanajā īchab Jesuu mag narrum thum khaphu aadējim aajem, ich khapeenau ich sim aar jaaubaimaawai. Magbaawai ich khapeen numí thārkha awlia ¹⁹ Jesús aar pūijim aajem, makhuunau irig “¿Pūta chadcha nawe Ēwandam i jaaumienau bēju a jaaujerrá, wa ar khabam khai warag ich jāg nūag?” a khap jēuemkhīir. ²⁰ Magbaawai chadcha ērēuwia Jesús sim aar barwia irig maguimajierram anūm:

—Juan chi ñor pör choomieu maar pū aig pūijim, ichig jaaupüimkhīir. ¿Pūta chadcha nawe Ēwandam i jaaumienau bēju a jaaujerrá, wa marau deeumta nūju aai nūwa? Marag ajapha jaaubá marau khap aag aimajierram anūm irig.

21 Magbaawai, —Pārag oopikhimgui awi, am dakhīr Jesuu khamor machag sīsidūm pōm monaaunaa bēn khaigbam wai sīsid arr khūunjā monaaupāimajim anaabá. Mag nām dāi īchab òor dau khaugba khithēe arr khūunjā dau monaaumajim aajem. 22 Maimuan chadau magjim anām, chi Juanau chogtarr khūunag:

—Ērubaadēwia Juan aar jaaubaimat, pāach jūgūucha ūrwia pāach daúacha māg oobarm. Irig, “Dau khaugba khēkhēd arr khūun dau ajapha thānām abat; bū wēdu wēdu sīsid arr khūunjā ya ajapha nārrjēem; kach khīsū arr khūunaujā ajapha ūr sīsidūm; chi meem arr khūunjā deeu iuu nārrjēem; maimua aphūm khūunagiā īchab òor peerduajem iek jaau chirūm” a jaaubaimat ajim anām. 23 īchab irig, “Chi mā iek ükhawia ogduba mā gaai ükha chirūm wounan i onee ich mag chitaju” a jaaubaimat ajim anām, mag ichig jēeuwimarr khūunag.

24 Maimua chi Juanau chogpāitarr khūun ērēu phōbaadeewai chi Juan igwiata Jesuu òrag magjim anām:

—Pārau Jordán igaau woun òrag Ēwandam i jaau nārrūm oon weetwai, ḥsīi woun iek theeg chukhu phūu choomaar sōsōii jūurba ahau aajemjōkhamta oon wētjierrā? Magūm woun khabajimgui ajim anām. 25 Magan ḥkhanim wounta oon wētjierrāma? ḥWoun khajūa ajappha jūa simta oojupii awia oon wētjierrā? Pārau khaphū nāmgui ajim anām, khajūa ajapha jūanaa thach biwaa khoojem khūunan sīi phōbōr ee di ooimām eeta naajem, reinaan dāi āba. 26 Mamā pārau magjōmta ooimabajierram. Pārau ooimatarran woun āb Ēwandam i jaau nārrūm ajim. Mamā mua pārag jaaukhimgui ajim anām: Juan chan warrgar Ēwandam i jaaujerr khūunjōpai khaba, am khāyaujā ūrūuchata sim. 27 I igwia Ēwandamau ich i jaumienag warrgarwe ich iek phāpitarr gaai jaauwai: “Jāata irua mā na pāju ajim, ichdēuta mā na mā maju ee òrag jaaumaawai thumaam khūunau mā iek ūrm khōsi sīi mā nā naamkhīir.” (Mal. 3:1)

28 ’Magua muajā pārag mag chirūmgui ajim anām ich Jesuu: Warrgar Ēwandam i jaaujerr khūun eejā Juan chi òor pōr choomie khāyau ūrūucharam chan ābjā chukhu ajim. Mamā chi mā iek ūrwia, mua nem waubarmjā khaphūnaa, Ēwandamta ich thāar ee au sim wounan chad, maadēu nem igba khitawiajā, Juan khāyaujā khapcha aju, jāga Ēwandam ichdēu òor peerdu atham thāar ee sīeicheejē.

29 Pārau khaphū nāmgui ajim anām, chi Juanau jaau nārrūm ūr narr khūun ee thumaam khūunau dēbpaar jēeujem khūunaupa amach khaibag āsie ewag khīirjuwia irig pōr choopi nāmua Ēwandamagta, “Ēwandam, chadcha puata maar thāar khap chirūm. Ūru pua Juanag jaaupiwia marag pāch iek khaugpibarm” aajeejim. 30 Mamā chi Moiseeu Ēwandam iek phātarr ajapcha ūrkhaajem khūunau chi machnaan dāimua chan magba, Ēwandamau am thāar eejā warm khūun dūimjō am ig sim warag isegjierram. Mag gaaimua warag Juanagjā amach pōr choopibajier-ramgui ajim anām, amachta ajapcha nām awia.

31 Maimua maach Pōr Jesuu mag jaaumamua magjim aajem: ’Pāar ūsim khūun, ḥjāga nām abarí? Mua pārag jaaukhim: 32 Pāar ar Juan isegwi mājā iseg nām khūunan, chaain jemkha nāmua amach khapeen dāi khīir aupdōbaadēmjōta nāmgui ajim anām. Warm khūun garmua, “Maar dāi karris sir nām gaai onee jemkhabahut” aawaijā jemkhamapha nām.

Maimua jūrr, "Magan sīi ökhīrjuu õor mee wai nām aiguimjö ohoodö abat" aawaijā magjā khōchhaba nām. Pāarjā magta naawai, ḥkhanī khōsi nāmma? ³³ Pāar ee Juan chi õor pōr choomie nārraajeewai irua ajap thach khōba sārkhaajeejim, Ėwandamag jēwaag. Magum vino charā būrjā dōbajim. Mamu mag oowai pārau, "Jāan mepeer dūi khapeerkha sīewaita sīi ich jāg aai thach khōba nārraajem" a iekhaajem pārau. ³⁴ Mamu īs māch chi Emkhooi Iewaa chaar bēewia pāach dūi parhooba thachdam khōnaa vinodamjā dō khitaawai jūrr magjā khōchhaba, warag pārau mā ēugar thach bipōm khōnaa vino pigjā chitum aajem. Magnaa gobierno dēbpaar jēeu nāmuu õor khūguurjem khuun düijā khapeerkhanaa pekau pōm sīsidum khūun dūipa khapeerkha chitum a iekhaajerramgui ajim anām, mājā iseg nām iekhau. ³⁵ Magnaa amag, Mamu ar chi Ėwandamaau khīrjug deetarraucha khīrju nām khūunau chan magba, amau chadcha khaphu nāmgui ajim anām, chijā khūunta ich Ėwandamaucha pūitarr khūun agá.

Jesús Simón chi fariseo deg

³⁶ Biek āb chi ajapcha Moiseeu Ėwandam iek phā pūatarr uukhaajem khūun eem woun āb Simón anāmuu Jesús ich dūi āba thach khōmkhīr ich di aar ēeurrjim aajem. Magbaawai chadcha mag woun di aig bēewia, ich atheem thōi khērum aig jupwia, dijā ee āba phūr khōphöbaadējim aajem. ³⁷ Maagwai ag phöbör ee sīejim aajem, kachaloo uui āb parhoobam emkhooin dūi sīerrarr. Mag uuirau Jesús Simón di aig thach khō sim khaug athaawai jūgdee didam durrkhudau alabastro anām dēn boteedidam wau khitum dūi bēejim aajem i aig. ³⁸ Mag bēewia i ēugarmua i bükħurr phōbkhachēwia bīemamua i bū ūr ich dauchō thēutkhamam ich pōrbūupai jārpūimajim anām. Magnaa i bū ūr au, ūr auna, jūgdeeu choomajim anaabá, i bū gaai.

³⁹ Chi Jesús thūrpūitarr wounau mag oobaawai ich ödegpai, "Mag woun chadcha Ėwandam i jaaumie chaar akhiin, irua warre khaug aukhamgui ajim anām, khanim uuirauta jāg ich bū gaai pūrbaichē. Majā pekau pōoma simua ich gaai pūr simta būrjā khaugba simgui" ajim anām ich ödegpai.

⁴⁰ Magbaawai Jesuu chi Simonag, —Simón, pūdē mā iek ūrbarí ajim anām.

Magbaawai jūrr chi Simonau Jesuug, —Maestro, magan mārūg jaaubarim ḥkhan agá? ajim anām.

⁴¹ Magbaawai Jesuu jaaubaadējim aajem irig. Mag jaaumamua, —Biek āb wounau õor numiim khūunag phatkhon prestaaajimgui ajim anām: ābakhaág cien denarios deewia warmug diez denarios deejim.

⁴² Mamu amau phagpāyaag chukhu narr aawai, "Idēu mua sīi ich jāg okhoopikhim; oob mārūg phagmiet" ajim anām, chi morkhūuu.

Mag jaauwia Simonag, —Chijāguu pua khīrjuuawai ūrcha i daupii aju khai? a jēejim aajem.

⁴³ Magbaawai Simonau, —Mua oowain chi phatkhon dārrcha paraa sīrraujōo simgui ajim anām.

Magbaawai Jesuu jūrr irig, —Simón, maiguin chadcha pua ag eyaa jaaubarmgui ajim anām.

⁴⁴ Magnaa chi uuirag eerpanaa Simonag magjim aajem:

—Simón, ¿pua mag uai oo chirabá? Pudé khíirjubarí. Pú di aig ma barcheewai pua mürag dödamjā jöi deebajimgui ajim anum, ma bū sūgamkhíir. Mag kháyau mag uuirau ich dauchhóoupai ma bū ompáiwia ich pörbüupai deeu järbapüim. ⁴⁵ Ma barcheewai pua ma khíir üunaa, “Pú uu béejimjā” abajimgui ajim anum. Mag kháyau mag uuirau ma barchétarr aigmua ich mag ma bū uu ahaukham. ⁴⁶ Pua aceitedamaujā ma pör phuurbajimgui ajim anum, ma barcheewai. Magtarr mag uuirau jägdeeuchata ma bū gaai choowia phuurpüijimgui ajim anum. ⁴⁷ Ís mugbarm pudé khíirjubarí ajim anum, chi Simonag. Mug uuirau ma dūi mugbaichém̄n ich pekau pöoma sīerr thum chugpaabapaim jūrrta “Uu ajim” a sim khabahab. Chi pekaujā bürum khaba arr aawai ichdēu agjö därrcha ma kha khōsi um a sim khabahab ajim anum, jäg sim aig. Ich jägta sibehab cha mua parag nem īgħa chirumjā. Ābmua khājjā ichig dëbpaar paar nūm khueunag tag phagpija perdonaamh, chi dëbpaar pöomacha sīerr garmua īrucha i daupii aju. Maagwai bürupai paraa sierrau i daupii ajup mam, warm dënjočha khabaju. Magua ich perdonaatarrpierrpai sī irig “Uu ajim” ajugui ajim anum.

⁴⁸ Maimua jūrr chi uuiragta oonaa,—Pú khaibag thum chugpaa sīsimgui ajim anum.

⁴⁹ Magbaawai i dūi āba ohoodö narr khueunau amach wir aigpai iyūnumua, —Keena, ¿mu chijāg woun agá, jäg pekaupa chugpaa sim? ajier-ram anaabá.

⁵⁰ Maimua amau mag khíirju nūmjā igba warag chi uuiragta, —Oob khíirjum. Uu pú peerdu uisimgui ajim anum, puchdēu ükhatarra gaaimua. Puch diig maju aai umgui ajim anum.

8

Uuin Jesúsjāoogjerr khueun

¹ Maigmua maau Jesúsjāoogjerr khueun narramua īchab phóbör chaaur didam khapan khaba khékhédum eem magwe narrajim aajem, maach peerduajem iek jaauwai. Mag jaau narramua, —Ēwandalta ya thumaam khueun pörkhaimu sim. Pāar peerdu khōsi nūm khai, irigtā uduraa pāach phēethugpibat aajeejim anum, ichta pāach Pörkhamkhíir.

I dūi īchab wēnurrajim aajem ichdēu doce jür autarr khueun, ² maimua īchab uuin ichdēu am mor eem mepeen jür wērpnaa sī khajapham khamor machagau sīsid arr monaaukhapüimatarr khueunjā agjö. Chi uuin mag i dūi wēnurrarr khueun, dau āb María ajim aajem īchab am dēn Magdalena aajerr. Ich mag uui mor eem ajim aajem Jesuu mepeen siete jür wērpattar. ³ Ābakħai Juana ajim aajem, woun Chuza anum uui. Ich mag woun Chuza anumuata rey Erodes nem thum ich dënjo khapha aajeejim anaabá. Maimua āb agjö narrara aajeejim aajem, Susana anum. Maimua mag tag uuin khapan agjö thunaajim aajem, maach di aarmua nemdam aibée nūm iiu, i jäoġ wai wēnurraajerr khueun.

Wounau nemjūr dau phōthurtarr ag nem īgħħaa (Mt 13:1-9; Mr 4:1-9)

⁴ Mag Jesúsjāoogjerr maach peerduajem iek jaau narram jaar, khāai āb phóbörpierram khueun i aig béejierram aajem. Maimua thum ābam aig biirdubaadeewai amag nem īgħamamua magjim anum:

⁵ —Biek áb woun nemjíir dau phoon majim aajem. Maimua mag mawia phö narrumua ãaur chi nemjíir daudam bü diichjem ee burrtarr báau jéb ee joothagmam dái nemchaain bëewia sii khókhüipüijim aajem. ⁶ Maimua ãaurag mokpör jooodög ee burrtarr tharrphéjim anum, mamu mag perasöm jéb durrkhu ürää sierr aawai jéb jüsarm gaaimua pöd khaar khaba, sii phua khéchjim aajem. ⁷ Mag phö narrumua íchab ãaur khüun miudö arr ee burrijim aajem. Mamu chi miuta ürpabaadeewai nemjíirdam ôt khaba, sii ich magpai aphuu naisijim aajem. ⁸ Maagwai tagam khüun jéb wajaug ee burrijim aajem. Makhuunanan chadau öbérwia chébaadeewai khaarpier bich thuu jopmajim aajem.

Mag jaaumamua, aig narr khüunag, —Keena, jüg üräänaa chamag nem ïgkhaadam mua jaau chirum ajapha ürbat ajim anum.

Jägwi ejempleado mag nem jaaujeej.

(Mt 13:10-23; Mr 4:10-20)

⁹ Magbaawai i khapeenau irig jéeumamua, —Cha pua nem ïgkhaadam jaau dichdimam, ¿khan aawaiuma? Marau pöd khaugba abarm, marag jaaubá ajierram anum.

¹⁰ Magbaawai ichdëu magjim anum amag:

—Pärau khaugam khösi ür naawai, mächdëun warre pärag khaphu apiejem, jägata Ëwandam ôor thäar ee sëeicheejë. Mamu warm khüunagan sii khajapham nem ïgkhaadamtöpaita ïgkhaajemgui ajim anum, amau oo némota oobamjö amkhüir, maimua ür némjä báurjä khaugbamjö amkhüir.

¹¹ Maimua amag, 'Mua pärag jaaukhimgui ajim anum, ich Jesuu. Pärau päächig jaaupi némun megaugui ajim anum: Chi nemjíir dau wounau phöthurtarr, Ëwandam iek ôrag jaau némota jaau simgui ajim anum. ¹² Maagwai chi nemjíir dau khüdjä ee burrmarr, ôor Ëwandam iek sii par jügupai üurjem khüunaugui ajim anum. Amau Ëwandam iek jaau ném ür ném, mamu meperau bëewia khügurbacheewai ürba arrjö thäar ee Ëwandam iek chukhu thuba ném, khüdjä eem nemjíir dau nemchaainau khöpüitarrjö. ¹³ Maagwai mokpör jooodög ee nemjíir dau burrmarr, ar maach khapeenau Ëwandam iek üurwai onee ükhaajem khüunaugui ajim anum. Mamu thäraucha ükha ném khaba aawai, nemjíir dau pöd khaar khaba aajemjö khüchpai ükhawia iseg puajem. Maagwai ükha ném anumta mag iek ajapham gaaimua meperau khaigba aicheewai deeu Ëwandam iekta isegwia warr amach naajerriö wénurram khösi némgui ajim anum. ¹⁴ Maagwai nemjíir dau sirphag dái öbérwia ôt khaba báautarr, jürr ar maach khapeen ihäsisisdöm khüunta jaau simgui ajim anum. Amau Ëwandam iek ürm khösi ür ném, mamu deeu amach khüirjug eepai, "Jägam gaaimua pöd mu phatkhon auba khäijä chitaju," wa magbam khai, "Mua chadcha ükhakiinjä pöd parhooba mächdëu ampierr abaju" a khüirjuajem. Mag gaaimua mag nemjíirdam aphuu báauwia pöd chéba arrjö íchab Ëwandam athee nem ajapha wawaagjä pödba, sii serbiibata némgui ajim anum. ¹⁵ Mamu jürr chi nemjíir jéb ajaug ee burrtarr, ar ôrau Ëwandam iek amach thäraucha ükhaa chaar ükhaajem khüunta jaau simgui ajim anum. Magum khüunau sii par jügupai ürba aajem. Amachdëu ükha ném gaaimua dau aug wauju akhiinjä, majä am gaai mas khaba simgui ajim anum, Ëwandam athee nem ajapha waum khöchgau.

*Lámpara ag ejemplo
(Mr 4:21-25)*

¹⁶ 'Ya pāachig jaubaawai pārau khaphu nuisim, mamu īchab mug pāachdēu ūrbarmjā pārau sīi pāach atheepai wai naaju aai khaba numgui ajim anum. ¿Khaiú òtdau paanaa bathēe eegar wa sīi nem bü ee khāijā ausīuijē? Ótdaun paanaa warre dijā garta ausīuijemgui ajim anum, thumaam khuan dau araraa amkhir. ¹⁷ Iswe chan òrau agtha ajap khaugba num, jāga Êwandamau òor peerdu auju. Mamu mug atagta amach daúacha òt büug nem waibéenaa oo numjō amau khap aju. Chi mag khaugba num khunan agtha khuchag ee nem oo numjōta num, bührjā khaugba. ¹⁸ Ajapha khuirjubat ajim anum, jāga pārau ūr nu. Ar chi thāar onee ūrm khosi ūr num khunag Êwandamau warag khuirjug deeju, ich iek khapcha amkhir. Mamu ar ūrmaphapai ūr num khuan khuirjug eemun, cha mua jaau chirum deeu Êwandamau ich iek s*lēpiba* khecheu aujugui ajim anum, ūrmapha naawai.

*Jesús eeugpeenau amach ãd dãimua i dãi iekham ig narr
(Mt 12:46-50; Mr 3:31-35)*

¹⁹ Mag num ee ich Jesús ãd ich chaain dãi i aig bëejierram aajem. Mamu òor põm wëjõm khurau põd i sim aarcha dubba, daaугajärpa*i* naaichëjim anaabá. ²⁰ Magbaawai òrau irig, —Pu eeugpeen pu ãd dãi daaугajär num. Am iek pu dãi oom khosi num aajem ajierram anum.

²¹ Mamu magbaawai ichig mag jaauchëtarr khunag Jesuu magjim:
—Murugan muig Êwandam iek ūrwia ag ipierraa num khunta īchab mu eeugpeenjönaa mu ãdjo s*s*idamgui ajim anum.

*Jesuu phu dãi phuas thumbapitarr
(Mt 8:23-27; Mr 4:35-41)*

²² Maimua biek ãb Jesuu ich khapeenag, “Dökhirrag wëttarau” awia, chadcha döjärr paaukhabaadëjim aajem. ²³ Maimua ya am mag döjärr khodjörröm ee, ich Jesús khuibaadëjim anum. Mag i khui jörrömta, phuad põm bëewia phuasdau dapag baupa aadeewai sosookhamua japau ãwatbajujö aadëjim anaabá. ²⁴ Amachdēu mag oophöbaadeewai i khui jörröm aar mawia, —¡Maestro, phiidubaad! Ya maachin khoogpamgui ajierram anum.

Magbaawai phiiduwia, phu theeg thunumug meeurräu slunaa, īchab chi phuasagjä meeurräu slubaawai, tag phujä wëba phuasdaujä baupa khaba, warre sīi döjä meuu jösisijim anaabá. ²⁵ Maimua jürr ichdēu amag, —Keena ajim anum, ¿mag pāar mu dãi khodjörrömjä nem ökhöta nu? Jägan pārau chan mu pāach dãi chitumjä khaugbata naab ajim anum, jāgcha jāphierraag.

Mag amach dakhir phu dãi phuaspa warre thumba atham oobaawai jāphierraa dauderraan aumua amach appai ökharii, —Keena, ¿khanim wouna mug phuugjä iekhanaa phuasagjä iekhaawai i ipierraa aaëma? ajierram anum.

²⁶ Mag wëtmau khodjörröö awia Gerasa durr barjierram aajem, ich ag thurrdö eepai thoom igar Galilea khuirphee.

*Jesuu woun ãb dösät dau eerpamieubaarjerr monaautarr
(Mt 8:28-34; Mr 5:1-20)*

27 Mag Geresa durr barimawia Jesús durrpabaadeewai i khīrphhee woun āb phōbör eemua öberchējim aajem. Mag woun ich warrgarwe dösāt bēnēu sīpwia ich mag bar nūrraajeejim anaabá. Mag gaaimua nawe degmua mawi, tag degjā khaba, āba ujā ürpai khāinaa, khajūa kharraa ich mag sīrrajim aajem. ²⁸⁻²⁹ Mag wounau Jesúoo athaawai dēgölp wiiu a i bükħarr phōbkhabaimawia chaigpamamua thet irig magjim anum:

—Jesús, Cha Ḫgħħaa Phuu Nūm Iewaa, q-khantheeta pua mu māgbachaħema? Oob mu chig a chiram ajim anum, chi mepeer garmua Jesuu ichig woun mor eemua öberpi jaaubaawai.

Mag chi mepeer ajap thierrpa sīerr aawai üiba baarjeejim anaabá. Mag barbaadeewai parii cadenau jūnaa grillos anum eejā bë khōokha sīsiukhamjā i atheem khaba aajeejim anum. Sīi warag caden thurriż-upiċċia õor chukag aar warp warrjeejim anaabá, chi meperau.

³⁰ Maimua Jesuu irig, —q-Pu khan a thħarj? ajim anum.

Magħħa chi wounau, —Muun “Mepeen Phōbör” a thħarjemgui ajim anum.

Irua mag sīrran, bēn pōm ich mor ee dubchē thunum wai nūrrajerr aawaita mag sīejim anaabá. ³¹ Magħbaawai chi mepeen woun mor ee mag thunarr Jesuug, —Oob warre khīmie durr chan maar pui chiram. ³² Mag khāyau ar khūsnaan phathau khō wēnħarrum eeta ideu maar dubpibá ajierram anum, ag dakha khūsnaan khapan thunarr aawai.

Magħbaawai Jesuu amag udraha khūsnaan eeta dubpjim anaabá. ³³ Magħħa chadħha woun mor ee mepeen pōm mag thunarr ḥberd tkħawia jūrr khūsnaan ee naaimaawai, khūsnaanta parhooba khaphig phōbaadēwia ithurmug īrmua thurrdö pōm wējöm ee durbagħha sīi khēu khuurbu khēchjierram aajem. ³⁴ Magħħa chi khūs thua narr khunau amachdēu mag oobaawai jāphierrwa phōbörrog khaphig phōbaadējim anum, õrag jawaan. Mag wētumua īchab phōbör chaauraa di nənħidum eem khunagħja jaaumajjerram aajem. ³⁵ Mag phōbör ee jaubaimaawai, chadħha aar oon weettwai, chi woun mor ee bēn pōm wai sīerr wajapha khajūa jūnaa, ag na magħa aajerrjō, sīi ya maach khīr ich māg Jesúoo khīrphhee jup sim ooimajjerram anaabá. Amachdēu mag oobaimaawai jāphierraaphoħbaadējim anum. ³⁶ Magtarr chi ootarr khunau jūrr chi oon bée nūm khunag jaau naajim anum, jāga mag woun dösātau mag wai nūrrajerrta üu Jesuu monaaupiċċi.

³⁷ Magħbaawai Geresa perasom khun pōm aig thunarr khunau jāphierr nəmua Jesuug chawag mapi jaau naajim anum, amach ee sīepiba.

Mag chadħha, Jesúoo ja ħażżeek aajem, deeu amach berrag wētaag. ³⁸ Mamu mag am wētaagpam ee, chi woun mag dösāt bēnēu baarjerrau Jesuug jējēeu aajeejim anaabá, i dui maag. Mamu Jesuu i arrba warag irig, ³⁹ —Puċċi diigta petā, maimua thumaam khunag jaaupet ajim anum, jāga ēwandaħħi üu pu eeg oowi pu monaaubar.

Ichig magħbaawai chadħha phōbör ee petawia ich mag jajawag majim aajem thumaam khunag, jāga Jesuu i dau aug khaugwia ich bēn chug-paapūitarr.

*Jairo kha, maimua uhi ābmua Jesúoo khajūahidam għaalipai partarr
(Mt 9:18-26; Mr 5:21-43)*

⁴⁰ Mag Jesúoo deeu ich khapeen dui ja ħażżeek aajem, Mag i barbaimam oobaawai thumaam khunau irig, “Uu pu bēejim” anaajim anum.

41-42 Mag i barbaimam ee, woun āb judionaan Ěwandam iek jaaujem di th̄ajem Jairo a th̄r s̄ierr i aig bēejim aajem. Mag woun chan tag chaaijā chukhu, āba chaai uthikhaardam doce añosjō s̄ierrdam appai khit̄amta ya meemaa ajim anum. Mag tag chaaijā chukhu ābpai khit̄am meemaa aawaita Jesūs bük̄harr phōbkhanaa ö büruu aichējim anum, ich di aar arrwia mag ich chaai mor mas khérum monaaupüimkhīr. Mag ich aig ö büruu aicheewai, ya agug wētumta, warag ūrau am phēeudu arrmaa ajim anum, pōd majujā khaba. 43 Mamu ūor pōm mag th̄num ee, īchab uthi āb s̄lejim aajem, doce años s̄ii phōmieu bar sim. Mag uthirau ich phatkondam thum gastaapüiwia s̄lejim anaabá, doctornaanag ich ēwaupi simua. Mamu ābmuajā pōd i monaau auba aajeejim aajem. 44 Mag uthi mag simua Jesūs ügarmua bēewia i khajūahidam gaaipai p̄urchējim anum. Mag irua p̄urbarm bärre chi phōmie thubabaadeewai warre ich mag monaau s̄isijim anaabá. 45 Magbaawai Jesuu, —Khaiuta mu gaai p̄urbaichēma? ajim anum.

Mamu ābmuajā jaauba aawai Pedroou ich khapeen dūimua, —Maestro, khaíu abarjugui ajim anum. Puch aig ūor phēeudukham khabahab, pua mag chirum.

46 Mamu Pedroou ichig magbaawai warag Jesuu, —Uu, s̄ii ūor phēeudukhamua khabam. Mua khaphu chirumgui ajim anum, juau ogthomta ābmuu m̄ig mu gaai p̄urbaichēm. Mag p̄urbaicheewai Ěwandam juapá mu gaai simua monaaupüimjā mua khaphu chirumgui ajim anum.

47 Mamu chi uthirau ūurwai ichdēu meraa p̄urchētarra Jesuu mag ijēb aadeewai, khīr naau n̄am iekhau, bū duui bēewia i bük̄harr phōbkachēwia, meerba ūor thumaam kh̄un dakhīr jaaubaadējim anaabá, khan atheeta irua mag i gaai p̄urchējī, maimua jāga mag p̄urbarm bärre i monaau uthisij. 48 Magbaawai Jesuu irig, —Oob chigaa am ajim anum. Mua puch monaauju khaphu mu gaai p̄urchētarra gaaimua ūu p̄u monaauwia peerdu uthisim. Puch diig maju aai uthogui ajim anum irig.

49 Mamu agtha mag i iekha ūba n̄am ee, woun āb bēejim aajem, mag judionaan Ěwandam iek jaaujem degam chi pōr Jairo anum di aarmua, i ēudee. Mag bēewia chi Jairoog, —Kakē, ya aaunaanaujā pōd āwatba abarm. Idēu Maestro s̄ubā. Ya par maach aar i mabajup aichējim anum.

50 Mag jaaubaichēm ūrbaawai Jesuu magjim anum chi Jairoog:

—Oob khīrjum. Pua puch chaai ūu oo wai chitaju. S̄iita āba murua puch chaai monaauju khīrjugta wai chirsí ajim anaabá.

51 Maimua warag wētwia di aar barimajierram aajem. Mamu thuur khérum ee chi binaandam wai narr aar chan ich dūi ūor khapan dubpiba, āba chi doubtarr kh̄unnan, Pedro, Juan, Santiago, maimua chi aai chi ād dūipaita ich dūi dubpiji aajem. 52 Mag barwia ooimaawai, thumaam kh̄un sereeu icharaucha bīe n̄am dūi īchab ūapēpērkhamta ooimajim anaabá. Mag oobaimaaawai Jesuu amag, —Oob bīemiethü. I meeba s̄iita i khāi s̄iebabah ajim anum.

53 Mamu irua magbaawai, aig narr kh̄unau warag i wau iekha naajim anaabá, amachdēu chadcha chi chaai mee sim khaphu narr aawai.

54 Mamu amau mag n̄umjā ūrba, warag dubwia chi binaan juadam gaai purnaa, —Uthikhaardam, phiidubbaad! ajim anum.

55 Magbaawai i akhaardam deeu i gaai khēraicheewai ag bärre phiidubbaadējim anaabá. Mag phiidubbaadeewai irig thachdam au

deemkhiiř jaaujim aajem. ⁵⁶ Mag phiidubaadëm oobaawai chi dënnaan khiiř ū awia warre dauderraan naisijim anum. Maimua ichdëu magwia aig narr khuuñag, —Is pääachdëu mag oobarm oob chikhamnag jaaumiet ajim anum.

9

*Jesuu doce ich däi ogduba wénurraajerr khuuñ püitarr
(Mt 10:5-15; Mr 6:7-13)*

¹ Maimua Jesuu ich khapeen doce ich däi ogduba wénurraajerr khuuñ äbam aig thärkhanaa agdaujö juapá deemajim aajem, ich dënjo õor mor eem mepeen jürkhüinaa mor masim khuuñjä monaau wénurraju ayaa amkhiiř. ² Mag püyaagpamua amag magjim anum:

—Mua pääar pääi chirum, õrag “Ēwandamta thumaam khuuñ Pörkhaimuuñ sim” a jaaumkhiiř, maimua īchab amag “Pääar peerduju khai irigta uduraa pääach Pörkhapibat” a jaau wénurramkhiiř. Mag wénurrumua īchab khamor machagjä thum päärau monaau wénurrajugui a jaaujim aajem.

³ Maimua īchab amag, ‘Pääach juu kharr ërëubaadët, bürüjä nem inag arrba: bordón chukhu, talegdijä chukhu, ni thach ni phatkhonjä oob arrmiet; ich jääg ërëubaadët ajim anum, khajüa theg jüajujä chukhu.

⁴ Maimua pääach wénurrampierr pääachig di jaaubarm degpai kheeu-paawai khääbat ajim anum, pääach maigmua wët nám ora. ⁵ Mamä phöbör ee ni äbmuajä pääach amach deg dubpiba ni pääach iekjä ūrba abaawai warre amach dakhiiřwe pääach bü gaaaim jëb ūrphë ūrphënaa pääacha ërëubaadët ajim anum. Päärau magmäen magbarmuapai amag “Pääachdëu jääg Ēwandam iek ūrba abarm gaaaimua ich däita khiiř khab abat” anumugui ajim anum.

⁶ Mag, chadcha Jesuu amachig mag jaaubaawai ërëubaadëwia phöbördampierr jäga Ēwandamau maach peerduajë a jaau wénurrum däi īchab durripierr aaunaanpa monaau wénurrajim aajem.

*Erodeeu Jesúus nem wau nurrum ūrtarr
(Mt 14:1-12; Mr 6:14-29)*

⁷ Rey Erodes anumua ūrbaadëjim aajem nem thum Jesuu wau nurrum. Mag ichdëu ūrbaadeewai khakhaisamjö aadëjim anaabá, jürram khuuñnau “Juan chi õor pör choomieta iiu phiiduwia nurrachëm” a jaauchëchëkham ūrwia.

⁸ Mag nám däi irua ūrwai ãaur khuuñnau jürr, “Elías warrgar Ēwandam i jaaujerrta öbérchëwia jääg nurrum aajem” a jaau nám däi agjö bigaauum khuuñnau jürr, “Elías khabam khai jääan chadcha jooingar Ēwandam iek jaaujerrta deeu phiiduwia jääg nurrum” a jaauchë naajim anum. ⁹ Mag bii wëjöm ūrwia chi Erodeeu ich ödegpai, “Keen, magaag Juanan mua ö thüappüpitarrau. Magan, ¿khai ajuma õrau mag bii thünüm?” aajeejim anum. Mamä parhooba mag jaau thünüm gaaaimua ichdëuchata i däi oom khöchag sëejim anaabá.

*Jesuu õor cinco mil jäägtarr
(Mt 14:13-21; Mr 6:30-44; Jn 6:1-14)*

¹⁰ Mag doce ich Jesuucha püitarr khuuñ wénurruu awia bardatkhacheeu amachdëu nem wau wénurarr thum irig ūkhachëjierram aajem. Magbaawai chi Jesuu chawag am phë arrijim aajem, phöbör Betsaida anum igaau õor chukag ee. ¹¹ Mamä õrau mag i

petam khaugpäitarr aawai i ēdee pochag wētjim anum. Mag wētwia ich aar bardukhabaimaawai Jesuu amag, —Tu pāar bēejimgui awia, warag amag, Ēwandamta thumaam khun Pörkhaimuu simgui ajim anum. Pāar peerduju khai, irigta uduraa pāach Pörkhapibat a jaaumajim aajem.

Mag jaaumamua īchab mor masim khunpa monaaupäimajim aajem.
¹² Mag õor monaaupüpüikham ee, warag edau khēju gar pabaadeewai chi doce ich dūi ogduba wēnrraajerr khunau i aig bēewia irig, — Muig maach õor chukag eeta nūpí, phöbör ee wa di dakha nūnidum ee khāijā amag wētpi jaaubá ajierram anum, magum aar thachdam khōwia khāimkhīir.

¹³ Mamə magbaawai Jesuu jūrr amag, —Am pāiju khāyau, pāachdēuta amag thach deebat ajim anaabá.

Magbaawai jūrr amachdēu magjierram anum irig:

—Maar khōju chukhu nūm amag deeg; āba pandamta cinco wai nūm dūi āwarrdamta dau numpai wai nūm. Jāga õor pōm mug thunum marau jāogbarju? ¿Wa phöbör eeta marau khōju pēr awaan wētjuwa? ajierram anum.

¹⁴ Mag õor pōm thunum ee emkhooin appai cinco miljō naajim aajem. Magbaa Jesuu amag, —Ōrag jaaubat ajim anum, ābam aigpai poso de cincuenta en cincuenta khīkhīratdō jupkhamamkhīir.

¹⁵ Mag chadcha i ipierraa ōrag jaaubaawai thum ich mag poso phūur ohood aphöbaadējim aajem. ¹⁶ Magbaawai ich Jesuu mag pan cinco narr chi āwarrdam numpai narr dūi āba phē auwia, ügthaag eerpanaa, Ēwandamag äu ajim anaa, thorreuwia, ich khapeenag uapäimajim aajem, jūrr ōrag jigmamkhīir. ¹⁷ Mag jigmamua thumaam khun biwaauwia imie phöbaadeewai chi pan āwarr dūi sobtarrau thubut doce ipiirkha aujim aajem.

Pedroou jaauwai Jesuun warrgarwe ich Ēwandamau pāiju aajerrau a jaautarr

(Mt 16:13-19; Mr 8:27-29)

¹⁸ Khāai āb Jesūs ich dūi doce ogduba wēnrraajerr khun dūi õor chukag ee mawia Ēwandamag jēeu sīejim aajem. Mag jēeu dichwia amag, —Orau mu igwia iyūn nūm ūurwai, ¿am iek mu khai aajē? ¿Pārau ūrba aajē? a jēeujim anum.

¹⁹ Magbaawai amachdēu magjierram aajem:

—Am iek pā Juan chi õor pōr choomie aajem; deeum khunau jaauwai, pāta Elías aajem, warrgar Ēwandam i jaaujerr; maagwai pogkha jaauwai pā sīi warrgar agjō Ēwandam i jaaumie arrta deeu iiu phiiduwia nūrraichēmjā a jaaujem am dēn ajierram aajem jūrr irig.

²⁰ Ichig magbaawai, jūrr amachigcha, —¿Ma pāachdēujāma, pārau khīrjuawai mu khai agá? a jēeujim anum.

Magbaa Pedroou irig, —Pāun Cristoou, ar warrgarwe ich Ēwandamaucha õor peerdu aumkhīir pāiju jaaujerr ajim anum irig.

²¹ Pedroou ichig magbaawai, —Chadcha pua ag eyaa jaaubapäimkē ajim anum, mamə oob būrjā chikhamnag jaaum ajim anum.

Warm khunagjā jaaupibajim aajem. ²² Maimua magjim anum:

—Muçh chi Emkhooi Iewaa chadcha dau aphū aju aai chirum. Mu dau āaukha isegwia Jerusalenpie jōoin chi thethem khunau phadnaan chi pörkha nūm khunaupa Moisés iek jawaag chi machnaan dāimua mu

thōomkhīir pūr deeju. Mam✉ mag amau m✉ thōowiajā khāai thārjupam ee phiidewia deeu m✉ iiu chirsijugui ajim anum.

23 Maimua thumaam khueunag eerpa eerpanaa, —Chadcha pārau m✉ iek pāach thāraucha ükha nem khai, magan mua nem waupi jaau chirum appaita waubat ajim anum, “Machdēuta khap chirum machdēu nem wauju” a iekhaba. M✉ gaaimua chikhamnau pāach dau aph✉ thōoju khīirjuvia khāijā magum igba, waragta ükhanaat. 24 Ar chi m✉ jēb gaai m✉ gaaimua būurjā phithurg aumapha wēnurrum khueun chan meem edjā ügthar öberbamgui ajim anum. Magarrau ar chi mua nem jaau chirum waum khōchgauta amach nemjā khīirjuba sī warag m✉ gaaimata dau aph✉ anum khueunan chadau ügtharcha öberjugui ajim anum. 25 Pārau oowai, ḷkhan ajaug sī ajim anum, woun ābmua m✉ durr thum ichdēupai jūa wai sīsim, mam✉ mag sim meeabadee khīmie durr petam; irua ich durr thum ich dāi arrju aai sī? Pōd arrbamgui ajim anum. 26 Āb khāijā m✉ gaaimua wa m✉ iek jaauju khāijā òor dakhīir chigaa amen, mag mach chi Emkhooi Iewaajā thumaam khueun Pörkhanaa mach Aai dāi ügthar i chognaan thunam khueunpa m✉ durr chachaan bēem edjā muajā ūchab ich khīircha eerpanaa chigaa warag, “Mua, būurjā p✉ khaugba chitum” ajugui ajim 27 Cha m✉ iekha chirum iekhau āaur khueun cha m✉ iek ū nem khueun chan māchta thumaam khueun Pörkha bēju edamjō aadēm oobam aigjā meeabajui ajim aajem Jesuu ich khapeenag.

*Jesús sī būumjō aaderr
(Mt 17:1-8; Mr 9:2-8)*

28 Mag ich khapeen āaur khueunag amach daúa ich oopiju jaautarr khur seman ābjō nem ee, durrsī gaai Ēwandamag jēwaan mamua ich dāi phē arrjim aajem Pedro, Santiago maimua Juan. 29 Mag mam wētwi ich Ayag jēeu simta, dēgölp sī būumjō aadējim anaabá, ich mor gaai khajūa jūa sīerrpa. Maagwai chi khajūa chará sī phuumjō aadējim anum, ich bāpgau. 30 I magbaadēm ee wounaan numí i bigaau dānūutkhachēwia i dāi iyūu naajim aajem. Mag i dāi iyūu narr khueun, jōoingar Moisés khararr ajim aajem Ēwandam i jaaumie Eliás khararr dāi. 31 Mag am iyūu dānūnāidu aichēm dāi ūchab pagthum daujō phēr jēer athamua mag āsdaau narrta sī warag arar am wāt wai sīsijim anaabá. Am iyūu narran, ich Ēwandamaucha warrgarwe ich i jaaumienag jaautarrjō, Jerusalén phōbör ee òrau i thōojuuta ig iyūu naajim aajem. 32 Mam✉ maagwai Pedro ich khapeen numí amach āba wēnurrarr khueun dāi sī daphōkgau pōd dau ūebajujō thunāmuata oo naajim anaabá, mag Jesús Moisés dāi Eliapa iyūu dānūnāidu nem. Maagwai ich Jesuun agtha sī būumjō thunum dāi i khajūa chará phuumjōta thunāajim anum, ich bāpgau. 33 Mag āba dānūnāidu naawia chi warm khueun i aigmua wētaag ēkha nem ee, Pedroou irig, —Maestro, ūu chi agamjō nem ajaug maar māig nem, ḷjāgwia maadēu rāichdi thārjup ūaubá? ajim anum, āb p✉ athee, āb Moisés athee maimua āb Eliás athee.

Mam✉ mag sim chan Pedroou ich iekha simjā khaugba simta mag iekha dānaajim anum. 34 Mam✉ mag i iekha dānum ee, jāanthumie baug bēewia am jōodē athaicheewai jāphierr phōbaadējim anaabá, ag ee ierr paaukhabaadēm oowia. 35 Mag jāanthumie ee am ierr paaukhabaadeewai ag eemua woun iekjō, “Chamūuta m✉ Iewaa, machdēu jāsehne wai

chitameu, õor peerdu aumkhir machdeu jer autarr. Irua jaau simta ipierraa abat” a iekhabarm ūrjierram anum.

³⁶ Maimua chi woun iekjö síerr khirbaadem düi ūchab chi juunthumieja chukkhu aadem ee oowai Jesús ich appai oo dunaajim anum. Mamu amachdeu mag ootarrja ag ed gaai chan büurja deeum khuunnag jauba, síi khuu naisijierram anaabá, nem dau chig ooba arrjö.

Jesuu chaai mor eem mepeer jéupüitarr

(Mt 17:14-21; Mr 9:14-29)

³⁷ Ag noram aspaa mam durrsí gaai naawi deeu ich khapeen düi jer paaukhabaadem ee, am khirphee õor póoma wédurajim aajem. ³⁸ Mag khapan pos wédurum eemua woun âb i aig béewia irig magchéjim anum:

—Maestro, mu chaaidam thóthórrsö khitum pu aig aibéejim. ¿Pua mu dau aug khaugwia i monaaupüibaju khai? Mu chan tag chaaija chukhu âba magdam appaita wai chirumgui ajim anum. ³⁹ Mag khérum ich béneu barbaadeewain nem theegta baarjem. Di bâbaja khabaademua âäikham düi síi isaphunja bau aadeejem. Mag di bâbajâkham puamja igba thunu awia bar dichdimaawain gaai machgau síita kha aupihba aadeejemgui ajim anum. ⁴⁰ Chi mepeer öbeerpuimkhir pu düi ogduba wénurraajem khuunnag mua jaautarrja amau pódbajierramgui aichéjim anaabá.

⁴¹ Magbaawai Jesuu thumaam khuunnag eerpanaa, —Páran chadcha pâach thâar khaibag gaaimuata pârau chan jâg chaai Éwandamau monaaupüijâ khirjuba numgui ajim anum. ¿Párau jâg Éwandam juu theeg simja khaugbamjo num síi ich jâgta mua âwat chitaju aai chiru pârau oowai? ¿Khan atchata pârau mu pâach düi chitapim ig numa ajim anum, ajapcha âkhaag? Magnaa jûrr chi ayagta, Mu aig puch chaai aipidú ajim anum.

⁴² Mag chadcha chi ayau aidurum ee, chi chaai ich béneu theega barbaademua warre jékhat barwerbpüijim anum. Magbaawai Jesuu chi mepeer mag chi chaai mor ee simug meeurraunaa öbeerpi jaubaawai warre öberbaadéjim anaabá. Mag chaai monaaupüiwia chi ayag, —Ar khérum pu chaai ajim anum.

⁴³ Mag Jesuu chaai monaaubarm oowia thum aig narr khuunn dauder-raa naisiwia Éwandamagta, “Éwandam, puchta chadcha mepeen khâyauja chi juu thierriu. Mepeenau chan pöd pu düi barbam” aijerram aajem.

Puaba Jesuu chikhamnau ich thóju jaautarr

(Mt 17:22-23; Mr 9:30-32)

Tagam khuunn mag dauderra thunu ee, Jesuu ich khapeenag magjim aajem:

⁴⁴ —Ajapha mu iekhaagpam ūrwia khir eyaa wai naisiit. Máigmua pómcha khaba num ee, mug mach chi Emkhooi Iewaa mug chirumun chi thierrnaanag pur deejugui ajim anum.

⁴⁵ Mamu chi khapeenau Jesuu amachig mag iekhabarmja warre khaphu aju nem khaba arr aawai pöd khaugbajierram anaabá. Mag amachdeu pöd khaugba abaawai irig jéejöjö naawi warag inagau jéeuba, ich magpai naisijim aajem.

Chijâata üruucha aju aai sía jaautarr

(Mt 18:1-5; Mr 9:33-37)

⁴⁶ Maimua wétuia amach appai aphóbaadeewai, “Keena, magan mug num aig, ¿chijâata üruucha sim khai?” a iyüu aphóbaadéjim aajem.

⁴⁷ Mamu Jesuu am khüirjug khaphünaa am thäarjä khaphü sierr aawai, mag iyü nüm ūrbaa chaaidam jiir auwia ich bigaau dünüupi khüernaam amag magjim aajem:

⁴⁸ —Mug chaai agtha ich juau paba aawai serbiiba khitümjo ðor thünam thum mua khösi chitüm. Päraru mu denjö mug khithüem äb khäijä jäsenkhawia päach di aig aumün, magan päraru müchchata mag khüir jäsenkhabarmjo abarmgui ajim anüm. Mag päraru uduraa päach aig mu baarpi nüm aiguin magan päraru mu Aaijä khösi nüm anüm, ichdüuta mu püitarr aawai. Mua pärag jaaukhimgui ajim anüm: Ar amachdüupai khüirjuawai thumaam khüen khäyaujä chaai büruumdamjo serbiiba nüm a khüirju nüm khünta warm khüan khäyaujä ürüucha nümgui ajim anüm chadcha, Êwandam dau na.

*Maach ichaaur khaba simün maach igar süewaiu a jaautarr
(Mr 9:38-40)*

⁴⁹ Magbaawai Juanau Jesuug, —Maestro, marau woun äb oojimgui ajim anüm. Mag wounau iekhamamua pu thür thürnaa ðor mor eem meperag öbeerpi jaaubaawai chadcha öbeerpu maajeejim. Mamu maarjö pu düi nürraba aajemuata mag süewai marau irig tag ðor mor eem mepeen jürkhuupipiba jaaujimgui ajim anüm.

⁵⁰ Magbaa Jesuu magjim anüm irig:
—¿Khanthee päraru idü ðor jua pürpiba irig magjierrá? Maadüu nem wau nüm oowia maach ichaaur aba warag maach juapierr oo sim khai, magan maan düi maach igar süewaiugui ajim anüm.

Jesuu ich khapeen numiim khünnag meeurraru sütarr

⁵¹ Ya Jesús deeu ügthar ich Aai aar maimüu aadeewai warag thäar phüiuwia ögkhaba Jerusalenag petajim aajem. ⁵² Mamu ich na di jürwia nem khüir khaugamkhüir, ich khapeen eem ðor jür auwia püijim aajem. Magbaa makhuunau éréuwig Samaria durr phöbördam pöm khaba khitüm ee i na di jürimajierram aajem. ⁵³ Mamu chi Samariapienau Jesús süi Jerusalenagta mam a ûrbaawai i athee chan di chukhum ajierram anaabá. ⁵⁴ Magbaawai deeu büewia mag irig deebaju abarm jaauchüjierram aajem. Mag ûrbaawaita jürr Santiago Juan däimua, —Señor, ¿püua oowai mag pürug di deebam anüm jürr marau Êwandamag jüejuu aai nü ajim anüm, Eläas khararrau jüeubaawai atarrjö am phöbör pábaadümu uurdü khüchpüimkhüir? Marag jaaubá ajim anüm Jesuug.

⁵⁵ Magbaawai Jesuu amag phüerba oonaa magjim anüm:
—¿Khaiú pärag jaauwai magta aju aai nüm ajü, ðrau dich kha isüe aawai?
[Chi mag iekhaajem khünan büurjä Êwandam iek ûrba aajem khünta mag iekhaajemgui ajim anüm. ⁵⁶ Müch chi Emkhooi Lewaan mug jüb gaai ðor peerdu awanta büejim. Mu mag müch garmua warag ðor amach pekau ee durrum peerdu aubanaa süi öpüyaanjä büebajimgui ajim anüm.]

Mag warre am kach düu iekhapüiwia deeum phöbördamag éréubaadüjim aajem.

*Jesús düi wüenürram ig narr khünn
(Mt 8:19-22)*

⁵⁷ Mag éréubaadüwia agtha barba wüenürram ee, äbmua Jesuug, —Señor, müen pu mampierr pu düi ich jäg chitajugui ajim anüm.

⁵⁸ Magbaawai jürr ich Jesuu irig, —Püchdüu mag mu düi chitam khösi chirüm khai, marrau magan ajim anüm. Mamu pürug jaaukhimgui ajim

anum: mu khāyau pabü eem nemchaain amach khāaijem jēbdi paraam; nem ichpanjā kheeeupaawai amach khāaijem khāidu wai sīsidām. Mamu much chi Emkhooi Iewaa chan mug chitām aig khēubaadeewai khāyaag ajapha werba chiraju didamjā chukhu chitāmgui ajim anum. Pūjā mujō magta chitam khōsi chirām khai, marrau magan ajim anum.

⁵⁹ Maimua ābakhaig jūrr ich garmuata —Marrau mu dāi abaawai, jūrr magua, —Señor, magan idēu nacha mu much aai aar mawia i dāi chirā apibā. Mug atag much juadamaucha jōoi aukhēr puabajeen chadau mua pu ogdāba chitajugui ajim anum.

⁶⁰ Magbaawai Jesuu irig, —Magju khāai warre mu dāita marrau ajim anum. Idē ar amach Ēwandam iek ükhamaaugau chi thōmjō nām khānag amach binaan bēppibā. Mamu pu mag khāyau warag ūrag jaaubamā ajim anum: “Ya Ēwandam thumaam khān Pōrkacheeg bēeimā sim. Pāar peerdām khōsi nām khai, ichta uduraa pāach Pōrkapibā” a jaaupet ajim anum.

⁶¹ Magbaawai deeum aig sīerrau īchab irig magjim anum:

—Señor, mejā pu dāi ogdāba chitaju īchab. Mamu idēu nacha much di aar mapibā ajim anum, much di aig durrum khānag “ayoo keena” apāyaan.

⁶² Magbaa Jesuu magjim anum:

—Chi mu dāi nārram woun chan ag na ichdēu parhooba nem waaujer-rjā agtha khīirju nārraju aai khaba sim. Irua magju khīirju chirām chan, pōd Ēwandam athee nem ajapha waubamgui ajim anum.

10

Jesuu emkhooin setenta jār auwia nunumdö pūitarr

¹ Mag jūrram khānau Jesús dāi ogdāba wēnārraju a thānarr khur maach Pōr Jesuu ichdēucha ūor setenta jār auwia khīir sīsied nunumdö pāyaagpajim aajem, ich na ich nārrajupierr. ² Mag am pāyaagpamua magjim anum:

—Chadcha Ēwandam i jaau nāmān arrozdö pōm phur wējomjōta phidag pōoma sim; mag simta chi jaau wēnārraju khān chan khapan khaba durrumgui ajim anum. Magua mua pāragan, Ēwandamag jēebat a chirāmgui ajim anum, warag ich i jaauju khān khapan jōphēecha ich i jawaan pāimkhīir.

³ Maimua magjim anum amag:

—Ērēubaadēt. Mamu pāadē ūrbat: Mua mug pāar pāi chirāmān, ūor khaibagkham eeta wēnārraju aawai pāran oveja chaaindam khum nem thānām ee pāakhuuāibapāimjōta abarmgui ajim anum. ⁴ Pāach jua kharr ērēubaadēt: phatkhon chukhu, putdijā chukhu, maimua zapatdamjā pāach bü gayam appai athaadēt. Khādau ee ūor oowajā iyā dāunānāndā nāu abu dichpetat ajim anum. ⁵ Parhooba pāach wētumpierr ūor deg duubwai saludaawia, “Maran maach peerdāajem iek jawaanta bēejim; pāach mug di ābam degam khānau thumaa ükhakiin üu akham” abat ajim anum. ⁶ Pārau mag jaau wēnārrām ābmua khāijā ükhām khōsi ükhāmān, üu peerdāwia Ēwandamau i auju. Mamu irua magbamān, magan Ēwandamau mag woun eeg ooba, i dāi üu aju atarr warag pāach dāipaita üu aju. ⁷ Mag pāach üu jēerpibārm degpai thachjā khōbat, dipierr thach khō wēnārraba. Mua pārag mag chirāmān, mag pāach

phidkha wēnarrum gaaimua õrau sīi pāar jāogju aawaita mag chirumgui ajim anum. ⁸ Phöbör ee pāach dub wēnarrampierr pāach jēer nūm aiguim khūunau nem deewai magumjā aba khōbat. ⁹ Maimua īchab magum phöbörpierr pāachdēu aaunaan oomam monaaupetat. Mag monaaupüiwia amag, “Pārau ū mag oobarmū Ņwandamauta pārag ich jua theeg oopi sim” a jaaubat ajim anum īchab. ¹⁰ Mamū phöbörpierr pāachdēu jaau wēnarrum ūrmapha ni amach degjā pāach öbērpiba abaaawai, kaijā ee öbērää, pāach bū gayam jēb ūrphē ūrphēnaa, amach khūircha magbat: ¹¹ “Pārau Ņwandam iek iseg nūm khai, ni pāar phöbör eem jēbdampajā marau maach bū gaai arrbam. Mamū ya pārau khaphū nūisim, Ņwandamau pāach eejā ich jua theeg oopiju atarr oopiba abarm, pāachdēu i iseg nūm gaaimua.” Magwia ērēubaadēt ajim anum. ¹² Mamū mua pārag mag chirum: Mag pāachdēu jaau wēnarrum gaaimua pāar isegbarm phöbör eem khūunan, Ņwandamau mag durr i agkham ed gaai Sodomapien khāyaujā ūrūcha Ņwandam jua machag ūwatjugui ajim anum, ich Jesuupai.

*Jesuu ich nārraajerr phöbör igwia iekhatarr
(Mt 11:20-24)*

¹³ Mag ich iek iseg nūm khūun igwia, ’jĒ, apdurr Corazinpien! ajim anum. ’jĒ, apdurr Betsaidapienjā agjō, Ņwandamau am i agkham ed! Am ee nem ooba aajem nem wau nūmuu Ņwandamau ich juapá oopitarr Tiro phöbör eeta wa Sidón phöbör ee khāijā wautarr amuan, nawe amau amach khūirjug khaigbam isegwia ūrkakhham. Magtarr amuan, amau theerju theerwia ūr jupnaa, putiu pör börrnaa, khoopa nūm khūun ūrkhaajemjō ūrkakhham. Magnaa amau amach mor ewag āsie khūirjuwia Ņwandamag jēeukhamgui ajim anum, amach khaibag chugpaamkhūir. ¹⁴ Magua Ņwandamau mag durr i agkham ed Corazinpienta Betsaidapien düi irua masiicha waupüijugui ajim anum am gaai, Tiropien düi Sidonpien khāyaujā, amachdēu ūrtarcta ūhaba arr gaaaimua.

¹⁵ Maagwai Capernaumpien igwiajā, ’jKhan abarju? ajim anum. ’jĒ! Amaun amach thō nūm, amachta chi wājāaun awia. Amaun ūgthar paaukhabaimaawaijā amachta chi pörnaan khaimajupii nūm. Mamū jākhūun chan Ņwandamau ich aar öbeerpi, warag khīmie durrta barkhūipüijugui ajim anum.

¹⁶ Maimua mag ichdēu püiju khūunag magjim anum: ’Pāar iek ūrm khōsi ūr nūm khūunau magan mū iekta ūr nūm īchab. Maagwai ar pāar isegbarm khūunau magan mūpata iseg nūm. Mag amau mū iseg nūm khai, magan amau mū Aaijā īchab düi iseg nūm, ichdēuta mū pūitarr aawai.

Mag am wawikha wai sīewian chadau khūir sīsied nunumdo wētpi jaaubaa ērēubaadējim aajem.

Jesuu setenta pūitarr khūun deeu bardūtkhachētarr

¹⁷ Mag ērēuwia, wēnarrū athurwia, deeu bardūtkhacheeu onee magchējierram maach Pōr Jesuug:

—Señor, chadcha marau pū igwia puata maar püijim anaa mepeenagjā öbeerpi jaauwain sīita magumjā aba, mepeenan öbermaajeejimgui ajim anum.

¹⁸ Magbaawai Jesuu amag magjim aajem:

—Pārau mag öbeerpi jaauwai dösät jua theeg chukhu sīi jēkhūt phūphūrg petaphūm mua khaphū chirajim. Jāguata irua mū ökhō

síerr̄mgui ajim anum, ichdëu mu jua jumbaju khab. ¹⁹ Mua pāar jua theeg apijim, pāach garmuata mepeen dajēk amkhīr. Maagwai mūchdëu pārag nem waupi jaau chirum wau wēn̄rr̄mta dōsātau pāar nemkhōrig umnaa dōjūrigjā umwiajā pāar būurjā chig abaju, mu jua theegta pāar gaai sīewai. ²⁰ Mamu mag mepeenjā pāach garmuata jumpiba nūm awiapai chan oob onee amiet. Magarrau pāach thārta ya ügtharm ēsap gaai phā sīsim gaaimuan chadau pāar onee aju aai nūmgui ajim anum, ya pāach Ŋwandam aarcha öbérju aawai.

Jesús onee atarr

(Mt 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Mag ich Jesuu pāitarr khūn deeu bēewia ichig onee nem ũgkhabaichēm ūrbaawai ūhab ich Jesujā Ŋwandam Akharau onee apijim aajem. Mag ich onee aadeewai Ŋwandamag jēuemamua magjim anum:

—Tata, mua purug üu ajim a chirum, pāchta chadcha ügtharm magwe nem thum mug wējōm Pör aawai. Mu onee chirumgui ajim anum, õor amach khīrjug khaug thöwia nem thum khaphum khaphum aajem khūnaujā amach peerduju iek khaugba arrta jūrr pua khīrjugdam meraa chaainjō khithēm khūnagta üu khaugpibaawai. Chadcha puata nem ajapha waaujem Tata ajim anum, pāchdëu juau am dāi magju atarr aawai.

²² Maimua jūrr chi aig narr khūnagta magjim anum: 'Nem thum mug thūnamun mu Ayau mūrugta deejim. Mamu ābmujā khaugba sim, khai agá mag Ŋwandam Iewaa. Ūba ich mu Ayaupaita khaphu simgui ajim anum, chadcha mu i chaairau. Mug nūm aig ābmujā khaugba sim, khai agá mu Aai. Ūba much chi Chaairaupaita much Aai khaphu chitum. Bigaaum khūnau khaphu aju awiajā mūchdëu jaaubarm khūnauapaita ūhab i khaphu aju aai nūmgui ajim anum.

²³ Maimua amach ap pawia ich khapeenag eerpa eerpanaa amag, 'Onee abat ajim anum, pāach jügucha mu iek ūr nūm khūn. ²⁴ Cha mua nem wau chitum pārau pāach daujāoo oo nūmjō, warrgarwe Ŋwandam i jaaumienau reinaan dūimua amach daúacha oom iigjeejim, mamu pōd oobajierram. Amach jügucha pārau ūr nūmjō ūrm iigjeejim, mamu pōd ūrbajierram. Mamu pārau magba pāach daúacha oonaa pāach kachiucha ūr nūm. Magua mua pārag "Onee abat" a chirumgui ajim anum.

Samariapierrdam nem ūkhāa

²⁵ Maimua biek āb Jesuu õor khapan thūnamug jaau sim aig, chi Moiseeu phā pūatarr iek jawaag athee chi machnaan eem āb phiidubaadēwia sīi i imeraa pur awaagpai irig magchējim anum:

—Maestro, mūrug jaaubá ajim anum. ¿Mua jāgata aju aai chirá ügtharcha öbéraag?

²⁶ Magbaawai jūrr Jesuu irig, —¿Khan a phā sī Ŋwandamau ich iek jōoingarwe Moiseeg phāpitarr gaai? ¿Pua ag gaai thürba aajē? ajim anum.

²⁷ Magbaawai mag chi charrkha chirumua magjim anum:

—Moiseeu Ŋwandam iek phātarr gaai, "Maach Pör Ŋwandam sīi par iiupai khaba, pāch thārauchata khōsi abá" a sim; maimua ūhab, "Pāch khapeenjā agjō agdaujōo kha khōsinaa daupii abá, pāchjō wir aig" a phā simgui ajim anum.

²⁸ Magbaa Jesuu irig, —Eera, chadcha pua ich ag eyaa jaaubapūimkē ajim anum. Cha pāchdëu khaphu jaau chirumjō abamí pāch khapeen

däijä. Pua chadcha thumaam khüen däi magmän, pü ügthar öbörjugui ajim anum irig.

²⁹ Magbaawai chi charrkha chirumua süukha ichdëu khaugba chirum awia deeu, —¿Chijä khüen agáma ajim anum mu khapeen mag mua daupii aju khüen?

³⁰ Magbaawai Jesuu irig, —Mu iek ūrbá, mua pürug jaaukhimgui ajim anum: Woun äb Jerusalenmua Jericoog khüdau ma sim ee maa ajim aajem. Mag i ma khitumta nem jigmien khapan öberdutkhachëwia, i nemdam thum khechthugnaa, i mor gayam khajüadampa ēer auwia, warag phär wai nümua chi meemjö aadeewai sii harpüajierram aajem.

³¹ Mag chi meemjö jēer khérum ee, ich ag khüdau eepai phad maa ajim aajem. Mamu ichdëu mag oo athaimaawai sii warag agug oobamjö dichjim aajem. ³² Maimua ag khur nüupai awia, deeu ich ag khüd eepai majim aajem, Levinaan a thüürjem khüen eem äb phadnaan däi phidkha nümua am juag oojem. Mamu maguajä i dakha bëenaa, sii eerpapet awia, warag oobamjö ich mag petajim aajem. ³³⁻³⁴ Maimua mag warm khüen ärëu dichtarr èudee agjö maa ajim aajem Samariapierrdam, ich ag khüd eepai. (Samariapien judionaan düin agdaujö jürr chikham kha khöchkhaba aajeejim. Mamu maagjerrta magumjä igba,) maguan chadau ichdëu mag oobaimaawai, “Ë, ¿jääan chijäg woundamta jäg dau aphü jēer khérum?” awia, warag aar mawia, ich athee nemkhau pabü olivo anum dën vinodampa wai nürrarau bënhëkha i mor mag pepethor sësidum ee phuurkhanaa, put ee pürünaa, ich cabaai gaai athaadëjim anum, ich däi äba. Mag arrwia, òor jēerjem deg ag däi sëimajim aajem. ³⁵ Maimua ag noram äspaa ya ich ma nürrümua denariodam numí chi dikhüug werpuawia magjim anum: “Mug woundam ajapha oo wai chirsí. Pua i monaau aum khöchgau cha murua phatkhon werpuabajëm ür khäijä werbamän, oob khüirjum” ajim anum. “Much bëewai, chi waaurbarm thum mua deeu pürug phagchëjugui” ajim anum. Mag jaau püawia petajim aajem.

³⁶ Mag ïgħa aaipawia, ich Jesuupai mag Ĝewandam i jawaag chi charkha chirumäg jēejim aajem:

—Pua khüirjuawai ¿chijäata mag woundam ich appai ma khitum ee khapanaam khüenau purnaa mas deetarr ag khapeer aju ayaa sii: chi phad, chi Levinaan eem, wa chi Samariapierrdam?

³⁷ Magbaawai ichdëu, —Chi mag jēer khérum oobaimaawai i dau aug khaugtarrma ajim anum.

Magbaawai Jesuu irig, —Magan mawia i dënjo püch oomapham khüen awia khäijä daupii abá ajim anaabá.

Jesuu Marta María däi oon matarr

³⁸ Maigmua igbaadeeu ich khapeen däi äba mamua deeum phöbördam pöm khaba khitum ee barwia uu äb Marta anum di aig jēerimajim aajem.

³⁹ Mag Marta anum eendum María a thür sim sijem aajem, i däi khod äbam. Mag María bëewi sii Jesús dakha i iekha simpai ür oo sijem anaabá.

⁴⁰ Magumich Marta kharr igaau juadürrija khaba thunaajim anum, òor thum jäogaag ich appaimua phiejäb waauwai. Mag ich jua dürr khaba aawai Jesús aig bëewia magchëjim anum:

—Señor, ¿pua oowai ūu sī, mág mu jua därr khaba thünäm ee sī Mariaau jäg pü iekha simpai ūr oo s̄leju? Jäg pua irig jaaubá ajim anum, mu juag oon mamkhīr.

⁴¹ Magbaawai Jesuu irig, —Marta, chadcha pü jua därr khaba thünäm mua khaphü chirüngui ajim anum. Ajapha ðor jäog aum khöchgau pü khüirjugan nem thumaa wauju appaita khüirju buburrkham. ⁴² Mamü sī dich bi atheepai nem thum wauju khüirjuba awiajā ūu sim. Mariaau pü khäyau ajapcha abarm. Jäg sim aig irua Êwandam iek ūrm khöchgauta pü juagjā ooba abarm. Maagwai mua pöd irig ūrpiba jaauju aai khaba chirüngui ajim anum.

11

*Jesuu jägata maadëu Êwandamag jéeuju aai nü a jaautarr
(Mt 6:9-15; 7:7-11)*

¹ Biek äb Jesú ich Ayag jéeu s̄lejim aajem. Mag jéeu aaipabaadeewai ich khapeen eem äbmua irig, —Señor, jäg Juanau ich düi wënärrüm khüunag Êwandamag jéeu nüm jaautarrjö, magan maragjā agjö jaaubá ajim anum, maraujā īchab irig jéeu khaphü aag.

² Magbaawai ichdëu amag magjim aajem:

—Pääch Êwandamag jéeuwai magbat:

“Êwandum, püuta maar Aai ügthar chiraajemu.

Puch appaita chadcha pekau chukhu chitum.

Purugta marau maach düi püchdëu ampierr apinaa püchta thumaam khüan Pörkhapim khösi nüm.

[Ügtharjā jäg püchdëu nem waipi jaau nüm appai waaujemjö, mág jēb gaajā thum püchdëu jaau simjöta apim khösi nüm.]

³ Ed éepierr pua marag khöjudam deebarju.

Êwandum, maar pekau thum chugpaabapüi,

⁴ maimua ar marau maach düi khaigba abarm khüun düi tag magüm iek igba ich mag khüir okhoopäajemjö maar dënjā khüir okhoobapüi.

Oob pua ädäraa chan maar pekau ee burrpi chiram.

[Mag khäyau warag maar thaawai wai chirsí, phithurg chukhu dösätau maar ichig paa aum ugual” a jéeubat a jaaujim anum amag.

⁵ Mag jaau dichwia jäga Êwandamag jéeuju aai nü a khab amkhīr īchab amag magjim anum: ‘Khanim nemjö pü püch khapkhuun ajapham wai chirum. Maimua ya edacha pam ee i aar mawia pua irig, ⁶ “Kaké, mu aig mu khapkhuundam barbaichémug nemdam deejujā chukhu chiraawai pu aig thachdam jéeu awaan bëejim” aimawai, ⁷ irua iermua jürr purug, “Idëu mu khajapha khääipibá. Ya mu put ee chirum; mu chaainjā ya khäidätka thunaawai pöd mu pü aar puertdi wewaanjä mabam; pü nem ig sim pöd mua deepüibam” akhiin, ¿jägaju khai? ⁸ Mua oowai chan warmua mag iekhawiajä chadcha irua ichdëu nem jéeu sim ig sim khai, ichiita irua warag püaba jéeuju aju. Mag jéjéukham, ¿jäga mag phiiduwia irua au deeba abarju? Ichiita i phiidüjugui ajim anum. Mamü mag ich khapkhuunau nem ig sim awia khabam. I phiidüjuun, sī idëu ich khääipiba aawaita irua nem ig sim au deen phiidüju. ⁹ Ich jägta aajemgui ajim anum agjö Êwandamag jéeuwajā. Magua mua pärägjä püaba jéeubat a chirum. Magta püaba jéeu nümun, päächdëu nem igbarm irua deeju. Pärau i jürmän, i baauju. I sim aar dubaag pääch weeu upi jéeumän,

irua pāar weeu auju. ¹⁰ Pārau khaphu nūmgui ajim anūm, ar òor nem jēeu paraam khūnagan nem deeb khaba deejem. Ar amachdēu nem inag ig nūm p̄aaba jūr nūm khūnau baaujem. Maagwai īchab chi puertdi sirbaichēm khujā weeu auwia dubpiejem.

¹¹ ¿Khaiúta mug sim aig ich chaairau thach jēeubaa mokdauta phēdeeju khai? ¿Wa āwarr khāijā chaairau jēeubaawai āwarr deeju khāyau nemkhōrta thōo deeju khai? ¹² Wa magba, ¿nemhāudam khāijā jēeubaawai nemhāu awia dōjūrta au deeju khai? Ni ābmujā magbamgui ajim anūm. ¹³ Pāar ò ākhāraa khithēem khūnaujā pāach chaainau nem jēeuwai ¿nem ajaphamjā īgkhaba deeba aajē? Ich jāgta aajemgui ajim anūm maach Aai ügthar chiraajemuajā agjō. Chadcha thārau ichig jēeu simugan irua ich Akhaarjā deeb khaba deejugui ajim anūm.

*Öor iek meperauta Jesuug juapá dee sīejim aajem
(Mt 12:22-30; Mr 3:20-27)*

¹⁴ Biek āb Jesuu woun mor ee bēn khaigbam wai sim monaau sīejim aajem. Mag bēnēu chi woun pōdjā iekhapiba sīi ichāp wai sīejeejim anaabá. Mamu Jesuu chi bēn öbeerbāpīm bürre chi woun deeu iek eerdā sīsiewai iyūu aadējim anūm. Mag oowi thumaam khūn dauderra naajim aajem. ¹⁵ Mamu ãaur khūn dūi aig oo narr khūnau,—Jāg Jesuun dösātnaan pör Beelzebú dūi bēn dötarr aawai ag juapaauta jāg òor mor eem mepeenjā dau daau jūrkhuui nūrraajemgui anaajim aajem.

¹⁶ Magbaa jūrr ãaur khūnau amach ödegpai, “Daau chadcha irua Ŋwandam juapá wai chirūm khai, deeum nemjā ompaa athaju” awia irig, —Magan chadcha p̄uchta Ŋwandamau püju aajerr chaar khai, edjā ee maadēu nem ooba aajem ompaa athā p̄uch iekhau ajierram anūm irig.

¹⁷ Mamu magbaa ichdēu amau khīrju nūm ajapha khaphu sīerr aawai amag magjim anūm:

—Pārau oowai, gobiernou ich igar nūm khūn jārrcha thōonaa amach wir aigpai wērbāpikhiin, ¿mag gobierno warre khat mabaju khai? ajim anūm. Jöoi āb simua khāijā ich chaain dūipai meeukhawia amach wir aigpai wērbāpikhiin, warag aaidūjugui ajim anūm. ¹⁸ Ich magta aju agjō dösātjā. Ich khapeen dūipai wir aig wērbu nūmua amach öpāpāi amān, pōd ich mag jua theeg khaba sīrraju, amachdēupai amach khēchmaawai. Pāar iek mag mua dösātnaan pör Beelzebú juapaauta mepeenjā òor mor eem jūrkhuui chirūm anūm, ¹⁹ chadcha Beelzebú ag juapaauta mua bēn khaigbamjā jūrkhuui chitam khai, magan ar pāach eepaim khūnaujā agjō i juapaauta mepeen jūr wērp nūm. Mag nūmta ¿jāgwia pārau makhuunag chan būrjā magūm aba nū? ajim anūm. ¿Chadcha ich Ŋwandamauta amag magamkhīr ich juapá dee sim pāachdēu khaphu naawai khabá? Pāar iek mag chi dösātaupaita wir aig ich khaibag waaujem anūpí, magan jāg chi mu dēnjō dau daau mepeen jūr wērp nūm khūnagchata jēeu oobat daau amau chadcha dösāt juapaauta jāg jūr wērp nūm abarju pārag. Pāach chi mārūg mag iekha nūm khūnanta ag eyaajā khaba iekha naabahab. ²⁰ Muan chadcha Ŋwandam jua theegauta mepeenjā jāg jūr wērp chitam. Mag mepeenjā mua jūr wērp chirūm gaaimua pārau khaphu aju aai nūm, ya ich Ŋwandam chi jua thierrta pāar ee sīechēm. Mamu magūmjā pārau khaugba nūmgui ajim anaabá.

²¹ Dösātan woun āb chi jua thierrta jierrnem dūi ajap khīr khaugwia ich di thāa simjöta sīrrumgui ajim anūm, nem jua theeg. Mag sīewaita, i

khāyau juua eegpaimua chan i sim aig i nem būrjā chig abam, ich juua ee thānaawai. ²² Mamā āb i khāyau thethecharamua bēwi, i dāi wērbuwia i pōdbapāiwain chadau, irua ich jiernem thō chirarr thum khechthug auwia i juagam nemjā jūrr ich dēnkhā auju, ag dāi ichdēu ampierr aag. Magua muuta dōsāt khāyau juua theeg chiraawai muata õor eem mepeenjā jūr wērpju aai chirām. ²³ Magua mua mag chirāmgui ajim anām: Ar chi mā igar khaba sim woun ichta dōsāt igar sim; maimua Ņwandam iek ükhapi awaag mā ipierr õor ābamug jūr phēba simuan waragta jūr wērp simjō simgui ajim anām.

Bēn ākhāar deeu õor mor ee s̄leicheewai jāga aajē

(Mt 12:43-45)

²⁴ 'Bēn khaigbam õor mor eemua jūrpāiwain warp õor chukag ee pharēu nūrraajem. Mamā pōd ich s̄leimaju bauba abaawai khūirju sīi awia, "Deeu māch chiraaejerr deg chiraimaag majugui" awia, deeu ich ag woun jūrmaajem. ²⁵ Mag mawia ooimaawai, chadcha di chaarta ajap thūapwia ābamug nem phēwia ākha thānāmjō, dijā parii ooimaajem. ²⁶ Mag dijā parii ooobaimaawai, deeu mawia, ich daumaai ich khapeen ich khāyau khaigbacharam khūun siete jūr auwia, deeu mag woun mor ee naaicheejem. Magbarm aigmua chi wounjā warr ich sīerr khāyau warag athuucha khaigba sīsiejem.

Urūucha onee nām khūun

²⁷ Jesūs mag iekha sim ee, uai ābmua khapanag eemua irig, —Pu thaabawia ich jūd gaai pu dōpi bāautarr uita Ņwandamau üucha ajim chadcha. Dich chaaita jāg khitakhiin maach onee khitajugui ajim anām irig.

²⁸ Magbaawai jūrr ichdēu, —Jāan chadaugui ajim anām, mamā mag khāyau ar Ņwandam iek jaau nām ūrwia i ipierra nām khūunta ürūucha onee aju aai nāmgui ajim anām.

Nem ooba aajem waipi narr gaaimua Jesuu õor khūir iekhatarr

(Mt 12:38-42; Mr 8:12)

²⁹ Warag õor pōm ich aig phēudēdukham ee, Jesuu amag iekhamamua magjim aajem:

—Ísim khūun chan warag chi ajaugjā chukhuta thānām. Oo nāmjömta warāgata amachdēu nem ooba aajempata khūirpierr ompaa aupi jaau nām. Mamā mua pāar ipierra nem waubamgui ajim anām. Mag khāyau Ņwandamau Jonás dūi arrjō abarm gaaimuata māch juua theeg oopiju. ³⁰ Warrgar jōoi Jonás aajerr nemmeeurrkhan buch ee khāai thārjup s̄lēhurtarr gaaimua Nínivepienau Ņwandamau i pūittarr khaug autarrjō īchab, māch chi Emkhooi Iewaaujā agjō māch iu phiidēbarm gaaimuata pārag khap apiju, chadcha ich Ņwandamauta mā pāibarm. Mamā magūmjā pārau ükhabajugui ajim anām ichdēupai. ³¹ Magua, ar Ís māg jaar õor mee nām khūun Ņwandamau māg atag am phiriutkha auwia chachbarm jaar, Sabá anām durrmua rey Salomón oon bēetarr uuiraujā ich ipaarmua īchab pāar khaibagta Ņwandamag īkha thānāuju. Jāgwí? Í pāar khāijā warpmuata Ņwandamau rey Salomonag khūirjug deetarr iekha sim ūraan bēetarr awaima. Mag khāai pāar wir aig nām khūunau mā Salomón khāaijā ürūucha chirām iekta ūrmapha nām. ³² Mag Ņwandamau õor i agkhabarm ed Nínivepienaujā īchab amach ipaarmua pāar khaibagta

warag Ŋwandamag īgħa thənueuju. Ɂjägwi? Jonaau Ŋwandam iek amach aar jaaubaimaawai amau magħumjā aba ükhatarr aawaima. Mamu īs mu Jonás khāyaujā üruecha chiramuata Ŋwandam iek jaau chitumjā pārau ükhamapha nāmgui ajim anum, amach khīrcha.

Maach mor gayam ötdau

(Mt 5:15; 6:22-23)

³³ Maimua mag jajawagmamua ich Jesuupai, 'Mua mag ötdau paanaa sīi ag ür bathēeu khoo sīi nām ooba chitumgui ajim anum. Ötdau paanaa õor dau garta ausiujem, thumaam khūn dau araraa amkhīr. ³⁴ Maach daun ötdaujöta simgui ajim anum, maach mor gaai. Maach dajujaata ajapha sim aiguin nem thum dawaata oojem. Ich agjöta simgui ajim anum maach thāarjā. Ŋwandam iek ükhanaa maach thāarta ajapha sim aiguin nem thum Ŋwandamau khōsimjöta waajem. Mag nām aiguin ararag ee nāmjöta nām. Mamu magba agħtha pāach pekau eeta nāmūn magan pāran sīi khīchag ee jürkha jürkha nāmjöta nāmgui ajim anum. ³⁵ Magua khīrjug paraa aajeet. Khīchag ee nāmjö nāmta pāach thāar ajapha nām awi oob Ŋwandamag pāach isegpimiet ajim anum. ³⁶ Mamu pekau gaaimua khīchag ee khaba nāmjö nām khai, magan chadcha pāar ararag chaar eeta nām, Ŋwandam dūi. Mag amu magan ötdaua pāar khīrphee wuu wai nām būug nāmjöta nāmgui ajim anum, i dūi.

Jesuu fariseonaanag iekħanaa chi machnaanagjā iekħatarr

(Mt 23:1-36; Mr 12:38-40; Lc 20:45-47)

³⁷ Mag ich Jesús iekha ḥħaġad ēe, āb Moiseeg Ŋwandamau ich iek phāpitarr ajapcha u rkhaajem khūn eemua i thach kħooon ċeurrjim aajem, ich di aar. Magħbaawai Jesuu i dūi mawia, barwia, āba phuor khophöbaadējim aajem. ³⁸ Mamu mag chi Jesús ċeurrtaarr wounau oowai Jesús juu ubata thach khōbaadējim anaabá. Magħbaa ich ödegpai, "Waa, idu maach jōoinau jaajem khaugbamjö juu sūgbata thach khō chitabaa" ajim anum.

³⁹ Mamu maach Pör Jesuu mag wounau ich ödeg mag simjā khaphu sīerr aawai irig, —Mu iek ūrbá ajim anum irig. Pāar fariseonaanan pāach pem aawai sīi juagam nem chi ɻur memerkhōgpaita ajapha u khakha aju khīrju sīerrjēemgui ajim anum, mag memerkhōm ee khāijā dōbaawai Ŋwandam dau na pekau waumaaugau awi. Mamu pāachdēu chikham nemdamjā jīgħa pāach dēnħha auna chikham khaibag wau nām gaaimua pekau pōm nām chan isegba ni Ŋwandamag chugpaapi jéejujā khīrjuba sīerrjēemgui ajim anum. ⁴⁰ Pāar chi khaphu khaphu aajem khūnuta, ɿjäga jāg khīrjug chukhumjöta nāma? ajim anum. ɿpāru khīrjuwai Ŋwandamau ɻur nempai oonaa pōd pāar thāar ooba aajē, mor ee ierr sīewi? ɿNem thum ichdēupai wautarr kħabá? ⁴¹ Nem ajapha jā u khakha aju khāyau, pāach khaibagta Ŋwandamag chugpaapi jéeubat ajim anum. Mag pāar morjā thum ajapha nem jā u kha thnūnisimjō sīsiewain chadau aphu khūnagjā nem deem khōsi deeju. ⁴² Mamu jé, apdurr ajim anum pāar, fariseonaan, Ŋwandamau Moiseeg ich iek phāpitarr iek ajapcha u rkhaajem aajem khūn! Pārau chadcha Moiseeu deepi jaautarrjö thum pāach di ɻejjram nemjīr dam bū daiicharam gayampa Ŋwandamag ofrendakha deejem. Mag naab mamu, jūrr wir aig pāach khapeen dūi agpierraanaa Ŋwandamjā khōsi aju chan būrjā

khiiрjuba sierrjëemgui ajim anum. Pärau ürcha Ëwandamta khösi aju aai nümgui ajim anaabá. Magnaan chadau päächdëu nem dee nümjä ich jäg dee wénurraru aai nümgui ajim anum ïchab.⁴³ Magnaa amag, Päran pääch Ëwandam iek jaaujem deg weetwajä päächta pörgarcha thumaam khuuнag khiiр jürkha juupjerram, päächta ajapcha nüm awia. Maimua kaaijä ee weetwajä thumaam khuuнau päächig saludaa nümuu pääch thö iekhapim khösi sierrjëemgui ajim anum, õor dakhiiр.

⁴⁴ ’ïË! Päarjä agjö chi machnaan däi Moiseeu phättarr iek ajapcha uirkhaajem aajem khuuн. Pärau khaphü nüm, maach meeun ee nawe õor aukhërtarr jëbdi ür dichpiba aajem. Khaugba dichwiajä ichiita maach äarjem aajem. Ich jäg jëbdi õor ãrpiejemjöta naabahab ajim anum, pääarjä. Päächdëu nem jaau nüm gaaimuuta agjö õor Ëwandam dau na ãrpi naabahab, mamü magümta amau khaugba durrumgui ajim anum.

⁴⁵ Magbaa chi machnaanpa aig narr aawai äbmua ûr oo sii awia Jesuug magjim anum:

—Maestro, pua warm khuuнag mag iekhabapäim aig, ïchab maar khiiрpata iekhabapäibahab ajim anum.

⁴⁶ Magbaa Jesuu irig, —Chadma ajim anum. Mamü jë, apdur, pääar chi machnaan äba! Pärau charä päächta chi khaphäm awia päächdëu nem jaauum aig jaaujem. Jäg nüm aig pärau õor ür nem chukhäm ji-irpüükhamjöta naabahab ajim anum. Pääch garmuan pärau õrag nem jaauwai pääch ipierraata api nüm. Mamü mag nüm päächdëu chan waujöjöopajä khaba aajemgui ajim anaabá. ⁴⁷ ’ïË, magum pääar charä! Pääar jöoinauta warrgarwe Ëwandam i jaaujerr khuunjä khëchbajieb ajim anum. Päächdëucha khabajim, mamü pääar ya ïs ewagam khuuн awia büürjä khiiethuupajä khaba nümgui ajim anum. Amau bëptarr jä ürjä pääar dën ajapha phünaa ooimü wau khér nümuu pääch iiupain pärau, “Makhuun jöointa chadcha Ëwandam i jaaujerr khuuнau” aajem. ⁴⁸ Mamü mua päärag jaaukhimgui ajim anum: Jäg nüm aig pärau, “Oobat Ëwandam i jaauumien maar jöoinau khéchtarr. Muugwaijä agtha ich jäg wénurrum akhiin, maraujä agjö khëchju nüm” a jaau nüm khabahab ajim anum. Magaagta pääar dën warag am jä ürjä nem ooimü waunaa sirppapiba aba aajeeb ajim anum, päächdëu khëchbajim awia. ⁴⁹ Jägju khaphäta Ëwandamau ich khiiрjug ee ïchab magjim: “Mua pääar athee õor püiju, mäch i jaau wénurrakmihii. Mag mua jär auwia püibarm khuuн äaur khuuн khëchpüiwia äaur khuuн ëudee sii khoojem nem ëudeemjö ëkhaju” a jaaujim warrgarwe. Magtarr aawai ïs ewag pawiajä chadcha pääar ich magta thünaabahab. Magua pääde mü iek ûrbat ajim anum: ⁵⁰ Ar warrcha mug jëb ich Ëwandamau ompaatarr aigmua ewag i iek jaau durraajerr khuuн khëch nüm aig bag ärtarr thum, jürr ich Ëwandamau pääar ïs ewagam khuuн gaaita thüpüijugui ajim anum. ⁵¹ Warrcha Abel thôotarr ed bag ärtarr aigmua ewagjä khieb jöoi Zacarías khararr Aai i jëeujem deg thöö naawai ärtarr bagpa thum pääch gaaita pajugui ajim anaabá. Jä chan par okhoobam, ichiita Ëwandamau päärag jëeub khaba jëeujugui ajim anum. ⁵² Mag iekhakhagmamua, ’ïË, apdurr ajim anum pääar, Ëwandam iek jawaag chi machnaan aajem khuuunta! Pärau khaphü nümgui ajim anum, Ëwandam iekta ügthar dubaag athee yabmejö sim. Mag yabmejö simta päächdëuta nacha garpawia büürjä õrag jaauba nümgui ajim anaabá.

Pāachjā dubba nəmta, chi dubam khōsi nəm khənagjā pārau əduur dubpiba nəmgui ajim anəm, amach khīrcha.

⁵³ Jesuu amachig magbaawai, amach chi machnaan fariseonaanpa i däi meeukha phöbaadējim aajem. Maimua warag i däi wëtumua i tha awaag a i aig phēudu bēenaa, jūrram khənau amachdēu khaphəm irig jéeuphöbaadējim anaabá,⁵⁴ mag amachdēu jēeu nəm jūrr ich Jesuu ipeerdə khāijā jaaubapääiwai magəm gaaimua chi thethem khənag i pər deeg.

12

Dichdēu nem jaaujemjō khaba jūrr ag chaaur nem wauju khaba nəm

¹ Mag nəm ee warag ðor pōoma phēudəkhamua jūrr chikhaman bëpa khiuthəgmaajeejim anəm. Am mamagkham ee, Jesuu ich khapeen ich däicha ogdəba wēnərraajerr khənag magjim anəm:

—Khīr khaphə wēnərrathü; oob fariseonaan bēn levadurajö sim pāach gaai durbapimiet. Mua mag chirəm aiguin pārag, “Oob amjō chikham khīr aawaipaita chadam iekjō iekhanaa pāach ap aadeewai jūrr pāachdēu jaaujemjō khaba nem waumiet” a chirəməugui ajim anəm. Pārau am igar phūrrbamən, pāach gaai durbabaadeewai sīi amjō nəsisjugui ajim anəm amag. ² Mag jēb gaai aawai meraa iekhatarr iek khāijā məg atag paawai sīi ich mag sīsiwia khīr akhoog khabam. Maagwai nem meraa wautarr awia khāijā ich mag khaugba sīsibajugui ajim anəm. ³ Magnaa ichdēupai, Mua pārag mag chirəmgu ajim anəm: Ar pārau pāach appai meraa iekhabarm iek məg atag paawai jūrr thumaam khənau khakhapdō ajugui ajim anəm. Maimua agjō khaugbaju awia puertdi khāijā ajap phāarkhanaa ö sausau iekhatarr iekjā thumaam khən jūrr kapanag ee thet jaaujugui a jaaumajim aajem.

Khaita ökhō aju aai nə

(Mt 10:26-31)

⁴ Mag ich khapeenag jajawagmamua īchab ich Jesuupai, ‘Keena, ar sīi məg amach wir aig chikham kheechjem khən oob ögkhamiet ajim anəm. Amau pāar chi ürəmən chadcha khēchpūiwiajā pāar akhaar chan pōd thōo aubamgui ajim anəm. ⁵ Mamə īchab mua pārag jaaulkhim, khaita pārau ökhō aju aai nə: Ěwandamta ökhō abat ajim anəm. Jāan chad nem jua theeg sim, pāar thōowia pāar akhaarjā khīmie durr barpūyaag a jaaumajim aajem. ⁶ ¿Pārau oowai phatkondam pōm khabamua nemchaaindam cinco pēr auba aajē? Erraam gaai mag am pērpūimaajeeb mama, ich Ěwandamau chan am chigjā aba, ajaphata oo phē wai sīejem. ⁷ Maagwai oob khīrjumiet ajim anəm. Pāar charā nemchaain khāyaujā ürəucha irua iigjem. Mag pāachta nemchaain khāyaujā ajapcha nəm gaaimua, pāar pōrbü maadēu igbaju ayya sim kapanagjā irua thum khaphə wai simgui a jaaumajim aajem.

Meerba Jesús dēn amn̄ ichdēujā amjā i dēnēu aju

(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Mag jajawagmamua ich Jesuupai magjim anəm: ‘Ar ðrau ichig jēeuwai ich imeerba mə iek ükhaajem a jaau sim wounan, məg məch chi Emkhooi Iewaaujā īchab ügthar Ěwandam chognaan thənəm dakhīr, “Jāan chadcha mə garməu” ajugui ajim anəm. ⁹ Mamə ar ðrau ichig jēeuwai khāijā, “Mə chan i igarm khabam” a sim wounan, muajā īchab ügthar

Ēwandam chognaan th̄n̄m dakhīr ich khīrcha, “Jā chan m̄ dēn khabam, mua i khaugba chit̄m” ajugui ajim anaabá.

¹⁰’Amach m̄ug jēb gaai n̄weran amau m̄uch chi Emkhooi Iewaa igwia khaigba iekhawiajā amach khaibag Ēwandamag chugpaapi jēubaawai üu chugpaapäiju. Mam̄ pekau āb simgui ajim an̄m, maan mua Ēwandam Akhaar jua theegau nem wau chit̄m oo n̄umta warag mepeer gaai thu n̄um̄. Mag pekau chan Ēwandamau būrjā khīr okhoobamgui ajim an̄m, i Akhaar igwiata mag iekha naawai. ¹¹ Pāachdēu m̄ iek ükha n̄m gaaimua ūrau pāach p̄ur auwia, pāar khīr s̄eukha iekhaag judionaan Ēwandam iek jaaujem deg arrwia, chi thethem kh̄un̄ aarjā arrwai, oob “Jāgata mua iekhaagau?” wa p̄chig iekhabaawai, “Khan ata mua amag iekhaju?” a khīrjumiet. ¹² Ya pāar iekhaagpaawai ich Ēwandam Akharauchata pārag khīrjug deejugui ajim an̄m, khīrjug khaph̄ iekhamamkhīr.

Phatkhon paraamta khīrjug meraa chirarr

¹³ Jesūs mag ijējēbkham ee, ābmua khapanag eemua irig, —Maestro, m̄ naamug jigpi jaaubá ajim an̄m, m̄ aai juagam nem p̄uatarr eem m̄arug agjō jārrcha deemkhīr.

¹⁴ Magbaawai Jesuu irig, —Khaiú p̄hr̄g jaauwai, muata magum nemjā chi thethem kh̄un̄ dēn̄jō jigpi jaauju aai chir̄m ajī? ajim an̄m.

¹⁵ Maimua īchab thum aig narr kh̄un̄nagpa magjim an̄m:

—Khīrjug paraa aajeet. Oob pārau s̄i nem khīr thum paarpaju appaita khīrjumiet ajim an̄m. Pārau nem thum wai naawia khāijā pāar ēu meebamgui ajim an̄m.

¹⁶ Mag jaaupüügmamua īchab amag m̄ug nem īgkhaadam jaaujim aajem: ‘Woun āb phatkhon paraam s̄ierrau nem jīrjim aajem. Mag ich nem jīrtarr thum eeuwia deg paa auwia oowai chi ākhaajem di dārr khaba th̄naajim anaabá.’ ¹⁷ Magbaawai khīrju oo s̄i awia ich wir aigpai, “Mua jāgata abarkhiina?” ajim an̄m, “ya m̄ug m̄ nem ākhaajem dijā phēu th̄n̄m.” ¹⁸ Mag khīrju oo s̄i awiata, “Āa” ajim an̄m ich appai. “Jāgan mua m̄uch khōju nem ākhaajem di jāg th̄n̄m thu wērp̄ūiwia deeuuma jūrr nem dapag ēukha aujugui” ajim an̄m, “khoojem nemjā thum dārr awia juagam nempa thum āba dūrr amkhīr. ¹⁹ Ya mag ēu aai pagkhanaa āba paa th̄n̄siewain chadau s̄i aña khapan phithurg chukhu ag eempai au khō chirsijugui” ajim an̄m. Maimua, “Jōo! Magbaawai chad m̄ug woun s̄i degpai juu üinaa, m̄uchdēu khōm aig thachjā khōnaa, dödöjōjā biwaa döbaadee s̄i onee ajugui” ajim an̄m, ichdēupai ichig.

²⁰ Maimua chadcha mag ichdēu khīrju s̄ierrjō di dapag ēukhanaa ag ee thum āba paa s̄isiewai jūrr Ēwandamau irig magjim an̄m: “Khīrjug chukdam, nau īsim edaar p̄u meejugui” ajim an̄m. “Mag p̄u meebaadeewai, p̄u nem jāg th̄n̄m paarpaag p̄u phithurg wautarr Jāga aagauma?” ajim an̄m. “Par p̄u phithur awia pua tag oobamgui” ajim an̄m Ēwandamau.

²¹ Mag nem īgkhaa īgkha öp̄ūiwia jūrr aig narr kh̄un̄nagta, ‘Ich jāgta aajemgui ajim an̄m īchab, ar s̄i m̄ug jēb gaaipai phatkhon pōm paarpawia, nem khīr thum paraanaa, s̄i Ēwandamag oobamjōo aajem kh̄un̄.

*Khani khōju wa khani jūaju khīrjupiba jaautarr
(Mt 6:25-34)*

²² Maimua mag ich däicha ogduba wënurraajerr khüunagta, 'Mua pârag jaaukhimgui ajim anum: Oob pârau "żkhanî khöjuuta maach mæg nûma?" awia ökhîrjuu amiet. Wa magbam khai, ya khajüajä chukhu nûm, "żkhanî jüajuuta mæg nûma?" a khäijä khîrjumiet ajim anum. ²³ Pâarta nem khoojem nem khäyaujä ajapchanaa khajüa khäyaujä ürucha balee sîsidemgui ajim anum, Ėwandam dau na. Jäg ichdëu pâar ompaatarrjö, pârau nem ig nûmjä irua deebajup. ²⁴ Pâadë khîrjubat ajim anum, kuerrb jäga naajë. Am phidkhaba aajeewai amach thach khöju äkhaagjä di chukhu naab mamu, am augchëba aajemgui ajim anum, ich Ėwandamauta amag phathau deejeeawai. Magum pâar charä nemchaain khäyaujä ajapcha naawai, żjäga irua pârag ooba abarju? ²⁵ Oob atcha pâachdëu nem ig nûmta khîrju nûu amiet ajim anaabá. Mag pârau pâachdëu khôsimta ig nûu akhiinjä, żkhaluta mæg nûm aig mag ichdëu khîrju sim gaaimuapai ich meeju arr ûr oradam äbpai khäijä ich iiupiju aai si? ajim anum. ²⁶ Pârau jäg phithur khabam nemdampajä pödba nûm, żkhanthee warag pâachdëu nem ig nûmjä pödba nûmta warag äba aata khîrju nûu aju aai nu? ajim anum. ²⁷ Pâadë ar pamaardam ooimha thunaajem khîrjubat. Am īchab bürjä phidkhajä phidkhaba, ni amach khajüa jüaju khîrjuwia kha ēkha nûujä aba aajem. Mag naab mamu iwiir äbmuajä am däi barba aajemgui ajim anum, ooimæg athee. Warrgar rey Salomón khararraujä phatkhon pöm paraanaa nem ajaphampa paraa aajerraujä pamaardam ooimægjö chan pöd khajüa jüaba aajeejimgui ajim anum. ²⁸ Pamaar jäg ooimha thunam edau wuubaademuapai khiugphëbaadeewai sîi khüejemjä Ėwandamau jäg ooimha wai sîejemta, żjägwia pâar pamaar khäyaujä ürucha balee nûmuu nem jêeu nûmta irua deeba abarju? żWa pâachdëu jêeu nûmjä pöd deebajupii aajëwa? ajim anaabá. ²⁹ Pâach thach khö nûm däi dödöjö döju chan oob pârau atcha khîrjumiet ajim anum. Wa jäga pâachdëu nem ig nûm paarpajujä oob khîrjumiet. ³⁰ Pârau khaphu nûmgui ajim anum, ûor thum Ėwandam iek ükhabam khüanta magum nem khîrju phöbaademjä phaba sîerjëem. Mamu pâar Aai Ėwandamau pârau nem ig nûmjä thum khaphu sîewai pâar chan warm khüenjö magju khaba nûmgui ajim anum. ³¹ Mag khäyau warag Ėwandam ipierraaj ajuuta khîrjubat. Pârau chadcha magmuu, tagam nem pâachdëu igbarmjä irua deeb khaba deejugui ajim anum.

Hgthar augchëba naaimaag (Mt 6:19-21)

³² Pâar chi mu bü ogduba wënurram khüenan chadcha khapan khaba durrum. Mamu khapanag ee pâach appai khapan khaba nûm awia oob nem ökhö wënurramiet ajim anum. Pârau maach Aai ipierraaj aman, irua ich durr pâar phë arr nûm ora pâar däi nem ajapha aju. ³³ Pâach nem wai nûm pérkhüimamua chi phatkhon aphuum khüen oomampierr jigpetat ajim anum. Magbaawai pârau ügtharm phatkhon jêeba aajemta paarpajugui ajim anum. Nem ajapham pârau mag wai nûsim chan bürjä öbam. Ma mæg jêb gayam phatkhon khîr khaba aawai nem jîgkhaag chi ajaphamuu awiajä pöd aubam, ni comejenaujä ag ee dikhabamgui ajim anum. ³⁴ Muig jêb gaai nûweta nem thum paraa aju khîrjuu khäyau, ügthar paawaita nem thum paarpaju khîrju wënurramen magan chadcha pâar khîrjug äba Ėwandam gaaita simgui ajim anum.

Jesuu ich bëeju n̄pi jaautarr

³⁵⁻³⁶ Mag jajawagmamua ich bëeju igwia magjim aajem īchab: 'Ōrau amach patrón õor juu p̄ar n̄um aar matarr deeu bëeju n̄u n̄umua daukhana õtdau phuu n̄ajemjö, pāarjā īchab ajapha khīr khaug n̄aisit ajim an̄um, m̄u bëeju n̄awai. Mag ōrau amach patrón barbaicheewai weeu awaag n̄ajemjö, m̄u bëejuuta n̄bat ajim an̄um. ³⁷ Pārau khaphu n̄umgui ajim an̄um, ar chi chognaan mag daukhana amach patrón n̄u n̄um kh̄uanan onee aju, i barbaicheewai. Mag amau daukhana ich n̄u n̄um oobaicheewai, ichta jūrr chi chogkha simjö am s̄ii n̄umich, mes gaai thach thöikhawia am jāogjugui ajim anaabá, ich garmuata. ³⁸ Chi chognaan amach patrón edacha pamjā bëeba ni āspajuag pamjā bëeba sim ee warag daphökagjā igba n̄u n̄um kh̄uanan onee ajugui ajim an̄um, i da bëeba awiajā ich pierrwai amach d̄üi ajapha aju khap. ³⁹ Pārau khaphu n̄umgui ajim an̄um, ābmua khāijā ich d̄i aig nem jīgkhaan bëeju ora khaphu akhiin, b̄ürjā khāiba warag s̄ii th̄aa ēeju, ȳduur ich nem jīgkhapiba. ⁴⁰ Magua muan pāragjā "Ich agjöta ajapha khīr khaug n̄aisit" a chirumgui ajim an̄um. Pārau m̄u bëeju ora chan ābmua jā khaugbam. Pārau mu da bëebajupi n̄um ee, much chi Emkhooi Iewaan dēgölp barchéju a jaaumajim aajem.

Chi chogau ichig nem jaau p̄atarr thum wautarr

(Mt 24:45-51)

⁴¹ Magbaawai Pedroou Jesuug, —Señor, pua mag jaau sim, ȳmaragpaita pua jaau chirú, wa thumaam kh̄uanagwa? ajim an̄um.

⁴² —Pārapai khabamgui ajim an̄um; mua mag chirumun pāach thum chi m̄u iek ükha n̄um kh̄uanagau. Magnaa, Pāadē ūrbat ajim an̄um: khanim nemjö patrón āb simua ich chaaug maagpaawai ich chog ābamug warm kh̄aan pörkhapinaa ich magugpai ich nem thum jaau p̄aabajēm.

⁴³ Maimua mawi, mam s̄ii awi deeu bëewi ichdēu jaau p̄arrijō phidkha sim oobaicheewai, ȳmag jöoi ich chog d̄üi onee sim d̄üi chi chogjā onee abaju khai? ⁴⁴ Mag ajapha phidkha sim oobaicheewai jöoirau warag ich nem thum magugta thuslēpäijugui ajim an̄um, ich dēnjo khap amkhīr.

⁴⁵ Mam̄u magba mag ichig nem jaautarrjā ich ödegpai, "M̄u patrón chan da bëebam" awi nem khaibag ich khapeen jūrr ich juu eegpaim kh̄aan d̄üi ichdēu ampierr anaa, nagjā ichdēu dōm aig dōnaa, thachjā ichdēu khōm aig khōmūn, ⁴⁶ chi dikhu b̄ürjā irua n̄aba sim ee bëewi mamagkham oobaichee, jūrr ichdēu warm kh̄aan d̄üi aajerr khāijā i gaai athuucha w̄nnaa, phidag eemuajā barpäinaa, chi khaigbacharam kh̄aan d̄üi āba s̄iljugui ajim an̄um. ⁴⁷ Magua pāadē m̄u iek ūrbat ajim an̄um: ābmua khāijā ich patronau ichig nem jaau p̄atarr khaphu simta, dēgölp ich oochéjujā khīrjuba, ni b̄ürjā irua nem khōsim nemjā waubamun, mag patronau ich bëem ed i gaai mas deejugui ajim an̄um, b̄ürjā dau aug khaugba. Ich agjöta ajugui ajim an̄um īchab Ēwandamau, ar ajapha wēnurraju khaphu n̄umta nem khaigba waaujem kh̄aan gaai. ⁴⁸ Mam̄u ābmua khaugba aawai nem khaigba waumun, Ēwandamau i gaai mas ab khaba mas ajup mam̄u, agpierrpai deejugui ajim anaabá. ȳPārau oowai ar nem dūrrcha deetarrag agjö ich deetarrpierr dūrrcha jēeuba aajē? ajim an̄um. Mua pārag magkhimgui ajim an̄um: Thumaam kh̄aanau Ēwandam athee nemdam bür̄um awiajā wauju aai n̄am. Ar chi ȳr̄ucha wauju khaphu n̄um kh̄anag irua ich agpierr dūrrcha jēeujem. Maimua ar ich athee nem

dürrcha wauju pödba n̄em kh̄unag irua agjö ich agpierr b̄achkhunpai jēejemgui a jaaumajim aajem.

*Chi chaairaujā ich dēnnaan igar khaba aju jaautarr
(Mt 10:34-36)*

49 'M̄en mag jēb gaai õor durrum kh̄an ee m̄ach iekta ph̄ak phuu wējom ee õtdau d̄erbapäimjō apienta bēejimgui ajim an̄em, ich Jesuu. Ya mag õtdau pa sim, mam̄ m̄achdēu khōsi chirumjō warag uu pa jēerdūmaa akhiin ajapcha akhamgui ajim an̄em. 50 Mam̄ magaagan õor juu machgau agtha ajappha dau aug wauju waaur chirumgui ajim an̄em. M̄ach d̄ui õrau magju thumaa kh̄irjubaadeewaita ökh̄irjug pōoma chiraajem; mam̄ ichiita ich mag ajugui ajim an̄em. 51 ¿Pārau kh̄irjuawai m̄ sī pāar khōinaa bibigag chukkhu naamkh̄irta bēejī? Pāar magamkh̄ir khabajim. Mug m̄ bēetarran mug m̄achdēu Ěwandam iek õrag jaau chit̄um gaaimua õor kh̄irjug aaiphur warag chaaur kh̄irju narrjēe amkh̄irjōta bēejimgui ajim an̄em. 52 Mua mag chirumān, mug mua jaau chit̄um gaaimua ābam deg khāijā cinco naajem khai, õor thārjupam kh̄unau jūrr numiim kh̄unau m̄ iek ükha durrum kh̄un ichaaur iekhaju aawaita mag chirumgui ajim an̄em. Wa magbam khai, jūrr numpaim kh̄unau khāijā thārjupam kh̄unau kh̄irjug ajapham wai durrum kh̄un igar khaba wēn̄rrajugui a jaaumajim anaabā. 53 Magphōbaadeewai chi ayau m̄ iek ükham khōsi ükha sim ee, jūrr chi chaairau m̄ iek ükhamapha ajugui ajim an̄em. Üinjā agjö, chi ādau m̄ iek ükham khōsi ükha sim ee, jūrr chi khaau b̄ürjā m̄ iek ükhamapha ajugui ajim an̄em. Wa magbam khai, chi phaauhūnanau m̄ iekdam ich äigog jaau khitaawai, jūrr chi äigou ich phaauhūnan ichaaur ajugui ajim an̄em, m̄ iek ükhamaugau.

*¿Khani khaph̄ aju aai naajī Jesuu nem wau n̄rrum oowi?
(Mt 16:1-4; Mr 8:11-13)*

54 Maimua õor khapan īchab aig narr aawai amagjā magjim an̄em: 'Edau duubjem garta edjā kh̄ibaadeewai, "Nosegan urum" aajem pārau; chadcha ich maajgemgui ajim an̄em. 55 Maimua ar ph̄u khāijā dokhēu garmua phua th̄en̄uisiewai, "Edau pechag w̄uju aawai" aajem pāar iek; magum̄ ed chadcha ich mag pechag kheuejemgui ajim an̄em. 56 Pārau magum̄ khaug ahau aajemta, ¿jāgwia īs pārau pāach daúa mua nem wau chit̄um oo n̄umjā pöd khaug auba n̄e ajim an̄em, m̄ chadcha ich Ěwandamau püju jaaujerr chaarkha chirum?

*Jāga aju aai n̄e dich khapeen d̄ui iekkhōr aawai
(Mt 5:25-26)*

57 Mag jajawagmamua ich Jesuupai amag, 'Jāgwia pārau pāach wir aigpai pāach Ěwandam na khaigba n̄em khaug auwia pöd "Maran chadcha khaigba n̄em" aba n̄e? ajim an̄em. 58 Mua pārag jaaukhimgui ajim an̄em: Ābmua khāijā leinaanag p̄u khaibag waumkh̄ir p̄uch jawaan arrwai chi thethemnaan aar barwi jaauju nawe i d̄ui ajapha iyūu awi khōinaa n̄uisit a chirumgui ajim an̄em. Magbamān chi thethemnaanau guardianaanag p̄u p̄ur deebaawai jūrr makħ̄unau p̄u cárcel deg pāibajup ajim an̄em. 59 Cha m̄ iekha chirum iekhau ya p̄uata amau mag phāar athamān, phatkhon gaaimua arr khai, ābmiecharam centaudam phagpūibam aigjā amau p̄u öbeerpūibajugui ajim an̄em. Mua mag chirumān, pāach khaibag Ěwandamag chugpaapiju aai n̄ewe chugpaapiwi i d̄ui khōinaa ajuuta ēkhabat a chirumugui ajim an̄em.

13

Dich khaibag Ėwandamag chugpaapi jēeubam chan peerdubam

¹ Ich mag ed gaai īchab ãaur khueun ich Jesús sim aig bëewi irig nem īgkha naaichéjim aajem. Mag īgkhamamua irig, —Galileapien Aai i jēeujem deg nemchaain khéchwia phaa n̄umua agua Ėwandamag amach khaibag chugpaapi jēeu naajimgui ajim anum. Am mag Ėwandamag jēeu durrumta, am aig Pilato soldaan bëewia s̄i am khéchpüichéjim aajemgui a jaau naaichéjim aajem.

² Mag ichig jaaubaicheewaita Jesuu amag, —Pārau khīirjuawai, mag Pilato soldaanau dau augjā chukhu khéchpüitarr khueun warm khueun agjö Galileapienkha thunum khāyaujā atcha khaibag pōm s̄isid aawaita mag am khéchpüijim khai? ajim anum jūrr amag. ³ Mag gaaimua khabajim, mama mua pārag jaaukhimgui ajim anum: Pārauta chadcha pāach khaibag thumaa ãsie ewag khīirjuwia Ėwandamag chugpaapi jēeubam chan pāachjā dūi khéchjurau ajim anaabá, amachigcha. ⁴ Wa pārau khīirjuawai, ar thurrdö Siloé aajem igaau di pōm s̄ierr burrwai òor dieciocho khéchtarr khuenta tagam khueun Jerusalén phöbör ee naajem khueun khāyaujā iekkhōr pōmaacha naajīwa ajim anum, Ėwandam dau na? ⁵ Mag amach appaita Ėwandam dakhīr iekkhōr pōmaacha narr gaaimuajā khabajimgui ajim anum, deeu ichdēupai. Ėwandam dakhīran thum ich agiō thunum, nem khaibag. Pāraujā īchab pāach khaibag thumaa khīirjuwia Ėwandamag chugpaapi jēeubam chan pāach thum ni ãbjā peerdubamgui ajim anaabá.

Igo chēba s̄iterrarr ag nem īgkhaa

⁶ Mag jaau dichwia ichdēupai mug nem īgkhaa amag jaaujim aajem: "Woun abmuia ich uvadö ee nemjō igo anum jīr wai s̄iejim aajem. Khāai ãb jōm khōchag aadeewai aar oon majim anum. Mam̄ mag oon maawai būurjā chēba s̄i è meuu d̄naajim anaabá." ⁷ Magbaawai di aig pachēwia magjim anum, chi nemjīr jaarjemag: "Igo jōm khōchgau aña thārjup pam s̄i aar oo khurrkha chirum; mam̄ chēba s̄ierraawai gaai ooimaba aajem. Jāgan jāg s̄ipí warag thubapüi" ajim anum. "Magba par chēbam jāg s̄iejemgui" ajim anum. ⁸ Magbaawai, "Patrón jōoi, magan idēu aña ãb oo athá" ajim anum, chi nemjīr bū phuajem wounau. "Jāg sim khai, mua warag ag bükharra wa phuurdüpüinaa phuichichagau i bū khuajogui" ajim anum, "chēmkhīr. ⁹ Mag bū khuabaawai chēm̄n üuma" ajim anum. "Mam̄ mag bū khua n̄umjā ich magpai chēba abarm̄n magan chadau thupüijogui" ajim anum, chi bū jaarjemuia.

Jua ñi n̄um edcha Jesuu ñi ãb monaautarr

¹⁰ Biek ãb jua ñi n̄um ed Jesuu Ėwandam iek jaau s̄iejim aajem, judionaan ãba biirduwia Ėwandam iek jaaujem deg. ¹¹ Maig ñi ãb s̄iejim aajem. Mag ñi mor machpawia dieciocho años s̄i jā bürēu khitaajeejim anaabá, bēn khaigbam i mor ee dubwia. Magtarr aigmua pōd būurjā phō khajapha thurrkhaba ich mag khitaajeejim anum. ¹² Jesuu mag oo athaawai dau ee aug khaugwia, i thār aunaa irig, ¹³ "Mua p̄ monaaukhim" anaa, i ûr jua ausübarm bürre phō thurrkha khajappha oo dñuisijim anaabá, monakkha. Mag ich monaaubapäaiwai onegau Ėwandamag, "Ēwandam, ïsin chadau pua mu ùuta abarm. P̄jō jua theegkham chan mug jēb gaai chukhum. Ûu abarmgui" ajim anum.

¹⁴ Mamu magbaawai mag amach ãba biirdu nam ag degam chi pörkha síerr Jessü düi meeukhabaadëzia jürr khüir mor chigpai õragta, —Seman gaai seis diaspai phidkhaju aai namgui ajim anum. Mag seis diam een chadau päadëu bëewia päach monaaupibat ajim anum. Mamu oob mug síjuu ùi kheeujem ed khabajupama ajim anum.

¹⁵ Magbaawaita maach Pör Jesuu irig magjim anaabá:

—Woun séunem, Ɂhantheeta pu mag chitum? ajim anum. Päar mag jua ùijem ed büurja phidkhaba aajem anumta, Ɂhan jägwia pärau päach cabai wa phak khäjä dö döpien phë arrëma? Jäg nam chan magan phidkha nam khabahab? ajim anum. ¹⁶ Pärau päach nemchaainjä mag dö döpi khürrkha numta, Ɂhan jägwia mug uui Ɂhab warrgar jöoi Abrän khararrau Ɂkhaajerr ag Êwandam gaai Ɂkha simta pöd i monauju khaba sí, jua ùijem ed awia? Jäg sim aig ijä Ɂhab dieciocho años meperau i pernaa ö jü wai simjö simta Ɂerpüi nam khabahab ajim anum, jäg bëneü i ogdäpüimkhüir.

¹⁷ Jesuu mag amach öbeerbapüim ūrwia i oomapha aajem khüun thum chigaa aphöbaadëjem anaabá, amachta. Mag am chigaa num ee, tagam khüun thum aig narr khüunau amach daúa Jesuu mag nem wau sim oo nam gaaimua onee nam iekhau Êwandamag, “Þu chadcha pua marag pach jua theeg oopibarm Êwandam; ag na marau mugö chan nem ooba aajengui” a iekha naajim aajem.

Mostaza dën nem Ɂgkaadam

(Mt 13:31-32; Mr 4:30-32)

¹⁸ Mag iekhakhagmamua Ɂhab magjim anum ich Jesuu: ’ÞPärau khaphu nu, jäga sim abarí Êwandam iek mua jaau chitum, maimua khanjöta sim a mua pärag jaaubarkhiin? ajim anum. ¹⁹ Magnaa ichdëupai, Mug Êwandam iekhan mostaza daudam woun ãbmua ich nemjüir ee jüirjemjöta síerrum. Ichta nemjüir daudam thumaam khüun khäyaujä büruucha khitum. Mamu mag khitumn nem bääau khaphí bääuwia sípü pöm ãdëe dünisiejengui ajim anum. Mag ãdëe dünisiewai nemchaaindamau ag gaai amach didam eupöbaadeejem. Ich agjöta simgui ajim anum Ɂhab mug Êwandam iek mua pärag jaau chitumjä. Müugwaiwe chan khapan khabata Ɂkha durrum; pari mag durrumuata warag nem pöm aaidäbapäawai, õor khapankham khüunau Ɂkhajugui ajim anum.

Levadura dën nem Ɂgkaadam

(Mt 13:33)

²⁰ Maimua deeu ichdëupai amag, ’Pärau khüirjuawai Ɂjäga sim abarí Êwandamau ich iek aaidäpi num, maimua jürr khan düita mua pärag jaaubarkhiin? ajim anum. ²¹ Ich iuu aawai ich iek aaidäpi numu, uui ãbmua arin dürrcha sim ee levadura päitarrjöta síerrumgui ajim anum. Levadura büruu päitarrjä maadëu aaidämam chan ooba aajem; mamu mag simuan arin thum Ɂrpi aaujem. Ich agjöta simgui ajim anum Ɂhab Êwandam iek mug mua jaau chitumjä. Müugwaiwe chan õor pöm mug wëjöm ee agtha pömcha aaidäba sim. Mamu mug atagta durr warpham magwe aaidäbaadee thumaam khüunau ūrab khaba ūrugui ajim anum, ich Jesuucha.

Ugthar maajem khüdan phürkhi khitum aajem

(Mt 7:13-14,21-23)

²² Jesuu ich mag Ėwandam iek jaau n̄rraajeejim aajem phōbörpierr, didam khapan khaba d̄n̄n̄uidam eem magwe ich n̄rrumpierr. Mag mamua warag Jerusalenag maa ajim aajem. ²³ I mag n̄rrum ee ābmua irig, —Señor, ügthar öbērju kh̄unta khapanaacha n̄ wa okhooju kh̄unta khapanaacha n̄wa? ajim anum.

Magbaawai Jesuu irig,²⁴ —Ugthar öbéraagan, puertdidam bürüm khitum ee dubaagpamjöta aajemgui ajim anum. Muan pâragan, mag puertdidam phîrkhî khitum eeta dubju ëkhabat a chirum. Mag atag ñor póm ag ee dubam khösi ajup mamu, mag thunum khüen eem âbjâ pód dubbajugui ajim anum.²⁵ Pârau dubaag ëkhawiajä ya chi dikhe jöoyau phâarbapüim chan, par pârau daaugajärmua, “Señor, maar weeathá” awiajä, jûrr ierrmuia irua pârag, “¿Pâar jamaam khüunauma? Pâar chan mu aiguim khüan khabamgui” aju, warag weeu aubaju aawai.²⁶ Magbaawai pâach weeu aumkhîir, pârau irig magjurau: “Pua maar khaugbata chirú? Maar pa dûi äba thach khoojerr khüan khabahab. Pa khabajieb maar maestro. Pua ante maar phöbör ee Ëwandam i jauba aajeejlieb” aju irig.²⁷ Mamu magbaawai irua ïchab pârag magju: “Ya mua pârag jaaubarm. Mua chan tag pâar khaugbam. Pâach sîi nem khaigbam appai wau wénurraajerr khap, pâadëu warag pâachta mu aigmua chawag èréubaadët” a iekhajugui ajim anum, Ëwandamau pârag.²⁸ Pârau oowai chadcha pâach daaugajärpaï thubagkha naisim oobaawai, pârau icharaucha sereeu öö thunumua, warag gaai machgaupa ihesse aadëphumua, pârau oojugui ajim anum: jöoi Abrán, Isá, Jacob, maimua tag warrgarwe Ëwandam i jaaujerr khüen ich dûi äba i bigaau onee ohoodö nám. Maagwai pâachta khöinaa am mag onee nümjö i dûi wénurraju aajerr khüunta pâran ich mag iseg naisim iekhaugui ajim anum.²⁹ Maigta pâar khîir machag ajugui ajim anum, pâach pód dubba nám daar durripierram khüunpata dub thunum oowia. Maig thunaaju: edau öbeerjem garm khüen, edau duubjem garm khüen maimua deeum durram khüunpa bëemawia Ëwandam dûi äba onee thach khoog ohood aphöbaadëjugui ajim anum.³⁰ Mag Ëwandamau ñor i agkhabaadëm ed ar mag jéb gaai aawai amachta warm khüen khääijä ajapcha nám aajem khüunta khapan khabacha öbérju. Mag khäyau ar chikhamnau serbiibag phëejem khüunta khapanaacha Ëwandam sim aar öbérjugui ajim anum, ich Jesuu.

Jesuu Jerusalén phöbör üapärtarr (Mt 23:37-39)

³¹ Ich mag edcha Ēwandamau Moiseeg ich iek phāpitarr ajapcha uūrkhaajem khūan Jesūs aig bēewi irig,—Rey Erodeeu pū thōopäaig ēkha sim. Pūchta muigmua jöpkhaa igbaad aichējierram anum.

—Erüubaadëwi irig, "Ich iphithur idëu mag sim; mag ed gayan maañ ichiitáa ich mag õor mor ee bën khaigbampa jür wérpnaa ich mag õor monaau chitaju" a jaaubaimat ajim anum, meimeerba. Magnaa ïchab, Ya me phidag öimuu pamam; ³³ mag agtha òba siewai ich mag much phidag öpäibam aarjä ogduba jaaau chitamua Êwandalam i jaaujem khëchmien phöbör ee barjugui ajim anum, Jerusalén. Jäga mag mujä ïchab Êwandalam i jaumieta Jerusalén phöbör chaaur amau me thõobarjugui! ajim anaabá.

³⁴ Maimua Jerusalenpienta warag üapérwia magjim anum: ’iË! ¡Aay, Jerusalenpien! Pāraun chadcha warrgarweta Ëwandamau ich i jaaumkhiiр chogpäi nüm khüunjä kha khöchkhaba, pārau warag mokoujä am bar wai nümuя khëchpäimaajemgui ajim anum. Biek khapan mua pārag jaaujeejim, ãthärr uuirau ich chaaindam thumaa ich ich eegar thea wai juupjemjö, pāar thea wai chitaag. Mamu magtarrjä pāachdëuta büürjä mag khöchkhabajierramgui ajim anum. ³⁵ Jägtarau nau pārau oomaa abarjugui ajim anum. Nau muug chituu awia petaawai Ëwandamau sii di pariim ee wouchnaan phëpuubaajemjöta thëbagkha nüsijugui ajim anum, pāran. Magbarm aigmua chan tag pārau muug oobamgui ajim anum. Pārau muug oojuun, ãba ya pāachdëucha deeu muug urum oowia, “Uuchata Ëwandam, pua puch jürr puch Chaaита maar athee Reikha püibarm” anum aigta pārau deeu muug oojugui ajim anum.

14

Jesuu woun äb kha ööodö khitum monaautarr

¹ Khääi äb fariseonaan eem äb ichab chi pörkha simua Jesús eeurrjim aajem, ich di aar i däi äba thach khoog. Mag ed sii jua üuijem ed arr aawai amachdëun äba irigta eerpapa aajeejim anaabá, eeu dëgölp mag pöd büürjä nem wauju khabam edta büür khäijä jua peerthu nem waubaawai magum gaaimua i imeraa pur awaag. ² Mag am thach khö nüm aig bëewi sëejim aajem ichab, woun äb kha ööodö khitum. ³ Mag oobaawai warag iyuu nümuя Jesuu chi machnaanag jëeunaa ichab chi fariseonaanagjä jëeumamua, —Pārau oowai muug jua üi nüm ed õor mor masim khüun monaauju aai si, wa monaauju aai khaba sëwi? ajim anum.

⁴ Mamu mag amachig Jesuu jëeubarm ür nümjä ni äbmuajä jüü abajierram anaabá. Mag amachig khabamjö warag khüuu abaawai mag chi kha ööodö khitum ich aig thärnaa, i gaai purbaawai monaaupüiwia, irig, —Pu maju aai chirumgui ajim anum. ⁵ Maimua jürr ich düi äba thach khoog aig narr khüunag magjim anum:

—Päär cabaaи khäijä wa päär phak khäijä jëbdeg burrwia pöd ich ap öbërbä sësim oobaawai, jkhaiuta ag bürre mawia ich nemchaaи jëu aubaju khai ajim anum, sii jua üuijem ed awia?

⁶ Mamu ich iek ükhamkhiiр par irua mag jëeу ohookhamjä ni äbmuajä i iek ükhabajim anaabá.

Jua partarr phiesta ee thürkhüuitarr khüun

⁷ Maimua Jesuu oowai, jürram khüunau amachig jauba nüm ee amachdëuta sie ajapcharam jür aunaи nacha ohood aadeewai, chi thürkhüupüiwia bëetarr khüunag magjim anum, am wawimamua:

⁸ —Dëgölp äbmuajä khäijä ich jua pur nüm phiesta ee pääch thür aauwai, oob pääch khürau chan sie ajapcharamta ookhanaa päächta pör garcha jupmiet ajim anum. Magbam eeu mag sie pääch khäyau chi thethem khüun athee wai nüm gaai khäijä pääch jupdukham. ⁹ Mag päächta sie ajapcharam gaai ohoodö nüm aig, chi jua pur chirum wounau bëewi päärag “Phiidutkhabat, muug sie deeum khüun atheeemuu” aicheewai, eeu dëgölp pääch khüir naauwia jürr õor eügarcha khüir naa ohoodö aimadukham ajim anum, tagam khüun dakhüir. ¹⁰ Magju khääi äbmuajä khäijä ich jua pur nüm phiesta ee pääch thür aauwai päächta warm khüun eügarcharam sie gaai jupbat ajim anaabá. Päär mam ohoodö

näm oobaawai, chi juu par chirum wounau pārag, "Keena, jūrr mau na jupbahut" abaawai, chigag chukhu pāachta warm khuen na ohoodö aimaju. ¹¹ Mag, pārag mag chirumun, ar amach thöwia chikham däi athuucha aajem khuenta jūrr mug atag paawai am Ēwandamag chaigpa oo sīsidü aju. Maimua ar mag amach däi athuu näm khuen ichaaurjä magum aba sīi warag serbiibamjö ajerr khuenta jūrr mug atag paawai Ēwandamau warm khuen khäyaujä ärpai apiju ajim aajem.

¹² Maimua ich thach khömkhiiр thärtarrag magjim anäm ich Jesuu: 'Deeu puch phiejäb därrcha wauwia thach khömkhiiр õor thüürwai oob sīi puch khapkhuen appai thärkhuyam ajim anäm, ni puch khodnaan, ni sīi thür khodpaim khuen appaijä thärba, ni sīi phatkhon paraam khuen puch däi äba di dakha naajem khuen appaijä oob thärkhuyam. Pua magum khuenta khirjuvia thärkhueimun, magan amaujä agjö wauwia pu thür athaawai deeu purug phagbarmjöta aju. ¹³ Magju khääi puch phiejäb pöm waupäiwia thach khoog õor thüürwai dau aphuum khueundamta thärba ajim anäm: ar bü bisi wa juadam khäijä bisi khithéem khuen, ar khu thüuba thüuba khithéem khuen, wa ar dau khisu khithéem khuen khäijä. ¹⁴ Pua mag khithéem khuen düita magmuun, amau chadcha pu däi pöd agjö abaju, mamu magtarr paar Ēwandamauta jūrr pu onee apiju. Ar i iek ükha durrumua khëchtarr khuen deeu iiu phiidü näm jaar, magtarr jūrran ichdëuta purug phagjugui a jaaumajim aajem.

*Ēwandam düicha thach khö sim wounan chadcha onee aju
(Mt 22:1-10)*

¹⁵ Mag Jesūs iyuu sim ūrwia, äb i däi äba thach khö sīerrau irig, — Ügthar pawiajä ich mug cha maach nämjö Ēwandam düicha thach khö sim wounan chadcha i onee ajugui ajim anäm.

¹⁶ Ichig magbaawai jūrr Jesuu irig, —Mua purug nem īghakhimgui ajim anäm. Magnaa, Jöoi äb sīejim aajemgui ajim anäm. Mag jöoirau õor khapankham khuenag jaau wai sīejim aajem, ichdëu phiejäb pöm waubapäaiwai makhusun thum ich aig thach khoon bëemkhiiр. ¹⁷ Maimua chadcha phiejäb wauwia, ya thach khöju ed aadeewai, chi patron jöoirau ich chog püijim aajem, ich däi iekhatarr khuen aar jaaubaimaawai thach khoon bëemamkhiiр. ¹⁸ Maimua mawia, chi chogau jajawagmampierr bëemaugau, jūrr pogkha jaaumaajeejim aajem, chi bëeju arr khuenau. Nacha jaauwimatarr aiguimua magjim anäm: "Chaig ewaa jēb pēr autarr oon maju chiraawai mu pöd mabam; idëu ēudeem athee khëtarrau" ajim anäm. ¹⁹ Maimua äbakhai aar jaaubaimaawai maguajä agjö, "Mu pöd mabam, phak emkhooin diez eeu pérkha autarr phidag ee wai jëraan phë arrju aawai. Jägba akhiin chadau mu makhamgui" ajim anäm. ²⁰ Ich mag jajawagmamua ēudeecharam aar jaaubaimaawai magua paawai magjim anäm: "Mu maju ajielb mamu, mu chüüi däi ewaa pa chiraawai pöd mabajugui" ajim anäm. ²¹ Magbaawai mag chi iek jaau chitarr woun deeu ich appai bëewi ichig warm khuenau jaaumarrijoö jūrr ich patronag jaauchëjim aajem. Mag ūrbaawai jöoi khiiр machag thünämuua magjim aajem, ich chogag: "Petá" ajim anäm, "deeu. Maimua jöpkhar jūrr kaaijä ee ar dau aphuum khithéem khuen phë aipidü ajim anäm: ar bü bisi wa juadam khäijä bisi khithéem khuen, khu thüuba thüuba khithéem khuen, maimua ar dau khisu khithéem khuenpa." ²² Mag jaaubaawai chi chogau mawia, ichdëu jaaupüitarrjö awia, deeu barchëwia magjim aajem, ich

patronag: "Mua thum pachdeu jaautarrjo abarm. Mamu magmja agtha ðor khapaana därr aju simgui" ajim anum. ²³ Magbaawai ich jöoirau deeu magjim anum, ich chogag: "Jürr phöbör igaau mawia parhooba ar ich jäg dau aphuu khithëem khuun thum pachdeu oomam phë aipidú" ajim anum, "warre ðrau di dürrkhaba sïwaag. Pach iek ükhaba abaawai amag thum ajapha jaaumamua ichiita mua am mach däi thach khömkhiirta thäirkhuu chirum abá" ajim anum. ²⁴ Ya maadeu khaphu num, ar nacha thärwia bëeba arr khuunau chan amau büürjä mu thach isïebajgui ajim anum, chi nacha thärttarr khuun igwia.

*Dich nem thum isegba num chan pöd Jesús khapeen aju khaba num
(Mt 10:37-38)*

²⁵ Mag Jesús mam däi i ðudee ðor pöoma wëtmajim aajem. Mag ich ðudee wëtum khuunag magjim anum:

²⁶ —Äbmua khäijä mu däi ogduba närraju khüirju simta khüchcpaijä ich dënnaan kha ogdumapha wa ich uui, ich chaain, ich khodnaan khäijä ogdumaphanaa ich dau aphuu aju khäijä khüirju sim chan, pöd mu däi khapeer khaju khaba simgui ajim anum. ²⁷ Ar chi mu däi närram khösi simuan warre ich phithurg au närrajujä khaphu aju aai simgui ajim anum, mu gaaimua chikhamnau ich thöoju khaphu awiajä ich mag mu bü ogduba närraju aawai. Mag ðwatbaju chan, parta ideu khös mu däi närram ajugui ajim anum.

²⁸ Magnaa amag, 'Chijäg wounauta ich di ðewaagpaawai nacha khüirju sii abaju khai ajim anum, khan nemta phë auju, khachpai igju, wa phatkhon khäijä dürr khaba abaawai pöd nem igju thum phë aubaju khäijä khap aag? ²⁹ Magjä khüirjubanaa, eeu dëgölp di ðeju aadëwia, dibü appai khäijä jukha siuwia, pöd ðu auba ich mag werba sluukhiin, bigaum khuunau ich khüircha khäijä i wauwia irig, ³⁰ "Mug wounaun par di ðu aubajuuta sii dibü appai jäg ideu khös jukhabaadëjim" ajugui ajim anum. Ich jäg di ðewaagpaawai khüirjuajemjöta khüirjuju aai simgui ajim anum mu däi närraagjä, dich dau aphuu aju khaphu simjä magm igba warag magm ðwat närraag.

³¹ Magnaa deeum ejemplu igwia, 'Wa magbam khai, ðkhanim reita deeum agjö ichjö reikha sim däi juurhi ee ich werbuan maju nawe khüirju sii abaju khai ajim anum, ajap khap aag? Irua khaphu simgui ajim anum, warmua soldaaun khapanag veinte mil wai siewai ichdeu diez milpai wai sim. Mag juurhi ee maju nawe, ðirua khüirju aubaju khai, mag ich soldaaun magcha khapan khaba durrum däi warm khuun khapan thunum aar werbuan petaawai ichdeu pödbaju? ³² Irua mag khüirjuman, agtha warm däi theuju nawe, warp nuewe khaug aujugui ajim anum, ichdeu pödbaju. Magbaawai irua ich soldaaun warm khuun aar chogpäiju, makhuunau chaigpabaimaaawai werbuju arrjä werbuba warag khöinaa nuisieg. ³³ Ich agjöta aajemgui ajim anum ðchab mu däi khapeerkhaagjä. Muta nacha pärau ürcha khösinaa mug jëb gaaim nem päachdeu khösim thum isegbam chan, pöd mu khapeen aju khaba num ajim anaabä.

*Thakhaar nakha aadëkhiin ðkhanthee serbiiju?
(Mt 5:13; Mr 9:50)*

³⁴ Mag amach nem isegmapham khuun igwi iekhakhagmamua ðchab, 'Thakharan chadcha nem ajaphamugui ajim anum; mamu mag sim

nakha aadékhiiin, ḡkhanthee serbiju? Pöd bürjä agua nem phöju khaba, 35 ni jēb phaichichag däi waaurëunaa nemjir bë khuagjä serbiiba sisiжу. Mag serbiiba sisiewai sii barpüijugui ajim anaabá. Ich jāgaugui ajim anum īchab ar mu iek ükhamaaugau amach nem khōchag thum isegba num khuuñjä. Keena, jüg ürueunaa cha mua jaau chirum ajapha ūrbat a jaicumajim aajem, ich Jesuu.

15

*Oveja okhootarr nem īgkhaa
(Mt 18:10-14)*

¹ Biek äb Jesuu jāga Ņwandamau ñor peerduajë a jaau sim aig, gobiernoog dëbpaar paar nüm jëejem khuuñ khapan bëe thunaajim aajem, chi pekau dapnaanpa, i iek ūraan. ² Magbaawai chi ajapha Ņwandamau Moiseeg iek phäpitarr uirkhaajem khuuñ, maimua ag iek jawaag athee chi machnaan düümua Jesū igwia, —I dën mug wounau chan pekau pöm sisiđum khuuñ awiajä isegba ich jäg warag am däi thach khö nuorraajem anaajim aajem.

³ Magbaawai ichdëu am mag iekha nüm ūrwia, mug nem īgkhaadam jaicumamua amag magjim aajem:

⁴ —Khanim nemjö mug nüm aig äbmua cien ovejas wai sim, maimua äb okhoobaadeewai, ḡkhaiuta tagam khuuñ dö wajaug ee phëpawia mag okhoo khitumdam juraan mabaju khai? ajim anum. Keen, par maadëu dich nemchaai aawai baaubam aigjä ookha khitum abarju. ⁵ Maimua mag baau athaawai, ḡkhaiuta sii onegau dich nemchaaidam ud aibëebaju khai? ajim anum. ⁶ Maimua di aig pachëwiajä, ḡkhaiuta ich khapkhuun däi ich di dakha naajem khuuñpa thürkhanaa, “Keen, mu onee chirum, much oveja okhootarrdam oo athaawai” abaju khai? ⁷ Keena, ich jägta aajemgui ajim anum īchab ügtharjä: Ar ñor khapan amach ajaug thöwia Ņwandam däicha wénurrum aajem khuuñ gaaimua onee aju khäyau, pekau pömkham khuuñ eem äb khäijä ich khaibag isegwia Ņwandam ich thäär ee atham ed ügtharmpeenjä onee aphöbaadeejemgui ajim anum īchab.

Phatkhon okhootarr nem īgkhaa

⁸ Maimua īchab mug jaaujim aajem: ’Khanim nemjö uu äb simua phatkhon chi dau dai appai diez wai sim, maimua mag eem äb khäijä okhoobaadeewai, ḡchijäg uuirauta bürjä ich phatkhon jürba ich mag siuju khai? Par jagan irua ag bürre lámpara paanaa, dijä thüpawia, nem puaba jür sii awia, baau athajugui ajim anum. ⁹ Maimua mag baau athaawai, ḡchijäg uuirauta ich khapeen ich di dakha naajem khuuñ thürkha auwia, “Keena, īsin muun onee um, much phatkondam okhoo wai uarr baau athaawai” abaju khai? ajim anum. ¹⁰ Magnaa ich Jesupai, Ich jägta ügtharjä īchab Ņwandam chognaan onee aphöbaadeejemgui ajim anum, ar woun äb khäijä ich khaibag isegwia khüirjug ajapham jürwia Ņwandam ich thäär ee atham ed.

Ēwan phatkhon är gastaa nuurrum athurtarr ag nem īgkhaa

¹¹ Maimua jaga Ņwandamau ñrau ich iigwai isegba aajem khap amkhiiř, Jesuu mag ich aig bëetarr khuuñag mug nem īgkhaajä īgkhajim aajem īchab:

—Woun jöoi äb simua chaain numí wai sijem aajem, emkhooin apha.

¹² Khäai äb chi iewaa chi īudeemua ich ayag, “Tata, pu meeabaadeewai

marau jääju nem warre magan märag mäch juu ee dee chirbá” ajim anum. Magbaawai jöoirau chadcha amag jigbaadëjim aajem, amachpierr. ¹³ Mag deetarr khur khääi khpancha khaba nüm ee, ichig nem deetarr thum pérkhüüpüiwia ag phatkhon däi warre warp petajim aajem, deeum durr. Mamu mam pawia nem oobam gaai ichdëu gastaam aig phatkhon är gastaas sëejmajim aajem. ¹⁴ Maimua mag phatkhon nem parhoobam gaai werba sii awia thum öbapüim ee īchab jäädu theega burrijim aajem, i sim durr. Maimua magbaadëm däi ya īchab jäsogau mas aadëjim aajem. ¹⁵ Jäsogau ich magbaadeewai woun äb sïerr aar mawia parhoobam phidagdam khääjä ichig deemkhüir jëeuwimajim anum. Magbaa magua irig jaaupüijim aajem, khüsnaan thüamkhüir. ¹⁶ Mag chadcha mawia khüsnaan thua oo chirumua jääsooga aawai chi khüsnaanag phathau deechë nüm eemta däi khöm iigjeejim anum, chi khüsnaanau khö nüm däi äba, bür khääjä jääd thoo awaag. Mamu magumjä äbmuajä irig “Ya magan khöjuma” aba aajeejim anum. ¹⁷ Khääjä äb mag oo chiruu awia thumaa khüirjumamua ich wir aigpai magjim anum: “!E! Mu aai di aar i piyonnaan bürjä khöju athee augchëba biwaa thünüm ee, mächta mäch khüir lökgau jäädaúa muig mu thoo warrumgui” ajim anum. ¹⁸ “Mag chirabnaa mu majugui” ajim anum “mäch aai aar. Maimua barimawia mua irig ‘Tata, chadcha mua Œwandam dakhüir pekau wauwia pu däijä khaigba abarm’ aimaju. ¹⁹ ‘Mag gaaimua warramjö pua märag puch chaai aju khaba sim. Märag iewaa aju khäyau sii märag puch piyón abä; mu pu athee ich mag phidkha chitaju’ a iekhaimaju’ khüirju athajim anum.

²⁰ ‘Mag ich appai iyuu oo siewia baubaadeeu chadcha ich aai aar petajim aajem. Mag mamua agtha di warphaa sïwe chi ayau oo athajim anum, i chaaita dau aphuu ur khitum. Magbaawai jöoi thärau äwatbajim aajem. Mag warag khaphig mawia ich chaai ö phüur jöinää khüir üu aujim aajem. ²¹ Magbaawai chi chaairau ich ayag, “Tata, chadcha mua Œwandam dakhüir pekau wauwia pu däijä khaigba abarmgui ajim anum. Mag gaaimua warramjö pua märag puch chaai aju khaba chirum” ajim aajem ich ayag. ²² Mamu chi ayau dau aug khaugwia, magumjä igba, warag degag arrwia ich chognaanag, “Mu chaai athee khajüa chi ajapcharam järwia jüapi sïubat” ajim anum. “Maimua īchab sorrtikjä jüapinaa zapatjä chi ajapham jüapibapüit. ²³ Magwia phakdam chi ötpaam authurwia thooobapüit” ajim anum, “maach thum äba onee khö nümua phiesta wawaag. ²⁴ Pärau oo naüngui ajim anum, mu chaai chi meem arrta deeu iiubarmjö abarm; bëebajupii narrta deeu barbaichëm” ajim anum. Mag, chadcha phiesta waujim aajem.

²⁵ ‘Mamu maagwai ich jöoi iewaa chi naam, phidag ee sëejim aajem. Maimua bëewia di dakha panaa ūr uraa aawai sii karris phophookham däi tamburipa bubujukham gaai jemkha khodthünüm khaug athajim anum. ²⁶ Mag ūrbaawai ich aai chog äb thärnaa, “¿Khan gaaimua agá eeupemjö mag thünarram?” a jëeuojim aajem. ²⁷ Magbaa chi chogau “Pu eeumta bëejimgui” ajim anum. “Mag üu barbaicheewaita pu ayau phakdam chi sebaam wai narr thooopibajieb” ajim anum “phiesta wawaag.” ²⁸ Mamu ichig mag jaaubaawai warag meeukhawia dubmapha daaugajärpai sësijim aajem. Magbaawai öberchëwia chi ayau ithüu ich iewaaag, “Dubtarrau iewaa” ajim anum. ²⁹ Mamu ichig magbaawai warag ich ayag, “Pudë ūrbá tata” ajim anum. “Mäch erraawe bürjä pu aigmua

ogduba, p^u phidag ee m^u phidkha chitaajem; pua nem jajaaukham ichaauraapaijā iekhaba chitamgui” ajim anum. “Mamu magumjā bürjā pua m^ur^ug chib chaaidam khāijā deeba aajem, m^uach khapeen d^ui onee khömkhūrjā.” ³⁰ Mag khāyau sīi jāg p^uch phatkhon arrwia parhoob kachaloonaas ^uin d^uipa ār gastaap^uithurtarr barbaicheewain chadau, pua phak chi sebaampa thōo chirabma” ajim anum, “i khömkhūr.” ³¹ Magbaa jōoirau jūrr ich iewaag magjim aajem: “Mamu pua khaph^u chirabá” ajim anum, “chadcha p^uchta m^u aigmua ogduba khitaajeewai m^u nem mag th^un^um thum p^uch dēn appai th^un^um. ³² Mamu pua oo chirumgui” ajim anum, “p^u eeuu chi meem arrta phiid^uwi pierrumjō abarm; maach aigmua mawia tag bēebajupi narrta, ista deeu pierrumgui” ajim anum. “Magua īs chadcha maadēu mugju aai naabahab ajim anum, i bēetarr gaaimua onee aag.”

16

Woun āb ich khūrjug khaugau khapkhan baautarr

¹ Maimua Jesuu īchab mug nem īgkhaadam īghajim aajem, ich d^ui ogduba wēn^urraajerr kh^uunag:

—Āb rik s^uejim aajem. Mamu ichdēu ich nem khaugba, deeumugta ich nem thum jaaau wai s^uejim aajem, magugta ich dēnjo amkhūr. Mamu khāai āb chi morkh^uuu ūurwai i nem aair aba parhooba sīi ichdēu ampierrta wau sim a ūrbaawai, ² thūrpūiwia irig magjim anum: “*¿Khan ajaugta mua ūurwai mag pua bürjā m^u nem aair aba chirum anāma?*” M^u iekhau nauwe jōpkhaa p^uchdēu nem waaujem thum phākhanaa m^ur^ug oopibá” ajim anum, “mua khap aag. Mag oopiwiwarre p^udēu sīubaad, tag mua p^u igbam” ajim anum ich khūrcha. ³ Magbaawai chi rik nem th^ua chirarr wounau khūrju sīi awia, ich ödegpai, “*¿Nau m^u jāga ajuutaa mugbaadēma?*” ajim anum, “mug m^u patronaujā m^u j^urbaadēm. Sirph^ug ee thuthui d^ui phidkhaju serbiiba chirum. Parhooba sīi atcha kaijā ee nem jēeu chitaagjā khaba chirum” ajim anum ichdēupai ichig. ⁴ Maimua ich ödegpai, “Āa, ya mua khūrju atham” ajim anum, “jāga aju m^uch m^uigmua j^urbapāawai òrau amach deg m^uch öbeerpmkhūr.” ⁵ Mag khūrju auwia chadcha ich patronag dēbpaa narr kh^uan āabdō thārnnaa amag jēeu oomajim aajem. Nacharamug, “*¿Pua maach patronag kharr paraa chirá?*” ajim anum. ⁶ Magbaawai warmua, “Muan irig cien latas de aceite paraa chirumgui” ajim anum. Ichig mag jaaubaawai, “Chadcha pua mag aujim; cha sim ag ēsap” ajim anum. “Mamu th^urrēup^uiwia magan jūrr jōpkharraa cincuenta lataspai phā sīubá; mua p^urug jārrpai jēeukhim” ajim anum. ⁷ Maimua ābakhai paar sierrajā agjō, “*¿Puajā kharr maach patronag paar chirá?*” ajim anum. Magbaawai chi dēbpaa paraa chirarrou, “Mua irig trescientos sacos de arroz paar chirum” ajim anum. Magbaawai chi khap aag jēeu sīerrau, “Chadcha pua mag aujimkē” ajim anum. “Cha sim ag ēsap” ajim anum. “Mamu th^urrēup^uiwia jūrr doscientos cincuenta sacospai phā sīubá” ajim anum. ⁸ Magbarm khaug athaawai chi patrón jōoirau ich nem aair aba arr woun igwia ich ödegpai, “Jōo, wounan chadcha khūrjug khaph^uta chiruma” ajim anum.

Maimua jūrr ich iek ūr narr kh^uunagta magjim aajem, ich Jesuu: ‘Chadcha ēwandam iek ükhamaaugau amach khōchagpierr wēn^urraajem kh^uunta ēwandam iek ajapha ükha khithēem kh^uan khāyaujā khūr ubucha

Sierrjëemgui ajim anum, amach gar õor thereu awaag. ⁹ Päädë ūrbat. Phatkhanan chadcha nem parhoobam wau nümuua ganwia nem khaigbam atheejä iijjem. Mag sieb mamu, pääch phatkhon aauwai õordam däi nem ajapha wau nümuata am däi khapeen khabat ajim anum. Maagwai pääch meebarmed mag jëb gayam nem tag igba aadeewai jürr ügtharjä makhuun düita naisiju, Ėwandamau pääch udraa öbeerpibaawai. ¹⁰ Woun äbmua nemdam bürüm awia khäijä ajapha uerkha simun, magan nem därrüm awiajä ich mag ajapha irua wai nürraju. Mamu nem bürüm awia agug oomaphamjö warag udraa ärpi simun, magan nem därrüm charä sii ärpjugui ajim anum. ¹¹ Mag jëb gaai Ėwandamau päächig nem deetarrdampaijä ajapha uerkhaa meraa nümen, üjäga ich aram nem ajapchararam irua päärag deebarju? Deebamgui ajim anum. ¹² Chikham nemjä pärav ajapha uerkhaba nüm chan, ükhaiu päärag ökhar nem jüapiju arr khäijä jüapibarju? Jüapibamgui ajim anum. ¹³ Ni äbmuajä pöd patronnaan numiim khüen chogkhaju khaba simgui ajim anum. Patronnaan numi akhiin, iwiir äbpaita ürcha kha khösi aju. Ich agjöta simgui ajim anum üchab Ėwandam düijä. Pöd pärav Ėwandam khirag wärpanaa phatkhonagjä wärpa aju khaba nüm. Pär magta nüm chan pöd Ėwandam ipierra khaba nümgui ajim anum.

¹⁴ Mamu üchab aig fariseonaan phatkhon athee bie khithëem khüunaupa chi Jesuu iekhamam ür narr aawai warag i wau iekha naajim aajem. ¹⁵ Magbaawai Jesuu amag iekhamamua, —Päran, päächta ürcha phatkhon wai nüm awia Ėwandam dau najä üucha nüm aajeebma; mamu chadcha Ėwandamauta pärar thäar khaphu simgui ajim anum. Mag jëb gayam khüunaun phatkhorta nem thum mag jëb gaai thünüm khäyau ajapcha sim awia agugta ee aajerram. Amag mag nem wajaug sieb mamu, agua nem khaigba waauwaita sii ödömie sérkha thünümjö Ėwandamau khöchkhaba aajemgui ajim anum.

Warrgarm ley ich mag sierrum

¹⁶ Mag nem jajawagmamua üchab ich iek ür narr khüenag Jesuu magjim aajem: 'Juan õor pör choomieu Ėwandam i jaauju naweran pärav Moiseeu iek phä püatarr düi Ėwandam i jaaujenau ësap phättarrpai wai naajimgui ajim anum, ag gaai jaau sim ipierr wénurraag. Mamu Juanau iek iiur Ėwandam aar öbeerpiejemta wai bëejimgui ajim anum, chi wajapchararam. Mag jaauchötarr aigmua atag mag Ėwandamta chi Pörkhaimuu sim khaug athampierr, ista õor pöm i ipierraam ig nüm, chadcha amach Pörkhabaadeewai i däi naam khöchgau. ¹⁷ Mag iek iiur wai naab mamu, jöoingar Ėwandamau Moiseeg ich iek phäpitarran ich warr sijerr agtha ich mag serbii sierrumgui ajim anum. Mag durru thum edjäpa chugpawiajä jöoingarwe phä püatarr iek chan büdam äbjä okhoobamgui ajim anum.

¹⁸ Magua üsjä warrgarmjö dich ühi isegwia deeum ühi aumun pekauta wau simgui ajim anum; wa deeumua ühi püatarr khäijä aumun magan agjö pekauta wau simgui ajim anum.

Woun äb aphuu khitarr rik däi

¹⁹ Maimua üchab mag nem ügkhaadam jaaujim aajem Jesuu: 'Woun äb sijim aajem, rik. Maan sii khajüa parhëpagkham apphata jüajeejim aajem. Maimua mag nüm däi ed eepierr sii nemkhoo jaramjöta thachjä wau khoojeejim aajem. ²⁰ Mamu üchab woundam aphuu khitum Lázaro

a thür sim sīejim aajem, sīi phē kha dodoso khitum. Mag khitumun sīi chi rik puertdi bigaau ðor bū eeta oo khēraajeejim anum. ²¹ Mag khērumun jāsogau chi rik thach khō sim mes eegar pan perasdam khūimam khōm khōchag khērum ee, saakienauta i phēdau sēcheejeejim aajem. ²² Mag khituu awia chi aphuu khitarrdam meejim aajem. Mag meeabaadeewai Ēwandam chognaan bēewia sīi i akhaardam ügthar Abrán sim aar arrjierram aajem. Mag khur chi rikjā ïchab meeabaadeewai bēp sīuwia khīmie durrta öbērjim aajem. ²³ Maimua ya khīmie durrpanaa maach gaai machag ãwatbajujō thēnūmuu ügthaag oowai dau warpha Lazarota Abrán bigaau khōinaa pāar sim oo athajim anum, chi rik arrau. ²⁴ Magbaawai mammua thet, “Jöoi Abrán, mū ap chitum mū dau aug khaugbāa” ajim anum. “Lázaro jīgpirdam gaaipai khāijā dōdamau omnaa mū aar pūibapūui. Ya mūn ö jūumaam. Öt khierr pechag mag thēnūmjā mua ãwatbajujöta thēnūmgui” ajim anum ääakhamua. ²⁵ Mamū magbaawai jöoi Abranau irig magjim anum warag: “Khīr eyaa ajuma” ajim anum, “puch monakha aawai nem khīr thum paraanaa būurjā augchēba chitarr. Maagwai Lázaro būurjā magum chukhu i dau aphuu khamor masi khērumjā pua irig ooba aajeejim. Mamū is muig i khōinaa bibigag chukhu chirum. Jāigta khīrjujuma ajim anum, jāgwia jūrr is pū idawaa chiru, öt khierr pechag ee. ²⁶ Pua mag chirab mamū, pū aar pōd mua Lázaro pūibamgui ajim anum. Magnaa maach jārr mug dō khōrg sīi jēb ithurm jaaba wējōmjö sim ee ñjāga i maju? Jammuajā pōd bēju khaba, ni maumuajā pōd maju khabamgui” ajim anum jöoi Abranau. ²⁷ Magbaawai chi rik arrau warag chaigpa khitumua jöoi Abranag, “Magan jūrr mū aai di aarta i chogbapūi” ajim anum, ²⁸ “mū khod äbam khūn cinco phē wai chirum aar, mū mug chirum jaaubaimaawai amach khaibag isegwia khīrjug ajapham aumkhīr, magbaawai am meem edjā mūjō mugum aar gaai machag ãwataan bēem ugua” ajim anum, chi rik arrau. ²⁹ Magbaawai Abranau irig, “Mamū amau Ēwandam iek wai naabahab, Moiseeu chi Ēwandam i jaauumien däimua phā pūatarr. Amau mag gaai jaau sīsidumta ipierra aju aai naabahab” ajim anum, “pū sim aar wētmapha nūmūn.” ³⁰ Magbaawai chi khīmie durr simua magjim anum: “Üü, mag khabam jöoi Abrán. Sīi phā sim gaaipai chan amau ükhabam. Mamū äb meetarrta deeu am aar öbērimawia amag jaauwimakhiin chadau, warre amau amach khaibag isegjurau” ajim anum. ³¹ Magbaawai Abranau irig magjim aajem: “Mamū amau mag Ēwandam iek chi phām wai nūm gaai jaau sim ükhaba nūm chan, magan äb meewia deeu iiu phiiduwia amag jawaan makhiinjā, amau ükhabajgui” ajim aajem, chi rik arrag.

17

Jāga anū Ēwandamau chikham khaibag ee mapi nūm khūn dāi?
(Mt 18:6-7,21-22; Mr 9:42)

¹ Jesuu magjim aajem ich dāi wēn̄rraajerr khūnag:

—Mug jēb gaai ichiita ich jāg ðor pekau waupiejem nem paraa aju, mamū jē, apkhit! ajim anum, chi magum nem paraa sim woun. ² Irua magum gaaimua chi mū iek ükha khērumta pekau ee burrpimun, ichta Ēwandam dāi iekkhōr pöoma sīsiju. Mamū mag Ēwandam dāita iekkhōr paarpaju khāai ichdēupai ich ö gaai mokpör pömkham jūnaa phūas ee baudukhiin üucha ajugui ajim anum Jesuu.

¿Jāga dich khapeen perdonaa n̄?

³ Maimua īchab, 'Pārag jaaukhim, khaphu abat ajim anum, ich Jesuupai. Pāachjö mu iek ükha num khūunau khāijā pāach dūi khaigba abaawai warag dūi agjō aju khāyau sī am wawibat ajim anum. Maimua amachdēu mag pāach dūi khaigba abarm khaug auwia pāachig "Mu perdonaabá" aawai, am perdonaaawia oob tag būurjā magum iek igmiet ajim anum.
⁴ Ābam edpai khāijā biek khapan pāach dūi khaigba awia, "Kakē mu perdonaabá, mua tag jāgbaju" a khurrkhakha awia khāijā, ich agpierr i perdonaaabat ajim anum, tag magum iek būurjā igba.

Ēwandam pāach dūi sim a khūirjunaata nem waukhiin

⁵ Mag dich khapeen perdonaaapi jaaubarm phithuurga sim khūirjuna, jūrr ich Jesuu chi doce jūr autarr khūun garmua irig magjierram aajem:
—Señor, Ēwandamau marag khūirjug deebam chan pōd marau maach khapeen perdonaaabaju. Marag juapá deebá ajierram anum, mag pachdēu jaau simjō aag.

⁶ Magbaawai maach Pör Jesuu magjim aajem amag:

—Pārau khūirjuawai chadcha Ēwandam jua theeg sim khaphuanaa pāachdēu nem mag abarmjō apiju khūirjunaata nem waukhiin, Ēwandam athee chan phithurm nem chukhu aajeewai, chadcha pāachdēu jajaaukhampierr ich mag pāachdēu jaau nūmjō ajugui ajim anum. Pāar khūirjug oojem anaa chi pōmag mostaza daudam ar maach dau ee paba khitaajemjō khāijā khitakhiin, ar pabü pōm simug wounagamjō, "Jāigmua mawia jūrr achum phūas ee dūnubaimā" abaawai, chadcha pāar ipierraaj ajugui ajim aajem.

Ēwandam chogkha simua ¿jāga aju aai sī?

⁷ Mag jaaumamua īchab magjim aajem: 'Khaíuta ich chog phidkha sī awia barbaicheewai ithū irig, "Ar p̄t athee ya thach mes gaai thōi khērūm khōbá" aju khai? ⁸ Mag chan ni ābmuajā iekhabamgui ajim anum. Jāan magju khāai warag, "Jōpkhaa phiejāb wauwia mu jāogbá, maimua murua nem ig chirūm thum phēdeebá; puchin nau mu khō dichtarr khur ēudeechata khōju" a iekhaju. ⁹ Pārau oowai ābmua ich chognaanau ich ipierraaj nem wau nūm paar "Uu ajim" aajē? Uu ajim chan abam, ich phidag ichdēu nem wauju atarrta wau siewai. Irig jaauba akhiinjā ichiita irua waub khaba waujugui ajim anum. ¹⁰ Ich agjōraugui ajim anum pāarjā īchab: ya Ēwandamau pāachig nem jaautarr thum wau öbaadeewai sī warag, "Maachin Ēwandam chognaanpai; ichdēu maachig jaautarrpierrpai waubapūim" abat a jaaumajim aajem.

Diez kokobé bēnēu bar khithēe arr khūun

¹¹ Mag jaau siewia, warag Jerusalenag mamua didichagmajim aajem, Samaria durr Galilea durr dūi āba thēu nūm jārr khēdau ma sim ee. ¹² Mag mamua phöbördam pōm khaba khitūm ee dubbaimaawai i khūirphee òor diez kokobé bēnēu bar khithēem öberdētkhachējim aajem. ¹³ Mag öberdētkhachēwia warppaimua irig ääakhamua, —Maestro Jesús, maar apdurrum maar dau aug khaugbahur aajeejim anum.

¹⁴ Ichig dau aphū mag durrum oobaawai amag, —Jerusalenag èréuwia Aai i jēeujem deg phadnaanag pāach kha theerhüchpibat ajim anum.

Amachig magbaa chadcha i ipierr èréubaadējim aajem. Mag wētumua agtha barba num ee, amach mor oowai kha ajapha magum bēn chukhu

narrjö naajim anaabá. 15 Amach mag oobaawai, ãbmua deeu ewag khaphig urumua onee, “Ēwandam, īsin chadau puan m̄ d̄ui üuta abarm; pujojua theegkham chan mug jēb gaai chukhum” a ijējēbag bēejim aajem, ich appai.

16 Mag bēewi Jesús bükħarr phōbkha jēbjā gaai dagau d̄urnaa, “Ūu ajim” ajim aajem irig, ich monaautarr paar. Chi mag Jesuug ūu ajim aan bēetarr, Samariapierr ajim aajem.

17 Magbaawai Jesuu magug, —¿Pāar chi monaautarr kh̄un diez naabajī? ¿Jam n̄ema ajim an̄um tagam kh̄un nueve? 18 Amach monaautarr paar Ēwandamag “Ūu ajim” aju chukhu arrjö, ãba p̄u appaita deeu khitaichēbma ajim an̄um, deuem durramkha chir̄mta.

19 Maimua ichdēupai mag chi kokobé bēnēu bar khitarrag, —Phiid̄wia petā ajim an̄um. Mua jaautarr ipierr p̄ach ödegpai, “Chadcha i ipierraam am̄an m̄ monaauju” a kh̄irjutarr gaaimua, ūu p̄u peerd̄wia monaaujā monaau chirsim ajim aajem irig.

Deeu Jesús mug jēb gaai d̄unħħubaichēm ed Ɂjāga aju khai?

(Mt 24:23-28,36-41)

20 Khāai ãb chi ajapha Moiseeu Ēwandam iek phā p̄uatarr ḥarkhaajem kh̄unau Jesuug, —¿Jāagwaichata mug jēb gaai Ēwandam maach Pörkha s̄leichējuwa? ajierram aajem irig.

Magbaa Jesuu amag magjim aajem: —Ēwandam ichta chi Pörkha s̄leichēju chan oob dau daauta bēju amiet. 21 Mua nem wau chir̄um gaaimua pārau khaphu aju aai n̄um, Ēwandam ya pāach ee sim; magua irua ich jua oopi simgui ajim anaabá, chadcha ichta thum ich iek ükha n̄um kh̄un Pörkha s̄leichēm khap amkhīir. Maagwai ūrāu m̄ugwaiwe chan, “Mugá, ar n̄arrá,” wa “Achum ar s̄í” abajugui ajim an̄um.

22 Makħaħnag mag jaauwi jūrr ich d̄ui ogħuba wēnħrraajerr kh̄unagta magjim aajem:

—Mug atag pāach appai wēnħrrum aig, pārau m̄ach chi Emkhooi Iewaa kh̄irjuwia khāaidam ābpai khāijā ūmaai deeu m̄ d̄ui wēnħrram khōsi aju. Mamu pōd mag wēnħrrabajugui ajim an̄um. 23 Mug atag ūrāu pāachig, “Mugá, ar n̄arrá, ya bēejimwai,” wa magbam khai “Achum sim” aawai, oob ükhawia aar oon wētmiet ajim aajem. Magua pāachig nem jaauwaijā oob am iek ükhamiet. 24 M̄ach chi Emkhooi Iewaa bēewain, thumaam kh̄unauta m̄ oojugui ajim an̄um, ich jāg pagħt̄hem dau ph̄er jēer athaawai edjā thum arar athaajemjō. Magua ūrāu mag pāachig ya m̄ barbaichēm a jaauwaijā oob ükhamiet ajim an̄um. 25 Mamu magju nawe ichiita m̄ dau aphu aju aai chir̄umgui ajim an̄um, ūrāu mug thunum kh̄un jua ee, amachdēuta m̄ kha isée wai wēnħrraawai. 26 Mag mug atag m̄ach chi Emkhooi Iewaa deeu bēju gayaa paawai, jōoingar jōoi Noé khakhitarr jaar ūrāu dōðau öppāiwai amachdēu ampierr thħnaajerrjōta thħnaajugui ajim an̄um īchab. 27 Mag jōoi Noé sim jaar ūrāu amach okhoojujā kh̄irjuba, s̄i phiesta waunaa, thach khōwia, dōðōjō dōju, maimua jua p̄urjuuta kh̄irju naajim. Am mag thunum ee, jōoi Noeeu ichig Ēwandamau barco pōm waupi jaautarrjō chadcha wau auwia ag ee dubjim. Mag dubbaadeewi dōð pōm bēewia s̄i ūrāu pōm ödubjim anaabá. 28 Maimua jōoi Lod khachitarr Sodoma phōbör ee s̄iejee waim jaarjā ich agjōta thħnaajim īchab. Am kh̄irjungan, ãba thach khōju, dōðōjō dōju, amachdēu nem khōsimpierr aunaaj jūrr amach garmua pērju, nem

jīirju maimua di ëujupai ajim. Mamu mag numjā Ņwandam gaai khirjuu chan aba aajeejim.²⁹ Mamu am mag thnum ee, jöoi Lod Sodoma phöbör eemua öberbaadeewai ich Ņwandamau edjā eemua ötdau khir khaipijim. Mag ötdau khirta noseg che thnumjö khai thnuisimua õor thumaa phaa khechpüijim.³⁰ Jäg amachdeu Ņwandam khirjuba thnarrijöta thnaajugui ajim anum īchab, much chi Emkhooi Iewaa deeu mag jeb gaai danubaichem edjā.

³¹ Mag jaaumamua ich Jesuupai, 'Mag mu pierrum ed äb khaijā ich diheu ür jua üi sim khai, ich nem phe awaan awia oob tag ierrag dubam ajim anum; wa magba ich phidkhaajem aar khaijā sim khai, oob ich diig khaphig bëem.³² Khir eyaa abat ajim anum: ewag oopiba arr ee Lod üanau sii ich nem khirjuwia ewag ootarr jürrpai Ņwandamau mag uhi thakharag paapütarr.³³ Ar chi mu iek ükha sim gaaimua phithurg äwatmapha sii warag "Eeu jägum gaaimua mu thoodukham" a khaijā iyuu sim khuun warreta okhoo simgui ajim anum. Mamu ar chi mu iek gaaimuata dau aphuu khaijā abarm wounan chadau ügtharcha öberjugui ajim anum.

³⁴ Mag ich khapeenag jajawagmamua, 'Mag mu bëewai õor numí äbam put ee naajugui ajim anum. Mamu mua äbpai much düi arrwia, äb werphau.³⁵ Üinjā numí īchab äbam molin gaai ba naaju. Mamu mua äbpai much düi arrwia, äbakhai werphajugui ajim anum. [³⁶ Õor numí agjö di chaaur naaju. Mamu mua äbpai much düi arrwia, äbakhai werphajugui a jaumajim aajem.]

³⁷ Magbaawai i khapeenau irig, —Señor, cha purua jaau sim, ¿jampaita magju khai? a jeeuijerram anum.

Magbaa Jesuu amag, —Jampai agá ajujā khaba simgui ajim anum. Pärau khaphu num, nemmí sim aig äkös ich khirau jupcheejem. Ich agjöta ajugui ajim anum īchab muajā much iek ükha num khuun düi; am phe arraag much bëem ed am aigta dau daau urum thumaam khuunau mu oojugui ajim anaabá.

18

Nem puaba Ņwandamagta warag jeeu nuu aju aai num

¹ īchab Jesuu ich khapeenag mag nem īgkhaadam jaaujim aajem, mag jaaubarm gaaimua amachdeu nem ig num Ņwandamau da deeba awiajā warag puaba irig jeeuju aai num a khab amkhir.² Mag jaaumamua magjim anum:

—Woun äb chi thethem siejim aajem, phöbör ee. Magua büurjā ich khapeen ögkhaba ni Ņwandamjā igba sierrajim anum.³ Ich ag phöbör eepai īchab siejeejim aajem, khoopaa üan äb. Mag üanau bëewia irig, "Mu ap urrum mu khaigperbä" aajeejim anum, "mu kha ukhurm khuunau mu düi atcha jägam ugu."⁴ Mag khoopaa üan dau aphuu ich aig udkhirrkakhakhamjä büurjā i iek asekasmapha sii awia khaai äb magjim aajem: "Mua chadcha Ņwandam igbanaa much khapeenjä ögkhaba chitab mamu,⁵ jäg khoopaa üan tag much aig bëbëe am ugu, mua chadcha i khaigperjugui" ajim anum. "Magba akhiin, irua ideu mu khajap chirbajugui" ajim anum, "ich ag iekpai phuurba jajaau aawai."

⁶ Mag īgkha dichwia, ich Jesuupai jürr amag, 'Pärau ürjierramgui ajim anum, khan a iekhaji mag woun chi thethem nem khaibag sierrau.

7 ɁPārāu oowai ich aig bēbēe nūn paawai khoopaa ūan irua khaipérbañ? Ēwandamaujā ich chaainau ichig edaram magwe jēeu nūn akhiin, irua makhuunjā eeg oob khaba oojugui ajim anūm. 8 Magnaa, Mua pārag jaaukhimgui ajim anūm. Ēwandamagta pārāu mag jēeu nūmān, pāar khaipérəm edjā warre irua pāachdēu khōsi nūmjō aju pāar dāi. ɁMamū pārāu khīirjuawai mag māch chi Emkhooi Iewaa bēeju ed ðor chadcha mag amach thāraucha Ēwandamag jēeu durrum khūn agtha naaju khai? ajim anūm.

Wounaan numí Aai i jēeujem deg oraa narr

9 Maimua amachdēupai amachta thumaam khūn khāyaujā ajap pekau chukhu khithēem awia jūrr amach khapeen khaibag pheejem khūnag Jesuu māg nem īgkhaadam jaaujim aajem. 10 Chi nem īgkhaadam māg ajim aajem:

—Wounaan numí Aai i jēeujem deg Ēwandamag jēwaan wētjim aajem. Āb fariseo ajim anūm, Moiseeg Ēwandamau ich iek phāpitarr ajapcha uirkhaajem aajem khūn eem, maagwai ābakhai gobiernoog òrāu dēbpāar paraa nūm jēeujem ajim aajem. 11 Chi ajapcha Moiseeu phā puatarr iek uirkhaajemua būjāupai oo dūnūmu, Ēwandamag jēeu nūm anūmta, ichpai thō iekhamamua magmajim aajem: “Ēwandam, pūrug ūu ajim a chirūm, ūuta jāg mā chikhamnaanjō khaba chitūm. Mā amjō nem jūgnemjā khaba, pekau pōmjā khaba, ni deeum ūinjā wauba chitūmgui” ajim anūm. “Mā chan gobiernoog òrāu dēbpāar paraa nūm khūnag jēeujem ar achum simjōjā khaba chitūm” a iekhamajim anūm, ichdēupai ich ajaug thōwia. 12 Maimua warag mag jaaupüpüigmamua magjim aajem: “Ēwandam, mān semanpierr khāai numí thach khōba sūrkha chiraajem, pūrug jēwaag. Mag nūm dāi īchab māch phatkondam oopierr ag eem deeb khaba pūrug dee khitaajemgui” ajim anūm. 13 Maagwai jūrr chi gobiernoog paar nūm khūnag jēeujemdam ich appai ag warphaa oothēu khērūmu agjō Ēwandamag jēeu sīejim aajem. Mamū maan, jūrr ichdēupaijā ich pekau pōm khitūm khaphū sīerr aawai, gaai machgau warag eeg ūthūnaa pōr jōjōikhamuata maagjeejim anūm Ēwandamag: “Ēwandam, māch chadcha pekau pōm chitūm khap, pūrug jēeu chirūm; mā ap chitūm mā eeg oobá” aajeejim anūm.

14 Mag numí Ēwandamag jēeu narr khūn jaau dichwia, chi aig ich iek ū narr khūnag magjim aajem: ‘Ichdēupai Ēwandamag ichta chi ajapham a chirarr khāyau, ich dau aug khaugpi jēeutarr wounta jūrr Ēwandam dau na ag najā ich mag būrjā khaibag chukhu aajerrjōo sīebahab ajim anūm. Mamū ar amach thōwia chikham dāi athuucha aajem khūn, jūrr māg atag paawai am Ēwandamag chaigpa oo sīsidū abarjugui ajim anūm. Maimua ar mag amach dāi athuu nūm khūn ichaaurjā magūm aba sīi warag serbiibamjō aajerr khūnanta, jūrr māg atag paawai, Ēwandamau warm khūn khāyaujā ūrpai apiyu a jaumajim aajem.

*Chaaín dēnjō Ēwandam iek ăkhakharrisō ūkhaju aai nūm
(Mt 19:13-15; Mr 10:13-16)*

15 Biek āb mag jūrram khūnau aaunaan Jesús sim aig wai bēe nūm ee, chaainpa chi dēnnaanau aibēe naajim aajem, am gaai purnaa Ēwandamag am kōit jēeumkhīr.

Mamu mag jürram khuunau chaain aibëbëekham oowia jürr chi Jesús däi ogduba wenurraajerr khuunauta mag chi aibee nem khuunag meeurräu Süijierram aajem, tag aibeepimaaugau. ¹⁶ Mamu amau mag nem ee, warag Jesuu chi chaaindam thürkhanaa jürr ich khapeenagta, —Ideu chaain mu aig beepitab ajim anem. ¿Khanthee päräu amag beepiba jaau nu? Chi jöoin awiaja chamu khuun chaainjo mu iek ükhakharrsö ükha nem khuunta mag jëb gaaija üu wenurrawia, ügtharja onee wenurrajugui ajim anem. ¹⁷ Mamu chi ügthar öberju khüirju nem khuunauja mukhuun chaain dënjö ükhbabam chan pöd öberbamgui ajim anem. Mua pärag mag jaau chirumen chadcharam iekta jaau chirumgui ajim anem.

*Woun ãb phatkhon paraam Jesús däi iyü athurtarr
(Mt 19:16-30; Mr 10:17-31)*

¹⁸ Biek ãb Jesús sim aig woun ãb chi thethem beejem aajem, phatkhon paraam. Mag wounau irig, —Maestro, pästa chadcha Maestro ajapham aawai pärug jëwaan beejem: ¿Mua khani jägju aai chiru, ügthar öberaag? Mürug jaauba aichejim anem.

¹⁹ Magbaawai Jesuu irig, —¿Khanthee pua mürug “chi ajapham” a si? Õor ajapham chan chukhumgui ajim anem. Ajaphaman ãba Êwandamta ich appai ajapha süerrüm. ²⁰ ¿Pua khaphu süebá ajim anem, Êwandamau Moiseeg ich iek phäpitarr gaai: “Oob dich õor khabam däi khapes am; oob õor thöom; oob nem jügkham; oob chikham üugarja süukha nem jügkham; maimua pach aai jäsenkhanaa pach ädja jäsene aba” a sim?

²¹ Magbaawai chi woun phatkhon paraamua, —Mag pua jaau sim thum mua much büurüwe urkha chitabahab ajim anem.

²² Jesuu i mag iekha sim ûrbaawai irig, —Mamu agtha khüir ãb pua waaur wai süebahab ajim anem. Pach nem thum pärkhuuipäiwia chi phatkhon aphu khithüm khuunag jigbapäi. Maimuan chadau mu ëudee pidu ajim anem, mu däi chitam khösi chirum khai. Pua magman, ügthar pawiaja büurja augchéba, phatkhon khäaija nem ajapham pömta wai chirsijugui ajim anem irig.

²³ Mamu Jesuu ichig mag nem thum pärkhuuiwia chi phatkhon jigpi jaaubaawai, warre chi woun ökhüirjuu aadejim anaaba, chadcha phatkhon paraam arr aawai. ²⁴ Jesuu oowai mag ichdeu nem jaaubarm gaaimua atcha ökhüirjug pöm aadem oowi, —Phatkhon paraam khuunta Êwandam chi Pörkha sim aar öberaagan chadcha thethe simgui ajim anem, amach phatkhonagta ürcha ee naawai. ²⁵ Phatkhonpanta ügthar Êwandam chi Pörkha sim aar öberju khäyau, camello pöm jäg maach wounaan khäija ürpai süerrümta phithurg chukhu nobeeu kachdam ee thoogar öber dichjugui ajim anem.

²⁶ Jesuu mag iekhabarm ûrbaawai aig chi ûr narr khuunau, —Mag khai, magan ¿khaita peerduagáwa? ajierram anem.

²⁷ Magbaawai Jesuu amag magjim aajem:

—Öragan chadcha phithurgma mag ûurwai, mamu Êwandamag chan büurja phithurg chukhu simgui ajim anem.

²⁸ Magbaawai Pedroou irig, —Maraun chad pu däi wenurram khöchgau maach nem wai narrja ewag khüirjuba, süi thum phäpüwi pu däi ogduba wenurrabma ajim anem.

²⁹ Magbaawai Jesuu magjim aajem:

—Chadcha ar thum chi mu gaaimua wa mu iek jaaum khõchgau khãijã amach di pawia, amach dennaanjã panaa, amach khodnaan, amach uain wa amach chaain khãijã khaugba khõchpaim athee phepakham khunagan chadau,³⁰ mug jeb gaai agtha uweja mag amach nem okhoomarr khãajã ûr ag atcha deewi mug atagjã much düita ich mag wenrramkhir much aarcha phe aujugui ajim anum.

Örau ich thõoji Jesuu jaautarr

(Mt 20:17-19; Mr 10:32-34)

³¹ Maimua ich düi doce ogduba wenrraajerr khun chaaur khet phe arrwia amag magijim aajem:

—Pärag khap amkhir mua warre jaaukhimgui ajim anum: Pärau khaphu num, ya maach Jerusalenag wetum. Jerusalén barbaimaawai warrgarwe Êwandam i jaaumienau much chi Emkhooi Iewaa igwia phätarrjö thum ag eyaa öberjugui ajim anum.³² Magbaawai makhuunnau maach meeun khabam khunag mu par deejugui ajim anum. Magbaawai makhuunnau mu wau iekhamam düi mu khir iekhanaa mu gaai ichöpa thumaju.³³ Magnaa mu wu wai nu awia amau mu thöopüijugui ajim anum. Mamu khai thärjupam ee deeu mu iiu phiiduju a jaaujim aajem.

³⁴ Mamu i mag iekhabarm amachdüe bührjã khaugba, ich mag nuisijim aajem. Amau ûurwai, Jesuu sii parhooba ichdüe iekha simjã khaugbata iekhabapüimjö ûrpüjierram aajem.

Phöbör Jericó anum ee woun ãb dau khisu khitarr

(Mt 20:29-34; Mr 10:46-52)

³⁵ Jesús ich khapeen düi mag mamua phöbör Jericó anum dakha paaukhabaimaawai woun ãb dau khisu khitum khud igaau oo kherum oomajierram aajem, ðor ëreu dich thanum khunag nem jeeuwai.³⁶ Mag dau khisu khitumua ðor pöm ich aig ëreu dich thanum khaug athaawai jeeujim aajem, khan jägwiate mag thanum khai a kap aag.³⁷ Magbaawai ãbmua irig, —Jesús, Nazaretpierrta dich nurraawai khabahab mug ðor pöm sereu wetum ajim anum.

³⁸ Magbarm bürre chi dau khisu khitumua thet äakhamua Jesuug, —Jesús, puuta rey David khachitarr ag chaain ewagam khun Iewaau marau nu narr! Mu ap chitum mu dau ee aug khaugbahur aajeejim anum, ich dau monawaan bëemkhir.

³⁹ Magbaawai chi na wetmaa arr khunau irig meeurrarraw aajeejim anaabá, khlupamkhir. Mamu magbaawai chará waragta, —Jesús, puuta rey David khararr ag chaain ewagam khun Iewaau marau nu narr! Mu ap chitum mu dau aug khaugbahur aajeejim anum, thet khiesirnaa.

⁴⁰ Mag äakham ich Jesuu ûr athaawai denuisiwigawaan mapijim aajem, ich aigcha aibëemkhir. Mag ich aigcha aipierrwai irig,⁴¹ —¿Khani pua murug puch düi apim khosi chiru? ajim anum.

Magbaawai chi dau khisu khitumua, —Señor, muan purg much dauta monaaupim khosi chirumgui ajim anum.

⁴² Magbaa Jesuu irig, —Magan dau eerdbaad ajim anum. Chadcha muata puch monaaupüiju khirjutarr gaaimua, ûu pu peerduwia monaaujã monaau chirsimgui ajim anum.

⁴³ Jesuu magbarm bürre chadcha dau eerdu sisiwia ich bi eem daujö daujã ajaug sisijim anaabá. Magbaawai warag i düi mamua onee

Ēwandumag jēeumamua, —Ēwandum, īsin chadau pua m̄a äuta abarm. P̄ujō tua theegkham chan m̄ug jēb gaai chukhum a ijējēbag majim aajem.

Jesuu mag woun dau monaaubarm oobaawai īchab mag ðor kapan th̄unarr kh̄uunaujā ēwandumag jēeumamua irig “Ūu ajim” ajierram aajem.

19

Zaqueo Jesūs d̄ui ootarr

¹ Mag wētumua ya phöbör Jericó anum dakha narr aawai warag Jesūs ag phöbör ee dubwia dichmaa ajim aajem. ² Mag phöbör ee s̄ejim ajem woun āb phatkhon paraam. Ma, Zaqueo ajim aajem, òrau gobiernoog dēbpaar paraa n̄am jēeujem kh̄uun pōr. ³ Mag wounau Jesūs kh̄uir oog īkhaajeejim aajem, mag ðor pōm wējōm eemua. Mam̄a jōointa b̄utha khitarr aawai pōd ooba aajeejim anaabá, b̄ü dürr khabam gaaimua. ⁴ Mag warm kh̄uun pōr īrmua ichdēu pōd ooba abaawai, na khaphig mawia, pabü jeeubahkhar neneree khitum gaai waaiduwia n̄ubaadējim anum, ich eegar dichpinnaa oog. ⁵ Mag i pa gaai ügthaasimta, Jesuu b̄eewia, ügthaag oonaa, i th̄ur th̄urnaa irig, —Zaqueo, jōpai eeg uurbabaad, maimua marrau; īsin m̄uun p̄a aigta jēerimajugui ajim anum.

⁶ Magbaa chadcha jōpkharraapai uurbawia, Zaqueou onee Jesūs ich di aar athaadējim aajem. ⁷ Mam̄a chi d̄ui wēn̄urrarr kh̄uunau oowai, Jesūs Zaqueo degta jērimaag waaidubaadēm oobaawai, thumaam kh̄uunau, —Keena, pāadē oobat. Jesuun, pekau pōoma sim degta waaidubaadēmwai anaajim anum.

⁸ Magbaawai Zaqueou maach Pōr Jesūs kh̄uirphee büjāau d̄un̄unaan irig thumaam kh̄uun dakhīir, —Urbá, mua m̄uchdēu nem wai chirum eem jārrcha ar aphū khithēem kh̄uunag deejugui ajim anum. Maagwai iwiir ābam dēn khāijā sēukhawi mua phatkhon khūgur autarr khai, jūrr mua ag khāyau ür biek jayap deejugui ajim anum.

⁹ Magbaawai Jesuu irig magjim aajem:

—Zaqueo, p̄ujā īchab jōoi Abrán khararr ag chaain ewagam kh̄uun dēnēu, mam̄a īsta pua irua ükhaajerrjō ükha chirsimgui ajim anum. Mag gaaimua īsin chadau p̄achjā peerdhwia, m̄ug degam kh̄uunpa peerdhu ed pabaadēm. ¹⁰ M̄uch chi Emkhooi Iewaan chadcha ðor amach khaibag gaaimua okhoo khithēem kh̄uun j̄rwia, peerdu awaanta b̄eejimgui ajim anum.

Ābmuu ich chognaanag phidkhamkh̄uir phatkhon dee p̄atarr (Mt 25:14-30)

¹¹ Jesuu Zaqueo d̄ui āba n̄amua iekhatarr ūrwia thumaam kh̄uunau kh̄uirjuawai, Jesuuta ēwandumau p̄uitarr aawai, Jerusalenmua ya ichtha thumaam kh̄uun Pōrkhaagpampii naajim anaabá. Mam̄a mag n̄am ee ya chi Jerusalén phöbör dakha narr aawai, amau mag ajappai khaugba kh̄uirju n̄am ajapha khap amkhīir, amag m̄ug nem īgkhaadam jaaujim aajem. ¹² Mag īgkhamamua amag magjim anum:

—Woun āb s̄ejimgui ajim anum, thethem iewaa. Ma, ich th̄urbapāaiwai, deeum durr majim aajem, tua theeg apiwia reikhapieg. Mam̄a mag mawia iin deeu b̄eju ajiebma. ¹³ Mag chadcha ya ich maagpamua ich chognaan diez th̄erkha auwia, phatkhon agdaujō amachpierr dürrcha jīgpūiwia, “M̄ug phatkhon mua pārag jīg p̄a chirum̄en, m̄uch b̄eē n̄am ora agua phidkhawia warag ür aumkhīrau” ajim anum. ¹⁴ Mam̄a mag woun

ich däi äbam durr ee naajem khüunaupaijä i kha khöchkhaba aajeejim aajem. Maagjerr aawai i petam ëudee õor päiwia makhuun däi, “Pü chan marau maach durr reikhapimapha nüm” a jaaupäijierram aajem. ¹⁵ Mamü amau mag nüm äba, deeu bëewia, ichta ya thumaam khüun rey khabaicheewai, mag ich maagpamua phatkhon jig püatarr khüun deeu thürkhüüpüijim aajem, ich phatkhon jigtarraw phidkhawia chi üram aumatarr khap aag. ¹⁶ Magbaawai chi nacha deetarr bëewi, “Rey, cha khérüm pü phatkhondam. Pua mürug deetarrau jürr mua ag ür diez veces gan aujim” ajim anum. ¹⁷ Magbaawai chi reiu irig, “Uu khérüm” ajim anum. “Pü chadcha piyón ajaphamu. Mürug phatkhon pöm khaba deetarrau pua jägbarm khai, jägan jägtarr jürr mua pürug phöbör diez deekhimgui ajim anum chi reiu, püchta ag eem khüun gobernador khamkhii.” ¹⁸ Magbaawai äbmuajä bëewia, irig, “Rey, cha khérüm pü phatkhon” aichejim anum. “Mürugjä pua dee püatarrau cha mua ag ür cinco veces gan wai chirum” ajim anum. ¹⁹ Magbaawai īchab magugjä chi reiu, “Puajä jägan phöbör cinco jüajugui” ajim anum. ²⁰ Thumaam khüunag mag jeeukha oomam aawai deeum thärpüijim aajem. Magua paawai bëewia magchëjim anum: “Rey, pua mürug phatkhon deetarr mua sii putdam ee püréunaa äkha khérjim, akhoom ugu. Magtarr aawai cha sim” ajim anum “pü phatkhondam, ich agpierrpai.” ²¹ Mua pü phatkhonau bëürjä phidkhabajim, püch jäg õor däi atcha athuu sierrüm khaphü chitaawai. Mua agua phidkhawia gantarr akhiin, chi ärum pua sii khecheu aukhamgui” ajim anum, “pü dën sii chikham juu phithur atarrta püch dënjo aadep aajeewai.” ²² Magbaawai chi reiu magjim aajem irig: “Püeta mu chog chi khaibampama. Pü gaaita thumaam khüun khusüegan thünäm. Püch iiupaita pua mu mag jaau chirum khai, magan muajä pü däi püchdëu jaau simjö ajugui” ajim anum. ²³ “Pü iek mag mu athuuchanaa chikham phithurg wautarrta much dënjo aajem anupí, ¿järgwi mu phatkhon banco ee deen mabají” ajim anum, “much bëewai ürüupai bääu sim oochémkhii?” ²⁴ Maimua jürr thum aig narr khüunag magjim aajem chi reiu: “Jäg ichig deetarrpierrpai wai sim dën khecheunaa, jürr ar ichig deetarr ür diez gan autarraga deebat” ajim anum. ²⁵ Magbaawai chi aig narr khüunau chi reig, “Rey, mamü ya irua nem pöm wai sim. ¿Khanthee tag irig deeju aai sii?” ajierram anum. ²⁶ Magbaa chi reiu, “Mua päräg jaaukhimgui” ajim anum. “Ar mu athee nem wawaag nem par daúa ooba aajem khüun düin mua much garmuajä ajapha aju, amau chokhögä mu athee nem wau naawai. Mamü ar mag nem waumapha nüm khüun däi chan magba, muchdëu amag nem deetarrjä warag am juu eem khecheu aumaju. ²⁷ Maimua īchab ar chi mu khii oomaphanaa mürug amach reikhapimapha narr khüun, muig mu aig aubéenaa mu dakhii khéchbapüit” ajim anum.

*Jesús Jerusalén phöbör dubimatarr
(Mt 21:1-11; Mr 11:1-11; Jn 12:12-19)*

²⁸ Mag jaau dichwia Jesús Jerusalén phöbörög petajim aajem. ²⁹ Mag mamua phöbör Betfagé anum däi äb agjö Betania anum dakha durrsi Olivo anum aar barbaimaawai ich khapeen eem numí thürkhanaa püyaagpamua amag magjim aajem:

³⁰ —Achá maach khüirphee phöbördam sim ee ärëubaadët. Nau chi phöbör ee dub nüm aig päräu burrodam pa gaai jü khérüm ooimaju. Mag burro gaai chan agtha ni äbmuajä waaiduba khitum. Ma eer aipidut ajim

anum. ³¹ Äbmua khäijä bëewia päächig, “¿Khanthee jäg nemchaai ēer arraag īkha nu?” a jéeubaawai, sii ithüu irig, mua ig chiraawaita arrum abat ajim anum.

³² Mag jaaubaawai ärëubaadeeu chadcha amachig jaaupüitarrjöö ooimajierram anaabá. ³³ Mag oobaimaawai ya chi burrodam aibëeg ēer nüm ee, chi papkhü bëewia amag, —¿Khanthee päräu mu nemchaai ēer warrúma? aichëjim anum.

³⁴ Magbaawai amachdëu irig, —Maach Pör Jesuu ig naawaita marau arrubahab ajierram aajem.

³⁵ Mag chadcha Jesús aig chi burrodam aibëewi, amach khajüa jüa nüm ür joothü jüajem manto anum īerkhanaa, jürr chi burro phö ür theernaa, ag ür chi Jesús jiirpüijierram aajem. ³⁶ Magbaawai īchab warm khüen am däi wënärrarr khüenaujä agjö mag manto joothü jüa narr īerkhanaa i maju khüd ee theerkhamajierram aajem, ichta chadcha am Pöröu awia. ³⁷ Maimua ya durrsí Olivo anum aigmua wärba nüm dakha aadëm ee, õor pöm i eudee onee pos wëdurum khüenau amachdëu ag na mag nem ooba aajempa Jesuu waumaajem oojem khüirjunaa Ëwandamag jéeu nümua īchab “Uu ajim” a serereu khaphöbaadëjim aajem. ³⁸ Mag Ëwandamag jéeu nümua, —Uucha abarm Ëwandam; ich muuta puchdëu puch jürr maar Reikha püibarmüugui ajierram anum. Mug Rey püibarm gaaimua puchdëu jür aumam khüenan ügtharm magwe pu däi khöinaa wënärraju. Uu abarm Ëwandam. Püjom chan äbjä chukhumgui ajierram aajem.

³⁹ Mag õor pöm wënärrum ee īchab chi fariseonaanjä däi wënärrarr aawai, mag õor serereukham ūrwia, Jesuug magjierram anum:

—Maestro, ¿jägwia pua puch igar nüm khüenag iekhabama, khüpägkhamkhüir?

⁴⁰ Magbaawai ich Jesuu jürr amag, —Mamu amau mag nüm chadcha khabahab ajim anum. Õor mag serereukham khüenag mua iekhabaawai am chadcha khüu nüsikhiinjä, jürr ar mokdau thänümua amau serereukharr iekpai wounaan dënjo sereu phöbaadëbajup ajim anum.

⁴¹ Mag wëtumua ya chi Jerusalén phöbör dakhacha aadeewai, phöbör eerpa wai sii awia, thumaa khüirjuvia Jesús bïebaadëjim aajem. ⁴² Mag bïemamua chi phöbörpien igwia magjim anum:

—¡Ë, Jerusalenpien! Ëwandam däi pääch khöinaa wënärramkhüir päächig mua jaaujerr iek päächdëu isegtarr, ïs mägnaa khäijä deeu äsie thumaa khüirjuvia igkhiin, pääar üu peerdükhamgui ajim anum. Mamü khanii magüm iek pääar khüirjug ee barjupa. ⁴³ Pääar jäg nüü awi pääar öju ed barbaicheewai, pääch oomapha aajem khüenau sii pääar phüurthuur auchëwia, phöbör igaau warpham magwe pääar öbërm ugua thuur phüurdüpüijugui ajim anum. Magnaa pääar öbeerwaim athee oopaar aju, ⁴⁴ pääar thum khëchpüüigmamua ni äbjä bü èuhëu khitum ooba sïwaag. Magbarm aigmua atag di jäg äbam ür joothü ëu sïsidümjä tag päräu ich jäg oobajugui ajim anum, Ëwandamau ich garmua pääch oon bëetarrjä warag i isegtarr gaaimua.

*Aai i jéejem degmua Jesuu õor järkhüitarr
(Mt 21:12-17; Mr 11:15-19; Jn 2:13-22)*

⁴⁵ Maimua chi Jerusalén phöbör eecha pachëwia, Ŋwandamag jëeujem deg dubwia, ag ee tiendegamjö nem pér narr khüunag magjim aajem Jesuu:

⁴⁶ — Ŋwandamau ich igwia ich iek gaai, “Mu diin sii mürug jëeujem diiu” a sim. Mag simta pāachdëuta ag ee mag nem parhëpag pér nūmua sii chikham khüguurjem dikha wai naabma ajim anum.

Mag warag meeurraunaa dawag jurkhüüpüijim anaabá. ⁴⁷ Magtarr khurjä ed ēepierr ich ag Ŋwandamag jëeujem degpai õrag Ŋwandam iek jaau-jeejim aajem. Mamä chi phadnaan pörkha nūm khüunau chi machnaan düimua, phöbör eem khüun chi thethemnaan düimua meraa i thöopäaig ēkhaajeejim anaabá. ⁴⁸ Mamä pöd i chig aju khaba aajeejim aajem, õor pöm thünüm khüunau sii äba iek ürm khöchchgau bürjä i kha ogdu ba aajerr aawai.

20

Jesús juu theeg

(Mt 21:23-27; Mr 11:27-33)

¹ Khääi äb Jesúus Aai i jëeujem deg dubwia õrag jaau siejim aajem, jäga Ŋwandamau am peerdu auju. Irua mag jaau sim aig, phadnaan chi pörkha nūm khüun bëejierram aajem, chi machnaan däi judionaan am Asamblea eem chi pörnaanpa. ² Mag bëewia irig, —Khai thöwiata jäg mag nem pér narr khüun pua dawag jür wérppüijí? Khaíuta jäg purug puchta nem iek theeg apijí? Marag jaaubá ajierram anum.

³ Magbaa Jesuu amag magjim anum:

—Magan nacha mürug jaaubat. Muajä īhab pārag jëeu ookhimgui ajim anum: ⁴ Pārāu khüirjuawai, çchadcha Ŋwandamauta Juan püiji ajim anum, jäg amach khaibag Ŋwandamag chugpaapi jaaunaa õor pör choo nūramkhüir, wa sii mag jëb gayam khüunau chogpäwiata jäg nūrrajíwa?

⁵ Mamä mag irua jëeubarmjä pöd ükhaju khaugba aawai amach ap-pai iyüu nūmua amach wir aigpai, —Keena, maadéu irig Ŋwandamauta püijim akhiin, magan jürr irua maachig, “Jäg magumta pārāu irua jaau nūrrarr ükhabajierráma” ajugui ajim anum. ⁶ Wa magba maadéu jürr, “Ichjom khüunaupai püwiata jäg nūrrajim” akhiin, magan õor pöm mag thünüm jürr maach düita meeukhawia, mokou bar wai nūmuapai maach khëchpüijugui ajim anum, mag phöbör ee thumaam khüunau i igwia, “Chadcha Ŋwandam i jaaumie chaar” aajewai.

⁷ Mag jaauju khaugba naawia warag, —Marau khaugbam jammuata bëejí, ni khaíu püwiata jäg nūrrajim khai ajierram anum.

⁸ Magbaawai Jesuu amag magjim:

—Mua pārag jëeutarr mürug jaauba aawai muajä pārag jaaubamgui ajim anum, khai thöwiata mua mag nem wau chitú.

Khaibag sīsidumta nemjür thaa narr

(Mt 21:33-44; Mr 12:1-11)

⁹ Maimua mag õor pöm thünümug mag nem īgkhaadam jaaumamua magjim aajem Jesuu:

—Woun äbmua uvadö jürjim aajem. Maimua ich chawag mam khöchkhabaadeewai deeum khüunag alquilaapüiwi, warp deeum durr petawia, mam sii aimajim aajem. ¹⁰ Mam mag simua ya chee jaar aadém ee, ich chog püijim aajem, mag dui ichig ich paatäm deepüimkhüir. Mamä

mag chi nemjīr khu jöoirau chogtarrdam amach aar barbaimaawai, purnaa, wu wai nu awia, sii deeu ich jua kharraa jurbapäaiwai, ich juadam parii barjim aajem. ¹¹ Magbaawai jöoirau deeum püijim aajem, ich chog. Mamu maja amach aar oo barpinaa, parhooba i wau iekha wai nu awia, warm khäyauja ürupai wunnaa, agjo ich jua kharraa jur werbajierram aajem. ¹² Mag maja ich jua parii barbaimaawai deeum püijim aajem jöoirau. Mamu machara mag wu wai numua, sii maach ëu pöm pepethor aadëmu, bag kha üripabaadeewaita ogdupu*w*ia, jurpüjierram aajem, ni büchkhunpai deejojöja khaba. ¹³ Magbaawai ich jöoi chi uvadö ag papau khüirju sii awia, “¿Mua jäga abarkhiina?” ajim anum. Mag khüirju sii awia, “Àa, jägan mua much iewaa muchdëuja chig aba aajemta püijugui” ajim anum, “Tale amau mu chaai oophöbaadeewai i ögkhawia i chig abaju” awia. Mag chadcha ich chaai püijim aajem. ¹⁴ Maimua mag jöoirau ich iewaa ichdëu jäsenecha aajemta püiwia urum oobaawai amach appai magjierram anum: “Achamu i iewaa aawai muguata mug atag mug nemjüirja jüuju khabahaba. Keena, jägan maadëu warre i thöopüijugui ajierram anum, mug nemjüirdö maach dënkha süsimkhüir.” ¹⁵ Mag chadcha uur barchepinaa, purphöbaadëwi, warp nemjüirdö igauu arrnaa, mam thöopüjierram aajem, ich jöoi iewaa ãba.

Mag nem ïgkhaadam ïgkha öpüiwia õrag magjim aajem, ich Jesuupai:

—Pärau khüirjuawai, ïsja agtha mag uvadö sim anaa chi thua narr khüunja ich akhünpai akhiu ïjägaju khai jöoirau magum wounaan düi? ¹⁶ Par irua ich chaai äbpai khitum päitarrpata mag thöobapüim oobaawai, mawia, warre amach thum khüchpüinnaa, ich uvadö jürr deeum khünagta jaau puabjëjugui ajim anum, ichdëupai.

Amach jüg daar Jesuu mag iekhabapüim ûrbaawai chi aig narr khünau, —Aay, Êwandam, ¿khanthee pua magbaadëju? ajierram aajem, mag uvadö jaau sim gaaimua Êwandamau amachta jaau sim khaphu narr aawai.

¹⁷ Magbaawai Jesuu am khüir eerpa eerpanaa amag, —¿Khan aawaiuma ajim anum, Êwandam iek phä sim gaai ar “Di ëu narr khünau isegtarr dibigta jürr chi dihäd järramkha süsim” a sim? ¹⁸ Magnaa ichdëupai, Mag dihäd a simum mu igwiata mag simgui ajim anum. Chi mu iek äkhaba sim wounan juau oghom mag dibig ür burrwi ichdëupai ich gaai mas wau simjöta sim; maimua mag äkhaba narrumta meemun jürr mu mag dibig pömaamjö chirumta i ür buudimamjö ajugui ajim anum.

Jesuu mag sierran mag i iek äkhaba meeбаadeewai warre khümie durr barpüijuuta jaau süejim.

¹⁹ Irua mag uvadö thua narr khüan khaibag süsid arr jaau sim gaaimua, phadnaan chi pörkha num khünau chi machnaan düimua khaug atha-jierram aajem, Jesuu amachta jaau sim. Magbaawai ag bürrre i pur aum igphöbaadëjem aajem. Mamu mag i pur athaawai phöbör eem khünau jürr amachta khaigbaju khüirjuwia i dichbajierram aajem.

Reígja deenaa Êwandamagja ich paat deepi jaautarr

(Mt 22:15-22; Mr 12:13-17)

²⁰ Mag amach düita õor meeukhapiju khäai sii õor jur auwia chi Jesús sim aar püijierram aajem, makhunau chadcha khaugba aawaita irig jüeu num awia jüebaimaawai, jaauju khaugba ipeerdu khäija jaaubapäaiwai, magum gaaimua gobernador aar i pur arraag. ²¹ Mag ëreuwi chadcha irig maguimajieram aajem:

—Maestro, marau khaphu namgui ajim anam, pua chadcha nem agchata jaaudem. Pua mag õor iwiir äbpaita ürcha kha khõsijã khaba, ante pua chadchata thumaam khunnag jaaudem, jägata aju aai nu Êwandamau nem jaau sim eyaa wenrraag. ²² Magua marau perug jõeum ig namgui ajim anam: Pua oowai çchadchata maach meeun judionaanaujã durrierram khunn rey Roma siejemugta impuesto phagju aai nu, wa phagju khaba nuwa?

²³ Mamu Jesuu mag sii ich imeraa pur awaagpaita ichig jõeuche nam khirjugjã khaphu sier aawai amag magjim anam:

—¿Khantheeta parau sii imeraa mu pur auju ëkha namma? ²⁴ Daai merug phatkhon chi dau daí jur deebat, mua parag jaaukhimgui ajim anam.

Maimua au deebaawai amag, —¿Khai khirta khai thur düi ag gaai sí ajim anam, parau oowai?

Magbaawai amachdeu, —Romaam rey César khir khabahab ajierram aajem, ich thur düi.

²⁵ Magbaawai deeu ichdeu amag, —Parau mag khaphu nam khai, magan reig ich paat deenaa Êwandamagjã agjõ ich paat deebat ajim anam.

²⁶ Mag amachdeu jõeubaawai i ipeerdu iekhabarm gaaimuapai phithurg chukhu i pur awaan a bettarra, warag ich garmua amachig mag jaaubarm ûrwia sii jõgderra nam iekhau warag amachta khu nuisijim aajem. Mag, pöd i pur aubajierram aajem.

Êwandam chan chi khécham khunn Êwandam khabam

(Mt 22:23-33; Mr 12:18-27)

²⁷ Mag khur Jesús aig beejierram aajem Saduceonaan. Makhunnau jaauwai, maachta meebaadem chan tag bürjä maach akhaar iiuba aajem aajem. Amach mag nem jaau sierjõem gaaimua iyümamua juau ogthom irig magjierram aajem:

²⁸ —Maestro, jöoi Moisés khararrau Êwandam iek phä puarr gaai jaauwai, woun äb uwi paraa simta mag uwi düi chaai chukhu meeman jürr chi khod äbam wai sim khai magua ich ag uipai auju aai sim a simgui ajierram anam, ag düi ich naamu chaain ooba arr aawai jürr i athee oo deeg; mag oo deebarm i chaainkha nuisimkhir.

²⁹ Maimua amachdüppai warag irig nem ïghamamua magjierram aajem: 'Biek äb äbam khod appai emkhooin siete naajim aajem. Am naam chi nacharamua uwi auwia, ich mag chaai chukhu wenrrum ee meejim aajem, chi emkhooi. ³⁰ Magbaawai jürr chi eeumu aujim anam ich ag uipai. Mamu mag düijä pöd chaai ooba, ich mag chaai chukhu meejim aajem. ³¹ Magbaawai ag eeumujä jürr ich ag uipai aujim anam. Mamu maguajä pöd ag düi chaai ooba meejim aajem. Ich mag ewagam khunnjä äbam uiraupai warm meemam ëudee theg ahaugmamua mag äbam khod appai siete narr thum thegdüpüjim aajem; mama ni äbmuaä pöd mag uwi düi chaai oobajim anaabä. ³² Maimua äbmiecha paawai Ichab chi uijä meejim aajem. ³³ Maagwai marau perug jõeum ig namu mägaugui ajierram anam: Mag äbam uiraupai emkhooin khod äbampai siete phettarr aawai mug atag thumaam khunn iu phiidütkha nam edjä, ¿mag uwi chijä denkha sisjuma ajierram anam: chi nacha autarr den, wa eudeegam khunn denwa?

³⁴ Magbaawai Jesuu amag magjim aajem:

—Mug jëb gayan, õor juu parnaa amach chaainjä juu perpipi ajierram. ³⁵ Mamu iu phiidüwia ügtharcha öber nam khunn chan tag

juu p̄erp̄er abam, ügtharm Ŋwandam chognaanjö tag meeba ich mag n̄uisiju aawai. ³⁶ Ya am Ŋwandam chognaanjö th̄anum d̄ai ũchab Ŋwandam chaainkha th̄anumgui ajim anum, ich Ŋwandamauchata am phiriutkha autarr gaaimua. ³⁷ Maach meewia deeu iiu phiidhajem iekhan Moiseejä jaaujimgui ajim anum, pabüdam neneree khitum uurdum th̄anum ichdëu ootarr jaau sim ag ēsap ichdëu phä p̄hatarr gaai. Mag jaauwai, i iek maach Pör Ŋwandaman jöoingar jöoi Abrán khararr ag Ŋwandam aajem. ³⁸ Ŋwandam chan oob mag chi khëcham khun Ŋwandam khabam. Ŋwandaman chi iwam khun dënëu. Irigan navee meetarr khun awia khäijä thum chi iwam khunau a jaumajim aajem.

³⁹ Irua mag iekhabapüim ūrwia ãaur khun chi machnaanjä aig narr aawai makhuunau irig, —Maestro, üuchata pua mag iekhabapüimgui ajierram anum.

⁴⁰ Mag, Saduceonaanaujä amachdëu pöd i p̄r auba meerkhabapüim oobaawai tag irig jëeuba ich mag n̄uisijim aajem.

¿Mesías khai Iewaa ají?
(Mt 22:41-46; Mr 12:35-37)

⁴¹ Mag khñ th̄anuisim ee jürr Jesuu ich garmuata amag jëeujim anum:
—Jäga p̄aar iek mag Mesías jöoingar David khararr ag chaain ewagam khun dën aaje, ⁴² ich Daviiuchajä ichdëu ēsap phättar Salmo anum gaai i igwi “maach Pör” a iekhatarrta? *¿Párau khír ee paba n̄, Ŋwandamau ich iekhatarr Daviig phäpitarr? Mag irua phättar gaai mag sim:*

“Maach Pör Ŋwandamau magjim maach Pörög:

‘M̄ch iek theeg chirumjö aag mu d̄ai ãba mu juachaar gar jupbá ajim,
⁴³ p̄ch oomapha aajem khun thum mua p̄ch sua ee p̄arkha dee n̄m ora.’”
(Sal. 110:1)

⁴⁴ Mag ich David khararrauchajä Ŋwandamau p̄iju aajerr igwia “maach Pör” a iekhatarrta, *¿jägwia párau s̄i i David chaain ewagam khun dënpai aaje?* Mag s̄i ich chaapai aju akhiin Daviuu ich paarmua mag “maach Pör” abakhampui ajim anum.

Chi machnaan khai amach thö iekhapim khōsita s̄ierrjëem
(Mt 23:1-36; Mr 12:38-40; Lc 11:37-54)

⁴⁵ Maimua ñor thumaam khun jüg daar Jesuu ich khapeen ich d̄ai ogduba wénurraajerr khunagta magjim aajem:

⁴⁶ —Moiseeu Ŋwandam iek phä p̄hatarr jawaag chi machnaan d̄ui khai khír khapha aajeet. Jäkhunnan s̄i khajüa bü duurg jüanaa kaajijä ee ñrau amachig saludaawajä amach thö iekhapim khōsita s̄ierrjëemgui ajim anum. Jäkhunnan amach Ŋwandam i jaaujem deg weetwaijä amachta pörgarcha thumaam khunag khír jürkha juupjemgui ajim anum, amachta warm khun khäijä ajapcha n̄m awia. Maimua di chaaur thach khömkhír thüurwaijä parhooba jupba, khäidu ajapcharamta jüa au s̄ierrjëemgui ajim anum. ⁴⁷ Jäkhunnan s̄iita khoopaa uin juagam nemdamjä khechthug aumaajerram. Magnaata s̄eukha warag am kõit Ŋwandamag jëeu n̄ aajemgui ajim anum, juau ogthom amach magba n̄m amkhíir. Mamu amach jäg wénurrum paar, jürr Ŋwandamau ũchab am gaai sua khabajugui ajim anum.

21

Khoopaa uthi ofrenda
(Mt 12:41-44)

¹ Mag jaau dichwia ich Jesuu Êwandamag jëeujem deg jup oo simua eerpa oo sëejim aajem, riknaan bëe thunam khunau jürram khunau amach ofrenda chi phatkhon phiejem ee püpüükham. ² Mag jürram khunau amach ofrenda deechë thunam ee, īchab khoopaa uei âb aphuu khitum bëejim aajem. Mag ueirau phatkhon chi dau daídam dau numpai wai sïerr warre mag numwe ag ee püpüijim anaabá. ³ Mag oobaawaita Jesuu, —Mag khoopaa uei aphuu khitumuata chadcha thumaam khun khääjä ürucha deebarmgui ajim anum. ⁴ Riknaanaun Êwandamag amach dën chi sobbarm eemta ofrenda deejerram. Mamu meg khoopaa ueiraun ich dën âbmiecha agua ich thach khöju arrdamta thum Êwandamag deebarmgui ajim anum.

Aai i jëeujem di õrau pogueupüiju Jesuu jaautarr
(Mt 24:1-28; Mr 13:1-2)

⁵ Åaur aig narr khunau Aai i jëeujem di ooim õrau nem deematarr dëi mokdau ajaphamua joothathued ëu dunam oowia iyuu naajim aajem. Makhunag Jesuu magjim aajem:

⁶ —Ar mokdau sii ajapha joothathued jäg thunam pâraru oo naabá. Jäg thunam chan mokpör âbjä âbam ër ich jäg ajapha joothathued sierrabam. Jäg thunam sii thumaa õrau pogueupüijuuta jäg dunamgui ajim anum.

⁷ Magbaawai i khapeenau irig, —Maestro, pa iek mag jäg mokdau joothathued thunam thum õrau pogueupüiju anum, ma Ɂjäägwaichata magjuma? ɁKhan jäg nüm gaaimua Êwandamau ijaaurjö oopijuma ajim anum, mag Aai i jëeujem di pogueupüimuu pam?

⁸ Magbaawai jaaubaadëmua ichdeu amag magjim aajem:

—Keena, khîr khaphu wënherrat; oob chikhannag sii uduraa pâach khûgur aupimiet ajim anum. Nau meg atag paawai õor khapankham khunau amach iekpaita mu iek gaai thewia, “Muhata ag Cristoou” ajurau, “Êwandamau püiju ajerr. Ìsta mu barbaichém thumaam khun Pörkhaag” a iekhamajugui ajim anum. Mamu amau pâachig maagwaijä oob am iek ükhamiet ajim anum. ⁹ Meag atag paawaijä pâraru juurhi theega thunamkham ûrjurau, durrpierr. Mag thunam dëi īchab õor wir aig amach pörnaan düipai meeukhawia sii phogdu thunam anumjä ûrjugui ajim anum. Mamu maagwai oob pâraru, “Isin chad Êwandamau warreta maach öpuyaagpam” amiet ajim anum. Chadcha magum nem thum ich jäg didichagmaju; mamu magbaadëmua warag ag bürre chan Êwandamau õor thum ueppäibamgui ajim anum.

¹⁰ Maimua īchab meag durr thum i agkhaju ed gayaa pamamjä khab amkhîr jajawagmamua magjim aajem: ‘Mag thunaisim dëi īchab durr meag wëjöm eepai durr chaauram khun dëi wérbaphöö aadéjugui ajim anum, amachta jürr chikhannaan khäyau ûrpai am khochgau. ¹¹ Mag nüm dëi īchab durrpierr ueur theega duuimajugui ajim anum. Agiö durrpierr jâdau theega burrnaa khamor machagjä khîr pogkhe ompamamua õor pöm thuphaphäau ajugui ajim anum. Magbaadeewai edjä eejä īchab nem dau chigaa ag na ooba aajempata oomam gaaimua õor japhierrju jaaumajim anum.

12 'Mamu mag Aai i jëeujem di õrau pogueupäiwi, pääar öju nawe chikhamnau pääar ëudee ëkhawia, pääar purnaa, amach äba biirduwia, Ëwandam i jaaujem deg pääar arrwia, cárcel degjä pääar arrmajugui ajim anum. Mag päärau mu iek ükha durrum atheepai amau pääar gobernadornaan aar arrwi reinaan aarjä arrjugui ajim anum, pääar khaibag waumkhiir. 13 Mamu magum aar mag pääar arrwaita ante päärau amag mu iek jaauwimucha jaaujugui ajim anum. 14 Mag thethem khuun na pääach arrwai oob päärau pääachdeeupai pääach kõit iekhaju khiilirjuwia ag nawe, "¿Mu khan ata iekhajuwa?" a khiilirjumiet ajim anum. 15 Mua päärag mag chiruman, iekhamkhiir muchdeeuta khiilirjug deeju aawaita mag chirum. Mag muchdeei iekhapi chiraawai äbmuajä pääar ichaaur iek thierr khaba, ni päärau iekha numn sëukhaawaiujä abajugui ajim anum. 16 Ich mag jarau mu iek ükha num gaaimua pääach dënnanaupaïjä pääar pur deemajugui ajim anum, chi thethem khuunag. Wa magbam khai, pääach khod äbam khuunaupai, sii thär khodpaim khuunau, wa pääach khapkhuun ajaphamua khäijä pääar pur deemaju. Mag pur deemaawai äaur khuun khechpäinaa 17 maimua ar juau thöoba abarm khuun jürr thumaam khuunau oomappa ajugui ajim anum, mu iek ükha durrum gaaimua. 18 Mamu mag jëb gaai õrau mag pääar oomapha awiajä mua pääar thua wai chitajugui ajim anum. Amau mag pääar oomapha ajup mamu, pääar pörbüdam chan äbjä Ëwandamau chig apibajugui ajim anaabá. 19 Õrau mag pääach d*ü*i khaigba awiajä pääarta warag Ëwandam d*ü*i ubu wenarruman, pääar akharan i aar öberjugui ajim anum.

20 Mag jajawagmamua jürr Jerusalén phöbör igwiajä magjim aajem: 'Mamu ya ar pääachdeu oowai Jerusalén phöbörta soldaaunau phueur thuurbaadém oobaawai khap abat ajim anum, chadchata ya Jerusalenpienan warm khuunau khechpäiwia sii di kхиerr appaita jüjaru süwaagpam. 21 Magbaawai chi Judea durr num khuun, durr dapag ee durbat ajim anum; maimua chi Jerusalén phöbör ee num khuun, öberdetkhawia èrëupetajim anum. Maagwai ar phöbör chaaur amach phidkhaajem aar khäijä num khuun, oob tag ag phöbör ee bëemiet. 22 Magbaadëman, juau ich Ëwandamau am d*ü*i magju arr aawai, ich iek phä sim gaai thumaa ichdeu jaautarrjö israelnaan amach khaigba num paar am chachwia am dau aphue apiegau ajim anum. 23 Mamu jë, apdurr ajim anum, magbaadëm jaar ar uuin jöor khitheem khuun, maimua ìchab uuin ar chaarendam daumeraa wai durrum khuun! Mag járata mug Israel durr õor dau aphueta naisijupa ajim anum. Mua mag chiruman, õor mug thunum khuun gaaita Ëwandam khiir machag burruj aawaita mag chirumgui ajim anum ich Jesuucha. 24 Äaur khuun juurhi ee warm khuun garmua juau khechmaju; maagwai tagam khuun mag juurhi ee chi ganbarm khuunau pürkhanaa amach d*ü*i amach durr phë arrmajugui ajim anum, durrpierr. Mag deeum durram khuunau Jerusalenpien d*ü*i mag num, ich Ëwandamau jaautarr thumaa abam aig chan Jerusalén phöbörön warm khuunauta ich mag pör öbeerpiba wai naisijugui ajim anum.

*Emkhooi Iewaa bëeju jaautarr
(Mt 24:29-35,42-44; Mr 13:24-32)*

25 Maimua ich Jesuu ichpai jaauamamua magjim aajem ìchab: 'Magbaawai much chi Emkhooi Iewaa bëeimu aadëmja khaphu ajugui ajim anum.

anum, äsdawam edau gaai, edau arg gaai, maimua īchab phīdag gaai. Mag oobaawai ðor jāphierwia warag nem wauujā khaugba aadēm dāi, gaai machag ökhīrjug pōoma aphöbaadējogui ajim anum. Maimua phūas dau dapag thunum iek sīi edjā ee pūu wējömpa ūrphöbaadeewai²⁶ ðor sīi chi meemjō iek chukjā aadēp ajugui ajim anum, warag Ēwandamau amach dau aphuu apiju khīrjuwia. Mag jaran edjā eem nem sīsidumpata sīi parhooba amach nūnāid arr chaaur aaidū jörrjēe thunaisijogui ajim anum.²⁷ Magbaawaita thumaam khūnau much chi Emkhooi Iewaa chadcha edjā baug ee dau daau urum oojogui ajim anaabá. Ya maig mug jēb gayam khūn thum chachbaadeewai muchta nem jua theeg thumaam khūn Pörkha bēejogui ajim anum.²⁸ Mamu pāachdēu magkham oophöbaadeewai warag onee abat. Magbaadeewai ya pārau khaphu nūngui ajim anum, chikham jua ee pāach dau aphuu wēnarrum ee Ēwandamau ya pāach peerdu auwimuu pam.

²⁹ Mag Jesuu deeu ich bēeju jaau simua īchab amag mug ejempla jaaujim aajem: '¿Pārau ooba aajē ajim anum, ar igo khēr khukhuur aadēm, wa magbam khai deeum pabū parhoobam khāijā khēr khukhuur aadēm?³⁰ Pārau khaphu nūm, meig Israel durr igo khēr khukhuur aadēmūn thumaam khūnau ya chadcha döchumie dakpapakham aajem.³¹ Ich agjöta ajugui ajim anum, īchab mu bēeju gayaa paawaijā. Ya pāachdēu nem thum muchdēu jaau chirumjō ohoo khabaadeewai khaphu abat ajim anum, ya mu bēeimuu pam; muan mug durr muchdēuta jūa auchēwia muchta thumaam khūn pörkhaan urum.³² Mua pārag mag Aai i jēejem di ðrau pogueupüiju a jaau chirumān, cha ðor thunum khūn khēchju nawe cha muchdēu jaau chirumjō thumaa chadcha ajuuta jaau chirumgui ajim anum.³³ Edaujājā mug jēb dāi thum chukhu aadēju, mamu cha mua pārag jaau chirum chan sēukhaawai khabam, jāan thumaa ich ag ee öbērjugui ajim anum.³⁴ Khīr khaphu nūsit ajim anum, mu bēewai sīi dōo gaaipai nūm dāi warag pāach nem ig nūmta khīrju nūm gaaimua mu iek ükhaba, warag thāar theeg sīi mu bēejujā khaugba, okhoppha nūm pāach oochēpim ugua.³⁵ Mag mu bēem edan, ar atarraayau äwarr baarwai sīi khōodū aaujemjōta, mug durr gaai ðor thunum khūn thum äba dēgölp chachaan bēejogui ajim anum.³⁶ Mamu warag Ēwandamag jēeunaa ajap khīr khaug nūsit. Pārau ich mag puuba irig jēeu wēnarrumān, nem thumaamua mag ðor chachmawiajā būurjā pāar chig abajugui ajim anum. Maagwai ya much pierrum edjā būurjā chigag chukhu pāar mu aig mu khīrphee bēe thunaisijogui ajim anum.

³⁷ Mag jaau simua äsdaupain sīi Jesuu Aai i jēejem deg ðrag jaaujeejim aajem, Ēwandam iek. Maimua edaar paawaita jūrr durrsi Olivo anum gaai mawia ich mam èejeejim aajem.³⁸ Äspa thunaisiewai edaupherre ðor pōoma i nūan weetjeejim anaabá, Aai i jēejem deg, irua nem jaau sim ûraag.

22

Jesús phr awaag ibēptarr

(Mt 26:1-5,14-16; Mr 14:1-2,10-11; Jn 11:45-53)

¹ Mag äbmiecha Jesús ich khapeen dāi Jerusalén phöbör ee nūm jaar, pan levadura chukhu wauwia khoojem phiesta burruj khāai khapan khaba waaur sīejim aajem. Ich mag phiestapai īchab Pascua a thūurjem.

² Maagwai īchab phadnaan ee chi pörkha nəm khənau agjö judionaan Ēwandam iek athee chi machnaan däimua amach eepai, “Jägata akhiin bürüjä òrag khaugpiba jāg Jesú斯 purnaa thōobpüikhamgui” anaajim anəm. “Magba mag khapanag eewe pär athaawai eeu òor pöm mag thənəm maach däita meeukhadukham” a khīrju naajim aajem. ³⁻⁴Amau mag khīrju nəm ee, woun āb Judas a thür sim sīejim aajem, ibər wauwia īchab Iscariote a thürjerr. Mag woun īchab ich Jesú斯 däi i bü ogduba wēnərraajerr khən eem ajim aajem. Mag Jesú斯 däi āba nərraajerrta meperau pör meubaadeewai phadnaan chi pörkha nəm khən däi īchab guardianaanjä chi pörkha nəm khənpa āba nəm aar majim anaabá, jägata ichdëu amag i pär deeju khap jawaan. ⁵Maimua barimawia jaubaawai, amachdëu chi Judas iek amach jügaagaa ūrbaawai, oneeu phöbaadëwia warag irig phatkhonjä deeju a iekhajierram aajem. ⁶Ichig magbaawai chará warag, —Ich magau magan maach iekhabarm; murua chadcha pārag i pär deejugui ajim anəm.

Magtarr aigmua āba i pär deeju khīrjugta wai sīsijim aajem, chi phöbörpienagjä ich khaugpiba.

Ābmiecha Jesú斯 ich khapeen däi thach khötarr

(Mt 26:17-29; Mr 14:12-25; Jn 13:21-30; 1 Co 11:23-26)

⁷ Judaau Jesú斯 éugar mamagkham ee, pan levadura chukhu wauwia khoojem ed āspa éebaadëjim aajem. Mag ed judionaanau nemkhoo edam athee ovejadam wai narr thōowia edau khēubaadeewai khoojeejim aajem.

⁸ Ich mag edcha Jesuu Pedro däi Juan thärkhanaa amag magjim anəm:

—Päär maar na érubaadët. Maimua ovejadam pér auwia agdamta maar na phiejäb waubaimat ajim anəm, maach thum āba khöimaag.

⁹ Magbaawai amachdëu, —Jampaita marau pə na phiejäb wauwimaju aai nūma? a jēeujierram aajem Jesuug.

¹⁰ Magbaa chi Jesuu amag, —Chamug Jerusalenag khəd ma sim ee érubaadët ajim anəm. Nau chi phöbör dub nəm aigcha woun āb dö jöi authurwia döthür däi degag mam pārau ooimaju. Magbaawai i däi érëuwia i dubbaimam deg däi dubbaimat ajim anəm. ¹¹ Mag dubwia chi dikhäug, məch chi maestroouta päär püijim abat, jampaita nau kheeurag maach thum āba thach khöju aai nə a khap jēeumkhīr. ¹² Magbaawai mag wounau pārag oopien majugui ajim anəm, ügthaa dijä pöm sim ya sīi chi khīr khaugam. Maigta nem thum khīr khaugwia maar nəbat ajim aajem.

¹³ Magbaawai chadcha i ipierraaj érubaadeeu thum ichdëu jaaumarjöo ooimajierram anaabá. Maig, ich na mag ovejadam waupitarr chadcha tagam nempa thum khīr khaugwia sīi tagam khən däi i baraata oo nūsijim aajem, āba khoog. ¹⁴ Maimua khēubaadëm ee Jesú斯 barchëjim aajem, tagam khən ich khapeen däi, Pedro Juan däi narr aig. Mag ichdëu jür auwia i däi ogduba wēnərraajerr khən deeu thumaa nūsim ee, ya chi phiejäb wau wai narrjä thöikha sīsiewai āba khoog paaukhabaadëjim aajem. ¹⁵ Mag khö nūmuua magjim aajem ich khapeenag:

—Keena, chadcha chikhamnaanau juau məch thōoju nawe päär däi mag nemkhoo edam ovejadam khöm khöchaaga chirajimgui ajim anəm.

¹⁶ Mə chan mag khöbarm aigmua tag khöba, āba Ēwandamta ügthar thumaam khən Pörkha sīsim edta ūmaai pāar däi āba tagam khən ichdëu peerdə autarr khənnpa deeu maach thum āba khöjugui ajim anəm.

Mag edta thumaam khuuunau warrgar nemkhoo edam oveja thōowai Ėwandamau amach peerdu auju a khīrjuajerrjö, chadcha amach peerdu nuisim khaphu ajugui ajim anum.

¹⁷ Maimua vino jarrdam juu ee auwia Ėwandamag üu ajim anaa, —Ya pur athat ajim anum. Maimua, Dönaa jürr uapüipetat ajim anum, agdaujö dö aumamkhīr. ¹⁸ Muun äbmieta ïs pääar däi mag vinodam dö chirumgui ajim anum. Mag döbarm aigmua tag döba, äba Ėwandamta thumaam khuuun Pörkha s̄isim edta deeu döjugui ajim aajem.

¹⁹ Maimua agjö panjā juu ee auwia, Ėwandamag üu ajim anaa, thorreuwig, amag deenaa, —Mag panan mua mæch morta pârag dee chirum; mag atagjä mu khīrjunaa ich mugta khabat a jaaujim aajem.

²⁰ Maimua ya khö aaipagkhabaadëm ee, deeu chi vino jarrdam juu ee auwia īchab, —Mag jarr eem vinodam döbarmta warrgarwe Ėwandamau õor däi iek deeju aajerrau; mamu mag iekhan iek iiuriugui ajim anum. Mu bag mag vinojö ärbarmuata Ėwandamau, ïsmua atagan chadau pääar peerdu wénurraju aai nüm a jaau simgui ajim anum. ²¹ Pârag khap amkhīr warre jaau chirumgui ajim anum: Mag mu bag ärmkhīran, maach eem mæig maach däi äba thach khö simuapaita ich paarmua mu pur deeju, mu oomapham khuuunag. ²² Muun chadcha Emkhooi Iewaau, mamu magum äba chadcha amau mu thōojugui ajim anum. Mamu Ėwandamau ich magpiju arr aawai thum ichdëu jaautarrijö öbëbërgmag. Mamu ;Ē, apkhiitü ajim anum, mag mu thōomkhīr mu pur dee chirum woun!

²³ Jesùs mag iekhabarm ūrwia i khapeenau amach eepai jürr chikham ipeer ahaukhamua, —¿Chijäguataa wir aigpai mag meer i pur deeju khai? anaajim anaabá.

Ēwandam dau na khaita üruecha sim khai

²⁴ Maimua næppai awia īchab amach eepai, “¿Chijäata magan mæig maach ee üruecha s̄i?” a chikham ipeer ahau khaphöbaadëjim aajem. ²⁵ Mamu magbaawai Jesuu amag magjim anum:

—Mag durr gaai reinaan thunum khuuunam amachta üruecha num awia õor däi athuucha sierrjëem. Mamu mag næmta amachta chi thierrnaan awia jürr õrag amach igwia, “Jäguan chadau maar athee nem ajaphamta waaujem” a iekhapimjä khösi aajemgui ajim anum. ²⁶ Mamu pääar ee magju aai khaba næmgui ajim anum. Mag khäyau chadcha thethem awia khäijä warag serbiibamjöta aju aai sim; maagwai chi pörkha simta jürr ich chogjöta aju aai simgui ajim anum. ²⁷ Magnaa amag, Pärau khīrjuawai, ¿chijä chi thethem agá ajim anum: s̄i mes gaai thöikha s̄isiewai khoogpai jupcheejem, wa mes gaai chi thëp paajem? Magnaa ichdëupai, Chi üruecha simen ya s̄i thöikha s̄isim abaawai khoogpai jupcheejemugui ajim anum. Magnaa amag, Muun chadcha pääar Pöröogui ajim anum. Mamu päärau oo nüm, s̄i mæig mu pääar chogkha chitumjöö chirum. ²⁸ Mamu mua īchab khaphu chirumgui ajim anum, chadcha pääarta mu däi ogduba ich jäg wénurraajem mu chitampierr, pääach dau aphuu ajujä khīrjuba. ²⁹ Pääach jäg wénurrum gaaimua, mua pârag īchab mæch däi õor pörkhapijugui ajim anum, mu Ayau mæchta thumaam khuuun reikhapibarm däi. ³⁰ Mag mæchta thumaam khuuun Pörkha chirsim edta deeu maach äba onee aju. Maimua rey juupjemjom

sie gaai jupkhawia pāachta m̄ däi jöoi Jacob khararr chaain doce narr kh̄un ag chaain ewagam kh̄un pörkhajugui ajim anum.

*Jesuu jaauwai Pedroou būrjā i khaugbam aju jaautarr
(Mt 26:31-35; Mr 14:27-31; Jn 13:36-38)*

31 Maimua īchab magjim aajem maach Pör Jesuu Simonag:

—Simón, dösätau Ěwandamag jēeu wai simgui ajim anum, p̄ däi ichdēu ampierr awia p̄ dau aug waupieg. **32** Mamu mua jūrr p̄ kōit Ěwandamag jēeu chirumgui ajim anum, pach khūgurcheewai warre burrm iek burrm uguia. Maagwai ūmaai deeu m̄ thür gaai khūirju chirsiewai pachdēupaita jūrr pach khapeenag jaauju aai chirumgui ajim anum, amjā agjō ubu n̄uisimkhīir.

33 Magbaawai chi Simonau irig, —Señor, m̄an p̄ dūi cárcel deg mawia p̄ thōbarm aar thōimaju akhiinjā maju chirum; magumjā m̄ gaai mas khabamgui ajim anum.

34 Magbaawai Jesuu jūrr irig, —Pedro ajim anum, p̄ mag iekha chirum āba, nau òrau pachig jēeuwai, āthārr bīeju nawe biek thārjup purua amag būrjā m̄ khaugba chitum a jaaujugui ajim anum.

Espaar numí

35 Maimua warm kh̄unagjā magjim aajem:

—Ar mua Ěwandam iek jawamkhīir pāar putjā chukhu phatkhonjā chukhu sī ich jäg zapat theg jūajujā chukhu pāijim ed, ¿nem inag athee pāar augchējierrā? ajim anum.

Magbaawai chi khapeenau, —Uü, būrjā maar augchēbajimgui ajierram aajem.

36 Magbaawai deeu ichdēupai amag, —Magtarr īsin chadau put wai n̄am khai, athaadët; īchab phatkhon khāijā wai n̄am khai, athaadët; maimua āb khāijā spaar chukhu sim khai, ich khajūa pērbapüi ajim anum, agua awaag. **37** Mua pārag mag chirumān, Ěwandam iek phā sim gaai jaau simjō ya m̄ach thōimān paawaita mag chirumgui ajim anum. Ěwandam iek phā sim gaai m̄ igwia jaauwai, “In, òor thōomiejöta wai naaju” a sim. M̄ igwia ich mag phā sim aawai chadcha thum ichdēu jaau sim eyaa öbēberg maju a jaaumajim aajem.

38 Magbaawai amachdēu irig oopinaa, —Señor, ya marau m̄ig spaar numí wai n̄amgui ajierram anum.

Magbaawai ichdēu, —Tag m̄ iekhabam, idēu ich magpai sūujugui ajim.

Nemjīrdö Getsemaní anum ee Jesús oraatarr

(Mt 26:36-46; Mr 14:32-42)

39 Maigmua öbērdutkhaau Jesús Olivo durrsīg petajim aajem, kheepierr mawia mag durrsī gaaimua ich Ayag jēejerr aawai. Mag i mam dūi īchab i khapeenjā i däi wētjim aajem. **40** Mag wētwia ich Ayag jēejjem aig bardutkhabaimaawai ich khapeenag, —Ěwandamag jēeubat ajim anum, dösätag uduraa pāach phūrreu aupiba m̄ dūita ubu wēn̄erraag.

41 Mag jaauwia, ichin am aigmua mawia, juau mokdau barbapääiwai burjem ag warphagjöpai s̄eimajim aajem, am bigaau. Maig jēkhät jīepöröu phōbkhanaa, ügthaag eerpanaa, ich Ayag jēebaadëjim aajem.

42 Mag jēeumamua, —Tata ajim anum, pua khōs akhiin, atcha m̄ dau aphū apibakham. Deeum nem waubarmuajā agjō òor peerdu auju

ayaa akhiin, m^u gaai machag m^ugcha ãwatbakhamgui aajeejim anum. Mam^u puchdëuta khap chirum; m^uchdëu khösi chirumjö khaba, puchdëu khöchagpierra m^u d^ui abá a iekhamajim aajem.

⁴³ [Ich Ayag j^{ee}uwai mamagkhamua kha theeg chukhu thunam ee, ügtharmua Ëwandam chog b^{ee}wia irig juapá deechéjim aajem, mag ich dau aphuu aju ãwatamkhii. ⁴⁴ Mag ich dau aphuu aju khirjuwia gaai machag thunamua warag oraa n^umta, khajapham nemjö thet phurëu ahau aajeejim anum. Mamagkhamua juaché thunam oowain s^ui jua gaai bagpata öber thunam th^{eu}tkha thunaajim anaabá.] ⁴⁵ Mag ügthaag ich Ayag j^{ee}u s^ui awia, phiiduwia, ich khapeen oon b^{ee}wai s^ui warag ökhirjug machgau khaidutkha thunamta oochéjim anum. ⁴⁶ Magbaawai amag, — Phiidutkhabathü keena ajim anum. ¿Khantheeta p^aar khäi n^uma? Khäiju khäai Ëwandamagta j^{ee}ubathü ajim anum, dösätag uduraa p^aach thu aupim uguia.

Jesús pur arrtarr

(Mt 26:47-56; Mr 14:43-50; Jn 18:2-11)

⁴⁷ Mam^u agtha Jesú mag iekha duⁿtm ee, dëgölp am aig ðor khapan pos aichéjim anaabá. Mag khapanag ee oowai ich Jesú d^ui doce ogdu^{ba} wénurraajerr eem äb Judas a thür s^uerrta am na urajim anum. Mag b^{ee}wia, Jesú d^ui äba duⁿuuchéjim anaabá, s^ui khajapha saludaa n^umjö i khir üug. ⁴⁸ Magbaawai Jesuu irig magjim anum:

—Judas, m^uch chi Emkhooi Iewaa m^u oomapham khunag pur deeg mu khir üu chirumta puchigan s^ui saludaa chirum a chirabma ajim anum.

⁴⁹ Magbaawai ich Jesú khapeenau amach Pör dau aphuu aju khaug athaawai, —Kaké, ¿marau pu k^oit esparau am d^ui jääuju jäg nu? ajierram anum irig.

⁵⁰ Mag irig j^{ee}u n^um ee, äbmu bis abarm^un, phadnaan pör ag chog kach juachaar garmta warre oorthubapüijim anaabá. ⁵¹ Magbaawai Jesuu ich khapeenag, —Oob jägmiet; id^u m^u d^ui amachdëu ampierr apibat ajim anum.

Magnaa chi kach deeu ich s^uerrjö khaarpi s^uujim anaabá.

⁵² Maimua Jesuu oowai aig naajim aajem: phadnaan chi pörkha n^um khun, judionaan Asamblea eem pörnaan, maimua Ëwandam i j^{ee}ujem di th^uajem khun chi pörnaanpa thunaajim aajem, i pur awaan bëetarr khun. Magbaawai chi Jesuu amag magjim aajem:

—¿Pärau oowain muun s^ui ðor nem jïgkhanaa ðor thðomiejöta chirabama ajim anum, jäg s^ui mu aig jua ee jierrnempan appai b^{ee}g? ⁵³ Ëwandamag j^{ee}ujem deg ed eepierr p^aar d^ui mu chiraawai, b^{uu}rjä pärau mu chig aba aajerrta, ïsta Ëwandamau p^arag uduraa mu pur aupiju ed ajim. Maagwai ïsta ïchab chi dösäjtä p^aar ürpaju ed ajimgui ajim anum, mu pur aumkhii.

Pedroou Jesú khaugba chitum atarr

(Mt 26:57-58,69-75; Mr 14:53-54,66-72; Jn 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Maimua Jesú purphöbaadëwia, arrwia, phadnaan pör deg wai dubphöbaadëjim aajem. Maagwai Pedroou warppaimuata i ëudee oopüpüig warrrmaa ajim anaabá. ⁵⁵ Mag chi phadnaan pör aar deethuria chi Jesú ierr wai n^ulich, jürr di üjärr ôr örwig a bigaau ohood aphöbaadëjim aajem. Magbaawai Pedrojä ïchab am bigaau oo s^usijim anum. ⁵⁶ Mam^u i mag oo simta, aiguim uui ïchab chi phadnaan pör

chogkha sim bëewia, i khñir eerpanaa, warm khñanag, —Chamug wounjä ïchab i dñi nñrraajemñu aichëjim anñm.

⁵⁷ Magbaawai Pedroou, —Mua magum wounaan ooba chitumgui ajim anñm.

⁵⁸ Maimua ag khur nñupai awia jürr emkhooi äbmua irig, —Puñä am eem khabahab aichëjim anñm.

Magbaawai Pedroou, —Kakë, mñ chan am eem khabam perá ajim anñm.

⁵⁹ Maimua deeu ag khur ora äbjönaa deeum bëewia maguajä agjö irig, —Chadcha mug wounjä i dñi nñrraajem khabahab ajim anñm; jän Galileapierrauwai ajim anñm.

⁶⁰ Magbaawaita Pedroou, —Kakë, mua bñurjä khaugbam, khan ata pu iekha chirñm khai ajim anñm.

Magbarm bürre agtha thumjä Pedro iekha öba nñm ee, äthärrta kekeree ahbar. ⁶¹ Mag äthärr bñebaawai maach Pör Jesucristoou ewag phuurbä oo nñm ajim aajem, Pedroog. Maigta Pedroou khñir eyaa aadëjim anaabä, maach Pöröu ichig, “Pedro, äthärr bñeju nawe õrau pñchig jëeuwai biek thärjup pua bñurjä mu khaugba chitum a iekhaju” a jaautarr. ⁶² Mag khñir ee dñuisim abarmñ chadau, gaai machaaga aadëmua dawag öberwia, warre ö jäsenag aadëmua bñ sñi ajim anaabä.

Jesús dau aphñm wai narr

(Mt 26:67-68; Mr 14:65)

⁶³ Maagwai Jesús par wai nñm aig oopaar thñnarr khñnaujä i wau iekhanaa ïchab moketaupa phär wai nñmua i gaai mas waumaajeejim aajem. ⁶⁴ Magnaa putiu i dau phäarjünaa jürram khñnau khñidachä juajää phot anaa irig, —Magan khaug athä, khañuta pu phärjí aajeejim anñm.

⁶⁵ Ich mag pñamjä igba, i wau wai nñmua warag irig parhoobajä iekhamajeejim aajem.

Jesús judionaan Asamblea ee wai narr

(Mt 26:59-66; Mr 14:55-64; Jn 18:19-24)

⁶⁶ Maimua ya äspabaadeewai äba biirdñjierram aajem: Asamblea eem chi pörnaan phadnaan pörkha nñm khñun dñi Ëwandam i jawaag chi machnaanpa. Mag biirdñwia amach Asamblea ee chi Jesús aibëewia irig, ⁶⁷ —¿Puchta chadcha warrgarwe Ëwandamau õor peerdu aumkhñir jør auwia pñiju aajerrä? Warre marag jaaubä ajierram anñm, marau khab aag.

Magbaawai Jesuu, —Mua pñrag jaaukhiijä, pñrau mñ iek ükhabajugui ajim anñm. ⁶⁸ Maimua mñch garmua jürr pñrag jëeumakhiijä, pñrau mñ iek jüñjä aba ni mñ pñapñjä pñapñbjajugui ajim anñm. ⁶⁹ Mamñ nau mug atag jöpcha mug woun Emkhooi Iewaa Ëwandam chi jua thierr bigaau i juachaar gar jupimajugui ajim anñm, Ëwandam dñi äba thumaam khñun Pörkhaag.

⁷⁰ Magbaawai thumaam khñnau irig, —¿Aa, magan pñhn Ëwandam Iewaapama? ajierram anñm.

Magbaawai jürr ichdëu amag, —Päachdëupa khabä pñrau khaphä mñ aruu a jaau nñmta ûrmig nñma? Ya maadëu ûrbarmgui ajierram anñm, ich iiucha jaaubarm.

⁷¹ Magbaawaita amachdëu, —¿Khan atcha maadëu deeum khñnau jaau nñmta ûrmig nñma? Ya maadëu ûrbarmgui ajierram anñm, ich iiucha jaaubarm.

23

Jesús Pilato na

(Mt 27:1-2,11-14; Mr 15:1-5; Jn 18:28-38)

¹ Maig wai n̄uu awia, amach thum āba öbērdutkhawia, chi Jesús gobernador Pilato aar arrjierram aajem. ² Maimua mam pawia Pilatoog s̄eukha magphöbaadējim an̄um, Jesús kh̄ir:

—Marau mug wounau pāar ëugar nem khaigbam jaau n̄urrum ūrimajim ajierram an̄um, pāar d̄ui òor meeukhamkh̄ir. Ichdēuta rey Cesaroog d̄ébpaaṛjā phagpiba jaaunaa ichdēupaita īchab ichta ūwandamau püiju atarr aajemgui ajierram an̄um, judionaan rey.

³ Magbaawai Pilatoou ich Jesuugcha, —¿Chadcha p̄uuta judionaan Reí? a j̄eeujim an̄um.

Magbaawai Jesuu irig, —Pua khabá chadcha khaph̄u jaaubap̄üimgui ajim an̄um.

⁴ Magbaawai Pilatoou phadnaan chi pörkha n̄um kh̄uunag maimua tagam kh̄uun aig narr kh̄uunagpa, —Mua mug woun gaai b̄ürjā nem khaigba ooba chirumgui ajim an̄um, i th̄oopäaig.

⁵ Pilatoou magbaawai chará warag amachdēuta iek kh̄egkha phöbaadēwi, —Jäguan chadchata òrag pāar ëugar s̄eukha nem jaau n̄urrumua phöbör meeukhapiju īkha simgui ajierram an̄um, pāar d̄ui. Judea durr ee thumaam kh̄uunag ich mag jaau n̄rraajem; Galilea durrmua jaaubaaderr ich mag jaau ph̄uurdə n̄urrumua kh̄eb mau pabaichëmgui ajierram an̄um.

Jesús Erodes na

⁶ Mag Pilatoou ūurwai Jesús Galilea durrmua b̄eejim a ūrbaawai aig narr kh̄uunag j̄eeujim aajem, chadcha Galileapierr khai a khap aag. ⁷ Mag j̄eeuwai chadcha Galilea durram a ūrbaawai, —Āa, magan Erodes aarta deepüijugui ajim an̄um, ichta aram gobernador aawai.

Mag chadcha deepüijim aajem, mag jaar chi Erodejā agjō Jerusalén phöbör ee s̄ierr aawai. ⁸ Maimua Erodeeū Jesús oo athaawai onee aadējim an̄um, ag nawe i d̄ui oom kh̄ochag s̄ierr aawai. Ichdēu ūurjeejim aajem Jesuu nem wau n̄urrum. Maagwai ich daúachata nem maadēu ooba aajem irua wau sim oom iigjeejim anaabá. ⁹ Ichdēu mag kh̄irju sim gaaimua irig nem kh̄ir pogkhe j̄eeumaajeejim aajem. Mam̄u magumjā Jesuu b̄ürjā i iek j̄uu aba aajeejim anaabá. ¹⁰ Maig naajim aajem īchab chi phadnaan pörkha n̄um kh̄uun ūwandam iek athee chi machnaanpa. Makh̄uunau warag thet iek kh̄egkha, —Chadcha i iekkhōr pōm s̄iebahab aajeejim an̄um.

¹¹ Magbaawai Erodeeū ich soldaaun d̄aimua i gaai iukhanaa i serbiibagpa phēnaa, —Pāadē oobat, judionaan reikhaju an̄mta dau aph̄u oo kh̄erum aajeejim an̄um.

Magnaa warag juau ogthom i wau n̄muua khajūa ajapham reinaanau jūajem khajūa jūapinaa deeu chi Erodeeū Pilato aar deepüijim aajem.

¹² Mag ed Pilato Erodes d̄ui khapeer ajapham khajierram aajem, warr magju nawe chan jūrr agdaujō chikham oomapha aajerrta.

Jesús deeu Pilato aig

(Mt 27:15-26; Mr 15:6-15; Jn 18:39-19:6)

13 Deeu Erodeeū Jesūs ich aar deebapääiwai Pilatoou thumaam khueun ãbam aig thürkha aujim aajem: phadnaan chi pörkha nám khueun, judion-aan chi thethem khueun maimua chi phöbörpienjā agjö. 14 Maimua amag magjim anum:

—Mug wounau maar ëugar sëukha nem ïgkha narrum awia päräu mu aig i aibëejerram. Mamu machdëucha pääach dakhir magum khap aag jéeu oowai mug woun büürjä iekkhör chukhu simta päräu ich khürchajä mag thünarramgui ajim anum. 15 Päräu khaphä numgui ajim anum, mua Erodes aar i deepäitarr. Mamu Erodeeū oowaijä ichiita mug woun büürjä khaibag chukhu öbëberkham. Mug sim aig mua oowai mug woun khaibag chukhu simgui ajim anum, thöopääig athee. Magnaa amag, ðJägañ irua? 16 Muan i püapüiju, mamu nacha i wäpi thünäwüjugui ajim anum, püapüiju nawe.

17-18 Mamu mag Pilatoou Jesūs püapüiju abaawai warre thumaam khueunau i äba, —Jesūs thöobapüi, maimua jürr Barrabaata maraun sii khajapha öbeerpuipi numgui ajierram anum.

[Mamu mag amau preso äb sii öbeerpi jaau narran, añopierr mag phiesta burr nüm ee paawai mag khaajerr aawaita mag öbeerpi jaau naajim anum.] 19 Mamu amau öbërpüipi jaautarr Barrabás aajerran cárcel deg sëejim aajem, ichdëu õor meeukhapiwia mag meeukha nüm ee õor thöotarr köit. 20 Magbaa ich Pilatoou Jesūs püapäim khösi siierr aawai deeu amag iekhajim aajem. 21 Mamu magbaawai ümaai deeu sereeu phöbaadëwia ihäba, —Warre jäg Jesūs pakuls gaai meerphë thöobapüit aajeejim anaabá.

22 Mamu püaba ya biek thärjupamua Pilatoou deeu amag, —Pari khan nemta irua khaigba waujïma ajim anum, i thöopääig? Mua chan büürjä i khaibag ooba chirumgui ajim anum, i thöopääig. Thöuju khäai sii wanaa i püapüiju jäg sii ajim anum.

23 Magbaawai chará warag ääakhamua äba pakuls gaaита meerphëpi jaau aajeejim anaabá. Ich mag warag sereeu thünäum khüpaa jähäba, amachdëuta Pilato khüpaa siijierram aajem. 24 Mag nüu paawai Pilatoou am ipierraas jürr Jesuuta amach juu ee deejim aajem, amach khöchagpierr i dëi amkhir. Maimua ich soldaaunag thöopüipi jaaujim aajem. 25 Mamu maagwai chi Barrabás cárcel deg sëejim aajem, ichdëu õor meeukhapiwia ich ag meeukhaa eepai õor thöotarr köit. Mag, cárcel deg siierra weeupüipijim aajem, õrau ig narrjö.

Jesús meerphë thöotarr (Mt 27:32-44; Mr 15:21-32; Jn 19:17-27)

26 Mag wai naawia Jesúss thöopäyaan athaaddeeu, woun Simón anum Cirenepierr phöbör ee urum dëi thëubaawai, chi soldaaunau Jesuu arrmaa arr pakuls jürr i öphëeu ür jiirpuijierram aajem, Jesúss mam ëudee arramkhir. 27 Maagwai i ëudee õor pöoma wëdurajim aajem. Mag õor khapanag ee üuinjä ïchab i üapér durrumua i athee bïe wëdurajim anaabá. 28 Mamu Jesuu ewag phüurba oonaa amag, —Jerusalenpie üuin, oob mu athee bïemiet ajim anum. Mag khäyau pääch mor dëi pääch chaain khürjunaata bïebat ajim anum. 29 Mug atagta pääar dau aphüurcha aju. Mag jaar üuin pöd chaain ooba arr khueunau amach khapeen chaain dëi dau aphüur durrum oowia, “Üuta jäg mu chaai chukhu ürrum” ajugui ajim anum. 30 Ich mag jaar ïchab atcha mag dau aphüur wëñurramaaugau,

thōom khōchgau durrsīgta wounaanagamjö, “Maar ür dārbagkhabaadët; pāach eegar warre maar bēpbapüit” a iekhajugui ajim anum. ³¹ Amau mu mug wai naawia nau mu thōobapäaiwai pa ajaphamta sii jēwamkhīir thubapüimjö ajugui ajim anum. Amau mu dūijā mug nūm, ɿjāga aju khai ajim anum, amachdēu pahachjökham khūun oowai?

³² Mag chi Jesús arrum dūi īchab numí chi khaibgam cárcel deg wai narr khūun arrjierram aajem, agjö thōopäaig. ³³ Maimua buchagdam “Pōrpá durrsī” anum gaai waaidutkhawia pakuls gaai i meerphēpüijierram aajem, maimua i bigaau chi khaibagnaanjā agjö, āb i juachaar gar maimua āb i juawē gar. ³⁴ [Maagwai pakuls gaaimua Jesuu, —Tata, òrau mu dūi mug nūm idēu sii ich jāg khīir okhoobapüi. Amau amachdēu nem wau nūmjā khaugba naawaita mug mu dau aphuu wau nūm aajeejim aajem.]

Maagwai chi soldaaunau amach appai, “Magan ɿkhaiuta chi khajūa jāaju khai?” awia, mokdaudam bar nūmuu gan aumajierram aajem. ³⁵ Maagwain òrau Jesuugta eerpapaad thūnaajim anum. Mag nūm dūi chi thethem khūunaujā iukhanaa, i wau iekhanaa, daau irua ichdēupai ich peerdu athaju awia irig, —Deeum khūun peerdu autarrpi, puchjā peerdu athā aajeejim anum, puchta chadcha Cristo chaar Ēwandamau jūr auwia püitarr khai.

³⁶⁻³⁷ Maimua chi soldaaunaujā īchab sii i waauwaipai irig vino adchuchúu sim dōmkhīir deechēnaa jūrram khūunau irig, —Pu chadcha judionaan Rey khai, puchdēupai puch peerdu athā aajeejim anum.

³⁸ Maagwai i meerphē jiir wējöm pör ür ēsapdau phākha sim gaai jaau sīejim aajem, khan gaaimuata i mag wai naajī. Chi ēsapdau gaai “Chamūuta Jesuu, judionaan Rey” a phā sīejim aajem. [Chi ēsapdau phā sīejim aajem griegonaan meúa, latín meúa maimua ebreonaan meúajā agjö.] ³⁹ īchab i dūi chi khaibagnaan numí narr aawai ābmuajā warag i waunaa irig, —Pu chadcha Ēwandamau ðor peerdu aumkhīir püitarr khabá? Magumta, ɿjāg pua puch peerdu auwia, maarjā peerdu aubamma? aajeejim anum.

⁴⁰ Mamu magbaawai jūrr chi khaperaupai irig meeurraunaa, — ɿMaachjā agjö thōopäaig atheeta amau maach mēig wai nūmta pua Ēwandam dakhīir warag mag iekha chirā? ajim anum. ⁴¹ Mag khāyau maachin, chadcha maachdēu khaigba arr gaaimuata mug naabahab ajim anum. Mamu mug woun chan büürjā pekau chukhu simta amau i mug dau aphuu wai nūmgu ajim anaabá.

⁴² Maimua ichdēupai mag iekhapüinaa jūrr Jesuug, —Ya deeū puchta Reikha bēewai oob mu khīir okhoo chiram ajim anum.

⁴³ Magbaa Jesuu irig, —Íswe pu mu dūi durr wījūu durr chiraimaju ajim anaabá.

Jesús meetarr

(Mt 27:45-56; Mr 15:33-41; Jn 19:28-30)

⁴⁴ Ich mag ed edausīcha nūmta dēgölp edau khībaadëm abarmūn edaramjö aadëjim aajem. Mag khī thūnūu awia edau phēibaajér las tresjō naata deeū edau aardubaadëjim aajem. ⁴⁵ Mag edau āsdawam khībaadëm ee, Ēwandamag jēeujem deg ierrgajärcha put nem parrg thuur ēu wējorrta järrcha ügthaamua eeg surr abarmūn, warre thoophem numí jjirrar jōisijim anaabá. ⁴⁶ Mag edau khībaadeewai Jesuu thet, —¡Tata!

Nau m^u chaaupabaadeewai puata m^u akhaardam khap chirumgui ajim anum.

Mag iekha khitum ee warag maach chaaupabaadëjim aajem.
⁴⁷ Magbaawai capitán Romapierr aig sierrau ichdëu mag oobaawai, — Chadchata jagan mug wounan chi ajapham ajimgui ajim anum, Ëwandum na.

⁴⁸ Maimua ïchab aig õor pöm thunarr khunau amach daúa mamagkham oobaawaita ãsie thumaa ewag khürjuwia pör jõjõig wëtmajierram aajem, amach diig. ⁴⁹ Mam^u thum i khapeen Galilea durrmua i däi ãba chi uinpa bëetarr khunaun warppaimuata mamagkham thum oo naajim aajem.

Jesús aukhërtarr

(Mt 27:57-61; Mr 15:42-47; Jn 19:38-42)

⁵⁰ Mag ed aig sïejim aajem ïchab woun ãb José anum, Arimateapierr. Chi Arimatea anum, Judea durram phöbör ajim aajem. Ich mag José ïchab judionaan Asamblea eem woun ajapham ajim aajem, Ëwandum dau na.

⁵¹ Maagwaita ich khapeenau Jesús pür awaag ibëp naawaijä ich chan am igar khaba sïejim anaabá. Magua amau i dau aphu wai naawaijä ichdëu chan dichba aajeejim anum. Mag wounau ïchab Ëwandumau maach peerdu aumkhir püju jaaujerr bëeu anumta nñajeejim aajem. ⁵² Ich mag wounauta, Jesús meeabaadeewai, Pilato aar mawia chi mor mag mee khërum arraag jëeuwinmajim aajem. ⁵³ Mag jëeuwinmia, Pilatoou arrju aai sim abaawai, mawia, eeg paawia, dïesdam ee pürëunaa, jëbdi pöm durrbü khöpag ee chi khörm wai sierr ee aukhëraan arrjim aajem. Mag jëbdeg chan agtha õor ãbjä aukhërba khörwia sii sïejim aajem. ⁵⁴ Mag i aukhërtarr ed viernes kheeurag ajim aajem, juu ünijem edam athee nem thum khür khaaugjem ed. ⁵⁵ Mam pamjä chi uin Galilea durrmua i däi bëetarr khunaun ich mag ogduba, chi jëbdi aar wëtwia oojierram aajem amach daúacha, jäga Jesús aukhërjä. ⁵⁶ Maimua wëtwia, thüpag phëwia, i kha phuraag sii jügdee wau sñujierram anaabá. Maimua noram sii degpai juu üi khëujierram aajem, Ëwandumau Moiseeg ich iek phäpitarr gaai jaau simjö.

24

Jesús iiu phiidatarr

(Mt 28:1-10; Mr 16:1-8; Jn 20:1-10)

¹ Maimua mag juu üi khëutarr noram, domighed edpherre agtha khükhsu nñwe, uin wëtjierram aajem chi jëbdi aar oon, amachdëu i kha phuraag jügdee wau wai narr däi. Mag am wëtum däi deeum uinjä am däi wëtjim aajem. ² Maimua ooimaawai, mokpör pömkhamua chi jëbdi i ee joothu phäär sñerrta chawag pürëupüi thunaajim anaabá. ³ Magbaawai warag ag ee dubnaa oowai, maach Pör Jesús mordam ich aukhërtarr ee chukkhu thunaajim anaabá. ⁴ Mag amachdëu ooba abaawai, “Keena, ñäga abarmta mug maadëu ochëba abarma?” anaajim anum. Mag nñum ee oowai, emkhooin numí sii khajüa bëumjö jüa sñsidumta am khürphée dñuuutkhabaichëjim anaabá. ⁵ Magbaawai jäphierr ajaugau pöd am khür eerpaba sii eeg üthu phöbaadeewai makhuunau amach garmua amag magierram anum:

—¿Chi monakhamta khanthee pârau i jür wënarrumma ajierram anum, mug jëbdi õor khëraag watarr ee? ⁶⁻⁷ I ya iiu phiidatarr petabahab. Magua

mäig khaba simgui ajim anum. Khiiр eyaa abat ajim anum, Galilea durr aawaiwe ichdëu päächig, Emkhooi Iewaa pekau pömkham khunau i pär aunaa pakuls gaai i meerppäiju jaaujerr; mamu khääi thärijupam ee deeu ich iiu phiidëju jaautarrjä khiiр eyaa abat ajim anum amag.

⁸ Magbaawaita chadcha i iekhatarr khiiр ee dñenisijierram anaabá. ⁹ Magbaa chi jëbdi aigmua wëtwia, chi däi wënrraajerr once narr khunag thum amachdëu ootarrjöö jaauwimajierram aajem. Ich mag thum aig narr khunagjä ich agjö jaaujierram aajem. ¹⁰ Mag chi uin ich Jesuu once jär autarr khun aar iek jaauwimarr khunnan, María Magdalena ajim aajem, Juana däi, María Santiago ädpa, mag tag īchab tagam uinpa. ¹¹ Mamu uinau nem īgka num chi Jesús khapeenau ūurwai sëukha némjöö aawai ükhabajierram aajem. ¹² Mamu Pedroou mag ūbaawai phiidubaadëwia jëbdiig khaphigbaadëjim anum. Maimua ag ee ierr ooimaawai, äba i pärëu sïerr put appaita ooimajim anaabá. Ichdëu mag oobaawai ich diig mamua ich ödegpain, “Jäga awiata jäg ich aukhërtarr ee chukkhu thünáma?” a khiiрjubaadëjim anum.

*Emaús khud ee ich oopitarr
(Mr 16:12-13)*

¹³ Maimua ich ag edpai õor numí phöbör Emaús anumug wëtjim aajem. Mag Emaús phöbör Jerusalenmua once kilómetros sïejim aajem chi warphag. ¹⁴ Mag īreubaadëwia khud ee Jesús igwia, “Jägataa i aukhërtarr eejä jäg sii khäidu parii thünáma?” a iyüü wëtmajim anum. ¹⁵ Mamu am mag iyüü jürr chikham i jürr jaaupëpüig wëtumta, amau ig narr Jesuhchata bëewia am wëtum däi maa ajim anum. ¹⁶ Mamu amach bigaau mag narrumjä pöd khaug auba, sii deeum khunpiita naajim anaabá. ¹⁷ Mag wëtumua ich garmuata, —Keena, ¿päär khandam jaauwaita mug iyüü wënrráma? Jäga jäg päär ökhiiрjuumjö wëtmá? ajim anum.

¹⁸ Magbaawai äb Cleofas aajerrau irig, —Maadëu khan iek agájä amapha simgui ajim anum. Thumaam khunau khakhapdö thünum, jägäjí Jerusalén phöbör ee. Pujä īchab ag phöbör ee mug nemkhoo dichtarrta, äba puchdëupaita khaugba chirú? ajim anum.

¹⁹ Magbaawai ich Jesuu amag, —Khani jägierráma ajim anum, mug nemkhoo ee?

Magbaa amachdëu irig jaaumamua, —Jesús Nazaretpierrma ajieram anum, āwandam i jaaumie. Irua āwandam juu theegau nem khiiр pogkhe waaujeejim. Maimua jäga āwandamau maach peerdu aaujë a jaauwaijä õrau khakhapdö aajeejimgui ajim anum, chadcha āwandam iekta jaau sim. ²⁰ Mamu mag khitarra phadnaan chi pörnaanau chi thethem khun däimua Pilatoog pär deebajieb ajim anum, jürr ich soldaaunag pakuls gaai meerphë thööpi jaumkhiiр. ²¹ Amau i jägbajupi awia marau khiiрjuawai ichdëuta israelnaan thum Romapien juu eemua pör öbeer aujupi naajimgui ajim anum. Mag khiiрju naajieb mamu, viernes i thöötarr ya khääi thärijup pamgui ajim anum, īsim khurau i dau aphu abarm. ²²⁻²³ Mag num ee warag uin maarjö i igar ükha num khunau īedaupherre khisu nuwe jëbdi aar oothurwia maach jägderraata jaauchéjierramgui ajim anum. Am iek khabá mag chi aukhërtarr ee ooimaawai, chukkhu, sii āwandam chognaanta aig naajim anum. Makħunau amag jaauwai, Jesús iiu sim aajem. ²⁴ Mag

jaaubaichëm ūrwia agjö maach eem khuuñaucha chi jēbdi aar oon weetwai chadcha uuinau jaau narrjö sii khäidu parta ooimajierram aajem a īgkhamajierram irig.

²⁵⁻²⁶ Magbaawaita jūrr ichdëu amag, —Päarta khīrjug chukkhu nəmā ajim anum. Ēwandam i jaaumienau phätarr gaai thum ich magta öbëberg maju a jaauijerram, cha pāachdëu mərug jaau nəmjö; mamu pārau ükhamaphata naabahab ajim anum. Pārau khīrjuawai, ží ich Ēwandamaucha jür autarr aawai ich jäg dau aphuu aju aai khaba sīejí? Mag khabamgui ajim anum. Ya nawe ich mag phä sīerr aawai ich mag dau aphuu aju aai sīebajieb ajim anum. Mamu īchab chi jür autarr khuu deeu iiupiwia ichta thumaam khuu Pörkhapiju a simjä agjö mag Ēwandam i jaaumienau jaaubajieb ajim anum amag.

²⁷ Maimua jūrr ichdëuta warag amag jaaubaadëjim anaabá. Nacha Moiseeu phätarr gaaaimua jaaupüüig khieb chi Ēwandam i jaaumienau phä pumatarr gayam magwe, ich igwia bēju a jaau sīsidum thum ajapha jaaudubjim aajem amag. ²⁸ Mag iyuu wētumua phöbördam Emaús anum ee amach di aar barimajierram aajem. Mamu mam pabaimaawai ich Jesuu warag am dakhīr sii dicham ig sīejim anum, juau ich thamkhīrjö. ²⁹ Magbaawai amachdëu irig, —Maar aig khäibajé. Ya atcha edau kheeraa sīebahab; khud pū khēujuawai ajierram anum.

Magbaawai chadcha am dūi sīsijim aajem. ³⁰ Mag am dūi thubawia, ãba ohoodö thach khoogpamua pan ich jua ee auwia, Ēwandamag uu ajim anaa, thorreuwia, amag uapüijim aajem, ag na ichdëu aajerrjö. ³¹ Magbaawaita dau eerdə phöbaadëmjo warre i khaug athajierram anaabá. Mamu mag ich khaug atham ee, dau pērbarmjö arrau, am jārr sīerra dēgölp chukkhu aadëjim anum. ³² Magbaawai amach wir aigpai, —Keen, jäguata məch thāar eepain muan ich khäijää a chirajimgui ajim anum äbmua; maimua īchab maach dūi khud ee iyuu urumua Ēwandam iekpa thumaa ajapha jaaupüüigmam ūrwiajä mua khaugaa aadëjimgui ajim anum ich khaperag.

³³ Mag amach ap iyuu naawia ich ag bürre deeu bējierram aajem Jerusalén phöbörög, amach khapeen narr aar jawaan. Maimua oocheewai, chi Jesús khapeen i dūi ogduba wēnurraajerr khuu once thumaa äbam aig podpa thənəm oochéjierram aajem, tagam khuu īchab Jesús igar ükha narr khuanpa ãba. ³⁴ Maigjä ūrimaawai amach thumaam khuuñau, “Keena, chadchata maach Pörön iu phiidubarmwai; ya Simon-agjä ich oopibarm” a jaau nəmta ūrimajierram anaabá. ³⁵ Mag amachig jaaubaawai, amachdëujä jūrr warm khuuñag maguimajierram aajem:

—Keena, magan maraujä pārag jaaukhimgui ajierram anum, maachdëu i ootarr: Irua khabá maar ekha auwia khud ee maar i dūi ãba wētjima ajim anum. Mamu mag khud ee ãba wēttarrjä marau pöd i khaug auba, sii ãba thach khö nəm aig pan thorreuwia ichdëu ag na jiigerrjö jigbaadëm aigta, marag ich khaugpimjö khaugpibaawai, marau i khaug aujimgui ajierram anum jūrr amach khapeenag.

*Jesuu ich bū dūi aajerr khuuñagcha ich oopitarr
(Mt 28:16-20; Mr 16:14-18; Jn 20:19-23)*

³⁶ Mag agtha am ich ag iekpai jūrr jauphoo thanum ee chi Jesús am jārr dñuñuchëwia, —Jägpai nu keena? Oob jāphierrmiet, mu khabahab aichëjim anum amag.

³⁷ Mag sii dëgölp amach järr dñnuubaicheewai jäphierr nám iekhau sii i akhaarta oo nümpii naajim anum. ³⁸ Mamu mag jäphierr nám oobaawai ichdëu amag, —¿Khanthee pârau pâach khüirjug eepai “mñuta akhaar” anú? ajim anum. ³⁹ Pâar iek mag mu akhaar anum, pâadë oobat mu juu maimua mu büjä agjö. Chadcha much khabahab ajim anum. Mu gaaicha þurbahut, magnaajapha oobat ajim anum. ¿Pârau akhaar gaai þurju aai nu, mu gaai þur nümjö? Akhaar chan mor chukhu sierrumgui ajim anum, woun khaba aawai.

⁴⁰ Magnaa chadcha amag ich juajäjä oopinaa, ich büjä oopijim anaabá, chadcha mag gaaimua ichta chikhamnau pakuls gaai meerphë thðotarr ag wounau a khap amkhîr. ⁴¹ Mamu mag ichcha oo nümjä sii warag onegnaa dauderraamjö nám gaaimua ükhaba narr aawai ich Jesus garmuata deeu amag, —¿Keena, pârau nem inagdam khoog chukhu nawi? ajim anum.

⁴² Magbaawai amachdëu ãwarrdam wai narr aawai chi phaamdam irig deejierram aajem. ⁴³ Mag ichig deebaawai auwia am dakhîr khöpüijim aajem. ⁴⁴ Mag ãwarrdam khö aaipawiata amag, —Keena, mug much ñrau thðojuuta mua pârag jaaujeejimgui ajim anum, agtha maach äba wénñrraajeewijä. Moiseeu Ëwandam iek phâtarr gaai mu igwia jaau simjö, ichiita ich jäg much dau aphuu ajujä jaaujeejimgui ajim anum, mua pârag. Maimua Ëwandam i jaaumienau phâtarr gaaijä jaaunaa Daviuu ësap Salmo anum phâtarr gaaijä mu igwia ich mag phä sñsid aawai, chadcha ichdëu jaautarrjö thum ag eyaa öbérjimgui ajim anum amag. ⁴⁵ Maimua mag ichdëu Ëwandam iek gaai phä sñsidum jaautarr khap amkhîr, ichdëupai am pör öphërg apijim anaabá. Magbaawain chadau i igwia Ëwandam iek gaai phä sñsidumjä thum khaphu nüsijim aajem. ⁴⁶ Magnaa amag magjim aajem ich Jesuupai:

—Ich magta phä sim Ëwandam iek gaai. Maguata chadcha much chi Cristo ich Ëwandamaucha jur autarr awiajä dau aphuu meeju aai chirajimgui ajim anum. Mamu ñchab khääi thârjupam ee iuu phiidüju arrjä jaau simgui ajim anum. ⁴⁷ Mag much chi Cristo iuu phiidübarm ootarr khüünauta amachdëu ootarr nacha Jerusalenpienag jaaunaa ñchab durriaram khüünagjä jaaujugui ajim anum, jägata khüirjug ajapham jurbaawai Ëwandamau amach khaibag chugpaaju aai sim thumaam khüünag khap amkhîr. ⁴⁸ Mag pârauta mu meewia iuu phiidütarrjä pâach daúacha ootarr aawai pâarta chi jaauju khüünaugui ajim anum. ⁴⁹ Mag jaaumamua ich Jesuucha amag, Pari magaagan mugtarr khur jöpcha murua pâar athee püijugui ajim anum Ëwandam Akhaar, ich mu Ayaucha deeuja jaautarr. Mamu mug Jerusalén phöbör eepai nüsit ajim anum, mag Akhaar bée nám ora. Ügtharmua ich Ëwandamau püibapüim edta pâar gaai phës sñechëjugui ajim anum, pâachdëu ootarr thumaam khüünag jaau khaphu jaau wénñrramkhîr.

Jesús ügthar matarr (Mr 16:19-20)

⁵⁰ Maimua äbmiecha paawai phöbör eemua ich Jesuu am phë arrjim aajem phöbör Betania anumug khudau ma sim ee. Mam phöbör igauu pabaimaawai ügthaag juu uanaa Ëwandamag jëeumamua, —Tata, puata mug atagjä mukhüün wounaan ich jäg uu am phë wai chitajugui ajim anum.

51 Mag am khřir onee iekhamamua, am dakhřraa edjā baug ee ügthaa papagmamua, warag oohba pamamua Ěwandamau ich aar ügthar athajim anaabá. 52 Mag i ügthaag mam oobaawai jēb gawai kanieu phōbkhanaa irig,—Pujom chan wounaan mæg atagjā marau oobam. Puchta chadcha ãba maar Pöröu ajierram aajem.

Mag jēeu durrawia, deeu Jerusalenag onee wëtjim aajem, amachig jaautarrjö. 53 Maimua Jerusalén phöbör ee pawiajā ich mag ed eepierr Aai i jēeujem deg wëtwia jēeu durraajeejim aajem.

SAN JUAN

Maach peerdu aaujem Jesucristo igwia jöoi Juanau phā p̄uatarr

Chi phātarr. Eem khūnau jaauwai m̄ug Iek liur Jesucristoou jaau-thurtarr Juanau phātarrta tagam khūn khāijā ēudeecha phājim aajem. Juanan ich Jesús dūicha n̄errarr aawai, irua jaau simen ichdēucha Jesuu iekhamatarr ūrwi irua nem waumatarrjā ich daúacha ootarrta jaau sim (21:24). M̄ug Juan jöoi Zebedeo iewaa ajim, Santiago dāi khod ābam, Jesuu ürcha daupii aajerr (13:23).

Jöoi Juanau jaauwai Jesucristo chadcha Ēwandam Iewaa arrta wounag pawi ðor ee ðor dāi khapeerkha n̄errajim aajem, ðor khīr thegwia (1:1, 14). Mag ich dūicha n̄erraajerrau aawai warm khūnau jaautarrjā thum jaau sim; mam̄ īchab amau jaauba arrpa jaau sim ich libro gaai. Ajapcha eerpa n̄uu akhiin, chadcha m̄ug libro tagam dau thārjup na n̄em khāai buckhun khīethuu sim.

Khan jawaag aji. Juanau m̄ug Jesús igwi phātarran, ichdēu jaautarrjō, Jesuun chadcha Ēwandamau ich Iewaa ichdēucha j̄ur auwia warrgarwe p̄iūju jaaujerrjō pāitarr khap amkhīr ajim; mag khaph̄naa i iek ükha phōbaadeewai m̄ug atag pawiajā i dāi ich mag khapeerkha n̄em gaaimua iiu wēn̄rraju khap amkhīr (20:31). Pari khan gaaimua irua ðrag dawaa Cristo chadcha Ēwandam Iewaa ajim a khap api s̄i? Warm khūnau jaau n̄emjō Jesuu chadcha nem khīr pogkhe ag na ðrau ooba aajerr waumatarr jaaumamuama. Mam̄ Juanau mag khapan jaauju khāai, seispai j̄ur auwi makħuūnta wajappha jaaujim (2:1-12; 4:43-54; 5:1-15; 6:1-13; 9:1-12; 11:1-44). Juanau īchab jaau sim, warm khūnau jaaubam ee, Jesuu ich igwi siete veces “Muuta...” a iekhatarr (6:35; 8:12; 10:7,9; 10:11; 11:25; 14:6; 15:1).

Mag irua “Muuta” a sim aig, judionaanau warre khaph̄ naajim, irua “Muun Ēwandamau” a sim. Jāgwi? Ich Ēwandam chi Ayaujā Moiseeg ich thür jaauwai “Muuta” a iekhatarr aawaima. Maguata Juanau m̄ug libro gaai jaauwai, Jesuu üiba ich Ēwandamka sim jaaujeejim, ðrag ich khaugpieg. Magua irua “Mu m̄uch Aai dūin maran ich ābampai” anaa (10:30), īchab “Chi mu oojemuan ya mu Aaijā oowi s̄ebahab” ajim (14:9).

Ēwandam Iewaata wounag pawi ðor ee n̄errarr

¹ Warrgar bāurjā nem ompaaba n̄ewe Ēwandam sim dāi chi Iewaajā s̄ejim aajem. Ich mag chi Iewaapai īchab Ēwandamau. ² Mag, ich warrgarwe Ēwandam dāi āba s̄ierrajim aajem. ³ Ēwandamau i dūimuata nem thān̄emjā thum ompaajim anaabá. Mag amach numiim khūn jua aawai bāurjā irua nem wauba arr chan chukhum. ⁴ Ichdēuta maach akhaarjā iiupi aaujem. Maagwai i gaaimuata ararag bāug oo n̄emjō maadēu khaph̄ n̄um, jāga s̄ierrā ich Ēwandam chi Aaijā, mag khaph̄ apiegh ich chi Iewaata thumaam khūn athee ðtdau paa dān̄emjō s̄iewai. ⁵ Mag ichdēuta ich Aai khap apiegh ðtdau paa dān̄emjō s̄iewai m̄ug durr ich khaibagau s̄ii edau khīejō simuajā pōd i thōo auba aajem.

⁶ Ich mag jaar īchab woun āb Juan a thār sim sīejim aajem, Ņwandamau jär autarr. ⁷ Maguan sīi ich ēudee deeum woun āb bēejuuta jaau nūrrajim aajem, mag wounta khīchag ee õt paa dūnūmō sim a jaaubaawai òor thumaam khūunag mag iekta ükhamkhīir. ⁸ Ich Juan chan mag woun ichdēu bēeju a jaau nūrrarr khaba, sīi mag õtdaujō sim bēeju jaaumkhīirpai jär autarr ajim anaabá. ⁹ Magtarr awaita chadcha mag irua jaaujerr woun i ēudee bēebajieb, Ņwandam Iewaa. Ichdēuta ich gaaimuapai thumaam khūunag Ņwandam jāga sīerrú a khap apiejem.

¹⁰ Mag bēewia māg durr ichdēu ompaatarr gaai sīechējim. Pari māg durr gaai jooba nūm khūunau i khaug auba, sīi parhoobam khūunpii ajierram. ¹¹ Ich durr gaai bēetarra, mag amach ee pierrumjā õrau i igbajierram. ¹² Pari i isegba üu warag i iek ükha nūmuwa warag irigta amach peerdēpitarr khūunan ichdēujā warag Ņwandam chaainag paapūimajim. ¹³ Mag i chaalinkha nūm chan sīi māg eegarm khūunjō chaai paarpam khōchchgau khapese awia paarpa autarr khabam. Mag i chaalinkha nūmuñ, sīi Ņwandamau ich garmuata ich iiu aawai ich chaalinkha au nūmuñ.

¹⁴ Mag, Ņwandam Iewaata wounag pawia māg eegar sīechējim. Ichta Ņwandam Chaai ābpai khitūmuata ich iiu aawai ich Aai ipierra nem khīir pogkhe wau nūrrarr marau oojim. Magta i gaaimua marau khaphū nūisijim, jāga Ņwandam chi Ayaujā maach jāsene sīerrú. ¹⁵ I jaauwiata mag Juan òor pōr choomie khararrau õrag, “Mu ēudee urumta mu khāaijā iek theeg ärpai simgui” aajeejim, ichta i thaabaju nawe sīerr aawai.

¹⁶ Ichta Ņwandam Iewaa maach dūi wajapha khitaawai maachdēu nem ig nūmjā öö khaugbata ich mag dedee aajem. ¹⁷ Ņwandamau Moiseeg ley phāpiewai sīi jāga wēnūrraju aai nā a khap amkhīirpai phāpjim. Pari jūrr Ņwandamau ich Iewaa Jesucristo pāaiwai, ichta ich Chaai chaar aawai, warre ich gaaimuata i jāga chitú a khaphūnaa īchab maach ichdēu khōsi simjā khap amkhīrta pājjim. ¹⁸ Ābmuajā Ņwandam chi Aai chan būurjā ooba aajem. Pari ich chi Chaai ābpai khitūmjā ich Aai dāi ābam Ņwandamkhanaa i dūi āba sīejewai i oo nūm gaaimuata chi Aaijā warag maadēu khaphū paaukhamam, i jāga sīerrú.

*Juan chi pōr choomie chan õrau nū narr khabajim
(Mt 3:11-12; Mr 1:7-8; Lc 3:15-17)*

¹⁹ Mag Ņwandamau pāiju jaaujerr bēeju anām ich ēudee urum Juanau jaau nūrrarr ed gaai Jerusalén phōbōr eemua judionaan chi pōrkha narr khūunau phadnaan pūjierram, Levinaan a thūurjerr khūun dūi, makħħūnau chi Juan aar wētwia irig, “¿Pū khaíuma? ¿Pūuta nawe Ņwandamau pāiju a jaaujerrá?” a khap jēeumkhīir. ²⁰ Chadcha mag wētwia ichig jēeubaimaawai Juanau amag, —Mu chan nawe Ņwandamau pāiju a jaaujerr khabamgui ajim.

²¹ Magbaawai deeu amachdēupai, —Magan ¿pū khaíuma? ¿Pū Elías khabá? abaawai, jūrr ichdēu, —Mu chan Elías khabamgui ajim amag.

Magbaa deeu amachdēupai, —¿Wa pū warrgarwe ich Ņwandamaucha ich i jaaumkhīir jür auju a jaaujerráwa? a jēeubaawai, jūrr amag, —Üü, mu majā khabamgui ajim.

²² Pari magamjā puaba, —¿Pū khaíuma? ajierram. Pua marag puch jaaubam, ¿marau khan a jaaubaimaagauma maach pāitarr khūunag? ajierram irig.

²³ Magbaawai Juanau amag magjim:

—Muun warrgar Ņwandum i jaaumie Isaás khararrau jaautarrjö, ajap-pai õor barba aajem aar chiraajemugui ajim. Muun sii, “Maach Pör bëeimuu siewai i bëeju nawe pãach thãar khñir khaugbat thãraucha khõsi i iek ükhaag” a jaaujemugui ajim.

²⁴ Pari mag khap aag irig jëwaan bëetarr khñunjä Moiseeu phä pëarr iek wajapcha uurkhaajerr khñunau püitarr khñun ajim, fariseonaan. Maguata amachta chi thierrnaan awia irig mag nàrrapimaphapaim iekhau irig, ²⁵—Pu iek mag warrgarwe ich Ņwandamau püiju a jaaujerrjä khaba, Eliajä khaba, Ņwandum i jaaujerrjä khabam anumta, magan ɿägwí pua õor pör choo simma? ajierram irig.

²⁶ Magbaawai Juanau, —Muan sii dödamaupaita õor pör choo chitamgui ajim. Pari pãach ee woun ãb sim, ichta ich Ņwandamaucha püiju a jaaujerrau. Ma agtha pãrau khaugba naabahab, mamu i barchewai khñir khaug naamkhñirta ag nawe mua õor pör choo chitamgui ajim. ²⁷ Maata mu ëudee urum. Mu chan sii i chogkha chitaagpajä serbiiba chiramgui ajim, Jesúis igwia.

²⁸ Mag ikhap aag irig jëeuchëtarr thum i iekhamarrpa döjä Jordán anum igaaau phöbördam Betania anum ee ajim, ich Juan khararrau õor pör choo sierr aig.

Jesús corderojö Ņwandamau püitarr

²⁹ Mag ichig jëeuchëtarr khñun däi iyüu sierr noram Juanau oowai, mag irua amag jaau sierr Jesuuta i aig ur nàrrajim. Mag ich aig urum oo athaawai ich aig narr khñunag, —Päädë oobat ajim: Ņwandamau püitarr ar ur khitum. Jäguata corderodamjö uðuraa ich thõopibarmua õor thumaam khñun pekau chugpaa aujugui ajim. ³⁰ Jäg igwiata norr mua pãrag, “Mu ëudee ãb urumta mu khñajä iek theeg ürpainaa ichta mu khñayaujä warrgarwe ich mag sierramgui” ajim Juan chi õor pör choomieu. ³¹ Mag jaaumamua, Muçhdéujä khaugba chirajimgui ajim, iita ich Ņwandamaucha püitarr. Pari ïsin chad mua khaphu chiramgui ajim, ich khabahab maachdëu nu narr. Mamu mug maach israelnaanag i khap amkhñirta muan jäg õor pör choo chitamgui ajim.

³² Maimua mag jajawagmamua, ïchab ewag pawi ichdëu ootarr igwiajä Juan chi õor pör choomieu, —Muan muçch daúacha Ņwandum Akhaarta duburjö khitumta ügtharmua bëewia Jesúis gaai jupbaichëmjä oojimgui ajim. ³³ Ag nawe chan mua khaugba chirajimgui ajim, iita warrgarwe Ņwandamau püiju a jaaujerrkha sim. Mamu mug õor pör choomkhñir muçch püitarrauta muçhigcha, “Ar puch dakhñraa chi Akhaar ügtharmua bëewia woun ãb sim gaai jupbaicheewai pua khaphu aju, mag wounauta ich Ņwandum Akhaarcha õrag deemaju” a jaautarr aawai, ³⁴ ïsin chadau mua i khaphu chiramgui ajim, mag muçhig jaautarrjö bëewi i gaaita jupbaichëm muçch daúacha ootarr aawai. Maguata ïchab mua khaphu chiramgui ajim Juanau Jesúis igwia, i chadchata Ņwandum Iewaau.

Jesuu ich däi ogduwa wënñrramkhñir nacha jür autarr khñun

³⁵ Maimua ag noram agtha mag phöbördam Betania anum aig mu chirajim, muçch khapeen däi, maach maestro Juan khararrpa ãba. ³⁶ Mag

maig maar nəmta, Jesús dich nərrəm oobaawai maar maestroou, — Pāadē oobat: Jāata Ēwandamau pāitarrauwai ajim, corderodamjö uduraa ich thōopibarmua òor peerdu aumkhīr pāitarr.

³⁷ Maach jüg daar maach maestro Juanau mag iekhabarm ūrbaawai Jesús ēdee maar wëtjim. ³⁸ Mag dichmamua ewag oowai, maar ich ēdee wëtum khaug athaawai marag, —¿Pāar khanta jür wënurram? ajim.

Magbaawai marau jürr irig, —Maestro, ¿p̄u jam chiraajē? ajim.

³⁹ Magbaawai Jesuu marag, —Magan mu d̄ai wëttarau ajim, mu chiraajem aar khaugaan.

Magbaa chadcha i d̄ui wëtwi i s̄ierr aar maar barimajim. Mam̄ ya maagwai kheeuragam las cuatrojō s̄ierr aawai warag ich maig khëujim.

⁴⁰ Mag Juanau Jesús jaau sim ūrwia āb agjö mu d̄ai ēudee matarr Andrés ajim, Simón Pedro d̄ai khod ābam. ⁴¹ Mag Andrés anəmua ich naam Simón juraan mawia oobaimaawai irig, —Ya īsin chadau maran warrgarwe Ēwandamau Mesías pāiju a jaaujerr d̄uita oobarmgui ajim anəm. (Mag Mesías aawai griego meúa Cristo aawaiu.)

⁴² Maimua chadcha chi Simón ich d̄ui aibëejim, maar Jesús d̄ui narr aig. Mag ich aig waipierrwai Jesuu chi Simonag, —P̄u Simón khabahab ajim, Jonás iewaa. Pari īsmua atag p̄u Cefas a thärjugui ajim. (Mag Cefas aawai griogonaan meúa Pedro aawaiu. Mag Pedro a sim aig mokpör aawaiu.)

Ich d̄ui wënurramkhīr Jesuu Felipe d̄ui Natanael phē arrtarr

⁴³ Ag noram Jesús jürr Galilea durri maju aadëjim. Mag nəm ee Felipe d̄ui oojim. Mag oobaawai irig, —Felipe, mu d̄ui marrau ajim.

⁴⁴ Mag woundam Felipe anəm phöbördam Betsaida anəm eem ajim, Andrés d̄ui Pedropa āba naajerr phöbör eem. ⁴⁵ Maimua jürr Felipeeu deeum woun Natanael anəm juraan mawia, irig maguimajim aajem:

—Natanael, maran ya Jesús d̄uita wënurramgui ajim anəm, ar Nazaret phöbör ee woun āb José aajem ag iewaa d̄ui. Ich jäg igwiata Moisés khararrau ēsap phā p̄uarr gaaijā jäg jaaunaa, Ēwandam i jaaumienaujā jäg jaauba aajeejieba aimajim aajem Felipeeu.

⁴⁶ Magbaawai chi Natanaelau Felipeeg, —Thhabamgui ajim anəm. ¿Khaú purug jaauwai mag Nazaret phöbör eemuata òor chi thethemkha öbérju a jaauij? ajim anəm.

Mam̄ magbaawai chi Felipeeu, —Magan oobahur ajim anəm, khap aag.

⁴⁷ Magbaawai chadcha i d̄ui bëejim. Mag bëewia ya ich aig pabaicheewai Jesuu irig —Achá khitaichém israel chaardam. Mag woundaman chadchata ö akhaar wajaphata chirabpama ajim ichigcha.

⁴⁸ Jesuu ichig mag iekhabarm ūrbaawai Natanaelau irig, —Jäga pua mag mu ö akhaar ajapha chirəm khaphu chirá? ajim.

Magbaa Jesuu irig, —Felipeeu p̄u mawag èeurrju nawe, ar p̄uch dikhu gaau igo bü eegar s̄iewai, mua p̄u oobajieb ajim.

⁴⁹ Magbaa Natanaelau, —Maestro, p̄uun chadchata Ēwandam Iewaau. P̄uch khabahab ajim, israelnaan Rey marau nu narr.

⁵⁰ Magbaa Jesuu irig, —Igo bü eegar m̄chdēu p̄uch ootarr a jaaubaawaita pua m̄rəg mag chirá? Ísta pua ag khäyaujā nem wapchararam oogpabahab ajim.

⁵¹ Maimua ich Jesuupai īchab maach thum ich d̄ui khapeerkha aumarr khənag, —Mua pārag jaaukhimgui ajim: Cha iekha chirəm iekhau

chadcha mach chi Emkhooi Iewaa aigta Êwandam chognaan ügtharmua eegjä bëenaa deeu ügthaa waaidutkhakhakham oojugui ajim.

2

Ör juu pur num ee Jesuu dö vinoog paatarr

¹ Magtarr khur khääi thärjup num ee, Galilea durr phöbördam Caná anum ee öor juu pur naajim. Maig Jesús ädjä d*üi* s*iejim*. ² Mag juu pur num ee, ich Jesujä thürp*üiwia* aig s*íerr* aawai i ädau irigta, ³ —Vino thumaa öbaadémwai ajim.

⁴ Magbaa chi chaairau irig, —¿Pua khanthee murug mag s*í?* Mach nem wau chitum gaaimua agtha örag mach khaugpiju ora khaba s*íebahab* ajim ich ädag.

⁵ Pari ich iewaau ichig magbaawai chi phiejbä wau narr khüunagta warag ich ūan Mariaau, —Irua p*äachig* nem mag aawai i ipierraab abat ajim.

⁶ Judionaan amach i aawai Êwandam na amach wajapha num aag juu d*üi* büpa upüp*üi* aajeejim. Magua, magaag athee döjä iigjerr aawai mag phiesta ee thûr mokdau dendürcha khithéem seis wai naajim. Makhuun thûr ee de cincuenta a setenta litros dürr aajeejim, dö. ⁷ Maimua Jesuu mag chi phiejbä wau narr khüunag makhuun thûr döou ipiirkhapi jaaujim. Mag chadcha ich ipierr ipiirkhabapäawai amag, ⁸ —Jaimua ag eem jöi arrwia chi phiesta ee num khüun pörkha simug dö oopibamit ajim.

Magbaa chadcha ichdü jaautarrjö i ipierr dö oopijierram. ⁹ Pari mag chi phiesta ee num khüun pöröu mag dö atarrta vinoog paa simjä khaugbata dö s*iejim*. Äba chi phiejbä wau narr khüunaupaita khaphü naajim, amach dakhüir arr aawai. Mag dö oowi chi pörkha s*íerrau* chi juu pur chirarr woundam thûr auwi ¹⁰ irig magjim:

—Thumaam khüunau vino chi wajapcharamta nacha örag jiigjerram; maimua mag dö nuu awiata jürr parhoobam vino jiigjerramgui ajim. Pari pua magba ewaata chi wajapcharam jigaagpamgui ajim irig, mag dö atarrta vinoog paa simjä khaugba.

¹¹ Mag Galilea durr phöbördam Caná anum ee dö vinoog paatarrta warrpem örau nem ooba aajem Jesuu wautarr ajim, mag wau sim gaaimua ich juu theeg oopieg. Mag, maach i d*üi* wenhrraajerr khüunaujä warag wajapcha i khaphü nuisijim, chadcha Êwandamau warrgarwe püiju a jaaujerr d*üita* maach wenhrrum. Magta marau warag i iek ükha nuisijim.

¹² Maimua magtarr khur ich ag Galilea durr eepai deuem phöbördam Capernaum anumug maar phü arrjim, ich äd d*üi* ich eeugpeenpa. Mag phöbördam ee khääidam khanpanaa maar naaimajim.

*Aai i j*eeujem* degmua Jesuu öor jurkhuuitarr*

(Mt 21:12-13; Mr 11:15-18; Lc 19:45-46)

¹³ Judionaan phiesta Pascua aajem burruj gayaa arr aawai Jesús Jerusalenag majim. ¹⁴ Maimua irua ooimaawai, Aai i j*eeujem* degta s*íi* phakjä p*ernaa*, ovejajä p*ernaa*, duburjä p*ernaa* maimua s*íi* örag phatkhon cambie num khüunpata ohood thennum ooimajim. ¹⁵ Ichdü mag oobaimaawai maar dakhüraa aig jügad werba s*íisid* arr jääupurnaa agua bobojog thum amach phak d*üi* ovejapa dawag jurkhuip*üijim*. Magnaa chi phatkhon cambie narr khüun mesjä jëkhut s*íekhhu*ip*üpü*

khabaadeewai am phatkhonjā sīi parhooba khuyiupäimajim. ¹⁶ Magnaa chi dubur pēr narr khūnag, —Jöpkhaa pāach nemchaain māigmua phē athaadēt; mā Aai di chan sīi pārau merrkaúg paapāaig khabamgui ajim amag.

¹⁷ Irua mag iekhabaawai maar khīir ee dānāisijim, Ēwandam iek phā sim gaai, “Ēwandam, pūrug jēeujem di kōitan māun nem aneeme chitaawai ag gaaimua māun òor jua āwatab khaba āwatju” a phā sim.

¹⁸ Mag amach dakhīir dawag òor jarkhūibapüim oobaawai judionaan chi pörnaanau irig, —Puchdēu Ēwandam di kōit jāg chirupí, pā iek mag pāta Ēwandamau warrgarwe püiju a jaaujerr anaawai magan maar dakhīir ag na marau nem ooba aajem ich Ēwandam dēnjo waubá ajierram irig.

¹⁹ Magbaawai ich Jesuu warag amag, —Pārau magta oom khōsi nām khai, magan māg di chayüebapüt; magbaa khāai thārjup nām ee mua deeu ēu dānāujūu? ajierram.

²⁰ Magbaawai chi judionaanau irig, —Mag Aai i jēeujem di ēu awaag cuarenta y seis años phidkhatarra, ipuata mag khāai thārjuppaim ee deeu ēu dānāujūu? ajierram.

²¹ Pari Jesuu mag amag di a simjā chi di chaar igwia khaba, ich mor igwiata mag sīejim. ²² I mag iekhatarr aawaita, amau i thōowia deeu iiu phiidutarr khurjā maach chi i dūi ogduba wēnurrarr khūnau i iekhatarr khīir eyaa naajim. Mag warag warrgarwe Ēwandam iek phā sīsidūm gaai Jesús igwia phā sīsidūm jā wajapcha khaphūnaa ich Jesuu ich iucha maachig nem jaaujerrjā warag marau khaphū nāisijim.

Jesuu thumaam khūn khaphū sīerrūm

²³ Mag Jerusalenag mawia am phiesta Pascua ee simua ichii aawai ag na òrau nem ooba aajempa wautarr oowia òor khapanaam khūnau i iek ükhajierram. ²⁴ Pari mag òrau ich iek ükha nām anāmjā ichdēu wajapha khaphū sīejim, òrau chadcha thāraucha ich iek ükhaba nām. ²⁵ Pari mag khaug aumamjā òrau ichig jaaubamta sīi ichdēupaita òor thumaam khūn thāar khaug aumaajeejim.

3

Jesús Nicodemo dāi iyūu arr

¹ Woun āb sīejim, Moiseeu Ēwandam iek phā pāatarr wajapcha ḫarkhaajem khūn eem, Nicodemo a thür sīerr. Maan judionaan eem chi thethem ajim īchab. ² Mag wounau edaar Jesús aig bēewia irig, —Maestro, marau khaphū nāmgui ajim, chadcha Ēwandamauta pā püijim, ich iek marag jaaumkhīir. I pā dūi sīewai merag chukhu simgui ajim, jāg ag na òrau nem ooba aajempa puchdēu wau sim gaaimua. Magba aawai ni ābmuajā jāg pua nem wau simjō wauba nāmgui ajim. Magua mā pā aigta bēejimgui ajim, Ēwandam chi Pörkha sim aar jāga mā i dūi chirsiju māchig khap jaaumkhīir.

³ Magbaawai Jesuu irig, —Pudē ūrbarí, mua pūrug jaaukhimgui ajim: Chi deeu eepemjō thaababa sim chan pōd Ēwandam ichta chi Pörkha sim aar öbērbamgui ajim, i chaai khaba sīewai.

⁴ Magbaawai Nicodemoou irig jéeumamua, —; Pari jāga ya mág maach chi jöoi chirám deeu thaabarbarju? ajim. ¿Wa deeuta dich ãd bi ee dubju aai sīwa ajim, ūwaai thaababaag?

⁵ Magbaawai jūrr Jesuu deeu ūwaai, —; ü, mua chan sīi thaabaa chaar thaaba nám jaauba chirámgui ajim. Mua mag eeupemjö thaabaju a chirámán, Juanau pör choo simua jaaujerrjö Ěwandam Akharag dich khíirjug chi iiurig paapäipi némata jaau chirámgui ajim. Magbam chan pöd Ěwandam sim aar öbérbam, agtha i dën khaba siewai. ⁶ Maach ãdau maach thaaba námán sīi mág eegarpai wénurraagau. Pari Ěwandam Akhaar au námata deeu thaababarmjö námán chadau jūrr ügthar pawiajā ich mag wénurraagau ajim. ⁷ Pari mua mag pääch thumaam khúnta deeu thaabaju aai nám a chirám ūrwia oob atcha jügderraam amgui ajim. ⁸ Ěwandam Akhaar au námán phū wé thámajöta simgui ajim. Phúun parhooba ich wém aig nem theeg juu urum ūrjem, pari pöd khaugba aajem, jammuata urú wa jamagta ma. Ich agjöta simgui ajim, Ěwandam Akhaarjä õor ee sīeicheewai. Chi Akhaar bürjä ooba nám, pari mag simuata ich iiu aawai eeu thaababarmjö maach khíirjug chi iiurig paapäajemgui ajim irig.

⁹ Magbaawai deeu ich Nicodemooupai Jesuug, —Pua mag sim aig, ¿jāga aawaiuma? ajim irig.

¹⁰ Magbaawai Jesuu irig magjim:

—¿Püta israelnaan ee maestro aawai õrau iigjemta mág mua Ěwandam Akharauta khíirjug ajaug paapäajem jaau chirámjä khaugbata chirab? ¹¹ Pudé ūrbarí, pürg jaaukhimgui ajim: Maraun chadcha maachdëu khaphám nemta jaunaan maach daúacha ootarrta jaaujem, mamu pärav ükhamapha némgui ajim. ¹² Magnaa irig, Mág eegarm nemdampai mua jaau chirámjä pärav ükhamapha nám, ¿jāga ükhaagauma ajim, ya Ěwandam khíirjugcha mua päächig jaubaadeewai?

¹³ 'Agtha iwiir ábjä ügthar Ěwandam sim aar maba sim, i khíirjug khap aag; ába i aarmua bëetarr wounaupaita Ěwandam khíirjugan khaphá simgui ajim, õrag jawaag; wajapcharan mäch chi Emkhooi Iewaama. Mäch khabahab ajim, Ěwandam aarmua bëetarr aawai deeu i aar maju. ¹⁴ Pari magaag atheyan, israelnaan õor maba aajem ee jäg Moiseeu phé wai nürraawai Ěwandamau irig bronce dën nemkhörkha waunaa pa gaai ügthaai jiirjoppi jaautarrijö, ich agjöta íchab mäch chi Emkhooi Iewaajä pa gaai jiirjopju aai chirámgui ajim, magbarmua õor peerdëju ayaa amkhíir. ¹⁵ Wajapcharan mag nemkhörkha wau sim pa gaai jiir wëjorragta oobaawai monaujerrjö, chi mürugta ich peerdëaupi sim khúun peerdëwia Ěwandam aarcha öbérwia ich mag iiu sìrrajgui ajim.

Ěwandamau maach khōsi arr

¹⁶ 'Pari magaagta Ěwandamau oowai mág durr gaaim khúun thum ya chi okhoomta nám khaphá arr aawai, ich garmuata am peerdëaum khöchgau mu ich Iewaa ábpai khitumta am köit thömkhíir püijimgui ajim, magbarm gaaimua chi mürugta amach peerdëaupi nám khúun chan okhooba, mág eegarwejä ich dënkhanaa ich aar öbérwia ich mag ich dái wénurramkhíir. ¹⁷ Ěwandamau mu püittarr chan, sīi õor khaibag waupi jaaukhíir khaba, sīi am peerdëaumkhíirta mu püijimgui ajim irig.

18 'Much chi Êwandam Iewaa iekta ükhanaa mu ig sim woun chan Êwandamau isegwia khîmie durr barpüibam. Pari ar mu igba sim chan ya sîi barpüijupaita simgui ajim, ichdëu Êwandam Iewaa muchta äbpai chitumta igba arr gaaimua ichdëupaita wir aig ich isegpi jaau simjö siewai.

19 Mag amachdëupai wir aig amach isegpimjö nemn, nem khaigbamta waum khôchgau Êwandam Iewaa igba nem gaaimuau. Amach mag nem gaaimuata mag õor peerdu awaag õtdau paa denmjö chirum bëewajä mu igba nemngui ajim, ich mag khîchag eeta meraa nem wau nemjö naam khôchgau.

20 Maguata ar thum Êwandam dau na nem khaigba wau nem khannan jûrr mag õtdau paa denmjö chirumta oomapha aajemgui ajim. Mag mu oomapha naawita mu igjä igba nem, mag amach meraa nem wau nem khaugam uguawia.

21 Pari magba ar jûrr nem wajapham appai waum khôsi aajem khannau chan mu isegba, warag mag õtdau paa denmjö chirumta iigjerramgui ajim, Êwandamau khôsi simjöta nem agcha wauju khaphannaa amachdëu mag wajapha nem wau nem bigaaum khannagjä khab amkhîir.

Magta Jesuu Nicodemoog, jâga Êwandamta chi Pörkha sim aar ijä chiramaju aai chiru a jaaujim.

Juan chi õor pör choomieu deeu Jesús igwia iekhatarr

22 Mag phiesta Pascua dictarr khur Jesuu maar phë arrjim Jerusalen-mua chawag, ich ag Judea durr eepai. Maig nemua õor pör choojeejim.

23-24 Ich mag jaar īchab Juanaujä agtha õor pör choo narrajim aajem, maagwaiwe chan agtha i cárcel deg püiba narr aawai. Mag i õor pör choo sierr aig Enón a thûr sim, Salim dakha. Maigta dödam naphu khérarr aawai õor pör choojeejim aajem.

25 Pari õrau jaauwai mag nem ee īchab ãaur Juan däi wënerraajerr khann garmua jûrr judío âb aig sierr däi chikham ipeer ahaukhamua, "Magan ñkaíu pör choobarmta wajapcha sî, Jesuu pör choobarm wa maar maestroo choobarmwa?" anaajim anem.

26 Mag ijëjëb nem awia warag ich Juan aarcha wëtwia ichigcha, —Maestro, ar chum Jordán igaau edau öbeerjem igar, pachdëucha marag jaauwai Êwandamau püittarr a sierr wounaujä īchab õor pör choo narrum aajemgui ajim anem. Maagwai õor põm ûrcha i aarta phêpheukham aimajierram aajem irig.

27 Magbaawai Juanau amag, —Oob iekkhôr waumiet ajim anem. Êwandamauta ichdëu khab õrag jauba aajeeb, ichdëu khôsi simjöta nem waumkhîir. Mag siewai ichdëuta juau irig jägpi siewahab ajim anem.

28 Pâach jüguucha khabá pârau ûr naajimgui ajim anem, ar mua "Mu chan warrgarwe ich Êwandamau püiju a jaaujerr khaba, sî i bëeju na i jaau chitummu" a chiraawai. Magua mag i aarta ûrcha õor phêpheu awiajä mu onee chirumgui ajim anem.

29 Pârau ooba aajë ajim anem, jua par nem khannjä: chi ui däi nawe iek deewi simta chi jayau; pari chi mag eeu pa nem khann paairinkha sim däi am bigaaum simjä īchab onee aajem. Maarjä ich agjöta naabahab Jesus däi. I jäg sim aig woun âb eeu ui au simjöta siewahab. Magua amau jâg i aarta phêpheukham aig, mejä däi īchab onee chirumgui ajim anem, sî õrag i jaau chitumua.

30 Iita mu khääjä warag thûrphöö pamaawai mu jûrr i khääi eeg papagmam; pari mag nem aig u sim a iekhamajim aajem, ich chi õor pör choomieu Jesus igwi.

Ügtharmuacha bëetarra chi jua thierru

³¹ Maimua mag iekhamamua ich Juan chi pör choomieupai Jesús igwia, 'Iita ügtharmuacha bëetarr aawai ichta chadcha maach thumaam khüun khäyaujä ürucha sibahab ajim anum. Pari mu magba sii päächjö muig eegarmpai aawai mug eegarm khüun dënjpaita jaau chiramgui ajim aajem. ³² Mamu irua magba, mu khäaijä ügtharmta ichdëucha oowia ichdëucha ürtarra jaau sibahab ajim anum Jesús igwia. Mamu magumjä khapancha khaba num i iek ükha durrum khüun. ³³ Pari ar üu i iek ükha durrum khüunaun mag ükha numua, "Éwandamaun chadchata iekha sierrum" anum khabahab ajim anum, Jesús igwia i Iewaa a iekhaawai. ³⁴ Í chadcha ich Éwandamauchata püitarr aawai ich Éwandam khirjugta jaau simgui ajim anum, magamkhüirta irig ich Akhaarjä phës dee siewai. ³⁵ Chi Ayaujä ich Chaai jäsene wai siewai nem thünemjä thum äba irigta jaaubajieb. ³⁶ Magtarr aawai chadcha chi Éwandam Iewaagta ich peerdu upi sim khüun mug eegarwejä ya ich dënkhä s̄isimgui ajim anum, i aar öbérwia i däi ich mag narrraig. Pari Éwandam Iewaa iekta ükhaba abarm chan i aarjä öbérba, warag i gaaita Éwandamau ich khir machag meeupüijgui ajim aajem, ich Juanau ich däi wénrraajerr khüunag.

Magta Juan chi ðor pör choomieu Jesús thö iekhamajim aajem.

4

Jesús Samariapie ühi däi iyuu arr

¹ Mag Juan chi ðor pör choomie dakha maach Pör Jesujä sierr aawai fariseonaanau khaug athajierram, Juan aar maju khäai ürcha Jesús éudeeta ðor pos aadéphum. Mag num däi üchab khaug athajierram, Juan aram khäyaujä ürcha Jesuugta örau amach pör choopi num. ² Mamu wajapcharan ich Jesuujä chooba, maach i däi wénrraajerr khüunauta öran pör choojeelim. ³ Mag, fariseonaanau Jesús aarta ürcha ðor poposkham khaphü aphöbaadém ich Jesuujä khaug athaawai Judea durrmua jürr ichta warag Galileaag petajim. Magbaawai maar i däi wëtjim.

⁴ Mag wëtumua ichiita Samaria durr dichab khaba dichju ajim. ⁵ Mag wëtmaa awia ich Samaria durrpae phöbördam Sicar a thär sierr aig maar barjim, jöoi Jacob khararrau jëb pér awia ich meebaadeewai ich iewaa José aajerrag werpuatarr dakha. ⁶ Mag jëb ich chaairag werpuatarr gaai posjä sibejim, ich jöoi Jacob khararrau khörpitarr pos. Mag wénrramua ich Jesús ya khajeeu sierr aawai mag pos aar mawia ag i dakha jupimajim. Maagwai ya edausëe paimu sibejim. ⁷⁻⁸ Mag num ee maar phöbör ee wëtjim, maach athee khöju pér awaan. Mag maar éréubaadeewai Jesús ich appai oo chiram eeta, i iek Samariapie ühi äb mag pos eem dö jöyaan bëejim aajem. Mag ich aig pierrwaita irua, —Märug buchkhun dödam doog jöi deebä a chirajim aajem irig.

⁹ Mamu judionaan Samariapien däi dau parii iyuu aba aajerr aawai, mag ichig dö jéeubaawai chi ühirau irig magijim aajem:

—Päär judionaan chan maar Samariapien däi iekhajä mapha aajem khüunanta, ¿khanthee pua märuag dö jëeu s̄iwi? ajim anum.

¹⁰ Magbaawai jürr Jesuu irig, —Éwandamau pach athee nem deeg wai sim khaphünaa khaíuta pachig dö jëeu simjä khaphü akhiin, pach garmuata pua märuag dö jëeukhamgui ajim anum. Magbaawai mua pärug ðor iiupiejem döota deekhamgui ajim anum.

¹¹ Ichig magbaawai jūrr chi սաւ garmua, —Señor, pari pua chi jöi aujujā chukhu sim, mág pos jā naug sim eem pua pöd jöi aubamgui ajim anum. Հamaam dō mag maach iiupiejem anum mərəg deeg agá? ¹² Հam pua məiguim khääijā dō wajapcharam bawaag agá? ajim anaabá. Nachgarwe maar jöoi Jacob khararrauta mág pos marag werpəajim. Ag eem ichdēujā döwia, i chaainauijā döwia, i nemchaainaujā döjierram. Magtarrta, զpuag khäyaujā wajapcharam dō ig chirú? ajim anum. ՀWa püata i khääijā ürpai chiráwa ajim aajem, mág khääi dō wajapcharam bawaag?

¹³ Magbaawaita Jesuu irig magjim aajem:

—Cha mə iekha chirum iekhau, mág pos eem dō dō nəm khəənan thum ichiita deeū öbisi aphöbaadeewai ūwaai dō dōm khōsi ajugui ajim anum. ¹⁴ Pari mua dee chirum dō khīrta dō nəm khəən chan bəürjā öbichag chukhu ich mag wənrraju. Mag amachdēu dōbarmpaita am mor ee ich mag khumdu öbér s̄isimjö s̄ejugui ajim aajem, ich mag Ěwandam dēnkhə nəsieg.

¹⁵ Magbaawai jūrr chi սաւ garmua, —Señor, magan mag dō khīir mərəg deebá ajim anum, tag öbichag khaugba aadeewai mág pos eem döjā jöyaan bëeba aag.

¹⁶ Magbaawaita Jesuu, —Magan pəch jaai athamí a ajim anum irig.

¹⁷ Magbaa chi սաւrau, —Mə chan jaai chukhu սmgui ajim anum.

Mag jaai chukhu սm abaaawai Jesuu irig, —Pəchigan pə jaai chukhu սabma ajim anaabá. ¹⁸ Pə jaai aum cinco auwia sim. Maimua cha pəchdēu wai simjā, magan jā chan pə jaai khabahabma. Pəhn chadcha wajapha khīrjunaata iekha սmgui ajim aajem.

¹⁹ Mag ich öbeerbapüim ūrbaawaita irig, —Mua oowai pəjā dau bəəmjöta simgui ajim anum, mə mag սrrum khap aag. ²⁰ Maimua ichdēupai, Maar jöoin Samariapienaun mág Gerasim durr gaaita Ěwandamag jēeujejimgui ajim aajem chi durrsīg juu սanaa. Pari pāar judionaan iek mag ᾶba Jerusalenam Aai i jēeujem degpaita Ěwandamag jēeuju aai nəm aajem. Pua oowai, չjamta chadcha irig jēeuju aai սwi? a jēeuim aajem irig.

²¹ Magbaawai Jesuu irig, —Pədē mə iek ūrbəri ajim anum: Ya mág atag paawai pārav khīrjubaju, mág durrsī gaaita Ěwandamag jēeuju wa Jerusalén mawiata Ěwandamag jēeuju. Magbarm aigmua parhooba pāach nəm aigmua irig jēeuju aai aphöbaadējogui ajim anum. ²² Pāar Samariapienaun chan Ěwandamag jēeu nəm anumjā wajap i khaugba nəmata irig jēeujem. Pari maar judionaanaun chadau, maach meeun eem ᾶb öberbarm gaaimuata Ěwandamau օor peerdətkhaju khaphə naawai, irigta jēeujemgui ajim aajem. ²³ Pari իs irig jēeu chaar jēeu nəm khəənaun mág atag paawai warag Ěwandam Akharau khōsi simjö jēeujugui ajim anum, ya amau Ěwandam jāga s̄errú a khaphə naawai. Ichig mag jēeu nəm khəənta ich Ěwandamaujā iigjemgui ajim aajem. ²⁴ Ěwandam chan maachjö mág mor chukhu sim, Akhaar aawai. Maguata սkhaa chaar սkha nəmuata ich Ěwandam Akharau khōsi simjöta irig jēeuju aai naabahab a chirajim aajem chi սsirag.

²⁵ Magbaawai jūrr chi սsirau irig, —Սsü, mua khaphə սmgui ajim anum, Cristo anum bëeju, warrgarwe ich Ěwandamau pāiju a jaaujerr.

Mag ich pierrum edta ichdëucha thumaa wajapha jaauchëjogui ajim anum, jäga sñerrá Ëwandam.

²⁶ Magbaawai, —Muuta ag Cristo warrgarwe ich Ëwandamau püiju a jaaujerr khabahab; ich ag wounta is pü düi iyüü chirabahab ajim anum Jesuu, warre ich jaauwia.

²⁷ Am mag iyüü num eeta maar bardatkachëjim. Maimua mag Samari-apie uui düita iyüü num oobaicheewai chadcha maar dauderra naajim. Pari magamjä äbmuajä irig, “¿Pü khanta irig jëeu sï, wa khan ata pär iyüü naajijä?” abajim.

²⁸ Mag Jesuu ichig, “Muuta Ëwandamau püiju a jaaujerr khabahab” abaawai, ich döthür werpawia phöbörög khaphigbaadéjim. Mag mawia barwia õrag, ²⁹—Mau mu daupierr oobahuthü ajim anum, pos aar woun äb simua, mua ichigjä jaauba arrta, mua nem waaujem thumaa khaphu murug jaaubarm. Mua khüirjuawai, jäata warrgarwe Ëwandamau püiju a jaaujerrjöo simgui aimajim aajem.

³⁰ Mag chi uuirau amach aar jaaubaimaawai chadcha phöbör eem khüenaujä Jesús oon wëtju aphöbaadéjim aajem. ³¹ Pari mag chi uui phöbör ee nürrümich, ya maar deeu i aig paaukhachëwi narr aawai marau irig, —Maestro, thachdam khö athá aajeejim.

Pari mag ichig thach khöpi jaaubaawai jürr, ³²—Mu thach khöju wai chirabahab, pari mag thach khüir pärav khaugba nümgui ajim ichdëu.

³³ Warag maachig magbaawai jürr, —¿Wa äbmua i athee thach khömkhüir deethurtarr aawaita mag sïwa? aajeejim marau.

³⁴ Pari maar mag iekha num ūrbaawai Jesuu marag, —Mua mag thach khöju wai chirum a chirumän, Ëwandamauta mu püitarr aawai irua khösi simjöta nem wau chirumäugui ajim, mächig phidag jaaupäitarr thumaa öpüyaag. ³⁵ Pärau nemjüir phierraag agtha ed jayap waaur num aajeebma. Pari mua jürr päräg, pääch bigaau õor póm trigo phur wëjömjo thanumta oobat a chirum. Jäg trigo phur wëjöm apuraa eeujemjö, jäkhuunagta Ëwandam iek jaaubat a chirumgui ajim, amag ükhamkhüir.

³⁶ Õor jäg thanumug Ëwandam iek jaau nümta nemjüir phierr nümjö phidkha num khüunag chan Ëwandamau phagab khaba phagjugui ajim. Mag amau i athee õor gan aumam khüunan ich mag i düi wënurräagau. Ya mag naisim aig chi nacha i iek jaautarrjä onee awia ëudee jaau-mamua ükhapi atham khüunjä chi nacha jaautarr düi äba onee ajugui ajim. ³⁷ Ar õrau, “Chi nemjüir jüir simuan sii jüirmam, pari khar chan pöd ichdëupai eeuba aajem” aawain chadcharauwai ajim. ³⁸ Iin chadcha deeum khüenauta nacha chi phidagan èudü aujierram; pari magtarrta jürr päächta am phidag gaaimua wajapcha aju. Pääch chi büürjä phithurg auba narrta nemjüir phierramkhüirjöta mua pär püi chirum a jaaumajim marag, maachdëu ich iek jaau wënurräuma õrag ükhapi aumaju igwia.

³⁹ Mag chadcha uui dö jöyaan khitawia, “Jesuu büürjä ichig jaaubamta mua nem waaujem thumaa khaug athajim” a jaaubaimaawai, mag Samaria durr phöbördam sñerr ee õor khapankham khüenauta i iek ükha num iekhau, “Magan chadcha ich Ëwandamaucha püiju aajerrau” awia chi Jesús oon bëejerram. ⁴⁰ Maimua chadcha mag bëewi chi Jesús aig barchëjerram, chi phöbör eemua bëetarr khüen. Mag i aig paaukhachëwia irig, —Muig maar aig khäibajë ajierram.

Ichig magbaawai chadcha th̄abawia khāai numí s̄ejim am phōbör ee. ⁴¹ Mag khāai numiim ee ichdēucha jaau sim ūrwia, warag kha-panaacharam kh̄uunauta i iek ükhajierram. ⁴² Mag amachdēucha Jesuu jaau sim ūrwia ükhatarr kh̄uunau chi uuirag, —Ya ū chan s̄ii pua jaau sim ūrwiapai khaba, maach jügaucha i iek ūrwiata marau ükha n̄amgui aajeejim. Ya chadcha marau khaphu n̄um, jäguata chadcha durrpierr ich iek ükha n̄um kh̄uun thum peerdu auju khabahab aajeejim jūrram kh̄uunau.

Chaai pödba kh̄erarr warpmua Jesuu monaaupäitarr

⁴³⁻⁴⁴ Jesús mag Jerusalenmua mawi, Samaria phōbördam ee khāai numí s̄ejimawi, warag ich maa arrag petajim, Galileaag. Mam̄ mag phiesta dichtarr khur Jerusalén th̄ababa arran, ag na ichdēu iekhatarrjō, chi Ěwandam iek jaaujem kh̄uun chan ābjā amach durr ee āba naajem kh̄uunaupajā kha khōchhaba aajeewai ajim. Magta ich thaabatarr durrmuwa warag Galileaag petajim, ich bāautarr durr. ⁴⁵ Mag maa awia Galilea durr barbaimaawai, mamaam kh̄uunau ū i wajapha amach ee barpijierram, i dūi āba Jerusalén phiesta Pascua an̄um ee naawai irua nem wautarrjā thum amach daúa oo narr aawai.

⁴⁶ Mag Galilea durr paimawia deeu Canaag majim, ag na ichdēu dō atarra vinoog paatarr phōbörög. Maagwai īchab Capernaum phōbör ee s̄ejim woun āb rey dūi phidkhaajem, chi thethem. Mag dēn chaai mor mas s̄ejim aajem. ⁴⁷ Mag chi thethemua Jesús Judeamua bēewia jūrr Galilea barbaichēm a ūrbaawai i aar mawia irig chaigpamamua, —Mu chaai ya pödba kh̄erumta oo p̄uajim; mu ap chitum mu di aar marrau aichējim, mu chaai monaaupääin.

⁴⁸ Pari magbaawai Jesuu irig, —Pārau chan pāach daúacha ag na õrau nem ooba aajem wau n̄um oobam aigjā Ěwandam juu theeg mu gaai sim ükhaba s̄ierrjēemgui ajim.

⁴⁹ Pari magbaawai chi thethem garmua warag irig, —Señor, mu ap chitum jöpai mu chaai oomierrau, meeju nawe. Ya parba kh̄erumta mua oo p̄ababajieb ajim.

⁵⁰ Magbaa, —Oob atcha kh̄irjum, pu chaaidam nauwe monaaubajup ajim Jesuu.

Ichig magbaawai ich chaai meejujā kh̄irjuba, Jesuu ich chaai monaaupüjuuta āba kh̄irjumamua ich diig petajim. ⁵¹ Mag ich diig mam ee i chognaan i kh̄irphee bēewia i dāi oobaicheewai irig, —Pu chaaidam monakha kh̄erum ajierram anaabá.

⁵² Magbaa ichdēu amag jēeujim aajem, khan ora chaai deeu kh̄irdam inaa aadējī. Mag amachig jēeubaawai, —Norr kheeurag la una naawia warre kh̄uunmie meeuba kh̄ersijimgui ajierram aajem.

⁵³ Magbaawai chi ayau ich ödegpai, “Magan mag orata Jesuu m̄arug ‘Oob atcha kh̄irjum, pu chaai monaaubajup’ a iekhajiebma” ajim aajem. Mag ich chaaidam monaaubapäim oobaawai ichdēujā ükhanaa i deg dūi āba naajerr kh̄uunaujā thum chadcha Jesuuta Ěwandam Iewaa warrgarwe ichdēu p̄üju aajerrau awia i iek ükha n̄aisijim aajem. ⁵⁴ Mag chaai parba kh̄erum warppaimua monaaupäitarrta Judeamua bēewi Jesuu Galilea durr biek numiim õor dakh̄ir ag na amau mag ooba aajem wautarr ajim, mag chaai monaautarr gaaimua ichta Ěwandamau püitarr a õrag khap amkh̄ir.

5

Jesuu kha chukhu khitm monaautarr

¹ Magtarr khur Jerusalén phöbör ee judionaan phiesta wai narr aawai, Jesús deeu agag petajim. ² Mag Jerusalén phöbör ee dubaag “Ovejanaan Puertdi” a thär sim dakha thärrdö juau wautarr estanque anum sim. Mag thärrdö thär ebreonaan meúa Betesda aajem. Mag thärrdö igaaú pórticos anum cinco naajim. ³ Ma, sii jaserg eegar arr aawai mor masim khuan khapan thüphäau thanaajeejim: dau khisu khithéem khuan, bë wëdë wëdë khithéem khuan, maimua sii juadam wa mor énter khäijä kha chukhu khithéem khuanpa. [Maig námuia dö waaurëwaata nü naajim, ⁴ kharii Êwandam chog ügtharmua bëewia mag dö waaurëu paabajëm ee chi nacha dubbaimamta monaaujerr aawai ag ee dubaag. Mag dö waaurëu paabajëm ee chi nacha dubbaimamn parhoobam khamor machag wai sier khäijä monaaub khaba monaaujeejim aajem.] ⁵ Mag mor masim khuan póm thüphäau wëjöm ee sëejim ïchab woun ab treinta y ocho años, sii kha chukhu aawai pód ich appaijä phiiduba khitm. ⁶ Mag werba khérum Jesuu oobaimawia mag año khapan dau aphu khérumjä haug athaawai irig, —¿Pu monaaum khösi chirwi? ajim.

⁷ Magbaawai chi mor masi khérarau, —Señor, mun monaaum khochag chirm; pari chi dö waaurëu subaawai ag ee mu jiirpuju khuan chukhu aawaita pód monaauba chirmgui ajim. Maadéu ag ee dubaag ekhaawai maach nawe abmua ag ee paajemgui ajim.

⁸ Magbaawai Jesuu irig, —Magan phiiduwia durdur abá; maimua puch put juurwia athaad ajim.

⁹ Ichig magbarm bürre chadcha warrjä ich mag monakha sierjöta phiidu dunisiviwa dur nunuu khabaadëjim. Maimua ich put juur auwia ag däi petajim. Pari mag i monaautarr ed juu üuijem ed arr aawai, ¹⁰ Moiseeu phä puarr iek wajapha uirkhaajerr khuanau irig, —Ís chan pua jäg put chugag jiir wai narraju khaba simgui ajim anaabá.

¹¹ Pari ichig magbaawai chi woundamau amag, —Pari chi mu monaauputarrauta murag “Puch put juurwia athaad” atarr aawaita mua arrubahab ajim aajem.

¹² Magbaawai amachdu, —¿Chijaguata purag mag sëejí? ajierram aajem.

¹³ Pari mag i monaaupuiwia ich Jesuajä sii ñor khapanag ee dubbaaderr aawai pód i khaugpuiba arr gaaimua, Ís mag thär thärrnaa mag wounauta murag mag jaaujimjä abajim aajem. ¹⁴ Maimua ag khur Jesuu ich ag woundamcha Aai i jeeujem deg oobaimaawaita irig, —Ya uu pu jäg monaaupuchirsipí, oob tag pekau wau chitam. Eeu magbamn jurr puch gaai ag khäai atcha khäijä adukham ajim.

¹⁵ Jesuu ichig magbaawai judionaan chi pörnaan aar mawia amag jaauwimajim aajem, Jesuuta chadcha ich monaautarr. ¹⁶ Mag gaaimua judionaan chi pörnaanau chan warag Jesús khochhaba aajeejim, mag amach dakhur juu üuijem edam magwe ñor monaaujerr aawai. Amagan mag numdampai phidkha num däi ñba sier aawai juu üi num ed pód magju khaba sëejim. ¹⁷ Pari Jesuu mag chi judionaanau khäirju numjä khaphu sier aawai amag, —Juu üuijem edam magwe mu Ayaujä ñor dau aug khaugjeewai muajä ich agjöta chirm khabahab ajim amag.

¹⁸ Jesuu amach jäg daar mag iekhabaaawai chará waragta i thõopäim khöchkha phöbaadëjierram. Pari wajapcharan amach dënjo jua üuijem edjä uurkhaba sim gaaimuapaijä khaba, am jäg daar Êwandum igwia i Aai a iekhaawaita mag i thõom iijeejim, mag sim aig magan iita Êwandum däi äba chirabma awia.

Êwandum Iewaa iek theeg

¹⁹ Pari Jesuu warag, —Müch chi Chaairaujä müch Ayau nem waupim khösi sim khaugba akhiin, muajä müch khïrau chan waubajugui ajim. Magba irua nem waupim khösi sim müchdëu khaphü chiraawaita muajä chadcha waaujemgui ajim Jesuu chi judionaanag. ²⁰ Mag ich mü Ayaujä mü khösi aajeewai ichdëu nem waupim khösim thum mürag khap apiejemgui ajim. Maagjeewai ïsmua atagta mua nem wau chirum gaaimua pârau i jua oogpamgui ajim. Ante müg woun monaautarr khäaijä ürucha mua nem waumaju. Mag oowiata pâar dauderraajugui ajim. ²¹ Ich jäg chi Ayaujä õor mee nám khüenjä phiriutkha auwia ich mag ich däi wai sijemjö, müch chi Chaairaujä müchdëu magam khösim khüen dün ich agjö ajugui ajim. ²² Ich Êwandum chi Ayaujä ichdëu chan jaauba, müch chi Chaairagta jaupiejem, õor ich aar auju wa auba isegju, ²³ mag gaaimua ich jäg mü Aai thö iyüü ajemjö müch chi Chaaijä agjö thumaam khüenag thö iekhamkhii. Mag siewai müch chi Chaairagjä eenaa wajapha mü thö iekhaba nám khüenanau chan magan mü Aaijä thöba nümgui ajim, ichdëu mü püitarrta mü müg chitumjä igba naawai.

²⁴ Mü cha iekha chirum iekhau chi müg mua jaau chitum iekta ürwia ükha simuan Êwandum iekta ükha simgui ajim, chadcha ichdëuta mü püiwia mag ich iek jaaupitarr aawai. Mag ükhabarm wounan Êwandamau ya ich dënkhä auwia ich mag i däi sisiem iekhau. Magbarm woun gaai Êwandamau ichdëu õor i agkha nám edjä mas abajugui ajim, warr ich khaibag eepai chi thõmjö sîrrta ich mag iiu nrarraag ya chi peerdum aawai. ²⁵ Chadcha ïsta pâar mag chi thõmjö nám khüenanaujä müch chi Êwandum Iewaa iekcha ürju ed pabaichëmogui ajim. Mag mü iek ürwia ükha nám khüenan warre Êwandum dënkhanaa müg atagjä ich mag iiu naisijugui ajim. ²⁶ Ich jäg chi Ayaujä ichdëuta õor iiupiejemjö, ich dënjo amkhii müch chi Chaairagjä agjö ich jua theeg deejimgui ajim. ²⁷ Mag nám däi Ichab mürugta õor ich aar auju wa auba isegju a jaaumkhüirjä iek theeg apijimgui ajim, müchta Emkhooi Iewaa aawai. ²⁸ Mag muata õrag amach khüircha jawaagjä iek theeg chirum a ürwia oob jügderraamiet. Pari chadcha müchdëuta müg atag ötarr khüenagjä amach bëptarr jëbdegmua öbeerpi jaaubaawai deeu iiu phiidatkhajugui ajim. ²⁹ Chi nem wajapha waaujerr khüenan tag meeba ich mag Êwandum däi wénrraagta phiidatkhaaju; pari nem khaigbamta waaujerr khüenan Êwandamau amach isegwia khïmie durrtä barkhüiju abarm ūraagpaita phiidatkhajugui a jaaumajim ich Jesuucha.

Jesuun chadcha iek theeg sim

³⁰ Mü Ayauta mü püitarr aawai irigjä jéeuba sii müch khïrau chan pöd mua nem wauba chitumgui ajim. Maguata, müch Ayau jaaubaawaita mua agpierr nem waaujem; mag ichdëu jaau siewai nem agchata waaujemgui ajim. ³¹ Mua müch igwia müchdëupaita mü iek theeg chirum akhiin, mua magu khaba chirumgui aju õrau, tag mü ipierr jaaumajim ich Jesuucha.

khuun chukhu aawai. ³² Pari ãb simgui ajim, ma mu Ayau. Iruata mu koit chadcha nem agcha jaaujem. Mua khaphu chirumgui ajim, mag irua nem jaau sim chadcharau. ³³ Pãra Juan aar õor päijierramgui ajim, iita Éwandamau päiju aajerrá a khap jéeumkhir. Magbaawai irua, í chan ar khabam, ãb i éudee urumta aruugui ajim, mu igwia. Ichdeu mag pärag jaaupäitarr chadcha ajimgui ajim. ³⁴ Pari mu chan mag sii ñraupaita jaauju aai nemjã abam. Mua mag Juan igamjö chiruman, irua nem jaaujerr ükhwia päach peerduktkhamkhirau ajim. Mu wajapcha khaphunaa jaauju aai sim chan muig eegarm khabamgui ajim. ³⁵ Juanan chadcha lámpara dau wajaug phuu dunumjö slejim, muata õor peerdu auju aai chirum a jawaag. Mag irua jaau nurrarr üurwai päach jügaagaa arr aawai khuchpain päar onee ajierramgui ajim. ³⁶ Pari Juanau sii idamaupai jaau nurraajerr khääi mua wajapcharam wai chirumgui ajim, aguata Éwandamau much päjim a khap apieg. Ma, õrau ag na nem mag ooba aajem waaujem ag juu theegaugui ajim. Mag juu theegau mu Ayau nem khir pogkhe waupi jaautarr aawai, õor dakhir mag waauwai, chadcha ichdeu mu päjim a jaau sim khabahab ajim. ³⁷ Pãra oojä ooba ni i iekjä ürba naab mamu, ich mu Aai mu päitarraujä agjö mu igar sim a sim, ichdeuta warrgarwejä mu igwia ich iek gaai phäpitarr aawai. ³⁸ Pari mag ichdeu mu päiwia mua jaau chitumjã päachdeu ükhaba naawai pöd i iekjä pärau päach thääar ee auba nemgui ajim. ³⁹ Pãraun sii Éwandam iek phä sisidum gaai thärnaa ag gaai jaau sisidum ürkha nemmuata päach peerdujupii awia thüurjerram. Pari par mag ag gaai thürwai mu igwia jaau sisidum oo nemta, pärau päach thääar theeg nem gaaimua ⁴⁰büurjä mu igba nemgui ajim, ich mag iuu wenrram khösi nem anumta.

⁴¹Mua chan mag pärag sii muchig ee amkhirta nem wauba chirumgui ajim. ⁴² Mua khaphu chirum, pärau chan thäraucha Éwandam khöchkhaba nemta sii par iiupai i khösi nem aajerram. ⁴³ Muun ich mu Aai iekhau päiwita mug chitum; pari magumjã mua mag jaauwai pärau mu iek ükhaba nemgui ajim. Mamu jürr ãb sii ich khirupai bëewiata pärag magchëkiin, mag iekhan chadau pärau ükhajugui ajim. ⁴⁴ Jäga pärau mua nem jaau chirum ükhabarju ajim, Jäga Éwandam ichta ãbpai khitumta päachdeu nem wau nem gaaimua onee apiju khirjubanaa ãba päach khapeenagpaita päach thöpim khösi thanuum? ⁴⁵ Oob päach Jäga nem paar muata Éwandamag päach khaibag waumkhir irig nem Igka thanuuju amiet ajim amag. Chi Éwandamag päar Igkhajuun Moiseeuuta päar Igkhabajup, sii irua phä phäarr iek wajapha ürkha nemmuata päach ügthar öberpiju anumta chadcha irua phä phäarr thum ipierraajä khaba naawai. ⁴⁶ Chadcha pärau Moiseeu phä phäatarr thumta ipierraajä nem akhiin, ichdeu Éwandam iek phä phäarr gaai mu igwia jaau phäarr aawai, pärau mu iekjä ükha naakhamgui ajim. ⁴⁷ Pari irua mu igwia mag phä phäarrjä pärau ükhab nem, üjäga is muchdeucha jaau chirumjã ükhabarju? ajim amag amach khircha.

6

*Jesuu õor cinco mil thach khöpitarr
(Mt 14:13-21; Mr 6:30-44; Lc 9:10-17)*

¹ Magtarr khur deeu Jesús petajim, ag khirrpheepai thurrđö pöm Galilea a thär sim ee. Ich ag thärrdöpai ichab Tiberias a thüurjem. ² Mag i ag

khīirpee petaawai õor põm i ēudee ērēubaadējim, amachdēu mag õor mor masim khūan pōoma monaaumamua i jua theeg oojerr aawai. ³ Mag mawia maar na buchagdam gaai waaiduwia jupbaimaawai maarjā i bigaau jupimajim. ⁴ Maagwai judionaan phiesta Pascua aajem ya burrju ürēu s̄ejim. ⁵ Jesuu oowai mag ich ēudee õor pōoma bēewia pos aichēm oobaawai Felipeegta, —Felipe, õor põm mug wējom athee ðjamta maadēu khōju bawaagauma? ajim.

⁶ Pari ichdēu Felipeeg mag s̄ieran, daau irua khan abarju khai awiata mag s̄ejim. Mam ich Jesuu ichdēu khap nem wauju khīirju s̄ejim. ⁷ Magbaa Felipeeu irig, —Doscientos denarios wai nām anaa s̄i pan appai aukhiinjā, agdaujō dau ãabdōjā dērrkhabajugui ajim.

⁸ Magbaawai maar khapeer āb Simón Pedro eenum Andrés a thāurjerrau, ⁹ —Āb mug chaaidam simuata pandam cinco wai nārramgui ajim, maimua ãwarrdam dau numí. Pari õor põm mug wējom, ðkhani jāgpaimua dērr abarju? ajim.

¹⁰ Andreeu magbaawai Jesuu jūrr maragta, —Magan amag thum ohoodö api jaaubat ajim.

Mag jaaubaawai chadcha thumaa phūak ee ohood aphōbaadējim. Mag õor põm wējom ee emkhooin appai cinco miljō naajim. ¹¹ Maimua Jesuu makhuun pandam ich jua ee phē auwia, Ēwandamag üu ajim anaa, jūrr marag ñapäimajim, jūrr õor põm mag ohood wējomug jigmamkhīr. Maimua jūrr chi ãwarrdam paarjā ich agjō Ēwandamag üu ajim anaa agjō jigpijim, amachdēu khōm aig khōmkhīr. ¹² Maimua ya thumaam khūan biwaauwia tag khōmapha aphōbaadeewai, s̄i barpäiju khāai, Jesuu marag phēpi jaaujim. ¹³ Maimua chadcha marau thumaa phēnaa oowai, mag pandam cincopai narrta thubut doce ipirkha aujim, chi sobau. ¹⁴ Õor põm mag thnarr khūanau amach daúacha Jesuu ich iiu aawai mag ag na amau mag ooba aajerrta mag waubarm oobaawai jūrr amach eepai, “Chadcha mug wounta ich Ēwandamaucha ich i jaaumkhīr jūr auwi pāiju a jaaujerrauwai” aajeejim.

¹⁵ Mag nāmua warag ajués ich pur arrwia amach reikhapim ig nām ichdēu khaug athaawai warag durrsieg petajim, mam ich appai s̄ieimaag.

*Jesús dō ùr nārrarr
(Mt 14:22-27; Mr 6:45-52)*

¹⁶ Maimua ya edau khēubaadeewai maar jerag bēewia, thurrdo ee burrdētkhachēwia, ¹⁷ jūrr jap ee paaukhabaadējim, ag khīirpee phōbōr Capernaum anumug wētaag. Mag maar dōjārr paaukhabaadēm ee warag khīssu aadējim. Maagwai ich Jesús agtha bēeba s̄ierr aawai maar dāi maba thuba s̄isjim. ¹⁸ Mag ya maar dōjārr wētumta, phū theeg wēbaadeewai s̄i phūas baupa aadējim. ¹⁹ Ya maagwai maar dōjārr naajim. Cinco khabamān seis kilómetros khāijā naajim, dōi aigmua chi warphag. Mag nām eeta marau oowai, Jesuuta dōjā ùr durramjō dhdērg urum oophōbaadējim. Mag oophōbaadeewai maar jāphierr phōbaadējim. ²⁰ Pari mag maar jāphierr phōbaadeewai ichdēu marag, —Oob jāphierrmiet, mu khabahab ajim.

²¹ Magbaawai warag marau maach jap ee i thür aujim. Mag maar dāi jap ee pabaadeewai s̄eukhabarmjō abarm ee jöpchata ya maar maach maa arr aar naaimajim.

Õrau Jesúus jürphöö thünarr

²² Ag noram äspaaу thoom igar thübagkhatarr khüunau khaug athajieram aajem, jap äbpai aig sierr ee maar érëubaadëm. Mag maar weetwai chi Jesúus maar düi maba arrjä khaphü naajim aajem ïchab. ²³ Mag nüm ee ich ag thürrdö eepai phöbör Tiberias anum aarmua bote bëewia, mag ag noram Jesuu pan cinco ich jua ee aunaa ag paar üu ajim anaa õrag khöpitarr dakha jopduktkhachëjim aajem. ²⁴ Mag chadcha amachdëu oowai, Jesúus aig khaba ni maar i düi wënurraajem khüunjä aig khaba nüm khaug athaawai, mag bote jopduktkhachëtarr ee jürr döjärr paaukhabaadëjim aajem Capernaumag, Jesúus ëudee i jür wëtumua.

Jesúus, õor iiupiejem pan

²⁵ Maimua mag wëtwia chadcha ag khüirphee Jesúus sim oobaimaawai irig, —Maestro, ¿khan orata pü mau pabaadëjima? ajierram.

²⁶ Magbaawai Jesuu amag, —Chadcha päräu mu jür wënurruñan, sii pääch thach biwaau khöpitarr aawaita päräu mu jür wënurruñgui ajim. Mamü is mag mua jäg pääch dakhüir wautarr gaaimua mua jaau chitum ükhakhimjä aba nüm. ²⁷ Jäg sii biwaau thach khööm khöchgaupai mu ëudee ékha wënurraju khäyau, tag büürjä jäsöö apiba ich mag pääch iiupiejem pan khürrta athat ajim amag. Much chi Emkhooi Iewaauta mag pan pääar athee wai chirum. Much Aai Ëwandamau päräu ag na mag nem ooba aajem waumkhüir juapá deetarrauta nem waaujeewai päräu mu iek ükhanaa ichdëuta mu püittarrjä khaphü aju aai nümgui ajim.

²⁸ Magbaawai amach garmua jürr irig, —¿Marau khani wauju aai nu ajierram, Ëwandamau nem waupim khösi simjö aag?

²⁹ Magbaawai Jesuu amag magjim:

—Ëwandamau pärag waupim khösi siman, muuta warrgarwe ichdëu püiju a jaaujerr aawai mua nem jaau chitumta pärag ükhapim khösi simgui ajim.

³⁰ Magbaawai deeu amachdëu irig, —Pua deeu maar dakhüir ag na marau ooba aajemta waukhiin chadau marau chadcha pü Ëwandamauta püijim aju. ¿Mamu khani pua wau nu? ajierram. ³¹ Maimua amachdëupai, Maar jöoin õor chukag dur r wënurraajeewai Moiseeu “maná” anum ügtharmua khüpitarra khöjierramgui ajierram. Ich Ëwandam iek phä sim gaai jaauwaijä, “Ügtharmua pan khüpitiwia amag khöpójim” a sim. Maagwai puajä, ¿khani wau nu? ajierram deeu irig.

³² Magbaawai Jesuu amag, —Pari Moiseeu khabajimgui ajim amag pan deetarr; mu Ayau khabajieb ajim. Maimua isjä agtha ich mu Ayauta ügtharm pan pärag dee sibahab; pari isimän warr pääar jöoinag deejerr khääjä chi wajapcharanüugui ajim. ³³ Magnaa ichdëupai ich igwi, Pari mag pan ich Ëwandamauta dee siewai ügtharmuachata bëejimgui ajim, õor iiupi awaag.

³⁴ Magbaawai amachdëu irig, —Señor, magan mag pan marag ich mag dee chitá ajierram.

³⁵ Magbaawai Jesuu, —Wajapcharan mu chpái khabahab ajim, mag pan õor iiupiejem. Muig eegarin par pääar thach pöm biwaau khöwiajä deeu jássoju. Biwaau dö döwiajä deeu öbisi aju. Mamü chi mu iek ükhanaa muuta au sim chan tag deuem ibajugui ajim, ich peerdu aumkhüir.

³⁶ Mamü chaig mu chdëu pärag jaau chirarrjö, päräun mu oo naab mamü, büürjä mu iek ükhaba nümgui ajim. ³⁷ Thum mu Ayau mu iek ükhapi

näm khuuнаun mə ig näm. Mag məch ig näm khuuнаn mua aub khaba aujogui ajim. ³⁸ Mə chan sīi məchdēu am aig nem wawaagjā ügtharmua bēebajim. Məan məch Ayau məchig nem mag abaawai i ipierr aagta bēejimgui ajim, ichdēuta mə püitarr aawai. ³⁹ Ich chi mə püitarr Jöoiraujā khōsi simən, mag ya məch ñorkha thənäm khuuн eem ābjā okhoopiba, sīi mag durr ö näm edjā deeu phiriutkha aupim khōsita simgui ajim. ⁴⁰ Mə Ayaun, ar mə igwia “Jääta chadcha i Lewaau” anaa mə iek ükha näm khuuна məg atag pawiajā ich mag ichjö iiu wēnūrapim khōsi sim. Pari magaagan məg atag məg durr ö näm edjā məchdēuta am phiriutkha aujogui ajim ich Jesuu.

⁴¹ Irua magbarm ee chi judionaan sereu phöbaadējim, Jesuu amach jügdaar “Məuta ügtharmua bēetarr Panau” a iekhabaawai. ⁴² Mag sereu phöbaadēwi amach eepai, —Keena, pari ɿchaməg Jesūs maachdēu oo bāautarr khabá anaajim, José iewaa? Mag simta ɿjäga mag iita ügtharmua bēetarr abarju? Magan maadēuta i dēnnaan khaugba naab, i mag iekha chirəm anaajim.

⁴³ Magbaawai jūr ichdēu amag, —¿Khantheeta pāachig iekhaawaijā pāar dēn warag magta iekhaajerrāma? ajim. ⁴⁴ Chadcha ich mə Ayauta mə püitarr aawai ichdēuta mua ñrag jaau chitəmjā ükhapibam chan ni ābmujā pöd mə iek ükhabamgui ajim. Ichdēu ükhapibaawai ükhabarm khuuнаn chadau məg durr ö näm edjā deeu mua am phiriutkha aujogui ajim. ⁴⁵ Èwandam i jaaujerr khuuнаu ēsap phā pəarr gaai jaauwai, ich Èwandamauta ich ñorkha nūm khuuнag jaaukhamaju a sim, ich iek khaugmamkhīir. Ichdēucha magtarr aawaita ar thum i iek ūrnaa ū i khaugphōmam khuuнаun məjā igjuraugui ajim. ⁴⁶ Mua mag chirəm chan mag ñrau i oojeewai aba chirəm. Åba i oowia i khaphə simən, məchta i sim aarmua bēetarr aawai məchdēupaita i oojemgui ajim. ⁴⁷ Magnaa, Mua mag chirəmgui ajim: Chi mə iek ich thāraucha ükha simən məg atagjā ich mag Èwandam dēnka sīsim iekhau. ⁴⁸ Məuta chadcha ñor ich mag iiu wēnūrapiejem Panaugui ajim deeu Jesuu, ich igwia. ⁴⁹ Pāar jöoinaun chadcha ñor chukag ee durr phār wēnūrraawai maná khōjierram. Amau mag maná khōjierrab mamə, ichiita khēchjierramgui ajim. ⁵⁰ Mamə mua jaau chirəm pan chan mag maná khīir khabam. Mua mag ügtharmua bēetarr pan a chirəmən, məch jaauwiata mag chirəmgui ajim. Chi mag panta khōbarm wounan ich magta iiu sīsim iekhau. ⁵¹ Məchta mag pan ügtharmua bēetarr ñor iiupiejem khabahab ajim. Mag panta khō simən ich magta iiu sīsiju. Mamə mag panjö mua pārag deeju a chirəmən, thumaam khuuн iiu wēnūrraju aai amkhīir am kōit əduraa məch thōopijuuta jaau chirəmgui ajim.

⁵² Amach pem aawai, Jesuu mag iekhabapüim ūrwia, deeu sereu phöbaadēwia amach eepai, “Jäga jāg simua maachig ichta pankha khōpibarju?” aajeejim. ⁵³ Jūrram khuuнаu mamagkham ūrwia Jesuu amag magjim:

—Mə cha iekha chirəm iekhau ar məch chi Emkhooi Iewaa modta khōwia mə bagjā döba sim chan pöd ich mag iiu nərrabamgui ajim. ⁵⁴ Magarrau chadcha chi mə mod khōwia mə bagjā dö sim khuuн chadau meewiajā deeu iiu phiidəwia ich mag iiu sīsim iekhau ajim. Pari magaagan məg atag məg durr ö näm edjā məchdēuta deeu ūwaai i phiriu aujogui ajim. ⁵⁵ Mua mag chirəmən, mə modouta mə bag ərbarm dāimua chadcha ñor iiipi auju aawaita mag chirəmgui ajim. ⁵⁶ Chi mə mod

khönaa mu bagjä dö siman mu däi khapeerkham iekta khapeerkha s̄isiju. Maagwai much garmuajä i däi ich mag khapeerkha chirsijugui ajim. ⁵⁷ Mu Aai mu päätarjä mee khaugba sierraawai muchjä i gaaimuata ich mag iiu chitum. Maagwai īchab chi mu modta thachjö wajap khö sim khüun, ich jäg mujä much Aai gaaimuata ich mag iiu chitaajemjö, mag wounjä īchab mu gaaimuata meg atag pawiajä ich mag iiu s̄isijugui ajim. ⁵⁸ Muan pāragan mag pāar jöoinau maná khoojerr khīir khaba, ügtharmua bëetarr panta khöpi jaau chirumgui ajim. Mag maná òor ich mag iiupiejem khīir khaba arr aawai par amau khö durrajieb pari mag khö n̄um gaaimuata Ņwandamau am auju abajim. Mamu cha mua pan jaau chirumta khöbarmen chadau Ņwandamau auwi ich mag ich däi wai s̄isijugui ajim.

⁵⁹ Jesuu amag mag iekhatarran Capernaum phöbör ee judionaan Ņwandam iek jaaujem di wai narr eeta mag jaaumajim.

Öor iiupiejem iek

⁶⁰ Jesuu mag jajawagmam ūrwia òor pōm i īudee wēnrrraajerr khüun ee ãaur khüunau, “Keena, mu g wounan dau lökta nem jaau n̄hrrum, ḷkhaiū i ipierr abarju?” aajeejim. ⁶¹ Pari amach eepai mamagkham ich Jesuu khaug athaawai amag magjim:

—¿Mua mag jaau chirum ūrwia pāar thāar ee khaigba nu? ajim. ⁶² Magan pāach dakhīr Emkhooi Iewaa deeu ūwaai warr ich s̄ierr aar s̄leimaag ügthaa papagmam ookhiinjä, pārau ḷjäga khīirjukhajimä? Mag ookhiinjä ḷmu chadcha ügtharmua bëebajim ajupä? ajim. ⁶³ Magnaa warre amag, Mua mag much mod khöpi jaau chirum chan much mod chaarta jauba chirumgui ajim. Mu modon chadcha pārau khöwiajä jäuga chan bëürjä pāar peerdu aubajugui ajim, Ņwandam Akharauta òor iiupiejewai. Mag mu mod chaarta khöju khīirjuu khāai, cha mua pāach kōit ȳduraa much thöopiju jaau chirumta ükhapi chirumgui ajim, chi mag ükha n̄um khüunauta Ņwandam Akhaar òor iiupiejem wai n̄aisiju aawai. ⁶⁴ Pari mua mag jaau chirum ee pāar ee ãaur khüunau mu iek ükhaba thən̄umgui a iekhamajim.

Jesuu amag mag iekhatarran, warrgarwejä chijä khüunauta i iek chadcha ükhaba naaju a khaphuuna chijäguata wir aig i oomapham khüunagjä ich p̄ur deeju a khaphu s̄ierr aawaita mag iekhapüjjim.

⁶⁵ Maguata mag iekhamamua,—Chadcha ich mu Ayauta mua òrag jaau chitumjä ükhapibam chan, pöd ȳbmuajä ükhabamgui ajim.

⁶⁶ Jesuu mag iekhatarr aigmua òor pōm i däi wēnrrraajerr khüun eem khüunaujä i kha ogdu p̄awia ya tag i däi khaba n̄aisijim. ⁶⁷ Mag òor pōm ich aigmua ērēu thən̄um oobaawai maach ichdēucha ich däi doce ogdu ba wēnrramkhīr thürkha autarr khüunagjä, —Pāarjä warm khüunjö wētam khōsi n̄awi? ajim marag.

⁶⁸ Magbaawai Simón Pedroou irig, —Señor, mag wētwiajä, ḷkhai aar maar ērēubaadëju? Äba p̄echdēupaita òor iiupiejem iek wai s̄iebabah ajim.

⁶⁹ Maguata marau p̄u iek ükhajim. Maimua marau khaphu n̄um, p̄u chadcha Ņwandam Iewaa pekau chukhu khitum khabahab ajim, ichdēu püjjui a jaaujerr.

⁷⁰ Simón Pedroou ichig magbaawai Jesuu jūrr, —Chadcha muchdēuta mua pāar doce thürkha aujimgui ajim, much däi ogdu ba wēnrramkhīr. Magjeb mamu pāar ee ȳb meperau pōr meu simgui ajim.

71 Jesuu mag sīerran, Simón Iscariote iewaa Judas aajerr igwiata mag sīejim. Mag Judas chadcha īchab ichdēucha maar doce thīrkha autarr eem ajim. Pari magua i kha ukhurm khūnag ich pār deeju khaphā sīerr aawaita mag iekhajim marag.

7

Ich Jesú斯 eeugpeenaupaijā i iek ūkhaba aajerr

¹ Magtarr khur ich Jesú斯 Galilea durr phöbördam nānāidāmpierr phāurdā nārrajim. Ich tag Judea durr mamapha sīejim, judionaan chi pōrnaanau ich thōog ēkhaajerr aawai. ² Pari mag i phāur nārrum ee, judionaan phiesta Las Enramadas anām burruj khāai khapan khaba waaur narr aawai, ³ ich eeugpeenaupai irig, —Muig Galileapai sīeba Judeaagta petā ajierram, jamjā pāchig ee aajem khūnag pāchdēu nem wau sim oomkhīir. ⁴ Maadēu thumaam khūnag dich khaphā apim khōsi chirām chan, sī dich appaita meraa nem wauba aajem. Jāg pāch nem wau sim thumaam khūnag khap amkhīrta waubá ajierram irig.

⁵ Mamā ich eeugpeenaupai irig mag narran, irua amach dakhīir mag nem wau sim oo nāmjā amach paarmua ich Ēwandamau pāiju a jaaujerr khabam aajerr aawaita juau ogthom irig mag naajim. ⁶ Ich eeugpeenaupai ichig magbaawai Jesuu amag, —Pāragan ora thum wajphamgui ajim, phiesta ee maag. Pari agtha māch maju ora khaba sīewai māugwaiwe chan mā mabamgui ajim. ⁷ Pāar chan pōd ūrau oomapha abam, pāachjā am igar naawai. Magarrau mān chadau amau oomapha wai nāmgui ajim, amachdēu nem khaigba wau nām mua amach khīrcha jaaujeeawai. ⁸ Magnaa amag, Pāachta pāach phiesta ee wējturauma ajim. Mamā agtha māch maju ora khaba aawai māugwaiwe chan mā mabamgui ajim ich eeugpeenag.

⁹ Amag mag iekhapūiwia ich chan maba, chadcha Galilea sīsijim.

Jesús judionaan phiesta Las Enramadas anām ee

¹⁰ Pari mag ich eeugpeen wēttarr khur nāh awia ökharta am ēudee petajim, ich Jesú斯. Pari mag matarrjā ūrag ich mam khaugpiba meraata petajim. ¹¹ Maagwai judionaan chi pōrnaanau chi phiesta ee i jārpöhōo thānāmuwa, “Jamta simta jāg oobáma?” aajeejim.

¹² Mag nām dāi īchab sīi bigaam khūnaujā i igwia, “Jāg wounan āba nem wajaphampaita wau khitaajem” a iyāa aawai, jūrr āaur khūnau, “Ūū, jāgā ūor wajapham abarju jāg sīi ūor khūgur nārrajem?” aajeejim aajem jūrram khūnau. ¹³ Pari mag iekha nāmjā sīi parhooba thumaam khūnag ūrmkhīir khaba, amach appaita mamag aajeejim anaabá, magum gaaimua judionaan chi pōrnaanau jūrr amach dāita khaigbaju khīrjuvia.

¹⁴ Pari jūrram khūnau mamagkham ee, mag nām dāi īchab chi phiestajā seman jārr pamam eeta barwia, Aai i jēejem deg dubwia, ūrag Ēwandam iek jaau sīejimajim. ¹⁵ Mag irua nem jaaumam ūrwia judionaan chi pōrnan jügderraa nāmuwa, “Jāgā jāg estudietarrjā chukhu sīerrāmta magum nemjā jaau khaauga sīma?” aajeejim.

¹⁶ Amau mag iekha nām ūrwia jūrr ich Jesuu amag, —Mua nem jaau chirām chan sīi māch iekpai khabamgui ajim. Mua nem jaau chirāmān māch pāitarr wounau māchig jaaupitarra jaau chirāmgui ajim. ¹⁷ Ābmua Ēwandam ipierr nem waum khōsi sim khai, magua khaphā

ajugui ajim, chadcha mua Ěwandam iekta jaau chirú wa sīi much iekpaita jaau chirú.¹⁸ Sīi ar amach khūñirjug eemuapai iekha nūm khūñanan sīi õrag amach thō iekhamkhīrt a iekhaajerramgui ajim. Pari magba ar sīi dich chogpūtarra wajapha ig iyūu amkhīr nem jaau nūm khūñanan, chadcha ichdēu jaaupitarr iekta ich agpierrpai jaaujemgui ajim.

¹⁹ Magnaa ichdēupai amag, '¿Moiseeu chadcha pāar atheeta ley phā phaabaji? ajim. Magtarrjā pārau iwiram ābmuajā ag gaai jaau sim ipierraab abaaajemgui ajim. ¿Ag gaai īchab ðorjā thōopiba jaau sīebá? ajim. Mag simta, ¿jāgwia pārau mū thōom ig nūmma? ajim judionaan chi pōrnaanag.

²⁰ Magbaawai chi ū narr khūñanau irig,—Pūn chadcha dōsātauta pōr meu simgui ajierram. ¿Khaíu pū thōom ig nūmta pua mag sī? ajierram.

²¹ Magbaa Jesuu amag magjim:

—Chadcha pāar thumaam khūñan dakhīr juu üuijem edta mua ðor monaaujim. Magtarr aawai āba maata pārau ig naabma ajim.²² Pāach garmuan pārau mūrāg mag naabma, pari khīr eeya abat: Moiseeu jaauju nawe ya pāach jōoinau ich maajerr aawai, ¿warag Moiseeujā pārag chaain mehēudam ich mag phūrbichpi jaau phaabaji? Magtarr aawai ¿juu üuijem edam magwe pārau ag ipierr aba aajē pāach chaain dāi? ¿Pari jāg nūm aigjā phidkha nūm khabá? ajim.²³ Mamū ich jāg Moiseeu jaau phūrr ichaaur amaaugau sabarhedam magwe pāachdēun chaain mehēu phūrbich nūmta, ¿jāgwia mua sīi sabarhed woun monaautarr oowiapai pāar mū dāi meeukha nū? ajim, mua sabarhedjā ḫurkhaba chirūm awia.²⁴ Magnaa amag, Chikham jaauju nūm khai, wajapha khīrjunaata nem agcha jaaubat; pari oob jāg sīi pāach khōchagpierrta nem jaaumiet ajim.

¿Khaíuta Jesús pāiji?

²⁵ Mag khapanag dakhīr Aai i jēejem deg ijējēbkham oowia chi Jerusalenpien chi pōrkha narr khūñan ee āaur khūñanau jūrr amach khapeenag,—¿Chamá ar amau thōopāig pūr auju īkha nūm woun khabá cha ijējēbkham? aajeejim.²⁶ ¿Jāga jāg ðor pōm thānām dakhīr amachigcha mag iekhamamjā būrjā i chig aba nūmma? ¿Wa ya chi thethecharam khūñaujā, "Jāata chadcha warrgarwe ich Ěwandamaucha pāiju jaaujerr" a nūwa? aajeejim.²⁷ Pari mag khai, maadēu khaphū nūmgui aajeejim, jam agá i durr. Mamū chadcha ich Ěwandamau pāiju a jaaujerrcha bēewai chan ābmuajā khaugbaju, jammuata bēeju khai. Magua jā ar khabamgui aajeejim jūrram khūñanau, chadcha ich Galileapierrkha sim khaphū narr aawai.

²⁸ Mamū jūrram khūñanau mamagkham ūrwia mag Aai i jēejem deg ichdēu jaau sīerr aigmua ich Jesuu khīesir iekhamamua,—Magan pāraun much chi wounjā khaphunaā īchab mū durrjā khaphū naabma ajim. Pari mū chan pārau khīrju nūmjō sīi much khīrjau bēetarr khabam. Mūn āb pārau khaugba naab mamū, būrjā sēu chukhu sīerrāmuata pūjimgui ajim. Ma pārau khaugba nūmgui ajim, khai agá.²⁹ Muchdēun mua i khaphū chirūmgui ajim, i aar chirawia bēetarr aawai. Ichdēuta mū pūjimgui ajim.

³⁰ Amachig magbapāaiwai warag i pūr auju khīrjujerram. Pari agtha Ěwandamau i pūr aupiju ora khaba arr aawai ni ābmuajā i pūr auba, sīi ich magpai sīujerram.³¹ Āaur khūñanau i dāi mag nūm ee, āaur khūñan khapan ag narr khūñanau ükha nūm iekhau,—Daau mag nūm ich Ěwandamaucha

päiju a jaaujerr pierrwaijā, mág Jesuu nem wau nərrəm khääijā ürəucha ag na òrau nem ooba aajem waubarju a iekha naajim.

Chi pörnaanau Jesús pür auju ēkhatar

³² Moiseeu phā püarr iek wajapcha kħuunau ūurwai òrau Jesúus igar iekha nám ūrbaawai amach garmua phadnaan chi pörkha narr khuun dūimua guardianaan chi Aai i jéeuem di thħajerr khuun püijierram, i pür aumkhīir. ³³ Pari mag ich pür aumkhīir ich aar òor püi námjā ich Jesuu khaphu sīerr aawai amag, —Khūchpaita pāar dāi mā māig eegar chitabahab. Mħen deeu mħuch pāittar aar maju chirumħugui ajim. ³⁴ Mag mā petaawai pārau mā juri, pari pōd mā baau aubajugui ajim, mag mā chiraimaju aar pāar barju khaba naawai.

³⁵ Jesuu mag iekhabapūim ūrwia, chi judionaan sereu phöbaadēwia, jūrr amach wir aigpai, “Jamag maju jaau simta mag pōd maadēu i baaubaju anum? Qwa deeum durr mawia jūrr parhoobam khuunag jawaan maju igwiata mag sīwa?” aajeejim. ³⁶ “Khan a simu mag maadēu i jūrwiajā pōd i sim aar chan barbaju anum?” aajeejim amach eepai.

Òor iiupiejem dō

³⁷ Ya ābmiecha chi phiesta ö nám edta chi wajapcharam ajim. Mag ed Jesuu dənħħunaas thet iekhamamua òrag, —Āb khääijā ḥobisim khai, mua wai chirum dō khīrta dōbá ajim. ³⁸ Ich Īwandam iek phā sim gaai jaau simjō, chi mā iekta ükha sim thħaarrbū eemuan ich mag sīi òor iiupiejem dōota khumdaa ḥobisimjō sħeju ajim.

³⁹ Mag sim aiguin Jesuu i iek ükhabarm khuunau Īwandam Akhaarta auju a sim ajim. Pari maagwai chan agħtha chi Īwandam Akhaar bēeba sħejim, ich Jesujā agħtha ich Aai aar ügħtar maba sīerr aawai.

Āaur khuunau Jesús igar naawai āaur khuunau i khōchħaba arr

⁴⁰ Jesuu mag iekhabarm ūrbaawai āaur aig narr khuunau, “Mieg wounan chadħha Īwandamau ich i jaaumkħīir jur autarraq jāg nərrəm” aajeejim. ⁴¹ Maagħwai āaur khuunau jūrr, “Keena, jāan warrgarwe ich Īwandamau pāiju aajerr wounauwai” anum ee, tagam khuunau, “Uu, mag khabam; jāg woun chadħha cha jaau námjō warrgarwe ich Īwandamau pāiju jaaujerr akhiin, Galileapierr khabakham” aajeejim. ⁴² “Īwandam iek phā sim gaai jaauwai, Mesías mag warrgarwe ich Īwandamau pāiju jaautarran rey David khararr khod aju aajem, i chaain ewagħam khuun bi eem aju aawai. Maimua i thaabaawaijā Belén phöbör eeta auju a sim, ich Daviġā Belenpierr arr aawai. Magħu mieg woun chan ag Mesías khababam” khajierram jūrram khuunau.

⁴³ Mag Jesúus igwia jūrram khuunau pogħka jaauphoo thħnnum gaaimua, āaur khuun i igar naawai āaur khuunau i khōchħaba iekha nərrjée ajim.

⁴⁴ Āaur khuunau ich Jesuuta warag preso pür arraag ēkha naajim, pari mag námta ābmuajā i pür auba sīi sħlujierram.

Chi thethem khuunau chan Jesús igar khaba naajim

⁴⁵ Mag amachig jaubaawai chadħha chi Aai i jéeuem di thħajerr khuun wettwia, deeu bēewia, jūrr fariseonaan phadnaan chi pörnaan dāi āba narr aar wettjierram aajem. Magħbaawai makħuunau amag, —Jāgwia pārau i pür aibebajj? ajierram anum.

⁴⁶ Magħba chi guardianaanu amag magħierram aajem:

—Marau chadcha i pär aubëeba arran, maachdëu ūurwai sīi parhoobam khūun iekhaajemjö khabata nem jaau sīerr aawaita pär aubëebajimgui ajierram aajem amag.

⁴⁷ Magbaawai chi fariseonaanau chi guardianaanag, —¿Pāachpata ud̄raa khūgurpi nū ajierram aajem, mag iekhaag? ⁴⁸ Maach meeun jidionaan chi pörnaanaun khaphñaa maach chi fariseonaanaujā khaphñ numgui ajierram aajem, jäg woun chan Ēwandamau püju jaaujerr Mesías khaba sim. ⁴⁹ Sīi phöbör ee parhoobam khūunaun chadcha arpia naama. Pari khani jākhūnau Moiseeu phā puarr ley khap nū? Jākhūn Ēwandamau igbaju khūun aawai sīi chi maldisiem khūun khabahab ajierram anum.

⁵⁰ Magbaawaita tagam khūnau mag nūm ee, ag na biek āb edaar ich Jesús dūi iyūu athurtarr ag fariseo Nicodemo aajerrau ich khapeen ijūrr magjim anum:

⁵¹ —Keena, pari Moiseeu maachig ley werp̄atarr gaai jaauwai, khan gaaimuata mag woun khaibag wawaagpá a khap aag wajapha i iek ūr auba chan pōd õor ābjā khaibag waupi jaauju khaba nūm a simta, ¿jāga pāar mag iekha nū? ajim anaabá.

⁵² Magbaa warm khūnau irig, —¿Puchjā agjö Galileapierrá i kōit mag iekhaag? Mag chirabnaa, pādē Ēwandam iek phā sim gaai jürbarí ajim anum. Khaíu jaauwai mag Galileamuata Ēwandam i jaaujem āb khāijā obērju a sī? ajierram anum irig.

[⁵³ Mag, chi phiestajā öbaadeewai warag thum agdaujö amach diig ärēubaadējim.

8

Uhi deeum dūi sim ooimawia Jesús aig aibëetarr

¹ Mag amach diig ärēubaadeewai ich Jesús jūrr Olivo durrsūig petajim. ² Maimua ag noram edpherre deeu bëewi Aai i jéeujem deg sīechējim. Mag i maig sīechém khaug athaawai i aig õor bëe thūnisijim. Magbaawai khut jupwi Ēwandam iek jawaagpajim.

³ Pari mag ya irua jaubaadēm eeta, Ēwandam iek jawaag chi machnaanau fariseonaan düimua i aig uui waibëejierram. Mag uui ich jaai khabamuata wau wai sim ooimawia mag i aig waibëejierram. Mag waibëewia thumaam khūun jüg daa⁴ Jesuug magjierram:

—Maestro, mág uui ich jaai khabamuata wau wai sim ooimajierramgui ajierram. ⁵ Moiseeu ley phā pharr gaai jaauwai, mágum uuinan mokou bar wai nūmuwa warreta thōopäpi jaau sim. Pua oowai jāga aju aai sī? ajierram irig.

⁶ Pari amau mag irig jéeu narran, jūrr chaauraapai khāijā jaubaawai juau ogthom ich magum gaaimuapai i khaibag wawaag ajima. Pari ichig mag jéeu nūmjā ūrbamjö, chi Jesús warag eeg üthūnaa jīgkhēúapai jēb gaai phäpüi phäpüi oo sīejim. ⁷ Pari magumjā phäba mag ichig phäurba jéjéeu khaawaita dūnūnuaa amag, —Pāachdëu khaphñ jaau naawai pāach ee ar būrjā pekau chukhu nūm khūnauta nacha i barjurauma ajim.

⁸ Mag iekhapüiwia, deeu eeg üthu oo sīsiwi, ūwaai jēb gaai jīgkhēúa phäpüi phäpüi oo sīsjim. ⁹ Mag chi uui waiberr khūnau Jesuu amachig mag iekhabapäim ūrbawai jōoiracharam khūunta nacha ökhar äābdö wēt ahaugmamua tagam khūnjā khīrab ärēudubjierram. Åba chi uui appaita

maba aig sīsijim. Mag ya amach numpai aadeewaita¹⁰ deeu dñenñunaa chi uuiragta, —¿Jam nu pü aiberr khñun? ¿Ābmuajā pü mokou barba ērēubaadējī? ajim.

¹¹ Magbaawai chi uuirau, —Uü, ni ābmuajā mü chig abajimgui ajim.

Magbaa deeu ich Jesuupai irig, —Muajā pü chig abam. Petá, pari jāimua oob tag püch jaai khabam däi khapes amgui ajim irig.]

Jesuuta maach atheem õtdauu

¹² Mag khur deeu aig õor narr khñunag Jesuu magjim:

—Muuta müg durr gaai wénñrrum khñun atheem õtdauu; chi mü däita narrum chan tag bñürjä khñchag ee narrabamgui ajim, mächdëuta i iiupinaa Ēwandam khñirjugjä khaugpi chiraawai.

¹³ Magbaawai chi fariseonaanau irig magjierram:

—Puan püchdëupaita wir aig püch jaau sim. Jäg pua jaau sim chan bñürjä baleeba simgui ajierram, püchdëupaita püch jaau sñewai.

¹⁴ Magbaawai Jesuu amag magjim:

—Muan mächdëupaita mäch jaau chirab mamü, mua nem jaau chirumün chadcha balee simgui ajim. ¿Khan jägwi mag chirä? Mua mäch bëetarr khaphünaa müigmua petaau mäch chiraimajujä mua khaphü chiraawaita mag chirümgui ajim. Pari pääch iekhöoin päächdëun chad mü khaugba nümta mag mü jaau naabma ajim jürr amag.¹⁵ Päraun päächdëu oowai magjöö abaawaita sii pääch khñirjug eemuapaita mag chikham jaaujemgui ajim. Pari mua pääar dënjo sii mag õor jaauba chitümgui ajim.¹⁶ Muata õor jaau chirakhiin, sii mäch appaimuata jaau chirum khaba aawai muan chadcha nem agchata jaaujugui ajim, ich mü püitarrauta mü ipierr jaau sñewai; ajapcharan ich mü Ayauma.¹⁷ Pärag Moishee ley phä püarr gaai jaauwai, “Destignaan numiim khñunauta chadcha nem äba jaau nümün, makhuñnau jaau nüm chadcha balee sim” a sim.¹⁸ Mag ley gaai destignaan numiim khñunauta äba jaauju aai nüm a sñewai, maar chi jaau nüm khñunjä numí naabahab: Dau äb, mächcpaiu; maimua äbakhai, mü Ayaugui ajim, chi mü püittarr. Magua mua mäch igwia müta müg durr gaai wénñrrum khñun athee õtdauu aawajjä chadcha balee simgui ajim, mäch Aai däimuata mag jaau chiraawai.

¹⁹ Magbaawai chi fariseonaanau, —Magan ¿jam sii pü aai? ajierram irig.

Magbaawai Jesuu, —Pärau chan müjä khaugba, ni mü Aaijä khaugba nümgui ajim. Pärau mü oo naawai mü khaphü naakhiin, iñchab mü Aaijä khaphü naakhamgui ajim, i jäga sñerrú.

²⁰ Jesuu mag iekhamarr, Aai i jëejuem deg ofrenda phëwi ag äkhaajem aigta mag iekhamajim, ichpai jaau simua. Pari agtha i pür auju ed khaba arr aawai mag ichpai jaau sñerr gaaimua i pür aum ig narrjä äbmuajä i pür aubajim.

“Pääch pekau ee nüm chan mü chirum aar pöd barbam”

²¹ Maimua ag khur nühpai awi deeu ich Jesuupai aig narr khñunag magjim:

—Mü petaawai pärau mü jarju, pari äbmuajä mü baaubamgui ajim. Päarta pekau ee wénñrrumün, ich ag eepai pääar khëchwi mü mam aarjä pääar pöd barbamgui ajim.

²² Mamu irua mag simjā khaugba, chi judionaanau warag amach khapeenagta, —¿Wa juau ichdëupai ich thðopäiju khïrju sñewaita mag i siemim aar pöd maach barbaju a sñwa? ajeejim.

²³ Pari sñi warag mag khaugbata jaau nñam ûrwia Jesuu amag magjim:

—Mua pärag mag chirumn, päär mñig eegarm khuun aawai ich mñig eegarpai nñisijuuta jaau chirum. Pari mu ügtharm aawai deeu much chirarr aar majugui ajim. Magnaa amag, Päär mu jëb gayam khuun khabahab, pari mu chan päärijö mu jëb gayam khabamgui ajim. ²⁴ Maguata pärau muuta ich Êwandamau püju a jaaujerr khabampii awia mu igtbam chan, chaig muchdëu jaau chirarrjö, pääch pekau eepai khëchwi mu mam aarjä päär pöd barbamgui ajim amag.

²⁵ Mag ûrwia chi judionaanau ichigcha, —¿Magan pu khaíuma? abaawai, ich Jesuupai deeu amag iekhamamua magjim:

—Ya mua pärag much jaaujeeawai, ¿khan atcha tag mua jaaubarju? ajim. ²⁶ Much garmuan mua päär jaauju akhiin, jaauju pöoma chirum. Mamu magumta jaauba, äba chi mu püitarrau jaaupitarrpierrpaita jaau chitumgui ajim. Pärau mu iek ükhamapha naab mamu, mua jaau chirumn thum chadcharaugui ajim, chi mu püi simjä chadchata iekhaajeeawai.

²⁷ Pari mag ich Aai igwia par jajaaukhamjä pöd khaugbajierram. Mag ichdëu jajaaukhamjä khaugba abaawaita ²⁸ amag magjim:

—Jäg nuu awia ya päächdëucha much chi Emkhooi Iewaa pakuls gaaicha meerphënaa jiirjop sñubaawaita pärau mu igwia, “Jägan chadchata ich Êwandamau püju aajerr ajiebma, jäguata jäg sñi ich khïrau nem wauba aajeejim” ajurau. Maiguin chadau pärau khaphu ajugui ajim, mua äba much Ayau muchig jaaupimampaita õragjä jaaujerr. ²⁹ Ich chi mu püi sim mu düi sñewai, mua much Ayau nem khõsimpaita waaujeeawai irua sñi murug oobamjöo aba aajemgui ajim.

³⁰ Jesuu mag iekhabarm ûrwia õor pöm i iek ükhajierram.

Êwandum chaain khabamn sñi pekau chognaanau

³¹ Maimua ich Jesuupai judionaan mag ich iek ükhatarr khuunag magjim:

—Pääarta jäg cha mua jaau chirum iek päächdëu ükhabarmta ogduba ich mag mu ipierr wëñarrumn, magan chadcha päär mu khapeenaugegui ajim. ³² Mag amun magan chadcharam iekta pärau khaugju. Mag chadam iek päächdëu ükhabarmua ya tag päär chikham chogkhaba nñisijugui ajim amag.

³³ Magbaawaita jürr tagam khuun agjö aig narr khuunau, —Maran jöoi Abrán chaain ewagam khuunau; maar mag sñi chikhaman chognaanjä khaba nñmgu ajierram. Mag nñmta, ¿jäga pu iek mag pu iek ükhabarmuata tag chikham chogkhaba nñisiju a sñ? ajierram irig.

³⁴ Magbaawai Jesuu jürr amag, —Ar pekau waaujem khuunau chadcha thum pekau chognaanaugui ajim. ³⁵ Pärau khaphu nñm, sñi chikham chogkha phidkha sim chan, ich phidkha sim degam khuun chaai khaba aawai, am düi sñerram iek sñerraba aajem. Pari chi dikhu chaai magba, thaabarwe am chaaikha sñsierr ich mag am düi sñsiejemgui ajim.

³⁶ Pekaúa päär ich chognaanjö wai simta much chi Êwandum Iewaauta mag pekau juu eemua päär öbeer athamn, ya tag i chog khaba, chadcha öbërm iekta öbër nñisijugui ajim. ³⁷ Magnaa, Mua khaphu chirumgu

ajim, pāar Abrán chaainkha nūm. Pari mag i chaain anūmta pāachdēu mū iek ūrmapha nūm gaimua warag mū thōopāimjā khōsi nūm.³⁸ Muan mūch Aai dūi chiraawai i dūi khaugtarra pārag jaaujem. Maagwai pāraujā ich agjō pāach ayau pāachig jajaaukhamta waaujemgui ajim.

³⁹ Magbaawai deeu amachdēu,—Maar ayan Abranaaugui ajierram.

Mamū magbaawai ich Jesuu amag,—Pāachdēu jaau nūmjō pāar chadcha Abrán chaain akhiin, ich Abranau aajerrjōta pāraujā aajeekhamgui ajim.⁴⁰ Pari magba aawai ich Ēwandamaucha mūchig jaautarrta meerba jaau chitaawaijā pārā warag mū thōopāim khōsita aajemgui ajim. Abranau chan jāg pāar dēnjo chikham thōoju ēkhaba aajeejimgui ajim.⁴¹ Magnaa, Pāar chan Abrán chaain khabamjōta nūmgui ajim. Maguata jāg pāach aai chi ābakhaiú nem waaujemjōta pāachdēujā aajemgui ajim.

Magbaawai amachdēu sereu phōbaadēwi,—Maar chan noo chaain khabam. Maran aai ābpaita wai nūmgui ajierram: Ēwandam. Ēwandamta maar Aai charaugui ajierram.

⁴² Magbaawai Jesuu magjim:

—Chadcha Ēwandamta pāar Aai akhiin, pārā mūjā daupii wai naakhamgui ajim, ich Ēwandamaau pūiwiata cha pāar dūi mag iekha oo chiraawai. Mū chan sīi mūch khīrāu bēetarr khabam; mūun ich Ēwandamaucha ich aarmua pāiwiata mūg chitāmgui ajim.⁴³ Mag ijējēbagmamua ich Jesupai amag, Mua khaphū chirāmgui ajim, jāgwi pārā pōd mua jaau chitām iek khaugba nū. Jāg khaugba nūmūn, pāachdēu ūrmaphamjō ūr naawaiugui ajim.⁴⁴ Magnaa amag, Pāar aai mepeer khabahab ajim. Maguata pāar i dēnkhā naawai irua nem jajaaukhamta waum khōchkhājerram. Mepeer warrgarwe òor thōomie khabahab ajim. Irua nem jaau sim chan būrjā chadam iek khabamta jaau sīrrūm. Irua chadcha nem jaautarr chukhum. Jāg irua sēukha nem jaauwai ich khapta jauba aajeeb ajim, sēunem sīerraawai. Magua ichta sēu paraam khūn aaikha sīrrabahab ajim amag.⁴⁵ Pāach mag i chaainkha naawaita mua chadcha nem jaau chitāmjā pārā ükhaba nūmgui ajim.⁴⁶ Pāar mūg thanūm ee, ḡkhaiú būrjā sēukhaba mūrūg, “Pū pekau wai sim” aju aai sī? ajim amag. Mū chan būrjā pekau chukhu chitāmgui ajim. Mag chitaawai muan chadcha nem agchata jaau chitām. Pari magmūjā jāgwi pārā ükhaba aajemma? ajim.⁴⁷ Ar chadcha Ēwandam chaainkha nūm khūnaun i iek òrau jaau nūm ūurwijā ükhām khōsi ükhaajerram. Pari pāar Ēwandam chaain khaba aawai pārā i iek ükhaba nūmgui ajim.

Cristo Abrán thaabaju nawe sīrrajim

⁴⁸ Mag amachig, “pāar chan Ēwandam chaain khabamgui” abaawai, chi judionaanau irig,—Chadchata pūn jāgan Samariapierrau, maimua dösātauta pū pōr meu sīebahab ajierram ichigcha.

⁴⁹ Magbaawai Jesuu,—Mū dösātau pōr meuba chirāmgui ajim. Mūg chitām aiguin mūun sīi mūch Aaita thō iekha chitām. Pari maagwai jūr pārā mū Aaijā ögkhaba, warag mūchta dösātaujā pōr meu chirām aajemgui ajim.⁵⁰ Mū Ayaun chadcha òraujā mūrūgtā ee apim khōsi sīeb mamū, mūchdēu chan mūrūgtā ee abat aba chitāmgui ajim. Pari jāg pārā mū iseg nūm paran ichdēuta pāar dūi ichdēu khaba ajugui ajim.⁵¹ Magnaa, Ís mua chadcha chi mua jaau chirām ipierraa sim woun chan thōbaju a chirāmgui ajim ich Jesuu.

⁵² Pari magbaawai chará chi judionaanau, —Ísta chadcha marau wajapha pü khaphü nüm: Püün chadcha pör ee dösät wai simuata mag iekhapi simgui ajierram. ¿Khani Abranjä meewia maimua tagam khüün agjö Êwandum i jaaujerr khüünjä thumaa ötarra mag pü ipierraas nüm khüün chan khéchbaju a nu? ⁵³ ¿Wa püüta maar aai Abrán khararr khääijä atcha chirúwa? ajierram. ¿Pua khaugbata sī ajierram, Abrán meewia tagam khüün chi Êwandum iek jaaujerr khüünjä thum ötarr? Magtarrta, ¿pu khai agá ajierram irig, muig maar ee mag püch thö iekhacheeg?

⁵⁴ Magbaa Jesuu, —Mua muchdëupaita much thö iekhakhiin, mua mag much thö chirämjä bürjä baleeba simgui ajim. Pari chadcha chi mu thö iekhanaa muchta thumaam khüün khääijä ürpai api simun ich mu Ayaugui ajim. Wajapcharan ar päräu i igwia pär Êwandum aajemma, jäguata thumaam khüün khääijä muchta ürpai api simgui ajim. ⁵⁵ Mag pääachdëun, iita pääch Êwandum anaab mamü, päräu i khaugba næmgui ajim. Muan chad i khaphü chirüm. Mua chadcha i khaphü chirümta i khaugbam akhiin, maiguin müün sëunem pär däi äbata chirüm. Pari mua chadcha i khaphü chitüm; magua mua i ipierraata nem waaujemgui ajim. ⁵⁶ Pär jöoi Abrán onee ajim, Êwandamau ichig chaai deebarmaa jürr chaain iiubaadeeu ewag paawai mu bëejujä khaphü sëerr aawai. Maimua ya chadcha mu pierrum oobaawaijä i onee ajimgui ajim amag.

⁵⁷ Magbaawai chi judionaanau ich Jesuug, —Mag iekha sim chan agtha cincuenta añojä khaba sim. Mag simta, ¿mag pua Abrán oojim a sī? ajierram irig.

⁵⁸ Magbaa ich garmua, —Muün Abrán thaabaju nawe ich mag chirajimgui ajim amag.

⁵⁹ Amachig magbaawai chará ya mokou i baraag ëkha naajim. Pari mag næm ee, sii ich iiu aawai, õor ee theerbabag warag ichta daaupabaadëjim, Aai i jëeujem degmua.

9

Bi eewe dau khïsu thaabatarr Jesuu monaautarr

¹ Mag ich mokou baraag ëkha næm ee, Aai i jëeujem degmua öbérwia Jesuu woun äb bi eewe dau khïsu thaabatarr ooimajim. ² Mag oobaimaawai maach i däi ogdäba wénurraajerr khüunauchata marau maach Maestroog jëeujim, ajapcharan ich Jesuugma, jägwi mag woun dau khïsu thaabají: ¿ich dënnaan pekau gaaimua aji, wa ichdëucha pekau wautarr gaaimua aji? ³ Mag ichig jëeubaawai Jesuu magjim marag:

—Jä chan ich pekau gaaimua khaba, ni ich dënnaan pekau gaaimuajä khabajimgui ajim. Jäg thaabatarran, jään jäg dau khïsu sim gaaimua Êwandamau ich jua theeg õrag oopiegta jäg thaabapijimgui ajim. ⁴ Magnaa marag, Päräu khaphü næmgui ajim, äsdaupaita phidkhaajem. Edau khëubaadeewai tag phidkhahaajem. Ich agjöta simgui ajim, Êwandamau nem waipi sim wawaagjä. Magua muajä much meebam aig chan jua üüijem ed awiajä much püitarrau jaaupüütarr phidag püaba ich mag wau chitajugui ajim. Magbaman mag chitawi mu meebaraadeewai ya tag magüm phidag wauju khaba aadëjugui ajim. ⁵ Muuta muig eegar muig jëb gaai chirüm aiguin muchta õor atheem araragaugui ajim.

⁶ Maimua mag iekhanaa, jēb gaai ichō thunaa, mag ichō eepai jēb wāwakha waunaa, agua chi dau khīsu khitarr dau phuurpāijim. ⁷ Mag phuurpāinaa irig, —Jāimua Siloé ee mawia puch dau sūgbapāimí ajim.

Mag thārrdō Siloé anām maach meúan “pāitarr” a simāu. Ichig mag jaubaawai chadcha chi dau khīsu khitāmuwa mawia ich dau sūgbapāawai dāujā wajaug aadējim anaabá. Mag, ag na dau khīsu khaba sīerrjō dau monakkha ich di aar barjim aajem. ⁸ Mag dāujā wajaug sīsim oobaawai i dāi di dakha naajerr khānau maimua ag nawe sī dich nām khānag i nem inagdam jēeu sim oojerr khān dāimua amach wir aigpai, “¿Ma, jā ar dau khīsu khitarr sī òor dich nām khānag dau aphā nemdam jēeu jerr khabamá?” aajeejim anām.

⁹ Magbaawai āaur khānau, “Chadcha, ichma” anām ee, jūrr bigaum khānau, “Ãā, jā chan ar khabam, sīta arjōo simgui” aajeejim aajem.

Pari magbaawai amau mag nām ee, jūrr ichdēu, “Mu ich ar khabahab” aajeejim anām.

¹⁰ Amachig magbaawai, —¿Magan jāga jāg pū dāujā wajaug aadējīma? a jēeu jeejim anām amach garmua.

¹¹ Magbaawai ichdēu, —Jāan woun āb ar Jesús aajemuata ichō ee jēb wāwakha waunaa, agua mu dau phuurnaa mūrug, “Chum Siloé ee mawia puch dau sūgbapāimí” abaawai, chadcha mua i ipierr mawia mūch dau sūgbapāiwaita chadcha mu dāujā wajaug aadējimgui aajeejim aajem amag.

¹² Magbaawai deeu amachdēu irig jēeumamua, —¿Jam sī mag pū dāu monaautarr woun? abaawai, —Mua khaugbam jam sim khai aajeejim anām ichdēu.

Fariseonaanau mag chi dau khīsu khitarrag jēeutarr

¹³⁻¹⁴ Pari Jesuu mag ichō jēb ee waaurēunaa woundam dau khīsu khitarr monaautarr jua ūi kheeujem ed arr aawai fariseonaan aar i warrierram aajem. ¹⁵ Mag amach aar wai barbaimaawai irig jēeumamua, —Jāga jāg pū dāujā wajapha chirsijī? ajierram anām.

Magbaawai i iek irua jaubaadēwi, —Ichō ee jēb waaurēunaa mu dāu phuurpāinaa, ūpi jaubaawai, i ipierr awiata mua wajapha oo chirsijimgui ajim aajem.

¹⁶ Irua magbaawai chi fariseonaan ee āaur khānau, —Chi pū dāi magtarr woun chan magan Ŋwandamau pāitarr khabam; maguata mu g jua ūaijem edjā ūrkhaba simgui ajierram aajem.

Pari maagwai jūrr āaur khānau, —Pari i Ŋwandamau pāitarr khaba akhiin, ¿jāga irua jāg Ŋwandam jua theegau òor monaubarju? Pekau paraam khānau chan pōd i dēnjō jāgbamgui aajeejim anām.

Amach magphōbaadēm gaaimua warag amach eepajā ihāba iekhaba nām iekhau ¹⁷ warag chi dau khīsu khitarragta, —Pua khīrjuawai ¿khanim woun agá? Pū dauta irua monaautarr aawai puata i jaauju aai chirumgui aajeejim anām irig.

Magbaawaita ichdēu, —Mua oowai merag chukhu sim, jāan ich Ŋwandam jua theegau nem wau nārrūmta jāg nārrūmgui ajim aajem.

¹⁸ Pari mag dau khaugba khitarrta dau wajapha monaau sīsimjā jūdionaan chi pōrnananu ükhamaapha naajim anaabá. Mag ükhamaaugau, i iek warag i dēnnaanta thārkhā auwi amagta, ¹⁹ —¿Chadcha mu g woun pāar chaairá? ajim anām. ¿Pāachdēujā pārau chadcha bi eeweta dau

khaugba thaabajim anum? Magtarrta jaga is jaga dau wajapha oo simma? a jeeuijerram aajem chi dennaanagcha.

²⁰ Magbaawai chi dennaanau, —I chadcha maar chaai khabahab; aauwai chadcha bi eeweta dau khisu khitabajieb ajierram aajem. ²¹ Pari i dau monaautarr chan marau khaugba num, jaga awiata is jaga dau wajapha sisi, ni khaivita i dau monaaubarm khai. Ichigchata jeeubat ajierram anum. Ya i chi jooi aawai ichdeuta irua parag jaauju aai sieba ajierram aajem amag.

²² Pari amau jaaumapha magpai jaau narran, ar Jesus igwiata chadcha ich warrgarwe paiju ajerrta jaga narrum a iekha num khunanan judionaan chi thethem khunau Ewandam iek jaaujem degja tag dubpiba aag ya ibep num khaphu narr aawaita magpai jaau naajim anaabá. ²³ Maguata amau sii, “Ichigta jeeubat, ya i chi jooi khabahab ichdeucha parag khap jawaag” aajeejim aajem warag chi fariseonaanagta.

²⁴ Magbaawai i ek chi thethemnaanau deeu ichchata thur aunaa, — Chadcha Ewandam dakhir meerba marag jaaubá ajierram anum. Oob Jesuuta pech monaaujim am. Marau khaphu numgui ajierram anum, jaan pekau pom sierram.

²⁵ Magbaawai ichdeu, —Mua chan khaugba chirum, i mag pekau pom siwa pekau chukhu si a chirajim aajem irua. Aba mua khaphu chirumen, warr chadcha mu dau khisu chirajim, pari magtarrta is mua wajapha oo chirum. Maata mua khaphu chirumgui ajim anum amag.

²⁶ Magbaawai uwai amachdeu wajapha jeyewagmamua, —Ma jaga ajima pu dai? Khanta jagi pu dau eerdupieg? ajierram anum irig.

²⁷ Magbaawai ichdeu, —Ya khabá mua parag jaaubarmgui ajim anum. Magumjá parau ukhab num. Mag numta khan atchata deeu uwai jaaupi numma? Wa mag jaaubaawai i ek ukhawia pachjá i khapeenkhaagwa? ajim aajem.

²⁸ Magbaawai irig ich khircha iekha thanuuuwia magjierram aajem: —Puchin pe i gar chirama; pari maran Moises igarta num. ²⁹ Marau khaphu numgui ajim anum, Moiseegan ich Ewandamauchata iekhajim; pari ja chan marau khaugbamgui ajierram aajem, jammuata jaga narrachejim khai.

³⁰ Magbaata irua mag chirajim aajem:

—Ukhabam. Magan parau chan khaugba naabma ajim anum, jammuata i beeji; pari mag simuata mu dau monaaupuijim. ³¹ Maadeu khaphu numgui ajim anum, sii parhooba pekau pomkham khun iek Ewandamau urba aajem. Irua urjem, ichig jeeunaa ich ipierra nem wau num khun iekta urjem. ³² Paraujá khaphu numgui ajim anum, bürjä ag na orau mag mujö bi eewe dau khisu thaabatarr khun dau wajaug paa au num anum urba aajem. ³³ Mug mu dau wajapha apitarr woun ich Ewandamau puitarr khaba akhiin, irua jagum nem pod wauba aajeekhamgui ajim aajem amag.

³⁴ Amachig magbaawai sereu phöbaadéwi irig, —Pu sii dau aug pekau pom thaabatarrta, khani mag sima? Wa puata maar khäaijá khapcha siwa ajierram anaabá, marag jawaag?

Maimua tag Ewandam iek jaaujem degja dubpiba, warag amach aigmua i jerpuijerram aajem.

Khaphu num anumta dau khisumjö nem waaujem khun

35 Chi judionaanau mag woundam dëi magtarr Jesuu khaug athajim. Maimua ag khur chi woundam oobaimaawai ich Jesuu irig, —*¿Pua chadcha Emkhooi Iewaa iek thâraucha ükha chirú?* a jéeuojim.

36 Magbaawai jûrr ichdëu, —Señor, ¿ma khaiuma? Murug wajapha jaaubá ajim, mua khaphu aadeewai i iek ükhaag.

37 Magbaawai, —Pari ya khabá pua mu oo sima; muchta pu dëi iyuu chirabahab ajim jûrr ich Jesús garmua irig.

38 Jesuu ichig magbaawai, i khîirphee thukhöonaa irig, —Señor, Ísin mua chadcha khaphu chirumgui ajim, puuta ich Êwandamau püitarrau.

39 Magbaawai Jesuu irig magjim:

—Mu bëetarran, khaiuta chadcha Êwandam iek ükha sî wa khaiuta ükhaba sî a khap amkhîirta bëejimgui ajim. Ar dau khîsu khithéem khueunjö amach khaibag ee nám khaphu nám khueun peerdu aunaa íchab ar jûrr wajapha nám anum khueunta amach pekau gaaimua khîchag eemjö nám jawaanta bëejimgui ajim.

40 Jesuu magbarm ūrwia fariseonaan eem ãaur khueun aig narr khueunau irig, —Purugan magan maran dau khîsuta naabma ajierram.

41 Magbaawai Jesuu, —Pâar chadcha dau khîsu naawaita jág naakhiin, pâar pâach pekau gaaimua kulp pömcha khaba naakhamgui ajim. Mamu magba pâar iek mag wajapha khaphu nám anumta juau jág nem khaigba waum khöchgau mu igbam gaaimuata, pâar Êwandam dëi iekkhôr pöoma námgui ajim Jesuu amag.

10

Oveja thueamie ich nemchaain dëi

1 Maimua mag iekhamamua Jesuu amag mug ejemplo jaauojim:

—Ar oveja phâarkha thunum aar dubaag êkha simta puertdi garmua dubba sîi chi thuur phuurdü sim ürta waaidü dich sim wounan, maan sîi nem jîgmie aawaita mag simgui ajim. 2 Pari magba puertdi garmuata dub simun, ma chi pastorräu, chi thua. 3 Magug mag chi oveja ierr phâarkha thunum puertdi aig simuajâ uduraa dubpijugui ajim. Mag dubwi chi pastor amach oo phê wai nûrraajemua aawai amach thür gaai thürbaimaawai amachdëujâ i khaug aaujerram. Mag warag dawag phê arrwia 4 ya thum daau paaukhabaadeewai, am na denuisie amachdëujâ i ëudee weetjemgui ajim, ya amach ich mag phê wai nûrraajem dëi aawai. 5 Pari magba jûrr òor amachdëu khaugbam khueunauta am thürcëkhiin, mag dëi chan wëtba, warag parhoobata khaphig phöbaadëjugui ajim, i ökgau. Amau amachdëu òor khaugbam khueun iekjâ khaphu aajemgui a jaaumajim Jesuu.

6 Jesuu mag amag jaaumarran, jág chi oveja thueajemua ich nemchaain oopaar phê wai nûrraajemjö iruajâ ich iek ükha nám khueun dëi ich agjota aajem a sim ajim. Pari mag jaaumamta aig i iek ûr narr khueunau pöd khaug auba, sîi oveja chaarta jaau simpii naajim.

Jesús chi Pastor chaar

7 Maimua deeu ich ag iekpai igwia Jesuu amag, —Muan chadcha pârag, “Muuta makhuun oveja duubjem puertdiu” a chirumgui ajim, òor i iek ükha nám khueunan i gaaimuata ügtharjâ öbérju igwia.

8 Maimua chi fariseonaan khîir iekhamamua, ’Ar mu bëeju nawe sëukha amachdëupai amauta Êwandam iek jaau nám awia sîi òor khûgurnaa

amachigta ee apiejem khuunau nem j*ī*gkhamienaugui ajim. Pari jāg oveja charau amachdēu ðor khaugbam khuun iek asekasba aajemjō, mug chadcha mu iek ükha num khuunau chan par am mag seukha wennarrajieb mamu, am iek asekabajierramgui ajim. ⁹ Magnaa amag, Muuta puertdi charau; chi mu iek ükha num gaaimuata peerdu num khuunau chadcha mu dēnkham iekta mu dēnkha nuisimgui ajim. Chi mag nuisim khuunagan, jāg chi pastorra ich nemchaain wajapha oopaar phuak khöpi wai nurraajemjō, muajā īchab am thua wai chitajugui ajim.

¹⁰ Pari magba ar seukha chikham khūguurjem khuunau, chikham õorta jūrr amachig paa aumam gaaimuata chikhamnaan ovejata j*ī*gkha aumamjō s*īerrjēemgui* ajim. Mag num pari s*ī* amach iek ükhabarmuata chadcha peerduju a jaauwai warag udura ügtharcha öberpiejem iekjā ūrpiba, ðor kh*ūrj*ug ãrpā numta mag nurrijēe aajemgui ajim. Mamu mu chan am dēnjo magaaga**t** beebjajim. Muun s*ī* muchdēu Êwandam iek jaau chitumta ükhabarmu, ich mag i dēnkha wenurranaa muig eegarwejā onee amkh*ūirta* beejimgui ajim. ¹¹ Magnaa, Muuta Pastor chaar chi wajapcharamugui ajim. Pastor chi wajapham abarmu ich nemchaain peerdu awaagjā ichta udura thōopijemgui ajim. ¹² Pari magba ar pastor anum khuunjā s*ī* phatkhon atheepai thunum khuunau, lobou nemchaain puraan urum oowaijā warag amachta khaphigbaadeejem. Amach nemchaain khaba aawai būrjjā am gaai mas khaba sim. Mag warag parhooba nemchaain dau aphu aaidupijemgui ajim. ¹³ Mag warag pastornaan anumta amachdēupa ögkhawia khaphig phöbaadeejemgui ajim, nemchaain thuam khöchgau khaba s*ī* phatkhon atheepaita naawai.

¹⁴⁻¹⁵ Maimua mag iekhamamua deeu ichdēupai, 'Muuta Pastor chaar chi wajapcharamugui ajim ich igwia. Ich jāg mu Ayau wajapha much khaphunaa muajā much Aai khaphu chitumjō, much igar num khuunjā mua khaphu chitum; maagwai amachdēujā mu khaphu aajemgui ajim. Chadcha much dēn aawai mua am kōit udura much thōopijugui ajim, am peerdu awaag. ¹⁶ Pari agjō deeuum khuun thunumgui ajim, mug israelnaan khabam khuun. Makhunjjā mua ãbamug jūr phē aujugui ajim, amaujā mu iek ūrbaawai ükhamkh*ūir*. Mag, israelnaan dūi pap ãbam dēnkha nuisiewai muchta am Pastorkha chitajugui ajim, amach thum ãba thua wai chitaag.

¹⁷ 'Magua, mag pastor wajaphamjō ðor kōit udura much thōopiju aawai mu Ayau mu daupii wai simgui ajim. Pari mag udura much thōopiwiajā deeu iiu phiidujugui ajim. ¹⁸ Mag much thōopiju a chirum chan, ajués chikhamnauta murug magpi naawai khaba, much khūrauta ðor kōit much thōopijugui ajim, am peerdu awaag. Mu Ayau murug magta apitarr aawai mua chadcha udura much thōopiju aai chirum. Pari deeu ūwaai mag iiu phiiduagjā jua theeg chirumgui ajim am jāg daar.

¹⁹ Pari chi judionaan chi pörnaanau Jesuu mag iekhabarm ūrbaawai, amach pem aawai, deeu ūwaai s*ī* chum aaiphur iyu ih**ābajā** khaba nuisim iekhau, ²⁰ khapankham khuunau warag amach khapeenag, — ¿Khanthee pārau i iek ūr numa? Jā s*ī* ich pōr ee dösāt bēn wai simua lököö siwaita mag iekha sibehab aajeejim, chi Jesús igwia.

²¹ Pari magbaawai ãaur khuunau mag num ee, jūrr warm khuunau, —Pāar dak pōr ee dösāt bēn paraam khuunau i dēnjo mag iekhajupa anaajim. ¿Wa pārau kh*ūrju*wai meperau dau khūsum khuunjā daujā

wajaug apiju aai sīwa? aajeejim, ich Jesuu bi eewe dau khīsu thaabatarr monaautarr igwia.

Jesuu mag iekhatarr mag phiesta Las Enramadas anum dichtarr khur ajim.

Judionaan chi pörnaanau Jesús isegtarr

²² Maimua ag khur nūn awia Jerusalén phöbör ee deeum phiesta wau naajim, Aai i jēeujem di ēu aaipawia di theerthugtarr phiesta. Magtarrta ewag pawiajā ich ag edau paawai ich mag phiesta waaujeejim. Mag phiesta noseg jaar ajim. ²³ Maigta Jesús phuurdū nūrrajim daaugajär Aai i jēeujem di bigaau, “Pórtico de Salomón” a thür sim ee, dijājō nem pōm wēu wējōm ee. ²⁴ I mag nūrrūmta judionaan khapan i aig pos aichëwia irig, —¿Jāagwaita pua marag meerba pach jaaujuuta jāg sīma? Pūnta chadcha warrgarwe ich Ņwandamaucha pūiju aajerr khai, warre marag jaaubá ajierram, marau khap aag.

²⁵ Magbaawai ich Jesuu amag, —Mua khabá ya pārag jaaubarm, pari pārau ükhamapha nūngui ajim. Mu Ayau mūchig waupitarrjō wau chitum oo nūm gaaimua pārau khaphu aju aai nūm, mu chadcha ichdēu pūttarr. ²⁶ Pari chaig mūchdēu jaau chirarrjō, pāar mu igar khaba naawai, mua mag mu Ayau mu pājjim a jaau chirāmja pārau ükhaba nūngui ajim. ²⁷ Chadcha mu dēnkhā nūm khūunaun, jāg ovejanaanau iek gaaipai amach pastor khaug aaujemjō, mūjā khaphu nūm, mu khai agá; maagwai mūchdēujā mua am khaphu chitumgui ajim. Mag mu khaphu naawai muuta am na dūnusimun, amachdēujā mu ēudee weetjemgui ajim. ²⁸ Magbaawai mūchdēuta much Aai aar am öbērju aai apiejem, tag okhooba sīi i chaalinkha ich mag wēnūrramkhīir. Ya magbarm chan ni ābmuajā mu jua eem khechthug aubamgui ajim. ²⁹ Mu Aai ichta thumaam khūun khāijā ürpai sīerrūmuata mūrūg makhūun deejimgui ajim. Mag ichta ürpai sīerrūmuata deetarr aawai ābmuajā i jua eemjā pōd khecheubamgui ajim. ³⁰ Magnaa, Mu mūch Aai düin maran ich ābampaiugui ajim.

³¹ Amachig magbaawai chará chi judionaan ūwaai sereu phöbaadēwi deeui mokou barm ig naajim. ³² Pari mag nūm ee Jesuu amag magjim:

—Mu Ayau ich jua theeg mūrūg deetarrau mua chadcha pāar dakhīir nem wajapham pōm khīir pogkhe wauwia chirūm. Pari mag nem khīir pogkhe wautarr ee, ¿chijāg gaaimuata pārau mu mokou barm ig nū? ajim.

³³ Magbaawai chi judionaan chi pörnaanau, —Marau chan mag pua nem wajapha waaujem gaaimuata pu mokou baraagpam aba nūm. Marau chadcha pu mokou barm ig nūmūn, pach iek gaaimuapaita pu barm ig nūngui ajierram irig, mug maach āba thum agdaujöpai thūnūmta pu iek mag pūn Ņwandamau anaawai.

³⁴ Magbaawai ich Jesuu amag, —¿Pārau oowai mua magju khaba chirū? ajim. ¿Pārau khīir eyaa khaba nu, ar Ņwandamau pāar jōoinag ich iek phāpitarr gaai, “Pāran ūwandamnaanau” a phā sim? ³⁵ Irua magtarran ich i jaaumkhīir jur autarr khūun igwiata mag sīejimgui ajim. ¿Pari makhūunjā agjō mug eegarm khūun khabajī? Magua maadēu khaphu nūngui ajim, ich Ņwandamauta mag phāpitarr aawai mua mag mūn Ņwandam Iewaau a chirūm aig pārau mua khaigba iekha chirūm aju khaba nūngui ajim. ³⁶ Ich Ņwandamauta ich aarmua mu jur auwia mug jēb gaai pūttarrta, ¿jāga pārau mūrūg mag mua khaigba iekha chirūm abarju, mua Ņwandamag

Aai icheewai? ³⁷ Pāachdēu oowai mua much Ayau nem waajjem khūir waubata chirām khai, magan oob mu iek ükhamiet ajim. ³⁸ Pari pāachdēu oowai muajā irua nem waajjemta wau chirām khai, mu iek ükhaba awiajā khaphu abat ajim: ich Ēwandam chi Aaijā mu dāi sim, maagwai muchjā much Aai dāi chirām.

³⁹ Pari ich Jesuu magbaawai ūwaai i p̄ur auju ēkhajierram. Pari ich p̄ur aupiba, ūu peerdu kheerbaadējim.

⁴⁰ Maimua mawia ag na Juan chi òor p̄ör choomieu Jordán ee òor p̄ör choo s̄ierr gar durbawia maig s̄isijim, edau öbeerjem gar. ⁴¹ Mag i maig s̄leimaawai òor p̄om i aar wētwia amach eepai, —Keena, chadcha Juanau chan mug Jesúus dēnjo ag na òrau nem ooba aajemjā wauba khitajim. Mamu irua ich mug woun igwia nem jaaujerran, chadcha thumaa ich ag eeta jaaumajimgui ajierram.

⁴² Maig irua Ēwandam iek jaau sim ūrwia òor khapankham khūunau i iek ükhajierram.

11

Lázaro meetarr

¹ Biek ab phöbördam Betania anum ee woundam Lázaro anum mor machpajim aajem. Ich Lázaro üphuain numí wai s̄ejim, María Marta dūi. Makhuun düita s̄ejeejim ich. ² Ich mag Lázaro üphu Maríaau ajim, maach Pör Jesúus bū ür jügdeeu choonaa ich pörbüupai juupüitarr. ³ Mag amach ēphemkhöi mor machpawia warag eeg pamaawaita amach numiim khūunau òor jür auwia ich Jesúus aig püijierram, jawaan mamkhūir. Magbaawai chadcha bēewia, —Señor, p̄u khapkhuun chi wajapham pua ürcha iigjemjā pödba khērūmgui a jauchējim Jesuug.

⁴ Pari ichig mag jaaubaa s̄ii warag, —Jäg khamor machagau chan i meem iek meebamgui ajim. Jāan s̄ii jäg khamor machag gaaimua Ēwandamta thumaam khūen khāaijā ürpai sim anaa muchjā i Iewaa aawai agjō chirām a khap amkhūirta jāgpijimgui ajim ich Jesuu mag ichig iek jauchētarrag.

⁵ Jesuu chadcha Marta dūi Mariajā oomap khaba ni ich Lazarojā oomap khaba aajeejim. ⁶ Mamu mag simta mag Lázaro mor mas sim ichig jaaubaichēmjā maba, warag khāai numí mag maach narr aig s̄isijim. ⁷ Maimua ag khur ya khāai numí naata marag ichdēu, —Deeu Judeaag wēttarraugui ajim.

⁸ Magbaawai marau irig, —Maestro, ¿íschapai ich jamaam khūunau peer p̄ech mokou bar thōotarr khūen aarta deeu p̄u mam ig s̄i? anaajim.

⁹ Magbaawai jürr ichdēu marag, —Pari agtha amau mu thōoju ora khaba s̄iebabah ajim. ¿Pārau oowai mug edau äspapakham doce oras s̄ieba aaj? ajim. Äsdawan maach dichmam aig mawiajā bū waaur thāthugag maba aajemgui ajim, äsdaau aawai. ¹⁰ Pari maach edaarta chitaju atheen, s̄ii būeu subaadeeu khāijā buudimajugui ajim, khīchag ee aawai. Mag agtha ag ora khaba s̄iewai araragagta chitāmjō òrau mu chig abajugui ajim.

¹¹ Maimuata s̄ii awia, —Maach khapkhuun Lázaro ya khāibaadēm; pari mua deeu i phiriupääin majugui ajim.

¹² Magbaata marau irig mag naajim:

—Señor, mag khāibaadēm khai, magan ūu i khīirdam inaa aadēm. Mag khai magan ūu p̄ör khoordjugui anaajim.

13 Pari Jesuu mag Lázaro khāibaadēm a sīrran, maan iin ya i mee-baadēmta jaau sim ajiebma. Pari mag simta maraun khaugba, sī khāai chaar khāibaadēmta jaau simpii naajim.

14 Maimuata ya warre marag, —Lázaro meejimgui ajim. 15 Pari üuta mū i aar khaba chirajimgui ajim. Magba akhiin nau jäg chi mee sim mua pāach dakhīr phiriu aujujā oobakham. Mamū chadcha Ēwandalam jua theeg mū gaai sim khap amkhīr, i aarcha oon wēttarau ajim marag.

16 Mag irua oon wēttarau abaawai maar eem āb maar khapeer am dēn ibūur wauwia Meís a thūurjerrau, —Keena, magan maachjā i dāi wēttarau ajim, i dāi āba khēchimaag.

Irua mag sīrran, Judeapienau peer ich Jesús thōotarr aarta deeu ögkhaba maagpam igwiata mag sīejim. Mag Meís anūm, i thār chaar Tomás ajim.

Mag, chadcha Jesús mam dāi maarjā i dāi wētjim.

Jesuu ñor phiriu auwia ich mag wēn̄rapiejem

17 Mag wētvia ūrimaawaijā, ya khāai jayap sim a jaau naajim, chi Lázaro aukhērtarr. 18 Mag chi meetarr phöbör Betania anūm Jerusalén dakha kilómetros thārjupjō sīejim baraag. 19 Jerusalenmua mag dakha sīewai judionaan khapan weetjeejim aajem, Marta María dāi nūm aar, mag amach numpai aphöbaadeewai amach ēphemkhöi khīrjuwia atcha gaai machgau ökhīrjuu apimaaugau awia. 20 Mag nūm ee Martaaau ūr athajim aajem, ya Jesús amach dakpamam. Mag khaug athaawai i khīrphee oon bēejim. Pari María maba, deg sīsijim. 21 Mag bēewia ya Jesús dāi thēubaicheewai chi Martaaau irig, —Señor, pū muig sīerr akhiin, mū ēphemkhöi mūg dau aphūu abakhamgui ajim. 22 Pari mua khaphū umgui ajim, pua Ēwandalam jēebaawai pachdēu jēeubarmpier irua aju.

23 Magbaawai Jesuu irig, —Marta, pū ēphemkhöi deeu iu phiidūjugui ajim.

24 Magbaa Martaaau, —Chadcha mua khaphū umgui ajim, mūg atag ötarr khūun thum deeu phiidūtkha nūm edan ijā dāi phiidūju.

25 Magbaawai irig Jesuu magjim:

—Muata ñor phiriu aunaas ich mag wai chirsiejem. Chi mū iekta ükha sim khāan meewiajā deeu iiujugui ajim. 26 Maimua ar māig eegarwejā mū iekta thāraucha ükhawia mū dēnkhā thānūm khāan chan meem iek meebam. Makħuunānan meewiajā deeu phiidūtkhawia ich mag nūisijugui ajim. Magnaa irig, —Pua mū mag iekha chirūm chadcha ükha hwi? ajim chi Martaaag.

27 Magbaawai chi Martaaau, —Señor, mua khaphū umgui ajim, pū chadcha ich Ēwandalam Iewaau. Pūuta warrgarwe ich Ēwandamau ich iek jaaumkhīr mūg jēb gaai pūiju aajerr khabahab ajim irig.

Jesús Lázaro aukhērtarr aar mawia bētarr

28 Maimua Jesús dāi mag iekha dūnaawia, chi Martaaau ich eeum aar mawia, ökharii i kach gawaa, —María, maach Maestro ya chum phöbör igaau sīechēm. I iek pū dāi iekhaag aajemgui aimajim aajem.

29 Mag chadcha ichig mag jaaubaimam bürre Jesús aig bēejim.

30 Maagwai chan agtha Jesús phöbör ee dubba, Marta dāi ootarr aigpai sīejim. 31 Pari mag María apuraa öberbaadēm oobaawai judionaan am khīr jāsenkhaag am aig bēewia narr khūunau chi binaandam aukhērtarr aarta bīen mampii awia dāi i ēudee pochag bēejim.

³² Mag bëewi, Jesús aig barchëwi, i bëkharr phōbkhanaa irig, —Señor, pü maig sīerr akhiin, mū ēphemkhöi mag dau aphuu abakhamgui ajim, blemamua.

³³ Mag warag ich dakhīr bëebaadëm däi chi judionaan i däi bëetarr khūunjā bëphöbaadëm oobaawai ichpa ö jāsenaaga aadëmuu gaai machaaga aadëjim. ³⁴ Mag warag ich aig narr khūunagta, ¿Jampaita aukhērijerrá? a jéeujim.

Magbaa amachdëu, —Señor, achum khabahab; oomierrau ajierram irig.

³⁵ Mag gaai machag aadëmuu ich Jesujā bëejim. ³⁶ Mag Jesús bëebaadëm oowia chi judionaanau, —Keena, päädë oobat: Jägan chadchata irua i jäsene aajeejimwai aajeejim jürram khūunau. ³⁷ Pari makhuunau mag nūm ee, agjö bigaam khūunau jürr, —Ichta muig sīerr akhiin, jäg dau khīsu khitum monaautarrjö, ¿mag Lazarojā irua monaubakham khai? aajeejim.

Jesuu Lázaro phiriu autarr

³⁸ Mag mawia ya chi aukhērtarr aar pabaimaawai deeu gaai machag aadëjim. Chi binaan aukhērtarr jëbdi, nawe durrbü ee chi khörüm ajim. Mag simta mok pör pöm simuata sīi chi jëbdi i ee joothü wai naajim. ³⁹ Mag aig pachëwia Jesuu chi aig narr khūunag chi mokpör chawag purëupüpi jaaujim. Magbaawai Martaaau irig, —Señor ya maach aukhērtarr khāai jayap sim aawai ya maach är khērabahab ajim.

⁴⁰ Magbaawai Jesuu irig, —Mamu mua khabá chaigjā purug, mua i phiriu auju püch thāar ee khaphü um khai, pua chadcha Œwandam juatheeg ooju a chirajimgui ajim.

⁴¹ Mag chi mok chawag purëupi jaautarr aawai chadcha chawag purëupüjierram. Magbaawai Jesuu ügthaag eerpanaa Œwandamag, —Tata, mua purug üu ajim a chirumgui ajim, mag mächdëu jëeu chirum pua üu mu iek ükhabaawai. ⁴² Mua khaphü chirumgui ajim, mua püchig jëeuwai pua üu iek ükhaajem. Pari magum äba, ichiita thumaam khūun jüg daar mua thet mag üu ajim a chirumgui ajim, thumaam khūunag chadcha püchdëuta mu püjjim a khap amkhīr.

⁴³ Mag iekhawia deeu ichdëupai jürr mag chi meem jëb deg sīerragta i thürcha thürhärnaa thet, —Lázaro, dawag öbérbaichë ajim.

⁴⁴ Magbaawai maach chi meem arrta chadcha dawag öbérchëjim. Oowai ich aukhērtarr ich mag bë aarmua khīeb mor thum dīes baúa purëunaa ödi aigmua ügthaag pörpa khīr jäärjemua purëu simta öbérchëjim. Mag öbérbaicheewai aig narr khūunag, —Jäimua jäg put eerkhabapüt ajim, idëu ich diig mamkhīr.

Jesús pur awaag ibëptarr

(Mt 26:1-5; Mr 14:1-2; Lc 22:1-2)

⁴⁵ Mag Jesús Lázaro phiriu autarr amach daúacha ootarr gaaimua, judionaan khapan María däi bëetarr khūunau khaphü naisijim, chadcha Jesús ich Œwandamau püitarr. Mag warag i igar naisijim. ⁴⁶ Pari mag thunum ee, äaur khūun warag fariseonaan aar wëtjim. Mag wëtwi Jesús mag öor phiriu athamta īghaimajierram aajem. ⁴⁷ Magbaawai chi fariseonaan, phadnaan chi pörka narr khūun däi äba, tagam khūun chi thierrnaanpa biirdüjierram aajem. Mag biirdünaa amach eepai jürr amach khapeenagta, —Keena, ¿maadëu jäga ajuma jäg woun däi?

ajierram anum. Jäguan chadchata maach dauderraag ag na õrau nem ooba ajempata wau nürrum. ⁴⁸ Maadëu ñdëraa irig jägum nem waipi nüman, thumaam khünta i igar paaukhawia amach reikhapiju. Magbaawai Romapien chi thethemnaan bëewia, jürr maach Aai i jëeujem diita pogueupäinaa, maachjä dau aug waujugui ajierram aajem.

⁴⁹ Mamu ãaur khünnau mamagkham ee, äb mag añaou phadnaan thum thünarr khünn pörkha sïerr Caifás a thüürjerrau ich khapeenag, —Pärau chan büürjä khüürjubata iekha nüngui ajim anum. ⁵⁰ Magnaa ichdëupai, Mua oowai wajapcha ajuun, mag pärau jaau nümjö maach thumaam khünta dau aphu apiju khääi, jäg appaita maach thumaam khünn köt thöopiju aai singui ajim anaabá, Jesús igwia.

⁵¹ Pari wajapcharan Caifaau mag iekhatarr chan ich khüürjugjä khabajim. Wajapcharan mag añaou ichta thum phadnaan thünarr khünn pör arr aawai ich Ëwandamau mag iekhapibaawaита mag iekhajim, Jesuuta judionaan thünüm köt thöju igwia. ⁵² Pari magbarm chan īchab judionaan kötipai khaba, ewag paawai thum ich chaainkhaju khünn kötipa thöju a sim ajim, judionaan khabam khünn awiajä, magbarmua ich chaain durrierram khünta khod äbamkha awaag. ⁵³ Ya Caifaau mag iekhatarr aawai magtarr aigmua judionaan chi thethemnaanau äba ibëpwia warre Jesús thööju khüürjugta wai naaisijim.

⁵⁴ Jesuu ya mag ich thööju khüürju nüm khaphu sïerr aawai ya tag judionaan ee parhooba nürraba aajeejim. Mag gaaimua ichta warag Judea durrmuwa warp petajim, phöbördam Efraín anumug. Mam chan õor pömcha khaba naajeejim. Maig maar i düi naaimajim, i kha ogduba wënñraajerr aawai.

⁵⁵ Mag phöbör Efraín anumug weetwai judionaan phiesta Pascua aajem burruju dakpapa khajim. Amach i arr aawai, mag phiesta üruu arr aawai, õor pöm Jerusalenag ärerëu khajim, Pascua burruju nawe khüür khaugaag, amach jöoinau jaaujerrjö domer nümuua amach khaibag barpääin. ⁵⁶ Mag wët thünümuan Jesuuta jüphöö aajeejim. Maimua ya Aai i jëeujem degcha paaukhaimawiajä i bëebaju khüürjuwia jürr amach khapeenagta, —Keena, ¿pärau khüürjuawai mug phiesta ee i bëeju khai? aajeejim aajem.

⁵⁷ Maagwai chi fariseonaanau phadnaan chi pörkha narr khünn däimua ya õrag jaaukha wai naajim aajem, chi Jesús sim khaug athaawai amachig jaaumkhüür, mag amachig jaaubaawai sii i pur awaan wëtaag.

12

*Uñirau jügdeeu Jesús bü sügtarr
(Mt 26:6-13; Mr 14:3-9)*

¹ Maimua mag phiesta Pascua burraag seis diaspai waaur nüm eeta, ich Jesús Betania anumug mam düi maarjä wëtjim. Mag Betania phöbör eeta mag woundam Lázaro anum ichdëu phiriü autarrjä sïejeejim. ² Mag i barbaimaawai maiguim khünnau wajap phiejäb wauwia Jesús khöpiju aphöbaadëwia chadcha waujierram. Maimua ya thum wau aaiipa sisiewai chi Lázaro üphäi Martaau chi nemek thöi jijig khajim. Maagwai maar thach khö nüm aig īchab ich Lazarojä düi thach khö sïejim. ³ Mag nünta ich Lázaro üphäi äbakhai María jügdee narrdo chaar dën nem parhëpagkham düi dubchëjim. Mag dubchëwia, chigagjä igba, agua Jesús bü sügnan deeu ich pörbüupai juüpüijim. Mag nem thüpag sïewai mag

irua Jesús bë agua sūgbaadee sīi dijā ènter thüap jöisijim. ⁴⁻⁵ Mag oobaawai maar eem àb maar khapeer Judas Iscariote a thüürjerrau magjim:

—È, jāg jügdee trescientos denariom gaai përpüju aai sierrta, ¿khanthee sīi jāg ãr choobaadëma, agua aphum khundamag nemdam audeeju aai sierrtä? ajim.

Ich mag Judaauta ewag pawiajä ich Jesús oomapha ajerr khunag i pur deeju ajiebma. ⁶ Pari Judaau mag iekhatarr chan sīi chadcha aphum khundam khürjuwia khaba, nem jigmie arr aawaita mag iekha s̄ejim. Ichdëuta maach thumaam khün phatkhon di wai n̄rrajerr aawai òrau maachig deemam aukhërmämjä ichdëu jígkham aig jígkhaajeejim.

⁷ Judaau mag iekhabaawai Jesuu irig, —Idëu irig jügdeeu m̄ bë sūgpibá ajim. Jä i dën nau jöpcha m̄ meebaadeewai agua m̄ kha phuraag sīi ãkha wai sierr khabahab ajim irig. ⁸ Magnaa, Aphum khünan ich mag p̄rau pâach ee oo wai wënhrraju; pari m̄ chan ich mag pâar khür chitabajui ajim.

Judionaan chi pörnaanau Lázaro thôuju khürju narr

⁹ Mag Jesús Betania s̄eichémjä chi judionaan Pascua dichaag bëetarr khünau khaug athaawai khapan i oon bëejierram. Pari mag bëe thünüm chan i oogpajä khaba, ich Jesuu Lázaro phiriu auwia maach ich mug sim oogpata bëe naajim. ¹⁰⁻¹¹ Pari mag Jesuu i iiu autarr gaaimua, judionaan pöm tag amach igar khaba jürr Jesuu jaau n̄rrumta ükha thünisierr aawai, chi phadnaan pörnaanau jürr ich Lazaropata düi thöpüijugui aphöbaadëjim.

Jesús Jerusalén phöbör ee dubimatarr

(Mt 21:1-11; Mr 11:1-11; Lc 19:28-40)

¹² Mag Jesús düi maar Betania paaukhachëtarr noram Jerusalen-mua ürphöbaadëjim aajem, i barju. Maagwai ya òor pöoma Jerusalén phöbör ee thunaajim aajem, mag phiesta athee wëttarr khün. ¹³ Mag ürphöbaadeewai òrau sothark piujöm thurrphënaa ag juu panhapha i khürphee bëejierram. Maimua ich däicha oobaicheewai serereukhamua onegau, “Uucha abarm Èwandam. Ich m̄eta pachdëu maar israelnaan athee pach jürr püibarmäu. Icba maar Reikhaju aawai pachdëuta i äu wai chitajugui” aajeejim jürram khünau.

¹⁴ Mag wëtumua ya ag nawe Èwandam iek phä sim gaai ich Jesús igwia jaau simjö, burrodam ër waaiduwia warag ag gaaita mamua phöbör ee ich mag dubjim. Mag chi Èwandam iek phä sim gaai:

¹⁵ “Sionpien, onee abat.

Päädë oobat: ar pâar Rey sīi parhoobam khünjö burrodam gaaita urum”
a sim. (Zac. 9:9)

¹⁶ Eeu i mamag khabaadeewai chan maach chi düi wënräajerr khünau chan marau bürjä khaugba naajim, jägwita mamag khajï. Maimua ya nassi pawia ich Aai aar ügthar petarr khurta marau khapha aphöbaadëjim, ya ag nawe i jägju Èwandam iek phä s̄isidum gaai jäg jaau sim aawai juaujö jägtarr.

¹⁷⁻¹⁸ Mag òor pöm Jesús khürphee oon bëetarran, irua Lázaro chi meem ya jëbdeg sierrta deeu phiriu autarr chi ootarr khünau jajaaukham ürwia i oom khöchgauta mag i khürphee bëejierram. ¹⁹ Pari maag-wain jürr chi fariseonaanau amach khapeenagpaita, —Keena, pârau oo n̄m, jäg sīi amag iekha n̄muupai chan maadëu pöd maachig paa

aubamgui aajeejim. Magnaa, Oojurauma, jäg thumaam khʉʉnta sī i igar paaukhamamgui aajeejim.

Judionaan khabam khʉʉnau Jesús jʉraan bēetarr

²⁰ Mag Pascua ee ðor pōm Jerusalén wëttarr khʉʉn ee īchab judionaan khabam khʉʉnjā thʉnaajim, Aai i jéwaan bēetarr khʉʉn. ²¹ Makħʉʉnau Felipe aig bēewia irigta, —Kakē, marau Jesús dūi iyūu am khōsi nʉmgu aichéjierram.

Mag Felipeegta jéeuchêtarran amachjö judionaan khabam ee bāautarr aawai ajim, amach kōit Jesuug iekhamkhīr. Chi Felipe phöbördam Betsaida anʉm eem ajim.

²² Magbaawai Felipeeu jūrr agjö maar khapeer āb Andrés anʉmug jaauwia amach numiim khʉʉnau jūrr ich Jesús aarcha jawaan wëtjim.

²³ Mag wëtwia judionaan khabam khʉʉnau ich jūr wënʉrram a jaaubaicheewai amjā peerdu awaag ʉduraa ich thōopiju jaaubaadēmu magim:

—Ya īsta chadcha mʉch chi Emkhooi Iewaa chikhamnau thōoju gayaa pamamgui ajim, mag amau mʉ thōobarmua mʉchta Ėwandamau thumaam khʉʉn khāajā ürpai apieg. ²⁴ ¿Pārau ooba aajē ajim, nemjīir dau ūu awaagjā jāga aajē? Jēb ee jīrbam chan maan ich mag sīsim, būrjā ūuba. Magarrau jīir sīuwia öber sīsiewain chadau chēbaadēmuu ich jīrtarr khāajā ʉr aaujem. Ich agjōta mʉjā meeju aai chirabahab ajim, mag mʉch meebarra gaaimua ðor pōm peerdu awaag. ²⁵ Ich agjö khaphʉ abat ajim: Ar mʉig eegar aawai mʉ gaaimua būrjā ich chig apimapha sim chan meewaijā ügthar öbērbam. Pari mʉ gaaimuata ich dau aphʉu ajujā khīrjuba mʉ iek ükha narrumun chadau meewaijā ügtharchata öbēria mʉg atagjā ich mag ūu sīrrajgui ajim. ²⁶ Maimua īchab chi chadcha mʉ chogkhanaa mʉ dūi narram khōsi simuñ, ichdēu khōchagpierr nem wauba, mʉchdēu nem waupim khōsimpaita wau narraju aai sim. Mag amuñ magan am wënʉrrampierr mʉchjā am dūi chitajugui ajim. Ąbmua magta mʉ chogkha nem wau narrumun, mʉ Ayaujā ich khīrcha i thō iekhajugui ajim.

Judionaanaa ich thōoju Jesuu jaautarr

²⁷ Maimua mag jaaumamua īchab, ‘Is chadcha thumaa khīrjuwia mʉ ökhīrjug pōoma chiramgui ajim, chikhamnau mʉch thōoju dakkha pamaawai. Mag chirab mamu am juu ee thōmaaugajā mua mʉch Ayag, “Tata, mʉ peerdu athājā” abamgui ajim, warrjā mag atheeta mʉ bēetarr aawai.

²⁸ Maimua sī ich Ayag, —Tata, muan mʉch gaaimuata sī thumaam khʉʉnaujā pʉrʉgtā āba ee apim khōsi chiramgui ajim.

Pari irua magbaawai ügtharmuata woun iekjō, —Ya pʉ gaaimua ðrau mʉrʉg ee abarm; pari ichiita warag mʉchig ee apijugui ajim.

²⁹ Pari edjā eemua Ėwandamauta woun iekjō irig magbarm ūrbaawai aig ðor narr khʉʉnau sī pagthʉmpii naajim. Maagwai āaur khʉʉnau jūrr, — Ėwandam chogauta ügtharmua irig iekha sim khabahab aajeejim.

³⁰ Pari amau mag nʉm ee, ich Jesuu thumaam khʉʉnag iekhamamua magim:

—Mag pārau woun iekjō ūrbarm chan sī mʉchigpai ich iek ūrmkhīr khabamgui ajim. Jāan jäg ich iek ūrpitarr gaaimua ichdēu mʉ iek ükha sim pārag khap amkhīrta pārag jäg iekhajimgui ajim. ³¹ Ya īsta chikhamnau

mu thooju gayaa pamam. Mag mu isegwi mu thoobarm gaaimuata khaigbam khuun thumaam khuun dai Êwandamau ichdeu khap ajugui ajim. Mag ðor koit mu thoobarm gaaimuata ïchab mepeer mug durr gaai ichta chi porkha s*í*errumja Êwandamau podpüim iek podpüijugui ajim. ³² Pari ïchab mag ügthaa ðor khapanag dakhir mu jíurjop síuwia thoobarmuata much iek ükhamam khuunan mua thumaa muchig paa aumajugui ajim.

³³ Jesuu mag iekhamarran mag dau aphuu pakuls gaai ich thooju jaau sim ajim. ³⁴ Mama irua mag iekhabarm ûrwia õrau irig, —Êwandam iek phä sim gaaimua marau khaphu nümgui ajierram, ich Êwandamaucha püibarm chan meeba ich mag s*í*rraju a sim. Pari mag simta, pu iek mag puuta ich Emkhooi Iewaa anumta, ïjäga mag Emkhooi Iewaata ügthaa pakuls gaai thoobarju? Magan, ïma khanim Emkhooi Iewaa agá? ajierram irig.

³⁵ Magbaawai Jesuu amag ejemplo jaaumamua warag ichta Emkhooi Iewaa ich Êwandamau püitarr khap amkhir magjim:

—Íswaran pärau agtha ðtdau paa danumjo mu oo wai nümgui ajim. Pari nau jöpcha ya tag päar khir mu chitabaju. Magua agtha mu iek ûr nüwe ükhabat ajim, khirjug khaigbamta päach gaai ürpam ugu. ïPärau ooba aajë khichag ee wëtum khuun? Amau amach wënürrümja khaugba aajem. Chi mu iek ükhaba nüm khuunja ich agjöta thunümgui ajim, amach okhoo nümja khaugba. ³⁶ Magnaa ichdepai ich igwia, Mag ðtdaujo sim agtha päach ee wai nüwe ükhabat ajim, ich mag mu düi ararag ee wënürraag.

Mag iekha s*í*ewia ðor eemua igbaadeeu i s*í*einamja tag õrau khaugba, ãba maach appaita i düi naaimajim.

Jägwü judionaanau Jesús iek ükhamapha naají

³⁷ Parii Jesuu maach meeun judionaan khapan thanum dakhir nem khir pogkhe waumamua ich jua oopipi aajerrjä wajappai i iek ükhaba aajeejim. ³⁸ Pari mag amau ükhamapha narran, ich Êwandam i jaaumie Isaías khararrau phä puarr eyaa öbërmkhir ajim. Irua phä puarr mug ajim:

“Señor, parii pu iek jaau nümja õrau ükhamapha ajugui” ajim.

“Amau khaug aubajugui” ajim, “mag nem wau nüm gaaimua puata puach jua theeg oopi sim.” ^(Is. 53:1)

³⁹ Magta chadcha ükhaba naajim. Amau mag ükhabaju igwia ich Isaiaupai ïchab,

⁴⁰ “Êwandamau am dau khipinaa kach theegjä apiju” a phäjim, “oo nümjo nümta oobamjo amkhir, maimua ûr nümjo nümta ûrbamjo amkhir.

Magba akhiin amau amachdeu oonaa ûr nümja khaphu aawai, amach khaibag ãsie ewag khirjuwia Êwandamaug amach peerdu aupiju” a phäjim Isaiaau ich Êwandamaucha ichig jaaumatarr. ^(Is. 6:10)

Pari Êwandamau judionaan mag thaaar theeg apitarran, año khapan par ich iek ûrpitarrjä ükhamapha arr aawaita magpijim.

⁴¹ Isaiaau ag nawe ichdeu ootarrjo magta phä puajim, ya Cristo muig eegar maach ich mug s*í*icheewaja õrau i dau aphuu wauwia thooju khaphu s*í*err aawai. Pari mag ãba, Êwandamau ichta thumaam khuun khäaija ürpai apijujä khaphu s*í*ejim. ⁴² Mag judionaan thumaam khuunau chan Jesús iek ükhabajerrab mamu, ãaur khuunaun ùu i iek ükhajerram;

chi ükha narr khuun ee chi thierrnaanpa thuunaajim. Pari mag ükha nemta chi fariseonaanau, tag amach culto ee dubpimaaugau amach jar werpüiju ögkhawia, amach khaugpiba aajeejim.⁴³ Maagjeejib mamu amachdeu mag ükha nam anumjä tagam khuunagjä khaugpimapha narran, Êwandamau khosimjö aju khayau, sii mag dich khapeen äba thuunam khuunagat amach éugar khaigba iekhapimaaugau ajim.

Amachdeu isegtarr iek igwiapai Êwandamau deeu am khir pherju

⁴⁴ Biek äb ijéjébkhamua judionaan ich iek ū narr khuunag Jesuu thet magim:

—Chi mu iek ükha simuan mu iek appai ükhaba üchab mu Aai iekpata ükha simgui ajim, ich iek jaaupitarrta mua jaaau chitaawai.⁴⁵ Maagwai mu oobarmuan üchab ich chi mu püitarrchata ya oobarmjö simgui ajim, maar ich äba naawai.⁴⁶ Muta mag durr gaai thum khichag eemjö jooba nam khuun athee ötdaujö beejimgui ajim, maagwai chi mu iekta ükha nam khuun chan sii tag khichag ee okhoo wenrramjö khaba ararag eeta wenrramkhir.⁴⁷ Pari ar mu iek ū numjä mu ipierraababa nam khuun chan, mu mag warrjä mag durr khaibag wawaagta beeba arr aawai, mua khabam ajim am khaibag waapi jaauju. Muen sii öor peerdu awaagta beejimgui ajim.⁴⁸ Pari mag chi mu isegnaa mua nem jaaau chirum ipierraajä khaba nam khuun, sii amachdeupaita wir aig amach khaibag waapi jaaubarm, amachdeu isegtarr iekhaupaita Êwandamau öor i agkham edjä deeu am khir pherju aawai.⁴⁹ Chi mu iek iseg nam khuunaun khaphu aju aai numgui ajim, sii mach khirauta mach iekham aig iekhaba chitum. Mu Ayauta mu püitarr aawai, ichdeutua mua iekhamajujä jajawag maawai, ich agpierrpaita jaaau chitumgui ajim.⁵⁰ Mua machdeujä khaphu chirumgui ajim, chi mu Ayau nem jaaupä sim ipierraababa nam khuun, ägthar öberwiajä ich mag i dai iiu wenrraju. Magua, mua nem jaaau chitum, mach Ayau machig jaaupi jaautarrjöta jaaau chitumgui ajim.

13

Jesuu ich khapeen bä utarr

¹ Ya phiesta Pascua anam burrju khai äbpai waaur sejim. Maagwai Jesuu khaphu sejim, ya ichdeu mag durr werpuawi deeu ich Aai i dai äba sleimaju ed pabaadem. Thum mag jeb gaai maar ich denkha durarr khuun büurjä chig aba jäsehne aajeejim. Maagjerr aawai ya äbmiecha amau i thoju ed paawaijä agtha ichdeu maar khosi sim khaphu apijim.² Amau i magju ed maar i dai thum äba thach kho naajim, ya kheeuraa pamamua. Maagwain Judas Iscarioteen ya meperau pör meu thuunaajim, Jesús oomapha aajem khuunag i pur deeg. Chi Judas woun äb Simón anam iewaa ajim.

³ Jesuu khaphu sejim, ich Ayau ichigta nem thum jaaunaa ügtharmua ich püitarr aawai deeu i aar maju.⁴ Mag khaphu sier aawai thach kho oo siewi, phiidubaadewi, ich khajüa ürum éernaa, jürr toayaauta äi jü ssijim.⁵ Magnaa thep pör pömaam ee dö choonaa maar bü ubaadejim. Mag unaa ichdeupai deeu mag toayaau wajapha jüsepüaimajim.

⁶ Mag ükhapüigmamua ya Simón Pedro den uag abaawai chi Simón Pedroou irig magim:

—Señor, ¿puata mu bü uagá? ajim.

⁷ Magbaawai Jesuu irig,—Mua ū pāar dūi mág chirum pua pöd khaugba khabahab; pari ökharta pua khap abajup ajim, jāgwiata mua mág pāar bū u chirají.

⁸ Magbaawai chará warag Pedroou irig,—Señor, pūuta mū khāai ürpai siewai pürəg chan mua mäch bū üpibamgui ajim.

Magbaawai jūrr Jesuu chi Simón Pedroog,—Pua mārág pach bū üpimapha chirum khai, magan ya tag pū mū dūi nūrraju khaba simgui ajim irig.

⁹ Magbaawaita Simón Pedroou irig,—Señor, mag khai magan oob mū bū appai um. Mū būjā unaa, mū juajā unaa mū pörpa sūurbapüi ajim.

¹⁰ Pari magbaawai Jesuu irig,—Ar ya wajapha domerwia nūm khūun tag domerju igba naabahab, āba bū appai uju aai nūmgui ajim. Pāar thum khabahab mamū ya pāar wajapha domer nūmjō thāar wajapha naabahab; āba ābpaita pāar ee domerbamjō thāar wajap khaba simgui ajim.

¹¹ Irua mag maar ee āb thāar wajap khaba sim a sīerran, maach eem ābmua imeraa wir aig ich pür deeju khaphū sīerr aawaita mag sīejim.

¹² Mag Jesuu maar bū ukhapüiwia, ūwaai ich khajūa jūapüinaa deeu mes gaai jupchējim. Mag jupchēwia marag,—Īsin chadau mua pārag jaaukhhimgui ajim, khantheeta mua pāar dūi mág chirají. ¹³ Chadcha pārau mārág Maestro anaa Señor aajem; pārau mag nūm aig agchata iekha nūmgui ajim. ¹⁴ Mag mū pāar Maestro anaa pāar Pörkha chirumuata pāar bū mág ubarpí, pāraujā agjō jūrr chikham chogkha nūmjō agdaujō dich khapeen bū uju aai naabahab ajim. ¹⁵ Mág pāar bū ubarmua mua pārag ejemplota dee chirumgui ajim, pāragjā mäch dēnjō amkhīir. ¹⁶ Pāadē khīrjubat. Sīi chikham chogkha nūm khūun chan amach pörnaan khāai ürpai khaba, ni sīi piyonnaankha nūm khūunjā amach patronnaan khāai ürpai khaba aajemgui ajim. Ich agjōta naabahab ajim maachjā. Mu pāar Pörkha chirumuata pāach dūi jāgbarm oowia oob pāachta pāach khapeen khāaijā ürpai nūm a khīrjuwia, “Maar chan chikham chogkhaju khaba nūm” a khīrjumiet ajim. ¹⁷ Pārau ya mū iek ūrbarm; pārauta mua nem jaautarr khīrjunaa chadcha mū ipierraas mäch dēnjō nem wau wēnūrrūmuun, pāar onee wēnūrrajgui ajim.

¹⁸ Mag pāar onee wēnūrraju a chirum chan, pāar thumaam khūun igwiata mag jauba chirumgui ajim, āb pāar eem cha mächdēu jaau chirumjō onee khabaju aawai. Mua khaphū chirumgui ajim, chadcha mächdēucha jūr autarr khūun thāar. Pari ichiita Ēwandam iek phā sim gaai “Mū dūi ābam mes gaai thach khoojerraupaita āsie mū khaibag wauju” a phā simjō, chadcha ich ag ee öbērmkhīrta mua jājā jūr aujimgui ajim. ¹⁹ Ya mua ag nawe pārag jaau chirumgui ajim, maagwai ya eepemjō magbaadeewaijā pārag mūuta chadcha ich Ēwandamaucha jūr auwia pūitarrau a khap amkhīir. ²⁰ Ābmua mag wir aig mū khaibag waujup mamū, ichiita pāran mua pūi chirumgui ajim. Magua khaphū abat: Mua mäch iek jaaumkhīr pūi chirumta õraujā ūu pāar iek ūrm khōsi ūrnaa ükha nūmen magan mächdēucha jaaubarmta ükhabarmjō abarmgui ajim. Mag mū iek ūrm khōsi ūr nūm khūunaun magan īchab ich mū pūitarr iekchata ūr nūmgui ajim ich Jesuu marag.

*Jesuu jaauwai Juddauta i pür deeju ajim
(Mt 26:20-25; Mr 14:17-21; Lc 22:21-23)*

21 Marag mag iekhawia warag ichta gaai machaaga aadëmua, — Chadcha mu cha iekha chirm iekhau par eem khuunau ãbmua wir aig imeraa si chikhamnag mu par deejugui ajim.

22 Pari irua warre chi thürcha jaauba arr aawai marau khaugba, si jürr chikham khüirta agdaujö eerpag eerpag naajim. ²³ Maagwai mu i bigaau i däi ãba thach khö oo chirajim, muuta ürcha ichdüe jäsene aajerr aawai. ²⁴ Mag muchta i bigaau chirarr aawai Simón Pedroou murüg juaupai jauujim, khai igwiata mag si a khap jüeumkhüir.

25 Magbaawai mua chi Jesús simügaacha ñiudünaa irig, —Señor, mag pua jaau sim, ¿khai igwiata mag siwi? a chirajim.

26 Magbaawai ich Jesuu murüg, —Oobá, pürüg oomkhüir mua pan omnaa agugcha deekhimgui ajim.

Magnaa chadcha pan khöreunaa, omnaa, Judaagta deejim, woun ãb Simón Iscariote anüm ag iewaag.

27 Mag Jesuu ichig pan omnaa uabaawai atham bärre mepeer mag chi Judas pör ee dubtarra warag ürpabaadüjim. Magbaawai Jesuu irig, —Püchdüe wauju khüirju simjö jöpai waubá ajim.

28 Pari mu khapeen däi ãba thach khö narr khuunau pöd khaugbajier-ram, jägwiata irig mag silejim khai. ²⁹ Ich chi Judaauta maar thumaam khuun phatkhon dijä wai nürraajerr aawai maraun siita irig phiesta ee nem igjuuta per awaan mamkhüir jaau simp*ü* naajim; wa magbam khai, aphüum khuundamag khäijä ag eem deepi jaau sim khäijä anaajim.

³⁰ Mag ichig pan uabapüaiwai, auwia, khöpüiwia, warre öbüebaadüjim maar aigmua. Maagwai ya edaar ajim.

Jesuu iek iiur jaautarr

³¹ Mag ya Judas öbüebaadeewai Jesuu magjim marag:

—Ísta ya chadcha much chi Emkhooi Iewaa jua theeg chirm thumaam khuunau oogpam. Maagwai jürr mu gaaimua Êwandamau ich jua theegjä oopiegpamgui ajim. ³² Much chi Emkhooi Iewaaau Êwandam jua theeg mug oopi chirmjö, ich Êwandamaujä ïchab nau jöpcha mu jua theeg oopijugui ajim.

³³ Mag iekhamamua ich thöoju igwia, 'Chaaina, muun si khüchpaita pöaar däi chirajugui ajim. Mu petaawai parii pärau mu jürr. Pari na muchdüe judionaan chi thierrnaan dakhüir iekha chirarrjö, muugwaiwe chan päar mu chiraimam aar pöd barju khaba naawai ³⁴ pärag iek iiurta jaau püakhim. Ma, mugaugui ajim: Jürr agdaujö chikham kha khösi abat. Mua jäg päach khösi wai chitmjö, päraujä agjöta päach khapeen kha khösi abat. ³⁵ Magta pärau chadcha agdaujö chikham kha khösi amün, thumaam khuunau khaphü ajugui ajim, chadcha päar mu khapeenkha nüm.

Jesuu jaauwai Pedroou bürrjä i khaugbam aju jaautarr

(Mt 26:31-35; Mr 14:27-31; Lc 22:31-34)

³⁶ Mag i iekha öpinaa Simón Pedroou irig, —Señor, ¿pu jamag mamta mag si? ajim.

Magbaawai ich Jesuu irig, —Íswe chan pöd pü mu däi mabam; pari ökharta ich agjö pu mu ëudee majugui ajim Pedroog.

³⁷ Magbaawai deeu ich Pedrooupai irig, —Señor, pari ¿khan jägwi Íswe mu pu däi pöd maju khaba chirm? ajim. Pu gaaimuan thöju akhiinjä muun thöju chirmgui ajim.

³⁸ Magbaawai Jesuu irig, —¿Chadcha mu gaaimua pua uduraa pach thðopiju chirúwi? ajim. Mu cha iekha chirúm iekhau nau ðrau pachig jéeuwai áthárr bíeju nawe biek thárjup pua amag búurjá mu khaugba chitúm ajugui ajim.

14

Jesús gaaimuapaita õor ügthar öberju aai num

¹ Maimua maach thumaam khúnag, —Oob jág tag ökhíirjuunaa atcha khíirju num amiet ajim. Mu chan chadcha tag páar khíir chitabaju; pari mua páach puabajewai oob Êwandamaujá páach iseg sim amiet. Magju kháai mua páachig jawaagpamta khíir eyaa abat ajim. ² Magnaa, Mu Aai sim durran di khapan õor joobaju pöoma thúnumgui ajim. Mag õor joobaju pöm chukhu akhiin, mua párag, “Muun páar naaimamkhíir di khíir khaugaagta páar na mam” abakhamgui ajim. ³ Mu páar na mamgui ajim; maimua ya nem thum khíir khaug sísiewai ûwaai mu béejugui ajim, páar phe awaan, múch chirúm aig düi ogdüba ich mag wénumramkhíir. ⁴ Ya párau khaphu numgui ajim, mu jamag ma, maimua mag mu chiraimam aarjá jága barju.

⁵ Magbaawai maar eem áb maar khapeer Tomás aajerrau júrr irig, —Señor, marau khaugba numgui ajim, pu jamagta ma; mag num, ¿jága marau pu aar barjujá khababarju? ajim.

⁶ Magbaawai ich Jesuu, —Múchpaita ügthar maajem khéd khabahab ajim. Mu gaaimuata chadam iekjá párau khaphu num. Múchdéuta múg jéb gaaiwe õor Êwandam dénkhapiejem. Ába mu gaaimuapaita õran mu Aai aar barju aai numgui ajim. ⁷ Magua, párau ya mu khaphu num khai, magan íchab mu Aaijá khaphu numgui ajim. Mag i khaphu naab mamu, nau amau mu thðobarm aigmua atagta wajapcha i khaphu ajugui ajim, i jága síerrá, mu oo num gaaimua ichchata oo numjó naawai.

⁸ Magbaawai júrr Felipeeu ich Jesuug, —Señor, magan marag maach daúachata pach Aai oopibá, mag oobaawai marau khaphu nuisijugui ajim, i jága síerrá.

⁹ Magbaawaita Jesuu irig, —Nawe páar düi mu ich mag chitaajemta, zagtha párau mu khaugbata nawi? ajim. Chi mu oojemuan ya mu Aaijá oowia síebahab. Mag numta zkhan atchata warag múch Aaipata páachig oopim khóchkha numa? ajim maach thumaam khúnagta. ¹⁰ Magnaa chi Felipeeg, ¿Pua ükhabata sí ajim, mua mag mu múch Aai düi chiraawai mu Aaijá mu düi sim a chirúm? Maguata mua nem jaau chitúm chan sí múch ipaita jaau chitúm khabam. Mua nem wau chitúmjá múchdéuta mag wau chitúm aju khabam; ajapcharan ich mu Aai mag mu düi síejemuata waaujemgui ajim. ¹¹ Magnaa deeu maach thumaam khúnag, Chadcharau keena; mu chadcha múch Aai düi chirúm, maagwai ich mu Aaijá mu düita simgui ajim. Mua mag jaau chirúm párau ükhamapha num khai, sí mua nem wau chirúm gaaimua kháijá chadcha Êwandam mu düi sim abat ajim. ¹² Páadé mu iek ûrbat: Chadcha chi mu iekta ükha simuan mua nem wau chirúmjó waunaa ag kháai ûruchajá waumajugui ajim, múch Aai aar pawia mammuajá mua múch juapá deeju aawai. ¹³ Páar chadcha múch dénkha naawai párau páachdéu nem khósim thum mu Ayagta mu iek gaai tháwiata jéeuwan, mua páar düi mag páachdéu jéeu numjó ajugui ajim, múchdéu páar düi mag chirúm gaaimua ich mu Aaita chi juu thierru a khab amkhíir. ¹⁴ Mag páar chadcha mu dénkha naawai

pārau mā Ayagta nem jēeu nūmān, muajā chadcha jerrba mag pāachdēu jēeu nūmjō ajugui ajim pāar dāi.

Ēwandam Akhaar pāiju jaautarr

¹⁵ Mag iekhakhgammua īchab marag, 'Pārau chadcha mā daupii nūm khai, mua pāachig nem jaautarr thum ipierraab abat ajim. ¹⁶ Pārau magnen, māch Aai aar paawai mua irig pāar athee dewam much jūr pāipi jaaujugui ajim, pāar dāi ogdāba ich mag pāar khūir jāsenkha wai nārramkhūir. Ma ich Ēwandam Akharaugui ajim. ¹⁷ Magbaawai irua ich Akhaar pāiju. Pari ma, māg jēb gaai sīi parhoobam khūunau pōd aubajugui ajim, amau i oojā oobanaa khaugjā khaugba naawai. Mag amau i khaugba nūm ee, ichdēun pārag ich khaugpinaa chadam iekjā khaphū apijugui ajim, ichta pāar thāar ee sīenaa māg atagjā ich mag pāar dāi sīerraju aawai.

¹⁸ Mag iekhakhgammua, 'Wouchnaanjö chan mua pāar dau aphū phēphūabamgui ajim. Mawiajā māun ūwaai deeu pāar dāi chiraichéjugu ajim. ¹⁹ Nau māigmua jōpcha pōm khaba nūm ee, māg jēb gaai mā iek ükhaba nūm khūunau tag mā oobaju. Pari mag amau mā ooba awiajā pāar dūin deeu maach oojugui ajim. Mag deeu maach oobaawaita pārau khaphū ajugui ajim, pāachjā muchjō ich mag iiu wēnurraju. ²⁰ Mag mā iiubarm edta chadcha mā much Aai gaaita chirūm pārau wajapcha khaphū nāisiju. Ich mag edta īchab pārau khaphū nāisijugui ajim, pāachjā mā dāi naawai muchjā jūrr pāar dāi chitaju. ²¹ Chi mua nem jaautarr ūrnāa mā ipierraab simuan magan chadcha mā daupii sim a sim. Mag chi mā daupii simān, īchab mā Ayaujā i daupii ajugui ajim. Mag mā Ayau i daupii abaawai muchdēujā i khōsinaa warag much khūirjugchata khap apijugui ajim.

²² Magbaawaita Judaau (chi Iscarioteeu khaba mamā) irig, —Señor, ¿jāga mag maragpaita pua pāch khaugpijuma ajim, pāch iek ükhaba nūm khūunagpa pāch khaugpiba?

²³ Magbaawai Jesuu irig, —Chi mā daupii simuata mā ipierraab nem wauju aawaima ajim; maagwai iita mā Ayaujā īchab daupii abajup ajim. Mag maata mā Ayaujā daupii wai sīewai maach numiita i dāi āba i thāar ee jooba wēnurrajugui ajim. ²⁴ Mamā chi mā ipierraata nem wauba sim chan mā khōchkhaba aawaiugui ajim. Magnaa, Cha pārau mā iekha chirūm ūr nūm chan much iekpai khaba, jāan much pāitarrau iek jaaupitarr iekhaugui ajim. ²⁵ Pāar dāi agtha chirūwe ya mua pārag thumaa jaaubarm. ²⁶ Pari mā jūrr mā Ayau ich Akhaar pāar khūir jāsenkhamkhūir pāibaawai maguata jūrr pārag nem thumaa jaaunaa mua pāachig jaaujerrjā deeu thumaa pārag khūir eyaa apijugui ajim.

²⁷ Mag iekhamamua, 'Muchjā onee chiraawai much petaawai pāarjā mua oneenaa khōinaata phēphājugui ajim. Mag pāar oneenaa khōinaa nāsim chan sīi māg jēb gayamjō khūchpai khaba, ich mag nāsim iekhau ajim. Mag mā mam a chirūm ūrwia oob ökhūirjuu amiet, ni nem ökhōjā amiet ajim marag. ²⁸ Pārau mā iek ūrjierramgui ajim, mā much Aai aar mawia deeu pāach aig bēeju a chirūm, pāar dāi chitaag. Pārau chadcha mā khōsi nūm akhiin, mag mā mam a chirūm ūrwiajā pāar onee naakhamgui ajim, much Aai much khāaijā ürpai sim dāita chiraimaawai much Aai dāi āba muchpata ūrāu thō iekhaju aawai. ²⁹ Ūswe ag nawe ya pārag jaau chirūmgui ajim, eeupemjō chadcha mag much mawi deeu pierrwaijā

muchdeu paachig jaaujerr khiir eyaanaa ag iek gaaita warag ubu ükha nuisimkhiir.

³⁰ Mepeerta mag mu khäai ürpai süewai khabam, pari mug jëb gaai ichta chi pörkha süerrümua ich ðor päwia mu per awaan wëdurum aawai ya pömcha päar khiir chitabajugui ajim. ³¹ Pari ichiita ich mag uduraa much thöopiju aai chirümgui ajim, much iek ükha num khünnau mua chadcha much Aai khösi chitaawai ichdeu muchig jaautarrpierra wau chitüm khap amkhiir.

Mag iekhapüiwia warag,—Maachta muigmua wëtтарraugui ajim.

15

Cristo gaaita khaarkhaju aai num

¹ Mamu mag wëtтарrau atarrta warag iyüu numua magjim Jesuu, ichpai igwia:

—Muuta chi uva kharau, maagwai mu Aai chi j*j*irjem anaa chi jaaremüugui ajim. ² Päar süi mu khäu nenergau. Wajapcharan päaran mu Ayau khösi simjö nem wawaagta mu dënka numgui ajim. Pari mag mu khäu nenergkha numta khäu äb khäijä pöd jopba simün, mu Ayau warag thüapnaa barpüju. Pari üuta chëwia jop simün, warag wajaphata irua jar khëkhër ajugui ajim, warag chëmkhiir. ³ Päaran ya nemjür arg ee numjöta numgui ajim, mua paachig nem jaautarr thum ipierraau ükha num gaaimua. ⁴ Mag paachta mu khäu nenergkha naawai oob mu ogdümiet ajim. Jäg chi khäu chaar gaaimua thüadübaadeewai chi neer ich appai pöd chëba warag phuajemjö, päarjä ich agjö mu düita khapeer khaba num chan, pöd Éwandam athee nem wajapha waubamgui ajim. Magua mu düita ich jäg ogdüba nuisit ajim, much garmuajä jäg päar ogdüba chitaajemjö.

⁵ Mag iekhamamua deeu ichdeu jaautarrjö, 'Muuta chi uva khaar charaugui ajim, ich igwia. Maagwai päar süi mu khäu nenergau. Chi mu düita ogdüba simün chadcha Éwandam athee nem wajapham pöoma waujugui ajim, much garmuajä i ogdüba chiraawai. Mu gaaimua khabam chan büurjä pärau pöd nem wajapham waubajugui ajim. ⁶ Chi mu düi narr khünta amach garmua mu kha ogdü num khünnan warag uva khäu büurjä chëba aajemjö isegpüilugui ajim, mu gaaita khaar khaba naawai. Magüm khünnan mu Ayau oowaijä, chi khäu thürrptarr phuabaadeewai örpäajemjöta numgui ajim, i athee nem wauba süi parta naawai.

⁷ Pärau mu kha ogdüba mua paachig jaautarr ipierraata wënürrümün, paachdeu nem waupim khösimta mürug jaaubat, magbaa mua waub khaba waujugui ajim. ⁸ Ar pärau mu Ayau nem waupim khösi simjöta wajapha nem waauwain pärau warag i thürpöota api numgui ajim. Päach mag num gaaimua ñrau khaphü aju, päar chadcha mu khapeenkha num. ⁹ Ich jäg mu Ayaujä much khösi wai süejemjö, muajä päar khösi chitüm. Ich jäg päach numjöta nuisit ajim, mua ich jäg päar khösi chitaag. ¹⁰ Ich jäg müjä much Ayau jaautarr ipierraata chitüm gaaimua mu Ayau much khösi wai süejemjö, päraujä mua paachig jaautarr ipierraata wënürrümün, pärau khaphü ajugui ajim, chadcha mua paach khösi chirüm.

¹¹ Mua pärag mag iekha chirümün, much onee chirümjö päachjä warag wajapcha onee amkhëraugui ajim. Päar mag müjöta onee numün magan müg eegarm oneg khaba, oneg chaarta wai nuisim. ¹² Mua pärag jaau püa chirümün, muchdüejä ich jäg päar daupii chirümjö päach eepaijä jürr

agdaujö chikhamnaan daupii abat a chirumugui ajim. ¹³ Maadëu dich khapeen athee nem waauwai amag khaphu apiejem, chadcha maadëu am khösi nám; pari mag nem wau nám khääi ürpai siman, am kötjä udaraa dich thöopi chirumta chadcha am daupii chirum anumugui ajim. ¹⁴ Pärau mua nem jaau chirumta ipierraam, magan päärtä mu khapeenaugui ajim.

¹⁵ Sii chikham chogkha nám khüunau chan amach patronnaanaa nem wau námjä khaugba aajeewai ya mua tag pääar sii much chognaan gaai thärbam. Mag thärju khääi sii mua much khapeen ata thärjugui ajim, ya much Ayau jaaupitarrjä thumaa meerba pärag jaau wai chiraawai. ¹⁶ Warrjä pärau pääach garmuata pääach Pörkhamkhii mä jür auba much garmuata pääar jür autarr aawai, mua pääar püi chirumgui ajim, wëtwia õrag mä iek aaide jaaumamua õor much igar paa aumamkhii. Pärau magman, magan mä iek gaai thuwia mu Ayag nem jëeuwajä thum irua deeb khaba deejugui ajim. ¹⁷ Deeu mua pärag, agdaujö jürr dich khapeen daupii abat a chirumgui ajim.

Jesús igar nám khüun oomapha aju

¹⁸ Ar mä iek ükhab nám khüunau pääach oomapha aawai khii eyaa abat ajim: pääar oomapha aju nawe muuta amau nacha oomapha ajiterram. ¹⁹ Päraujä am dënjo mä iek ükhaba nám akhiin, amau pääar daupii akham, amach igar nám khüun düi aajemjö. Pari pääar am eemua mua much athee jür autarr aawai amau pääar oomapha námgui ajim, ya pääar amach düi khaba naawai. ²⁰ Chaig mua jaau chirarr päärau khii eyaa khaba ná? Sii chikham chogkha nám khüun amach patronnaan khääi ürpai khaba aajem. Magua, amau mä düi khaibga aajerr aawai päärjä ich agjö amau khaibag waujugui ajim. Maagwai ich jäg mua jaau chitam iek äaur khüunau ükhatar aawai pääar iekjä agjö amau ükhajugui ajim. ²¹ Amau mag amachdëu am aig pääar khaibag wauju a chirumän, pääch mä düi khapeerkha nám gaaimuata pääar düi amau magju. Pari mag námän, mä püitarr Ëwandam amachdëu khaugbam gaaimuata pääar düi amau magjugui ajim marag.

²² Mä bëebanaa mua amag bëurjä muuta Ëwandam Iewaau anaa am peerdu aujujä jaauchébamuan, amachdëu mä isegtarr gaaimua Ëwandam düi am iekkhör chukhu naakhamgui ajim. Pari mua amag much meerba jaautarrta amau mä isegtarr aawai äbmuajä khaugba aawaita mä iek ükhabajim aju khaba simgui ajim. ²³ Pari amau khaugba námgui ajim, mä oomapha nám aig Ichab ich mä Aaipata amachdëu oomapha nám. ²⁴ Örau ag na wauba aajem nempa mua am dakhii waujimgui ajim, magum gaaimua khääjä ükhamkhii. Mua mag wauba arr akhiin, amachdëu mä isegtarr gaaimua chadcha am Ëwandam düi iekkhör chukhu naakham. Pari ya amach daúacha mag ootarrjä ükhabaranaa warag mä oomap nám aig, ich chi mä püitarrpata oomapha námgui ajim. ²⁵ Pari juaujö amau mag námän, amachdëu wajapha ürkhaajem iek gaai phä simjö, “Büürjä iekkhör chukhum paarta mä oomap ajurau” a simjö, chadcha ich ag ee öbërmkhii rau a jaaumajim ich Jesuu marag.

²⁶⁻²⁷ Pari örau mag pääar oomapha nám ee, muchdëu jaau chirarrjö, much ipaarmua much Ayag ich Akhaar püipi jaaujugui ajim, pääar khii jäsenkhamkhii. Mag pierrwain chadau ichta mä destigkhajugui ajim, ichdëuta pärau õrag chadam iek jaaupimamua Ichab mujä jäga chitá a

khaugpimaju aawai. Pari wajapcharan pāachjā mʉ destignaanaaugui ajim, mua warrcha mʉch Aai iek jaaubaaderr aigmua pāachta mʉ dūi ogdʉba wēñarraawai.

16

¹'Mua pārag ag nawe mag ñrau pāar oomapha aju a chirumʉn, ya pāach dūi chadcha magphöbaadeewajā mua pāachig jaaujerrta khīr eyaanaa warag ubʉ n̄uisimkhīrau ajim. ² Ya amauta pāar dūi magphöbaademʉn, pāran amau amach eemua jør wērppūiwia amach culto waaujem eejā tag dubpibajugui ajim. Mamag n̄ʉ awia juauchajā pāar khēchmaju. Mag pāar khēch n̄ʉm khʉnau amachdēupain Ēwandamau pāar dūi magpi s̄lewaita mag n̄ʉm ajurau. ³ Mag amau pāar dau aug wau n̄ʉmʉn, agtha būerjā mʉ Aai khaugba ni mʉjā khaugba aawaiu. ⁴ Ya mua pārag ag nawe mag jaau chirumʉn, ya chadcha pāach mag am jua ee dau aphʉ aadeewajā mua pāachig amau pāach dūi magju a jaaujerr khap amkhīraugui ajim.

Jāga aichēju Ēwandam Akhaar ñor thāar ee s̄leicheewai

'Mag mʉch gaaimua pāar dau aphʉ ajujā warrcha mʉch khapeenkha awaag pāar thürkha aauwaiwe mua chadcha pārag jaaubajimgui ajim, agtha pāar dāi amau magju wají narr aawai; mag n̄ʉm dāi īchab mʉchcha pāar dāi chitaawai. ⁵ Pari īs ya mʉch chirarr aar mʉch püitarr dāi āba chiraan mam aawai warre pārag jaau chirumgui ajim. Pari mag mʉ mam a chirum ūrvia oneenaa ni ābmuajā, "Jāgata sī mag pʉ s̄leimaju durrjā?" abā, ⁶ s̄iita warag ökhīrjuu n̄ʉm, pāach appai aphöbaadeewai pāach dau aphʉ aju khīrjuwia. ⁷ Pari mag mʉ maju a chirumʉn, chadcha pāach wajapcha amkhīraugui ajim. Mʉ maba akhiin, Ēwandam Akhaar mag pāar khīr jāsenkhajujā bēebaju. Magarrau mʉ petaawain chadau mʉchdēuchata mʉch jūrr mag pāar khīr jāsenkhajujā püijugui ajim. ⁸ Mag ichcha pierrwain chadau ichdēuta wajapha ñrag khaphʉ apijugui ajim, khan gaaimuata Ēwandam dūi mag iekkhōr paraa nʉ, khan agá Ēwandam dau na agpierraam nem wau n̄ʉm, maimua jāga ich Ēwandamaujā ichdēu khap aju ich iek ükhaba n̄ʉm khʉn dūi. ⁹ Ichdēuta amag khaug aupijugui ajim, amachdēu mʉ iek ükhaba n̄ʉm gaaimua mag Ēwandam dūi iekkhōr paraa n̄ʉm. ¹⁰ Ichdēuta amag khīrjupi aujugui ajim, chadcha mʉchjā agpierraam Ēwandam dau na nem wau chitarr gaaimua ūwaii mʉch Aai aar chiraimam. Mag mʉ mam pabaadeewai pārau tag mʉ oobamgui ajim. ¹¹ Maigta ich ag Ēwandam Akharaupai īchab mag dösāt mʉg durr gaai chi pörkha sñerrʉmjā ich igar n̄ʉm khʉn dāi Ēwandamau ich garmua ya pödbapüimjā khaphʉ apijugui ajim.

¹² Mag jajawagmamua, 'Agtha pārag iek jaauju pöoma wai chirumgui ajim, pari mʉugwaiwe par pārag jaaukhiinjā pōd pārau khaugbaju. ¹³ Ich Ēwandam Akhaarcha pierrwain chadau, ichdēuta mag chadam iekjā khap apieejewai, Ēwandamau pāachig jaauumam thumaa pārau khaphʉ ajugui ajim. Mag irua jaauumamjā chadam iekhaugui ajim, irua sñi ich khīraupaita nem jaauuba chi Ayau ichig jaauumamta jūrr pārag jaau-maawai. Mag sñewai mʉg atag nem öbēberg majujā pārag khaphʉ apijugui ajim, ichdēupai. ¹⁴ Iruata mʉ jaauju aai chiram aawai ichdēuta mua jaau-jerr iekjā mʉchdēu jaaujerrjō ūwaii pārag khīr eyaa apinaa wajapcha khap apiju. Mag sim aig chan ichta thō iekhapiba, mʉuta irua pārag thō

iekhapi simgui ajim. ¹⁵ Wajapcharan mag mua jaaujerr iek khaph^h api sim aiguin, m^u Aai iekpata īchab khaph^h api simgui ajim, muchdēujā i iekta jaaujerr aawai.

Ökhīrjug arrta jūrr onegag paju

¹⁶ Maimua marag, 'Nau m^{ug}tarr khur n^{ue}upai awia, tag pārau m^u oobajugui ajim. Pari agtarr khur n^{ue}upai awia deeu maach oojugui ajim.

¹⁷ Irua magbaawai maar khapeen ãaur kh^{ue}nau amach wir aigpai, —Keena, ḷkhan aawaiuma aajeejim, mag nau n^{ue}upai awia tag maadēu i oobam an^{um}; pari mag simta, wa ag khur n^{ue}upai awia deeu maach ooju an^{um}? Magnaa i iek mag ich Aai aar maju aawaita mag i oobam aajem, ¹⁸ ḷkhan aawai khai mag nau n^{ue}upai awia aawai? Mua chan pōd khaugbamgui aajeejim jūrram kh^{ue}nau.

¹⁹ Pari maar khapeenau amach eepai mamagkhamua ichig jēeum ig n^{um}jā ich Jesuu khaph^h sīerr aawai ich garmuata jūrr marag magjim:

—Chadcha mua pārag, nau m^{ug}tarr khur n^{ue}upai awia pārau tag m^u oobam, pari ag khur n^{ue}upai awia deeu maach ooju a chir^umgui ajim. ḷMua mag iekhatarr igwiata pāar mag khaugbabamkharrá? ²⁰ Mua mug jaau chir^uwe chan pārau pōd khaug auba n^{um}, pari ya chadcha pāach dakhīr magbaadeewaita m^u iek ükhaba n^{um} kh^{ue}n onee th^un^{um} daar, pāar m^u athee icharaucha bīewia ökhīrjuu ajugui ajim. Mag pāar ökhīrjug pōoma ajup mam^u, ya deeu pāach daúacha m^u oophöbaadeewai jūrr pāar oneeta aphöbaadējugui ajim. ²¹ Pārau khaph^h n^{um}gui ajim, uai chaai awaagpaawai bi machgau onee khaba aadeejem; pari mag thun^{um} awia ya chi chaaidam athaawai, tag gaai machag th^unarrjā khīrjuba, jūrr oneeta aadeejem. ²² Ich jāg uai chaai machgau noobaadeejemjō, pārājā nau n^{ue}upai awia agjō dau nowaa aphöbaadēbjup, pari mag n^{um} deeu maach oobaawai ūwaai pāar thāar onee aphöbaadējugui ajim. Mag pāar onee aphöbaadēm chan ābmujā tag pāar ökhīrjuu apibajugui a jaumajim marag ich Jesuupai.

²³⁻²⁴ 'Ya mag ed paawai, cha mua jaau chir^um pārau khaph^h naaju aawai, tag īsimjō m^{ur}ug jējēeu abajugui ajim. Pāar m^u dēnkhā naawai m^u Ayag nem jēeu n^{um} thum irua pārag deejugui ajim. Pari mag m^u dēnkhā n^{um} awiajā agtha pārau būrjā m^u Ayag m^u iek gaai th^uwia nem jēeuba n^{um}. Magta jēeubat ajim, pāachdēu nem jēeu n^{um} deebaawai wajapcha onee aag.

Jesuuta m^{ug} durr gayam jua theeg thum pōdbapūim

²⁵ īsin mua sīi pārag dawaacha khaba, bigawaapaita jaau chir^umjō chir^umgui ajim, khaugpimaphamjō. Pari jāg n^{ue} awia ya ag ed pabaadeewai tag jāg jaauba, warre dawaata pārag much Aai igwia jaumajugui ajim. ²⁶⁻²⁷ Mag ed paawai ya tag pāar kōit mua much Ayag ich jāg jēeu chitaju khaba chir^umgui ajim. Magju khāai pāachdēuchata warre m^u iek gaai th^uwia irig jēeuju aai n^{uisijugui} ajim, ichdēujā pāar khōsi sīlewai. Irua mag pāar khōsi sim^un, chadcha m^u i aarmua bēetarr pārau khaph^hnaa m^u khōsi naawaiugui ajim. ²⁸ M^uan chadcha much Aai aar i dūi āba chirawiata m^{ug} durr gaai bēejim. Magtarr aawai m^{ug} durr phawia ūwaai much Aai aar maagpamgui ajim.

²⁹ Magbaawaita marau, —īsin chadau pua warre dawaata jaumabma anaajim irig, jāg sīi khaugpimaphamjō bigawaapai khaba. ³⁰ Ya īsin chad marau khaph^h n^{um}gui anaajim, pua chadchata nem thum khaph^h sim.

Maguata b  urj   p  chig j  eubamj   pua maar kh  irjug khaph   jaaubap  im. Maguata marau khaph   n  mogui ajim, p   chadcha   wandum sim aarmuachata b  ejim.

³¹ Magbaawaita ich Jesuu magjim marag:

—Ista p  ravu mag khaph   n  m anaabma, ³² pari magtarrau oo chirakhimgui ajim. Ya p  ar j  erraugwia m  ch appai barp  aju ora paagpam. Mag p  ravu m  ch appai m   barp  awiaj   m  ch ap khaba chir  mgui ajim, m   Aai m   d  i s  iewai. ³³ Oob kh  irjumiet, mua ag nawe thum p  rag mag jaaau chir  m  n, p  ach warag m   d  enkha w  n  rr  m gaaimua onee amkh  raigui ajim. M  ig eegar n  weran p  ar chadcha dau aph  u w  n  rraju; pari kh  irdam onee abat ajim; mua m  ch garmuata m  g durr gayam sua theeg thum p  odp  iwia p  ar eeg oo wai chitajugui ajim.

17

Jesuu ich khapeen k  it   wandumag j  eutarr

¹ Maimua mag jaaau dichwia   gthaag eerpanaa ich Ayag magjim:

“Tata, ya ag ora pabaad  m. M  g p  ch ipierraa chir  m gaaimua chadcha p  ch Iewaakha chir  m   rag khaph   apib   ajim, magbaawai muaj     chab p  chta amag th   iekhapieg. ² Mu p  ch Iewaa aawai puchd  uta m  r  g m  g durr gaai thumaam kh  un kh  aij   iek theeg   rpai apinaa, puchd  u m  ch iek   khapimam kh  unj     chab m  ch d  i ich mag w  n  rraju aai apieg   u pua m  r  g p  ch sua theegj   deejimgui ajim. ³ Mag am ich mag m   d  i w  n  rraagan, amau p  j   khaph  naa m  j   khaph   aju aai n  mogui ajim:   ba p  uta   wandum charau, maagwai m   Jesucristo, puchd  u p  itarr.

⁴ Pua m  chig phidag deetarr thum m  g j  b gaai waubarmua mua   rag khaph   apibarmgui ajim, p  uta chadcha   wandum chi sua thierriu. ⁵ Nau m  gtarr khur deeu m   p  ch aar pabaimaaawai, warr m  g durr ompaaju nawe m  chta p  ch d  i   ba nem iek theeg chi P  rkha chirarrj  ,   waai m  r  g agj   iek theeg apinaa chi P  rkhapib   a j  eumajim ich k  itpai.

⁶ Maimua j  rr maar k  it ich mag   wandumag j  eumamua magjim: ‘S  i m  g durr gaai parhooba th  n  m kh  un eemua puchd  ucha j  r auwia p  ch iek   khapi autarr kh  unagan ya mua jaaujimgui ajim, p   j  ga s  err  . Warrgarwe p  ch d  enkha auju arr kh  un aawai pua m  r  g deejimgui ajim, m   d  i m  g ogd  ba w  n  rramkh  ir. Pua m  r  g amag jaaupitarr mua jaauwi,   khawi,   sin   u puchd  u kh  simj  ta w  n  rramgui ajim, maar igwia. ⁷ Ya   sin amau khaph   n  mogui ajim, nem thum mua waunaa jaaujerr puchd  u m  chig jaaumampierr mua wau chitarr. ⁸ Pua jaaupitarr iek ya mua amag jaaujim; mag jaaubaawai amachd  uj     kh  m kh  si   khajierramgui ajim. Magnaa ich Ayag maar k  it iekhamamua, Ya amau   ka n  mogui ajim, chadcha p   aarmuata m   b  ejim, puchd  u m   p  iwiya.

⁹ Mag iekhakhagmamua warag, ‘Tata, m  g m  ch d  i durrum kh  un k  itta muan pur  g j  eu chir  mgui ajim. Mua chan s  i m  g durr gaai s  i m  ch iekj     khapa n  m kh  un k  it j  euba, puchd  u m  r  g deewia p  ch iek   khapi autarr kh  un k  itta j  eu chir  mgui ajim, amj     chab p   d  enkha durraawai. ¹⁰ Pua khaph   chir  mgui ajim, m   oor thum p   d  enkha than  m; maagwai thum p   oorkha than  m kh  unj   m   d  enkha than  m. Maguata amau pua kh  simj   w  n  rr  m gaaimua, p   th   iekhamam d  i m  j     rau wajapha th   iekhaajengui ajim.

¹¹ Magnaa, 'Tata, mu chan tag mug durr gaai chitabajgui ajim, deeu pu d*ü*i *ä*ba chiraag *ü*waai pu aar maagpaawai. Pari mu khapeen chan wetba, ich muig eegar näisijugui ajim, maar igwia. Maagwai purugta am k*ö*it mua j*ü*eu chirumgui ajim, puchpaita thumaam khünau ee aju aai naawai. Puch iekhau pua am chig apiba, puchd*ü*u murug deetarr jua theegau am thüa wai chirsí ajim, ich j*ä*g maach numij*ä* ö *ä*ba nämjö amj*ä* ich mag ö *ä*ba wenrramkh*ü*ir. ¹² Mag j*ë*b gaaai machta am kha ogduba chitaawain pua murug jua theeg deetarrau mua am chig apiba thüa wai chitajimgui ajim, magamkh*ü*irta pua amag mu iek ükhapitarr aawai. Mag am thüa wai chitaawai *äbj**ä* okhooba, *ä*ba ya ag nawe chi okhoom arr appaita okhoobarmgui ajim. Dau *ä*b j*ä*gbarmun, j*ä*an puch iek ph*ä* sim gaai jaau simj*ä* ich j*ä*gju arr aawai ajimgui ajim, Judas igwia.

¹³ Mag ich Ayag j*ü*eumamua, 'Tata, mu *ü*waai deeu pu aar mam, pari mua mag am k*ö*it j*ü*eu chirumgui ajim, amach dak*ü*ircha. Muig agtha am d*ü*i eegar chirumwe mag j*ü*eu chirumgui ajim, amach j*ü*güucha *ü* naawai much onee chirumj*ä* *ü*chab amj*ä* onee näsimkh*ü*ir. ¹⁴ Pua amag puch iek jaaupitarr ya mua amag jaauwia ükhatarr aawai ya am maach d*ën*egui ajim. Mag gaaimua pu iek ükhaba näm khünau *j*ürr am kha kh*ö*chkhaba wai nämgui ajim, tag amach igar khaba naawai. ¹⁵ Mua chan purug, mug durr gaaimua warre am chawag ph*ë* athaad aba, muan s*ü*ta purug, am thüabá a chirumgui ajim, dösätau am kh*ü*gurwia amachd*ü*u ükhatarr iekta deeu isegam uguia. ¹⁶ Tata, pua khaphu simgui ajim, mu muig eegarm khaba chirum. Magua mu khapeenj*ä* ya s*ü*i muig eegar parhoobam khünj*ä* khaba thünäm, am mu d*ü*ita wenrraawai. ¹⁷ Magua mua purugta am k*ö*it j*ü*eu chirumgui ajim, puch iek jaau näm phidag gaaita am ph*ë* wai chitamkh*ü*ir. Magnaa, Tata, *ä*ba puch iekta chadadam iekhaugui ajim. ¹⁸ Ich j*ä*g puch iekta mug durr gayam khünag jaaumkh*ü*ir puchd*ü*u mu p*ü*tarrj*ö*, ich agj*ö* puch iek ükhaba thünäm khünag ich ag iek jaaumkh*ü*irta muaj*ä* *j*ürr am p*ü*i chirumgui ajim. ¹⁹ Muchd*ü*u mag purug puch iek jaau näm phidag gaaita am ph*ë* wai chitapi chirum*u*n, mug pu ipierraam am k*ö*it *ü*düraa much th*ö*opi chirum gaaimuata magpi chirumgui ajim, magbaawai amauj*ä* muchd*ü*u amag jaaupi chirumj*ä* chadcha pu iekta jaau wenrramkh*ü*ir.

²⁰ Tata, mua mug purug j*ü*eu chirum chan s*ü*i cha much d*ü*i wenrram khün k*ö*itpai khaba, mug atag amau jaau wetum *ü*rwia much iek ükhaju khün k*ö*itpata purug j*ü*eu chirumgui ajim. ²¹ Tata, j*ä*g maach numij*ä* ö *ä*ba naajemj*ä*, ich agj*ö* *ü*chab amj*ä* maach d*ü*i ö *ä*bata ph*ë* wai chitapim kh*ö*si chirumgui ajim. Mag amun magan bigaaum khünauj*ä* mag oowia khaphu aju, puata mu p*ü*jim. ²² Puchd*ü*u mu p*ü*wia mau eegar chirumj*ä* agtha puch d*ü*i *ä*ba ügthar chirumj*ä* apitarrj*ö*, ya amj*ä* mua much d*ü*i *ö*r *ä*bpaimj*ö*ta ph*ë* wai chirumgui ajim, maachj*ö* ö *ä*ba ich mag naamkh*ü*ir. ²³ Magua, mu am d*ü*i chirum aig, püj*ä* mu d*ü*i sim, mag nämuu maach thum ö *ä*ba naag. Maagwai pu iek ükhaba näm khünauj*ä* khaphu aju, puata chadcha mu p*ü*jim. Mag gaaimua *ü*chab khaphu ajugui ajim, ich j*ä*g puchd*ü*u mu kh*ö*si simj*ä* pua kh*ö*si chirum.

²⁴ Magnaa deeu *ü*waai, 'Tata, mua khaphu chirumgui ajim, mu *ü*waai pu aar chiraimaawai ich j*ä*g warr mug j*ë*b ompaaju nawe pua chadcha mu kh*ö*si puch d*ü*i *ä*ba chi jua thierrkha wai chirarrj*ö* deeu pua murug ich ag jua theeg deeju. Pari mag pu aar chiraimaawai much khapeenj*ä* *ü*chab much chirum aigta much d*ü*i ph*ë* wai chitam kh*ö*si chirumgui

ajim, mag juu theeg pua deeu m̄urug deebarm amag oomkhii. ²⁵ Tata, puata thumaam khueun d̄ai chadcha nem agcha waaujeewai p̄urugta j̄eeu chirumgui ajim. Ar p̄u iek ükhaba n̄em khueunau chan p̄u khaugba n̄em, mag amachd̄eu ükhaba n̄em gaaimua. Pari ðor p̄om s̄ii p̄u khaugba thunum daar, muan p̄u khaphu chitum; maagwai cha mu d̄ai durrum khueunaujā puata mu p̄uitarr khaphu n̄umgui ajim īchab. ²⁶ Ya muu amag jaauijim, p̄e jäga s̄ierru. Pari ichiita warag muu amag ich jäg jaau chitajugui ajim, ich jäg p̄uchd̄eu mu daupii wai simjö amaujā jūrr agdaujö amach khapeen kha khōsi amkhii. Amag magamkhīran, m̄uchta am d̄ai chitajugui” a iekhamajim ich Ayag maar kōit.

18

Jesús pur arrtarr

(Mt 26:47-56; Mr 14:43-50; Lc 22:47-53)

¹ Mag maar kōit Ņwandamag j̄eeu s̄ii awi aigmua ērēubaadeeu ag atag dōsīgdam Cedrón anumug maar phē arrjim. Maimua thoom igar d̄urbagkha dichwia maig nemjīrdö s̄ierr ee maar athaadējim. ² Mag maar naaimatarr aig ich Judaaujā khaphu s̄iejem, ag nawejā maach thum ich Jesús d̄ui äba maig naaimapphu ajerr aawai. Ich mag Judaauta Jesús imeraa pur deeju ajiebma. ³ Mag maig Jesús d̄ui maar n̄em ichd̄eu khaphu s̄ierr aawai s̄ii warre soldaan spaar khujiir s̄isidum d̄ai guardianaan Aai i j̄eeujem di th̄ajerr khueunpata ich d̄ui Jesús aig phēbēejim. Makhuun, phadnaan chi pörnaanau fariseonaan däimua p̄uitarr khueun ajim. Mag bēe th̄unum, s̄ii juu parjā khaba, lamparapa phuphup bēe th̄unum d̄ui pa juu panhaphata bēe th̄naajim. ⁴ Pari mag bēewia amau ich d̄ai magchēju ich Jesuu khaphu s̄ierrjā, warag am khīrphee mawia amag, —¿Pāar khaita j̄ur wēn̄rrā? a j̄eeujim amag.

⁵ Magbaawai amachd̄eu, —Maran Jesús Nazaretpierrta j̄ur n̄umgui ajim.

Ichig magbaawai, —Mu khabahab ajim ich Jesuu.

⁶ Pari amachig Jesuu mag “mu khabahab” abaawai, waa ewag khueajēu jēkhut thūphāau aimajierram. ⁷ Magbaawai deeu ich Jesús garmua amag, —¿Ma pāar khaita j̄ur wēn̄rrumma? ajim.

Magbaawai deeu amachd̄eu, —Maran Jesús Nazaretpierrta j̄ur wēn̄rrumgui ajim.

⁸ Magbaawaita ich Jesuu ūwaai, —Mua khabá, pārag mu aruugui a chirum; pārau muuta j̄ur n̄em khai, idēu mu khapeen wētpibat ajim.

⁹ Jesuu mag “Idēu mu khapeen wētpibat” atarran, ag nawe ichd̄eu maar igwia, “Tata, p̄uchd̄eu mu iek ükhapitarr khueun chan äbjā okhooba abarm” atarr aawai ajim, maar eem khueun äbjā chig am ugu. ¹⁰ Mag n̄em ee, Simón Pedroou spaar wai s̄ierr aawai s̄urr a j̄eu athawi, thubaraau, waa phadnaan pōr chog Malco a thür s̄ierr kachta juachaar garm warre oorthubapäijim. ¹¹ Magbaawai ich Jesuu Pedroog, —Puch spaar deeu ich deg phī s̄iubá, oob mu kōit jägam ajim. ¿Pua khīrjuawai mu Ayau m̄urug m̄ug dau aphu api sim isegwi mua i ichaaur aai chirā? Mua pōd magju khaba chirum, ichiita am juu ee aphu aai chirumgui ajim.

Jesús Anás aar warrtarr

(Mt 26:57-58; Mr 14:53-54; Lc 22:54)

¹² Mag, warag chi soldaaunau amach pör däimua tagam khuun agjö judionaan chi thierrnaan bëetarr khuun däimua parphöbaadëwi ewag ich büer arrjierram. ¹³ Magnaa nacha Caifás chajjöoi Anás anum di aarta warrjierram, maagwai chi Anasta phadnaan pör arr aawai. ¹⁴ Ich mag Caifás anumua ajim, ag nawe ich khapeen judionaanag, “Maach thumaam khuunta dau aphuu aju khaai, woun äbpaita maach thumaam khuun kõit thõopiju aai simgui” a iekhatarr, Jesús igwia.

*Pedroou “Jesús khaugba chitum” a iekhatarr
(Mt 26:69-70; Mr 14:66-68; Lc 22:55-57)*

¹⁵ Mag Anás aar amau i athaadewajä Simón Pedro düi maach numpaimuata warphaapaimua i oopäpäig majim. Mechin chi phadnaan pöröujä khaphu aajerr aawai mag chi phadnaan pör aar Jesús wai dubphöbaadeewajä muchin ierr nem põm weu wejöm eejä düi dubjim. ¹⁶ Pari maagwai Pedro pöd dubba, daaugajärpai sisijim. Magbaawai mua deeu dawag bëewi chi uhi mag puertdi thua síerr düi iekhabaawai äu Pedrojä dubpjim. ¹⁷ Mag i dubpinää irig, —¿Pujä ar woun ierr wai num düi wenurraajem khuun eem khabá? ajim chi uhirav.

Magbaawai Pedroou irig, —Uü, mu chan am eem khabam, mua i khaugba chitumgui ajim.

¹⁸ Maagwai õor jichkhaphö thunnarr aawai maiguim khuun chi phadnaan am chognaanau mag chi Aai i jeeuem di thuajerr khuun däimua di üjärr öt örwiag agu öt khaai naajim. Maig ich Pedrojä düi am aig öt khähkhaai khajim.

*Phadnaan pöröu Jesuug jeeumatarr
(Mt 26:59-66; Mr 14:55-64; Lc 22:66-71)*

¹⁹ Mag chi Jesús ich aar wai barbaimaawai chi phadnaan pör Anás anumua irig maar i düi wenurraajem khuunjä jeeunaa irua marag jaaujemjä jeeumajim aajem, khanta marag jaauje a khap aag. Maagwai mu Pedro düi daaugajär di üjärr chirajim.

²⁰ Magbaawai Jesuu irig, —Muun thumaam khuun dakhirta nem jaau chitajemgui ajim anum: judionaan Éwandam iek ūraag äba biirduajem deg, maimua Aai i jeeuem deg thumaam khuun äba biirduajem eejä agjö. Maagjeeawai mu büurjä nem meraa jaautarr chukhu chitumgui ajim anum. ²¹ Magnaa, ¿Khanthee pua murugta jeeu sí? Amauta jaauju aai naabá ajim anum, khanta mua amag jaaujeejí. Amaut a meraa khaba numgui ajim anum, mua amachig jaaujerr.

²² Pari Jesuu mag iekhabaawai Aai i jeeuem di thuajem eem äbmua i khiddadcha juajau phot a sinuua, —Khuujä ūrbanaa magta aajeeba phadnaan pör düi ajim anum.

²³ Magbaawai deeu chi Jesús garmua, —Mu khaigbata iekhatarr khai, murug jaaubá ajim anum, khan gaaimua mu mag khaigba iekhabar. Pari mu agchata iekha chirum khai, ¿khanthee mu gaai jäg sí? ajim anum Jesuu.

²⁴ Mag, agtha jügadau jua jükha simta chi Anás anumua jürr agjö phadnaan pör Caifás aar deepüijim aajem, ag bigaupai; ajapcharan ich äig aarma.

*Pedroou deeu “Jesús khaugba chitum” a iekhatarr
(Mt 26:71-75; Mr 14:69-72; Lc 22:58-62)*

²⁵ Mag mam Jesús däi mamag khaawai Pedroon agtha jīchgau õt khäkhääi khajim. Mag i õt khäkhääikham eeta äbmua irig, —¿Pujā ar woun ierr wai nám däi wén̄rraaajem khüun eem khabá? ajim.

Magbaawai Pedroou sëukha, —Üü, m✉ chan am eem khabam, mua i khaugba chitəmgui ajim.

²⁶ Maimua ag khur nüepai awi ichdëu i kach oorthupüitarr khod agjö aiguim khüun chogkha simuajā agjö jürr irig, —Ar chum nemjírdö ee Jesús pär awaan wén̄rraaawai pujā mua i däi ootarr khabamá ajim irig.

²⁷ Pari ichig magbaawai, Pedroou deeu, —Mua chan i khaugba chitəmgui ajim.

Irua mag iekhabapäim däicha chi ãthärraujā däi kekerekee ajim.

Pilato aar Jesús arrtarr

(Mt 27:1-2,11-14; Mr 15:1-5; Lc 23:1-5)

²⁸ Maimua mag Caifás aig wai nüü awia äspa urumua õor mor dawaa aadëm ee, jürr Romaam chi gobernador aar athaadëjierram. Mam✉ judionaan pöd judionaan khabam khüun deg dubju khaba aajerr aawai chi gobernador degcha chan dubbajierram. Mag doubtarr akhiin, mag phiesta Pascua burrju noram arr aawai mag phiesta ee thach khoojemjä pöd khöju khabakham, mag doubtarr gaaimua Êwandam dakhíir ãr nüisimjöta nüisip aajerr aawai. ²⁹ Ich Pilatooujā mag khaph✉ sierr aawai warag ichta dawag öbérchëwia ich garmuata amag, —¿Jägají jäg wounau? ¿Khan gaaimua päräu i khaibag waupi nü? a jéejim.

³⁰ Magbaawai amachdëu chi Jesús igwia, —Mug woun õor khaigbam khaba akhiin, p✉ aig marau i wai bëebakhamgui ajierram, i khaibag waupi jaauumkhíir.

³¹ Magbaawai Pilatoou warag amag, —Athaadët, maimua päächdëuta pääch ley gaai jaau simjö abat ajim i däi.

Magbaawai sereu phöbaadëwi chi judionaanau irig, —Pari pääar Romapienau marag pöd õor thõopiba jaautarr aawai päächdëuta i thõoju aai naabahab ajierram.

³² Pari mag Romapienagta amachdëu i thõopi jaau nümjä, ag nawe ich Jesuu pakuls gaai ich thõoju jaautarrjö thum ich ag eyaa öbérmkhíir jaau nümta amachdëujä khaugba naajim. ³³ Chi judionaanau ichig magbaawai deeu ierrag dubwia, chi Jesús ich aigcha thür aunaan ichigchata, —¿Püuta chadcha judionaan Reí? ajim anäm Pilatoou.

³⁴ Magbaawai Jesuu irig, —¿Puch khüirjug eepai mag khüirjug ompaa auwiata märég mag chirá, wa deeum khüunau puchig mag jaautarr aawaita mag chiráwa? ajim aajem.

³⁵ Magbaawai Pilatoou irig, —¿Müuta magan judiopa ajim anäm, magäm nem mächig jaaubamjä khap aag? ¿Puch meeunaupai phadnaan chi pörnaan düimuata m✉ aig p✉ aibëebají? ¿Pua khani jägimma ajim anäm am dakhíir, puch däi mugamkhíir?

³⁶ Magbaawai Jesuu irig, —M✉ chan mug durr gaai Reikhaagjä bëebajimgui ajim anäm. Mug durr gaai Reikhaagta m✉ bëetarr akhiin, mäch kõit wërbumkhíir m✉ õor phë wai chirakhamgui ajim anäm, judionaan chi pörnaanag sii mäch pär deem ugua. Pari mug eegar chan m✉ Reikhaju durr khabamgui ajim anäm.

³⁷ I mag iekhabarm ūrbaawai chi Pilatoou irig, —¿Magan püün chadcha reipamá? ajim anäm.

Magbaawai Jesuu,—Pua khabá khaphu jaaubapäim; mæ chadcha Reiu ajim aajem. Mæ mag durr gaai parhoobam chaaidamjö thaabachëtarran, mæ Ayau chadcharam iek jaaupi sim jawaanta bëejim. Maagwai thum mag chadcharam iek ükham khösi ükha num khueunaun mæ iek ürm khösi üurjengui ajim aajem Jesuu.

³⁸ Magbaawai Pilatoou irig,—Mag chadcharam iek anum, ¿ma khanim iekhauma? ajim anum.

Jesús thōopi jaautarr

(Mt 27:15-31; Mr 15:6-20; Lc 23:13-25)

Mag “¿Ma khanim iekhauma?” a jéeupet awi deeu dawag öbérbaadëjim, jürr chi judionaan däi iekhaan. Mag öbérwi amag, —Mua mag woun bürjä kulp paraa sim ooba chirumgui ajim, pârav jaau nümjö. ³⁹ Pari mag phiesta Pascuapierr pârav preso äb pâachdëu khösim öbeerpi jaaujeewai, ¿mua mag pâar Rey idëu mapiju jâg chirá? ajim Pilatoou chi judionaanag.

⁴⁰ Pari magbaawai deeu sereu phöbaadëwi,—Jâ chan oob püpäim. Jâ püpüiji khääi, Barrabaata öbeerbapüpi aajeejim jürram khueuna.

Pari chi Barrabás õor thöomie anaa nem jîgkhaajem gaaimuata preso sijim.

19

¹ Mamag num paawai, Pilatoou warag Jesús purnaa wapi jaaujim. ² Magbaawai soldaanau chadcha wanaa miu dënta pörsir khaphöbaadëjim. Mag khanaa, i pör gaai jüapinaa, Ichab khajüa phurii khüir phuphisi simjä jüapipüjierram. ³ Magnaa i aigcha bëenaa, “¿Jägpai chirá judionaan Rey?” aajeejim. Magnaa jürram khueuna i khüidachajä juajäau deemaajejim.

⁴ Chi soldaanau mamakham ee, chi Pilatoou deeu dawag öbérchënaa chi judionaan pöm pos thünämug, —Pâadë oobat: Cha mua i dawag waipierrum, mua oowai mag woun bürjä kulp chukhu simgui ajim.

⁵ Mag chadcha Jesús dawag öbércheewai miu dën wérjüchkha simta pörsirkha jüanaa khajüajä khüir phurii phuphisisimjö wajappa simta jüa öbérchëjim. Mag dawag waibëenaa amag, —Cha sim pâar õor ig narr ajim chi Pilatoou.

⁶ Mag amach dakhüir daauggajär dunubaichëm oobaawai chi phadnaan pörnaanau guardianaan Aai i jéeujem di thüajerr khueun däimua üwaii sereu phöbaadëwi warre pa gaaita meerphëpi jajau aajeejim. Magbaawai chi Pilatoou amag, —Í chadcha khaigba khaba siewai mua chan i dichbamgui ajim. Warrwia pâachdëuta pâachdëu jaau nümjö pa gaai i meerphëpüjiurauma ajim.

⁷ Magbaawai chi judionaanau jürr irig, —Ichdëucha jaauwaijä iita Êwandam Iewaa anaawai ichiita thöopüiju aai simgui ajierram, maar ley gaai jaauwai mag maach agdaujöpai numta mag iekha simun thöopüiju aai num a jaau siewai.

⁸ Pari chi judionaanau mag iekhabarm ürwia warag Pilato jâphierrbaadëjim. ⁹ Mag jâphierr thünämuwa deeu ich däi wai dubwi chi Jesuugta, —¿Pu jamaam agá? ajim anum.

Pari ichig mag jéeubarmjä Jesuu bürjä i iek jü abajim aajem. ¹⁰ Mag ich iek ükhaba abaawai chi Pilatoou irig, —Purug khabá mæ iekha chirumgui ajim anum. ¿Wa pua khaugba siwa ajim anum, mæta iek theeg

chirum? Muata pü sii khajapha phapüipi jaauju aai chirum; wa magbam khai mächdëuta pa gaaijä warag pü meerphépiju akhiinjä jaauju aai chirumgui ajim anum, mächtita mag nem jawaagjä iek theeg chiraawai.

¹¹ Magbaawaita jürr ich Jesús garmua irig, —Ich Œwandamauta jäg pü iek theeg apiba arr amuan, ïs pü büürjä mudü iek theeg chukhu chirakhamgui ajim anum. Mag puchta chi thierr awia mudü mag chirum gaaimua, puchjä düi kulp wai chirumgui ajim anum. Pari ar purag mudü magamkhüir ðor khaibamjö mudü mag pur waiberr khüunta pü khääijä ürucha kulp paraa nümgui ajim anum, amachdëu khaphu numta mudü jäg naawai.

¹² Jesuu ichig magbaawai chará Pilatoou Jesús chig aba sii mapiju Œkhaajeejim. Pari mag nüm ee warag chi judionaanaujä khapanaam khüunauta irig, —Puata jäg woun sii khajapha püimun, pü chan magan tag emperador khapeer khabamgui ajierram. Ar ichdëupai iita reiu a simun, magan jürr emperador düi iekkhör aum khöchgauta mag simgui a serereu aajeejim irig.

¹³ Mag serereukham Œrwia, Pilatoou Jesús dawag warrpi jaaujim. Magwia, düi ichpa öberchëwia sie gaai oo siijim, warre thumaam khüun dakhüir jawaag. Mag i oo siierr aig “Empedrado” a thüurjem, mokdaúa jooothüud wau siierr aawai; ich mapai ebreonaan meúa Gabata a thüurjeejim. ¹⁴ Amau i düi mamagkham ed ya nemkhöju noram ajim, edausie. Ich mag ora Pilatoou sii chi Jesús phapüim khösim iekhau chi judionaanag, —Ar sim pää Rey ajim.

¹⁵ Mag amachig, “Ar sim pää Rey” abaawai chará, warag sereu phöbaadëmua pa gaaita meerphënaa thöopita jajaau aajeejim. Magbaawai ich Pilatoou amag, —¿Magan mua pää Reita pa gaai meerphëbaadëjupá? ajim.

Magbaawai amachdëu jürr, —Maar tag rey chukhu nüm. Maar rein, åba emperador appaita maar reiugui ajierram.

¹⁶ Magta chadcha warag Pilatoou am ipierr Jesús pa gaai meerphë thöomkhüir jaaujim. Mag jaaubaawai amach düi athaadëjierram.

Jesús pakuls gaai meerphëtarr

(Mt 27:32-44; Mr 15:21-32; Lc 23:26-43)

¹⁷ Mag i athaadëwi soldaaunau irig ag gaai ich meerphë jiirjopju pakulspai warrpibaawai ag düi öphëeu gaai maa ajim, Pörpá Durrsi anumag. Ich mag durrsipai maach ebreonaan meúa Gólgota aajem.

¹⁸ Mag durrsipai gaaita soldaaunau pakuls gaai i meerphënaa chi pakuls jëb ee dñanüpí siijim. I mag meerphë sïubarm däi ïchab i bigaau ðor numí meerphëgkha siijieram: äb i juachaar gar, äb i juawë gar. ¹⁹ Mag jiirjop sïubaawai ich Pilatooupai ësapdau phähkhanaa i pör ür meerphë sïupijim. Chi ësapdau “Jesús Nazaretpierr, judionaan Rey” a phä sïejim. ²⁰ Mag Jesús pakuls gaai meerphëtarr phöbör dakha arr aawai mag phiesta athee ðor pööm bëetarr khüunaujä chi ësapdau oo naajim. Chi ësapdau ebreonaan meúa phännaa, latin meúajä phännaa, griegonaan meúajä phä sïejim. ²¹ Pari Pilatoou mag amach dakhüir judionaan Rey a phä sïubarm oobaawai chi judionaanau irig, —Üü, oob jäg “judionaan Rey” a phäm. Mag khääi, “I iek mag iita judionaan Rey aajem” ata phä sïubá ajierram.

²² Magbaawai Pilatoou am ichaaur, —Ya phä sïsiewai pöd khët phäju khaba simgui ajim.

²³ Chi soldaaunau mag pakuls gaai meerphënaa, ügthaa jiirjop sūwi, jūrr i khajūa ābamug phënaa amachpierr āābdö jig aujierram. Pari chi soldaaun jayappai narr aawai chi khajūa dau āb ür sob sīsijim, eegarcha jūajem chi túnica anum. Pari ma sīi meupitarrjä chukhu kha sīerr aawai,²⁴ ārmmaugau awia, “Jāgan par thərrēju khääi khaiuta gan athaju khai” awia, mokdaudam bar jémkha nūmua ābmua ag dūi sīsijim, chi gan autarau. Pari amau magtarran, magju nawe Ņwandam iek phā sim gaai, “Amachpierr mū khajūa jig auwia mū túnica sīi jemkha mok bar nūmua gan auju” a phā simjō, ich agjōo öbérju arr aawai ajim. Magua chadcha ich agjōota ajierram chi soldaaunau i dāi. Mamū mag nūm chan amachdēu magju Ņwandam iek gaai phā simjā khaugba naajim.

²⁵ Mag chi Jesús sim pakuls ag bükharr dakha ich Jesús ādjā sīejim. Mag tag uuin naajim: ich Jesús ād ag eeum, jōoi Cleofas ūan María, maimua agjō ābakhai María Magdalena anum. Maig mūjā am dūi chirajim, i ād bigaau. ²⁶ Maar ich dūi wēnūrraajerr khūun ee māchta ürcha ichdēu khōsi aajerr aawai, mag pakuls gaaimua maar ich ād dūi āba dūnūnūidu nūm oobaawai, mū igwia ich ādagta, —Ar sim pū iewaa; jāguata pū khap sīsijugui ajim.

²⁷ Maimua jūrr mūrugjā oonaa agjō, —Ar pūam mū ād, puata mūg atagjā i khap chirāmgui ajim.

Māchig magtarr aawai mua chadcha ich ag edwe māch di aar i arrwia, māch ādjō māch dāi wai chirsijim.

Jesús meetarr

(Mt 27:45-56; Mr 15:33-41; Lc 23:44-49)

²⁸ Mūg jēb gaai ichdēu nem wauju arr thumaa ya ichdēu waubarm khaphū sīerr aawai mag mūrug ich ād māch dāi wai joothāmkhīir jaautarr khur nūu awia, —Mū öbichaaga thūnūmgui ajim chi Jesuu.

Pari magtarran ag nawe Ņwandam iek phā sim gaai jaaau simjō ich mag iekhaju atarr aawai ajim.

²⁹ Magbaawai soldaaun ābmua bēewi, putjō ūūphē khitāmta isopo anum piu gaai būurnaa, aig jarr ee vino adchuchúu sīerr ee thūnāa, i i aig ua aujim, mag putjō ūūphē khitām ee dorrdā sim bereu dōmkhīir. ³⁰ Mag ich i aig ua athaawai sīi ag gaai bereu oowi, —Īsin chad thumaa aaipa sīsimgui a khitawia, mū dakhīraa eeg üthābaadēwi warag chaaupabaadējim.

Jesús āi ee thutkhērēu sutarr

³¹ Mag ed nemkhōju noram anaa juu ūijem noram arr aawai judion-aanau pakuls gaai òor sīumapha naajim. Amagan mag ed phiesta pōmaam ajim, sīi tagam juu ūi nūm edam khāajā. Mag gaaimua maar jōoin judionaan chi thethemnaanau Pilatoog jaaujierram aajem, mag pakuls gaai narr khūun bū būbrēutkhapi jaaumkhīir; mag bū būbrēutkhabapāaiwai, jōpkharraa khēchbaadee eeg paakha auwia phē arramkhīir. ³² Magbaawai chadcha Pilatoou soldaaunag jaaujim aajem. Mag jaaubaawai bēewi mag Jesús bigaau narr khūun bū būbrēutkhapāijim; nacha ābakhai dēn, maimua mag khur agjō ābakhai dēn. ³³ Pari Jesús dēnjā agjō būbrēwaag awi oowai, ya chi meemta jiir jōchkhērajim. Mag oobaimaawai i bū būbrēubajierram.

³⁴ Pari mag mee khērum āba, soldaaunau chadcha mee sim khap aag awi, ābmua i āi ee thutkhērēu su oojim. Magbaawai bag choorbabaadēm dūi maach chödamta dōjō dau būu choorba thūnūisijim. ³⁵ Māch chi

mag jaau chirmuan mach daúacha ootarr aawaita chadcha mag jaau chirm. Mua khaphu chirm, machhdéu chadchata nem jaau chirm. Mag chadcha arr nemta jaau chiraawai pârag ükhamkhirta mug phâ chirm.³⁶ Soldaaunau i d*ü*i magtarran, ich Jesús igwia ag nawe Êwandam iek gaai i jaau mienau phâtarrjö thum ag eyaa öbérju arr aawai ajim. Chi Êwandam iek phâ sim gaai, “I pa chan äbjä buyëubaju” a sim, ich chi Êwandamaucha püitarr igwi; ajapcharan ich Jesús igwiam. ³⁷ Maimua ich ag Êwandam iek gaai, ich Êwandamau agjö mag ichdëu püitarr igwia phäpitarr gaai, “Chi thutkhereu i sutarr khunnaujä deeu i d*ü*i ooju” a phâ sim. Magua, soldaaunau i d*ü*i magtarr igwia warrgarwe Êwandamau phäpitarrjö chadcha thumaa ich ag ee öbërtarr aawai chadcha maadëu ükhaju aai nam.

Jesús aukhërtarr

(Mt 27:57-61; Mr 15:42-47; Lc 23:50-56)

³⁸ Amau i d*ü*i mamag khaawai īchab s*lejim* woun äb José a thär s*íerr*. Chi José phöbördam Arimatea anam eem ajim. Ichdëujä īchab nawe Jesuu nem jaaujerr thäraucha ükhaajerrta, tagam judionaanag ich khaugpim ökhö aajeejim, ich d*ü*i khaigbaju khirjuwia. Pari maagjerrta mag ya chi Jesús meebaadëm khaug athaawai Pilato aar mawia irig jéeuwimajim aajem, Jesús chi meemdam eeg pawia arraag. Magbaawai Pilatoou irig ariju aai sim abaawai eeg paa auwia athaadëjim. ³⁹ Mag athaadëm ee īchab Nicodemojä bëejim. Ich ag Nicodemo ajim biek äb edaar ich Jesús d*ü*i iyü athurtarr. Nicodemoou jügdee mirra anam d*ü*i áloe anamta s*ii* jüser äbam ee waaurëu sim waibëejim, agua i kha phuraag. Mag jügdee peer quintal äbpaím s*lejim*. ⁴⁰ Mag, Joseeu Nicodemo d*ä*imua amach numiim khunnau warre ich aukherju aig mag jügdee chi Nicodemoou waibëetarr aceite ee waaurëunaa, agua kha phuurnaa, put ee wajapha pürëu kherjierram, maar judionaanaun ðor aukheerwai ich magta aajerr aawai ich agjö. ⁴¹ Mag amau i pakuls gaai meerphë wai narr dakha nemj*ü*irdö s*lejim*. Maagwai mag nemj*ü*irdö eeta durrbü khopag ee jébdi iiur s*lejim*, ya chi khörm. Mag jébdi ee agtha ðor äbjä aukherba s*lejim*. ⁴² Mag jébdiita mag pa gaai i meerphë wai narr aigmua dakhacha s*íerr* aawai mag eeta Jesús aukherjierram. Maimua mag nam d*ü*ijä īchab ya judionaan juu ü*ü*jem ed dubaag pöm khaba waaur s*íerr* aawai mag eeta aukherjierram, edau kheuju nawe.

20

Jesús deeu phiiduttarr

(Mt 28:1-10; Mr 16:1-8; Lc 24:1-12)

¹ Maimua mag juu ü*ü* kheuttarr noram, domighed edpherre agtha phäphärk khitwe, María Magdalenaau i aukhertarr aar oon majim aajem. Mag mawia irua ooimaawai, chi jébdi i ee mokpör pöm jooothu s*íerr* chawag pürëup*ü* thunum ooimajim aajem. ² I iek magbaawaita maach numpai Simón Pedro d*ü*i narr aar khaphig bëejim aajem. Mag eerpamjö bëewia,—Maach Pör aukhertarr ee ooimaawaijä ag ee chukkhu thunum. ¿Órau jamagta athaaderram khai? aichëjim marag.

³ Magbaawai ich ag bürre marau aar oon wëtjim. ⁴ Warran maar äba khaphig phöbaadëjim. Pari mua Pedro püawia machta i na chi jébdi aar barimajim. ⁵ Mag barwia, mua ag ee öbér oowai, s*ii* chi pürëu s*íerr* put

appai mua ooimajim; pari aarcha chan mu dubbajim. ⁶ Mag mu bartarr khurta Pedrojä barwia ichin chad warre ierrcha dubjim. Iruajä īchab mag i gaai püreutarr put oowia ⁷īchab chi binaandam pör begpüitarr putjä oojim. Pari mag i pör begpüitarr put tagam sii mor gaai püreupüitarr däi äba khaba, khietta wajapha juurnaa püur khüerajim. ⁸ Mag Pedro dubbaadëm oobaawaita müjä däi dubjim. Müchta i na barimatarrta jürr i ëudeeta dubwi mag i aukhürtarr ee khäidu parii simjä müch daúacha oobaawaita, “Chadcha Jesuun siiita phiidüwia petamgui” a chirajim, müch ödegpai. ⁹ Pari maagwaiwe chan Ŋwandam iek phä sim gaai deeu i phiidüju a jaau sisiümä marau agtha büurjä khaugba, mag i phiidüjujä khüirjuba naajim. Maimua ya maach daúacha mag ich aukhürtarr ee chukhu oobaawaita mag i phiidübarmjä khaphü aphöbaadëjim. ¹⁰ Ya maach daúacha mag i aukhürtarr ee ooba abaawai deeu maar maach diig wütjim.

*Jesuu María Magdalenaag ich oopitarr
(Mr 16:9-11)*

¹¹ Pari mag maar ëreubaadëmä, ich María chan maba, daaugajär jëbdi i aig icharaucha büe sisiüjim. I iek mag i bülep jëbu amuata irua eeg buchnaa ierrag öbür oo nüu abaawai ¹²Ŋwandam chognaan khajüa bæppü sisiümta ohoohdö naajim aajem, jürr chi Jesús aukhürtarr khäidu ee: dau äb i bü süerr gar, maimua dau äb i pör süerr gar. ¹³ Mag amachig öbür oo nüu abaawaita mam ierrmua irig, —¿Pü khantheeta büe uüma? ajierram aajem.

Magbaawai irua, —Maar Pör Jesús mug ee wai narr chukkhu thünawaaita büe um. Khaugbam jamaga thaaderram khai a uajim aajem jürr amag.

¹⁴ I iek irua mag iekhapüinaa ewag oobaawai Jesuuta i ëugar oo dünaajim aajem. Pari mag i oo atham bürré chan pöd i khaug auba, sii deeum khünpiita uajim aajem. ¹⁵ Mag ichig oo nüu abaawaita ich Jesús garmua irig, —¿Khanthee büe uüma? ¿Pü khaita jur uürrá? ajim anüum.

Ichig magbaawai sii chi nemj*ü*irdö thüajemp*ü* awia chi Mariaau irigta, —Püchdüuta arrtarr khai, mürug jaaubá, mua i awaan maag. ¿Jampaita pua i deethurj*ü*? ajim anüum.

¹⁶ Magbaawai Jesuu ich thür gaaichata irig, —María ajim anüum.

Mag ich thürcha ich thürbaawaita wajapcha deeu ewag phüurbanaa irig ich meúata, “Raboni, püchpama” awia, khaug thaawai onegau i gaai pürpobaimajim aajem. Mag Raboni aawai maar judionaan meúa Maestro aawaiu.

¹⁷ Mag ich gaai pürpobaimaawaita Jesuu irig, —Oob mu gaai pürm; agtha mu müch Aai aar maba chirabahab ajim anüum.

Magnaa jürr maar ich däi wünhürraajerr khüen igwiata, —Mawia, jürr mu khodnaanag jaaubaimä ajim anüum, “mu müch Aai däi äba chiraimaag i aar mam; ich mag Ŋwandampai īchab päar Aai anaa päar Ŋwandaugui” a jaaubaimä amag ajim aajem.

¹⁸ Ichig magtarr aawai chadcha maar aig büewi, ich daúacha Jesús ootarrjä jaauchüjim. Mag jaaumamua, —Müchigcha iekhatarrjä ich agjöota pärag jaau uüngui ajim ich María Magdalenaucha marag.

*Jesuu ich bü düii aajerr khünagcha ich oopitarr
(Mt 28:16-20; Mr 16:14-18; Lc 24:36-49)*

¹⁹ Ich ag edpai ya edau khëubaadëm ee, maar ich Jesùs däicha wënñrraajerr khüun äbam aig äba biirdü naajim. Pari mag biirdü nñmjä judionaan chi thethemnaan ökgau puertdi phäarkha wai naajim. Mag nñm eeta, dubbaichëmjä ooba arrta, dëgölp ich Jesuuta maar järr dñññubaichëwia, —¿Jägpai nü keena? Oob jäphiermiet; mu khabahab aichëjim.

²⁰ Magnaa chadcha marag ich juu oopinaa ich ãi ee thutkhërëu sutarrjä oopibaawai maar onee aphöbaadëjim, deeu maach daúacha maach Pör oobaawai. ²¹ Magnaa deeu ichdëupai marag, —Keena, oob jäphiermiet. Ich jäg mu Ayau mñch püitarrjö, muajä õor ee päär püi chirumgui ajim, ich ag iekpai mñchdëu jaaujerrjö amag jaaumkhüir.

²² Magnaa “Ēwandam Akhaar athat” anaa maar ohoodö nñmug phuasirjim. Mag phuasirbarmua Ēwandam Akhaar marag deebar mñch ajim.

²³ Magnaa marag magjim:

—Ar amach khaibag isegwi mu iek ükha nñm khüunag, “Chadcha pääar pekau Ēwandamau chugpaabapüim” abat. Pari Ēwandam iek ükhaba nñm khüunagan jürr, “Agtha pääar pekau chan chugpaaba simgui” abat ajim, õor dñi magamkhüirta pärag Ēwandam Akhaar dee chiraawai.

Jesuu Tomaag ich oopitarr

²⁴ Mag Jesuu marag ich oopiewai maar khapeer Tomás am dën irig Meís aajerr maar aig khaba sñejim. ²⁵ Mag aig khaba sñerr aawai ag khur marau irig maachdëucha maach Pör ootarr jaaau naajim. Pari magbaawai ich Tomaau ükhamaaugau warag, —Mua mñch daúacha oobam aigjä ükhabamgui ajim. Mua ükhajuun, i juu ee clabou meerphëtarrjä mñch daúacha oonaa, ag ee mñch juaucha jürkha jürkhanaa, i ãi thutkhërëu sutarr eejä mñch juaucha jürkha oobaawain chadau ükhajugui ajim.

²⁶ Maimua magtarr khur seman äb dichwia ēudeem domighed deeu maar ich ag degcha äba podpa naajim. Mag ed paawai ich Tomás maar dñi aig sñejim. Mag edjä napemjö puertdi phäarkha wai naajim. Pari mag sñerra, deeu üwaai chukhu sñerr eemuata dëgölp Jesùs maar järr dñññuchëwia, —¿Jägpai nü keena? aichëjim.

²⁷ Mag iekhachëwia, Tomaag eerpanaa, i thürcha thürnaa, —Pudë mu juu ee clab meerphëtarr oobá; ag eecha juau jürkha oobahur ajim. Magnaa mu ãi thutkhërëu sutarr eejä agjö jürkha oobá ajim. Magnaa, Jägbawai khaita ükhaju. Oob tag ükhabam a chitamgui ajim irig.

²⁸ Magbaawaita Tomaau ichigcha, —Señor, pñata mu Pör anaa mu Ēwandamaugui ajim.

²⁹ Magbaa Jesuu irig, —Puch daúacha mu phiidubarm oobaawai ñsta pua ükha chirabma ajim. Ar amach daúacha mu ooba nñmta pari sñi jaaubarm ûrwiapai ükha nñm khüunta Ēwandamau üucha wai sñejugui ajim.

Khan jägamkhüirta muug ësap phäjí

³⁰ Mag tag Jesuu nem khüir pogkhe ñrau ooba, ni waujä wauba aajem pöoma waaujeejim maar dakhüir, chadcha Ēwandamauta ich püitarr ñrag khap amkhüir. Pari magtarrta mua muug ësap gaai thumjä phäba, ãaurpaita phäjim. ³¹ Pari muug thum mag muug ësap gaai jaaau chirumun, jaan chadcha Jesuun Ēwandamau ich Iewaa ichdëucha jür auwia warrgarwe püiju a jaaujerrjö püitarrta pärag khap amkhürau; mag khaphünaa i iek

ükha phöbaadeewai mug atag pawiajā i dūi āba ich mag khapeerkha nūm gaaimua iiu wēnūrramkhīir.

21

Jesuu ich khapeen sieteem khūnag ich oopitarr

¹ Magtarr khur deeu ūwai mag thūrrdō pōm sim Tiberias anūm igaau marag ich oopijim. Mag ich oopitarr mug ajim: ² Maar maig naajim: Simón Pedro, Tomás am dēn i Meís a thūrjerr, Natanael chi Galilea durr phöbördam Caná anūm eem, Santiago, mu, maimua mag tag maar khapeen agjö ich Jesús khapeen numí naajim. ³ Mag nūmta Simón Pedroou maar na,—Mu dō uakhemgui ajim.

Magbaawai marau,—Magan maarjā pu dūi wētjugui ajim.

Mag, chadcha marau ērēubaadēwi bote ee dōjārr paaukhabaadējim. Pari mag ed chan par ich mag ua ēetarrjā ni ābjā thōobajim. ⁴ Mag ua ēedūtkhamaa awia ya āspa ñor mor dawaa aadēm ee dōieg oowai, Jesuuta dō igaau oo dūnaajim; pari mag oobaawai maraun ich khabampii naajim. ⁵ Mag nūm ee, maar dōi dakha narr aawai, ich garmuata marag,—Keena, ¿āwarr thōojierrā? ajim.

Magbaawai marau,—Büürjā thōoba nūm perá anaajim jūrr irig.

⁶ Magbaawaита deeu ich garmua marag,—Magan pāach red pāach juachaar gar dubpāinaa urēujurauma; jāguin chadau nau pārau pūr aujugui ajim.

Magbaawai chadcha i ipierr marau maachig jaautarrjō dubpāinaa urēubaawain chadau par marau ēududukhamjā pōd jiir auba aajeejim, āwarr pōmta thūnarr aawai. ⁷ Mag nūm ee ya mēchdēun khaug wai chirarr aawai Pedroog,—Jā maach Pör Jesús khabahab a chirajim.

Ichig magbaawai sīi khajūa khomariipai jūa sīerr aawai ag bürre ich khajūa wajapha jūapet awi warag dō ee durbbaadējim, jöpkharraa ichta chi Jesús sim aar baraag awia. ⁸ Chi redjā juu miebaadee pōd jiir auba, warag sīita jap eemuapai ēudu arrumua ag dūi dō igaau phēubaimajim, warpcha khaba dō igaaumua maar narr aar cien metrojöpai sīerr aawai. ⁹ Mag dō igaau panaa oocheewai ichdēu maar na õt örvia āwarrta ag ee thū wai sīejim; panjā īchab wai sim marau ooimajim. ¹⁰ Mag maar ich aig paaukhabaimaawai ich garmua marag,—Jūrr pāach dēn eem agjö āaur phē aipidut ajim.

¹¹ Magbaawai Simonau petwi, deeu jap ee waaidubaadēwia, chi red ich jāg chi āwarrpa mosjā ee ēudu aujim. Āwarr daphūmpa ag ee thūnūmta ciento cincuenta y tres naajim, chi khapanag. Mag āwarr pōm thūnarrjā ū chi red thūrēubajim. ¹² Maimua ya chi āwarr phaakha athaawai ich dūi thach khōmkhīir maar ich aig thārkha aujim. Pari ya marau i khaug wai narr aawai ābmuajā irig “¿Pū khaiujā?” aba aajeejim. ¹³ Mag maar thārkha auwi, pan aunaa, ichdēucha marag jīgpāwi, chi āwarrjā ich agjō jīgpājim. ¹⁴ Mag mosjā ee maar ich khapeenag ich oopitarr, ich iiu phiidūtarr khur biek jayapam ajim mag ich oopi sim.

Jesuu Simón Pedroog jaautarr

¹⁵ Mag thach khō nū awia ya khō aaipagkhabaadee Simón Pedroogta ich Jesuu,—Simón, Juan iewaa, ¿puata chadcha pūch khapeen khāaijā ürcha mu dauppii chirāwi? ajim.

Magbaawai Pedroou irig, —Ëera Señor, pua khaphü simgui ajim, mua püch daupii chitüm.

Magbaawai deeu chi Jesuupai irig, —Magan mü iek ükha durrum khünta oveja chaain thüajemjö wajapha thüa wai chitá ajim, mag amachdüe mü iek ükha nüm gaaita ich mag ubü wüenürramkhüir.

¹⁶ Maimua deeu ūwaa*i* irig i thärcha thärthärnaa, —Simón, Juan iewaa, ¿chadchata pua mü daupii chirüwi? ajim.

Magbaawai Pedroou irig, —Ëera Señor, pua khaphü simgui ajim, mua chadcha pü daupii chitüm.

Magbaa*i* deeu irig, —Magan mü iek ükha nüm khünta oveja thüajemjö wajapha thüa wai chitá ajim.

¹⁷ Magnaa deeu ūwaa*i* biek thärjupamua irig ich ag iekpai phüurba, —Simón, Juan iewaa, ¿chadchata pua mü khüosi chirü? ajim.

Mag ich ag iekpai biek thärjup ichig phüurba jüjéeu khabaadeewai Pedro warag ichta ökhüirjuu aadémua irig magijim:

—Señor, puata nem thum khaphü aajeewai pua küap chirabahab ajim, mua chadcha püch khüosi chitüm.

Magbaawai Jesuu, —Magan mü ovejanaandamta chig apiba thüa wai chitá ajim.

¹⁸ Magnaa ichdüpai iekhamamua irig magijim:

—Püdë mü iek ūrbüri: Warrgur pua püch juadamau püch khajüa jüawi püch mam khüsimug maajeejim. Pari mü cha iekha chirüm iekhau müg atag pü jüoira aadeewai püod püch juau khajüadamjü jüaba, chikhamnauta pü khajüa jüapijugui ajim. Magnaa pü juajü amau büurkha sünuaa pü mamapha khitüm aar ajuüs amau pü arrjugui ajim.

¹⁹ Jesuu Pedroog mag iekhatarran, jüga õrau ich gaaimua mag i thüoju jaauwiata mag iekha sim ajim, mag ich gaaimua meebaraawai Ëwandamta õrag thü iekhamkhüir. Magnaa irig warag, —Mü iekta ogdüba ich jüä ükha chitá ajim.

Jesuu ich düi naajerr eem ab ürcha daupii aajerr

²⁰ Maimua èréubaadëwi Pedroou deeu ewag oo nüu aawai ich Jesuu ürcha daupii aajerra am ëudee urajim. Ich ag wounau ajim i thüoju noram abmiecha thach khü naawaijü, ichta igarcha oo süerr aawai, irig “¿Khaiuta mag pü oomapha aajem khüunag pü pür deeju agá?” a jüeutarr. Wajapcharan magan machma, müchta am ëudee maa ajim. ²¹ Mag ewag oo nüu awia ich Pedroou mü oo athaawai mü igwia Jesuug, —Señor, ¿magan Juanjáma? Jüä jüga meejuma? ajim.

²² Magbaawaita Jesuu irig, —Mua i meepiba deeu müch büe nüm ora ich jüä nürrapiju akhiinjü, ¿pua i jüägbarju? ajim. Mag chirabnaa püchta khüirjunaa ich jüä mü iek gaaita ubü chitá ajim ich Pedroog.

²³ Pari Jesuu mag iekhatarr igwia ermanonaanau amach eepain müigwia, “Magan mag woun chan meebara ich mag nürrajugui” a iekhaajeejim. Pari müchdüeucha ūrwai chan Jesuu mag mü meepiba ich mag chitaju aba, süi ar müchdüe jaau chirümjöpaita, “Mua i meepiba deeu müch büe nüm ora ich jüä nürrapiju akhiinjü, ¿pua i jüägbarju?” ajim. Magpaita iekhajim.

²⁴ Jesuu mü igwia mag iekhatarr ich ag wounaupaita mag thumaa cha jaau chirüm müg ësap gaai, müchjü i düi ogdüba chitümua müch daúa

oojerr aawai. Maagwai tagam khuuunaujā khaphā nām, mua māg phā chirām nem chadcha arrta jaau chirām.

25 Mua māg ēsap gaai phā chirām atcha Jesuu nem inag pōoma waaujeejim. Irua mag nem waaujerr thum āābdö jaaukhiin, libro khapaanata öbērkham, makħħūn thumaa ḥrag khakhapdö amkhīr īgħapüyaag.

Maga ajim keena. Makħħundamta pārag khap amkhīr jaaum ig chira-jim.

Juan, ich Jesús dūicha chitaajerr

ECHOS

Ich Jesuucha jür autarr khueunag Êwandum Akharau nem waupimarr ag nem īgkhaa

Chi phätarr. Mag libro gaai nacharam versículo oonaa Lucas 1:1-4 gaaijā ookhiin, ich ag wounagpaita phänaa deepüi sim, merag chukhu sim. Ajapcharan Lucas gaai Lucaau jöoi Teofiloog nacha ichdëu jaaum ig sñerrpai jaaupüijim, ich Jesuucha nem wau nürrarrma. Maimua mag Echos gaaita deeu ūwaai jaubaadëmua jürr chi Jesús thöopüiwi ich Aai aar matarr khur ya amach ap paaukhawi i düi wénurrarr khueunau nem waumatarr jaau sim. Ich Jesús ägthar maagpamua jaauwai, irua ich jürr Êwandum Akhaar püibarm juu theegauta amag nem khür pogkhe waupiju arr aawai, chadcha ag juapaau nem waumatarrta jöoi Teofiloog jaaupüi sim, Lucaau.

Khan jawaag ajī.

1. Jäga Jesús iek durrpierr aaídumají: Mag chi ükha nám khueun gaai Êwandum Akhaar phēs aicheewai, ag düita amach jiernemkha aaídüjierram. Ich Êwandum Iewaa agtha amach däicha khitaawai jaautarrjö, Jerusalenmua jaauphöbaaderr, Judea durrjä jaaunaa, khürab Samaria eem magwe jajawag wëtumua amach durr eemua öberdükhwai, amach meeun khabam eem magwe Antioquiapienagpa Siria durr ee jaaumajierram. Mag nám ee Pabloou warag jaubaadëm gaaimua griegonaan eemua Romapien eepa aaídü jöisijim. Magum ïs chará durripierrta aaídü wëjöm, maach eepa.

2. Jäga aajeejí Êwandum Akharau ich juapá chi ükha durrarr khueunag deemamua: Amach eepai khaigba aadëp aawai nem wauju khaugbam aigjā Êwandum Akharauta khürjug deejeejim. Ich Êwandum Akharau mag amag jaaau wai nürrarr aawaita khapan khaba narr ee ewag paawai üu ükha durrum khueun khapaana aphöbaadëjim. Magbaadëm gaaimua warr sii òor amach meeun appai khïet nünidumjö atarrjä Cristo gaaimua ábam khodkha naisijim.

3. Chijä khueunauta maach peerduajem iek durrpierr aaídüpüijierrá: Mag libro gaai peer järrchapaím Pedro appai jaaau sim (caps. 1-12); maimua cap. 13 aigmua atagta khïeb ö nám aar Pablo phidag jaaau sim.

Êwandum Akhaar püiju Jesuu jaautarr

¹Jöoi Teófilo, ¿jägpai chirá? Puch khapeer ajapham Lucaauta purug mag ësap phä deepüi chirum.

Nacharam ësap phä deepüitarr gaai mua purug jaaau chirajim, Jesuu warrcha ich phidkhabaadeewaiwe nem waunaa jaaujerr aigmua khïeb i ägthar matarrpa. ²Mua purug jaaau chirajim ïchab, mag ich Jesuu ägthar maju nawe, Êwandum Akharau ichig jaaupibaawai, jürr irua ich düi ogdëba wénurrakmühir ichdëucha jür autarr khueunag, jäga amau nem wau wénurraru a jaaau puatarr. ³Na mächdëu purug jaaau chirarrjö, makhueun mag ichdëucha jür autarr khueunagta õrau i juau thöowi deeu iu phiidüttarr khurjä dau daau öberchëwi ich oopiejeejim aajem, chadcha

ich iiu chirām khap amkhīir. Cuarenta días nām ee ich mag ich oopiejee-jim aajem. Mag ich oopi simua, jāga Ēwandamau õor ich dēnkha auwia ichta am Pörkhaajē a jaaujejjim aajem amag.

⁴ Mag ichdēu doce jūr autarr khūnag ich oopipikham jaarta īchab amag Jerusalén phöbör eemuajā chawag wētpiba jaumamua amag, — Mua pārag jaaujejjimgui ajim anām, mā Ayau pāar athee ich Akhaar pāiju. Magtarr aawai māg phöbör eemua chawag wētba, māigpai nābat ajim anām, ichdēu chadcha pārag ich Akhaar dee nām ora. ⁵ Juanaun chadcha dōdamaupaita õor pōr choojeejim, mamā māgtarr khur pōmcha khaba nām ee, jūrr Ēwandamau ich Akhaarta pārag deejugui ajim anām. Mag ich Akhaar deebarmuata, chadcha pāar pōr choo chaar pōr choo nāisijugui ajim aajem Jesuu amag.

Teófilo, maach Pōr Jesuu mag iekhatarr aawai, chadcha ichdēu iekhatarrjō, jāga mag Ēwandam Akhaar bēejī a khap amkhīrta īs mua deeu pārug māg ēsap phā deepāi chirām. Maimua mag bēewi, jāga mag ich Jesuu ichdēucha jūr autarr khūn ee sīeichēwi, amag nem waupimarrjā agjō mua pārug jaaupāigpam.

Jesús ügthar matarr

⁶ Maan māgta ajim aajem:

Mag amau chi Jesús thōowi deeu iiu phiidūtarr khur ya ābmiecha ichdēu jūr autarr khūn dāi sīejim aajem. Mag amach aig sīerr aawai amach garmuata irig, —Señor, marau khap am ig nāmgui ajierram anām, marag jaaubá. ¿Īsta pua chadcha chikhamnaan jua eemua maar peerdu auwi pūchta thumaam khūn Pörkhaagpá, maach gobieno chaarcha wai nāisieg?

⁷ Magbaawai Jesuu amag magjim aajem:

—Ēwandam ichta thumaam khūn khāai nem jua theeg simua ichdēupaita magūm nem thum khap aju arr aawai pārau chan bārjā magūm khap aju aai khaba nāmgui ajim anām, jāagwaita magju, wa khan edta magju khai. ⁸ Mag khāai Ēwandam Akhaar pāach gaai phēs sīeichējuun chad pārau khaphā aju aai nāmgui ajim anām. Mag pāach gaai phēs sīeichēm ed pāar jua theeg aphöbaadēmuu mua nem waaujerr pāach daúacha oonaa mā iek pāach jügħu ucha ūurjerjā pārau õrag jaaū nārrjēe aju. Nacha māg Jerusalén phöbör ee, maigmua Judea durr, Samaria durr, ich mag khīeb durrpierr jaaū wētumua warp durr chaauram magwe pārau jaaū wēnħarrajugui ajim anām amag.

⁹ Ya ich Jesús mag iekha öbarm ee, sīi warag ügthaapagmam dāi juunthumie baug bēewi sīi ag ee i meer athamjō abaaawai īu amau i oo wai durrarrjā warag oohba pamamua chukkhu aadējim aajem. ¹⁰ Mag warag i ügthaapagmam eerpa dānħanidu nām ee, emkhooin numi khajūa bāpphā jūa sīsidemta dēgpōl am aig dānħutkhachējim aajem. ¹¹ Mag dānħutkhachēwia amag, —Keena, ¿khanta ügthaag jāg eerpa dānħanidu nāma? aichējierram anām. Jesús ya ügthar petabahab. Mamā ar jāg pārau i mam oo naabá; ich jāg pāachdēu oo nāmjō ūmaai deeu i bēebajupa ajierram anām amag, mag chi khajūa bāpphā jūa sīsid arr khūnau.

Judas jūrr Matías anām jūr autarr

¹² Mag amach dāi āba sīewia petam oobaawai, durrdam Olivo Durrsī anām gaai naawi ich aigpaimua Jerusalenag wētjim aajem. Mag durrsī Jerusalenmua warpcha khaba, peer kilómetro ābpái sim aajem. ¹³ Mag

wëtwia phöbör ee paaukhabaimaawai ügthaa amach jëerjem aar ãba bi-irda naisijim aajem. Maig naajim aajem: Pedro, Santiago, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Santiago jöoi Alfeo iewaa, Simón ibúur wauwia Celote a thüürjem, maimua Judas, woun ãb deeum agjö Santiago anum däi ãbam khün. ¹⁴ Makħħun amach thum ich mag biirdħa jeejim aajem Jesùs eeugpeen däi, ich Jesùs ãd María maimua dewam uuinpa, ãba mag biirdħuna ēwandamag jéwaag. ¹⁵ Ich mag ēwandamag jéwaag am ãba biirdħukham ed gaai, biek ãb Pedroou tagam khün agjö Jesùs iek ükha nám khün khapan ciento veinte nám jārr dunnħuna, ¹⁶ —Keena ajim anum, Jesùs gaaimua khodamnaan. Mua pārag jaaukhimgui ajim anum. Jäg maach Pör Jesùs imeraa pērpūitarran ichiita ich jägju aai silejim, warrgarwe rey David khararrau ēwandam Akharau ichig jaaubaawai ich mag phā puarrjö. Chadcha magtarr aawaita õrau maach Pör Jesùs pür awaan bēewajā maach khapeer Judas khararra chi pörkha nərrajimgui ajim anum. ¹⁷ Iin maach eem maach däi ãba phidkhaajeejimgui ajim anum. ¹⁸ Magtarrta ich dau lökōo mag Jesùs pērtarr paar ichig phagtarr phatkhonau jēb pér auwia, mam mawia, ichdēupai ich ö jorrkaawi, pörōu burrwi, bi jurrphē sii jüautarrjö apūjjimgui ajim aajem. ¹⁹ Mag ichdēupai wir aig ich thōowia magbarm Jerusalenpienau thum ūrphöbaadeewai mag durr ichdēu pér autarr aig "Acéldama" a thärjierramgui ajim aajem. Mag am meúa Acéldama aawai maach meúan jürr "ōor thōotarr param jēb" a simu. ²⁰ Judaau magju khaphuta warrgarwe rey David khararrau Salmos anum phā siewai i igwia magjim:

"I di atarr di õor parii iseg puaju, ag ee joobaju khün chukhu." (Sal. 69:25)

Maimua ich ag ēsap gaai ich Daviupai īchab,
"Deeumua jürr i phidkhaajerr phidag phidkhaju aai simgui" a phā puajim. (Sal. 109:8)

²¹ Magua mua mag chirumgui ajim anum ich Pedrooupai. David khararrau jaautarrjö chadcha amkhii, mūg maach ee õor nám eem ãb maach daumaai jür aujugui ajim anum, ich daúa Jesùs iiu phiidħutarr ootarr aawai maach ipierr jaaumkhii. ²² Mag maadēu jür aujuun, īchab maachjö Jesùs däi ogħda ba wēnarranaa īchab warra Juan õor pör choomieu Jesùs pör choottarr aigmua ewag pawiajā khieb ich Jesùs ügħtar ma nám ed gaai ich mag maach däi ogħda ba wēnarrājerr khün eemta jür auju aai námgui ajim aajem.

²³ Pedroou mag iekhabaawai, aig narr khünna õor numí thür aujieram aajem: Ab José anum, ich ag wounpai Barsabás a thärnaa īchab ibúur wauwia Justo a thüürjem; maagwai ābakħai Matías ajim aajem. ²⁴ Mag numí jür auwia ēwandamag jéeu mamua magjierram aajem:

"Ēwandam, puchdēuta chadcha õor thumaam khün thāar khaphu chitħawai, marau pürug jéeu nám, marag jaaubá" ajierram anum, "mug numí nám aig chijāata puchdēu ig chirum agá. ²⁵ Ya Judajā ichdēu khaigba arr gaaimua wir aig ich thōobaawai i jürr puch i jaau nám phidag maar däi ãba phidkhamkhii marau deeum ig námgui" ajim anum, "maach daumaai."

²⁶ Mag ēwandamag jéeu durrawia mokpör gaai am thür numwe phäkhanaa jékhut barbapääiwai, chi Matías thür phā simta ügħthaag jéer khērbaimajim aajem. Magtarr aigmua atag Matías warm khün once narr däi ãba phidkha sīsijim aajem, ēwandam i jaau nám phidag gaai.

2

Ēwandam Akhaar bēetarr

¹ Maimua nemkhö dichtarr khur cincuenta días nūm ee, judionaan phiesta Pentecostés anūm burrjim aajem. Ich mag edcha thum chi ükha durrum khūn ābam aig podpa thūnaajim aajem. ² Mag am āba podpa nūmta, dēgölp edjā eemua jēbh phū theeg urum iekjö jug urum ūr athajierram anūm. Mag jug bēewi am nūm di gaaita sīi wūbaichēmjö ajim anaabá. ³ Magbarm abarmūn meukhīrjō sīsidūmta sīi ūtdaujō uujeer uujeer aadēmua, ich Jesūs iek ükha narr khūn pör ūr dūrjopkhamamua, dūrjopkha, deeu chukkhu aadējim anūm. ⁴ Mag ūtdau khīrjō simta ūr pör ūr dūrjopkhabarmjö arrau Ēwandamau ich Akhaarta thumaam khūn gaai phēs deebarmua agdaujō deeum meu amachdēu būrjā iekhaba aajerrta waa iekha nūrrjēe aphöbaadējim anūm, ich chi Ēwandam Akharau iekhapimampierr.

⁵ Ich mag phiesta jaar Jerusalén phöbör ee naajim aajem: judionaan Ēwandam iek ükhanaa irua jaau sim ipierraaj aajem khūn, durrpierrmuu bēetarr khūn. ⁶ Mag edjā eemua phū iekjö jug pierrum ūrbaawai, thum āba ag di aig biirdūnaa mag phū iekjö thūnūm dāi sereu wējōm ūrbaawai, “Jāga aadēmta mag thūnūsimā?” ajierram anūm, amachdēu ūrwai am meeun khabam khūnauta durr warpham khūn meupa ajapha chi meu khūn dēnjō iekha nūm ūrwia. ⁷ Mag ūrwia sīi warag dauderraa nūmua amach wir aigpai jējēeu aajeejim aajem, amach khapeenag. Mag jēeu nūmua, —Keena, ar jāg durr chaauram meupa iekha nūrrjēem khūn, jākhūn amach thum Galileapien khabá? ⁸ Jāga jāg amau iekhamam marau maach meúachata ūr numma? aajeejim anūm. ⁹ Muig maach nem meu khapan iekha wējōmgui aajeejim anūm, durr chaauram khūn pōm thūnūawai. Muig nūm: Partiapien, Mediapien, Elampien maimua maach chi Mesopotamia durr joobaajem khūn; Judea durram khūn, Capadociapien, Pontopien maimua Asiapien. ¹⁰ Mag tag īchab thūnūm: Frigiapien, Pamfiliapien, Egipto durram khūn maimua Africa durr phöbör Cirene anūm ag atag naajem khūnnpa thūnūm. Romapienjā muig joobaajemgui ajim anūm, judionaan chaar maimua deeum durrmuu bēewi judionaan igar nūm khūnjjā agjō, ¹¹ Creta durram khūn dāi Arabiapienpa thūnūm. Mag meu khīrpierr thūnūm ee thumaam khūnau agdaujō dich meúata Ēwandamau nem wautarr amau īgkhamam ajapha ūr thūnūmgui ajim anūm.

¹² Mag amachdēu warm khūn deeum meupa ijējēbkham ūrwia dauderraa nūm gaaimua, amach wir aigpai jūr jēeu ohookhamua, “Ma mag thūnūm, jāga awiata jāg thūnūm?” khajierram aajem. ¹³ Mamū ãaur khūn īchab aig narr khūnau warag am wauwia, “Vino pōm agtha khūwaa sim dōpūiwia khēch thūnaawaita jāg thūnaabahab” aajeejim aajem.

Pedroou òrag iekhatarr

¹⁴ Magbaawai Pedro tagam ich khapeen agjō ich Jesuucha jūr autarr khūn dāi āba būjāau dānūsiwia thet amag magjim anūm:

—Keena, Judeapien, maimua īchab Jerusalén naajem khūn: Khap abat mua pārag jawaagpam; mā iek ūrbat ajim anūm. ¹⁵ Ūor pārau oowai jāg thūnūm chan pārau jaau nūmjō mag nag pōm dōwia khēch thūnaawai khabamgui ajim anūm. Pārau oo naabá ajim anūm, īsta edpherr garm

las nuevepai sim; agtha doojem orajā khaba sim, Ɂjāga mag ñor khēch th̄unaajugui? ajim anum. ¹⁶ Am jāg n̄um, s̄i warrgar Ēwandam i jaaumie Joel khararrau phā p̄atarrijō th̄unum khabahab ajim anum. Mag th̄unaaju igwiata ich Ēwandamaucha jōoi Joel khararrag jaaumamua, ¹⁷ “Ya mag atag m̄uchdēu mag jēb öpüiju gayaa paawai mua m̄uch Akhaar thumaam kh̄unag deemajugui” ajim aajem.

“Mag mua amag m̄uch Akhaar deebaawai chaain chi emkhooinau chi ɻ̄inaupa warrgar m̄ iek jaaujerr kh̄un dēnjo m̄ iek jaaujugui” ajim aajem.

“Maimua chaainaam kh̄un dūi jōoiraam kh̄unpa mua m̄uch aar khāapi aumajugui” ajim aajem.

¹⁸ “Ichab mua thum m̄uch ipierraas n̄um kh̄unag m̄uch Akhaar deemaju, emkhooinag wa ɻ̄inag awia khāijā.

Magbaawai amau m̄uchdēu amachig jaaubarmta jūrr òrag jaaumajugui” ajim anum ich Ēwandamau.

¹⁹ Mag jaaumamua ichab, “Edjā eejā mua m̄uch bēju ijaur nem kh̄irpierr ompaapimajugui” ajim aajem.

“Maagwai mag jēb gaai bag ooju, òtdau phur jierrarrakham dūi; s̄i naa ph̄ichchi khōrr jīubaadēph̄umjā oojugui” ajim anum.

²⁰ “Mag m̄uch jua theeg thum bēju ed gayaa paawai, ãsdawam edau kh̄ibaadeewai jūrr edaram edau arg s̄i bagjō phurii aadējugui” ajim aajem ich Ēwandamaucha.

²¹ “Mam̄ ičhab ū ar thum m̄rug amach dau aug khaugpi jēeu n̄um kh̄anan ū peerd̄ukhajugui” ajim aajem ich Jōirau. (*Jl. 2:28-32*)

²² Pedroou mag Ēwandam iek phā p̄arr jaau dichwia, ičhab ijēbkhamua, ’Keena israelnaan, cha mua iekhaagpam ajapha ūrbat ajim anum. Pārau khaph̄a n̄umgui ajim anum, Jesús Nazaretpierrta ich Ēwandamaucha pāitarr aawai pāach ee ag na nem mag ooba aajerr irua wau n̄erraajerr gaaimuata Ēwandamau pārag ich jua theeg oopijim. ²³ Mam̄ mag khitarra juau ich Ēwandamau mag ɻ̄d̄araa i th̄oopibajieb ajim anum, mag i th̄oopibarm gaaimua warag pāachta wajapcha öbērju khaph̄a sierr aawai. Magju arr aawaita, pāachig p̄ur deebaawai, pārau i p̄ur arrwi pāach ipaarmua pakuls gaai ñor s̄i khaibag s̄isidum kh̄unag i meerphē th̄oopijierramgui ajim anum, ich Ēwandamau ag nawe mag kh̄irju wai sierrjō. ²⁴ Mag juau i th̄oopüijierrab mam̄, Ēwandamau deeu i ph̄iriū aujimgui ajim anum. I mag s̄i jēb ee ich mag sierraju atheem khaba arr aawai mee n̄muapai chan pōd i th̄a aubajim a jaaumajim aajem Pedroou. ²⁵ Magju arr aawai rey David khararraujā warrgarwe Jesús igwia ich Jesuuta chadcha ich Aai dūi iekha sim ūrtarrjō ph̄amamua magjim:

“Ēwandam” ajim anum chi Chaai garmua ich Ayag, “mua khaph̄a chirum, p̄u m̄ dūi ogd̄aba s̄iejem.

Puchta m̄ na n̄nhāuu khaawai pua b̄urjā m̄ chig apibamgui” ajim anum.

²⁶ “Mag gaaimua th̄āar onee chiraawai m̄uch meukh̄raucha p̄urug ū ajim a chiraajemgui” ajim anum chi Chaairau.

²⁷ “Mua khaph̄a chirum, khaigbam kh̄un akhaar weetjem aar m̄ akhaar pua p̄aim iek p̄ülbamgui” ajim anum, “p̄ach chogkha chirumta pua m̄ kha khōsi wai chiraawai.

Much kherbarm jēb degpai uduraa ārpiba, deeu much phiriu aujujā mua khaphu chirumgui” ajim anum.

²⁸ “Puchdēuta puch aarcha öbeerjem khudau mārug khaugpijim, maagwai puch däicha chiraimaawai mu onee chirsijugui” ajim anum. (*Sal. 16:8-11*)

²⁹ Mag David khararrau phā puarr igwia ich Pedroou, ’Keena, pāadē khīrjabat ajim anum. David khararrau ichpai wir aig igwia pōd mag iekhaju khaba sīejim. Maadē meraajā khaba nūm, maach dau nawe jōoi David khararr meewi bēp sīujerram; mag i bēptarr jēbdi agtha sīejemgui ajim anum. ³⁰ Mamu í Ichab Ēwandam i jaaumie arr aawai irua khaphu sīejim Ēwandamau ichig “Mu cha iekha chirum iekhau pu chaain ewagam khūun eemta puch simjō reikhapij” a iekhatarr. ³¹ Ēwandamau mag iekhatarr aawaita Daviū khaphu ya oo wai simjō Cristo iu phiidējujā jaaujim: jäga Ēwandamau ich Chaai akhaar khaibam khūun akhaar weetjem aar mawia ich mam sīepiba, ni i morjā ich aukhērbarm jēb degpai ārpiba, sīi phiriu auju. ³² Warrgarwe mag jaaujerr aawai ich Ēwandamau chadcha i phiriu aujimgui ajim anum. Marau mag jaau nāmūn, chadcha maach daúacha ootarr aawaita mag jaau nāmgui ajim anum Pedroou.

³³ Mag jaaumamua ichdēupai, ’Jāan Ēwandamau ich juua theegauta chadcha i phiriu autarr aawai ī ügthar ich Ēwandam düi āba thumaam khūun Pörkha simgui ajim anum, ich Jesús igwia. Magta Ichab ich chi Ayaucha ich Akhaar deeju a jaaujerrjā irig deejimgui ajim aajem. Mag ichig deebaawai jūrr ich Jesuu ïsta òrag deebarmgui ajim anum. Magua cha pārāu pāach daúacha oonaa pāach jügħucha pāach meu ūr nūmjā mag sīi khēch naawai khaba, thum ich Jesús gaaimuata jäg thanumgui ajim anum, chadcha ichta ügtharjā maach thumaam khūun Pörkha sīewai. ³⁴ Maigta pārāu oo naabā ajim anum. David Jesujo ügtharjā thumaam khūun Pörkhaimaba arr aawai ḥjāga irua ich igwia magkhajj? Mag khāai maach Pör Jesuuta ügthar pabaimaawaijā thumaam khūun Pörkhaimaju ichdēu khaphu sīerr aawai, ich Jesús igwiata Daviū ich paarmua, “Ēwandamau maach Pörögta, ich dāi āba thumaam khūun Pörkhapieg ich juachaar gar juppij” a iekhabajieb ajim anum, ³⁵ “i oomapham khūun thum ich juua ee pārkha dee nām ora.” (*Sal. 110:1*)

³⁶ Maimua deeu ich Pedrooupai, ’Keena īsmua atag israelnaan thumaam khūunnau warre khaphu abat ajim anum, cha mua pārag jawaagpam. Ar pāach ipaarmua pa gaai meerphē thōopūpi jaautarr Jesuuta warag Ēwandamau thumaam khūun Pörkhapibarm; ich khabajieb ajim anum warrgarwe Ēwandamau jūr auwia maach peerdu aumkhīr pāiju jaaujerr.

³⁷ Pedroou mag iekhabapāim amachdēu ūbaawai warre gaai machaaga aphöbaadēmuu ich Pedroogcha jēeunaa i khapeenagjā agjō, —Keena, ḥmagan marau jägata aju aai nūwi ajierram anum, Ēwandamau maach peerdu aumkhīr? Marag jaaubat ajierram aajem.

³⁸ Magbaawai Pedroou amag magjim aajem:

—Thum agdaujō pāach mor ewag khīrjuwa Ēwandamag pāach khaibag chugpaapi jēeubat ajim anum. Magnaa chadcha Jesucristo iek ükhanaa pāach pōr choopibat ajim anum. Pārāu magħan, Ēwandamau pāar khaibag chugpaapūwiha jūrr ich Akhaarta pārag deejugui ajim aajem, ichdēu deeju a jaautarrjō. ³⁹ Irua mag ich Akhaar deeju jaautarran, pārag

deena, pāar chaainagjā deewi, thum durr warpham khūnagpa deeju jaautarrau. Wajapcharan thum ichdēu khōsi thér aumam khūnagta ich Alhaar deemajugui ajim aajem.

⁴⁰ Mag, Jesuu nem waaujerr thumaa jaaumam dāi warag am wawimamua Pedroou amag, “Oor māg chi ajaugjā chukhu thūnūm khūn dāi okhoomapha nām khai, āba Ēwandamta jūrbat” aajeejim anūm.

⁴¹ Mag chadcha Pedroou jaau sim ūrwia Ēwandam iek ükhamarr khūnau amach pōr choopimajierram aajem. Ich mag edpai ükhawia amach pōr choopimarr khūn appai tres miljō naajim aajem. ⁴² Mag, chi ükha durrarr khūn thum ābam aig podpanaa ich Jesuu pūitarr khūnau jaau nāmpierr ich mag am ipierraas wēnūrraajeejim aajem. Amach khapeen dāi ö khaigbajā khaba, ante Ēwandamag jēeu nāmua warag thachjā āba jig khoojeejim aajem.

Jāga aajeejī warrcha Cristo iek ükha phöbaaderr khūn

⁴³ Mag nām ee ich Jesuu jūr autarr khūnau ag na nem mag ooba aajempa wau nām oowia õor thumaa khitūnta dauderra thūnaajim aajem. ⁴⁴ Chi Ēwandam iek ükha nām khūnan ūiba āba biirdūnaa amach khapeen dāijā ajapha naajeejim aajem. Maguata jūrr agdaujō chikhamnagjā nemdam īkhaba, thumaa jig aumaajeejim aajem. ⁴⁵ Amach nem wai nānūid arrjā thum pērkhuūinaa chi phatkhon jūrr nemdam ig nāmjā chukhu khithēem khūnag jīgpūimaajeejim anaabá, thumaa agdaujō.

⁴⁶ Mag nāmua edau āspapakhampierr Aai i jēeujem deg āba podpanaa Ēwandamag jēeujeejim aajem. Maimua amach di aar pawiajā ich mag Ēwandamag jēeu nāmua thachjā agdaujō thōikhanaa thumaa ö āba onee khō dichdimapphu aajeejim anūm. ⁴⁷ Amach mag nām gaaimua ag phōbōr eem sīi bithurgam khūnaujā am kha khōsi aajeejim aajem. Mag nām dāi maach Pōr Jesuu warag õrag ich iek ükhapi aumam khūn ag nawe ükha durrarr khūn ee dubmaawai warag khapaana paaukhama-jim aajem, edau āspapakhampierr.

3

Woun āb bū ükhāraa khitūm monaautarr

¹ Biek āb Pedro Juan dāi Aai i jēeujem deg wētjierram aajem, ya kheeuragam las tres nām ee. Mag ora paawai õrau Ēwandamag jēeujerr aawai īchab amach paat jēwaan wētjim aajem. ² Mag Aai i jēeujem deg dub nām puertdi aigcha ed ēepierr woun āb aphū khitūm jup kheeujeejim aajem. Mag woun bi eewe bū ükhāraa khitūmta thaabatarr aawai pōdjā ich appai dārdār aba, sīi õrauta jiir aubēewia mag puertdi “Chi Ooimug” anūm aig juppi sīlūjeejim aajem, õor ag ee dub nām khūnag phatkondam jēeumkhīr.

³ Biek āb i mag oo chirāmta, Pedro Juan dāi ierrag dich wētum oobaawai amag, —Aay keena ajim anūm, mā ap chitūm, mārāg phatkondam deebat ajim anūm.

⁴ Magbaawai amach numiim khūnau irig eerpanaa Pedroou irig, — Marag oobā ajim anūm.

⁵ Mag Pedroou ichig “Oobā” abaawai ichig nemdamta deegpampii awia amag eerpa oo sīsijim aajem. ⁶ Mag amachig eerpabaa Pedroou magjim anūm irig:

—Mə chan bääürjä phatkhon chukhu chiräm, mamə məchdëu pödjuayaam chan mua püruq īgkhabam. Äba Jesucristo Nazaretpierrau puchmonaaujuuta khüürjuna phiidubaad ajim anum.

⁷ Mag iekhanaa i juachaar gar pürnnaa ügthaag eudu athaawai chadcha nem büpä ubag aadéjim anaabä. ⁸ Mag ich jua gaai pürnnaa dñenüupi athaawai, düi ügthaag phuddu oo dñenüisiwia ich mag nem ajaug därdär sisiim aajem. Mag warag am däi äba Aai i jëeujem deg dubwia sii chaaijö onegau bü jiir nünuugmamua Ëwandamag, —Uchata pua mug mə monaaubapäim Ëwandam; chadcha puchta thumaam khüün khääijä chi thierriugui a ijëb nünuuhu khabaadéjim aajem.

⁹ Magtarr aigmua atag ich mag onee Ëwandamag uu ajijimkham thumaam khüünau oojierram aajem. ¹⁰ I mag nürrum oowia dauderraanaaajieb mamə, thumaam khüünau, “Jä chadcha ar Aai i jëeujem deg dubnäm puertdi Chi Ooimug a thüürjem aig oo simua õor dich nüm khüünag phatkhondam jëeujerr woun khabahab” aajeejim aajem jürram khüünau.

“Pórtico de Salomón” anum ee Pedroou iekhatarr

¹¹ Mag ich monaaubapäaiwai chi bü äkhäraa khitarrau Pedro Juan däi chaaug wëtpimaaugau, warag am gaai pürbaadéjim aajem. Ya mag i monaaubaadém õrav khakhapdö aadeewai daauggajär edau öbeerjem bi gar dijäjö wëu wëjöm “Pórtico de Salomón” anumug thum khaphig phöbaadéjim aajem, mam gar chi bü äkhäraa khitarrau Pedro Juan däi wënurrum kha ogduba sierr aawai. ¹² Pedroou mag amachig khaphig wëdurum oobaawai mag khapan thénümug magjim aajem:

—Keena, ḡkhan jägwia jäg maar oowia päär dauderraanu? ajim anum. Pärau jäg maragta eerpapaad aadéphäm, ḡpärau khüürjuawai mrau maach juapauta jäg monaaubarmjöö nu, wa Ëwandam na maach pekau chukhu nüm gaaimua jägbarm khäijä anú pärau pääch ödegpai? ajim anum amag. Mag khabamgui ajim anum ichdëupai. ¹³ Jään ar Ëwandamau ich Iewaa püitarrta ar khabam awi päächdëu thöötarr ag jua theegauta jäg i monaaubapäimgui ajim anum. Ich jäg Jesuuta i chogkha bëetarr aawai, maach Ëwandam anaa īchab maach jöoin Abrán Isá maimua Jacob am Ëwandamaupai thumaam khüün Pörkhpinaa nem jua theeg apijim. Ich ag Jesupai khabajieb ajim anum, ar Pilatoou püapäaig abaawai päächdëu warag thööpüipi jaautarr. ¹⁴ I bääürjä pekau chukhunaa thumaam khüün däi agpierra khitarra pärau warag thööpi jaaunaa jürr ag khääi chadcha õor thööomie chaarta pääch ipaarmua warag cárcel degmuajä weeupüippierramgui ajim anum. ¹⁵ Mag, pärau chadcha warag maach thumaam khüün iiupiejemta thööpüippierramgui ajim anum. Mag i thööpüippierrab mamə, deeu Ëwandamau i phiri au-jimgui ajim anum, jëbdeg sierr äba. Marau mag jaau nümun, mag päächdëu i thöötarr khurjä maach daúacha monakha meebs arrjö nürrum oojerr aawaiugui ajim aajem Pedroou amach khüürcha. ¹⁶ Maimua mag chi woun bü äkhäraa khitarrigwi, Päädë wajapha khüürjubat ajim anum. Muig ni äbmuajä meraajä khaba sim, warr jäga silejä mug woun. Mag silejeb mamə, chadcha Jesuu ich monaauju khaphu sierr aawaita jäg monaausisiimgui ajim anum. Pärau is mug woun monakha oo nümun, jään maraujä maach khüürjug ee äba Jesús jua theegaupaita i monaauju khaphu narr gaaimuaugui ajim anum. Mag gaaimuata jäg warre ich bi eewe monakha thaabatarrjö pärau is i monakha oo nümgui ajim aajem.

¹⁷ Magnaa ich Pedrooupai, 'Mua khaphu chirumgui ajim anum, pãrau pãach pörnaan däimua Jesús purnaa thóopäaiwai chadcha ich Êwandamaucha püitarr khabampii awiata jãg i thóojierram. ¹⁸ Pãrau i däi jägtarran, ich Êwandamau warrgarwe ich i jaaumienag jaaupibaawai jûrr amau õrag, "Êwandam Iewaa Cristo bëewia õrau i dau aphu thóoju" a jaautarrjö, ich Êwandamauta udaraa pãrag i thóopi sim khabajieb ajim anum. ¹⁹⁻²⁰ Pãachdéi i däi magtarr jûrr pãach khaibag thumaa äsie ewag khíirjunaa Êwandamag chugpaapi jëeubat ajim aajem, mag khaibag chugpamkhíir. Pãach thum israelnaanau magta jëeukhiin, mag Jesús warrgarwe Êwandamau jr auwi püiju aajerr deeu püibarm gaaimua Êwandamauta pãar kha oneg chukhu narrja kha onee apijugui ajim aajem. ²¹ Mag irua püijup mamu, mugwaiweran Jesús ich jãg ügthar sleju aai simgui ajim anum, warrgarwe Êwandamau ich i jaaumienag jaaujerrjö mag durr thum deeu ūmaai durr wüjüug paapäain bëe nam ora. ²² Ich ag Jesús igwia Moiseeu jä warrgarwe maach jöoinag,

"Maach Pör Êwandamau maach khodnaan eempai õor äb ich i jaaumkhíir püijugui" ajim anum, "ich jãg murugja pãach ee ich iek jaaupitarrijö jaaumkhíir.

Mag ichdéu püibarmua pãachig nem jaauwai i ipierraab abat" ajim aajem.

²³ "Mag ichdéucha jr auwia püibarmua nem jaau simta ükhaba abarm khuan chan, oob amau amach ügthar ôbérju amiet" a jaaujim aajem Moiseeu maach jöoinag. (Dt. 18:15-19)

²⁴ Mag iekhakhagmamua ich Pedrooupai, 'Ich jãg Moiseeu ichjö Êwandamau äb ich i jaaujem püiju jaaujerrjö, tagam khuan agjö i i jaaujerr khuan thum Samuel khararr aigmua ewagam khunauja ich mag jaaujeejimgui ajim anum. ²⁵ Magnaa, Pãach khabahab ajim anum, warrgar mag Êwandam i jaaujerr khuan ag chaain ewagam khuan. Pãar dëennaan däi Êwandamau iek deewai ya pãarta irua khíirju wai slebajieb ajim anum. Magtarr aawai ichdéu jöoi Abranag, "Mug atag paawai pu chaain ewagam khunau chaai äb oobarmuata thumaam khuan däi nem ajapha waujugui" a iekhatarr aawai ²⁶ Êwandamau chadcha ich Iewaa jr auwi pãar eeta nacha püijimgui ajim anum, pãach pekau põm sisidum isegwia pãach thäar ee i athaawai pãach üu amkhíir.

4

Pedro Juan däi chi thethemnaan na

¹ Pedroou Juan däimua agtha õor põm mag wëjömag ijëjëbkham ee, am aig phadnaan bëejierram aajem, Aai i jëeujem di thuajem khuan põr däi saduceonaanpa. Mag saduceonaanau jaauwai, maach mee-wai maach akhaar iiuba aajem aajem. ² Mag bëewi makhuunau am däi meeukhabaichéjierram aajem, Pedroou Juan däimua jãg Jesús iiu phiidettarrijöt maachin thum iiu phiidetkhaju a jaau nam ûrchëwia. ³ Mag warag am pürkha auwia cárcel deg phë arrjierram aajem. Mamu ya kheearaa pam eeta mag pürkha deethurtarr aawai ich mam ãspagkhajierram aajem. ⁴ Mamu mag amach pürkha arrju nawe jaau durrarrdam õor põm mag thunarr khunau ûrtarr aawai ìchab chi ükha narr khuan khapanag emkhooin appai cinco miljo naajim aajem, uuin däi chaainja beerba.

⁵ Maimua ag noram ãspaaū chadcha Jerusalén phöbör ee ãba podpa-jierram aajem: Judionaan pörkha nám khüün, Êwandamag jëeujem degam khüün jöoin, maimua Êwandam i jawaag chi machnaanpa, thum ãba. ⁶ Mag tag naajim aajem: phadnaan thumaam khüün pör Anás anum, Caifás, Juan, Alejandro, maimua ïchab mag phadnaan pörkha nám khüün khodnaanjä agjö. ⁷ Maimua Pedro Juan dïi cárcel deg narr phë awaan mamkhíir awi ðor püijierram aajem. Mag püiwi phë au pierrwai amach järrcha dñenñutkhapinää, —¿Khaíu jág pâar jua theeg apijí a jëeujierram aajem amag, jág woun bë ãkhäraa sîerr monaaupääig?

⁸ Magbaawai Pedroou Êwandam Akhaar ich gaai phës wai sîerr aawai amag magjim anum:

—Keena, pâar ar mug phöbör ee chi pörkha nám khüün maimua ïchab mug Israel durr Êwandamag jëeujem degam jöoin, mu iek ūrbat, mua pârag magkhimgui ajim anum. ⁹ Ar woun âb mug bë ãkhäraa khitarr monaauntarrta pâraru marag jëeu naabma, jágata marau i monaaupüijí a khap aag. ¹⁰ Mug Israel durr ee thumaam khüünau khakhapdö amkhíir, mua pârag jaaupükhimgui ajim anum. Jään mugta ajimgui ajim anum. Chadcha Jesús Nazaretpierr jua theegauta mug woun cha pâraru monakha oo námnan monaaau sîsim. Ich ag Jesús khabajieb ajim anum, ar pâraru pakuls gaai meerphë thôtotarr. Mamu Êwandamau deeu i phiriu aujimgui ajim anum. ¹¹ Magtarr Jesús igwi khabahab, ar Êwandam iek phâ sim gaai “Di ëu narr khüünau isegtarr dibigta jûrr chi di ãd järramkha sîsim” a jaau sim. ¹² Magtarr aawai deeum woun mug jëb gaai maach peerduju ayaam chan tag chukhumgui ajim anum. Mag Êwandamau maach peerdu aumkhíir deeum khünnagjä jaauba arr aawai ãba ich Jesuupai khabam chan pöd ðor amach pekau eemua peerdubamgui ajim aajem Pedroou.

¹³ Amachdëu mag Pedro Juan dïi bûrjä nem ökag chukhu mag iekha nám ûrwia jügderraajaa naajim aajem, mag estudio pömjä khaba sîsidumta mag iekha nám ûrwia. Mamu amach wir aigpai, “Jâkhüün jág námnan, jään Jesús dïi wënurraajerr aawaita jág iekha námgui” aajeejim anum. ¹⁴ Mag nám dïi amachdëu oowai chi woun monaaau sîsierrijä ïchab am bigaau oo dñenarr aawai pöd jään sëukhaawaita mag nám ajujä khaba aajeejim anaabá. ¹⁵ Mag oobaawai amach Asamblea eemua chi Pedro Juan dïi jöpcha dawag jürkhüüpüiwia amach appai iyüü námua, ¹⁶ —Keena, ñmukhüün wounaan dïi maadëu jág ajuuta jág námua? aajeejim anum. Mug ðor monaaau nám ooba aajem chadcha. Amau jägtarr Jerusalén phöbör ee thumaam khüünau khakhapdö thünüm, pöd maadëu “Jään sëukhaawaita jág thünüm” aju khaba námgui ajim anum. ¹⁷ Mamu cha amachdëu jág Jesús igwia jaau nám tag jaaupimaaugau, maadëu am ajap dakhüunaa tag magum iek jaaupiba jaaujugui ajierram aajem, mag jaau wënurrumua warag ðor ee mag iek aaidupimaaugau.

¹⁸ Maimua mag khíirju awilia, deeu amach aig thürkha auna, chadcha amag tag bûrjä Jesús igwia nem jaaupiba jaaujierram aajem. ¹⁹ Mamu amachig magbaawai Pedroou Juan däimua jûrr amag, —Pâraru khíirjuawai, ¿jág ajiapcha sî ajierram anum, Êwandam dau na? ¿Êwandamau nem jaau sim ipierraa aju khäyau pâraru nem jaau námta marau ürcha ipierraa aju aai nawi? ajierram anum. ²⁰ Marau maach daúa oonaa maach jügucha ûrtarr chan pöd sii ich jág jaauba sîuju aai khaba námgui ajierram aajem Pedroou Juan däimua.

21 Magbaawai chi thethem khuunau s*ii* am ajap dakhaanaa chig aba phapüjierram aajem, ðor p*ö*m thuunuaj*ä* warag am k*ö*it iekhamj*ö* Êwandamta th*ö* iekha nurrj*ee* thuunarr aawai. Mag b*ü* ãkhaaraa khitarr monaautarr paar, thumaam khuunau Êwandamag, “Êwandam, püj*ö*m chan mug j*ë*b gaai chukhumgui” anaajim aajem irig. 22 Mag chi b*ü* ãkhaaraa khitarr Êwandam juua theegau monaauwai cuarenta a*ñ*os atcha s*í*eijim aajem.

*Chi ùkha durrarr khuunau Êwandamag juapá j*ë*eutarr*

23 Mag amach chig aba öbeerbap*ä*iwai amach khapeen n*üm* aar w*ë*twia jaauwimajierram aajem, thum phadnaan chi p*ör*kha n*üm* khuunau j*ü*dionaan Asamblea ee agj*ö* chi p*ör*kha n*üm* khuun d*ä*imua amach dakhaa iekhatarr. 24 Chi di garm khuunau mag ûrphöbaadeewai ih*ä*ba Êwandamag j*ë*eu n*üm*ua magjierram aajem:

—Êwandam, püta maar P*ör*ög*ü* ajierram an*üm*. Püchd*ë*uta mug j*ë*b wauwi, mug phüas*ä* waunaa ag ee nem s*ü*sid*ü*m*ä* ompaajim, edj*ä*pa.

25 Warrgar maach dau nawe püch Akharau püch chog David khararrag iekhapibaawai, irua p*ü* d*ü*i kh*ü*ircha iekha simj*ö* purug,

“*¿Khan j*ä*gwi j*ä*g durrpierr ðor meeukhaph*ö*o thuun*ä*, maimua par j*ä*g maad*ë*u nem igmaphamta wauju kh*ü*irju s*ü*sid*ü*?*” ajim an*üm*.

26 “Mug durr gaai chi p*ör*kha n*üm* khuun thum ãba iek deewi j*ü*rr p*ü* d*ü*i w*ë*rb*ü*agj*ö*ta kh*ü*ir khaugphöbaad*ë*ph*ü*mgui” ajim an*üm*, “s*ii* warag maar P*ör* chi Mes*äs* püchd*ë*ucha j*ü*r autarr ichaau am kh*ö*chgau.” (*Sal. 2:1-2*)

27 ’Êwandam, magtarr aawai chadcha David khararrau jaautarrj*ö* ich mug phob*ö*r eeta ãba biird*ë*jim: Erodes, Poncio Pilato, ich mug Israelpien d*ü*i deeum durram khuun*pa*; mag ãba biird*ü*naa maach P*ör* Jes*üs* b*ü*hrj*ä* pekau chukhu khit*ü*m püchd*ë*u j*ü*r autarr khaibag wawaag. 28 Magta chadcha warrgarwe püchd*ë*u jaauwai mag i dau aph*ü* aju a jaautarrj*ö*, thum ag ee òb*ë*rim*ü* ajierram an*üm* Êwandamag j*ë*eumamua. 29 Mag irig j*ë*eumamua, Pua khaph*ü* chir*ü*mgui ajierram an*üm*, maar mug püch i jaaumkh*ü*ir püchd*ë*ucha chogtarr khuun dakhaa wai n*üm*. Maar p*ü* chognaana*ñ*au. Pua warag maar khup*ü* apib*ä*, ògkhaba püch iek jaau w*ë*n*ü*rraag a j*ë*eumajierram aajem. 30 Mor masim khuun*ä* monaau*ñ*aa püch Chaai pekau chukhu khit*ü*m Jes*üs* ag juua theegau nem maad*ë*u ooba aajempa marag waupib*ä*, mag*ü*m gaaimua òrag püch juua theeg oomkh*ü*ir a j*ë*eumajierram aajem.

31 Maimua ya amau mag Êwandamag j*ë*eu òbaad*ë*m ee, ich Êwandamaupai am narr di s*ii* s*ös*õi athajim an*üm*. Mag di s*ös*õi atham d*ü*i Êwandam Akhaar am gaai ph*ë*s aicheewai magtarr aigmua atagta warag b*ü*hrj*ä* ògkhaba, ich mag Êwandam iek jaau n*ü*isijim aajem.

*Nem thuunm chan ãbpaim d*ën* khabajim*

32 Mag khapan Êwandam iek ùkha thuunarr khuunan kh*ü*irjug ãbanaa ñchab ò ãbata naajeejim aajem. Ñbmuaj*ä* ich nem wai sim, “Mach atheepaiuj*ä*” aba, ante magju kh*ä*yau, “Nem thum thuunm*en* maach thumaam khuun d*ën*ëugui” aajeejim anaab*ä*. 33 Mag n*üm* ee, am iek warag amach chi Jesuucha ich iek jaaumkh*ü*ir doce j*ü*r autarr khuun*ä* maach P*ör* Jes*üs* i*ñ*u phiid*ë*tarr iekta warag iek kh*ë*gkha jaauphöbaad*ë*jim aajem. Maimua ich mag jaau w*ë*n*ü*rr*ü*m jaarj*ä* Êwandamau thumaam khuunag am d*ü*i

ajapha apiejeejim anaabá. ³⁴ Am iek mag thum jēb wai narr khūnaujā amach jēb pērpüinaa, di numí wa numí atcha khāijā paraa arr khūnaujā warag amach di pērpüinaa, chi phatkhon Jesuu jür autarr khūn aig jigamkhīr aibeejerr aawai, am ee atcha dau aphū ichdēu nem ig simjā chukhum woun chan chukhu ajim aajem. ³⁵ Mag aipierrwai chadcha amau agdaujōo chi chukhu durrum khūnag jiggäejim aajem.

³⁶ Cha jaau nūmjö, woun āb sīejim aajem, Levinaan eem José a thür sīerr, Chipre phūram gaai thaabatarr. Mag woun ibūr wauwia Bernabé a thür wai naajim aajem ich Jesuucha doce jür autarr khūnau. Bernabé aawai maach meúan “Ökhīrjug meeupiejem” a simhū. ³⁷ Mag wounaujā ich jēb wai sīerr pērpüiwia, chi phatkhon aibēewi, Ņwandam i jaicumkhīr doce jür autarr khūnag deechējim aajem, agjō jiggūimkhīr.

5

Ananiaau Safira dūimua sēukhatarr

¹ Mamū īchab woun āb sīejim aajem, Ananías a thür sīerr. Mag wounaujā ich ӯui Safira anūm dūimua amach jēb wai narr pērpüiwia, ² amach khaugbaju awi, chi phatkhon eem ăaur amach athee auwia, agjō ăaurpai chi emkhoorirau deen majim aajem, ich Jesuu jür autarr khūn aar. Mamū mag ich jayau phatkhon thum deen maba arrjā chi ӯuirau khaphū sīejim anaabá. ³ Mag amach aar deebaimaawai Pedroou chi Ananiaag magim anūm:

—Ananías, ȇjāwi jēb pērtarr param phatkhon pua thum deechēba, ag eem pāach athee autarrta, “Thum deechējim” a chirū? ajim anūm. Puch jāg sēukha simua Ņwandam Akhaar pata pua khūgur auju ēkha sīebahab ajim anūm. ⁴ ȇPua oowai chi jēb puch dēn khabajī? Mag chi jēb puch dēn arr aawai, ȇchi phatkhonjā puch dēn khabajieb? Mag simta, ȇkhan jāgwi jāg sēukhaju khīrjubaadējīma? ajim anūm. Jāg sim aiguin Ņwandampata pua khūgur auju ēkha sīebahab ajim aajem Ananiaag.

⁵ Pedroou mag iekhabaawai warre chi meemta Ananías jēkhūt di bājā aimajim aajem. Mag sēukhatarr gaaimua Ananías meetarr ūrwia thum chi ūrmam khūn thāar paraa nūisijim aajem. ⁶ Mag oobaawai ūwannaan aig narr khūnau put ee pūrēunaa warre aukhēraan arrjierram aajem.

⁷ Maimua magtarr khur ora thārjupjō nūm ee, chi ӯuirau ich jaai magbarmjā khaugba, Pedro sim di aar majim aajem. ⁸ Mag mawia barbaimaawai Pedroou chi jayau ichig phatkhon deeimatarr oopināa chi Safiraag, —Safira, ȇchadchata pāar jēb ich mūgūm gaaipaita pērjierrā? a jēejim anūm.

Magbaawai Safiraau, —Chadcha jāgpaim gaaita pērbajieb ajim anūm.

⁹ Magbaa Pedroou deeu irig, —Safira, ȇkhantheeta pua jāg puch jaai iek ūkhawia dūi i pierr pāach numiim khūnau maach Pör Ņwandam Akhaar khūgurju ēkha phōbaadējīma? ajim anūm. Magnaa ichdēupai, Pūdē ūrbā ajim anūm. Pū jaai aukhēraan wēttarr khūn deeu barchēwi puertdi aig bū eseserkham. Cha mū iekha chirūm iekhau nau pūjā ich jākhūnaupai pū aukhēraan arrjugui ajim anūm.

¹⁰ Maimua irua magbarm būrre chadcha Safirata di bājā a i būkhārr jēer sēimajim anūm, warre chi meemta. Magbarm ee chi ūwannaan ujā aar narr khūn dubchēwia chadcha ya maach chi meemta werba thūnām oobaicheewai, īchab arrwia ich jaai aukhērtarr bigaau dūi āba

aukhērjierram aajem. ¹¹ Magtarr ūrwia thum Ėwandam iek ükha narr khūn jāphierwia bigaaum khūunpa thāar paraa naisijim aajem.

Nem maadēu ooba aajem pōm waaujerr

¹² Ich Jesuucha ich i jaaumkhīir jür autarr khūn gaaimua Ėwandamau ag na õrau nem ooba aajem pōm waumaajeejim aajem, õor dakhīir. Maagwai chará waragta chi ükha narr khūnan Aai i jēejem di bigaau dijājö wëjöm “Pórtico de Salomón” a thür sim ee biirdudu aajeejim aajem. ¹³ Mamü chi ükha nám khūn amach ap mag poposkhamjä, jūrr chi ükhaba narr khūnaun warag am kha jöiju ögkha naajeejim anaabá, eeu dëgölp amachdēujä Ananiaau Safira däimua arrjö abaawai ich agjö khēchju khīirjuwia. Mag am kha jöiju ökhö naajieb mamü, khajapha am ig iyüü aajeejim aajem. ¹⁴ Mag ãaur khūnau ögkha nám ãba, warm khūnau jūrr pogkha maach Pör iek ükhakhag wëtumua warag khapaana aphöbaadéjim aajem, uuinpa. ¹⁵ Amach daúa mag oo nám düi ich Jesuucha ich i jaaumkhīir jür autarr khūnau õor dakhīir ag na maadēu nem ooba aajempa mag dau daau wau nám oowai, waragta aaunaan khapan pa bñerkham gaai dawag phë aumaajeejim aajem, Pedro dichmamua i akharaupai khäijä chi aaunaan ür khīsu dichdimaaawai magbarmuapai monaumamkhīir. ¹⁶ Mamagkham ūrwia īchab Jerusalén dakha phöbördam nññnidüm eem khūnaupa warag Jerusalén phöbör ee am nám aig amach aaunaan aubëemaajeejim aajem. Mag amach aig aaunaan bën khaibgamua sñi thöthörrsö sñsidampa aubëemarr khūnan thum monaupäi maajeejim aajem chi Ėwandam i jaaumkhīir ich Jesuucha jür autarr khūnau.

Õrau Pedro ēudee ēkhanaa īchab Juan ēudeejä ēkhaajerr

¹⁷ Ėwandam i jaaumkhīir jür autarr khūnau mag amach dakhīir õor monaupäpüikhama oowia, phadnaan thumaam khūn pöröu saduceon-an däimua amachdēu pöd agjö aba aawai, iekkhör wauwia, ¹⁸ ich Jesuucha jür autarr khūn pürkhanaa, cárcel deg phäarkha sñuierram aajem. ¹⁹ Mamü ya edaar pabaadeewai Ėwandam chog ügharmua bëewia, chi cárcel degam puertdi weekhanaa, Pedro Juan däi dawag öbërpinaa amag, ²⁰—Jäigmua Aai i jēejem deg wëtwi thumaam khūnag Ėwandamau maach ügharcha öbeerpiejem iekta jaaubaimat ajim anum.

²¹ Amachig Ėwandam chogau mag jaautarr aawai chadcha ag noram oo ãspapinaa, Aai i jēejem deg wëtwia, Ėwandam iek jaauphöbaadéjim aajem. Am mag Aai i jēejem deg nám ee, jūrr thoomgar phadnaan pöröu ich aig narr khūn däi ãba biirduna Cárcel di aar guardianaan püijierram aajem, amachdēu Pedro Juan däi phäarkhapitarr amach aig phë aubëemkhīir. Mag am biirdudu thññüm ee naajim aajem Israel durram khūn am Asamblea eem chi pörnaan, amach thum. ²² Mamü mag wëtwi chi guardianaanau ooimaawai, Pedro Juan däi Cárcel deg chukkhu thñnaajim anaabá. Magbaawai deeu amach püitarr khūn aig bëewia, ²³—Chadcha Cárcel di wajapha phäar dññum marau ooimajim, maimua chi soldaaunjä daaugajär puertdi aig oo dññnid thñnaajim. Mamü weeunaa oowai, ag ee õor âbjä marau oobajimgui a jaauchéjierram aajem.

²⁴ Mag jaaubaichëm chi phadnaan pöröu ūrwia, Aai i jēejem degam guardianaan pöröujä phadnaan pörkha nám khūn däimua

ürphöbaadeewai, amach wir aigpai, —Keena, mag ooimaba abarm anum chad khai, ñjāga aagauma? ajierram anum.

²⁵ Mamu amach wir aigpai mamagkham ee, woun āb bëewia, —Keena, pārau wounaan cárcel deg phāarpitarr khueunjā bëewi chaggajär Aai i jēeujem deg õrag jaau nūmwai aichéjim anum.

²⁶ Magbaawai mag Aai i jēeujem degam guardianaan pöröu agjö guardianaan ich khāai juu eegpaím khueun dui mawia, òor pōm am iek ür narr khueunag amach mokou barm ugu, bueurjā am chig aba phē aubëejim aajem. ²⁷ Mag phē aubëewi chi thethem khueun āba biirdü thunum aig wai dubbaicheewai chi phadnaan pöröu amag jéeumamua, ²⁸ —Pārag khabajī ajim anum, marau jäg Jesús igwia tag bueurjā nem jaaupiba jaautarr? Magtarrta ya Jerusalén phöbör ee pāachdēu ükha nūm iekta thum aaidü wai nūmgui ajim anum, jäg marau jaautarrjā ūrba jaau wēnūrrum gaimua. Pāachdēu mag jaau wēnūrranaata jägan jäg woun thōotarrjā pārau maar gaaita thüpäim ig naabma ajim anum, Jesús igwia.

²⁹ Magbaawai Pedroou agjö ich khapeen Ņwandam i jaaumkhīr jür autarr khueun kōitpa iekhamamua magjim aajem:

—Sii òor ipierra aju khāyau, Ņwandamau nem jaau simta marau agpierr wauju aai nūmgui ajim anum. ³⁰ Warrgarwe maach jöoinau ükhaajerr ag Ņwandamauta Jesús phiriu aujim. Ich ag Jesús khabajieb ajim anum, ar pāachdēu pakuls gaai meerphē thōopüitarr. ³¹ Pārau i mag thōopüijieb mamu, Ņwandamau jürr ichta thumaam khueun khāyaujā ürueucha apiwia, īchab chi Pörkhanaa òor peerduajem khapijimgui ajim anum, magbaawai i gaaimua Israel durram khueunau amach khaibag äsie ewag khīrjuwia Ņwandamag chugpaapi jéeubaawai irig warre mag khaibag chugpaapüimkhīr. ³² Mag pārau i meerphē thōotarr maach daúa ootarr aawaita marau chadcha thum khaphü jaau nūmgui ajim anum. Mag nūm dui Ņwandamau ich Akhaarta ar ich ipierraam khueunag deejeeawai, marau jaau nūmūn, ich ag Ņwandam Akharau maachig jajaaukhamta jaau nūmgui ajim anum.

³³ Mamu chi phadnaan pöröu aig narr khueun däimua mag ūrbaawai meeukha phöbaadëwi warag am khēchpäimjā khōsi aphöbaadëjim aajem.

³⁴ Mag chi thierrnaan apha biirdü thunum ee woun āb Gamaliel a thür sim s̄ejim aajem, Ņwandamau Moiseeg ich iek phāpitarr iek ajapcha ürkhaajem khueun eem. Mag woun īchab Ņwandam iek jawaag chi mach ajim aajem. Maagwai phöbörpien thumaam khueunaujā īchab i ökhö aajeejim aajem. Mag wounau chi Jesuu ich i jaaumkhīr jür autarr khueun khūchpai dawag phē arrpi jaaujim anum, magumich amach ap iyüü aag.

³⁵ Maimua mag daau paaukhabaadee ich khapeen ichjö chi thethem khueunag, —Keena ajim anum, pārau jākhueun wounaan dui nem khaigba aju īkha nūm khai, ajapha khīrjunaata nem waubat ajim anum. ³⁶ Pārau khaphü nūm, ar na woun Teudas anarr agjö jäg nūrrarr. Ich iiupain, woun thethem a jaau nūrrajimgui ajim anum, ich igwia. Magbaawai òor pōm cuatrocientojö i dui khapeerkhajierram. Mamu wērbu nūm ee warm khueunau juau thōobapäaiwai mag i dui wēnūrrarr khueun thum sii aaidüwia tagjā abajierramgui ajim anum. ³⁷ Magtarr khur òor khapanag khap aag òor thür phäkha nūm jaarjā, Judas chi Galileap ierr agjö aadëwi phöbörpien pōm ichig paa aujimgui ajim anum. Mamu mag nūrrawia agjö thōobpäaiwai thum i dui wēnūrraajerr khueun sii aaidüjierramgui ajim

anum chi Gamalielau. ³⁸ Magnaa amag, Mchdëu mag ootarr aawai, idëu jäg Jesús iek jaau wénurrum khun khajapha sibat a chiramgui ajim anum. Cha amau nem waunaa jaau wénurrumjä sii amach khirjug eemuapai khai, magan ich jägpai wénurrawia deeu ûrnaa aadëjugui ajim anum. ³⁹ Maimua ich Ëwandamauta amag chadcha ich iek mag jaaupi sim khai, pârau am khêchpüiwiajä, oob magam iek tag bürjä ûrba ich mag sisiju amiet ajim anum. Ajapha khirjunaata nem waubat, eeu pâach Ëwandam däi iekkhör jür num khâijä pârau khaugba naadukham ajim anaabá jûrr amag chi Gamalielau.

⁴⁰ Magbaawai chadcha Gamalielau jaau sîerrjö ajierram aajem. Maimua chadcha Pedro Juan däi daaugajär narr deeu ierrag thürkha auwia, wukhanaa, tag amag bürjä Jesús igwia nem jaaupiba jaajierram aajem. Mag wukhanaan chadau am wëtamkhîr phapüijierram aajem. ⁴¹ Mag Jesús iek jaau wénurrum gaaimuata mag amach wu thanubarmjä, ökhirjugjä chukhu, warag aigmua onee èréubaadëjim aajem, mag Jesús gaaimuata amach apham amkhîrta Ëwandamau amach jür athamjä khapham narr aawai. ⁴² Maimua mag èréuwia ed èepierr õrag jaau wénurrumua, “Jesuuta chadcha ich Ëwandamaucha jür auwia maach peerdu aumkhîr püitarraugui” aajeejim aajem. Ich mag iek Aai i jeeuem degjä jaaunaa sii dipierrjä ich mag jaau wénurraajeejim aajem.

6

Amach juag oomkhîr emkhooin apha siete jür autarr

¹ Mag jaar ïchab chi ükha durrum khunjä warag khapan paaukhamatarr aawai griegonaanau ebreonaan éugar iekkhör wauphöbaadëjim aajem, ed èepierr khoopaa uinag nem jig num aig griegonaanau oowai am meeun uinag ebreonaa uinag dee numjö deeba narr gaaimuata. ² Magbaawai mag doce ich Jesuucha jür autarr khunau Ëwandam iek ükha durrum khun thum thürkhanaa amag magjierram aajem:

—Keena ajierram anum, õrag thach jigam khôchgaupai chan pôd marau mag maachdëu Ëwandam iek jaau wénurrum tag jaauba sii werba sîuju khaba numgui ajierram anum. ³ Maimua amachdëupai, Khodamnaan, ar muig pâach ee õor agpierraanaa chikhamnau am éugar bürjä khaigba jaau num ûrba aajem khun emkhooin apha siete jür athat ajierram anum, ar pâachdëu oowai amach gaai Ëwandam Akhaar phes paraanaa ïchab khirjugdamjä khapham khun. Magbaawai makhuunag jûrr marau mag phidag jaau phajugui ajierram aajem, ⁴ mag amag jaau phabajewai marau jûrr ich jäg Ëwandamag jeeu durrumua äba i iek jaau num gaaipai nuisieg.

⁵ Amau mag iekhabarm ïchab warm khun khapan aig thunarr khunaujä thumaam khunau jügaagaa ûrjierram aajem. Magbaawai woun äb Esteban a thür sîerr jür aujierram aajem. Mag wounau Ëwandam Akhaar ich gaai phesnaa nem waauwajä äba Ëwandam gaaipai khirjunaata waaujeejim aajem. Mag tag i däi äba jür autarr khun thür mukhun ajim aajem: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas maimua Nicolás. Chamug Nicolás anum deuem durram phöbör Antioquia anum ee thaabatarra Jesú iek ükhaju nawe judionaan igar theorbawi sjejjim aajem. ⁶ Makhuun siete jür auwia, Jesuu ich i jaaumkhîr

jur autarr khuun aar phe arrwi, “Cha num parau ðor jur aupitarr” ajierram aajem amag. Magbaawai chi Jesuu jur autarr khuunau am ður juu ausunaa, am dui ðuba Êwandamag jeewia, warre amach phidkhaju phidag jaaujierram aajem.

⁷ Magtarr aigmua warag Êwandam iek aaidumam dui ìchab chi ükha durrum khuunja Jerusalén phobor ee waragta khapaana paaukhamajim aajem. Mag amau jaau durrum ûrwia judionaan eem phadnaanja khanpan ìchab Êwandam iek gar theerbagkha majierram aajem.

Esteban pur autarr

⁸ Mag woun Esteban anumuu nem waauwai ich Êwandamauta nem thum üuu öbeeripi aajeejim aajem. Mag simua Êwandam juu theeg ich gaai wai síerr aawai ich Êwandamauja irig ðor ee ag na büürja nem ooba aajempa waupimaajeejim aajem ìchab. ⁹ Irua mag nem wau nurrum oowia, judionaan Êwandam iek jaaujem di “Chi peerdum khuun den” a thüürjerr eem khuun bëewi, chi Esteban dui bëbë khabaichëjierram aajem. Magphöbaadëm ee warag am aig bëe thünisijim aajem: Cirenepien, Alejandríapien, maimua ichab Ciliaciapien dui Asia durram khuunpa. Mag bëewia dui warm khuun igar am ipierr iekha phöbaadëjim aajem. ¹⁰ Mamu Esteban iekhamam ich Êwandam Akharauta iekhapi síerr aawai mag khanpan thünaajieb mamu, pöd i dui barba aajeejim aajem, khüirjug khaphu iekhaag. ¹¹ Mag amachdëi dui pödba abaawai ðrag phagierram aajem, makhuunau sëukha i ëugar jaaumamua chadamjo, “Jäg wounaun chadcha maach jöoi Moisés igwia iek khaigba iekhanaa Êwandam igwiaja agjo khaigba iekha sim marau ûrjimgu” a jaaumkhüir. ¹² Magtarr aawai chadcha makhuunauja am ipierr mag sëukha nem ïgkhabarm gaaimua waa ðor phogueupüi. Magbaawai judionaan Asamblea eem jöoinau Moisés iek phäpuatarr jawaag chi machnaan düimua Esteban pürpöbaadëwi amach pörnaan aar athaadëjierram aajem. ¹³ Magnaa ìchab mam pawiaja waa sëukha i khüir amach daúa mag nurrum ootarrjo jaaumkhüir ðor jur auwi wawikha síujierram aajem. Mag ya am den wawikha wai narr aawai waa makhuunau chadcha chi thethem khuun aar wëtui amachig jaautarrjo, —Chamug wounau mug Aai i jeeujem di igwia khaigbata iekhanaa Moiseeu Êwandam iek phäpuatarr igwiaja puaba ich mag iekha nurruajemgui aimajierram aajem. ¹⁴ I iek mag Jesus Nazaretpierrauta mug Aai i jeeujem di magreupüiwia maach jöoini warrgarwe Moiseeu phäpuatarrju mag warre deeuug paapüiju aajem ajierram anum.

¹⁵ Am iek mag am ijëjbham ee chi thethemnaanau thum aig narr khuun düimua Esteban khüir oowai sí Êwandam chog ügtharmua bëetarr khüir ajaugjota ajappa khitajim anaabá.

7

Estebanau ich khaigpër iekha khitum ee thöopüitarr

¹ Mag chi sëukha narr khuunau mag jaubaawai chi phadnaan pöröu chi Estebanag, —Pu igwia cha amau jaau num iek thum chadcharam iekhu? a jeeujim aajem.

² Magbaawai Estebanau thum aig narr khuunag ûrmkhüir iekhamamua, —Khodamnaan, päar chadcha mua much dënnaanjo khösi chitum, mu iek ûrbat ajim anum. Maimua iekhabaadëwi, Maach jöoin Abrán

khararr Mesopotamia s̄ewi deeum durr Arán anumag joobaan maju nawe maach Ėwandum cha ügthaa phuu n̄amua dau daau irig ich oopijim aajem. ³ Mag ich oopiwiá irig, “Pach durr iseg puawi pach khodnaanagjā ooba petá” ajim aajem, “deeum durr m̄uchdēu pachig jaaubarm aar. Mam mua p̄u joobamkhīr deeum durr j̄ur deejugui” ajim aajem, Ėwandamau Abranag. ⁴ Magbaawai chadcha j̄öoi Abrán Caldea durrmua mawia j̄urr deeum durr Arán anam ee s̄ieimajim aajem. Maig simta i aai meeabaadeewai mau cha maach n̄am durr Ėwandamau irig b̄eepijimgui ajim anam. ⁵ Magtarr aigmua anaabá, ñ ewag pawiajā agtha ich mug durr gaai wēn̄urrum. Ėwandamau ich j̄öoi Abranagcha chan, “B̄echkhunpajjā m̄ag j̄eb m̄agpierr p̄u dēn̄eu” abajim; “mam̄u ichiita deeb khaba deejugui” ajim aajem. Mag irig deebarm durr i meeabaawai j̄urr i chaainauta j̄äju ajim anam. Mam̄u maagwai j̄öoi agtha chaai äbjā chukhu ajim anaabá, mag j̄eb j̄äag. ⁶ Magtarr khur deeu Ėwandamau ich garmua Abranag iek dee simua, “Abrán” ajim anam. “P̄u chaain ewagam kh̄unau chaain oomam kh̄un mug atag paawai chikhamnau amach durr phē arrwi s̄ii cuatrocientos años chikhamnaan chogkha wēn̄urrajugui” ajim anam Estebanau, Ėwandamau Abranag iekhatarr igwia. “Mag n̄uisimun, warm kh̄unau am d̄ui amachdēu ampierr dau aphu am wai wēn̄urrajugui” ajim anam, Ėwandamau. ⁷ “Mam̄u amau mag p̄u chaain s̄ii amach chogkha wai n̄am j̄urr, m̄uchdēucha mua am d̄ui ag iek èudu aujugui” ajim aajem ich Ėwandamaucha, “m̄uchdēu khap am d̄ui aag. Magbarm aigmua warm kh̄un sua eemua am peerdu athaawain chadau deeu mammua b̄eewi mug durr gaai amau m̄erug j̄eeu wēn̄urrajugui” a jaaumajim aajem Estebanau, Ėwandamau Abranag iekhatarr jaaawi.

⁸ Magta warrgarwe Ėwandamau Abrán d̄ui iek deetarr jaaumajim aajem Estebanau. Mag jaaumamua ichdēupai magjim aajem:

’Mag ich iek deetarr thumaam kh̄unag khap amkhīrta ïchab emkhöi chaain atham aigmua seman äb aadeewaijā mehëudam ph̄urbichpi jaaujibma. Mag ph̄urbich n̄umta Ėwandum d̄ui iek deetarr ag dauchach ajimgui ajim aajem. Mag iekhatarr aawai Abranau ich iewaa Isá autarr aigmua ocho días aadeewai chadcha ich Ėwandamau jaautarrjö i mehëudam ph̄urbichpüjjim anaabá. Maagwai jöoipawi Isaaujā ich chaai Jacob paarpawai, ich agjö awi Jacouujā ich chaain doce ootarr kh̄un d̄en thum ich mag ph̄urbichpüimajim aajem. Mag Jacou chaain doce ootarr kh̄un gaaimuata Ėwandamau mug maach israelnaan th̄unum thum ompaa aujim, a jaaumajim aajem Estebanau, Ėwandamau Abrán d̄ui iek deetarr igwia.

⁹ Mag jajawagmamua, ’Mag Jacob chaainaupaita amach eeumdam José a thür s̄ierr amach ayau amach khāai ürcha j̄asene wai sim oobaa iekkhōr wauwi Egípto durram wounag p̄erpüijierramgui ajim aajem, amach aai meer. ¹⁰ Mag i p̄erpüijierrab mam̄u, Ėwandamau üu i eeg oojim anaabá, mag phithurg au simjā thum äwatamkhīr. Mag n̄am d̄ui ïchab ich Ėwandamau warag irig kh̄uirjug deewi, rey Faraonaujā irua nem wau sim ich dawagaa oobaadee, warag Egípto durram gobernador khapiwia irigta ich nem thum jaaumajim aajem ich d̄enjö amkhīr, a jaaumajim aajem Estebanau.

¹¹ Mag jaaumamua īchab, 'Mag ich Joseeta gobernador khabaadēm ee, Egipto durr jādau theega th̄unaawai Canaan durrjā ich agjō th̄unaajimgui ajim anām. Mag jaar wajappha ðor dau aug ajim aajem, jādaūa. Magbaadee maach jōoin Canaanpienau pōd khöjudam aujujā khaugba aadējim anaabá, chukhu aadee. ¹² Mag nām ee jōoi Jacouū ūurwai, Egipto durr trigo pēr nām a ūrbaa, aar ich chaain pāijim aajem, khöjudam pēr aumkhīir. Ma, warrpem am khöju authurtarr ajim aajem. ¹³ Pārau khaphū n̄emgui ajim anām, mag khur deeu ērēubaadeeuta Joseeu ich khaugpijim aajem, ich naam kh̄uunag. Magbarm aigmata īchab chi faraonaujā khaphū aadējim aajem José ebreonaankha sim. ¹⁴ Mag, Joseeu ich naam kh̄uunag ich khaugpiwi ich aaijā thum ich chaainpa wai bēepijim aajem, ich aig. Mag ich aar jaaubaimaawai jōoi ich chaain thum bēeju aadēwi warag amach thum chi khapanag setenta y cinco bēejierram a jaaumajim aajem Estebanau. ¹⁵ Mag, jōoi Jacob Egipto durr ich chaai sim aar joobaan kheerbaadēwi khituu awia, ich aarpai appawia, ewag pawi chi chaainjā ãābdō ömamua doce narr kh̄ieb amach thumwe öjierram aajem. ¹⁶ Mag, jōoin mee n̄ampierr deeum durr Siquem anāmta aukhēraan arrjeejim aajem. Mag am aukhērmarr jēbdi, am tathōoi khararr Abranau Siquem durr aawai woun āb Amor aajerr chaain ju aaijim aajem Estebanau, warrgarm kh̄uun jōoin jaaumamua.

¹⁷ Mag jaaumamua ich Estebanaupai magjim aajem: 'Mag Īwandam jōoi Abrán dāi iyūu naawai ichigcha durr jüapiba i chaainagta deeju a jaautarrjö, chadcha ag khur nassi pawiata ya amag ich Īwandamau mag durr jüapiju gayaa aadēm ee, ich jōoi Jacob khararr chaain ewagam kh̄uunta khapaana th̄n̄isijim aajem, Egipto durr. ¹⁸ Mag ya am khapan aphöbaadēm ee, Egipto durr deeum woun būrjā José khaugba aajerra ta jūrr reikha sīsijim aajem. ¹⁹ Mag reiu maach jōoin ēugar khaigba kh̄irjuwia am dāi ichdēu ampierr aajeejim anām. Mag sim gaaimua maach jōoin uuinai emkhōi chaaindam oomam thum ajués chi ādnaan ju aem khecheu arrwi pabū ee deen mapi jaaujeejim anaabá.

²⁰ 'Mag emkhōi chaaindam juau khēch nām jaarta Moisejā thaabajim aajem. Mag chaai thaaba sīsim Īwandamau oowai i dawagaa khitajim anaabá. Mag chaai ed thārjuppai chi dēnnaanau amach dāi wai naawi ²¹ ya amachdēu pōd meer wai naaju khaugba aadee, dikhu chaaur warphaa sirphug ee deethurjierram aajem. Mag deebathurm ee, rey kha jerag domeraan n̄urr̄umua oobaimaawai, dau aug khaugwia, degag arrwi, ich chaaijō bāaupāijim aajem. ²² Mag, Moisés Egiptopien juua ee bāau sīewai amachjō nem thum khaphū mag gaaimua nem iek theegnaa thārphōo sierrajimgui a jaaumajim aajem īchab Estebanau.

²³ Maimua ya ich cuarenta años aadeewai, "Much jōoin durr israelnaan ookhemgui" awi, chadcha am oon bēejim anaabá, chi Moisés.

²⁴ Mag bēewi oo uraa aawai, Egiptopierrtta israeldam dāi ãaudādāt khajim anām. Moiseeu oowai mag jāau nāmua Egiptopierr garmua israeldam gaai mas waumam oobaa, ich meeun peerdu awaag awi chi Egiptopierrtta thōopāijim aajem. ²⁵ Magtarran, irua kh̄irjuawai mag ichdēu ðor thōobarm oowia chi israelnaanau iita amach peerdu aumkhīir Īwandamau pāibarm khaphū ajupii awi ajim anaabá; mamū warm kh̄uunau pōd mag kh̄irju aubajierram aajem. ²⁶ Maimua agtarr noram deeum dāu numí jūrr

amach israelnaan appai jääu nūm ooimajim aajem. Magbaa tag jääum ugu, khecheu auwi ithūu amag, “Keena, dich meeun appai ḡhantheeta pāar jāagierrā? Jäg chan ūu khaba simgui” ajim anūm. ²⁷ Magbaawai mag ich khapeer pödmarr garmua chi Moisés sīepūinaa, “ጀKhaiū pūrūg jaauwai mag pūta maar pör aawai puata maar khaigpērju aai chirūm a jaaujī?” ajim aajem. ²⁸ “ጀWa norr pachdēu Egiptopierr thōotarr aawai mājā pua agjōta thōopūim ig chirūwa?” ajim anaabá. ²⁹ Warmua ichig magbaawai Moiseeu öbəgba, deeum durr Madian anūmug dūr mawia, mam sieimajim aajem. Maig chikham durr ūai auwia ag dūi chaain numí oojimgui a jaaumajim aajem Estebanau.

³⁰ Mag jaaumamua, ’Agtarr khur nūu awia cuarenta años nūm ee, khääi āb ich Moisés durrsī Sinaí anūm dakha ñor chukag ee sīejim aajem. Mag i maig simta, Ēwandam chog ügtharmua bēewi irig ich oopijim aajem, pabüdam neneree khitam urdu thūnūmu eemua. ³¹ Mag ich dauderraab abaawaita agūgaacha manaa oog abarm ee, mag eemua maach Pör Ēwandamau ich khaugpieg irig, ³² “Moisés, mūta pū jōoin warrgarm khūn Ēwandamaugui” ajim anūm: “Abrán khararr Ēwandam, Isá khararr Ēwandam, maimua Jacob khachitarr Ēwandam.” Ēwandamau ichig magbarm ūrbaa Moisés jāphierr ajaugau kha duui thūnūmu pöd mag ñtdau uu thūnūmūgjā tag oobajim anaabá. ³³ Magbaawai maach Pör Ēwandamau deeu iekhamamua irig, “Mūan Ēwandamau. Pach zapat īer athá, pū mū khīrpheeta oo dūnaabahab” ajim anūm. ³⁴ “Mua mūch chaain chikhamnaan jua machgau Egipto durr aphūu durrum khaphūnaa am chaigpa nūm iek dakkha thūnūmjā mūchdēu ūr chiraawai pūrūg jawaanta bēejimgui” ajim anūm, “pū gaaimua mūchdēu am peerdu awaag.” Maagwai, “Petá Egiptoog” ajim anūm Ēwandamau Moiseeg.

³⁵ Magnaa ich Estebanaupai ich iek ūr narr khūnag, ’Maadēu khaphūnūmgui ajim anūm, ich ag Moisés khabajieb, ar Ēwandamau maach jōoin israelnaan pörkhapiwi Egiptopien jua eemua deeum durr am phē arramkhīr pāitarr. Magju naweran amau chadcha i isegwia irig, “ጀKhaiū pūrūg jaauwai mag pūta maar pör aawai maar khaigpērju aai chirū?” ajierram anaabá. Mamū magarr āba, ichiita Ēwandamau irigta am pörkhapijim aajem. Mag am pörkhaju jawaan bēemkhīr ajim aajem, Ēwandamau ich chog pūibaawai mag pabū urdu thūnūmu eemua irig iekhachētarr. ³⁶ Mag, chadcha Moiseeuta Egipto durrjā ñor dakhīr ag na amau ooba aajempa wau nūrrūmu am phē arrwi, phūas Phur anūm eejā phē wai dichwi, ñor chukag durrjā cuarenta años ag na amau ooba aajem nempa ich mag ichdēuta wau nūrrajim aajem. ³⁷ Ich ag Moiseeu ajim anaabá, īchab Jesús igwia israelnaanag, “Ēwandamau mu pāwi cha mu pāar ee chitūmjö, īchab mūg atagjā deeum ich i jaaumie āb pāiju” a jaautarr. ³⁸ īchab ñor chukag durr israelnaan thum durrsī Sinaí anūm bükhūr āba biirdū thūnaawaijā ich ag Moiseeta am dūi sīejim aajem, mag durrsī gaai ēwandam chogau ichig jaautarr jūrr maach jōoinag jawaag. Mag, irigta nacha ēwandamau ich iek būrjā chugpaa khaugba sierrum phā deejim aajem, mag phā deebaawai ūs ewag pawijā i gaaimua ag iek ich mag wai nūsimkhīr.

³⁹ ’Mamū maach jōoinau irua nem jaau sim ükhamaaugau, warag i ichaaur ajierram aajem, deeu amach durr Egiptoog wētam khōchgau.

Mag nūm iekhauta agtha Moisés mag durrsī Sinaí anūm gaai simichjā⁴⁰ Aarón aar wētwia, “Moiseeu sīi Egipto durrmua maar phē au bēewi jamaga petam khai marau būurjā khaugbamgui” aimajierram anaabá. “Maagwai marau pūrug maach athee nem inag dēn ēwandamkha wau deepi nūmgui” ajim anūm, “deeu ewag Egipioog weetwaijā maguata maach jaaau warramkhīir.”⁴¹ Maimua chadcha amach juau phīr dēn phakdamkha waunaa, nemchaain khēchwa, agugta ēwandamagamjō jēeuphōbaadējim aajem. Magbaawaita onee nūsijim anaabá, mag amach juau phakkha wautarrag jēeu nūmua.⁴² Magbaawai ēwandamau warran am dūi sierrjā tag amag ooba, warag amachdēu ampierr apibaawai, edaúgjā jēeunaa phīdagagpa jēeuphōbaadējim aajem. Amachdēu ag nawe mag nem parhoobamug jēeujerr aawaita ich ēwandamaucha amag,

“Israelnaan, ¿pāar cuarenta años sīi ñor chukag durr pāach ap aajeewai pārau nemchaain khēchwa mūrugta jēeujeeñ?” a iekhajim anūm.

⁴³ Mamū chadcha ichigpai jēeuba aajerr aawai, “Magjuga” ajim anūm ich ēwandamaupai.

“Mag khāyau pārau sīi Molocta pāach ēwandam awi ich dipa pāach dūi wai wēnūrraba aajeejieb, ābakhai agjō pāach ēwandam Renfán anarr ag phīdagpa dūi āba, akhūnagta jēwaag.

Jāgtarr jūrr pāar pāach kha ukhurm khūnau durr chaaur warp Babilonia atag parkha maawai, mua pāar uduraa phē arrpijugu” ajim anūm ich ēwandamau.
(Am. 5:25-27)

⁴⁴ Maimua ich Estebanaupai mag iekhakhagmamua, ’Pāadē ūrbat ajim anūm amag. Maach jōoinau Aai i jēeujem degta ēwandamau Moiseeg ich iek phā deetarr ākhaajerr aawai ñor chukag durr amach wēnūrraajewaijā amach wēnūrrāmpiperr amach dūi wai wēnūrraajeejimgui ajim anūm. Mag di ich ēwandamau Moiseeg jāga èuju aai sīi jaautarrjō èu sīejim aajem, magreunaa deeu èu ahau aju ayaa.⁴⁵ Maach jōoinau mag di amach dēnnaanau juagam nemdam puatarrijō oo wai wēnūrraajerr aawai, Josué dūi bēetarr khūnaujā amachdēu chikham durr jūathug aucheewai amach dūi waibējierram aajem. Mag maach jōoinau durr jūathug athaicheewai chi durr khūn chaarta ēwandamau chawag jūr wērpüijim anaabá. Magtarr aigmua ewag pawiajā ich mag durr gaai jooba wēnūrrāmuwa khud Davijā reikha sīsijim anūm.⁴⁶ Mag rey David ēwandamau ùu eeg oojeejim aajem. Maagwai ich Daviiucha warrgar jōoi Jacob khararr ag ēwandamag jēeumamua, “Mua pū athee di èu deekhimgui” ajim anūm, “ag ee pūch jooba chitamkhīir.”⁴⁷ Mamū ēwandamau irig èupiba jaautarr aawai i iewaa Salomonauta irua èuju arr di èujim aajem.⁴⁸ I athee awi mag di èu deejieb mama, Jōoi cha ügthaa phuu nūm chan juau di èutarr ee joobaba khitum. Ich mag sierrum khap, ich ēwandamaucha ich i jaaujerr khūnag phāpitarr gaai mag sim:

⁴⁹ “Edaujāata mū juupjem pörkhau; maagwai mūg jēb sīi mū bū dūnūujemūu.

Mag simta, ¿khan di khīrta pārau mū athee èu deeju èkha nū? ajim anūm. ¿Wa pārau khīrjuawai mag mūrug di èu deebarm ee sīi mū jua üi oo chiraju aai chirúwa?

⁵⁰ Nem thum mūg thūnūm mua mūch juau wautarr khabahab” ajim anūm maach Pöröu.
(Is. 66:1-2)

⁵¹ Maimua warag iekhamamua ich dūi ijējēbkharr khūnag magjim aajem ich Estebanau: 'Pārau mag khaphu numta, bürjā iekhaawaijā ūrba, jüg khīchagnaa thāar theegjā sīerrjēe khabahab ajim anum, Ēwandam khaugbam khūnjo. Magnaata warag Ēwandam Akhaar ichaaur ükha sīerrjēemgui ajim anum, warrgar pāach jōoinau ajerrjō. ⁵² Magnaa amag, ¿Warrgar Ēwandam i jaaujerr khūn eem āb khāijā pāar jōoinau daupii wai naajī? a jēejim anum Estebanau. ¡Daupii aju abá! ajim anum ichdēupai deeu. Amachdēuta khēchpūibajieb ajim anum, ar warrgarwe sīi Cristo igwia woun āb thumaam khūn khāijā chi ajapcharam bēeju a jaau durrarr khūnjo. Maimua amau mag jaau durrarr ya chadcha pierrwajā jūrr pāachdēuta i pūr deewi warre thōopi jaaubajierrab. ⁵³ Pārau chan Ēwandamau ich chognaan gaau ich iek jaaupūitarr phā wai nūmjā ag gaai jaau simjō i pierraajā khaba sīerrjēemgui ajim anum amach khīrcha.

Magta iekhajim aajem Estebanau, ichdēupai ich kōit iekha khitumua.

Esteban thōotarr

⁵⁴ Chi phadnaan pöröu aig narr khūn dāimua ūurwai Estebanau mag iekhabapāim ūrbaawai warre i dāi meeukha phōbaadējim anaabá. ⁵⁵ Mamu Estebanau ich gaai Ēwandam Akhaar phēs wai sīerr aawai īchab magūmjā ighbajim aajem. Mag nūm ee irua ügthaag oowai, Ēwandamta edjā weeudu wējōm ee ich wajaugau būmjō sim oo athajim anaabá. Maagwai i bigaau Jesuuta īchab ich Ēwandamjō nem juu theeg oo dānumjā oojim aajem. ⁵⁶ Ichdēu mag oobaawai warm khūnag, —¡Pāadēu mu daupierr oobat! ajim anum, ar edjā weeudu wējōm ee Emkhooi Iewaa Ēwandam juachaar gar oo dānum.

⁵⁷ Mamu Estebanau magbarm ūrbaawai chará, i ekhamam ūrmaaugau, warag juau kach phāarphōbaadējim anaabá. Magnaa thum āba sereu phōbaadēwi warag irigta audimajierram anum. ⁵⁸ Maimua i purphōbaadēwi, phōbōr igaau arrnaa, jūrram khūnau mokou barphōbaadējim aajem, i thōopäaig. Maagwai warrcha chi thethem khūnag i khīr sēukha iekha narr khūnau amach khajūa ürum ēerkhanaa, woun āb Saulo anāmag phēdeejierram aajem, amach mamagkhamich purmkhīr. ⁵⁹ Jūrram khūnau mag ich mokou bar wai nūm ee, chi Estebanau warag Ēwandamag jēeu khitumua, —Jesús, chadcha pūta mu Pöröu. Nau mu thōbaadeewai mu akhaardam pūch aar athá ajim anaabá.

⁶⁰ Mag Ēwandamag jēeu dichwia, jīepöröu jēkhēt phōbkhanaa thet, —Señor ajim anum, amau mu dūi māg khaigba nūm paarjā oob pua amag māgtarr iek ēudu chitamgui ajim anum.

Mag iekha khitum ee, warag chaaupabaadējim aajem.

8

¹ Maagwai ich Saulouujā īchab ich paarmua Esteban thōopim khōsi udūraa thōopūipijim aajem.

Saulouu chi ükha durrum khūn ẽudee ēkhaajerr

Mag Esteban thōotarr aigmua atagta òrau Jerusalén phōbōr ee chi ükha durrarr khūn wajappa dau aug waujierram aajem, am ēudee ēkhanaa purkha aumamua. Mag amach khapeen purkha aumam oobaadeewai thum aaidu phōbaadējim aajem, Judea durr maimua Samaria eem magwe. Āba ich Jesuucha doce jūr autarr khūnpta chaaug wētba,

ich ag phöbör eepai öbhag naisijim aajem. ² Mag Esteban thoo pħawi jūr warm khuen ēudee mamagkhamich, jōoin Ěwandom dau na wapha wēnurraajerr khuenau Esteban īr bie nuu awi aukħerthurjierram aajem. ³ Am iek, magħumich Sauloon sii nem khoojem ēudeemjöta ēkha n̄urraajeejim anaabá, maach Pör Jesú斯 iek ükha durrum khuen ēudee ēkhaawai. Mag n̄urramua dipierr dubnaa, emkhooin dui uinpa ichdēu oomam khuenan purnaa, ajués ēududag arrwi, cárcel deg dubpāimaajeejim aajem.

Samaria durr maach peerdħajem iek jaautarr

⁴ Mam īchab amach ēugar mamagħħam ee, Jerusalén phöbormua deeuム durrag dør wettarr khuenau warag amach wēnurrampierr őrag maach peerdħajem iek jaau wēnurrajim aajem. ⁵ Jūr mag jaau wēnurramua woun āb Felipe anum Samariaag mawi mag durr phöbör därrchacharam ee maach peerdħajem iek jaumamua, “Jesuuta Ěwandomau Cristo pāju aajerr pārau nū numugui” aajeejim anum amag. ⁶ Felipeeu mag jajawagħmam őrau ābam aig biirdunaa i iek ūrm khōsi ūrjeejim aajem. Mag i iek ūr nam dui īchab Ěwandom juu theegau nem khīr pogħke wau n̄urramjā amach daúa oo naajim aajem. ⁷ Ór pōm mor ee bēn khaibgam wai s̄isid arr khuenjā monaaumaawai chi mepeenjā idaau ääig jūrpāimaajeejim aajem. Mag nūm dui īchab bū wēdū wēdū khithēem khuenjā monaaunaa kha chukħa pōd amach appai phiiduba s̄isid arr khuenpa monaaumaajeejim anum. ⁸ Irua nem wau sim amach daúa oonaa amach jügħucha i iekjā ūr nūm gaaimua, mag phöbör ee òr thum onee naajeejim aajem.

⁹ Mam mag phöbör ee īchab woun āb Simón a thar sim sħejim aajem. Warr mag woun bēnkħuen ajim aajem. Mag wounau Samariapienag jaauwai iita tagam khuen khāyaujā ürħucha chiram a jaau n̄urramua õor thum khūgur wai sħejim anaabá. ¹⁰ Mag, thumaam khuenau i iekħaawaija ūrm khōsi ūrjeejim aajem, chaainaupa. Maimua i igwia jūrram khuenau, “Mag wounaun chadħcha Ěwandom juu theegħta ich gaai wai sim” aajeejim anum. ¹¹ Mam amau mag irig ee aajerran, maan ag nawe mag ichdēu am dakhħir ich bēn khaugau nem parhooba wau simua sii õor thum ichig paa wai sħerr aawai ajima. ¹² Mam mag nūm ee, jūr Felipeeu maach peerdħajem iek jaunaa, “Ēwandomagta uħraa dich Pörkhapju aai nūm” a jaau sim dui īchab, “Jesucristota ich Ěwandomaucha jur auwia maach peerdħa aumkhīr püjjim” a jaumam ūrphōbaadeewi, ükhawi, emkhooin däimua uinaupa amach pōr choopimaajeejim anaabá. ¹³ Magħbaawai īchab ich Simonaujā dui ükhawi, ich pōr choopiwa, warag Felipe kha ogħda sħisijim aajem. Mag i kha ogħda n̄urramua Felipeeu őrau ag na mag nem ooba aajerr nempa waumam oowia jūr ich Simonta dauderra-a sħejeejim aajem.

¹⁴ Maimua mag nūm ee, Ěwandom i jaumkhīr ich Jesuucha jur autarr khuenau Jerusalenmua ūrwai Samariapienaujā Ěwandom iek ükhabarm a ūr athaawai Pedro Juan dui am aar püjjieram aajem. ¹⁵ Maimua bardutkhaimawi mag Samariapien eeu ükha durrum khuen kōt Ěwandomag jēeujierram aajem, amagjā agjō Ěwandomau ich Akhaar deebaawai īchab wai naisimkhīr. ¹⁶ Maagħwai chan agħtha iwir ābmuajā Ěwandom Akhaar chukħu naajim aajem, sii maach Pör Jesucristo thur

gaaipai pör choo narr aawai. ¹⁷ Mag chadcha Pedroou Juan däimua chi eeu ükha durrum khüen ür jua ausünaa Ëwandamag jëeubaawain chadau Ëwandamau makħħunagjā ich Akhaar phēs deejim aajem. ¹⁸ Mag Ëwandam i jaaumkhiiр jär autarr khüenau warm khüen ür jua ausübarmuapai makħħunaujā Ëwandam Akhaar au nūm oowia amag phatkhon oopinaa magjim anum chi Simonau:

¹⁹ —Magan jāg jua theeg mürugjā īchab dee chirbat, mūjā pāachjō amkhiiр. Magnaa, Mua pārag phagjugui ajim anum, maagwai muajā pāar dēnjo ðor ür jua ausübaawai īchab makħħunagjā Ëwandamau ich Akhaar deemkhiiр.

²⁰ Magbaawai Pedroou irig, —Simón, ¿pua khiiрjuawai Ëwandamau ich Akhaar deewai phatkhonauta pér aaujeeba? ajim anum. Pua ajap dau ēebaju atheen pħen Ëwandamau pħech phatkhonpa isegbarjogui ajim anum. ²¹ Ëwandam dau na pħi ö ajap khaba sħewai pua chan pöd maar dēnjo jāg nərraju khaba simgui ajim anum. ²² Jāg pħech khiiрjug khaibag isegpäiwia Ëwandamag chugpaapi jēeubá; tale irua pħi khiiрjug jāg sim ajapha paapüwi tag pħi däi magħum iek igbajugui ajim anum. ²³ Simón, pħen chikhamnau wau nūm oowi am dēnjo am khōchgau, sii kha onegjā chukhuta sħerruġui ajim anum, pħech khaibagjā pħaba. Mag khaibag isegba aawai ich aguapaita pħi pör ḥbeerpiba pur wai simjō sħebħab ajim anum irig.

²⁴ Magbaawai Simonau, —Keena, mħ kőit jēeubathü ajim anum, maach Pör Ëwandamag, eeu magba akhiin Ëwandamau mħ däi cha pārau jaau nūmjo adukhamgui ajim anum.

²⁵ Mag, Pedro Juan däi ewaa ükha durrum khüen oon wëtwi, amach daúa Cristo meewi iiu phiidtarr ootarrpa jaauwia, deeu Jerusalenag wëtjierram aajem. Mag wëtumua īchab Samaria durr phöbördam nūnħidum ee ðrag jāgata Ëwandamau maach peerda aaujē a jaau wënurraajeejim aajem.

Felipe woun āb Etiopiapierr däi

²⁶ Magtarr khur Ëwandam chog āb ügtharmua bëewi Felipe iek irig i thärcha thürnaa, —Ar Jerusalenmua khudau ðor chukhu ich mag ma sħejem ee jerag pet ajim anum, khud jöoi Gazaag ma sim ee.

²⁷ Magbaawai chadcha Felipe ag ipierr ichig khud jaautarr ee petajim aajem. Mag maa awia woun āb Etiopía durrmua Jerusalén phöbör ee Ëwandamag jēeuthurwia deeu ich diig mam däi thēujim aajem. Mag woun, uwa Etiopía durr reikha sim ag garm ajim anaabá, chi thethem. Ichdēuta mag uwi reikha sim dēn phatkhon thum chi ākhaajem ajim aajem. ²⁸ Mag ich diig mamua japidjoo khitumta bü pħarrbaajem paar sim cabayou ēudu arrum ee jup jörranaa, warrgur Ëwandam i jaaumie Isaías khararrag ich Ëwandamau ich iek phäpitarr ēsanta thür jörrajim aajem. ²⁹ Mag i ēsap thür jörröm ee, Ëwandam Akharau Felipeeg, —Felipe, bü chaphu manaa i ēkha athá ajim anum.

³⁰ Magbaa chadcha Felipeeu bü chaphu mawia, ēkha aunaas ūrimawai, Isaías khararrag Ëwandamau ich iek phäpitarr ēsanta thür jörröm ūrimajim aajem. Mag ūrimawia ich garmua chi Etiopiapierrag, —¿Pua puchdēu thärmam khaphu chiru? a jēeujim anum.

³¹ Magbaa chi japdeg jörrömu,—Örau maachig jaauju chukhum, ḡäg maadëu khap abarju? ajim anum.

Magwia warag Felipeeg ich japdeg waaidupiwia ich däi äba juppijim aajem. ³² Mag chadcha jupimawi irua Êwandam iek thür jörrarr gaai oowai mag sñejim aajem:

“Ovejadam chi thõojem di aar arrjemjö thõopääin arrjierram.

Mamü jäg ovejadam khïeb ich khaar thar arrumjä khïuu khëraajemjö, ich jäg bñurjä i äaba khitajim iek chigaa iekhaag.

³³ I däi amachdëu ampierr ajierram, mamü äbmuajä, ‘Jaan woun ajaphamü; idëu i khajapha sñujujä’ abajem.

Mag chaai chukhu khitum thõopäitarr aawai, ḡäga ewag pawijä mag ‘Jäkhñun i chaainau’ abarju?” a phä sñejim aajem. (*Is. 53:7-8*)

Maata mag wounau thär jörrajim aajem.

³⁴ Mag ich bigaau jupbaimaawai chi Etiopiapierrau irig jéuemamua,—Kakë, mä ap chitum mürug jaaubä ajim anum. Êwandam i jaauumieug phäawai, ḡkhai igwiata mag phäjí? ḡIchpai igwia, wa deeum khñanta jaau sim ajñwa? a jéejim anum.

³⁵ Magbaawai Felipeeu irig ichdëu thür sñerr gaaimua jajawagma-mua khïeb Jesuu maach peerdu aum khöchgau hñuraa ich thõopitarra jaauudubjim aajem irig. ³⁶ Mag iyüü wëtumua dödam phñur khërum aig paaukhabaimaa ich chi thethemua Felipeeg,—Kakë, mäg dödam paraa khërum aig næwe, ḡpua oowai mä pör chooju jäg chirä? ajim anum.

[³⁷ Magbaa Felipeeu irig,—Pua chadcha pñch thäraucha ükha chirum khai, pör chooju aaima ajim anum.

Magbaa chi thethem garmua,—Muan chadcha thäraucha ükha chirumgui ajim anum. Mua khapha chirumgui ajim anum, Jesuun chadcha Êwandam Iewaau.]

³⁸ Magwi warag chi carro dunuu aunaa, amach numwe ñurbagkhawia, jér dö phñur khërum ee wëtwi, Felipeeu i pör choopüjjim aajem. ³⁹ Mag pör choo aaipawi deeu dö eemua öbërdutkhabaadëm ee, dau përbarmjö arrau dëgölp Felipe chukkuu aadëjim aajem, ich Êwandam Akharau athaadee. Mag i marr khaugbajieb mamü, chi Etiopiapierr warag onee ich maa arrag petajim aajem. ⁴⁰ Mag dëgölp chuk aadëwi aigmua warp phöbör Azoto anumta Êwandam Akharau Felipe athaadëjim aajem. Ich maigmua warag phöbörpierr jaaubaadëjim anum, jägata Êwandamau ich Chaai püiji thum ich iek ükha nñm khñan peerdu aum khöchgau. Mag Azotomua jaaubaaderr ich mag jajawagmamua deeum phöbör Cesarea anum jaau barjim aajem.

9

Saulo Jesús däi khñd ee thëutarr

¹ Mag nñm ee warag Saulouu maach Pör Jesús iek ükha durrum khñan dakhäu nñm pñaba, warag phadnaan pör aar mawia ² ichig ësap phä deepijim aajem, Damasco phöbör ee judionaan Êwandam iek jaaujem degam chi pörnaanag oopibaimaa, makhnñnau amach paarmua däi pñrpi jaaubaawai, phithurg chukkuu Jesùs igar nñm khñan emkhoojin däi ñainpa Jerusalenag preso parkha aibëeg. ³ Maimua chadcha ichig mag ësap phä deebaa ag däi igbaadëjim aajem, Damasco phöbörög khñdau ma sim ee. Mamü mag mawia ya chi phöbör dakpamam eeta, dëgölp edjä

eemua pagthhmdaujö phhr jéer athajim anam. ⁴ Mag phhr jéer athamua warre Saulo phhr werbpäimjöta jékhht buju aimajim aajem. Mag jékhht panaa ūurwai ðor chukag eemuata irig, —Saulo, čkhantheeta pua jágcha jág mu iek ükha durrum khuun khaibag wawaag am ūudee ūkha núrruma? a síejim anam.

⁵ Magbaa Saulouu, —Señor, čma pu khaiuma? ajim anam júrr irig.

Magbaa maach Pör Jesuu, —Muun Jesuugui ajim anam. Pua jág mu iek ükha durrum khuun ūudee ūkha sim aig, mu ūudeeta pua ūkha núrrabahab ajim anam. [Pu jág núrrum aiguin, phak emkhöiu phidkhamaaugau ewag thugwai ich bükharr pa ūdu jórrajem gaai miu ua síejem thugjemjö, parta puchdéupai puch gaai mas wauju jár núrrumgui ajim anam maach Pör Jesuu irig.

⁶ Mag ūrbaawai Saulo jáphierr ajaugau kha duui thunamua júrr irig, —Señor, čkhaní pua marag waupim khosi chirwi? ajim anam.]

Magbaa maach Pöröu irig, —Phiidubá, maimua warag phöbörög petá ajim aajem. Nau jamta puchdéu nem wauju thum purag khap jaaujugui ajim aajem.

⁷ Mag ðor chukhu sim eemuata magbarm ūrbaawai i dái ðor wénurrarr khunnjä ūchab jáphierr nam iekhau pödjä iekhaba, síi warag khuu naajim anaabá. ⁸ Mag ðor chukag eemua ichig magbaawai Saulouu phiidub dennisijim anam. Mag dennuuna par irua wajapha dau ūenaa ookhakhakhamjä pöd dau warphapajä ooba aajeejim anaabá, dau khu thunarr aawai. Mag pöd ooba aawai chi dái wénurrarr khunnau sílita i juu gaai purnna Damasco phöbör ee warrjierram aajem. ⁹ Mam phöbör ee pawijä Saulo kháai thárjup síi dau khaugba síejim aajem. Mag nam dái thachjä khöba ni döjä döba síejim anaabá.

¹⁰ Mag Damasco phöbör ee woun áb síejim aajem, ūwandam iek ükhaajerr Ananías a thár sim. Mag woun maach Pör Jesuu ich dái kháai khörkhapi auwia i thárchéjim aajem. Mag ich thárbac*hee* Ananiaau, —Señor, mu cha chirumgui ajim anam.

¹¹ Magbaa maach Pör Jesuu irig, —Phiidubá ajim anam, maimua kaaijä Chi Khajapham a tháürjem ee woun Judas anam deg Saulo Tarsopierr jéebaimä; maig mag wounau marag oraa simgui ajim anam. ¹² Mag marag jéeu simua ūchab kháai khörg ee ichdéu oobarmgui ajim anam, woun áb Ananías a thár sim i aar dubwi i ür juu ausüubaa ich dau eerdubbarm.

¹³ Magbaa Ananiaau magjim aajem:

—Señor, jág woun khai ya mua ūur daar chitumgui ajim anam. Já khai Jerusalén phöbör ee ar pu igar ükha durrum khuun dái nem khaibag sierrumgui ajim aajem. ¹⁴ Maagjem muigjä phadnaan chi pörkha nam khunnau warag amach ipaarmua irig jaau namgui ajim anam, purugpai jéeu durraajem khuun parkha arramkhíir.

¹⁵ Magbaa maach Pör Jesuu irig, —Petá ajim anam, muata pu pái chirum i aar. Já machdéu jár au chirum khabahab ajim anam. Jáguata mug atag israelnaanagjä mu iek jaaunaa durr warpham magwe mu iek reinaanagpa jaaun núrrajugui ajim aajem. ¹⁶ Mua machdéucha irig jaaukhimgui ajim anam, jága mu gaaimua i dau aphu phithurg aju.

¹⁷ Maach Pör Jesuu ichig magbaawai Ananías chadcha petajim aajem. Mag mawia, Saulo sim deg dubimawia, i ür juu ausüunaa irig, —Khodam Saulo, maach Pör Jesús ar pu dái khud ee théutarrau mu pu aig püijimgui

ajim anum, deeu ūmaai dau eerdubaadēm dūi īchab Ņwandam Akhaarpa puch gaai phēs wai chirsimkhīr.

¹⁸ Mag, chadcha Ananiaau mag iekhabarm bürre Saulo dau gaau paphugmiejō chēu chēu chēu aadēwi warre dau eerdā sīsijim aajem. Magtarr aigmua īchab warre ich pör choopijim aajem. ¹⁹ Mag pör choo sīsiewain chadau, thachdam khōbaadee, kha theeg chukhu thānarrjā deeu khīr ubag aadējim aajem. Maimua warag ich ag phōbör ee chi Jesūs iek ükha durrarr khūn dūi khāaidam kapanaa sīsijim aajem, dapai maba.

Damasco phōbör ee Saulou Ņwandam iek jaautarr

²⁰ Maimua Saulou warag ich ipaarmua judionaan Ņwandam iek jaaujem di sīsidām ee jaau nūrrāmua Jesūs igwia, “Chadchata jāā Ņwandam Iewaa ichdēucha pūitarraugui” a jaaujeejim aajem dūi ich ipaarmua.

²¹ Mag irua jaumam ūrwi thumaam khūn jügderra naajeejim aajem. Mag nūm iekhau amach wir aigpai jūrr amach khapeenag, “Keena, ḫich mūg woun khabajī Jerusalén phōbör ee ar Jesuug jēeu durrum khūn dajēk wai nūnūuu ajajerr? Mawaam khūnjā agjō pūrkhanaa phadnaan chi pörnaan aar preso phē arraan a bēetarra, ḫjāga īs jāg ich paarmua warag am ipierr ich ag iekpai dūi jaau nūrrāma?” aajeejim aajem jūrr amach eepai.

²² Mamū ichig maagwai chará, warag Saulou iek khēgkha jaaumamua, “Chadcha jāg Jesuuta ich Ņwandamaucha warrgarwe jār auwia maach peerdā aumkhīr mūg durr gaai pāiju ajajerr khabahab” aajeejim anaabá. Mag nem ichō khaisög jaaupüpüigmamua judionaan Damasco phōbör ee narr khūnjā pōd iekhaju khaugba, warag ich garmua khūpaa simuaajeejim aajem.

Saulo judionaan juu eemua dūrtarr

²³ Maimua magtarr khur ewag pawia khāai kapan aadēm ee, judionaan āba biirduwia ihāba nūisijim aajem, Saulo thōopäaig. ²⁴ Mag chadcha i thōopüju awi puertdi phōbör ee duubjem sīsidāmpier soldaunagjā i nūpiejeejim anum, edaram magwe. Mamū mag amau i ēugar i thōoju dakhāu wai nūm ya ich Sauloujā ūrbaadējim aajem. ²⁵ Mag khaphū wai naawai edau khēubaadeewai tagam khūn agjō Ņwandam iek ükha durrarr khūnau thābut ee juppinaa jügad gaai eeg jiir burrpüijierram aajem, mag phōbör thum igaaum magwe maach jua pārju khaba thuur phāurdā sim ee warre phōbör igaa. Mag, mag edaar Saulo dūrmidjim aajem.

Saulo deeu Jerusalén phōbör ee bēetarr

²⁶ Mag mawia deeu Jerusalén phōbör ee barbaimaawai aig chi ükha durrum khūn dūi khapeerkham iigjeejim aajem, ich Saulou. Mamū thumaam khūnau i ögkhaajeejim anaabá, agtha ükhaba simta sīi amach khūguraagta mag nūrrāmpii awi. ²⁷ Magbaawai Bernabé anumua chi Saulo thūr auwi, ich Jesuucha jār autarr khūn aar wai dubwia, amag jaaubaadējim aajem, jāga Saulo khād ee mamua Jesūs dūi thēujī, maimua jāga īchab Damasco phōbör eejā irua ūrag Jesūs igwia warag ögkhaba Ņwandam iek jaaubaadējī. ²⁸ Bernabeeu mag jaaubaan chadau tag i ögkhaba nūisijim aajem. Magbaawai warag Jerusalén phōbör ee thābawia am wēnūrrāmpier am dūi narrajeejim aajem. ²⁹ Mag nūrrāmua warag būrjā ögkhaba maach Pōr Jesūs igwia i iek jaaujeejim aajem, judionaanta griegonaan meúa iekha nūm khūnag. Mamū makħūnaujā i thōopüju

ẽkha phöbaadëjim aajem. ³⁰ Mag amau i thõoju dakhāu wai nūm chi Ŋwandam iek ükha durrum khūnau ũrphöbaadeewai deeum phöbör Cesarea anum aar i arrwi maigmua jūr ich durr phöbör Tarso anumug püijierram aajem. ³¹ Mag Saulouu amach ipierr Ŋwandam iek ükha sīsim khaug athaawain chadau, Judea durr, Galilea durr maimua Samaria durram magwe chi ükha durrrarr khūn thum üu khōinaa nūisijim aajem. Mag khōinaa aphöbaadëm ee, sīi warag maach Pör Jesúus ipierraas irua nem jaau simpai wauphöbaadee īchab ich Ŋwandam Akharaujā chi ükha nūm khūn warag khapaana apijim aajem.

Pedroou woun Eneas anum monaautarr

³² Pedroou maach Ŋwandam iek ükha durrum khūn amach nūnidämpier oo narrumua īchab phöbördam Lida anum ee Ŋwandam iek ükha narr khūnjā oon majim aajem. ³³ Mag phöbördam Lida anum ee woun āb ooimajim aajem, Eneas anum. Mag woun kha chukha khitarr aawai sīi put eepai ocho años sīejim aajem, pōd ich appai phiiduba. ³⁴ Magug Pedroou, —Eneas, phiidubá ajim anum; Jesucristoou pū monaubarm. Puch putdam juur kherbá ajim anum.

Magbaa chadcha ag bürre Eneas phiidubaadëjim aajem. ³⁵ Mag Eneas monaautarr thumaam khūnau Lida phöbör ee khakhapdö aadëm dūi īchab khör pōm wējom Sarón anum ee õor joobaajerr khūnaupa khakhapdö aadëjim aajem. Magtarr oowia, amach khaibag isegwi, jūr maach Pör Jesúus iekta ükhajierram aajem.

Dorcus meewia phiidubarr

³⁶ Ich mag jaar īchab phöbör Jope anum ee uui āb Jesúus iek ogduba ükha khitum sīejim aajem. Mag uui thür ebreonaan meúa Tabita aajeejim aajem, maagwai griegonaan meúata Dorcas aajeejim aajem. Mag uui thumaam khūn dāi nem ö wajaugnaa aphuum khūndamau nem iigwaijā magumjā aba amag deejeejim aajem. ³⁷ Mag Pedro Lida phöbör ee sim ee, Dorcas mor machpawia ich ag khamor machgau warag meejim aajem. Mag meebaardee ajapha domeerpinaa, ügthaas dijā jarnaa, aar arrjierram aajem. ³⁸ Maagwai Jopepienau Pedro Lida phöbör ee sim anumjā ūr naajim aajem. Mag Jopemua Lida barju warp khaba sīerr aawai am iek ich ag bürre amau emkhooi numí jär auwia Pedro awaan mamkhīr püijierram aajem. ³⁹ Magbaa makhuunau wētwia, Pedro aar barwia, irig “Jopepienau jöpkhaa pū thär nūm” a jaaubaaimaawai ich ag bürre am dāi bēejim aajem. Mag i barbaichee aiguim khūnau ügthaas chi aphuumdam wai narr aar i athaadeewai, khoopaa ūanaan thum aig narr khūnau bīe nūmuu dich monakha aawai khajūadam khamatarr thumaa irig oopimajierram aajem. ⁴⁰ Magbaawai ich Pedroou õor thum dawag jarkhūipüiwi, kanieu phöbkhanaa, Ŋwandamag oraajim aajem. Mag oraa aaipawi chi binaanag oonaa, —Tabita, phiidubá ajim anum.

Magbaawai chadcha chi binaanau dau ēe oowia Pedro khūir eerpa athaawai phiiduboo sīsijim anaabá. ⁴¹ Maig Pedroou i jua gaai pūrkhanaa warag ügthaag dūnūupi athajim anum. Magnaa Ŋwandam iek ükha num khūn thum khoopaa uuin chi bīe narr khūnpa thürkhanaa amag Tabita monakkha deeu oopijim anum, meebarri. ⁴² Jope phöbör ee thumaam khūnau mag õor phiidubarr ūrwia, õor pōm maach Pör Jesúus iek ükhajierram aajem. ⁴³ Magwiajā ich Pedro chan da mabajim aajem, Jope phöbör eemua. Woun āb Simón anum di aig khāai khapan sīi awiata

petajim aajem. Mag woun Simón anum nemhëu dën nem wau nüm gaaita phidkhaajem ajim aajem.

10

Pedro Cornelio däi

¹ Phöbör Cesarea anum ee woun äb siejim aajem, Cornelio a thür sim. Mag Cornelioa soldaan Italiaapien eem chi capitán ajim aajem. ² Mag capitán judío khabajieb mamü, ich chaain däimua ich üuipa amach thu-maam khüunau Ëwandamag jéeunaa i dau najä agpierraas wënurraajeejim aajem. Mag judío khaba simta, judionaan juag oom khöchgau phatkhon pöm deejeejim aajem, aphüüm khüunag.

³ Biek äb edau phüüibaajér kheeuragam las tresjö nüm ee í Ëwandamag jéeu chirümta, khäi athamjö abarm ee oowai, Ëwandam chog ügtharmua bëewi, dau daau i chirümta aar dubwi irig, —Cornelio aichëjim anum.

⁴ Mag ich thürbaichee Cornelioou inanaa i khüir eerpanaa jäphierr thünaamuata chi Ëwandam chogag, —Señor, ikhan agá? ajim anum.

Magbaa chi Ëwandam chogau jürr irig, —Pua Ëwandamag jéeu chirümta aajeewai üu irua pü iek ürbarmgui ajim anum. Ichab irua oowai pua aphüüm khüunag nemdam deejemjä üu simgui ajim anum. ⁵ Öor jär auwi Jopeeg püibapüi ajim anum, woun Simón a thüürjem awaan mamkhüir. Ich arpai am dën ibüür wauwia Pedro a thüürjemgui ajim aajem. ⁶ Mag woun deeum agjö Simón a thüürjem aig simgui ajim anum, Simón chi nemhëu däi phidkhamie deg. I di phüas igawaa simgui ajim aajem. Mag Simón Pedroouta parag jaauju, khanta pua wauju aai sii ajim anum chi Ëwandam chogau capitán Cornelioog.

⁷ Chi Ëwandam chog mag ich aig iekha dunaawi petaawai Cornelioou chadcha ich deg phidkhaajerr khüün numí thürkha auwia, Ichab soldaan äb ichjö Ëwandam iek ükhanaa ich juag oojerr thür aujim aajem, arag thärjup. ⁸ Mag thürkha auwia Ëwandam chogau ichig jaautarrjö jürr amag ajapha jaau deewi püijim aajem, Jopeeg, Simón Pedro awaan wëtamkhüir.

⁹ Maimua ag noram mag Cornelioou püitarr khüün ya chi phöbör dakha paaukhamam ee, edau siejönaa, Pedro ich dihëu ür siejim aajem Ëwandamag jéeuwai. ¹⁰ Mag nüm ee jäsooga aadee thach khööm khöchkhabaadéjim aajem. Mamü phiejäb wau nümich, sii khäibaadeeu waa khäai khörkha thünaamuoa oowai, ¹¹ sii edaujäata weeudu thünaam oo athajim anum. Pedroou oowai mag edjä weeudu wëjöm eemua dësjo nem pheeugnaa khëu jükha sisiidümta eeg jëbjä gaai burr uraa ajim anum. ¹² Mag dës nem pheeug sim ee nemchaain khüir pogkhe thünaajim anaabá: mäg jëb gaaim nemchaain bü jayapam, nemchaain sii jääu jëedu nürrjëe aajem khüün, nem ichpan, nem thumaa thünaajim aajem. ¹³ I akharau mag eerpa oo chirümta eeta, wounjä chukhu sim eemua irig, —Pedro, jäg eem nemchaai thöona khöbä ajim anum.

¹⁴ Magbaawai Pedroou irig, —Señor, mua chan mäg chitam aig maach erraawe büürjä nem parhooba khöba chitamgui ajim anum. Magäm jäg maach inaam chará mua khöbamgui ajim anum, pü dau na ärmaaugau warrgarwe maach jöoinau khöpiba jaaujerr aawai.

¹⁵ Irua magbarm ee, deeu ūmaai õor chukhu sim eemuata irig, — Ņwandamau nem ajapha wauwi khöpi jaau sim chan oob pua maach inaa sim amgui ajim anum.

¹⁶ Chi dīes gaai mag nemchaain pos jojopkham oopinaa, khömkhīir biek thārjup phūurba jajaaujii awi, deeu ügthaag èudü athamjö abaawai chukkuu aadējim aajem. ¹⁷ Mag oobaawai Pedroou ich ödegpai, „¿Khan jaauwaita jāg sīi put gaapai nemchaain khapan jājāg khajīma?“ a khīirju oo chirūm eeta, Cornelioou pūitarr khūunau Simón di jējēwag wēdurumua i sim di aig daaugajär puertdi aig bardutkhabaichējim aajem. ¹⁸ Mag bardutkhachēwi aiguim khūunag jēeuierram aajem, mag woun Simón anum ibūar wauwia Pedro a thūurjem maig sim khap aag. ¹⁹ Mamü mag nām ee īchab Pedroou mag ichdēu nem ootarr agtha khīirju oo chirūm ee, Ņwandam Akharau irig, — Õor thārjup pü jür wēnarrum khūun ya bardutkhabaichēmgui ajim anum. ²⁰ Ùurbawia am dīi petā ajim anum. Oob khīirjum, jākhūun wounaanan māchdēuta pü juraan püi chirūmugui ajim aajem Ņwandam Akharau irig.

²¹ Ichig magbaa chadcha Pedroou ùrbawi mag Cornelio ich jārmkhīir pūitarr khūunag, — Pāran māhta jür wēnarrum, māun māigta chirūmgu ajim anum. ¿Khandam athee bēejierrá? a jēeujim aajem amag.

²² Magbaa amachdēu, — Maar bēejimgui ajim anum, capitán Cornelioou chogbapāawai. I iek mag Ņwandam chog bēewi irig pü juraan õor püipi jaaujim aajemgui ajim anum, mag pü i di aar petaawai pua nem jaau-mam ichdēu ūraag. Jāg capitanaan chadcha õor ajaphamü. Ņwandam dau najā agpierraaj aajeeawai Judionaanaujā thumaam khūunau i kha khōsi aajemgui ajim aajem Pedroog.

²³ Magbaa Pedroou amag ierrag dubpi jaubaan, dubwi warag ich mag aig khāi ëejierram aajem. Maimua ag noram chadcha am dīi majim aajem. Mag i mam dīi īchab ich ag phöbör eem ãaur agjö Ņwandam igar narr khūunjā i dīi wētjierram aajem, i daumaai.

²⁴ Mag wētumua, ag noram deeu Cesarea barjierram aajem. Mam barimawia ooimaawai, chadcha Cornelioou ich khodnaan dīi ich khapkhūun ich dīi ajapcharam khānpa äbam aig biirdunaa am nū sīejim anaabá. ²⁵ Mag Pedro barbaimaawai Cornelioou i khīrphee dawag öbērwi i bükħurr jīepöröu phöbkhabaimajim aajem, Ņwandamagamjö jēwaag. ²⁶ Cornelioou mag ich khīrphee phöbkhabaimaa Pedroou irig, — Phiiðbaadkē ajim anum. ¿Khantheeta pü mā dīi jāgbaadēm? Maach wounaan agdaujöpai thūnūmag khabahab anaa, deeu i dūnūupi athajim anaabá.

²⁷ Maimua warag iyūu naawi dubjierram aajem. Mag dubwi ierr ooimaawai õor khapan pos thūnaajim aajem. ²⁸ Mag oobaimaawai Pedroou amag, — Keena, pārau khaphä nāmgui ajim anum, maar judion-aanag chan pöd pāar judionaan khabam khūun deg dubpiba jaaunaa pöd pāar dīi khapeerkhajujā khaba nām aajem, Ņwandam na maach ãarjeeawai. Mamü ī Ņwandamau mārug jaauwai ya maadēu tag mag khīrjuu khaba nāmgui ajim anum, dich meeun khabam khūun dīi awiajā. ²⁹ Maguata, māch aar jaaubaimaawai mua bükħrjā magüm aba, chadcha bēewi māig pāar dīi chirūm keena. ¿Khan athee pārau mā thūrpüijierrá? ajim aajem Pedroou.

³⁰ Magbaawaaita Cornelioou irig nem īgkhabaadēmu magjim aajem:

—Ya khāai jayap simgui ajim anām, ūsim khurau, māch di aig chirūmta āspatarr aigmua thachjā khōba chirarr. Mag chirūmu edau phūibaaajēr kheeuragam las tresjō nām ee, ich māg ora, Ēwandamag jēeu chirajimgui ajim anām. Mag nām eeta dēgölp woun āb khajūa bāpphā ich bāpgau phuumjō sim bēewi mā khīirphee dānūubaichējimgui ajim anām.

³¹ Mag dānūuchēwia mā thürcha thürnaa mārūg, “Pua Ēwandamag jēeu chirūa aajeewai irua pā iek ūrbarmgui” aichējim mārūg. Īchab mua aphūum khūunag nemdam deejemjā ūu simgui ajim chi Ēwandam chogau.

³² Maimua mārūg õor jūr auwi Jopeeg pāpi jaaujim, woun āb Simón anām ibħar wauwia am dēn Pedro a thārjem awaan mamkhīr. Mag wounau jaauwai pā deuem agjō Simón anām nemhēu dāi phidkhaajem aig sim a jaaujim, phūas igaau di dānām ee. Pā igwia, mag wounauta mua nem wauju mārūg khap jaaujogui ajim, chi Ēwandam chogau. ³³ Mag māchig jaaubaicheewaita mua õor pāijimgui ajim anām, pā awaan mamkhīr. Mag, ū ūu pā barbaichēmgui ajim aajem Cornelioou Pedrooog. Ēwandam dakhīr maar māg āba biirdewia pāta nā nāmgui ajim anām, pārūg Ēwandamau ich iek marag jaaupi sim ūraag. Īsin chadau marag jaaubá ajim aajem Corneliooou.

Pedroou Cornelio deg maach peerdājēm iek jaautarr

³⁴ Mag ichig iekhapibaawai Pedroou magjim aajem:

—Īsin ya mua khaphā chirūmgui ajim anām, chadcha Ēwandamau mag iwiir ābam khāunpaita ūrcha igba aajem. ³⁵ I dau naan deuem durram khūunau awiajā i ipierraanaa īchab agcha wēnūrrakhiin, makħūnjā irua igab khaba igjugui ajim anām Pedroou chi aig biirda thunarr khūunag. Mag jaaumamua ich Pedrooupai, ³⁶ Ēwandamau Jesucristo israelnaan ee pāijimgui ajim anām, ich iek jaaumkhīr. Mag, maadēu khaphā nāmgui ajim aajem, warr Ēwandam dūijā iekkhōr paar narrta Jesucristo ūu maach kōit thōtarr gaaimua khōinaa wēnūrrūm. Ich ag Jesuugui ajim anām, ante maach thumaam khāun Pōr. ³⁷ Pārau khaphā nāmgui ajim aajem, Juanau Ēwandam i jaaunaa õor pōr choo nārrarr khurjā jāga nacha Jesuu Galilea ee ich iek jaaubaaderr khēb Judea ee thum aaidiżjī. ³⁸ Pārau khaphā nāmgui ajim anām īchab, jāga Ēwandamau Jesús Nazaretpierr gaai ich Akhaar phēs deewi ich juapajā deeji, maimua jāga mag juapau õor mepeer jua ee sīsid arrjā peerda aunaajā ich nārrampierr nem ajapha wau nārrajī, Ēwandam i nārrūm dāi sīerr aawai. ³⁹ Judea durr maimua Jerusalén phōbōr eejā mag nem thum waumatarr marau maach daúa oojimgui ajim anām, maar dakhīrta mag wau nārraajerr aawai. Mag khitarr Jesús ajimgui ajim anām, ar pakuls gaai meerphē thōopütarr. ⁴⁰ Amau mag i thōojieb mamā, khāai thārjupam ee Ēwandamau deeu i phiriū auwia ich oopijim. ⁴¹ Mag ich oopitarr thumaam khāunagjā khaba, āba maragpaita ich oopijimgui ajim aajem, ag nawejā ich Ēwandamau maragta ichdēu nem wau nārrūm oopiju awi maachta i dāi wēnūrramkhīr jūr autarr aawai. Maguata mag i meewi deeu iu phiidtarr khurjā maachta i dāi thach khōjimgui a jaaumajim aajem. ⁴² Maimua ichdēucha maar pāijimgui ajim anām, judionaan thumaam khāunag jaaumamua ich igwia, “Iita Ēwandamau jūr aujim, warrgar meetarr khāunpa maach āba phiidtkhabarm ed chijā khāunta ügħtar wētju wa chijā khāunta isegju a khap jaaumkhīr.” ⁴³ Mag, warrgar

Ēwandam i jaaujerr khʉnaujā īchab Jesús igwia, “Thum i iek ükhawia āba irigaita amach peerdu aumkhíir jēeu nām khʉn khaibagan Jesús gaaimua ēwandamau chadcha chugpaapíju” a jaaumajim aajem Pedroou, warr ēwandam i jaaujenau jaaujerr igwia.

Judionaan khabam khʉnag ēwandamau ich Akhaar deetarr

44 Pedro iekha öba agtha mag ijējēbkham ee, thum aig i iek ū narr khʉn gaai ēwandam Akhaar phés aichéjim aajem. 45 Magbaawai judionaan Jesús iek ükha narr Pedro d*ü*i b*ü*etarr khʉnau amach daúa oowai, ēwandamau īchab ich Akhaar judionaan khabam khʉn gaaipa phés deebarm oobaa, dauderra aaisijim aajem, 46 amau ūurwai s*ü* amach meu khabampata sereu thʉnüm ee ēwandam thö iekha n*ü*rrjüem ūrbaawai. 47 Mag thumaam khʉnau amachd*ü*u iekhaba aajerr meupa iekhaphóo thʉnüm oobaa Pedroou, —Is mükhʉn wounaanau ēwandam Akhaar maachd*ü*u autarrj*ü* athap*ü*, amj*ü* warre īchab p*ü*r choopíju aai n*ü*mgui ajim aajem.

48 Maimua chadcha makhuñn thum Jesucristo th*ü*r gaai warre p*ü*r choopi jaaujim aajem. Mag ya p*ü*r choo n*ü*isiewai amach aig kháaidam khapanaa s*ü*mkhíir Pedro thʉajierram aajem.

11

*Pedroou Jerusalenpienag ichd*ü*u nem ootarr īgkaimatarr*

1 Mag judionaan khabam khʉnaujā ēwandam iek ükhabarm anüm jöpcha Judea durr tagam khʉn ich Jesuucha j*ü*r autarr khʉnau ūrphöbaad*ü*jim aajem. 2 Mag b*ü*i thʉnüm ee, Pedro Jerusalén barbaimaawai īchab ag phöbör ee judionaan Jesús iek ükha narr khʉnau s*ü* amachig baarpi auwi irig magjierram aajem:

3 —*Woun khan jāgwiai jāg maachjō judionaanjā khab s*ü*sidümta oon mawia warag am d*ü*i thachpa khöbaad*ü*jma?* ajierram anüm. Pua jākhʉn d*ü*i jāgju khaba s*ü*ejim perá ajierram anüm, maach jöoinau jāgpiba jaaujeewai.

4 Magbaawai Pedroou amag thumaa jaubaad*ü*jim aajem, warrj*ü* jāga ēwandamau irig mag nem oopiwiia judionaan khabam khʉn eej*ü* ich i jaaumkhíir i p*ü*iju aj*ü*. 5 Mag jaau mamua ich Pedrooucha, —Warrcharan muñn Jope phöbör eeta chirajimgui ajim aajem, ēwandamag jēeuwai. Mag ēwandamag jēeu chirüm eeta, d*ü*gölp mu kh*ä*i athamj*ü* abarm ee, s*ü* d*ü*esj*ü* nem p*ü*m kh*ü*upierr khün khöorjüud simta edj*ü* eemua mu chirüm aig burr urajimgui ajim anüm. 6 Magbaawai ag ee sim khap aag awi mua öb*ü*r oowai, ag ee nemchaain kh*ü*irpierr thʉnaajimgui ajim anüm: mag j*ü*eb gayam b*ü* jayapam khʉn, pab*ü* eem chi dachüphüm, nemchaain jāau jēed*ü* n*ü*rrj*ü*e aajem khʉn, maimua nem ichpan kh*ü*ir pogkhe. 7 Mag mua öb*ü*r oobaawai mag ðor chukhu sierr eemuata m*ü*rug mu thürcha thärnaa ag eem nem inag thʉonaakhöpi jaaujimgui ajim. 8 Magbaawai mua, “Señor, mua chan mag chitüm aig mag erraawe nem parhoobam chan b*ü*urj*ü* m*ü*ch i ee auba chitüm. Mag u m*ü*ag jāg maach inaam chará mua khöbamgui” a chirajim, “warrgarwej*ü* maach jöoinau khöpiba jaaujerr aawai.” 9 Mua mag iekhabaawai deeu mag ðor iekj*ü* sierrau j*ü*rr m*ü*rug, “Mua nem wajapha wautarr chan oob pua maach inaa sim a chiramgui” ajim ich ēwandamau m*ü*rug. 10 Mag nemchaain pos jojopkham biek

thārjup mārūg oopiwia deeu ügthaag edjā ee ēudā athamjō abaawai chukkuu aadējim.

Magta Pedroou ichdēu ootarr jaaujim aajem, ich khapeenag.

¹¹ Mag ichdēu nem ootarr jajawagmamua, 'Mag chi dīes ügthaa pabaadēm eeta, Cesarea phöbörmuu woun āb Cornelio anumua mā awaan mamkhīr õor thārjup püitarr khūun mā chirum di jūr wētumua mā aar barimajerramgui ajim anum. ¹² Mag am bardutkhabaimam ee, īchab Ėwandam Akharau mārūg būrjā magum aba am dūi mapi jaaubaawai chadcha mā am dūi majimgui a jaaumajim aajem ich Pedroou. Mag jajawagmamua, Mag mā mam dūi īchab ermanonaan seis aig narr khūunjā mā dūi wētjimgui ajim anum. Mag wētwia mag woun Cornelio anum deg naaimajimgui ajim anum. ¹³ Mag maar bardutkhabaimaawai mag wounau jūrr mārūg nem īgkhabaadējimgui ajim anum, jäga Ėwandam chog i aig bēewia, õor jūr aupiwi, Jopeeg püipi jaaujī; ajapcharan mā juraanma. ¹⁴ Magá Ėwandam chogau ich Cornelioogcha jaaujim aajem, mua maach peerduajem iek wajapha jaaubaawai peerduwi īchab thum i di aiguim khūunjā peerdu nūisiju.

¹⁵ Keena, magta chadcha mā i aar barwia mua Ėwandam iek amag jawaagpajimgui ajim anum Pedro ich meeunag. Magnaa, Mag mawia amag jaaubaadēm eeta Ėwandam Akhaar am gaai phēs aichējimgui ajim anum, na ar maach tagam judionaan chi ükha nūm khūun dāimua nacha autarr edamjō. ¹⁶ Magbaawaita mua khīr eyaa aadējimgui ajim anum Pedroou, maach Pör Jesuu māchig, "Juan chi pör choomieun chadcha dödamaupai pāar pör choojieb māmu, māgtarr khur ich Ėwandam Akhaarchata pārau pāach gaai phēs wai nūisiju" a iekhatarr. ¹⁷ Magua keena, mua oowai mag ich Jesuucha magtarr aawaita mag edjā Cornelio dūi āba narr khūunagjā Ėwandamau ich Akhaar deebajieb ajim anum amag, ar maachdēu Jesucristo iek ükhaawai maachig deetarrjō. Keena, magtarr aawaita pōd mua Ėwandam ichaaur aju aai khaba chirajimgui ajim anaabá Pedroou ich khapeenag jaaubamua.

¹⁸ Pedroou mag jaaubam ūrwia, Jerusalenpien chi ükha narr khūun sīi warag khīuu nūisiwi, Ėwandamag jēeuphōo thūnumua, "Uchata jāgbarm Ėwandam" ajierram aajem. "Magan judionaan khabam khūunaujā amach khaibag thumaa āsie ewag khīirjuwia pūrūpta chugpaapi jēeu nūm khūunan āu īchab ügthar öbēr wēnūrrajugui" ajierram aajem, mag warag Ėwandamag jēeumamua.

Antioquia phöbör ee chi ükha durrarr khūun

¹⁹ Mag Esteban thōowia chi Ėwandam iek ükha durrum khūun ēudee ēkha nūm jaar, āaur khūun Feniciaag dār wētjim aajem; maagwai āaur khūun, Chipreeg; maimua tagam khūun, Antioquiaag. Mag wētwi amach wēnūrrampierr jaau wēnūrrajim aajem, jäga Ėwandamau maach peerdu aaujē. Māmu mag jaau wēnūrrum chan parhoobam khūunagjā jaauuba, āba judionaanagpaita jaaujeejim anaabá. ²⁰ Māmu mag dār wēttarr khūun ee naajim aajem, Chiprepien Sirenepien dūi. Makhūunaun chad Antioquia phöbör ee amach bardutkhabaimaawai, parhooba grieg-onaanagpa maach Pör Jesús igwi thumaa jaauphöbaadējim aajem, amjā peerduju aai nūm a khap amkhīr. ²¹ Maach Pör Jesuuta mag ich i jaaumkhīr ich juapá amag dee sīerr aawai chi ūr nūm khūun khapan

warr amachdëu chadpii ajajerr khüürjug isegwi jürr maach Pör Jesús iek jaau nümta ükhajierram aajem.

²² Antioquia phöbör ee mamagkham Jerusalenmua chi ükha durrum khüünau ūr athaawai am aar Bernabé püijierram aajem, khap oon mamkhüir. ²³ Mag mawia chadcha Êwandamau mamaam khüünjä ū peerdu atham oobaimaawai Bernabé onee aadëjim aajem. Maimua warag thumaam khüünag, "Ich jäg thäraucha warag maach Pör Jesús iek ükha wënñrrumua i gaaita ubu nüisit" ajim aajem, am wawimamua. ²⁴ Ich Bernabejä woun ajapham ajim aajem. Magua irua ich gaai Êwandam Akhaarjä phësnaa īchab äba Êwandam gaaipaita thäraucha ükhaajeejim aajem. Mag Êwandam Akhaar ich gaai phës wai simua jaaumam ūrwi warag khapankham khüünau ükhawi maach Pör Jesús dënkhamaajeejim anum.

²⁵ Maig sii awi ich Bernabé jürr Tarsoog majim aajem, Saulo juraan. Mag mawia aig oobaimaa, ich däi eeuurwi Antioquiaag arrjim aajem.

²⁶ Mag Antioquia phöbör barwi año äb ènter aig nümuwa warag õor khapankham khüünag Êwandam iek jaaujeejim aajem. Maig mag Antioquia phöbör eeta chi ükha durrarr khüün warrpem cristianonaan a thärjierram aajem bigaaum khüünau, amach Cristo iek ükha durrum gaaimua.

²⁷ Ich mag jaar Jerusalenmua Antioquiaag Êwandam i jaaumien bëejierram aajem. ²⁸ Mag bëewia äb Agabo anumua Êwandam Akharau ichig jaaupibaawai õrag jaaujim anum, durrierr jädau theeg burru. Magtarr khur Claudio reikha sim jaar, chadcha ich Agabouo jaautarrjöö ajim anaabá. ²⁹ Mag jädau theega aadëmua khöju chukkhu aadeewai Antioquiapien Jesús igar durrarr khüünau agdaujö amachdëu deedu ayaampierr ofrendadam jürphë auju aphöbaadëjim aajem, Judea durr agjö chi ükha durrum khüünag deepääig. ³⁰ Mag chadcha ya chi phatkhon wai nüisiewai Bernabé Saulo däi jür auwi makħüün däi deepüijierram aajem, jürr Jerusalenam iglesia eem chi pörnaanag deeimamkhüir.

12

Santiago thõop̄iwi Pedro cárcel deg püitarr

¹ Mag Bernabé Saulo däi Jerusalenpien athee phatkhon deen ma nüm jaar, rey Erodeeu äaur khüün Jerusalén ee Jesús iek ükha durrarr khüün purkha aujim aajem, am däi ichdëu ampierr aag. ² Mag purkha auwia äb Juan däi khod äbam Santiago a thüürjerr ich soldaaunag thuthuú ö thüappüipijim anaabá. ³ Mag ö thüap thõobarm judionaan chi pörnaanau warag khöchkhabar oobaawai Pedrojä däi warre pur aupijim aajem, chi Erodeeu. Mamagkharran pan levadura chukku wauwi khoojem ag seman ee ajim aajem. ⁴ Mag preso pur auwi, cárcel deg phäar sünnaa, soldaaun dieciseis jür aujim aajem, nacha jayapam khüünau thüa wai nüu awi jürr agjö jayapam khüünau ich mag theg ahau amkhüir. Maan i dënën, mag phäar sünwi nemkhoo pömaam dichdimaawaita dawag auju ajima, thumaam khüün dakhüir ich soldaaunag thõopi jawaag. ⁵ Mam mag Pedro cárcel deg soldaaunau oopaar wai nümicin, īchab tagam khüün chi ükha nüm khüünau pħa chukhhu Êwandamag jéeu durrajim anaabá, i kōit.

Pedro cárcel degmua öbörtarr

⁶ Maimua chadcha mag phiesta dichwia, nanumjö Erodeeu amag Pedro jēu deeju anum ee, ūsimjö, khëubaadeewai soldaaun numiim khüunau amachpierr Pedro jua gaai cadenau jükhanaa, amach jua gaaijä jükhanaa, amach järr wai khäiphöbaadëjim aajem. Maagwai tagam khüunau puertdi aig thua nüsijim aajem. ⁷ Mag Pedro khäi jéer sim ee, Êwandam chog ügtharmua i aig pierrwai cárcel di thum sii arar jöisijim anaabá. Mag bëewi, i ãi ee noinoinaa, phiriupüwi irig, —Pedro, jöpai phiidubá ajim anum.

Irua magbarm bürre chadcha caden Pedro jua gaai mag jükha sierra sii eedü khäiphöbaadëjim anaabá. ⁸ Mag daukhanpabaadee, —Jua chaphu puch äi khõorjüwi jöpai puch zapat jüabapäi ajim anum deeu chi Êwandam chogau.

Mag chadcha Pedro zapat jüa aaipabaadee, —Jaimua puch manto jüawi mu éudee pidú ajim aajem chi Êwandam chogau.

⁹ Magbaa chadcha i iek chi Êwandam chog éudee í öbérbaadëjim aajem. Mamü Êwandam chogau ich dëi mamagkhamjä wajappai Pedroou khaugba, iruan sii ich khääi khörkha chirumuata mamagkhampii ajim anaabá. ¹⁰ Mamü irua oowai, mag wëtumua amach garcha soldaaun narr aig dichwia, ag atagaa narr aigjä dichwi, ya kaaijä eecha öbërimaajem puertdi aar paaukhabaadëjim aajem. Mam paaukhabaimaawai mag puertdi sii ich khïrau weeudubaadëm ee öbér dichjierram aajem. Maimua äba wëtumua deeum kaaijä neer sim aar paaukhabaimaawai deeu Pedro ich appai aadëjim aajem, chi Êwandam chog petaawai.

¹¹ Magbarm aigta Pedroou ajapcha khaug athaawai ich ödegpai, “Äa, jägan chadchata Êwandamau ich chog pääbarbma” ajim anum, “Erodeeu judionaan düimua mu dëi amachdëu ampierr aju arrta i jua eemua peerdu awaag.” ¹² Mag ichdëupai ajap ich khaug athaawaita warag woun Juan anum äd María a thür sierr diig petajim aajem, õor khapan äba biirdüwi Êwandamag jëeu narr aar. Mag woun Juan anum ibüür wauwi ïchab Marcos a thür siejim aajem. ¹³ Mag petwi, barwia, üjärram puertdi sirimajim aajem, ich weeu aumkhüir. Magbaawai khap aag awi daupeer äb Rode anumua puertdi aigcha üraan bëejim aajem. ¹⁴ Mag bëewi Pedro iekcha ür athaawai warag onegau puertdijä weeuba, sii ierrag khaphigbaadëwi, —Ich Pedro khabahab ajim anum ierr narr khüunag.

¹⁵ Magbaawai oraa narr khüunau sii warag i lökag phëwi ükhamapha naajim anaabá. Mamü mag ich iek ükhaba abaawai warag, “Chadcha Pedro iekta mua ür uabajieb” anuu paawaita, deeu ümaai, —Keena, magan chadcha khai, jä sii i akhaar khabahaba ajierram anum.

¹⁶ Mamü magumich warag Pedroou puertdi bubuju khabaadëjim anaabá, ich weeu aumkhüir. Maimua weeunaa ichchata oo athaawai, khüir éu awi jürr wir aig amach khapeenag, —Jägata jäg üu chig aba pierruma? ajierram aajem.

¹⁷ Magbaawai ichdëu warag am khüu amkhüir juaupai jajaaujii awi amag ïgkhabaadëjim aajem, jäga cárcel deg i chirarrta maach Pöröu i dawag öbeer aují. Mag thum jaau dichwia, —Chamug mua päächig nem ïgkhabarm thum ich agjoo Santiagoog jaauwi tagam khüun maach khodnaanagjä jaaubat ajim aajem.

Mag jaauwia, aigmua öbérwi, ichta warag chawag petajim aajem.

¹⁸ Am iekhan, maimua ag noram āspaaauta sīi Pedro chuk ēebaadeewai soldaaun amach eepai iek phithurg maadēujā khaugba jōisijim anum, Pedro gaaimua. ¹⁹ Magbaawai Erodeeū jūrpiwi par jūr nūmjā baauba abaawai, soldaaun chi thūa narr khūnta āba thürkha auwi par jēeu ohookhamjā ich mag khaugba buudimaawai, amachta phē arrwi khēchpi jaaujim anaabá. Magtarr khur chi rey Erodes Jerusalén durrmuia mawia jūr phöbör Cesarea anum ee sīeimajim aajem.

Erodes meetarr

²⁰ Mag, Erodes Cesarea phöbör sīeimawi, Tiropien dāi meeukhanaa, Sidonpien dāijā meeukha sīsijim aajem. Mamū magbaa warm khūnau amach ap nacha ajapha iekhawia jūr i dāi iekhaan bēejierram aajem. Mag bēwi, chi rey dēn thethem woun āb Blasto anum dāi iekhawi, amachig paa auwi, rey dāi iek deeju ajierram aajem, khōināa wēnūrraag. Amau rey amach dāi meeukhapimapha naajim anaabá, amachdēu chi rey durramta khōju pēr khoojerr aawai. ²¹ Maimua chadcha mag deeu āba iekhaju arr ed rey Erodeeū ich khajūa ajapchararam jūanaa, ich khu juupjem gaai waaiduwíi jupwi, òrag iekhabaadējim aajem. ²² Mag iekhabaadee phöbörpienau i thō nūmuia, “Mag wounan Ēwandamjōta iekha sim; jā chan sīi khajapham woun khabamgui” a sereu phöbaadējim anum. ²³ Örau serereukhamua ichig mamagkhamjā bürjā amag iekhaba, warag uduraa ichigta Ēwandamagamjō iekhapijim anaabá. Mamū magtarr kōit Ēwandam chogau i bi ee ödōmie dau daau ompapiwi ich aguapai warag jū thārrdu meeijim aajem, chi Erodes.

²⁴ Mag, par Erodeeū ich monakha aawai chi ükha durrum khūn öpüju ēkhaajeejib mamū, maach Pör iek jaau nūmūn waragta durrpierr aaidūnaa īchab chi ükha nūm khūnūjā khapaana paaukhamajim aajem. ²⁵ Bernabé Saulo dāi mag ofrenda deethurwi, Jerusalenmua deeu Antioquiaag wētumua amach dāi woundam Juan anum arrjierram aajem. Ich mag Juanpai ibūur wauwia Marcos a thūurjeejim aajem.

13

Bernabé Saulo dāi warrpem Ēwandam i jaauumkhūr pāitarr

¹ Antioquía phöbör eem iglesia ee Ēwandam i jaauumien dāi maestronaan naajeejim aajem. Makħūn thür āb Bernabé ajim aajem; āb Simón, am dēn īchab “Chi Phueich” a thārrjerr; āb Lucio, Cirenepierr; ābakħi Manaén, Galilea durram gobernador Erodes aajerr dāi āba bāautarr; maimua Saulo. ² Ich makħūn biek āb thachjā khōba maach Pör Jesuug jēeu nūm ee, Ēwandam Akharau amag, “Bernabé Saulo dāi idēu sīi sīubat, mua am athee ya phidag jūr wai chirāmgui” ajim anum chi Ēwandam Akharau.

³ Magbaawai chadcha mag Ēwandamag jēwaag sīi thachjā khōba surkha nūmuia makħūn numiim īrta jua auslūnaa oraawi pūjjieram aajem.

Chipre phūram gaai maach peerdūajem iek jaauatarr

⁴ Mag, ich Ēwandam Akharau amachig wētpi jaaubaawai Bernabé Saulo dāi Seleuciaag wētwi maigmua jūr dōjārr phūram Chipre anumug durbajieram aajem. ⁵ Maimua Puerto Salamina barwi judionaan Ēwandam iek jaaujem deg maach peerdūajem iek jauphōbaadējim anum.

Juan Marcos amach däi arrtarr aawai magua däi am ipierr jaaujeejim aajem.

⁶ Mag phöbör Salamina anum eem khunag Êwandam iek jaauwia warag ich ag morr gaaipai phuurdü wëtumua deeum phöbördam Pafos anum barjierram aajem. Maig woun äb bënkhuun siejim aajem, Barjesús a thür sim. Mag woun sii nem sëunem ich bën khaugau parhooba nem wau nurrumta, iruan Êwandamau nem waipi simta wau chirum aajeejim aajem, ich iekhaupaita. ⁷ Mag bënkhuun Barjesús anum, gobernador pör öphërg sìerrum Sergio Paulo anum däi siejeejim aajem. Mag gobernadorrau Êwandam iek ürm khösi sìerr aawai Bernabé Saulo däi ich aar thärkhüüpüijim aajem, am iek ūraag. ⁸ Mamu Bernabé Saulo däi bëewi Êwandam iek jaaubaicheewai mag chi bënkhuun griegonaan meúa Elimas a thür simuata jürr idëu chi gobernadorrag amau jaau námjä udur ükhpibla wai sësijim anaabá. ⁹ Magbaawai Saulou ichpai ïchab Pablo aajemua, ich gaai Êwandam Akhaar phës wai sìerr aawai, irig eerpanaa thet khëesir, ¹⁰ —Purugan dösätauta khüirjug dee simgui ajim anum. Maguata jäg sëunem sii òor khügurjupai khap sìerrum, bùurjä nem ajapham khöchkhaba. Jäg maach Pör Êwandam ichaaur aju khääi, jäg idëu chi ükham khösim khunag i iek ükhpibáma ajim anum. ¹¹ Puch jäg chitum paar nau maach Pör Jesuu warre pu dau khaugba apüijugi ajim aajem. Magbarmuñ puñ bùurjä edau khüir araragjä khaugba chituu awiata deeu dau eerdæjugui ajim anum irig.

Mag, chadcha Pabloou magbarm bürre chi Barjesús dau khibaadëmua pöd majujä khaugba aadeewai, äbmua khäijä ich jua gaai èudü arrmkhüir awi òor juhrwai, sii parhooba jürkha jürkha aadëjim aajem. ¹² Mag maach dauderraab aterm chi gobernadorrau ich daúacha oobarm däi maach Pör Jesús iek Pabloou Bernabé däimua jaau wénurrarr ich jügaagaa ûrbaawai chadcha ükhajim aajem.

Pablo Bernabé däi Pisidia durr

¹³ Pablo ich khapeen däi mag phöbördam Pafos anum ee naawi därbagkhabaadeeu deeum durr Panfilia anum eem phöbördam Perge anum phëubaimajierram aajem. Mamu mam paaukhabaimaa Juan Marcoou am kha ogdëwi deeu Jerusalenag petajim aajem. ¹⁴ Maig Perge naawi Antioquiaag wëtjim aajem. Mag Antioquia phöbör deeum durr Pisidia anum dakha siejim aajem. Am iek mag phöbör ee jua üuijem ed pabaadeewai judionaan Êwandam iek jaaujem deg dubwi ohoodö aimajierram aajem. ¹⁵ Mag jupwi, Moiseeu iek phä puatarr thärnaa Êwandam i jaauinenau phä puarr gaaijä ïchab thür dichdimaawai, mag judionaan eem chi pörnaanau amag, —Keena khodamnaan, pàrav òor wawieg khüirjugdam wai nám khai, warre marag ürpibat ajierram aajem.

¹⁶ Magbaawai Pabloou büjääu dñenhuuna, òor khüu amkhüir juau jaau jauna, amag iekhamamua magjim aajem:

—Keena israelnaan ajim anum, maimua pâar ar Êwandam iek ūrwi jüg üruun aajem khun, mu iek ūrbat ajim anum. ¹⁷ Warrgarwejä Êwandamau maach jöointa jür autarr aawai am chikham ee Egipto durr naajeewaiwe amachta Êwandamau nem khapan apiwi ich jua theegau deeu chawag phë arrjimgui a jaaumajim aajem. ¹⁸ Mag phë arrwi, òor chukag durr ich dakhüir khaigba aadëphum gaaimua khüir machag äwat nurrumjä, Êwandamau magum igba, cuarenta añosjö am däi ogdëba siejimgui ajim

aajem Pabloou amag jaaumamua. ¹⁹ Mag wënñrramua Êwandam jua theeg paarmua amachdëu Canaan durr siete naciones öpüttarr thum Êwandamau warag amag deejimgui ajim anäm. ²⁰ Mag maach jöointa Egípto durr nüwe, Êwandamau jür autarr aigmua Canaan durr amachdëu jüathug awi ma nám jaar, ya cuatrocientos años dichwi sñejimgui ajim aajem Pabloou mag ijéjëbkhamua.

Mag Pabloou jaau wai khitumua, 'Magtarr khur Êwandamau amag leinaan jueces anäm khüun deebaawai makhuunauta phöbör thum khan nüisijimgui ajim anäm. Mag jueces anäm khüunta años khapan chi pörnaankha wënñrrau awi, jürr jöoi Samuelta chi pörkha sñsierr aigmua ewag paawai, ²¹ õrau amach garmua Êwandamag amach pörkhamkhíir rey jéebaawai, woun äb warr jöoingar Benjamín aajerr ag chaain ewagam khüun dën woun Cis anäm iewaa Saúl anämägtä cuarenta años Êwandamau am reikhapijimgui ajim aajem. ²² Mamä mag nacharam rey ich Êwandamau isegpüwi jürr deeum woun äb David anämäta reikhapijimgui a jaaumajim aajem Pabloou. Mag jaaumamua ichdëupai, Mag David igwiata ich Êwandamaucha, "David Isaí iewaan chad mua khösi chirum; jäguan chad mächdëu nem mag abarm ipierraajugui" ajim aajem Pabloou amag, ich Êwandamau iekhatarr igwia. ²³ Magnaa, Ich Êwandamaucha maach jöoinag jaaujerrjö, mag David chaain ewagam khüun eemta Êwandamau Jesús thaabapijimgui ajim anäm, maach israel-naan peerduajem khamkhíir.

²⁴ 'Mamä mag ich Jesuucha Êwandam iek jaau nürraju nawejä Juan chi õor pör choomieu israelnaan thumaam khüunag jaaujeejimgui ajim anäm, amach khaibag isegwi amach pör choopimamkhíir. ²⁵ Juanau mag jaau nürramua ya ich thöju gayaa pamam ee õrag, "¿Párau khíirjuawai muata ich Êwandamaucha jür auwia püju aajerr khai?" ajim anäm. Maimua ich Juanaupai, "Ma chan ar khabamgui" ajim aajem. "Mamä mu éudee äb urumta ichiugui" ajim anäm ich Juanau, Jesús igwia. "Maan chad mu khäyaujä äruucha simgui" ajim anäm. "Mamä mu chan mug chirum aig sñi i chogkhaagpajä büürjä serbiibata chirumgui" ajim aajem Juanau.

²⁶ Maimua mag chi Juan õor pör choomieu iekhatarr jaau dichwia deeu ich Pablooupai, 'Khodamnaan, jöoingar Abrán khachitarr ag chaain ewagam khüun, maimua pär ar Êwandam iek ürwia jüg ürtüu aajem khüun: mug maach peerduajem iek cha mua jaau chitumän pääch atheyaugui ajim aajem Pabloou amag. ²⁷ Jerusalén phöbör eem khüunau amach pörnaan düimua büürjä pöd Jesús khaug aubajierramgui ajim anäm. Mag khääi ante i igwia Êwandam i jaaumienau phä puatarr iek sabarhedpierr thür nümjä büürjä i khaug auba, warag amachdëuta warrgarwe Êwandam i jaaumienau jaauwai i dau aphüu wau thöomamua thöopüiju a jaaujerrjöo ajierramgui ajim aajem, i dñi. ²⁸ Mag i thöog athee büürjä khaibag chukhu khitarr äba, warag Pilatoog pur deewi i thöopüipi jaaujerramgui ajim aajem. ²⁹ Mag jaaumamua ich Pablooupai, Maimua Êwandam iek phä sim gaai i igwia jaau sñierjö, thum mag i dñi amachdëu ampierr awia, pakuls gaaimua eeg paa auwi, durrbä khöpag ee jëbdi chi khörm sñier ee aukhérjerramgui ajim anäm. ³⁰ Mag amau i thöojieb mamä, Êwandamau deeu i phiriu aubajieb ajim anäm. ³¹ Mag iuu phiiduwia biek khapan ich

oopijim anaabahab ajim anum, mag ich thõju gayaa paawai Galileamua Jerusalenag ich dñi ãba wëttarr khunag. Magtarr aawai mag amach daúa i ootarr khunauta jûr ïs õrag jaau wënarrumgui a jaaumajim aajem Pabloou, mag Antioquia phöbör ee chi pörnaanpa thunarr khunag.

³² Maimua warag mag jaaumamua, 'Éwandamau warrgarwe maach jöoinag jaauwai mag ich chaai pñiju aajerr iekta maraujä pñrag jaau wënarrumgui ajim anum. ³³ Mag warrgarwe maach jöoinag mag ich chaai deeju a jaautarr aawai chadcha ïs ewag pawi maach chi ewagam khunagta Jesùs iiu phiidubarm oopijimgui ajim aajem, magbarmua jagan chadcha ich Iewaata maach ee nerrajim a khab amkhñir.

Magju arr aawaita i igwia Éwandam ësap Salmos numiim anum gaai Daviu phñ phawai, "Pñun mñ Chaaírau; ïsin chad õrau pñun mñ Iewaa a khaphñ nñimgui" a phätarjä jaaumamua, ³⁴ mag i phiiduwia tag meeja ich mag iiu sñrraju igwiajä ich Éwandamaucha Íchab, "Muçhdëu Daviig jaautarr chan par iekhaupai khaba chadcha aju" a iekhatarrpa jaaumajim aajem Pabloou.

³⁵ Mag jaaumamua ich ag Jesupai jaauwi, 'Ich ag Salmo gaaipai Íchab mag sim: "Éwandam, pñch chaai bñurjä pekau chukhu khitum pñchdëucha jür autarr chan pua uduraa i ëu jëb ee miiupibamgui" ajim aajem. ³⁶ Pñrau khaphñ nñimgui ajim anum, chadcha Daviin sñi Éwandamau nem jaau-mamta wau khithñ awi meetarr. Mag meebaadeewai parhoobam khun aukheerjemjö ich jöoin dñi ãba aukhérwi ich ag eepai jëbeg pajimgui ajim anum. ³⁷ Mamñ mag Jesùs mor chan bñurjä ich aukhërtarr jëb degpai miiubajimgui ajim anum, ich Éwandamaucha phiriu autarr aawai.

³⁸ Maimua amag, 'Khodamnaan, magua pñrau thumaam khunau khaphñ aju aai nñimgui ajim anum ich Pabloou, maraun sñi Jesuta maach khaibag thum chugpaapüju aai sim a jaau wënarrum. ³⁹ Maagwai Moiseeu iek phñ pñatarr gaai jaau simpierr ükha nñmuapai pñd peerduba arr khunaujä Jesùs iek ükhamñ, jûr ichdëun chad thum peerdu auwia ajaug paapüimaju, magbarmua tag bñurjä ich dñi iekkhñr chukhu nñsimkhñir a iekhamajim aajem Pabloou. ⁴⁰ Maimua, Khñr khaphñ abat ajim aajem, Éwandam i jaaumienau ësap gaai jaau pñatarr pñach gaai pam uguia.

Mag jaauwi, ich Éwandam iek phñ simcha jaaubaadëjim aajem, chi Pabloou. Mag irua jaautarr mug ajim aajem:

⁴¹ "Pñar ar Éwandam iek aawaijä warag i wau iekhaajem khun ûrbat: Mñun Éwandamau.

Pñach dakhñir pñrau ag na ooba aajem mua wauju.

Mamñ nem thum magju nawe ãbmua pñrag jaaukhiiñjä pñrau ükhabaju. Mamñ ya pñach daúa oophöbaadeewaita pñar jñphier naawijä, ¿pñrau jägbarju?

Pñachdëu ükhaba arr gaaimua, maigtä pñar öju edau" ajim aajem Pabloou, Éwandamau ich iek phäpitarr igwia. ^(Ab. 1:5)

⁴² Mag judionaan Éwandam iek jaaujem deg jaau naawi daau paaukha phöbaadeeu, judionaan khabam khun am aig bëewi, deeu ëudeem semanau jua ñi nñm ed paawai ãba biirdhawaijä ich ag iekpai amachig jaaupijerram aajem, Pabloog. ⁴³ Mag ãba biirda naawi aaidhkhabaadëm ee, judionaan khapan Pablo Bernabé dñi wëtum ëudee wëtjierram aajem, judionaan khabamta eeu ükhawia judionaan

igar theerbagkhatarr khuenpa. Magbaawai mag amach ëudee wëtum khuenag wawimamua, "Ich jág thäraucha ükha wénurrämua Ëwandum pääch daupii aajem gaaita ubu naisit" aajeejim aajem amag chi Pabloou Bernabé däimua.

⁴⁴ Maimua chadcha deeu ûwaai juu üujem ed pabaadeewai peer phöbör thumta äbam aig podpa naisijim anaabá, Ëwandum iek jaaumam üraag. ⁴⁵ Mamü judionaanau mag atcha õor pöm thünüm oobaawai iekkhör wauphöbaadëwi, warag Pabloou jaau sim ichaaur õor wawinaa, irig sii parhooba iekha phöbaadëjim aajem. ⁴⁶ Magbaawai ìchab Pabloou Bernabé däimua warag thäar phïiuwia iek khëgkha amag, — Ürbat keena ajierram anum. Chadcha päragta nacha marau mug Ëwandum iek jaauju aai naajim, mamü päär jág ügthar öbërmaphamjö Ëwandamagjä udueur pääch peerdu aupiba i isegamjö naawai marau judionaan khabam khuenagpa jaau wénurrümgui ajim aajem, ⁴⁷ maach Pör Ëwandamau thumaam khuenag ich khap amkhiiirta ich iek jaaipi siewai. Maagwai chadcha ich Ëwandum iek gaai ich Jesús igwi,

"Ita judionaan khabam khuen atheejä khichag ee õtdau phuu dñemjö sim, durripierr ich iek ükha nám khuen thum ichdëuta peerdu awaag" a phä simgui ajierram aajem. (*Is. 42:6; 49:6*)

⁴⁸ Pabloou Bernabé däimua mag jaaubarm ürwia judionaan khabam khuenau amach jügäucha mag amjä peerdüju aai nám a ürbaawai onegau, "Keena, mug Ëwandum iekhan chadcha chi ajaphamüugui" ajierram aajem, chadcha thäraucha amachdëu ükha nám iekhau. Mag thumaa ükhatarr khuenan, nawe Ëwandamau ichdëu oowai ich iek ükhaju khaphu wai sïerr khuen ajim.

⁴⁹ Mag jaau námua mag amach nám durr eepain maach Pör Jesús iek aaidubaadëjim anaabá. ⁵⁰ Mag warag Ëwandum i aaidumam oobaawai khiiir mor chigpai jürr judionaanau amach ee riknaan üuin Ëwandamag jéeu durraajerr khuen däi iekhawia phöbör ee chi pörkha nám khuen düijä iekhajierram aajem. Magnaan chad Pabloou Bernabé däimua üu Aai i jaau durrarrta, am däi amachdëu ampierr awi warre amach durrmuja rukhüüpüijierram aajem, aiguim judionaanau. ⁵¹ Mag amach jürbaadee warre ìchab amach dakhiiwe amach bü gayam jéb üurphë üurphë apüijierram anaabá. Mag námua amach ödegpain, "Päär maar däi jág nám gaaimua Ëwandum däi khiiir khapnaat" anum ajima. Magwia erëubaadeeu deeum durr phöbör Iconio anum naaimajim aajem. ⁵² Mamü chi Ëwandum iek ükhatarr khuenan am erëutarr khurjä ich mag oneenaa Ëwandam Akhaarjä amach gaai phës wai naisijim aajem.

14

Pablo Bernabé däi Iconio ee

¹ Mag phöbör Iconio anum ee naaimawia Pablo Bernabé däi amach numwe äba dubjierram aajem, judionaan Ëwandum iek jaaujem deg. Mag dubwi maach Pör iek iek khëgkha jaauphöbaadeewai judionaan pöm griegonaan däimua Ëwandum iek ükhajierram aajem. ² Mamü äaur judionaan chi ükhaba narr khuenau jürr judionaan khabam khuen wawí phöbaadëjim anum, tag am iek ükhaba warag amach ipierrta am éugar khaigba iekhamkhii. ³ Mag gaaimua mag amachdëu jaau námjä ükhamapha aawai warag ajapcha amag jawaag awi aigmua da

wëtbajierram aajem. Chi Pabloou Bernabé dëimua maach Pör amach däi sim khaphü narr aawai warag thãar phïiwi ögkhaba õrag jaaumajierram aajem, jäga Êwandamau amjä khösi sñerrä. Maagwai amau jaau wënñrrum õrau sëukhaawai am ugua, am iek ich Jöoiraujä ich jua theeg amag deejim aajem, ag na õrau ooba aajem nempa maach dauderraam am dakhüir waumamkhüir. ⁴ Maagwai chi phöbörpien ãaur khüen judionaan igar thünaawai tagam khüen jürr Jesuu ich i jaaumkhüir jür autarr khüen igar naajeejim aajem. ⁵ Mamü judionaanau amach pörnaan dëimua ãaur khüen judionaan khabam khüenpa bëewi, mokou bar wai nümuu amach thöopäain wëdurum a ûrbaawai ⁶ deeum durr Licaonia anumug där wëtjierram aajem, chi Pablo Bernabé däi. Mag wëtwi phöbör Listra anum ee naawi èréubaadeeu jürr agjö phöbör Derbe anum ee naaimajim aajem. ⁷ Mag wënñrrumua ag bigaau phöbördam nünuidum ee amach barmampierr jäga Êwandamau maach peerdhäejä a jaaumajierram aajem.

Pablo mokou bar wai nümuu peer thöotarr

⁸ Mag Listra phöbör ee woun äb bü äkhäraa khitum sñejim aajem. Mag woun ich bi eewe bü äkhäraa thaabawi sñi jup khëraajeejim aajem, pöd därdär aju khaba aawai. ⁹ Ich mag wounau Pablo ijéjëbkhamug bùurjä dau thöba ûr oo sñejim aajem. Pabloou mag khitumug oowai, ich ödegpain “Magum Êwandamaun chadcha mu monaaupüiju aai sim” a simjöo oobaawai, irig eerpanaa khëesir, ¹⁰ —Phiidawia bü ubu dñuisí ajim anum.

Magbaawai chadcha phuddü dñuisiwia warag där nünuuu khabaadëjim aajem. ¹¹ Õor aig narr khüenau Pabloou magbarm oobaawai sereubaadëwi Licaoniapien meúata, —Keena, jäkhüenan Êwandamnaanta õor khüir thegwia maach ee naaichëmgui ajierram anum jürr amach khapeenag.

¹² Mag amach Êwandam anumua, Bernabé Zeus gaai thürnaa Pablo jürr Ermes gaai thür wai naajim aajem, ichta ürcha ijéjëb khaajerr aawai. ¹³ Mag phöbör ee dub nüm aigcha am Êwandam mag Zeus anumug jëeujem di dñaaajim aajem. Magphöbaadee ag eem phadëu phak emkhooinpä pamaar dën pörsirkha sñisidum puerdi aig phëbëewi phaamamua amaga Êwandamagamjö jëewam ig sñejim aajem, õor khapan thünwe am däi äba. ¹⁴ Pabloou Bernabé dëimua ûrwai phadëu mag amach èugar mamagkham ûrbaawai gaai machgau amach khajüa mor gayam thürrüuna õor ee ääag khaphig wëtumua, ¹⁵ —Keena, ñkhantheeta pâraru maar däi jäg nüma? ajierram anum. Maach wounaan äba thunaabahab; maar chan Êwandam khabam. Maraun sñita jäg Êwandam anumjä maadëu nem igab simug jëejuu khäyau, maach Êwandam chaar ügthar simug jëeumkhüirta pârag marau jaau wënñrrabahab ajierram anum, ichdëuta mug edaujä wauwia, mug jëbjä wauwia, phüas däi ag ee nem thünampa thum äba wautarr aawai. ¹⁶ Warrgarin chadcha thumaam khüenau amachdëu nem khösimug jëeu nümjä Êwandamau magum aba aajeejimgui ajim anum, amau wajappai ich khaugba narr aawai. ¹⁷ Mamü magum äba, õrau ichigcha jëeumkhüirjö, ich jua oopiejeejimgui ajim anum, am eeg oo simua. Mag, ichdëuta maach onee wënñrramkhüir, maach athee nosegjä chëpinaa maach nemjürijä ajapha öbeerpi nüm däi ñchab maachig thach khöjujä ed eepierr deejemgui a jaaumajierram aajem amach numiim khüenau, jürr jaaupüpüigmamua.

¹⁸ Pabloou Bernabé däimua par mag jaau durrajieb mamu, ichiita thethe deejierram aajem, mag phak khéchnaa phaa nəmuu amachig Êwandamagamjö jéeum ig narr jéeupiba aag.

¹⁹ Mame amau mag nəm āba, judionaan bëejierram aajem, Antioquia-mua Iconiomuajā agjö. Mag bëewi ñor wawí phöbaadee, amachig paa auwi, Pablo mokou barphöbaadëjim anaabá. Mag jürram khüunau bar wai nəu awia chi meemjö aadee, meebaaradëmpii awia phöbör igaau éudu deethurjierram aajem. ²⁰ Mam mag éudu deebathuurwai, tagam khüun agjö Jesúus iek ükha narr khüunau bëewi ich ür pos aicheewai, phiidubaadëwi deeu phöbör ee sîechëjim anum, ich Pablo. Maimua ag noram Derbeeg petajim aajem, Bernabé däi.

²¹ Mag phöbör Derbe anum ee maach peerduajem iek jaau wënurrumua ñor pöm Êwandam igar ükhapiwia deeu amach bë eepai ewag Listraag bëejierram aajem: mag Listramua, Iconioog; mag Iconiomua, jürr Antioquiaag. ²² Makhuun phöbördam ee chi ükha durrum khüun khir onee apieg, am oo phuurdü wënurrumua amachdëu maach Pör iek ükhatarr iekta warag ogduba ükhapi jaaujeejim aajem amag. Mag nəm däi üchab, “Êwandam sim aar mawia, i däi ich mag wënrraagan, ichiita ich jäg i gaaimua maach dau aphu wënrrajugui” aajeejim aajem. ²³ Mag wënurrumua üchab iglesiapierr jöoin jür aumaajeejim aajem, makhuunta chi pörkhamkhir. Magnaa thach khöba surkha nəmuu oraawia maach Pör Jesuugta amach nənuidampierr thapaa ar amkhir iringta jaaujeejim aajem, amachdëujä i iekta ükha narr aawai.

Pablo Bernabé däi deeu Siria durram phöbör Antioquia anumag bëetarr

²⁴ Maimua Pisidia durr dichwia jürr deeum durr Panfilia anum barjier-ram aajem, Pablo Bernabé däi. ²⁵⁻²⁶ Maig phöbör Perge anum ee Êwandam iek jaau naawia, jürr Ataliaag wëtwi, amachig phidag jaautarr thum wau aaipabaadee, ich aarpaimua jap ee paaukhawia, deeu Antioquiaag bëejierram aajem, warrjä mag phöbör eemuata chi ükha durrum khüun pörnaanau am püitarr aawai. Mag Antioquia phöbör eemua ajim aajem, warrjä am püyaagpaawai Êwandam iek ögkhaba jaau wënrramkhir am ür juu ausluna am kõit irig jéeu nəu awi püitarr. ²⁷ Mag bëewi, chadcha deeu Antioquia barchëwia, chi ükha durrarr khüun thum äbam aig biirduna, amag jaauphöbaadëjim aajem, jäga Êwandamau am däi ajj, maimua jäga maach Pör Jesuu judionaan khabam khüunagjä üchab ich iek ükham khosi ükhapijä, amachpa peerdubamkhir. ²⁸ Maimua Pablo Bernabé däi warag aigmua da wëtba, chi ükha durrum khüun däi nəu ajierram aajem.

15

Jerusalén phöbör ee āba biirduna iekhatarr

¹ Ich mag jaar āaur khüun Judeamua Antioquiaag bëewi chi ükha durrum khüunag, —Pârauta warrgar Moiseeu iek phâ puatarr gaai jaau simjö pääch mehëu phuurbichba nəm chan päär pöd peerdubamgui aichëjierram anum.

² Magbaawai Pabloou Bernabé däimua amau nem agcha khabata jaau nəm ūbaawai jürr am däi chikham ippeer ahau khaphöbaadëjim aajem. Mamu mamagkhamjä warm khüunau warag amau jaau nəm ichaaur iekha narr aawai iglesia ee chi ükha durrarr khüunau ich Pablota

Bernabé dūi jür aujierram aajem, Jerusalenag püyaag. Mag, chadcha am daumaai ðor jür auwi püjierram aajem, mam pabaimaawai jürr ich Jesuu jür autarr khuen däicha iglesia eem jöoinpa äba ich ag iek wajapha iekhaag.

³ Mag chadcha Antioquia phöbör ee chi ükha durrarr khuenau amach püibapääwai ärëubaadëwi, Fenicia durr dichwia, Samaria durrjä dichjieram aajem. Mag wénurrumua amach wëtumpierr ðrag jaaujeejim aajem, jäga judionaan khabam khuenaujä amach jöoin warrgarm khuen i isegwia khüirjug iiurta aujierrá, Ëwandam iek chaarcha ükhaag. Mag amau nem ïghamam ûrwia thum chi ükha durrum khuen onee durrajim aajem ïchab.

⁴ Mag jajawag wëtumua, Pablo Bernabé dūi tagam khuenpa Jerusalén barimaawai aram iglesia eem jöoinau chi pörnaan düimua Jesuu ich i jaauumkhüir jür autarr khuenauupa amag, —Keena, üuchata pär bëejierramgui ajim anum.

Mag barwi di garm khuenag jaauphöbaadëjim aajem, jägata Ëwandamau am dūi aajeejä amau i iek jaau wénurraawai. ⁵ Mam Pabloou Bernabé düimua mag jaau nüm ûrwia äaur khuen Moiseeg Ëwandamau ich iek phäpitarr ajapcha ürkhaajerr khuenjä ya Jesús igar ükhawi aig narr aawai makhuunau büjäau dñuhunaa, —Keena ajierram anum. Judionaan khabam khuenjä Ëwandam iek ükhatarr khuenagan ichiita thumwe mehëu phürbichkhapi jaaunaa ïchab Moiseeu phä püarr gaai jaau sësidumjä thum waupi jaauju aai nümgui ajierram aajem.

⁶ Magbaa Jesuu ich i jaauumkhüir jür autarr khuen dūi jöoin chi pörnaanpa äba biirdüjierram aajem, deeu ümaai ag iek ajapcha iekhaag. ⁷ Maimua mag ijëjëb nüü awia Pedroou büjäau dñuhunaa amag, —Khodamnaan, pärku khaphü nümgui ajim anum, nawe ich Ëwandamauta chadcha mu jür aujim, judionaan khabam khuenagpa jäga Ëwandamau maach peerdü aaujë a jaaubaawai ïchab amaujä ükhamkhüir. ⁸ Ich Ëwandam thumaam khuen khüirjug khaphü sërrumuata ïchab amagjä ich Akhaar deejimgui ajim anum, ich jäg maachig deetarrjö. Jäg sim aig irua amag, “Mua pärjä ig chirum much chaainkha awaag” a sim khabahab ajim anum. ⁹ Ëwandamau oowai maach chan am däi büürjä khüethuupajä khaba nümgui ajim anum Pedroou. Maagwai maachdëu ükhatarr gaaimus maach khaibag chugpaatarrjö, am dënäjä ich agjö irua chugpaa simgui ajim anum, amaujä chadchata ükha naawai. ¹⁰ Mag simta, ïkhan jägwi pärku Ëwandamau ichdëu khap nem wau sim khöchkhamaphamjö nü? ïKhanthee pärku athuucha amag maachdëujä pödba ni maach jöoinaujä pödba arr nemta waupi jaau ig nü? ajim anum Pedroou jürr amach khüircha. ¹¹ Mag khüirjuju khäyau maadëu khaphü aju aai nümgui ajim anum: maach Pör Jesuu ich jäg ich garmua maach khöchkhwai üu peerdü autarrjö, ich agjöta amjä ichdëuta peerdü au sim khabahab ajim anum Pedroou, mag Moiseeu phä püarr iek thum chan judionaan khabam khuenau ürkhaaju aai khaba nüm a khap amkhüir.

¹² Magbaawai jürr Bernabeeu Pablo däimua jaauphöbaadëjim aajem, jäga Ëwandamau amagjä judionaan khabam khuen eejä ag na õrau nem mag ooba aajempa waupimají. Mag jaaumam ûrwia sii thumaam khuenau khüu ûr naisijim aajem.

¹³ Mag am dēn īgħa öpinaa Santiagoou jūrr, —Khodamnaan, ṁu iek ūrbat ajim anum. ¹⁴ Ya pārav Simón Pedro iek ūrbarm, jāga Ěwandamau īsta warrpem judionaan khabam khuejnā khīr jāserkhawi īchab ich chaainkha athá. ¹⁵ Jägbarm aigta chadcha mua oowai warrgar Ěwandam i jaauumienau phā p̄atarr eyaa öbēbērgmamgui ajim anum ich Santiagoou.

Mag jaauumamua Ěwandamau ich i jaauumienag phāpitarr iek jaauubaadējim aajem. Mag Ěwandamau õrag jaautarr iek Santiagoou igmatarr ṁug ajim aajem:

¹⁶ “Mugħwaiwe chan pārav ṁurug jēeubata wēnarrum.

Mag gaaimua pāran sīi di burrtarr ür dikhierr appai jieħerha thabatarrjöta n̄am.

Mam u ṁug atag deeu ṁuch pierrwain chadau, ich ag dibuupai deeu ēu au n̄ejmjō, īmaai pāar chaain ewagam khueun khīrjugā deeu ṁuchig phūrreu athaawai ṁurugta jēeu n̄eisiju, warr jōoi David khararr jaar aajerrjö.

¹⁷ Magbaawain chadau durrpierram khueunau judionaan khabam khueunaupa mu jürwi, amaujā īchab muuta amach Pörkha auju.

¹⁸ Muata mag iekha chirum, ṁuch chi warrgarwe magum nem thum õrag khaphu apiejemua” ajim aajem, Santiagoou ich Ěwandamau iekhatarr igwia. (Am. 9:11-12)

¹⁹ Mag jaauwi, ich Santiagooupai, —Magua mua oowai, ar judionaan khabam khueunta amach jōoin i p̄awia jūrr Ěwandam iek ukhamam khueunag chan pōd maadēu amag maach jōoinau nem jaaujerr thum athuucha jaauju khaba n̄emgui ajim aajem ich jōoi Santiagoou. ²⁰ Magju khāai sīi amag ajapha ēsap phānaa ag gaai jaaupāijugui ajim anum, Ěwandam na tag uđaraa amach ārpim ugu. Mag ēsap gaai tag nem parhoobamta Ěwandamkha waunaa agu jēwaag nemchaain khēchnaa ag khīrphée wai narr nemek modjā khöpiba jaaupāijugui ajim aajem. Nem thōowia ag bag dēn reyen wau sīsidemjā khöpiba, ni nem sīi bēgōne bag ārba thōo sim modjā khöpiba jaaupāijugui ajim anum. Mag n̄am dūi īchab dich õor khabam dūijā bătrjā khapes apiba jaaupāijugui ajim aajem Santiagoou. ²¹ Maimua ichdēupai, Jāgwi mua mag chiru? ajim anum. Mua mag chirum, maachjō judionaan khabamta maach meeun dūi āba jooba wēnrraajeewaita mag chirumgui ajim anum. Pārav khaphu n̄emgui ajim anum, mag Moiseeu Ěwandam iek phā p̄atarr iek phōbōrpierri judionaan Ěwandam iek jaaujem di n̄enaidum ee sabarhed-pierr õrag ūrmkhīr thħarjem. Magua ichiita makhueunta ürpai amau u rkħajju aai n̄emgui ajim aajem Santiagoou.

Judionaan khabam khueunag ēsap gaai jaaupāittarr

²² Magbaawai Jesuu ich i jaaumkhīr jür autarr khueunau jōoin chi pōrnan dāimua thum chi ukha durrarr khueunpa āba biirdi iekhawi chadcha Santiagoou jaautarrjō ēsap warre phā aujierram aajem. Mag phā auwia īchab mag chi pōrkha n̄am khueun eem warre õor numi jür aujierram aajem, Pablo Bernabé dūi wētuwe am dūi āba Antioquiaag püyaag. Makħueun Silas ajim aajem, woun āb Judas anum dāi. Ich mag Judapai ibħar wauwia Barsabás aajeejim aajem. ²³ Mag chi ēsap makħueun dāi püju gaai ṁug phā sfejjim aajem:

“Khodamnaan, maar Jesuu ich i jaaumkhīr jür autarr khueunauta jōoin chi pōrnan dāimua tagam khueun chi ukha durrum khueun dāimua

āba marau pārag salud deepäi nūm. Pāar judionaan khabahab mamu, Ēwandum gaaimua maach khodnaan aawai, thum Antioquiapienag, Siriapienag maimua Ciliciapienagjā salud deepäi nūm.

²⁴ Khodamnaan, marau maumua ūurwai, mag mau maar eem wëttarr khūnauta sī amach khīrāu wëtwia, mag mehēu phūrbichpi jaau-naa, īchab Moiseeu iek phā p̄atarr gaai jaau simpa thum waipi jajaaukham gaaimua idēu pāar khōinaa naapiba nūm anūm marau ūr nūm. ²⁵ Mag ūrbaawaita marau thumaa āba biirdəwi, ajap iekhawi, òor numí jur aujim, Bernabé Pablo dāi pāar aar wëtuwe am dāi āba püyaag. Pārau khaphu nūm, maach khod jōoin Bernabé Pablo dāi maadēu daupii aajem, ²⁶ maach Pör Jesucristo iek jaau nūm gaaimua amach thōjujā khīrjuba warag ögkhaba òor ee jaau wēnurraajeewai. ²⁷ Achá marau pāar aar Judas dāi Silas pūi nūm. Ēsap gaai cha maachdēu phā deepäi nūmjö amaujā ich agjō pārag jaauwimaju. ²⁸ Ich Ēwandum Akharaucha marag jaauwai pōd pārag judionaanagamjö nem phithurm nem waipi jaauju khaba nūm. Mag nūm dāi maachdēu khīrjuawaijā üucha sim, chadcha ichdēu jaau simpierrpai nem jawaag. Mag pārag jaaupāim ig nūmen m̄ugau: ²⁹ Par Ēwandum chaar khabamug jēwaag wai narr nemek mod oob khōmiet. Nem thōowia ag bag dēn reyen wau sīsidūmjā khōba, ni nem sī bēgōne bag ārba thōo sim modjā oob khōmiet. Mag nūm dāi īchab dich òor khabam dāi chan oob būrjā khapes amiet. Cha marau jaaupāi nūmta chadcha pārau mag sūrkha nūmen, magan pāar ūu wēnurrum. Ma ajim marau pārag jaau ig narr. Ayoo Keena” a phā sīejim aajem, chi ēsap gaai.

³⁰ Mag chadcha mag ēsap dāi amach pāibapāiwai īrēuwi, Antioquia barwia, aig chi ükha durrarr khūn thum āba biirdənaa, mag ēsap deejierram aajem. ³¹ Magbaawai ābmua īreu auwia thārbaadeewai onee aphōbaadējim aajem, mag ēsap gaai amach khīr jāsenkha wawí nūm ūria. ³² Mag nūm dāi īchab Judas Silas dāi amach numwe Ēwandum i jaau-mien arr aawai warag amach ipaarmua am khīr jāsenkha iekhamamua wawí wai nū ajim aajem īchab. ³³ Maimua warag am dāi khāi khanpanaa naawia deeu wëtju aphōbaadeewai aiguim khūn chi ükha durrarr khūnau am kōit Ēwandomag jēeu nū ajierram aajem, ūu chig aba deeu amach chogpāitarr khūn aar barmkhīr. Mag oraawia am pāijierram aajem. [³⁴ Mamu chi Silas chan maba, aigpai sīsijim aajem.] ³⁵ Maagwai Pablo Bernabé dāi chi Antioquia phōbör eepai nūsiwi khanpanaam khūn dāimua warag maach Pör Jesucristo iek jaau nūsijim aajem.

Pablo Bernabé kha ogduipāiwi jūrr Silas dāi biekkhataarr

³⁶ Mag Antioquia thubagkhawi agtha nūcha khaba nūm ee, Pabloou Bernabeeg, —Kakē, magan maachdēu maach Pör Jesús iek jaau wēnurraajerrpierr ūmaai deeu oo phūrdūmierraugui ajim anūm, phōbörpierr, am maach ēddee pawiajā jāgata nū a khap aag.

³⁷ Magbaawai Bernabeeu ükhawi chadcha wëtju aphōbaadējim aajem. Bernabeeu amach daumaai Juan am dēn ibūr wauwi Marcos a thārjerr arram ig sīejim aajem. ³⁸ Mamu Pabloou oowai irig mag ūu khaba sīejim aajem, napem biekhaujā am dāi āba mawi, Panfiliapai udthurwi, tagjā am juag ooba deeu Jerusalenag marr aawai. ³⁹ Mag, Juan Marcos gaaimua jūrr chikham ipeer ahaujii awi warag mag nūm khāyau magan dich khīkhīetdō aaidūjugui aphōbaadējim aajem. Mag chadcha

Bernabeeu ich daumaai Marcos jür auwi döjärr phäram Chipre anumag ag däi igbaadëjim aajem. ⁴⁰ Magbaawai jürr Pabloou Silas thärpäwi ich khapeerkha athajim aajem, ag däi biekkhaag. Magbaawai chi ükha durrum khünau Ëwandamag am thaapaar wai narramkhii, am kõit jéeu nüü awi päijierram aajem. ⁴¹ Mag wëtumua Siria durr dichwia deeum durr Cilicia anumjä dichjierram aajem, iglesiapier mag jaau wénarrumua warag chi ükha durrum khündam khii onee apiewai.

16

Pablo Silas däi wëtum däi Timoteo khapeerkha matarr

¹ Mag wénarrumua Pablo Silas däi phöbördam Derbe anum barimawia maigmua jürr deeum phöbör Listra anumag wëtjierram aajem. Mag phöbör Listra anum ee ëwan Timoteo a thär sim sijem aajem, ïchab Jesús iek ükhaajem. I äd judeapie ühi ajim aajem, ïchab Ëwandam iek ükhaajem; mamü i aai griego ajim aajem. ² Listrapien chi ükha durrum khünau Iconiopien däimua chi Timoteo ëugar ajapha ig iyüü aajee-jim aajem, thumaam khünau. ³ Mag gaaimua Pabloou ich däi arrm khöchkhabaadëwi ich däi eeurrjim aajem. Mag ich däi maju abaawai i mehüu phärbichpüipijim aajem, thumaam khünau i aai griegokha sim khaphü narr aawai mag phärbichba akhiin mag gaaimua ag perás judionaan narr khünau amach ëugar khaigba iekham ugu. ⁴ Mag èréubaadëwia amach wénarrumpierr phöbördam nñnidum ee mag Jerusalén phöbör ee amach chi pörnaan däi äba biirdewia ësap phänna Antioquiaag deepütarr iek dee püamaajeejim aajem, amaujä ïchab khaphü ag iek gaaai jaau sim wärkhamkhii. ⁵ Amau mag jaau wénarrum gaaimua iglesiapier õrav Ëwandam iekta warag khösi ükha nüsijim aajem. Mag nüm däi ïchab warag chi Ëwandam iek ükha nüm khünjä ed eepierr khapanacha paaukhamajim aajem ïchab.

Khääapi auwi Pabloog woun Macedoniapierr oopitarr

⁶ Mamü Ëwandam Akharau amag Asiapienag chan ich iek jaaupiba arr aawai sii warppai phäurdü wëtumua Frigiapien ee dichwi, Galacia eejä dichwi, Misia durr barimajieram aajem. ⁷ Mam panaa deeum durr Bitinia anumag wëtam igjim anum, mamü ich Ëwandam Akharau ïchab mamagjä wëtpiba jaaujim anaabá. ⁸ Mag amachig wëtpiba jaaubaawai sii mag phöbör Misia anum dakha dichwia warag deeum phöbör Troas anumagta bëejierram. Maigta warrpem mu Pablo däi äba oojim. ⁹ Mag Troas phöbör ee maar äba nñmta, edaar Ëwandamau Pablo khääapi auwia irig woun äb Macedonia durrmua bëem oopijim aajem. Mag bëewia mag wounau dawamjö i ür dñuuuchëwi irig, "Kaké, mau Macedonia durr bëewia maar khaigpérbahur" ajim anum. ¹⁰ Mag ichig dawamjö iekhachëtarr jürr maachig ich Pablooucha jaaubaawai chadcha ich ag bürre marau maach nemdam khii khaugphöbaadëjim Macedoniaag äba wëtaag. Ya maig marau khaphü aphöbaadëjim, chadcha ich Ëwandamauta maach püi sim, ich iek õrag jaauumkhii.

Pablo Silas däi phöbör Filípos anum ee

¹¹ Troas phöbörmua maar jap ee paaukhawi khajapha èréubaadeeu warre döjärr phäram Samotracia anum maar barjim; maigmua audutkhaau ag noram jürr Neápolis barjim. ¹² Mag Neápolimua jürr

büeu paaukhawi Macedonia durram phöbör chi üruechararam Filipos anum maar barjim. Ma, Romapien phöbör ajim. Maig paawai maar khääidam kapanaa naaimajim. ¹³ Agtha maig nüm ee biek äb juu üi nüm edcha maar wëtjim phöbör igaau, jér dö igaau, Ëwandamag jëwaag õor biirdajem aar. Maig uuin äba biirda thünarr aawai ohoodö nümua marau amag jaauphöbaadëjim Ëwandam iek. ¹⁴ Makhuun uuin ee uu äb Lidia a thär sim slejim, phöbör Tiatira anum eem. Ichdëu put khichphë khir thethemnaanaupai jüajem ooimä khanaa peerjeejim aajem. Mag uuirau ichab ag nawe Ëwandamag jëeujeejim aajem. Mag Lidia anumua Pablo iekhamam ür sierr aawai maach Pör Jesuu warag i thäar sösöii apijim, Pabloou ich iek jaaumam ajapha thäraucha ükhamkhir. ¹⁵ Magbaawai chadcha ükhawia, thum ich di aiguim khüunaupa amach pör choopiwi, mag uuirau ich garmua marag,—Päachdëu oowai chadcha mua maach Pör Jesüs iek ükha umjoo oo nüm khai, magan mu di aar wëtwia mu aig khäibajët ajim.

Mag udur maach päiba khäibajëjë nuu paawai chadcha maar thübagkhajim.

¹⁶ Mag khurjä ich agjö deeu maar jér dö igaau Ëwandamag jëeujem aar maach paat jëwaan wëtumta, uu äb daupeer maar khirphee öberchëjim. Mag uu äb dösät düita khapeerkha sierr aawai dau büüm khüun dënjo nem magjujä khaphü ag nawe ichdëuta jajaau aajeejim. Mag nem jaau simua sii chikham chogkha phidkha sierr aawai ich papnaan athee phatkhan pöm gaanjeejim aajem. ¹⁷ Mag öberchëwia, maar Pablo düi wëtum eudee düi ekha nürranaa, nem theeg ääkhamua bigaum khüunag, —Mu iek ürbathü, mukhüun wounaan cha Ughtha Phuu Nüm ag chogkha nüm khüunauwai aajeejim. Nau amau päräg jaauju, jäga Ëwandamau õor amach pekau eemua peerdu aaujë a jajaau aajeejim.

¹⁸ Mag maar eudee ääa phurérëukhamjä püaba, khäai khapan aadeewai, Pabloou khöchkhaba ewag phurba chi daupeer khirphee dünnüunaa, chi meperag thet khësir iekhajim. Mag iekhamamua, —Jesucristo juu theeg thöwia mua pürag iekha chiräm. Jöpkhaa jäg uu kha ogdu püawia püchta siiubaad ajim ich Pabloou.

Magbaa chadcha ag bärre siiubaadëjim, chi dösät.

¹⁹ Mamu chi papnaanau oowai tag am chogau am athee pöd phatkhan ganba aadeewai meeukhawia, Pablo Silas düi pürkhanaa, chi thethemnaan äba biirdajerr di aar arrjierram. ²⁰ Mag arrwia chi thethemnaanag, —Mu khüun judionaanaun sii õor meeukhapijuuta juur wënurrumgui aimajierram anum, amachdëu nem jaau nüm gaaimua. ²¹ Maach Romapien aawai pöd maadëu amau nem jaau nüm ükhaju khaba, ni amau nem waipi jaau nümjä wauju khaba nümgui ajierram anum.

²² Mag chi Pablo Silas düi pürkha aipierrum oophöbaadeewai õor pöm am aig pos aphöbaadëjim aajem. Magbaawai chi thethem khüunau ajués soldaaunag am khajüa ëerkhapi jaaunaa ich jäg khajüa kharraa wüpi jaaujim anum. ²³ Mag wü wai nuu awia, cárcel deg dubkhapüinaa, chi cárcel di thüajemug ajapha thüapaar jaau püajierram aajem, öberpim ugua. ²⁴ Chi thethemnaanau ichig mag jaau püabaaajeewai chará, am iekhan ierrgajärcha thuur sim aar am arnaa bëdagpierra pa wüu wau sësidum ee am bü khöökha slüjim aajem, ich Pabloou Silas düimua jaauwai.

²⁵ Mamu edacha pamjā amau agtha Êwandamag oraanaa meukhaarpa au naajim aajem. Mag amau Êwandamag jéeunaa meukhaarpa au num ag ee presonaan narr khunnaujā ūr naajim aajem. ²⁶ Am mag onee meukhaardampa ääakhamta, am iekhan dëgölp duk abarmun, uur theeg duuibaadëmua waa puertdi weeudatkhabaadëm däi presonaan jükha thunnarr cadenpata sii ūedu khunibaadëjim anaabá. ²⁷ Magbaadëm ee ūchab chi cárcel di thua khai siewia phiirkhäubaadëwi oowai, puertdi thum weeudatkha thunaajim aajem. Mag oobaawai presonaan thum dermid phöbaadëmpii awi, ich espaar jéunaa, ichdéupai wir aig ya ich thöopäaig īkha siejim anaabá. ²⁸ Mag wir aig ich thöogpam oobaawai Pabloou ijéb aadëwi irig, —Kaké, oob wir aig puch chig a chiram ajim anum. Maar äbjä öbérba, maach thumaa agtha muig naabahaba ajim anum.

²⁹ Magbaawai chi guardiaau jöpkharraa soldaau Nag õtdau paa aibéepiwi, ag däi dubnaa, jäphierr ajaugau kha duui thunnau Maimua Pablo Silas däi nam bükhuurr phöbkha thunaaimajim aajem. ³⁰ Maimua warag am dawag phé arrwi amag, —Keena, zmua jäga aju aai chirú, Êwandamag much peerdu aumkhíir? a jéeujim anum.

³¹ Magbaawai Pabloou Silas düimua irig, —Åba maach Pör Jesucristo iek appaita ükhabá. Pua chadcha mag ükhamun, puchjä peerduwia pu degam khunjä peerdujugui ajim aajem amau irig.

³² Magwia warag irig maach Pör Jesucristoo õor peerdu aaujem iek ajapha jaauam düi ūchab i düi äbam deg naajem khunagpa jaaujierram aajem. ³³ Magbaawai ich ag bürre agtha äspaju wají nuwe mag wu wai numua üpöm pedphématarrjä ichdéucha uwia bénhéeu phuurbaadëjim anum. Mag chäddau attarr khur ich pör choopibaawai ūchab tagam khun i düi äbam deg naajem khunnaujä amach pör choopijierram aajem. ³⁴ Maimua am iek ich di aar am phé arrwi amag thach khömkhíir audeebaawai amau khöjierram aajem. Mag, ichdéu Êwandam iek ükhatarr gaaimua, ich degam khunnpa thumaa onee aphöbaadëjim aajem.

³⁵ Maimua am iek ya äspabaadeewai chi thethemnaan am phäarpi jaau-tarr khunnau guardianaan jur auwia püijierram aajem, chi cárcel di thua sim aar wétwia Pablo Silas düi weeupi jaaukhíir. ³⁶ Magbaawai makhuunau wétwi chadcha mag jaaubaimaawai chi cárcel di thua jürr amag, —Chi thethemnaan päar phäarpitarr khunnau murag jaaupäaiwai päar weeupüipi num. Maagwai ya päar öbérju aai numgui aimajim aajem.

³⁷ Mamu chi cárcel di thua amachig mag jaubaawai, chi guardianaanjä agtha aig narr aawai, ich Pablo iek jürr irua amag, —Maarjä Romapienta thumaam khun dakhíir amau maar sii wu thunuupiwi, ajapha khap aag jéeu oojä jéeu ooba, sii ag bürre cárcel deg maar phäarpi jaaujierramgui a chirajim aajem chi guardianaanag. Magtarrta, zkhan jägwia amau jam warppaimua sii päar düita iek jaaupü nu, jürr meraata maar öbeerpuimkhíir? Jäg chan ü khaba simgui! a chirajim aajem irua. Mag khäai maraun amachchata béewia, ich jäg õor dakhíir maar phäarpitarrjö, amachigchata maach öbeerpuipim khösi numgui ajim aajem ich Pabloou.

³⁸ Magbaa wétwia chi guardianaanau ich mag chi thethem khunag jaauwimajierram aajem. Mag amachdéu Romapien a ūrbaawai äsie jäphierr phöbaadëjim anaabá. ³⁹ Mag jäphierr num åba, warag béewia amag i chaigpiyaa aichéjierram aajem jürr. Magnaa dawag am öbeerpinaa

am iekhan ithūu amag, —Pāachta m̄ug phöbör eemua warag chawag ērēubaadët ajim aajem chi pörnaanau.

⁴⁰ Amachig magbaawai chadcha öbérwia deeu Lidia di aar wētjim. Maimua maach thum tagam kh̄uñdam Ÿwandam iek ükha durrum kh̄uñpa düi ãba biirduna, maar kh̄ir onee wawí wai n̄uñ awia, warag maar aigmua ērēubaadëjim.

17

Tesalónica phöbör ee ðor phogd̄u n̄rrjëe th̄narr

¹ Mag Pablo Silas düi Filipos phöbör eemua ērēubaadeeu phöbör Anfípolis anum dichwia, Poloniajā dichwi, deeum phöbör Tesalónica anum barimajierram aajem. Mag phöbör ee judionaan Ÿwandam iek jaaujem di s̄ejim aajem īchab. ² Pabloou mag mawia, tagam eejā ich mag dub n̄rrajerrjō, jua üuijem ed paawai mag eejā dubwia seman th̄rjup ich mag aiguim kh̄uñag Ÿwandam iek jaaujejjim aajem. Mag jaaumamua Ÿwandam iek ph̄ sim gaaim iek igwia amag, ³—Jesús ich Ÿwandamaucha püitarr awiajā ichiita ich jäg dau aph̄u awi meeju aai s̄ejimgui ajim anum. Magtarr Jesuuta mua pārag jaau chirabahab ajim anum; ichta chadcha Cristoou, warrgarwe ðrau n̄ajerr.

⁴ Pabloou mag jaaumam ūrwia ãaur kh̄uñaun chadcha ükhawia warag am düi khapeerkha n̄isijim aajem. Mag chi ükhamarr kh̄uñan ürcha griegonaan chi emkhooin ag nawe Ÿwandam na agpierraanaa irig jēeu durraajerr kh̄uñ ajim aajem. Mag chi ükha n̄um kh̄uñ ee īchab chi thethemnaan uwinpa khapan thañajim aajem.

⁵ Mam̄u mamagkham oowia judionaan chi ükhaba narr kh̄uñaun warag iekkhōr wau n̄umua ðor s̄ii phidag chukhu kaaijā ee wēnarrum kh̄uñ chi khaibagnaan wawikha aujierram anaabá, makhuñ däimua warag ðor meeukhapieg. Magnaa chadcha woun ãb Jasón anum di aar wētwia, Pablo Silas düi aig n̄umpiñ awia, jürphöbaadëjim anum, ðor kapanamaam kh̄uñag p̄ur deeg. ⁶ Mam̄u amachdëu mag Jasón di aig ooimaba abaawai ich chi di kh̄uñta tagam kh̄uñ chi ükha durrarr kh̄uñ düi ajués ethetherrg aubējierram aajem, chi thethemnaan aig. Magnaa serereukhamua chi thethemnaanag, —Pabloouta Silas däimua durrpierr parhooba nem jaau wēnarrum gaaimua, ðor meeukhapiju ēkha wēnarrumgui ajim anum. Maajjemta ya mau maach ee paaukhabaicheewai, ⁷ Jasonau ich di aig jēermkh̄ir th̄rphē auwia, warag amach thumaam kh̄uñaun maach Emperadorrau jaau sim chaaur jaaunaa, i khōchhaba, deeum rey Jesús anumta wai n̄um aajem a jaaujierram aajem s̄ükha amach kh̄irjug eepaimua.

⁸ S̄ükha mag jaau n̄um chi thethem kh̄uñaun phöbörpien däimua mag ūrphöbaadeewai s̄ii phöbör thumta phogda thañisijim anaabá. ⁹ Mam̄u magbaawai chi thethemnaanau chi Jasonag ich khapeen düi, —Pārau marag phatkhonau phagm̄an, marau pāar öbeerp̄üijugui ajim anum. Maimua Pablo Silas düi m̄ug phöbör eemua ērēubaadeewai deeu pāar phatkhon deejugui ajim anum.

Magbaawai chadcha Jasonau ich khapeen däimua phagp̄üijierram aajem. Mag phagbapäiwai chadcha uduraa am wētpijim aajem.

Pablo Silas düi phöbördam Berea anum ee

¹⁰ Mag am jürbaadeewai ich ag edwe edau khëubaadeewai tagam khüun agjö Ëwandam iek ükha narr khüunau Pablo Silas düi deeum phöbördam Berea anumag püijierram aajem. Mag amach püibaawai wëtwi, barwia, amach wënurruampierr aajerrjö judionaan Ëwandam iek jaaujem deg dubjierram aajem. ¹¹ Am iek mag phöbör eem khüun Tesalonicapien khäyaujä nem ajaugnaa ibëbsugjä sësid ajim aajem. Maiguim khüunaun Ëwandam iek amau jaau nümjä ükham khösi ükhawia ed eepierr Ëwandam iek chi phäm sësidum gaaijä jüurjeejim aajem, Pabloou Silas düimua jaau nüm chadcha khai a khap aag. ¹² Amach mag nüm gaaimua õor kha-paana Ëwandam iek ükhajierram anaabá. Griegonaan chi thethemnaan üainaujä khapan ükha wëjoowai īchab emkhooin chi ükha nüm khüunjä ikhötöö khabata thünaajim aajem. ¹³ Mamü mag Berea phöbör eejä Pabloou īchab Ëwandam iek jaau sim chi Tesalonicapienau ūr athaawai, aig bëewia amach aar atarrjö õor wawibaicheewai, warag õor meeukhapi-jierram anaabá. ¹⁴ Mamü magbaawai ag bürre aiguim ermanonaanau chi Pablo phüasieg püijierram aajem, õor düi. Maagwai Silas Timoteo düi ich ag phöbör eepai nüsijim aajem. ¹⁵ Maimua chi Pablo phüasieg arrtarr khüunau warag phöbör Atenas anumag arrwi mam i deethurjierram aajem. Maimua deeu ich deethurtarr khüun wëdurum gaau ich Pabloou iek jaaupüijim aajem, Silas Timoteo düi jöpkhaa ich aar wëtamkhïir.

Pablo Atenas phöbör ee

¹⁶ Mag Pablo Atenas barwia Silas Timoteo düi nubaadëjim aajem, ya ichdëu ag nawe am aar iek jaaupüiwi sërr aawai. Mamü chi Pablo onee khaba sëejim anaabá, mag phöbör eem khüunau amach juau nem wautarr khapaana thünemugta Ëwandamagamjö jëeu nüm oowia. ¹⁷ Mag gaaimua judionaan Ëwandam iek jaaujem deg mawia, chi judionaan düi griegonaanpa ag nawe Ëwandamag jëeu durraajerr khüunag jaaunaa, īchab plaza ee mawia ed eepierr ag ee narr khüunagjä jaaujeejim aajem. ¹⁸ Magbaawai ãaur khüun maestronaan Epicuro khüirjug jaaujerr khüunau deeum maestronaan estoico anum khüun düimua i düi iyü aphöbaadëwi amach wir aigpai, —Mag woun nem ieknem chirumua maachig ñkhan iekta jaau simü mag sîma? anaajim aajem.

Maagwai ãaur khüunau, —Mü da een deeum durram ëwandamnaanta jaau nürrumjöo simgui aajeejim anum.

Amau mag narran, amachdëu ūurwai, Pabloou am jäg daar maach peerduajem iek jaumamua ürcha “Jesús” anum igwi mag atag maach iiu phiidatkhajujä jaumam ūrwiata mag naajim anaabá. ¹⁹ Mag nümua buchagdam Areópago anum gaai amach ãba biirdünaa iekhaajerr aar i arrwia irig, —Cha pua iek iiur jaau nürrum marau ūrm khösi nüm, ñkhan iek agá? ajierram anum. ²⁰ Maragan cha pua jaau sim thum iek iiuriu. Maguata marau ajapcha khap am ig nüm, ñmagum khanim iekhauma? a jëeuijerram aajem chi Pablog.

²¹ Amau mag narran, amach thum Atenas phöbör ee joobaajerr khüun ar bürjä amachdëu ag na magum iek ūrba aajem eeu ūrphöbaadeewai ãba mag iekpaita ihig aajerr aawaita irig mag jëeu naajim anaabá, khap aag.

²² Magbaawai Pabloou mag ãba biirdü thünem ee am khüirphee dñuñisiwia, —Keena, Atenapien ajim anum. Mua oowai pârâu chadcha athaba pâach ëwandamnaanag ajapha jëeu wënurrum oo chirumgui ajim anum. ²³ Mua mag chirumün, pâr Aai i jëeujem dipierr phüurdü chitumua

oowai, pāar ēwandamnaan thum thār paar sīsidūm ee āb sīi thārjā chukhu khāidu par sim aigta sīi “Ēwandam ūrau khaugba sīerrūm athee” a phā sim ootarr aawaiugui ajim anūm. Jāg pārau pāachdēu khaugbamug jēeu naabá, ich mapaita muajā pārag jaau chitabahab ajim anūm,²⁴ ar mug durr thum ompaawia ag gaai nem thūnūm thum ompaatarr ag Ēwandam. Ichpaita edjā ee nem thūnūm pōrkhanaa, īchab mug jēb gaaaim nemjā thum khap sīerrabahab ajim anūm. Mag Ēwandam chan ūrau ich athee a di eutarr eejā joobaba,²⁵ ni ūor juajā igba sīerrūmgui ajim anūm, ichig sīi nem wau dedee amkhīir. Mag ūor jua igju khāai, ichdēuta maach ūu iiupi wai sīenaa, cha maadēu phūdam ūihüi nūmjā deenaa, tagam nemjā thum deejemgui a iekhamajim aajem Pabloo.

²⁶ Mag jaaumamua ichdēupai Ēwandam igwia, ‘Ichdēuta warrchajā woun āb ompaa auwia mag gaaimua mug jēb gaai durrpierr ūor pōm ūipāijimgui ajim anūm. Mag ūor pōm ompaaju nawe, ichdēun am thaabajuā khaphūnnaa am jooba wēnūrrajujā khaphū sīejimgui ajim anūm.²⁷ Mag ichdēu ūor ompaatarran, chi peerdūm khōsi nūm khūnau dau khīsumjō jūrkha jūrkha wēnūrrūmua khājā amach peerdu aupim khōsi ich jūrmkhīraugui ajim anūm. īchab maadēu khaphū nūmgui ajim anūm, ar mag i jūr nūm khūnag chan Ēwandam maach aigmua warp khaba sim.²⁸ Mug nūm aig maachin i jua eeta wēnūrrūmjo nūmgui ajim anūm. I khurauta maachin ūu iuu durrumgui anaa īchab, I khurau khaba akhiin, maach chan chukhu aajeekhamgui ajim anūm. Ich jāg pāach eepaim khūn iekhōoin, “Maachin Ēwandam dāi thār āba nūmgui” ajim aajem.²⁹ Am iekhōoin mag chadcha maach Ēwandam dāi khodkha nūm khai, pōd maadēu, “Ēwandaman sīi ūrau amach khīrjug eemua phīr dēn phatkhon dēn wa mokdau dēn khājā ompaa autarrau” a khīrjuju khaba nūmgui ajim anūm.³⁰ Warrgarin ūrau mag amachdēu nem wau nūmjā khaugbam gaaimuata mag nem parhooba waunaa agumug jēeuwajā Ēwandamau sīi āwaatjeejib mamū, ūs chan ya tag mag khabamgui ajim anūm.³¹ Khan jāgwi mag āba ichpaita igpi sī? Ichdēu maach chachju aawaima ajim anūm. Mamū mag maach chachbarm ed ūrau amachdēu nem wau-maaejerrpierr amach khīrcha khap jajaau amkhīir, woun āb Jesūs anūm ya jūr wai simgui ajim anūm, thumaam khūnag, chijā khūnanta ich aar auju wa chijā khūnanta sīi isegwi barkhūniju khājā ichdēuta khap jajaau amkhīir. Mag ich Jesuu thumaam khūn dāi mamag aju maachig khap amkhīrta, meetarrijā, meebla arrijō deeu ūmaai ich Jōoirau i phiriū aijimgui a jaaumajim aajem ich Pabloo.

³² Mamū mag i meewia deeu iuu phiidējim a ūrbaawai, aig narr khūnau jūr ich Pablota wau iekha phōbaadējim anaabā. Maagwai āaur khūnau irig, —Ökharta marau deeu pū iek ūrjugui ajierram anūm.

³³ Magbaawai ich Pablo khapanag ee öbēr dichwia petajim aajem.³⁴ Mamū mag i öbērbaadeewai āaur khūnau i dāi wētvi, amachig ajapcha jaaupiwig ūkhajierram aajem. Mag chi ūkhatarra khūn ee woun āb sīejim aajem, Dionisio a thār sim. Mag woun mag Areopagonaan anūm khūn eem ajim aajem. Ūtijā īchab sīejim aajem, Damaris a thār sim, maimua mag tag khapan thūnaajim aajem, chi ūkhatarra khūn.

¹ Mag khur Pablo ich sīerr phöbör Atenas anum eemua mawi jūrr deeum phöbör Corinto anumag petajim aajem. ² Mag Corinto phöbör ee Pabloou woun āb Pontopier Aquilo anum ich uui dāi sim oomajim aajem, īchab judionaan. Maagwai mag Aquilo ich uui Priscila dāi Italia durrmu barchētarr agtha pōmcha khaba naajim aajem, Romaam emperador Claudioou judionaan thum jarkhūibaadeewai bēetarr. Khāai āb Pabloou am oon majim aajem. ³ Mag oon mawia makħħunaujā irua phidkhaajem phidag khūrta phidkhaajem a ūrbaawai, warag am di aig sīsiwia āba phidkha phöbaadējim aajem. Mag phidag, put nem parrg nem phepherg khanaa dikha ēu ahaug maajem ag kha nūm phidag ajim aajem. ⁴ Mag put kha simua semanpierr juu üujem ed paawai judionaan Ēwandam iek jaaujem deg mawia òrag Ēwandam iek jaau simua üu judionaan khabam khūnagpa ükhapi aumaajeejim aajem.

⁵ Mag nūm ee Silas Timoteo dāi Macedonia durrmu bardutkhabaicheewai Pabloou warag sīi maach peerduajem iek jaau gaaipai sīsijim aajem. Mag jaaumamua ūrcha judionaanagta, “Ich Jesuuta chadcha warrgarwe ich Ēwandamaucha jūr auwia pūiju jaaujerr pārāu nū nūm khabajieb” aajeejim aajem amag. ⁶ Mamu amachig magbaawai warag i dūi sereu phöbaadēwi Jesús igwi warag iek khaigba iekha phöbaadējim aajem. Magbaawai amach i arr aawai, Pabloou am dakhūir amach khaigba abarm khap amkhūir ich mor gayam khajūa thudphēnaa amag, —Mugnaa pāach meem ed Ēwandamau pāach auba awiajā, pāachdēupaita wir aig pāach khaibag waubarmgui ajim anum. Ya mua pārag jaaubarm pāachdēuta ūrmapha nūm; jāimua naspawia mu gaaimuata okhoo nūm amiet ajim anum. Jāgbarpí ūsmua atag jūrr judionaan khabam khūnagta maach peerduajem iek jawaan majugui ajim aajem ich Pabloou.

⁷ Magpet awi, chadcha mag judionaan Ēwandam iek jaaujem degmua öbērwi, jūrr woun āb Justo a thār sim aar petajim aajem. Mag wounaujā ag nawe chadcha Ēwandamag jēeujeejim aajem. Chi Justo di mag Ēwandam iek jaaujem di bigaau sīejim aajem. ⁸ Mag Pabloou ogħuba jaau wai jēedu khitaawai üu mag Ēwandam iek jaaujem degam pōr Crispo anumua thum ich degam khūn dāimua ükhajierram aajem. Mamu makħħun appaijā khaba, mag tag ich mag Corinto phöbör ee khapanaam khūnnau maach peerduajem iek ūrbaawai ükhawi amach pōr choopijierram anaabá.

⁹ Magbaawai biek āb edaar maach Pōr Jesuu Pablo khāai khōrkha auwia dawamjō irig, “Oob mu iek òrag jaauju ḥogħha chiramgui” ajim anum. “!Warag ikħuaba amag jaaunaa! ¹⁰ Pu nənħuukħampierr muun pu dāi chirum; maagwai ni ābmuu jāpu chig abamgui” ajim anum. “Mag paru būjarjā ḥogħapiba jaau chirum, mag phöbör ee məchdē peerdu auju khūn khapan thunum khaphu chiraawaita mag chirumgui” ajim aajem ich Ēwandamaucha Pabloog.

¹¹ Mag khāai khōrkha thunum ee Ēwandamau ichig magbaawai warag thubawia aňo āb awia jārr sīsijim aajem, aiguim khūnag Ēwandam iek jaauwai.

¹² Mamu mag Pablo Corinto phöbör ee sim jaar, Acaya durr woun āb Galión anumta chi gobernador ajim aajem. Ich maagwai judionaan āba ibēpwia khapanaam khūnnau Pablo athaadējierram anum, chi thethem-naan aar. ¹³ Mag arrwi chi gobernador Galionag, —Mug wounau

thumaam khunag ãba ichdeu jaau narrumjöta Êwandamagjã j  eupi jaau sim aimajierram an  m.   uma Êwandamag j  eum  n, mam   j  g irua jaau narrumj  on j  rr maach ley gaai jaau simj   khaba, kh  etta jaau narrumgui aimajierram aajem irig.

¹⁴ Warm khunau magbaawai Pabloou iekhaagpam ee, j  rr ich chi gobernadorrauta amag, —Judionaan, m   iek   rbat ajim an  m. M  g wounau chadcha nem khaibgamta wauwia   or kh  ij   th  otarr akhiin, mua p  ar iek   rkham. ¹⁵ Mam   magba, s  i wir aig p  ach j  oin i jaau nem gaaimuapai aawai m   chan magum athee iekhaag khabachirumgui ajim an  m. P  ach iekkh  r p  ach appai iekhawia kh  inaa n  isit ajim aajem chi gobernadorrau.

¹⁶ Warag mag iekhawia mag chi Pablo khaibag wawaag i   ugar s  ukha nem jaau narr khun ich aigmua dawag j  rkhuip  ijim anaab   chi Galionau. ¹⁷ Mam   mag dawag j  rkhuittarr   w  tba abaawai j  rr am p  r S  stenes an  mpta warag chi gobernador dakh  r p  rph  baad  wi mas deejierram aajem, aig narr khunau. Mam   magumj   chi gobernador Galionau warag oobamj   ap  ijim aajem.

Pablo deeu Antioquia mawia   maai biek th  rjupam biekkhatar

¹⁸ Pablo ich maig mag Corinto ph  b  r eemua da maba s  i ajim aajem. Mag maba s  i awiata maju aad  wi, aiguim khun chi   kha durarr khunag thum ayoo ap  iwia, Priscila d  i Aquilopa ãba j  rr deeu durr Siria an  mug maagpajim an  m. Mam   ich ag ph  b  r eepai Puerto Cencrea an  m aig ich Pabloou Êwandam na iekhatarr thum ya s  rkha   ber   ebaadeewai, amachd  u aajerr   chadcha p  r kh  owiata jap ee pawi d  j  rrpbaad  jim aajem. ¹⁹ Mag w  tumua Efeso ph  b  r ee barimawia, Pabloou Aquilo ich   ai Priscila d  i amach ap ph  puawi, judionaan Êwandam iek jaaujem di aar petajim aajem, ag ee   or biird   thanarr khun d  i iekhaag. ²⁰ Magbaawai makhuunau Pablo amach aig th  bawi s  i api naajim anaab  . ²¹ Mam   Pabloou, [—Ichiita m   Jerusalenag maju aai chirumgui ajim an  m, phiesta ee chiraju aawai;] mam   Êwandamau m   monakha wai sim  n, deeu mua p  ar oon b  ejugui awi, ayoo ayoonaa, jap ee pawi, deeu d  j  rrpbaad  jim aajem, Efesomua.

²² Mag j  rr  o awi ph  b  r Cesarea an  m barwi durrpbaad  jim aajem, Jerusalenam iglesia ee chi   kha durrum khunag saludaan. Mammua b  euta j  rr Antioquiaag dichjim aajem. ²³ Mag mawia, barwia, Antioquia ph  b  r ee s  i awia deeu   ber  au, j  rr Galacia durr narr   awia, Frigia durrj   ph  urd  p  ijim aajem. Mam   mag ph  urd   khit  muwa,   u chi   kha durarr khundam kh  ir onee ph  amajim anaab  .

Pablo Efeso ph  b  r ee Êwandam i jaaujerr

²⁴ Mag Efeso ph  b  r ee Pablo s  ewi petarr khur, woun   b Apolos an  m i   udee barimajim aajem. Mag woun Egipto durr ph  b  r Alejandría an  m eem ajim aajem. Ich mag Apoloou Êwandam iek ph   sim gaaim ajapha khaphu  naa nem jaau khaug s  ejim aajem. ²⁵ Mag maach P  r Êwandam iek ichd  u ajap khaphu s  err aawai   rag jaauwaij   nem jaau khaug ajaphata warre Jes  s igwiaj   am jügaagaa jaumaajeejim aajem. Mag khit  muwan mam   s  i Juanau   rag p  r choomkh  r jaaujerrpai khaphu khitajim anaab  . ²⁶ Apoloou judionaan Êwandam iek jaaujem deg dubwia chigaj   chukhu   ghaba jaubaad  jim aajem. Mam   Aquilo Priscila

düi aig narr aawai i iekha öpinaa, ich ap thür auwia, ajapcha irig thum jaaujierram aajem, jāgata Jesús gaaimua Ēwandamau maach peerdu aaujē. ²⁷ Maig sī awi ich Apolos Acaya durr mam khōsi aadeewai aig chi ükha durrarr khūnau, “Magan pū mamkhīr marau pū juag oojugui” awi, chadcha Acaya durram iglesia eem khūnag ēsap phā deepüijierram aajem, amach aar Apolos barbaimaawai ajapha wai nūsimkhīr.

Mag chadcha mawi barbaimaawai i gaaimua üu dürrcha chi Acayapi-enaujā warag Ēwandam iek gaai ubu nūsijim aajem. ²⁸ Judionaanau khaugba jaau nūm ichaaur ichdēun chad jūrr thumaam khūn dakhīr ajapcha jaaumaajeejim anaabá. Maagwai ni ābmuajā pöd mag khabam aju khaba aajeejim aajem, Ēwandam iek phā sīsidūm gaai oonaa “Jesuuta chadcha Ēwandamau püiju jaaujerr òrau nū nūmūu” a jaauwaijā.

19

Pablo Efeso phöbör ee deeu bëetarr

¹ Mag Apolos agtha Acaya durr Corinto phöbör ee sim jaar, ich Pablojā durr Ēwandam i jaau phūurdū nūrrawi bëewi deeu Efeso phöbör ee sīeichējim aajem. Maig īchab naajim aajem, ãaur khūn maach Pör Jesús iek ükha nūm khūn. Mag am oobaawai iyūmamua Pabloou amag, ²—¿Pārau Jesús iek ükhaawai īchab ich Ēwandam Akhaarjā aujierrá? a jēejim anūm.

Magbaawai jūrr irig, —Uü, marau chan mag Ēwandam Akhaar sim anūmjā ūrba nūmgui ajierram aajem.

³ Magbaa deeu ich Pablo garmua amag jēeumamua, —Magan ḥjāga awiata pārau pāach pör choopijimma? ajim anūm.

Magbaa jūrr amachdēu, —Juanau jaau nūrarrar ükhawiata maraun maach pör choopijimgui ajierram anūm irig.

⁴ Magbaawita Pabloou amag magjim anūm:

—Juanaun chadcha òrau amach khaibag isegwi Ēwandamag chugpaapi jēebaawaita am pör choopäimaajeejimgui ajim anūm. Mag pör choo nūsib mamū, amau īchab i ēudee āb i khāijā ürpai sim urum iekta ükhaju aai nūmgui aajeejim anaabá, ajapcharan Jesucristo igwima.

⁵ Pabloou amachig mag ajapha jaaubaawai, ya ag nawe maach Pör Jesús iek ükha narr aawai, sī i thür gaaipai amach pör choopijieram aajem. ⁶ Maimua am pör är Pabloou jua ausñubaawai, chadcha Ēwandam Akhaar am gaai phēs aicheewai, sī amach meu khaba, deeum meuta iekha phöbaadējim anaabá. Mag thēnū awi Ēwandam iek ich mag parhooba jaau nūsijim aajem. ⁷ Am iek mag Jesús thür gaai pör choopitarr khūn thum emkhooin apha docejō naajim aajem, chi khapanag.

⁸ Mag Efeso phöbör ee simua ed thārjup ich mag judionaan Ēwandam iek jaaujem deg maajeejim aajem, maach peerduajem iek jawaag. Mag bëürjā ögkhaba jaau simua Jesuuta ich Ēwandamau püitarr aawai i iekta ükhapi ajujü ükhaajeejim anaabá, üu amach peerdumkhīr. ⁹ Mamū ãaur khūn amach jüg khīchag gaaimua ükhamaaugau, Cristo iek igwia ag ēugar warag woun ēugarmjō khaigba iekhaajeejim anūm. Mag nūn paawai Pabloou ichta warag am aigmua mawia, chi ükha durrarr khūn ich dāi phē arrwi, jūrr woun āb Tirano aajerr ag degta ed ēepierr amag jaau sīeimajim aajem. ¹⁰ Ich mag jaau simua año numí sīsijim aajem, Efeso phöbör ee. Maguata thum judionaan maimua judionaan khabam

khuunpa Asia durr joobaajerr khuunau maach Pör Jesuu õor peerdu aaujem iek Pabloou jaau sim ūrjierram aajem. ¹¹ Maagwai Êwandamau ich iiuta magpi siewai Pabloog ich jua theeg deewi Pabloou õor ee nem khirp pogkhe õrau ag na mag nem ooba aajempa wau narrajim aajem ïchab. ¹² Mag õor monawaag nem jua theeg siewai sii i khirjärjem wa irua khajüa jüajem khäijä chi aaunaan aar arrwia, ag ür ausubarmuapai kha machag chugpaanaa ïchab mor ee ben khaigbam wai sisidumjä chadcha öbeerpäi maajeejim aajem.

¹³ Mamu ïchab naajim anaabá, ãaur khuun judionaan, sii parhooba wenarrumua õor mor ee ben khaigbam sisidum jur weerpjerr khuun. Makhuunau ïchab Pablo denjö maach Pör Jess ther thernaa õor mor eem ben khaigbam jurwerpju awi chi benög, "Pabloou jaau nurraajem ag Jess iekhau jäg woun mor eemua öberbaadët" aajeejim anum.

¹⁴ Chi mag wenarrarr khuun äbam khodpai siete naajim aajem. Makhuun judio äb phadnaan pör Esceva anum ag chaain ajim aajem. ¹⁵ Mamu amach mag wenrraajerr aawai, biek äb amach ipierraajupii awi mag iekhabaawai, chi mepeer woun mor ee sierrau jürr amag, —Mua khaphu chiramgui ajim anum, khai agá Jess, maimua khai agá Pablo. Jäkhuunan chadcha nem jua theeg num. Mamu pärau chan oob merug magmiet ajim anum.

¹⁶ Magwi chi woun mag ich mor ee ben khaigbam wai siserrau warag amag audimawi warag am düi jääubaadëjim anaabá. Mag jääubaadëwi, mag mepeer düi simua aawai, nem juapa theeg mag siete narrjä ich jua jampiba amach gaai mas deebaadee, ögkhawi, warag amachta ag di aigmua khaphig phöbaadëjim aajem, sii kha pepethor ich mag khajüajä chukhu. ¹⁷ Mag ed magtarr õor thum judionaan khabam khuunaupa Efeso phöbör ee khakhapdö thernisiewai thäar paraa num iekhau warag maach Pör Jess igwia i jua theegta thö iekhaajeejim aajem, õrau.

¹⁸ Magbaawai ïchab khapan ag nawe Êwandam iek ükhawia narr khuunjä bëemawi ag na amachdüe nem khaigba waaujerrija thumaam khuun dakhir meerba jaaumaajeejim anaabá. ¹⁹ Mag num düi ïchab amachdüe Êwandam iek ükhaju nawe parhoobam iek ësap gayam khaugwia agumua benkhuunkha sisid arr khuunaujä magum ësap thum phë aibëwi, thumaam khuun dakhir örpäimajierram aajem. Mag ësap pöm ördubtarr gaai phatkhon werbatarr khap aag awi, khirjuna phä oowai, phatkhon pöm cincuenta miljö öberjim aajem. ²⁰ Magum gaaimua Êwandamau ich jua theeg oopibaawai, õor pöm maach Pör Jesucristo iekta ükhamaawai, warag aaidua khaphi aaidumajim aajem ïchab.

²¹ Magtarr khur sii awia Pablo Macedonia durram khuun oon mawi ich mampaimua jürr Acayapien oonjä derbaju khirjubaadëjim aajem. Mag ich phuurdupäüwiata Jerusalenjä barthurwia jürr Romapienjä oon majugui" ajim anum. ²² Mag chadcha ich Macedoniaag maju nawe ich na õor numí püijim aajem, ich juag oojem khuun. Makhuun, dau äb Timoteo, maagwai äbkhai Erasto ajim aajem. Makhuun amach appai püwi ichin khai khanpanaa Asia durr sisijim aajem.

Efeso phöbör ee sii õor phogdu nurrijee thernarr

²³ Mag Pablo maju aadëwi ich na õor püi num jaar, Efeso phöbör ee sii õor pöm phogduwi meeukha nurrijee aphöbaadëjim anaabá, Pabloou Êwandam

iek jaau n̄rr̄am aaid̄ua khaphí aaid̄umam gaaimua. ²⁴ Mag kaaijā ee ðor pos n̄rrjēe th̄narr m̄gta ajim aajem:

Woun āb s̄lejim aajem, Demetrio an̄um. Mag wounau amach ēwandam uui Diana an̄um̄g j̄eeujem di oowi agjōo daii phatkhon dēn waaujeejim anaabá. Maata i phidag ajim aajem Ich khapeen düimua mag waukhanaa p̄er simua phatkhon athaba amachpierr aaujeejim aajem.

²⁵ Biek āb chi Demetrioou ich d̄ui phidkhaajem kh̄un maimua deeum kh̄un agjō ich agjōm phidag gaai naajem kh̄unpa ābam aig th̄rkhanaa amag, —Keena, p̄rau khaph̄ n̄mgui ajim an̄um, maachin āba m̄g phatkhon dēn didamkha wau n̄muata phatkhon kh̄irjō oojem. ²⁶ Mam̄ mag n̄m ee p̄rau pāach daúa oonaa pāach kachiujā ūrjeeawai p̄rau khaph̄ n̄mgui ajim an̄um, Pabloou iekha n̄rr̄am. I iek mag “Órau juau nem wautarr chan ēwandam khabam” an̄um. Mag jaau n̄rraawai ðor p̄om chadcha i igar ükha th̄n̄mgui ajim an̄um. Mag ükha n̄m chan mag ich m̄g Efeso eepaijā khaba, s̄i m̄g Asia durr ee peer thumaam kh̄unauta ükha w̄ejom. P̄rau khaph̄ n̄mgui ajim an̄um, mag s̄i ðrau irua jaau n̄rr̄am ükha n̄m gaaimuapaijā khabam. ²⁷ Mua oowain maadēu nem wau n̄m ðrau tag auba aadeewaita s̄i maach khaibag waubarmjōta ajugui ajim an̄um. Maig ɿjamaam phatkhon maadēu ooju? Mag n̄m d̄ui ðchab maach ēwandam uui Dianaag j̄eeujem dijā ðrau warramjō kh̄ochkhaba aadēmu m̄g atag paawai warag th̄rphōo khaba s̄isijugui ajim an̄um, m̄g Asia durr maimua durrpierram kh̄unau irig j̄eeujerrjā tag j̄eeuba aphōbaadeewai.

²⁸ Demetrio mag iekhabarm chi khapeenau ūrbaawai chadcha i igar n̄um iekhau warag meeukha sereu phōbaadēwi, “Maach Efesopien ēwandam uui Dianaan ichta āba ich mag ēwandamkha s̄ieraju; ijōm chan tag chukhumgui” ajierram aajem. ²⁹ Mag serereukham gaaimua s̄i warag kaaijā ee ðor phogd̄u n̄rrjēe maadēujā khaugba jōsijim anaabá. Mamagkham ee ðor pochag bēewi, Pablo khapeen numí Mace-doniapien Gayo d̄ui Aristarco an̄um purphōbaadēwi, amach thumaam kh̄un āba biird̄ajem di aar ethetherri arrwi wai dubphōbaadējim aajem. ³⁰ Magbaawai Pabloou mag ðor pos th̄n̄um aig bēewi dubwi ðrag iekham ig s̄lejim aajem, mam̄ āaur kh̄un ðchab Êwandam iek ükha n̄m kh̄unau uður irig bēepibajerram aajem. ³¹ Mag n̄m ee ðchab āaur kh̄un Asia durr chi thethemnaan ich Pablo khapkhuunaujā am mam-agkham aar irig mapiba jaaupiijierram anaabá. ³² Mag i am aig bēeg ēkhakhakham ee, ierr am biird̄u th̄n̄um aar ðor serereukham iek chan s̄i maadēu khaugbata w̄ejoojim aajem. Mag s̄i ðor phogd̄u th̄naawai, āaur kh̄unau serereukhamua kh̄iet jajaau khaawai, tagam kh̄unau agjō kh̄iet serereu aajeejim anaabá. Mam̄ ðor p̄om mag th̄n̄umua āaur kh̄unau chan amachdēu mamagkhamjā khaugba, khan atheeta bēewi naajī b̄ürjā khaugba n̄mtha, d̄ui mamag aajeejim an̄um. ³³ Mam̄ woun āb Alejandro an̄um aig sierr aawai āaur kh̄un judionaanau maata jūrr ajués ðor khapanag na ēudu deethurjierram aajem, jūrr ðrag wajapha jaaumkh̄ir. Magbaawai Alejandrou judionaan kōit iekhaag ügthaag jua uanaa juaupai jajaau khabaadējim aajem, ðor kh̄upamkh̄ir. ³⁴ Mam̄ ðor p̄om mag th̄narrau ich Alejandrojā ðchab judiokha simta mag iekhaag-pam khaug athaawai deeu eeupemjō sereubaadēwi, “Maar Efesopien ēwandam uui Dianaan ichta āba ich mag ēwandamkha s̄ieraju; ijōm chan

tag chukhumgui” aajeejim anum. Ich mag serereukhamua ora numijö naajim aajem.

³⁵ Mag nuu paawai chi phöbör eem secretarioou üu ēkha sii awia, khüpaa athawi amag, —Keena, Efesopien ajim anum, mag durr gaai thumaam khünau khakhapdö thünüm, äba mag phöböröuta mag maach ēwandum uui Diana di thüanaa i khürkha wau sim ügtharmua bur-rchétarrjä thüa wai naajem. ³⁶ Mag maadëu i dipa thüa wai naajem chadcha aawai ni äbmuajä maach ijürr “Jaan sükhaawai” aju khabamgui ajim anum. Mag maadëu thumaam khünau khaphü nümta, ḡkhanthee päär jāg nüma? Päächta warag khüu nüisit ajim anum. Nacha ajapha khürjunaa khaba chan oob jüchag jāgmiet ajim aajem. ³⁷ Chamü khün wounaan päräu mag waiberr khünau chan büürjä maach ēwandum uui Diana igwia khaigba iekhaba, ni ag degam nemjä jügkhaba nü. ³⁸ Demetrioou ich khapeen däimua iwiir äbam äugar khäijä thethemnaanag jaaum ig nü mäki, warre am aarcha mawia amagta jaauju aai nümgui ajim anum, magum atheeta am naawai. Maiguin chadau agdaujö khürcha jürr chikham jaauju aai nümgui ajim aajem. ³⁹ Wa magba deeum iek khäijä päräu am däi iekhaag wai nü mäki, leíu jaau simjö chi thethemnaan däi äba biirdünaata iekhaju aai nümgui ajim anum, chi secretarioou. ⁴⁰ Magba sii cha nümjö chan üu khaba simgui ajim aajem. Magbarm gaaimua Romapienau khäijä jürr maachig, “Khan gaaimua päräu jāg õor meeukhapij?” a jüeuksiin, ḡmaadëu amag khan abarju? ajim anum. Pöd maadëu amag “Chadcha magbarm gaaimua ajim” aju khaba nümgui ajim aajem, sii maach garmuata nacha juau ogthom am khujurbarmjö arr aawai.

⁴¹ Chi secretarioou õor pöm thünümag mag iekhapüiwia, thumaam khünag öbeerpi jaaujim aajem.

20

Pabloou Macedoniapien oothurwia Greciapienjä oothurtarr

¹ Maimua mag õor phogduwi sii kaaijä ee parhooba pos narrjée thünaawia dichdimaawai Pabloou chi ükha durrarr khün thürkha auwi am wawí wai sii ajim aajem. Mag am wawí wai siéwi, ayoyoojii awi, deeum durr Macedonia anumag mawia, ² chi ükha durrum khün nünidümpierri. Éwandum iek jaau phüardü narrumua warag õor khür onee apiejeejim aajem. Mag narrumua warag Greciaagjä mawia, ³ barwia, Greciapien ee ed thärjup siéjim aajem. Mag sii awia Grecia durrumua jürr Siriaag maju awi barco nu sim ee ūrbaadëjim aajem, judionaanau ich dakhäu wai nü. Mag sii ich baraata oo nü a ūrbaadeewai Siriaag maju arrjä maba, warag ich marr khüd eepai ewag bëewi, deeu Macedoniaag dichjim aajem. ⁴ Ya mag ich büpai ewag mam däi i daumaai õor wëtjim aajem. Makhün äb jöoi Pirro iewaa Sópater anum ajim aajem, Bereapierri. Maimua dau numí Tesalónicapien ajim aajem, Aristarco Segundo däi. Maagwai dau äb Derbepierr Gayo anum ajim aajem. Mag tag wëtjim aajem Listrapierr Timoteo, maimua Asia durram khün agjö numí, Trófimo Tíquico däi. ⁵ Mamü makhün amach thum Pablo däi äba mu chirarr phöbör Filipos anum ee bardütkhachëwi, jürr maigmua amach ap ärëubaadëwia, Troas phöbör maar nu naaimajim. ⁶ Magbaawai maachin ökhar pan levadura chukhu wauwia khoojem ag phiesta dichtarr khurta Filipos phöbör eemua wëtjim īchab, dójärr

garmua barco ee. Mag wëtwi, khodjörröö awia, cinco días naata mag maach na wëttarr khüun nüm aar barimajim, Troas. Mag Troas phöbör ejä maar siete días naaimajim.

Äbmiecha Pabloou Troaspien oothurtarr

⁷ Domighed pan thorreuwi äba khöju arr aawai maar äba podpa nüm aig Pabloou chi äkha durrum khüen däi iyuu simua amag Ëwandam i jaau sëejim. Mamä ich Pablo ag noram äspaa maju arr aawai mag ijëjëbkhamua ya edacha pamaa ajim. ⁸ Maar thum äba ügthaagajärcha õor podpaajem aar naajim. Maig lámpara khapan sii phuphup jiir uid thënaajim. ⁹ Mag edacha pamjä Pablo ijëjëbkham ee, ëwan äb Eutico anum ventan i gaai ügthaa oo sëejim. Mamä mag da öbérba aawai ich oo sierr aigpai khäibaadëwi, üidüau sii mam ügthaa piso thärjupam aarmua burrwi, warre chi meemta jiir aujierram. ¹⁰ Magbaawai Pablo uurbawia, mag chi meem ür eeg thëkhöonaa, warag öþurwai phiidüanaa, chi aig narr khüunag, —Oob jäphierriemiet, mug chaai meebsi sëebahab ajim.

¹¹ Maimua deeu ügthaa amach narr aar mawia, Jesuu ich khapeenag thach khöpi jaau phatarrjö, Pabloou pan thorreuwa, amach thumaa khö dichwia, Ümaai Ëwandam iek amag jaaubaadëjim. Mag jaau simua ich mag aardüdukhamua äspabaadeewai büürjä khäiba ich mag petajim. ¹² Mag i petaawai chi chaai burrwi meetarr ich Pabloou iiupi autarrjä meebsi arrjö ich diig arrierram. Pabloou amachig jaautarr ürwi chaai chi meem iiupi autarrpa amach daúa oobaawai i ëudee pawiajä ich mag onee naisijim.

Troasmua Miletoog biekkhatar

¹³ Mamä mag i maju nawe maachta nacha jap ee paaukhajim, döjärr garmua i na maag, mag wëtwia phöbör Aso anumta deeu maach äba ooju a iekhatarr aawai. Maagwai ich, jürr büuu maju aadëwi maar ëudee bëejim, büuu. ¹⁴ Mag Aso bardütkhaimawia deeu i däi oowian chad maar äba äbam jap ee deeum phöbör Mitilene anumug wëtwi ich mag äba barjim. ¹⁵ Mag barwi ag noram döjärr pharamdam Quio anum khîrphee dichjim. Maimua ag noram deeum pharamdam Samos anum gaai naaimajim. Mag Samos anum gaai khüchpai naawi durbagkhaau deeu jëb wapem gaaicha phöbör Trogilio anum khäi ëewia thugdükhaun chadau Mileto barjim. ¹⁶ Mag mug biekhau ich Pablo Efeso phöbörjä maba arran, Asia durr makhiin da barbaju awiata mabajim, Jerusalén phöbör ee jöpkhaa barwia am phiesta Pentecostés kha nüm ee däi sïem khöchgau.

Pabloou Efeso iglesia eem chi pörnaanag iekhatarr

¹⁷ Mag phöbör Mileto anum ee barchëwia sii Efeso iglesia eem jöoin chi pörnaanag iek jaaupüijim, ich oon bëemkhïir. ¹⁸ Mag iek jaaupüiwia chadcha bardütkhabaicheewai amag magjim:

—Pärau wajapha khapha nümgui ajim, jägata mu chitaajë päär ee warrcha Asia ee much pachétarr aigmua ïs ewag pawiajä. ¹⁹ Ich mag büürjä much thöba, maach Pör Jesùs athee sii dau aphuu i chogkha chitümgui ajim. Mag phidkha chitüman, judionaanag maadëu Jesùs iek jaau khitaawai ükhamaaugau dich däita khaigba aadëp aawaijä, dich garmuan maadëu am dau aug khaugwi warag dauhi paraa khitaajemgui ajim. ²⁰ Mamä magum äba, pääach üu wënurramkhïir mua pärag maach Ëwandam iek jaaub khaba jaau chitajimgui ajim. Mua pärag õor

kapanag dakhīrjā jaaunaa pāar di aarcha mawia pāach appai nām aigjā jaaujeejim. ²¹ Judionaanag jaaunaa maimua judionaan khabam khūunagpa jaaujeejim, jāga amach khaibag thum āsie ewag khīrjuwia isegju aai nā, Ēwandamau khōsi simjöta wēnūrraag; magnaā jāga maach Pör Jesucristo iekta āba ogdāba ükha wēnūrraju, magum thum mua jaaujeejimgui ajim. ²² Maimua īsjā ich Ēwandam Akharaauta mā pāi sim aawai mā Jerusalenag ma chitəmgui ajim, magum aar māch dau aphuu ajujā khīrjuba. ²³ Ēwandam Akharau māchig jaaujeeewai mua khaphu chirəmgui ajim, amau mā dūi amachdēu ampierr awi mā phāarju cárcel diin jam sīsidhūm. ²⁴ Mamā mag māch dau aphuu aju khaphu chirəmjā magju khīrjuwia gaai masi oo chiruu aa khaugba chitum. Mā khīrjungan āba Ēwandamau maach khōsi peerdu aaujem iek maach Pör Jesuu māchig jaaupitarra jaauju khīrju chitəmgui ajim.

²⁵ Mag jajawagmamua, 'Pāach thumaam khūunag khap amkhīr īs mua warre pārag jaaukhimgui ajim: Mua chadcha pāar ee ich māg Ēwandam iek jaau phūurdū chitumua pārag jaaujeejim, Ēwandamta pāach thāar ee athaawai ichta pāach Pörkha sīsimkhīr. Mua mag pārag jaau chitaajerr, īspai pārau mā khīr oowia ya tag pārau mā oobamgui ajim. ²⁶ Māchdēu mag pārag jaaujerr khaphu chiraawai ich agjō īsjā mua mag chirum. Magnaa pāach meem ed Ēwandamau pāach auba awiajā oob mā gaai thāmiet ajim, pāachig būurjā jaaubajim awi. ²⁷ Ēwandamau ichdēu ðor peerdu aaujem iek māchig jaaupitarr thum būurjā meerba mua pārag jaautarr aawai ya mā chan māg chirum aig būurjā iekkhōr chukhu chirəmgui ajim, Ēwandam dau na. ²⁸ Magua mua pārag mag chirəmgui ajim: Pāar ar chi ükha durrum khūun pörkha nām khūun, pāach mor hūrkhanaa īchab pāach khapeen chi ükha durrum khūunjā wajapha thāa wai nāsit. Magaag magamkhīrta Ēwandam Akharau pāar jūr aujimgui ajim, maach Pör Jesuu ich bagau phag autarr khūun ajapha thāa wai wēnūrramkhīr. ²⁹ ¿Khan jāgwia mua pārag mag chirū? Mua mag chirəmān māgaugui ajim: Mā īudee amachdēupai amach igwia chi machnaan aajem khūun pāar ee bēeju. Makhūunaun tigrieu ich aig nemchaain thār aaujemjō sīi chad khabam iekta chadam iekjō pārag jaaubaicheewai pāar imeraa khūgur auwi warag pāar ee nem ārchējugui ajim. ³⁰ Mag nām ee īchab pāach eepaim khūunaujā sīi sēukha nem jaau narrjēe aphōbaadēju, chadcha Ēwandam iek chaarcha ükha durrum khūun jūrr amach gar paa awaag. ³¹ Chadcha pāach magju māchdēu khaphu chiraawaita mua pārag mag jaau chirəmgui ajim, ag nawe khap amkhīr. Khīr khaphu nāsit magum khūun pāach ee bēewaim athee. Año thārjup sīi edaram magwe gaai machgau dauhi paraa oo chirəmu pāach wawiejerrta pārau khīr eyaa abat a wawimajim Pabloou.

³² Magnaa īchab, 'Keena, ya mā tag pāar ee bēebaju aawai īswe warre mua ich Ēwandam juu eeta pāar thūsīe pāagpamgui ajim, ichdēu maach khōsi peerdu aaujem iekta ogdāba ükha wēnūrramua ichta āba chi juu thierr aawai ichdēuta warag pāar khīrjug bāaupimamkhīr. Ichdēuta māg atag paawai thum ich chaainkha wēnūrrarr khūunag āba ichdēu nem deeuja a jaautarrjā deeb khaba deejugui ajim. ³³ Khaphu abat pārau īchab: Mā chan māg chitum aig chikham phatkhondam wa khajūadām khāijā wajappa oowai, "jih! jāgum thumta mā dēnēg pabaadēkhīna" aba chitəmgui ajim. ³⁴ Magju khāai māch juapadamauta phidkhawia,

machdēu nemdam ig chirām thum phē auwi, īchab mach khapeen mach dāi wēn̄rraajerr khūnau nem ig nāmjā mua machdēu amag au deejeejimgui ajim. ³⁵ Machjō mag phidkhamkhīrta mach chitumpierr mua ich mag pārag jaau chitaajem, mag phidkha nāmua īchab dau aphū amachdēu nemdam ig nāmjā pōd auba durrum khūn juag oo wēn̄rramkhīr. Pāadē maach Pör Jesuu iekhatarr khīr eyaa abat ajim: Iin chadcha i iekhōoin “Dich garmua chikhamnag nemdam deewaita maach oneecha aajemgui ajim, chi au sim khāaijā.”

³⁶ Mag am wawí wai s̄iewi iekha aaipabaadeewai j̄epör phōbkhanaa amach thumaam khūn düi āba Ēwandamag j̄eeujim. ³⁷ Maimua mag Ēwandamag j̄eeu aaipawi ya Pablo maagpabaadeewai, thumaam khūn i athee dauhi paraa thānāmua jūrram khūnau i ö phūr jōinaa i khīr üh ahau khajierram. ³⁸ Mag ich Pablooucha amag mag edpai amau i khīr oowia tag oobaju a jaautarr aawai mag gaimua ökhīrjuu aphōbaadējim. Mag ökhīrjuu nām āba, i dāi wētwia khīeb j̄er barco ee i oo deepūithurjierram.

21

Miletomua Pablo Jerusalenag matarr

¹ Mag Miletomua Efesopie jōoin chi pōrnaan phēphawia dōjārr paaukhabaadeeu s̄ii marau khajappa dōjārr morrdam Cos anāmāg ērēubaadējim. Maigmua ag noram s̄ii ich maigpaimua thāadā deeum phūram Rodas a thār sim gaii barwia, mammua jūrr dōieg phūrpheeu, Pátara anum barjim. ² Mag phōbör Pátara anām jerag barco āb wējōm marau ooimajim, Fenicia durr mam anām. Magbaawai marau ag ee waaidēwia dōjārr paaukhabaadējim. ³ Mag wētumua khodjörröo awia dōjārr morr dūrrcha sim Chipre anām dōjārrmua oo dichjim. Ma, maar juawē gar thābajim. Mag wētumua warag Siriaag wētjim. Mamā mag maar wētum barco eem nem āaur Tiro phōbör ee phāju atarr aawai mam dubimajim. ⁴ Mag phōbör ee chi ükha durrum khūn aar wētwi am düi maar siete días naaimajim. Ich maig mag chi ükha durrum khūnag Ēwandam Akharau jaaubaawai jūrr amachdēu Pabloog Jerusalenag mapiba jaaujim. ⁵ Mamā par mag mapiba jaau nām āba, seman āb dichdimam ee maar wētaaggajim. Mag maar wētum aadeewai Ēwandam gaimua maach khodkha nām khūn thum amach üuin düi amach chaainpa phōbör igaau j̄er maar oopāain bēejim. Maig j̄er mosjā ee pachēwi, maach thum j̄epör phōbkhanaa, Ēwandamag j̄eeujim. ⁶ Mag Ēwandamag j̄eeuwia, thumaam khūn düi agdaujō ayoo ayoo naawi, marau maach wētju barco ee waaidētkhabaadeewai amachjā īchab amach diig durr paaukhabaadējim.

⁷ Maimua ya ābmiecha tag phūas jēmerbaju athee, mag maach narr phōbör Tiro anām aigmua jap ee paaukhawia, Tolemaidaag wētwi, barwi, aig chi ükha durrum khūn düi saludaawia, warag am aig khāaim āb ēntēr khēujim. ⁸ Noram aigmua ērēubaadeeu phōbör Cesarea anām barwia woun jōoi āb maach peerduajem iek jaaumie Felipe anām di aar wētjim. Warr ich mag Felipe, iglesia eem chi pōrnaan juag oojem khūn siete narr eem ajim. ⁹ Ich mag jōoirau chaain üuin appai chi daupeen jayap wai s̄iejim, Ēwandam i jaaumien. ¹⁰ Mag Felipe di aig maar khāaidam khabancha khaba nām ee, Judea durrmua woun āb agjō

Ēwandum i jaaumie Agabo anum bēejim. ¹¹ Mag bēewia, maar dakhīr Pablo āi jūajem auwia agua jūrr ich bū dāi ich juapa jūpūinaa,—Ēwandum Akharau mūtag jaauwai mūgta jū auju aajemgui ajim chamug āi jūajem pap, Jerusalén phōbör ee judionaanau. Mag jūnaa jūrr judionaan khaba, durr chaauram khūunagta sīi pur deeju aajemgui ajim Agabou.

¹² Maach jūgūucha mag ūrbaawai Cesareapien dāimua marau Pabloog Jerusalenag mapiba jaau naajim. ¹³ Mamū mag mapimapha nūm ee, jūrr ich Pabloou marag magjim:

—¿Khantheeta jāg pāar dauhi paar thūnarráma? Oob khīrjumiet ajim. Pāar ich jāgta nūmūn magan mūchpata ökhīrjuu apiju ēkha nūmgui ajim. Jerusalén pabaimaawai amau mag mu ibūurwiajā, maach Pör Jesú斯 gaaimua khai, idēu mag sim. I gaaimuan mūmūn magūmjā aba thōju chirūmgui ajim Pabloou.

¹⁴ Par mag jajaaukhamjā maach iek ükhaba abaawai warag ich magpai sīuwia Ēwandomagta marau, —Ēwandum, pūuta maach Pör aawai pūchdēu khap irig nem jaaubá anaajim.

¹⁵ Magtarr khur khāaidam khaspan khaba nūm ee, marau maach nem-dam khīr khaugwia Jerusalenag durr paauhkhabaad. ¹⁶ Maar dāi wētjim āaur khūun Cesareapien chi ükha durrarr khūun. Makħħūnau woun āb Chiprepier Mnasón anum ag di aarta maar phēbaadējim, Jerusalén phōbör ee barwia ichdēu marag ich aig jēermkhīr di deeju a sierr aawai. Mag woun ag nawe maach Ēwandum iek ükhawi sīejim.

Pablo Jerusalén barwia Santiago oon matarr

¹⁷ Mag durr paaukhabaadēwi ya Jerusalén paaukhabaimaawai, aig chi ükha durrarr khūnau sīi maar amach aig baarpi auwia thum onee nūisijim. ¹⁸ Mag maach bartarr noram Pabloou maar ich dāi phē arrjim Santiago oon. Mag Santiago di aig īchab iglesia eem chi pōrnaanjā narr aawai ¹⁹ Pabloou amag saludaawia ökhar iyūumamua amag jaaubaadējim, jāga judionaan khabam khūun eejā Ēwandomau irig ich iek jaaupinaa īchab nem khīr pogkhe waupimaajeejī. ²⁰ Pabloou amachig mag īgkhamam ūrbaawai onee nūm iekhau warag Ēwandomagta, “Aay, üucha magbarm Ēwandum” ajierram. Maimua jūrr amach garmua Pabloog, “Pūdē maar iek ūrbarí, marau pūrūg jaaukhim” awi, —Pua pūchdēujā khaphū chirūmgui ajierram, judionaan ee õor pōoma thūnūm chi ükha nūm khūun, mamū thum mag thānūm khūun iek ichiita amau ich mag Moiseeu phā pūatarr iek pūaba ḫarkha wēnurraju aai nūm aajem. ²¹ Maimua amag jaauwai, mag judionaan thum amach durr chaaur jooba nūm khūunag pua Moiseeu iek phā pūarr gaai nem jaau sīsidamjā ḫarkhapiba jaaujem aajemgui ajierram. Mag nūm dāi īchab amag chaain mehēudamjā thūabichpiba jaunaan warag maach jōoin ijā isegpi jaaujem aajem. ²² Magnaa irig, Ɂāgajuma maadēu ar chi mag khīrju nūm khūunag, magūm iek chad apim uguia? Amachdēu pū barbaichēm a ūrbaawai, ichiita jerrba āba biirdūnaa amau pūrūg mag iek ēudub khaba ēudūjugui ajierram. ²³ Chadcha pūchta mag iekha chitūm am uguia, jāg pua mūgta abā, marau pūrūg khīrjugdam deegpam: Muig õor jayap nūmgui ajierram, Ēwandum na āba irigpai jēwaag i athee sarkhaju a iekha nūm khūun. ²⁴ Jāg pū am dāi Aai i jēeujem deg mawia am dāi āba pūch khoopibá, Ēwandum na wajapha chirsieg. Magnaa īchab pūch pōr khōipibarm paarjā phagpūinaa warm khūun dēn paarjā

phagbapäi ajierram, am dënjä agjö khöipüimkhïir. Õrau amach daúa pua magbarm oobaawai, jägan sëukhaawaita õrau pa ëugar mag jaau naajim aju. Magbaawai ïchab puajä amach dënjö Moiseeu jaau pumatarr surkha sim ajugui ajierram chi Pabloog wawimamua.²⁵ Magnaa, Ar judionaan khabam khün ïchab maach Ëwandum iek ükhatarr khünagjä ya marau ësap aaidüpüijimgui ajierram. Amag marau jaaupütarr gaai, õrau amach juau nem parhoobamta Ëwandumka waunaa agug jéwaag nemchaain thõotarr modjä khöpiba, nem thõowia ag bag dën reyen wau sïsidumjä khöpiba, ni nem sii bëgöne bag ãrba thõo sim modjä khöpiba jaaupüijim. Mag nüm düi ïchab dich õor khabam düi chan oob bürjä khapes apiba jaaupüijimgui ajierram, Pabloog ïgkhamamua.

Pablo Aai i jëeujem deg sim pur autarr

²⁶ Warm khünau ichig mag jaaubaa chadcha Pabloou makhuun jayapam khün düi mawia, ag noram Ëwandum na wajapha nusieg amach thum äba amach khooipinnaa, Aai i jëeujem deg dubjim, phadnaanag khan edta mag surkha nám öber eebaadeewai ag paar nemchaaindam amach pipied khëchju aai nu a jawaag.

²⁷ Mamu siete días mag surkha naaju atarr aawai, ya surkha öju dakpam ee, judionaan Asia durrmuu bëetarr khünau Pablo Aai i jëeujem deg sim oophöbaadëjim. Mag amachdëu oo athaawai purphöbaadëwi warag ääkhamua siita õor phogueupüijierram. ²⁸ Mag õor phogueupäiwia warag, —Keena israelnaan, maar juag oobahuthü! aajeejim. Chamug wounauta durrpierr õor thumaam khünag maach jöoin i isegpi jaunnaa, Moiseeu phä pumatarr iekjä asekaspiba jaau narranaa, ïchab mug Aai i jëeujem di igwajä khaigba iekha narraba aajeeb ajierram. Mag narrmuu ïs ag ee judionaan khabam khün dubju khaba aajemta warag ierr phë wai siewai mug diin ya khaigba sisimgui ajierram. Deeu wajaug paapüibam aig chan pöd ag ee Ëwandumag jëeju khaba simgui ajierram, ääkhamua.

²⁹ Mag judionaan khabam khünnpata Aai i jëeujem deg ierr thanumkharran, amachdëu ich Pablo magju na woun Efesopierr Trófimo ajerr düi äba narrum ootarr aawaita mag edjä Pabloou mam ierr Aai i jëeujem deg ich düi wai simpii narr gaaimuata mamag khajierram.

³⁰ Mag ääkham ürbaawai sii õor pöm khaphig bëe thanaisijim. Maimua khapanaam khünau Pablo purphöbaadëwi, jürram khünau dawag ethetherrg wai öberwi, ag bürre Aai i jëeujem dën chi puertdi phäarkha slijim. ³¹ Mag dawag arrwi, khapanaam khünau aawai, ya Pablo thöopäaig ëkha nám ee, Roma durram soldaan pöm thanarr eem chi comandanteeu ûr athajim, mag phöbör eem õor thumta kaajä ee thanum anum. ³² Magbaawai ag bürre capitannaan soldaan düi thürkha auwi mag am poposkham aar khaphig phöbaadëjim. Mag wëtwi warm khünau mag comandante ich soldaan düi pochag urum oo athaawai jürram khünau Pablo photpüikharrjä tag dichbajieram. ³³ Mag bari-mawia, chi comandanteeu Pablo pur aupiwig, warre caden numiiumua jü sëupijim. Maimua aig narr khünag, —Jä jamaam woun agá, maimua khani ichdëu jäg sëej? a jëeujim ajapha khap aag.

³⁴ Mamu mag sii irua khajapha jeeutarrta, deeu eeupemjo sereubaad*ë*wi sii ääakhamua jürr chikhaman ichaaur jaauppüi khaawai chi comandanteeu pöd äkhajuja khaugba aad*ë*jim. Mag, sii warag ich soldaunag chi Pablo cuartel ee arrpijim. ³⁵ Mag soldaunau Pablo arrumua ya chi cuartel aiguim döig bükharr pabaimaawai warag sii chaajjo jua ee jiir arrjierram, ñrau amachig bâyeu aujujo aad*ë*p aawai. ³⁶ Mag thunumun am ëudee serereug wëtumua warreta Pablo thöopi jajaau aajeejim.

Pabloou ich köitpai iekhatarr

³⁷ Mag arrumua ya ich cuartel ee wai dubaagpam oobaawai ich Pabloou mag soldaun pör chi comandanteeg griegonaan meúa jeeujim, jöpcha i düi iyüu aag. Chi comandanteeu ûurwai Pabloou ichig griegonaan meúata iekhabarm ûrbaawai irig, —Aa, puan magan maar meuja iekhaajeebma ajim. ³⁸ ¿Pu Egaptopierr khabá, pua khabaji ar na biek äb gobierno düi wërbuag chumanaan pöm cuatro mil puch daumaai jur auwi ðor barba aajem chuhi phe arrtarr? ajim irig.

³⁹ Magbaa Pabloou, —Mu chan Egaptopierr khabam. Muun judioougui ajim, Cilicia durr phöbör Tarso aajem ee thaabatarr. Mu mag sii phöbör parhoobam eemja khabam. Mamu pua khös akhiin, idëu murug iekhapikham, mua ñrag iekham khösi chirungui ajim.

⁴⁰ Mag chadcha chi comandanteeu Pabloog, “Pu iekhaju aai chirum” abaawai, Pabloou ajapha döig dag gaai dunuunaa ðor khülupamkhüir juau jaaubaawai, khüu paaukhabaadee, jürr ebreonaan meúa amag magjim:

22

¹ —Keena khodamnaan, jöoinpa thum, mu iek ûrbat, mua muchdüupai much khaigper iekhaagpamgui ajim.

² Pabloou amachig ebreonaan meúata mag iekhabaad*ë*m ûrbaawai chará warag sii khüu ûrphöbaad*ë*jim. Mag ðor khüu thunum ee, iekhamama Pabloou mamagag majim:

³ —Muun judío charau. Mu Cilicia durr thaabajimgui ajim, phöbör Tarso anum ee. Mamu much erraawe muig Jerusalén bëewia ich muigpai jöoiipa chirungui ajim. Mu maestro Gamalielau murug wajapha maach jöoin iita thumaa jaau bääuojimgui ajim. Magtarr aawai much thäardamaucha Êwandam dau na nem ajapha waum khösi waujuuta ëkha chitaajemgui ajim, ich jäg pärau aajemjo ïchab. ⁴ Warran chadcha mua mug Jesus iek ûkha wënurrum khüun pur auwi dau aphuu wawaag am ëudee ëkhaajeejim. Mag pur auwi, uin awiajä, büarjä dau aug khaugba cárcel deg dubpüimaajeejimgui ajim, muchdüucha. ⁵ Mua maagjerr phadnaan pöröu khaphunaa ïchab chi pörnaan i khäai jua eegpaim khunaujä khaphu numgui ajim, amach paarmua murug ësap wau deejerr aawai. Biek äb amachdüucha murug ësap wau deejieramgui ajim, Damasco phöbör ee maach khodnaan judionaan aar mag ësap düi mawi, Jesus iek ûkha durrum khun purkha authurwi, muig Jerusalén aipierrwai am gaai amachd*ë*u ampier aag.

*Pabloou ichd*ë*u Êwandam iek ûkhatarr jaautarr*

⁶ Pabloou mag ichd*ë*upai ich jajawagmamua, 'Mamu mag muchig ësap wau deebaawai ag düi mamta, ya Damasco dakha edausjo num ee dëgölp pagthum daujo edjä eemua phur jëer athamua ⁷ warre mu jëkhüt barwerbpüijimgui ajim. Mag jëkhüt chirumua ûurwai ðor chukhu sim

eemuata m^u thärcha thärthärnaa, “¿Khantheeta pua jägcha jäg m^u iek ükha durrum kh^uun khaibag wawaag am ēudee ēkha nūrráma?” a s^{ie}jim m^ur^{ug}. ⁸ M^uchig magbaawai jūrr mua irig, “Señor, ¿ma p^u khaiuma?” a chirajim. Magbaawai mag òor chukhu sⁱerr eemua m^ur^{ug}, “M^uun Jes^us, Nazaretpierrau a s^{ie}jim. Pua jäg m^u khapeen ēudee ēkha nūrrum aig, m^u ēudeeta ēkha nūrrabahab” ajim. ⁹ Magbaawai m^u däi wēnarrarr kh^uun mag pagth^um daujō p^ur jēer atham oowia jāphierr nūisijim. Mam^u mag òor iekjö m^ur^{ug} iekhatarr chan pöd amachdëu khaugbajierram, khan ata iekha s^{ie}jim khai. ¹⁰ Magbaawai mua maach Pör Jesuug, “Señor, ¿mua jāga aju aai chirá?” a jēejim, m^uchig m^uchdëu nem wauju jaaumkh^uir. Magbaa irua m^ur^{ug}, “Phiid^uwia warag p^uch maa arrag pet” ajim, “Damascoog. Jamta p^uchdëu nem wauju thum p^ur^{ug} khap jaaujugui” ajim m^ur^{ug}. ¹¹ Mag arar w^uu jēer atharrau warre m^u dau khaugba p^uabjerr aawai m^u khapeenau sⁱii m^u juu gaai p^urnaata Damascoog m^u b^äyeu arrjierramgui ajim Pabloou, ichpai jaumamua.

¹² Magnaa, ’Mag phöbör ee s^{ie}jimgui ajim, woun jöoi äb Ananías an^um. Mag jöoi Œwandam dau na agpierraanaa īchab Œwandamau Moiseeg ich iek phäpitarr gaai nem jaau sⁱsidumjā ajapha u^urkhaajerr aawai, judionaan thum mag Damasco phöbör ee naajerr kh^uunau i ēugar ajapha ig iy^uu a-jeejimgui ajim. ¹³ Mag jöoirau m^u jēer chir^um di aig m^u oon b^äewi m^u thär thärnaa m^ur^{ug}, “Œwandam gaaimua khodam, deeu dau wajapha eerd^u chirsí” ajim. Mag chadcha irua magbarm b^äurre m^u dau eerd^ubaadeewai mua i kh^uir eerpa chirsijimgui ajim. ¹⁴ Mag iekhamamua mag jöoirau m^ur^{ug}, “Maach jöoin ag Œwandamauta p^u jur athamgui ajim, ichdëu nem waupim khōsimta p^ur^{ug} khaph^u apinaa, īchab äb b^äurjä khaibag chukhu khit^um p^uch daúacha oonaa p^uch jüg^uucha ich iekjä ūrmkh^uir. ¹⁵ Ya pua mag p^uch daúacha i oobaawai puata jürr m^ug atagjä thumaam kh^uunag i iek p^uchdëu ūrtarr jaaunaa īchab p^uch daúa ootarrjä jaau chitajugui” ajim. ¹⁶ Magnaa m^ur^{ug}, “¿Jáimua p^u khani n^u chiráma? ajim. Phiid^uwi, p^uch pör choopibá. Magnaa Œwandamau p^uch khaibag chugpaamkh^uir Jesucristoog jēeubá” ajim ich jöoi Ananiaau m^ur^{ug}.

Pabloou jāga maach Pör Jesuu judionaan khabam ee ich p^äij^ua jaautarr

¹⁷ ’Mag chadcha Ananiaau m^uchig jaautarrjö awi, m^u deeu Jerusale-nag mawia, Aai i jēejem deg Œwandamag jēeu chir^umta sⁱii d^ägölp m^u dau eerth^ug athamjö abarm ee, Jesuuta mua oo athajimgui ajim Pabloou, ich-pai jaumamua. ¹⁸ Mag ich oopiwigia m^ur^{ug}, “Muig Jerusalén chan par pua m^u iek òrag jaauwiajä amau ükhabam. Mag kh^uai p^uchta jöpkharraapai m^ug phöbör eemua warag chawag petá” ajim. ¹⁹ Magbaawai mua irig, “Señor, thumaam kh^uunau khakhapdö th^un^umgui” a chirajim, “mua Œwandam iek jaaujem dipierr mawia, p^u iek ükha durrum kh^uun p^urkhwia, cárcel deg phäarnaa am w^umaajerr. Maagjerr äbmuajä meraa khaba simgui” a chirajim. “M^uchdëucha amach mag waaujerrta mua amag p^u iek jaauwai, ¿amau ükhabaju? ²⁰ Esteban khararr p^u iek jaau khit^um gaaimua th^oo naawajä d^üi aig chirarr aawai m^uch ipaarmua th^oopi jaaunaa mag chi th^oo narr kh^uun khajūjä m^uchdëuta th^ua chirajim. M^u mag chitarrauta ís jürr m^uch garmua amag p^u iek jaauwai, ¿amau ükhabaju khai?” a chirajim irig m^uch garmua. ²¹ Magbaawai maach Pör Jesuu deeu p^uaba m^ur^{ug}, “Petá; ichiita deeum durr durr warp mua p^u p^üi chir^umgui” ajim, “judionaan khabam kh^uun ee.”

Magta Pabloou ichdëu Jesús khaugtarrjā jaaujim judionaanag.

Cuartel ee peer Pablo wətarr

22 Warran mag iekhamam üu khīu i iek ūr naajim. Mamu äbmiecha irua mag iekhabapüim ūrwia deeu sereu phöbaadeeuta, "Jäg wounan warreta thöopäiju aai sīsim" khaphöbaadëjim. 23 Mag serereukhamjā pħam igba, warag khīr machgau amach khajūa mor gaai jūa nħumta thħarrēujujō, amachdëu wir aigpai ēududtkham däi jēbpa thöinaa ügħthaag phöpüpüi khaawai, 24 chi comandanteeu warag Pablo cuartel ee ierrag arrpiwi wəpi jaaujim. Pablo iek mag ich wħabaadee, khan gaaimuata mag òor sereu thħanumua i thħopi jaau nne a meerba jaaumkhīr ajim aajem. 25 Mamu mag ierr arrwi, i jua jükħanaa, ya ich wħag abaaawai, aig capitán sierrag ich Pabloou, —Pārau sīi ich jäg Romapien pāachdëu wəm aig wəju aai nħwi ajim anum, khan gaaimuata muu mag wai nne a kħap aagħi bħarrjā jéeu oojā jéeu ooba?

26 Pabloou ichig magbaawai chi capitanau ag bärre mawia jūrr chi comandanteeg jaaujim anum:

—Comandante, Pabloou ichdëu jaauwai i mag Romapierr anumta, żpuu i wħapi jaau chirā?

27 Magbaawai chi comandante Pablo aig bħewi irig jéeumamua, —Chadcha pħi Romapierr? Pħi Romapierr khai, murug meerba jaaubá ajim anum.

Magħbaa jūrr ich Pabloou, —Muu chadħa Romapierrau perá ajim anum.

28 Magħbaa chi comandanteeu, —Muu Romapierr khaag phatkhan póm phagwiata Romapierr khajimgui ajim anum irig.

Mamu jūrr Pabloou, —Mua chan phaqjā phagħba, sīi muċċi dënnaan Romapien arr aawaita mħażjhā Romapierrkha chiru mgui ajim anaabá.

29 Chi soldaun mag i wħju arr khunħnau mag ūrbaawai warre aigmua chawag ērēubaadëjim ajim. Mag nūm däi īchab chi comandantejā ichpata jāphierbaadëjim anaabá, Pablo Romapierrkha simta ichdëu mag i jua jükħapinaa wħapi jaautarr gaaimuata jūrr icħta khaigba aju khīrjuwi.

Pabloou judionaan chi pörnaan na ich kōit iekhatarr

30 Judionaanau Pablo däi mamagħham oowi chi comandanteeu khaphu am ig sīejim aajem, khan gaaimuata amau i däi mag naajj. Mag, warag chi caden Pablo jua gayam ēerpüiwia chi phadnaan pörnaan thum Asamblea eem khunħnpa ich aig thärkhħu ipäijim aajem. Maimua ag noram ya chadħa thum āba biirdu thħanisiewi chi Pablo dawag aibħewi am na dunħu upi sīujim aajem.

23

¹ Mag am khīrpee ich dunħu upi sīubaawai mag judionaan chi thethem-naanag dau thōba eerpanaa, —Keena, khodamnaan, Ēwandoma kħaphu simgui ajim anum, muu i dau na khajapha chitaajem. Muċċi mag chitum kħap, mħachdējja kħaphu chiru mgui ajim, i dau na khaigba kħaba chiru.

² Phadnaan thum thħanum kħunħn pör Ananías a thär sīerrjā däi aig sīerr awai Pabloou mag iekhabarm ūrwia i bigaau narr khunħnag i ijurħa deepi jaaujim anaabá. ³ Magħbaawai Pabloou mag phadnaan pörrog, —Puun maiguin sīi khīrjugjā chukħuta iekhabapüim. Ēwandomaujā īchab pħi gaai jua khajjukē ajim anum, puċċi mag iekha chiru paar. Pu īchab chi

thethem aawai ajapha nem khap jéeu oonaa agpierraam nem wawaagta mæig oo chirabá. Mag simta, *ɛjägwi* puch paarmua leíu jaau sim chaaur warag mu i phärpi jaau chirá? ajim anum.

⁴ Magbaawai aig narr khunau Pabloog, —*ɛ* Phadnaan amach thumaam khun athee ich Ŋwandamaucha chi pörkhapitarra pua büürjä ögkhaba, ich khircha mag iekha chirá? ajierram anum.

⁵ Magbaa Pabloou, —Äa, muan mamu i phadnaan pör khabampii chrajebma ajim anum. Mua khaphu arr amua chan mag iekhabakhamgui ajim anum. Mua khaphu chirumgui ajim anum, Ŋwandam iek phä sim gaai “Pääch eem chi thethem igwia oob khaigba iekham” a phä sim.

⁶ Mag num ee Pabloou khaug athajim aajem, chi thethemnaan ee saduceonaan dui fariseonaanpa thunum. Ichdëu mag khaug athaawai thumaam khunag ūrmkhir thet, —Keena, mujä fariseota mug chitum, maagwai mu aajijä īchab fariseo ajimgui ajim anum. Pärau mæig iekkhör paraamjö mu wai naman, sii maach meewia deeu maach iiu phiidju ükha chitum gaaimuapaita mæig mu wai nümgui ajim anum amag.

⁷ Pabloou mag iekhabapäiwai fariseonaanau jürr chi saduceonaan dui chikham ipeer ahau nuu awi ihäba narrta warag khikhiratdö aaidu phöbaadëjim aajem. ⁸ Saduceonaanau jaauwai, maach akhaar chukhu sierrjée aawai, maach meewai mug atag pawijä tag maach iiu phiidubaju aajem. Mag num dui amag chan ügthar Ŋwandam chognaanjä chukhu, ni meepenjä chukhum anaabá. Mamu jürr fariseonaanau magba, amau ükhabam anum thum ükhaajem aajem. Magum gaaimuata warrjä mag chikham ipeer ahau khaphöbaadëjim anaabá. ⁹ Mag sereu thunuu awi, äaur khun Moiseeu phä p Harr iek jawaag chi machnaan fariseonaan iga narr khunau phiidukhawi, —Marau mug woun büürjä khaigba sim ooba nümgui ajierram anum. Mamu mag sii i dau eerthäg athamjöta ajim anaawai, dösäauta irig iekhají wa Ŋwandam chogauta iekhají maadëu khaugbamgui ajierram aajem.

¹⁰ Jürr mag serereukhamua warag athuucha pamaawai, õrau sii jürram khunau èududukhamua, Pablo piu tharréu aju khirjuwi, chi comandanteu soldaaunag i sim aar uerbapiwi, am juu eem khecheunaa deeu ūmaai cuartel ee warrpijim aajem. ¹¹ Mag mam i arrtarr ed edaar maach Pör Jesuucha Pablo aig bëewia irig, —Pablo, oob jähier chiram ajim anum. Jähierju khääi warag thäär phii abá. Pachdëu Jerusalén phöbör ee õrag mu iek jaautarrjö, ich jäg Roma pawiajä pua mu iek jaau chitajugui ajim aajem ichigcha.

Judionaan Pablo pär awaag ibëptarr

¹² Mag maach Pör Jesuu Pabloog iekhatarr noram judionaan khapan äba iek deewia ihäba nüsijim aajem, Pablo thöopäag. Mag num anumua, Pablo thöopüibam aig chan ni äbjä thach khöba ni döjä döbaju a iekhawia, “Maach mug iekhabarm pödba meerkhapäimun, magan jürr Ŋwandamau maachta khaibag wauju aai nümgui” a iekhajierram anaabá. ¹³ Chi mag iekha narr khun chi khapanag cuarenta atcha naajim aajem. ¹⁴ Mag chadcha amach appain ya chi iekham arr aawai phadnaan chi pörkha num khun judionaan chi thierrnaanpa äba narr aar wëtwi maguimajierram aajem:

—Pablo thöobam aigjä büürjä maar thach khöba ni döjä döbaju a iekhawi num. Marau maach iekhatarr pödba meerkhapäimun, magan

warag maachta Ŋwandamag khaibag waipi jaaujugui ajierram aajem chi pörnaanag. ¹⁵ Cha marau jaau nəmjö amkhīir, nau pārau tagam khūn thum chi thethemnaan däimua chi comandanteeg nanwe muig pāach aig i ig nəm abat ajierram anəm, i däi ökhar iyüumamua ajap khap jēumaag. Magbaawai marau sii i khīrphee nən majugui ajierram anəm, muig wai barchēju nawe thōopääig.

¹⁶ Mamə amau warm khūnag mag jajaaukham ich Pablo üphai khəbam ag iewaau ūr sīerr aawai ichdēu mag ūrbarm bürre Pablo wai narr aar cuartel ee mawia i ēugar mamagkham ichigcha jaauwimajim anaabá. ¹⁷ Magbaawai Pabloou capitán āb ich aig thärnaa magug, — Chamug woundam comandante aar athaad ajim anəm. Nau irua ichdēu khap comandanteeg nem īgkaimaju.

¹⁸ Magbaawai chadcha capitanau chi chaai comandante aar warwi irig, —Preso āb Pablo aajemua mə thér auwia mug chaai pu aig aibēepijimgui ajim anəm. I iek mag mug chaairau purug nem jawaag wai chirum aajem a jaaujim chi comandanteeg.

¹⁹ Magbaa chi comandanteeu chi chaai juu gaai purnaa chaaaur ich ap arrwi, —Khanta pua mərəug jawaag wai chirá? a jēejim anəm.

²⁰ Magbaawai chi chaairau irig, —Judionaan ya āba iek deewi nəmgui ajim anəm, nan pu aig iekhaan bēeg. Nan amau purug Pablo arrpi-jugui ajim anəm, amach pörnaan judionaan chi thethecharam khūn däi āba biirdu nəm aar, süukha ökhar ithū jēumamua ajapcha i khap aag awi. ²¹ Mamə oob am iek ükhamgui ajim anəm. Chi mag iekha nəm khūn khapanag cuarenta atcha nəmgui ajim aajem. Ich makħħenta Pablo thōopübamb aigjā thach khöba ni dōjā dōbaju a iekha nəmgui ajim anəm. Maimua sii amach iekhatarr pödba meerkhabapääiwai warag amachdēuta Ŋwandamag amach khaibag waipi jaauju aajem. Maagwai amachdēu āba pu iekpaita ūr nəmgui ajim anəm. Pua amag mag arrpimun, magan khud jārr sirphug ee nənnaa mə naamjööi thōopüju aajem a jaaujim aajem chi chaairau.

²² Magbaawai chi comandanteeu chi chaairag, —Mug cha pəchdēu mərəug jaaubarm oob būrjā deeum khūnag jawamgui ajim anəm.

Mag jaaupiba wawinaa chi chaai püijim aajem.

Gobernador Félix aar Pablo deepüitarr

²³ Magbaawai chi comandanteeu capitannaan numí thärkha auwi amag nem thum khīr khaugamkhīr magjim aajem:

—Soldaaun sii būupai wētju khūn doscientos jūr athat; cabaai gaai wētju khūn setenta, maimua soldaaun thutkhēr panjā īchab doscientos jūr athat ajim anəm. Makħħen däi nau khēutarr khur nən awi edaram las nuevenaa pāar Cesareaag wētjugui ajim anəm, Pablo deen. ²⁴ Maimua ich Pablo atheejā agjō cabaai jūr deebat, ag gaai mamkhīir. Būrjā i chig aba arrwi ich jāg monakha gobernador Feliig thas̄ie pəabajēt a jaaujim aajem makħħen capitannaanag.

²⁵ Mag jaauwi am wētum däi chi comandanteeu ēsapjā phānaa deepüijim anaabá, Cesarea durram gobernador Félix athee. Mag ēsap gaai mag sħejim aajem:

²⁶ “Excelentísimo Gobernador Félix, ¿Jāgpai chirá? Mə, comandante Claudio Lisiaauta purug mug ēsap phā deepüi chirum. Mə saluddam deepüi chirum athā. ²⁷ Mug woun judionaanau pur auwi, mə khurau khabamuan, warre thōopüim ig naajim. Mamə Romapierra mag wai

näm a məchdēu ūr athaawai ag bärre məch soldaaun däi mawi mua i khaigpér aujim. ²⁸ Agtha khaugba chirarr aawai, khan gaaimuata amau i däi jāg thanú a khap aag awi, mua i arrjim judionaan amach Asamblea ee äba biirdü thanum aar. ²⁹ Mamü mam panaa wajapcha ūurwai sii Moiseeu Ņwandam iek phä püatarr gaaimuata amach eepai mag i iekkhör pöm chirum khajierram. Mamü mua oowai magpaim gaaimua pöd i thōju khaba, ni sii cárcel deg phäraagpajä i iekkhör chukhu siejim. ³⁰ Mamü mag näm ee ūurwai, judionaanau i thööpüyaag iek deewi ihāba näm a məchdēu ūr athaawai, chadcha eeu dëgölp magam ugua awi, warag mua pü aar i deepüi chirum. Maagwai mag i iekkhör pöm chirum a jaau näm khūnagjä warag pü aar wëtwi pach däichata iekhapi chirum.

Magdampai ajim pürag jaaum ig chirarr. Ayoo kakë.

Firma, Claudio Lisias"

³¹ Maimua chadcha edau khéutarr khur nüü awi ya amach wëtju arr ora aadeewai, amachig jaautarrjö soldaaunau Pablo dawag auwi phöbör Antipatris anumag athaadéjierram. ³² Mag wëtwi, barwia, ag noram äspabaadeewai maigpaimua chi soldaaun bëuu wëttarr khüün deeue ewag amach cuartelag bëejierram. Magbaawai warm khüün cabaai gaai wëtmaa arr khüünau warag Pablo Cesareaag athaadéjierram aajem. ³³ Mag wëtumua Cesarea barwi, comandanteu ësap deepäitarr gobernadorrag deewi, chi Pablojä warre ich jua ee joothü püajierram aajem. ³⁴ Mag ichig ësap deebaimaawai ag gaai eerpa wai dñenüü awi Pabloog jëejim aajem i thaabatarr durr khap aag athee. Maimua Pabloou ichig, —Muñ Cilicia durramü abaaawai, jürr chi gobernadorrau irig, ³⁵—Nau ökhar pü khaibag wawaag pü khüir iekha näm khüün äba naaicheewaita mua pü iek ūrjugui ajim anum irig. Magwi warag rey Erodes khararr siejerr degpai soldaaunag oo paraa wai naapijim aajem, büürjä öbeerpi.

24

Pabloou ich kõitpai gobernador Feliig iekhatarr

¹ Mag soldaaunau Pablo Cesarea phöbör ee gobernador aar deethurtarr khur cinco días näm ee, phadnaan pör Ananías, agjö judionaan chi pörnaan däi amach abogado Tértulo anampa barjim aajem am näm aar. Makhüünau amach thum gobernador aar wëtwi nem chad khabamta séukha chadam iekjö Pablo gaai thüjierram anaabá, i khaibag waumkhüir.

² Mag näm ee īchab ich Pablojä amach aig waipierrwai chi abogado Tértuloo Pablo khüir gobernador Feliig, —Señor gobernador, üu pü gaaimuata maar khöinaa wëñurrumgui ajim anum. Pach jāg phidkhaagjä khüirjugdam khaphü khitüm gaaimua, mäg durr eejä chadcha üu warag pua nem khüir pogkhe waumam õrau khakhapdö thanumgui ajim anum.

³ Maagwai maach thumaam khüünau pürag üu ajim anum, chadcha maach thumaam khüün atheeta pua jāg siewai. Jāg oowai chadcha maar onee næmogui ajim anum, pü gobernador wajapham aawai. ⁴ Mamü pü jua phidag pöm wai sim maachdēu khaphü naawai sii khüchpai pürag maach iek ūrpim khösi næmogui ajim anum. ⁵ Mag marau pürag jaaum ig næman mägaugui ajim anum: Marau wajapcha oowai mäg wounan sii õor wawí nærramua õor meeukhapimieu. Maguata sii ich nærrumpierr judionaan wawie gaaita nærraajemgui ajim aajem, õor meeukhapiwi iek phithurg amkhüir. Mag näm däi īchab mag am iek iiur "Nazaretpierr

i” anum ee ichta chi pörkha simgui ajim anum. ⁶ Mag ichta chi pörkha chirum awi, Aai i jeeuem di igwiajä khaigba iekhannaag ee judionaan khabam khun dubpiba aajemta ierr ich dai phé wai siejimgui ajim anum. [Mag nurrum atheistta chadcha marau i pur auwi maach ley gaai jaau simjö ich agpierr am ig naajim i dui. ⁷ Mamu ya marau magaagpamta, comandante Lisias bëewi, ajués maar juu eem khecheu arrwi, jurr maachigta mau pu aar bëepijimgui ajim anum.] ⁸ Mamu maar seu am ugu, pachdëucha irig wajapha jëeu ooju aai chirum, khan gaaimuata marau mëig ich khüircha purug mag jaau nu a khap aag athee.

⁹ Chi Tertulouo mamag khaawai tagam judionaan aig narr khunaujä ïchab ich magta warag i pierr, “Jaan chadaugui” aajeejim anum.

¹⁰ Magbaawai chi gobernadorrau Pabloog iekhamkhir jaaubaawai Pabloou iekhamamua thumaam khun jügdaar magjim aajem:

—Pu pua mürug iekhapibarm. Mua pachigchata jaau khochag chirajimgui ajim anum, puchta chadcha nem is khabam mag durr ee año khapan chi thethemkha chiraawai. Maagwai purug khap amkhir, muchdëupai much köit iekhakhimgui ajim anum. ¹¹ Mamu wajapcha khap aag, pachdëuchajä pua bigaum khunag jëeu ookhiin, eeu ista doce diaspai simgui ajim anum, Jerusalén mu barchétarr. Tagam nem atheejä khaba, muun äba Ëwandamag jëwaanta bëejimgui ajim anum. ¹² Magtarr aawai ni äbmujä khir mor chigpae mu chikham dai ipeer ahaukhamjä ooba, ni Aai i jeeuem deg, Ëwandam iek ūraag biirdüajem deg, wa kaaïjä ee khäjä mua õor meeukhapiwi jürr chikham jierrarrakham õrau büürjä ooba aajemgui ajim anaabá. ¹³ Mu büürjä magba chitum aawai mu khun wounaanaa pöd purug, “Chadcha marau maach daúa i mag sim oobajieb” a iekhaju khaba nümgui ajim anum, sii amach khüirjug eemuapai mag naawai. ¹⁴ Magarrau muchdëujä mua much meerba jaau chirumen mugau: Muan warrgarwe maach jöoinau jëeujerr ag Ëwandamagta agtha jëeu chitum düi Jesús iek ükha wënurrum khun igar ükha chitumgui ajim anum. Maata amachdëu jaauwai mag mua sii Ëwandam i khabamta ükha chitum aajem. Mamu muajä am dënjo ükha chitumgui ajim anum. Ëwandamau Moiseeg ich iek phäpitarr iek maimua ïchab Ëwandam i jaumiennau phä pumatarr iek sisidümäpa thum mua ükha chitumgui ajim anum. ¹⁵ Õor ötarr khun chi theerjä chukhu ajapha arr khun düi äkhäraa arr khunpa thum äba deeu Ëwandamau iuu phiidütkhapi auju anum amau ükha naawai muajä agijo ükha chirumgui ajim anum ïchab, am dënjo. ¹⁶ Maguata muun much chitumpierr Ëwandam dau najä wajapha chitanaa õor eejä wajaphata chitaju ekhaajemgui ajim anum, naspawia muchdëu nem khaigba wautarr gaaimuajä ökhüirjuu oo chiraba aag.

¹⁷ Much durr khabam ee añodam khapanaa phäurdü chitum awi, aphum khun atheistta phatkondam aibëetarr deewi, much ofrendajä Ëwandamag deeg ischata deeu much durr barchëwi chirumgui ajim aajem. ¹⁸⁻¹⁹ Magaag atheistta bëetarr aawai Aai i jeeuem deg mawia, Moiseeu iek phä puarr gaai jaau simjö thum mua wau dichwia, Ëwandam na wajapha chirsinta judionaan Asia durrmua bëetarr khunau mu oochëjierram. Maagwai chan mama õor khapan khaba, ni sii õor meeukha nurrjëejä khaba thunaajimgui a jaumajim aajem. Leinaanag mu khaibag waipi jaauju awiajä, mag Aai i jeeuem deg mu ooimatarr khunauta mëig bëewi mu jaauju aai nümgui ajim anum, khani mua am dakhir khaigba wau

chirajī.²⁰ Wa magbam khai, chi māig nām khūnaujā jaauju aai nām: Ar judionaanau amach Asamblea ee amach na mā wai nām ed, ḷkhaiú khap aji, khan nem khaigba mua wautarr gaaimua amau mā jāig wai naajī?²¹ Sīta chadcha mua ikhāaba amag mag chirajim: “Pāar iek mag mā iekkhōr pōm chiraawaita mā māig wai nām anāmān, sīi ðor ötarr khūnta deeu iiu phiidā narrjee aju jaau chitām gaaimuapaita pārau mā māig wai nāmgui” a chirajim amag. Mag tag mua būrjā iek chigaa iekhabajimgui a jaaumajim aajem Pabloou ich köit.

²² Mamā chadcha Jesús iek ükha durrum khūnau mag ðor meeukhapiba aajem ich Felijūjā wajapha khaphā sīerr aawai Pablo iekhamam ūrwia warag, —Comandante Lisias pierrwaita pārau i dūi mag thēnām wajapha khap aag irig wajapcha jēeu oomajugui ajim aajem.

²³ Maimua warag chi capitanag Pablo chig apiba jaauwia sīi oopaar apijim aajem. Mamā mag nām dūi īchab sīi preso khaba simjō i khapkhānagjā udūraa i oon bēepinaa irua nemdam igbarmjā parhooba au deepi jaaujim aajem.

²⁴ Amau i dūi mag thēnarr khur agtha khāaidam khapancha khaba nām ee, chi gobernador Félix ich t̄hi Drusila dūi bēewi Pablo awaan mapijim aajem, ðrau Jesucristo iek ükhaajem jaaumam jūrr amachdēu ūraag. Mag ich Félix ūan Drusila anām Judeapie t̄hi ajim. ²⁵ Mamā Pabloou, jāga ūwandam dau na maadēu nem agchata wau wēnūrraju aai nā a jaauwi, dich morjā wir aig ajaphata s̄rkha wēnūrraju aai nām a jaaumam dūi īchab, ūwandamau maach chacham edjā dichdēu nem waumatarrpierr thum ich agjōo maach dūi aju anāmpa jaaumam ūrwia, Feliu ich khap Pabloog magjim aajem:

—Pablo, idēu magpai sīuwia pāchta deeu pāch sīejem cárcel deg petá. Māch jua parii abarm ed deeu mua pā thērpūjjugui ajim anām, cha pua jaau sim ūraag.

²⁶ Mag simān mamā chi gobernadorrau ich ödegpain, ich weeupāi nām paar Pabloou ichig phatkhonaujā phagpim khōsi sīerr aawaita mag sī i dūi iyūu aagpajjā üiba ich aar i thērpūpāi aajeejim aajem. ²⁷ Ich mag simua ya año numí sīejim ich mag cárcel degpai. Mag nām ee Félix ūberwia jūrr deeum Porcio Festo anāmta Judea durr gobernadorkha sīsijim. Mamā ich Félix judionaan dūi iekkhōr aumaaugau, mag ich ūberaagpamjā Pablo ūbeerpiba, ich mag cárcel deg pājim.

25

Pablo gobernador Festo na

¹ Mag chadcha Porcio Festo Judea durr barchēwi jūrr gobernadorkha sīsijim. Mag ich barchētarr khur khāai thārjupnaa Cesareamua Jerusalenag majim. ² Mag i mawia barbaimaawai sīi ūr phadnaan chi pōrkhā nām khūn judionaan chi thethecharam khūn dūi i aig bēewi irig Pablo ūgar chad khabam iekta ūgkhachējierram aajem. ³ Mag, amach iek ükhamkhīr Festoog jajaau aajeejim aajem, Cesareamua Jerusalenag Pablo deepūimkhīr. Maan am dēnēn amach appain ya, chi iekham arr aawai, mag i deebapāaiwai khād jārr nānaa i thōopāig ajim. ⁴ Mamā par amau mamagkhām ūba, Festoou warag, —Pablo Cesarea phōbōr ee preso sīebahab ajim anām. Maagwai māchchata māg khur jōpcha agūg maju a chirām,⁵ maagwai pāar eem khūn chi themnaan mā dūi Cesareaag

wëtju aai n̄mgui ajim anum, mam pabaimaawai, chadcha ichdëu nem khaigba arr gaaimua iekkhör paraa sim khai, warag thet par awaag.

⁶ Mag jöpcha ich Festo maju arr aawai ocho días khaba arr khai diez diasjöpai Jerusalén phöbör ee s̄iewi deeu Cesareaag bëejim. Mag bëewia ich bartarr noram ich sie gaai jupwi ich aig Pablo aibëemkhür thärpäijim aajem, ichdëucha Pablo iek khap ūraag. ⁷ Mag thärpäitarr aa, ya amach aig dubbaicheewai, chi judionaan mag Jerusalenmua bëetarr kh̄unau dakhacha bëenaa ich kh̄ircha nem khaigbacharamta i gaai th̄phöbaadëjim aajem. Mamu magumjā s̄ii amach ipaita mag th̄narr aawai pöd i p̄r auba aajeejim aajem. ⁸ Mag am iekhapinaa jürr Pabloou ich kōit ichdëupai, —Mu chan mug chitum aig bëurjā nem khaigba wauba chirumgui ajim anum. Mua mag amau jaau n̄mjö judionaan ley ichaaurjā khaigba khaba, Aai i jëeujem di igwiajā khaigba iekhaba, ni Romaam emperador igwiajā bëurjā i éugar khaigba iekhaba chirumgui ajim anum.

⁹ Mamu judionaan ich d̄ai onee apim kh̄osim iekhau Festooou ich Pabloogta, —Jerusalén mawia jamta pua pach kh̄ircha warre pach d̄ai jāga aju khap pachig jaaupim kh̄osi chiru? a jëeujim anum.

¹⁰ Magbaawai jürr Pabloou irig —Mu muig emperadorrau warre presonaanag amach kh̄ircha am khaibag wauju wa s̄ii öbeerpäiju a jaaujem aigta chirabahab ajim anum. Maagwai muigweta warre m̄ach kh̄ircha jaaupäiju aai simta, „khanthee pua mu jam arrm ig chiru? ajim anum. Pua pachdëujā khaphu chirum, mu judionaan iwiir äbam d̄uijā khaigba khaba chirum. ¹¹ Pua oowai m̄achdëu nem khaigba arr gaaimua chadcha amau mu th̄oju aai n̄m khai, mua magumjā abam. Mamu bëurjā mu khaigba khaba chirumta, s̄ii mu éugar mag s̄eukha th̄nem gaaimuapai chan mu d̄ai amachdëu ampierr amkhür ni äbmuajā pöd mu amag p̄r deeju khaba simgui ajim anum. Magju kh̄äai warre emperador aarchata mu deebapäi. Jam irua mu d̄ai ichdëu khap ajugui ajim anum ich Pabloou irig.

¹² Magbaa Festooou ich wawiejem kh̄un d̄ai iekhawi Pabloog, —Emperadorragchata pua pach d̄ai ichdëu khap apim kh̄osi chiraawai magan ichiita emperador aar p̄e majugui ajim anum irig.

Pablo rey Agripa na

¹³ Mag Festo kh̄irphee Pablo ijéjébkharr khur pömcha khaba n̄m ee, rey Agripa ich üphu Berenice d̄ai Cesarea phöbör ee bëejierram, gobernador Festo oon. ¹⁴ Mag bëewia da wëtba n̄nu arr aawai iyüumamua Festooou rey Agripaag Pablo jaaumamua magjim aajem:

—Woun äb Pablo anum Feliiu preso p̄atarrjā muig simgui ajim anum. ¹⁵ Muç muig pachëwi mu Jerusalén udthuurwai judionaan eem phadnaan chi pörkha n̄m kh̄unau agjö am eem chi thethemnaan d̄aimua warre m̄rug i th̄opäipi naajimgui ajim anum. ¹⁶ Mamu mua amag jaaujimgui ajim anum, maach Romapienau pöd khan gaaimuata mag woun preso wai nu a khaugba nuwe chan jüchag ag bürre presonaan d̄ai dichdëu ampierr aba aajem. Magju kh̄äai chi presoogjā mag ich leig jaau wai n̄m kh̄un d̄ai kh̄ircha oonaa, ajapha i iek ürnaata, i th̄opí jaauju awiajā, th̄opiju aai simgui a chirajim anum Festooou Agripaag. ¹⁷ Mag gaaimua amachta mua mau m̄ach aar thärpäiwı bardatkhabaicheewai, ag noramwe m̄ach sie gaai jupwi chi Pablo awaan mamkhür mua ñor püijimgui ajim anum Festooou. ¹⁸ Maimua aipierwai muan i d̄ai mag

thnnarr khunnaujä irua chadcha nem khaigba waaujerrta jaaujupii chirajimgui ajim anm chi Festoou Agripaag īgkhamamua.¹⁹ Mamu magjä magba, äba amau i gaai thmjö thn narran, amach jöoin i jaau nm maimua äb mag woun Jesús a thrs ierr meetarr anmu, Pablo iek mag agtha iiu sim a jaau nmpaita i gaai thn naajimgui a īgkhamajim anaabá.²⁰ Mag īgkhamamua, Mamu si magu gaaimuapai arr aawai, chadcha muchdeu jaauju khaugba aadee, warag ich Pabloogta, “Pu mam khos akhiin, warag Jerusalenag makhamgui” a chirajim, “jam panaata puchigcha warre pu düi jäga aju khai a khap jaaumkhüir.”²¹ Mamu magbaawai ichdeu, “Magju khäai warre emperador César aarta mu deebapäit, jamta irua mu düi ichdeu khap aju” abaawai, ich magpai süwi, deeu mua ich süejem cárcel deg arrpiwi, si oopaar apijimgui ajim anm, emperador aar päi nm ora.

Magta Pablo cárcel deg simjä Festoou Agripaag jaaumajim aajem.

²² Magbaawaita jürr rey Agripaau chi gobernador Festoog, —Muajä mag woun iek ürm khösi chirümgui ajim anm.

Magbaa Festoou, —Magan nan mua purug i iek ürpikhimgui ajim anm irig.

²³ Magtarr aawai chadcha ag noram Agripa Berenice düi amach khajüa ooimüchararam jüa bëewi äba amach biirdüajem ee dubjierram aajem. Am düi ichab bëejierram aajem soldaan chi pörnaan maimua ich ag phöbör eepaim khunn chi thethemnaanjä agjö. Ya mag thum bardütkhabaicheewai Festoou Pablo awaan mapijim aajem.²⁴ Magbaa i jüraan wëtvi aipierwai magjim aajem ich Festoou:

—Rey Agripa, maimua päar müig maar düi nm khunn: Cha simgui ajim anm, päar ðor ig narr. Jerusalén phöbör ee maimua ich müigjä judionaan thumaam khunnau müg woun iekkhör pöm sim a jaauchénaa warre mürug thöopüpi jaau nmgui ajim anm.²⁵ Mamu mua oowai irua büürjä nem khaigba wauba sim, magu gaaimua i thöopäaig. Mamu ichdüucha jürr emperador César aarta ich deepüipi süewai, ¿muajä jägbaru? Ichiita mua i deepüijugui ajim anm, jam paawai i düi ichdeu khap amkhüir.²⁶ Mag i deepüiju a chirümjä agtha khaugba chirümgui ajim anm, khan ata maach pör emperadorrag mua jaaupüiju khai, müg i preso wai nm khap amkhüir. Mamu rey Agripa, püuta rey aawai, purgta ürcha khap amkhüir thürpüwi cha simgui ajim anm chi Festoou. Püchdüucha ich düi iyüu awia wajapha khaphüa aadeewai mürug jaaubá ajim anm, muajä jäga emperadorrag ësap gaai phä deepüiju aai chirü a khap aag.²⁷ ¿Khan jägwi mua mag chirü? Mua mag chirümüan mügaugui ajim anm: Mua oowai, mag preso deepüyaagpam anmta, emperadorrag khap amkhüir ï mag gaaimuata i pür auwi chadcha i khaibag wau nm a jaaupüiba chan büürjä üu khaba süewaita mag chirümgui ajim anm chi Festoou rey Agripaag.

26

Pabloou ich köit rey Agripaag iekhatarr

¹ Magbaawai rey Agripaau Pabloog iekhapijim anaabá, jürr ich iekcha üraag. Mag ichig iekhapibaawai, amach meeun ee thethemnaanag saludaajerrjö, chi rey oo simüg ägthaag juu üanaa Pabloou magjim aajem:

²—Rey Agripa, chadcha maach meeunaupai nem parhooba amachdeu thm aig mu gaai thn iekha thnanm. Mamu üu pua müchigcha iekhapi

chiraawai mu onee chirmgui ajim anm, muchdeucha wir aig much jawaag.³ Mua khaphu chirmgui ajim anm, pua chadcha maach meeun i wajapha khaphuna*a* ūchab maach leijā wajapha khaphu sim. Maagwai pua si*ī* mu iekdam wajapha ūrbarjugui ajim anm.

⁴ Judionaanaun thumaam khunau khakhapdō thunm, much ēwan gurwe jäga mu am ee chitaajeej*j*, much durr chiraajeewai maimua Jerusalén chiraajeewaij*j* agjö.⁵ Amau khaphu nmgui ajim anm ūchab, warrgarwe mu ich mag fariseokha chitm. Pua khaphu sim, fariseon-aanta chadcha buerj*j* maach jöoin i puaba wajapcha uurkhuajem khunau. Amau chadcha nem agchata jaau nm akhiin, magumta buerj*j* meerba thum jaaukhamgui ajim anm.⁶ Mamu magba amau si*ī* mu muig wai nman, warrgarwe ūwandamau maach jöoinag jaautarrjö chadcha maach meewi deeu iiu phiiduju ūkha chitm gaaimuapaita amau mu muig wai naabahab ajim aajem.⁷ Warrgarwe mag jaaujerr aawaita, maach jöoin ābam khodpai doce narr ag chaain thumaam khunau ū ewag pawiaj*j* agtha ūkha durrum iekhau edaram magwe ūwandamag j*ee*u durraba aajeeb ajim anm, ichduu jaautarrjö iiu phiidutkhaag. Magnaa, Rey Agripa ajim anm, maach meeun thumaam khunau khabam, mamu iwiir ābam khunau par chad khabamta iek pom mug mu gaai thu nman, si*ī* chadcha muchduu mag ūwandamau maach iiupi aaujem anm ūkhanaa jaau chitm gaaimuapaiu ajim anm.⁸ Magnaa, Keena, magan pāru khuirjuwai ūwandamau chan maach chi meemj*j* pod phiriu auju khaba sieb ajim anm, pār mu dai mug thunarram.

⁹ Magnaa ichduupai, 'Warran muaj*j* chadcha j*ā*g Jesus Nazaret-pierr igar ūkha wēnarrum khuan thum warre khaibag ee pāiju aai nmpii chitajimgui ajim anm.¹⁰ Muchduucha mag khuirju chitarr gaaimua, Jerusalén phöbör een chadcha mua am gaai mas waau-jeejim. Phadnaan chi porkha nm khunauj*j* amach paarmua mu igar narr aawai, muchig jaaubaa, chi ūkha durrum khuan khapan mua cárcel deg dubpāimaajeejimgui ajim anm. Mag phāarkhanaa khuechpi jaauwaij*j* mua dai am igar chiraajeejimgui a jaaumajim aa-jem ichduucha.¹¹ Magnaa, Magbaju khar mua si*ī* pa gaai buurnaaj*j* wu thunmeejimgui ajim anm, tag Jesus igar ūkhapimaugau. Mag chirman ūwandam iek jaaujem di nmaidumpier ich mag chitaajeejimgui ajim anm. Khar warag khuir machkhabaadeewai deuem phöbör eem magwe mua am ūudee ūkhaajeejimgui a jaaumajim aajem ich Pablooucha.

*Pabloou deeu jäga irua ūwandam iek chaar ūkhaj*j* a jaautarr
(Ech 9:1-19; 22:6-16)*

¹² Mag jajawagmamua khudau ee Jesus dai ich iekhatarr j*ū*rr reigcha ūrmkhuir awi, deeu ūwaai jaubaad*ē*wi magjim aajem: 'Mag chitmua biek āb iek thethecha chitamkhuir awi phadnaan chi porkha nm khunau muchig ūsap wau deebaawai ag dai Damasco phöbörög majimgui ajim anm Pabloou ich jaau mamua.¹³ Magnaa, Rey, mamu pua ūkhabamgui ajim anm, mag mu mamta, edausie thunm ee, cha edau wu thunm khuyauj*j* dau araraacha si*ī* edj*j* eemua dēgölp pagthum dauj*j* phar j*ē*er athamua warre maach chi wēnarrarr khuan thumwe maar khuir arar wu thunm j*ē*er athajimgui ajim anm.¹⁴ Mag pagthum dauj*j* dēgölp phār j*ē*er athamua warre maach thumwe maar jēkhut thuphāau

sīujimgui ajim anām. Mag jēkhut chirāmua ūurwai, ebreonaan meūata mā thärcha thürnaa mārəg, “¿Khantheeta pua jāgcha jāg mā iek ükha durrum khūun khaibag wawaag am ēudee ēkha nūrráma?” a sīejim mārəg. “Jāg nūrram aiguin parta puchdēupai pua puch gaai mas aju jār narrabahab ajim, phak emkhōiu phidkhamaaugau ewag thūugwai ich bëkharr pa ēuda jörrajem gaai miu ua sīejemug thūugjemjō.”¹⁵ Magbaawai mua irig, “¿Ma pū khaiuma?” a chirajim. Magbaa ichdēu mārəg ich thār thürnaa, “Mān Jesuu. Māta pua khaibag wauju ēkha chitabahab ajim.¹⁶ Jöpkhaa phiidū dñuisí, maimua mā iek ūrbā” ajim mārəg. “Mua pūrəg māg māch oopibarmān māch chogkhamkhīrau ajim, mag mā chog khabaadeewai puchdēu māg oobarm ūrag jaaunaa īchab māg atag māchdēu puchig nem oopimampa thumaam khūunag jaaau chitamkhīir.¹⁷ Judionaanau wa judionaan khabam khūunau khāijā pū chig am ugu, māchdēuta pū thua wai chitajugui ajim, chadcha judionaan khabam khūun eejā māchdēuta pū pāi chiraawai.¹⁸ Mua am ee pū pāi chirāmān, jāg sīi dōsāt ipierraa wēnūrraju khāai, Ēwandamau khōsi simjōta wēnūrramkhīrau. Mag mā iek ükha phöbaadeewai, Ēwandamau amach khaibag chugpaabapāiwain chadau, amjā judionaan chi ükha wēnūrram khūun dāi āba Ēwandam chaalinkha nūisijugui” ajim. Maga maach Pör Jesuu mārəg iekhajimgui ajim anām Pabloou Agripaag, mag Damasco phöbörög mamua khud ee Jesuu iekhatarr jaaumamua.

¹⁹ Mag iekhakhagmamua ich Pablooupai, ‘Rey Agripa, māchdēucha mag oonaa māchigcha maach Pör Jesuu ügtharmua mag iekhatarr aawaita chadcha mua būrjā i ichaaur aba, sīi warag i ipierraajimgui ajim anām.²⁰ Nacha Damascopienaga mua jaaujim maach peerduajem iek. Magtarr khur Jerusalenpienag jaauwi, Judea durram khūunagjā jaauwi, īchab judionaan khabam khūunagpa thum jaau phūurdū chitāmgui ajim anām. Mag jaau chitāmān, amag amach khaibag āsie ewag khīirjuwia isegnaa, Ēwandamagta mag khaibag chug-paapi jēeumkhīir jaunaas, īchab thumaam khūun daar nem wajaphata waipi jaau chitaajemgui ajim anām, bigaaum khūunau mag oowai amach ēugar, “Jākhūnan chadcha khīirjug iiur wai nūsim” amkhīir.²¹ Mag chitām gaaimuapaita chadcha Aai i jēeujem deg judionaanau mā pār auwia warre mā thōopāim ig naajim.²² Mamā ū ū Ewandamau mā eeg oowia agtha monakha i iek jaau pūrba chitāmgui ajim aajem, thumaam khūunag. Chi thethem khūunagjā jaunaas īchab sīi parhoobam khūunagjā jaaujem. Mua mag jaaujemān, warrgarwe ū Ewandam i jaau-mienau Moisés dāimua jaauwai ū ewag paawai maach ee mag nem oomaju aajerrta muajā amag jaaujemgui ajim anām. Mag tag mua nem khīethuu amag jaauba chitāmgui ajim anām.²³ Cha mua jaau chirāmjo warrgarm khūunaujā jaauwai, mag Cristota bēewia, meeewia, deeu ichta nacha iiu phiidūjugui aajeejim anām; magbarmua judionaanagjā khabapinaa judionaan khabam khūunagpa ichta ed khīe ee ūtdau paa dñumjō sierraawai, i igmān irua khabapinaa aajeejim anām, jāga ū Ewandam aar barju.

Pabloou rey Agripaagjā Cristo iek ükhapiju ēkhatarr

²⁴ Pabloou peerdäm khōchgau Cristo igwia mag iekha khitaawai Festoou irig, —Pablo, pħen wajapta lokie chiramgui ajim anum. Atcha estudieuta sīi warag pħi pōr okhoo siebabah ajim anum irig.

²⁵ Magbaawai jūrr ich Pablo garmua Festoog, —Mu chan lökoo khaba chiram, muan agchata nem jaau chitamgui ajim anum. Maagwai much iekhamamjā mua khaphu chitamgui ajim aajem irig. ²⁶ Magum iek rey Agripaaujā wajapha khaphu simgui ajim anum. Mag irua khaphu sim muchdēu khaphu chiraawai īs mag irig much iek ūrpim ökhota mu iekha chiramjā aba chiramgui ajim anum. Öor ābpaimuajā khaba, ni òor chukag eejā khabata Jesús thōowia deeu iuu phiiduba arr aawai, chadcha irua meraajā khaba sim mua khaphu chiramgui ajim anum. ²⁷ Magnaa irigchata, Rey Agripa, ¿Warrgar Ċewandam i jaauinenau jaaujerr iek pua chadcha ükha chirabá? ajim anum. Mua khaphu chiram pua chadcha ükhaajem ajim Pabloou ichdēupai.

²⁸ Magbaawai chi reiu Pabloog, —Peerchata puan pach dēnjo marug ükhapi athamgui ajim anum, pachjō Cristo dēn khamkhir.

²⁹ Magbaawai jūrr Pabloou chi reig, —Mag sīi peerta ükhabarmjā aba, thum muig thunum khunau mu dēnjotha ükhakhiin üucha akhamgui ajim anum, pari cha mu chiramjō preso nūmua khaba mamu.

³⁰ Pabloou magbarm ee chi rey phiidubaadeewai, chi gobernador, Berenice, maimua tag am dūi āba narr khunpa phiidatkha phöbaadējim aajem. ³¹ Maimua amach ap wētwi Pablo ig iyūu nūmua jūrr amach wir aigpai, —Keena, mua oowai jāg woun bħarrjā iekkhōr chukhu sim anaajim aajem, magħum gaaimua i thopäaig; ni sīi cárcel degħā wai naaju khaba simta amau jāg i phāar wai nūmgui a iyūu naajim aajem amach ap. ³² Mag iyūu naawi Agripaau Festoog magjim aajem:

—Jāg presoou ichdēucha emperador aarta ich deepüipi jaauba arr akhiin, weeupāju aai siejimgui ajim anum. Mamu emperadorruta i dūi ichdēu kħap aju aai sim atarr aawai pōd weeupħibamgui ajim anum.

27

Pablo Roma phöbörög warrtarr

¹ Mag emperador aarchata Pabloou ich deepüipi jaautarr aawai chadcha Italia durr Roma phöbörög deepüiju aphöbaadējim aajem, mamta chi emperador siejerr aawai. Mag Pablo deepüyaaggħa soldaun Augusto dēn anum eem capitán āb Julio anumag jaaujim aajem, magħu Pablo tagħġi presonaanpa āba phē arramkhir. Mag i deepüi nūm dūi mnejja i daumaai majim. ² Mag chadcha puerto Adramitio anum aram barco Asiaag mam anum aigbar wējorr aawai mag ee marau waaidutka phöbaadējim. Mag maar wētum dūi Macedonia durr phöbör Tesalónica anum eem woun Aristarco anumjā maar dūi majim. ³ Maigmua mag maar ērēubaadeeu ag noram phöbör Sidón anum barjim. Mam pabaimaa capitán Julioou bħarrjā Pablo chig aba, warag ich paarmua udraas ich khapkhun aar mapinna amau nem dee nūm jā isegeba aupiejeejim. ⁴ Mag Sidón naawia ērēubaadeeu, phu maar khir garmuata wē sīerr aawai, ökhar chi Chipre morr ēugar phu chukag ee phuurdha wētjim. ⁵ Mag wētumua waa Cilicia khirphee dōjār thħad-dagħ, deeum durr Panfilia anum khirpheejā thħadha dichwi, deeum phöbörda Mira anum jerag phēubaimajim. Mag phöbör, Licia durramu.

⁶ Mag phöbör jerag mag soldaaun pör chi capitanau phöbör Alejandría anum aram barco Italiaag mam anum oobaawai marag ag ee waaidutkhapijim, jürr mag ee wétaag. ⁷ Mag, chadcha döjärr paaukhabaadëwi ich mag biekkha khëubaadëphumjä pömjä jeeduba, ökhar ēkha khodjörrömuata khääi khapan pabaadëm ee phöbördam Nido anum khürphee barjim. Maimua deeu audutkhaau, agtha maar khür garmuata phū wē thanarr aawai, sii warag döjäag khajapha durbawi, Puerto Salmón anum khürphee dichwi, morr Creta anum ēugar phū theeg magcha wëba sim ee phuurdü wëtjim. ⁸ Mag phū khurau pöd döjärr maju khaba aawai dö igaau ökhar ēkha wëtumua phöbör Lasea anum dakha deeum phöbördam Buenos Puertos anum barjim.

⁹ Sii mag phū khaigbam gaaimua jeeduba aawai, ökhar khodjörrömu ya deeu noseg jaarjä dakpapakharr aawai, tag biekkhajujä khaba aadëjim. Pabloodu ichdëu mag khaphä aadeewai mag barco ee chi thethemnaan wëtmaa arr khünnag magjim:

¹⁰ —Keena, mua oowai ya mug noseg jaar dakpapakham ee warag maach wëtmän, döjärr aadeewai maach khaigbaju. Magbaadeewai maach barco okhoowi ag ee nem warrumjä thum okhoobaadëm düi īchab maach chi wounaanpa khäijä thum ödubjugui ajim amag.

¹¹ Mamä Pabloodu amachig mamagkhämjä, chi soldaaun pör capitán Julioou i iek asekasba, warag chi barco eem capitanau chi pap düimua jajaaukhamta düi ükhakha aajeejim. ¹² Mamä mag maar narr aig noseg jaar paawai pöd barco barjopju khaba sierraawai khapanaam khünnau warag aigmua ich ag Creta phoram gaaipai deeum phöbör Fenice anumug wëtju aphöbaadëjim, jürr maig nümua idëu noseg jaar dichpiwi döchäumie nüag. Mag Fenice phöbör bechag ee ierr siwai ed burrjem garmua phū bëewajä magcha nem theeg wëba aajem.

Döjärr wëtum ee phūas meeukhatarr

¹³ Mag, chadcha chi ancla jiir auwi ärëubaadëjim. Mamä mag wëtum ee, edau burrjem garmua phûdam thetheepai wëbaadeewai, amachdëu ig narrjö ich mag wë thanuisijupii awi, warag mag morr Creta anum igaau döi dakha ärëubaadëjim. ¹⁴ Mamä mag wëtumua agtha khodjörröcha khaba nüm ee, dëgölp phū äsiebadëwi jürr döi garmuata phū theega döjäag phua thanuisijim. ¹⁵ Mamä mag döi garmuata phū theeg phua thanaawai parii döieg püyaag chach ohookhamjä pödba, warag döjäagta maar barco arrmajim. Mag par döieg wëtju ēkha nüm pödba abaawai warag sii phuurdü ürr jöisiwi uduraa phüug maach sir arrpijim. ¹⁶ Mag sii phuurdü khodjörrömu Creta döjäag deeum phoramdam Cauda anum ēugar paaukhabaadewai üu chi phüjä magcha nem theeg wëba aadëjim. Mag agtha khür garmua wë sim aawai ökhar ēkha wëtumua maach barco khu gaai botedam jü wai jörrarrjä ēkha nüu awi üu barco ee èudä aejim. ¹⁷ Mag chi botedam barco ee èudä awi, chi barco bi agdaujö ubä khakhëgamkhür, ag eegar kabchä dubpäinaa thet äbamug khëu khöörjü süljierram, thorrphëwi sii eeuram ugua. Maimua chi barcopienau mospör sükag ür amach jühuwimaju khürjuwi, warag vel thum eeg burrkhapüinaa, ich mag sii phuurdü khodjösisijim, phüpai maach sir arrmkhür. ¹⁸ Maimua ag noram pamjä bürjä phūas thumbaa khaugba, amachdëu oowai warag phūasdu dap aadeewai barco üpdamkhür ag eem nem dö ee barkhüni phöbaadëjim. ¹⁹ Maimua khääi thärjup pamjä ich mag thumbaba aawai maachdëucha marau düi am juapierr chi barco

dēncha nem thənarrjā ãaurag barwērppüijim. ²⁰ Dōjārr mamagkhamaua khāai khapan pamjā būtrjā marau edau khīr oojōjōjā khaba, ni edaar paawai phīdag khīrdamjā ooba aawai, ya marau maach peerdəjujā khīrjuba naajim.

²¹ Mamə mag khodjörrömua khāai khapan aaijā thach khöba narr aawai Pabloou am jārr dənəunaa, —Keena, mua jaau chirarr ipierr Cretamua öberba arr amuan, wajapcha akhamgui ajim. Jägtarr akhiin maach məg dau aug wauwi maach nemdamjā okhoobakham. ²² Maach məg aphuu khodjörrab mamə, oob khīrjumiet ajim. Maach barcoon chadcha joothūpwia okhooju, mamə maach chi wounaan chan ni ābjā chig abangui ajim. ²³ ¿Khan jägwı mua khaphu mag chiru? Mua mag chirumən məgaugui ajim: Mə məg chitum aig āba Ŋwandamau nem khōsimta wau chitum, ichta mə Pör aawai. Mag gaaimua edaar ich chog mə aig pāiwiwa, bēewia, mə thärcha thärthürnaa, ²⁴ mərəg khīrjupibajimgui ajim, ichiita emperador dāi khīrcha iekhab khaba iekhaju chiraawai. Mag gaaimua Ŋwandamau mə peerdu atham dāi īchab pāar thum mə dāi āba khodjörröm khūunjā peerdu auju a jaaupimgui ajim, chi Ŋwandam chogau məchigcha. ²⁵ Magtarr aawai onee abat keena; mua khaphu chirumgui ajim, chadcha Ŋwandamau ich chogag jaaupibaawai məchig jaautarrjö ich mag aju. ²⁶ Oob khīrjumiet; maachin ichiita jerrba parhoobam morr gaai phū sir werbajugui ajim Pabloou thumaam khūunag.

²⁷ Mag dōjājjā ooba khodjörrömua seman numiim ee, phū barpüwi, jūr deeum phūas Adriático anəm ee nəmta, edacha aadēm ee, chi marinernaanau ya dōi dakpamam khaugaa aphöbaadējim. ²⁸ Mag dōi dakha nəmjōo abaawai, dō naug khap aag awi chach oowai, veinte brasas sīejim. Maimua khūchpai khodjörröö awi deeu chach oowai quince brasaspai aadējim, chi naug. ²⁹ Magbaawai eeu dēgölp mokpör jojoodög ür khāijā maach jħu jopimaju khīrjuwi ancla jayap khu gar jūkhanaa dubbapääiwai īu makħuunau chi barco wai jōisijim. Mag dōjārrpai khodwējömu jöpkharraajātā āspapim khōsi aajeejim. ³⁰ Mag nəm ee chi marinernaanau āspaju nawe botedam ee dərju khīrju phōbaadēwi, chi botedam dō ee jiir burrpüwi, amach khaugpimaaugau, sēukha deeum anclata jūr khēugar dō ee barpüyaag ēkha nəmjōo naajim. ³¹ Mamə Pabloou mag am dəraag ēkha nəm ichdēu khaug athaawai chi soldaunag jaaawi, chi capitánagjā, —Jākhħaun marinernaanta inanaa barco ee naaba chadcha dərmidmən, pāar chan pōd peerdubamgui ajim.

³² Magbaawai soldaunau chi kabchu thərrbapääiwai sī khīchag ee parhooba phū sir arrwi chi botedam ich mag okhoobaadējim.

³³ Maimua āspa urum dēn ya edau aardudu khabaadeewai Pabloou ich khapeenag thach khōmkhīr am wawimamua magjim:

—Keena, pāru oo nəm ya īsim khurau catorce días pamgui ajim, pāar aaijā khāiba, ni pāach thach khoojemjōjā khöba, sī bürum iiupai nəm.

³⁴ Maagwai mua pārag thach khöbat a chirumgui ajim keena. Magba aawaita jāg warag pāach kha thūu pamabahab. Oob dōjārr pāach dau aphuu aju chan khīrjumiet. Maachin thumaam chig aba peerdəjugui ajim.

³⁵ Pabloou mag iekhabet awi, pan juu ee auwi, thumaam khūun dakhīr Ŋwandamag jēeuwi, khōor khōbaadējim. ³⁶ Mag Pabloou amach dakhīr khōbaadēm oowi dāi khōchka khōphōbaadējim, tagam khūunaujā.

³⁷ Aragan mag barco ee khodjörrarr khūun thum maar doscientos setenta

y seis naajim, chi khapanag.³⁸ Maimua mag amachdëu khömpierr khöwi ag ee trigo wai jörrarrjä dö ee barkhüüpüjierram, chi barco üpdumkhii.

Mos ür juuuwi khötarr

³⁹ Mag döjärrpai jü ëewi äspabaadeewai döi oo aujierrab mamu, marinernaanau pöd mag durr khaug aubajierram. Mamu bechag ee ierr mos bääu sim oo athaawai agag wëtju aphöbaadëjim, jürr mam barco wai jopimaag. ⁴⁰ Mag chadcha wëtju aphöbaadëwi, amach anclaagjä ooba, sii warag chi kabchepa dö ee ich mag thürrp püajierram. Magnaa chi barco pheerjem timonjä khügdutkhanaa, khéugarcharam veldam deeu waaur auwia, mag moshi bääu khërumug ädeg phöbaadëjim. ⁴¹ Mamu mag ädeg wëtwi waa döjärr mospör sukag ür khëüa mosjä ee thoodu juuu jopbaimajim, pöd phüürphëjüä khaba. Mag döjäagta khuua wëjom aawai oo nüm dau eyaa phüasau bobojokhamua chi barco khu thorrcöhëü khabaadëjim.

⁴² Ya mag oobaadeewai, presonaan dö ee durbagkha wëtwi phëeubagkhabaimaawai warag dürju khiijuwi, chi soldaunau warre khëchpüju ëkha phöbaadëjim, äbjä peerduipiba. ⁴³ Mamu amau magbaawai chi capitán Julioou Pablo peerdu aum khösi sierr aawai amag aduar presonaan khëchpiba, sii warag chi iparaam khüunag dö ee durbagkhapi jaaujim, amachta nacha dö igaau phëeubagkhawi durrag waaidutkhamkhii. ⁴⁴ Maagwai chi imeraam khüunag jürr tabal gaai wa chi barco perás phüasau ogreu wërpam gaai khäijä purnaa ökhar wëtpi jaaujim, mag wëtumua Ichab dö igaau phëeubagkhamkhii. Mag, chadcha äu maach thumaa maar monakha dö igaau phëeubagkhawi peerduutkhajim.

28

Pablo Malta morr gaai phëeubatarr

¹ Mag dö ee ö juur nuu awi durr paaukhaau, õrau marag jaauwai mag morr Malta a thüürjem anaajim. ² Mag maar durr paaukhabaadeewai mag morr gayam khüun ö ajaug sii maar amachig baarpi auwi büürjä maar chig abajierram. Ante noseg chë sierrau maar jïchkha narr aawai amachdëu ötdau örwi amach aig maar thär aujierram, et khäaimkhii. ³ Magbaawai Pablood warag am juapierr ötdau uu apüyaag awi, papiu pochag bëewi, öt ee wërppüichëjim. Mamu mag irua öt ee chi papiu wërbapäaiwai nemkhörtä öt eemua phiphichag öberwi sii i juu gaai jiir jopbaichëjim. ⁴ Chi durr khüunau amach daúa mag nemkhörtä i juu gaai jiir jopbaichëm oobaawai amach appai, —Keena, päädë oobat. Jägan jäg wounan öor thöomieuwai. Maguata phüas eemua peerduutarrjä, agtha püuba, Ëwandamau i düi jäjägkham. Ich iiuta juau i däi jäg sibahaba anaajim.

⁵ Mamu mag ich juu gaai jiir jopbaicheewai sii warag öt ee jiphëüwi, büürjä chig aba, khaaba arrjö ich mag sësijim. ⁶ Mag i juu gaai jiir jopchétarr aawai amaun juu pöm örrbaadëjupii naajim, wa magbam khai sii chi meem khäijä dëgölp bëjä aimajupii naajim. Mamu amachdëu oowai magtarr aigmua ya dürrüü aadëmäjä büürjä chig aba abaawai jürr amachdëupai ümaai, —Keena, jä chan öor parhoobam khabam. Jäan jägan Ëwandamta jäg narrumwai aphöbaadëjim i igwia.

⁷ Mag Pablo jua gaai nemkhōr jiir jopchétarr aigmua dakha mag morr gaai chi thethecharam jöoi Publio anum dēn jēb pōm thünaajim. Mag jooirau maar ich di aar phē arrwi khāai thārjup sīi par maar jāog wai sīejim. ⁸ Maagwai ich Publio aai mor mas sīejim. Jōointa khāan thunum dūi īchab bagpata jū chē khērajim, jūkhaa nūmuia. Magbaawai Pablo i aar mawia i kōit Ėwandamag jēuemamua i ür ich jua ausūubaawai warre monaau sīsijim. ⁹ Pabloou mag jōoi monaaubapūim tagam khāanau ūrphōbaadeewai, tag deeum khamor machag paraa arr khāenjā ich aig bēemarr khāenan thum Pabloou monaaupūi maajeejim. ¹⁰ Mag mor mas sīsid arr Pabloou monaautarr khāanauta marau nemdam ig nūmjā thumaa marag au dedee aajeejim. Maimua ya maar wētaagpaawaijā barco ee marau nemdam igju thumaa khīirjunaa phēdeejerram.

Pablo Roma bartarr

¹¹ Maar maig nūm ee ich mag Malta phāram gaai īchab barco āb sīejim, edau khōrg thānūm khurau pōd maju khaba aadeewai aig dōchāumie nū narr khāan dēn. Mag barco khēu gaai amach ēwandamnaan Cástor anum dūi āb agjō Pólux anum khīirkha wau sīejim, pa dēn. Ich ma, Alejandría phōböröm ajim, chi barco. Ya maar mag phāram gaai ed thārjup nūm ee, mag barco mam aadeewai mag ee maar wētjim. ¹² Mag ērēubaadëwi, phōbör Siracusa anum barwi, khāai thārjup naaimajim mag phōbör ee. ¹³ Maigmua dō igaaup phāurdū wētumua jūrr phōbör Regio anum naaimajim. Ag noram dōjārr paaukhabaadeeu, üu marmua badag phū wē thānūsierr aawai, khāai numiim ee deeum phōbör Puteoli anum barimajim. ¹⁴ Mag phōbör ee īchab maach Pör Jesús iek ükha nūm gaaimua maach khodkha durrum khāanpa thānarr aawai amach aig maar thāajim, amach dūi seman āb naamkhīir. Magbaawai chadcha am aig maar seman āb naawi ocho diam gaita Romaag wētjim, jūrr bāuu, maach barco pāawi. ¹⁵ Mamū Jesús gaaimua maach khodnaan Roma phōbör eem khāanau ya maar amach aar wētum ür wai narr aawai āaur khāanau maar khīirphee phōbördam Apio anum eem merrkau ee maar nū naajim. Maagwai tagam khāanau jūrr dakhapai Las Tres Tabernas anum aig naajim, agjō maar nūawai. Mag maach khīirphee oon wēttarr khāen dūi thēubaimaawai Pabloou Ėwandamag üu ajim awi onee aadējim. ¹⁶ Mag wētumua ya Roma paaukhabaimaawai chi capitán am phē arrtarrau jūrr aiguim cuartel ee chi pōrkhā simug warre presonaan thum phēdeeimajim. Mamū Pabloog cárcel deg sīepiba, sīi ich di khīetta soldaaun ābpaimug oo paraa apijim.

Thethemnaanag Pabloou Ėwandam iek jaautarr

¹⁷ Pabloou ich Roma bartarr khāai thārjupnaa, judionaan chi thethem khāen thum thārkħānipūijim. Mag thārkħānipūiwi āba naaicheewai amag magjim:

—Keena, pāarjā judionaan aawai mua pārag jaaukhimgui ajim: Mu chan māg chitām aig bāurjā maach meeun iwiir ābam dājjā khaigba khaba, ni maach jōoin i igwiajā khaigba iekhaba chitām. Mu mag chitāmta sīi mu ēugar sēukha nem īghawi Jerusalén phōbör ee soldaaun Romapienag mu par deejierramgui ajim. ¹⁸ Mag ya mu amach jua ee pabaadeewai makħānau wajapha mārag jēuemajerram, mag jēuemamua murua nem khaigba wautarr khāijā khaug athaawai mu thōpāaig. Mamū par mag wajapha jēeu buburrkhamjā, mu mag chadcha nem

khaigbam wauba chirarr aawai, amach ap amuan mu papäim ig naajimgui ajim. ¹⁹ Mamu mag näm ee maach meeunaupaita idëu mu papäipiba, warag mu thöopi jaaubaawai, mua maigpai müch thöopiba, warag emperadorragta müch thöopiju awiajä mu düi ichdëu khap aai simgui ajim Pabloou ich jaaumamua. Mag jaaumamua, amau amach garmua mu düi magjiek mamu, müch garmua chan mua büurjä maach khapeen judionaan ëugar nem khaigba jaaujujä chukhu chirängui ajim. ²⁰ Mua chadcha päar thürkhuuittarran, päar düi khüircha oonaa iyümamua magäm thum jawaagta päar thürkhuuipüjimgui ajim. Magnaa, Ichab khaphu abat ajim keena: Pärau mäg mu caden juu paraa oo thüu chiräm oo nämän, jäan chadcha warrgarwe maach jöoinau nüajerr woun chadcha büewi ag iek ükha chitäm gaaimuata amau mu mäg wai nümgui ajim Pablooupai ichdëu Cristo iek ükha süerr jaaumamua.

²¹ Magbaawai mag judionaan chi thethemnaan aig narr khünau irig magjierram:

—Ni äbmua jä ūsapdam phänaa magäm aarmua maachig jaaupäiba aawai marau chan büurjä pu mag närräm khaugba nümgui ajierram. Ni maach meeun aarmua büe näm khünaujä pu ëugar maach jügaag khaba jauchä nämjä marau büurjä ūrba nümgui ajierram. ²² Maraun püchdëuchata maachig ūrpim khösi näm, khan iekta pua jaau chitä, maachdëucha khap ūraag. Maumua marau ūrjemän, mag jäg Nazaret-pierr igar ükha näm khünau mag durrpierram khünau am ëugar khaigba iekhaajem anümta marau ūrjemgui ajierram irig.

²³ Maimua amach garmua Pabloog deeu ūmaai i aig büeju a jaau-tarr aawai, mag amach büeju arr ed äspa ëebaadee, ðor khapan i jëer sim di aig pos aichëjim. Mag ich aig ðor pöm pierrwai edaupherr garwe jaaubaaderr khüeb kheeurpamaa ajim, jäga Éwandamaga maadëu üdüraa dich Pörkhapiju aai näa jaau simua. Mag jaau simua Éwandamau ich iek Moiseeg phäpitarr gaaim iek jaaunaa Ichab warrgar Éwandam i jaaumienau phä püarr gaaim iekpa jaaumamua Jesüs igar ükhapi auju ëkhaajeejim. ²⁴ Äaur khüunaun mag irua jaaumam ükhajierram, mamu tagam khünau chan ükhabajierram. ²⁵ Mag ö äba khaba, äaur khünau ükhanna tagam khünau ükhaba aadëphüm gaaimua, warag khüeb ëréumaawai Pabloou amag magjim:

—Jäg magju khapta chadcha Éwandam Akharau warrgarwe jöoi Isaäs khararrag jaaupibaawai päar igwia maach jöoinag, ²⁶ “Jäkhünag mu iek jaaubami” ajim ich Éwandamau. Maimua ichdëupai jaaumamua, “Muata amag mag jaaupäi chiräm abä” ajim:

“Par pärau mu iek ū nämjä khaugbaju;
mu juu theeg oo nämjä oobamjöta aju.

²⁷ Päran thäar theegta süsidäm, süi kach ee thörp phüukhanaa daujä phäarjü süsidämjö naawai.

Par pärag nem jajaaukhamä ūrmapha, ni ükhajä ükhamapha näm.

Par pärag müch juu theeg oopi chirämjä büurjä khaug aubamjöta näm.

Magua mürug päach khaibag chugpaamkhüirjä mu igba näm” a jaaupijim ich Éwandamau. ^(Is. 6:9-10)

²⁸ ’Magtarr aawai mäg päachdëu ükhaba abarm gaaimua, warre khaphu abat ajim Pabloou: Ísmua atag Éwandamau judionaan khabam

khuunagta mug maach peerduajem iek jaaupi sim, amjā peerduju aai amkhir. Mag amachig jaaubaawai amaun chadcha ukhajugui ajim.

[²⁹ Mamu Pabloou mag iekhabarm judionaanau amach jüguucha ūrbaawai, amach wir aigpai sereu phöbaadëwi warag erebaadëjim.]

³⁰ Magtarr aigmua año numí ënter Pablo ich mag phöbör ee sejim, ich di alquilaa autarr ee. Mag ya ich dikha wai siewai ich aig ðor bëewaij thumaa warag ierrag dubpiwi ³¹ amag jaaujejjim, jäga amaujä EWandamagta udraa amach Pörkhapiju aai nu. Mag jaaumam düi ichab maach Pör Jesucristo iekjä thumaam khuunag wajapha jaaujejjim. Mag irua nem jaaupi sim tag jaaupimaaugau awijä ni äbmuajä irig magum aba aawai ichdeu jaaum aig jaaujejjim.

Magta maach peerduajem iek warag aaidmajim, durrpierr.

ROMANOS

Pabloou Romapienag ēsap phā deepüitarr

Chi phātarr. Mág carta jöoi Pabloouta phājim. Ajap Biblia estudiejem khueun iek Corinto phöbör ee simuata phājim aajem, Romapienag deepääig (1:7,15). Am iek īchab uuí áb Febe aajerr gaau khäijā deepüijim aajem (16:1-2). Mag deepääiwai chi Pablo agtha Roma maba sīejim. Maagwai Roma phöbör ee ükha nūm khueun narr aawai makhuunagta deepüijim aajem, am oon mam khōchaaga aajerr aawai (1:10-11).

Roma phöbör ee chi ükha narr khueun chan judionaan appai khaba judionaan khabam khueunpata thunaajim aajem. Warrcharan chi iekhan judionaanauta arjjim aajem; mama magtarrta judionaan khabam khueunauta ükha phöbaadëwi jūrr ewag pawi amachta chi nacha ükha narr khueun khäijā khapanaacha aphöbaadëjim anaabá.

Khan jawaag aji. Pabloou Romapienag mág carta deepüitarran am-agjā īchab Êwandamau maach peerdu aaujem iekta ajapha khap amkhiiir jaapupääig aijim (1:3-4,16-17).

Pablo iek maachin “thumaam khueunta maach pekau gaaimua maachdëupai Êwandamag maach isegpi nūmjö i warpta wēnurrum” aajem. “Mag i warpta wēnurrab mama, Êwandam thumaam khueun däi ajapha khitaawai, mag maachdëu nem ajapha wau nūm paarjā khaba, ich garmuata mag maach ich däi iekkhör póm narrjā igba, Jesucristo gaaimua maach pekau chugpaawi iekkhör chukhu sii ich däi dau parii apiejem” anum khap amkhiipta Pabloou mág libro phājim (3:23-24).

Pabloou īchab dawaa khaphé api sim, mág maach peerduajem iek thumaam khueun atheemkha sim (9:1-11:36). “Ar thum maach Pörögta amach dau aug khaugpi jéeu nūm khueunan üu peerdukhaju” a siewai (10:13), judío khaba awiajā judiojö peerduju.

Salud

¹ Romapien, maach ába Cristo iek ükha nūm gaaimua khodkha thunum khueun, ¿jāgpai nu keena?

Mueun Pabloou, Jesucristo chog. Muata pārag mág ēsap phā deepüi chirum. Ich Jesucristoouta mu jür aujim, jāga Êwandamau maach peerdu aaujē a jaaujem khamkhii. ² Mag ich Êwandamau jāga maach peerdu auju a sim iekhan jöoingarwe ich iek jaaumienag phāpitarr iek-paiu. ³ Wajapcharan mag iekhan Êwandamau ich Chaai igwiata mag phāpijim, maach Pör Jesucristo igwia. Maach muig eegarm khueun däi ába sīeicheegpain, rey David khararr chaain ewagam khueun eeta sii parhoobam khueunjö thaabachëjim. ⁴ Mamu mag amau i thōotarrta deeu iiu phiidutarr gaaimua, maimua Êwandam Akhaar i däi sīejewai ag juu theegau òor ajaug paajem gaaimua, ichta Êwandam Iewaa chi juu thierrickha sierrumjā òrag khap apiejem.

⁵ Mag Jesucristoouta üu mu jür auwia i iek jaaujemkha chitum, mag i iek jaau chitum gaaimua meupierram khueunau irigta udraa amach peerduincaa i pierraam amkhii. ⁶ Mag meupierram khueun a chirum aig, muan pāarpata jaau chirum, pāarjā ich Jesucristoouta ich dënkhā autarr aawai. ⁷ Mag pāar Romapienjā Êwandamau jāsene aajem khueun aawai

pāragta mуг ēsap phā deepäi chirum, pāarjā i õor aawai. Muan maach Aai Ŋwandalagjā jēunaa maach Pör Jesucristoogjā pāar kōit jēeu chiraajem, pāar üu eeg oonaa pāar khōinaa phē wai wēnurramkhīir.

Pabloou Romapien oon mam khōchkhajaerr

⁸ Keena, deeum nem jaauju nawe pārag jaaukhim: Muan Jesucristo gaaimua ich mag Ŋwandalagta üu ajim a chiraajem, pāachdēu ükhatarr iekta agtha ogduba durrum igwia deeum durram magwe pāar ēugar õrav wajapha ig iyüü aajem paar. ⁹ Muan äba Ŋwandalam Iewaau maach peerdu aaujem iek warag ūrag khaphu apijuuta ēkha chiraajem. Magua, ich Ŋwandamaujā khaphu sim, mua ichig jēeupierr chadcha pāar kōit jēeujem. ¹⁰ Mag nūm dūi īchab nawe pāar oom khōchag chiraajeewai irig jēeu chiraajem, pāar oon māch pāimkhīir, majā ichdēu mag khōsi chirum khai mamu. ¹¹ Mag pāar dūi khīircha oom khōchag chirumun, pāachdēu ükhatarr iek gaaita warag ubu paaukhamamkhīrau. Pari magamkhīran, māchdēu pārag Ŋwandalam iek jaau chitum gaaimua ich Ŋwandalam Akharagta pāar dūi ichdēu khōsimjö apim khōsi chirum. ¹² Mamu wajapcharan mag pāachpaita mua jaau chitum gaaimua ubu khaba, agdaujō maach thumaam khūnta khīir onee apim khōsi chirum, maach thumaam khūnau äbam iekpaita ükha naawai.

¹³ Cristo gaaimua khodamnaan, mua pārag khaphu apim khōsi chirumun, biek khapan māchdēu pāar oon majujū aajemuu; pari magamjā agtha pōd maba chirum. Mamu üuta pāar aar barkhiin, deeum durr maawai aajemjö, muan pāar eejā õor khapanaam khūnagta warag Ŋwandalam iek ükhapim khōsi chirum. ¹⁴ Mamu agtha mag khapanaam khūnau ükhaba aawai dēbpaarta paraa chirumjö Cristo dāi mu chigaa chiraajem, thumaam khūnag ich iek jaaumkhīir mu jar autarraa äaur khūnagpai jaau chiraawai. Mua jaauju aai chirum chi thethemnaanag, būrjā serbiiba khithéem khūnag, khīrjug khaugkham khūnag, khīrjug meraa khithéem khūnag, thumaam khūnagta jaauju aai chirum. ¹⁵ Maguata chadcha pāar jam Roma phöbör ee naajem khūnagjā maach peerduajem iek jaauum khōchag chirum.

Jāga aajē maach peerduajem iek ükhaawai

¹⁶ Mag Ŋwandamau maach peerdu aaujem iek ūrwia ükha nūm gaaimata thum chi mag ükha nūm khūnan ichdēu peerdu aaujeewai mu chan i iek jawaag būrjā chigaa aa khaugba chitum. In chadcha nacharan judionaan eepaita jaaujeejim. Magtarrta īs ewag pawia durr chaaur judionaan khabam khūnagpa jaaujem, amjā agjō peerdatkhamkhīir. ¹⁷ Mag maach peerduajem iek ükhaawaipaita Ŋwandamau maach chi ükha nūm khūn pekau chukhu apäijem, warrjā ich magta pekau chukhu narrjö. Ichdēu magju igwia nawe ich iek phāpitarr gaai jaauwai:

“Ar chi mu iek ükha nūm gaaimua būrjā pekau chukhu aajerrjö nūm khūnta mua ich mag māch dēnkhau auju” a sim. (Ab. 2:4)

Jāga nu õor Ŋwandalam igbam khūn

¹⁸ Pari ar thum Ŋwandalam ögkhaba i dau na maach inaam nem waunaa dich khapeen dāijā nem agcha haba aajem khūn gayan, ya Ŋwandalam khīir machag burrimuu sim, mag nem khaibam waum khōchgau i chaarta ūrjööpajā haba naawai. ¹⁹ Pari Ŋwandamau mag am gaai khīir machag meeju a simun, ichdēucha ūrag ich juu oopi

sim gaaimua i khaphu aju aai namta juau ogthom mag khaugbamjo naawaiu. ²⁰ Chadcha Êwandam chan äbmuajä ooba aajem, pari amau wajapha khirjukhiin, nem thum thanum irua wautarr oowiapai, “Aa, jägan chadcha Êwandam sim” aju aai nam. Ichdeu mug durr ompaatarr aigmua ewag pawiajä merag chukhu sim, ichta chadcha Êwandam aawai warrgarwejä ichpaita ich mag juu theeg s*íerrum*. Pari mag i juu oo namta, juau ogthom i igjööpajä khaba aajem. Magua pöd amau, “Êwandam sim khaugba naawaita mag ükhaba aajem” aju khaba nam, ²¹ chadcha Êwandam sim khaphu namta mag ükhaba naawai. Mag i sim khaphu namta, i khirrag eejä aba, ni amach nem ig nam deejem paarjä irig üu ajim aba s*íerrjem*. Magju khääi warag amachdeu nem parhoobam wau nam gaaimua, khirjugpata är thanumua sii maadeu nem igmaphamta khirju s*ísidum*; wajapcharan Êwandam iek atheem sii edaramjöta s*ísidum*. ²² Amachdeupain amau nem thum khaphu nam aajem; pari mag khaphum anumta, khirjug chukhumjo warag parhoobata nem wau nam. ²³ Mag naawaita maach ompaatarr Êwandam ich mag thoojä khaugba s*íerrumugta* jeeubanaa warag nem parhoobam nem amachdeupai wau namugta jeeujem. Sii maach dajekhu khitheem khirkha waunaa, nem ichpan khirkha waunaa, nemchaain bü jaya-pamjöm waunaa, wa sii jebjä gaai jau jeed s*íerrjemjö* khaijä waunaa magumugta jeeujem, magumta amach Êwandam awia.

²⁴ Pari amach mag thanum gaaimua Êwandamau warag amag oobamjo apüiwa amach thaar ee nem khaigba wauju khirju s*ísidumta* warag udura amag waipi sim. Mag, amach wir aigpai chikham ðor düjä sii parhooba thanum gaaimua, maach chi bigaum khunta chigaa aajem. ²⁵ Mag nam düi amau amach garmua maach Êwandam chaarta isegnaa jürr nem parhoobamugta ee thanum. Ich chi nem thum ompaatarragta jeeuju aai namta, irigta jeeuba, sii irua nem waumarragta jeeu nam. ²⁶ Amach mag nam gaaimuata Êwandamau warag amag oobamjo sii nem maach inaamjo s*ísidumta* warag udura amag waipi sim. Mag-phöbaadeewai charä chi uinaujä sii amach uin aphata amachdeu am aig emkhooiñ düjmjo thanum. ²⁷ Maagwai chi emkhooiñä ich agjö warag uinijä igba, amach emkhooiñ aphata uin düjmjo am khochkha thanumua maach chi bigaum khunpata chigaa apiejem, mag amachdeu waum aig maach inaamjo nem wau namua. Mamu am jäg nam paar chan Êwandamau am gaai juu thuu deebam.

²⁸ Amau amach garmuata Êwandam igba naawai ich Êwandamajä amag oobamjo apüiwa sii parhoobam khirjug maadeu igmaphamta warag udura amag khirjupi sim, magbaawai parhoobam nem wauju khabamta amach khochagpierr waumkhir. ²⁹ Maguata sii wir aig dich khapeen düjä nem agcha aba, parhoobata thanum: dich ðor khabam düi khapese, nem khaugbamjo thumta waum khosi, chikham nemjä dich den apim khosi, nem khaibag, chikhamnau nem wai nam oowia agjö paarpam khosi, juaujä chikham thoo, chikham düi khujunem, séunem, chikham khaibag waunem, ³⁰ chikham jaunem, chikham khirchajä iekhaanem, Êwandamjo khochkhaba, chikham serbi-ibag pheenem, amachdeupai amach thoo iekhaanemnaa sii nem atcharag, chikham khaibag wauju khirjuanem, chaainjä dennaanau iekhaawai

amachig khabamjö ipierraajä khaba,³¹ Ëwandam iek atheejä jäg khïchag, amach iekhatarrjä chadcha agjö aba, dich khapeenjä kha khöchkhaba, khïr aubaadëmjä khïr thüa chäuunaa dich khapeenjä dau aug khaugbata thünäm.³² Mag thünäm, amach mag nüm paar jerrba Ëwandamau khïmie durr amach barkhüuju khaphü nümta mag thünäm. Pari magümta warag amach jua püaba, parhooba nem waunaa bigaauum khüunau amach dënjo waauwaijä magta khösi thünäm.

2

Ëwandamau khaigbam khüun däi ichdëu ampierr aju

¹Pari äbmua khäijä, í chan magba chirüm aju. Mamü pua chadcha mag khïrju chirüm khai, õor wajapham awiajä, mä iek ürbä pürag jaaukhem: Pua chikhamnaan jaauwai püchpaita däi wir aig jaau sïebahab, amau nem wau nümta püchdëujä däi waaujeewai. Magua pua pöd, "Mä chan Ëwandam dau na khaibag chukhu chirüm" aju khaba sim. ²Pari maadëu khaphü nüm, Ëwandamau õor däi amachdëu nem waaujempierr aajem. Magua maadëu khaphü nüm, magüm nem khaigbam waaujem khüunnan irua amach khïrcha jaaunaa ich jua machag äwatab khaba äwatpiju. ³Pari pü, chikham igwia jään mag sierrüm aajemta, püchdëujä amau nem waaujem khïr ich agjö wauba aajeeb. Mag simta, ¿pua khïrjuawai püchta Ëwandam jua eemua peerduju a chirü? Pü chan peerdubam. ⁴Chadcha Ëwandamau warre pü gaai mas deeba aajem. Pari mag püch chig aba aajeewijä, puan püch wajapha sïewaita mag püch chig aba aajempii sim. Pari pua khaugba sim, mag irua üu pü dichba aajemän, püch khaibag isegwia ich jurmkhürrta mag pü chigjä aba sii warag oobamjöo aajem. ⁵Pari Ëwandamau mag pü ig simta, püch jäg theeg gaaaimua püch garmuata i igjä igba, sii warag ichdëu õor i agkham ed amachdëu nem khaigba waaujerrpierr amach khïrcha jaaunaa am gaai jua khüaba deeju edta püch gaai mas amkhüir ich khüir machag sii äwat phiepi simjö sim.

⁶Mag edta dich nem waaujerrpierr agdaujö ichdëu khap maach däi aju. ⁷Ar ügthar öberwia büürjä meeба ich mag wajapha wénrraju khïrju nüm däi Ëwandamaga amach thö iyüü apim khöchgau warag nem wajapham appai wauju ēkhaajem khüunnan, irua ich dënkhä auju, ich mag ich däi wénrramkhüir. ⁸Pari ar i igar khabanaa warag nem khaigbamta waum khöchkhäajem khüun dün, khïr machag thünämua warre am gaai jua khüabata irua deeju. ⁹Magbaadeewai judionaan mag nem khaigba waaujem khüunta wajap dau aug wauphöbaadëm däi ökhïrjug pöoma ajurau. Pari wajapcharan amach appaijä khaba, judionaan khabam khüunjä nem khaigbam waaujem khüunnan, thumta īchab ich agjö aju. ¹⁰Mamü magju khääj judionaan ar nem wajapham waaujem khüunnan ügtharjä ich däi wajaphata wénrrapiju. Mag nüm däi īchab ichdëuta am thö iekhanaa khöinaa ich däi phë wai nürraju. Pari irua magjujä judionaan däipai khaba, thum judionaan khabam khüun awiajä nem wajapha waaujerr khüun dün ich agjö aju. ¹¹Irua mag äaur khüunpaita daupiinaa iwiir äbam khüun kha isée khaba aajeewai judionaan awiajä chi khaigba nüm khüunnan, judionaan khabam khüun däi khaibag äba thünäm, Ëwandamau oowai.

¹²Judionaan khabam khüunau chadcha judionaan dënjo Moiseeu ley phä püatarr chukhu nüm. Mag chukhu naawai mag ley gayam iek

khaugba pekau waaujerr khuunag Êwandamau mag iek igbaju. Pari ichiita amjä okhoob khaba okhooju, amach pekau gaaimua. Mamu mag Moiseeu ley phä puarr wai naawai ag gayam iek khaphu numta pekau waaujerr khuunagan chadau, ag gaai jaau simjö ipierra khaba arr gaaimuata Êwandamau amag ag iek èuduwi warre am dau aphu ajujä jaauju. ¹³ Wajapcharan mag ley gayam iek khaug chirawiajä ag ipierra khabam chan Êwandam na wajaug chukhu sim. Magarrau ūrwia ag ipierra simun chadau ich Êwandamajä wajapha sim a sim. ¹⁴ Pari jäg judionaan khabam khuunau Moisés ley chukhu numta, si amach khiirjug eemuupai ag gaai jaau simjö nem waauwai, merag chukhu sim amachdeujä khaphu num, khani wauju aai nu wa waubaju aai nu. Mag num aig maata amachigan am leiu. ¹⁵ Maguata mag nem wajapha waauwai, mag leita amach khiirjug ee wai numjö aajem. Mag naawai, khar nem wajapha waauwai wa khaigba waauwaijä, maguata amag jajaaukhamjö aajem, u si wa khaigba si. Mag amach khiirjug eepai jäga wenrraju aai nu a khaphu naawaita, maach i agkham edjä Êwandamau Moisés ley igba, amachdeu khaphu aa jerraupaita õor denjö warag am khaibag waumjö aju wa am köit iekhamjö aju. ¹⁶ Maigta mua mug maach peerduajem iek jaauwai jaaujemjö, chadcha Êwandamau ich Iewaa Jesucristoogta õrau meraa nem waunaa amach ödegpai khaigba khiirujajerrjä dawaa amag jaupiju.

Jäga nu judionaan Moisés ley wai num khuun

¹⁷ Mua jürr judionaanag magkhim, mu iek ūrbat: Päar iek mag päarta judionaan aawai Moiseeu ley phä puarr urkha numuata päach peerduju anaabma. Magnaa, päar meeunta ich Êwandam õor aawai, ichiita peerduju awi päachdeupai päach thöojem. ¹⁸ Päachdeuta irua nem waupim khösimjä khaphunaa mag ley gaai jaau simjö khanta wauju aai nu wa wauju khaba nu a khaphu num aajem. ¹⁹ Päar iek mag päachdeupaita mag ley khaugbam gaaimua dau khisumjö num khuunjä jaau arrnaa si khichag eemjö wenrrum khuun büjä wuhpüju aai num aajem. ²⁰ Wajapcharan päachdeuta khaugbam khuunag jaau khaugnaa khiirjug meraapaim khuunagjä jaau khaug num aajem, mag ley gaai chadam iek phä wai naawai päachdeuta nem thum khaphu num awi. ²¹ Ma chadcha magju aaima. Pari päachdeu chikhamnag mag jaau numta, khan jägw*i* päachdeu jaaujemjö aba aajerramma. Päachdeun õrag nem jügkapi*b*a jaaujemta, jägw*i* päachdeu chadcha jügkhaajerramma. ²² Päachdeun päach khapeenag chikham uinjjä waupiba jaaujemta, jägw*i* päachdeujä chikham uin waujerramma. Pärau khöchkhaba aajem, õrau amach juau nem waunaa maata amach ûwandam awi agug jüeu num oowai. Amau mag num aig chadcha khaigba sim; pari päachdeu mag numta, jägw*i* pärau amau amach ûwandamag jüeujem deg nem wajapham wai sisidumjä jügkhaaj*e*. ¿Mag numjä pekau khabä? ²³ Päachdeupain päachdeuta mag ley gaai chadam iek phä wai num awi, aata wounjö thöojerram. Pari mag iekha numta, ag gaai jaau simjö khaba, Êwandam ichaaur nem wau num gaaimua jürr bigaum khuunag Êwandam èugarta khaigba iekhapiejem. ²⁴ Päachdeu jägu khapta ich Êwandamaucha päar jöoin igwia ich iek phäpitarr gaai, “Päach gaaimuata ar chi mu iek ükhaba num khuunaun warag mu èugarta khaigba iekhaajem” a jaubajieb.

25 Wajapcharan māgta sim: Chadcha ar Moiseeu ley phā p̄uarr iek wajapha ̄urkha sim̄gan mehēu ph̄urbich n̄amjā üu sim. Pari mag ph̄urbich wai simjā mag ley ̄urkhaba sim chan, parta mag ph̄urbich n̄amua Ėwandam õorkha n̄am ag dauchach ich gaai wai sim. 26 Pari magba mag mehēu ph̄urbichba ni judiojā khaba simuata mag ley gaai jaau sim wajapha ̄urkha sim̄n, magan mehēu ph̄urbichba s̄iewiajā, maata Ėwandamagan ph̄urbich simjō sim, ich dau na wajapha s̄iewai. 27 Magua, Ėwandamau maach i agkham edjā chi mag ley gaai jaau sim ipierraai simuata, pāar dēnjo mag chi dauchach ich mor gaai chukhu awiajā, ich garmua pāar jaauwim̄cha jaauju, pārāu pāachta Ėwandam òor awia irua jaautarr dauchachjā pāach mor gaai wai n̄amta mag i ley phā wai n̄am gaai jaau sim ipierraajā khaba narr aawai. 28 Pārāu khaugba n̄a, judiokha n̄am chan s̄ii maach dēnnaan judionaan aawai òor dakhīr dich jōoin i p̄eaba wēn̄rram khaba, ni s̄ii Ėwandam dēnka n̄am kh̄eun dauchach wai chirum an̄mjā khabam. 29 Judío chaar abarmān, s̄ii dich morta dauchachpiju khāai, Ėwandam dau na thāar wajapha n̄am̄u. Mag n̄am aiguin chadau s̄ii judionaan i ̄urkha n̄amua khaba, ich Ėwandam Akharauta mag maach thāar wajaug api sim. Magta thāar wajapha n̄am̄n chadau, dichjöpaim kh̄eunau khaba, ich Ėwandamauta chadcha maach üu wēn̄rram aju.

3

¹ Pari mag n̄amta ābmua khāijā, “Khan gaaimua magan maar judion-aanta judionaan khabam kh̄eun khāijā Ėwandam dau na üucha n̄amma” wa “Khan wajaug s̄i, mag ph̄urbich n̄amua dich mor gaai dauchach n̄am” akhiin, ² jaauju pōoma th̄en̄am. Pari chadcha maachta deeum kh̄eun khāijā üucha n̄am̄n, maach meeunagta ich Jōoiraujā thumaam kh̄eun athee ich iek phā deetarr gaaimuau. ³ Pari magtarra, ɿjāg āaur kh̄eunau ȫkhamaphamjō n̄mjāma? ȫPārāu kh̄irjuawai am mag n̄am gaaimua ich Jōoirau aju aajerrjā chadcha magba s̄ii ich mag kh̄ir okhooju khai? ⁴ Magju abá. Thumaam kh̄eun nem s̄enem awiajā ich Ėwandam chan s̄eu chukhu s̄ierraawai ichin iin nem agchata jaaujem. Maach khaibag jawaagjā ich mag s̄ierrum igwijōoi David khararrau Ėwandam iek gaai magjim:

“Pua òor khaibag jaauwaijā amau, ‘Puan nem agchata jaaubarm’ aju. Chad khabam nem òrau p̄ech gaai th̄awaijā p̄uchdēuta ganab khaba ganju” a phājim, “p̄uchta agpierra chitaawai.” (Sal. 51:4)

⁵ Pari mag maach khaigba n̄am gaaimuata warag Ėwandam maachjō khaba agpierra s̄ierrumjā maadēu khaphu n̄am khai, magan ɿjāgāwa? S̄ii parhoobam kh̄eunau kh̄irjuajemjō kh̄irjukhiin, magan Ėwandamau pōd òor amach pekau gaaimua dau aph̄e apiju khaba sim aju aai n̄am, mag pekau gaaimuata ich agpierra chitumjā wajapha khaugpiejeeawai. ⁶ Pari ma chad khabam. Mag akhiin magan Ėwandaman agchajā khaba parhoobata nem wau s̄ierrum akham. Ėwandam ichpa magta s̄ierrum akhiin, jāga ichdēu maach i agkham edjā pāar khaigba naajim wa üu wēn̄rrajim khāijā aju maachig.

⁷ Wa magba ābmua khāijā p̄eaba, “Pari mag m̄uch khaibag chirum gaaimua jūrr mua õrag Ėwandamau òor d̄ui agpierra nem waaujem igwia

i wajaugta phëpi chirumjö chirumta, jäga magum gaaimua Ëwandamau mu dau aphuu apibarju” aju. ⁸ Pari mag amau jaau nümjö mag khaigba nüm gaaimua i wajaugta phëpimjö nüm khai, jägwi warag nem khaigbamta wauju khaba nu, magum gaaimua jürr ich mag i wajaugta phëmkhii. Chi mag nüm khüunaun amachdëu mag khirju nüm gaaimuata örag jaauwaijä, muan magta jaau chitum aajem, magum gaaimua mu eugar süukha nem ïkham khöchgau. Pari chi mag nüm khüenan, Ëwandam düi khujär nümjö nüm gaaimua, i sua machag äwatab khaba äwatju.

Maachin thum pekaupanau

⁹ Magan ñmaachin jägata nümma? ñMaach chi judionaanta judionaan khabam khüen khääijä Ëwandam na wajapcha nu? Magjä khabam. Maachin, chaig muchdëu jaau chirarrjö, judionaan khabam khüen düi äba judionaan awiajä thum pekaupanau, Ëwandam iek phä sim gaai jaau simjö. ¹⁰ Mag i iek phä sim gaai jaauwai,

“Ëwandam dau na wajapham khüen chan äbjä chukhum” a sim.

¹¹ “Ëwandamau wajapha wënurrapi simjö chan äbmuajä i dënjo khirjuba sim; äbmuajä i igmaphamjöta sim.

¹² Thumaam khüunauta i aar baarjem khud isegnaa khud khaibag garta wët thünüm.

Thumaam khüunta warag är thünuisim; i dau na wajapham khüen chan äbjä chukhum” a sim. *(Sal. 14:1-3; 53:1-3)*

¹³ “Jägum khüenan sii chikham eugar khaigba iekhaagpaita sësidum.

Süukha nem jaaunem sësidum” a sim. *(Sal. 5:9)*

“Par iekhaupai chikham thöojem akhiin, jägum khüunaun nemkhierr dënjo õor dajëk aju” a sim. *(Sal. 140:3)*

¹⁴ “Am iin, sii chikham thöp iekhaagpaita sësidum gaaimua ihasimjöta sësidum” a sim. *(Sal. 10:13)*

¹⁵ “Sii büür abarm gaaimua chikham thöjuuta khirju sësidum;

¹⁶ amach wënurrapierr sii õor dau aphuu apijuuta ëkhaajerram.

¹⁷ Amach mag nüm gaaimua büürjä khöinaa wënurraju khaugba nüm” a sim. *(Is. 59:7-8)*

¹⁸ “Ëwandam ökhö aju khirjug chan büürjä khir ee paba aajerram” a sim. *(Sal. 36:1)*

Magta phä sim ich Ëwandam iek gaai.

¹⁹ Chamug Ëwandam ley gayam mua jaaubarm chan oob pärau sii äba judionaan khabam khüen atheepaita mag jaau chirum amiet. Maadëu khaphu nüm, mug iekhan maach judionaan atheepata mag phäpójim, maagwai Ëwandamau mug durr i agkham edjä thumaam khüen amach khaigba narr khap, Ëwandamau amach khaibag wauju jaaubarm üurwaijä sii khii i iek ürmkhii. ²⁰ Chi lein sii maach pekau pööm khithëem khap apiegpaita ich Ëwandamau phäpitarr aawai mag uirkha narr gaaimuapai chan pöd Ëwandamau maachig, “Päär pekau chukhu naawai mu düijä iekkhör chukhu nüm” abaju.

Jäga Ëwandamau maach kulp chukhu apäajë

²¹⁻²² Pari ïs jürr Ëwandamau maachig khap api sim, jäga mag i düi iekkhör pööm nümjö narrta pekau chukhu arr khüenjö naisí. Chadcha warrgarwejä ichdëu ley phäpitarr gaai jaaunaa sii ich i jaaumienagjä ichdëu magju ich mag jaaupiejeejim. Pari magjüjä mag ley uirkha

näm gaaimua khabam ajim. Ís mag pekau chukhu arrjö nämün, Jesucristo iek thāraucha ükha näm gaaimuata, judío wa judío khaba awiajā, Ŋwandamau thum mag pekau chukhu narrjö phē wai sim. Mag Cristo khurau khaba akhiin chan ni äbjä peerdəbam; ²³ thumaam khünta amach pekau gaaimua amachdēupai Ŋwandamag amach isegpi nämjö i warpta wénurrüm, ichdēu waupim khōsim waujöjöpajā khaba. ²⁴ Mag Ŋwandam warpta wénurrümjö naab mamu, í thumaam khünt dëi wajapha khitaawai mag dichdēu nem ajapha wau näm paarjä khaba, ich garmuata mag maach i dëi iekkhör pöm narrjä igba, Jesucristo gaaimua maach pekau chugpaawia iekkhör chukhu sii ich dëi dau parii apiejem. ²⁵ Warrgarwe ichdēu òor peerdə aaujeewai chadcha òor pekau wau nämjä oobamjöta am aaujeejim, ich Iewaa püi näm ora. Pari Ís ya Ŋwandamau mag Jesucristota òor kōit thōmkhīr püibarmua maachig khaphu api sim, chadcha warrgarm khünnjä auju aai s̄ejim. Pari mag auju ayaa apiegan Cristo meewia ich bag ärbarmua ichta òor pekau chugpaajem khapijim, ich Ŋwandamau. ²⁶ Mag, warrgar aajerrjö Ísjä chi Jesús iek ükha näm khünt chan ya tag kulp chukhu näm aju aai sim Ŋwandamau, chadcha am khaibag paarjä Jesuu ʉd̄raa ich thōpitarr aawai.

²⁷ Mag khai magan Moiseeu ley phä puarr ʉrkha nämua kulp chukhu näm awia pöd dich thöju khaba näm. Ŋwandamau mag maach kulp chukhu apüi siman, mag ley ʉrkha nämua khaba, äba Jesús iek thāraucha ükha näm gaaimuata mag maach kulp chukhu apüi sim. ²⁸ Wajapcharan maan mugta sim: Ŋwandaun Jesús iek thāraucha ükha näm khünta ya tag kulp chukhu näm a jaaujem. Irua mag sii ley gaai jaaau sim iekta òrag ʉrkhapi jauba sim, ich dëi amach pekau gaaimua kulp chukhu näm a jawaag. ²⁹ ¿Wa pārau khīirjuawai Ŋwandam sii maach judionaan dēnpañ, warrgarwejä maach jöoinagta ich iek phä derr aawai? ¿Í Ichab durrpierram khünn Ŋwandam khabá? ¿Mag iek maach jöoinag phä deetarrjä thumaam khünn athee khabají? Chadcha ichpaita durrpierram khünn Ŋwandamma. ³⁰ Tag Ŋwandam chukhu äba ich appaita s̄ierrüm. Ichdēupaita chadcha Jesucristo iek ükhaa chaar ükha näm khünnan, judío wa judío khaba awiajā, magumjä igba thum äba ya būrjä kulp chukhu narrjö apäajem. ³¹ Magan jāgáwa. Mag maadēu ükhaa chaar ükha nūsiewai, ¿mag ley maach athee tag baleeba aadēp s̄ieb? Baleeba s̄isim abá. Mag baleeba apiju khääi, mag ükhaa chaar ükha nämua warag ürcha i baleepi näm khabáwa, warrgarwejä ich magta Ŋwandamau ükhapi jaaujerr aawai.

4

Jāga Abrán Ŋwandam dau na pekau chukhu arrjö s̄isjī

¹ Pāadē khīrjubat, jāga warrgar maach jöoin Abrán khararrjä pekau chukhu arrjö s̄isjī Ŋwandam dau na. ²⁻³ Ŋwandamau oowai jöoi Abrán ich dau na nem wajapha waaujerr gaaimuata kulp chukhu apäimuau, Abranau wir aig ich thö iekhaju aai s̄iekham. Pari Ŋwandam iek phä sim gaai jaauwai, būrjä chaain chukhu näm ee, Ŋwandamau ichig chaain khapan apiju jaautarr iek ükhabaawaita Ŋwandamau i khaibag isegpäwi i tag kulp chukhu apüijim a sim, sii mag ükhatarra paarpai. Magua pöd

irua Ŋwandumau ich thö iekhaju khaba s̄ejim, mag iekhaag nem wau-tarrjā chukhu arr aawai. ⁴ Maadēu khaphu n̄em, ðor phidkhapiwi phag n̄um chan s̄i par dee n̄em khabam. Mag phagbarmuñ ich phidkhatarr paarta phag n̄emuñ, ichiita irig phagab khaba phagju aai naawai. ⁵ Pari Ŋwandamau ich iek ükhaa chaar ükha n̄em khueñ pekau chugpaa n̄um chan mag khabam. Amau amach igamkhüir nem wajapha wauba aajerr awiajā, pari amau ţba Cristoouta chadcha amach peerdu auju aai sim awi amach thāraucha ükhamen chadau, mag ükha n̄em gaaimuata ag najā pekau chukhu arrjö apüiju. ⁶ Mag, am nem wajapha waaujerr paarjā khaba, s̄i am pekau Ŋwandamau chukhu arrjö abapäim khueñ onee n̄em igwiata jöoi David khararraujā jaaujim. ⁷ Mag irua phätarr iek gaai mag sim:

“Ar Ŋwandamau am khaibag chugpaawi amau pekau waaujerrjā igba abarm khueñta chadcha onee n̄em.

⁸ Ar maach Pör Ŋwandamau amach mag khaigba narrjā wajapha waapüinaa tag magum iekjā igba abarm khueñta onee aju” a phā sim. *(Sal. 32:1-2)*

⁹ Mag simta, ɿpārāu khüirjuawai, mag onee aju anemjā s̄i judionaan mehēu phüurbich n̄em khueñ atheepai khai? Wa īchab judionaan khabam khueñ atheepata jaau s̄iwa. Chaig m̄uchdēu jaau chirarrjö, mag Ŋwandamau jöoi Abranjā ich mag pekau chukhu aajerrjö wajaug paapüijim anemn̄, ichdēu thāraucha ükhatarr gaaimua ajim. ¹⁰ Pari wajapha khüirjubat. ɿjäägwaichata mag i wajaug paapüijī? ɿMehēu phüurbichtarr khur, wa ag nawe? Ag nawe khabajieb. ¹¹ Mag phüurbich n̄umta chi dauchach ajim, thāraucha ükhabaawai ich Ŋwandamau wajaug paapüinaa pekau chukhu aajerrjö apüi n̄em dēn. Magtarr aawai ich jöoi Abranta judionaan dēnjö mag mehēu phüurbichba naawiajā pari thāraucha ükha n̄em khueñ pörkha s̄isijim. Magta īchab ewag pawiajā ükhaa chaar ükha n̄em khueñan ich mag jaar aajerrjö ūsjā Ŋwandamau wajaug paapäajem. ¹² Mag phüurbichbarmua īchab ichta mag phüurbich n̄em khueñ pörkha s̄isijim, majā pari ichdēu ükhatarrjö ükha n̄em khueñ dēn mama. Pari mag phüurbich wai naawiajā, ichiita Abranau ich dēn phüurbichju nawe ükhatarrjö, amaujā thārauchata ükhaju aai n̄em.

Ŋwandamau ichdēu magju atarrjö ajuun ich iek ükha n̄em khueñ d̄üita magju

¹³ Ŋwandamau Abranag jaauwai, i chaain ewagam khueñagta irig deeju arr durr jääpiju ajim. Pari irig mag jaautarr chan mag s̄i Moiseeu ley werpharr uerkhaajerr gaaimuajā khaba, ich Ŋwandamau ichig magtarr chadcha ükhatarr aawaita mag deeju jaaujim. Mag ich iek ükhabaawai būerjā pekau chukhu arrjö Ŋwandamau i wajaug paapüijim. ¹⁴ Mag s̄i ley uerkha n̄em khueñta irua mag wajaug paapäajem akhiin, magan parta Ŋwandam iek thāraucha ükhaajeekham. Mag ichdēu ley deetarr uerkhaawaita mag maach wajaug paajem akhiin, magan maach d̄ai magju a jaautarrjā pöd magbakham, ūbmuajā pöd ag gaai jaau simjö thum uerkha auba aajeewai. Magua, ley uerkha n̄em gaaimuapai chan ðor peerdabam. ¹⁵ Lein warag Ŋwandamau ðor gaai juu khueba deeju khap apiegta sim, ley paraam aigjā ichiita ūrāu pöd ag gaai jaau simjö aba aajeewai. ¹⁶ Magua mag Abranag jaautarrjö maach d̄üijā wajapha

ajuuñ, i iek chadcha ükha nám gaaimuapaita magju. Mag gaaimuapai aawai maach peerdø aauwaijā ñrau khaphø aju, dichdëu nem wau nám paar khaba, üu ich garmuata maach peerdø au sim. Mag sii ükha nám gaaimuapai aawai, ewag pawiajā maach mag ükha námua Abrán chaalinkha nám khüunauta aub khaba auju, Ëwandamau deeju jaautarr. ¹⁷ Irig mag iekhatarr jaauwi ich Ëwandam iek phä sim gaai, “Pø mu chadcha ñor durrpierram khüen aaikhapijú” a sim. Mag iekhatarr Ëwandamauta ñor mee sísid arrjā phiriutkhanaa nem chukhu arr eejā ompaa aaujem iekta ükhajim Abranau.

¹⁸ Ëwandamau ichig magtarr aawai, ya jöoiraa pamta chaaijā chukhu narr äba, Abranau chadcha ich chaai paarpaju khaphø sísijim, ichta mag ñor póm durrpierr thünisiju khüen aaikhaju igwi, Ëwandamau ichig, “Pø chaain khapaana chitaju” a jaautarrjö. ¹⁹ Irua khaphø sítjim, ichjä jöoiraaanaa i ūan Sarajā ūanaa khitarr aawai amach póm wénrrabaju. Pari mag jöoiraa síerr awiajā irua khaphø sítjim, Ëwandamau ichig jaautarr aawai ich chaai chukhu meebaju. Magua mag peer cien años síerr äba, Abranau äba ag iekta jüg thöba wai sísijim. ²⁰ Irua mag “Mua ükhambanjä” aba, sii Ëwandamau ichig chaai deeju atarr chadcha paarpajuuta warag khüirjuna, “Puan pøchdëu nem magju atarrjä chadchata wau síerrum” aajeejim Ëwandamag, i thö iekhamamua. ²¹ Irua khaphø sítjim, chadcha Ëwandam juu theeg sim, ichdëu nem magju atarr wawaag. ²² Ichdëu mag khaphø ükha síerr gaaimuata, Ëwandamau ich iek phätarr gaai jaau simjö pekau chukhu arrjö i wajaug paapüijim aajem.

²³ Mag Abranau ükhaa chaar ükhatarr gaaimua Ëwandamau i kulp chukhu paatarr jaau nám chan i appaijā khaba, ²⁴ ewag pawia maachjä agjö kulp chukhu paapüju khüen igwiapata mag phäpójim Ëwandamau ich iek gaai. Wajapcharan mag maach Pör Jesúus phiriu autarr ag Ëwandam gaai thäraucha ükhaawaita ïchab ich Ëwandamau maach pekau chugpaawi kulp chukhu narrjö maachjä aaujem. ²⁵ Mag maach Pör Je-suuta Ëwandamau maach pekau paar ñrag üduraa thöopijim, mag thötarrta deeu phiriu athamua maach pekau chugpaapääig.

5

Jäga nñ ū pekau chukhu arrjö wajaug paapüiwi

¹ Muchdëu jaau chirarrjö, maachdëu thäraucha Jesucristo iek ükha nám gaaimua Ëwandamau maach pekau chukhu narrjö wajaug paapüijim. Magua ya ūsin maach i dñi khöinaa nám maach Pör Jesucristo gaaimua. ² I gaaimuata ïchab Ëwandamajä maach dñi wajapha aajem, i iek thäraucha ükhaawai. Mag nám gaaimua ïchab onee nám, ich mag wajaug síerrum dñita wénrraju khüirju naawai. ³ Pari mag mag atag i dñi wénrraju khüirjuviapai khaba, mag eegarwe maach dau aug waauwaijä ich mag onee naajem, magum gaaimua warag maach thäar phiiupiejem khaphø naawai. ⁴ Maagwai mag thäar phii naawai mag dau aug wau námjä ãwatju khaphø ãwat námtha Ëwandamau oowaijä üu sim. Mag gaaimuajä onee naajem. Mag Ëwandamau maach üu oo sim khaphø naawaita warag mag i khüircha oo wai wénrram khöchag thünemjä ogduba aajem. ⁵ Mag i khüircha oojo khüirju námán, ich Akhaar maachig deetarraujä chadcha

ichdēu maach daupii wai sim khaphu api s̄iewai ichiita i oob khaba ooju khaphu n̄am̄u.

⁶ Dich juapadamaupai chan pōd dich pekau eemua öbéraagjā sua theeg chukhu narrta, mag i oob khaba ooju khap amkhīrta Cristo b̄ewia maach thumaam kh̄un kōit meechedjim, magbarmua maach chi khaigbam kh̄un peerdu awaag. ⁷ Pārau khaphu n̄m, chadcha thethe sim, s̄i ābmua ud̄raa chikham kōit ich thōopiju. Ich kh̄rau chan, Ēwandam iek gaai jaau simjō nem ajapham appai waaujem kōit awiajā, ābmuajā ud̄raa ich thōopibaju. Tale s̄i woun wajaug sim paran ābmua khāijā ich thōopiju; pari mag awiajā mag n̄m an̄m chan wajappai ūrba aajem. ⁸ Pari Ēwandalmau magbajim maach d̄ui. Maach pekau pōm n̄m āba, Cristo pāijim maach kōit thōmkhīr. Mag pāibarmuata irua ich garmua chadcha maach khōsi sim khap apijim. ⁹ Mag, maach khaigba narrjā igba Cristo maach kōit meetarr gaaimua ya i d̄ai kulp chukhu naawaita, i gaaimuata īchab Ēwandalmau maach i agkham ed maach gaai ich khīir machag meeju arrjā üu maach sua kh̄apāiju, ya būrjā pekau chukhu arrjō naawai. ¹⁰ Warr maach pekau ee wēn̄rraajeeewain maachin Ēwandam d̄ui iekkhōr pōmta naajim, maachdēu i igba narr gaaimua. Pari mag Cristo maach kōit meetarr gaaimua Ēwandalmau d̄ui maach khōinaa api sim khai, magan ich iiu phiidatarr gaaimuajā īchab maach aub khaba ich aar auju, ya Ēwandalmau d̄ui khōinaa wēn̄rraawai. ¹¹ Pari mag ich aar aujupajā khabam. Maach Pōr Jesucristoou Ēwandalmau d̄ui mag maach khōinaa apitarr paarjā irig üu ajim anaa ich Ēwandalmau thō iekhaajem, onee naawai.

Adanau õor okhoopitar, jūrr Jesuu peerdu aaujem

¹² Ich jägta ajim īchab warrgarjā: Ich mag Jesucristo meetarr gaaimuapai maach peerduajemjō, õor ābpai pekau wautarr gaaimuata īchab thumaam kh̄unta ewag pawiajā pekau paarpagkhajim. Mag pekau gaaimua chi nacha pekau wautarr wounjā meetarr aawai maach ewagam kh̄unjā agjō thumaata ö deejim, thumaam kh̄unta pekau wau th̄naawai. ¹³ Ley chukhum aig parhooba nem waauwaijā magum paar iekhaba aajeeb mamu, Moiseeg Ēwandalmau ley phāpiju nawe ichiita ya chi pekaun s̄ejim. ¹⁴ Mag chi pekauta warrgurwe s̄ierr aawai Adán s̄isierr aigmua kh̄ieb Moisés s̄ierr jaarjā mag pekaúata ewag pawiajā õor thum dajēgpí wai s̄isijim. Ēwandalmau Adanag ich khīrcha jaautarrta i ichaaur awia pekau wautarrjō ewagam kh̄unau chan amachdēucha waubajierrab mamu, ichiita amachdēu nem wauju khaba n̄m khaphu narrta waujim. Mag wautarr gaaimuata amachdēujā ich Ēwandalmau jaautarrta ichaaur abarmjō pekau waujierram.

Wajapcharan mag Adanau nacha khaigba arr gaaimuata õor thum dajēk n̄uisierjō, nassi pawia Cristo b̄ewaijā i meebarma gaaimuata īchab jūrr õor thum peerduju aai n̄uisijim. ¹⁵ Mamu mua mag chirum aig chan mag Adanau pekau wautarrta ewag pawi Ēwandalmau maach athee ich Chaai pāitarrjō üu sim aba chirum. Nacha ich Ēwandalmau woun ompaatarrau, wajapcharan Adanauma, i iek ūrba i ichaaur awia pekau wautarr gaaimuata ewag pawiajā thumaam kh̄unta ö deejim. Pari mag thumaam kh̄unta khēch n̄m oobaawai, Ēwandalmau maach d̄ui wajapha khitaawai, jūrr maachig regalo wajapcharamta s̄i par deebarmjō ajim,

ich Iewaa Cristo püibarmua. Cristooou maach thumaam khüen iiu aum khöchgau maach kōit ich thöopibarmua ichdēu nem wauju aai sīerr atchata waujim.¹⁶ Mag warrcha õor ābpaimua pekau wautarr gaaimua thumaam khüunta Ņwandum dëi iekkhōr paarpapijim. Pari mag iekkhōr pōm ich däi paarpatarra, am pekau pōm thünarrjā igba, thumaam khüen kōit meemkhīir Cristo püitarr gaaimua pekau chukhu narrjö deeu wajaug paapüijim.¹⁷ Iin chadcha ābpaimua mag pekau paarpatarr aigmua ich chi pekauta nem juu theeg sīsjim, ichdēuta õor thum dajēk aag. Pari Ņwandumta ag khääi juu theegcha sīerraawai agjö woun āb mag pekau paar maach kōit ȏdūraa ich thöopitarr gaaimua magum thum pödpüiwia, ȏrjä wajaug paawia pekau chukhu arrjö apäaijem, ajapcharan Jesucristo gaaimuama. Mag ich thöopitarran, mag ȏdūraa amach wajaug paapi nūm khüunta ich dënjö nem khaigbamjä thum pödpäaijem khüenkha wēnūrramkhīir ajim.

¹⁸ Wajapcharan jäg Adán ich appai pekau wautarr gaaimua thumaam khüunta Ņwandum dëi iekkhōr paarpatarrjö, īchab Jesucristoouta ich Aai ipierraa maach kōit ich thöopitarr gaaimua mag iekkhōr pōm narrjä magba arrjö apäaijem, ich mag wēnūrramkhīir.¹⁹ Wajapcharan ābpai mag Ņwandum iek ürba i ichaaur arr gaaimua õor pōmta pekau paarpagkhaptarrjö, ich agjö īchab ābmua üu ich Aai ipierraa maach thumaam khüen kōit meetarr gaaimua õor pōmta agjö wajaug paawia pekau chukhu narrjö nūisiju.

²⁰ Warrcha Ņwandamau ley deewain, õrag amach pekau wau nūm khap amkhīrta deejim. Pari magbaawai mag amach pekau wau nūmjä khaphä numta warag athuuchata khaibag aphöbaadēm āba, ich Ņwandamaujä ich jäg õor dau aug khaug paraa khitaawai, īchab amag wajapcha khaphä apijim, ichdēu am peerdä auju aai sim.²¹ Warr jäg pekau õor meepieg ichta juu theeg ürpai sīerrjö, īsjä īchab Ņwandum juu theegta jürr ag khääijä ürpai sim, maach Pör Jesucristo gaaimua mag maach pekau pōm narrta chugpaapüiwia jürr ich däita ich mag i dēnka wēnūrramkhīir.

6

Pekau wawaagan maachin chi meemjö nūm, mamä Cristo athee nem wawaagan iiu nūm

¹ Mag pekau athuucha waauwaita Ņwandamau maach dëi wajapcha aajem anaawai, magan ḡwarag ich magta pekau wau wēnūrrajupä, mag pekau wau nūm Ņwandamau chugpaapüikhampierr chadcha ich maach däi wajapha khitäm khap aag?² Mag khabam. Jesucristo däi naawai tag pekau waumaaugau ya maach chi khëchamjö nūmta, jäga mag būurjä dich khaibag phäba agtha pekau wau wēnūrraju aai nūm abarju.³ Pārau khaphä nūm, Jesucristo iek ükhawia maach i thür gaai pōr choowii i dēnka nūm khüenan ya i dëi õor ābpaimjöta nūm. Mag naawai tag pekau wauba aagjä warre i däi āba khëchtarrjöta nūm, ḡma pārau khaugba nū?⁴ Wajapcharan mag maach pōr choo nūm aig, warre Cristo däita ābam jēbdegpai bëppüitarrijöta nūm, tag pekau waujä khaugba aag. Pari mag meebarmjö arran, sī tag warramjö nem khaigbam wauba aagpai khaba, jürr ich Cristo simjöta wēnūrraagau. Wajapcharan

Ēwandamau ich Chaai phiriu autarrjö, maachjā ich athee iiu phiidubarm khūunjöta api sim, āba ichdēu khōsimjö wēnūrramkhīir.

⁵ Mag nem khaigbam waumaaugau Cristo dūi āba meetarrjö naawai agjö i dūi āba phiidubarmjöta nām, jūrr nem wajapham appaita wawaag. ⁶ Magua, maadēu khaphu nām, warr maach Cristo dūi khaba naawai dich khōchagpierr nem wauju khīrjug wai narrjā ya ich Cristooou ich dūi āba pakuls gaai meerpbapūimjö ajim, magbarmua magum khīrjug warre juu theeg chukhu aadeewai tag mag pekaúgta dich khāai ürpai apiba amkhīir. ⁷ Chadcha maach meewai chan tag nem waujujā khaugba aadeejewai pekaúajā maach ogdūpääijem, ya tag ich ipierraab abaju khaphu siewai. Ich agjöta sim īchab Cristo dūi meebarmjö aawaijā: pekaúa pöd maach dūi iek theeg chukhu sim. ⁸ Mag ya maach Cristo dūi khēchwi nāmjö naawai maadēu khaphu nām, maachjā īchab ich Cristo simjöta wēnūrraju, pekaúgta ȳdūr dich ürpapiba. ⁹ Maadēu khaphu nām, Cristo iiu phiidutarr aawai tag meebar; i tag maach dajēkhun khūunjö khaba sīsim. ¹⁰ Cristo meetarran, ðor pekau paarta meetarr aawai, chi pekau jāg ichdēu ðor dajēk aajemjā warre ich Cristo garmuata pödpääijim. Pari mag meetarrta deeu iiu phiidubwia sīerruman, ich gaaimua jūrr ḍragta Ēwandam thö iekhamkhīrau. ¹¹ Mag pāar ya Cristo ich garmua mag pekau pödpüitarr dūita naawai tag pekau waumaaugau ya chi khēchamjöta abat. Magarrau Cristo dūi nām gaaimua Ēwandam athee nem wajapha wawaagan chadau jūrr khīr ubagta abat.

¹² Pekaúg chan oob ȳdūraa pāach gaai ürpapimiet, sīi warrgar pāachdēu nem waum khōsimpai waaujerr wawaag. ¹³ Nem khaigbam wawaag chan ni bēchkhun awiajā oob pekaúgta pāach gaai ȳdūr apimiet. Mag khāai Ēwandamagan chadau pāachta sīi khajapham nem juu choogjemjö idēu pāach dūi ichdēu ampierr apibat. Ya pāar mag nem khaigbam wau wēnūrramaaugau, Cristo dūi āba meewia deeu iiu phiidubwi naawai, Ēwandamagta pāachdēupai warre pāach thum thūslebapūit. ¹⁴ Pārau magta amān pekau chan bērjā pāar dūi iek theeg chukhu sīsiju. ȳKhan jāgwi? Pārau sīi pāachdēu khīrju nāmjö Moiseeu ley phā p̄uatarr ȳurkha nāmua khaba, āba Ēwandamau ich garmuata pāach pekau ee wēnūrrapimaaugau ū pārag khīrjug dee sīewaima.

Ēwandam chogkha naawai nem agchata wauju aai nām

¹⁵ Mag, mua Moiseeu ley phā p̄uatarr ȳurkha nāmua khaba āba Ēwandam maach dūi wajapha khitaawaita maach peerdu aaujem a chirum aig, ābmua khāijā, Ēwandamau maach chig abaju awi, “Magan warag pekau wauju aai naabahab” aju. Pari magjā khabam. ¹⁶ Magju khāai wajapha khīrjunaata nem waubat. Pārau pāachdēuta jaauju aai nām, ȳpekaúgta ȳdūr pāach ürpapim khōsi nā, okhoom iek okhoog, wa Ēwandam chogkham khōsita nā, i ipierr nāmua i aar öbēraig? Pāachdēu igbarmita pāar pōrkha sīsiewai maguata pāar ich chogkha wai sīsiju. ¹⁷ Warran pāran chadcha pekau chogkha nāmjöta naajim, pāach khōchagpierr nem waaujerr gaaimua. Pari īs jūrr pāar gaaimua Ēwandamagta ū ajim a chirum, pāachig jāga wēnūrraju aai nā a jaautarr iekta pārau thārauchata ȳkha naawai. ¹⁸ Mag pekau juu eemua Ēwandamau ū pāar peerdu autarr aigmua īsin pāran jūrr i chognaananau, ichdēu nem khōsimjö nem agchata wau wēnūrraawai. ¹⁹ Mua mag

chikham chogkha nəm jaau chirəmən, sīi cha məchdēu jaau chirəm wajapha khaphə amkhīrta mag ejemplō pārag jaau chirə. Magba akhiin pārau pōd khaugbaju, khanta mua jaau chirā. Mag məchdēu jaau chirəmjö, ich jāg warr sīi pāach khōchagpierr nem khaigbam waaujerr gaaimua pekaúgtā uduur pāach ürpapiejerjō, īchab īsjā warre pāachdēupai pāachta thum Ēwandamag thusiébapüt, ichdēu khōsimjö nem wajaphata wau nəmuua chadcha i ðorkha ãba i atheepai wēnurrāag.

²⁰ Chadcha warr pāar sīi pāach khōchagpierr nem wau nəm gaaimua pekau chogkha nəmjö naajeewai chan Ēwandamau waapi jaau simjö waujujā khīirjuba aajeejim, agtha i ðor khaba narr aawai. ²¹ Pari īs ewag panaa oowai, khan wajaug sīej mag khaigba wēnurrarr. Ante īs magəm khīirjuawai warag maach chigaata sim, mag dich nem khaigba wau nəm gaaimua sīita warag maach okhoopiejeewai. ²² Pari īs chan pāar warr pekau chogkha narrijō khaba nəm; īsin pāran jūrr Ēwandam chognaanau. Pari mag i chogkha nəmən chadau ante maach athee wajaugta sim, mag nəmuata i ðorkha i atheepai wēnurranaa i aar öbérwi i dāi naaimaju aawai. ²³ Pekau chogkha nəmjö nəmuuan sīi warag maach okhoom iekta okhoopiejem. Pari jūrr Ēwandamau ich chogkha wēnurrəm paar maachig deeju jaau simən, ügthar pawiajā ich mag ich dāi phē wai sīsijuuta jaau sim, maach Pōr Jesucristo dāi ðor ãbpaimjö naawai.

7

Cristo dēnkha nəmən uthi jaai paraamjöta sim

¹ Cristo gaaimua khodamnaan, pārau ley khaphəm khəen aawai pārau meraa khaba nəm, lein maach iiu durrum orapaita maach dāi iek theeg sīejem. ² Pāadē khīirjubat: Uhi jaai paraamjā ich agjöta sīebahab. Ley gaai jaauwai, chi jaai meebam aiguin ich jaai gaai jügadau jü simjöta sim anəm, pəaju khaba. Pari chi jaai meebaadeen chadau mag jü simjö sīerrta ēedəbaadēmjö sim, tag jaai chukhu aadeewai. ³ Pari mag jaai paraa simta deeum emkhooi dāi khapes amən magan pekauta waubarm, ich jaai khabam dāi aawai. Pari chi jaai meebaadeen chadau ya deeum jaai auju aai sim, mag ich jaai gaai jü simjö sīerrjā ya ēedəbaadēmjö sīewai. Mag, khoopawia ich ap sīsimita jaai au simən magan pekau khabam.

⁴ Khodamnaan, pāarjā īchab ich agjöta naabahab: Warran leita pāar jaaijō sīejim. Magua ichiita pārau ag gaai jaau sim ipierraab ab khaba aajeejim. Pari tag pekau waumaaugau ya pāar Cristo dāi meetarrjō naawai ya mag ley pāar dāi tag iek theeg chukhu sīsim. Ya īsin pāran jūrr Cristo dēnēu, ar meewia deeū iiu phiidətarr dēnma. Mag i dēnkha naawaita Ēwandam dau na nem wajapha wau wēnurrāju. ⁵ Warr maach parhoobam khəenjö sīi dich pekau ee wēnurrājeewai leiu maachig nem parhoob waupiba jaau sīejim. Pari magtarra nem khaigbamta waapi jaautarrjō warag parhoobam nemta waum khōchkha phōbaadēwi sīi okhoo nəisijim. ⁶ Pari mag narrta īs jūrr nem khaigbam waumaaugau Cristo dāi ãba meewi nəisimjö nəm. Mag Cristo dāi meebarma īsin maachin ãba Ēwandam chognaanau, ya mag leita maach khāai ürpai khaba sīewai. Pari mag i chogkha nəm chan mag ley gaai jaau sim uthkha nəmuua khaba, ich Ēwandam Akharau wēnurrapi jaau simjö wēnurrəmuata mag i chogkha nəm.

Pabloou ich pekau khaug autarr

⁷ Mag khai, ¿magan Ŋwandamau ley deetarran pekaupá? Mag khabam. Ŋwandamau ley deetarr chan pekau khabam. Pari mag ley khurau khabamuan, much pekau paraa chirumjā khaugba chirakham. Mag ley gaai “Oob chikham nemta pach dën apim khōsi am” aba s̄iekiin, mua būrjā khaugba chitakham, magpai n̄muua pekaukha öber sim. ⁸ Pari mag ley khaug athamjö abaawai chi pekaúata warag m̄urug chikham nem khōsi aju aai khaba chirumpata warag khōchkhapibarmjö ajim. Pari ley chukhumuan magbakham. Wajapcharan ley chukhum aiguin, pekaun s̄ii iek theeg chukhuta sim, nem khaigbampi maachig waupieg. ⁹ Warr agtha daumeraa chiraajeewain much pekau wai chirumjā khaugbata chirarr aawai mu üu chirajim. Pari maimua ya muchdēu chi ley gaai jaau sim khaug athaawaita, īchab mag muchdēu nem wauju khabamta waum khōchkhakhakham gaaimua ¹⁰ warre much okhoo chirumjā khaphu chirsijim. Magta ajim. Wajapcharan muchdēu khūirjuawai, mag ley ūrkha n̄muata much peerdu aujupii chirajim; pari magtarrta jūrr ich ag leíupai warag much okhoojuuta m̄urug jaaubarmjö jaaubaawai ¹¹ mua khaphu aadējim, chi pekaúata s̄ii much khūgurbarm. ¿Pari jāga magjī? Par ley thum ūrkha aubaju ūrkha chitarr gaaimuama. Wajapcharan mag ley thum pōd ūrkha aubam gaaimua, warag pekau wau chirumuata mua khaug athajim īchab, chadcha much okhoo chirum.

¹² Magua khaphu abat keena: Ŋwandamau ley deetarr chan pekaujö khaigba khaba sim, ich Jōoiracha deetarr aawai. Maglein chadcha chi wajapham, ichdēu nem khōsimta waipi jaaunaa maach üu wēn̄ramkhūrta deetarr aawai. ¹³ Magua, ley gaaimua chan mu okhooba, pekau gaaimuata okhoo chirajim, leiu wajaug jaau sim chaaur s̄ii much khōchagpierra nem wau chitarr gaaimua. Pari mag ley gaaimuata īchab mua khaphu aadējim, pekau chadcha nem wajapham khaba sim. Wajapcharan Ŋwandam iek gaaimuata maadēu khaphu n̄um, pekau chadcha athuuchata khaigba sim.

¹⁴ Maadēu khaphu n̄um, ügtharmuata ley deejim. Pari muun s̄ii ich muig eegarpaim. Mag chiraawai pekauta wounjö much pōrkhawai chitumjö, irua nem khōsimta wau chitum gaaimua i chogkha chitum. ¹⁵ Khaugbampi khar mu jāga chiraajem khai. Pari much imerba, chadcha Ŋwandamaujā khōsinaa muchdēujā nem waum khōsimta wauba, agtha nem khaigbampi muchdēu waumaphamta waaujem. ¹⁶ Mag leiu waupiba sim nemta muchdēujā waumapha chirum aig, magan much paarmua mag ley wajapha sim a chirum. ¹⁷ Magua muchdēu khōchkhabam nem wau chirum aig, s̄ii juau ogthom khabam. Magum wau chirum chan muchdēucha khaba, much dūi thaabatarr pekau mu gaai ürpaw simuata mag waipi simjö aajem. ¹⁸ Mua khaphu chirum, mug chirum aig chan būrjā thāar wajaug chukhu chirum Ŋwandam dau na. Magua, nem wajapha waum khōsi chirumjā pōd wauba aajem. ¹⁹ Magju khāai mag nem wajapha waum khōsimjā waubanaa nem muchdēu waumaphamta waaujem. ²⁰ Pari mag muchdēu nem waumapham waauwaijā, s̄ii much khūrauta wauba, much dūi pekau thaabatarruta warag mu gaai ürpawi magum waupim khōsi aawaita magampa waumaajem.

²¹ Magua mua muchdēupajā much khaphu chirum, much khūrjuguan nem wajapham appaita waum khōsim ee, nem khaigbampi waauju khūrjugta maach na garpapakhamjö aajem. ²² Maagjeeb mamu

Ēwandamau ley deetarran māch thārau khōsinaa ichiita ag igar chirām. ²³ Pari mag ēwandam ley khōsi chirab mamū, mua khaphā chirām, jūrr āb agjō mū mor ee simuata muchdēu khīrju chirām chaaur khīrjug khīlet mūrāg khīrjupi sim, ichdēuta ganaag. Ma, chi pekau māch dāi thaabatarrau. Ichdēuta woun dēnjo mū pūr wai simjō aajem, ichdēu nem khōsimta waupieg. ²⁴ Jē, apkhiitū madam! Magām khīrjubaadeewaita onegjā chukhu chiraajem. ¿Khaiiuwaata mag maach mor ee pekau sim juu eemua maach khaigpēr athaagāwa? ²⁵ Āba ich ēwandamaupaita maach Pör Jesucristo gaaimua maach khaigpēr auju aai sim. Magua irigta üu ajim a chirām, ich mag Jesucristo gaaimua. Wajapcharan māgta sim: Māch ödiun, ēwandamau khōsimta wau chitāmua i chogkha chitam khōsi chirām. Pari mag chirāmta, Cristo khurau khabamuan, pekauta agtha wounjō mū khāai ürpai sīekham.

8

Ēwandam Akharau jaaumamjō wēnūrraag

¹ Mamū üu magba, maach ya Jesucristo iek ükhawi ich dēnkha nūm khūunau chan tag pekaúgtta ich mag udār dich ürpai apiju khaba nām, mag pekau waaujerr paarjā okhoopimaugau ya maach ich dēnkha naawai. ² Pari magaagan chi ēwandam Akharau maach ich Cristo dēnkapi athamua mag maach okhoopiju arr juu eemua peerdū athaawaita mag pekaúgtta maach ürpai apiba aajem. ³ Wajapcharan māgta ajim: Moiseeu phā pūtarrau pōd pekau juu eemua maach khaigpēr aubajim, mag pekau maach dāi thaabatarr gaaimua pōd mag ley uūrkha auba arr aawai. Pari ēwandamau magbajim. ēwandamaun ich Iewaachata maach wounaan khīr thegwia pāijim. Mag ich māg maach chi pekaupanjō khitajieb mamū, būrjā pekau waubajim. Mag pūiwia maach khaibag kōit thōopibarmua, maach gaai aju arrta warag ich Chaai gaaita udūraa mas apijim, magbarmuata jūrr mag pekau maach dāi juu theeg sīrrta warre juu theeg chukhu apāaig. ⁴ Magta ajim ēwandamau, ichdēu ley deetarr gaai maachig waupi jaau simjō wēnūrramkhīr. Mag-aag ya tag warr maach pekau ee wēnūrraajeewaim khīrjugjō khaba, ich ēwandam Akharau waupi jaaumamjōta nem wau nām.

⁵ Ar sī amach bi eem khīrjug dāipai bāauwi pekau wau wēnūrrām khūunan, sī amach khōchagpierra nem wauju khīrju sīrrjēem. Pari ar ēwandam Akharau jaau sim ipierraata nem wau nām khūunan, āba ichdēu khōsi simjōta nem wauju khīrjuajem. ⁶ ēwandam Akharagta udūraa dich dāi ichdēu ampierr api nāmun, khōinaa ēwandam dāita ich mag wēnūrraju. Pari magba sī dichdēu nem waum khōsimugta udūraa ich mag dich gaai ürpapimān, jūrr okhoom iekta okhooju. ⁷ ¿Jāgwi mag okhooju? Sī mag dichdēu nem khōsimugta udūraa dich gaai ürpapinaa jūrr ēwandam ichaaurta nem waaujeewaima. Dich mag nem wau nām gaaimua i ipierraajā aba, wa mag i ipierraajā aju ēkhakhiinjā, ichiita pōdbaju. ⁸ Ar mag sī amachdēu nem khōchagpierra nem waaujem khūunau chan pōd būrjā ēwandam oneeupi auba aajem, amachdēu nem wau nām gaaimua.

⁹ Pari pāar magba nām. Pārau agtha mag sī pāach khōchagpierr nem wau wēnūrraba, ich ēwandam Akharau nem waupi jaau simjōta nem

waaujem; majā chadcha mag i Akhaar wai nūm khai mamū. Pari ābmua mag Akhaarta chukhu sim chan magan ma chan Cristo dēn khabam. 10 Pari chadcha Cristo pāar thāar ee sīejem khai, pāach pekau gaaimua pāar moron jēbeg paaukhawiajā, pāar akharan ich mag iiu sīsiju, ya ich Ņwandamauchata pāar khaibag chugpaawi būrjā pekau chukhu arrjō apūiwia naawai. 11 Chadcha mag Jesucristo phiriu autarr ag Akhaarta pāar thāar ee sim khai, magan mag pāar mor jēbeg paaukhabarmjā deeu Ņwandamau mag ich Akhaar pāar ee sīejem gaaimuapai deeu phiriutkha auju.

12 Jāan magau keena, cha māchdēu jaaau chirumjö. Maachin chadcha Ņwandam Akharagta idēu ichdēu ampierr apiju aai nūm maach dāi. Pari jūrr dichdēu khōchagpierr nem wawaag chan būrjā magju khaba nūm. 13 Pari pārauta ūrbamjö sīi pāach khōchagpierrta ich jāg nem wau wēnūrramūn, pāran ichiit aokhoob khaba okhooju. Mamū pārau mag sīi pāach khōchagpierr aju khāai, mag Ņwandam Akharau pāach juag oo nūm dūi pāach garmuata warre pōdpüpüi amūn chadau, magan okhooba ich mag pāar ūu wēnūrraju.

14 Khaphū abat: Thum ar Ņwandam Akharagta udūraa amachig ichdēu nem jaaum aig jaaupinaa i ipierr nem wau nūm khūanta chadcha Ņwandam chaainau. 15 Mag ich Akhaar deebarmaa ich chaainkha autarr chan, sīi māig eegar chikham chogkha nūm khūnau amach patronnaan ögkhaajemjö ich ökhō wēnūrramkhīr khabajim. Magju khāai mag ich Akhaarta deetarr aawai irig jēeuwaijā chadcha ich ag Akharau pāach būrjā inag chukhu irig Aai ichēpiejem. 16 Mag ich Akhaar maachig deetarrauta jūrr maachig jajaaukhamjö ajjem, chadcha maach Ņwandam chaainkha nūm. 17 Mag chadcha i chaainkha naawai, ich Ņwandamau ich aar paaukhabaimaa, maachig deeju a simjā chadcha deeju, magbaawai Cristo dāi āba maachdēujā nem thum wai naamkhīr. Pari mag ich Ņwandamau Cristo dāi arrjō maach dāijā wajapcha amkhīran, ich jāg Cristo dau aphū māig eegar nūrrajerrjō maachjā agjō i gaaimua dau aug au wēnūrraju.

Māg atag Ņwandamau maach dāi wajapha aju

18 Iin māig eegar aawain maachin chadcha mag dau aug wau wēnūrraju; mamū jūrr māg atag ügthar paawaita wajapcha naaimaju khīrjuawai chan, mag dau aug wau nūmjā sīi warag maadēu igbata sim. 19 Chadcha mag sim khap aag pāadē khīrjubat: Maadēu khaphū nūm, māg durr gaai maimua edjā eejā nem thēnūm thum ya ū chan warr Ņwandamau amach ompaatarrjō khaba thēnūm. Māg maach wounaan dau aug wau nūmjö, īchab amjā waragta eegar paaukhamam. Pari maadēu khaphū nūm īchab, am mag thēnaab mamū, Ņwandamau maach phiriutkha auwia īchab amjā deeu wajaug paapüiju. Magua amachdēujā magju khaphūmjö, Ņwandamau maach ichdēu wajaug paatarr khūn dāi dau daau bējeuuta wounaan dēnjō sīi nu khodthēnūm. 20 Warr Ņwandamau māg durr ompaawai chadcha wajaphata waupüijim, mag gaaimua ðor phithurg chukhu wēnūrramkhīr. Pari magtarrta mag Adán pekau gaaimua chi durrpata warre ār jopjim. Mag ār sīsimjā ich khīrav khaba, ich Ņwandamauta magpijim. Mamū ichdēu khaphū sīejim, ich mag khaigba sīrram iek khaba, 21 ewag pawiajā deeu ūwai ichdēupai aaunaanjö

pör khoreu athamua maach ich chaalinkha nám khüun düi ába wajaug paapäiju. ²² Maadéu khaphu nám, mug durran üui chaai awaagpaawai bi machgau idaau aadép aajemjöta sim. Pari mag idaau thunaawi ya athaawai onee aadeejemjö, īchab mug durrjä cha ich simjö sīerram iek khaba, ichiita ijä īchab deeu durr wājūúg paju. ²³ Mamu is mag mug durr appai khaba, maach ich Ņwandam Akhaar wai nám khüunpata gaai machag nám, Ņwandamau da maach awaan bēeba aawai. Magua maadéu jöpkhaa i bēepim khösi nám, mag maach ich chaalinkha ich düi thum ába phë athaawai maach mor mug dajékhkhu khitumta tag meejä khaugba ich mag iju nūisieg. Mamu mag Ņwandamau ya maachig ich Akhaar deetarr aawai maadéu khaphu nám, maach däi magju a simjä chadcha ichdëu jaau simjö aju. ²⁴ Chadcha maachin ya peerduwi nám. Pari mag mug atag ich Ņwandamau maach däi wajapha aju a simjä ükha naab mamu, maach daúa chan agtha ooba nám. Pārav khaphu nám, nem maadéu dich daúa ooju khüirju sīerr ya oobarm aigmua tag oom khōchag khaba aadeejem, ya dichdëu khüirju sīerrjö dich daúacha oobaawai. ²⁵ Mamu ich agjö mag dichdëu oom khōchag thünemjä chadcha agtha ooba sim khai, magan oobam aigjä nem pħabaju. Magua, mag dau aug wau wēnurrawiajä ába Ņwandamau mug atag maach düi wajapha ajuuta khüirju wēnurru.

²⁶ Mamu mag khüirju nám appaijä khaba, ich Ņwandam Akharauta maach akhaardam kha thūu aadeewai äu maach akhaar juag oojem, magum phithurg waauwaijä ãwatamkhüir. Magum gaaimuua maadéu pöd Ņwandamag jēeuju khaugbam iekhau sii “jĒ, Ņwandam!” aawaijä, ich chi Ņwandam Akharauta maach khüirjug khaphu sim aawai, jūr ichdëuta maach kōit warre ich Ņwandamagchata jaaumaajem. ²⁷ Ņwandam chi Ayauta maach khüirjug khaphu aajewai, i Akhaar maach ee simuajä mag maach khüirjug igwia maach kōit nem jēeuwai, khaphu aajem khanta jaau sī. Mag, ich Akharaujä ichdëu khōsimjöta jēeu sīewai ükhab khaba i iek ükhaajem.

Phithurg ãwat nám gaaimuata Cristoou maach khösi aajemjä warag khapcha pamam

²⁸ Maimua maadéu khaphu nám īchab, maach chi Ņwandam khösi nám khüunan dau aug waauwaijä magum gaaimuua warag mug atag paawai dich äu amkhürrta udaraa magpiejem. Wajapcharan ich Ņwandamau khösi simjö maach chadcha ich iek ükhabaawai peerdu autarr khüun düita mag äu aajem, chadcha maachta ichdëu thürkha autarr khüun aawai. ²⁹ Mag ichdëu maach thürkha auju nawe, agtha mug durr gaai õor chukhu newe, ichdëun ich iek ükhabu khüun khaphu arr aawai, makħħanta ich Chaai wajapha khitumjöta wajaug paapäiju aadéjim, magbarm gaaimuua ich Chaaita ewag pawiajä wajaug paakhabarm khüun ag naam chi jōoikha sīsimkhüir. ³⁰ Mag ich Chaaijö wajaug paakhaju atarr aawai is chadcha maach ich athee thürkha auwia ich dēnkhä atham. Mag ichdëu thürkha aumam khüunan am pekau chugpaapüiwia warrijä pekau chukhu arrjö apäaijem. Mag, ag najä pekau chukhu arrjö apäiwi ich aar paaukhabaimaawain chadau ich Chaai wajapha wai simjö maachjä wajapha ich däi wai sīsiju.

³¹ Mag chadcha ich Ņwandamau ich aar phë auwi ich Chaai dūimjö maach düijä wajapha aju khüirjunaata khaphu abat, mua pārag jaaukhim:

Õraun chadcha maach däi khaigba awiajä Ëwandamau ichdëu maach däi nem magju a sim aig, khaíu jürr i jua chaaur nem waubarju. ³² Ëwandamau ich Chaaijä īgkhaba, sii warag uduraa maach thumaam khüun kõit thöopibarmua nem dee nümjö deetarrta, jägwí irua sii maachdëu nem inag ig nümjä deeba abarju. ³³ Ich Ëwandamauta õor wajaug paapäwi warrjä ich mag pekau chukhu arrjö sim a jauujemta, khaíu i ichaaur maach ichdëucha jür autarr khüun igwia irig, "Jäkhüenan agtha pü däi kulp pöm nüm" abarju. ³⁴ Cristota maach kõit meewia deeu iiu phiidewia maach peerdu autarrta, khaíu jürr ichaaur maach khaibag waupibarju. Ante magpimaaugau ichdëuta ügtharjä maach kõit jéeu sim. Maimua ichta mag maach kõit iekhaagjä Ëwandam däi iek theeg siébabab. ³⁵ Mag sim däi maach nümta, ɿpärau khüirjuawai maach phithurg au wénarrum däi õrau khäijä maach khaibag waukhiin, Cristoou maach dau ãaukhaawai khai? Wa khöju chukhu nüm däi khajüajä chukhunaa, sii chikhamnau maach dakhähkäu nüu awia maach thöobpükhiinjä, ɿpärau khüirjuawai Ëwandamau tag maach khöchkhampaha aawai khai? Mag khabam. Magmuapai chan Cristo däi agdaujö maach khösi nüm pöd khecheu aubam. Büürjä nem inag chukhum, Cristoou maach daupii wai sim tag daupii apiba aag. ³⁶ Pari ichiita ich Ëwandam iek phä sim gaai jaau simjö, maach mag dau aphüu aju igwia īchab David khararraujä Ëwandamag magjim:

"Pü gaaimua maran thöjuuta jüürjem.

Nemchaain kheechjem aar oveja thöön arrumjöta aajem õrau maar däi, bürjä maach dau aug khaugba." (Sal. 44:22)

³⁷ Pari phithurg au wénarrawiajä mag maach daupigau uduraa ich thöopitarr gaaimuata magumjä pödpüüi aajem; wajapcharan Cristo gaaimuama. Mamu mag appaijä khaba, mag phithurg ãwat nüm gaaimuata īchab ich Cristoou maach khösi aajemjä warag khapcha pamam. ³⁸ Magua mua khaphü chirum, ni ãbmujä pöd Cristo juu eemua maach khecheu aubaju:

mug eegar ich mag phithurg au wénarrumua,
juuu thöö nümuua,

Ëwandam chognaanau,
edjä eem dösät bënëu,
sii parhoobam bënëu,
nem dau chigaa oo nümuua,
mug atag nem öbëberg maju khüirju nümuua,
³⁹ ügthaa edjä ee nem inag thünmuua,

mug jëb gaai wa mug jëb eegar nem parhoobam nem ich Ëwandamau
wautarr s̄isidümua khäijä

pöd i jua eemua maach khecheu aubam.

9

Jacob chaain ewagam khüunta Ëwandamau ich chaalinkha autarr

¹ Aay keena, mäch imeerba, maach meeun israelnaan parhooba aaidu wénarrum khüun khüirjuwia chadcha mu gaai masi chiraajem. Cristo dënkhä chiramuata mag iekha chirum. Mag nüm däi īchab ich Ëwandam Akharauta märag jajaau aajeewai mächdëujä khaphü chirum, mäch sükhaba chirum. ² Mäch mag chirum gaaimua, maach meeun

khiīrjuapierr m̄ thārau pōd āwatbajujō aadēp aajem, amau Cristo iek ükhaba naawai. ³ M̄uchdēu Cristo isegwia m̄achta i juu machgau dau aphuu ich mag chitumua jūrr amta ūu wēnurraju khaphu akhiin, mua magumjā aba warag Cristoog m̄ach gaaita juu kh̄aba deepikham, am kōit. ¿Khan gaaimua mag chirā? Pāach thumta chadcha m̄ach meeun aawai m̄ach khodnaanjō naawaima. ⁴ Maach israelnaanta ich Ēwandamau jūr autarr khabahab, ich chaainkha awaag. ¿Maach jōoin dāi khabajī, ichta am wētum na jūunthumiejō khōrr jīumamua edaarjā īchab am arar wuu wai nūrrarr? Maach atheeta īchab ich Ēwandamau maach jōoi Moiseeg ich iek phāpijim. Maach jōoinag khabajieb, jāga irig jēeuu aai nu a jaunaa īchab am chaain ewagam kh̄uu eeta ðor peerdūajemjā thaabaju jaautarr. ⁵ Maach jōoin Abrán, Isá maimua Jacob ajierram, warrchajā Ēwandamau jūr autarr, am gaaimua ewag pawi maach meeun ompaa awaag. Ēwandam Iewaa maach peerdū awaag wounag paawaijā mag jōoi Jacob chaain ewagam kh̄uu eeta thaabachējim. Ich mag parhoobam chaaindamjō thaabachētarr wounpaita Ēwandam aawai nem thum th̄unumjā ichdēuta khap sim. Magua, iita thumaam kh̄uu nau ich mag m̄ug atagjā thō iekhaju aai nūm.

⁶ Pari mag maach peerdū awaag Ēwandamau ich Chaai pāaiwaijā, maadēu khaphu nūm, maach meeunau chan wajap i igba, āaur kh̄uu naupaita i igjierram. Magjeb mam̄ Ēwandamau maach jōoin dāi ich iekhatarrjō abajim aju khaba nūm. Ichdēu maach jōoi Israelag, ajapcharan ich Jacoogpaima, maach meeun khapan apiju atarrjō, ichiita maach meeunan chadcha khapan th̄unum. Pari mag khapan th̄unum ee, thumaam kh̄uu chan Ēwandam chaain chaar khabam, israelnaan awiajā. ⁷ Wajapcharan israelnaan anum kh̄uanan, ich jōoi Israel khararr dēnjō wajapcha Ēwandam iek ükha nūm kh̄uanta chadcha israelnaan charau. Magua, jōoi Abrán chaain ewagam kh̄uu awiajā, Ēwandamau oowai, thum chan israelnaan chaar khabam. Ēwandamau jōoi Abranag, “M̄ug atagjā p̄u chaain khapan aju” ajim chadcha. Magtarr aawai jōoi deeum chaai Ismael aajerr gaaimua agjō chaain paraa aijieb mam̄, Ēwandamau oowai, mag dēn chan i chaain chaar khaba, āba Isá chaainpaita ewag pawiajā i chaain chaarkha nūsijim. ⁸ Magua maadēu khaphu aju aai nūm, Abrán chaain ewagam kh̄uu awiajā thum chan Ēwandam chaain chaar khabam. Āba ar Abrán khararr dēnjō ich Ēwandamau nem wauju abarm ükha nūm kh̄uanta i chaain charau. ⁹ ¿Pārau khiīr eyaa nu, ich Ēwandamau Abranag nem deeju jaautarr? Irua magjebma Abranag: “M̄ug aňo urumuata Saraau p̄urug chaai oo deeju” ajim, mag chaai oobarm gaaimuata ich ðorkhaju kh̄uu paarpaju igwi.

¹⁰ Mag, chadcha mag chaai Isá anum thaabawia ya jōipa s̄isiewai ūui Rebeca anum dāi pajim. Maimua ya Rebeca meísnaan gaai auwimuu aadēm ee, ¹¹⁻¹³ Ēwandamau irig, “P̄u chaain chi jōoin aphöbaadee chi naamta jūrr ich eeum chogkhaju” a jaaujim. Magju igwia īchab Ēwandamau ich iek phāpitarr gaai, “Jacobta mua ūrcha daupii ajugui” ajim, “chi naam Esaú kh̄ai.” Pari Ēwandamau mag iekhaawai agtha amach ãd bi ee naajim, amau nem khaibgam wa ūuum khājā wauju nawe. Mag Ēwandamau chi eeum Jacob dāita wajapha aju atarran, chi Jacou nem wajapha wautarr gaaimua khaba, warrgarwe ich Ēwandamau i dāita magju arr aawai ajim,

Ēwandamau ichdēu õor igbarmta iigjem a khap amkhūir.

¹⁴ Mag Ēwandamau chi naam däi magbanaa chi eeum däita magtarr aawai, ḡmaadēu “Ēwandamau sīi parhoobata nem wau sīerrūm” aju aai nū? Pöd mag iekhaju khaba nūm. ¹⁵ Biek āb ich Ēwandamau Moiseeg magjim: “Mua chan sīi õrau khūirjuajemjō khūirjuba, māch khūirjupierrta nem wau chitūm” ajim. “Muan māchdēu õor dau aug khaugam khōsim khūunta eeg oo chitūm” ajim. ¹⁶ Ichdēucha mag sīewai sīi õrau amachdēu nem wau nūm gaaimua wa amachdēu waupim khōsi nūmjō khaba, Ēwandamau ichdēu eeg oom khōsi oo sim gaaimuata am däi mag üu aajem. ¹⁷ Ichdēu mag nem waaujem igwia īchab ich iek phā sim gaai Egipto durram rey igwia magjim: “Pāch thāar theegau mu ichaaur chirūm gaaimua, pūrūg māch jua theeg opināa māg durr gayam khūunagjā māch jua theeg khakhapdō amkhūirta pu mua reikhapi chirūm” ajim. ¹⁸ Wajapcharan Ēwandamau mūgta sim: Ichdēu dau aug khaug paraa am khōsim khūunta dau aug khaaugjem; pari ich agjō īchab ichdēu thāar theeg apiju khūunan warag thāar theegta apiejem.

¹⁹ Pari mua mag chirūm ūrwia ābmua khāijā, “Mamū ichdēu mag simta, jāgwi irua õor khaibag ee pūibarju mag ich iek ūrba arr paar. ḡIchiita amau ichdēu khōsi simjō wau nūm khabā?” aju. ²⁰ Pari mag awiajā, ḡichiita ich mag öbēr sīebā? Maach khai agā sīi Ēwandam maachjöm khūunjō i jawaag. ḡMaach sīi ichdēu ompaatarr khūun khabā? ḡPārau oowai thūriu ich khatarrag, “Khanthee pua mu jāg khapūijr” aju aai sī? ²¹ Chi thūr khamieuta ichdēu kham aig khaju aai sim ich jēbēu. Sīi thūrjöm parhooba jua chogaagpai khanaa ābam jēb dēnpai sīi thēpjöm khāijā ooimū khamaajem agjō, sīi õor di chaauram khūun bēewaipai ag ee au khoog. Ich agjöta nūm maachjā: Ēwandamau maach dūi ichdēu am aig aju aai sim.

²² Mag sīewai ichdēu khōsi simjō warre õor khaibag ee pūikhiinjā, khaíu i ichaaur abarju. Pari magba ich jua theeg oopieg õor amach pekau gaaimua sīi khaibag ee pūiju aai sīerrta, ich khūir machag āwat wai sīejem. ²³⁻²⁴ Ich agjō īchab ich wajaug oopieg maach chi thūrkha autarr khūunjā khaibag ee pāiba sīi eeg oowai, khaíu i ichaaur abarju. Ichiita ich aar awaag ichdēu thūrkha aum aig thūrkha auju aai sim, judionaan wa judionaan khabam khūun awiajā. ²⁵ Magua, mag judionaan khabam khūunpa thūrkha auju igwi, ich Ēwandamau Oseas khararrag ēsap phāpitarr gaai jaauwai:

“Warr mu õor khaba arr khūunjā māch õorkha aumaju;

maimua māchdēu daupii khaba arr khūunjā īchab daupii aju” ajim
Ēwandamau. (Os. 2:23)

²⁶ Maimua īchab ich Oseas ēsap phātarr gaaipai agjō ich Ēwandamau judionaan khabam khūunag, “Pāar chan mu phōbör khabam” atarrta, deeu ūwaii naspawi ichdēupai amag, “Pāarjā īchab ich mag iiu sīerrūm ag Ēwandam chaainkha nūisiju” ajim. (Os. 1:10)

²⁷ Pari jūrr Judionaan igwia, jōoi Isaías khararrau magjim:

“Jōoi Jacob chaain ewagam khūun khapan sīi phūas igaaum mosdau khapanagjō thūnaawiajā, thum chan peerdūtkhaba, āaurpaita peerdūtkhaju” ajim,

28 "m̄wigmua atag maach Pör Ŋwandamau m̄ug durr i agkham ed tag ich kh̄ir machag āwatba warre am gaai jua kh̄abata deeju aawai." (Is. 10:22-23)

29 Ŋwandamau mag ãaur kh̄unjā dau aug khaugba akhiin, ābjā peerd̄ebaju. Magju igwia īchab nawe ich Isaías khararrau m̄ug ph̄ajim: "Maach Pör chi jua thierriu maach dau aug khaugwi maach jōoin dēn chaain ewagam kh̄unjā chukhu apitarr amuan, ũsin maachin Sodomapien Gomorrapien d̄ui arrjöta ya chukhu aa-jeekham" ajim. (Is. 1:9)

Judionaanaaujā īchab maach peerd̄ajem iek ükhaju aai n̄um

30 Ŋwandamau ich iek gaai mag jaau s̄isidūm ūrwia maadēu khan abarjuma. Judionaan khabam kh̄unau chan nem wajapha wau n̄um gaaimua amach peerd̄ajūjā ēkhaba naajim; mama Jesucristo amach kōitpa meetarr ükha n̄um gaaimua Ŋwandamau īchab amjā pekau chukhu arr kh̄unjō apüijim. 31 Mama jūrr judionaanau magba, mag ley gaai jaau sim ipierraau n̄um paarta Ŋwandamau amach khaibag chukhu arrjö apüijupii awi, āba mag leita ūrkha jūrr ēkhaajerrjā pōd ūrkha auba arr gaaimua, Ŋwandamau am pekau chukhu arrjö wajaug paapüibajim. 32 „Khan jāgwi? Mag ley gaaipai naam khōchgau Cristo amach kōit meetarrjā igba, s̄i nem wajapha wau n̄um paarta Ŋwandamau amach pekau chukhu arrjö apüijupii awiama. Amachdēu Cristo igba narr gaaimuata s̄i kh̄djā ee mokpōr pōm sim dāita th̄ubaimamjō ajierram. 33 Örau Cristo d̄ui magju igwia, Ŋwandamau ich iek gaai jaauwai,

"Mua woun āb püi chirām" a sim "Jerusalén phöbör ee.

Ar i igba abarm kh̄un atheen, maan s̄i warag ag gaaimua õor bāëu suwi burrmkh̄ir kh̄djā ee mok jiir simjöta aju, chadcha amau i oowai muachdēu püitarjā ükhaba i ighbaju aawai.

Mama ū i isegba warag i au n̄um kh̄un chan naspawiajā ūwai amach daujā merag phēbaju, wajaphata i d̄ui n̄aisiju aawai" a sim, ich Ŋwandamaucha, Cristo igwia. (Is. 28:16)

10

¹ Cristo gaaimua khodamnaan, muan m̄ach meeun judionaan peerd̄apim khōsita chirajem. Magua Ŋwandamag jēeuwaijā magta irig jēeujem am kōit, amjā peerd̄atkhambh̄ir. ² Mu am igar chirām, chadcha amau Ŋwandamag amach eeg oomkh̄ir i ipierraau am khōsi naawai. Pari mag n̄amta ich Ŋwandamau nem waupim khōsi sim chaarta jūrr bigaau auslū n̄um, ³ Cristo maach thumaam kh̄un kōit meetarr gaaimuata Ŋwandamag amach pekau chugpaapijujā kh̄irjuba. Amaun s̄i amachdēu amach jōoin i ūrkhanaa Moiseeu ley phā p̄uarrjā wajapha ūrkha n̄um paarta Ŋwandamag pekau chukhu narrjö amach wajaug paapiju ēkhaajem. ⁴ Pari āba Cristo maach kōit meetarr iek ükha n̄um gaaimuapaita Ŋwandamau mag pekau chukhu arrjö apäajem. Magua, Cristo gaaimua khaba s̄i ley ūrkha n̄umua chan peerd̄uju ūkhaju khaba n̄um.

⁵ Mag ley ūrkha n̄um gaaimua õor peerd̄uju akhiinjā, pāadē Moiseeu phā p̄uarr iek ūrbat: "Ar chi ley gaai jaau simjö thumaa wajapha ūrkha

au simta Êwandamau peerdu auju” a sim. Pari maach pekaupanau, khaíu mag ḫerkha athaju. ⁶ Mamh mag khāai jūrr sīi Cristo maach pekau kōit meetarr ükha nūm gaaimua peerduju igwia, atcha phithuurga sim aju khaba nūm. Moisés iekhōin “Ùgthar i aarcha mawia irig dich peerdu awaan bēepiju khaba nūm.” ⁷ Jāgwi? Ya i bēewi maach peerdu awaag maach kōit meetarr aawaima. ⁸ Ich agjō īchab magum igwia jaauwai, “Óor khēchtarr khūun aarjā maju khaba nūm” a sim, “dich peerdu aumkhūir.” ⁹ Jāgwi? Ya í iiu phiidh wi mam khaba s̄iewaima. Magua, m̄uchdēu jaau chirumjō, phithurjā khaba ni warpjā maba, sīi Cristo maach kōit meetarrta chadcha ükhanaa irigta dich peerdūpiju aai nūm. ¹⁰ Wajapcharan pua thāraucha ükhanaa pach idamaucha, “Jesuscristo chi meem arrta Êwandamau deeu phiriu autarr aawai ichta m̄ach Pörkhapiju” aman, ph peerduju chadcha. ¹¹ Jāgwi magju aai sī? Thārau ükha nūmuapaita Êwandamau maach pekau chukhu arrijō wajaug paapäijeewaima; maimua ich agjō dich iiucha dich thāar ee ükhatarr warm khūnag jaau nūmuapaita üu ichdēu maach peerdu aaujeewaima.

¹¹ Êwandam iek phā sim gaai jaauwai, “Chadcha maach Pöröu amach peerdu auju khaphh i iek ükha nūm khūun chan naspawiajā amach daujā merag phēbaju” a sim, “ich mag wajaphata i dāi wēnhrraju aawai.” ¹² Mag sim aiguin judionaan wa judionaan khaba awiajā īsin thum ābata thūnūm Êwandam dau na; ich ābam Jesupaita thumaam khūun Pörkha sim. Magua, ar thum ichig jēeu nūm khūun dūin Jöoi wajaug khitm. ¹³ Jöoi mag khitm igwia Êwandam iek phā sim gaai, “Ar thum chi maach Pörögta amach dau aug khaugpi jēeu nūm khūunan, üu peerdukhajugui” a sim. ¹⁴ Pari mag pāach peerdūmkhūir irig jēwaagan, ichiita nacha pārav i iek ükhaju aai nūm; mag ükhaagjā ichiita pārav i iek jaau nūm ūrju aai nūm; mama mag i iek ūraagjā chi jaaujem khūunjā paraa aju aai nūm, ūrag jawaag. ¹⁵ Pari jāga mag chi jaaujem khūunjā paraa aju, chi ya ükha nūm khūunau am pālbam. Pari judionaanau ya chadcha Jesús iek jaau nūm ūrwi naawai, khan atcha tag ūrm khōsi nu ükhaag. Êwandamau nawe ich iek jaaupiejem khap ich iek phā sim gaai jaauwai, “Jāg õor peerduajem iek jaau wēnhrrum khūunta üucha khithēem” a sim.

¹⁶ Pari judionaanau mag maach peerduajem iek ūr nūmjā, peer thumaam khūunauta i iek asekasba, ãaur khūunaupaita üu ükha durrum, Isaías khararrau, “Señor, par mua ph iek jaau wai jēedh khitmjā, khaíu ükha sī” a iekhatarrö. ¹⁷ Pari mag amau wajap ükhabajieb mama, m̄uchdēu jaau chirumjō, ichiita ābmua Cristoo maach peerduajem iek jaauju aai sim; magbaawain chadau mag iek ūrwiata ükhaju aai nūm.

¹⁸ Pari ābmua khāijā, “Magan judionaanau ya Cristo iek ūrwi naab” aju. Ūrwi naama amaujā īchab, durr thum judionaan n̄n̄nidhmpier ya Êwandamau maach peerduajem iek jaau nūm ūrwi naawai. Magju igwi Êwandam iek phā sim gaai jaauwai, “Am iek durrpierr durr warpham magwe ūurjem” a sim. ^(Sal. 19:4)

¹⁹ Pari deeu ūwaai phaba ābmua khāijā, “¿Magan jāgwi judionaanau ükhabajierrá? Wa sīta amachdēu ūrtarrjā khaugpūibajierráwa” aju. Ää, pari mag khaugba aawai khaba, sīi i igmapha arr aawaita i khaugbamjō apäijierram. Pari mag ich isegbaawai jūrr judionaan khabam khūunta dau aug khaugwia üu amach peerdujujā amag khaphh apijim ich Êwandamau. Magju igwi Moiseeg mh jaaupijim ichdēu:

“Pārag ükhapiju khääi päärijö Ebreonaan khaba aawai sii mäach khaugba nürrjäm kħuunagta ürcha ükhapiju, mag oowi pāachdëujä agjö ükham khōsi ükhamkhħir.

Ag na mag mäach khōsi ajujä khūrjuba aajerr khūnagta ürcha ükhapiju, mag oowi pāar iekkhōr waumkhħir.” (*Dt. 32:21*)

²⁰ Maimua ag khur ewag pawi Isaiaagjä īchab Ĝwandamau judionaan khabam khūn igwi mag iekhapijim:

“Ar bħarrjä mäooju khūrjuba aajerr khūnau mäbaaaju; maimua ar bħarrjä mħarrug jēeujä jēeuba aajerr khūnag mäach khaugpiju” ajim ich Ĝwandamau. (*Is. 65:1*)

²¹ Mamu jūrr judionaan igwia ich Ĝwandamau magjim īchab:

“Chadha amach thāar theegau mäipierraajä khaba naab mamu, nem īs khabam mäach igamkhħir am nu chirum” ajim. (*Is. 65:2*)

11

Judionaanta Ĝwandamau ich õorkha awaag jür autarr

¹ ¿Pārau khūrjuawai, Ĝwandamau ich õor iseg wai simjö sī? Mag khabam. Mag akhiin mħejä irua nawe isegpäikham, mäachjä īchab judionaan däi thär āba chiraawai. Muun maach jōoin Abrán khararr ag chaain ewagam khūn Benjamín aajerr ag chaain dënēu. ² Ĝwandamau warrgarwe ichdëu õor jür autarr khūn chan isegba sim. ¿Pārau khūr eyaa khaba nu, warr jōoingar Ĝwandam i jaaujem khūn pōm khéchtarr jaar jōoi Eliaau Ĝwandamag jēeumamua ya i ich appaita chirum a iekhatarr? ³ Irua Ĝwandamag,

“Señor, pü i jaaujem khūn thumaa wir aig maach meeun judionaanau-pai khéchpäiwia, pħarug jēeujem deg nem inag phaajemjä ārkħu ipäiwi, āba mäach appaita chirumgui” ajim.

“Mag mäach appai chirum āba, mħejä däi thħopüim ig nūmgui” ajim. (*1 R. 19:10,14*)

⁴ ¿Pari pārau agjö khaugba nu, Ĝwandamau irig,

“Elías, pü puch appai khaba sim;

pü dënji mä khōsi nūm iekhau bħarrjä Baalag jēeuba arr khūn siete mil phē wai chirum” a iekhatarr? (*1 R. 19:18*)

⁵ Maagwai ich Ĝwandamau Eliaag magtarrijö, īs ewag pawiajä īchab agħtha mag warrgarwe i õorkha thunum khūnan agħtha thunum. Pari mag thunum, ich Ĝwandamjä õor däi wajapha khitaawai üu ich garmuata maach dau aug khaugwi mag ich õorkha awaag jür autarr gaaimuata mag thunum. ⁶ Mag õor däi wajaug khitaawai ich garmuata maach jür autarr aawai, pöd i dau na wajapha naawaita irua maach jür aujim ajujä khaba nūm. Mag akhiin, mag dich wajaug nūm paarta phag nūmjo aawai, ya ich Ĝwandamau ich garmuata maach dau aug khaugim abakħam, ich õor khamkhħir.

⁷ Wajapcharan mägħta sim: Judionaan thum chan Ĝwandamau wa-jaug paapülbajim, amachdëu nem wau nūm paarta irig amach ajaug paapim khōsi narr aawai. Āaur khūn Ĝwandamau ich garmua jür autarr khūnpaita chadha pekau chukhu aajerrjö wajaug paapüjjim; pari tagħam khūn ichdëu jür auba arr khūnan ichdëuta warag am thāar theeg

apijim. ⁸ Ar agtha mag th̄n̄m kh̄un igwi ich Ŋwandamau ich iek gaai jaauwai,

“Mua am dau kh̄ipinaa kachpa kh̄ipi auju” a sim,

“oo n̄emta oobamjö amkh̄ir, maimua ūr n̄emta ūrbamjö amkh̄ir.

Magtarr aawaita īs ewag pawiajā ich agthata s̄isid̄m a sim Ŋwandamau, ichig amach wajaug paapijujā kh̄irjuba.” *(Dt. 29:4; Is. 29:10)*

⁹ Maimua īchab Ŋwandam oomapham kh̄unag mag kh̄irjupimaaugau, jōoi David khararrajā irig jēeumamua magjim:

“Ŋwandam, ar riknaan p̄uch oomapham kh̄unag id̄eu amach phiesta athee thach p̄om wauwi kh̄opibá,

juau ogthom p̄uch dau na wajapha naawaita mag phiesta khamkh̄irjā pua amachig nem thum dee chir̄m amkh̄ir.

Pari amachd̄üpain mag n̄em gaaimua p̄u d̄ai wajapha n̄em an̄m ee, puchd̄üpai am gaai mas deebá.

¹⁰ Dau phuu n̄emta warag am dau kh̄isumjö apibá, amach khaigba n̄emjā khaugba amkh̄ir.

Mag n̄em d̄ui īchab nem ch̄ukh̄umta wai wēn̄rr̄mjö, id̄eu am ich mag phithurg au wēn̄rr̄rapibá” ajim Daviu, Ŋwandam oomapham kh̄un igwia. *(Sal. 69:22-23)*

Judionaan khabam kh̄unjā üu peerd̄atkhaaju aai n̄em

¹¹ Magan jägáwa. “¿Judionaanau mag Cristo igba arr gaaimua, magan warreta Ŋwandamau am isegbapüib?” kh̄ijā aju ābmua. Pari mag khabajim. Magju kh̄ai ante mag maach meeunau Ŋwandam ichaaur awi Cristo igba arr gaaimua, jūrr judionaan khabam kh̄unta üu Ŋwandamau peerd̄atkha aumam, mag judionaan khabam kh̄unauta ükha phöbaadēm oowia judionaan iekkhōr wauwi agjö ükhamkh̄ir.

¹² Magua khaph̄ abat: Mag judionaanau Cristo igba arr gaaimua jūrr judionaan khabam kh̄un d̄äita Ŋwandamau dūrrcha üu aajem khai, magan judionaan thumaam kh̄unau Ŋwandam iek ükha phöbaadeewai chará, agjö Ŋwandamaujā īchab üuchata aju am d̄ejā.

¹³ Judionaan khabam kh̄un, mua p̄ārag magkhim īchab: Muun chadcha ich Ŋwandamauta jūr aujim, p̄āar ee ich iek jaaumkh̄ir. Magua, m̄ach meeun d̄ui iȳü aawai maata muan amag jajaau aajem, ¹⁴ mag ūrbaawai iekkhōr wauwi agjö p̄āar d̄enjö ükhabaaawai īchab ãaur kh̄un kh̄ijā Ŋwandamau peerd̄ aumamkh̄ir. ¹⁵ Ŋwandamau mag judionaanag ooba s̄utarr gaaimua p̄āar judionaan khabam kh̄unagta jūrr ich d̄ai kh̄oinaa wēn̄rr̄ramkh̄ir ich iek ükhapi sim̄n, chadcha wajaug sim. Pari mag atag ichd̄eu judionaanagpa ükhapibarm edta wajapcha aju. Magbarm aigta mag i igba narr gaaimua kh̄ech n̄emjö narrjā deeu phiid̄atkhabarmjö nuisiju. ¹⁶ Pārau khaph̄ n̄em, pab̄jā jēb ūtag ee sim̄n, thum chi piu nenergjā ē ūttho th̄naaju. Mag sim aig ich jōoi Abranta chi pab̄jō s̄iebab, maagwai judionaan chi piu nenergjöta th̄n̄m. Magua, ich jäg warrgar maach jōoin Abrán khararrjā ich Ŋwandamaucha jūr autarrjö, īs ewagam judionaanjā ichiita Ŋwandam ūrkha wēn̄rr̄aju, amjā mag jōoi chaain aawai.

¹⁷ Pari judionaan mag olivo chaar gaaim chi piu nenergkha narrrta, amachd̄eu ükhaba arr gaaimua s̄ii chi piu kh̄ogkhatarjö naabahab. Maagwai p̄āar chi judionaan khabam kh̄un üu ükha wētum kh̄unta,

pāachdēu ükha nūm gaaimua mag khōgkhatarr gaai olivo wēeta thaaphē jīirtarrjō naabahab. Mag deeum pa gaaita sūrkha öbēr nūmjō nūm gaaimua, ich Jooirau Abranag nem deeju jaautarrjō, pāraujā üu īchab i jua eem nemdam auba aajeeb. ¹⁸ Pari ēwandamau judionaan isegwia mag olivo piu khōgkhatarrjō nūm daar, pāachdēuta üu ükha nūm awia oob jūr am kha isée amiet. *¿Pārau khaphū naabá, pabüjā chi piúata wai dūnaaba chi kharauta wai dūnaajem?* Ich agjöta naabahab pāarjā, judionaan chi khaarkha nūm gaaimuata sīi pāarjā sūrkha nūmjō naawai. Magua judionaan chukhumuan, pārau pōd ēwandam khaugbakham.

¹⁹ Pari magbaa ābmua khāijā, “Aa, pari mag chi piu khōgkhatarr jūr mūchta chi nemjīir chaar khāajā wajapcha chiraawai, zmuuta ag gaai sūrkhamkhīr khabajī?” khāijā aju. ²⁰ Mamū pāadē khīirjubat: ēwandamau am dūi chadcha mag papiu khōgkhabapüimjō ajim, ich iek ükhaba arr kōit. Pari pāar chan chi khaar chaar khabam; pāran sīi am khāai ükhatarr gaaimuapaita mag sūrkha thēnūmjō nūm. Mag naawai oob pāach thōmiet. Magju khāai iekhaawajā agpierraata iekhabat. ²¹ Pāadē wajapha khīirjubat: ēwandamau amta ich garmua jūr autarr khūun aawai amachta chi pabü chaarkha narrjā mag ich isegbaawai am gaai sīi par daúa ooba arr khai, magan pāar gaai chará am dēnjo ükhabamūn irua juu khūabacha aju, sīi am gaaimuata sūrkha nūmjō naawai. ²² Pāadē mū iek ūrbat, pārag jaaukhem: ēwandaman chadcha wajaug khitūm òor dūi; pari īchab òrau ich igba aawain, am dūi khīir masi sīerrām. Magua mag judionaan ich iek ükhaba arr khūun dūijā sīi am gaai par daúa oobajim. Pari pārau ükhatarr aawai ich garmuajā pāar dūi nem wajaug sim. Pari mag wajaug sim khaphū ab mama, ichiita irua khōsi simjōta aju aai nūm; magbamūn pāran warm khūunjō irua isegju. ²³ Pari chadcha ēwandamau mag am isegtarrjā amau deeu ükhab khaba ükhakhiin, ēwandamau deeu am igju. Magbaawai deeu ich òorkha athaawai ūwaai chi papiu khōgkhatarrta sūrkapi athamjō aju, mag atheejā i juu theeg sīewai. ²⁴ Pāadē khīirjubat: judionaan olivo chaar piu nenergjōta nūm, ēwandam òor aawai; pari pāar judionaan khabam khūunan sīi olivo chi wē piujjōta nūm. Mamū mag nūmta pāachdēu ükhatarr gaaimua jūr olivo chaar būta thaaphēnaa ag ee sūrkapi athamjō ajim, īchab ich òorkha awaag. Pāar dūi magju aai khaba narrta ēwandamau magtarr khai, judionaan chará, amachta mag olivo chaar piu nenergkha nūmjō naawai, ēwandamau deeu sūrkhaímū sūrkapi auju, amach khōgkhatarr pōr gaaipai.

Ēwandamau thum agdaujō òor dau aug khaaugjem

²⁵ Cristo gaaimua khodamnaan, pāachta thōnaa pāachdēuta judionaan khāajā khapcha nūm am ugua, warrgar khaugba aajerr iekta pārag khap apim khōsi chirām. Iin chadcha judionaan thum khabam mamū ēwandam iek ükhamaaugau thāar theega thēnūm khūunta ürpai thēnūm. Mamū amau jāg ükhaba nūman, jāan judionaan khabam khūun warrgarwe ich ēwandamau jūr autarr khūunau thumaa ükha nūm orapaita jāg thēnūm. ²⁶ Mag ich ēwandamau jūr autarr khūunau thum ükha phōbaadeewaita maar meeun chi judionaanjā dāi agjō ükha phōbaadēwi peerdu tkhaju. Maar meeunau mag ükhaju igwia, jōoi Isaiaau ēwandam iek phā sim gaai jaauwai,

“Jerusalén phöbör eemuata woun öbörju” a sim, “maach peerdu auju. Maguata ewag pawijā maach chi Jacob chaalinkha nūm khūn maach pekau eemua maach peerdu auju” a sim. *(Is. 59:20)*

²⁷ Maimua agjō ich Ņwandamau jōoi Jeremiegjā, “Machdēu ag nawe am jōoin dūi iekhatarrjō machdēuta am pekau chug-paapüiju” ajim, maar chi judionaan igwia. *(Jr. 31:33-34)*

²⁸ Īsin maar meeun judionaan pōm sīi amach garmuata Ņwandam dūi iekkhōr au thūnūm, maach peerduajem iek amachdēu iseg nūm gaaimua. Pari amau mag nūm aig, jūrr pāar atheen wajauta sim, mag amau iseg wai nūm gaaimuata üu pārau ükha naawai. Pari amau mag ich iseg nūm āba, Ņwandamau am khōsinaa agtha ich ūorkha auju khūirju sim, ich garmuata am jōoinjā jūr autarr aawai. ²⁹ Wajapcharan Ņwandamau ichdēu nem deebar Chan tag khecheu auba, ni ich iekhatarrjā deeu naspawi ichaaupapa aba sierrum. ³⁰ Warrgarin chadcha pārau Ņwandamau jaau sim ichaaurta nem wau wēnūrrajim. Pari īs jūrr judionaanta warrgar pāar thūnarrjō Ņwandam ichaaur thūnaawai jūrr īs Ņwandamau üu pāarta dau aug khaug sim. ³¹ Pari mag īs amau Ņwandam ichaaur nem wau nūm āba, ichiita mug atag Ņwandamau pāar dau aug khaug nūm oowia amachdēujā deeu ükham khōsi aju. Mag amaujā pāar dēnjo ükhabarm edan chadau Ņwandamau amjā dau aug khaugab khaba dau aug khaugju. ³² Wajapcharan thumaam khūnta Ņwandam ichaaur nem wau wēnūrrum gaaimua, ni ābjā i dau na wajapha sim aju khabam; ni ābmuajā wir aigpai jāga ich wajaug paapüijūjā khaugba sim. Pari Ņwandamau thumaam khūnta mag wai simn, judionaan wa judionaan khaba awiajā, ich garmuata thum agdaujō ūor dau aug khaugaagta mag wai sim.

³³ Ņwandamta chadcha ūor dau aug khaugaag thumaam khūn dūi wajapha khitām. Maach khūirjug chan i khūirjug dūi barbam. Ichdēuta ūor peerdu awaag ag nawe waujujā thum khaphu ajim. Irua ūor dūi nem wauju khūirju wai sim chan pōd ābmuajā jaau auba, ni irua nem wau simjā khaugba aajem, jāgwi jāg waumaajē. Mag ābmuajā i khūirjug dūi barbaju igwia, Ņwandam iek phā sim gaai jaauwai,

³⁴ “Khaiú mug nūm aig maach Pōr ügthar chiraajem khūirjug khaphu sī” a sim.

“Khaiú irig wawí iekhamaju aai sī, ichdēuta khapcha sim awi” a phā sim. *(Job 15:8; Is. 40:13)*

Maimua,

³⁵ “Khaiú ürcha irig nem deewi sī, jūrr ag paar ajués irig nem jēwaag” a phā sim agjō. *(Job 41:11)*

³⁶ Nem thūnūmen thum ich dēnēu, ichdēuta thum ompaatarr aawai. Īchab nem thūnūmen i gaaimuata thūnūm, ichdēuta thum wai dēnaawai. Thumaam khūnag ich thō iekhamkhūirta magūm nem thum ompaatarr aawai ichta mug atag pawiajā ich mag thumaam khūn khāai ürpai sierrum iekhau.

12

Jāga Ņwandam atheepaita wēnūrraju aai nā

¹ Cristo gaaimua khodamnaan: Maguata ich jāg Ņwandamau maach dau aug khaug paraa khitəmjö, muan pāragan pāach cha maach iyüü nūmchata idēu Ņwandamag ich dērkhapi athat a chirum, āba i atheepai ichdēu khōsinjö wajapha nem wau wēnurraag. Magnaata irig jēeu wēnurraju aai nūm. ² Oob sīi parhoobam khūnau jāga wēnurraju aai nū a jaaujemjö amiet. Magju khāai idēu Ņwandamagta ichdēu khōsi simjö pāach khīrjug wajaug paapibat, ichdēu pāachig nem waipi jaau simta khap aag: wajapcharan mag khai magan khani i dau na wajapcha sī a khaphū nūm dūi khani irua khōsi sī a khaphūnaa īchab jāgata nem agcha wau wēnurraju a khap aagma.

³ Keena, Ņwandamauta mūrəg Cristo iek jaaujem khapitarr aawai pārag magkhim: Oob pāachta pāach khapeen khāaijā wajaug atcha nūm a khīrjumiet. Mag khāai āba Ņwandamau khīrjug dee simpierrpaita i athee nemdam wauju aai nūm khap, dich igju awiajā nem agchata jaaubat.

⁴ Maach mor gayan chadcha nem khīr khapan khīr pogkhe thūnūm. Mag thūnaawai nem khīr pogkheta waaujem. ⁵ Maach ich Cristo iek ükha nūm khūnūjā ich agjōta thūnūm īchab, khapan. Mamū mag khapan thūnūm khūnauta jūrr Cristo mor ābpai ompaa au nūmjö nūm. Mag khapan thūnūmta mag i iek ükha nūm gaaimua jūrr chikham gaai sōpigka thūnūmjö nūm. Mag naawai jūrr agdaujō chikham iigjem.

⁶ Mag khapanaam khīr aawai maachdēu ükhatar iek gaaita ubū paaukhamamkhīr Ņwandamau maachig ich jua theeg deejem, ichdēu khōchagpierr agjō khīr pogkhe nem waumkhīr. Magua, irua maachig ich iekta jūrr deuum khūnag jaaumkhīr ich jua theeg dee sim khai, magan mag jua theegau maachig khīrjugdam barpibarmpierr i iek jaauju aai nūm. ⁷ Wa sīi dich khapeen juag oomkhīr khāijā ich jua theeg deetarr wai sim khai, magan am juag oom khōsi oobá. Sīi chikhamnag ich iek jaaumkhīr maestro khāijā khapi sim khai, i iek jaau nūm gaaipai sīsī.

⁸ Oor wawiejem khīrjug khāijā pūchig deetarr pūch gaai wai sim khai, magan warag õorta wawinaa. Phatkhon athee khāijā ū Ņwandamau pūch eeg oowi sim khai, jūrr ūordam khīr jāsenkhawi amagjā deem khōsi deebá. Chi ükha durrum khūn ee chi pōrkhamkhīr khāijā ich jua theeg deetarr khai, magan wajaphata i phidag waubá. Chikham dau aug khaug nūm khūnūjā, pāachdēu õor dau aug khaaugwai onee abat.

Jāga aju aai nū maach chi Cristo iek ükha nūm khūnau

⁹ Chadchata pāach khapeen kha khōsi abat, sīi am khīrpai khaba. Nem khaigbam isegnaa nem wajapham wau nūm gaaipaita nūosit. ¹⁰ Khod ābam khūnūjö agdaujōta pāach khapeen kha khōsinaa, dich garmuata ürcha am khīrag eenaa agdaujō chikham respetaabat, amta dich khāai ürpai nūm khūnūjö.

¹¹ Maach Pōr Jesucristo athee phidkhaawai oob khusëukha phidkhamiet. Magju khāai khīr phiphiragta abat.

¹² Ņwandamau mūg atag maach ich aarcha phē auju khaphū naawai warag onee naat. Cristo gaaimua pāach dau aug wauju khaphū nūmjö warag khuphūita aududut abat. Mag nūm dūi Ņwandamag jēeu nūm chan oob khīr okhoo jēeba amiet.

¹³ Mūg Ņwandam iek ükha durrum gaaimua i ūorkha thūnūm khūnau nem iigwai pāachdēuchata ig nūmjö abat, am nem ig nūmdam jōpkhaa

audeeg. Warpmua khāijā bēewi pāach aig khāyaag di jēuecheewai am dāi ö wajapha abat.

¹⁴ Pāach Cristo iek ükha nūm gaaimua ūrau khāijā pāach dūi khaigba aawai oob am thōp iekhamiet. Magju khāai warag am kōit Ēwandalamagta jēebat, Ēwandalamau am dūijā ūu amkhīir.

¹⁵ Cristo gaaimua dich khodkha thūnūm khūn onee aawai dāi onee abat; wa jūrr āb khāijā gaai machgau ökhīirjuu khāijā oowai dūi gaai masi abat.

¹⁶ Pāach eepai sīi chipar chipar aju khāai, maach Pōr Jesucristo athee nem wawaagjā nem par daúa ooba warag i āba abat. Oob pāachta dich khapeen khāijā ürpai aju ēkhamiet; magju khāai sīi warag parhooba serbiibam khūunjöta abat. Oob pāachdēuta chikham khāijā ürpai khaphū nūm a khīirjumiet.

¹⁷ Chikhamnau pāach khaibag waauwaijā oob agjō am khaibag wauju khīirjumiet. Magju khāai thumaam khūn daar āba nem wajapham appaita wauju ēkhabat, ābmujā pāach ēugar khaigba iekham uguia. ¹⁸ Pāach garmua chan oob dich khapeen dāi khīir aumiet. Magju khāai sīi thumaam khūn dūi khōinaa wēnurrajuuta ēkhabat. ¹⁹ Ermanonaan, pāach dūi khaigba arr jūrr awi oob pāach juata chikham gaai na deemiet. Magju khāai idēu Ēwandalamagta jūrr am dāi ichdēu khap apibat. Magum igwia ichdēujā ich iek gaai,

“Muata am dāi māchdēu khap aju aai chirūm” a sim.

“Pāach dāi jāg nūm paar idēu mārugta deebat, muata am gaai oopikhim”
a sim Ēwandalamau. (Dt. 32:35)

²⁰ Maimua agjō,

“Pāch kha ukhurm woun khāijā jāsōo khitūm oowai wajapha i jāogbapūi; wa öbisi khāijā khitūm khai, khūwagdam wa dōdam khāijā dōpibapūi” a sim.

“Pua mag wajap ich jāogbapāawai ich garmua pā dūi mag sīerr khīirjuwia, Jāg māch dāi wajapha ajuuta mua jāgjūjā khīirjuba jāg i kha ukhur aajeebma’ awi khīir naauju” a sim īchab Ēwandalam iek gaai. (Pr. 25:21-22)

²¹ Magua, chikhamnau amach garmua pāach dūi khaigba aawai oob am gaai agjō apāiju awi am dāi khaigba amiet. Magju khāai warag pāach garmuata am dāi aairaa abat.

13

Jāga aju aai nā thethemnaan dāi

¹ Māig eegar leinaan thūnūmūn thum ich Ēwandalauta mag khapitarr khūnūnau; irua ḥdūraa mag chi thethemnaan khapiba arr khūn chan chukhum. Magtarr aawai maach thumaam khūnauta māg jēb gaai leikhanaa chi thethemkha thūnūm khūn ipierra aju aai nām, ich Ēwandalauta amag magpi sīewai. ² Magua khaphū abat: Ar leinaanau jaau nām ichaaur aajem khūnan, ich Ēwandalamau mag leikhapitarr khūn ichaaurta nem wau nām. Magua, chi mag nām khūnan ichiita jerrba leinaan jua āwatab khaba āwatju. ³ Māg durr gobernaajem khūn chan nem wajapha waaujem khūnag amach ögkhamkhīir khaba, nem khaigba waaujem khūnag amach ögkhamkhīrta nām. Magua, pā am dāi khōinaa chitam khōsi chirūm khai, khajapha chitā. Mag amān pua nem waauwaijā amachdēujā īchab pā igar nāmjō pā chig abam, ⁴ amagjā

Íchab sii pāar dāi üu amkhīrta Êwandamau mag gobernaapi siewai. Pari Êwandamau mag am jua theeg apitarr sii par naamkhīrpai khaba arr aawai puuta am na nem khaigba waumun, chadcha pua am jua ögkhaju aai sim. Ichiita amau amachdēu mas deeju ayaam khūun gaai deeb khaba deeju, magamkhīrta Êwandamau am phē wai siewai.⁵ Magam uguata maachin ichiita chi thethemnaan ipierra aju aai nūm, mag nūmjā sii dich khaibag wauju khīrjuwiapai khaba mam. Wajapcharan Êwandamau magpi sim khaphu naawaita mag am ipierra aju aai nūm.⁶ Pāadē khīrjubat: ¿Khan jägwia pārau gobiernoog impuesto phaagjē? ¿Agjō ich Êwandamau mag phagju aai nūm khaphu api siewai khabá? Ichdēuta chi thethemnaanag pāar dāi wajapha amkhīr phidag deejeewai ichiita amau mag impuesto jēeuwaijā phagju aai nūm, Êwandam ichaaur amaaugau.

⁷ Magua, chi impuesto jēeubarmug impuesto phagbat; wa sii am resptaaaju aai khāijā nūm khūun respetaabat agjō. Amta chi thethemnaan aawai Êwandamau amag nem deepi jaau sim thum deebat.

Jāga aju aai nū dich khapeen dūi

⁸ Oob pāach khapeen iwiir ābam khūunagjā dēbpaar paraa amiet. Magarrau jūrr agdaujō dich khapeen kha khōsi aju khīrjungan chadau paraa abat. Chi magta ich khapeen kha khōsi simuan chadau chadchata Moiseeu ley phā pūarr gaai jaau sim thumaa ḫerkha sim. ⁹ Chi Moiseeu phā pūarr gaai jaauwai, dich ōor khabam dūijā khapes apiba, ōorjā thōopiba, nemjā jīgkhapiba, sii chikham nemjā dich dēn apim khōsi aju aai khaba nūm a jaau sim. Mam mag tag agjō khapan jaau sīeb mam, mag thūnūmūn sii cha māchdēu jaau chirāmjö, mag “Puch khapeenjā daupii abá, ich jäg wir aig puchdēupai puch chig apimapha aajemjö” a sim gaaimuata thum öbēr sim. ¹⁰ Ar chadcha dich khapeen magta kha khōsi simua chan būrjā am dāi khaigba ajujā khīrjuba aajem. Magua, mag dich khapeen kha khōsi nūmuata tagam ley ich Êwandamau deetarrjā thumaa ḫerkha öbēr sim.

¹¹ Pari mag Êwandamau jaau simjö wēnūrraju aai nūmūn, ya Cristoou maach phē awaan bēeju gayaa pam khaphu naawaita mag wēnūrraju aai nūm. Maadēu khaphu nūm, mag i bēeju edan warr maachdēu mug maach peerduajem iek ükhaawaim jaram khāijā ya gayaata sim. Magua tag jäg sii khāi nūmjöta wēnūrraju khaba nūm. ¹² Mūig eegar wēnūrrūm aiguin edau khēu thūnūu awia äspa urum dēn deeu aardu urumjöta sim. Pari mag chi äspa urumjö sim a chirāmūn, ya Cristo bēeju gayaa sim igwiata mag chirām. Magua, oob tag sii khīchag ee nem wau nūmjö nem khaigbam waumiet. Mag khāai chadcha Cristoou mag pāach phē awaan bēeimūu sim khap i ipierraata abat, ¹³ chadcha ararag ee wēnūrrūm khūunjö nem wajaphata wawaag: nag pig khaba, phiesta ee dō nūm khūunjā kha jōiba, parhoobam khūun dūijā khapes aba, dich khapeen dūijā khīr auba, ni chikham nemjā dich dēn apim khōsi khaba. ¹⁴ Magju khāai warag Jesucristo nūrraajerrjöta aju ēkhabat. Mag nūm dūi Íchab oob tag warr Cristo khaugba aajewai nem waaujerr wauju khīrjumiet.

14

Oob pāach dēnjö ükha durrum khūun pāach wir aig jaaumiet

¹ Khodamnaan, pārag jaaukhem: Ar Cristo iek ükha durrum pari amachdēu nem wauju aai nām wa wauju khaba khāijā nām khaugbam gaaimua kha thūumjō khithēem khānnau pāach dāi khapeerkham iigwai oob am kha isegmiet. Oob pāach dēnjō khaugba nām awi magum gaaimua warag am dāi ijējēb amiet. ² Mua pārag mag chirumān māgau: Pogkha õrau jaauwai nem thum khöju aai nām aajem; pari ãaur khānnau mag jaauba aajem. Mua khaphu chirum, ãaur khānn Ewandam iek amachdēu ükhatarra gaai ubu khaba nām gaaimua nemek modjā khöba aajem, sīi parhooba juau wautarrta õrau amach ēwandam awi agumag jēeu narr nemek mod khāijā khöbaawai pekau aju awi. ³ Mag, nem thum khöwiajā, chi mag khö simua jūrr parhooba nem khöba aajem khānn jaauju khaba sim. Maagwai jūrr chi parhooba nem khöba aajem garmuajā parhoob khoojem ēugar, "Jäguan nem khöju khabampata khö sīerrum" aju khaba sim, mag nem parhooba khö sīeb mamu, ēwandamau magumjā igba ijā ūchab ich chogkha wai sīewai. ⁴ Mag ēwandam chogkha simta, khanthee pua i jaau sī. I pā chog khabam. Ich chi patronauta ich chog aawai jaauju aai sim, ūu sī wa ūu khaba sī irua nem wau sim. Mag sīewai maach Pör Cristota jua theeg sīebahab, mag nem parhoob khö sīewiajā ich mag ubu i wai nurraag.

⁵ Jūrr deeum exemplo pārag jaaukhem: Ee pogkha maach khapeenau jaauwai, ēwandamag jēeuju ed sim aajem; mag edta ürcha irig jēeuju aai nām aajem. Pari jūrr agjō warm khānnau mag khaba, ēwandamag jēwaagan parhoobam ed awiajā thum ich agjöpai sim aajem. Pari jäiguin wajapcharan pua khīirjuawai chadcha magta aju aai sim khai, magan khan gaaimuata magju aai nāmjā khaphu aju aai sī. ⁶ Mag sīewai, parhoobam ed awiajā, ēwandam khōsi aawai irig jēwaag mag edta ürcha ūrkha nāmān magan ūu sim. [Pari mag edpai khaba, ed ēepierr ēwandamag jēukhiinjā, agjō nem wajaug sim, i khōsi aawaita irig jēeu naawai.] Ich agjöta sim thach khö nām aigjā: Chi parhooba khö simua ēwandamag jēeunaata khōmān ūu sim, ich ēwandamau oowai ichig jēeunaata khö sīewai. Pari chi nem parhooba khöba simuajā mag ēwandamau khōsi simjō aag awiata mag khöba simān, magan ich agjō nem wajaug sim, irua mag nemek khöbahab mamu deeum nem ichdēu khö sim paar agjō ēwandamag ūu ajim aajeewai.

⁷ Mag nām aig maach chi ükha nām khānn khīirjug khīet naawiajā maach thumaam khānn ēwandam gaaimuata wēnūrrum. Magua, maach chan māg nām aig sīi ya maach juau pawi nām awia, dich wēnūrram aig wēnūrranaa dich thōm aig thōju khaba nām. ⁸ Wajapcharan maach chi Cristo dēnka nām khānnata māig eegar iuu wēnūrrum aiguin, maachin maach Pör Cristou jāga wēnūrraju aai nām a jaaujeewaita ūu chadcha ichdēu khōsimjō wēnūrrum; wa mee khāijā mee nāmān ichdēu meepibarm aigta meejet. Pari maachin monakha naawia khāijā wa meewia khāijā, ichiita maach Pör Cristo dēnka nām. ⁹ Mag maach ich dēnka awaagta Cristo meeji deeu iuu phiidūjim, magbarmua ichta khēchwi durrum khānn Pörkhanaa ūchab agtha iuu durrum khānn Pörkhaag.

¹⁰ Mag ichta chi Pörkha simta, khanthee pua pāch dēnjō ükha durrum khānn jaaujē. Wa jāgwi pua jāg am kha isēemjō aajē. {Pua khaugba sī, maach thumaam khānnata Cristo khīirphee dānūutkhaimaju, maach māig eegar aajeewai nem wautarr jaauam maach jāgūucha ūraag?}

Magua, maadēu dich khapeen jaauju khaba n̄am, Cristoouta maach thumaam kh̄un jaauju aawai. ¹¹ Maach Pör Cristoou maach d̄ai magju igwia, Ěwandamau ich iek phā sim gaai,

“Cha m̄ iekha chir̄am iekhau thumaam kh̄unta m̄ kh̄irphee kanieu th̄khōkhōod th̄n̄mua chadcha m̄uta Ěwandam charau aju” a iekhajim ich maach Pör Ěwandamaucha. ^(Is. 45:23)

¹² Ichdēucha magtarr aawai jāan chadcharau keena. Mag edan maach thumaam kh̄unauta dichdēu nem waaujerr thum ichigchata jaaumaju, dich idamaucha.

Oob pāach khapeen pekau ee burrpimiet

¹³ Mag Cristoouta thumaam kh̄unag ichdēu khap jaaumaju aawai maachdēu chan pōd dich khapeen jaauju khaba n̄am. Mag khāai warag b̄ærjā dichdēu nem wau n̄am gaaimua dich khapeen pekau waupijōjom nem chan wauju khaba n̄am. Magba akhiin maach oowia agjō abaawai jūr chi parpemta maach gaaimua pekau wauju. ¹⁴ Mua m̄echdēupai pārag m̄uch jaaukhim: M̄ chadcha ich maach Pör Jesūs dēnkhā chiraawai mua wajapha khaph̄a chir̄am, sīi parhoobam nemek mod khō n̄am wa dō dō n̄am khāijā b̄ærjā khaigba khaba sim. Pari ābmua khāijā kh̄irjuawai mag nem parhooba khōbaawai Ěwandam na ich ārju sim khai, magan chadcha ichigpain khaigba sim. ¹⁵ Magua, Cristo gaaimua p̄uch khodkha sim daar pua nem parhoobam khoowai irig üu khaba sim khai, oob tag i dakhīr magum nem khōm. Magba akhiin pua irigjā khöpim khōsimjōta sim. Pari pua i d̄ui mag sim aig, pua chadcha i daupii khabata wai sim. P̄chdēu nem parhooba khō sim gaaimua oob bigaum kh̄unta pekau ee burrpiwi okhoopim. Am kōitpa īchab Cristo meetarr aawai amjā maadēu daupii aju aai n̄am, okhoopimapha. ¹⁶ Pāach chi Ěwandam iek pāachdēu ükhatarr gaai ubu n̄am kh̄unau nem wau n̄am b̄ærjā khaigba khaba sim khaph̄a awiajā oob ubu khaba n̄am kh̄un daar parhooba nem waumiet. Magba akhiin pāach gaaimua am pekau waubaawai ūrau pāach jaauju. ¹⁷ Wajapcharan Ěwandamag dich Pörkhapi n̄am chan, sīi nem kh̄irpierr thach khō n̄am khaba, ni nem kh̄irpierr dō n̄mjā khabam. Ěwandamag ud̄raa dich Pörkhapi n̄amn, irua nem khōsimjō waunaa dich khapeen d̄ejā khōinaa n̄am d̄ui ich Ěwandam Akhaar gaaimua onee wēnūrrām̄u. ¹⁸ Mag Cristo ipierra chadcha dich khapeen kha khōsi n̄amn chadau Ěwandam daúgjā üuunaa ūraujā īchab üu oo n̄am.

¹⁹ Wajapcharan mag dichdēu nem wau n̄am gaaimua dich khapeen dich dēnjo ükha durrum kh̄unjā thumaa khōinaa wēnūrrapijuuta ēkhaju keena, mag n̄muwa warag Ěwandam iek gaaita thierr paaukhamaag.

²⁰ Pari magba sīi warm kh̄unau khōju aai khaba n̄am aajem khōm khōchgaupai chan ar agtha wajappai ubu khaba khithēem kh̄un Ěwandamau peerd̄a aauwai wajaug paatarrta pekau waupibarmua sīi ārbapūimjō apimiet. Nem khoojem nemen thum wajapha sīsidūm. Āba khaigba simn, dichdēu nem khōbarm gaaimua jūr chikham pekau ee burri n̄umta chadcha khaigba öb̄er sim. ²¹ Wajapcharan mag maach gaaimuata maachjō Cristo iek ükha khērāmdam pekau ee burrpi sim khai, magan warag b̄ærjā nemek khōba, nagjā dōba, ni parhooba nem waaujūkha n̄am. ²² Pāar chi ubu n̄am kh̄unau parhooba

pāachdēu nem khö nām Ņwandam dakhīr khaigba khaba sim khaphu naawiajā oob sīi pāachjō ubu khaba khithēem khūn dakhīrjā idawaa amiet. Magju khāai sīi pāach khīrjug eepaita mag khaphu nāmjā wai nāisit. Ņwandamauta pārau nem wajapha wau nāmjā khaphu sīebahab. Ar ichdēu nem wauju aai sim awi waubarmjā naspawi deeu dau merag jāgbarjim a khīrjuba nām khūnta chadcha onee nām khūnau. ²³ Pari ajappai khaugba ar ichdēu khīrjuawai khöju khaba sim a simta khömən, ichdēupaita ich khaibag wau sim, ichdēu khīrjuawai mag khöju khaba simta khö sīewai. Maadēu nem wau nām Ņwandam dau na üu khaba sim khājjā anaa waauwain pekauta wau nām.

15

Pach khōchagpierr nem wauba, bigaum khūn üu amkhīrta nem waubá

¹ Mag maachdēu Ņwandam iek ükhatarr gaai chadcha ubu nām khūnauta jūrr ar maach khāai kha thūumjō khithēem khūndam chig apimapha aju aai nām, sīi dichdēu khōchagpierr am dakhīr amau nem wauba aajem nemjā wauba, wa amau khöba aajem nem khājjā khöba. ² Mag sīi dichdēu khōchagpierr nem wauju khāai, dich khapeenau khōsim nemta wauju aai nām, nem wajapham, magum gaaimua amjā üu nām dūi warag Ņwandam iek gaaita ubu paaukhamamkhīr. ³ Cristo mug jēb gaai nūrraawajā sīi wir aig ichdēu nem khōsimpaita wauba aajee-jim. Mag khāai maach üu wēnūrramkhīrta òrau ich khīrcha khaigba iekhamajerrjā igba, ich Ayau khōsi sīerrjöta nūrrajim. Mag nūrrarr gaaimua Salmos gaai jaau simjō,

ich Aai gaaimua jūrr ich khīrta òrau khaigba iekhaajeejim. (Sal. 69:9)

⁴ Ņwandamau ich iek phā sim gaai nawe jaautarren, maach phithurg wēnūrrawajā mag iek gaaimuata warag oneenaa magumjā igba āwat wēnūrramua üu ich aar öbērjujā khap amkhīrta mag phāpijim. ⁵ Ich Ņwandamauta mag maach phithurg aauwajā magum nem phithurmjā üu maachig āwaat khaphu apinaa onee apiejeevai irigta pāar kōit jēeu chirūm, Cristo mug eegar òor ee nūrraajerrjö dich khapeen dūijā bibigag chukhu ö ābata wēnūrramua ⁶ thumaam khūnauta ihāba maach Pör Jesucristo Aai Ņwandamta thö iekhamkhīr.

Judionaan khabam khūnagpa maach peerdājajem iek jaautarr

⁷ Mag pāach oowia thumaam khūnag maach Ņwandamta thö iekhamkhīr, pāach ee wir aigpajā thumaa agdaujō dich khapeen kha khōsi abat, ich jāg Cristooujā maach khōsi arrjō. ⁸ Khīr eyaa abat: Jesucristo mug jēb gaai bēetarran, Ņwandamau maach jōoinag āb maach peerdā aumkhīr pāiju a jaautarr aawai, ich pierrum gaaimua chadcha Ņwandam iekha sīejim a khap amkhīrta bēejim. Magua mua pārag jaau chirūm: I bēetarran, maach chi judionaan athee chadcha nem wajapha wawaanta bēejim. ⁹ Pari mag maach judionaan atheepajā khaba, īchab Ņwandamau judionaan khabam khūnpa dau aug khaugwi ich khaugpitarr aawai, amagpa īchab i thö iekhamkhīrta bēejim. Mag amaujā i thö iekhaju igwi, Daviujā īchab,

“Judionaan khabam khūnau pū thö iekhaphōo thānūm ee, muajā īchab pū thö iekhanaa meukharaupa pū thumeukharju” a phājim

Ēwandam iek gaai.

(Sal. 18:49; 2 S. 22:50)

¹⁰ Maimua Moiseeujā agjō,

“Judionaan khabam khuunjā judionaan d*ü*i thum ãba onee abat” ajim.
(Dt. 32:43)

11 Maimua ich Daviiupai deeu ûwaai,
“Durrpierram khuunau phöbörpierr judionaan khabam khuunaujā
maach Pörtä thö iekhabat” ajim. (Sal. 117:1)

12 Mag maach Pör igwia, Isaías khararraujā īchab,
“Isaí chaain ewagam khuun eemua ãb nemjūrjō sūrkha öbérbaadëmta
judionaan khabam khuun durrpierr nuunuuduum khuun Pörkhanjū”
ajim.

“Magbaawai amachd*ü*eujā īchab chadcha iruata amach wajapha wai s̄isiju
khaphu aju” a jaaujim. (Is. 11:10)

13 Judionaan khabam khuun, maguata muan mag ichd*ü*eua maach d*ü*i
wajapha ajujā khaphu apiejem ag Ņwandamagta p*aa*r k*oo*t j*ee*u chirum,
p*aa*r chadcha ükha naawai onee apinaa khōinaa nuum d*ü*i warag mag
ichd*ü*eua maach d*ü*i wajapha aju a simta p*aa*ragjā ich Akharauta ürcha
kh*ü*irjupimkh*ü*ir.

Pabloou mug ēsap phā sim igwi jaautarr

14 Cristo gaaimua khodamnaan, mua khaphu chirum, muchd*ü*eua
p*aa*rag mug phāju nawe p*aa*r chadcha p*aa*ach khapeen d*ü*ijā ö wajaug-
naa, Ņwandam d*ü*i ogduba wēnuurrajujā athaba khaphunaa, īchab p*aa*ach
khapeen wawijujā chadcha p*aa*r khaphu nuum. 15 Pari magum ãba,
ichiita mua p*aa*rag mug phā deep*ü*i chirum, muchimeerba. Pari ma
chan mag p*aa*r khaugba naawaijā khabam. Mua mug p*aa*achd*ü*eua oo-
jem khuun d*en*jö phā deep*ü*i chirumun, ya p*aa*achd*ü*eua khaphum nem-
damjā kh*ü*ir okhoopimaugauta mag jaau chirum, Ņwandamau üu mu-
eeg oowi 16 Jesucristo chogkhapinaa judionaan khabam khuunag ich
iek jaauumkh*ü*irta mu j*ur* autarr aawai. Magtarr aawai mu phidagan
judionaan khabam khuunagta maach peerduajem iek jaau nuumu. Mag
jaau chitumua üu ükhapi athaawai ich j*ä*g Ņwandamag ofrenda deejemjö
muajā mag chi ükhamam khuunta irig dee chirum. Pari mua mag
ofrendajö Ņwandamag dee chirum a chirumu, Ņwandamau am aum khōsi
aaujem igwiata mag chirum, ya chi Akharauta i athee wajaug paa wai
s̄iewai.

17 Mag iekhaju khaba chirab mamu, Ņwandam atheem phidag muchd*ü*eua
wau chirum igwian chadau, mu iekhaju aai chirum, Jesucristo d*en*kha
chirum gaaimua judionaan khabam khuunagpa üu i iekta jaau chituraawai.
18 S*ü*i parhoobam nem igwia chan mu iekhabam; mamu
muchd*ü*eua mag jaau chitum gaaimuata üu Jesucristoou amag Ņwandam iek
ükhapitarr paran chadau mu iekhaju aai chirum. Mag amau ükhatarren,
amachd*ü*ucha mua jaau chirum ūria mag muchd*ü*eua jaau chitumjö amach
daar wajapha chitum ootarr gaaimuata üu ükhajierram. 19 Mamu mag
gaaimuapaijā khaba, mag nuum d*ü*i īchab Ņwandam Akhaar jua theegau
mua ðor mor masim khuun monaaunaa mepeenpa dau daau j*ur* w*erp*
chitumjā amach daúa ootarr gaaimuapata ükhajierram. Mag jaau
chitumuata maach peerduajem iek Jerusalenmua jaaubaaderr Iliria
durram magwe jaauwi chirum. 20 Maguata mug maach peerduajem
iek jaau chitumu, agtha b*ü*ürjā Cristo igwia jaau nuum ūba aajem
khuun eepaita jaauju ëkha chitum, ya chikhamnau jaauwia ëkha durrum
khuunagta deeu jaau chitum am ugua. 21 Ņwandamau ich iek gaai jaauwai,

warr b  rj   Cristo jaau n  mj     rba aajerr kh  unauj   i iek   urwai khaph   aju a sim; maagwai ich makhu  nauta i ooju a jaau sim   hab. Magua mua makhu  nagta mag jaau chit  m aig, ich   wandamau jaautarr eeta   ber s  ebahab.

Pabloou ich Romaag maju jaautarr

²² Mag gaaimuata chadcha mua p  d p  ar oon maba s  i par iiupaita majuj   aajeejim, mau agtha Cristo iek   rbam kh  unag jaauju p  oma th  narr aawai. ²³ Pari mau m  ch chir  m durr ya thum jaau ph  urd  bap  aiwai   sin chad maju aai chirsim. Mag n  m d  i ag nawej   maju kh  irju chirarr aawai ²⁴ Espa  aag manuata p  ar oon mab khaba oon maju kh  irju chir  m. Mua khaph   chir  m, mag maach   ba onee naawia maigmua m   mam edj   p  rau m   juag ooju,   u Espa  a barmkh  ir. ²⁵ Mam   nacha m   Jerusalenag mam, jam judionaan Cristo gaaimuata maach khodnaankha thun  m kh  unag nemdam deenau am juag oomj   oon. ²⁶ Maan, ermanonaan Macedoniapienau Acayapien d  imua amach kh  rau phatkhondam j  r phiewi jam Jerusal  n ermanonaan aph  m khith  em kh  un athee deep  i n  mu. ²⁷ Mag deep  iju aph  baaderr   amach kh  rauta deep  iju aph  baad  jim. Amau kh  irjuawai, jam Jerusalenpien d  i d  bpaar p  m n  mj  ta n  m aajem, warrcha amachd  u Cristo iek khaaugwaj   maach ermanonaan Jerusalenpienau jaau n  m gaaimuata khaugtarr aawai. Magtarr gaaimuata   u amach peerdu naawaita, amauj   j  rr agdauj   aag awi, nemdam dee n  mu am juag ooju aai n  m awiata mag deepüiju aph  baad  jim. ²⁸ Wajapcharan cha m  chd  u jaau chir  mjo m  chd  uecha mag phatkhon khapeenau j  r phie wai n  m deebathuurwaita Espa  aag mamua p  ar aig chiraimaju. ²⁹ Mua khaph   chir  m, m   p  ach aar barimaawai maach thumaam kh  un d  rrcha onee n  isiju, Cristoouta maach d  i   u aju aawai.

³⁰ Ermanonaan,   wandal Akharau maach wir aigpaj   agdauj   chikham kha kh  si apinaa p  rauj   m   d  nj   Jesucristo iek   kha naawai   wandal magta m   k  it j  eubat. ³¹ Mag p  achd  u irig j  euwai Judea durr Cristo iek   khaba n  m kh  unag m   chig apibata irig j  eubat. Magnaa mag phatkhon judionaan khabam kh  unau Jerusalenpien athee deep  i n  m mua arrumj   mag  m aba aum kh  si amag aumkh  irj   j  eubat. ³²   wandalau mag p  rag j  eupi chir  mjo am  n, magan p  ar oon maawaij   oneeta p  ar aar barbaimaawai kh  innaa chiraimaju, maj     u   wandalau p  ar aar barpim  n mama. ³³ M  chd  ej   p  ar k  it j  eu chirajem, ich   wandal   or kh  innaa apiejemuata p  achj   kh  innaa wai s  emkh  ir.

16

Romapienag salud deep  itarr

¹ Keena, Cristo gaaimuata maach   ph  i Febe j  opcha p  ar aar maju, p  ar oon; Cencrea ph  bor  m iglesia ee iruaj     u   or juag oojem. ² J  g ermana p  ach aar baarwai, tagam kh  un agj   maach d  nj     kha n  m kh  un d  i aajemj   i d  ij   wajapha abat. Irua nemdam iigwaj   thum audeebat. Magaag j  g ermanau   u d  rrcha   or juag oowi sim; m   juagj   irua oojem.

³   hab m   ermano Aquiloogi   m   salud deebat maimua i   ui Priscilaagj   agj  . J  kh  unau chadcha d  rrcha m   juag oowi n  m, m  g Cristo phidag phidkha n  m gaai. ⁴ Amau peer amachta th  opijierram m  

kōit. Magua chadcha mua amag üu ajim aajem; mamu much appaimata mag üu ajimjā aba, judionaan khabam khūn iglesia ee thumaam khūnauta amag üu ajim aajem mu kōit, mag üu peerdewia maach Pör Jesucristo iek jaau chitum gaaimuata amachdēujā ūrwi ükhatar aawai. ⁵Jāg ermano Aquilo di aig culto wawaag ermanonaan podpaajem khūnagjā agjō mu salud deebat. Mu khapkhan wajapham Epenetoogjā salud deebat. Ichta Asia durr nacha Cristo iek ükhajim. ⁶Mariaagjā salud deebat, jāg uui chadcha athaba maach Pör Cristo athee pāar ee phidkhawi sim. ⁷Mu durram khūn Andrónico Junias dāi jam pāach aar nām khūnagjā salud. Jākhūn mu khapeen ajim āba cárcel deg naajeewai. Jesucristoo jor autarr khūnau oowaijā amau maach Pör Cristo athee phidag wau nāmjā üu oojem. Amau mu khāai na Cristo iek ükhajierram.

⁸Mu salud deebat īchab Cristo gaaimua mu khapkhan chi wajapham Ampliatoog. ⁹Mug Cristo iek jaau nām gaai maach khapeer Urbanoogjā salud; maimua Estaquiigjā agjō; mua i daupii chitum. ¹⁰Mu salud deebat Apeleeg, phithurg aauwaijā üu Cristo gaaita warag ubu khitaajem. Thum Aristóbulo degam khūnagjā īchab mu salud deebat. ¹¹Mu durram woundam Erodión aajemugjā salud deenaa Narciso di aiguim khūn īchab maach Pör Cristo iek ükha nām khūnagjā mu salud deebat. ¹²Trifenaagjā mu salud deenaa Trifosaagjā deebat. Amjā īchab maach Pör Cristo atheeta phidkha durraajem. Āa, maimua Cristo gaaimua maach üphui Persidaagjā salud; ijā īchab mua daupii chitum dürrcha maach Pör Cristo phidag gaai phidkha khitaawai. ¹³Rufoogjā salud. Ijā īchab maach Pör Cristo athee ich phidkha sim gaaimua thärphöö sijem. Maimua i ādagjā agjō mu saluddam deebat. Wajapcharan muajā īchab muuch ādjöta i jāsene wai chitum, ichdēujā īchab mu ich chaaijō aajeeawai. ¹⁴Salud deebat Asincritoog, Flegoniteeg, Ermeeg, Patrobaag, Ermaag maimua tagam ermanonaan am dāi nām khūnagjā agjō mua salud deepüi chirum. ¹⁵Mu salud deebat īchab Filologoog maimua Juliaagjā agjō, Nereoog maimua i üphuigjā agjō, Olimpaag maimua thum tagam khūn maach ermanonaan am aig nām khūnagjā agjō mu salud deebat.

¹⁶Cristo gaaimua pāach thum āba khodkha thūnaawai agdaujō dich khapeen kha khōsi saludaabat. Mau iglesiapierr ermanonaan Cristo iek ükha durrum khūnau amach thumaam khūnau pārag salud deepüi nām.

¹⁷Ermanonaan, muuch khīir okhooju nawe pārag jaaum ig chirum, mu iek ūrbat: Jāg Cristo iek jaau nām anāmjā nacha pāachdēu ūrtarrjōjā khaba sī warag ag chaaurta jaau wēnarrum gaaimua pāachjā amachjō okhoopijuuta ēkha nām khūn dāi khīir khaphu abat; jāgum khūn dāi chan oob khapeerkhamiet. ¹⁸Jāg nārrjēem khūn chan chadcha maach Pör Jesucristo athee phidkham khōsi aawaita mag wēnarraba, sī amach khōchagpierr nem waum khōchgaupaita jāg nārrjēem. Aman chadcha nem iekhaa khaug khīir ee bēbēdōmjō nem jaau sīerrjēem, pari mag wēnarrum sī ðor khīirjug meraam khūndam imeraa khūguraagpaita jāg nārrjēe aajem. ¹⁹Thumaam khūnau khaphu nām, pārau chadcha Cristoo khōsi simjō i ipierraata nem waaujem. Maagwai mu onee chirum. Mama paaba mua mag chirum: Nem wajapham wawaagan chadcha nem khīirjug khaugta abat; pari nem khaibgam wawaag chan sīi warag wauju khaugba dau meraamjōta abat. ²⁰Pārau magta amān, mag

parhoob nem jaau s̄ierrjēem kh̄unau amach kh̄irjug pāach ee jaaucheewaijā, Ēwandam maach khōinaa apiejemuata pārag am iek ükhapiba abarmua chi mepeer Satanás mag õrag s̄eukha nem jaaupiejemjā pārag b̄uu ö jüathag deebarmjö aju. Maach Pör Jesuu pāar d̄ui üu amkh̄ir mua pāar kōit jēeu chiraajem.

²¹ Ÿisin chad deeu pārag maach salud jawaagpam. Mu khapeer Timoteo mu d̄ui ogduba phidkha khitaajemuajā pārag salud deepäi sim; maimua mag tag Ÿichab Lucioou, Jasonau maimua agjö Sosipaterraajā salud aa-jem; amach mu kh̄un mu d̄ui durr ābam durram kh̄unau.

²² Keena, muajā pārag saluddam deepäi chirum, mu chdëujā pāach dēnjo Ÿichab maach Pör Cristo iek ükhaajeewai. Pabloou mug ēsap gaai pārag jaaupüi sim thum muata ph̄ajim. Mu thür Tercio aa-jem.

²³ Jöoi Gayoooujā Ÿichab pārag salud aa-jem. Muun i di aigta chiraajem. Culto wawaagjā ich mug degta õor biirduajem, i deg. Jöoi Erastoo Ÿichab pārag salud aa-jem, mug phöbör eem chi tesoreroou. Maimua ābmiecha ermano Cuartoooujā Ÿichab pārag salud deepäi sim.

Pabloou Ēwandamta thö iekhapi jaautarr

[²⁴ Ayoo keena. Mugdampai ajim pārag jaauum ig chirarr. Maach Pör Jesucristoou pāar thumaam kh̄un d̄ui üu amkh̄ir, maumua marau pāar kōit jēeu durraajem.] ²⁵ Mug maach peerduajem iek ich Jesucristo igwia mua jaau chirum gaaimua Ēwandamau pāar ubu apiju, ich iek gaai jaau simjö. Mug judionaan khabam kh̄unpa peerduju iekhan, warrgar ich Ēwandamau mug durr ompaaju nawe ichdëu ya kh̄irju wai s̄ejim. Pari magtarrta warrgar ich i jaau-mienag jaauwaijā warre dawaa jaauba, ²⁶ ñsta ich ag iekpai wajapcha õrag khap apibarm. Magtarr aawai ñsta chadcha thum durrierram kh̄unag mag maach peerduajem iek jaaupi sim, ich iek ükhanaa ich ipierraa wēnurramkh̄ir.

²⁷ Ēwandam ich appai s̄ierrumta maadëu thö iekhaju aai n̄am, ichdëuta maach Pör Jesucristo gaaimua maach peerdu autarr aawai.

Ÿisin chad tag jaauju chukhu chirum, magdampai ajim. Ayoo keena,
Pablo

1 CORINTIOS

Nacharam ẽsap Pabloou Corintopienag phā deepüitarr

Chi phātarr. Pablo ich pem aawai warre comenzaa nūwe ich thār jaananaa, "...muata Corinto phōbör eem iglesia ee chi ükha durrum khūnag mæg ẽsap phā deepüi chirum" a sim (1:1-2). Ichdēuta nacha Corintopienag jaauthurwi üu amau ükhajierram aajem.

Chijā khūn atheeta phājī. Corintopienag iekhaagta phājim. Mag am athee ajieb mamə, īchab thum "parhooba õor nūnūidūmpier maach dēnjö maach Pör Jesucristoog jēeujem khūn atheepata" phājim (1:2). Chi Corinto Grecia durrum phōbör ajim aajem, phōbör pōmaam. Mag phōbör pōmaam aawai īchab ag ee nem khaigbamjā nem khūrpier oojeejim anaabá. Maguata īchab õor pōmjā deeum durrmua bēenaa durrpierramta mercanciajā khūrpier paraa ajim aajem.

Mag Corinto phōbör ee judionaan khabam khūnta ürcha naajim aajem; mamə agjö judionaanjā naajim aajem. Mag Pabloou nacha Corintopienag Cristo iek jaauthurtarr khap aju khai, Echos 18:1-21 oobá.

Khan jawaag ajī. Pabloou mæg carta phāawai am dūi ooba dūrrūu sīejim aajem. Mag nūm eeta aarmua Cloe aiguim khūn bēewi makħūnau mamaam khūn amach eepai khaigba nūm irig jaauchējim aajem (1:11). Amach mag naawaita amach garmuajā Pabloog ẽsap deepüijim anaabá, amach ee mag problema pōm thēnarr aawai mag carta gaai irig amau jāga aju aai naajī a khap jēwaag. Magbaawaita Pabloou mæg nacharam carta Corintopienag deepüijim aajem. Mamə nacha Cloe aiguim khūnau ichig jaauchētarr igwi am wawí sim (caps. 1-6); maimua cap. 7 aigmua atagta mag amach garmua ẽsap deepüitarr gaai jēeu narr jawaag phājim.

Salud

¹ Mūn Pabloou, maach Pör Jesucristo iek jaaujem khamkhūr ich Ėwandamaucha jūr autarr. Cristo gaaimua maach khodam Sóstenes dāimua ² mæg ẽsap phā deepüi chirum, pāar jam Corinto phōbör eem iglesia ee Ėwandam iek ükha nūm gaaimua maach khodkhanaa ar Cristo gaaimua sīi āba i atheepai wēnūrramua i phōbörkha nūm khūnag, maimua mag tag ar parhooba amach nūnūidūmpier maach dēnjö maach Pör Jesucristoog jēeujem khūnagjā agjö khap amkhūrta mæg ẽsap phā deepüi chirum. ³ Muan maach Aai Ėwandamagjā jēeunaa maach Pör Jesucristoogjā jēeu chirajem, pāar üu wai nūm dūi īchab khōinaa wai wēnūrramkhūr.

Jesucristo gaaimua Ėwandamau maach dūi üu anum

⁴ Muan jēeub khaba ich mag Ėwandamag üu ajim a chitaajem pāar kōit. Jāg Jesucristo gaaimua Ėwandamau pāach üu wai sim paarjā īchab mua üu ajim aajem. ⁵ Ich jāg Jesucristo gaaimuata Ėwandamau üu ich iek jaau khaug apiwia khūrjug pōmjā deebarm aig, pārag phatkhon pōmta deebarm khāijā üuchata ajim pāar dūi. ⁶ Mag deebarmua Cristoou maach peerdə aaujem a pārag jaau chirarrjā chadcha mæchdēu jaautarjō abarm pāar dūi. ⁷ Mag gaaimua īchab pārau mæg jēb gaai maach pör

Jesucristo bëeu n̄u n̄um orajā nem kh̄irpierr Ņwandamau waupiju ayaam nem wawaag ichdëucha ag juu theegjā thum deetarr aawai tag deeum juu theeg igba n̄um. ⁸ Mag maach Pör Jesucristo bëem ed ni ābmuajā pāachdēu nem khaigba wautarr igwia pāach kh̄ir iekham ugua, ich mag Ņwandamauta pāar ich dëi ubu phē wai n̄rraju. ⁹ Ņwandamau ichdēu nem magju a iekhatarran, bürjā sēukhaba chadcha ich mag nem wau s̄ierrum. Ņwandam mag s̄ierrumuuta pāar th̄rkha aujim, ich Iewaa anaa maach Pör Jesucristo dëita ogdua wēn̄rramkh̄ir.

Õor amach iglesia eepai s̄i pappierr th̄n̄m̄jō th̄n̄narr

¹⁰ Khodamnaan, muan pāragan maach Pör Jesucristoou apiejemjō ihābata abat a chirum, s̄i jāg dich iglesia eepajā pappierr thanumjō khaba. Magju khāai khajapha khōinaa n̄umua kh̄irjug ābata aajeethü. ¹¹ Khodamnaan, mua pārag mag chirumān, mau maach khodam Cloe aiguim kh̄unau murug jaauchewai mag pāar khōinaajā khaba jūrr chikham ipeer ahau aajem anaawaita mag chirum. ¹² Am iek mag pāar ee āaur kh̄unau, “M̄un Pablo dēnēu” aajem anum; wa “M̄un Apolos dēnēu” abaawai, jūrr ābmua “M̄un Pedro dēnēu”; wa magbam khai tagam kh̄unau jūrr, “Maran Cristo dēnēugui” aajem anum mua maumua ūurwai. ¹³ Pārau oowai, ¿Cristo nem thoophem khapanta s̄i mag iekhaag? ¿Wa m̄uch cha pārag iekha chirumta pāar kōit pakuls gaai meerphē thōjīwa? Wa magbam khai pāar pōr choowai, ¿pāar mu th̄r gaaita pōr choojierrá? ¹⁴ Jāgu khaphumjō üuchata jāg pāar eem kh̄un mua khapan pōr choobajim. Āba mua pōr chootarr kh̄unnan, Crispo Gayo dūipaita mua pōr choojim. ¹⁵ Magtarr aawai ni ābmuajā mu th̄r gaaita pōr choojim aju khaba sim. ¹⁶ (Āaa, maimua īchab mua pōr chootarran, Estéfanas di aiguim kh̄unjā mua pōr choojim. Maimua mag tag mua òor pōr chootarr khai, kh̄ir ee paba chirum.) ¹⁷ Mag n̄um dëi òor pōr choomkh̄irjā Cristoou mu pūabajim. Irua mu pūitarran, s̄i ichdēu òor peerdē aaujem iek jaaumkh̄irta mu pūijim. Mag jaau chitumjā, mamu m̄uchdēu jaau khapha chirum awia s̄i thethemanaanau iekhaajemjō iekhamamuajā jaaubajim, eeu magba akhiin òor jügdaar ūrimu iekhabaadeewai warag pakuls gaai Cristo meerphē th̄otarr iekta igba m̄uchta thō iekham ugua awia.

Cristota Ņwandam juu theeg anaa i kh̄irjugau

¹⁸ Jesucristo pakuls gaai meerphē th̄otarr ag iek jaau n̄umān, ar mug jēb gaaiwe okhoo n̄am kh̄unau ūurwai, s̄i parhooba kh̄ir lōkōom kh̄unau nem jaau n̄umjöta ūjerram. Mamu mag sim jūrr ya mug maach üu peerdawi n̄am kh̄unagan, wajapcharan maachigma, maachigan maata ante warag Ņwandam juu theegau. ¹⁹ Ich mag iek igwia Ņwandamau ich iekhamam phāpitarr gaai jaauwai, Ņwandamau ich igwi,

“Õor amach kh̄irjugpai thōwia m̄uch igba aajem kh̄unjā warag kh̄irjug chukhumjō apūināa

idēu ich pōr öphērgau kh̄irjug pōm s̄iewajā igba warag mua am kh̄irjug isegpūimaju” a iekhamajim ich Ņwandamau. (*Is. 29:14*)

²⁰ Magtarr aawai khan wajaug s̄i ar amachta chi khaphum khaphum aajem kh̄un kh̄irjug wa chi machnaan kh̄irjug khāijā, maimua khan wajaug s̄i ar s̄i amach kh̄irjug jawaag s̄i parhoobam nem ig iyūu n̄umua amach khapeen kh̄upaa s̄isiu aajem kh̄un kh̄irjug. Mug jēb

gaai õor khiijug khaug s̄isidum khun khiijug Ņwandamau ichdēu õor peerdu aaujem iek d̄ui oowain, s̄i b̄urjā serbiibamjōta s̄isidum, mugum khiijugau i aar õor barpieg irig chan b̄urjā maadēu nem igba s̄isid aawai. ²¹ Wajapcharan Ņwandamau õrau amach khiijugaupai chan ich khaugbaju khaphu s̄ierr aawai ich iek jaau n̄um ükha n̄um gaaimuata õor peerdu aaujem. Amau amach khiijugta wajaug thöwi jürr Ņwandam iekta serbiibag pheejeeb mamu, mag amau serbiibag phē n̄um ükha n̄umuata Ņwandamau õor peerdu aaujem.

²² Judionaanaun s̄i amach dakhīr ag na õrau nem ooba aajemta amach dakhīr waupim khōchkhā thunum; pari mag wauba aawaita mag maach peerduajem iek jaauwaijā ükhaba thunum. Maagwai jürr griegonaanau warag nem thum khaphum aajem khun iek ürm khōchgauta amachig maach peerduajem iekdam jaauwaijā ükhaba thunum. ²³ Mamu maraun āba õrau Cristo pakuls gaai meerphē thötarr iekta jaau wēnurrum. Mamu mag iek judionaanau ūurwain, amagan amau khiijuawai Cristo ajim anaawai meeju khaba s̄ierr meetarr aawaita marau i iek jaau wēnurrum ūurwaijā s̄i chad khabamjōta ūrjem. Maimua jürr judionaan khabam khunau ūurwai, amagan maar s̄i serbiiba khithēem khunau nem jaau n̄umjōta sim. ²⁴ Mamu par amau mag naawiajā, judionaanau wa judionaan khabam khunau awiajā ar ich Ņwandamaucha thür autarr khunagan mag Cristo cha marau jaau wēnurrumta ich Ņwandam juu theegau, aguata õor peerdu aaujeewai. Mag Cristo meebarmuu maach peerdujuuta Ņwandamau ag nawe khiiju wai s̄ierr aawai cha marau jaau n̄umjā chadcha ich Ņwandam khiijugta jaau naabahab. ²⁵ Wajapcharan mag Ņwandam khiijug anumjā s̄i serbiiba khithēem khiijugjō simta õor khiijug chi wajapham anum khāijā chi wajapcharamu. Wajapcharan mag Cristo Ņwandam juu theeg anumta serbiibamjō udūraa ich thöopibarmua jürr mug jēb gayam khun juu theeg khāijā nem juu theeg ürpai s̄isijim.

²⁶ Ņwandam gaaimua khodamnaan, pārau khaphu n̄um, pāar eem khun chadcha pāach khapeen mug jēb gayam khun daanjā khiijug athee chi machnaan chan khapanjā khaba, ikhötöota durrum d̄ui chi thierrnaanjā wajappai chukhu, ni s̄i bigaum khunau thö iyuu aajem khunanjā chukhum. Pari mag serbiibamjō durrab mamu, pāarta Ņwandamau igjim. ²⁷ Wajapcharan khiijug meraam khunta Ņwandamau jür aujim, jürr mug jēb gaaim khiijug athee chi machnaan anum khunta jūrwia am khii naaupieg. Maimua s̄i serbiibamjō s̄isidum khunta jür aujim agjō ich Ņwandamau, jürr makhun gaaimua chi juu thierrnaan anum khunta khii naaupieg. ²⁸ Mag b̄urjā nem igba s̄isidum khunta õrau kha isée aajem khun d̄ui jür aujim, wajapcharan mug eegarpai aawain ar s̄i pasurjöpai khithēem khunma, makhunau jürr nem wajaphamjō s̄isidum khunta isegpüiwia am khāijā wajapcha aag. ²⁹ Magtarr aawai ni iwiir ābmuajā ich khiijug khaug chirum awia Ņwandam na ich thö iekhaju aai khaba sim. ³⁰ Maimua pāachin chadau ich Ņwandamauchata pāar Jesucristo bü ogduba phē wai s̄iebma. Ich mag Cristo gaaimuata īchab maadēu Ņwandam khiijug wai n̄um; i gaaimuata ya peerduwia s̄i pekau chukhu arrjō n̄um; i gaaimuata īchab Ņwandam iek ükha n̄umuwa warag bāau wētum; ich Jesucristo gaaimuata Ņwandamau maach pēr autarrjō naawai i dēnka n̄um; mag i dēnka naawai āba ichigpaita jēeupiejem. ³¹ Maguata īchab

Êwandam iek phā sim gaai jaau simjō,
“Äbmua khäijā wir aig ichpai thö iekhaju khīrju sim khai,
warag maach Pör Êwandamta thö iekhaju aai sim.”

(Jr. 9:23-24)

2

Örau pakuls gaai meerphē thōotarr iek

¹ Khodamnaan, ar mua pāar oon mawia pārag Êwandam iek jaau chiraawai mua pāar jūg daar sīi khīrjug khaug athee chi machnaan dēnjjō ūrihmūjā iekhaba, ni amau jaau wēnūrraajem iekjā khabata mua pārag jaaujim. ² Jāg mu pāar ee chiraawai mua chan deeum nem jaaujujā khīrjuba, äba Jesucristota warag wajapcha khap apim ig chirajim. Wajapcharan chadcha i pakuls gaai meerphē thōotarr iekta pāar athee wajapcha sim khaphu chiraawai warag aata pārag wajapcha khap apiju ēkha chirajim. ³ Pārau khaphu naabā, jāga pāar ee mu chiraimajī. Māchdēu jaau chirum pārau ükhabaju khäijā khīrjuwia, kha thūumjönaa jāphierr thūunumjöta chirumua mu kha duui thunaajim. ⁴ Maimua mag chirumua ya Êwandam iek jaubaadeewajā, māchdēu jaau chirum iek ükhapi aum khōchgau awia mua pāar jūg daar sīi chi machnaanau iekhaajemjō iekhamamuajā jaaubajim. Mag iekhaju khääi sīi mua pārag chaainagamjöpai iekhaajeejim. Mamu mag iek pārau ükhatarrjā sīi māchdēupaita pārag ükhapiba, ich Êwandam Akhaar juu theegauta pārag ükhapijim, ⁵ sīi mug jēb gayam khūun khīrjug gaai khaba, äba ich Êwandam juu theeg gaaipaita ich mag ogduba ükha wēnūrramkhīr.

Ich Akhaar gaaimuata Êwandamau maachig ich khaugpi sim

⁶ Magarrai ya ar amachdēu ükha nām iek gaai ubūnaa ogduba nām khūunag iekhaawain chadau khīrjug athee chi machnaanau iekhaajemjō iekhamamuata amagjā iekhaajem īchab. Mamu mag iekhamamjā mag sīi mug jēb gaaim khūun khīrjungan jöpcha chugpa chugpa sierrum aawai, magum khīrjugajā khaba, ni mug durr gobernaajem khūun khīrjugaujā khabata jaaujem. ⁷ Mag khīrjug mua jaau chirumun ich Êwandamaucha dee simu. Maguata mug durr thum ompaaju nawe ich sim aar maach auju khīrjutarjā maachig khaphu apiejem. Ísin mag khaphu nām, mamu warrgar chan mag khaphu apiju simta thum meer wai simjō sīejim. ⁸ Ich Êwandamau mag Cristo gaaimua òor ich aar auju ayaa apiju a sim chan sīi mug jēb gaaim thethemnaanau pöd khīrju aubajierram. Amau magum khaphu arr akhiin, maach Pör Jesucristo ügtharmua bëetarrta amach paarmua pakuls gaai jāg i meerphē thōopibakham. ⁹ Mamu makhuunaupaijā khaba, ewag pawiajā ich Êwandamau nem wau sim ni äbmuajā khaugbaju khapta, ich iek gaai mug phāpjim:

“Êwandamau ich khōsi wai nām khūunag deeg phē wai simun,
ni iwiir äbmuajā ooba, ni ūrjā ūrba, ni äbmuajā auju khīrjuba sim nemta
amag deeg wai sim.”

(Is. 64:4)

¹⁰ Êwandamau ich Akhaar gaaimuata mag maach athee nem wai simjā thum maachig khaphu api sim. Ich mag Akharauta īchab ich Êwandamau ich thāar eepai nem khaphu wai simjā khajapham nem khogreu jūrmamjō thumaa khaphu apiejem. ¹¹ Khaíu chikham khīrjug khaphu aajē. Äba ichdēupai khabam chan khaugbam. Ich jägtä sīebahab

Ēwandumjā agjō: Āba ich Akharaupai khabam chan pōd i khīrjug khaugbam. ¹² Maachdēu Cristo iek ükhaawai chan sīi māg jēb gayam khīrjug parhoobam khūnau jaaujemta aubajim. Maachdēun ich Ēwandamau maach dūi nem wajapha wau simjā thum khaug aumamkhīr ich Akhaar deetarrta wai nām. ¹³ Mag marau pārag nem jaau nām chan sīi māg jēb gayam khūnau jaaujem khīrjugpai khaba, ich Ēwandum Akharau maachig jaaumamta jūrr pārag jaau nām. Magta pāraujā īchab Ēwandum Akhaarta wai naawai agjō ich Ēwandum Akharau jaaupi simta maraujā pārag jaau nām.

¹⁴ Mamū ar chi Ēwandum Akhaar ich thāar ee chukhu sim khūu chan pōd Ēwandum Akharau nem jaau sim khaugbam. Mag simua Ēwandum Akharau nem jaaupi sim ūurwain, sīi nem parhooba lōkōo jaau nāmjōta ūurjem. Mag simua chan, sīi ich Ēwandum Akharaupaita khaugpiejeeawai, pōd ich khīraupai chan khaugbam. ¹⁵ Mamū chi Ēwandum Akhaar wai simuan chadau jūrr khīrjug wai sim, ich Ēwandamau nem waupi sim ajapha khaphēnaata agpierr nem wawaag. Mag sim ich chan jūrr Ēwandum Akhaar chukhum khūnau i igwia, “Jāan sīi parta jāg iekha nārraajem” aju khaba nām, Ēwandum Akhaar chukhum gaimua amau jaauju khaugba naawai. ¹⁶ Ēwandum iek phā sim gaai ag iek igwia, “Khaiú maach Ēwandum khīrjug thum khabarju.

Khaiúta i khāajā khapcha sim awia jūrr ich garmua irig jaauju aai sī” a phā sim. *(Is. 40:13)*

Chadcha ābmujā mag i khīrjug thum khaugba sīeb mamū, maach i Akhaar wai nām khūnagan chadau ich Cristoouchata khaphā api sim, jāga wēnūrraju aai nā i dau na.

3

Cristo phidag gaai āba phidkha nām

¹ Cristo gaimua khodamnaan, pāraun chadcha mag Ēwandum Akhaar aujierrab mamū, mua pōd pārag ya sīi Ēwandum iek athee nem khaug sīsidēm khūnagamjō iekhaba, agtha sīi māg jēb gayam khīrjug dāi thēnum khūnagamjōta iekhaajeejim. Wajapcharan Cristo iek khau-gaag chaainjöpai thēnum khūnagamjōta iekhaajeejim. ² ¿Pārau chaain būruh aawai ooba aajē? Ewaa au khitumāg nem thethem deeba sīi jūdchōdampaita deejemjō, ich agjōta muajā pārag nem jaau chirarrjā khaugju phithurg chukhu sīejim. Khaugju phithurmta mua pārag jaautarr akhiin, pārau pōd khaugbakham. Īsjā agtha phithurm nem chan pārau pōd khaugbam, ³ sīi agtha parhoobam khūnau khīrjuajem khīrjugta wai naawai. Pāarta wir aig pāach eepaijā agtha chikham nemjā pāach dēn apim khōsinaa jūrr chikham ipeer ahau khaphōbaadēp nāmēn, magan agtha sīi òor parhoobam khūnijöpaita nām. Maguata amau nem waaujemjō pāraujā agtha wau nām. ⁴ Merag chukhu, wa ābmua “Mūn Pablo dēnēu” jūrr magbaa ābakhaíu “Mūn Apolos dēnēugui” aadēphām; jāg nām aig sīi agtha ükhaba nām khūn khīrjug dūipai naawai khabab.

⁵ Pari pārau pāachdēu mag nām wajapcha khīrjukhiin, khai agá Pablo. Khai agá Apolos. ¿Am Ēwandum chognaan sīi i atheepai phidkha wēnūrrām khūn khabá? Marau jaau wēnūrrām gaimuata pāraujā

maach Pör Jesúus iek ükhajierram. Pari maar päär khääi atchajä khaba nüm. Thum maach chi mag wënarrum khüunaun äba maach Pör Jesuu maachig agdaujö nem jaaumarrdampaita wauwia näm khabahab. ⁶ Mag Jesúus iek jaau nümän, muata nacha sii khajap nemjür chaar jürr nümjö jürbajieb. Magbaawai Apoloou jürr ag ee dö choobarmjö ajim, öbërmkhii. Mamu mag nemjür chaarjö öbérwia päär ee aaidutarrjä ich Ŋwandamauta aaidupijim, ich iek aawai. ⁷ Wajapcha oowai, chi nacha jürtarr khü ni chi ag ee dö choo sïerrjä maadëu nem igba sïsidum. Mamu chi ich iekta nemjür daujö öbérpiwia aaidupiejemün ich Ŋwandamau. ⁸ Magua sii i iek nacha jaauchétarr khüun awiajä sii ag khur jaau wënarrum khüun düi äba nüm; ni iwiir äbjä ürüü khaba sim. Mag naab mamu agdaujö dich phidkhamarrpierr Ŋwandamau par khabaju. ⁹ Wajapcha oowain maran sii i juag oojem khüunau, i iekdam jaau nüm gaaimua ich düita khapeerkhanaa äba phidkha naawai. Maagwai päär sii chi phüajébjöta nüm. Maagwai ich Ŋwandamauta ag ee nemjür jürkhamam, pari mag nemjüran ich iekhau. Wa magbam khai, sii dijöta nüm. Pari mag di agjö ich Ŋwandamauta éu arrum. ¹⁰⁻¹¹ Wajapcharan müun sii ich Ŋwandamauta di éu nüm khüun dën chi maestro khapibarmjö arr aawai muata ich Ŋwandam iek jaau nümjä warrpem chi dibü jukhabarmjö ajim, jäga Ŋwandamau maach peerdü aaujë a jaau chiramua. Maagwai deeumua jürr ag ür warag éumam, mag mua jaautarr ür warag jaumamua. Mamu mag mua nacha jaautarrjö khaba deeum iek jaauju khaba siewai chi ag ür warag jaau nüm khüunaujä warre wajaphata jaauju aai nüm. Mag mua chi dibüjö jukhajim a chiramun, Jesucristoou maach peerdajem iek igwiata mag chirum. ¹² Mag Jesucristo iekta chi dibüjö nacha jukha sübarm ürn chadau maadëu dichdëu khöchagpierr sii khajap di éu nümjö warag i iekta jaauju aai nüm. Di wajapham éunaa da jéeupiba aag khai, dipá wajaphamta phëwia, wa nem parhëphum khäijä pér auna warre wajaphata éu sliju aai nüm. Wa magba khüchpaim athee khai, sii khömariipai dikhër dën wa choobü dën khäijä éuju aai sim. ¹³ Mamu mag di éwaag nem khii pogkhe igwiajä, ya ich Cristooucha maachig jaaubarm edta khap aju, wajapha phidkhají wa aai phidkhabají. Mamu mag khap aagan, sii ötdau uu pierrumuata thür phaa nümjö öt ee ich Ŋwandamaucha phaa oomamuata maadëu nem waaujerrpierr maach chach oomamuua khap apiju. ¹⁴ Maigta khap aju, khan khiijug auwiata Ŋwandam athee mag nem waují. Äbmua di èutarr gaaita chadcha ötdau uu thüarrjä paba üu ãwatbapüimün, magan mag chi di èutarr khüugjä ich Cristooujä nem wajapham deeju, ich athee nem wautarr jürr. ¹⁵ Mamu mag irua di èutarrta sii ötdau khierjä ãwatba uu thünnü awia pa öbaadëmün, magan ich chi di èutarr wounan peerdewiajä, peer ichpa phaapütarrjö sii ich jua pariita peerdju. Pari chi phidagan thumaa okhooju.

¹⁶ ¿Pärau khaugba nu, pääch thum äba Ŋwandam sïejem dikha nüm? Magua khabahab ich Ŋwandam Akhaarta päär ee sïejem. ¹⁷ Mag pääch thum äba Ŋwandam dikha naawai ö äba nümua wajapha i di ürkhabat, wajapcharan pääch morma. Magba jäg päär ee äbmua "müun mag dënëü" wa "müun mag igarta chirum" aadëphum aiguin, sii di magreunaa chi dipá parhooba aaiphur wërppüi nümjöta naabahab. Mag pääch ö äba

khaba nūm paar chan Ņwandamau par daúapai oobaju pāar gaai. ¹⁸ Oob wir aig pāachdēupai pāach khūgurmiet. Āb khāijā pāach ee sīi māg jēb gayam khūirjug nem khaug chirum awia ichta chi khaphum a sim khai, magan warag sīi khaugbamjōta aju aai sim, jūrr chadcha ich Ņwandam khūirjugchata khaugaag. ¹⁹ Ņwandamagan māg jēb gaaipaim khūirjugan sīi warag õor lōkiepiejem khūirjugau. Magum khūirjug igwia Ņwandamau ich i jaaumienag phāpitarr gaai mag sim:

“Muan māg jēb gayam khūirjug khaugkham khāenjā amach khūirjug khaug gaaimuapai imeraa phithurg chukhu pār auwia khaibag ee pāaijem” a sim Ņwandamau. *(Job 5:13)*

²⁰ Ich mag iek igwiapai īchab ich iek phā sīsidum gaai ich Ņwandamaupai, “Jāg māg jēb gayam khūirjug athee chi machnaan anām khāen khūirjugjā jāg sīi lōkōom khāen khūirjugka sīsidum pāar Pōrōun wajappa khaphu wai sīejem” a sim Ņwandamau ich igwia. *(Sal. 94:11)*

²¹ Magua mua pārag mag chirum: Ni ābmuajā maestro āb khāijā ichta chi khaphum awia magugpaita ee aju khaba sim. Jāgwia? Am amach thum Ņwandamau sīi pārag ich i jaaumkhūrta pūitarr khāen aawaima; mag sim jāga mag iwiir ābpai khōsi abarju. ²² Magua mu, Apolos, Pedro, ajapcharan maach thumwe pāach dēn khabahab; māg durr maimua cha maach iyūu nūmjā agjō māg atag pawiajā nem thum thānūmpa pāach dēn khabahab. ²³ Mag maar pāar dēn aawai maach thum pāachpa jūrr Cristo dēn khabahab. Maagwai Cristo jūrr Ņwandam dēn.

4

Ich Jesuuchajur autarr khāen phidag

¹ Magua pārau maarjā sīi pāach ee Cristo chognaan anaa Ņwandamau õrag ich khūirjug jaaupiejem khāenpai abat. Magdampai khabahab maar phidag. ² Mamu ich mag phidag waumkhūr irua jur au sim wounaun chadau ich Ņwandamau oowajjā chadcha ichdēu phidag jaaubarmjā thumaa wajapha waumkhūrta mag phidag deejemjā khaphu aju aai sim. ³ Magua māchjā īchab ich Ņwandamauta ich i jaaumkhūr jur autarr aawai pārau mu jaauwiajā māch chan mua khūirjuba chitum. Mu gaai mas khaba sim; ich chi mu jur autarrauta ichdēu khap mu jaauju, mu üu phidkha chirā wa khaigba khāijā phidkha chirā. Wa mag pārau khabam khai, sīi māg jēb gaai chi thethemnaanau khāijā mu jaaukhīnjā, mu gaai mas khabam. Māg chitum aig ni māchdēujā māch jaauju khaba chirum. ⁴ Mua khaphu chirum, māch khaigba khaba chirum. Mag chirab mamu õor dakhūr muun Ņwandam dūi iekkhōr chukhu chirumjā aba chitum. Mag chiraawai mua khaphu chirum, mu khaibag wauju jaauju wa mu kōit khāijā iekhajuun ich maach Pōr Jesuuchata jaauju aai sim, bigaum khāenau khabam. ⁵ Magua mua pārag, “Oob chikham jaau chithēe amiet” a chirum. Magju khāai idēu maach Pōr Jesucristo bēepi athat. Ich pierrwaita irua ichdēu khap õrau nem meraa wautarrjā khīchag ee narrta araragag phē athamjō abaawai thumaam khāenau khakhapdō aju. Maigta īchab õrau amach thāar eepai khūirju sīsidumjā thumaam khāenag khaphu apiju. Ya mag jaau dichwian chadau õrau amachdēu nem wajapha nem waumaajerr igwia ichdēucha am wajapha ig iekhaju.

⁶ Cristo gaaimua khodamnaan, cha mua iekha chirumun pāach atheyau. Pāadē oobat. Mūchpaita Apolos dāi maach phidkha nūm jaauwia chirum, maar mag pāar khāai ürpaijā khaba sīi pāach chognaanjō wēnurrum oowia Ēwandam iek phā sim gaai jaau simjō chadcha maach thum agdaujöpai nūm a khap amkhīr. Maagwai ni ābmuajā Ēwandam iek jaaujem khūun igwia, "Magugta ürcha ee awia jūrr tagam khūunag oobamjō" abaju. ⁷ ¿Khaíu pārag jaauwai pāarta warm khūun khāajā ürpai nūm a jaaujī? Khan nemta deeba arr aawai pārau būurjā chukhu nū. Mag Ēwandamau deetarr pāachdēujā khaphu nūmta, khantheeta pārau pāach juapaauta paarpattarrjō khīirjuajē.

⁸ Wajapcharan pāachigan, ya mug maach Ēwandam iekhauta biwaau nūmjō nūm anūm, ya i iek nem khaug nūm awia. Pāachigan ya pāar reinaankha thūnaabahab, pāachdēu nem ig nūm thum wai nūm awia. Magua tag pārau būurjā maar jua igba nūm anūm. Chadcha Ēwandam iekta pāachdēu khaphu nūm anūmjō khaphu naakhiin ū akham. Jāgkhiin pāar ee par phidkhaba chadcha maach thum āba Ēwandam iek gaai ubu nūm aju. ⁹ Magba mua oowai, maar ich Jesuucha ich iek jaaumkhīr jūr autarr khūunta jūrr ich Ēwandamaujā juau ogthom chi serbiibacharam khūun dūimjō api sim maar dāi. Mag nūm aawai sīi thumaam khūunau oo nūm dūi Ēwandam chognaan ügtharmpeenau oowaijā, sīi maach khaigba nūm gaaimua khēchpääig phē arrumjōta oojem. ¹⁰ Maar mag durrumun, Cristo iek jaau nūm gaaimua bigaaum khūunaujā marag lōk sīerrjēem a iekha nūm daar, pāarta jūrr Cristo iek ükha naawai chi pōr öphērm khūun aajem, pāachdēupai. Maagwai maran sīita kha theeg chukhumjō nūm anūm daar, pāarta jūrr maar khāajā khīir ubaaga nūm aajem. Cristo gaaimua maran ūraujā kha isēe nūm daar, pāarta jūrr ūraujā daupiinaa ökhō aajem. ¹¹ Is ewag pawiajā agtha jādau āwatnaa öbichagjā āwat nūm. Khajūadam theg jūjūa ajujā chukhu nūm dūi ūraujā maar dāi khaigba aajem. Mag nūm chan maach di chaarjā chukhu durraajem. ¹² Mag nūmen maach bidam athee maach juadamaucha phidkha durrumua khajeeu durraajem. Maach thōp iyūu aawaijā warag am kōit ügthaagta jēeu durraajem. Maach khaibag wawaag maach ēudee ēkhaawaijā magumjā igba khū ūwat durraajem. ¹³ Maach khīircha khaigba iyūu aawaijā, maach garmua chan magumjā igba warag khīir thūu am dāi iyūu durraajem. Wajapcharan maran amau sīi amach deg dijā sirphug thūnūm oomjōta aajem. Ūor thumaam khūunau isegtarrjō nūmta, ūsjā agtha chikham i ee ich jāg pūurba durraajem.

¹⁴ Mua mug ūsap gaai ikhuaba pārag mag phā deepūi chirum chan sīi pāar khīir naaupim khōchgaupai khabam. Mua mug ūsap phā deepūi chirumun, mūch chaaainjō pāar khōsi wai chitaawaita sīi pāar wawí chirumuu. ¹⁵ Pāachig Cristo iek jaaumkhīr pārau maestronaan khapan diez mil jūr wai naawiajā pāar chan dēnnaan khapan chukhu nūm. Jesucristo iek jāg pāachdēu ogduba ükha wēnurrum gaaimua mug jēb gayan mūta pāar ayau, Ēwandamau maach peerdu aaujem iek muata nacha pārag jaautarr gaaimua. ¹⁶ Magau keena. Maguata muan pāragjā mūch chitaajemjōta wēnurrapi jaau khitaajem.

¹⁷ Timoteoogjā mūchdēu jaauwiata Cristo iek ükhatarr aawai ijā mūchaaejō sim. Magua pāragjā mūchjō wēnurraju khap amkhīr, mua iita pāar aar pūijim. Iruata maach Pōr Cristo iekjā chadcha ogduba

ükha khitaajeeawai mua i jāsene chitəm. Ich barbaimaawaita irua pārag jaauwimaju, jāgata mə chitaajē. Muajā pāar dēnjo Cristo iek ükha chi-taawai məch chitəmpier iglesiapier məchdēu jaaujem iekta irua pārag jaaumaju. ¹⁸ Åaur khūun pāar khapeenan jūrr amachta pāar dūi ürpai thənəm aajem, mə amach aar mabajupii awia. ¹⁹ Mamə maach Pör Jesuu khōs amən, məchdēun jöpcha pāar oon maju khīirju chirəm, am iek mag amta Ŋwandam dēn anaawai daau chadcha amachdēu jaau nəm eyaa wēnərrum khab aag. Jāan magbamən, sīi Ŋwandam juu theegaujā khaba, sīi par iiupai khāijā mag thənəm. ²⁰ Ŋwandam dēnkha nəm chan sīi ðor jüg daar nem iekhaa khaug iekha nəm khabam; Ŋwandam dēnkha nəm abarmən chadcha irua nem jajaaukhamb ipierraa wēnərrumua i juu theegta dich gaai oopi nəməu. ²¹ Jāga pārau khōsi nu? ¿Məch barbaimaawai warre pāachig meeurrauta iekhapim khōsi nu, wa mawia sīi pāach daupiinaa ithūuta pāachig iekhapim khōsi nuwa?

5

Jāga aju aai nu jāg sīi parhooba thənəm khūun dāi

¹ Jaau nəm khūun iek mag pāar ee ābmua ich bāaurr ūnpaita ich үukha wai sim anəm. Jāgum pāar dak nem wajaphampa, jāgum pekau chan ni Ŋwandam iek khaugbam khūun eejā ooba aajem. ² Mag nəmta pārau pāachdēupain Ŋwandam iek wajapha ükha nəm aajerram. Mag iekhaju khāai warag pāar chigaa aju aai nəmta, chigaa khabamjō nəm. Chi mag sim wounan warre pāach eemua jürpüiju aaita sim. ³ Mə chan chadcha khīircha chan pāar aar khaba chirəm, mamə məchchata pāar aar chirəmjō məch iekta maach Pör Jesucristo iek gaai thəwi mua warre pārag jaaaukhim. Mua oowain jāgum khūun dāin magta aju aai sim. ⁴ Pāar cha mua jaau chirəm iek iekhaag āba biirdəawai khīircha chan pāar aar khaba chirajup mamə mə akharan pāar aar sīeju. Mag məchta pāar aar chirəmjō chirəm dāi ūchab maach Pör Jesús i juu theegjā pāar dāi sīeju. ⁵ Mag wajapha iekhawian chadau chi mag ich bāaurr ūan dāi sīerr woun warre pāach eemua jurbapüt, dōsātagta i dāi ichdēu ampierr amkhīr. Magbaawai āsie ich daujā merag phēwia deeu ewag phərbawia ubu sīsimən, maach Pör Jesús bēem edjā üu i akhaardam peerdu auju.

⁶ Pāar ee jāg khaigba nəm chan, pāachta wajapha nəm awia pārau pōd pāach thō iyūu aju khaba nəm. Jāgbaadēphəmjā sīi oobamjō būurjā iekhaba ich jāg sīsiu akiuin, ābpai mag sim gaaimua warag tagam khūunpata ārju, levadura bəchkhun arin ee pāibarmua warre thum aaidu joopjemjō. ⁷ Pārau khaphəm, phiesta Pascua ee paawai levadura thum barkhūnjem. Ich agjō khabahab Cristo meetarr gaaimua maach khaibag chugpaa athamjā. Mag sīewai mag levadura dēnjo pāach thūmaam khūun ārpi sim woun warre pāach eemua chawag jurbapüt. Mag jurbapääiwain chadau Pascua ee khoog pan levadura chukhu wau simjō pāar eejā mag khaigba nərrjēem gaaimua levadura dēnjo bigaam khūunpa ārpiju khūun chukhu aju. ⁸ Mag phiesta Pascua ee aajemjōta maach Ŋwandam dāi wēnərraju aai nəm. Wajapcharan dich khaibag thum isegwia āba khīrjug wajapham auwia chadam iek gaai jaau simjō wēnərrumən, pan levadura chukhu wau simjōta nəm. Pari magba agtha dich khaigba nəm khaphə nəmjā isegba ich mag wai wēnərrumən, magan sīi agtha Ŋwandam iek khaugbam khūunjōta nəm.

⁹ Napem machdeu ūchab pārag ēsap pha deepüitarr gaai mua pārag, “Jāg amach uin khabam dāijā khapese aajem khuun dāi chan oob khapeerkhamiet” a chirajim. ¹⁰ Pari mua mag chirum chan mag ar parhooba khapese aajem khuun, wa phatkhon athee bīe sīerrjēem khuun, nem jīgmien wa nem parhoobamugta ūwandamagamjō jēeujem khuun igwiata mag warre am dāi iekhaba iekhaba ni amag oobamjō abatjā aba chirajim. Mag jēb gaai nuweran ichiita am dāi maach ich jāg wēnurraju. ¹¹ Mua mag chirarran, ar pāach eepaijā ermanonaan anum khuunta mag parhoobanaa phatkhon atheejā bīe thunum khuun, nem parhoobamugta ūwandam awia jēeu num khuun, parhooba chikham khūir iekhaajem khuun, nag pig sīerrjēem khuun maimua nem jīgnemjā sīerrjēem khuunta jaau chirajim. Ar mag thunum khuun dāi chan ni sīi thach khoogpaijā oob am dāi āba ohoodö amiet. ¹²⁻¹³ Chadcha ar sīi ermanonaan khabam khuun igwia chan pōd mua, “Aman magta sīerrjēem” aju khaba chirum. Am mag jaaujuun ich ūwandamauta jaauju aai sim. Pari ichiita pārau pāach eepaim khuun dāin chadau pāachdeu khap nem inju aai num. Magua mua pārag, “Jāg pekau pōm sim warre pāach eemua chawag jūrbapüit” a chirum.

6

Juez Cristo igar khabam khuun na iekkhōr éudu num

¹ Jāga jāg pāar pāach ūwandam iek ükha num khuun aphajā iekkhōr aauwai, chi thethemnaan pāach eem khuunjā igbanaa warag būurjā ūwandam iek ükhabam khuun aarta weetjē, makhuunagta pāach iekkhōr wai num jawaan. ² Pārau khaugba nu, mag maach ūwandam iek ükha num khuunauta mug atag mug jēb gaai ūwandam iek ükhaba arr khuun khaibag maach ipaarmua ūwandamag jaau thunuuju? Mag maachdēuta am khaibag waujujā ūwandamag jaauju numta, jāgwia ag khāyau mug jēb gayam nem phithur khabamjā pārau pōdba nu. ³ Pārau khaugba nu, ügthar ūwandam chognaan thunum khuunjā maach khāai eegpai thunuisiju, maachta ūwandam dāi āba am pōrnaankha nuisiju aawai? Maachdēuta magju khai, magan mug jēb gayam iekkhōr charā ag khāaijā phithurg chukhu wajaphata wauppāi aju aai num. ⁴ Magua mua pārag mag chirum: Būur abarm gaaimua pāach eepai iek phithurg aadeewai, üjāgwia pārau pāach eepaim khuunta chi jueznaan khamkhūir jūr auba ajerrā, sīi ūwandam iekjā ükhabam khuunagta pāach jusgaapiju khāyau? ⁵ Juau ogthom pāar khūir naaumkhūirta chadcha mua pārag mag iekha chirum. Mag khōs aawaita pārau jāg bigaaum khuunta jūr ahau aajem. Mua khūirjuawai pāar ee magum iekkhōr öberbaadephum paar iekhaagjā pāach eepaijā chi thethemnaan thunum, üjāgwia magum khuunta jūr auba aajerrā? ⁶ Wajapcharan mag wir aig pāach ermanonaan eepai meeukha numpaijā khabam; mag meeukhannaag ag iek éuduagpaawaijā jueznaan ūwandam iek ükhabam khuun aarta wētwia mamta magum iekjā éuduajerram. ⁷ Sīi jāg pāach eepai būur abarm gaaimua khūir auphōbaadephumpaijā khaigbata sim. Pāach khapeenau pāach dāi warag khaigba aawaijā, parhoobam khuunagta jaauju khāyau, üjāgwia warag sīi magum khūi āwatpūiba aajē? Üjāg pāach nem khāijā jīgkhaawai warag uderraa okhoopiba aajē, thumaam khuung khakhapdō apimaugau?

⁸ Mamu pārau magba, warag pāach garmuata pāach ermanonaan eepaijā nem wauju khabampa waunaa am nemdamjā khūgur aumaju ēkhaajem.

⁹ ¿Pārau khaugbata nu, jāg nem khaigba waaujem khuun pōd Ņwandam sim aar wētju khabam? Oob udur pāach khūgurpimiet. Ar dich ðor khabam düita parhooba khapese aajem khuun, amach ðor dāi sīsidūmta deeum dāi aajem khuun, nem parhoobamugta ūwandam awia jēeujem khuun maimua ar amach emkhooin aphajā uin dāimjō waaujem khuunjā Ņwandam sim aar pōd öbērbam. ¹⁰ Mag tag thuunem: nem jīgkhaajem khuun, phatkhon khīrag bīl sīrjēem khuun, nag piim khuun, parhooba chikham khīr iekhaajem khuun maimua ar sēukha chikham khūgurnaa chikham juu eem nemjā khecheu aumaajem khuun, magum khuunjā ni ābjā Ņwandam sim aar öbērbam. ¹¹ Āaur khuun pāar ee cha mua jaau chirumjöta thuunaajim warrgar. Mamu ī ya maach Pōr Jesucristo gaaimua ich Ņwandam Akharau ya pāar khaibag thum upūiwia ich atheepaita nem wajapham appai wau wēnūrramkhīr pāar jūr aujim. Mag num dāi warr pāar i dāi iekkhōr pōm wēnūrrarrjā, maach Pōr Jesucristou Ņwandam Akhaar düimua uu pāar peerdu auwia pekau chukhu arrjō pāar wai sim.

Maach moron Ņwandam sīejem diiu

¹² Pāar ee āaur khuunau maagjeebma: “Muan muchdēu nem waum aig wau chitum; magum paarjā, khaíu murug magum abarju” aajem. Chadcha ich magma. Mamu maadēu nem wau num thum maach athee uu khaba sīrrum. Magua, muajā mag muchdēu nem waum aig pōd waubam; mua magkhiin magum nem wauju khīrjugta warag mu ärpaju.

¹³ Īchab āaur khuunau pāar ee maagjem: “Phiejāban khoog atheeta waaujem; maagwai maach bi thachdam khō num atheeta Ņwandamau deejim” aajem. Ma chadcha khoog atheema phiejāban, maagwai mag thach khō numjā pekau khábama; pari ichiita Ņwandamau magum thum chukhu apūiwia maach bijā jēbeg paapäiju. Pari mag maach bi thach atheem awiajā, maach mor chan sīi dich ðor khabam dāi parhooba khapes amkhīr khabajim. Maach moron maach Pōr Jesucristo atheyau, thum ichdēu nem waupi sim wawaag. Maagwai ich Jesucristo, jūrr maach mor atheyau, í maach mor ee sīejewai. ¹⁴ Maguata ich jāg Ņwandamau ich Jesús phiriui autarrjō, maachjā agjō ich mag cha maach numjō deeu phiriutkha auju.

¹⁵ ¿Pārau būrjāta khaugba nu, maach thumaam khuun morta jūrr Cristo morkha sim? Mag simta, ābmua khāijā uin parhooba durpa theeg sīrjēem khuun dāi akhiin, maach mor mag Cristo morkha simta jūrr mag uirag dee naabahab. ¹⁶ ¿Pārau khaugba nu, jāg uin chi durpathierrmie dāi num aig, ya maach i dēnka nuisip num, maagwai jūrr ichjā agjō ðor ābpaimjō maach dēnka sīsip sim? Ņwandam iek phā sim gaai jaauwai, “Warr jaai khaba aawain numi narrta, jaaikha nuisewain ðor ābpaimjöta aphöbaadēm” a sim, “jūrr agdaujō warm dēnka nuisim gaaimua.” ¹⁷ Ich agjöta naabahab maachjā īchab Cristo dēnka nuisim aig. Ab khāijā maach Pōr Jesucristo dāi sīsiewain, magbarm aigmua maadēu i oobahab mamu i Akhaar maach ee sīeichēm gaaimua warag maachin i dāi ðor ābpaimkha i dēnka nuisim.

¹⁸ Oob pāach ðor khabam dāi khapese amiet. Deeum pekau waauwai chadcha Ēwandam na maach khaigba api sīeb mamu, jāg dich ðor khabam dāi khapese anumjōcha khaba sim. Maach mor mag Cristo atheeta sīewai, jāg dich ðor khabam dāi khapes aawain, wir aig dichdēupaita dich khaibag wau nūm, deeum dāi nūmuua dich mor Cristo dēnkhā simta ārpi naawai. ¹⁹ ¿Pārau khaugba nū, mag maach Cristo iek ükha nūm khūun mor īchab Ēwandamau maachig ich Akhaar deetarr ag sīejem dikha sim? Ēwandam Akharan chadcha maach eeta sīejem. Mag í maach ee sīejewai maach mor chan maach dēn khabam. ²⁰ Chi morkhūun Ēwandamau, ichdēuta maach pērkha autarr aawai. Maguata dich morjā āba i atheepaita wai naaju aai nūm, bigaaum khūunaujā mag oowia Ēwandam wajapha ig iyūunaa maach üugarjā wajapha iekhamkhīr.

7

Jua purju aai nū wa jua purju khaba nū?

¹ Na ar pāachdēu mūrug ēsap deepütarr gaai jua purju aai nū wa jua purju khaba nū a jēeu narr, īsin chad mua pārag jaaukhim: Murugan, emkhoooin үүin auba ich jāg amach appai wēnurrahkiin nem wajaug sim. ² Mamu jāg amach ðor khabam dāijā sīi parhooba aadēphūm gaaimuata emkhoojinjā agdaujō amach үүin dāi sīsidnaa chi үүinjā agdaujō amach jaain dāi sīsid aju aai nūm. ³ Ya mag āba nūisiewai, chi emkhooirau khōsi aadeewai chi үүiraujā īgkhaba, maimua chi үүirau khōsi aadeewaijā ich agjō chi emkhooiraujā magūm aba aju aai nūm, ya dich ðor dāita naawai. ⁴ Wa chi үүirau khāijā, “Mūch mor aawai mū jayaujā khaugba sim” a iekhaju khaba sim, warramjō pūch appai khaba sīewai. Ni chi emkhooiraujā pōd, “Mūch mor mūch gaai wai chiraawai mūchdēu khōsi aadeewaita magju aai chirūm” aju khaba sim, pujā īchab pūch apham khaba aawai. ⁵ Mag jūrr agdaujō chikham dēnkhā naawai, ābmua khōsi sim aig pōd iwiir ābmua, “Mua khōchkhabam” aju khaba sim. Pārau khapes aba āwat auju aai nūmūn, khāaidam khapanaa khāijā maach Ēwandamag jēwaagpaawai agdaujō sūrkha auju aai nūm a iekhawian chadau sūrkhanu aai nūm. Pari ya mag jēeu dichdimaawain chadau ūwaai pāachdēu waum khōsim aig waubat. Eeu magba akhiin, khāai khapan pāar magūm khaugba nūisiewai jūrr meperau deeum dāi khāijā pekau waupidukham.

⁶ Mag chirūm chan, mag ichiita ēwannaan thum pāach үүin aupetat aba, wa chi үүinag khāijā thum jaain jūrkhabat aba chirūm. Mag khōs amūn üuma; mag khōchkhabamūn ich agjō nem wajaug sim. ⁷ Mūch ödiiupain muan pāarjā thumaa mūchjōta pāach appai naapim khōsi chirūm. Mamu Ēwandamau maachig agdaujō ich jua theeg deejem, mag deebarmua agdaujō dichig deemarrpierr ich atheeta nem waumkhīr.

⁸ Pari mua ar agtha amach apha thānūm khūunag maimua k hoopaa үүinagjā agjō, “Mūjō pāar ich jāg pāach appaita wēnurrahkiin үü akham” a chirūm. ⁹ Mamu pārau pāach ð khōchag pōd āwatbaju nūm khai, warre pāach үүidamcha athat; maagwai үүinaujā agjō warre pāach jaaindam aupetat. Warre dich ðor dāicha nūisiewai үucha sīebahab, sīi magūm khōchag aadēphūmjā ich mag āwat wēnurraju khāai.

¹⁰ Pari ya ar amach ðor dāi nūm khūunag mua mag chirūm. Ya ma chan sīi mūch iiupaijā khaba, maach Pōr Jesuu mag jaaupi sīewaita mag

jaau chiram: Puch chi uuiraujā oob puch jaai pua urram. ¹¹ Mamu puch jaai phawiajā, tag deeum jaajā auba, ich magta urraju aai sim. Mag ich mag puch appai urramapha uman, magan deeu puch jaai däita phurbaju aai um. Maagwai puch chi emkhooiraujā pöd puch uui pua ju khaba, ni deeum uuijā auju khaba sim.

¹² Mag tag deeum nemdam mua pārag jaaum ig chirajim; ya ma chan maach Pör Jesuu jaapi sim khabam, maan sii much khürjug eepaimu. Mamu muchdeu khürjuawai chadcha magta aju aai siwaita pārag jawaag-pam: Maach ermanonaan eem äbmua khāijā uui wai sim, pari mag uuirau Ėwandam iek ükhaba sim; mag khitumuata ich jayag ich p̄apimapha sim chan, mag ermanou pöd mag uui pua ju khaba sim. ¹³ Wa magba uui äb Ėwandam iek ükha sim jayau khāijā jūrr Ėwandam iek ükhaba sim; mamu ich uui ya ag däi khaug siawai ich p̄apimapha sim chan, mag uuiraujā pöd mag emkhooi pua ju khaba sim. ¹⁴ Jāgwi? Chi emkhooirau ükhaba siewia khāijā ya jūrr ich chi uui gaaimua Ėwandamau tag sii bigaaum khunjöcha khaba uu i eeg oo siewaima. Wa magba chi emkhooirau khāijā wajapha ükha simta jūrr chi uuirauta Ėwandam iek ükhaba sim khai, ich agjö chi jayau pöd pua ju khaba sim. Magba akhiin Ėwandamau ich jaai gaaimua uu ijā agjö eeg oo simta pua ju. Wajapcharan mag chi Ėwandam iek ükha sim gaaimuata warm khunjā ichjö Ėwandam dēnkhapiejem. Magba akhiin pāar chaainjā sii bürjā Ėwandam iek ükhaba aajem khun chaainjöta s̄isid aju. Mamu uu äbmua ükha khérum gaaimua ya īchab amjā ich dēnkhaimu ich dēnka aaujem Ėwandamau.

¹⁵ Mamu mag jūrr iwiir äbmua Ėwandam iek ükhaba siawai chi ükhaba sim garmua p̄am khōchag thunam khai, idēu puch p̄apibá. Chi ükha simua ükhaba simug pöd, "Pua chan mu pua ju khaba sim" a iekhaju khaba sim. Ich mag ogduba wēnurram chan khōinaa wēnurrabaju. Pari Ėwandamau maachig khōinaata wēnurrapi jaau sim. ¹⁶ Magua mag chi ükhaba sim garmuata dich iseg nūmjā, ökhar dich dēnjo ükhapi auju awi ogdmapham gaaimua khōinaa khaba wēnurram khai, ich garmuata idēu puch p̄apibá. Magba akhiin ich mag khōinaa khaba wēnurraju. Chadcha mag ükhaju awiajā, jāga pua mag irua ükhaju khaphu sī, mag gaaimuapai mag khaigba nūmta ogduba wēnurraag.

¹⁷ Pari muan iglesiapierr òor nānidam khunag megta chiram: M̄erugan pāachdeu Ėwandam iek ükhaawai narrjöta naaju aai nām. Mamu mag wēnurramua Ėwandam Akharau pāachig ich jua theeg deemarpierr i atheeta nem waubat. ¹⁸ Pua Ėwandam iek ükhaawai judionaanau amachta Ėwandam chaainkha nām khap amkhür aajemjö mehēu phurbich chirarr khai, ich mag chirsí. Wa phurbichba khāijā chirarr khai, oob phurbichpim. ¹⁹ Judionaan dēnjo phurbich sim khai, uu sim; pari phurbichba siwijā ich agjö nem wajaug sim. Mamu Ėwandamau magum gaaimuata maach ig sim abam. Magarrau chadcha wajapha simun, Ėwandamau ich iek gaai jaau sim ipierraas nām chadau wajapcha sim magum phurbich nām khāijā. ²⁰ Ėwandamau maachig ich iek ükhapi aauwai maach narrjö ich magta naaju aai nām. ²¹ Irua p̄urug ich iek ükhapi aauwai pu sii chikham chogkha sierr khai, khani pua tag khürjuju. Pari pua oowai uu pu puch patrón juu eemua öberju ayaa oo wai sim khai, oob par daúapai oom. ²² Pari Ėwandamau ürcha magum

khiiрjupiba sim. ¿Khan jāgwí mua mag chirú? Pú ich mag chikham chogkha sīsiwiajā, ichiita pekau maadéu oomaug sim chogkha sīerr sua eemta maach Pör Cristoou pú peerdú autarr aawaima. Pari mag chikham chog khaba arr awiajā, mag Cristoou pú peerdú autarr aigmuan pūun jūrr i chogta kha sīsim. ²³ Pāran thum Jesucristo bag ārtarrrauta Ěwandamau pāar pērkhā aujim; maagwai ya pāran i dēnēu. Chadcha mag khai, magan sīi mug jēb gayam khūun khiiрjug igba, āba i iekpaita ūrbat. ²⁴ Ěwandam gaaimua khodamnaan, pāachdēu Ěwandam iek ükhaawai narrjö i na ich mag wēnarrathä.

²⁵ Daupeen ar agtha ðor meraam khūunag iekhaag chan, maach Pör Cristoou mūrūg jaauba arr aawai, wajappai iekhaju chukhu chirúm. Pari mūrūgan mugta sim: Muja īchab maach Pör Cristoou juapá deewia i dāi ubu chitumuata jaau chiraawai pārau ükhaju aai nūm. Ūrbat: ²⁶ Is ewagan warag phithuurga paaukhamaawai mūrūgan maachin cha maach numjöpaita ich jāg wēnarraju aai nūm. ²⁷ Uhi wai chirúm khai, oob pāch uhi pūam. Ěwan chirúm khai, oob jöpkharraa uhi auju khiiрjum. ²⁸ Pari pua uhi auju khiiрjubaadéwi warre ag dāi sua pūrmən pekau khabam. Wa chi uhairau khāijā ich jaaiпaju dāi sua pūrwiata pamən, ich agjō pekau khaba sim. Magba ya pāach ðor dāi paaukhabaadeewai, warr pāach appai aawai naajerrjö khaba, phithuurga aju. Mag pāach phithur apimaaugauta mua pārag mag jaau chirúm.

²⁹ īchab mua pārag magam ig chirúmən mugau keena: Khiiр eyaa abat, mug jēb gaai chan ya tag maach pōm wēnarrabaju. Mag ya maach Pör Cristo bēeimuu sim aawaita, uhi paraa chirawiajā, dich uhi dūipaita ogduba khékhēu aju khāyau, ürcha maach Pör Cristo atheeta nem wajapha wauju aai nūm. ³⁰ Ökhiiрjuu nūm khūunjā, maach Pör Cristo bēeimuu sim khaphu aawai oob atcha khoopaan sərkha nūm khūunjö amiet. Maimua ar onee nūm khūunjā, mag i bēeimuu sim khaphu naawai, oob dau lōkōo amiet. Amach phatkhonau nem pēr au nūm khūunjā, oob ag dāi ich mag eumeeju khiiрjumiet. ³¹ Mug jēb gaaim nem athee pōr wajapha aajem khūunjā, magum nem chukhumjö āba Ěwandam athee nem waujuuta ēkhabat. Maadéu khaphu nūm, mug jēb gayam nemen thum öwia ich mug durrijā chukhu aadēju. ³² Magua mua chan pārag mug jēb gayam nemta ürcha khiiрju nuu apimapha chirúm.

Ēwannaan uhiinpan khāyau sua par nūm, maach Pör Cristo athee ürcha nem wajapham waunaa i dau na wajapha wēnarrajuuta khiiрju nuu aag. ³³ Mamu mag khāyau jūrr uhi paraam magcha sua par khaba sim Ěwandam athee, i ichdēuta amachdēu nem ig nūmjā khaphu agpierr nūnūu awia ich uhi dūijā ogduba sīsiphūm aawai. Wajapcharan uhi paraa simun thoophem numí simjöta sim, Ěwandam atheejā nem waunaa ich uhi dāi sīsip aagjā agjō. ³⁴ Uhi jā īchab ich agjöta sim. Chi ich ap simua āba maach Pör Jesucristo dau na nem wajapha wauju khiiрjugta khiiрju sim, ich mor maimua ich akhaarjā Ěwandam atheeta wai siewai. Pari jaai paraamua magbaju, irua degam nem gaaijā pūrnāa īchab ich jayau nem mag abaawaijā agpierr aadēp sim aawai.

³⁵ Mua mag chirúm chan sīi pāar jaain jūrpimaugaujā khaba, pāach uhi wēnarramkhiiрta mag chirúm; mag ðor dāi paawaijā magum gaaimua amach aphan khūunjö sua parcha khaba aawai pōd Ěwandam athee wajappai nem waubaju khaphu chiraawaita mag chirúm.

³⁶ Pari ābmua khāijā, “Ya m̄ chi jōoi chiraawai m̄ch ƿuidam auwia ag dūita m̄ ū chirsiju” a khīrju sim khai, ichdēu khīrju simjō aju aai sim. Magan ichdēu iek dee wai sim ƿui dāi warre juu p̄urju aai sim; mag juu p̄urbarm pekau khabam. ³⁷ Pari deeum agjō chi jōoi ēwan sim, magua khīrju sīi awia, “M̄ ich jāg m̄ach ap ƿuin khīrjā khaugba chitaju” amēn, magan mag ichdēu khīrju simjō aju aai sim, ƿui auba; magjā nem wajaug sim. ³⁸ Wajapcharan m̄gta sim: Ya pāach jaai awaag, wa emkhooirau khai ichdēu iek dee wai sim dāi warre juu p̄urwiata pam̄n nem wajaug sim. Mam̄ jaai auba, maimua chi emkhooiraujā ƿui auba, pāach appai wēnurrumjā pekau wauba wēnurraju awia juu p̄urba akhiinjā wajapcha sim.

³⁹ ƿui jaai paraam̄n, chi jaai meebam aiguin ich jaai gaai jūgadau jū simjōta sim, pōd p̄ajujā khaba. Magarrai chi jaai meebaadeewain chadau ich ap sīsiewai deeum jaai auju aai sim. Pari majā parhoobam khūun dāijā khaba, agjō Ēwandam iek ƿukha sim dāita juu p̄urju aai sim. ⁴⁰ Pari mua khīrjuawai mag khoopaa ƿui tag jaai auba ich appai nārrakhiin, í oneecha ƿrraju. Maau m̄ khīrjugan. Mua pārag mag iekha chirām̄n, m̄chdēupai khīrjuawaijā chadcha Ēwandam Akhaar m̄ch gaai wai chiraawaita pārag mag chirām̄.

8

đĒwandamnaan anum na nemek wai narr khōju aai nu?

¹ Īsin chad pārag jaaukhim, ar na pārau m̄r̄ug jēeu narr: Ēwandam awi agug jēeu nāmuu ag khīrphee nemek wai narr khōju aai nu wa khōju aai khaba nu a jēeu narr. Mag iek aawai chadcha thumaam khūunau khaphām aajem. Pari maadēu dichdēu nem khaphāmta ig wēnurrum̄n, magan dichdēupaita dich thō nām. Pari magba maadēu dich khapeenta daupii wai nām̄n chadau Ēwandam iek gaaita maadēu am khīrjugā bāapi nām. ² Ābmua khāijā “Muan chadau khaphā chirām” a iekha sim̄n, magan magua chan chadcha ichdēu nem khaphā aju aai simjā khaugbata sim. ³ Mam̄ mag nem inag pōm̄ta ürcha khaphā aju khīrjuu khāyau, āba Ēwandam khōsi ajuuta ēkhaju aai nām, mag i khōsi nām gaaimuata i dāi khapeerkha naawai.

⁴ ՞Orau juuu nem wautarrta ēwandam awia agug jēeu nāmuu ag khīrphee nemek wai narr khōju aai nu wa khōju khaba nu? Maadēu khaphā nām, ūraun juuu nem wautarrta ēwandam anaab mam̄, bāurjā baleeba sīsidām. Maach Ēwandam charan ābpaita khitām. ⁵ Ōragan m̄ug jēb gaai ēwandam anum khūun khapan thūnām, edjā eem magwe. Mag ēwandamnaan anaa chi pōrnanan anum khūun khapan thūnaawiajā, ⁶ maach atheyan Ēwandaman ābpaita khitām, Ēwandam chi Aai. Ichdēuta nem thūnāmjā thum ompaa aujim. Magua maachjā i atheepaita wēnurrum̄. Maach Pōrjā ābpaita sim īchab; ma, Jesucristoou. Nem thum thūnām̄n āba i gaaimuata thūnām̄. Maachjā īchab i gaaimuata ū peerdu durrum.

⁷ Maachdēu khaphā nām, mag Ēwandam ābpai simta maach Pōrkha sim. Mam̄ ar ūrau am ēwandamnaan anum khūun chan bāurjā baleeba sīsidām. Pari thumaam khūunau chan magum khaugba nām. Āaur khūun warr Ēwandam iek ƿukhaba aawai nem parhoobamug jēeu narr khūunaun agtha chi nemekjā khō nām, chadcha deeum ēwandam chi iwam khīrpheeta

wai narrpii awia. Pari am agtha Ņwandam iek gaai khukhurpai naawai, amachdēu khīrjuawai mag khō nāmuajā agugcha jēeu nām dūi āba sim a khīrjuajem. Mag khīrjubaadēm aigta amachdēupaita amach khaigba nāmjōo khīrjuajerram. ⁸ Pari maadēu khaphu aju aai nām, ī mag dich thach khō nām gaaimuata mag Ņwandam najā maach üu wēnurrāmājā abam. Magām nemek mod maadēu khōkhiinjā, warm khūun khāai wajapchajā wēnurrabaju. Wa khōba akhiinjā, maachta warm khūun khāaijā khaigbacha wēnurrabajā abam. ⁹ Mamu nem parhoobamag jēeu nāmu nemek wai narr pāachdēu khōju aai nām awiajā, wajapha khīrjunaata khōbat, eeu pāach mag nām gaaaimua ar Ņwandam iek gaai agtha ubucha khaba durrum khūunta jūrr pekau ee burrpidukham. ¹⁰ Pua khaphu sim, magām nemek mod khō nām khaigba khaba sim. Mamu pāchdēu mag khaphu chirām awia, dich ermano agtha Ņwandam dūi ubu khaba sim dakhīr mawia nem parhoobam khīrphee nemek mod wai narrta khōkhiin, ich dakhīr mag khōbaawai ḡiruajā agjō khōm khōs khabaju khai? Irua mag oowai pu dēnjo khōmun, ¹¹ magbarm gaaaimua pua pūch ermano agtha Ņwandam iek athee khukhuraa khitūmta sīi okhoopimjō okhoopiju, majā i gaaaimuapata īchab Cristooujā udūraa ich thōpitarrta. ¹² Maach ermanonaan Ņwandam iek gaai agtha ubucha khaba khithēemta pekau ee burrpiewain, ich Cristo dāichata iekkhōr paarpa nām. ¹³ Magam uguata, mua oowai mua nemek khō chirām gaaaimua khāijā mu ermano imeraa pekau ee burrpiju sim khai, warag māchta būurjā nemek khōba ich mag chitaju. Magba akhiin mua nemek khō chirām gaaaimua i pekau ee burrju.

9

Khani jāgju aai nā a khap amkhīr Pabloou ichpai jaautarr

¹ Muān chadcha ich Cristooucha ich i jaaumkhīr jūr autarraw. Magtarr aawai mu sīi chikham jua eegarta khaba chirām. Muajā īchab māchdēucha maach Pör Jesūs oobajieb; pāachdēujā pārau khaphu nām, mu mag chirāmuja jaauwia khabahab pāachdēujā chadcha ükha durrum. ² Bigaaum khūunau mu ēugar, “Jā chan ich Cristooucha ich i jaaumkhīr jūr autarr khabam” aju. Pari pāraun mu igwia, “Ich Jesuucha jūr autarraw” a iekhaju aai nām. ḡJāgwi? Mu gaaaimuata pāachdēujā maach Pör Jesucristo iek wajapha ükha nāisiewaima.

³ Māch ēugar māch īgka nām khūunag māch iek ūrmkhīr mua magkhim: ⁴ Muajā īchab warm khūun dēnjo pāar chi ükha durrum khūun jua eem thach dee nām khōnaa pāar jua eem dōdōjōdamjā dōju aai chirām. ⁵ ḡHāijā Ņwandam iek ükha sim dūi jua pārwi māch chitāmpier wai chitaju aai chirām, tagam khūun agjō ich Jesuucha jūr autarr khūunau aajemjō. Ich Jesūs eeugpeenaujā magta aajem, Pedro dāimua. ⁶ Wa Bernabé dūi maach numpaita maar ich jāg maach juadamaucha phidkha wēnurraju aai nāwa, maach bidam athee. ḡMaarjā sīi īchab pārau jāogju aai nām khabá? ⁷ Khaíu jaauwai mag soldaaunkha nām khūun amach phatkhonauta amach nem ig nāmjā thum pērkha aumaajem aajē. ḡPārau oowai nemjīr jīr nām khūunau pōd amach nemjīr eem khōju khaba aajē? ḡPhak bāau nām khūunau pōd chi jūdchō dōju khabam a ūrijē? Mag khabam. Maachin dich phidkha nām gaaaimuata thachdamjā khō wēnurrām. ⁸ Mua mag iekha chirām ūrwia oob pārau sīi māch

khīirjug eemuapaita mag iekha chirūm amiet. Moiseeu Ēwandam iek phā p̄uatarr gaaijā īchab ich mag iekpai jaau sim. ⁹ Mag irua phā p̄uatarr gaai jaauwai, “Puch nemjīr dau bibthug deemkhīr phak phidkhapi wai chirūm aig, ag eem khōm ugua oob i i khōorjü sīum” a phā sim. *{Maig Ēwandamau phakta ürcha maach khāyaujā dau aug khaugwiata mag iekhajī? Mag khabajim.* ¹⁰ Ich iek gaai maach phidkha nūm khueun igwiapata mag iekhajim, mag phidkha nūmjā par khaba amkhīr. *{Pārau khaphū naabā, nemjīr jīrwai ag eem khōju khīirjunaata jīrjem, maimua chi bibthug simuajā khōju khīirjunaata bibthugba aajē? Ich agjōta sim īchab Ēwandam iekta nemjīr jīr nūmjō jaau wēnurrūm khueunjā: Chi äkha durrum khueunauta amau ig nūmjā thum khap aju aai nūm.* ¹¹ Magua mua mag chirūm. Mūchdēuta nacha pāar ee Ēwandam iekta nemjīr jīr nūmjō jīrimajim. Magtarr aawai maarjā maach juau phidkhaba, sīi pārau nem dee nūm iiupaita naaju aai nūm. ¹² Warm khueunaun chadcha amau pāar dīi magta nūm; pārau pāachdēujā am dīi jāg nūm khai, maar dīi charā pārau wajapcha aju aai nūm. Pari magumjā marau būrjā pārag maar dīi chadcha magta abatjā aba, sīi khīl āwatnaa maach juadamauta phidkha durraajem maachdēu nemdam ig nūm athee; eeu magba akhiin sīi maachig nem deemkhīrta Cristo iekjā mag jaau wēnurrūm awia i iek ēugarta woun ēugarmjō khaigba iyūu adukham. ¹³ Pārau khaphū nūm, ar Aai i jēejem deg phidkha nūm khueunau chadcha ag ee Ēwandam athee nem thūnūm khōju aai nūm. Wajapcharan Ēwandamag jēwaag nemek thorrphēnaa chi nasād gaai phaajem aig phidkha nūm khueunau chi nemek mod gayamjā khōju aai nūm. ¹⁴ Ich agjōta maach Pör Ēwandamaujā jaau sim: I iek mag chi maach peerdēajem iek jaau nūm khueunan, mag jaau nūm paar dee nūmuata wēnurrāju aai nūm aajem. ¹⁵ Pari magumjā ni biekdam ābjā mua pārag nem jēwaa khaugba chitūm. Is mag ēsap phā chirūmjā mūchig nem deepāimkhīrta mug phā deepāi chirūmjā aba chirūm. Ābmua khāijā mūrug, “Oob tag Ēwandam iek par jawam” akhiin, magan mua jūrr irig, “Pari mūch khīrauta mag par jaau chitaawai mug chitūmua jādaúa thōkhiinjā mu gaai mas khaba sim” aju.

¹⁶ Ēwandam iek jaau chitūm awiajā mua wir aigpai mūch thōba chirūm. Chadcha ich Ēwandamauchata mūchig jaaupitarr aawai mua pōd irig, “Mua chan jaaubam” aju khaba chirajim. Mua Ēwandam iekta jauba sīukhiin, irua mu gaai jua khueaba deeju. Maigjā, jē, apkhiitā mēdam! ¹⁷ Mua mūch khīrauta i iek jaau chitūm paanjā irua phagab khaba phagju. Pari ichiita jaaumapha awiajā, ich Ēwandamauta mūrug jaaupitarr aawai, jaauju aai chirūm. ¹⁸ Magua mūch khīrauta mag i iek jaau chitaawai mu onee chiraajem, ni Ēwandamaujā mag par jaaupiba sim ee mūchdēupaita par jaau chitaawai. Mūch mag chirūm gaaimua onee chirūmta mūrūgan ya phatkhonaucha jua ee phagbarmjō sim. Chadcha pārag nem jēeuju aai chirūmta, Ēwandam iek jauba chitūmjōta būrjā pārag jēeuba chirūm.

¹⁹ Mu chan chikham chog khaba chirūm, pari mag chirūmta thumaam khueun chogjōta chirūm, mūch mag chitūm gaaimua jūrr õor khapanaacha Cristo iek ükhapi aumaag. ²⁰ Judionaan ee chitūm aig mūchjā chadcha judiojōta aadeejem, amagjā īchab dīi Cristo iek ükhapi aum khōchgau. Mua mag chirūm aiguin mūgta chirūm: Ar agtha Moiseeu phā p̄uatarr iek ürcha uerkhaajem khueunta Cristo igar thereu awaagan mūchdēujā

agtha am dënjo ḫerkhaajem. Pari mu chan mag Moiseeu phā p̄atarr iekhau phēethugba chirumta mag chitum. ²¹ Maimua īchab judionaan khabam khun ee maawaijā, am oowai īchab amachjōta aadeejem. Mag amachjō aadeejem a chirab mama, maach Pör Cristoou nem waupiba aajem nem chan būrjā wauba chitum; sī amagjā īchab Cristo iek ḫkhapi awaagpaita maagjem. Pari wajapcharan mūn Cristo iek ḫkha chitaawai Ěwandam ley düita chirum, ich ag leipai īchab Cristo ley aawai. ²² Oor agtha Ěwandam iek gaai khukhurpaim khun daarjā amau nem wauju khabam nem wauba chitum, amagjā maach Pör Jesucristo iek gaai ubu apijuuta ḫkha chitaawai. Wajapcharan mūn muchta òor ee maawaijā düi īchab amachjō aadeejem, mag chach oomamua ãaur khunau khāijā ḫkhabaawai ūu peerdutkhamkhīr. ²³ Mu mag chitumān mūn meg Jesucristo iek jaaum khōchgauta mag chitum, much düijā īchab ich chaain tagam khun düi wajapha aajemjō wajapha amkhīr.

²⁴ Pārau khaphu nūm, apostaa khaphig nūm aig, òor khapan khaphiigjem. Mamu chi regaloon ābpaimua auju simta thumaam khunau auju ḫkhaajem. Ich agjōta sim Ěwandam sim aar baraagjā. Irua nem wajapham deebaru auju khīrjuwiata khaphig nūmjō abat. ²⁵ Chi mag khaphiigjem khunan sīi nem inag jōpcha ãarjem awaagpajā amach mor sūrkha nūm. Maachjā agjō sūrkha nūm; mama mag sūrkha nūmūn jūrr am dēn khāijā nem wajapcharama maachig deemkhīr. Ma chan ãrjā ãrba ni öjā öba ich mag sierraju. ²⁶ Mag khīrjuwiata mūn much appajā khaphig chirumjō chiraajem, much barju aar baraag. Mag nūm düi īchab òrau chikham phār thūnwaag wērbu nūmjōta aajem. ²⁷ Wajapcharan Ěwandamau nem jaau sim ichaaur amaaugau, mūn much wawī chirumuata ajués sūrkha chiraajem, parhoob nem wauba aag. Magba akhiin much garmua òrag Ěwandam iek jaau chitum aajerrta, jūrr Jōoirau mūrug nem deeju atarrta īgka auju.

10

Parhoobam nema Ěwandam awia agumug jēeupiba jaautarr

¹ Ermanonaan, warr jōoingar aawai sīi òor maba aajem ee ni dōjā chukag ee Moisés dāi maach jōoin wēnurrarr chan oob pārau khīr okhoomiet. Amach thum sīi jūnthumie naarjō jīu jōrröm eegarta wēnurrumua phūas Chi Phur eejā thumaa būupai darba dichjierram. ² Amau amach thumaam khunau udaraata Moiseeg amach pōrkhapijerram, ichdēu arrmpier amach wai wēnrramkhīr. Magta am Phūas Phur eejā sīi būu dərbagkha dichwi jūnthumie naarjō jīumamua am jaau warrjim òor chukag eejā. Mag thumaam khunau Moiseeg amach pōrkhapi nūnta i gaaita pōr choo nūmjō naajim. ³ Amau amach thumaam khunau īchab ich Ěwandamau nem deemamjā khoojeejim. ⁴ Maimua thumaam khunau īchab ich Ěwandam jua dōjā dōjierram. Mag amau dō dōtarr Cristoou amag dee sim ajim, mag dō chukag ee wēnrrumjā mokdau eem dōou am öbichag meeupieg ichta am dāi sierr aawai. Mag mok eemua amag dō deewia am wēnrrumpierr am dāi sijeejim, amau nem ig nūm deeg. ⁵ Mama Ěwandamau mag thumaam khunag ich jua oopiejerr āba, peer thumaam khunauta i dau na nem khaigba waaujeejim. Amachdēu mag nem ārtarr gaaimua ich mag òor

chukag durrpai pa bëpjierram, Êwandamau durr iiur deeju atarr aarjä barba.

⁶ Êwandamau am däi magtarr gaaimua maadëu khaphä nüm, pöd maadëu amau arrjö nem khaigbamta waum khösi aju khaba nüm. ⁷ Oob amau arrjö juaupai nem parhoobam wau sësidümta Êwandam awi agumag jëeumiet. Am igwia Êwandam iek phä sim gaai, “Phak chaaита phir dën waunaa agug jëeu nümua ohood aphöbaadëwi thach khönaa döjä döjierram” a sim; “maimua mag ohood thünü awia deeu bëjäau paaukhawi jemkha phöbaadëjim” a phä sim. ⁸ Oob amau arrjö dich üuin khabam däita parhooba dich üuin dëimjö khapes amiet. Amau Êwandamjä ögkhaba magwia warre äbam edpai veintitres mil khëchjierram anaabá. ⁹ Oob īchab am eem äaur khüunau arrjö khaphä nümta juau ogthom maach Pör Cristo jüür iekhamiet pääch Pörkhapimaaugau. Amau maach Pör ögkhaba i ichaaur magwia, nemeu khaamamjä äpba ich aguapai khëchmajierram anaabá. ¹⁰ Oob pääch pörnaanau nem mag aawai am ichaaur serereu amiet; magba akhiin Êwandamau israelnaan däi arrjö ich chog püiwia chi mag narr khüun khëchpüitarrjö päächjä agjö khëchpüidukham.

¹¹ Chadcha Êwandamau am däi maajerran, is ewag pawiajä maadëu amau aajerrjö aju khaba nüm a khat amkhïrau. Ya mug jëb eegar paimüü pamaawai is ewagam khüunagjä mag khaphä amkhïrrta Êwandamau ich iek gaai mag phäpijim. ¹² Magua mua īsjä pärag mag chirum: Pääch Êwandam däi ubü nüm awia oob pääch thömiet, pekau ee burru chan pöm khabam. ¹³ Pärag jaaukhim, ürbat: ¿Khar pärau nem khaigbam waum khösi aadëba aajë? Jäg num chan mag pöd öräu äwatbajööm nem khabam. Öor pöm ich agjö thünümta magbamjöö thünaajem. Mamü Êwandam maach däi ogduba khitaajeewai irua maadëu äwatbaju atchajä maachig prueba deebam. Mag prueba pöm maadëu äwatbaju atcha maachig deeju khäyau, īchab irua khaphä apiju, jäga üduur dich thü aupiba äwatpüiju aai na.

¹⁴ Magua, Cristo gaaimua khodamnaan, mua chadcha pääar khösi chitaawai pääch üu wénñramkhïrrta mag chirum: Pääch khapeen Êwandam chaar khabamug jëeu nüm aar pääch eeuwrai oob am aar wëtmiet. ¹⁵ Pärau khaphä naawai magan cha mua jaau chirum jaaubat, magá wa mag khabä. ¹⁶ Êwandamau maachig döpi jaautarrjö Santa Cena khaawai irig üu ajim anaa doowai, ¿jäg nüm aig maach Cristo bag ärtarr gaaimua äba Cristo dënka nüm a sim khabä, chi dö nüm khüun? ¿Wa mag khabáwa? Maimua chi panjä agjö jua ee aunaa irig üu ajim anaa khoowai, ¿īchab Cristo mor gaaimua maach äba i dënka nüm a sim khabä? ¹⁷ Maach khanpan thünaawiajä, äbam panpai khö nüm gaaimua maachin öor äbpaimta kha nüm Cristo gaai.

¹⁸ Maimua īchab pääadë khïrjubat israelnaanau Êwandamag jëwaag nemchaain khëchwia khoojem: ¿Nemchaain khëchwia chi phaajem nasäd gaai nemek wai narr gayam chi khö nüm khüunjä mag khö nümua amachdëuchata, “Maarjä Êwandam chaaina augui” anum khabají? ¿Wa mag khabajíwa?

¹⁹ Mua mag chirum chan mag jäg juau wautarrta Êwandam chi iwamüü aba chirum. Mag iiuba sësid aawai par mag am khïrphee wai narr nemek mod awiajä tagam nemek mod khäai ajapchajä khaba ni khïethuujä

haba sim. ²⁰ Mua mag chirum aiguin, jäg parhoobam nem juau wautarragta nemekjä thöona ēwandam awia agug jëeu nám khüenan meperagta jëeu nám ata chirum. Mua chan meperag chan bæurjä pârag ee apimapha chirum. ²¹ Magua Pöd Santa Cena kha nám aig Cristo jarr eem dönaa jûrr meperag jëeu nám khüenan dö nám jarr eejä döju haba nám. Pöd maach Pör Jesucristo mes gaaaim pan khönaa agjö dösät mes gayamjä au khöju haba nám.

²² Jäg warre õor numiim khüenanaga jëeum khöchkha nám aig, juau ogthom maach Pör däi khujer nám khabá? I däi khujerju haba nám. Í maach däi meeukhakhiin, maadëu pöd i juu jumbaju.

Nem thum Ēwandam onee amkhüirta wauju aai nám

²³ Päär ee ãaur khüenanau maagjeebma: “Muan mächdëu nem waum aig wau chitum. Magum paanjä khaíu märag magum abarju” aajem. Chadcha ich magma; mamaa maadëu nem wau nám thum maach athee üu haba sïerrum, magua muajä mag mächdëu nem waum aig pöd waubam. Mua magkhiin bithurgam khüen khüirjugjä Ēwandam iek gaai bääupiba sim. ²⁴ Magua, oob dich appaita warm khüen khääijä wajapha wënurraju khüirjumiet. Mag khääai jäga akhiin maach khapeenjä üucha nüsiju aju khüirjugta khüirjubat.

²⁵⁻²⁶ Mama sii merricka ee mawia pér autarr nemek mod chan oob khöju haba sim amiet. Jägwi mua mag chiru? Ēwandam iek gaai jaauwai, “Mag durr maimua ag gaai nem thunumjä thum maach Pör Ēwandam dënëu” a jaau siewaima. Mag jaau siewai päräv nemek parhooba pér auwia khöju aai nám, “Jäsin mag nemek modjä am ēwandam anum khüirphee wai narr khääijä agamjä?” aba.

²⁷ Ēwandam iek ühaba aajem khüenan khääijä thach khömkhüir pääch thüurwai wëtam khösim khai wëtju aai nám. Maimua päächig nemdam deemam khüu khöbat, “Mag nemek mod pääch ēwandamag jëeu námua i khüirphee wai narr khabá?” a jëeba. ²⁸ Pari äbmua khääijä päächig, “Jäg nemeken ēwandam anumag jëeu narr nemek modou” aman, chi jaau simua oowai khöju haba simta khöbaadém a khüirjupimaugau, oob warag khömet. ²⁹ Mag chirum chan päär ar Ēwandam iek gaai ubu durrum khüen khüirjuwia haba, ar agtha Ēwandam iek gaai ubu haba khithëem khüen khüirjuwita mag chirum.

Pari äbmua khääijä, “Jäga mag chikhamnau khüirju simjöta awia pöd maadëu dichdëu khaphugpierr aju haba nü?” aju. ³⁰ “Mua mäch thach khoowai Ēwandamag üu ajim anaa khö chirumta, jäga mag sii bigaumua khöju haba sim khüirju sim gaaimuapai muajä khöju aai haba chiru” aju. ³¹ Jägwi mag si? Maan magta aju aai nám: Dich thach khoowai, dö doowai maimua mag tag nem inagdam waauwaijä, mag dich nem wau nám gaaimua õrau warag Ēwandam wajapha thö iyüü amkhüirta nem wauju aai nám. ³² Ni äbamugjä oob ejempla khaigba oopimiet. Judionaan najä nem khaigba wauba, judionaan khabam khüen najä nem khaigba wauba, ni ya Ēwandam iek ükha nám khüen najä oob nem khaigba waumiet. ³³ Muan mächin magta chitum. Mächdëu nem wau chirumjä thumaa õor dawagaata apim khösi chitum; maimua jä mächpaita wajapha chitajujä khüirjuba, bigaum khüendamta ürcha ma

gaai masi aajem, muchdeu am dui mag chitm gaaimua amja īchab üu peerdutkhamkhir.

11

¹ Keena, pārau oowai mua jāg āba Cristoou nem waipi simpaita wau chitmjö, ich agjö pāraujā mua nem wau chitm oonaa mu dēnjöta abat.

Uin culto ee weetwai jāga aju aai nu

² Cristo gaaimua khodamnaan, pāar gaaimua mu onee chirm, chadcha üu pārau mu khirjunaan mua pāachig Ņwandam iek jaautarrjā isegba agpierr wēnrrraawai. ³ Mag naawai īs mua pārag khir eyaa apim khōsi chirm: Ich jāg Ņwandamta Cristo pörkha simjö, Cristota maach Pöröu, emkhoooin awiajā; maagwai maach emkhoointa jūrr dich uuin pörkha nam. ⁴ Mag maach chi emkhoooin dich uuin pörkha namta Ņwandamag jēeu nam aig, wa sīi ich Ņwandamau ich iek jaaupitarr khāijā jaau nam aig, uuinjö putiu pör börrnaata jaauman, magan Cristota wajap khir naaupi nam, Cristoogta dich Pörkhapiju aai namta jūrr deeum khuunnagta dich pörkhapi namjö naawai. ⁵ Wa magba uuin khāijā Ņwandamag jēeu nam aig, wa sīi ich Ņwandamau ich iek jaaupitarr khāijā jaau nam aig putiu pör börrba namuata jaau naman, magan amach jaai amach pörkha simta khir naaupi nam, amachta jūrr emkhoooin khāijā ürpai am khochgauta mag namjö naawai. Maguata uuin putiu pör börrba ðor ee iekhaawain, pör bichnaa iekha namjö chigaacha aju aai nam. ⁶ Uinta ðor khapanag ee maag büerjä putiu pör börrba nam khai, magan warre amach pör khöipüju aaita nam. Mamu amau oowai mag pör khibapäiwai am chigaacha aju nam khai, magan ðor ee iekhaagpaawajā ichiita putiu pör börrju aai nam. ⁷ Pari jāg ich Ņwandamta maach thumaam khuun Pörkha síerrumjö warr maach ompaawajā maach emkhooiragta jūrr mug jēb gaai nem thunam thum pörkhapitarr aawai, emkhooi chan pöd putiu pör börrju khaba sim. Pari uuiran ichiita putiu pör börrju aai sim. Mag ich pör börr sim aig, pöd irua ich jaai khai ichta ürpai aju khaba sim a sim. ⁸ Pārau khaphu nam, warrcha Ņwandamau maach jōoin ompaawai chan uui gaaimuata emkhooi ompaabajim. Magju khai uuita emkhooi gaaimua Ņwandamau ompaajim. ⁹ Mag emkhooi ompaatarr chan uuirau ig síerr aawai khabajim, ich Adanta chi uui khai na omparr aawai. Magju khai Ņwandamau oowai chi emkhooirau uui ig síerr aawaita i athee ompaa deejim, i daumaai nurramkhir. ¹⁰ Magtarr aawaita uuinan ichiita putiu pör deebaju aai nam. Mag nam aig amau chadcha uduraa emkhooinagta amach phéethügpi nam a jaau nam. Mag putiu pör deebaawai ðor dakhirpai khaba, īchab Ņwandam chog angelnaan aig nam khuun dakhirjä üu sim. ¹¹ Pari īchab khaphu abat: Maach mug Ņwandam iek ükha nam khuun ee chan ni iwiram ābmuajā jūrr chikham igbam aju khaba nam. Emkhooi khurau khaba akhiin, uuijā chukhu akham; maimua ich agjö uui khurau khaba akhiin, emkhooijā chukhu akham. ¹² Iin warrjā chadcha emkhooi gaaimuata uuijā ompaajim. Mamu ich magtarrjö ewag pawiajā uuirau chaai oo nam gaaimuata emkhooijā khitm. Mag naab mamu amach numwe emkhooi uui dui Ņwandamauta ompaajim.

¹³ Pāar khūirjugau jāga sī keena: Ɂ舅舅ā putiu pōr deebaba ñor khapanag dakhīr Ēwandamag jēeuju aai nū? Jaabat. ¹⁴ Maadēu khaphūnum, warrgarwe maach emkhooin pōrbü durag bāaupiewai üu khaba sīejem. ¹⁵ Pari mag sim jūrr ɻuin pōrbü duraata wajapha sīejem, būrjā chigaa khaba. Ēwandamau warrgarwe amag pōrbü duraata deejim, aguapaita putiu pōr börr nūmjö wēnurramkhīr. ¹⁶ Ābmua khāijā mua jaau chirūm ūrmaaugau mū ichaaur iekhaju khai, idēu mag sim ich iphithur. Pari mua chan deeum phōbör ee Ēwandam iek ükha durrum khūunaujā khīet jaau nām ūrba chitūm. Ichiita thumaam khūunau oowai ɻuinan putiu pōr börrju aai nām, culto ee weetwai.

Santa Cena kha nūm aig athuucha aajerr

¹⁷ Maimua māchdēu ūurwai Santa Cena khaawaijā māch jūgaag khaba ūr chiraawai, ag atheejā pārag mū iekhaagpam. Mua ūurwai mag Santa Cena khaawaijā, maach Pōr Jesucristo maach gaimua thōotarrta khīrjuju khāai, sīi parhooba pāachdēu am aig aawai pāachdēupaita pāach khaibag waunaa nem ār nām anūm ūr chirūm. ¹⁸ Chi oo nām khūunau mūrūg jaauwai, mag chi ükha durrum khūun apha biirdū nām anūmjā sīita mag khīkhīratdōjā phūrphöbaadēp aajem anūm. Amau jaau nām thum chan mua chadcha aba chirūm. Pari magdaman chadau mua māchdēujā ükhapai chirūm. ¹⁹ Chadcha mag pāar pāach agdaujōm khūun appai chum phūr ohood aadēphūm, khaíu meraa sī. Pari mag pāach khīkhīratdō biirdubaadēphūm gaaimua sīi òrau pāachta wajapcha Cristo igar nām amkhīrta pāar mag nām khabahab. Pari wajapcharan ar pāarjō magba nām khūunta chi chadcha agpierraar nām khūunau. ²⁰ Pari mag pāar āba biirdū nām anūmjā pāach appai khīkhīratdō chum poso phūr ohood aadēpnaata maach Pōr Jesuu Santa Cena jaau pāatarrjō khaawaijā chadcha ich agjōjā khaba, sīi thach khōm khōchgauta pāar maagjem. ²¹ Mag aawaita ya khoogpaawaijā agdaujō pāachdēu nem waibēemarrpierr pāachdēu khōm aig khōwia, dōjā dōwia, sīi warag khēch thanūisiphūm. Mag thanūm ee pogkha jāsōojā khēkhēdūm, mag khōju chukhu aawai. ²² Jāgāwa, pāar di chukhuta nū pāach di aarwe thach khōwia dōjā dōwia bēeg? Jāgwia pārav tagam khūndam üu agjō Ēwandam iek ükha durrum khūunta kha isēemjōnaa ar nem waibēeju chukhu durrum khūndamjā khīr naaupim khōchgaujōta jāg nū? Pāach jāg nām paar chan oob mua pāach ēugar wajapha ig iyūu aju amiet.

Jesuu Santa Cena waupi jaau pāatarr

²³ Nawe mua pārag jāgata Santa Cena khaju aai nū a jaautarr aawai pārav jāg nām aig pōd mua pāar ēugarjā wajapha ig iyūu abam. Cha mua pārag jaau chirūmān, ich maach Pōr Jesuucha māchig jaautarrta jūrr mua pārag jaau chirūm: Maach Pōr Jesūs ar Judaau chi thethemnaanag i pūr deetarr ed ya edaar ābmiecha ich khapeen dūi thach khō sīewai, ich juaucha ich juau ee pan auwia, ²⁴ ag paar nacha Ēwandamag üu ajim anaa thorreupūjim aajem. Magnaa ɻapāiwia, “Pāach juau au khōbat, mūun mū morou” ajim anūm ich khapeenag. “Wajapcharan mūg pandam thorreubarmān mū cha chirūmta pāar peerdū aum khōchgau dau aphūu ajuuta jaau sim. Mūg atag pawiajā mūg pāachdēu mū jua ootarrjō khabat, mū thōotarr khīr eyaa aag” ajim aajem, maach Pōr Jesuu ich khapeenag. ²⁵ Maimua īchab ya mag thach khō aaipabaadeewai, chi jarrdamjā juau ee auwia agjō amag, “Mūg jarr eem vinodam dōbarmta

warrgarwe Ņwandamau õor d̄ui iek deeju aajerrau; mam̄ mag iekhan iek iiuriugui” ajim anum. “Mu bag mag vinojō ārbarmuata Ņwandamau, īsmua atagan chadau pāar peerdu wēnurraju aai num a jaaū simgui” ajim anum. “Pāachdēu mag khanaa dō n̄ampierr mu pāach kōit dau aphuu arr khīrjunaata dōbat” a jaaūjim aajem īchab ich Cristoou. ²⁶ Maguama, pārau mag khanaata panjā khönaa chi jarr eemjā dō n̄umun, magan mag n̄umua maach Pör Jesūs maach gaaimua thōotarrta jaaū n̄umjō n̄um. I bēebam aig chan mag kha n̄um oob khīr okhoomiet ajim aajem ich Jesuucha.

Parhooba n̄um chan Santa Cena khaju khaba n̄um

²⁷ Wajapha ūrbat mua jaaū chirum: Ābmua khāijā ich khaigba sim gaaimua Santa Cena wau n̄um khöju khaba simta khomun, magan ichdēupaita wir aig Ņwandamag ich gaai mas amkhīr ich umkha sim. Mag sim aiguin maach Pör Jesūs ich kōit dau aphuu bag ārtarrjā i gaai mas khaba sim a sim. ²⁸ Magam uguata chi pan khöwia chi jarrdam eemjā dōju nawe agdaujō wajapha khīrjuu aai n̄um. Pua khīrjuawai Ņwandam dau na puch khaigba arr gaaimua khöjā khöba ni dōjā dōbaju aai sim khai, warag Ņwandamag mag pekau chugpaapi jēeunaata chi pan khöwia dōjā dōbā. ²⁹ Mam̄ magba mag Cristo dau aphuu arr jaaū simta wajaphajā khīrjubanaa mag khönaa dōmūn, sū dichdēupaita dich gaai mas amkhīr Ņwandamag dich umkha sim. ³⁰ Pāach mag n̄um gaaimuata jāg pāach ee sū ūor masim khūun khapan thūnum d̄ui sū kha thūum khūun pōmjā thūnum. Āaur khūun amach mag n̄um gaaimua ya khēchwia n̄um. ³¹ Chadcha ag nawe maadēu dich thumaa khīrjunaa dichdēu mag nem khaigba wautarr paarjā Ņwandamag chugpaapi jēeunaata khökhiin, khan gaaimua irua mag maach gaai jua khūaba abarju. ³² Pari mag Ņwandamau maach gaai mas deewaijā sū maach wawiewaiu, ūor pōm ich iek ükhaba thūnum khūun d̄ui āba maach jua khēgkhapūimaaugau. ³³ Wajapcharan muan magta pārag jaaū chirum khodamnaan. īsmua atag pāach āba biirdūnaa maach Pör Jesuu jaaū p̄atarrjō khoogpaawai, pāach khapeen n̄ubat, maimua thumaa āba n̄uisiewaita khōbat. ³⁴ Mag n̄um ee āb khāijā jāsog thūnaawai pōd n̄ubaju khīrju sim khai, warre ich di aarwe khöwia bēju aai sim, mag ābam aig biirdūnaa thach khō naawiajā Ņwandamag pāach gaai mas apim ugua. Tagam nem pārau jēeu narr ökhar m̄uchcha pāar aar barimaawaita m̄uchdēu khap jaauwimaju.

12

Ēwandam Akharau ich jua theegjiigjem

¹ Khodamnaan, īs jūr mua pārag khaphu apim khōsi chirum, jāgata Ņwandam Akharau maach ich iek ükha n̄um khūunag ich jua theegjā deejē, nem khīr pogkhe waumamkhīr. ² Pārau khaphu n̄um, warr agtha pārau Ņwandam iek khaugba naawai sū udūraa jāg juau nem parhoobam wautarragta pāach ēdua arrpi n̄umjō aajeejim, agumugta jēeu n̄umua. Pārau khaphu n̄um īchab, warrgar pārau ēwandamnaan aajerr khūun chan pōd iekhaba, meujā meraa s̄isidūn, chadcha Ņwandam chaar khaba s̄isid aawai. Pari īs ya pārau Ņwandam chaar iekta khaphu naawai ichdēun chadau pārag ich iekha simjā khaphu apiju ich Akhaar gaaimua. ³ Magua īs khīrjuawai, ābmua khāijā chadcha Ņwandam Akhaar jua theegauta i iek jaaū n̄urrum khai, pōd Jesūs thür thūrnan khaigba iekhaju khaba sim.

Maimua ich Ņwandam Akharauta iekhapibam chan, pöd äbmua, “Jesuuta thumaam khuuñ Pöröu” a iekhabaju.

⁴ Ņwandamau chadcha ich chaainag ich jua theeg khiiрpierr deejem, agua ich athee nem waumkhiiр. Pari mag siman, ich Ņwandam Akhaar äbpai simuata mag deejem. ⁵ Ņwandamau maachig nem waupi simua jürr bigaaum khuuñ chogkhamkhiiрta phidagjä khiiр pogkhe waupiejem. Mamä magumjä thum ich Ņwandam Akhaar äbpaimuata mag waupiejem. ⁶ Ņwandamau maachig nem waupiju ayaam pöm khiiр pogkhe wai sim; pari äba ichdëupaita mag nem khiiр pogkhe wawaagiä thumaam khuuñag ich juapä deejem. ⁷ Magta Ņwandamau ich chaainag amachpierr ich Akhaar jua theeg khiiр pogkhe deemaajem, magum gaaimua chi ükha durrum khuuñ thumta wajapha wénurramkhiiр. ⁸ Ņwandamau ich Akhaar gaaimua äaur khuuñag ichdëu khösimjö õor wawieg nem khiiрjug khaug apiejem. Maagwai äaur khuuñag agjö nem khiiрjug khaug api sim, ich iek örag jaau khaug amkhiiр. ⁹ Maagwai äaur khuuñag ich ag Akharaupai khaphä apiejem, Ņwandam am düi sim aawai dich juapaupai pöd nem waubajöömjä ich jua theegauta wauju khaphä apiejem. Äaur khuuñag īchab ich aguapai õor mor mas s̄isidämjä monaumkhiiр ich jua theeg deejem. ¹⁰ Äaur khuuñag ag na õrau mag ooba aajemta õor dauderra waumkhiiр ich juapä deejem. Äaur khuuñag ich iekta deeum khuuñag jaau khaug apiejem. Maagwai äaur khuuñag īchab khiiрjug deejem, Ņwandam iekta jaau wénurrum anam khuuñau nem jaau nám ūrwai chadcha ich Ņwandamauta iekhapi s̄i wa s̄ii dösät iekta jaau wénurru a khaug aumamkhiiр. Äaur khuuñag īchab deeum meu bärjä muig eegar iekhaba aajem meupa iekhapimaajem. Maagwai jürr äbakhaig mag war-mua iekhatarr, pari agjö ich meu khaba simta ich meúata iekhatarrjö, chi ūrtarr khuuñag jaauumkhiiр khiiрjug deejem. ¹¹ Mag nem khiiрpierr jig simjö ich jua theeg dee siman, ich Ņwandam Akharaupaita ichdëu deeju ayaam khuuñag mag deemaajem, ichdëu khösimjöta nem waumamkhiiр.

Thumaam khuuñanta Cristo morkha nám

¹² Maach moron chadcha thum äbpaita s̄ieb mamä, ag gaai nem khiiр pogkhe thuuñum. Ag gaai thuuñum: dau, jua, bü, kach, maimua magpajä khabam. Pari mag thuuñaab mamä, ichiita õor mor äbpaim gaaita mag thuuñaajem. Ich magta sim īchab Cristo morjä: Maachta i morkha nám. ¹³ Judionaan wa judionaan khabam khuuñ, s̄ii chikham chognaan wa amach cuenta nürrjäm khuuñpa maachin thum äba äbam Ņwandam Akhaar auwiata pör choo nám, mag i Akhaar athaawai maach thumaam khuuñag Cristo mor äbpai öbeer aumkhiiр. Magua mäg maach kapan thuuñaab mamä, äbam Akhaar paita wai naawai chadcha maachta Cristo morkha nám.

¹⁴ ¿Pärau oowai maach mor gaaipai nem khiiр pogkhe thuuñaabá? Maach mor chan mag nem khiiр äbpaimuata morkha sim abam. ¹⁵ ¿Khanim nemjö büeu khäijä juag, “Mä chan jua khaba aawai mor gayam khabam” akhiinjä? Magju khaba sim, chadcha ichjä mor gayam aawai. ¹⁶ Maimua jürr kachiu khäijä daúg, “Mäjä dau khaba aawai mor gayam khabam” akhiinjä. Mag gaaimua chadcha mor gayam khabam aju khaba sim, ichjä mor gaai s̄iewai. ¹⁷ Maach mor thum dau akhiin, ¿khaniu ūrkhaj? Wa jürr maach mor thum khäijä kach akhiin, ¿jäga nem thüphamjä

khap akhaji? ¹⁸ Warr maach ompaawaijā ūuta Ŋwandamau maach magta deebajim. Irua oowai agdaujō amach sīsid ajupierrta sīumajim maach mor gaai, ichdēu khōchagpierr, amagjā agjō amachpierr nem waumkhīr. ¹⁹ Jāga akham khai Ŋwandamau sīi maach dau, juia, wa būpai khāijā ompaawia, tagam nem ompaaba arr amuan? Mag arr amuan maach mor aju khaba sīekham. ²⁰ Irua maachdēu nem igju thum maach mor gaai ompaakhajim. Pari nem khīr khapan maach gaai thūnaab mamū, ichiita maach moron ābpaita sim.

²¹ Daúa ichdēuta warp oojem awia juadamat, “Mua pū ighbam” aju khaba sim. Wa magbam khai jūrr pöröu khāijā būug, “Muajā pāar ighbam” aju khaba sim, ichta tagam khūun khāijā maach mor gaai ügtharraacha sīejem awia. ²² Magju khāai wajapcha oowain, maach mor gayam nem wajappai ighbajōjō sīsidūmta tagam khūun khāijā ūrcha iigjem khūunau. ²³ Maimua ar maadēu dich mor wajappai asekasbaju ayaam perasta wajapha put eecha wai wēnūrraajem. Maimua ag khāai wajapcha ūrkhabaju aai nūmta jūrr mag ākhaa paraajā aba aajem, ²⁴ am mag warm khūunjō meer paar wai wēnūrraju igba naawai. Mag khāai ūrkhabaju aai nūm perasta wajapcha ūrkhaajem. Pari Ŋwandamau warrgarwejā ich magta deejim, maadēu oowai wajap nem ighbapaimta ūrcha jāsenka nūmjō wajapcha thāa paar wai wēnūrramkhīr. Ich agjōta sim īchab, maach khodamnaan Ŋwandam athee pōm nem wauju khaugba khithēem khūunjā. ²⁵ Ŋwandamau makħūnjā ich morkha wai sim aawai agdaujō jāsene apim khōsi sim, maagwai iwiir ābjā aaiduba sīi warag agdaujō warm khūunau nem igaata oo naamkhīr. ²⁶ Mag naawai iwiir āb khāijā mas aawai tagam khūunaujā dūi thumaa sentii nūm. Wa āb khāijā nem wajapha waubarm gaaimua onee aawai tagam khūunjā thumaa onee thūnam.

²⁷ Maach Cristo igar nūm khūunan, maachta i morou. Mamū thumaam khūunau ābam phidagpai wauba naawai dichpierr nem wau nūm gaaimua āb sīi i juajō sim; deeum phidag wau sim gaaimua āb i būjō sim; āb i daujō; ich mag nūmua maimua mag tag ich mag thum i mor ēntēr.

²⁸ Ich Ŋwandamaujā ich iek ūkha nūm khūun ee ūrcha paraa apijim:
Ich iek aaídū jaauamkhīr ichdēucha jūr aumam khūun,
ich iek jaauampta jūrr warm khūunag jaaujem khūun,
maimua ich iek jawaag maestronaan.

Mag tag agjō paraa apijim:

ichdēu juapá deebaawai òor dauderraai nem waaujem khūun,
īchab ich jua theegau òor monaaujem khūun,
sīi chikham khīr jāsenkhaag nem par daúa ooba aajem khūun,
iglesia ee dirijijem khūun,
maimua ich Ŋwandam Akharau iekhapibaawai deeum meúa iekhaajem khūun.

Magūm khūunta ich iek ūkha nūm khūun ee paraa apijim.

²⁹ Pari magūm khūun thum sīi Ŋwandam iek aaídū jaaujem khūun khaba, ni thumaam khūunauta mag Ŋwandam iek jaaujem khūunjā khaba, ni thumaam khūunta mag Ŋwandam iek jawaag maestronaanjā khaba nūm. Thumaam khūunauta mag Ŋwandam juapaau òrau ooba aajemjā òor dauderraai nem waaujem khūunjā khaba, ³⁰ ni thumaam khūunauta mag òor mor masim khūun monaaujem jua theegjā chukhu nūm. Thumaam

khuunagta mag Ŋwandam Akharau buurjä amachdëu meu khaugbamjä iekhapiba, ni thumaam khuunta mag warmua deeum meúa nem jaattarrjä jürr khaphu warm khuunag jaaujem khuunjä khabam. ³¹ Mag äbpaimugta thum magamkhir Ŋwandamau ich jua theeg deeba sieb mamu, wajapha khirjuna i jua theeg chi wajapcharam khuunta aum khosi irig jeebat, agua paach eejä thumaam khuunta warag Ŋwandam iek gaai ubu paaukhamamkhir.

Pari magum khirjuju khai, äb ag khayau wajapcharam sim: ma, dich khapeen kha khosi nemu. Maata parag jawaagpam.

13

Dich khapeen kha khochag

¹ Kanim nemjö äbmua chadcha õor dakhir mag jeb gayam meu khirpier iekhanaa ügtharmpeen meujä iekha sim, pari mag simta buurjä ich khapeen kha khochkhaba sim chan, magan Ŋwandamau oowai mag wounan si parta mag iekha sim. Mag sim aiguin sit tamburr bubujukhamjö khabam khai, latadí nenerrkhamjöpaita sim. ² Maimua khanim nemjö äbmua mag atag Ŋwandamau nem oopipig majujä thumaa ag nawe khaphanaa, mag eegarm khuunau khaphu nem khirjugä thumaa khaphu sim düi ich Ŋwandamau khirju sim khirjugä khaphu sim; pari mag simta buurjä ich khapeen kha khochkhaba sim chan, magan Ŋwandamau oowai mag wounan parta mag sim. Wa magba ichdëu nem mag abaawai Ŋwandamau ichdëu jaautarrjö apiju khaphanaa, durrsiig khaijä wounagamjö “Chum danubaimä” abaawai, i ipierr chadcha ichdëu jaautarrjö mam mapi sim; pari mag nem wau simta buurjä ich khapeen kha khochkhaba sim chan, magan Ŋwandamau oowai parta mag nem khir pogkhe khaijä wau sieju. ³ Wa äbmua khaijä aphuu khithëem khuunag ich nem wai sim thum ich thach khöju arrpa jipüiwia jürr ichta khöju chuk ssip sim; wa ichcha khaijä Ŋwandam athee awia uduraa öt ee ich örpüipi sim; pari magbarmjä buurjä ich khapeen kha khochkhaba sierr khai, Ŋwandamau i aubaju.

⁴ Dich khapeen kha khosim abarmun, dich düi khaigba aawaijä si khiuuta äwatpüikham, magnaa thumaam khuun düijä ö wajaphata anum. Dich khapeen kha khosim abarmun, irua nem wai simjä dich den apim khosi khaba, wa maach khai pör öpherg siewajä ijö aju khirjuba; ni dich thowia dichta warm khuun khaijä emkhooikha chirumjä abam. ⁵ Dich khapeen kha khosim abarm chan, buur abarm gaaimua chaai daumeraamjö parhoob thuthug aba, ni nem thanumjä äba si dich atheepaita khirjubam. Nem khorgjä khaba, wa mag meeukhabaadëmu si ich mag khir thuajä khaugba äba ich mag iekta ich mag ig nurraba aajem. ⁶ Dich khapeen kha khosim chan, chikhamnau õor khaigba wau num oowaijä warag onee khaba, äba nem agcha wau nem oowiata onee aajem. ⁷ Chadcha dich khapeen kha khosim abarmun, dich khapeer garmua dich düi wajap khaba awiajä ideu äwat purbabakham. Chikham üugar khaigba jaau num ükhaba, nem wajapha jaau nemta ükhaajem. Dich khapeen pekau ee burrwaijä, ya jägbadëm chan tag at khabam a iekhaba, siita warag üu deeu ich sierrjö ajapha aju anum, i igwia. Dich khapeer gaaimua òrau ich khaigba aawaijä, magumjä igba äwatpüikham.

⁸ Chadcha dich khapeen kha khōsim abarmān, mag khōchagjā ich mag chugpaa khaugba sīerraju. Ėwandam aar naaimaawaijā ich Ėwandamjā khōsinaa ich khapeenjā ich mag kha khōsi wēn̄rraju. Mamū mug atag paawai Ėwandam iek jaau nām khūunjā tag ighbaju, ya ich dēicha naawai. Magbaadēm dēi tag Ėwandam Akharau ḫrag amachdēu meu khaugbampa iekhapiejerrjā tag iekhapibaju. Ya maig paawai īchab ðor khīrjug khaugkham khūun khīrjugjā tag ighbaju. ⁹ Jāgwia magum tag ighbaju? Ėwandam iek jaau nāmjā maadēu thum jaauju khaugbanaa mug jēb gayam khīrjugjā sī khomariipaita khaphū naawaima. ¹⁰ Maimua chi wajapcharam khīrjug khaphū aju ed barbaicheewain chadau mag khomariipai khaphū nemjā tag chukhu aju.

¹¹ Warr bürūu chiraawain chadcha chaain iekhaata iekhanaa chaain khīrjugta khīrju chitajim. Pari ya jōoipa chirsewai warre chaai aawaim khīrjug isegpūijim. ¹² Ėwandam iek ükha nāmjā ich jāgta sīebahab. Īsin maadēu Ėwandam igwia i khaphū nām anaab pari sī esphēg khīr purrjōom ee nem inag oo nāmjōpaita i khaphū nām, wajappai khaugba. Pari jāg nāu awia mug atag paawai chadcha ich simjō maadēu i wajapha khaphū aju, ya agdaujō i dēi khīrcha oophōbaadēm aig. Mug maach agtha eegar wēn̄rrāweran māchdēun ya i wajapha khaphū chirūm a chirab mamū, agtha i ooba aawai wajappai i khaugba chirūm. Pari jāg chirūu awia ich jāg ich Ėwandamau wajap mu khaphū simjō māch garmuajā īchab i khaphū aju.

¹³ Mag Ėwandam juu theegta ürcha ig naab mamū, Cristo pierrwai tag magum ighbaju. Magjup mamū nem khīr thārjup nām, makħūun chan būurjā chugpaa khaugba sīrrjēem. Makħūun: Ėwandam iek ükhawia i gaaimuata maach ūu wēn̄rrāum khīrjug; ügħtar pawiajā warag wajapha paaukhamaju khīrjug, maimua Ėwandam khōsi nām gaaimua dich khapeenjā kha khōsi nām. Pari mag thārjup nām eem āb sim chi wajapcharam. Ma, cha mua jaau chirūmjō dich khapeen kha khōsi nāmāu.

14

Ēwandam Akharau deeum meu iekhapibaawai

¹ Keena, mua pħaba deeu pārag jaau chirūm: Āba dich khapeen kha khōsi ajuuta ürcha ēkhabat. Magnaan chadau īchab ich Ėwandam Akharau dee sim juapajā aum khōsi aju aai nām. Pari būurjā ðrau khaugbam meúata iekhaju khāai, ürcha i iek deeum khūunag jaau khaphū aagta pāach gaai wajapha ich jua theegdam deepim khōsi abat. ² Deeum meu iekhamamua khājjā irig jēeumun, nem wajaug sim īchab; pari mag deeum meu iekha simuan ḫrag ūrmkhīrjā khaba, sī Ėwandamag ūrmkhīrpaita iekha sim aawai, chadcha ich Ėwandam Akharau khīrjug wajapham dee sim awiajā bigaum khūuna ni ābmuajā khaugbaju, khan ata iekha sī. ³ Mag khāyau Ėwandamau ich iek jaaupi simta jaau nārrāum wounaun chadau chadcha warag bigaum khūunpata Ėwandam Iek gaai am khīrjugdam bāaupiwia, am khīrjā onee apinaa īchab am wawijā wawī sim. ⁴ Pari magba deeum khūuna magum meu khaugbag aigta amag ūrpimaugaujō deeum meúata iekha simuan sī ichigpaita wir aig jaau sim. Mamū Ėwandamau ich iek jaaupitarrta jūrr ḫrag ūrmkhīr jaau nām khūunaun chadau chadcha thumaa chi ükha durrum khūunta warag

Ēwandam iek khaugpi nūm. Mag amau nem khaug paaukhamam aig warag ag iek gaaita am khīrjugjā bāaukha wētum.

⁵ Murūgan pāach thumaam khūnau deeum meu pāachdēu khaugbam khāijā iekhakhiin ū sim. Pari mua oowai Ēwandamau ich iek jaaupi sim jaau nūmta wajapcha sim, sī jāg dēgōlp deeum meúa iekha nūm khāijā. Mag iekhawiajā pari warm khūnag khaphu amkhīir deeu am meúa jaaumā ū sim, Ēwandamau mag iekhapitarr thumaam khūnag khakhapdō amkhīir. ⁶ Pārau oowai mūch khāijā pāar aar mawia sīl deeum meu pārau khaugbamuata pārag iekhabaimakiinjā, “Khani jaau simu mag sīma?” aju pārau. Mamū pārag wajapha khap amkhīran, pāar meúata jaauju aai chirūm: Ēwandamau pārag ich iek jaaupitarr, wa mag atag irua maach dūi aju, wa Ēwandam khīrjug khāijā khīr pogkhe jaauju aai chirūm. Magan chadau pārau khaphu nūisiju, pāach meúa aawai.

⁷ Pārag deeum ejemplo jaaukhim: Karris khāijā wa guitarra khāijā siirwai, siir meraa aawai sīl ö ūrbāajā chukhu sirkhiin, jāga khap abarju khanta sir sī. Pōd khaugbaju. ⁸ Wa soldaau khāijā juurhi ee wērbāan wētum aig chi trompeta sir simua wajapha ö araraa sirba akhiin, jāga thumaam khūnau khaphu aju mag sirbarmuapai amachig “Audimat” a jaaubarm. ⁹ Pāarjā īchab ich agjöta thānum. Pārau khāijā deeum khūnag iekhaawai amau khaugbam meúata iekhamān, jāga amau khaphu abarju amachig iekha nūm. Par sīl jāgan paagta iekha nūmjō okhoppha nūisiju. ¹⁰ Mag durr gayan meu khapan khīr pogkhe thānum. Chi meu khūnagan meu wajaphamma, amach meu aawai, maimuajā amach iekhamam thum khaphu nūm. ¹¹ Pari mag thānum eemua āb khāijā bēewia mua i meu khaugba chitāmta mārūg ich meúa iekhachēkiin, mua pōd khaugbaju. Mag chan pōd iyūu abam, ni ābmuajā chikham meu khaugba aawai. ¹² Magua mua sīl iekkhōrjā khaba mag chirūm: Pārau jāg Ēwandam Akharau ich jua theeg dee sim aum khōchag thānumān nem wajaug sim. Mamū chi wajapcharamta paarpam khōsi abat, ar pāachdēu oowai agua ürcha chi ükha durrum khūn thumaa khīr onee apijōjom.

¹³ Ābmua khāijā ich meu khaba deeum meúata iekhaajem ag jua theeg wai sim khai, magan agjö ich Jōoirag jēeuju aai sim, mag ichdēu iekhabarm iekpai aig ūr nūm khūnag deeum am meúa jaaujem ag jua theejā ichig deemkhīir. ¹⁴ Ēwandamag jēeu chirūm aig mua sīl parhooba deeum meúata jēeukhiin, mu akharaun chadcha Ēwandamag jēeu jōchkhērama. Pari mag sim mūch chi ürumua mūchdēu iekhatarrjā khaugba abaawaijā? ¹⁵ Magbaawai ḥājgajuma? Magbaawai mag deeum meúa jēeumam dūi jūrr aig dich iek ūr nūm khūnag jaau khaphu jawaag agjö Ēwandamag dichig jaaupima, jūrr am meúa amag khap amkhīir jawaag. Meukhaar khāijā agjō bēurjā ūrau khaugbam meúata mag au dichtarr khai, ich agjö am meúata amag jaauma, khap amkhīir. ¹⁶ Mag am meúa khaba sīl deeum meúata Ēwandam thō iekhamamua jēeukhiinjā, jāga pua iekha simjā khaugba aawai aig durrum khūndamau pā ipierr dūi ich magau abarju. Amau pōd magbaju, pū iekhamamjā khaugba aawai. ¹⁷ Par pua nem wajaug ūrihmū jēeumaju; pari mag sim aig chan bēurjā bithurgam khūndam Ēwandam iek gaai khīrjug bāauba, ich magpai bēurjā ūrba arrjō durrum. ¹⁸ Mua chadcha Ēwandamag ū ajim a chirūm, mūchdēu irig jēeu chirūm aig mūchdēuta pāar khāijā ürcha

deeum meúa iekhaajeewai. ¹⁹ Mag chitab mamu, khapanag ee chirm aiguin, iek põm khaba awiajã, thumaam khuunnag mach iekha chirmjä khaphu apim khôsita chitm, siii mach appai iekha chirm abarmjä am meúa khaba aawai iwiram âbmua jäkhaugba ich mag öbërpima augau.

²⁰ Cristo gaaimua khodamnaan, mug mua jaau chirm khap aag oob siii chaaindamjö khuirjug meraa amiet. Magarrau nem khaigbam wawaagan chadau warag wauju khaugba aju aai num, chaain daumeraa aawai nem wauju khaugba aajemjö. Pari Êwandam Akhaar juu theegau nem khuir pogkhe waupiejem eem chi wajapcharam khap aagan, chadcha jöoin khuirjugiota abat, wajapha khuirjug. ²¹ Khuir eyaa abat jäga Êwandamau warrjä maach jöoin israelnaan ichdeu amach castigaa sim khap amkhuir deeum khuunnag amach meúata amag iekhapijii. Ag iek igwia Êwandamau ich iek pha sim gaai,

“Jäkhuun wounaanau mu iek ükhaba arr aawai jürr deeum khuunnagta mua am durr khechthug aupiwi amach meúata jürr chi durr khuunnagjä iekhapiju” ajim, “mag oobaawai amach khaibag isegamkhuir.

Pari par mag deeum durram khuunnau amach düi magbarmjä ükhabaju” a pha sim. *(Is. 28:11-12)*

²² Magua, ïs ewagjä mag õrau meu khaugbam iekha numuata chi ûr num khuunnag Êwandam iek ükhapiju aju khaba num. Magarrau Êwandam ichdeuucha ich iek jaaubarmta jürr thumaam khuunnag ūrmkhuir am meúa jaau numuan chadau ükhaba num khuunnaupa ükham khôsi ükhaajem, ajaphata ûr naawai. ²³ Päade khuirjubat: Êwandam iek ükha durrum khuun thumaa âbam aig biirdunaa, thumaam khuunnau deeum meúata iekha thunumcha khâijä âb bûurjä Êwandam iek ükhaba sim dubcheuwia mag oobaicheewajä, khan abarju irua. Par jägan irua, “¡lh! parhooba dubwia siii õor põm lõkie thunumjä oobarm” awia warag ükhab sisiju.

²⁴ Pari magba siii päach thumaam khuunnag Êwandamau jaau simta jürr õrag jaau numcha khâijä âb Êwandam iek ükhaba khitm dubcheuwia mag ūrbaicheewai, irua thumaa ãsie ich mor ewag khuirjuwia, “Chadchata muun pekau pöoma chirm” aju, ich jügdaar mag pärau jajawagmam ūrwia. ²⁵ Mag amachdeu i oojä ooba aajemta wajapha i oojem khuun dënjo ichigcha jaaumam ūrbawai kanieu thukhöonaa, “Chadchata Êwandam am düi sïewaita mug thunum” awia, düi amach paarmua Êwandamag jëeuju.

Päach nem iinwai wajapha oonaata inbat

²⁶ Ya âbmiecha paawai mua pärag magkhim: Ar âba khapanaa biirdunaa Êwandamag jëeuwai, âaur khuunnau meukhaar auju aai num; maagwai âaur khuunnau Êwandam iek gaaimta jaau numua õor wawiju aai num; maagwai âaur khuunnau ich Êwandamaucha amachig jaaubarm iekta jürr deeum khuunnag khap apiju aai num. Tagam khuun deeum meúa khâijä iekhaju aai num; maagwai warm khuunnau jürr makhuunau deeum meúa jaaubarmta thumaam khuunnag ūrmkhuir jaauju aai num. Mamu mag nem in numjä, dich appaita onee aag khaba, thum aig num khuun Êwandam düi warag ubu apiegtu mag wauju aai num. ²⁷ Päach meu khabam iekhaju awiajä iekhaju aai num. Pari numpai wa thärjuppaï khâijä âabdo iekhamamuata iekhaju aai num, siii thum sereuba. Mag deeum meúa iekhabarmjä ichiita jürr âbmua jaaub khaba jaauju aai sim

am meúa, thumaam khuunag ūrmkhii. 28 Mag khapan thuunem ee ni ãbmuajā mag warm khuunau deeum meúa iekha num jaauju chukhum chan, magan warag buurjā deeum meúa iekhaba, sī pāach ödegpaita iekhabat, pāachdēu Ņwandum dūimuapaita mag pāach iekhabarm khap aag. 29 Wa magba sī Ņwandumau pāachigcha jaaubarm iekta jūrr ūrag jawaag wai num khai, agjō numpai khabamen thārjupaita iekhaju aai num. Maagwai tagam khuunau sī khuulū ūrwia jaauju aai num, chadcha Ņwandum Akharauta mag iekhapi sī, wa sī ich khuulirjug eepaimuata mag iekha sī. 30 Pari mag agtha warm iekha sim ee, deeum aig simug khāijā īchab ich Ņwandumau ich iek jaaumkhii jaauman, magan chi nacha iekha sīerr iekha ūwia jūrr magug iekhapiju aai sim. 31 Mag ãābdö iekhamamata thum chi Ņwendumau ich iek jaaupi num khuun iekha öju aai num, aig durrum khuundamag khaugpiwia īchab khuulirdam onee durramkhii. 32 Chi mag Ņwendumau ich iek jaaupibaawai jaau num khuunaun wajapha khaphu aju aai num, amach parhooba sereuba sī ãābdöpaita iekhamaju aai num. 33 Ḷāgwia mag chirū? Sī jāg nem parhooba amachdēu ampierr aawai Ņwendumau khōchkhaba aajeewaita mag chirum. Ņwandum chan oob magum eem khabam. Iruan agpierraanaa khōinaata wēnurrapiejem.

Jāg tagam khuun chi ükha durrum khuun iglesia ee aajemjö, ³⁴ uinian culto ee paawai sī khuuuta ūr ohoodö aju aai num. Am, emkhoooin ijējēbkham ee dūi iekhaju khaba num, ich Ņwandum iek phā sim gaai jaau simjö, am sī amach jaai juu eegarpai khithéem aawai. ³⁵ Emkhooinai culto ee nem jaau num wajappai khaugba aawai wajapcha khap aag jēeum khōsi num khai, di aar pawia amach jaainagta jēeuju aai num. Magba jāg culto ee uin ijējēb aawai üu khaba sim.

³⁶ Pārau jāg deeum iglesia ee aajemjö khaba, sī pāachdēu am aig nem waauwai, Ḷāpāachdēuta nacha Ņwandum iek ompaa aujimpii nu? Ḷāwa pāachdēupaita mag Ņwandum iek khaphu nuwa? ³⁷ Pāar ee ãb sī ich iiupai khāijā Ņwendumau ichig jaaubarm iek jūrr ūrag jaaujem ag juu theeg paraam a sim khai, wa deeum juu theeg Ņwandum Akharau deetarr khāijā wai sim a sim khai, magua tagam khuun khāijā khapcha aju aai sim: muajā ich ãbam Ņwandum Akharau puchig jaaupitarra jaau chirum. ³⁸ Pari īchab ãbmua khāijā mua nem jaau chirumjā chad amapha sim khai, magan oob “Jā chan Ņwendumauta ich iek jaaupi simuu” amiet.

³⁹ Cristo gaaimua khodamnaan, magua mua mag chirum: Ņwendumau ich iek pāachigcha jaaubarm jūrr ūrag jaaujem ag juu theegta pāachig deepim khōsi abat, i iek òor jüg eyaa jawaag. Pari mag awiajā oob, “Deeum meu chan iekhaju khaba sim” amiet. ⁴⁰ Deeu puaba pārag jaau chirum: Mag nem waauwaijā sī parhooba pāachdēu ampierr aba, agpierraata aajeethu.

15

Cristo meewia deeu phiidutarr

¹ Khodamnaan, pārag khuur eyaa apim khōsi chirum maach peerduajem iek ar na muchdēucha pāachig jaautarr. Ich mag iek ajim pārau ükhawia īsjā üu agtha ag gaai ubu durrum. ² Ich mag iek muchdēu pārag jaautarr gaaimua üu pāar peerduwi num, majā chadcha ükhatarra khai mamu. Ich

agtha pāar ag iek phāaba ich mag i dāi ubā nām khai, ūu pāar chadcha peerdū nām.

³ Muchdēu ūkhatarra iekta ya ūchab pāragjā jaauwia chirum, jāga ich Ņwandam iek phā sim gaai jaau simjō chadcha Cristo maach pekau gaaimua thōjī. ⁴ Mag i thōowia bēp sūtarr khāai thārjup nām ee ūwaai maach ich māg phiidutarrjā ūchab mua pārag jaaujim. Mag i phiidutujā ūchab ich Ņwandam iek phā sim gaai ya ag nawe jaau sim. ⁵ Mua pārag jaaujim, Pedroog ich oopitarr, ag khur doce ich dāi ogduba wēnūrraajerr khūunag ich oopitarr, ⁶ maimua ag khur ūmaai deeu ich iek ūkha durrarr khūun khapan quinientos atcha ābam aig narr khūunag ich oopitarr. Mag i ootarr khūun ūaur khūunan ya khēchwia naab pari jārrcha atcha agtha monakha thānum, mag amachdēu ootarr jawaag. ⁷ Maimua Santiagoogjā ich oopiwitia thum ich dāi ogduba wēnūrraajerr khūunagjā ich oopijim. ⁸ Jākhūunan chadcha ya ich dāi dūrrūu wēnūrraajerr khūun ajim, mamū mūun eeu ich iek ūkhatarra edweta warre mārug ich oopiwitia mā jār aujim. Maguama, mag mārugta ābmiecha ich oopitarr aawai mūun sīi agtha khukhur chirwe thaabapūitarrjöta chirum. ⁹ Magtarr aawai Jesuu ich iek jaaumkhūir ichdēucha jār autarr khūun eejā māchta thumaam khūun khāaijā serbiibacha chitum. Mag chiraawai mājā ūchab ich Jesuucha ich iek jaaumkhūir thār autarrau a thārju aai khaba chirum, i iek ūkha durrum khūun khaibag wawaagjā am ūudee ūkha chitāa ajerr aawai. ¹⁰ Mag chitajieb mamū ūu Ņwandamau mā eeg oowi ūs ich iek jaaujemkha wai sim. Māchta māch khapeen ich iek jaaumkhūir ichdēucha jār autarr khūun khāaijā ūrcha phidkhawia chirum. Māch juapadamau khabajim pari ichdēu mā juag oowiata ūu chadcha mā dūrrcha i athee phidkhabarm. Jāgan Jōoirau parchata mā eeg oobajim. ¹¹ Pari mag chirum aig chan khaita ūrcha phidkhajī wa khaita pōm phidkhabajī a chirum khabam. Maach thumaam khūunau ichiita Cristo meewia deeu iu phiiidutarr iekta jaau nām; mag jaauwia pārau ūkhajierram.

Khēchwiajā deeu phiidutkhaju

¹² Pari mag Cristo meewia phiidutarr marau pārag jaaubaawai ūkhatarra, jāga ū ūurwai pāar eem khūun iek mag ūor meebarma chan tag phiiduba aajem a jaau nām ūr chirū. ¹³ Chadcha mag ūor meebarmajā tag phiiduba aajeekhiin, magan Cristojā agtha ich aukhērtarr jēbdeg sījeekham. ¹⁴ Mag Cristo chadcha iu phiiidutwia ich māg ūberba arr akihiin, cha marau i iek jaau wēnūrrumjā sēukha chad khaba arrta jaau wēnūrrakham. Mag khai magan maadēu parta ūkha nām. ¹⁵ Chadcha mag amau jaau nāmjō ūor meebarmajā meem iekta meejem akihiin, magan maraun sēukhata Ņwandamau Cristo phiriū aujim a jaau wēnūrrum, chadcha phiiduba arrta. ¹⁶ Amau jaau nāmjō mee nām khūun tag būrjā iiuba nām khai, magan Cristojā meewia tag phiidubakham. ¹⁷ Mag Cristojā phiiduba arr khai, magan parta pāraujā i iek ūkhajierram. Mag akihiin magan pāran agtha pāach pekau eeta wēnūrraajeekham. ¹⁸ Mag i phiiduba arr khai, magan ūchab i iek ūkha durrumua ötarr khūunjā amach pekau eepaita ich mag okhoo durrum. ¹⁹ Cristoou ich igar wēnūrrum jūrr maach ich aar auju a simjā, maach meewai chadcha ich aar aubamta mag sīekhiin, magan ḫhan wajaug athee i gaaimua māg phithur wēnūrraajeekham? Mag akihiin maachta chadcha thumaam khūun khāaijā parchata phidkha wēnūrrumjō aajeekham.

²⁰ Pari Cristoon chadchata iiu phiidejjim. Mag õor põm ö num ee ichta nacha phiidettarr gaaimua ewag pawiajā õor khapan ichjö phiidetkhaju jaau sim ajim. ²¹ Wajapcharan ich jāg warrjā õor äbpaim gaaimua ewag pawiajā õor thum okhoo nuisierrjö, ich agjö īchab woun äbpaim gaaimata ewag pawiajā õor iiu phiidetkhaju i gaaimua. ²² Ich jāg warrgarwe Adán gaaimua õor thum ö derr aawai ich agjö īchab Cristo gaaimuapaita thum maachin ich mag iiu wēnrraju. ²³ Pari majā sūi parhooba khabam: Cristota nacha phiidejjim; mag khur deeu ich pierrum edta i igar ükha durrum khuenjä jūrr phiidetkhaju. ²⁴ Ya magbarm aigmuau chadau, Cristoouta mag durr thum ich khaibag d*ü*i ag gaai juu theeg thnumpa thum pödp*ü*inaa jūrr ich Œwandam chi Ayagta nem thum j*ü*apiju, ich mag chi Pörkha sisimkhir. ²⁵ Pari mag ich Ayagta juu theeg thum j*ü*apiju na, ich d*ü*i iekkhōr paraam khuen thum ich juu eegar phē au num ora ich Cristota mag ichdeu õor phē aumam khuen Reikha sim. ²⁶ Mag ich d*ü*i iekkhōr paraam khuen thum ich juu eegar phē athaawai, äbmiecha paawai tag õor mee khaugba thnuisiju, ²⁷ magamkh*ü*irjä ich Œwandamau thumaa Cristoogta jaau wai s*iewai*. Mag nem thum irigta jaaujim anum chan, ich Œwandam chi Aai chan põd i juu eegar sim anum khabam. Ich Œwandam chi Aai chan põd i juu eegar aju khaba sim, warrjā ich Jöoirauta mag nem thnumpa thum i juu eegar apitarr aawai. ²⁸ Maimua mag nem thum thnumpa Cristoou ich juu eegar phē athaawai ich Cristojä Œwandam Iewaakha simta jūrr ich Jöoi juu eegar s*siju*, ich Jöoirauta warrjā irig juu theeg thum ich juu eegar phēdeetarr aawai. Magbaawain chadau ich Œwandamta nem thum thnumpa kh*ääij*ä warag ürpai s*siju*.

²⁹ Mag Cristo iiu phiidebajim anum magan zkhanthee zaur khuennau jāg ya meetarr khuen k*öitj*ä amach põr choopi namma? Mag õor mee num khuen iiuba num chan, zkhanthee am k*öit* põr choopi namma? ³⁰ Mag Cristo iiu phiideba arr khai, magan zkhantheeta maar jāg ed zeepierr sūi maach mod umkha nmjö wēnrraajemma i gaaimua? ³¹ Mag wēnrraum gaaimua machin edau äspapakhampierra tag pāar kh*ür* chitabajujo aadēp aajem, chikhannau dakh*äwaau*. Pāar Cristo igar num gaaimua mach onee chirumjä meerba jaau chirum pārag. Ich agjö mach peer õrau th*oth*ö aajem pārag jaau chirumjä s*ækhaba* chirum. ³² Dich khapeen-paijä khaibag s*ii* maach khoojemjö s*isidum* d*ü*ijä par iekhaupain Efeso phöbör ee chadcha maar jāau nmjö aadēp aajeejim, Cristo gaaimua. Pari chadcha õor ö nmjä tag phiideba aajeekhiin, zkhanthee mu mug chituu aju chad khabam athee? Mag akhiin magan am iekh*öoin*, “Keena, jöpcha kh*echju* n*epi*, magan warag thach kh*öwia* onee d*öjä* dötarrau” aju aai num.

³³ Pari mag khabam khodamnaan. Oob ar Jesúus iiu phiidebajim a jaaujem khuennag pāach kh*ügurpimiet*. Pārau khaugbá: “Khaigbam khuen d*ü*i khapeerkhaawain maach wajapha chirarrjä ärp*äaijem*” a jaaujem. ³⁴ Kh*ürjug* khapha aajeethü. Mua ür chirum, mag maach meebar*m* chan tag phiideba aajem a jaaujem khuen pāach eepaijä thnumpa anum; mamu mag thnumpa pāar b*ü*urjä chigaa khabamjöta aajerram, amag iekhabanaa s*ii* ürbamjö aawai. Pārau khaugba nu, chi mag num khuen chan Œwandam igar khaba, ni b*ü*urjä i khaugba naawita mag num. Magum khuen pāach ee wai naaba warre j*urbapüit*. Mach iek ürwia kh*ür* naaumkh*ür* *is* chadcha mu mag iekha chirum pārag.

Jāga meetarr khuenjä deeu phiidetkhaju khai

35 Tale ãaur khuunau amach ödegpai khaija, "Keena, jäg ðor mee namjä ðjägata phiidutkhaju khai? wa am phiidutkhaawai ðam mor jägata sisid aju khai?" a jœeuju, amach wir aigpai khaija. ³⁶ Chi mag jœeu siman magan wajap khirjubanaata mag sim. Pârau ooba aajë, jäga aajë nemjüir dau jirwai. Par daúa oowai nemjüir daudam jëb eecha joothu kheerwai warre thöbaademjö oojem. Pari mag thöbarnjö arrta, deeu tharrphëbaademuata ûwai kherdam paarpawia iu khersiejem. Ich agjöta thunaabahab maachjä; maach meewia jëb ee aukheerwai mug atag deeu phiidutkhaju khuun khabahab. ³⁷ Pâadë mu seu awia arroz wa deeum nemjüir dau khaija jirnaa oobat: Mag nem jirwaija warre chi büdamchata jirba, chi daudampaита jirjem. ³⁸ Mag ðbëermamuata chi nemjüir daupierr khir pogkhe ðbeerjem, ðwandamau warrgarwe ich mag derr aawai. Maachjä agjö meebarmuata mor iiur paarpa naabahab. ³⁹ Ich jäg nemjüir dau khir pogkhe paraanaa pabüja khirpierr thunemjö, maach morjä khiet siebab, tagam nem däi. Nemchaain pabüeem morjä khiet sim; nem ichpan morjä khiet siewai ðawarr morjä agjö khiet sim. ⁴⁰ ðugtharmpeen morjä khiet siewai, mug jëb gayam khuun morjä khiet sim. ðugtharmpeen amach ooimug khiet wai naawai mug jëb gayam khuun ooimugja khiet sim. ⁴¹ ðPârau oowai mug edau ðsdawam edau chi edaram düi khiet sieba aajë? Ni phidagioja khaba sisidum. Amach chi phidag appaija thum dau agdaujö wuuba, dau khiet sisid aajem.

⁴² Wajapcha khirjukhiin, maachjä ich jäg nemjüir jir namjöta naabahab ðchab, mag meewia deeu iu phiiduajem a jaauwai. Khani maach meewai nemjüir jir namjö maach mor jëb ee aukherbaawai sii beeurjem; pari mag meebarmuua deeu iu phiidubarm chan tag beeurbam. ⁴³ Mag bëp subarm chan tag büurja maadëu igba sim. Pari magtarrta deeu phiidu ssiewain chadau siita ooimhm u sisiju, magjö aju nem chan maadëu ooba aajem. Ya sii juu theegja chukhu bëp slutarrta jürr phiiduawain chadau juapa theegta phiiduju. ⁴⁴ Maach meewain maach mordam cha maach iyyu namta jëb ee maajem. Pari mag sim phiiduawai chan ya tag mug mor khir khaba, ðugtharmpeen morkhata phiiduju. Wajapcharan mug dich bi eem morjä paraa aawai ðugtharmpeen morjä ðchab thunum.

⁴⁵ ðwandam iek phä sim gaai jaauwai, warrcha ichdëu ompaatarr woun Adán a thur sier ichdëuta iiupi aujim a jaau sim, magbarmua ewag pawiaja maach paarpa aumkhir. Pari ag khur Cristo pierrwai jürr ich garmuata ðor meeompaa aujim a jaau sim, magbarmua ich gaaimuata ðugthar ðor ðbëer wenrramkhir. Mag ðwandamau Adanta nacha ompaatarrjö, jürr Cristota nacha phiri aujim, ichta ðugthar wetju khuun den chi Pörkha sisimkhir. ⁴⁶ Magtarr aawaita mug agtha eegar nuweran ich mug mor maachdëu wai nam däipaita wenrraju. Pari mug atagta agjö ich ðwandamaupai maachig tag thöja thöba aajem mor deeju. ⁴⁷ Nacharam woun Adán aajerran jëb denta ðwandamau ompaa aujim, pari Cristoon jürr ðugtharmuachata beejim. ⁴⁸ Maach mug agtha mug durr jöoi gaai durrum khuunan nacha mag jëb den ompaa autarr ag mor khirta wai nam: pari ya ðugthar paawain ich ðugthar sim ag mor khirta wai naaju, Cristo mor khir. ⁴⁹ Ís ewag pawiaja agtha Adanag mor deetarr khirkha wenrramjö, jäg nu awia jürr ich Cristou mor wai sim khirta maadëuja agjö wai naisiju.

⁵⁰ Pari cha mua jawaagpam wajapha ûrbat ermanonaan: Maach

mug eegar aawai maach mordam mug khitam chan pöd Ëwandam sim aar öberbam. Maach mor mug bür abarmua dajëkhu khitam chan pöd Ëwandam sim aar wénarraju khaba nám. ⁵¹⁻⁵² Pari ürbat, īchab agjö cha mua päär jügderraa jawaagpam: ma chan päärau büürjä ürba aajemü: Maach mug thänüm khüün thumcha chan khëchbaju. Pari agtha khëchba naawiajä, chadcha maach chi äkha nám khüün mor mug simün, äbmiecharam trompeta sirbarm düi sii mug maach dau phirbarmjö abarm ee, warre maach thumta mor iiur wai naisiju. Mag trompeta tée abaawaita nawe khëchwia jëb ee khëkhëd arr khüünjä deeu phiidutkhaju, tag khëchba ich mag iiu naisieg. Magbarm däi maagwai agtha maach chi monakha durrum khüünjä deeum mor chi iiurigta paapüiju ich Ëwandamau. ⁵³ Magbaawai maach mor mug dajëkhu khitamjä jürr büürjä meeba aajemug pabaadëm düi, tag beeurjä beeurba, sii ich mag sierraajemkha sisiжу. ⁵⁴ Mag tag maach meejä khaugba thünaisiewain chadau chadcha ich Ëwandam iek phä sim gaaai jaau simjö, “Mag atag paawai much garmuata õor dajëgpiejemjä pödpäiju” a simjö naisiju. ⁵⁵ Mag igwia īchab ich Ëwandamau ich iek deeum ich iek jaaujemug phäpitarr gaai jaauwai, “Magbaawai chadau jäg õrau amach dajëgju ögkhaajerrjä tag khüirjuba naisiju” a sim, “chi maach dajëgpiejerrjä ya tag juu theeg chukhu sisiwai.” ⁵⁶ Jöoingarwe ley deetarr gaaimuata õrau amach pekau pöoma wai námua okhoojujä khaphu aajem, mag pekaúata nem juu theeg benen dënjo õor meeplejewai. ⁵⁷ Mamü üu maach Pör Jesucristoou mag pekaúua õor okhoopiejem ich garmua pödpäitarr gaaimua üu maach i däi wénarrum, tag okhooju khaba. Mag nám däi mug jëb gaaiwejä maachig ich juu theeg deejem, mag pekau juu theegag dich tha aupiba aag.

⁵⁸ Cristo gaaimua khodamnaan, mua chadcha pääar khösi chitam. Magua mua pärag, “Ich jäg i däi ubuna chikhamnau chaaur nem jaau námuajä pääch khüurgipiba, warag maach meewiajä deeu iiu naisijuuta khüirjunaa i dau najä nem wajapha wau nám gaaita phidkhanaat” a chirum. Päärau khaphu nám, ich athee maach mag phidkhabarmjä irua sii ich jäg par okhoopibaju.

16

Ofrenda dee nám

¹ Päärau khaphu nám, jäga mua Galaciapienagjä jaaupüijj. Magtarr aawai jäg Cristo gaaimua maach khodnaankha thänüm khüün athee pääch eejä agjö phatkhon phiebat. ² Domighed paawai agdaujö päächdëu ganmampierr phiepetat; maagwai ya wai naawai, mu barbaimaawaita eeupemjö mag phatkhon jurjur abaju. ³ Ya pääch aar mu barbaimaawai päärau õor jur auju; makhuunta mächdëucha püiju, maach khodnaan Jerusalenpien athee mag päächdëu phatkhon jur phietarr deen mamkhüir. Amach düipai īchab ësap phänaa deepüiju. Ag gaaai päärau jaaupüiju, mug chi phatkhon arr nám khüünan maachdëucha jur auwiata püi nám khüünau a khap amkhüir. ⁴ Mächdëu oowai mächjä am däi maju aai chirum khai, magan mächdëuta am phë arju mag phatkhon deen.

Pablo Corintoog maju khüirjutarr

⁵ Päärau oon mamua Macedoniapien ee mu dichju. Ökhar mag phuurdumamuata Corinto barju, päärau aar. ⁶ Tale päärau aig mu khääidam

khapanaa khāijā chiraimaju, pari agtha wajappai khaugba chirām. Ichaaum pamun, jāig pāar aig chirāmuia idēu māch gaai noseg jaar dichpiju. Maimua ya dōchāumie burrbaadeewaita māch majuug mamkhīir, mag tale pārau mārūg jap ee māchdēu nemdam igju thumaa phēdeepāiju.
⁷ Mam māwgwaiwe chan mabam. Sii pāar aig dichmapha chiraawai maach Pör Jesuu khōs amun much ödiwan pāar aig dārrūu chiraimaju khīirju chirām.
⁸ Pari ya mag phiesta Pentecostés burrju gayaa pamaawai ich māig Efeso phöbör ee chirāmuia warag phiesta dichpiju.
⁹ Maach Pör Cristo iek jaau chitām gaaimua ñor khapankham khāunau mu khōchhaba thānaab mām, mua magāmjā igba warag jaauju, mag maach Pör athee phidkha nāmua i iek jaauju ayya oo wai chiraawai. Magua pōd phiesta nawe chan mu mabam. Mua khaphā chirām, mag mua jaaubarm chi ūr nām khāunaujā sii par jāgupai ūrbaju.

¹⁰ Pāach aar Timoteo barimaawai i dāi wajapha abat, ichjā īchab pāach ee aairaa chiramkhīir. Magaag īchab ijā mājō maach Pör Cristo iek jaau nām phidagta jaau khitaajem.
¹¹ Iwiram ābmuajā oob pārau i kha isée amiet. Magju khāai irua nem igjudam thumaa irig deebapāit, onee urumua mu oon bēemkhīir. Büürjā barchēba aawai tagam khāun ermanonaan dāi i nā chirām.

¹² Maach ermano Apoloogjā par mua pepet chirām ajim, warm khāun dāi pāar oon mamkhīir. Pari magāmjā maba, thāba sīsijim. Pari ökhar ichdēu oowai maju ayya abarm ed jam pāar aar i barju.

Pabloou Corintopienag salud deepāināa am wawitarr

¹³ Ābmiecha paawai pārag, “Pāach oomapha aajem khāun dāijā khīir khaphānnaa pāachdēu Cristo iek ükha nām gaaita ubā thierrkha nāisit” a chirām. Ag iek gaaita emkhooinkhanaa nem juu theeg abat.
¹⁴ Pāach eepai nem waauwaijā, thumaa dich khapeen kha khōsinaa am üu apiegtā nem waubat.

¹⁵ Cristo gaaimua khodamnaan, Corintopien. Pārau khaphā nām, maach ermano Estefanata jam pāar aar Acaya durr nacha ich chaain dāimua ich üipa mag maach peerdāejem iek ükhajim. Mag ükhawia amach khīrauta agjō ar ewag ükhamam khāun juagjā oo nāisijim.
¹⁶ Muan pārag, “Jāgum wounaanauwa ijō Ēwandam iek gaai phidkha nām khāunau khāijā pāachig mag abaawai ag ipierraab abat” a chirām.
¹⁷ Mu onee chirām, pāar bēeba nām ee Estefanauta Fortunato dāimua Acaicopa üu mu oon bēetarr aawai. Pāachcha pōd bēebahab mām, am pierrumua üu pāachchata pierrumjō abarm.
¹⁸ Üu chadcha amau mu thāar onee apiwia pāarjā ich agjō onee apiju, deeu pāar aar bardukhaimaawai. Jāgum wounaanan chad pārau chadcha pāach garmuajā büürjā chig abata wai naaju aai nām.

¹⁹ Mau Asia provincia ee iglesia nānidām eem khāunaujā pārag salud deepāi nām. Aquilou Priscila dāimua salud deepāi nām, maimua am deg ermanonaan culto waaujem khāunaujā agjō salud aajem pārag, pāarjā maach Pör Jesucristo dēnkhā naawai.
²⁰ Tagam ermanonaanaujā agjō thumaam khāunag salud aajem. Pāach āba biirdāawai pāach khapeen dāi agdaujō kha khōsinaa saludaabat.

²¹ Much Pabloouchata pārag mag saluddam much juadamaucha phānnaa deepāi chirām.

²² Ābmua khāijā maach Pör Jesucristo khōchhaba sim khai, magan ichdēu khap chirā Cristoou jāga aju i dāi ich bēem ed.

Maach Pör Jesúś, jdeeu pidú!

²³ Pāar kōit maach Pör Jesucristoog jēeu chirām, ichdēuta pāar düi ogduba ich mag pāar ūu wai nərramkhīr.

²⁴ Pāar thumaam khəən mua khōsi chitām, maach thum āba Jesucristo dēnkha thunaawai.

Mugdampai ajim pārag jaaum ig chirarr. Ayoo keena,

Pablo

2 CORINTIOS

Biek numiim ēsap Pabloou Corintopienag phā deepüitarr

Chi phātarr. Pabloou Corintopien chi ükha durrum khūunag mug ēsap biek numiim phānaa deepääiwai Macedonia sīejim aajem.

Maadēu kaphu nūm, nacharam ēsap ichdēu deepüitarr gaai irua amag ithū iekhaba thetta iekhapäijim. Maimua ich iek asekasjierrā wa asekasba khāijā nū a khab aagta, ag khur nū awi, Titoog am oon mapijim anūm, mag oothurwi jūrr ichig jaauchēmkhīir.

Mag chadcha Tito am aar udthurwi jaaucheewai, ãaur khūunan üu ichdēu jaaupüitarrjō i ipierr awi nem ajaug nūm a jaauchējim aajem, amach khūirjug khaigbamjā isegpäwi (2:1-11). Mamē agjō naajim aajem ãaur khūun i iekjā asekasba warag i ichaaurta iekhanaa i ēugar í chan mag ichdēu jaaujemjō ich Jesucristoou jūr autarrjā khabamta jāg nūrrūm anarr khūun (cap. 10). Titoou mag jaaubaicheewaita Pabloou mug carta biek numiim phājim aajem.

Khan jawaagta phājī. Mag Titoou Corintopien igwi ich jügaagaa jaaubaicheewaita (7:6-7) jōoi oneeubaadēwi mug ēsap phājim aajem:

- (1) ichdēu ūurwai üu ichdēu jaaupüitarr ipierra aaur khūnau amach khaibag isegwi Cristoou khōsi simjöta nūm anūm gaaimua ich onee sim jaaupäinaa (cap. 7), mag nūm dūi īchab amau amach ee woun khaigba nūrrarr ya castigaatarr aawai ya īs jūrr i perdon-aaju aai nūm a jaaupäaig (2:5-11);
- (2) maach peerduajem iek ajapha amag jaaunaa ag gaaimua ichjā phithurg au sim jaaupäaig (3:1-6:10);
- (3) Jerusalén phöbör ee chi ükha durrarr khūun dau aphu khithēe arr khūun athee deepääig phatkondam phienaa khūir khaug wai naamkhīir jaaupäaig (caps. 8-9);
- (4) mag ich ēugar iekhanaa ich respetaaba narr khūunag iin chadcha ich Jesucristoouchata ich i jaaumkhīir i jūr aujim a jaaupäaig (10:1-12:13);
- (5) deeu thārjupam biekhau am aar maju jaaupäaig, mag amach aar mam ūrwi warag amach pekau thum isegamkhīir (12:14-13:10).

Pablo salud

¹ Muun Pabloou, Ēwandamau Jesucristo iek jaaumkhīir ich Cristooucha jūr autarr. Muata Timoteo dāimua mug ēsap phā deepäi chirūm, Grecia durr Corinto phöbör ee Ēwandam iek ükha durrum khūunag maimua deeum phöbördam nūnidum eem magwe thumaa chi ükha durrum khūunagjā agjō. ² Maach Aai Ēwandamagjā jēeunaa maach Pör Jesucristoogjā jēeu chirūm, pāach üu wai nūm dūi īchab khōinaa wai wēnarramkhīir.

Khanthee Cristo gaaimua Pablo dau aug waaujeejī

³ Keena, maach Ēwandamta üucha khitām. Ichpaita maach Pör Jesucristo Ayau; icta maach Aai aawai ichdēuta ñor dau aug khaug paraanaa īchab maach khūir jāsenkhaajem. ⁴ Ichdēuta maach gaai masi wa ökhīrjuu khāijā nūm aigjā chadcha maach khūir jāsenkhaajem, jūrr maach garmuajā

agjö dich khapeen gaai masi wa ökhīrjuu khāijā oowai ich Ěwandamau maach dūi atarrjö ich agjö am khīr jāsenkhamkhīr. ⁵ Cristo gaaimuata maach ürcha dau aphuu wēnurraawain ichdēujā ich agjö īchab maach ürcha khīr jāsenkhaajem. ⁶ Mag Cristo iek jaau nām gaaimua dau aug wau chitumān, Ěwandamau much peerdu autarrjö pāachjā khīr jāsenkhawia pāach peerdu aumkhīr. Mag irua mu khīr jāsenkha simūn, jāan ich agjö pāachjā mājö dau aphuu aphöbaadeewai jūrr much garmuata pāar khīr jāsenkhaa khaphu amkhīr. Mag amān magan pārau mu dēnjö āwatimā āwatju. ⁷ Mua khaphu chirum, pāarjā Cristo gaaimua mājö dau aphuu naawai jäg ichdēu mu khīr jāsenkhatarrjö pāarjā agjö irua khīr jāsenkhaju.

⁸ Cristo gaaimua khodamnaan, tale pārau khaphu nām, Asia durr mawia mu wajapha dau aug wautarr. Muan tag muchdēu āwatbajupii aajeejim; magam gaaimua muan ya tag much pāar khīr chitabajupii chirajim. ⁹ Muan ya much thōopäaigpampiita chirajim; pari jūrran mag wajap dau aug wautarr gaaimua ya murug jaaubarmjöta ajim, muchpai wir aig igju khāyau ürcha Ěwandam õor mee sīsid arrjā phiriu aaujem gaaita khīrjuju. ¹⁰ Mag, ūu mu thōopiba Ěwandamau mu peerdu aujim. Mua khaphu chirum īchab, ichdēu mu thua wai sim aawai mag atagjā irua ich jäg mu khaigpēr wai narraju, ¹¹ pārau mu kōit ich jäg puuba jēeu durrumān. Khapankham khūnau mu kōit Ěwandamag jēeu nāmān, magan ich agjö ūu irua mu wajapha wai chiraajem paarjā khapankham khūnauta irig ūu ajim ajurau.

Jāgwia Pablo Corintoog mabajī

¹² Much wajapha chitanāa iekhaawajā chadcharam iekta pāar ee Ěwandam dakhīrjā much iekha chitaajem khap, mu onee chirum i dau na. Mu mag chitum chan sīi mag jēb gayam khūn khīrjug khaugau khaba, sīi ich Ěwandamau murug magpi sīewaita thumaam khūn daajā ūu wajapha chitaajem. ¹³ Pārau wajapha khīrjumān muchdēupai much igwia pāachig ēsap gaai mag jaaupäawaijā pārau khaphu aju, chadcha pāachdēu mu oojemjöpaita muchdēujā much jaau chitum. Jāg muchdēu phā deepüi chirumān, sīi mu gaaimua pāach onee aju aai nām wajapha pāachig khap amkhīr. ¹⁴ Īsin sīi pārau bēchkhunpaita khaphu nām muata nacha pāachig Ěwandam iek jaauchētarr, pari wajapcha khaphu aju bēchkhun waaur nām. Maach Pör Jesūs pierrum edta pāar onee aju mu gaaimua, maagwai muchjā agjö onee aju pāar gaaimua.

¹⁵ Mag much gaaimua pāach onee aju khaphu chiraawai nacha pāar aigta chiraimaju khīrju chirajim, biek numi pāar oothuraag. ¹⁶ Much khīrjungan Macedoniaag mamuajā nacha pāar aigta jēerimawi deeu ewag bēewajā ūwaai pāar aigta chiraichēju khīrju chirajim. Mag, mu Judeaag maagpaawajā ūu pārau mu juag oomjö mua nemdam igju thumaa murug deepüikham. ¹⁷ Pari magtarrta, jāgwia mu mabajī. ¿Pārau oowai mua wajapha khīrjubanaata pārag maju a phā deepüiji? ¿Wa muchta sīi parhoobam khūnjo ihāsisidō chitaawaita nem mag aju atarrjā nūupai awia deeu ūwaai mag khabam aajēwa? Magjā khabam. ¹⁸ Ěwandamaujā khaphu sim, i dau jam mua pārag nem mag awia deeu ūwaai muchdēupai ich ag iek igwia mag khabam aajē. Mua mag nem jaauba chitum. ¹⁹ Silvano dūi Timoteo maimua muchdēujā agjö maach thum Jesucristo Ěwandam Iewaa iekta jaau wēnurraajem. Ich Cristooujā nem mag awia

deeu ich ag iek igwiapai mag khabam aba sīerraawai maraujā pōd magju khaba nūm. Cristoou ichdēu mag abarmān ich magta nem wau sīerrām. ²⁰ I gaaimuata Ēwandamau maach dāi nem magju atarrijā chadcha ich iekhatarrjō aajem. Maguata maach Ēwandaman chadcha ich iekhatarrjā sēukhaba sīerrām aajem maadēu, Cristo gaaimua i thō iekhamamua. ²¹ Ich ag Ēwandamauta pāragjā Cristo iek ükhapiwi mūrāgjā ükhapiwia maach ich dāi ubu phē wai sim; maimua ichdēupaita maar māg chi Cristo iek jaau nūm khānjā jūr aujim. ²² Mag ichdēu maachig ich iek ükhapi atham aigta maach gaai ich dauchach phā sīubarmjō ajim, magbarm aigmua ichdēu khōsimjō nem wau nūm oowia ūrag chadcha ich dēnka nūm khap amkhīr. Mag nūm dāi īchab ich Akhaarjā deejim, mag gaaimua ügthar paimaawai ichdēu māg atag maachig nem deeju anāmjā chadcha deeb khaba deeju khap amkhīr.

²³ Mu sēukha chirām khai magan Ēwandamau mu dāi ichdēu ampierr aju aai sim; pari agtha māugwaiwe Corintoog pāar oon maba chirāmān, sīi pāachig ikhāaba iekhabaimaawai warag pāach ökhīrjuu apimaaugauta maba chirām. ²⁴ Mu jam barwia māchdēu nem jaaubarmta pārag ajués waupimapha chirām. Ya pāar pāachdēu Cristo iek ükha nūm gaai ubu naawai pārau khaphu nūm, jāga aju aai nu mu barju nawe, maagwai magām athee chan ya pārau wajap mu igba nūm. Magarrau mua māchdēujā khōsi chirāmān pāar onee apijuuta ēkhaajem. Mua chan pāar ökhīrjuu apimapha chirām.

2

¹ Mag māch barbaimaawai pāachta khīr naauwia ökhīrjuu apimaaugauta agtha maba chirām. ² Mu mawia pāachig iekhabaimaawai pāar ökhīrjuu nūisim oobaawai, „jāga māchjā onee abarju pāar dāi? Maig chan maach thumaa onee aju arrta sīi warag ökhīrjuuta nūsiju. ³ Mag khīrjuwita ar nacha māchdēu pārag ūsap phā deepāiwai ag gaai sīi jaaupāi chirajim, māch barju nawe pāach appai iekhawia mag khaigba aadēp nūm thumaa wajapha arreglaamkhīr. Mua khaphu chirām māch onee aju, mu barju nawe pārau mag problema arreglaapūimān; mag amān māch appaijā khaba pāachpata dāi onee aju. ⁴ Pari jāg ūsap pārag deepāuyaag phā chiraawai thumaa khīrjuwia gaai machaaga aadēmu warag māchta bīejeejim. Pari māch meerba chirām, mua ūsap gaai pārag jāg phā deepūitarr chan sīi pāar ökhīrjuu apieg khabajim. Magju khāai ante jāg phā deepūitarran, māchdēu chadcha pāar khōsi chirām khap amkhīr ajim. Mua pāar khōchhaba chirakhiin, pāar jājāgkhamjā mu gaai mas khaba chiraajeekham.

Ich bāaurr ūan wai sīerr perdonapi jaaupūitarr

⁵ Pari iwiir ūbpaimua jāg mu ökhīrjuu apitarr chan māch appai khaba, jāan chi iglesia eem khāundampata thum ich jāg ökhīrjuu apijim, ich jāg khaigba arr gaaimua. ⁶ Ya pāach khapanāam khāhnauta i castigaatarr aawai ya ich jāgpai ū sim. ⁷ Sīi jāimua pārau i perdonāawia i khīr jāsenkhabat, eeu magba akhiin ich dāi jāgtarr gaaimua warag ökhīrjug pōoma aadeewai tag Ēwandam dūijā nūrraju khīrjuba khāijā adukham. ⁸ I magpim uguwarr pāachdēu i dāi narrjō deeu ūmaai, “Marau agtha pa khōsi nūm” abat irig. ⁹ Nawe māchdēu pārag ūsap deepūitarr gaaijā ich mag mua pārag jaaupājim, chadchata māchdēu pārag nem jaau chirām

ipierraa nu wa ipierraa khaba nu a khap aag. ¹⁰ Pārau perdonaabarm woun muajā agjō i perdonaaaju. Mag mua i perdonaabarmjā, chadcha ich khaibag isegbaawai i perdonaaaju sierr khai, pāar gaaimuata Cristo dakhīir mua i perdonaaaju. ¹¹ Mag i perdonaaaba akhiin, dösätta jūrr maach gaai ürpaju; ya maadēu i khaphum, i jäga sierrá.

*Corintopien khap jēwaag Pablo Tito d*ü*i oom khōchag sierr*

¹² Troas phöbör ee Cristo iek jawaan a maawai maach Pöröu ich iek jaaumkhīr sī phithurgjā chukhu merug jaaupijim. ¹³ Pari mag mu bari-maawai Cristo gaaimua much eeum Tito ooimabajim Troas phöbör ee. Magbaawai khakhaismjō chichiir awia, aiguim khuun ermanonaanag ayoo a pawia mua Macedoniaaga, Tito d*ü*i oog; i pāar aar udthurtarr aawai irig pāar khap jēwaag awi mu Macedoniaag majim, i sierr aar.

*Cristo d*ü*i khapeerkha num gaaimuata thum pödpüp*ü*i aajem*

¹⁴ Pari üu ajim a chirum Ēwandamag, Cristo d*ü*i khapeerkha naawai nem phithurm nemjā i gaaimuata üu maach garmua pödpüp*ü*i aajem paar. Maguata ū maach wēnerrumpierr Ēwandam iek jaauwaijā, warpham magwe jügdee thüap wējōmjō, jūrr maach gaaimuata òrag ich khaugpi sim. ¹⁵ Ēwandamau oowai maach i iek jaau wēnerrum khuunan incienso warpham magwe thüap wējōmjōta oojem, mag i iek aaidumkhīir jaau wēnerrumma. Mag num gaaimuata chi peerduju khuunan peerdu num, maagwai chi peerdu**ab**aju khuunan amachdēu khōs ükhaba awia sī okhoo thanum. ¹⁶ Chi okhooju khuunagan, Ēwandam iekta mag inciensojō warp thüap aaidu wējōmta warag am thōjo pakhērjō sim, amachdēu ükhaba num gaaimu. Pari jūrr chi üu ükhawia peerduju khuun atheyan mag warpham magwe thüap wējōmta bēnhējō sim, warag am iiupi awaag. ¹⁷ Magan khaíuta mag Ēwandam iek warpham magwe aaidumkhīir jaau nerrumma warag òor iiupi awaag wa thōopieg khāijā jaau khaphu sī? Ar pāar ee sēukha nem jaaujem khuun khabam. Ich Ēwandamauta mag jaaupibam chan pöd mag jaaubam. Magarau maach ich Ēwandamaucha jur autarr khuunaun chadau mag jaauju aai num. Marau chan mag am dēnjō sī phatkhon aum khōchgau maach khīirjug eemuapaita Ēwandam iek jaau wēnerraba num. Maragan ich Ēwandamauchata ich iek jaaupi siewai i dau na nem jaau numjā thum agchata jaaujem, Cristo d*ü*ita khapeerkha naawai.

3

Ēwandamau iek iiur deetarr jaau num

¹ Mag, muan nem jaauwaijā thum nem agchata jaaujeewai ²pāar jüg ee mua much wir aig thōwiata mag iekha chirumjō sī? ³Wa muchjā warm khuunjō pāar aar ēsap d*ü*ita maju aai chiruwa? Mag khabam. Ēsap chukhu mawiajā ya pārau mu khaphu num. Ni warm khuunag muchdēujā Ēwandam iekta jaau chirum a khap amkhīirjā pāar juu eem ēsapjā igba chirum. ²Merugan, carta chaarta much d*ü*i wai chitaju khāyau pāach chi ükha num khuunta carta chaarjō num. Mua jaau chitum iek ükhawia Ēwandam dau na pāar wajapha wēnerrum oowiata carta gaai jaaup*ü*i numjō òrau khaphu naabahab, chadcha mua wajapha Ēwandam iek jaau chirum. ³Chadcha amau wajapha oo num akhiin, pāar khabahab ich Cristooucha carta phātarjō num. Mag cartajō ichdēucha phātar

aawai plumaau phātarrjā khaba, sīi ich Ēwandam warrgarwe ich mag iiu sīerrām ag Akharauta ēsap gaai carta phātarrjō sim. Mag phākha sīsimjā sīi warrgar Moiseeg phā deetarrjō mokdau gaai khaba, pāar thāar eechata phākha sīsimjō ajim. Ajapcharan mūrug ich iek jaaupi simua warre pāach thārauchata ükhapijim.

⁴ Mua chadcha mag iekha chirām, Ēwandamauta Cristo gaaimua māch iekha chirāmjā khaphā api sīewai. ⁵ Mag nām aig chan mag māchdēu nem wau chirāmjā thum māch juapaauta wau chirām aba chirām. Mua khaphā chirām, māchdēu nem wau chirāmjā Ēwandamau juapadam dee simuata waaujem. ⁶ Ichdēuta mūrug juapadam deejim, ich chogkhanaa ich garmua òor dūi aju iek deetarr jaauumkhīir. Pārau khaphā nām, mag i iek iiur mua jaau chirām chan warrgar Moiseeu dau daau phā puatarrjō khaba aawai pāach thāar ee sīeichēmjā pārau pōd ooba aajem. Mag Moiseeu phā puatarran dau daau sīerieb pari magua òor peerdu auba aajeejim. Mamā īs jūrr ag khāai Ēwandam Akhaar maadēu ooba aajemuata òor peerdu aauijem.

⁷ Mamā Ēwandamau mokdau gaai phātarr iek Mooiseeu waibēewai, sīi ichta edau khīirjō khīir būumjō bēetarr aawai, israelnaanau pōd i khīir eerpabajierram aajem, dau khakhaichgau. Mag bēerieb mamā ich mag sīerraag khaba arr aawai ökhar magba pamamua tag bū khaba aadējim aajem i khīir. Mamā pāadē wajapha khīirjubat. Mag ich Ēwandamaucha mok gaai phā deetarr iek ajieb mamā maach peerdu aubaju iek ajim. Mag sim āba jaaucheewaijā ich wajaugau sīi mag Moisés khīir būumjō apitarrta, ⁸ jāgwia ag khāyau atcha wajaug abaju sī ich Ēwandamau ich Akhaar gaaimua òor dūi deeu iek deebarmua am peerdu auju jaau nām. ⁹ Wajapcharan mag maach peerdu aubaju iek jaautarrjā wajapha arr khai, magan ich iek ükhabaadeewai Ēwandamau maach kulp chukhu apūiju jaau nāmta ag khāai wajapcha sim. ¹⁰ Nacha mag mok gaai phā sīerr ag ajaug chan ēudee mag Ēwandamau maach peerdu auju jaau nām iek dūi būurjā barba sim. ¹¹ Mag iek phā deetarr wajaugau Moisés khīir būumjō apitarrta ötdaujō ökhar thōmamua chugpatarr khai, magan Ēwandamau ich Akhaar gaaimua òor dūi iek deetarrta wajapcha sim, ag khāyau būurjā chugpaa khaugba sīerraawai.

¹² Mag i iek ükhabaadeewai Ēwandamau maach kulp chukhu apāajemjā wajapha khaphā chiraawaita, māchdēu jaaum aig warre i iek dawaata jaau chitaajem, iek wajapham aawai. ¹³ Moisés Sinaí durrsī gaai Ēwandam dūi iekha sīi awia bēewai ich khīir sīi būumjō thūnarr ökhar chugpamam israelnaanag oom ugua, ich khīir gar putiu börr aaujeejim anaabā. Pari ewag paawai mag irua waiberr iek khāai jūrr chi iek iiur pierrumta wajapcha sīewai mua chan mag i dēnjō meerba muan warre dawaata jaaujem. ¹⁴ Pari mag Moiseeu ich khīir appai börr aaujerrta thum israelnaan khīirjugpata Ēwandamau mag put eegar börr athamjō ajim. Maguata ewag pawiajā par Ēwandam iek thür nāmjā pōd khaugba aajem, mag börr simjō sim khecheupāiba sīewai. Mag khīirjugjā putiu börr simjō sim khecheupāyaagan Cristo iekta thāraucha ükhaju aai nām. ¹⁵ īs ewag pawiajā, mag sīsidām khānau ich Moiseeu ēsap phā puatarr gaai thūurwai agtha amachdēu thūrmamjā khaugba nām. ¹⁶ Pari Ēwandamag amach pekuu chugpaapi jēeuwaita mag am khīirjug putiu börr simjō simjā

warre barbapäimjö aajem. ¹⁷ Warran Ëwandam warp narrta ya i däicha wënurrrumjö nüm, mag Moiseeu phä püatarrau tag phëethëgba naawai. Magua mag dich pekau chugpaapi jëeuwain warre ich Ëwandam Akhaarta wai nüsiejem. ¹⁸ Maguata maach i iek ükha durrum khün chan mag agtha putiu khür borrh nümjö khaba aawai ëspëg dau wajapham ee oo nümjöta ich Ëwandam wajaugjä maach gaaita õrav oo nüm, maach nem wajapha wau nüm gaaimua. Mag nümua maachin waragta ich Ëwandam Akharau wajaug paamaawai warag maach Pör Jesujöta paaukhamam.

4

¹ Magua mäch chan khuséukhaba chitum, Ëwandamau ich garmuata mäch dau aug khaugwia ichdëuta märg mug phidagjä deetarr aawai. ² I ipierraam khöchgau meraa nem wauwia deeu agum gaaimua mäch khür naajuayaam nemjä mua büürjä wauba chitum. Mua chan sii jäg khaphum anumta ar parhooba nem jaau nerrjëem khün khaba aawai õor khügurwia maach Ëwandam iek phä sim gaai chaauraapajä jauba chitum. Ëwandam dau na magju khääi muan äba nem agcha jaaujuuta ekhaajem. Mua mag nem jaunaa wau chitumjä chi mu oojem khünau ni äbmuajä meraa khaba nüm. ³ Mua mug Ëwandam iek jaau chitumjä õrav pöd khaug auba nüm khai, magan makheenam agtha putiu dau ëu ür borrh nümjö naawaita amach okhoo nüm gaaimua mag khaugba nüm. ⁴ Ich chi dösät mug jeb gayam khün Ëwandamkha sierramuata am dau khipi wai sim däi am khürjug ürjä putiu borrh wai simjö sim, maach Cristo thumaam khün khääi ürpai sim iekta ükhapimaaugau. Mag Cristo iekhaupaita ötdau büug nem oowai khaphu aajemjö maachig khaphu api sim, Cristo gaaita ich Ëwandam khür theg sim. ⁵ Mu chan pärag wir aig mächtä pärkha chirum a jauba chitum, muan Jesucristota õrag amach pörkhapimkhür jaau chitaajem; i khabahab chadcha maach Pör. Mäch garmuajä Jesucristo khösi chirum gaaimua, mug i iek jaau chitumua mün sii pärchogkhata chitum. ⁶ Ar mug durr ompaa naawaijä sii ich iekhaupai khichag eemua ararag ompaa autarr ich ag Ëwandamaupaita ich iekhau maach khürjug aardu athamjö ajim, magbarmua maach Ëwandam thumaam khün khääi wajaug sierramuata Jesucristo gaaimua khaphu nüsimkhür.

Dau aphuu awiajä Ëwandam maach däi sim khaphu nüm

⁷ Pari mag Cristo iekta phatkhon khääijä ürcha balee simta sii maar mug dau aphuu durrum khünauta jaau wënurraajem. Pari mag Ëwandamau maar mag khithëem khünagta ich iek jaupi sim chan maachta wajaug nüm amkhür khaba, sii ich Ëwandam juu theegauta mag wau nüm a khap amkhirau. ⁸ Maguata müen mug chitumän, nem khürpierramuata chachmamjö aajeeb pari warag magumpaita khürju chiruüjä aba chitum. Khar mag dau aug waauwaijä magum igwia warag nem wauju khaugba aadeejeeb mamu, magum gaaimua ökhürjug pöomajä aa khaugba chitum. ⁹ Õraun mu khaibag wawaag mu ëudeejä ekhaajem; pari jürr amau mag nüm ee Ëwandamau mu kha ogdëba ichdëuta mu thua wai nürraajem; thöjujä ekha nümua mas deejeeb pari warre thöö chan thöoba aajem. ¹⁰⁻¹¹ Jesujä juauta am dën i thöopüitarr aawai mäjä agjö mäch chitumpierr i gaaimua thöjuuta jür chitumjö aajem, mag dau aug wau chitum gaaimua õrav oowaijä chadcha ich Jesúus mu thäar ee iu

simuata much thaa wai nurraajem khap amkhir.¹² Mag i eik jaau chitum gaaimua machin chadcha thojuuta ekha chitumjo aajem, pari mua mag jaau chitum gaaimua uu paar chi ukha nam khuanan jurr iuuta iu nam, i iek ukha nam gaaimua.

¹³ Pari chadcha EWandamau mag much thaa wai seju khaphu aawaita David khararrau iekhatarr iekhooin, “Much oomapham khuen jua eemua EWandamau uu much chig apiba öbeerpiju khaphu chiraawaita warag i iekja ögkhaba jaau chitaajem.”¹⁴ Mua khaphu chirum, EWandamauta maach Por Jess meetarrja deeu phiriu aujim. Magtarr aawai ichdeupaita ichab machja Jess phiriu autarrjo phiriu auwia paar dai aba ich sim aar maach phe arrju.¹⁵ Mag much dau aug waaujem thum prag jaau chirumun, jaan much mag chitum gaaimua paachta uu amkhirau, magum gaaimua ichab EWandamauja derrcha paar dai wajapha aajeewai ich agjo ichab oor khapankham khuanauta ukhawia irig uu ajim anumua i tho iekhamkhir. Magamkhirita mag much dau aug waaujem prag jaau chirum.

¹⁶ Mag EWandamau much phiriu auju khirjubaadeewaita warag khirdam ubu ich jag phidkha chitaajem. Maach mor mug chi uruman chadcha joioraa pamampierr warag serbiiba pamáma, pari jurr mag sim maach akharan edau aspapakhampierrta warag jua thierrpagmam, Cristo gaaimua.¹⁷ Mag eegar aawai ano khapan mug dau aug wau chitawiaja mug atag ya EWandam dai ich mag ogduba chiraimanaa oowain sikhuchpaita mag aphuu chitarrijo aju, magum thum awattarr jurr EWandamau much wajapcha wai ssiewai.¹⁸ Chadcha agtha machdeu ooba chirab mamu, magtarr jurr Cristouu much dai ajapha aju khirjubaadeewaita mug jeb gaai sichikham juu machgau aphuu chitawiaja magumja igba chitum. Mug eegar aawai maadeu nem wajapham oo naman jopcha thum chi matarrja khaugba aju; pari ugtharm nem chan chugpaaja khaugba ich mag sierum iekhau, ooja khaugba.

5

¹ Keena, maach mor mug siman sikhuchpaim athee di eu sutarrjo sim. Pari maadeu khaphu nam, mug jeb gaai aawai maach mor mag dijo sim jeeubaadeewai jurr ugthar EWandamau maach athee buerja jeeuba aajem diita wai sim. Mag di chan siorau eutarrja khabam.² Mag khirjubaadeewaita mag mor dijo sim aum khochkhabaadeejem. Jaga akhiin meeja meeba muiguim mor siisegpuinaa ich mugta warre mag ugthar EWandamau maach athee mor iiur wai simta athaimakham.³ Wajapcharan maach meewai maach akharan di chukhumjo aadeejeeuwai siich mug buerja meebata mag mor iiurta sikhajuajo theg juapuim khochkhabaadeejem, magbaawai sidi joioi garmua di iiur deg durbabaademjo aag.⁴ Mug jeb gaaita maach eu eepai wenurrum aiguin thomapha siwarag maach mor mug sim urpaita mag EWandamau maach athee mor iiur wai sim anumja juapuim khochkhabaadeejem; magbarmua maach mor mug dajekhu khitumta jurr dajegba ich mag sisimkhir.⁵ Magaag atheeta warre EWandamau maach ompaawaiwe dajegba aajem mor khirita deejim; pari magtarra pekau gaaimuata maach mug dajekhu khithuem. Mamu

magum āba deeu mag mor iiur maachig deeb khaba deeju khap amkhūr ich Akhaarjā maachig deejem.

⁶ Ich Ņwandamauta mag sīewai chadcha ich mag aju khaphu chirum. Maachta muig eegar agtha maach ēu ee wēnūrrum aiguin maachin Ņwandam warp deeum durr nūmjōta wēnūrrum, ⁷ chadcha daúacha i ooba naawai. Pari magum āba ichdēu maachig deeju a jaaau sim chadcha deeju khaphu i iek ükha naawaita ⁸ thōjūjā khūrjuba chirum. Mag mu meewiajā ichiita maach Pör Cristo aar i dūita āba chiraimaju khaphu chirum. ⁹ Maguata, agtha mug jēb gaai chitaju wa jöpcha i aar maju awiajā, muig eegarweran āba i dawagaata nem wauju khūrjuajem. ¹⁰ Ichiita maach mug thūnūm khūnan thumaa Cristo ich pörkhau pōm sim gaai oo sim khūrphee wētab khaba wētju. Maigta mug jēb gaai naajeewai dichdēu i athee nem waaujerr paarjā jūrr ich garmuajā agpierr deemaju.

Cristo iekta jaaujem i dūi khōinaa amkhūr

¹¹ Mūchdēu Ņwandam ökhö chitum khap, tagam khūnagjā i ögkhawia i dau na nem khaigba waupim ugua, i iek ükhapi aujuuta ēkhaajem. Mu mag agcha chitum Ņwandamaau wajapha mu khaphu sim, maagwai pāraujā mu khaphu nūm mua nem agchata wau chitum. ¹² Mag nūm aig chan mag mūchdēupai wir aig mūch thōwiata mag iekha chirumjā aba chirum. Mua mag chirumān, mūch mag agcha nem wau chitum oowai mu gaaimua pāach chigaa am uguata mag chirum; maagwai ar amachdēupai amach thō iekha nūrrjēem khūnau pāach dakhūr mu ēugar khaigba iekhaawaijā jaau khaphu amkhūr. Chadcha Ņwandam daar amach thāar khaigba nūnta magba nūmjō amachdēupain amachta thō iekhapim khōsi aajem. ¹³ Örau oowai mu sīi lōköomjōta phithurg au chitum oojem khai, mu gaai mas khaba sim; mu mag oo nūmān jāan Ņwandamaau jaau simjō ipierraam am khōchgauta örau mu jāg oojem. Pari lōkōo khaba sīi mūch khūr ich mug chirumān, jāan pāachig wajapcha i iek jawaagau. ¹⁴ Cristoou mūch daupii aajeewaita muajā mūchdēu nem waum khōsimpai wauba, āba i iekta mūch khapeenag mug jaau chitaajem. Mag āb maach gaaimua meetarr aawai ya maach thumaam khūnnta khēchphōbaadēmjō ajim, tag dichdēu nem khōsimpai wauba aag. ¹⁵ Chadcha Cristoou thumaam khūn kōit udūraa ich thōopiwia deeu iuu phiidjim, mag ich iek ükha nūm gaaimua ichdēu iuu aumam khūnag amachdēu khōchagierr nem wau wēnūrraba sīi ich atheepaita nem wau wēnūrramkhūr. ¹⁶ Warran muan chadcha Cristo sīi parhoobam khūnjōpaita simpii chirajim, pari īs ya i iek ükha chiraawai mua khaphu chirum, i chadcha Ņwandam Iewaau. Magua warramjō khaigba khūrjuba chitaawai mua chan sīi parhoobam khūnau iekhaajemjō òor ēugar "Jākhūnan magta sierrjēem" a jaauba chitum. ¹⁷ Ya Cristo dūita sim wounan warr ich sierrjō khaba, woun chi iiurigta pa sīsimjō sim. Magbarm aigmua warr nem khaigba waaujerr khūrjug thum isegpāiwia sīi khūrjug iiurta wai sīsim.

¹⁸ Mag simān thum ich Ņwandamauta mag khūrjug iiurig paapāimaajem Cristo gaaimua. Ich Cristo gaaimuata īchab ich dūi tag iekkhōr chukhu khōinaa wēnūrrapinaa maachigpaita tagam khūnag jāga amjā agjō Ņwandam dūi khōinaa wēnūrraju aai nu a jaaupi jaaujim. ¹⁹ Wajapcharan Cristo gaaimuata mug jēb gayam khūn thum Ņwandamaau ich dūi khōinaa naapiju aai apijim, ich iek ükhamam khūn pekau perdonaawia tag

magumjā igba; pari ichdēu õor dāi mag sim khap amkhīr maragta mag ich iekjā jaaupijim. ²⁰ Magua maarta Cristoou ich jūrr chogpūitarr khūun aawai maarta i iek jaaudem khūunau. Magua marau i iekta maach iek gaai thūwi mag nūm: I iek ükhawia pāach khaibag irig chugpaapi jēeubat, Ēwandam dāi khōinnaa wēnūrraag. ²¹ Cristo chan būrjā pekau wauba khitajim; pari mag khitarra, Ēwandamau uđeraa i thōopijim maach thumaam khūun kōit, ichta mag pekau wauwia chi ikhū arrjō; i dāi magbarmua jūrr maach dēnta chugpaabapāaiwai pekau chukhu narrjō naisimkhīr.

6

¹ Mūchjā Ēwandam dāita phidkha chiraawai irua pāach dāi wajapha am khōsi sim mua jaau chirūm chan oob pārau par jēgūupai ūrmiet a chirūm.

² Ēwandamau ich iek phā sim gaai jaauwai,

“Mūchdēu ūrju arr dūicha jēeubaawai mua pū iek ūrjim” a sim;

maimua “mūchdēu õor peerdu auju edcha jēeutarr aawai ūu pū khaigpēr aujim” a sim. (Is. 49:8)

Magua īsta pārau irig pāach peerdu auju jēeumun, īsta chadcha irua pāar peerdu auju edau.

³ Mua chan būrjā iwiir ābam khūun dau najā nem khaigba wauba aajem, magum gaaimua ābmuajā mug māchdēu jaau chitūm iek isegam ugu. ⁴ Magpiju khāai māch nem wau chitampierr nem wajaphata waaujem, magum gaaimua māch chadcha Ēwandam chogkha chitūm thumaam khūunag khap amkhīr. Māch dau aug wau chitūmjā igba, māchdēu nem ig chirūm chukhu aawaijā magum aba, sīi phithurg au chirūm paarjā magum aba, sīi khīuu āwaatjem. ⁵ Chaaijō sīi māch wū thānūuwaijā khīuu āwaatjem. Māchdēu jaau chitūm gaaimua õor phogdewia mū ūudeejā ēkhaajem; khar cárcel degjā chiraajem; phidag theegjā phidkhaajem, maimua dau khōreu nūm, jāsog āwat nūm, magum thum mua sīi khīuu āwaatjem. ⁶ Ichab chadcha māchta Ēwandam chogkha chitūmjā õrag khaphū apiejem: māch būrjā ūin wauba chirūm gaaimua, chadcharam iekta māchdēu khaphū chitūm gaaimua, maach khapeen dūijā khīr thūunaa thumaam khūun dūijā õ wajapha chitūm gaaimua, māch gaai Ēwandam Akhaar wai chirūm gaaimua, chadcha thāraucha māchdēu pāar khōsi chitūm gaaimua, ⁷ chadcharam iekpaita õrag jaau chitūm gaaimua maimua ich Ēwandam jua theegjā māch gaai wai chitūm gaaimuajā õrag khaphū apiejem mag māch Ēwandam chogkha chitūm. Mag māch nem agcha wau chitūm gaaimuata māch ēugar iekhaajem khūun dūijā sīi khajap jāau chaar jāau nūmjō jūrr peermiepūpūigmamua māch garmua khīupaa sīiujem. ⁸ Khar am dēn maach khīr onee iekhanaa khar jūrr maach khīraajā iekhamaaajem; khar maach wajapha ig iyūunaa khar maach āaukhajā iekhamaaajem. Pari par am mag iekha naawiajā mūun maach Pör Cristo dūita ich mug i chogkha chitaju. Chadam iek appai jaau khitaajemta am iek mag sēunemjā chitūm aajem. ⁹ Thumaam khūunau mua Ēwandam iek jaau chitūm wajapha khaphū nūmta, am dēn maach dāi parhoobam khūun dūimjōta aajerram. Thōju jūr chitūmjō aajemta, cha agtha am i ee pāurba chitūm; wajap mas aajeeb mama, chi thōo chan thōoba aajem. ¹⁰ Amau oowai ökhīrjuumjō chiraajeeb mama, onee chirūmta jāg chiraajem; amau mū dau aphūumjō oojeeb mama, mag

chirumuan jürr õor khapan nem juu paraamjö apiejemta mug chirum; amau oowai mu bürjä nem inagdam chukhu chitumjö oojeeb mamu, bürjä augchee khaugba chitum.

¹¹ Khodamnaan Corintopien, chadcha much tharaucha pär khosi chiraawai mua päräg bürjä nem meerbata jaaubarm. ¹² Much garmua chan mua bürjä pär igbam aba chirum, mag khääi pääch garmuata mu igba num khai mu igba num. ¹³ Jöoinau amach chaainag iekhaajemjö muan pärägjä, muchdëu pär khosi chirumjö pääch garmuajä ich agjö mu khosi abat a chirum.

Maachin Œwandum diiu

¹⁴ Œwandum iek ükhaba thanum khuen düi chan oob pamiet; magum khuen düi chan phatkhonau phidkhaagjä oob sociohamiet. Œwandum iek ükha sim, ükhaba sim düi äba haba sim. „Pärau oowai khichag ararag düi ich agjoo si? Ich agjoo haba sim. Maach wounaanjä ich jähta thanaabahab Œwandum iek ükhaba thanum khuen düi oowai. ¹⁵ Cristojä pöd mepeer düi khapeerkhaju haba siewai i iek ükha durrum khuenjä i iek ükhaba num khuen düi ich agjota num. ¹⁶ „Khan gaaimua äba num aju aai si, Œwandomag jeeu num sii õrau juau wautarrta am œwandum anumug jeeu num düi? Päadë pääch gaaita khirjubat: Maach mug Œwandum iek ükha num khuenta Œwandum chadcha iu sierrum ag dikha naabahab, ich iek gaai jaau simjö. Ichdëu ich iek gaai jaauwai,

“Muun am ee ich jäg chitumua muchta am Œwandomka chitaju, maagwai jürr amach mu phöbörkha naisiju” a sim. (Lv. 26:12; Ez. 37:27)

¹⁷ Magua ichab ich ag iek gaapai jaau simjö:

“Œwandum chaar khabamug jeeujem khuen eemua öberwia chaaug erüubaadet;

oob am dënjo mu dawag haba maach inaam nem waumiet” a sim. (Is.

^{52:11})

„Pärau magta mu ipierraam aman mua pär auju,

¹⁸ magbaawai muchta pär Aaikha chirsiewai pär jürr mu chaalinkha naisiju” a sim Œwandum maach Pör chi juu thierriu. (2 S. 7:14; 1 Cr. 17:13; Is. 43:6; Jr. 31:9)

7

¹ Magua, Cristo gaaimua khodamnaan, magta Œwandamau maach düi aju a sim. Maguata maachin nem khaibgamjä phawia khirjug khaibgamjä isegnaa dich morta sarkhaju aai num. Magnaa Œwandum dau na pekau wauju ökhönaa warag i simjö wajapha ajuuta ekhaju aai num.

Corintopienau ich ipierraam arr gaaimua Pablo onee atarr

² Keena, mu iek ürbat: mua pär eem khuen düi ni äbam düijä athuucha haba ni äbjä mua khaibag wauba, ni Œwandum iek chaar khabam jaauwia äbjä mua khügurba chitum. ³ Mua mag chirum chan mag mua pääch düi mag chirum khirju naawaita mag chirum abam. Muchdëu na päräg jaau chirarrjö chadcha muchdëu pär daupii wai chitaawai, jäga akhiin muchta warag pär aar mawia ich mag pär düi chirsikham. Mag äba wénurrumua äba khéchju awiajä mu ich mag pär düi chitakham, mach thäär eeta päräch thum phë wai chitumjö aajeewai. ⁴ Päräg mua bürjä nem meerba jaau chitum, magua pär gaaimua much onee chirumjä meerba jaau chitum. Chadcha jäg päräch wajapha wénurrum

gaaimuata pārau m✉ khīir jāsenkha nāmō aajem. Muun chadcha phithurnaa dau augjā aaujeeb pari onee chirum.

⁵ Macedonia durr m✉ch barchētarr aigmua chan būrjā juu üyaa khaugba chiraajem, phithuurga aawai; mag iek jaau nām gaaimuajā ñrau idēu maach khajap sīuba aajem; mag nām dūi īchab chikhamnau pāar dūi jāga ajuutaa jāagjem khai a khīirju chiru aajeejim. ⁶ Pari ich Ēwandamauta ñor ökhīrjuu khithēem khūnijā deeu khīrdam onee apiejewai Tito barbaichēm gaaimua Ēwandamau m✉chjā agjō khīrdam onee apijim. ⁷ Pari mag sī i barbaichēm gaaimuapai khaba, mag nām dūi īchab ichdēujā pāar oothurwia pāar igmamua maach jügaagaa jaaubaicheewaita chadcha m✉ onee aadējim. I iek mag pārau m✉ oom khōchaaga nām aajem. Mag nām dūi pāachjā ökhīrjuu naajem aajem, pāach aar jāg problema wai narr gaaimua m✉jā mau ökhīrjuu chirarr ūrwia. Mag pārau m✉ éugar iekhaajem khūn dāijā jūrr m✉ kōit iekhaajem aajem a jaaubaicheewaita warag m✉ oneeubaadējim. ⁸ Ar nacha m✉chdēu pārag ēsap deepūitarrau chadcha pāar khīir naaupiju khaphu chirarr aawai m✉chpa ökhīrjuu chirajim. Pāar chadcha khīir naaujierrab mamu khūchpai ajim. Mamu ūu pārau m✉chdēu jaaupūitarr ipierr pāach problema arreglaabarm anum ūrwia ⁹is deeu m✉chpa onee chirum. Majā mag pāar wajap khīir naautarr gaaimua khabam; m✉ onee chirum, mag pāach khīir naauubaawai deeu Ēwandam dūi wajapha nāsim anaawaita m✉ onee chirum. Mamu is wajapha khīrjuuwai chan būrjā pāar khaigba khabajim; wajapcharan ūu ich Ēwandamauta mag ēsap gaaimua pāar khīir naaupijim, magbarmua ichdēu khōsi simjō amkhīir. ¹⁰ Ar dich khaibag gaaimua Ēwandamau maach ökhīrjuu api sīeb mamu, warag irigta dich khaibag thum isegpi jēeuwain i dūi khōināa nāsiejem. Magbarm aigmua khanthee tag ökhīrjuu aju. Pari ar sīi amach khaibag gaaimuapai ökhīrjuu nāmta ūsie ewag khīrjuwia Ēwandamajā jēeubam chan pōd peerdubam. ¹¹ Pāadē oobat, jāg pāar ökhīrjuu narr jūrr jāgajī Ēwandamau pāar dūi: Warr pārau jāg woun khaigba simjā oobamjō wai naajim; pari is pārau i dūi sīi par daúa ooba chi iekkhōr èudu auwia ya arreglaapūijierram, pāachpata dūi khaigba nām am ugua. Chadcha pārau jāg khōchhaba narr aawai dūi khīir mas chi iekkhōrjā èudu aujierram. Jāgbarm aig chadcha pārau Ēwandam ökhō nām anum. Chadcha mag pāach oon mapim khōsi narr aawai chi mag ich bāaurr ūan dūi sīerrjā m✉ barju nawe pārau i dūi sīi par daúapai oobajierram. Pārau i dūi magbarmua bigaauum khūnaujā pōd pāachdēujā pāach ipaarmua jāgpim khōsi narr aawai jāg sī oo wai naajim aju khaba nām. ¹² Mua jāg pārag ēsap gaai phā deepūitarr chan, jā chan sīi chi mag ich bāaurr ūan dūi sīerr appaita ayudam khōchgau khaba ni chi aai atheepaijā khabajim. Mua jāg ēsap phā deepūitarran, jāan Ēwandam dakhīrjā chadcha pārau m✉ iek ükhaju wa ükhabaju khap amkhīir ajim. Magua mag phāawaijā, amau m✉ khōsi nāman m✉ ipierra aju a chirajim, pāar igwia m✉ch ödegpai. Pari mua khaphu chirajim, pārau chadcha m✉ khōsi naawai m✉ch ipierra aju.

¹³ Mag pāach garmuajā m✉ khōsi nām gaaimua chadcha m✉ onee chirum. Pari ürcha m✉ onee arran, Titojā pārau wajapha pāach ee wai naawia īchab i khīir onee apitarr gaaimuata m✉chjā onee ajim. ¹⁴ Titoou pāar oon maju nawe pāar Ēwandam dūi wajapha nām ya mua irig jaau wai chirajim. M✉chdēu irig jaautarrjō chadcha pāar ich mag wajapha

näm anaawai üu pārau mū khūir naaupibajierram. Pārau khaphū näm, mū pāar aar chiraajeewai warm khūan igwiajā mua sēukha nem jaauba aajeejim. Maagwaita pāar igwi mag māch onee chirūm Titoog jaau chirarrjā chadcha ich ag ee öbérjim.¹⁵ Magtarr aawai mag māchdēu jaau chirarrjō ich daúacha oobathuurwaita pāar aarmua bēeu i onee sīejējim. Jāg pāachdēu irua nem khōsimjōta waum khōchgau ich dūi wajapha arr khūirju näm dūi jāga ichdēu nem jaauwaijā pāachdēu i ipierraas naajī a khūirjubaadeewaita ichjā warag ürcha pāar gaaaimua onee sīejem.¹⁶ Magua īs chadau pārau chadcha māch khōsinaa māch ipierraas ab khaba ipierraas näm khaphū chiraawai chadcha mū onee chirūm.

8

Jerusalenpien athee phatkhon phietarr

¹ Ermanonaan, īs jūrr mua pārag jaaum khōsi chirūm, jāga Ēwandamau Macedonia durr iglesia näm eem khūan üu wai sī. ² Aman chadcha phithuurga aadēp naab pari onee naajem. Dau aphū naajeeb pari amachdēu phatkhondam oo näm eem chan mag deemaphamjā aba aajerram. Amaun paraam khūan dēnjo dārrchata deenaa maimuajā deem khōsita deejerram. ³ Amau mag deemamjā amachdēu deeju arrpierrpa khaba, amachdēu deeju arr atchata deejem. Mua mag jaau chirūmān, māchdēucha khaphū chiraawai. ⁴ Mag dee näm chan muata deepi jaauwia khaba, sīi amach khīrauta mag deejem. Amach garmuata, amaujā agjō amach ermanonaan Jerusalenpien athee amach paat deeju aai näm nūn paawaita mua amag, “Pāachdēu mag khōs näm khai, magan üu sim” a chirajim. ⁵ Maimua chadcha muan amau jāgcha abajupii chirajim. Nacha amachdēupaita sīi deeum khūanjō maach Pör Jesuugta wir aig amach thāsiepüijierram, irua nem khōsimpai wawaag. Maimuata jūrr sīi mua nem jawaata oo nūisijim, Ēwandamau amachig api simjō. ⁶ Maguata muan pāragjā Macedoniapien dēnjo ofrenda deem khōsi deebat a chirūm, ö ākhāragjā chukhu. Magamkhūir Titoogjā jaau chirūm, pāar aar ich maju nawe, jāg ichdēuta nacha pārag ofrenda jūr phiepi jaubaaderr ich jāg warag thumaa āba jūr phie aumkhūir. ⁷ Pāar chadcha chi wajapham khūnau, thāraucha maach Pör Jesucristo iek ükhaag. Maach Pör Jesús iek khaugnaa iekhaa khaphū iekhamamua ag iek jawaagjā pāran chi wajapham khūnau; maimua nem wajapha waum khōchkha näm dūi īchab māchdēu pārag jaautarrjō wir aig dich khapeen kha khōchag atheejā agjō chi wajapham khūnau. Mag nem thumaam athee chi wajapham khūan aawai chamug ofrenda deepi jaau nämjā dūrrcha deebat.

⁸ Mag chirūm aig chan mua ajuésta deebat aba chirūm. Mag chirūm aiguin sīi pāraujā Macedoniapien dēnjo dee khaugamkhūrta mag chirūm. Pārau mag deebapüim gaaaimua maach khodnaan Jerusalén phöbör ee aphū khithēem khūnau khaphū aju, sīi par iekhaupai khaba, chadchata pārau am khōsi näm. ⁹ Pārau ni ābmujā meraa khaba näm, jāga maach Pör Jesucristojā Ēwandam dūi āba sīerr aawai dau aphū khaba sīerrta ich khīrau mag jēb gaai bēewia dau aphū aījī maach gaaaimua. Pari juau ogthom mag ich dau aphū apitarran, ich magbarm gaaaimua jūrr Ēwandamau maachta ich Cristo dūi āba wēnūrramkhūir ajim. Magua Cristo

gaaimua maach khodkha nám khüun dau aphuu oowai am dau aug khaug paraa abat.

¹⁰ Mug cha mächdëu jaau chirum athee sii mua pääar wawim ig chirum. Naam añoouwe pääachdëuta nacha ermanonaan Jerusalenpien athee phatkhon phieju aphöbaadëwi chadcha phiephöbaaderr aawai, ¹¹ pääachdëu deeju ayaampierr agdaujö deemamua pääachdëu deeju aphöbaadeewai deem khösi narrjö ich jäg deem khösi deepetat. ¹² Pärau ofrenda deewajä deem khösitee dee námén, büruu awiajä därrcha dee nám däi äba Êwandamau aum khösi auju. Irua maachdëu chukhu nám atchajä jéeuba, maachdëu wai nämpierrpaita jéeu sim. ¹³ Magba akhiin wa dich khapeenag nem deem khöchgau jürr dichdëu nem ig námta chukhum aju. Mua pääar magpimapha chirum. ¹⁴ Mag khääi sii agdaujö pääachdëu nem ig námta thum paraa apim khösi chirum. Pärau nem wai nám jürr warm khüunau chukhu nám khai, magan amag dee sim; maagwai jürr pärau chukhu abarm ed amau wai nám khai, ich agjö päärag deeju. Mag nám aig sii agdaujö dichdëu nem ig námdam augchëba wai nánuid aju. ¹⁵ Cha mua jaau chirum igwia, Êwandam iek phä sim gaai jaauwai,

“Khöju pöm autarr dën eemjä sobba, ni khöjudam büruu autarrjä waaur-wia augchëbajim” a sim. (Ex. 16:18)

Tito ich khapeen däi püitarr

¹⁶ Mua Êwandamag uu ajim a chirum, ichdëuta mua pääar khüirju chirumjö Titoogjä pääar khüirjupi siewai. ¹⁷ Mua ich Titoog pääar oon mamkhüir jaaubaawai uu mu ipierr maju aadéjim. Mag nám däi ichdëujä nawe pääar oon mam khöchag sierri aawai ïsin chadau irua ich daúacha pääar oon mam. Pari mua oowai irig petä aba arr akhiinjä, ichiita ich khüraujä maju siejim.

¹⁸ Tito däi mua deeum ermano püi chirum. Jäguan ïchab mug maach peerduajem iek jaau gaai khitum gaaimua mau iglesia nánuidum ee thumaam khüunau i éugar wajapha ig iyuu aajem. ¹⁹ Mag nám däi ïchab, mug phatkhon jär phie wénurraag maar juag oomkhüir tagam iglesia eem khüunaujä iita jär aujierram. Mag phatkhon jär phie wénurramen aphuu khithëem khüunag deepääigau, magbaawai amaujä maach Pör Jesuuta wajapha ig iyuu nám däi chadcha maachdëu amach khösi nám a khab amkhüir. Magta mug ermanodam maar daumaai nárrum. ²⁰ Magba maach appaita wénurraukiin, phatkhon därrcha arrum aawai, eeu äbmua khäijä wa marau ag eem aujim aju. ²¹ Pari äbmua jä mag khüirjum uguata äba nem wajapha waujupaita khüirjuajem, Êwandam dau na maimua sii mug jëb gaai maach agdaujöpai thánum khüun dakhürijä agjö.

²² Pääar aar Corintoog mäch maba abaawai mäch jürr dewam ermanodamta agjö am daumaai püi chirum. Jäjä agjö ichdëu nem wajapha wau khitum gaaimua mua i khaphu chirum, jääan ermano chaardamau. Magum ï chará ichdëujä ya pääar wajapha wénurram khaphu siewai ürcha irua pääar oom khöchkha sim. ²³ Äbmua khäijä Tito igwia pääachig, “Jä khaiuma?” abaawai, jürr mu igwia, “Jääan Pablo khaperau, pääach juag oom khöchgau i däi äba phidkhaajem khabahab” abat. Wa jürr i khapeen ar i däi numí wétum khüun igwia khäijä, “Jäkhüun chijä khüunauma?” abaawai, “Jäkhüun nan mau Macedonia durr iglesia

nunuidum eem khuunau jer auwia püitarr khuunau” abat, “İchab wajapha maach Cristo iek ig iyüu aajem khuun.” ²⁴ Ermanonaan Corintopien, chamu khuun wounaan päach aar bardutkhaimaaawai, päachdü am khösi nüm chadcha amach daúacha oomkhüir, am däi wajaphanaa am jäsene abat. Pärau am däi magmün, magan mug Macedonia ee iglesiapierr thumaam khuunauta pärau mag am khösi nüm khakhapdö aju, päachdü mag amach däi wajapha atarr jaauthurtarr ūrwia. Mag amun magan mugü İchab parcha onee khaba abarm päar gaaimua.

9

¹ Ya muchdüe päar khaphu chiraawai, ermanonaan athee ofrenda deemkhüir chan tag pärag phüerba jaauju chukhu chirüm. ² Mua khaphu chirüm, pärau päach khürauta ermanonaan juag oom khöchkhaajem. Jäg nüm aiguin chadcha mua päar thö chitüm. Mag gaaimua ya ante mua Macedoniapienag jaau wai chirüm, naam añoouwe pärau ofrenda jer phiewi aphüam khuun athee deepüim ig narr. Mag, jam Acaya durr pärau mag khüirju nüm ūrwia mau Macedoniapienaujä ich agjö khöchkha thünarram. ³ Ya mua päar amag wajapha jaau wai chiraajeeawai muchcha maju nawe ıs mua päar aar mukhün ermanonaan püibapüim, chadcha päachdü ofrenda deepüiju ag nawe süi khüir khaug wai naamkhüir. ⁴ Magba akiin, muchcha päar aar barm ed Macedoniapien khäijä mu däi mawi agtha chukhu nüm oobaimaaawai, süi süekhata päar ëugar mag chirarrjö aju. Magbaawajä, ¿jäga aag agä? Magan pärau wajapta mu khüir naaupiwia päachjä däi khüir naauju, khani mag much khüir naaupibajupii awiata mua päar ëugar amag mag jaaujerr aawai. ⁵ Pari magam uguata mua much nawe mukhün ermanonaan püi chirüm, pärau agtha ofrenda dürrcha päachdü deeju atarrjö chukhu nüm khai, däi päar juag ooimamkhüir. Maagwai mu baarwaijä ya süi khüir khaug wai naaju. Pari mag chirüm chan mag ajuästa deepiba, süi päach khürauta deepim khösi chirüm.

⁶ Pärau khaphu nüm, jäga aajë nemjüir jüirwai. Büruu jüirtarr khai, paarpaawajä ich agpierrpai büruu aaujem. Dürrcha jüirtarr khai, paarpaawajä ich agpierr agjö dürrchata aaujem. ⁷ Maguata mag ofrenda dee nüm aigä ich agjöta sim. Thumaam khuunau wajapha khüirjuwia khaphu aju aai nüm, khachpaita agdaujö deemaju aai nu. Pari ich Ëwandamaujä mag deem khösi dee nüm khuunta daupii aajeewai mag dee nüm aigä bigaum khuunau ajuë deepi naawaita mag deegpamjä aba, ni süi khüir mor chigpajä deeju aai khaba nüm. ⁸ Pärau magta amun, Ëwandamaujä pärag nem wajapham pöm deewia maimuajä khüirpierr dürrchata deeju, päachdü nem ig nümdam paraa amkhüir, mag dürrcha wai naawai jürr bigaum khuundamau mag chukhu nüm khuunagjä agjö dedee amkhüir. ⁹ Magüm jaauwia Ëwandam iek phä sim gaai, “Ar chadcha ich khapeen athee nem wajapha waaujem khuunaun aphüam khuun däijä ö ajaugta aajem” a sim.

Maimua İchab, “Chi ö wajapha nem dee sim khu chan augchëbam, mag ö wajapha amkhüirta ich Ëwandamau jürr irig dürrcha deejeewai” a phä sim. (Sal. 112:9)

¹⁰ Ich Ëwandamauta nemjüir jüramkhüirjä maachig nemjüir dau deenaa nem thum maadü khoojemä deejeewai, ichdüeta İchab nem wajapha wawaag pärau nem iigwajä deeb khaba deeju. Mag nem deem khösi dee

nemta nemjīir jīirwia bāaumamjō warag ürpapag maju, mag oowia warag ofrenda deem khōsi dūrrcha deemkhīr. ¹¹ Pāar magta wēnarrūmūn, pāachdēu nem wajapham ig nūm thum wai naawai, jūrr pāach khāai aphūum khūunag dūrrcha deegjā dūrr aju. Maagwai pārau mag ofrendadam maar gaau deepūi nūmjā marau ermanonaan Jerusalenpien aar deebaimaaawai ag paar amau Ēwandamagta üu ajim aju. ¹² Pārau ofrenda deepūi nūm marau am athee arr nūm chan sīi amau nem ig nūmdam deeimaagpai khabam; mag am aar ofrendadeen mamjō deer ma nūmuā īchab amag Ēwandamagjā magum nemdam paanjā üu ajim abat a jawaanta maar wēt naabahab. ¹³ Pārau māg ofrendadam amachig deebapūim gaaimua amau khaphū aju, chadcha pāraujā Cristoou maach peerduajem iek gaai jaau sim ipierraa nūm. Mag nūm dūi īchab pāraujā pāach garmuata amag mag ofrendajā dūrrchata deepūim khōsi deepūi nūm aawai, pāach kōit Ēwandamagjā üu ajim awia ¹⁴ warag amau pāar kōit irig jēeuju üu pārag amach juag oomkhīr, mag khīrjugdam deetarr jūrr. ¹⁵ Magua māchdēujā Ēwandamag üu ajim a chirūm, ich Chaai regalo wajapham khāaijā wajaag atcha simta deetarr kōit. Sīi irig üu ajim aajem, ag khāai wajapcha jawaag tag iekhaju khaugba aawai.

10

Pabloou ich iek theeg sim jaautarr

¹ Mān Pablootā pāar dūi iekha chirūm. Mu pāar dūi meeukhajā meeukhaba, sīi Cristoou api simjōta ithūu pārag iekha chirūm. Am iek mag pāar ökgauta pāar dūi āba chirūm aiguin sīi imaa chitūm aajem; pari jūrr warpmua ēsap phā deepāaiwaita pārag iek theeg iek khēgkhata jaaupāajem aajem. ² Am iek mu mag Cristo igar khaba chirūmjo chitūm anūm, mamu oob am iek asekasmiet. Pārau mārug magum iekta jaaumūn pāach aar baarwai magum khūun dūi oowajā sīi par iekhaupai chan mua chan am ögkhabaju chirūm. ³ Maachin chadcha thum āba wounaankha thūnūm; mag naab pari mua chan Cristo iek serbiibag pheejem khūunagjā sīi māch iekhaupaita meeurrāu sīuba aajem. ⁴ Mua jiernem wai chirūm chan sīi māg jēb gaaim jiernem khīr khabam. Mu jiernemen ich Ēwandam juu theegau. Mag Ēwandam juu theegauta muan par am jäg amach khīrjug khaug thöwia maach peerduajem iek wau iekhaajemjā māch garmuata pödpūpāi aajem. ⁵ Maimua thumaam khūunag khap apiju, ar amach khīrjug khaug thöwia iek theeg nūm aajem khūunau chad khabam iekta jaau nūm. Magbaawai pōd amau mag amachdēu sēukha nem jaau nūmta chadam iek gaai thūju khaba nūisiju. ⁶ Ya magbaawai ar pāach pekau isegwia chadam iekta wajapha ükha nūsim ee iwiir ābam khūunau khāijā amach khaibag pāaba nūmūn, muan jerrba ikhūaba iekhamamuata khajapham jiernem dēnjo am gaai mas deeju chirūm.

⁷ Pāach daúgpai chan ooba pāach khūgurpimiet. Ābmua khāijā iita chadcha Cristoou jūr autarr a khīrju sim khai, magan īchab khaphū aju aai sim, mājā agjō Cristoou jūr autarrkha chirūm. ⁸ Khar pāar daar mua māch thō iekha chirūmjo aajem, maach Pōr Jesuu juapá deetarrta ig iyūu aawai. Mag irua mārug juapá deetarr chan sīi pāar khaibag waumkhīrjā khaba, warag māchdēu jaau chirūm gaaimua ich iekta khaugamkhīr ajim. Chadcha mag iekhawiajā mu chigaa aju khaba

chirum, muchta thöba Cristo jua theegta thö chiraawai. ⁹ Oob parau si mua paar jäphierripieta ësap gaai jäg phä deepäajem a khüirjumiet. ¹⁰ Am iek mag ësap gaai aawaita mua siparag iek khügkha phä deepäajem aajem; pari mag chirum paar düi khüircha oowai chan büurjä magba ni äbmuajä ögkhabaju ayaa chirumta jäg chirum a jaaujem. ¹¹ Pari chi mag iekha simuan khaphü aju aai sim, ich jäg mau warpmua par iekhaupajä jaaupuinaa ësap gaaijä muchdüejaaupu*ü* chirumjö, ya khüircha paar düi äba chiraimaawaijä ikhüa iekhabaju.

¹² Chadcha mua chan ar amach wir aigpai thöojem khüun denjö wir aig much thöba chitüm. Pari mag amachdüupai amach thö nümua amach löküomjö nüm chan khaugba nüm. ¹³ Chadcha mua much thö iekhamjö chirumün, äba Ëwandamau muchig phidag deetarrpai wau chitüm igwiata mag iekhaajem. Mua mag am denjö chikham phidagta much denkha aumaajem wounjä khaba chitüm. Ëwandamau muchig jaaumampierrpaita nem wau chitaajeewai ichdüuta jam paar aarjä ich iek awaan mapibaawai paar aar jaauthurjim. ¹⁴ Mag ichdüuta mürug ich iek paar aar jawaan mapitarr aawai agtha paar khüir okhooba chirum. Päadü khüirjubat, ükhaíuta nacha paar ee Cristou maach peerde aaujem iek jaauwimaïj? üMüchdüe khabaj? ¹⁵ Mua chan chikham phidagta much denkha auwia jürr much gaai thü auba, ni si chikhamnag paar ee phidkhapimaaugaujä khabam; mamü ichiita paar eeta warag phidkhaju khüirju chirum, jäg päachdüe Cristo iek äkha nüm gaaita warag ubü paaukhamamkhüir. ¹⁶ Mag nüm düi ïchab paar nüm aigmua warag atag maach peerduajem iekta jaau nümua aaidu*ü*im khüsi chirum. Pari mag jaauju awiajä ya chikhamnau jaautarr khüun ee chan tag jaaubaju; magba akiin amau jaauwia ükhatarr khüanta jürr mua much thöwi much denkha atham aju. Pari Ëwandam iek phä sim gaai jaau simjö,

¹⁷ “Äbmuu khüaijä ichdüupai wa chikhamnag khüaijä ich thö iekhapim khüsi sim khai,
magju khüai maach Pör Ëwandamagta ich thöpibä ich nem wajapha wau
sim gaaimua.” *(Jr. 9:24)*

¹⁸ Dichdüupai dich igwia nem wajapha waaujem a jaau nüm chan büurjä baleeba sim; mag khüai ich maach Pör Ëwandamauchata maach köit mag simün chadcha balee sim.

11

¹ Mag mü iekhabaadüm nau löküom denjö päach jügaag khaba khüaijä iekhabap*ü*imjä parau warag sim iek ürkhiin üu akham. ² Ëwandam dau na chikhamnag päach khügurpimaaugau päach düi mü nem anem chitaawai muan paragan, äba uüirau ich jaai auju düipai iek dee wai simjö Cristo düipaita nüisit a chirum, mag ich düipai naawai pekau chukhu arrjö päach ich aar phüe aumkhüir. Pärau magta amün muchjä düi onee chiraju maach Pör Jesucristo na. ³ Mua chan warrgarwe nemkhüriu Evaag süukhwia khügur autarrjö paarjä agjö si parhoobam khüunau nem jaau nüm ükham khüchgau uüuraa päach khügurpiwia jürr päach khüirjug äba Cristo gaai khüirju nümta isegpimapha chirum. ⁴ Jäga jäg parhoobam khüunau päachig Jesús igwia iek jaau nüm anümta mua jaaujemjö khaba warag chaaurta jaau nümjä parau magumjä aba ükhanaa, Ëwandam Akhaar mua jaautarrjä wai nümta makhuüunau jürr i igwia chaauraa jaaubaicheewai majä ükha nu. Magnaa ïchab jäga jäg maach peerduajem

iek anumjā chadcha agjöojā khaba simta pārau būurjā magumjā aba uduraa pāachig jaaapi nū. ⁵ Amachdēupain amta Jesuu jēr autarr khūn chaar aawai mū khāijā ūrpai nūm anaawai pārau amau nem jaau nūmta ükha naabma; pārau am dūi mag naab pari mū chan am khāyau sīi eegpai khaba chirūm. ⁶ Tale sīi iekhaju aig chan nem meu khaug khāijā khaba chirūm; pari mag awiajā Cristo iek jawaag chan amjō khaugba khaba chirūm. Mua jaau chirūm ūrwia ükhatarr khūnauta jaauju aai nūm, chadcha mua jaau khaphū chirū wa jaau meraa chirū.

⁷ Mua oowai, jäg päächta Ëwandam dëi wajapcha naamkhiiр mächta dau aphuu parhooba phidkha khitumua sii ich jäg jéeujä jéeuba maach peerduajem iek jaau chitarrau warag mächdeupaita pääar khaibag waubarmjö ajim. ⁸ Chadcha sii ich jäg par päärag jaaum khöchgau dewam iglesia eem khuuн jua eem phatkhonan mua aujim chadcha, mag athaawai jürr pääragta jéeuba aag. ⁹ Mu jam pääar aar chiraawai iwiir äbjä mua nem ig chirum gaaimua jürr dau aphuu aba aajeejim, ermanonaan Macedoniaamua bëetarr khuuнnau mua nem ig chirarrjä murug deechëtarr aawai. Mu ich magta chitumta, mua chan sii mächig nem deepim khöchgau jürr bigaauum khuuнta amachdëu nemdam ig nümjä chukhu apimapha chitum. Mu ich mag chitaawai mæg atagjä ich mag chitaju, büürjä pääar jua eem nemdam jéeuba. ¹⁰ Pärau khaphu num, mua chadcha Cristo iek chaarta jaau chitum. Mag chitaawai khaphu abat ïchab, äbmua murug, "Cristo iek jaau chitum paar phatkhon jéeub khaba jéeubá" awiajä mua chan jéeuba ich jäg parta jaau chitaju. Mäch khïrauta mag jaau chitaawai mächin onee chirum, phatkhon jéeuba awlajä. ¹¹ ¿Pärau khïrjuawai amau jaau nümjö pääar oomaaugauta mua mag pääar phatkhonjä aubam a iekha chiru? Mag khabam. Ëwandamau khaphu sim mua chadcha pääar jäsene chitum.

¹² Pari mua ichiita ich jāg phatkhon jēeujā jēeubata ūrag jaau chitaju. Magba Cristo i jaau chitam paar mua am dēnjo jēeukhiin, magan mag oowai am onee aju, ya amach phidkha nūmjōta mūchjā phidkha chirsim awia. ¹³ Pari jākhūn am jāg wēnūrrūm chan ich Jesuucha ich iek jaaumkhīrjā jūr auba arrta sīi amach iiupaita mag jaau wēnūrrūm; mag nūmta jāg ūor khūgur wēnūrraajem. ¹⁴ Chadcha ich dösät chaarjā Ēwandam chog khīir thegwia jāg nūrraajeewai, chi wounaanjā jāg wēnūrrūm oowai maach dauderra aju khaba nūm. ¹⁵ Ich chi mepeerjā i mag sīerraawaita i igar thūnūm khūnūjā ūor wajapham khūnkhā wēnūrraba aajeeb, dich khapeendampai khūguraag. Pari mag nūrrjēem khūnan, amach jāg nūrrjēem paar Ēwandamau am gaai juu khūabaju.

Cristo gaaimua Pablo dau aug waaujerr

¹⁶ Na muchdëu jaau chirarrjö ūwaai pârag mag chirum: mu chan lököö khaba chirum. Pari pâachdëu oowai mu lököömjö chirum khai, magan warag idëu lököömjö mu iekhapibat; lökööm khun dënjo wir aigpai mua much thö iekha ookhim. ¹⁷ Mag much thö iekhaagpam chan maach Pör Jesucristoou märug mag iekhapi siewaita mag iekhaagpamjä aba, sii much lököömjö iekha chirum gaaimuata mag iekhaagpam. ¹⁸ Jäg õor khapan sii amach nem wau nüm igwiapaita amach thö nümjö muajä muchdëupai much thökhim. ¹⁹ Pâran chadcha pör öphërm khun aawai nem thum khaphu sisidum; pari mag nümta magbamjö jürr lököö

khithéem khueen iekjā ūrm khōsita ūrnnaa²⁰ ar sīi pāachta jūrr amach chog-naan khapim khōsi aajem khueunagjā pārau būrjā magum aba aajerram. Ar sīi pāach thachdam wai nāmjā thum khōpāinaa warag nem jēeujem khueunagjā magum aba pāach khūgurmaajem khueunagjā pārau būrjā magum aba nām. Ar amachta chi pōrnan awi pāach serbiibag pheejem khueunagjā magum aba, maimua pāach dūi mag nām khueunaupai amach iek ükhamkhūr pāach phārmam khueunagjā pārau būrjā magum aba aajem.²¹ Chadcha mag iekhaju chigaa chirum; pari mua oowai mūchigpain atcha ithūuta pārag iekhaajeejim.

Pari amau amachta Jesuucha jūr aujim awia amachta thō nām khai, magan muajā īchab mūch thōju aai chirum. Mag iekhabapäim aig chadcha lököomjöta mū iekhabapäim.²² Pari amau amachta ebreonaan meu iekhaajem awia amach thō nām khai, muajā agjō iekhaajem. Amta israelnaan khai magan mūjā ich aruu. Amjā jōoi Abrán khararr ag chaain ewagam khueen dēn khai, mūjā īchab i chaain ewagam khueen bi eemāu.²³ ¿Amta Cristo chognaan anú? ¡jh! Mū chará am khāaijā Cristo chog chaarcharau. Mua khaphu chirum, mag iekhabapäim aig lököomjöta mū iekhabapäim. Muchta am khāaijā ürcha phidkhawia chitum; Cristo gaaimua am khāaijā muchta ürcha cárcel deg mawia chirum; wajap jügad khierrjā khoodaar chitum; mūen am khāaijā thōjuuta wau chitaajem, Cristo athee mūch mag chitum gaaimua.²⁴ Judionaanau wām cinco sīi mū wu thunueujem. Mag wu nāmpierr jūap ahaugmamua amach i aawai treinta y nueve aadeewaita tag wāba ich maigpai sīiujeejim.²⁵ Biek thārjup sīi paau mū pogwu thunueuijerram; biek āb mokoujā mū bar wai nūw awi ya mū thōobapäimpii ajierram. Biek thārjup khōwia chirum biekkhha chitumua; mag chitumua peer thōwia chirum. Biek āb chará mag khōo ūrr chitumua khāaim āb ènter sīi dō eepai khēuwia edaarjā ich mag dō eepai ãspa chirajim, phūas ee dōjārr.²⁶ Biek khapan biekkhawia chirum; pari mag biekkhha chitumān thōjuuta jūr chitumjō aajem: dōsīg ee khodjörromua, khar sīi nemjīgmien dūi thēeuwai, mūch meeunau, mūch meeun khabam khueunaujā agjō sīi maach khaibag waum ig nāmuua peer thōwi chirum. Khar īchab phöbör eejā òor phogdubaadeewai, sīi òor chukag ee chitumua, phūas ee chitum aig maimua sēukha sīi amach iiupai jāg Cristo iek ükha nām anām khueunaujā agjō maach thōjuuta ekhaajerram.²⁷ Mūata mūg chitum aig wajappa phithurg aunaau dau augta wau chitaajeeba. Biek khapan būrjā khāijā khāiba sīi dau khōreu ee chiraajem; jādaúajā masnaa öbichagjā jēedu khitaajem; biek khapan sīi Éwandam athee nem waum khōchgau wajappa jīchagaujā masnaa khajūadam atheejā dau aphu khitaajem.

²⁸ Pari magum gaaimua mag dau aug wau khitaajeeb mamu, pāar chi iglesia ee thum chi ükha durrum khueenta ürcha ed èepierr khūrju chitaajem.²⁹ Mūch mag chitaawaita āb khāijā Éwandam iek gaai ubu khaba oowai muchta ökhīrjuu aadeejem; āb khāijā deeum khueunau pekau ee burripewain muchta gaai machaaga aadeejem.³⁰ Mūchpaita wir aig am dēnjō ig iyūu aju akhiinjā, muchta wajappa chirum aju khāai, warag much serbiibagta jaauju aai chirum.³¹ Éwandaman thumaam khueunauta ich mag thō iekhaju aai sīerrum. Ichpaita īchab maach Pör Jesucristo Ayau; magua irua khaphu sim, mū mag iekha chirumjā būrjā sēukhabata iekha chirum.³² Phöbör Damasco anām ee mū udthuurwai rey Aretaaú gobernadorrag jaubaawai jūrr chi gobernadorrau judionaanag phöbör

duubjem ee puertdi nənəidampierr mə thəapijim, mə pər awaag awia.
 33 Pari üu maachjö Cristo igar nəm khənau mag khaug athaawai ko-laauhi gaai jügadou jükhanan warre chi phöbör igaau daaugajär mə eeg jiir burrpüjierram. Mag, am juu eemua üu mə peerdəjim.

12

Ēwandamau Pablo khāapi auwi iek jaautarr

¹ In chadcha dichdëupai wir aig dich thö iekhaawai chan üu khaba s̄iejem, pari mag nəm ãba mua pārag nem jaauju aai chirəm. Maan ich maach Pör Jesuuchata mə khāapi aunaas məchig oopinaa jaaumatarra jūrr pārag jawaagpam. ² Mua woun āb khaphə chirəm, magua īchab Cristo iek ükhaajem. Ya catorce años sim mag woun ich Cristooucha ügthar khāapi autarr. Mag woun məchpai, pari mua khaugba chirəm mə ich məg dau daaauta mə arrjī wa s̄ii mə akhaarpaita arrjī, mua khaugbam; ãba ich Ēwandamaupaita khaphə sim. ³ Pari chi chadcha aan chadcha mə arrjim; maata chadcha cha məch iyāu chirəmchata irua mə arrjī wa s̄ii mə akhaarpaita arrjī, mua khaugbam; ãba ich Ēwandamaupaita khaphə sim. ⁴ Mag mə ügthar arrwia mərəg nem khīir pogkhe jaaumajim ich igwia, mamə mag ichdēu jaautarr iek məg eegarm khənag būrjā jaaupibajim. ⁵ S̄ii bigaaum khənta mag warrtarr akhiin mua i thö iekhaju aai chirakham; mamə məch arr aawai məchdëupai chan pōd mua məch thöbam. Magju khāai məch igju akhiinjā s̄ii warag məch serbiibagta ig iyāu aju aai chirəm. ⁶ Pari mua məch thö iekhakhiinjā, lökōo chiraawaita mag iekha chirəmjā abaju, chadcha udthurtarrta jaau chiraawai. Pari ichiita mua məch thöbam; magba akhiin mag ügthar udthurtarr aawai məchta ürpai chirəm aju bigaaum khənau. Pari magju khāai məch nem wajapha wau chitəm gaaimuata mə jāsene aju khai mə jāsene abat. ⁷ Mag Ēwandamau ichdēu məchig nem oopitarr gaaimua wir aig məchdëupai məch thōm uguau juau ogthomjō ədlaaraa dösätag mə d̄ii məgpiwi miuta khagthəgpüpüikhambjö agua dau aphə chitaajem. ⁸ Ya biek thārjup maach Pör Ēwandamag jēeuwia chirəm, agua məg məch dau aphə chitaajem chugpaapüimkhīir. ⁹ Pari mag ichig jēeuwai warag s̄ii mərəg, “Mə pə d̄ii ogdaba chitabahab, mua pə khōsi chitəm. Jāg kha thūumjō nəm gaaimuata məch juapá ūrag oopiba aajeeb” a iekhaajem Ēwandamau. Ichdēuta mə mag wai s̄iewai üuta jāg mə serbiiba chitəm, məch mag chitəm gaaimua warag Cristo juu theegta ūrau ooju aawai. ¹⁰ Magua məg məch serbiibanaa kha thūumjō chirəm ãba, onee chiraajem, ūrau məch khīircha iekha nəmjā igba. Məchdēu nem ig chirəm chukhu awiajā magum aba, ūrau məch pər auju īkhaajemjā igba, Cristo gaaimua məch dau aug wau chitəm ãba məan onee chiraajem. Wajapcharan məan ar kha thūumjō chirəm aigta Cristooujā warag mə juapá jāgpi simjō aajem.

Pabloou Corintoom iglesia khīirju n̄uu aajerr

¹¹ Amau jāg mə ūugar khaigba iekha nəm ūrwi pārau mə igwia wajapha ig iyāu aju aai naajim. Pari magarrjā pārau būrjā magbajierram. Mag pāach warag s̄ii khīuu arr gaaimua pāachdēuta mərəg mag iekhapi nəmjō aawai chadcha mua lökōomjōta məchdëupai məch jaau chirəm. Məan chadcha baleeba chirəm, pari mua ooba chirəm, khan gaaimua jāg amach iiupai amta ich Jesuucha jər autarr khən charau aajem khən

m_u khāyaujā ürpai aju aai n_u. ¹² Pāar aar chiraajeewai phithurg au khit_{um} āba, maach Ņwandam iekta ogd_{uba} jaau jēedu khit_{umua} i jua theegau mua õor dauderra nem waaujerr gaaimua merag chukhu pārau m_u chadcha Jesucristo i jaaujemkha chir_{um} khaph_u naajim. ¹³ Āba mua pāar ee aubajimjō arran, tagam iglesia ee arrjō khaba pāar jua eem nemdamta mua būrjā aubajim, eeu dēgölp m_u gaaimua jūrr pāachta augchēm ugua awia. Mam_u jāg pāach jua eem nem auba aajerr paar pāachdēujā dūi m_u jaauju khaph_unaa warag dārrchata pārag jēeupüitarr amuan pārau m_u jāsenecha khāijā wai naakham.

¹⁴ Deeu pāar oon maag athee ya m_u nem thum khūir khaug wai chir_{um}. M_{ug} petamua ya biek thārjupam_u pāar oon mam. Maadēu khaph_u nūm, chaainau amach dēnnan athee phatkhon jūrba chi dēnnanaauta amach chaain athee nem inagdam jūrjeewai, m_{ug} maaujā pāar juadam eem phatkhon chan mua igba pāachchata m_uan igmam, pāarta m_{uch} chaainjō wai chitaawai. ¹⁵ Muchdēu wai chir_{um} thum mua gastaam khōsi gastaawia pāar daupigau muchjā m_{ug} pāar chogkha chit_{umua} warag eeg pawiajā magumjā ighbaju. Pāach garmua m_u dāi magcha khaba awiajā much garmuata ürcha pāar daupii chir_{um}.

¹⁶ Pārau pāachdēujā khaph_u nūm, m_{ur}ug nem deem khōchgau jūrr pāachdēu nem ig nūmta chukhu khaba aajem; pari mag_{um} āba am iek mag sīta mua pāar khūgur aujim aajem, much atheistta jāg phatkhon jūr phiepi chirajim awia. ¹⁷ Mag khai magan ar mua pāar aar õor pūitarr khūun gaaimuata mua pāar khūgurjima. ¹⁸ Titoogta mua pāar oon mapijim, dewam ermanodam dāi. ¿Magan Titoouta pāar khūgurj? Mag khabajim; Tito m_u dūi maach numiim khūunau chan ni ābmuajā maach khapeen khūgurju khūirjuba aajem. Maach numiin maran ābam khūirjugpaita wai nūm. ¹⁹ Pārau khūirjuwai sīi mua iek thierrkha chir_{umpii} khāijā aju; pari mag khabam. Mua khaph_u chir_{um}, m_u chadcha Cristo dēnkhanaa ich Ņwandamaujā m_u iek ū sim; magua m_u pōd sēukhaju khaba chir_{um}. Cristo gaaimua khodamnaan, mua m_{ug} muchpai jaau chir_{um}, Ņwandam iek gaai warag ub_u naapim khōchgauta mag jaau chir_{um}. ²⁰ Mua khūirju chir_{um}, muchdēu pāar ooimam khōsi chir_{umjō} ooimabajuuta khūirju chir_{um}; wa magbam khai jūrr much khāijā pāar jūgaag khaba khāijā iekhabaimaawai pārau khōchkhbabaju khāijā khūirju chir_{um}. Mua khūirju chir_{um} agjō eeu dēgölp pāar ee agtha dich khapeen dūi khāijā iekkhōr wai naaju, chikham nem khāijā dich dēn apim khōsi thānūm, meeukha khāijā nūnidūm, dich khapeen khāai iek theeg ürpai aju khāijā ēkha sīsidūm, chikham ēugar khāijā sēukha nem īgka nūm, sīi chikham jaau nūm, dichpai thō iekha nūm maimua sīi pappierr thānūmjō khūirjugjā āba khaba sīsidūm khāijā khūirju chir_{um}. ²¹ Mua agjō khūirju chir_{um} īchab, eeu dēgölp pāar gaaimua khāijā Ņwandamau much khūir naaupiju. Mag am_un magan ar nawe pekau ee nūmta jāg maadēu nem waumapham wau nūmjā būrjā p_uabanaa, amach õor khabam dūijā parhooba khapesnaa maimua warr amachdēu nem khaigbam waaujerrjā ogd_{uba} agtha wau wēn_urram khūun gaaimua Ņwandamau m_u wajappa bīepiju.

13

¹ M^ug petamua ya biek thārjup pāar oon mawia chiraju. M^u bari-maawai pārau iek üduag wai nām khai, chi ootarr kh^uan numí wa thārjup khāijā nām dakhīrta jaaubat. ² Ar nawe pekau wautarr kh^uanag maimua thumaam kh^uanagpa mua ūwaai p^uaba jaau chirum, ar ābmiecha pāar oothuurwai m^uchdēu jaau chirarrjō: m^uata ūwaai pāar aar barju atheen, mua chan pāar dāi ithūu iekhabaju. ³ Cristoouta m^ur^ug iekhapi sim khap am khōsi naawai maigta pārau khaphu aju, chadcha ichdēuta m^ur^ug iekhapi s^lewaita m^u mag iekha chirum. Pārau Cristo khaphu nām, í mag s^li kha thūuta s^lerrum khaba aawai irua chadchata pārag ich juapá oopiejem. ⁴ Amau i thōowain chadcha juapadam theegjā chukhumjō pa gaai uduraa ich meerphēpijim; pari magtarran īsin jūr ich Ēwandam jua theegauta phiriu auwia iiu s^lejem. Jāg kha thūu uduraa ich meerphēpitarrjō m^uchjā agjō kha thūumjō ithūuta pārag iekha chitum; pari agtha khaigba wēnurraajem kh^uanag ikh^uaba iekhaagan nem khīr ubag chirum, Ēwandam Cristo phiriu autarr ag juapaata wai chiraawai.

⁵ Pāachdēupai wir aig wajapha pāach oobat, pāachdēu Cristo iek ükhatarr gaai agtha ubu nām khap aag. ¿Pārau khaphu naabá chadcha Cristo pāar thāar ee sim? ¿Wa ükhaba nāmta s^li par iiupaita i iek ükha nām aajēwa? ⁶ Muan pāragan, jāg pāachig ikh^uaba iekha chirum gaaimua īchab m^uchta chadcha Cristo dēnka chirum khaphu apim khōsi chirum. ⁷ Pari mag ikh^uaba iekhaju a chirumjā, pāar chadcha Ēwandam dāi ūu wēnurrumān, nem wajaug khērūm. Ante pāach i dāi ūu wēnurramkhīrta warag mua pāar kōit irig jēeu chirum. Pari mag jēeu chirum chan pāar ūu wēnurrum oowia jūr m^uch ūugarta bigaaum kh^uanag wajapha ig iyū amkhīr khabam. Mua mag Ēwandamag jēeu chirumān, pāachta i dau na wajapha wēnurramkhīrau. Mua pāachig jaaupūi chirum ipierraab abarm gaaimua pāachig ikh^uaba iekhaju arrta ithūu iekha chirum ūrau oobaawai, m^u ëugar Cristoou jūr autarr chaar khaba aawaita mag iekha chirum awiajā, idēu mag sim. ⁸ M^u pāar aar barimaawai pārau chadam iek Cristoou jaau sim ichaaur khaba nām ooimamān mua pārag iek khēgkha iekhabaju, pāar ya wajaphanaa warag ükha nāmta m^uchdēujā oom khōsi chiraawai. ⁹ Maguata pāarta Cristo dāi ubu naapim khōchgau m^uchta iek theeg chukhumjō aawaijā warag onee aajem. Mag onee chiraawai warag mua pāar kōit ich jāg jēeu chitaju, wajapcha nāisimkhīr. ¹⁰ Magua m^uchchha pāar aar barju nawe s^li ūsapta phā deepūi chirum, ya pārau m^u barju khaphu naawai ag nawe pāach appai problema thum arreglaapūimkhīr; mag thum chi arreglaam aawai pāar aar barwiajā iek khēgkha iekhaba aag. Magbamān mag iekhaju awiajā m^uun chadcha iek theeg chirum, ich maach Pör Cristoouchata pāar khaibag wauba s^li warag pāar ūu amkhīrta mag iek theeg apitarr aawai.

¹¹ Cristo gaaimua khodamnaan, ābmiecha paawai mua pārag magkhim: muan pāar oneeta wēnurrapim khōsinaa pāach khaibag thum isegbapāit a chirum, Ēwandam dau najā wajaphata wēnurraag. Magnaa īchab agdaujō dich ermanonaan wawí nām dāi ò ūba khīrjunaa khōinaata abat. Pārau magta amān magan mag dich khapeen kha khōsi apinaa maach khōinaa apiejem ag Ēwandamta pāar dāi s^lerraju. ¹² Pāach khapeen dāi agdaujō kha khōsi saludaabat. ¹³ Mau Macedoniamua ermanonaan thum chi ükha durrum kh^uanau pārag salud aajem. ¹⁴ Muan ābmiecha paawai maach Pör Jesucristoogjā pāar ūu wai chitapim khōsi, maach Ēwandam thumaam

kheun kha khōsi aajemugjā pāar eeg oopim khōsi, maimua ich Ěwandam Akhaar maach d*ü*i ogduba khitaajemugjā ich jāg pāar daumaai nurrapim khōsita chiraajem. Ayoo keena,

Pablo

GÁLATAS

Pabloou Galaciapienag ēsap phā deepüitarr

Khaíu phājī maimua chijā khūun atheistā phājī. Galacia durr iglesia naajim aajem, ich Pablooucha Cristoou maach peerduu aaujem iek jaauthurwi üu ükhatarr khūun. Makhuun iglesia ee chi ükha durrum khūunagta mag carta phājim aajem, Pabloou. Galaciapien chan judionaan khaba griegonaan ajim aajem. Makhuunagta Pabloou Ņwandalam iek jaau simua amag, “Pārau ãba Cristo iekta thāraucha ükhaman chadcha Ņwandalamau pāar pekau chugpaawi warrjā ich mag pekau chukhu wēnarrarrjō pāar irua ich aar auju ayaa apūijugui” a jaaujim anum.

Pari magtarra i ūdeee deeum khūun bēewi, “Cristo iek ükha nūm khūunaun judionaan khaba awlajā ichiita Ņwandalam dau na ajapha naagan mehēujā phārbichpiju aai nūm” a jaaujeejim anaabá. Mamu magpajā khaba, ich Pablo igwiajā, “I chan chadcha Jesuucha ich i jaaumkhīr jūr autarr khabamta jāg nūrrūm” aajeejim aajem ich makhuunau.

Khan jawaag ajī. Mag ich ichaaur sēukha nem jaau wēnarrūm ich Pabloou ūr athaawai, chi ükha nūm khūunagta khīir mor chigpai jōirau, “Amau jaau nūmjō mag Moiseeu ley phā p̄atarr gaai jaau sim ipierraan nūmuata maadēu dich pekau chugpaaju ēkha nūm khai, magan Cristoon parta maach kōit pakuls gaai dau aphū meejebma” ajim anum (5:2). Magta warag jōoi meeukhabaadēwi Galaciapienag mag ēsap phājim anaabá, ag gaai amag iek khēgkha iekhamama, “Khantheeta jāg sīi sēukha nem jaau wēnarrūm khūunag uduraa pāach khūgurpi nūma” a jaaupāig. Mag, tag magum khūun iek ūrpiba jaaupūijim aajem, jōirau. Pabloowan chi ükha durrarr khūun mag maestronaan anumta sēukha nem jaau wēnarrūm gaaimua amachdēu nacha ükhatarr iek isegtarr khūundamjā thumaa deeu Jesús iek chaar eeta wēnarrapim khōsi siejim.

Salud

¹ Jāgpai nū keena? Muun Pabloou ūrau jūr autarrjā khaba ich Jesucristoouchata ich phiriu autarr Jōoi dūimua jūr autarr, ajapcharan ich Aai dūimua jūr autarr wounma. ² Muata ermanonaan muiguim khūun dūimua pārag mag ēsap phā deepāi chirūm, Galacia durr iglesia nūnūidūm eem khūunag. ³ Pāar kōit Ņwandalamag jēeu chiraajem, ichdēuta maach Pōr Jesucristo dūimua üu dārrcha pāar eeg oowi pāar khōinaa phē wai naamkhīr. ⁴ Pārau khaphū nūm, Jesucristo khurau khabaman maachin agtha maach pekau eeta wēnarraa jeekham. Mamu magba maach Ņwandalam anaa maach Ayau ichdēu khīrju wai sīerjō Jesucristoouta üu uduraa ich thōopijim maach kōit, magbarmua pekau jua eemua maach peerduu awaag. ⁵ Ņwandalamau mag Cristo pūwi üu peerduju ayaa nūm paar üu ajim anaa thumaam khūunagta ich mag i ajaug thō iekhapim khōsi chirūm.

Deeum iek maach peerduajem chan tag chukhum

⁶ Keena, mu gaai masi chirūm chadcha, Cristooujā pāar khōsi arr gaaimua Ņwandalamau ich iek ükhamkhīr thürkha autarrta, agtha pōmcha khaba nūm ee deeum pāach garmuata i isegamjō jūrr marau pāachig jaautarr ichaaur jaau nūmta maach peerduajem iek awi ag igarta

theerbagkhaag ēkha nūm anūm ūr chiraawai. Pārau jāgbajupii chirajim. ⁷ Mamu mū iek ūrbat: deeum iek maach peerduajem chan tag chukhum; pārag jāg nem jaau wēnūrrūm khūunaun sīi warag pārau ükhajujā khaugba apijuuta ēkha wēnūrrūm khabahab, magum gaaimua Cristoou chadcha maach peerdu aaujem iekta jūrr ag eyaajā khaba parhoob amachdēu jaaum aig jawaag. ⁸ Ya magbaadēm chan nem ajap khabata aadēju. Mamu ābmua khāijā pārag maach peerduajem iek jaau sim anūmta nacha mūig maachdēu pārag jaauchētarrjō khaba khētta jaau sim wounan, magan ichiita Ēwandam jua machag āwatab khaba āwatju. Mūchdēu wa Ēwandam chog āb ügtharmua bēewia khāijā mag ag iek chaar khabamta jaaumūn, magan Ēwandamau ichiita am gaai mas ab khaba mas aju. ⁹ Cha mūchdēu jaau chirūmō pūaba mua deeu mag chirūm: Ābmua khāijā maach peerduajem iek jaau sim anūmta mūig nacha maachdēu pārag ūrpitarr chaaurta jaauju atheen, jerrba Ēwandam jua machag āwatab khaba āwatju. ¹⁰ Mua mag chirūm aig chan ūragta mūch ēugar ajapha ig iyūm amkhīir khaba, Ēwandamaga mūchdēu nem wau chirūm igwia chadcha üu sim apiju ēkhaajem; sīi ūrag mūch ajapha oomkhīirpaita mū mag chitūm akhiin, ya Cristo chogjā khaba chirakham.

Pabloou Ēwandamau ich jūr autarr jaautarr

¹¹ Ermanonaan, chadcha khaphū abat cha mua pāachig jaau chirūm: Mūg maach peerduajem iek cha mua jaau chitūm chan sīi mūig eegar maachjōpaim khūun khīrjug khabam. ¹² Mūg iek chan ūrau mūrēg jaautarrjā khaba wa mūch garmua khāijā deeum khūun dūi khaugtarrjā khabam. Mūg iekhan ich Jesucristoou mūchigcha jaautarrau.

¹³ Pārag khap amkhīir jaaukhim; tale pārau ūrjeejim warrgar mua nem waaujerr: Warrgar sīi maach jōoin judionaan iigta ee chitaawai mūg Cristo iek ükha durrum khūun dau augjā khaugba chadcha mua am ūudee ēkhaajeejim. ¹⁴ Ar maach pōr agdaujō bāautarr khūun appain mūchdēuta am khāijā ürcha maach jōoin i khapcha chirajim, mūchdēuta am khāijā ajapcha ūrkhaajerr aawai. ¹⁵ Mamu agtha thaabajā thaababa chirūwe Ēwandamau ich athee mū jūr auju khīrju wai sīerr aawai, mag chitarr āba, üu ich garmua mū eeg oowi ¹⁶ khāai āb mūrēg ich Iewaa khaugpijim, judionaan khabam khūun eem magwe ichdēu ūor peerdu aaujem iekta jaau phūurdū chitamkhīir. Mag mūchig jaaupibaawaijā mua iwiir ābamūgjā jēeba, ¹⁷ ni Jerusalenag mawia mū nawe ich Jesuucha agjō ich i jaaumkhīir jūr auwi ich dāicha wēnūrraajerr khūunagjā mua jāga jaauju aai chirā a jēwaanjā mabajim. Magju khāai maigpai chiraba, warag Arabiaag mawia, mam chirūu awiata deeu Damascoog majim.

¹⁸ Mag Ēwandamau mūrēg ich Iewaa khaugpitarr khur aňo thārjup naata Jerusalenag majim Pedro dāi oog; maig mū seman numpai chirajim i dūi. ¹⁹ Ich maagwai maach Pōr Jesús eeu Santiago appaita mua ooijim; pari tagam khūun agjō ich Jesuucha ich i jaaumkhīir jūr autarr khūun chan mua ābjā oobajim. Magtarr aawai mua chan deeum khūunau mūchig jaautarrta khaugwi jaauba, ich Ēwandamaucha khaugpitarrta jaau chirūm. ²⁰ Cha mua pārag mūg ūsap gaai jaau chirūmūn chadchata mua jaau chirūm Ēwandam dakhīir; ichdēujā khaphū sim mū sēukhaba chirūm.

²¹ Mag Jerusalén udthurtarr khurta deeu məch durr Ciliciaag mawi Siria durrjā udthurjim. ²² Pari maagwai chan Judea durr iglesia nənuidəm eem ermanonaanau chan agtha khīrcha chan bəürjā mə khaugba naajim, am eejā maba chirarr aawai. ²³ Sii amau ūurwai am khaibag wawaag məchdēujā am ēudee ēkhaajerrta īsin warag məchdēupata maach peerdəajem iek jaau chitəm anəm ūrjeejim aajem, məchdēujā magəm iek warre ūrag isegpi jaauba aajerjö. ²⁴ Pari amachdēu mag ūr nəm gaaimua warag Ēwandamaga ūu ajim aajeejim aajem.

2

Tagam apostolnaanaajā Pablo iek jügaagaa ūrtarr

¹ Maimua magtarr khur catorce añonaata deeu ūwai Jerusalenag majim Bernabé dūi; mag məch mam dūi Tito arrjim. ² Mag mə marran, ich Ēwandamau mərəg maju aai chirəm abaawaita majim. Maimua ya Jerusalén barwi iglesia ee chi pörnaan dūi maach appai biirdə nəm aigta mua jūrr amag jaaubaadējim judionaan khabam khəunag maach peerdəajem iek məchdēu jaaujem. Mua amag jaaujem, məchdēu nem jaau chitəm khap amkhīr, magba akihiin mua nem jaau chitəm khaugbam gaaimua məch igar khaba khāijā abaawai məchdēu nawe jaautarr maimua ewag jaaubarmjā isegju awi. ³ Pari Jerusalenpie jōoin chi pörnaanau ūurwai mua nem jaau chirəm chadcha ag eyaa sīerr aawai, Tito judío khaba sim mə dūi nərrarrjā maach meeunau aajemjō mehēu thəupäju aai simjā abajierram. ⁴ Mua amag jaaujem, jāga ūaur khəun ermanonaan anəmjā sii səukha nərrjēemta amach khaugbajpii awi maach aig bēejī, jūrr amachdēuta mə ichaaaur pāarjō judionaan khabam khəunajā Cristo iek ükha nəm dūi maar jōoin iita ürcha ūrkhaju aai nəm a jawaag. Mamə mua oowai mag maar jōoin iita ūdaraa mag ūrkhapi jaautarr amuan, warag pāach chi ükha durrum khəunta mag maar jōoin iiu presonaanjō wai sīsikhā a chirajim, pōd chi öberajā khaugba. ⁵ Magua mua chi pörnaanag jaau chirajim mag mehēu thəabichpi nəmuwa wa tagam ley maar jōoin dēn ūrkha nəmuwa chan maach peerdəba aajem. Magua maach peerdəajem iekta pārag ich mag pāach ee wai naapim khōsi narr aawai, magta mag səukha nərrjēe arr khəunau mamagkhamjā bəürjā maadēu amag maach ūdūr deeba, jūrr chikham ipeer ahaujii awi, maach garmuata pōdpäijim a chirajim.

⁶ Mamə mua mag jaautarr ūrwi mag Jerusalenpien chi ükha nəm khəun ee jōoin amach pōrkha wai nəm khəunaujā bəürjā mərəg, "Pua magta aju aai simjā" abajierram, mua jaautarr thum ūu amach jügaagaata jaautarr aawai. (Pari Ēwandam dau naan maachin thum agdaujöpai thənəm aawai amach Cristo dūicha wēnūrrajim awi chi pörnaankha naawijā mə gaai mas khaba sim.) ⁷ Amach garmuata mərəg nem jaauju khāai, warag amach paarmua, ich Ēwandamauta judionaan khabam khəunagjā ichdēu maach peerdə aaujem iek jaaumkhīr mərəg jaau wai sim anaajim, ich jāg Pedroogjā ichdēuta judionaanag ich iek jaaumkhīr jaau wai simjō. ⁸ Mag Pedroog ich iek jaaumkhīr pāiwi judionaan pōm ich iek ükhapi autarr ag Ēwandamaupaita məjā īchab judionaan khabam khəun ee ich i jaaujemkha pāibajieb, am eejā agjō ūor pōm ich iek ükhapi awaag.

⁹ Mag ich Ēwandamauta mə dūi mag sīewaita Pedroou Santiago dāimua Juanaupa amachta chi ükha durrum khəun ee chadcha chi pōrkha nəm

khuunaujā chadcha ich Ņwandamauta üu mergjā magamkhūir ich jua theeg deejim anaajim warag. Magnaa chadcha ābam phidag phidkha nem gaaimua āba khapeenkha nem anemmu a mu dai jua joothwi Bernabé daijā jua joothunnaa warag maar khūir onee iekhamajierram, judionaan khabam khuun ee ich mag jaaumkhūir. Maagwai amaujā ich agjö warag judionaanag jaaau nuisiju ajierram. ¹⁰ Āba marag khūir okhoopiba jaaumjō jaautarran, ermanonaan ee dau aphuum khuundamau nem ig numjā sīi amag oobamjō apibata jaaujim. Mamu amau mag jaauba arr akhiinjā, jāgum aiguin muun ichiita ich magta chitum.

Pabloodu ichdēu Pedroog iekhatarr jaautarr

¹¹ Pari magtarrta ich Pedro Antioquía phōbör ee barimaawai, irua nem wau sim üu khabata sejim; magua chadcha mua warre ichig khūircha iekhajim. ¹² Khani mua oowai warran, ermanonaan judionaan khabam khuun düijā üu āba thach khoojeejim; pari mamagkharrta õor Santiago igar narr khuun Jerusalenmua bardukhabaimaawai, am kha ogduwi tag am düijā thach khöba aadejim, mag amachdeuta amach jöoin i ajapcha urkhaajem anarr khuunau ich jaauju khūirjuwi. ¹³ Pedro magbaadem oowi aig agjö judionaan chi ükha durarr khuunaujā ich agjöta aphobaadejim amach khapeen judionaan khabam khuun dai, Cristo igar nuisiewai tag amach jöoin ley gaai jaaau simjō abaju khaphu narrta. Mamu makhuupnai khaba, ajapcharan ich Bernabépata dai ag ee burrijim, warm khuun oowi. ¹⁴ Mag machdeu oowai maach peerduajem iek gaai wenrrapi jaau simjō khaba aadem oobaawaita chadcha õor khanapag dakhūir iekhamamua mua Pedroog mag chirajim: “Pu, judiokha simta dürru pua maach jöoin ijā urkhaba sim. Puchjā mag simta, jāgwi magan ista deeu pua warramjō magum ley urkha si?” a chirajim. Magnaa mua irig, “Pua chan khaugba sieb” a chirajim, “pachdeu jāg simua warm khuun judionaan khabam khuunagjā maach meeun denjöta magum ley urkhapai jaau sim?”

Judionaan awiajā āba Cristo iek ükha nem gaaimuata peerdu num

¹⁵ Maran chadcha bi eewe judionaankha naawai ich Ņwandam ley deetarrjā wai nem. Magua maar chan chadcha sīi Ņwandam khaugbam khuunjō parhoob nem waaujem khuun khabam. ¹⁶ Mag naab mamu ūsin ya marau khaphu nem īchab, mag sīi Moiseeu ley phā puatarr urkha nem gaaimuapai chan pöd ābjā kulp chukhu sim aju khabam. Āba Cristo iek thāraucha ükha nem gaaimuata chadcha kulp chukhu aajem. Maguata maachdeujā ūchab Jesucristo iekta ükha nem, mag nem gaaimuata mag kulp chukhu nuisieg. ¹⁷ Mamu āba Cristo iekpai ükhawi maach jöoin iita isegkhiin, sīi ley chukhu aawai parhooba nem waaujem khuun dai āba nuisiju, büurjā Ņwandam chaain aju khaba. Chadcha am denjö khaigba nem wawaag khabam mamu mag akhiin, jābmua khāijā Cristoou ich iek-paita ükha simua maachig pekauta waupi sim abaju khai, Ņwandam au maach jöoinag ley deetarrta isegpi siewai? Mag aju aai sieb mamu mag khabam. Ichiita mag ley gaai jaaau simjō Ņwandam dau na ajapha wenrraju aai nem. Magua mag Cristoog dich peerdu aupim khochgauta mag ley dich jöoin i isegkhiinjā, khaigba khaba sim. ¹⁸ Magju khāai, mua ūrag mach paarmua maach judionaan ley urkhapiba jaaujerrta ewag pawi deeu ūwai jāg ley urkha nemuata maachin üu peerduajem awi ag gaai jaaau simjō thumaa urkhakhiin, magan machdeuta mag ley

khaigba jaaubarm, chadcha maach peerdu awaag chan serbiiba simta mag jaau chiraawai. ¹⁹ ¿Khan jägwi mua mag chirá? Warran chadcha jäg ley ajapha ᦢurkha chitumuata üu peerduju awi parta thumaa ajapha ᦢurkhaju ēkhaajerr aawaima. Mamu magum gaaimua chan Ěwandamau much aubaju khaug autarr aigmua warre tag magum leijä ᦢurkhaba, äba Cristo iekpaita ükha chirsiim, chadcha ich Ěwandamau khōsimjöta nem wau chitaag. ²⁰ Maguata nem khaibgam wawaagan muun nawe Cristo thõo naawai i düi äba pakuls gaai thõrrjöta chirum, magum ley ᦢurkha namuata tag much peerdujujä khiiрjuba. Pari tag warramjö mag khiiрjuba chirumun much khīraupai khaba, Cristo mu thāar ee sim ag juapauta murag magpi sim. Maguata Ěwandamau khōsimjö wawaag ich Iewaa Cristoou muchig juapá deeju khiiрju chiramuata nem wau chitum, chadcha ichdëuta ich garmua mu khōsi awi mu kōitjä ichita thōpitarr aawai. ²¹ Mu chan ar ley ᦢurkha nampa ajapcha sim awi Cristoon parta meejim a iekhaajem khun khaba chirum. Chadcha maach jöoin judionaan ley ᦢurkha namuata Ěwandam dau na tag maach kulp chukhu apiejem akhiin, khanthee Cristo maach kōit meekhamma.

3

Khan gaaimuata Ěwandam Akhaar auujē

¹ Galaciapien, pāarta chadcha khiiрjugjä chukhuta nūmá. Pārag khabá warre marau Cristo maach kōit pakuls gaai meetarrjä dawaa pāach daúachata oo nūmjö jaaumajima. Magtarrta ¿jägwi uduraata parhoobam khunag pāach khūgurpijíerrä? ² Mua pārag jēeu ookhim, pari jūrran mu iek ükhabat keen: Pārau Ěwandam Akhaar juu theeg pāach gaai auuwai, ¿Moiseeu ley phä pñatarr ᦢurkha nūm gaaimuata aujierrä, wa maach peerduajem iek marau pāachig jaautarr ūrwiata aujierräwa? ³ Chadcha pāar khiiрjug wai naakhiin, ¿warrcha ükha phöbaadeewajä ich Ěwandam Akharauta pārag Cristo iek ükhapibajä? Magtarrta ¿jägwi ïs mag Akhaar isegamjö pāach juapaaupai sii mag ley ᦢurkha namuata pāach ajaug paaju èkha nu? ⁴ Magan warr pāachdëu ükhaawajä, ¿parta maach peerduajem iek ükhanaa Ěwandam Akhaarjä aujierrab? ¡Ükhabam! ⁵ Magan jäg Ěwandamau ich juapá deetarrau pāach ee mor masim khunpa dau daau monaaupüpäi aawaijä, ¿pāragan jägmun mag ley ᦢurkha nūm gaaimuapä? ¿Khan gaaimuajöö sii pārau khiiрjuawai? Jäg nūm chan magum ley ᦢurkha naawai khaba, warr pāachdëu maach peerduajem iek ūrwiä ükhatarr gaaimuata jäg nūm.

⁶ Pārau mag ükhamapha nūm khai ūrbat, jägajä warrjä Ěwandamau jöoi Abrán khararr düi. Ěwandamau ichig ich düi magta aju abaawai Abranau chadcha ükhajim aajem. Mag ükhabaawai üu Ěwandamau i khaibag isegpüiwi warre kulp chukhu apüijim anaabá. ⁷ Magtarr aawai pāadë khiiрjubat: Ïs ewag pawiajä ar chadcha Abrán chaain anum khunnan, ich jöoi khitarrö Ěwandam iek ükham khōsi ükha nūm khunanta i chaaina. ⁸ Ěwandam iek phä sim gaai ïs ewagam khun igwiajä pāarjö judionaan khabam khunpa maach peerduajem iek ükhabaawai Ěwandamau amjä auju a sim. Mag maach ich aar auju igwi jöoi Abranag, “Mag jēb gaai durrierram khunanta pu gaaimua üu wēnurrajugu” ajim ich Ěwandamau. ⁹ Magtarr aawaita ïs ewagjä chadcha ükha nūm khunnan Ěwandamau ich

jäg Abrán düijā ajapha arrjö am düijā ich agjö aju, irua ükhatarrö ükha naawai.

¹⁰ Pari magba ar Moiseeu ley phā phatarr ḫurkha nəmuata amach peerduju awi āba aata ig nəm khəunnan, ya Ēwandamau khaibag waujuuta nəm, mag leiu jaau sim thum pōd ḫurkha auba nəmta āba aata ig naawai. Ēwandamau ichdēu ley deetarr gaai jaauwai, mag leita ḫurkhaju khai warre thumaata ḫurkhapi sim; magbamən ichiita i juu əwatab khaba āwatju a phā sim. ¹¹ Ichdēucha mag jaau s̄lēwai merag chukhuta sim, s̄i mag ley ḫurkha nəmuapai chan ni ābjā Ēwandam dau na kulp chukhu khaba sim, Ēwandamau ich iek gaai jaauwai “Āba ich iek ükha nəm khəunpaita ajaug paapüwi ich aar aaujem” a jaau s̄lēwai. ¹² Pari Moiseeg ley deetarr gaai chan magba, s̄ita warag Ēwandamag ich aar dich aupiegan mag ley gaai jaau sim thumaa ajaphata ḫurkhaju aai nəm a sim. Pari chadcha mag ajapha ley ḫurkha nəmuapaita Ēwandam aar öber wənərraju akhiin, ni ābjā i aar öberba aajeekham, ābmuajā pōd thum ḫurkha auba aajeewai. ¹³ Mag ley gaaimua maach thumaam khəunta Ēwandamau khaibag wauju khəunkha thənarcta, Cristoou jūr maach khaigpér auwi maach kōit ədūraa pakuls gaai ich meerppijim. Magtarr aawai Ēwandam iek gaai jaau simjö, “Ar thəonaa pa gaaita jiirjop nəm khəunnan ich Ēwandamaucha dau āaukhawi juau ðrag oomkhīrta mag jiirjoppibarm” a phā s̄lēwai, maadēu khaphu aju aai nəm, maachta Ēwandam dūi iekkhōr paar narrta maach pekau thum jūr Cristoou ich gaaita paa aujim, magbarmua maach kōit ich gaaita Ēwandamag juu khəaba deemkhīr. ¹⁴ Mag Cristoou üu maach khaigpér autarran, ich Ēwandamau maach jöoin Abranag jaautarrjö, mag Cristo maach kōit ich dau aphəu apitarr iekta ükhabaawai judionaan khabam khəunagpa Ēwandamau ich Akhaar deeu atarrjā chadcha aumkhīr ajim.

¿Khanthee ley serbii si?

¹⁵ Cristo gaaimua khodamnaan, pārag khapcha amkhīr ejemplo deekhim: M̄ig eegar awiajā dich khapeen dūi iek deewi dich nem wauju ēsap gaai ajapha phānaa dich thərjā firmaa s̄ubarm chan nassi pawiajā pōd ābmuajā ich appai deeum iek ag gaai phāju khaba, ni bəchkhunjā borraaju khaba, chadcha ich ag gaai jaau simjöta aajem. ¹⁶ Ēwandamau ich garmua Abranag iek deewaijā ich magta ajim. Ēwandamau ich iek phā sim gaai Abrán chaain ewagam khəun gaaimuata nem ajapha aju ajim. Mamə mag i chaain gaaimua atarran ajapcharan Cristo igwiata mag s̄ejim. ¹⁷ Mua pārag jaaum ig chirumən mugau: Mag Ēwandam Abrán dūi iek deewain magta phānaa ag gaai amach numiim khəunauta firmaa s̄ubarmjö ajim. Magtarr aawaita ag khur nassi cuatrocientos trienta años pawi ley Moiseeg deewaijā mag leiu nachgarwe Abrán dūi iekhatarr pōd serbiiba apülbajim. Irua Abranag ewagam khəun dūijā mag ajapha aju jaautarr iek chan khīr okhooba agthata balee sim. ¹⁸ Moiseeg ley phākha deetarr gaaimuata Ēwandamau maach peerdu aaujeekhi, magan nacha Abrán dūi iek deetarrta jūr serbiiba s̄isikhām. Pari magba ich meukhuucha Abranag ich iek ükha nəm gaaimuata peerdu auju atarr aawai chadcha agtha ich magta aajem.

¹⁹ Mua khaphu chirum, magbaawai ābmua khāijā, magan “¿Khantheeta mag Moisés ley serbii simma?” aju. Ajapcharan jäg ley serbii simən,

õrau amachdëü Ëwandamau nem jaau sim chaaur nem wau nûm gaaimua amach pekau ee nûm khap amkhñirta serbii sim. Pari mag ley ag nawe Ëwandamau Abranag Cristo pâiju jaautarr pâi nûm orapaita serbiju ajim. Mag lein Ëwandamau ich chognaanagta Moiseeg deepibaawai Moiseeu jûrr phöbör ee thumaam khñun athee aibëejim. ²⁰ Pari Abrán dûi iekhaawai chan Moisés dûi atarrjö sîi ich chognaan gaauta jaaupäiba, warre ichdëuchata jaaujim.

²¹ Pari magbaawai äbmua khäijä īchab, “¿Magan mag Moisés leíu jûrr Ëwandamau mag ewagam khñun däijä ajapha aju a jaautarr chaaur khietta jaau sîeb?” aju. Magjä khabam. Mag anaa mag leíuta chadcha Ëwandamag maach aupiejem akhiin, magan sîi mag ley gaai nem jaau sim wau nûmuapaita Ëwandam dau na maach kulp chukhu naisip aajeekham. ²² Pari Ëwandamau magta maachig ich iek gaai jaauba sim. Magta jaauju khäai maachin thumaam khñunta dich pekau gaaimua Ëwandam däi iekkhñr wai nûm a sim, ichdëü jaautarrjö ich aar auju awiajä Jesucristo iek ükha nûm khñunta mag auju aai nûm a khap amkhñir.

²³ Agtha Cristo bëeba aawain mag leíuta Ëwandam däi iekkhñr wai nûmjä khaphñ apiejeejim, i däi khðinaa ajujä khaugba. Mag narr aawai äba i bëeuuta nû naajim, mag maach peerdu aujucha pierrwai i iek ükhaag.

²⁴ Ajapcharan maach jöoinag ley deetarrauta Cristoou maach peerdajuä khap apijim, chadcha mag Cristo pierrwai thäraucha i iek ükha nûm gaaimua Ëwandam dau na kulp chukhu naisimkhñir. ²⁵ Pari mag narrta ïs ya ich Cristocha barchëwi i iekcha ükha naisiewai ya tag mag ley igba nûm. ²⁶ Ya ïsin mag ich Jesucristo iekta thäraucha ükha nûm gaaimua maachin thumta Ëwandam chaaina. ²⁷ Mag i chaainkha nûm däi pör choo nûmuua Cristo däijä khodkhanaa i khñir theg nûm, ich Cristo muig eegar aawai nûrraajerrjö wënûrraag. ²⁸ Mag naawai ya ïs chan äbmujä, “Muñun judioou” wa “Muñ chan judío khabam” ajujä khaba, ni chikham chog wa chikham chog khabamjä aba, ni “Muñun emkhooi aawai uñi khñaijä muchta ürpai chirñm” ajujä khabam. Pâran thum Cristo dënkhä naawai õor äbpaimjöta nûm. ²⁹ Mag chadcha pâar Cristo dënkhä nûm khai, magan chadchata Abrán chaaina. Mag i chaain aawai, ich Ëwandamau irig i chaain ewagam khñun dûita ajapha aju arr aawai, pâar dûita chadcha Ëwandamau üu aju.

4

¹ Mua pârag jaaum ig chirñmän mugta sim: Khanim nemjö woun rikkha simua chaai bürññ khitññ äbpai wai sim; mag sim meebaraadee magdamauta i juagam nem jüajju. Mag ichdëuta thum jüajup mamñ, agtha bürññ khitññ aiguin, ich ag degam chogjöpai chi jöoinau ichig nemdam jajaaukhampierrta wau khitññ. ² Sîi chi jöoinauta bâau arrmam däi irua jüajju nemjä thumaa amach dënjojä ajapha wai nûm. Maimua ya chi ayau ich meeju nawe ësap gaai jaau pñatarr ag año wai sñsiewaita ya ichig thusñebapäaiwai ichdëucha khap sñsiju; ajapcharan ajap ich jöoipa sñsiewaima. ³ Maach mag Cristo iek ükha nûm khñunjä ich agjöta naajim. Warrcha Cristo khaugju naweran sîi parhoobam nem maach jöoin iita ürcha khñir pogkhe uñrkhaajeejim, jöoinau chaainag nem jajaaukhampierraaajemjö, mugamuata chadcha dich peerdu aujupiï awi. Pari mag uñrkha nûmuata ich ipierraai aawai warag ichta wounjö

maach khääi ürpai sñejim. ⁴ Mamu mag wënurruu awi ya Ëwandamau ich Iewaa püiju ed aadeewai püiwi, Ëwandamkha sñerra maach thumaam khüun thaabatarrjö chadcha maar meeun uuirau oowi, bäruu bääumamua tagam khüunjö mag Moiseeu ley deetarr uerkha khitamua jööipajim. ⁵ Pari Ëwandamau mag i püitarran, mag leita wounjö juu theeg sñerr eemua maach ich iek ükha nüm khüen peerdu aumkhiiр ajim; mag uu peerdu athaawai ich Ëwandamajä uu maach ich chaalinkha wai sñsimkhiiр. ⁶ Mamu mag ich chaalinkha naisimjä maachig khap amkhiiр, ich Ëwandamau jürr ich Chaai Akhaarta püijim maach thäar ee sñemkhiiр. Mag i Akhaar maach thäar ee simuata maachigjä Ëwandamag Aai ichépiewai chadcha maadëu Ëwandam maach Aai aajem. ⁷ Magua ïs pär ya tag mag leita uerkhaag khaba nüm; pärän ïsin Ëwandam chaainau. Mag i chaain aawai mug atag pawiajä Ëwandamau pär athee nem wai sim jüapib khaba jüapiju.

Judionaan ley uerkhapimaugau Pabloou chi ükha nüm khüun wawitarr

⁸ Chadcha warr päräru Ëwandam khaugba aawain parhoobam nemta ëwandam awi agumugta ee aajeejim. ⁹ Mamu ïs ya päräru Ëwandam chaarta ajapha khaphuнаа ich garmuajä pär khaphu simta, üjägwí warr päach narrjö deeu ûwaai magum nem maadëu igba sñi juu theegjä chukhu sñsidemugta ee aju ëkhaajë? ¹⁰ Maimua ïkhan jägwí deeu ûwaai warrgarmjö phiesta edjä uerkhanna, edau wahée nüm edjä jägnaa, maimua tagam phiesta año gaai waaujerrjä deeu wauju khiiрju nü? ¹¹ Jäg oowaita chadcha pär ee Ëwandam iek jaauwai jäg muçh phithur chitarrjä sñi par ajim aju ökhö chiraajem.

¹² Ermanonaan, muun chadcha Judioou; mag chirab mamu ya muun pär meeunjöta chirum, tag muçh jöoin leijä uerkhaba. Magua muan päräjä muçhjöta abat a chirum. Oob maar jöoin ley uerkhamiet. Mua khaphu chirum päräru mu iek ûrm khösi ûrju. ¹³ Päräru pärächdëujä khaphu nüm, pär ee nacha muçhdëu maach peerduhajem iek jaauwimaawai, mor machpawi warag pär ee chirsierr gaaimuata uu päräjä jaauwi päräru ûrjierram. ¹⁴ Muan jäg muçh mor machpawi aphuu chiramuata Ëwandam iek jaau chitum oowi, päräru warag muçh isegwi päach eemua muçh jürpäiju khäijä khiiрju chirajim. Pari magjä magba, magju khääi angel-naan ich Jööiraucha püitarrjö wa ich Jesucristota päach ee barbaimamjö ajierram päräru mu dëi. ¹⁵ ¿Chadcha maagwain pär onee naabaj? ¿Maggarrta jäga nu ïs? Mua khaphu chirum, jäagwai maach peerduhajem iek mua jaauwi uu pärächdëu ûrtarr paar, onegau päräru päach dau jëu deebaawai uu mu khiiрdam inaapai khäijä aju khap amuan, magumjä aba päräru chadcha päach dau khäijä muçh jëu deekham. ¹⁶ ¿Mag narrta ïs jäga pär jäg nu? Pärächdëu jäg deeum khüun iekta ükhaag ükha nümjä idëu ükhapiba mua päräch khiiрcha muçh esap gaai ikhhaba mag iekha chirum awi, ¿päräch oomapha aawaita mag chirum aná? Magjä khabam.

¹⁷ Jäg päräg deeum iekpa jaau wënurrum khüunnan chadcha pär athee wärpa thunam, mamu mag nümam am ödiin jürr khiiрtu sñsidum. Am khiiрjugan amach iekta päräru ükha phöbaadeewai tag muçhjä ooba jürr amachigta ee apim khösi nüm. ¹⁸ Mua mag chirum chan mag päräg am dëi khapeerkhapimapha aawaijä khabam. Chadcha pär dëi ajapha

aagta jäg naakhiin üuma; pari mag pāar däi ajapha akhiinjä mū chukag meerjä ich magta ajupma, jäg sīl mū pāar däi chirum dakhīrpai khaba. ¹⁹ Chaaina, chaain chukhu chitaawai murugan pāarta mū chaainau. Magua pāar atheyan muun üui chaai machkha thünümjö gaaai machaaga chiraajem; pārauta Cristo üduraa pāach gaai thierrpapibam aiguin, muun ich mæg pāar khīrjuu gaai machag chitaju. ²⁰ Pāar dëita äba jooba chirum akhiin üucha akham, khīrcha aawai ajapcha jaaupüüig maag; mamu maach mæg warp naawai khīrju chirum jäga aju khai. Mua pöd khaugbam pārau khani khīrju nám khai, ich jäg warr pāach wénurrarrjö wénurraag.

Pabloou Agar Sara däi ïgkhamamua jaautarr

²¹ Pāar ar Moiseeu ley werpuarr gaai nem jaau sim wau námuata pāach peerdeju awi agpierr wau wénurram khōsi nám khuuun: ¿Pārau chi ley gaai jaau sim ajapha khaphu námu agá mag leíta ee aag? ²² Mag leita äba üarkhaju khīrjuu am ugua pārag jaaukhim: Makhuun libro gaai jaauwai, jöoi Abrán chaain numí wai siejim aajem: äb daupeer Agar aajerr ich chogkha wai sier däim maimua äb ich chog khaba ich üui chaar Sara däim. ²³ Mag ich chog däi ootarr chaairan sīl ich jäg büür abarm gaaimua üuin bi ee paajemjö bi ee pawi ootarr ajim aajem. Pari ich üui chaar däi ootarr chan magba, chi Sara ich daupeer gurjä pöd chaai ooba arrta ag nawe ich Êwandamaucha amag chaai oopiju jaautarr aawai ich iekhatarr chadcha amkhīrta oopijim anaabá. ²⁴ Mag üuin numí chaain ootarran, ich jäg üuin chaain numí ootarrjö, Êwandamaujä biek numí õor däi iek deetarrta jaau sim. Magua mag chi üui nacha chaai ootarrau, ajapcharan Agarrauma, Sinaí durrsi gaai Êwandamau Moiseeg ley deetarrta jaau sim. Chi Agarrjä sīl jöoi Abrán chog arr aawai ag chaain ewagam khuuunjä ich magta chikham chogkha náisijim. Maguata ich agjö ïchab mag ley gar thaaba nám khuunjä, sīl chikham chogkha námjö, mag ley ürkhaagpaita thaaba nám. ²⁵ Mag leíuta õor sīl ich chognaankha wai siewai, chi ley deetarr durrjä Sinaí anaa Agar aju aai nám, chi Agarrta mag ley ürkha námuua ag chognaankha nám khuuñ ad aawai. Mamu ñs ewagjä judionaanta mag ley ürkha námuua i chognaankha naawai mag Agar anum chan Sinaí durrsipai jauba, Jerusalén phöbörpata jaau sim, jäata judionaan phöbör aawai. ²⁶ Pari Sara sīl Abrán chog khaba i üui chaar arr aawai jäguu jürr ügtharm Jerusalenta jaau sim; ajapcharan maach thum Cristo iek ükha nám gaaimua ügthar wëtju khuuñ ädkhata öbér sim. Magua ich jäg Sarajä Abrán chog khaba arrjö, maachjä mag ley ürkhaba nám gaaimua ag chog khaba nám. ²⁷ Mag Sara maach mæg ükha wëjöm khuuñ ädkhaju igwi Êwandamau ich iek gaai phäpiewai, “Puuñ chadcha chaai ooba ürraawai büürjä chaai khiret machag khaugba ürrab mamu, ichiita onee abá” ajim.

“Chikhamnau jaai khecheu auwi puch appai ürrab mamu, jäg puch chogkha simta puch jaai däi sim khääijä, puuta ürcha chaain khapaana ürraju” a phäpjjim. *(Is. 54:1)*

²⁸ Ermanonaan, magtarr aawaita Sara iewaa chaar Isá ag nawe ich Êwandamau deeju jaautarrjö, pārjä ag nawe ich iiu aawai ich chaainkha auju jaautarr khuuñ khabahab. ²⁹ Pārau khaphu nám, mag jaar jöoi Abranau mag ich chog Agar anarr däi amach khīrjuu chaai ootarr Ismael aajerrau Sara iewaa Isá ich Êwandam Akharau oopitarr däi khöinaa

khaba aajeejim. Magua ūs ewagjā ich agjöta sim ūchab: judionaan ley ūrkhaajem khūnau maach ich Cristo iek chaar ūkha nūm khūnagjā amach dēnjo ūrkhapiju ūkhaajem.³⁰ Pari judionaan awiajā chi mag nūm khūn chan ūwandamau aubaju khap amkhūir ḫhan a sī ūwandam iek phā sim gaai Sarau iekhatarr igwi? Mag sim:

“Abrán, jāg chaai ich ād dāi warre maach aigmua jurbapāi” ajim chi Sarau.

“Jā sīi maach chogkha sim dūim chaai aawai jāgua pōd maach chaai dāi āba pū juagam nem jūaju khaba sim.

Mū pū ūhi chaarkha um dūim chaairauta pū juagam nem jūaju aai simgui” ajim. (Gn. 21:10)

³¹ Ermanonaan, maguata maach Cristo iekta ūkha nūm khūn chan sīi mag ley ūrkha nūmu ag chogkha wēnūrramkhūrta ūwandamau auba arr aawai, mag sīi Agar Abrán chogkha sīerr chaainjō khaba nūm; maachin i chaain ich ūhi chaar dūim khūunjöta nūm.

5

Dich jōoin iig tag ee apiba jaautarr

¹ Keena, ya ūsin Cristou pāar pāach jōoin i eemua ūu öbeer athaawai oob tag warramjō agumugta ee amiet. Mag pāach jōoin i eemua ich mag peerdu wēnūrramkhūrta Cristou pāar öbeer autarr aawai jāg pāachdēu i iek ūkhatarr gaaita ich mag ubū wēnūrrathū. Oob maar meeun judionaan iigta pāach ich chogkhapimiet.

² Pari magaagan ajapha mū iek ūrbat keena: Mū Pabloouta pārag mag chirūm. Pārauta ūwandam dau na pāach ajapha kulp chukhu paapüyaag awi ley gaai jaau sim ipierraal pāach mehēujā phūrbichpi nūm khai, magan Cristou maach kōit ich thōopitarraupai pōd warre pāach peerdu aubam awiata mag nūm. ³ Pāadē ūrbat, deeu pārag phūrba jaau chirūm: Abmuu khāijā mag mehēu phūrbich nūmuata ūwandamag ich aupim ig sim khai, magan tagam nem Moiseeu ley phā pūarr gaai jaau sīsidūmjā ichiita thumaa ajapha ūrkhaju aai sim; mag thum ūrkha aubam chan oob ūwandamau pāach auju amiet. ⁴ Pāar jāg ley ūrkha nūmuata ūwandam dau na kulp chukhu aju ūkha nūm khūnan, warag pāach garmuata Cristo kha isegwi i bū ogdūnaa ūwandamau pāach khōsi wai sīrrjā pāach garmuata i barpāa nūm. ⁵ Pari pāar mag nūm daumich, maraun chad ūwandam Akhaar gaaimua maimua chadcha Cristo maach kōit meetarr ūkha nūm gaaimuata ūwandam dau najā maach kulp chukhu naajū khaphū nūm. ⁶ Jāgwi mua mag chirūm? Mua mag chirūmēn ūwandamau oowai Cristo iekta ūkha nūm khūnan mehēu phūrbichba naawiajā thum agdaujöpai oojeewaita mag chirūm. Iruan magūm nemta wauju khāai, āba ich iekpai ūkha nūm dāi ichjā khōsinaa dich khapeenjā kha khōsita apiejem.

⁷ Pāachdēu nacha ūkhatarr iek gaai pāar nem ajaug wētmarrtta ḫjāga jāg maach peerduajem iek chaarta isegwi parhooba nem jaau nūmta ūkham ig nūma? ⁸ Warrcha ūwandamau pārag ich iek ūkhapi aauwaijā tag pāach jōoin iig ee apimaaugauta Cristo gaaimua pārag ich iek ūkhapi autarr aawai, pāar jāg nūm chan ich ūwandamau khabam. ⁹ ḫPārau ūrba aajē, “Levadura būrū pūitarrjā arin ee thum aaidūajem” aajem? Ich jāgta naabahab pāar ee jāg chad khabam iek jaau wēnūrrūm khūnjā.

Am khapan khaba naab mama, amachdēu jāg jaau wēnarrumua pāach thumaam khūnagta maach peerdhajem iek isegpiju ēkha naabahab.¹⁰ Amau jāg naab mama, pāraujā mu dēnjo ūkha naawai mua khaphu chirum pārau maach Pōr Cristo iek isegbaju. Pari jāg pāar idēu khajap sīuba wēnarrum khūnan ichiita Ēwandamau am gaai mas deeb khaba mas deeu.

¹¹ Jāg much meeun judionaanaupaijā mu ēugar sēukha jaau nūmjō chadcha warramjō agtha mua much paarmua mehēujā phūrbichpi jaau chitakhiin, amach ipierr warag Cristo iekjā ūkhanaa mehēujā phūrbichpi jaauwai, amau mu khaibag wauju ēkhaju khāai warag ajaphata mu ig iyūu aajeekham. Mag akhiin Cristo pakuls gaai thōotarr iek jaauwaijā am gaai mas khaba aajeekham.¹² Maestronaan anum khūnta khaugab jāg parhoob nem jaaunaa mehēujā phūrbichpi jaau nūm gaaimua idēu pāar khajap sīuba nūm khūnan, mag bāchkhunpai phūrbichpi jaauju khāai amach phārrta wir aig amachdēupai warre japāinaa tag pāar molestaaba akhiin üucha akham.

¹³ Ermanonaan, Ēwandamau pārag ich iek ūkhapi aauwaijā tag magum pāach jōoin i warkhapieg khaba, ich ipierraam amkhīrta pāar ichig thārkha aujim. Magtarr aawai irua khōsim nemen chad pāachdēu waum aig wauju aai nūm. Mamu mag pāachdēu waum aig nem wauju aai nūm awi oob sīi parhoobam khōchag pāach khīrjug ee bēewai agpierr amiet. Magju khāai pāach khapeenjā agdaujō kha khōsinaa am dūi ajapha ajuuta ēhabat.¹⁴ ¿Khan jāgwi mua mag chirū? Moiseeu ley phā pāatarr thum sīi “Puch khapeenjā daupii abá ich jāg wir aig pāchdēupai puch chig apimapha aajemjō” a sim gaaimuata thumaa jaau öbēr sīewaita mag chirum.¹⁵ Pari pārau mag Ēwandamau Moiseeg jaautarrjō khaba warag pārau pāach wir aigpajā chikham oomapnaa sīi khoojem nemjōta aadēp akhiin, pōm wēnarraba pāachdēupaita pāach khaibag wauju, Cristo gaaimua ūu wēnarraju arrta sīi parhoobam khūnjō naawai.

Parhoob aju khāai Ēwandam Akhaar ipierrta aju aai nūm

¹⁶ Keena, magua mua pāar wawí chirum, mu iek ūrbat: Pāach ö khōchagpierr nem khaigbamta waum khōchkhakha aju khāai, Ēwandam Akhaarta pāach gaai phēsnāa ichdēu pāachig nem jajaaukhamta agpierr abat.¹⁷ Nem khaigbam wauju khīrjug maach gaai simūn Ēwandam Akhaar maach ee sim dūi wērbua gaai nūmjōta aajem, ābmua nem waum khōsim jūrr ābkhaíu waumapha aadēp aawai. Makhuun numí mag ihāba khaba aajem khūn aawai makhuun numiim khūnnauta maach chi ūrum khūnagjā amachdēu khōsimjōta waupiju ēkhaajem.¹⁸ Mamu Ēwandam Akharagta uduraa pāachig ichdēu nem waupim khōsimta jaaupināa i ipierraam nūm chan ya tag mag leijā igba nūm, ich Ēwandam Akharauta ichdēu khaba nem waumkhīr jajaau aju aawai.

¹⁹ Pāadē mu sēu awi oobat. Merag chukhu sīejem ar sīi amach khōchagpierr nem waaujem khūn; magum khūnnau mūgta aajem: Amach ūor khabam dūijā khapes aajem; mag khapes aawaijā athu-uchata aajem, pōd amach khōchagjā ūwat auba ya ich magta waau khaug thānaawai.²⁰ Nem parhoobam nem juau wautarrita ēwandam awi agumugpa jēeunaa bēnēujā ūor ūrthānaa khāugjem. Chikham khīrjā oomapnaa chikham dūi khīr būnnaa amach khapeendam ajapha nūm oowai magjā khōchkhaba sīerrjēem. Būr abarm gaaimua nem khōrgnaa

nem inagjöm wawaag aawaijā amachta garpapa aajem, chikhamnag inpimaaugau. Amach idäii aajem khueunpai khōsinaa jürr agjö deeum khueun igar nūm khueun dūijā amachta ürpai aju khūirju sierrjēem.²¹ Jāgum khueunaun chikham nemdamjā amach dēn apim khōssita aajem. Magnaa nag pōm waupäinaa sīi khēch thueuisipnaa thach bipömjā khō sierrjēem. Maimua mag tag amau nem waumaajem jaaumakhiin, nem khūir khaapana thanūm. Na machdēu pārag jaau chirarrjö ūwaai pāaba deeu mag chirum: Cha mua jaau dichdimam nem waaujem khueun chan Ēwandam durr wētbam.

²² Mag khāai Ēwandam Akharagta ichdēu khōsi simjö uduraa pāachig nem jaaupi nūmen chad warag pāar ee agdaujö pāach khapeen kha khōsinaa, onee, khōinaata wēnurraju. Mag nūm dūi īchab chikhamnau khāijā dich meeukhapiju ēkhaawaijā sīi āwatpüpüi aa khaphūnaa, ich ödeg bigaum khueundamjā üuta wēnurrapim khōsi, ðor dāi ö ajaphanaa, dich khapeenag nem magju abarmjā chadcha dich iekhatarrjö nem wau wēnurraju. ²³ Magnaa īchab dichta warm khueun khāai ürpai ajujā khūirjuba, daumaanaa sīi pāachdēu nem waum khōsimugta udur pāach ürpapibaju. Mag ajaphata nem wau nūm khueun chan leíujā agum paar khaibag waipi jaaubam, mag Ēwandam Akharau jajaaukhambipierr nūm aig ley gaaijā dich khapeen dūi api simjöta naawai. ²⁴ Cristo dēnkhā nūm khueunan warr i thōo naawaiwe amach ö khōchagpierr nem wauju khūirjugpata warre i dūi pakuls gaai meerppütarrjöta nūm, tag magum nem khaigbam wau nūmua pekau wauba aag. ²⁵ Keena, mag Ēwandam Akharauta Cristo gaaimua ūu maach Ēwandam dēnkhapi wai siewai ichdēu khōsimta idēu warag maachig jajaau apitarrau.

²⁶ Oob iwiir ābmajā ichta warm khueun khāai ürpai sim a khūirjumiet. Chikham nemjā dich dēn apim khōsi khaba, ni magum gaaimuajā oob dich khapeen dāita khūir būu dārdur amiet.

Agdaujö dich khapeen juag ooju aai nūm

6

¹ Ermanonaan, pāachdēu oowai āb khāijā Cristo gaaimua maach khodkha khērum pekau ee buudimam oobaawai, ar chi Ēwandam Akharau pāachig nem jajaaukhampierr aajem khueunau i khaigpērbat. Mag deeu i khaibag eemua öbeer auju ēkha nūm aigjā ithūu wawimamuata i wawipetat, deeu ajaug ee sīsimkhūir. Mamū mag pekau ee burr nūm khueun wawiewajā khūir khaphū abat, eeu pāachpata dūi agjö adukham. ² Pāach ee āb khāijā problema paarpaawai, warag pekau ee burrm uguia, oob irig oobamjö amiet. Pārau chadcha athaba magta am khaigpērju ēkha durrumen, Cristoou dich khapeen kha khōsi apitarr aawai chadcha magta nūm.

³ Āb khāijā sīi atcharagaupai ichta warm khueun khāijā üruecha sim a sim wounan, ichdēupaita ich khūgur sim, ich mag iekha sim gaaimuapai serbiiba simta mag iekha sim merag chukhu siewai. ⁴ Magju khāai chikhamnau nem khaigba wau nūmta eerpanaa jaauju khāai, pāchpaita khūirjubā, chadcha Ēwandamau khōsimjöta wau sī a khaba aag. Mag irua khōsimjöta nem wau simen chad onee aju awiajā magum gaaimuata onee aju aai sim. ⁵ Mua mag dichdēu nem wau nūmta ūu sī wa ūu khaba sī a khaba aju aai nūm a chirum, Ēwandam khūirphee dānūutkhabaimam

edjā chikhamnau nem wautarrta irua maachig jéeuba dichdēu nem wautarrta jéumaju aawaita mag chirum.

⁶ Mag maach peerduajem iekta bēn dō nūmjö khaug nūm khūnaun amachdēu nem wai nūm eemjā mag amachig jaau nūm khūnag deeb khaba dedee aju aai nūm.

⁷ Pāachta Ēwandum dau na chi ajapcharam khūn awi oob wir aig pāachdēupai pāach khūgurmiet. Muig maach agdaujöm khūn appain pārau ñor khūgurwiajā Ēwandum chan pōd äbmuajā khūgur aubam. Pārau khaphu nūm, maadēu nem jīrwain deeum nemjīr öberba, dichdēu nemjīrtarr khīrta öbeerjem. ⁸ Ich agjōta sīebahab muig eegar aawaijā: Maadēuta dichdēu khōchagpierr parhooba nem waaujerr khai, mag dichdēu nem khaigbam waaujerraupaita Ēwandamag maach aupibaju. Pari magba Ēwandum Akharau khōsimjōta agpierr nem waaujerr khai, ich ag Ēwandum Akharaupaita īchab ich mag maach ich dūicha ügthar wēnarrapiju. ⁹ Maguata maach chan muig nūm aig khusëukha phōbaadēm awi nem ajapha wauju aai nūmjā wauba ich mag sīuju aai khaba nūm. Jāgwi? Chokhōgbā magta nem ajapham apha wau wēnarrumēn, Ēwandomau oowai ichdēu magju ayaa am ed mag nem waum khōsi waaujerr jūrr maach dāi agjō ñu aju aawaima. ¹⁰ Keena, maguata muan pāragan, ñuta dich khapeen juag ooju aai nūm aiguin thumaam khūn dūita ajapha aju aai nūm a chirum. Pari mag nūm aigjā Cristo gaaimua maach khodkha thūnūm khūn dūita maadēu ürcha ajapha aai nūm.

Pabloou ãbmiecha ñor wawimamua salud deepäitarr

¹¹ Keena, pāadē oobat: Ya öpüyaagpaawai mūch juadamaucha pārag muig ñesap nem dau dapag phā deepäi chirum. ¹² Ar jāg ajués pārag amach dēnjö dich khakhua dauchachpi jaau nūm khūnaun, sīi amach meeun dūi iekkhōr aumaaugauta jāg nūm, mag amach jōoin iita pāapi jaauba naawai Cristo pakuls gaai meerphē thōtarr gaaimua amachdēu mu dāi nūmjö amach ñudee ëkham uguia. ¹³ Pari mag nūm chan mag dich khakhua dauchachpi jaau nūm khūnaujā amachdēu ley jaau nūm gayam thumjā ñurkha auba nūmta mag nūm. Mag nūmta amach garmuan chad pārag ichiita amau jaau nūmjö aju aai nūm anūm, mag amach ipierr abaawai amachdēu jaauwiata pāraujā jāg pāach mor dauchach wai nūm a iekhaag. ¹⁴ Pari mua chan mag am dēnjö mūch thöba, maach Pör Jesucristo chi pakuls gaai dau aphu arrta thö iekhaajem. ¿Khanthee mua mūchdēupai mūch thōbaadēju? Mag mūch kōit pakuls gaai Cristo thōtarr aawaita ñ chan warr mūchdēu nem waaujerrjā tag khīrjuba, magum nem waumaaugau warag chi meemjōta chirum; ajapcharan magum nem chan mu athee chukhumjōta thūnūm, ya jūrr Cristo dāita chiraawai. ¹⁵ Mu naan par amach khakhua dauchachpi jaau thūnaaju. Mag naab pari maachin dauchach chukhu thūnūm khūn dūi agdaujöpai nūm Ēwandum dau na. Magarrai mūch paarmuajā dūi balee sim a chirumēn, Cristo iek ñkha nūm gaaimua deeum thaabatarrjō i dēnkha nūmēn chad chadcha balee sim a chirum. ¹⁶ Pāar thum mag Cristo dēnkhanaa ichdēu jaauam ipierraas wēnarrum khūn kōitta muan jēeu chirum, khōinaa ich jāg pāach eeg oopaar amkhīr. Maimua īchab thum tagam khūnijā chadcha Ēwandum chaalinkha thūnūm kōitjā mua jēeu chiraajem.

¹⁷ Keena, mu ajim mua pārag jaau ig chirarr. Muigmua atag chan ni äbmuajā tag mūchig mag dich khakhua dauchachpi jaau nūm iek

igpimapha chirum. Magum dauchachta igju khäai, Cristo iek jaau chitum gaaimua õrau mä purnaa wä wai nümua pedphëmarrtä mäch mor gaai chadcha dauchachjö wai chitum. Jägum oo nüm gaaimuata õrau khaphä aju aai nüm, mä chadcha i chogkha chitum.

¹⁸ Ermanonaan, magdampai ajim mua pärag jaaum ig chirarr. Muan pääar kõit jëeu khitaajem, maach Pör Jesucristoouta ich jäg pääach üu wai nürramkhii. Ayoo keena,

Pablo

EFESIOS

Pabloou Efesopienag ēsap phā deepüitarr

Chi phātarr. Pabloou carta jayap phājim aajem Roma phöbör ee cárcel deg simua: chamug Efesopienag deepüitarr, Filipopienag deepüitarr, Colosapienag deepüitarr, maimua jöoi Filemonag deepüitarr.

Biek äb ich Pabloou mag Efeso phöbör ee judionaanag Ėwandam iek jaau sīerr aawai ichdēujā aiguim khūun khaphu sīejim (Hch. 18:18-21). Mag nūm dūi Ėwandam iek jawaag am aar mawi año thārjupjō ag phöbör ee Cristo iek jaau sīerr aawai chará ichdēu thum am khaphu sīejim aajem (Hch. 19).

Chījā khūun atheeta phājī. Mag jaar provincia de Asia ee Efeso phöbörta chi pōmaam ajim aajem. Mag phöbör pōmaam aawai ðor pōm sīi mercancia aunaa pēr numuapaita naajeejim anaabá. Ich ag phöbör eeta am ēwandal Diana anumug jēeujem dijā sīejim aajem (Hch. 19:27).

Mug cartaan Pabloou Efesopien thum chi ükha durrum khūun atheeta phājim aajem, nacha amachdēu ūrwia deeum iglesiaag deebapääwai thumaam khūunag ūrmamkhīr. Mag Efesoom iglesia een judionaan khabam khūunta ürcha naajim aajem.

Khan jawaag ajī. Pabloou ürcha mug carta phāju khīrju wai sīrran, jāga Cristoou judionaan amach meeun khabam khūun dāijā ðor ābpaimjōo apūjī a jawaag ajim (2:13-16). Ajapcharan maach mug Cristo iekta ükhawi i dēnkhā nūm khūunan, deeum meu awiajā, thum meu ābpaimjōnaa dō ābam eem khūunjöta nūm a jaaupääig ajim; ajapcharan mag ābpaimkha nūmuata Cristo iglesiakha nūm jawaag. Jāga mag nū a jawaag Pabloou mugta jaajim:

- (1) Maach thum chi ükha nūm khūunta Cristo morkha nūm anaabá; maagwai ich jūrr maach Pörkha sim aajem (Cap. 4:15-16).
- (2) Maachin di ābpaim ū awaag pa khapaana thārrp thēnūmjöta nūm anūm; mamu mag dipá pōm thēnūm ee äb sim chi ajapcharam; ma, ich Cristo aajem, chi dihād jārram (Caps. 2:20-22, 4:4).
- (3) Mag Cristo morkha nūm aiguin, uwi ich jaai appai oo sierrūmjöta nūm aajem (Cap 5:22-32).

Salud

¹ Mūn Pabloou, Ėwandamau khōsi sīerrjō Jesucristooucha ich i jaaumkhīr jūr autarr. Muata pārag mug ēsap phā deepüi chirūm, Efeso phöbör ee Ėwandam dēnkhanaa Jesucristo iek ükha nūm khūunag. ² Pāar kōit maach Aai Ėwandamag jēeu chiraajem ichdēuta maach Pör Jesucristo dāimua üu dūrrcha pāar eeg oowi pāar khōinaa phē wai naamkhīr.

Cristo dēnkhā nūm khūun dāi Ėwandamau ajapha aajem

³ Muan maach Pör Jesucristo Aaita thō iekhaajem; ajapcharan Ėwandamma; irigpaita üu ajim a chiraajem, chadcha maach dāi ajapha amkhīr Cristo pūitarr paar. Mag maach Cristo dēnkhā naawaita Ėwandamau ügtharmpeen dāi aajemjō maach dāi mug eegarwejā ich Akhaar gaaimua ajaphata aajem. ⁴ Pari mag maach dāi ajapha sim chan sīi eeupemjō khīrju auwi khaba, warr mug jēb ompaaju nawe Jesucristo gaaimua ich Ėwandamau ya maach ich dēnkhā auju khīrju wai

sīerr aawaita maagjem, ich dau na tag kulpjā chukhu sīi ich atheepaita ichdēu khōsimjö wēnarramkhīr. Mag warrgarwe ich garmua maach khōsi arr aawaita⁵ Jesucristo gaaimua ya maach ich chaainkha aujujā khaphē sīejim, ichdēu maach dūi am khōsi khīrju wai sīerrjö.⁶ Mag gaaimuata chadcha ich mag Ēwandam ajaug phēnaa i thō iekhaajem, mag ich ajaug sīrrām gaaimua ichdēu ich Iewaa daupii ajemta ūu maach athee pūitarr aawai. ⁷ Maach pekau gaaimua Ēwandam dūi iekkhōr pōm narrta, sīi khajapham dēbpaar phag nāmjō Jesucristoouta maach daupigau ich bagau maach phag athaawai, ūu Ēwandamau maach khaibagjā chugpaawi warre magum khīr okhoopūijim. ⁸ Pari magpajā khaba, chadcha ichdēu maach khōsi chirām khap amkhīr, maachig ich khīrjugjā deewi ūu magumjā khaphē wēnarrām. ⁹ Ajapcharan īchab warr ichdēupai ich thāar ee nem waumaju khaphē ajerrta maachig khaphē apijim. ¹⁰ Mag ich thāar eepai nem wauju khīrju wai sīrran, mug atag chadcha ichdēu magju ed paawaita ichdēu khīrju simjō aju. Mag edta ich Ēwandamau õor thum edjā ee nem thānūmpa Cristoog thūsīepūiju, am dūi jūr ichdēuta khap amkhīr.

¹¹ Magta agtha maach thaababa nāwe Ēwandamau ya maach ich dēnka wai sīejim, Cristo dūi khapeerkha nāisiewai mag nawe ichdēu deeju jaau sīerrjā ichdēu mag khīrju wai sīerrjö chadcha jāamkhīr; Ēwandamaun chadcha ichdēu oowai ajapha aju ayaam nemta wau sīrrām. ¹² Magta maach chi nacha Cristo iek ükhatarr khānūnjā ich dēnka aujim, mag ichdēu maar ich dēnka autarr gaaimua pāar maarjō i iek ükha nām khānaujā ich Ēwandam ajaug khitāmta thō iekhamkhīr. ¹³ Maguata pāraujā īchab chadcha Ēwandam iek chaar mug maach peerduajem iek jaau nām ūrwi ūu Cristo iek ükhabaawai, Ēwandamau ag nawe ichdēu deeju jaautarrjō pāragjā īchab ich Akhaar deejim. Mag ich Akhaar deetarran, pāarjā chadcha ich dēnka wai sim khap amkhīr ajim. ¹⁴ Mūugwaiwejā ya Cristo gaaimua Ēwandamau maach ich dēnka wai sīewai mug atag ya ichdēu maach auju ed paawaijā warre ich aarcha maach phē auwi ich dēichata wai sīsiju. Mag chadcha ichdēu maach ich aar phē auju khap amkhīrta ich Akhaarjā mag maachig deejim. Mag ich garmua maach dūi magju a simūn mūugwaiwe ich ajaug thō iekhamkhīr.

Chi ükha nām khān kōit Pabloou Ēwandamag khīrjug jēeu jerr

¹⁵ Maguata, chadcha pārau pāachdēu maach Pōr Jesūs iek ükhatarrta agtha ogduba thāraucha ükhanaa thum Ēwandam õorkha thānūm khānūnjā daupii ajem khaphē chiraawai,¹⁶ Ēwandamag jēeu waijā pāar jāg nām paar irig ūu ajim ab khaba ūu ajim a chiraajem. ¹⁷ Ūu pārau bāchkhun Ēwandam khaphē naab mama, warag üruuchata i khaphēnaa jāgata Cristo gaaimua pāar athee nem ajapham pōm waaujē a khap apim khōsi chirām. Maguata muan maach Pōr Jesucristo Ayagta jēeu chiraajem, ajapcharan ich Jōoi ügthar chiraajemugma, pārag ich khīrjug deebarmua magum khap amkhīr. ¹⁸ Mua jēeu jem īchab Ēwandamag, ichdēuta warag pāar khīrjug aarthugbapūimjō amkhīr; magbaawai mag ya ich aarcha phē athaawai ich dūicha onee wēnarraju jaau simjā ajapcha khaphēnaa, mag ich õorkha thānūm khānūn chadcha peerduwi naawai mūugwejā onee naaju aai nām a khaphē amkhīr. ¹⁹ Mag nām dūi īchab

khap apim khōsi chirām, jāga mag Ēwandam thumaam khūn khāijā ichta juu theeg sīerrāmta maach chi ükha nūm khūn dūi sīejē. ²⁰ Ich mag juu theegau khabajieb Ēwandamau deeu Cristo phiriu auwi ügthar ich juachaar garcha thumaam khūn Pörkhamkhīr juppitarr. ²¹ Mag ich juachaar gar juppinaa ichjō juu theeg apibaawai, ichta reinaan thūnām khāijā ürpainaan nem thumaa mūg jēb gaai wa edjā ee khāijā mepeenjōm thūnām khāijā ichta ürpai apijim, mūg atag pawiajā ich mag sīerramkhīr. ²² Magta Ēwandamau nem thūnām thumaa sīi ich Iewaa Cristoogta thusepüijim. Magnaa ichta maach chi ükha nūm khūn Pörkhanpinaa ²³ maachigta ich Iewaa jūrr, mūg jēb gaai ichdēu khōsimjō nem wauju ayaa apijim. Cristoon ich appai simta durrpierr sīerraawai ābmuajā jamta i sīejē aju khabam. Mag simta maach chi ükha nūm khūn dāin ichta chi Pörkha sim.

2

Ēwandam òor dūi ajaug khitaawaita maachin üu peerdājēm

¹ Warran pāran pāachdēu nem khaigba waaujerr gaaimua pōd Ēwandam aar öbērju khaba naajim, sīi pāach pekau eepaita narr aawai. ² Pāraun sīi Ēwandam khaugbam khūnau nem waaujemta waaujeejim, ar māig eegarpain ichta ürpai sīerrām khōchagpierr, ajapcharan dōsāt ipierrma, ichdēuta ūragjā warag Ēwandamau nem khōchkhabamta waupim khōsi aajem ipierr. ³ Maarjā warran thum ich magta naajim, sīi dichdēu nem waum khōchagpierr; nem magju abarmān parhoobam khīrjug dich khīrjug ee bēe nāmta agpierr waaujeejim, warr thaabaawaijā ich mag pekau eeta thaabatarr khūn aawai. Chadcha maach mag wēnūrrarr gaaimua maran sīi parhooba tagam khūnjo Ēwandam juu machag ūwatju aai naajim. ⁴ Mamā üu Ēwandamau òor thumaam khūn dau aug khaug paraanaa ich garmua òor khōsi khitaawai, ⁵ mag maach khaibag gaaimua aubaju ayaa narrta ich jāg ichdēu deeu Cristo phiriu autarrjō maachjā ich aar auwi ich mag Cristo dūi āba wēnūrraju khūn khapijim. Mag Ēwandam òor dūi ajaug khitām gaaimuata maachin üu peerdāwi nūm. ⁶ Ya mag Cristo dūi āba ich mag wēnūrraju khāunkha naawai chadcha meewi narrta deeu phiriu autarrjō nūm dūi ya ügthar ich dāicha ohoodō nāmjōta nūm. ⁷ Mag Ēwandamau maachigta nacha Cristo iek ükhapiwi ich dēnka autarran, īs ewag pawiajā jāga chadcha ichdēu maach khōsi sīi a khap apinaa, mag Cristo dēnka nūm gaaimuata chadcha ichjā maach dūi ajaug khitām khap apieg ajim. ⁸ Pāran mag Ēwandam ajaug khitām gaaimuata üu Cristo iek ükhawi peerdāwi nūm; pari mag nūm chan sīi pāach khīrauta peerdāju ēkhatarr gaaimua khaba, ich Ēwandamau ich garmuata pāar peerdā aum khōsi arr aawaita üu pāar peerdā aujim. ⁹ Ēwandamau maach peerdā au nūm chan dichdēu nem wau nūm gaaimua khabam, magba akhiin magām gaaimuata peerdājim a iekhaju. ¹⁰ Mamā warrgarwe Ēwandamau khīrju wai sīerrjō ich athee mag nem ajapha wau wēnūrramkhīrta Cristo gaaimua maach peerdā autarr aawai, maadēun chadcha nem ajaphamta wauju aai nūm; pari majā dich peerdā aumkhīr khaba, sīi Ēwandamau mag khōsi sīewaita mag wauju aai nūm.

Cristo gaaimuata maachin üu Ēwandam dūi dau pari wēnūrrām

¹¹ Keena, judionaan khabam khuun, khiir eyaa abat. Warr parau Cristo khaugju naweran, maar meeunau maachta meheu thuu num awi paar judionaan khabam khuun si saak oomjota aajeejim, maachjo mag dauchach chukhu num awi. Pari mag num maachjä Éwandam dakhiir paarjo thaar âkhärag si maach inaamjo numta maagjeejim. Mamu ïsin, magum gaaimuapai Éwandamau maach auba aajem khaphu naawai, jäg si Éwandam düi ajapha aag awi jäg maach mor dauchach num chan büurjä maadeu igabata sim. ¹² Chadcha warr chan parau Cristo khaugba naajim. Maar judionaan eeta Éwandamau mag maach peerduajem püiju jaautarr aawai mag Cristo gaaimuata ich aar maach auju ayaa numjä maraun khaphu naajim. Pari mag num ee parau chan büurjä magum khaugba, ni maar jöoin düi Éwandamau iek deetarrjä khaugba, päran si deuem meu aawai mag Éwandamjä khaugba, ni ichdeu päach peerdu aujujä khaugba si okhoota wenurrajim. ¹³ Pari ya ï chan magba Cristoou maach thumaam khuun köt ich bag ârpitarr gaaimuata paarjä ich dënkha wai siewai mag paar okhoo narrta ya ïsin chad maach thum âbata Éwandamau ich dënkha wai siejem. ¹⁴ Maguata ïsin Cristoouta maach khöinaa phe wai siejem, chadcha maar meeun paar meeun düi khiiet numta ïsin ichdeuta maach thum khod âbamjo abapäim, si maach järr serrkau thuur simjo sierrta khat siewerbpäimjo abaawai. ¹⁵ Mag Cristoou udraaa ich thöopibarmuata mag Moiseeu ley phattarr gaai nem khiiir pogkhe urkhapi simjä warre serbiiba apäijim. Magta warr chan mag chikhamnagjä ooba agdaujo dich cuenta nurrjée arrta, ðor âbpaimug paapäwi warre chi iiunkhapäijim. Magbarm aig ïchab ya tag warramjo khaba, maach eepaijä khöinaa nuisijim. ¹⁶ Mag pakuls gaai ich thöopibarmuata ïchab mag maach khiir au wenurrumjo narrjä Cristoou warre ajaug paapäwi Éwandam düijä khöinaa apinaa ðor âbpaimjo apijim.

¹⁷ Mag Cristo bëetarran mag maach khöinaa wenurraju thumaam khuunag jawaanta bëejim: Ar paar Éwandam khaugbagau i warp narr khuunag jawaan, maimua maar meeun paar khäai büur i khaphupai narr khuunagpa jawaanta bëejim. ¹⁸ Mag maach thum i iek ükha num khuunaun, ich âbam Éwandam Akhaarpaita wai naawai, Cristo gaaimuata üu ïsin judionaan wa judionaan khaba awiajä Éwandam chi Aai düi khapeerkha wenurrum. ¹⁹ Mag i düi khapeerkha naawai paar chan ya si chikham durr gaai jooba numjo khaba, ïsin ya si dich meeun apha âbam dö ee jooba numjota num. Maguata ug maach Éwandam ðorkha thuunum khuunan thum agdaujöpai num nem thumaam athee, ya i chaainkha num gaaimuata âba khodkha thuunaawai. ²⁰ Päran ïchab si Éwandamau ich athee di ëwaag dipá jur wai simjota num. Ich Jesuucha ich i jaauumkhiir jur autarr khuun warrgar ïchab Éwandam i jaaujerr khuun düi chi dipákha num. Maagwai paar jürr chi dipá daigka naawai makhuun ürta chi ë simua bürkha arrum. Maagwai ag eegar chi big pömaam chi dihâdkha sim ich Jesucristoou. ²¹ Ajapcharan jäg di ëu num aig pa jükhapäügampierr warag ügthaag bâau ahaug maajemjota num maachjä. Órau warag Cristo iek ükhamampierr ichdeuta ichdeu khap maach gaaimuata mag di ëu arrumjo simjä warag nem pöm bâau arrum, ich siejem dikha awaag. ²² Mag paar judionaan khabam khuunjä Cristo dënkha naawai maach thumaam khuunta âba Éwandam Akhaar siejem

dikha n̄m.

3

Judionaan khabam kh̄unagta Ėwandamau ich iek jaaupitarr

¹ Keena, mag pāar judionaan khabam kh̄unpa Ėwandam chaain khaju aai n̄m a jaau chit̄m gaaimuata m̄un mag preso chir̄m. Pari mua khaph̄a chir̄m, mag m̄a preso chir̄m gaaimua Cristoou jūr pāar dāita ajapha aju. ² Ya pārau khaph̄a aju aai n̄m, Ėwandam õor dāi ajaug khit̄m gaaimua pāarjā dau aug khaugwi m̄urugta pāar ee ich iek jaaupitarr aawai chadcha ag gaaita chit̄m. ³ Ar warr mag ēsap phābaadēwe pārag m̄achdēu b̄uchkhun jaau chirarrjō, ich Ėwandamau ich thāar eepai khaph̄a s̄ierrjā ichdēuchata m̄urug jaautarr aawai mua khaph̄a chir̄m, chadcha pāar judionaan khabam kh̄unjā irua ich dēnka auju aai sim. ⁴ Pārau ag gaai thārmamua khap aju, chadcha m̄urugjā mag ichdēupai nem khaph̄a s̄ierr jaaujim, jäga mag judionaan khabam kh̄un atheepa Cristo püij. ⁵ Warrgar chan mag iek chan īsimjö dawaa jauba aajeejim; maagjerr ī ewag pawiata Ėwandamau Cristo i jaaumkh̄ir ichdēucha maar chi apostol-naan j̄r autarr kh̄unag ich Akharag jaupibaawai chadcha jaauwiata īu khaph̄a n̄m. ⁶ Mag ich iek khaugpimaphamjö wai s̄ierr iekhan mag ajim: Maach meeun khabam kh̄unjā mag maach peerd̄ajem iek ükha n̄m gaaimuata maach judionaan d̄ti āba Ėwandamau peerd̄a auwi, ich Jesucristoou jaautarrjō ügtharjā öbērpiju. Mag ābam iek ükha n̄m gaaimua maach thumaam kh̄unauta Cristo kōit ichdēu khōsimjö wau naawai i gaaimua Ėwandamau nem ajapha aju a simjā chadcha ich magta aju pāar d̄ejā.

⁷ Chadcha m̄ach kh̄iraupai chan mag Cristoou maach peerd̄a aaujem jaau n̄m phidag auju khaba chirajim. Mag chirarrta Ėwandam nem thumaam athee ichta ürpai s̄ierrmuata m̄urug ich iek jaaupibaawai īu ag gaai chit̄m. ⁸ Ajapcharan m̄un thum mag Ėwandam iek ükha n̄m gaaimua i dēnka thun̄m eejā m̄achta serbiibacha chir̄m. Mag chirab mam̄a ich Ėwandamauta pāar maar meeun khabam kh̄un eejā mag maach peerd̄ajem iek jaaupitarr aawai mag Cristo gaaimua maach d̄i nem ajapha aajem pōoma maadēu chi jaauujā khaugba aajemjā īu jaau chit̄m. ⁹ Ich Jöoyau warrgarwe nem thum ompaabbarwe nem wauju ichdēu khaph̄a s̄ierrjā m̄urugta jaaujim, jūr thumaam kh̄unag jaaumkh̄ir. ¹⁰ Pari mag m̄urug jaautaran, mag maach thumaam kh̄unta Cristo dēnka n̄m gaaimua chi juu thierrnaan thum edjā eem kh̄unau ügtharm magwe mag Ėwandam kh̄irjug khaug sim khakhapdō amkh̄ir ajim. Chadcha ichdēu nem wau n̄ampierr nem waau khaauga s̄ierr̄m. ¹¹ Pari mag maach thum judionaan khabam kh̄unpa ich dēnka ph̄e auju kh̄irju wai s̄ierr chan nem īsim khaba, ni õor kh̄irjugjöjā khaba, ich Ėwandamau warrgurwe mag kh̄irju wai s̄ierr aawaita chadcha mag maach Pör Jesucristo püibarm gaaimua maach thum āba ich dēnka wai sim. ¹² Maguata ya īsin mag Cristo iek ükha naawai, i gaaimuata chadcha Ėwandam b̄i ignaa ich jäg chaain amach dēnnaan dāi aajemjö irig jēeuwim̄ jēeujem, mag jēebaawai maach iek ūrju khaph̄a naawai. ¹³ Maguata muan pāragan mag chir̄m keena: Ich Cristoou pāar judionaan khabam kh̄unag ich iek jaaumkh̄irta m̄a j̄r autarr aawai ag iek gaaimua mag m̄a dau aph̄a cárcel deg chir̄m anum ūrwaïjā oob ökh̄irjuu amiet. Magju

khääi pääch gaaimua mäg mä dau aug wau chirämäun mächdëu pääar khösinaa Ëwandamaujä pääar khösi aawaita mäg chirüm a khüirjunaa warag oneeta abat.

Chi ükha näm khüen köt Pabloou jëeutarr

¹⁴ Mag pääar maar meeun khabam khüenpa thumaa maach Aai Ëwandamau ich chaainkha wai siewaita muan phöbkhanaa irigta üu ajim aajem, ¹⁵ ajapcharan ar ichdëuta thumaam khüen ügthar thünäm magwe ompaatarr aawai irigta Aai ichéju aai námägma. ¹⁶ Mua pääar köt irigta jëeu chiraajem, ichdëuta pääar düi ajapha aag ichdëu am aig aju aai siewai. Magu muan irig ich Akhaar gaaimuata pääar akhaardamjä warag ich gaaita uba apim khösinaa, ¹⁷ päächdëu ükha näm gaaimua Cristojä pääar thääar eeta sëepim khösi chiraajem; irigta pääar köt jëeu chiraajem, mag Cristo gaaita uba naawai agdaujö dich khapeen kha khösi ajujä khaphünaa, ¹⁸ tagam khüen agjö ükha durrum khüen dënjo jäga ich Cristoou khüchpaim athee khaba ich mag daupii wai nürraagta thumaam khüen khöchkhaajë a khap amkhüir; maimua jäga õor dau aphüe maadëu nem igba khitawiajä thethem khüenjö khösi aajë a khap amkhüir. ¹⁹ Mua khaphü chirüm, chadcha mag irua maach khösi sim chan pöd maadëu thumaa khaugbam. Pari ichiita pääar köt jëeu chirüm, Cristoou maach thumaam khüen khösi aajem a khap amkhüir, maagwai ūchab Ëwandamta pääch gaai phës wai naawai ichdëu pääch düi ajapha am ig simjö aju ayaa amkhüir.

²⁰ Ëwandam juu theeg sïerraawai chadcha mag maach ee sim aiguin ich ag juu theegaupai dichdëu jëeu nám atcha wa dichdëu khüirju nám atcha khääijä ajapha aajem maach düi. ²¹ Magua maach chi ükha nám khüen thumaam khüenau Jesucristo gaaimua äba iita mäg atag pawiajä ich mag thö iekha wënurraju aai nám.

4

Ëwandam Akhaar gaaimua Cristo morkha nám

¹ Keena, maach Pör Jesús i jaau chitüm gaaimua preso chirümüata muan päärag jaau jöchkhërüm: chadcha Ëwandamau thärkha auwi i dënkhä nám khüenjöta agpierraar nürrjëe abat a chirüm. ² Päächta warm khüen khääijä chi serbiibacharamjönaa khüir thüu abat; chikhamnau dich düi parhooba aawaijä sii khüi äwatpüinaa jürr agdaujö dich khapeen kha khösite abat. ³ Ëwandam Akharagta idëu pääch khüirjug äba apiju ēkhabat, ich mag khöinaa wënurraumu. ⁴ Maach chi Cristo dënkhä nám khüenan khapan thënaab mama, õor äbpaimkha nám Cristo gaaimua, maagwai chi Ëwandam Akhaarjä äbpaita sim maach ee siejem. Ich agjöta ūchab Ëwandam aar i düi äba naaimaju khüirjugä äbpaita wai nám, mag ich aar awaagta warrjä maach thürkha autarr aawai. ⁵ Maach Pör Jesucristojä äbpaita wai nám; thumaam khüenau agdaujö äba maach peerduajem iekpaita thäraucha ükhawi äbam thär gaaipai pör choowi nám. ⁶ Ëwandalan äbpai ichta thumaam khüen Aaikha sim, ichta thumaam khüen khääijä ürpai sïerrüm; iin maach thum chi ükha nám khüen gaaimuata nem waunaa ichpaita maach thumaam khüen thäär ee siejem.

⁷ Mag maach thum õor äbamjö naab mama, Cristoou ich garmuata üu maachig ich juu theeg ichdëu deem aig maachpierr deematarr maadëu wai nünuidüm, ichdëu deemarrpierr, agua dich khapeen düijä ichdëu

khōsimjö aag. ⁸ Mag maachpierr Cristoou ich juapá deemaju igwiata David khararrau ichdēu Ėwandam iek phā puarr gaai jaauwai,

“Ich iiu phiidubarmua mepeer pödpäwi, i jua ee narr khūnijā öbeer auwia, ügthar sīeimaju” ajim;

“mammuata m̄ig eegar ich ðorkha n̄am khūnag ich jua theeg amach-pierr jigmaju” a phājim. (Sal. 68:18)

⁹ Pari jägwi mag í ügthar maju ajīma? Magtarran warrjā ügtharmuata bēwi maach m̄ig eegarm khūn khāajā aphūcha meewi deeu ügthar ich sīerr aar maju arr aawai ajim. ¹⁰ Mag ichta ügtharmuacha bēwi jēb eegarcha udthurwi deeu ich sīerr aar matarran, mam sīeb mam, m̄ig eegar durrpierr simta maach wēnūrūmpier maach dāijā sim. Magua ābmajā pōd i jamta sī aju khaba sim. ¹¹ Mag ich Cristoouta ich jua theeg chi ükha n̄am khūnag jigmaju atarr aawai chadcha ichdēuta ãaur khūn ich iek durrpierr aaidā jaaujem khūn khapijim, apostolnaan; ãaur khūn sīi ichdēu iek jaaumamta jūrr warm khūnag chi jaaujem khūn khapijim, profetanaan; ãaur khūn sīi maach peerduajem iek jaaumamua iitä õrag amach thāar ee aupi jaaujem khūn khapijim, evangelistanaan; maagwai ãaur khūn ya ich iek ükha durrum khūn pekau ee burrm ugua am thāejem khūn pastornaan khabinaa, ich iek jaau khaug amkhīir maestronaan khapijim. ¹² Magta ya ich ðorkha thūnam khūnag mag amau nem waujūjā ich Cristoouta nem khaauga apijim, mag dichdēu khaphūgpier dich khapeen dūi nem wau n̄amua chi ükha durrum khūn thum agdaujō i ek gaaita warag thierrpagkhamakħīir. ¹³ Mag ya maach i dēnka naawai iruan maachigjā ich khīrjugta paarpapim khōsi sim, ich athee nem waauwajā ichdēu khōsi simjōta waau khaphū amkhīir. Pari mag i khīrjug paarpaagan, ichiita maach thumaam khūnta agdaujō ö āba maachdēu ükha n̄am gaaita wajapcha ubēnaa ich Ėwandam Iewaa Cristota maach khapeerkha auju aai n̄am. Magbaawain chadau chadcha maach i dūi ubu n̄am aju aai n̄am. ¹⁴ Mag khai magan ya tag chaain amachig sīi būr mag abaawai parhoobam khūn iek ükhakharrsö amach khūgurpiej khaba, chikham khūgur aum khōchgau khīrjug khaug sīerrjēem khūn bēwi Ėwandam iek chaar khabam maachig jaauchēwiajā adūr maadēu dich khūgurpibaju. ¹⁵ Mag adūraa parhoobam khūnag dich khūgurpiju khāai, warag Cristo iek chaar maachdēu khaugtarr gaaita ubu naaju aai n̄am. Pari magaag atheyan dich khapeen kha khōsinaa am dūi chadam iekpaita ig wēnūrūm dūi Cristota maach Pör aawai i khīrjugta aumamua warag dau thethe paaukhamaju aai n̄am. ¹⁶ Mag Cristota maach Pör aawai jūrr maach i ek ükha n̄am khūnta i mor eegamjō n̄am. Pārāu khaphū n̄am, maach mor gaai nem khīr ābpai khaba thūnam. Ich agjōta naabahab īchab maach chi ükha n̄am khūn eejā. Maach thum āba khaba thūnaabahab Cristo athee nem wawaag. Mam mag thānamua maach thumaam khūnta i morkha naawai jūrr iwiir ābmua nem waauwajā agdaujō khōsi juag oo n̄amjō aajem. Mag Cristoouta maach thum ich morkha wai sīewai ichdēuta maach khīrjugjā bāaupimaajem; mag n̄am dūi īchab thum agdaujō dich khapeen kha khōsinaa thierrpagkhamajem.

Idēu Ėwandamagta pāach khīrjug ajaug paapibat

¹⁷ Magau keena, maach thum ãba maach Pör Cristo iekta ükha naawai, muu pãrag jaaum ig chirumun magau: Ya oob tag sii Ŋwandam khaugbam khuanjö amiet. Pârau khaphu num jägum khuan khürjug chan sii maadéujä nem igba, ¹⁸ sii warag pöd ajapham nem khürjubam gaaimua khürjugpata jõpa sisisidumjö sisisidum. Amach thaar theeg sisisidum gaaimua Ŋwandam warp naawai amau büürjä khaugba num, jäga Ŋwandamau maach onee ich dënkhwa wai silejë. ¹⁹ Mag Ŋwandam iek ükhaag amach thaar theeg num gaaimuata warag nem khaigbam amachdëu waau khaug thaunum gaaipaita thaunaisiphum. Mag amau nem wau num oowain thum maach inaamjö sisisidumta wauba phakhimjä aba, warag magumta wauju khürju num düi ãba khapes ajuuta khürju sisisidum. ²⁰ Mamu warr pârau Cristo khaaugwaijä magum nemta khaugaag khaba arr aawai pâar chan amjö magta wénurraju khaba num. ²¹ I iek jaau num ūurwajä i igwia chadcharam nem jaau numta khaugtarr aawai, ²² jäg warrgar pâach nem parhoob wau wénurraajerr khürjug warre isegbapüit. Jägum khürjukan nem khaigbam wau num gaaimua sii khajüa memerkhomjöta sim; mag siawai sii ãba nem khaigbam waum khöchgauta dikha thaunaabahab. ²³ Pâach khürjug idëu Ŋwandamagta ajaug paapibat, nem ajaphamta waum khösi aag. ²⁴ Magnaa mag nem ajapha wauju khürjugta chihöojö ogduba abat. Magum khürjugta Ŋwandamau aupti sim, ich dënjo khürjumkhür. Magua mag khürjugta aunaa ich Ŋwandamau khösimjö i atheepai wénurramuata pâach üuu oopibat, chadcha chadam iekta ükha num khuanjö.

²⁵ Mag naawai oob tag dich khapeenag sëukhamiet; sëukhaju khääi iekhaawajä chadchata dich khapeenag nem jaaujeet. Maachin mug num aiguin thum agdaujö Cristo morkha thaunaawai maachin thum khod äbam khueunkha thaunum. ²⁶ Mag naawai khür machgau oob pekau waumiet, mag meeukhaawajä oob khür thüa chüuu amiet, ²⁷ eeu magum gaaimua dösätta warag pâach düi ürpadukham. ²⁸ Warr nem jïgkhaajerr khai, ich mag narraju khääi, puch juadamaucha phidkhabá; maagwai puchdëujä puch nemdam ig sim paraanaa agjö ig durrumta pari chukhum khueunagiä deeji ayaa aju.

²⁹ Oob büürjä iparii wa ihachkha khäijä iekhamiet; magju khääi iek ajaphampaита iekhabat. Örau pâach iyüu num ūurwai amach jugaagaa aawai warag amachdëu ükha num iek gaaita ubünaa onee apiju ayaam iekta iekhabat. ³⁰ Nem khaigba wau num gaaimua chan oob Ŋwandam Akhaar ökhürjuu apimiet. Ich jäg Akhaarta Ŋwandamau pãrag deebajieb, ich iek ükhaawai chadcha ich dënkhwa num a khap amkhür. Mag i Akhaar wai naawaita mug atag muig eegar wénurrawi ich aarcha phë atham edjä chadcha ich dënkhamb iek ich dënkhwa wai sisi. ³¹ Keena, warre pâach gaaimua barbapüit jäg pâach khapeenau pâach düi büür abarm gaaimuajä khür okhoo chüuu aadëp aajem khürjug, pâach khür machag, pâach khörg, iek khëgkha iekha num, chikham khür iekha num maimua mag tag nem khaigbam nem thumaa pâach gaai thaunum warre isegbapüit. ³² Ö ajaphata aajeethü pâach khapeen düi, agdaujö chikham dau aug khaug paraa. Iwiir äbam garmua khäijä khaigba aawai, magum iekjä tag igba, sii khür okhoopüpüi abat, ich jäg Ŋwandamaujä Cristo gaaimua maach khaibag chugpaapüiwa ich mag khür okhoopüpüitarrjö.

5

Ēwandam chaainkha nūm khūn jāga wēnūrraju aai nū

¹ Ich Ēwandamau ich garmuajā chadcha pāar ich chaain jāsene aajeewai ichdēu pāach dūi aajemjōta abat pāachdēujā pāach khapeen dūi. ² Ich jāg Cristoou maach khōsi simjō pāraujā agdaujō pāach khapeen kha khōsi abat. Cristoou mag maach khōsi arr aawai maach daupigau pakuls gaai udaraa ich meerphē thōopijim. Ēwandamau irua magbarm oowai üu sīejim.

³ Ya pāar Ēwandam ðorkha nūm khūn chan pōd pāach ðor khabam dūijā khapes aju khaba, tagam nem maach inaamjā wauba, chikham nemjā thumaa dich dēn apim khōsi aju khaba, ni sīi magum iek ig iyūu ajujā khaba nūm. ⁴ Sīi iparii dau lōkōo wa ihachag khāijā iekhaju khāai, Ēwandamau pāach dūi üu aajem paar i ajaugta phēbat. Ya pāar Ēwandam dēn aawai, iek ākhāram chan pārāu tag iekhaju khaba nūm. ⁵ Jāgwi mua mag chirū? Mua mag chirumān mugau: Amach ðor khabam dūi khapes aajem khūn, Ēwandamau oowai maach inaam nem waaujem khūn, wa chikham dēnjo paarpaag awi amachdēu nem ig nem īkhabaadēmjā pua chāuu aajem khūnjā pōd Cristo Ēwandam dūi āba chi Pörkha sim aar öberbaju aawaita mag chirām. Ar jāg nūm khūunaun jāg amachdēu nem wau nūmugta ürcha ee thūnūm, Ēwandamagta ee aju khāai. Amach mag nūm gaaimuata pōd i aar öberbam. ⁶ Jāgum khūn eem ābmua khāijā pāach aig bēewi pāachig mu ichaaur jūrr magum gaaimuapai chan Ēwandamau pāar chig abam a jaaumān, magan ichta sēukha nūrrām. Magum khūnag udur pāach khūgurpimiet. Amau khaugba nūm, ante magum waum khōchgau ich ipierraakhaba nūm khūn gaaita Ēwandam khūir machag meeju khabahab. ⁷ Magua jāg i ipierraakhaba i ichaaur nem wau nūm khūn dūi chan oob bū dūii amiet.

⁸ Warr pārāu Ēwandam iek khaugba aawain chadcha pāachjā sīi khīchag eemjōta wēnūrrajeejim. Pari ūsin ya pāar maach Pör Cristo dūita khapeerkhanaa i iekjā khaphu naawai ararag ee nūmjōta nūm. Mag naawai chadcha i iek khaphum khūnjōta agpierra nūrrjēe abathū. ⁹ Mag Cristo gaaimua chadcha ararag eeta wēnūrrāmān, ðor ajaugta aadeejem; mag nūm dūi ūchab nem agcha waunaa iekhaawaijā chadam iekta iekhaajem. ¹⁰ Magua pāach nem waaupierr maach Pör Ēwandamau oowai i dawagaa aju ayaam nemta wauju īkhabat. ¹¹ Cristo khaugbagau sīi khīchag eemjō nūm khūnhau maadēu nem ighbam nem wau nūm ee oob dūi dubmiet; magju khāai warag pāach ipaarmua amau nem wau nūm chadcha khaigba sim a khap amkhūir warag meerba jaaubapāit. ¹² Jāgum khūnau meraa nem wau nūm chan maadēu igjā mapha sim, magum iigwai warag maach chigaata sīewai. ¹³ Pari magba khaigbam khūn daar maadēu nem wau nūmjā thum ajaphata waauwain ðrau amachdēu nem khaigba wau nūmjā ðtdau būugta oo nūmjō aajem. Mag sim aig chi pekaujā pōd meraa aju khaba sim, ðtdaua thum arar wai sīejemjō maach wajapha nūm gaaimua amachdēu nem khaigba wau nūmjā merag chukhu sīewai. Mag maadēu ajapha nem wau nūm gaaimua ðrau amach khaigba nūm khaug auwi Ēwandamau khōsimjō mag ararag ee wēnūrrām khōchgau i jūrmān, chadcha i dēnkha nūsiejem. ¹⁴ Pari magaagan am iekhōoin,

“Jāg pāch pekau eepai khāi simjō sim daukhanpabá;

chi khëchamjö thñnum khñun eemua phiidubaad;
Cristoouta ich dënkha auna ich däita pñ wai nñrraju.”

¹⁵ Maguata muan päragan agpierraata wénurrathü a chirum, Ëwandamau khõsimjö. Sii jäg nem jaau nñmjä ûrba wénurraju khääi khñirjugdam paraata aajeethü. ¹⁶ Ùuta nem ajapha wauju aai nñm aiguin agpierr ich Ëwandamau khõsi simjöta abat. Pärau oo nñm, ïs ewag paawai chan ya warag chi ajaugjä chukhuta paaukhamam. ¹⁷ Oob jäg sii Ëwandam khaugbam khñunjö parhoob dau theeg chukhu nem waumiet. Magju khääi khani maach Pör Cristou waupim khõsi sii a khñirjunaa magamta wauju ëkhabat. ¹⁸ Oob nag döwia okhoppha amiet. Jägumuan warag maachig nem parhoobata waupinaa maach okhoopijuuta ëkhaajem. Magju khääi Ëwandam Akhaarta pääch gaai phësnnaa idëu irigta päächdëu nem waujujä jaaupibat. ¹⁹ Pääch iyüü aawaijä maach Pör Cristo iekta onee ig iyüü abat; meukhaar au nñmuajä thärauchata i thumeukharbat. ²⁰ Maach Pör Jesucristo gaaimuata Ëwandam chi Ayau üu maach iek ûrjeewai nem thumaam paar irigta üu ajim abat.

Jäga aju aai nñ dich khääi ürpaim khñun däi maimua dich khääi eegpaim khñun däijä agjö

²¹ Cristo iek ükha naawai irua jaau simjö am khõchgau jürr dich khapeen agjö ükha nñm khñunaujä dichig nem mag aawai, uduraa amagta dich khääi ürpai apibat.

²² Üuin chi jaainpan, ich jäg maach Pör Ëwandamagta uduraa pääch khääi ürpai api nñmjö, pääch jaainau päächig nem mag aawaijä oob päächta am khääi ürpai aju ëkhmiert. ²³ Pärau khaphü nñm, mug maach chi ükha nñm khñunta Cristo morkha nñm. Maagwai ichta maach Pör anaa maach peerdu aaujemüu. Magua ürbat: ich jäg Cristota chi ükha durrum khñun Pörkha simjö, päär jaainta päär pöröu. ²⁴ Magua, ich jäg mug maach chi ükha nñm khñun thum Cristouu nem mag aawai i ipierraajä aag i juu eegpai nñmjö, üuin chi jaainpanjä agjö nem thumaam athee pääch jaain ipierraajä aag am juu eegpai ürrjëe abat.

²⁵ Ich jäg Cristooujä ich iek ükha phöbaadeewai ich iglesiakha nñisiju khñun daupigau am kõit ichta thõopitarjö, pääch chi emkhooinaujä pääch üuin daupii abat. ²⁶ Cristoou mag ich thõopitarraan, maach peerduajem iek ûr nñm däi dich pör choopibarmua ajaug paapüwi ich atheepaita nem wau wénurramkhñir ajim. ²⁷ Mag ajaug paapüwi ich atheepai nem waipi simun, deeu ich bëem edjä üui khñir ajaug khaibagjä chukhu thumaam khñunau khõoigjenjö khitumta ich athee awaagau; ajapcharan bëürjä pekau chukhu, ni deeu khaigbam nem jaauju ayaamjä chukhu, sii ajappha khitumta ich aarcha awaagma. ²⁸ Ich jäg Cristoou maach khõsi aajemjö ich agjöta aju aai nñm chi jaainaujä pääch üuin däi. Jäg chi jayaujä ich mor bëürjä chig apimapha aajemjö, ich üuijä chig aba daupiita wai nñrraju aai sim. Chadcha ich üuijä daupii wai sim wounaun ichchata chig apimaphamjö sim, ich üuijä ich morkha simta mag daupii wai sñewai. ²⁹ Jägwi mua mag chirü? Maach mug nñm aig äbmuaajä wir aig dichdëupai dich oomapha khaba aajeewaima. Ante warag maadëu thachjä ed ëepierr khönaa dich chig apimapha aajem, ich jäg Cristooujä ich mor aawai ich iglesia thaa wai sñejemjö. ³⁰ Maagwai maachjä mag irua thaa wai sñejem eem khñun khabä, maachjä i morkha naawai? Chadcha

i morma. ³¹ Pari mag chi jaai ich ህወሮ däi äbam morkha näm a nämän, Ŋwandum iek phä sim gaai jaauwaijä, “Maguata emkhooirau ich dënnaan däi s̄ejerrjä am phëpuawí ich ህወሮ däita ogduba s̄isiju” a sim, “warr s̄ii amach ap nærrjëe aajerrta ya magbaadëm aigmua s̄ii äbam morkha õor äbpaimjö wënurraag.” (Gn. 2:24)

³² Mua khaphu chirum, mag iek khap aag chadcha maach athee phithur sim. Pari mua mag chi ህወሮ ich jaai däi äbam morkha näm a chirumän, maach chi iglesiakha näm khünta Cristo morkha näm igwiata mag chirum. ³³ Pari mag cha mächdëu jaau chirum päächdëu thum ajap khaugba awiajä, ichiita ich jäg päächdëupaijä büürjä pääch chig apimapha aajemjö, thumaam khünnau agdaujö pääch ህወሮ daupii abat. Maagwai chi ህወሮ naujä pääch jaain ipierraam nämua am ökhönaa agjö am daupii abat.

6

¹ Chaaina, pääch dënnaanau iekhaawai am ipierraam abat; maach Pör Cristooujä magta apim khösi sim päärag. Pärau magta am ipierraam nämän magan chadcha pääar agchata wënurram. ²⁻³ Ŋwandum iek phä sim gaai jaauwaijä, “Oneenaa ብዃ därrcha año khapanaa wënurraag, pääch aai jäsenenaa pääch ädjä jäsenet abat” a sim. Tagam nem agjö ichdëu waipi jaau sim ee maata ürcha chi ajapcharamäu chaaina.

⁴ Mamä keena, pääch chi dënnaanaujä pääch chaain meeukhamkhüirjö oob am däi athuucha amiet; magju khääai warag am wajapha wawí bääumam däi maach Pör Cristoou khösimjö wënurramkhüirta amag khap apibat, ich magta jöoinpagkhamamkhüir.

⁵ Pääar s̄ii mag jëb gaai chikhamnaan chogkha wënurram khünnäjä, pääch pörnaanau päächig nem mag aawai ich Cristoouchata päächig jaaubarmjö am ipierraam waum khönsita waubat, maimuajä ajapha. ⁶ Mag am ipierraam nem waauwaijä, s̄ii pääch aig oopaaar aawaipai khaba, am meer awiajä ich agjö. Mamä mag näm chan s̄ii pääch ajapha nem wau näm oomkhüirpai khaba, Cristo chognaankha naawaita ichdëu khösi simjö mag ajapha nem waubat. ⁷ Sii maig eegar dich agdaujöpai thunam khünn atheisteta nem wau nämjö khaba, maach Pör Cristo athee wau nämjö nem waum khönsita nem waaujeethü. ⁸ Ya pärau khaphu näm, maig eegar aawai s̄ii chikham chog wa chikham chog khaba arr awiajä, mag atag paawai dichdëu nem ajapha waaujerrpierr maach Pör Cristooujä maach däi ich agjö aju.

⁹ Maimua pääch chi pörkha näm khünnaujä agjö pääch chognaan däi aairaa abat, oob am dakhähkäujä aba. Khüir eyaa abat, päran īchab pääch chognaan däi äba thum maach Pör Ŋwandum ügthar chiraajem juu eegpai näm. Jäg Jöoi dau naan maachin thum agdaujöpai thunam.

Khan jäg namuata mepeer dajëk aju aai nu

¹⁰ Ermanonaan, ya äbmiecha paawai muan päragan, maach Pör Ŋwandomau ich juapa theeg deetarr pääch gaai simugta idëu pääch ubu paapibat a chirum. ¹¹ Cristo iek ükha nüm gaaimua Ŋwandomau pääch däi nem ajapha waumatarcta khüir eyaanaa aata pör ee wai naasit, ich jäg soldaan juurhi ee wérbaan maawai ich thüag ich jiernemta jüapäijemjö, mag pör ee wai namuata ubu naawai meperagta adüur dich

khūgurpiba aag. ¹² ¿Khan jāgwi mua mag chirú? Mug nám aig sī dichjöm khūun dūita wérba naawaima. Maachin sī mepeen chi khaibgam edjā eem magwe thūnám dūita wérbu nám. Makhuunauta mug durr ich khaibagau khīsumjö simjā khaphanaa, iek theegnaa amachta ürpai thūnám. ¹³ Maguata muan p̄aba pāragan, Ēwandamau ich juu theeg jierrnemjö deetarra khajūajö jūabapüit a chirum, meperau khaibag ee dich mapiju ēkhacheewaijā ūu peerduimü peerdüpüiji awi ūu paach garmuata pödpüiwi ich mag ubu nūisieg.

¹⁴ Muan maguata deeu ūwaaai pāragan, ich jāg soldaaunau wérbaan maawai amach khajūapai khu ee wayēunaa ajapha āi khōorjü dūnisiejemjö, chadcha iekha nūmuata sī ajap khīr khaug nūmjö abat a chirum. Soldaaunau amach thūag amach thūrr gar jiernem jūapäijemjö, nem agchata waubat a chirum, meperag pāach chig am uguia. ¹⁵ Soldaaun wérbaan wētaagpamjö, ajaphata khīr khaug nūsit, maach peerdu auwi maach khōinaa apiejem iek jawaan wētaag. ¹⁶ Mamü mag nám dūi ich jāg soldaaunau ich thūag ich escudota ich na ūa ahau aajemjö, pāraujā meperau pāach khaibag ee burrpiju ēkha nūmpier warag Cristo iekta thāraucha ükhanaat, maagwai par meperau chookhierrau pāach phiphiskham ötdau khīr phug bēe thūnámjö thānaawiajā, mag pāachdēu ükha durruuata udūr pāach gaai papiba aag. ¹⁷ Ich jāg soldaaunau ich pör thūag casco jūajemjö, pāraujā Cristoou ūu pāach peerdu autarr khaphanaa ag khīrjugta jūa nūmjö wai nūsit, meperag pāach khūgurpiba aag. Magnaa ich Ēwandam iek ich Ēwandam Akharau pāachig khaugpitarrta jūrr pāach spaarkha athat, aguata pāach garmua jūrr i dajēk aag. ¹⁸ Pari thum cha mūchdēu jaau chirumjö dich garmuata pödpääigan, jēeub khaba Ēwandamagta jēeunaat. Ich magta irig jēeū wēnurrumua idēu ich Ēwandam Akharagta pāachig jaaupibat, jāga Ēwandamag jēeju aai nu. Khīr khapha abat, eeu būr abarm gaaimua khāijā Ēwandamag jēeumapha adukham. Magju khāai p̄aba irigta chaigpamamua jēeunaa īchab tagam khūun thum durripierr Cristo iek ükha nám khūun kōitjā jēeunaat. ¹⁹ Mu kōitjā īchab jēeubat, Cristoou maach peerdu aaujem iek òrag jaauwaijā khīrjug khapha ichdēu iekhapim khōsimta mārug jaau mamkhīr, maagwai jāga mag warr òrau amach peerduju aai nūmjā khaugba narrta ya īsin Cristoou òor peerdu aaujem a jaauwaijā ögkhaba iekhaag. ²⁰ Cristoou ich jūrr mu chogpüiwi mug maach peerdu aaujem iek jaau chirum atheeta māun mug amau mu preso wai nám. Magtarr aawai māig cárcel deg chirumuajā warag ichta òrag khap amkhīr ögkhaba jawaagjā mu kōit jēeunaat keena.

Ābmiecharam salud

²¹ Maach khodam maadēu daipiinaa mug maach Pör Cristo iek jaau nám phidag gaai ogduba maach juag oo khitaajemuata mu mug cárcel deg chirumjā pārag jaauwimaju, ajapcharan ich Tiquicoouma. Irua jaauju īchab pārag māig mu khani jāg chirú. ²² Mag pārag nem īgkhaimamkhīrta mua i pāar aar pāi chirum, maach māig jāga nu a jaaubaimam ūrbaawai pāar khīr onee apieg. ²³ Muan maach Ēwandam chi Ayau maach Pör Jesucristo dāimua pāar chi ermanonaan thum khōinaata wai naapim khōsi chirum. Mag nám dūi īchab thāraucha ükha naawai pāach eejā thum agdaujō chikham kha khōsi apim khōsita chirum. ²⁴ Mamü mag pāar

appai khaba, ar maach Pör Jesucristota ogduba thāraucha khōsi aajem
khūun thumta Īwandamag ūu wai s̄epim khōsi chirām.

Magdampai ajim pārag jaaum ig chirarr. Ayoo keena,

Pablo

FILIPENSES

Pabloou Filipopienag ēsap phā deepütarr

Chi phātarr. Chamug carta īchab ich Pablo Roma phöbör ee preso simua phātarrau. Mug ēsap phāju nawe ya diez añosjö sīejim aajem Pabloou ichdēuta nacha am aar Cristoou maach peerdu aaujem iek jaauthurtarr. Mag i Ēwandam iek jaauthurtarr khap am khōs nūm khai, Hch. 16:12-40 jürwi ag gaai thürbat.

Maimua ag khur ya biek thārjupam Ēwandam iek jaau nūrraawajā ichdēucha am oothurjim (Hch. 20:5-6). Mamū mag Roma phöbör ee preso sīsierr aigmua años jayap sīejim aajem, būrjā am dūi ooba. Mag ooba dūrrā narr aawai Pabloou khīrjuawai ya amach garmua ich khīr okhoobapāimpī khāijā sīejim (4:10). Mag nūm ee Filipomua Epaafroditō barchējim anaabá, aram khūnau ich Pablo athee ofrenda deepütarr dūi. Magbaawai Pablo deeu khīrdam onee aadējim aajem. Chi Epaafroditōjā urumua peer meejim anaabá. Mor mas sīewi monaaubaadeewaita deeu Pabloou am aar i pāijim aajem, chamug cartadam dūi (2:25-30).

Chijā khūn atheeta phājī. Filipopien peer amach thumta judionaan khabam khūn ajim aajem. Am chan paraam khūn khabajim aajem, pari mag durrumuata ofrenda jür phie nū ajim aajem, ermanonaan Jerusalenpien dau aphū khithēem khūn athee (4:16; 2 Co. 11:9). Pabloou chi Filipopien athee mug ēsap phāawai chan sīi deeum khūn aramjö iek phithurg aadēphūm gaaimua am dūi iek ēudag khaba, sīi khajapha ich khapkhanūn ichdēu oojem khūnagamjōta phājim.

Khan jawaag ajjī. Mag Filipopienau ich athee phatkondam jür phie nū awi deepütarr aawai, onegau ag paar amag üu ajim aagta phājim (4:10-20). Maguata cárcel deg sīerr āba, i onee chirajim a sim. Biek khapan mag ich onee sīerra mug ēsap gaai jaau sim (1:4,18,25; 2:2,17,28-29; 3:1; 4:1,4,10). Mag maach onee aju aai nūm a sim dūi nem khīr pogkheta jaau sim; mamū ürcha jaaupūi simūn, mug eegar nūwejā jāga wēnūrraju aai nū a simūn.

Salud

¹ Ermanonaan, pastornaan, pastornaan juag oojem khūn, maimua thum Filipopien Jesucristo iek ükha nūm gaaimua maach thum ābam bi eemjō khodkha nūm khūn:

Mūn Pabloou. Muata pāar thumaam khūn athee mug ēsap phā chirūm. Timoteota mū daumaai sim, mū dūita āba Jesucristo chogkhanaa i athee phidkha sīewai. Maagwai maach numiim khūnauta pāach thumaam khūnag saludaanaa üu naapim khōsi nūm. ² Mag gaaimua maach Aai Ēwandamag jēeunaa maach Pör Jesucristoogjā jēeu nūm, pāar üu wai nūm dūi īchab khōinaa wai wēnūrramkhīr.

Pabloou chi ükha durrum khūn kōit Ēwandamag jēeujerr

³ Mūchdēu pāar khīrju ahaukhampierr Ēwandamag üu ajim a chiraajem pāar kōit. ⁴ Mag Ēwandamag jēeuwai pāar gaaimuata warag mu thāar onee aadeejem, ⁵ maach peerduajem iek jawaag maach thum ābam phidag gaaipai naawai. Mag warrcha pāachdēu i ek ükhatarr aigmua pāraujā mag phidkha phöbaaderr, īs ewag pawiajā ich mag maadēu ogduba wēnūrrūm. ⁶ Mua khaphū chirūm, ichdēu jāg pāar thāar chi iiurig

paapüitarrjö ichdëuta warag päär khiijugjä bääupiju, Jesucristo bëe nüm ora ich phidag waumkhii. ⁷ Mūrūgan pääarta mä thärau. Maagwai pääar gaaimuata Ëwandamajä ich mag onee üu ajim aju aai chirum. Pääarta mäig mä dëi cárcel deg äba nümjö nüm. Mua thethemnaan na maach peerdëajem iek kõit iekhaawajä päräuta mä ipierr däi ag kõit iekha nümjö nüm, jammua päächdëu Ëwandamag jëeu durrum gaaimua. Päran warp nüm, mamä Ëwandamau mürug phidag deetarr päräu sii mächig appai deeba, üu päräu dëi mä juag oo nüm, irig jëeu nümua. ⁸ Jesucristou pääar khösi simjö muajä pääar kha khösi chitum. Mua mag chirum aig Ëwandamau khaphä sim mä sëukhaba chirum.

⁹ Maguata mua warag pääar kõit Ëwandamag jëeujem, pääach wir aigjä warag ürcha agdaujö chikham kha khösi amkhii; maagwai khiijug paraanaa Ëwandam dau najä jäga wënurraju aai nü a khaugphömam däi ¹⁰ nem aai khabamjä isegnaa nem ajaphampaita waumkhii. Mag amän magan Cristo bëem edjä pöd äbmujä “Pääar khaigba naajim” abaju. ¹¹ Mag amän magan īchab ich Jesucristoouta pärag nem ajapham pöm waau khaugpiju. Örau pääar mag oobaawai amaujä īchab Ëwandamag jëeumamua, “Utua pua am jäg phë wai chirum; püjom chan chukhum” a iekhaju.

Pabloou cárcel deg simua ich onee chiraajerr jaaupüitarr

¹² Khodamnaan, mua päärag khap amkhii jaaukhim: Mug amau mä cárcel deg püibapäaiwai öraun tag mua Ëwandam iek jaauba ich jäg chiruppii ajierram. Mamä mag khabajim. Ante magtarr aigmata maach peerdëajem iekhan warag aaidhä khaphii aadëm. ¹³ Mag gaaimua mäig soldaaun pöm thünäm däimua bithurgam khüunaupa thum khakhapdö thünäm, Cristo iek jaau chitum gaaimuata mä mug preso wai nüm. ¹⁴ Mamä ermanonaanau oo nüm, mä cárcel deg chirumjä Ëwandamau mä chig apiba wai sim. Mag gaaimuata ürcha i iek äkha nüm khüunaujä warag khuphiiuwia ögkhaba, däi i iek jaau nüm. Amau khaphä nüm, maach Pör Cristo amach däi siewai irua üdäur am amach appai deebaju.

¹⁵ Mag Cristo iek jaau wënurrum ee, äaur khüunaun mä mug chirum oowia, mä khäyau amachdëuta ajapcha jaau nüm awia jäg wënurrum, chikham däi khujärpaim iekhau. Magarrau äaur khüunaun chad magjä khiiruguba, amachdëu Cristo khösi nüm gaaimuata jäg jaau durrum. ¹⁶⁻¹⁷ Ar mag Cristo khösinä mäjä dau aug khaug paraa nüm gaaimua jaau wënurrum khüuna khaphä nüm, Ëwandamauta mä mäig wai sim maach peerdëajem iek jaumkhii. Mamä äaur khüuna chan chadcha jaau khösi khabamta juau ogthompaita Cristo iek jaau nüm, sii ödrag amachta chi ajapcharam khüuna amkhürpai, magum gaaimua mug mä cárcel deg chirum awia warag kha oneg chukhu amkhii. ¹⁸ Mamä mä gaai mas khaba sim jäga amau jaau nü. Mürūgan thum ich agjöpai sim; jaau mapha jaauwiajä ichiita amau Cristo iekta jaau nüm. Mag gaaimua mächpa onee chirum.

Mamä warag mä oneechä aju, ¹⁹ päräu jäg mä kõit jëeu durrum däi Ëwandam Akhaar maach Pör Jesùs khaigpér autarrrauta mächjä īchab eeg oo sim khaphä chiraawai. Mag päräu jëeu nüm däi Ëwandam Akharau mä eeg oo siewai mäigmua jä mä üu öbëru. ²⁰ Mamä dëgölp mä pöd öbëra ich mug cárcel degpai thöowiajä mä gaai mas khaba sim. Sii mua ürcha khösi chirumun mägau: Cristo däita ag na mäch chiraajemjö ubä chitam

khōsi chirum, thethemnaan na i kōit iekhaawaijā inag chukhu iekhaag, māch mag chirum oowia ñrau warag Cristota thö iyüü amkhūir. Amau chadcha Cristota mag thö iekhamun, amau mā thðopäiwiajā, monakha öber nūm däi ãba chirum. ²¹ Ùu monakha öberkhiinjā, ãba Cristo iek jaau nūm gaaipaita pñurba chitaju; mā thðobpäikhiin chará ajapcha sim, warre ich Cristo dñichata chiraimaju aawai. ²² Mamü üu chig aba öbernaa māg jēb gaai maach Pör Cristoou warag ich iek ükhapimkhūir i athee ñor jürju aai chirum amun, mag chan mua jaauju khaugba chirum khan ata jaauju khai irig. ²³ Khar jäguata warag thoophem numijā am khōsi aadeejem: thoophem äb Cristo aar chiranaa, thoophem äbmua warag i iek jaau chitaag. Mua khūirjuawai Cristoou ich aarta mā aukhiin chadcha mā ajapcha akham. ²⁴ Mamü mua khaphu chirum ñchab, pāar gaaimua idëu mā ich jāg māg jēb gaai chitaju aai chirum. ²⁵ Mag pāraru māch ig nūm khaphu chiraawai mñugwaiwe chan Ëwandamau ñdñir amag māch thðopibajujā khaphu chirum. Mūun pāar ee maach Ëwandam iek jaau chitaju, warag pāar ubu paaukhamam däi oneecha wénurramkhūir. ²⁶ Mag Cristoou mā pāach aar monakha baarpibarm oobaawai pāraru onee nūm iekhau, “Cristo, üuta pua jāg deeu i waibëewia maar ee pñ iekdam jaau khéraichém” aju.

Maadëu jāga aju aai nñ Cristo igar khaba nñm khñun däi

²⁷ Mūun mau pāar warp chirab mamü, muan pāragan sñita Cristoou maachig wénurrapí jaau simjöta thum i ipierraa wénurrapim khōsi chirum. Maagwai pöd māch pāar aar barba awiajā, warppaimua khāijā agtha pāach thumwe Cristo däi ubñnaa maach peerduajem iek jawaagjā ö ãba nūm anumta mua ûrm khōsi chirum. ²⁸ Ar maach igar khaba nñm khñunau pāach dñi amachdëu ampierr awiajā oob ögkhamiet. Pāraru magmūn magan magñm oowiata jürr ewag khūirjuvia amau äsie, “Mñkhñunaun chadcha nem jaau nñm paarta maadëu am däi jāg nūm, jāgan Ëwandamau jäkhñunta peerdu auwia maachta isegju” a khūirjuju. Mamü mag awiajā, ich Ëwandamauta ñdñraa magpi sñewai ²⁹ oob ögkhamiet. Maadëun Cristo iek gaai ükha nñisiewaita irig üu ajim aajem; mamü agjö i iek jaau wénurram gaaimua chikhannau maach khaibag waauwaijā ñchab irig üu ajim aju aai nñm. ³⁰ Pāraru khaphu nñm, māg maach peerduajem iek jaau wénurram gaaimua ñrau maach igar khaba nñm. Pāraru pāach daúa oojeejim, jāga aajeejī mā jam pāar dñi chiraawai; ïsjä pāraru ûr nñm, jam pāar däi nñmijöta mau mā dñijā ñhanam.

2

Jāga aju aai nñ maachjö Cristo iek ükha nñm khñun däi

¹ Chadcha pāar gaaimua mā onee chirum, Cristoouta pāar khūir onee api sñewai. Ùu iruata pāar khōsinaa pāar khūir jäsenkhaajem. Pāach thumaam khñunau äbam Ëwandam Akhaarpai wai wénurram gaaimua khod äbamjö naawai üu pāar chikhannau daupiinaa dau aug khaug paraajā aajem. Magua mā onee chirum. ² Mamü pāraru mā oneecha apim khōsi nñm khai, thumaa ö äbata abat, jürr chikhannau ichaaurjā aba, agdaujö chikhannau kha khōsi, nem wawaagjā chipar chipar khaba, äbam khūirjugpai paraa. ³ Pāachdëupajā pāach thönaa bigaum khñunagjā sñi pāach èugar ajapha ig iyüü amkhūirpai chan oob warag nem waumiet. Mag khñayau warag chikhannau igwiata, “Jäkhñunan chad maar khñajā

ürpai naabma” abat. ⁴ Nemdam waauwaijā oob pārau pāach atheepaita nem thumaa khīrjumiet. Magju khāai īchab dich khapeen dūijā ö ajapha ajuuta khīrjubat.

⁵ Muan pāragjā, “Khīrjug ajaphata paraa abat” a chirūm, Cristoou khīrjuajerrjō.

⁶ Īchab Ēwandam aawai ich Aai dūi āba sīejim, iwiir ābjā ürūu khaba.

Mag sīejieb mamū, ich mag ich Aai dūi āba sīerram khōchgau irua ich khāidu ogdū puamaphajā khabajim.

⁷ Mag khāyau mag Ēwandamkha sīrrta, ich ajaugjā igba mug jēb gaai bēewia, parhoobam chaaidamjō thaabachēwia, jūrr wounkha sīeichējim.

Mag, sīi ich Ayag ich ȳdūraa phēethugpināa ūor ee Ēwandam chogkhaan bēejim.

⁸ Mag wounag pawia, wounaan ee sīeichēwia, sīi chikhamnaanagta ȳdūraa ich dūi amachdēu ampierr apijim.

Mag Ēwandam ipierraam khōchgau sīi ūor thōomie arrjō ȳdūraa pakuls gaai ich meerphē thōopijim.

⁹ Mamū magtarr jūrr Ēwandamau irig ichta thumaam khūun khāai ürpai apiwia ichta tagam khūun khāijā ajapcharam gaai thārjim.

¹⁰ Maagwai thumaam khūunau Jesús khīrpheetā jīepörōu phōbkhakha aju: ötarr khūunaupa ügtharm magwe mug jēb gaaim khūunaujā agjō.

¹¹ Mag nāmuu thumaam khūunau i khaphū amach meukhīraucha irig, “Jesucristo, pāchta chadcha thumaam khūun Pörōu; pāchdēuta nem thum khap chirūm” a iekhamam gaaimua, īchab ich Ēwandam chi Aaipata mag thō iekhaju.

Jāga wēnurraju aai nu Ēwandam iek ükhabam khūun ee

¹² Cristo gaaimua khodamnaan, mua pāar daupii chitūm. Mua khīrcha pāachig Ēwandam iek jaau chitaawai pāachdēu mū ipierraam narrjō, magan mū mau warp chirūmjā igba warag ich jāg ükhanaat. Maach Ēwandam na nem khaigba wauju ökhö sīi maach peerdūajem iekta warag pāach ee ürpai apiju ēkhabat, mag wēnurru mua ubū paaukhamaag. ¹³ Magaag athee ich Ēwandamauta ich khōchagpierr pārag mag nem waupim khōsi api sīewai ichdēuta pāar juagjā oojem.

¹⁴ Mag pāachig nem waupi sim waauwaijā, warag onee pāach wir aig chipar chiparjā aba, khīuta waubat, ¹⁵ daumaa ābmujā pāachig iekhapijū chukhu, mug ūor khaibag thūnum ee khaibagjā chukhu Ēwandam chaainkha wēnurramkhīr. Pāar magta wēnurramūn, magan mū durr ich pekau pōmgau edau khīejō sim eejā pāar edjā ee phīdag phuphup thūnumjōta wēnurraju am ee, ¹⁶ jāga Ēwandamau maach thāar chi iiurig paapāejē a jaau wēnurram gaaimua. Maagwai Cristo bēem edjā māchpa pāar gaaimua onee chiraju, māch par phidkhaba abarm khaphū chiraawai. ¹⁷ Mua pārag Ēwandam iek jaautarr gaaimua, ūu pārau āba irua nem khōsimta wau wēnurram. Maagwai ich ag iek gaaimuapai amau mū thōoju akhiinjā, būurjā machagjā igba ȳdūraa mua māch thōopiju. Magbarmua muajā pārau nem wau nāmjō, ichdēu khōsim nemta māchdēujā wau chirūm khaphū chiraawai, mag mū thōokhiinjā mārūgan ūu khērūm. ¹⁸ Maagwai mū mag thōokhiinjā mūn māchin onee chirūm. Oob ökhīrjuu amiet. Mag khāyau eeu dēgölp mū magwiajā pāchta warag oneeta abat.

Timoteo Epafroditō dūi

¹⁹ Maach Pör Jesuu khōs amān, maigmua jöpcha mua pāar aar Timoteo pāiju, pāar oon mamkhīr, mag pāar oothurwia pāar jāga nu a jaaubaicheewai māchjā onee chiraag. ²⁰ Māchdēu pāar khīirju chirām dūi tag i dēnjo pāar khīirju nām khūn chukhu aawai, Timoteota mua pāar aar pāiju. Jāgdamauta chadcha pāar üu wēnūramkhīirjā ich khod ābam khūn atheemjō ajajem. ²¹ Tagam khūnan sīi amach wir aigpaita khīirjuerram. Mamu mag sīsidām Jesucristo athee nem wauju khīirjug chan būrjā khīirjubanjōta aajeram. ²² Mamu pārau khaphu nām, i warm khūnnjō khaba khitām. Maar āba phidkha wēnūrraajeewajā, iruata chadcha ich aaijō būrjā mu bū ogduba ich mag āba maar maach peerduajem iek jaau wēnūrraajeejim. ²³ Magua, ya amau māch sīi öbeerphāju wa thōopūju a ajapcha khaphu aadeewai iita mua pāiju a chirām, pāar oon mamkhīr. ²⁴ Mamu maach Pör Cristoou māigmua māch üu öbeerphāiwia māchdēujā jöphēe pāar oon maju khaphu chiraawai māch chan mua ajappai khīirjuba chirām.

²⁵ Mamu ichiita māgwaiwe mua deeu pāar aar maach khod Epafroditō pāiju. Pārau mu juag oomkhīrta i pāitarr aawai chadcha irua üu mu ipierr maach Pör Cristo iekjā jaau wai khitanaa woun atheemjō ag kōitjā warag khaigpēr iekha khitaajem. ²⁶ I iek ya irua pāar thumaa oom khōchag chirām aajem. Ichdēu maumua ūurwai, mag i mor machpatarr pāachdēu ūtarr gaaimua pārau i khīirju nām anaawai, ichdēujā ūhab pāar khīirju sim. ²⁷ Chi mor mas aan iin chadcha mor machpawia peer meeijim. Mamu ūwanda mān i eeg oowia monaaupūjjim. Maata ūwanda mag i eeg ooba uduraa meepimuan, mān ökhīirjug pōoma chirsikham. Mamu üu i monaau atham gaaimua Jōoirau māchpata eeg ooijim, mag i bū ūakharr oowia gaai machag chirarr warag atcha ökhīirjug pōm apimaugau. ²⁸ Mag i mor mas sīerr gaaimua pārau i khīirju nām māchdēujā khaphu chiraawai, jöpkhaa pāar aar i pāim khōchag chirām, i deeu monakha barbaimam oobaawai deeu pāachjā thumaa onee amkhīr. Ya mag i üu barbaimaawai māchjā tag ökhīirjug chukhu chirsiju ūhab. ²⁹ Mua i pūibaawai, chadcha maach Pör Jesucristo gaaimua maach dūi khod ābamjō naawai, onee pāach ee i baarpi athat. Maimua jāgjōm khūn wounaan pāach ee baarwai ūhab wajapha i dūi nāmjō abat mag dūjjā. ³⁰ Chadcha ichdēupaita peer ich khīrāu ich thōopijim, Cristoou nem waipi jaau sim ipierraam am khōchgau. Maimua ūhab pārau pāachdēucha mu juag oom khōsi durrumta warp nām gaaimua pōd ooba aawai, jūrr ichdēuta garpapa am khōchgau peer meebar mān gaaimua. Maguata muan pārag onee pāach ee i baarpi athat a chirām.

3

¹ Jesucristo gaaimua khodamnaan, pāar maach Pör Jesucristo dūi naawai deeu phāba onee abat a chirām.

Nem wau nām gaaimuapai chan pōd dich peerdu aubam

Cha mua phā deepäigpam iekhan nawe māchdēu pārag phā deepūitarr iekpaiu. Mamu māchigpain üu khērām, mag ich ābam iekpaita awiajā. Ichiita pāar athee nem ajaug sim, chikhamnag udur pāach khūgurpimaugau.

² Mag mua jaaupūyaagpamūn māgau: Khīir khaphu abat, ar ichkhumjō nem sēunem nem khaigbamta jaau sīerrjēem khūn dūi. Jākhūnan sīi amach mor ārmienau. Amag chan ar dich wir aigpaita am dēnjo dich

khakhua dauchachba n̄em kh̄un chan Ŋwandam chaain khabam aa-jem. ³ Mam̄ par amach iphithur mag wēn̄rrawiajā oob am ipierraam amiet. Maach mor ūrpain idēu s̄i dauchach paar s̄isid awiajā, maach thāarta khaigba sim chan parta i chaainau aju. Mag khāai maachin chad i chaain chaarpama, chadcha ich Ŋwandam Akharau jaau simjō thāraucha irig j̄eeujeewai. Mag j̄eeu wēn̄rr̄muata maach onee naa-jem, Jesucristo maach k̄oit meebarb gaaimua Ŋwandamau maach ich chaainkha wai s̄iewai. ⁴ Mam̄ āaur kh̄unau chan magba n̄umta s̄i aman chadau õor ajapham kh̄unau a jaau n̄urrjēe aajem. Amagan s̄i dich mor dauchachnaa nem ajapham wau n̄umuata Ŋwandamau maach ich aar aaujem aajem. Mam̄ chadcha maḡum gaaimuata maach ūgthar öbeerjeekhiin, magan m̄uata am khāajā ēntercha öberju. ⁵ ¿Khan jāgwia magkhājī? Ūrbat, pārag jaaukhim: M̄ dēnnaanan amach numwe judion-aan chaar ajierram, warrgar maach jōoin Benjamín khararr ag chaain ewagam kh̄un dēn. Būrjā amach jōoin i ph̄aba wēn̄rrarr aawai, m̄ejā ich mag bāaupüijierram. Bür̄ewe autarr agtha ocho diaspai chir̄um ee, warr jōoinau jaaujerrjō m̄ mehēudam ph̄urbichpüijierram. Maagwai m̄ejā agtha much th̄ir okhooba, judío charau. M̄un ūchab fariseo ajim, Ŋwandamau Moiseeg ich iek ph̄apitarr iek ajapcha ūrkhaajem kh̄un eem. ⁶ Mag Moiseeu ph̄a p̄atarr iek m̄achdēuta much khapeen khāajā ajapcha ūrkhaajerr aawaita jūrr Cristo iek ükha n̄em kh̄un ēudeejā mua ēkhaajeejim, am khaibag wawaag. Mag Moisés iek m̄achdēu ajapha ūrkha chitarr gaaimua, ni ābmuajā m̄ igwia m̄ eugār khaigba nem īgkhaba aajeejim.

⁷ Ich mag jaar m̄achdēu kh̄irjuawai maḡum thum ajaphamjō khaph̄ chitarr chan ī jūrr būrjā maadēu nem igbata s̄isid̄um. ⁸ Warran m̄un chadcha maḡumg ee chitajim. Mam̄ maagjerr īsin jūrr m̄un Jesucristo dēnēu. Iita m̄ Pöröu. Tag ijō nem ajapham chan chukhum. Ūgthar öbēraag awi warrgar m̄achdēu nem wau chitarr, īs m̄ugnaa oowai chan būrjā maadēu nem igbata s̄isid̄um. Ajapcharan s̄i mag much khōchagpierr nem wau chitarr thum mua isegjim, jūrr Cristo dēnkham khōchgau. ⁹ M̄un īsin Cristo d̄aita chir̄um. Mua mag chir̄um chan, mag s̄i m̄uchta ajaug chir̄um awia khaba, ni Ŋwandamau ich iek Moiseeg ph̄apitarr iek m̄achdēuta ajapcha ūrkha chit̄um awiajā khabam. Mua mag chir̄um, Cristo iek thāraucha ükhabarm gaaimua Ŋwandamau mua nem khaigba wautarr thum chugpaabapääwaita mag chir̄um. Dichdēu nem wajapha wau n̄em gaaimuapai chan pōd dich peerdu aubam. Magju khāai Cristo juu eeta ich akhaardam jooth̄ s̄ubarm wounan chadau thāar ajapha chirsim aajem Ŋwandamau. ¹⁰ Muan Ŋwandamagta warag m̄uchig ajapcha Cristo khaph̄ apim khōsinaa ūchab Cristo iiupi autarr ag juu theegta m̄uchig deepim khōsi chir̄um; magbaawai mua i dēnōjō gaai machag āwatju aainaa ūchab ijō thōju akhiinjā, warag thāar ph̄iiuwia kh̄irjuba thōog. ¹¹ Mua khaph̄ chir̄um, m̄ mag aph̄u akhiinjā, ichiita Ŋwandamau m̄ akhaardam mag jēbdeg s̄lepiba ich aar auju.

Cristoou ichjō ajapha amkhūirta maachig jaau sim

¹² Mua mag chir̄um chan, mag ya m̄achdēu thum jaau dichdimamjō m̄uchta ajapcha chir̄um aba chir̄um. Mag chir̄um aiguin m̄un agtha ajapha aju pōoma waaur chir̄um. Mag chirab mam̄ ajapha ajuuta ēkha chir̄um. Cristoou ichjō amkhūirta ichdēuta nacha m̄ j̄ar autarr aawai

agjö ãba ag khiiرجуга ogduba wai chitumua jürr ich simjö ajapha ajuuta ēkha chirum. ¹³ Keena, Cristo gaaimua khodamnaan, mua chan pārag, "Ya muun īsin chadau māchdēu ig chirarrjö ajapha chirsim" aba chirum, agtha thum Cristoou jaau simjö khaba chiraawai. Mag agtha ajapcha khaba chirab mamu, ya warrgar māchdēu nem waaujerr chan tag khiiرجуба chitum. Magju khääi mu khiiرجуган, ãba khanta mua Cristo athee waubaawai i dawagaa abarju khai anaa irua nem khōsimpaita wauju khiiرجу chitum. ¹⁴ Maagwai mug atag ya ich sim aarcha barbaimaawai māchdēu mag ich dawagaa nem wau chitarr jürr Ēwandamau mu däi ajaphanaa ich däi ich mag mu wai nūrraju. Mamu mag maach ügthar öberju ayaa amkhiiр Jesucristo meebamua chan ãbjä Ēwandamau auba aajeekham.

¹⁵ Maguata pāarjä ar mu dēnjo Ēwandam iek ajapha khaphu nūm khūunan magta khiiرجуу aai nūm. Mamu ãbmua khäijä pāar ee ich ajaug phēwia ya iin thum ajapha chiraawai ich ajaug paapäaig chan tag nem ajapham wauju igba chirum aman, ich Ēwandamau īchab irig mug jēb gaaiwe chan agtha i thum ajapcha khaba sim a khap apiju. ¹⁶ Mamu mua mag chirum: Maadēu dichdēu nem khaugtarrpierr khiiرجунаата nem wauju awijä jaauju aai nūm, būrjä khaugbam khūun dēnjo nem parhoob wauba.

¹⁷ Khodamnaan, pārau mu juu eerpanaa mu dēnjoتا abat. Magnaa īchab pāar ee maach wēnūrraajerrjö wēnūrraajem khūun oonaa agjö ajaphata nūrrjēe abat. ¹⁸ Māchdēu nawe pāachig jaaujem iekpai īsjä deeu pārag jaaukhim: Öor khapan ar maach ee ükha nūm ükha nūm aajem khūun thum chan chadcha chi ükhaajem khūun chaar khabam. Jäkhūunan jäg amach parhoob wēnūrram gaaimua sii dau theeg chukhumjöta thūnūm. Amagan sii parta Cristo pakuls gaai thötarrjö aajem. Ar mag khiiرجу nūm khūun oowaita thāar eepain bie chiraajem. ¹⁹ Jägum khūunaun sii parhooba amach ö khōchagpierr nem wau nūmta, ajaug ürpai sīsidūm aajem. Mag nem khaigba wau nūm awia chigaa ajöjöopajä khaba, warag amachta thö iyüü aajerram. Amau ãba mug jēb gayam nempaita khiiرجу nūm. Mamu magum paar Ēwandamau khīmie durrta am barkhūnipäiju, ich mag dau aphu wēnūrramkhiiр. ²⁰ Mamu maachita ügtharmpeen khaju khūun aawai maach durran ügthariu. Maagwai pöd warm khūunjö mug jēb gaaim nempaita khiiرجуу aju khaba nūm. Maachin ãba maach Pör Jesucristo maach peerdu autarr ügtharmua bëeta oo nūm. ²¹ Mag ich pierrum edta ichdēucha ich iiu aawai maach mor mug maadēu nem igmap simjä ich dēnjo ajaug paapäiju. Nem thum thūnūmjä ichdēuta ichdēu ampierr aju aai sīerraawai ich ag juapaupai irua chadcha sii maach eu meeþpūimjö aju.

4

Cristo iek ükha naawai oneeta wēnūrraju aai nūm

¹ Khodamnaan, mua pāar jāsenenaa pāar khōsi chitaawai pāar oon mam khōchaaga chiraajem. Ajapcharan pāar gaaimuata muun onee chiraajem. Mua khaphu chirum, pārau chadcha maach peerduajem iek ükhatarr aawai par mu phidkhabajim. Jäg pāarta mua khajapham nemjö Cristo athee gan autarr gaaimua mu onee chirum. Maagwai ich mug esap gaai

thum machdeuparag jaau chirmjö ich jäg ubu nuisit, uduramaach Pör Jesucristoogta paach juag oopi numua.

² Maach üphuuin khu ãbam khunagamjö mua mag chirm, Evodiaag, maimua Sintiqueegjä agjö: Chadcha maach Pör Jesucristo kharannaanjö khoinaa nuisit, ichdeuapi simjö. ³ Maimua pujä, mach khapeer ajapham, ïchab maach peerduajem iek eemua büurjä ogduba nurraajeewai purejä jäkhuun uin wawibá a chirm, tag ich jäg wenrram ugua. Mua õor ee maach peerduajem iek jaau chitaawai jäkhuun uinaunta Clemente daimua tagam khuun agjö mu dai ãba wenrrarr khunpa mu bü ogduba dai mu ipierr jaau durrajeejim. Mag mu dai wenrrarr khuun thär ya ügthar Êwandamau ichdeu peerdu aumam khuun thär phäkhamaajem ësap gaai ïchab phäkha thunum.

⁴ Maach Pör Jesucristo paach dai sñejem khuirjuwia onee abat. Õmaa puaba parag jaau chirm: jOnee abat! ⁵ Maach Pör Cristo ya beeimuu sim khaphu, õor dakhuir agpierraata wenrrathü; paach khapeenjä chig aba, si warag chikham dau aug khaug paraata abat. ⁶ Paach phithurg waauwai oob ökhuirjuu amiet. Mag khäyau warag mag paach phithurg au wenrram thum Êwandamagta jaaubapüit, irig jeeumamua. Mamu mag jeeumamua ïchab paach iek ùurjem paarjä irig üu ajim abat. ⁷ Parau cha mua jaau chirmjöta amun, magan Êwandamau paar ökhuirjug meeupiju. Paar Jesucristo dai naawai phithurg auwiajä ïchab ichdeuta paar khoinaa wenrrapiju. Mag paar khoinaa wenrram chi ükhaba num khunau pöd khaugba aajem, jägata paar mag nuisip nu.

Õrau oowai ūu ajöjöom nemta wauju aai num

⁸ Khodamnaan, ãbmiecha paawai mua parag magkhim: Õrau ajapha paach üugar ig iyu amkhuir, thumaam khuun dakhuir büurjä sëu chukhu ãba chadam iekpai iekhajuuta khuirjubat. ïchab jägata Êwandam dau najä nem ajapha waujuu ãba khuirjubat, pekau wauju khuirjugjä chukhu. Magnaa khuirjug paraa aajeethü ïchab, jäga abarm gaaimuata õrag paach daupii apiyu nu, büurjä paach üugar ïghaju khuun chukhu aag. Mua thum parag mag chirmun mugau: Paachdeu nem wau num oowia õrau amach ödegpai khäjä, jägan chadcha ūu khuerum ajöjöom nemta ãba wauju khuirjubat. ⁹ Parau paachdeujä khaphu num mua paar ee maach Êwandam iek jaaubaimaawai paachdeu ükhatarr. Thumaam khunau mu iekha chitum ūrwia mu oojierram, jäga mu paar ee chitajü. Ich jäg mu paar ee phäurdu chitumua nem wau chitum oojerr thumaa paachdeujä mu denjö abat. Paar mag wenrrumun, magan ich Êwandam maach khoinaa apiejemchata paar dai nurraju.

Ichig phatkhan deepüitarr paar Pabloou ūu ajim atarr

¹⁰ Maach Pör Jesucristoog ūu ajim a chirm, deeu parau mug mach dau ee aug khaugbarm paar. Chadcha parau agtha ūu mach khuirju durrum khaphu chiraawai mu onee chirm. Mag chirm aig chan mag parau ya tag mu igba naajim aba chirm. Mua khaphu chirm, parau mu juag oom khosi durrumta, siwi aiguimjö khaba aawai, pöd nawe mu juag ooba naajim. ¹¹ Mag chirm aig chan mag si mach dau aphu chiraawai parau machig nem dedee amkhuirjä khabata mag iekha chirm. Mun mug chitumun, parhooba nemdam büruum dai awiajä magum aba chitum. ¹² Mun ya parhoobata khaugwi chitum. Büurjä machdeu nem ig chirm

chukhu chirum aigjā nem khūr thum paraamjō chiraajem. Jāsōo chirum aigjā biwaa chirum dūi āba chitum. Khar māchdēu nem ig chirum atcha sob wai chiraajem; wa khar magbaju, jūrr būurjā chukhu chirum awiajā ökhīrjuu oo chira khaugba chitum. ¹³ Mua chan māch dau aphuu chitajujā khīrjuba chitum, magum āwat chitaagjā ich Cristoouta murug juapá deejeeawai. ¹⁴ Mag ab mamu, pārau mu juag ooju aai khaba naajimjā aba chirum. Ante üuta pārau mu juag oob khaba oojierram.

¹⁵ Filipopien, pārau pāachdēujā khaphu nūm, ar mu pāar ee Macedonia durr Ņwandam iek jaau phuurdū chitawia jūrr deeeum durr jaau chiraimaawaijā, maach khodnaan tagam khūnau deepūiba nūm ee, āba pāraupaita pāachdēu Ņwandam iek uu khaugtarr paar awi murug phatkhonjā deepūijierram. ¹⁶ Ag najā agtha Tesalónica chiraawai, pāachdēuta kharii uu murug phatkhondam māch nemdam ig chirum athee deepūi nūm mua aaujeejim. ¹⁷ Āba sūi pāar juu eem nem aum khōchgaupajā khabata mu mag iekha chirum. Mua ürcha khōsi chirumun, īchab pārau murug nem dee nūm paarjā jūrr ich Ņwandamauta pārag ag khāyau nem ajapcharamaat deepim khōsi chirum.

¹⁸ Uu ajim keena. Ar pārau mu athee Epafroditu gaau phatkhon deepūitarr thum uu agcha khērajim. Ajapcharan māchdēu ig chirarr khāyaujā ürūchata pārau deepūijierram. Jāg pārau murug phatkhondam deepūitarran Ņwandamau oowajā uu khērum, ichigchata deebarmjō aawai. ¹⁹ Jāg nūm jūrran, pāachdēu nem ig nāmpierr maach Ņwandamau pārag ichdēu nem thum jūa sim eem būurjā īgkhaba, deeb khaba deeju, pāar Jesucristo dēnkhanaa i iek ükha naawai.

²⁰ Ichpaita maach Aai anaa maach Ņwandamau. Ijom khūn chan tag chukhum. Maagwai irigpaita thumaam khūnau mug atag pawiajā ich mag uu ajim aju aai nūm.

Pabloou amach saluddam deepi jaautarr

²¹ Jesucristo gaaimua thum Ņwandam chaalinkha thānūm khūnag mua salud deepūi chirum abat. īchab maach khodnaan mug cárcel deg üiba mu oo khurrkhaajem khūnaujā pārag salud deepūi nūm. ²² Maimua tagam khūn thum mug agjō Ņwandam iek ükha durrum khūnaujā amach thumaam khūnau pārag salud aajem. Mamu ürcha pārag salud deepūi nūm, Jesucristo gaaimua maach khodnaan mug Roma durram rey deg phidkhaajem khūnauta pārag salud deepūi nūm.

²³ Mugdampai ajim keena, mug ēsap gaai pārag jaaupūim ig chirarr. Pāar kōit maach Pör Jesucristoog jēeu chirum, ichdēuta pāar dūi ogduba ich mag pāar uu wai nūrramkhīir. Ayoo keena,

Pablo

COLOSENSES

Pabloou Colosapienag ēsap phā deepüitarr

Chi phātarr. Chamug cartajā īchab Efesios dūi Filipensejö ich jöoi Pabloou cárcel deg simua phātarrau (1:24; 4:18). Åb sim īchab cárcel deg simua agjō ichdēu Filemonag phātarr. Mag jöoi Filemón Colosapierr ajim aajem. Mukhuan carta thum jayapwe Tíquico Onésimo dūi pāwi am gaau deepüitarrau (4:7-9).

Chijā khuan atheistta phājī. Pabloou ūurwai Colosaam iglesia ee maestronaan anumta sīi süukha nem jaau nūrrjēem khuanjā nūm ajim aajem. Makhuunau ag eyaa jā khaba sīi parhoob nem jaau nūmua üu chadcha ükha durrum khuanndam warag khaibagta wau wēnurrajim anaabá. Magta Pabloou Colosapien chi ükha durrarr khuanag mug ēsapdam phā deepüijim aajem, mag nūrrjēem khuanag udur amach khūgur aum uguia.

Amau jaauwai Cristo iek ükha nūm khuanaujā angelnaan chi thier-rnaan ügthar nūmugta jēeuju aai nūm a jaaujeejim anum. Mag nūm dāi īchab dich mehēujā phuurbichpinā tagam ley Moiseeu phā puatarrjā uurkhaju aai nūm aajeejim aajem. Mamū magpajā khaba, amau nem khaigbacha jaaujerran, õrag jaauwaijā Jesú chan Ēwandam khaba sīi angeljöpaita sim a jaaujeejim anaabá, warag i serbiibag phē nūm iekhau.

Khan jawaag aji. Mag sīi nem agchajā jauba nūrrjēem khuanag üu maach peerduajem iek ükha durrum khuan khūgurpimaaugauta Pabloou amag ajapha jaaujim, jāga sīerrú Cristo maimua khani jāgī mag Cristoou maach kōit (1:15-23; 2:8-3:4). Biblia gaai libro khaspan thunum gaai mag iek jarkhiin, mug Colosenses gaai jaau sim khāai ajapcha jaau sīsidum oobaju.

Mug carta Colosapienag deepüitarr thūrwai peer Efesopienag deepüitarrjō paimu sim, khūirjug dakha naawai. Mag naab mamū, chi tema chaar amau jaau nūmūn khīethuupai sīsidum. Efesios gaai chi carta énter oowai, jāga maach Cristo iek ükha nūm khuannta i morkhanaa i iglesiakha nu a simta jaau sim. Maimua jūrr mug Colosenses gaai jaauwai, Cristo Ēwandamkhanaa ichta mag iglesia Pör aawai ichdēupaita õor ich aar öbérju ayaa apiejem a sim.

Salud

1-2 Muun Pabloou, ich Ēwandamau khōsi sīerrjō ich Jesucristooucha ich i jaaumkhīr jūr autarr. Muata mug ēsap phā deepüi chirum, Colosas phöbör ee Cristo iekta ogduba ükha durrum gaaimua Ēwandam õorkha nūm khuanag. Mua pāar kōit maach Aai Ēwandamag jēeu chiraajem, üu dūrrcha pāar eeg oonaa pāar khōinaa phē wai sīemkhīr. Maach ermano Timoteo muig mu dūi sim; i iek iruajā pārag salud aajem.

Pabloou chi ükha durrum khuan kōit Ēwandamag jēeu jerr

3-4 Mau marag jaaucheewai mag pārau Jesucristo iek pāachdēu thāraucha ükhatarraa ogduba ükha nūm dāi īchab thum Ēwandam õorkha thunum khuan dūijā agdaujō kha khōsi nūm a ūr naawai, pāar kōit maach oraa nāmpierri Ēwandamagta üu ajim a durraajem, ajapcharan maach Pör Jesucristo Ayagma. ⁵ Marau khaphu nūm, mag chadcha thum agdaujō wir aigjā pāach khapeen daupii nūmūn, pāachjā thum

Ēwandamau ich aar auwi ich mag i däi naisiju khaphu nəm gaaimuata mag nəm. Warrcha chadcharam iek pāachdēu ūrwi üu peerdu naisierr edwe Ēwandamau pāach ich däi mag phē aujujā khaphu ajierram. ⁶ Ich jäg pāachig jaaubaawai pārau ükhatarr iekpaita īchab deeum khəun eejā durrpierr aaidəmam. Mag jaau nəm ūrwi ükhamam khəunjā khapaana paaukhamam dūi īchab ðor pōoma warr amach khaigba wēnurraajerr khiijug isegwi ðor wājääunag paaukha thənəm, ich jäg üu Ēwandamau chadcha ich garmua maach khōsi aajem iek jaau nəm ūrwi pāachdēu ükhatarrjö. Pārau khaphu nəm, mag Ēwandamau ich garmua maach khōsi aajemən chadcharau. ⁷ Ich magta maach khodam Epafras maadēu i iigjemua pārag jaaujim, pārag ich mag iek jaau sīethuurwai. Pārau khaphu nəm, iruajā īchab pāachig Cristo iek jaau nəm gaaita ogdəba ich jäg jēedə khitaajem. ⁸ Ich Epafraauta mag Ēwandam Akharau pārag pāach ee agdaujō pāach khapeen daupi api simjā mau maar aar jaauchējim.

⁹ Maguata maachdēu mag ūr autarr aigmua warag pəaba Ēwandamagta jēeu naajem pāar kōit, ich khiirugta pārag deemkhii; maagwai ichdēuta īchab ich Ēwandamau nem waupim khōsimjā thumaa pāachig khaphu apimkhii. ¹⁰ Irigta pāar kōit jēeujem, chadcha maach Pör Cristo dēnka nəm khəunjō pāach nem wau nəmpier irua nem khōsimta wau nəmua dich khapeen dūi nem ajapha aju ayaamjā waub khaba waumkhii; mag nem wau nəm gaaимua warag ich Ēwandamjā ajapcha pāachig khab amkhii. ¹¹ Agjō jēeujem īchab, ich Ēwandam thumaam khəun khāaijā juu theeg sīerrumugta ich juu theeg pāach gaai phēs deebarmua pāach ich dūi ubu naamkhii, maagwai bür abarm gaaимua phithurg aadēp awiajā magumjā juapadam thethe awat naamkhii. ¹² Maagwai pārau onee ich Jōoi chi Ayagjā üu ajim aju. Ichdēuta pāachjā warm khəun agjō ya ükha wēnurrum khəun däi äba ich aar auju ayaapāinaa pāach ich dēnka naawai pāar dāijā üu aju. ¹³ Meperau maach sīi khīmie durrag phē arraag ichta maach khāai ürpai sīerrjā, üu ich Ēwandamauta maach peerdu auwia jūrr ich Iewaa ichdēu jäsene aajemta maach Pörkhapijim, ¹⁴ ich Ēwandam däi maach iekkhōr pōm narrjā ichdēuta ich bagau maach pekau chugpaapāiwia ich dēnka autarr aawai.

Cristoou ich thōopibarmua Ēwandam dūi khōinā apitarr

¹⁵ Ēwandam chan maadēu pōd ooba aajem, mamu Cristo ich Aai däi khii äba sīerraawai üu i gaaимua khaphu nəm jäga sīerrā Ēwandam chi Aaijā. Ichta nem thum ompaaju nawe ich Aai däi sīerr aawai ichta nem thum thənəm Pörkhā sīerrum. ¹⁶ Nem thum maadēu daúa oonaq pōd ooba aajempa mug jēb gaaим maimua ügtharm magwe thənəmjā Ēwandamau i gaaимuata ompaajim: reinaan, maimua edjā eem magwe Ēwandam chognaanjöm; magum khəunta amachta ürpainaa iek theegnaa juu theeg sīsidəm khəunjā ichdēuta thum ompaajim, magum khəunjagjā ichdēu ig simjō ich ipierraa amkhii. ¹⁷ Ich Cristoon mag nem thum mug thənəm ompaaju nawe sīerrum; ichdēuta mag nem khii pogkhe thənəmjā thum amach sīsid ajupierr sīumajim. ¹⁸ Mamu magpajā khaba, ich Cristota iglesia Pörōu, maagwai jūrr chi iglesia sīi i morou. Mag ichta warrgarwe sīerrarrjö, iiu phiidəju aigjā ichta īchab nacha phiidəjim, magbarm gaaимua nem thum thənəm khāaijā ichta ürpainaa ichta īchab mag chi phiidətkhaju khəun dāijā ich mag chi Pörkhā sīerraag. ¹⁹ Ēwandamau ich

Iewaa Cristota püijim, ich Iewaa õor khñir thegbarm gaaimua ichchata õor ee sñiechemjö amkhñir. Mag wounag pawiajä ichiita agtha ich Aai dñi simjö ich mag Êwandamkha Sñerrajim. ²⁰ I gaaimuata īchab mñg durr gaai thum õor thñunñmäjä amach pekau gaaimua Êwandam dñi iekkhñr wai narrjä ügtharm magwe thñunñm khñunpa ich dñi khõinaa naapiju aai apijim. Ís mag i dñi khõinaa nñm, Cristoou maach peerdu awaag ich bag pakuls gaai ärpitarr gaaimuata mag i dñi khõinaa nñm. ²¹ Warr pñrau Êwandam khaugba aawain pñran chadcha okhoo naajim, mag pñach khaibag gaaimuata i dñi iekkhñr paar narr aawai. ²² Pari Ís ya magba, ich garmuata jñrr ich dñi khõinaa phë wai sim, mag Cristo wounag pawi ñduraa ich thñopitarr gaaimuata. Mag pñar ich dñi khõinaa apitarran, ich atheepai nem wau wññrrumua bñurjä pekau chukhu, kulp chukhu ich aar phë awaagau. ²³ Pari mag bñurjä kulp chukhu ich aar pñach phë aupiegan, ich mag pñachdëu ükhatarr iek gaaita ubñnaa īchab pñachdëu maach peerduajem iek ükhatarr edwe ich dñi ich mag nñsisijäjä khaphä nñsierr khñirjugta khñir okhooba wai wññrraju aai nñm. Ich mñg maach peerduajem pñrau ûrtarr iekpaita īchab durripierr jaau nñm; mñchdëujä ich ag iekta jaau khitaajem.

Pablo phidag judionaan khabam khñun ee

²⁴ Mag maach peerduajem iek jaau chitñm gaaimuata mñun mñg dau aphñu preso chirñm. Mamñ mñch mñg chirñmjä jñrr pñachta ñu amkhñr aawai mag aphñu chirab mamñ onee chiraajem. Much mñg wai nñm gaaimuata, ich jñg Cristoou iglesia ich morkha sim athee ich dau aphñu wai naawai ãwattarrjö, mñchdëujä agjö i dñnjö aju ëkha chiraajem. ²⁵ Mua khaphä chirñm, Êwandamau mñhta ich iek ükha nñm khñun juag oojemkha wai sim, pñar maar meeun khabam khñunpa ñu amkhñr. Mag phidagta ichdëu mñrug deetarr aawai maach peerduajem iekta meerba muan thum jaumaajem; ²⁶ ajapcharan warrgarwe Êwandamau ich mag bñurjä õrag jauba sñi ichdëupai khaphä wai sñerrma; magtarr ñsta ya ich dñnkha nñm khñun nag khaugpibarm. ²⁷ Magta pñarjä i dñnkha nñm khñun aawai maar meeun judionaan khaba awiajä Êwandamau pñrajä khaphä apibarm, jäga mag Cristo maach thñar ee sñejenta mñg atag ügthar paaukhawijä oo wai wññrraju. ²⁸ Mag Cristota muan sñi ikhñrjä khaba õrag jaau khitaajem, ich Êwandamau mñchig khñirjug deetarrdamau am wawimamua; ajapcharan Cristoog sñi khaibag chukhu ajappha khithëemta irig ich jua eecha phëdeegma. ²⁹ Magaag atheeta mñun maach peerduajem iek jaau chirñm, magaagjä ich Cristo jua theeg mñ gaai simuata mag jaapi sñewai.

2

¹ Mñch mag chirñmuata pñrag khap apim khñsi chirñm, chadcha dürrcha Êwandamag jñeu chiraajem pñar kñit, Laodicea iglesia eem khñun kñit, maimua khñircha mñchdëu ooba aajem khñun kñitpa jñeeub khaba jñeu chiraajem. ² Mag Êwandamag jñeu nñm gaaita ogduba chiraajemn, pñach thñar onee amkhñr, ich jñg agdaujö dich khapeen kha khñsi wññrrumua warag khñirjug paarpamaawai Êwandamau ich appaimua khaphä sñrrta pñachdëujä ajapcha khaugmamkhñr; ajapcharan pñar maar meeun khabam khñunagjä Cristota ajapcha khap amkhñrma. ³ Äba mag Cristo khaphä nñm gaaimuata chadcha ichdëu nem waupim

khōsimjā waau khaphu waaujem. ⁴ Mua mag chirum, pāachig ābmua khājjā i wajaug aadee iwiir ābamugjā sīi pāach khūgurpimaaugauta mag chirum. ⁵ Chadcha khīrcha chan pāar aar khaba chirab mamu, mu akharan pāar aar simjō sim. Magua īchab mu onee chirum, mag pārau nem parhooba wauba sīi pāachdēu Cristo iek ükha nūm gaaita ubu nūm a ū chiraawai.

Cristo gaaimua Ēwandamau iiupi auwi õor iiurkha nūm

⁶ Magua muan pāragan, ich jāg warrijā maach Pör Jesucristoog pāach peerdu aumkhīr i igtarrjō warag i kha ogdubata nūsit a chirum. ⁷ Mag i kha ogduba aagan, pa jēb ee ajap khaarkhamaaejomjōta warag i gaai ubu ajuuta ēkhanaa warrcha pāachig jaautarr iek ogduba ükha nūmuata i gaai thierrkhabat. Mamu mag nūmjā nem thumaam paar Ēwandamagta üu ajim abat. ⁸ Khīr khaphu abat keena: ar jāg sīi mug jēb gayam khīrjugta chadam iek awi aata õrag jaau nūrrjēem khūnag oob udūur pāach khūgurpimiet. Jākhūn chan Cristo iekjā jauba, sīi maachjōpaim khūn khīrjug dāi ar meperau khōsimjō Cristo ichaaur aajem khīrjugta jaau wēnūrrum.

⁹ Mamu Ēwandam khaugaag chan pārau magum khīrjug igba nūm, Cristo wounag pawi maach ee pāitarr gaaimua Ēwandamau warre ichchata khaphu apitarr aawai. ¹⁰ Mag Cristota amau jaau nūm angel-naanjōm wa mepeenjōm juu theeg sīsidum khājjā ichta ürpai sim dūita pāar õor ābamkha naawai, ich Ēwandamchata ya pāach dāi wai nūm. ¹¹ Ich mag Cristo iekta pārau ükhabaawai ichdēuta Ēwandam athee pārag nem waau khaugpijim. Mamu mag pāar i dau na uu nūsim chan sīi maar meeunjō dich khakhua gaai dauchach nūmu ka, pāar thāar ajaug paabapūimuata magpijim, pāachdēu nem khaibgam waaujerrjā tag waupimapha abarmua. Mag Cristoog dich thāar ajaug paapi nūmta irigan dauchach charau, chadcha Ēwandam atheepai wēnūrraawai. ¹² Pāach pōr choopi nūm ed pāar warre Cristo dūicha ābam jēbdeg aukhērbarmjō ajim, ajapcharan mag chi khēchamjō nūsiewai pāachdēu nem khaibgam waaujerr isegpūiwia tag wauba aag. Magnaa īchab pārau Ēwandamau ich Cristo phiriu autarr juu theegjā ükha naawai warre ich Cristo dūichata iiu phīidētkhabarmjō ajim, ich ag juu theegau ichdēu nem waupim khōsimpai wau wēnūrraag. ¹³ Warran sīi pāachdēu nem khaibga wau narr gaaimua pāran chadcha sīi okhoo naajim Ēwandam na. Mag nūm dūi īchab ni judionaanau aajemjō pāach ajaug paaju awi pāach khakhua gaai dauchachjūjā būurjā khīrjuba aajeejim. Mamu mag okhoo narrta īs Cristo gaaimua Ēwandamau pāar khaibag thumaa chugpaapūwi ich Cristojō ich mag iuu wēnūrapiju aai apijim. ¹⁴ Mag pekau gaaimua i dūi kulp pōm narrta warre ichdēu chugpaapūjim. Magbarm aigta mag Moiseeu phā pūatarr leiu Ēwandamag maach khaibag waipi jaau simjō sīerrjā warre ichpata dūi pakuls gaai meerpbapūimjō abaawai warre maach chig aju khaba sīsijim. ¹⁵ Meperau ich juu theegau õor thum ich athee phē wai sīerrjā Cristo thumaam khūn dakhīr pakuls gaai jiir jōisim thumaam khūnag oopibarmua Ēwandamau warre mag chi mepeer pōdpūjim, i juu ee narr khūnjā chadcha peerduju ayaa amkhīr öbeerka athamua.

Ugthar naaimaju khūnjō wēnūrrajuuta ēkhabat

¹⁶ Mag leiu maach kulp pōm nām jaau sīerr juu eemta ya Cristoou öbeer autarr aawai, mag ley igwi ābmuajā pāraujā maar judionaan dēnjō aju aai nām awi, nem inag khōnaa dōdōjō dō nām oowi, wa maarjō tagam nem phiesta ed, ed jop nām ed wa juu üuijem ed khāijā ṫurkhaba nām oowi, jäga aju aai nā a jaauju khaba nām. ¹⁷ Warrgar Ēwandamau maar judionaanag mag ṫurkhapiejerr chan ich mag kha wēnūrramkhūr khaba, sīi Cristo bēe nām orapai ṫurkhamkhūr ajim. Ajapcharan magum kha nāmua jäga ichdēuta am peerdu auju a khap apieg ajim. ¹⁸ Ar jäg amachdēuta ajapcha ükha nām awi pāachig, “Maar dēnjō Ēwandam chognaanagpa jēeuba naawai pāar chan agtha ajapcha khaba nām” a iekhaawai, oob am iek asekasmiet. Jāghm khūunaun, Ēwandamau amagta nem inagjā dau daau oopiejeeawai amauta pāar khāijā khapcha nām anaa, sīi amachdēu nem khaphamta thō iyūs sīerrjēem. ¹⁹ Mamū mag nām chan Cristota chi ükha nām khūun Pörkha sim dūi khaba nāmata mag nām. Maachigan Cristoouta warag ich iek khaugpiejem, thachdam khō nāmua chaain dūrrpamaajemjō. Ich jäg maach padamjā ichdēuta thumaa sōpigka wai sīejemjō, maach ich iek ükha nām khūunjā ichdēuta ñor ābpaimkha wēnūrrapiejem, warrgarwe ichdēu magpiju atarrjō, iwiir ābmuajā chikham igbam aba. ²⁰ Ya pārau tag parhoobam khūrjug ñrau jaau nām ṫurkhaba aag chadcha Cristo dūi meewi nāmjō naawai, meperau maach khūguraag ēkhaajemjō amau maach peerduju awi nem waipi jaau nāmjā ipierra aag khaba nām. Mag nāmata, ḫhan jägwi agtha Cristo khaugba wēnūrram khūunjō ²¹ nem parhoobam gaaijā pārju khaba, nem parhoobamjā khōju khaba, ni sīi amau jaaujemjō nem inagjā parhooba dich juu ee pōd pārju khabamta agtha ṫurkha wēnūrraajē? ²² Jāghm nem sīi mūig eegar ñor maachjöpai thūnum khūunau amach iiupai jaau nām khabahab. Magum nem sīi būur abarmua chukhu aadeejeeawai sīi magum khoojerr gaimua wa magum ṫurkhaajerr gaimuapai chan Ēwandamau maach aubaju. ²³ Par daúapai oowain, chadcha amau jaau nām üuumjō sīsidūm, Ēwandam dawagaa amkhūr nem wau nām dūi dichta thumaam khūun khāijā serbiibanaa dichdēupajā dich dau aug khaugpiba jaau naawai. Pari mag nām chan pōd būurjā nem khaigbam wauju khōchag chugpaa aubajuuta mag jaau nām.

3

1-2 Ya pāar Cristo dūi iuu phiidatkhawi nāmjō naawai chadcha ügthar Cristo Ēwandam juachaar gar chi Pörkha sim aar naaimaju khūunjō wēnūrrajuuta ēkhabat, mūig eegarm nemta atcha khūrjug. ³ Pāran ya nem parhoobam wauju khūrjug isegtarr khūunau. Magtarr aawai pāran Ēwandamau ich aar phē auwia Cristo dūi ñaba jooba wēnūrrapiju khūunau. ⁴ Mag Cristo dūi ñaba jooba wēnūrraju khūun aawai ich Cristo bēewi ichdēu ich ajaug thumaam khūunag oopibarm ed pāar ichdēu ajaug paa atham khūunta ichdēu ich dūi ich mag phē wai sīsiju.

Waram khūrjug isegpāiwi khūrjug iiturta au nām

⁵ Magua, nem khaigbam wauju khōchagjā warre pāach gaimua khecheunaa barbapāimjō abat. Ni ābmuajā ich ñor khabam dūi khapes am, Ēwandamau oowai maach inaam nemjā tag waum, warr ich khōchag aig nem waunaa warag bigaum khūunta chigaa apiejerrjā oob tag agjō am, ni oob phatkhonagjā wūrpa am; phatkhon khīragta wūrpa

nūm nem parhoobamta ēwandamka waunaa agug jēeu nūm dūi āba sim. ⁶ Magum nem parhooba wau nūm khūn gaaita ēwandamau juu khuaba deeb khaba deeju, ich ipierraah khaba aawai. ⁷ Warran chadcha pārāu magumta waaujeejim; ⁸ mamū ū ya pāar magum athee khaba nūm. Magua muan pāragan mag chirum: pāach khōrg p̄abat; khūir machagjā isegbapāit. Chikham khaibag wauju, chikham khūir khūir mor chigpai iekha nūm, iparii iekha nūm, jāgum thum warre isegbapāit a chirum. ⁹⁻¹⁰ Warr pāachdēu parhoob nem waaujerrjā ya khajūa sörjö isegpāiwi jūrr khūirjug iiurta wai naawai oob chikhamnag sēukhamiet. Mag khūirjug iiur ich ēwandamauta deetarr aawai, maach mag khūirjunaa irua khōsimjō wau nūm khūnan i khūir thegmamua warag ajaug pamam dūi ajapchata i khapha paaukhamam. ¹¹ Pāar mag naawai ni ābmuajā ich ajaug thōju khaba sim: judioou wa judío khabamua, mehēu thū simua wa thūuba simua, chi durrkhūu wa durr chaauramua, agtha chikham chogkha simua wa chikham chog khaba simua, chi khapcha simua wa khaugba simua, ni ābmuajā maata iwiir āb ürpai sim aju khaba sim. Magumta khūirjuu khāai dichdēu Cristo wai simta nem thum thēnūm khāajā ürpai sim khaphunaa ichpaita īchab thum ich iek ükha nūm khūn ee s̄ejemjā khap aju aai nūm. ¹² ēwandamau pāar khōsi s̄iewai pāarjā īchab ich òor khamkhūir ichdēuta pāar jūr aujim. Magua, ich jāg ich garmua pāach jūr autarrjō agdaujō chikham dau aug khaug paraa aajeethü, agdaujō ò ajapha. Dichta chikham khāai ürpai aju ēkhaba dau maata abat, dich dūi khaigba aawaijā magum igba sī warag khūi jāmpüpüi aa khapha. ¹³ Mag agdaujō āwaat khaphunaa iwiir āb khāijā bibigag paraa sim khai, agdaujō perdonaawi magum iek tag igba warre khūir okhoobapāit. Ich jāg maach Pōr Cristoojā maach perdonaatarrjō, pāachdēujā agjō pāach khapeen perdonaabat. ¹⁴ Pari mag mua jaau chirumjō wēnūrraagan, pāach khapeen daupii aju khūirjugta uduraa pāach gaai ürpapibat. Magta amūn, pāachjō dūi ükha durrum khūn thum ēwandamau oowaijā i dawaga wēnūrraju, ò āba. ¹⁵ īchab mag nūm dūi Cristoogta warag uduraa pāach khōinna apibat, mag wēnūrramua Cristo mor gaai òor ābpaimjō khōinna wēnūrramkhūrta warrjā ēwandamau pāar ich dēnka autarr aawai. Mag ēwandamau pāach ich dēnka auwi pāach wir aigjā khōinna api sim paar irig ū ajim abat.

¹⁶ Agjō īchab Cristoo maach peerdu aaujem iek pāachdēu khaugtarra khūir okhooba ich mag pāach thāar ee wai nūsit. Mag iek warag khaugmaag, khūirjug khaphūta jūrr agdaujō pāach khapeenag jaaupet. Mag nūm dūi īchab wawimamua jūrr agdaujō chikham khūir onee apibat. Chadcha thāraucha ēwandamag ū ajim anaa irig meukharau Salmos aunaa deuem meukhaarjā i jūgaagaamta aubat. ¹⁷ Mamū magum nem thum pāachdēu jaauwai wa waauwai khāijā, chadcha maach Pōr Jesús dēnka naawai, ichdēu waupim khōsimjō waum khōsita waubat. Magnaa īchab ich Jesús gaaimua ich ēwandam chi Ayagjā ū ajim abat.

Jāga ēwandamau khōsimjō aju aai nū dich khapeen dūi

¹⁸ Uuin jaainpan, pāach jaainau pāachig nem mag aawai oob pāachta am khāai ürpai aju ēkhamiet. Pāarjā maach Pōr Jesús iek ükha nūm khūn aawai pāach jaainagta uduraa pāach phēethugpiju aai nūm. ¹⁹ Mamū

pāach chi jaainaujā mag pāachta am khāai ürpai nām awi, oob am dāi pāachdēu am aig amiet; magju khāai warag pāach ḫindam jāsehneta abat.

²⁰ Chaaina, pāraujā agjō, pāach dēnnaanau pāachig nem jaau nāmpier am ipierra ajuuta ēkhabat; maach Pör ügthar chirumua jā magta ūu oojem. ²¹ Mamū pāach chi dēnnaanaujā oob khīir masi amag meeurrarau amiet; magta amun, eeu warag meeukhawi amachig nem jaau nāmjā ūkhamapha adukham.

²² Ar māg jēb gaai sīi chikham chogkha nām khūun, pāach patronnaanau pāachig nem jaau nāmpier am ipierra abat. Mamū mag am ipierra nām chan mag sīi pāach dāi aairaa amkhīir pāach oo naawaipai khaba, am meer awiajā ichiita chadcha nem waum khōsi ich magta abat, maach Pör Cristo dau na nem khaigba wauju ökhö. ²³ Mag nem waauwajā sīi ūor atheepai wau nāmjō khaba, ich maach Pör Cristo atheechata wau nāmjō pāachdēu nem wau nām thum waum khōsita waubat. ²⁴ Pārau khaphū nām, pāachdēu magta nem wau nām jūrran maach Pör Cristoou pāragjā ich dāi āba ich durr gayam nem jāapiju, mag pāach pōrkha nām khūunau nem jaau nām waum khōsi wau nām aig maach Pör chaar ich Cristo atheepata wau naawai. ²⁵ Mamū magba ar nem khaibgamta wau nām khūunan mag amachdēu nem parhooba aajerr jūrr ich ūwandamauta agjō am dāi ichdēu khap aju. Irig chan iwiir ābjā warm khūun khāai ajapcharan chukhum, nem khaibag wauba aag.

4

¹ Magua pāar ar chognaan wai nām khūun, pāach chognaan dāi agpiera abat. Pāran chadcha am pōrnananau, mamū khīir eyaa abat: īchab āb thumaam khūun khāajā ürpai sīerrumua pāarjā oo sim ügtharmua; ma īchab pāar Pōrkha sim. ² ūwandamagta jēeu nūu jēeu nūu abat. Mag jēeu nāmua īchab irig ū ajim abat. ³ Maar kōitjā maach Pör ūwandamag jēeubat keena, warag ich iekta jaauju ayaacha apinaa jāga Cristoou ūor peerdu aaujē a jawaag. Mag Cristoou ūor peerdu aaujem iek ūrau khaugba aajerr jaau chitum gaaimuua māg mu preso chirum. ⁴ Maimua sīi mu kōitpajā jēeubat keena, mua i iek jaauwai ajapha muachdēu jaauju aai chirumjō warre dawaacha jawaag. ⁵ Ar maach dēnjo Cristo iek ūkhaba nām khūun dāi iyūu aawai, wa nem waauwai khāijā, ajapha khīirjunaata iekhabat. Maach peerdu autarr iek jaauju ayaampierr jūrr khaugbam khūunag jaaubat. ⁶ Mag am dāi iyūu aawaijā am jūgaagaata iekhabat, warag amag ūrm khōsi ūrmkhīir. Mamū īchab amachdēu khaugbam pāachig jēeuwajā ūkhaa khaphū aag mag pāachdēu jaau nāmjā ajapha khaphū abat.

Ābmiecharan salud

⁷ Cristo gaaimua maach khodam maachdēu i chig amapha aajemua pārag jaauwimaju, mu mau jāga chirū; ajapcharan Tiquicoouma. Ich māg ermanodaman ichig nem jaaubarmjā chadcha ich agpierr wai jēedū khitaajem; magua īchab ū mu dāi maach Pör Cristo athee māig phidka khēraajem. ⁸ Magua mua iita pūi chirum, māig maach jāga naajē a jaaubaimaawai pāach khīir onee amkhīir. ⁹ I dāi mam īchab Onésimo, pāach aram woun agjō maadēu jāsene aajem. Jājā agjō ichig nem mag abarmūn ag ipierr wai jēedū khitaajem. Amach numiūm khūunau amau pārag jaauwimaju, jāga durrū mau maach chi ūkha nām khūun.

¹⁰ Mʉ khapeer Aristarco mʉig mʉ dūi cárcel deg khéraajemuajā pārag salud aajem; Marcooujā agjō salud aajem, ajapcharan Bernabé i primoomuma. Ya Marcos igwi mua pāachig jaaupütarr aawai ya pārau khaphʉ nʉm, pāach aar baarwai ajapha i recibiibat. ¹¹ Maach khodam Jesús ibʉur wauwi Justo aajemuajā salud deepái sim. Mʉig judionaan chi ükha durrum khʉʉn ee mʉkhʉn thārjuppaim khʉʉnauta üu mʉ ipierr jaau durrum, Cristota amach thār ee auwi irigta uduraa amach Pörkhapimkhīir. Magua amauta īchab üu mʉ khīrdam jāsenka wai naajem. ¹² Mag tag īchab pāach aram woun Epafras Jesucristo chogkha phidkha khitʉmuajā pārag salud deepái sim. Ich mag ichdēun pāar kōit Ěwandamag jēeu khitaajem, pāachdēu ükhatarr iek gaai ubʉnaa thumaa ich Ěwandamau khōsimjöta waumkhīir. ¹³ Mua mʉch daúacha mag pāar kōit jēeu sim oojeewai khaphʉ chirʉm, irua chadcha dürrcha pāar khīrjuajem. Mamʉ ajapcharan pāar appai khaba, Laodicea ee chi ükha durrum khʉʉnjā khīrjunaa īchab Ierápolipienjā ich agjō khīrjuajem. ¹⁴ Mʉig doctor Lucas maadēu i chig apimapha aajemuajā pārag salud deepái sim, maimua Demas anʉmuajā agjō. ¹⁵ Mag tag īchab tagam ermanonaan Laodicea nʉm khʉʉnagjā salud deebat. Ermana Ninfagjā saludaanaa i di aig Ěwandamag jēwaag ãba biirdʉajem khʉʉnagjā salud deebat. ¹⁶ Mʉg ēsap cha mua pārag deepái chirʉm pāachdēu ya ajapha thürbapääiwai jūrr Laodicea phöbör ee agjō ükha durrum khʉʉnag deebapüt, amaujā amach aar ag gaai thäramkhīir. Maagwai am aar pütarr jūrr pāach aig deebaicheewai agjō ag gaai thürbat. ¹⁷ Arquipoog mʉ imeerba muata irig “Maach Pör Cristouo ichig phidag deetarr gaaita ich jäg ogdʉba phidkha chitá” a jaaupüi chirʉm abat. ¹⁸ Mʉg ēsap mʉchdēuta pārag deepái chirʉm khap amkhīir, mʉg ãbmiecharam saluddam mʉchdēuchata mʉch juadamaucha phā deepái chirʉm, ajapcharan mʉch jöoi Pabloouma. Keena, mʉg mʉ preso chirʉm khīr eyaanaa mʉ kōit jēubat. Mʉch garmuajā pāar kōit jēeu chiraajem, Ěwandamau üu pāar eeg oomkhīir.

Magdampai ajim mua pārag jaaum ig chirarr. Ayoo keena,

Pablo

1 TESALONICENSES

Nacharam ēsap Pabloou Tesalónicapienag phā deepüitarr

Chi phātarr. Mæg carta Pabloouta phājim. Irua carta phāmatarr khanpan thanum ee chamug nacharam carta Tesalónicapienag deepüitarra tagam khääijä nacha phājimjö sim.

Chijā khūun atheeta phājī. Pabloou Tesalónicapienag maach peerduajem iek jawaan maawai irua jaau nūrrum khōchkhbabam khūun pōoma thūnaajim aajem (Hch. 17:1-9). Tesalónicapien ürcha judionaan khabam khūun ajieb mamu, Pabloou jaau nūrrum ūrwi üu khapanaam khūunauta ükhajierram aajem. Mamu īchab ãaur khūun judionaan aig narr khūunupa mag Pabloou jajaaukham ūrwi amach eem khūunaupa jūrram khūunau ükhaphö thēnūm oobaawai, warag Pablo dūita meeurrkha phöbaadëwi warre amach phöbör eemua jūrpüijierram anaabá. Maimua mawia Corinto barbaimaawai jūrr Timoteo Tesalonicaag püijim aajem, mam chi ükha durrarr khūundam wawimamua am khīir onee apimkhīir. Irua khaphu sīejim, mamaam khūun dūi chi ükhaba nūm khūun garmua khaigba nūm (2:14; 3:1-5). Maimua Timoteo bēewi üu amachdēu ükhatarra iek gaai agtha ubu nūm a jaaubaicheewaita Pablo oneeubaadëwi mæg nacharam carta amag deepüijim aajem, ich mag amach narrjö ogduba wēnūrrapi jaaupääig (3:6-7).

Khan jawaag ajī. Mæg ēsap gaaipai am khīir onee iekhanaa, am kha khōsi simjä jaaunaa, warag nem khīir pogkhe jaaumamua am wawí sim, jāga naaju aai nū a khap amkhīir (4:1-12; 5:12-22). Deeu Cristo bēeju anūm amau khīirju nūmjä Pabloou khaphu sīejim. Amau ajapha khaphu am khōsi naajim aajem, jāga aju Ņwandamau Cristo iek ükha nūm ee mee nūm khūun dūi. Amau mag khap am khōsi narr aawai jöoi Pabloou ajaphata mag deeu Cristo bēeju anūmjä amag jaaupüijim (5:1-11). Ich mag capitulo ö nūmpierr jöoirau ich ag iekpaita phurēu jajawagmam (1:10; 2:19-20; 3:13; 4:13-18; 5:23).

¹ Mæch Pabloouta Silvano dūi Timoteopa äba nūmuu mæg ēsap phā deepüi chirum pāar Tesalónica phöbör ee Cristo gaaimua maach äba khodkha nūm khūunag. Mua khaphu chirum, chadcha pāar Ņwandam chi Aai gaai ubu thierrkhanaa īchab maach Pör Jesucristo dūijä ubu nūm. Marau Ņwandamagta jēeu nūm, pāar üuu wai sīenaa īchab khōinaa wai sīemkhīir.

Jāga wēnūrrajī Tesalónicapien õor dau na

² Maran mau warp naab mamu, ed ëepierr maachdēu Ņwandamag jēeuwai irigta üu ajim a durraajem pāar kōit. ³ Mag pāar igwia irig üu ajim anūm aig īchab marau khīir eyaa aajem, jāga pāraru pāachdēu ükhatarra iek gaai bürjä iekchëba warag phidkham khōsi phidkha nū, maimua jāga mag maach Pör Jesucristo bēejujā khōsi nū nūm gaaimua chikhamnau pāach dūi khaigba aadēp aawaijä ichdēu pāar eeg oojē, magum iekjä igba äwat wēnūrramkhīir. Marau khaphu nūm, pāraru chadcha dich khapeen kha khōsinaa Ņwandamjä khōsi naawaita jāg phidkha nūm. Mag gaaimuata irig üu ajim a durraajem pāar kōit. ⁴ Cristo gaaimua

khodamnaan, marau khaphu num chadcha ich Ņwandamauta pāar jr aujim. Magtarr aawai ichdēujā chadcha pāar khōsi sim.⁵ Marau pāar aar Ņwandam iek jaau wēnrraawai sīi maachdēu jaaum khōchgaupai khaba, ich Ņwandam Akhaar ag juu theegau jaaupibaawai ajim; maimua mag num dāi īchab chadcharam iekkha sim maachdēujā khaphu nuisiewai ajim. Pārau khaphu num, jāga pāar ee maar wēnrrajī, pāach üu wajapha wēnrramkhīr.

⁶ Pāach daúa maar mag wajapha wēnrram oobaawai, pārau maar wēnrraajemjō awia īchab maach Pör Jesús nurrarrjō ajierram. Ich ag gaaimua pāar phithurg aujierrab mamu, ich Ņwandam Akharauta pāar thāar onee api siewai pārau maach peerduajem iekjā onee ükhajierram. ⁷ Pāachdēu magtarr gaaimua Macedoniapienau maimua Acayapienaujā thum chi ükha durarr khunau üu pāar agpierraaw wēnrram oo num. ⁸ Pāar aiguamata maach Pör Jesucristo iekhan sīi aaidebaadēm. Mag aaidebaadēm sīi Macedonia durrpajijā khaba, ni Acaya durrpajijā khaba, durrpierrtaa aaidu jōisim. Mag num dāi īchab pāachdēu Ņwandam iek ükhatarrpai ogduba ükha numjā thumaam khunau khakhapdō thunum. Mag khakhapdō wējōm aawai marau tag pāar jaauju aai khaba num. ⁹ Marau amachig jaauju nawe amach garmuata marag jaau num, marau pāar oon weetwai jāga pārau maar pāach ee baarpijī, maimua jāga parhoobam nemta pāach Ņwandamkha wai nenu*id* arrjā isegmajierā, jūrr Ņwandam chaar chadcha iiu siejemugpaita jēeu wēnrraag. ¹⁰ Ņwandam Iewaa Jesús meewia iiu phiidutarr ügtharmua deeu bēeju pārau nu numjā mau marag jaau num īchab. Magua maach Pör Jesuugta üu ajim a chirum, üu i gaaimuata Ņwandamau maach i agkham ed maach gaai juu khuaba deeju arrjā maach peerdu autarr aawai.

2

Pablo phidag Tesalónica phöbör ee

¹ Khodamnaan, pārau khaphu num, maar pāar aar udthuurwai üu parcha khabajim. ² Pārau khaphu num īchab, Filipos phöbör ee naawai õrau maach khīrchajā iekhanaa maar dāi khaigba aajerr; mamu mag num āba üu Ņwandamau maar eeg oowi maar juagjā oojim, mag iek phithurg aadéphu eejā ogduba warag ichdēu maach peerdu aaujem iekta pārag jaaumkhīr. ³ Marau maachdēu jaau wēnrrarr iek wajapha khaphu narr aawai, imeerkhawi seukhajā nem jaauba, ni juau ogthom chikham khūguraagpajijā khaba chadchata jaau wēnrrajim, ⁴ ich Ņwandamauta maar jr auwia ichdēu õor peerdu aaujem iekta jaaupitarr aawai. Maguata marau mag i iek jaau wēnrram. Mag jaau wēnrram chan mag sīi õrag maach khōigpim khōchgaupajā khaba, ich Ņwandamau ichdēuta maach thāarjā khogreu jrmamjō thum khaphu sierrumua oowajā magta üu slewaita mag jaau wēnrram. ⁵ Pārau khaphu num īchab, marau sīi maachdēu jaau wēnrram iek ükhamkhīrjā chadam iekjō pāar thō iekhaba, ni sīi mag wēnrrumua phatkhon aum khōchgaupajā khabata mag jaaujeejim. Marau mag jaau wēnrraajerr Ņwandamaujā khaphu sim. ⁶ Marau mag sīi õrau maachigta ee amkhīrjā jrba, ni pāragjā maach igwia maarta thō iyu abatjā abajim. ⁷ Cristou ich i jaaumkhīr maachta jr autarr aawai chadcha iek theeg num awia marau pāar dāi maachdēu am aig aai naajim. Mamu magjā magba sīi warag chaain

daumeraamjö naajim pāar ee. Pārau ooba aajē, jāga үүирau bääürjä ich chaain chig aba jāsene phē wai sīejē. ⁸ Ich jägtä pāarjä marau daupii wai naabajieb; magua marau pārag Ėwandam iek jaaum khōchag naajim. Pari mag jaau nūmpaijä khaba, ag gaaimua pāar kōit maar khēchju arr akhi-injä ya nawe khēchwia naakham, pāar daupigau. ⁹ Khodamnaan, pārau khīir eyaa nūm, maar pāar ee udthuurwai jāga maar khajeeu durrum āba phidkhaajeejī maach bidam athee. Ėwandamau maach peerdū aaujem iek pārag jaau wēnūrrumua edaram magwe maar phidkhaajeejim, eeu naspawia ābmua khāijä maar jāogam khōchgau ichta khōjudamjä chukkhu chirajim am ugua.

¹⁰ Pārau khaphū nūm, Ėwandam dau na maar bääürjä khaigba khaba khajaphata wēnūrraajeejim. Magua pāar eem khūunau ni ābmuajä bääürjä marag magūm aba aajeejim. Maagjerr pārau pāach daúa oowia īchab ich Ėwandamaujä khaphū sim. ¹¹ Khiir eyaa abat īchab, chi ayau ich chaain wawiejemjö marau pāach wawinaa pāach khīir jāsenkhaajerr. ¹² Mag wawimamua marau pārag “Chadcha Ėwandam dau na wēnūrraju aai nūmjöta wēnūrrathü” aajeejim, ichdēu durr jāa sim gaai wēnūrramkhīir ichdēuta maach thär siewai.

¹³ Maguata maraun ich jāg Ėwandamag üu ajim a durraajem. Marau Ėwandam iek jaau wēnūrrarr pārau ūurwai chadcha Ėwandam iek aawaita pārau ükhajierram. Jā chan sīi khajap maach iekpajjä khabajim; jāan Ėwandam iekhau. Magtarr aawai ichdēuta pāar wajaug paa arrum. ¹⁴ Khodamnaan, ar pāach durr eepai āba naajem khūunaupai pāar khaibag wawaag athee pāar ēudee īkha naawai, Judea durrjä agjö Ėwandam iek ükha durrum khūun düi arrijota ajierram pāar dūijä. Amjä pāarjö Jesucristo dēn aawai pāar dūi arrijö amach durram khūunaupaita am ēudee īkhaajeejim. ¹⁵ Ich makħūn judionaanaauta maach Pör Jesūs thōopäijierram, warrgarwe maach jōoin Ėwandam i jaau durraajerr khūun kheechjerrjö. Mag i thōopäiwia maarjä khaibag wawaag īkha nūmua warag maar deeum durrag jūr wērppäijierram. Jākhūnau chan Ėwandam dau na bääürjä nem wajapham wauba aajem. Amach mag nūm gaaimua ni iwiir ābam khūunaujä Ėwandam iek jaau nūm igar khaba nūm. ¹⁶ Maguata judionaan khabam khūunagpa maach peerdūajem iek jaaum iigwaijä magjä khōchkhaba nūm. Amach mag nūm gaaimua amachta warag Ėwandam düi iekkhōr pōoma naawai Ėwandamau am gaai mas deeb khaba deeju.

Pabloou deeu Tesalónicapien oon mam khōchag sīerr

¹⁷ Khodamnaan, pāar aig naawia ērēu phōbaadeeu tag marau pāar oobaa nūsisijim. Mamū magūm āba, marau üiba pāar iigjeejim. Maguata pāar oon mam khōchaaga naajim. ¹⁸ Mag naawai wētju īkhajim; mħechchajä maju īkhajim. Mamū dōsātau idēu mħ mapibajim. ¹⁹ Pāadē khīirjubat: ¿Chijä khūunta marau iigjem abarí? ¿Chijä khūun gaaimuata maar oneenaa mħeg atagjä Ėwandamau nem wajapham deebarm auju khīrju nūm khai? Pāar gaaimuama; pāarta marau iigjem. Maach Pör Jesucristo bēem edjä pāar gaaimuata maar onee aju. ²⁰ Pāar gaaimuata maar oneenaa mħeg atagjä maar üucha nūsisijim.

3

¹ Mag pāar jāga nū a khap am khōchag chirumjā pōd maba aawai Atenas phōbör ee māch appai thabawi ² jūrr maach khodam Timoteota mua püijim, īchab Cristo iek jawaag Ēwandamau ichig nem mag aawai būurjā i ichaaur magum aba khitaawai. Iita mua püijim, pāar oon mawia pāachdēu ükha nūm iek gaai ubu naamkhūir warag pārag jaaumkhūir, ³ maagwai jāg phithurg aadēphum gaaimuajā ni iwiir ābjā deeu ewag mam ugua. Pārau khaphu nūm, maachin ich jāgta Ēwandamau ich gaaimua phithurg āwat wēnurrapim khōsi sim. ⁴ Maach ipaarmua nawejā marau pārag, ichiita maachin ich jāg ūrāu maach dūi khaigba nūm gaaimua ökhīrjugjā āwatab khaba āwat wēnurraju a jaau naajim. Magtarr aawai chadcha ag ee öbērjim. Majā pārau khaphu nūm. ⁵ Mag pāar jāga nū a khap am khōchag chirum tag māchdēu āwatba aadeewaita mua Timoteo püijim, jāg pārau Ēwandam iek pāachdēu ükhatarr ee wēnurru a khap jēeumkhūir. Mua pāar khūrju chirajim, eeu dēgölp dösātau khāijā pārag nem khaigba waüpibarm gaaimua deeu khāijā ewag ērēu phōbaadeewai sīi parta maach phidkhabarmjō aju khūrjuwia.

⁶ Mamu ya üu deeu Timoteo Tesalónicamua barbaichēm, pāar oothuria. I iek mag pāar Ēwandam iek gaai ubu naa pāach khapeenjā agdaujō khōsi nūm aajem. I iek mag īchab pāach garmuajā maar khūir eyaanaa maar oom khōchag naajem aajem, ich jāg maraujā pāar oom khōchag naajemjō. ⁷ Khodamnaan, maguata mug phithurg aadēphum dūi gaai machagjā aadēp ab mamu, maar dūrrcha onee naajem, pārau pāachdēu ükhatarr iek gaai ogduba agtha pēdurraawai. ⁸ Mag maach Pōr Jesu-cristo dūita pāar ubu nūm a ūurwaita maachpajā warag khīrdam ubu aphōbaadeejem. ⁹ Jāga akhiin mug pāar gaaimua Ēwandam na maach onee nūm paar agpierr irig üu ajim abpūikhām. ¹⁰ Edaram magwe Ēwandamag jēeu durrumua deeu ūwai pāar dūi khūrcha oobarkhiina a durraajem, mag āba nūisiewai agtha pārau khaugba nūmdam jaaubarmua khaug-baawai warag ubu nūsimkhūir.

¹¹ Ēwandam maach Ayau maach Pōr Jesūs dūimua maar pūikhiin üu akham a durraajem, pāar oon wētaag. ¹² Mag dūi īchab maach Pōr Jesuugjā pāar kōit jēeu nūm, ich jāg maachdēujā pāar khōsi nūmjō pāarjā warag agdaujō thumaa jūrr chikham kha khōsi apimkhūir. ¹³ Ichdēuta pāar thāarjā āba ichigta khūrjupinaa būurjā pekau chukhu wai s̄lepim khōsi nūm maach Aai Ēwandam na, deeu ūwai thum ich igar ükha thūnūm khūn dūi bēe nūm ora. Ich mag maachdēu jēeu nūmjō akhiin üu akham keena.

4

Ēwandam oowai üuum nem

¹ Khodamnaan, maach Pōr Jesūs iekta maach iek gaai thəwi īs marau pārag magam ig nūm: Ich jāg maachdēu pāachig jaautarrjō, Ēwandamag pāach üuu oomkhūir, ar pāach nūmjō ich jāg agpierraata wēnurrahthū.

² Maach Pōr Jesuu pārag jaaupibaawai marau pāachig jaautarr ya pārau khaphu nūm. ³ Ēwandamaun āba ich atheepaita maachig nem wau wēnurrapim khōsi sim; ni iwiir ābjā dich ūui chaar auna, i dūi agpierraanaa, aairaa aju aai nūm, i dūi dichdēu ampierr aba; ⁵ mag dich ūui dūi pawiajā, sīi

ðor Ëwandam khaugbam khuunjö i dai khiir lököö khaba, sii i dai khapes ajupaijä khiirjuba. ⁶ Ni äbmuajä oob dich khapeen uuin wau sisid amiet, ni magum gaaimuajä päach khapeen khügurmiet. Na maachdeu päach khiircha jaau narrjö, magum paran Ëwandamaujä jua khaaba deejem, ichdeujä jäg khöchkhaba serrawai. ⁷ Ëwandamau maach ich athee jur autarr chan sii parhooba pekau wau wenrramkhiir khabajim. Magju khaai ichdeu khösi simjö ich athee nem wajapha wau nampai wau wenrramkhiirta maach ich denkha aujim. ⁸ Magtarr aawai chamug nem wajapha wau namta iseg sim wounaun chi jaau wenrram khuunta isegba, ich Ëwandam ichdeu maachig ich Akhaar deejemchata iseg sim, chamug maachdeu jaau wenrram iekjä i den aawai.

⁹ Mug Ëwandam iek ükha nam gaaimua khodkha thunam khuun aphajä warag chikham kha khösi amkhiir chan mua tag pärag büurjä jaaupübam, ich Ëwandamauchata ya päar mag khösi wenrraa khaugpi siewai. ¹⁰ Macedonia durram khuun üu päar thum agdaujö chikham kha khösi wenrrajem chadcha; magum äba mamu marau waragta jürr agdaujö dich khapeen daupii abat anum. ¹¹ Khöinaa wenrrajuuta ékhanaa nem inagdam wauju aai nam khai, ag gaaipaita nuisit. Päach juadamaucha phidkhabat, nawe maachdeu päachig jaaujemjö. ¹² Maagwai bithurgam khuun Ëwandam iek ükhaba nam khuunaujä päach mag oowai, päar ügar khaigba iekhabaju; mag nam dai íchab päach mag phidkhaawai päachdeu nem ig nam atheejä päar augchëbaju.

Maach Pör Jesucristo bëeju Pabloou jaautarr

¹³ Khodamnaan, sii Ëwandam iek ükhaba aajem khuunjö päach ökhiiruu apimaugau, marau pärag jaaum ig nam, jäga aaej mug maach Ëwandam iek ükha nam khuun meewai. ¹⁴ Maadeu khaphu nam Jesús meewia deeu iiu phiidütarr. Magtarr aawai tháraucha i iek ükha nam ötaru khuunjä deeu ich Ëwandamau phiriutkha awia ich Jesús pierrum dai beejujä chadcha khaphu aju aai nam.

¹⁵ Magua maach Pör Jesús iekta maach iek gaai thuwi pärag khap amkhiir marau mag nam: Maach Pör Jesús bëem ed maach agtha chi iiu durrum khuun chan maach na khéchtarr khuun na i khülphee pos aimabaju, maach nawe khéchtarr khuunta nacha phiidütkhaju aawai. ¹⁶ Maach Pör Jesús ich bëem edan ichta nem iek theeg beeju, Ëwandam trompeta tee abarm düi Arcangelau i pierrum jaauwai äa abarm ee. Mag ügtharmua pierrwai Cristo iek ükha nam meetarr khuunta nacha iiu phiidütkhaju; ¹⁷ maimuata maach agtha chi iiu durrum khuun sii ügthaa edjä baug ee dögölp jiirkha athamjö awi mag chi maach nawe meetarr khuunpa ich mag i dai äba nuisiju. ¹⁸ Mag i dai äba naaimaju aawai magum iek ig iyüu namuata warag agdaujö päach khapeen khiir onee apibat.

5

¹ Khodamnaan, mamu jäagwaita mag maach phë awaan beeju ed chan mua pärag jaaupübam. ² Ya pärau khaphu nam, maach Pör Jesús bëem edan, sii nem jügkhaajemta edaar dögölp nem jügkhabaichëmjöta barchëju. ³ Maguata chi ükhaba nam khuunau, “Ísin chad maach kha japha khöinaa aphöbaadëbma” anum ee, dögölp am öju ed barchëju, sii kha jap chaai awaag dögölp uui chaai machkhabaadëmjö. Magbarm ed chi

thubagkha nuisim khuun chan ni ãbjã Êwandam juu eemua peerdubam.
⁴ Khodamnaan, pari paar agtha warramjö sii khuchag eeta khaba num,
mag maach Por beem edja okhoppa num oocheeg. ⁵ Ya paran thumwe
ararag eem khuunau; ya paar ãsdawam khuunkha thunaabahab. Maach
chan edaram khuun khaba ni khuchag eem khuunjja khabam. ⁶ Magua
warm khuunjö sii parhooba dichdeu nem waumpierr wau wenrraju
khaba num; magju khuai wajaphata khuir khaug naaju aai num i beewaim
athee, sii por ee nag wai numjö okhophu khaba. ⁷ Maadeu khaphu num,
õran edaar paawaita khuidutkaajem, maimua khuumamuata dottarr khai,
edaar paawaita îchab khuch thunaajem. ⁸ Pari maachin ãsdawam khuun
aawai donnaanjö parhoob nem wauju khaba num. Maachin Êwandam
iek maachdeu ogduba ükha numta warag khusi ükhanaa, Jesucristoou
maach peerdu awaan beejuuta ich mag khuir eyaa wai wenrraju aai num.
⁹ Êwandamau maach jur aauwai chan deeu äsie maach gaai juu khuaba
ichdeu ampierr aagta maach jur aubajim. Irua maach jur autarran,
maach Por Jesucristo gaaimua üu peerdu wenrramkhuirta maach jur
aujim. ¹⁰ Ichab maach koit uduraa ich thoopijim, magbarm gaaimua deeu
ich beewai agtha iuu durrum oobaicheewai, wa meewi naawia khuijja,
îchab ich düi wenrramkhuir ich düi arraag. ¹¹ Mag i düi äba naaimaju
aawai ich jäg päach numjö päach khapeen khuir onee apinaa Êwandam iek
jaau numuajja agdaujjo chikham ubu apijuuta ékhabat.

¹² Khodamnaan, marau parag jaaum ig numu îchab, ar päach ee chi
pörnaan Êwandam iek jaaunaa päach wawiejem khuun chan oob pärau sii
amag oobamjö amiet anumu, amag phagmaaugau. ¹³ Magum gaai phid-
kha durrum paar wajapha am daupiinnaa am kha khusi abat. Magnaa
päach wir aigpaijja khuinnaa naajeet.

¹⁴ Khodamnaan, ar jäg phidkhamapha siisidum khuunagjja ikhuaba
meeurrau siiubat phidkhamkhuir. Kha oneg chukhu num khuunjja khuir
onee apinaa büur abarm gaaimua pekau ee burrjöjon num khuun juagjja
oobat. Pari mag nem jaauwaijja khajapha ithuu abat am düi.

¹⁵ Chikhamnau päach düi khaigba aawai oob ich agjjo aju awia am
düi khaigba amiet. Magju khuai päach nem waaupierr nem wajapha
waujuuta ékhabat, päach wir aigpai maimua thumaam khuun düi awiajja
ich agjjo.

¹⁶ Ed ëepierr ich mag onee abat. ¹⁷ Ed ëepierr Êwandamagta jëeb khaba
jëebat. ¹⁸ Mag jëeu numuu nem thumaam paar irig üu ajim abat. Päar
Jesucristo denkha naawai magta irua apim khusi sim pärag ich düi.

¹⁹ Êwandam Akharau päach khapeenag nem waupiewai ideu waupibat,
oob magum waumiet aba. ²⁰ Êwandamau khuirjug deewia päach ee i iek
jaau num khuunau nem jaauwai, oob sii ürbamjjo amiet. ²¹ Amau jaau
num thum wajapha ürnna chi wajaphampai por ee athat. ²² Nem wau
numuu maach pekau paarpapiejem nem warre thum isegbapüit.

²³ Êwandam ichdeu õor khuinnaa apiejemuata päar wajapha pekau
chukhu wai siiekhiin üu akham. Magua päar koit Êwandamag jëeb chirum,
päar akhaar, päar mor maach chi ürum cha maach iyün numpa thumaa
wajapha thunumta maach Por Jesucristoou ich beewai oocheemkhuir. ²⁴ Ich
chi päar jur autarrau chan ich iekhabarm büurjja siiukhaba siierraum. Í mag
siierraawai ichdeu mag abarmjja chadcha siierraum.

Pablo salud ābmiecharam

²⁵ Khodamnaan, maar kōitjā īchab Īwandamag jēubat. ²⁶ Maach khodnaan thumaam khūunag mā salud deebat. ²⁷ Maach Pör Jesuu mārūg jaaupi siewai i iekta mua māch iek gaai thāwi ēsap gaai māg phā deepāi chirām. Māg mua phā deepāi chirām Īwandam gaaimua thum maach khodkha nām khūun jügdaar thārbat, amach jügūucha ūrmkhīir.

²⁸ Maach Pör Jesucristoogta pāar kōit jēeu chiraajem, ichdēuta pārau nemdam ig nām thumaa dedee amkhīir.

Māgdampai ajim pārag jaaupāim ig chirarr. Ayoo keena,

Pablo

2 TESALONICENSES

Biek numiim ēsap Pabloou Tesalónicapienag phā deepüitarr

Khaíu phājī maimua chijā khūun atheeta phājī. Chamug ēudeem cartajā Pabloouta phājim īchab Tesalónicapien athee. Mag nacharam ēsap deepüitarr khur dürrūn aadēm ee agtha amachdēu ükha nūm gaaimua dau aug wau nūm anūmjā ichdēu ūr sīejim aajem. Mag nūm dūi irua ūurwai ãaur khūunau ajappai khaugba naajim aajem, mag maach Pör Jesucristo deeu ich chognaan dūi ichta chi Pörkha bëewi ichdēu ighbaju khūunag warre amach khīrcha jaaubarm ed chi ükha nūm khūun düijā jāga aju (1:8-9). Mag wir aig amach khapeenaupai amach dau aug wau naawai ãaur khūunau khīrjuawai ya ag ed pabaichëmpii naajim aajem. Maguata Ěwandamau juau khājā am dāi jāgpī sim aajeejim anūm. Amachdēu mag khīrju nūm gaaimua ãaur khūun chará ya phidkhajā phidkhaba naajim anaabá, eeu dēgölp Jesú barbaicheewai sīi amach phithur atarrdam werp̄aju awi.

Khan jawaagta phājī. Pabloou amag mug ēsap phānaa deepüitarran amag, jāgwıata mag chikhamnau dau aug waipi nūmjā ãwat wēnarrá a jaaunaa Ěwandamau mug durr i agkhabarm edjā jāga aju a jaupāaig ajim. Pabloou nacha amag jaaujim, khantheeta Ěwandamau ich chaain ȳd̄raa dau aug waupiejē chikhamnaan jua machgau. I iek jāg Cristo iek ükha durrum gaaimua dau aphūn aajerr jūrr ich Ěwandamauta am ich aar phē auju aajem (1:5). Ajapcharan ich Cristo pierrwaita ich gaaimua dau aphūn aajerr khūun khīr meeupiwi, jūrr mag i igar durrarr khūun dūi khaigba aajerr khūun gaai irua jua khuabaju (1:6-7). Maimua īchab amag khap amkhīr ajapha jaupāijim, agtha Cristo bëewi mag ich iek isegtarr khūun gaai mas aju ed khaba sim (cap. 2).

Salud

¹ Much Pabloouta Silvano dūi Timoteopa ãba nūmua mug ēsap phā deepüi chirūm pāar Tesalónica phōbör ee Cristo gaaimua maach khodkha nūm khūunag. Mua khaphū chirūm, pāar chadcha Ěwandam chi Aai gaai ubu thierrkhanaa īchab maach Pör Jesucristo dāijā ubu nūm. ² Marau Ěwandam chi Ayag jēeunaa maach Pör Jesucristoogjā jēeu nūm, pāar ūuu wai nūm dūi īchab khōinaa wai wēnarramkhīr.

Cristo bëewai pekau paraam khūun gaai Ěwandamau mas aju

³ Khodamnaan, pārau pāachdēu ükha nūm iekta chadcha warag ogduba ükhanaa aguata nem jua theeg paaukhamam dūi wir aig pāach khapeenjā waragta daupii paaukhamaaawai, chadcha pāar gaaimua marau Ěwandamag ūu ajim aju aai nūm. ⁴ Pāach jāg durrum gaaimua chadcha maachdēujā mug maach Ěwandam iek ükha nūnidumpierr wēnarrumua pāar ēugar wajapha ig iyūn aajem. ¿Khan jāgwī? Jāg ūrau pāach dūi khaigba pāach ūdee ēkhabaadēphūmī magum igba khīr thūu ãwat durraawaima. ⁵ Pāar jāg phithurg ãwat durrum paar, Ěwandam thumaam khūun dūi nem agchata waaujeewai, pāar irua ich aar öbērju ayaa apiju. Mag i gaaimua

maagjerr paar pāar dāi mag üu awiajā, ābmuajā pōd Ņwandamau pāar dāi jāgbaju aai sim aju khaba sim.

⁶ Jōoi thumaam khūun dāi mag nem agcha waaujeewaita jāg pāar dau aug wau nām khūun dāijā irua īchab ich agjō am aphuu apiju. ⁷ Magnaa pāach chi dau aphuu durrum khūunta mug atag maach Pör Jesūs sī ūtdau uu thūnam ee ich chognaan chi juu thierrnaan dāi ügtharmua bēawai maach thum āba juu üipiju. ⁸ Mag i urum edan ar ūrau ich igmapha aajerr khūun dāi maach Pör Jesuu ðor peerdu aaujem iek jaauwaijā asekasmapha aajerr khūun gaai mas deenta urum. ⁹ Makhuunān sī irua barkhūipüiwia mam ich mag okhoo nūisiegau. Magbarm chan tag maach Pör Jesūs khīir wajaugjā ooba, ni i juu theegjā oobaju. ¹⁰ Mag i pierrwai i chaain chi ükha durrum thumaam khūunauta irig ee aju. Maig pāarjā i dāi naaju, marau pāachig jaautarr iek ükhatarra aawai.

¹¹ Maguata marau Ņwandamag pāar kōit ich jāg jēeu durraajem, ichdēu pārag ich iek ükhapi aauwai ichdēu wēnūrapim khōsi sīerrjō wēnūramkhīr. Marau khaphu nām, pāachdēu chadcha ükha nām gaaimua pārau dürrcha i athee nem wajapham waum khōsi nām. Mamu mag nem waujujā, ich juu theegauta mag pāachdēu ig nāmjō apikhiin üu akham. ¹² Mag nāmua pāar gaaimua maach Pör Jesujā thumaam khūunau thō iekhaju. Magbaawai ichdēujā īchab maach Ņwandam dāimua pāach khīrcha üu pāar thō iekhaju.

2

Cristo bēju na woun āb chi khaibgam bēju jaautarr

¹ Khodamnaan, maach Pör Jesucristo pierrwai maachin chadcha i dāi nāsiju. Mamu mag i bēju jaau nām gaaimua chan ² oob parhoobam khūunag ȳdūur pāach khūgurpimiet, Ņwandam iek awia pāachig jaau nāmua, sī ðor ijējbkhām ūrwia, wa ēsapjōm khāijā maar i gaai thēwia parhooba pāach aig deepāi nām gaai ya maach Pör Jesucristoon barbaichēm a jaauwaijā oob magum gaaimua pāach khūgurpimiet. ³ Ābmua khāijā pāachig mag jaauwai maan sēukhaawai. Ich Jesucha bēju na ichiita woun āb chi khaibgam mug jēb gaai sīechēju. Mag wounauta ðor Ņwandam dāi meeukhapiju. Mamu mug atag paawai Ņwandamau jūrr i gaaita juu khāaba ich mag i gaai mas wai nūrraju. ⁴ Pari ichta mug jēb gaai sīweran ich mag wounauta Ņwandam igwia nem jaau nāmjā būrjā khōckhaba ni sī irigjā jēeupimapha aju. Maguan mawia ichta Aai i jēeujem degjā jupimaju; mag jupimawia iita Ņwandamau aju, ichdēupai.

⁵ Pārau khīr ee paba nū, ar mu pāar aar chiraawai ich mag iek mua pāachig jaaujerr? ⁶ Pārau khaphu nām īchab, khaniuta muugwaiwe i bēepiba sī āba ich bēju ed aadeewaita ȳdūraa bēepi nū. ⁷ Muugwaiwejā ūrau nem khaibgam pōm wau thūnam. Mamu mag ābmua idēu i bēepiba thā wai simjō sim chawag khecheu athaawaita warag khaibag athuucha thūnāsiju. ⁸ Mag idēu ȳdūraa ich bēepibaawain chadau mag woun chi khaibgam bēewi sīechēju; mamu par mag khaibag sīewajā maach Pör Jesuu, sī phuasirbapāimjō, ich ooimugau ich juu theeg dāimua warre thōoptīju. ⁹ Mag woun chi khaibgam bējuun, mepeer juu theeg dāita bēju. Mag simua aawai chi meperau i juag ooju, ag na ūrau nem ooba aajempa ðor dauderra waumamkhīr; mamu mag waumamān sī ðor khūguraagpau. ¹⁰ Magbaadēm abarmān, ar pōd peerdu ba awia

Ēwandamau isegju khūunan ichdēu khūgurm aig nem parhooba waumua khūgurmaj, chadcharam iek amachig jaautarrjā warag igba ni ükhajā ükhaba awia maach Pör Jesuug ḫdūr amach peerdūpiba arr aawai. ¹¹ Mag gaaimua ich Ēwandamaujā īchab ḫdūraa mag nem chad khabamug am khūgurpimaj, magūmta chadam iekjō ükhamamkhīr; ¹² magbaawai īchab magūm gaaimua amach khōchagpierr nem khaigbamta waum khōchgau chadam iekta ükhaba arr gaaimua jūr ich Ēwandamauta am gaa mas aímu mas aag.

Ēwandamau ich athee peerdu awaag jūr autarr khūn

¹³ Khodamnaan maach Pör Jesuu kha khōsim khūn, ichiita marau pāar gaaimua Ēwandamag ū ajim aju aai nūm. ¿Khan jāgwi? Pāachta jāig Tesalónica phöbör ee chi nacha Ēwandamau jūr autarr khūn aawaima. Magnaa īchab ich Ēwandam Akhaar maachig nem wajapha waupiejem dūimua pāachdēu ükhatarr gaaimuapa pāachta nacha peerdūwi naawaima. ¹⁴ Magaag atheeta Ēwandamau ñor peerdu aauijem iek marau jaau wēnūrrūm gaaimua Ēwandamau pāar ich dēnkhā auijim, mug atag pawiajā maach Pör Jesucristo ajaug ich mag oo wēnūrramkhīr.

¹⁵ Magau khodamnaan, Ēwandam iek khīrjhajā marau jaaunaa sīi ēsap phā deepū nūm gaaijā pāachig jaautarr chan oob khīr okhoomiet. Khīr okhooju khāai pārāu warag ag gaaita ubu thierrickha nūsit. ¹⁶⁻¹⁷ Maraun, ich maach Pör Jesucristoouchata maach Ēwandam chi Aai dūimua pāar khīr jāsenkhanaa pāar juag oopim khōsi nūm, pārāu nem jaaunaa nem wau nūm thum wajaphata öbēbēr amkhīr. Ich Ēwandamauta maach khōsi khīr jāsenkhajim, ich mag wēnūrramua ich dūi ogdūba nūsijujā khab amkhīr.

3

Pabloou ich khapeen dūimua amach kōit jēeupi narr

¹ Khodamnaan, ābmiecha paawai marau pārag maar kōit jēeubat anūm, mag gaaimua pāach ee arrjō maach Pör Jesuu ñor peerdu aauijem iekta jōpcha durripierr aaidūbaadee ñraujā ükham khōsi amach thāraucha ükhamkhīr. ² Pārāu khaphū nūm, thumaam khūnau chan Ēwandam iek ogdūba ükhaba aajem. Maagwai jēeunaat, ñor khaibag sīsidūm khūn jua eemuajā ū maar peerdūmkhīr. ³ Mamū ich maach Pör Jesucristoou ich garmua chan maach kha ogdūba sīerraawai pāar irua ich dūi ubu wai sīena mag khaibagkhām khūn jua ee burrpimaaugaujā pāar thāa wai nūrraju. ⁴ Pārāu chadcha maach Pör Jesucristo dūita wēnūrraawai marau khaphū nūm, pārāu marau nem jaau nūm ipierr nem waunaa mug atagjā ich jāg wau nūsiju. ⁵ Mag pārāu maach ipierraajā aju khaphū naab mamū, warag Ēwandamag jēeu nūm, ich jāg ichdēujā maach khōsi arrjō pāragjā warag wir aig pāach agdaujō daupiicha amkhīr. Magnaa īchab maach Pör Jesucristo juapaata pārag deepi jēeu nūm, chikham jua machgau pāach dau aphū awiajā ich dēnjō āwatamkhīr.

Phidkhamapham khai thachjā khōbaju aai sim

⁶ Khodamnaan, maach Pör Jesucristo iekta maach iek gaai thāwi marau pārag jaau ig nūm: Ar ñor pāach ee sīi amach khōchagpierr am khōchgau phidkhamaphanaa marau pāachig nem wajapha jaautarr chaaur nūrrjēem khūn dūi oob khapeerkhamiet. ⁷ Pārāu khaphū nūm

jāga maar pāar ee wēnūrrajī. Maar mag sīi parhooba maachdēu ampierr wēnūrraba arr aawai pārau pāachdēujā khaphū nūm, khanjöm nemta pārau maar jua oowia agjō maar dēnjō wauju aai nu. ⁸ Maar chan mag sīi phidkhajā phidkhaba ñor igaa par thach khöba aajeejim. Ante iwiir ābmua khāijā maar jāogam khōchgauta ichpa khöjudam chukhu chirajim am ugua, khajeeu durrum āba, maran edaram magwe phidkhaajeejim maach bidam athee. ⁹ Maar mag phidkha wēnūrrarr chan mag maach wēnūrrūm paar pārau marag sīi par thach khöpiju aai khaba naawaijā khaba, maach mag phidkha nūm oowi maachjō phidkhamkhūrta maar jāg wēnūrrajim. ¹⁰ Maach jam pāar dūi naathuurwai marau pārag iekha phajim. Mag iek māg ajim: “Pāar ee āb khāijā phidkhamapha sim khai, magan thachjā khöbaju aai sim.” Ma ajim marau pārag jaau phatarr. ¹¹ Pari magtarra marau maumua ūurwai āaur khūun mag sīi phidkhajā phidkhaba, parta naajem anūm. ¹² Ar mag būurjā nem wauujā chukhu nūm khūunag marau, “Sīi par naaju khāai phidkhabat” anūm “pāach bi athee.” Maach Pör Jesucristo iekta iimeerba marau mag jaaupūi nūm.

¹³ Khodamnaan, nem wajapha wau nūm gaaimua chan oob pārau khajeeu nūm awia tag nem waubam amiet. ¹⁴ Māg marau pārag phā deepūi nūm iekta ābmua khāijā asekasmapha sim khai, magan mag wounan warre thumaam khūunag ich mag sim khakhapdō apinaa oob i dūi khapeerkhamiet, ich dūi magbaawai deeu khūr naauwia deeu ewag khūrjumkhūr. ¹⁵ Mama magwia khāijā oob i dūi iekkhōr paraa nūmjō i oomapha amiet. Magju khāai agtha pāach khodkha sīewai sīi i wawibat.

Pabloou chi ükha durrum khūun kōit Ēwandamag jēeutarr

¹⁶ Maach Pör Jesús maach khōinaa apiejemugta pāar kōit jēeu chirūm, pāar wēnūrrūmpierri ichdēuta pāar khōinaa wai narramkhūr. Ichchata ich mag pāar dūi sīepim khōsi chirūm.

¹⁷ Much Pabloouchata much juadamaucha pārag māg ābmiem salud-dam phānaa deepūi chirūm. Much ēsap phāapierr ich jāg muchdēucha much thür firmaapäaijem, chadcha muchdēuchata deepūi chirūm khab amkhūr. ¹⁸ Maach Pör Jesucristoogta pāar kōit jēeu chiraajem, ichdēuta pārau nemdam ig nūm thumaa dedee amkhūr.

Māgdampai ajim pārag jaaupāim ig chirarr. Ayoo keena,

Pablo

1 TIMOTEO

Nacharam ẽsap Pabloou Timoteoog phā deepüitarr

Chi phātarr. Chamu khuen carta numí Timoteoog deepüitarr maimua Titoog deepüitarr dui makhuun thärjupta äbmiecha Pabloou phātarr khuenau. Mukhuen carta pastornaan atheeta phātarr aawai negöonau "cartas pastorales" aajem.

Khaigta phā deepüijī. Pabloou mug carta deepüi sim jaar, Timoteo pastor ajim aajem Efesoom iglesia ee; magua irigta deepüijim aajem. Warrcha Pabloou Efeso phöbör ee maach peerduajem iek jaauwimaawai õor khapaana üu Cristo iek ükhajierram aajem. Mag äkha phöbaaderr aigmua Timoteoogta Pabloou chi Efesoom iglesia jaau puatarr aawai Timoteon phidag pöomata wai s̄ejim aajem. Mag jaar chan ūsimjö Êwandamag jéwaag äba biirduajem dijä chukhu arr aawai s̄i parhoobam degta amach dürr abarmpierre agdaujö amach pastor dui podpaajejim aajem. Mag thunarr thum chi pastornaan Timoteoogta jaau p̄ajim Pabloou.

Timoteon chadcha Êwandam iek ichig jaaupi jaautarr gaaita ogduba phidkhanaa Pablo dui khapeer ajapham ajim aju aai n̄m. Chadcha ich jöoi Pablooujä i chig aba aajeejim (Fil. 2:19-20).

Khan jawaagta phājī. Pabloou Timoteoog mug ẽsap phā deepüitarran i wawieg ajim; iruajä ūchab Cristo iek ükhaajerr aawai õor eejä i jāga n̄rraju aai s̄ejī a jaaupääig; mag n̄m dui ūchab ich chi Timoteo Efesoom iglesia ee pastor arr aawai chi ükha durrarr khuen duijä irua jāga aju aai s̄ejī a wawieg. Mag Pabloou Timoteoog ich iglesia ee jāga aju aai s̄ejī a jaaupüitarr gaaimua ū ewagjä maadēu khaphu aju aai n̄m jāga naaju aai n̄maach iglesia (3:15).

Salud

¹ M̄en Pabloou, Jesucristoou ich i jaaumkhiīr j̄r autarr. Êwandam maach peerdu aumieu Cristo däimua chogpüitarrauta pu athee mug ẽsap phā chirum Timoteo. ² Mag Jesucristo cha mua jaau chirumuata mug atagjä üu maach khiīr meeupiju. Maachdēu i iekpai äba ükha wēnurrum gaaimua puhta mua m̄ach chaaijö ūrcha ig chitum. Maach Aai Êwandamag jéeunaa maach Pör Jesucristoogjä jéeu chirum, pu dau ee aug khaug paraanaa üu wai n̄m dui pu khōinaa wai wēnurramkhiīr.

Chad khabam iek jaau n̄m gaaimua Pabloou iek theeg jaaupüitarr

³ Ar na m̄ach Macedoniaag maagpaawai m̄echdēu p̄urug jaau chirarjö, ich jäig Efeso phöbör eepai chirsí, jāg s̄i s̄eukha nem agchajä khaba jaau wēnurrum khuenag tag jāgum iek jaaupiba aag. ⁴ Oob s̄i jāg amach jöoin igwia amau waaujerr igphöbaadēmjä warag ag gaaipai par amach iphithur puu chuu apim amag. Jāgum iek jaau n̄muuan s̄ita warag õor ee iek p̄om maadēujä khaugbata apai sim. S̄i õor khūgur phē wai n̄muua warag õrag Cristo iek ükhapi aujujä khiīrjubata n̄m, Êwandamau maachig jaau simjö amachigjä agjö jaau simjä khaugbamjö. ⁵ Mua p̄urug mag jaaupüi chirum, ich mag wēnurraju khäyau warag chikham kha khōsi amkhiīrta mag am wawibá a chirum, magbaawai amau agdaujö

ö ajaphanaa nem khaigba waujujā khīrjuba sīi thārauchata Cristo iek ükhamkhīr. ⁶ Mamū ar chi sēukha nem jaau nūm khūnau magba, warag khīrjug chaaur khīrjuwia sīi parhooba maadēu nem igmaphamugta ee thūnaram. ⁷ Mag wēnurrūmta amaun òraujā amachig amta Moiseeu phā pūatarr iek jawaagjā chi machnaanau apim khōsi nūm. Mamū mag amachdēupajā nem jaau khaug nūm anāmta, amachdēu jaau wēnurrūmja khaugba nūm.

Chijā khūn atheistā Ŋwandamau ley deejī

⁸ Jāg Ŋwandamau Moiseeg ley phāpitarran chadcha chi ajaphamū. Mamū īchab maadēu khaphū aju aai nūm, chijā khūn atheistā Moiseeu mag phā pūajī. ⁹ Pārau khīrjuawai nem ajapha waaujem khūnag tag nem waupiba aagta Moiseeu mag ley phā pūajī? Mag khabam. Moiseeu mag Ŋwandam ley phā pūatarran, ar nem jaau nūmjā ūrba warag chaaur ükha ükha sīerrjēem khūn atheistā: nem khaibag sīi pekau waujupai khīrjuajem khūn atheistā; ar Ŋwandam ögkhabanaa i iekjā ükhaba, warag i wau iekhaajem khūn atheistā; ar amach dēnnaanjā wir aig thōojem khūn atheistā; maimua ar thum chikham juau thōojem khūn atheistā phā pūajim. ¹⁰ Lein īchab ar dich òor khabam düita khapes aajem khūn atheistā; ar dich khamannaan appaita uuin düimjō, wa uuin khāijā amach appaita emkhooin düimjō aajem khūn atheistā; ar ajués òor pūrnāa amach atheistā phidkhamkhīr dūr arrjem khūn atheistā; sēunemkham khūn atheistā, maimua ar chad khabam nemta chadam iek gaai thā iekha sīerrjēem khūn atheistā phā pūajim. Ajapcharanlein ar thum Ŋwandamau ich iek gaai nem ajaphamta waipi jaau sim ipierraā khaba, warag nem parhooba wau wēnurrūm khūn khaibag waumkhīrta phā pūajim. ¹¹ Mua mag nem ajaphamta waipi sim a chirām chan much iekpajā khaba, jāan ich Ŋwandam òor dāi ajaug khitāmuata mūrug jūrr jaaumkhīr jaautarau. Magua mua maach peerdāajem iek jaau chitāmpier ich magta jaau chitām.

Ich peerdā autarr paar Pabloou Ŋwandamag ūu ajim atarr

¹² Maach Pör Jesucristoo ich i jaaumkhīr much jār autarr paar irig ūu ajim a chirām. Ichdēuta ūu mu juapā jāppibarmjō abarm mag ich iek jaaumkhīr. Irua oowai mua ich phidag gaai ogdāba chitaju khaphū sīerr awai mug phidag mūrug deejim. ¹³ Muan warran Cristo ēugar khaigba iekha chitajim; magnaa i iek ükha nūm khūn khaibag wawaag am ēudeejā ūkhanaa ich Cristo thārcha thārthärnaajā īchab i wau iekhakha aajeejim. Mag chitarr āba, Ŋwandamau mu dau aug khaugjim, agtha i iek ükhaba chirām gaaimuata much mag chitāmjā khaugba chitaajerr aawai. ¹⁴ Jūrran mag chitajieb mamū, maach Pör Ŋwandamau ūu magumjā igba much khaibag thum chugpatarr aawai āba Jesucristo iekpaita ükha chitām. Magua ūsin mua i khōsinaa much khapeenjā thum āba daupii chitām, ar chadcha i iek ükha nūm khūnau aajemjō.

¹⁵ Dich in iekhōoin thumaam khūnau khaphū aju aai nūm: "Jesucristo mug jēb gaai bēewain pekau paraam khūn peerdā awaanta bēejim." Ma chan sēukhaawaijā khabam. Warran muun muchta ūrcha pekau pōm chitajim, tagam khūn khāajā. ¹⁶ Mamū mag muchta atcha nem khaibag chitarr aawaita Ŋwandamau warag mu dau aug khaugam khōsi dau aug khaugjim, mu magbarm gaaimua thumaam khūn nem khaibag sisid

awiajā magum igba, Ŋwandamau amajgā “Mua pāar m̄uchig b̄ēta oo chirum pāar peerdu awaag” a sim khap amkhīir. Magua ewag pawiajā amau m̄ dēnjo ūkhamen, ūu peerdu n̄uisiewai Cristo d̄ai amach ich mag n̄uisiju khap aju. ¹⁷ Maguata thumaam kh̄unau Ŋwandampaita thö iekhaju aai n̄um, ichta ich mag Rey chaarkha s̄ierraawai. Icba ūba thōjā thōba, ich mag s̄ierrum warrgarwe. Í pōd maadēu ooba aajem. Icba ūba Ŋwandam charau. Ichdēupaita nem thum khaphu s̄ierrum. Maata maach Ŋwandamau.

¹⁸ Ajap chirá Timoteo. P̄uata m̄uch chaaijō wai chitaawai mua p̄urug jaaukhim: Na ar Ŋwandamau khapeenag iekhapibaawai p̄u igwia jāga p̄u phidkhaju aai chirá a jaautarrjō, ich jāg Cristo iek maachdēu ūkha n̄um gaaita ub̄anaa, nem khaigba waujūjā khīrjuba, warag maach Ŋwandam iekta jaaubá, s̄i meeukha jāau n̄umjō nem p̄ua chukhu. ¹⁹ Pua khaphu chirum, maach khapeen ūaur kh̄unau amachdēu nem ajapham wauju aai n̄um khaphu narrta warag chaaur khīrjuvia ya ū parhoobata wēnurrum. ²⁰ Magta ajierram maach khapeen Imeneo Alejandro d̄ai. Maguata amau deeu ewag khīrju n̄um ora mua warag meperagta am th̄uslebapūim, am d̄ai ichdēu ampierr amkhīir; amach d̄ai jāgbaawai ēudee tag s̄i Ŋwandam d̄ai ib̄uer wau n̄umjō i d̄ai jāgam ugua.

2

Jāga aju aai n̄u Ŋwandamag jēeu n̄um aig

¹ Keena, mua pārag jaaum ig chirumān mugau: Ōor thum mug jēb gaai th̄unum kh̄un kōit Ŋwandamag jēeubat. Mag jēeumamua nem thumaam paarjā ūchab irig ūu ajim abat. ² Presidentenaan kōit jēeunaa ūchab tagam kh̄un thum chi thethemnaan maach pōrkha th̄unum kh̄un kōitjā Ŋwandamag jēeubat, maach thum ūba khōinaa wēnurraag. Mag warag maadēu jēeumamua irig: “Ŋwandam, pua amag khīrjug khaphu apibarju, nem ajapha waumkhīir” a jēeuju aai n̄um. Pārāu magta jēeumun, Ŋwandamau amag khīrjug ajapha deebaawai maach thumaam kh̄unanta onee n̄um d̄ai khōinaa wēnurraju, Ŋwandamau khōsim nemjā maachdēu waum aig wauju ayaa. Maagwai mag Ŋwandamau khōsim nem waauwaijā bigaaum kh̄unau magum abaju. ³ Pārāu mag thumaam kh̄un kōit jēeu n̄umān magan ūu khērum. Mua pārag mag jēeupi chirumān, Ŋwandam maach peerduajemajā ich magta ichig jēeupieejewaita mag jaau chirum. ⁴ Iruan thumaam kh̄unag chadcha ichdēu maach peerdu aaujem iekta khaphu apim khōsi sim, mag khaphu n̄uisiewai thumaam kh̄unau amach peerduju aai n̄um a khap amkhīir. ⁵ Mamu mag maach thumaam kh̄un peerdu awaagta uduraa ich thōopijim, magbarmua Ŋwandam d̄ai mag pekau gaaaimua iekkhōr pōm narr thum ichdēupai phag ūbeerp̄yaag. Mag Jesús thōotarr gaaaimua maadēu khaphu n̄um, chadcha thumaam kh̄unanta Ŋwandamau peerdu aum khōsi sim. ⁷ Ich magtarr jaauumkhīira ichdēucha mu jar aujim, ich iek jaaujemkha awaag; mag jaau chit̄mua judionaan khabam kh̄unagta jāgata chadcha Cristo maach thumaam kh̄un kōit ich thōopitarr aawai maadēu i iek ūkha

wën̄rraju aai nám a jaaumkhíir. Mag chadcha i iek ükha chiraawai bürjä sëukhaba mag iekha chirum.

⁸ Maguata muruan chi ükha durrum khueun nñnuidampierr Êwandumag jéwaag ügthaag jua jürkhaawai chi emkhooinauta Êwandumag iekhamamua jéeupi chirum. Mamu mag Êwandumag jéeu nñmuua ügthaag jua jürkha nám khueunjä pekaúa jua phuis meu sñsidum khabam; agtha dich khapeen däi khäijä meeukha nñrrjéenaa dich khapeen däi ipeer ahaujä khabata Êwandumag jéebat.

⁹ Üuinagjä mua mag chirum: Pâach chihöowai oob athuu chihöomiet; agpierrpaita chihöobat. Oob sii nem atcharag ðor dauderra pör megmiet. Oob chihöo ooimü sii phuphup phîr dënpa khäijä pör ee phîkha jüamiet; oob khajüa khäijä nem parhêpagkham jüamiet, magum gaaimua òrau pâachig eerpapaad am uguia. ¹⁰ Magju khäyau chadcha uein Êwandum iek ükhanaa irigpai jéeu wën̄rraajem khueunau ajemjö, nem ajapha wau nñmuata pâach igpiju awiajä pâach éugar ig iyüü apibat. ¹¹ Üuinan culto ee weetwaijä, Êwandum iek jaaubaadeewai sii khüuuta ûr ohoodö aju aai nám, amachdëuta jaau nñmjö sereubaadëp khaba. ¹² Mua ueinag chan culto ee ðor khapanag ee Êwandum iekjä jaaupiba, ni amachta emkhoooin khäijä ürpai apiba chirum. Magju khäai sii warag khüuuta Êwandum iek ûr urrejëe awi öbérju aai nám. ¹³ ¿Khan jägwia mua mag chirum? Mua mag chirumün, warrcha maach ompaawijä Adanta nacha Êwandumau ompaawia jürr êudeechata uei ompaatarr aawaita mag chirum. ¹⁴ Maimua ïchab khíir eyaa abat khaita nacha dösätau khügurjí: Adán khabajim. Chi nacha khügurwia pekau ee burrtarran Eva ajim. ¹⁵ Ichta nacha mag pekau ee burrtarr gaaimuata Êwendumau irig, “Pu chaai oogpaawai ich jääg pu gaai machag äwat urrejü” ajim. Magjieb mamu irua Êwandum iek thâraucha ükha urremün, ijä ïchab emkhooijö peerdëju. Mamu mag nám däi thumaam khueun kha khösinnaa, Êwendumau khösi sim nempaita waunaa, ïchab ich urrempier agpierrraa urrejü aai sim.

3

Iglesia eem chi pörnaan jääga wën̄rraju aai nü

¹ Mugum iek chan sëukhaawai khabam keena: Äb khäijä ichta Êwandum iek ükha thünam khueun pörkham khösi khüirju sim khai, magan agchata khüirju sim, phidag ajapham gaaita pürju khüirju sñewai. ² Mag chi phidagjä ajapham aawai mag chi ükha durrum khueun pörkhajujä ïchab woun parhoobam khabata ig sim. Magba akhiin, ðor dakhíir parhooba aawai jürr ichigpata bigaum khueunau iekhakha aju. Mag am uguata mag chi pörkha simün, uei äbpaita paraa aju aai sim. Sii donjö parhoob nem wauba, khüirjug paraanaa ajaphata nñrraju aai sim, ich wau iyüü am uguia. Magnaa ïchab ðor bëewajä ich deg jëerpim khösi jëerpinaa Êwandum iek ðrag jawaagjä nem jaau khaugta aju aai sim. ³ Chi pörkha sim khueun oob mag nag pignaa, ich khapeen däijä khujueurnem aju khaba, ni sii nemdam bürüm wau nám paarjä äba phatkhorta auju khüirjuba aai sim. Magju khääai, thumaam khueun däi ö ajaphanaa khöinaata nñrraju aai sim, ni phatkhot ichdëu au sim atchajä warag paarpaju khüirjuba. ⁴ Dich degam khueun däi thum dich nempa ajapha aairaanaa dich chaainjä wawikhaju aai sim, dich ipierraanaa dich ökhö bääumkhíir. ⁵ Äbmua

khāijā pōd ich chaainpaijā wawie meraa sim khai, magan Ɂjāga ñor khanpanaa Ēwandam iek ükha thunam khūn ajapha wawí wai nərraju khai? Magum khūnnau pōd Ēwandamau ig simjö abaju. ⁶ Mag chi Ēwandam iek ükha durrum khūn pörkhapieg chan ar ewaa Ēwandam iek ükha sīsidam khūn jər auju khaba nəm, eeu magba akhiin ichdēupai iita wajapcha chiraawaita i jər atham awia ich thō iekhadukham. Magbaawai mepeer atarrjö ichdēupaita Ēwandamag wir aig ich khaibag waupiju. ⁷ Meperan āba ñrag pekau waupijuuta ükha sierraawai būr abarm gaaimua chi pörkha nəm khūn ügarta Ēwandam iek ükhaba aajem khūnnag khaigba iekhapim khōsi aajem. Maguata mag chi pörkha nəm khūnan ar ükhaba num khūn daarjā agchata wēnərraju aai nəm.

Chi pörnaan juag oojem khūnjā jāga wēnərraju aai nə

⁸ Mua īchab pərug jaaukhim, jāga aju aai nə chi pörnaan juag oojem khūnnjā: Amjā īchab thumaam khūn daar khajaphata wēnərraju aai nəm, amach ügar chikhamnau īgkham ugu. Iek ābata aju aai nəm, iwiir ābamug nem mag awia jūr deeumug khīet jajaau aba. Magum khūn chan īchab nag pigjā khaba, ni sīi nemdam bürəum wau nəm paarjā āba phatkonta auju khīrjubaju aai nəm. ⁹ Magju khāai maach peerduajem iek cha maadēu eeu khaugbarmta warag ogduba ükhanaa īchab Ēwandamau nem waipi jaau simpai wau wēnərrum aawai, gaai khaibagjā chukhu oneeta wēnərraju aai nəm. ¹⁰ Magua mua pərug mag chirum: Chi pörnaan juag oomkhīr ñor ig nəm khai, nacha amau wau nəmjā oonaa thūr ajapha phaabarmjö bēgōne būrjā khaigba khaba öbērbaawaita mag chi pörnaan juag oomkhīrjā jər auju aai nəm. ¹¹ Am ɻuinjā īchab thumaam khūn daar ajaphata wēnərraju aai nəm, sēunem nem īgkhaba, ni nem waauwaijā sīi don ɻuinjō parhoob nem wauba. īchab amach jaai appai oonaa, nem waubaadēmjā öpüiba ich mag werba sīsiu aju aai khaba nəm. ¹² Ar mag chi pörnaan juag oo nəm khūnan ɻui āhpaita paraanaa īchab amach chaainjā thum amach degam khūnpa aairaa aju aai nəm. ¹³ Pua khaphə sim, ar amach pörnaan juag oo nəm khūnnau ajapha am juag oowai, bigaum khūnnagpa warag amach daupii apinaa īchab amachdēu ükha nəm iekjā warag ögkhaba jaau khaphə ñrag jaaujem.

Khanjawaagta Pablood mug ēsap phā deepüijī

¹⁴ Timoteo, mua jöpcha pə oon maju khīrju chirum. Maagwai pərug khap amkhīr mug ēsap phā deepüi chirum. ¹⁵ Mə da barba awiajā ya pua khaphə sim, jāga wēnərraju aai nə Ēwandam iek ükha khithēem khūn. Mag i iek ükha durrum khūnta thum maach Ēwandam chi iwam chaainau. Mag amachta Ēwandam chaain aawai, bithurgam khūnnagjā parhooba amach ichaaur jaaupimaaugau, chadam iek amachdēu ükha nəmta ich jāg warm khūnnag amach ɻudur deeba jaau durraajem. ¹⁶ Mag iek warrgar thumaam khūnnau khaugba aajerrta īsin maadēu dawaa oo nəm, ich Ēwandamau maachig khaugpitarr aawai. Mag maachig khaugpitarr iekhan mugau:

Cristo Ēwandamkha simta maach thaabaaajemjö mug jēb gaai thaabachēwia, maach wounaan khīr thegwia, mug jēb gaaim khūnnag ich oopien bēejim.

Maimua meewia Ēwandam Akharau deeu i phiriu athamua chadcha í pekau chukhu khitum a khaugpijim ñrag.

Mug jēb gaai s̄eichëwia irua nem wautarr thum Ěwandam chognaanau ügtharmua oojierram.

Maimua amach aar pabaimaawaijā s̄ii onee amach juu ee baarpi aujierram.

Magtarr, durr warpham magwe aaidu jaaupäiwia meupierram khueun khakhapdö th̄enūm däi īchab durripierr i iek ükha durrum khueun n̄n̄n̄idūm.

4

Āaur khueunau Ěwandam iek amachdēu ükhatarrjā isegju

¹ Mamu Ěwandam Akharau khapeenag jaaupibaawai jaautarr gaaimua pua khaphu sim, mug atag paawai āaur khueun i iek ogduba ükha wēnarraju ajajerr khueunta mug iek ajapham isegwia jürr parhooba dösätau nem jaaupi sim jaaau n̄umugta ee ajurau. ² Magphöbaadēmūn ajapha Ěwandam iek jaaau n̄um an̄umta amachdēu jaaau n̄umjöjä khaba, sii parhoob n̄um waunaa s̄eukha nem īgka s̄ierrjēem khueun iekta ūrm khöchkhakha ajurau. Mamu ar mag s̄eukha nem jaaau wēnarrum khueunaun khaphu n̄um, amachdēu chadcha nem agcha jaauba n̄um. Mamu ich mag jaaau khaug naawai amachdēu mag s̄eukha nem jaaau wēnarrumjä am gaai mas khaba n̄um. ³ Chi mag parhooba nem jaaau wēnarrum khueunaun uui aupiba jaaunaa uuinagjā jaai aupiba jaaau n̄um däi īchab nem parhoobajä khöju khabam a jaaudem; majä parhooba khömkhīrta Ěwandamau nem thum wautarr aawai maach mug chadam iek khaphuunaa ükha durrum khueunaun warag irig agum paarjä uu ajim anaa khöju aai n̄umta mag jaaau n̄um. ⁴ Ěwandamau nem wautarr thum ajaphamuu. Maguata maadēu Ěwandamag jēeuwia, irig uu ajim anaa, būurjā nem isegba khöju aai n̄um. ⁵ Mag ichdēu nem khömkhīr deetarr thum ichdēujä chi ajaphamuu a jaautarr aawai, inag awia khöbaju aai n̄umjä aba, warag irig uu ajim anaata khöju aai n̄um.

Jesucristo chog chi ajapcharam khamkhīr Timoteo wawitarr

⁶ Timoteo, maach khodnaanag pua magta jaaau chitumān, p̄a Jesucristo chog chi ajaphamkha chirum. Mag amān, p̄uun īchab juu theeg chirisiju, iek ajapham p̄achdēu ükha chirum jaaau n̄umta thach khö n̄umjö p̄aaba jaaau chitum gaaimua. ⁷ Oob sii jäg warrgar amach jöoin nem īgkhaa aadēmjä maadēu khaugba warag p̄a chuuu aajem khueun iek ūr chitam. Mag khääai Ěwandamau p̄achig n̄urrapi simjöta agcha n̄urraju ēkhabá. ⁸ Sii khapá jāpaagpai nem wau n̄umān uu sim. Mamu Ěwandamau nem khōsimpai wau n̄umta nem thumaam athee ajapcha sim. ¿Khan jägwí mua mag chiru? Mua mag chirumān, mug jēb gaai n̄wejä irua nem khōsim waauwai maach khīr onee apinaa īchab mug atagjä maach khīr meeupiju aawaita mag chirum. ⁹ Cha mua mag chirumān chadcharam iekhau. Maagwai thumaam khueunau ükhakhiin uu akham. ¹⁰ Mag mug jēb gaai n̄wejä Ěwandamau maach däi ajapha aju khaphu naawaita, ich jäg thet jaaau n̄umua, i iek ūrag ükhapiju ükha durrumua, īchab chikham-nau maach īghabaadéphumjä magum igba, warag p̄edurraajem. Chadcha Ěwandamta äba thumaam khueun peerduajemuu, pari ajapcharan ar ich iek ükha durrum khueun dēnpai mamu.

¹¹ Cha mua p̄achig jaaau chirum iek amag mu imeerba jaaunaa īchab p̄achdēu jaaau sim ipierraai apibá. ¹² P̄uch ēwanaa chiraawai jöoinagpa pöd

mag jaauju khaba chirum amia, oob adueur amag puch kha isee apim. Mag puch kha isee apim uguia, thumaam khun daa agpierra chitá; maagwai chi ukha durrum khun eeja jooinaupa puch mag oowai ichab jágata amjá wénrraju aai nu a khap aju. Magnaa thumaam khun kha khosinaa Êwandam iek puchdieu ükha chirumjä ogduba ükha chitá. Ichab puch iekhaawajä, nem agchata iekha chitum däi puchdieu nem jaau chirumjä sii par iipai khaba puchdieu jaau simjota abá thumaam khun dakhíir. Oob puchdieu nem jaau chirum ichaaur nem bür abarm gaaimua khajä pekau paarpa chitam. ¹³ Mu bar nám ora, thumaam khunag amach jügucha ürmkhíir, Êwandam iek phä sisidum gaai üiba thurbá. Mag thumaam khun jüg daa thürwia ich ag iekhaupai am wawimamua amag ajapha jaaubá. ¹⁴ Puchig mag phidkhamkhíir khabajieb, ar nacha Êwandamau khapeenag jaaupibaawai makhuunau pu igwia jürr chi pörnaanag jaautarr. Magbaawai ajim, ar amau pu ür jua ausubarmua Êwandamau ich jua theeg purag deetarr. Mag phidkhamkhíirta mag jua theeg puchig deetarr aawai oob sii ich jág par wai chitam.

¹⁵ Timoteo, Êwandam iek jaau nám gaaita warag puch thierrpamam thumaam khunau oomkhíir, cha mua puchig jaaubarm thum khíirjunaa ag gaaipai chirsí. ¹⁶ Puchdieu jaumaajem iekpai ajapha khíirjunaa khíir khaphu chitum däi warag ich ag iek gaaipai ükha chitumua ubu chitá. Pua chadcha cha mua jaau chirumjota aman, magan puch peerdu chirmsim däi ichab bigaum khun ar puch iek ür durrum khunjä uu pua am peerdupi auju.

5

Jäga aju aai nu Cristo gaaimua maach khodkha nám khun dui

¹ Puch khái jöoinag oob meeurraru iekham. Amag meeurraru aju khayau, puch ayagta iekha chirumjö ithuu iekhamamua warag am wawibá. Puchjö chaainpaim khunjä puch khodnaan khaba awiajä puch eugpeen khääbam khunjö jäsene abá. ² Maimua üanaan düijä puch ad düimjö anaa chi daupeen düijä puch üphuun khääbam khun düimjöta abá, bürjä am däi khíirjug chaaura aju khíirjuba.

Iglesiaau jäga aju aai sii khoopaa uuin düi

³ Ar khoopaa üanaan chadcha dau aphuu igju chukhu khithéem khun düi ö ajaphanaa amau nem ig numdam au dedee abá. ⁴ Mamu khoopaa üan äb khajä chaain paraanaa yétonaan khajä phë wai sim khai, magan chi chaaina khaba aju aai nám, amachdœuta nacha irua nemdam ig sim audeeg garpapa aag. Amau khaphu aju aai nám, ich jág jöoinau amach dau aphuu baaupuitarrjö, ya amach dënnaan dau aphuu paawai jürr ichab amach chi chaaina amach dënnaan chaain dau meraamjö oo wai wénrraju aai nám. Dich dënnaan düi magta aman, Êwandamau oowajä nem ajaug sim. ⁵ Uui ar chadcha thäraucha Êwandam iek ükha simta khoopawia ich appai igujä chukhu sisewain, “Igujä chukhu urraawai tag khai jua nubarju” awia, äba Êwandamagta edaram magwe jéeu khitajem ichdieu nemdam ig sim athee. Päach ee khoopaa uuin magum khunagta nem deeb khaba deeju aai nám. ⁶ Mamu ar khoopaa uui mag Êwandamag jéebanaa sii warag Êwandam iek khaugbamjö parhooba ichdieu nem khochagpierr nem wau simug chan, parhoob nem deeju

khaba n̄m. Mag sim̄n Ŋwandamau oowai meeba simta chi thōmjō sim, ich pekau gaaimua. ⁷ Ar Ŋwandam iek ükha n̄m kh̄unag thum cha mua jaau chirumjöta apibá, amach dēnnaan düi. Maagwai am ēugar chikham-nau jaau jaau abaju. ⁸ Ābmua khāijā dich khodkha simta dau aph̄u khit̄um oo simjā mag oowai warag gaai mas khabamjöo sim wounan därrchata ö ākhāraa chirum. Mam̄ athuucha khaigba n̄m̄n, ar amach chaain wa amach dēnnaan khāijā dau aph̄u khit̄um oo n̄m̄ta warag oobamjö n̄m kh̄unau. Maḡm kh̄unau chan cha maadēu Ŋwandam iek jaau n̄m ükhaba n̄m̄ta amach iiupaita ükha n̄m an̄m. Mag n̄m kh̄unau ar būrjā ükhaba n̄m kh̄un khāyaujā atchata khaigba n̄m Jōoi dau na.

⁹ Mua p̄ar̄ag jaaukhim, chijāḡm khoopaa uinagta pāach thumaam kh̄unau nem deeg am th̄r pāach ēsap gaai phā s̄i ju aai n̄. Pārau nem deeju kh̄unau mugau: Khoopaa ūanaan sesenta añomua ügthaagam kh̄un ar warrcha amach jaai autarr d̄ipai khoopawia tagjā jaai auba n̄m kh̄unpaiu. ¹⁰ Magnaa īchab amau nem ajapham waaujemta ooju aai n̄m, khan nem agā: ¿Amach chaain ajapha bāaukhapüiwia jōoin ee agpierraal wēnrrā? ¿Oordam parhoobam kh̄un amach aig bēewajā, amach deg jēerpim khōsi jēerpinaa, am düi ö ajaphanaa, amach khapeen Ŋwandam iek ükha n̄m kh̄un atheejā būrjā nem waumapham aba s̄i nem par daúa ooba khithēe aajē, ya “Maar jāgum athee khaba n̄m” a iekhaba? ¿Oor khamor masi wa gaai masi khāijā aawai, dau aug khauugwi düi nem par daúa ooba aajē? Maḡm appaijā khaba, ¿tag nem parhoobamdam wau n̄muu òrau am ēugar ajapha ig iȳu aajē? Maḡm nem thum chadcha waaujem pāachdēu khaph̄u n̄m khai, magan amau nemdam ig n̄mjā oob s̄i par daúa oomiet.

¹¹ Mam̄ ar khoopaa uin agtha sesenta añojā barba n̄m kh̄un th̄r chan oob jüchag pāach ēsap gaai phāmiet; am agtha kha chaainaa s̄isid aawai eeu deeu ūmaai emkhooiñ khīirju phōbaadeewai jaai j̄rdukham, Cristo athee nem wau wēnrrām gaaipai wēnrraju a iekhatarrjā khīirjuba. ¹² Magbaawai amachdēupaita Ŋwandamag amach khaibag waupimjö waupijurau, tag jaai j̄rba ãba Cristo atheepai wēnrraju a iekhatarrta jaai j̄rbarm gaaimua. ¹³ Chaainaam kh̄un th̄rpa pāach ēsap gaai phākha s̄i um̄n, amachig s̄i nem dedee aju khaph̄u aphōbaadeewai, s̄i warag khusēugau dikha phōbaadeewai, dipierr öbēr aphōbaadēm düi īchab khusēugau dikhaju. Mam̄ s̄i magpajā khabam. Magphōbaadēm düi warag nem ieknem nem īghanaa, òor amach ap iekha n̄mjā amach düita iekha n̄mjö bigaau naawia chikham ipeermie athaadéph̄um düi, iekhaju ayaa khabampata òor jüg daar iekhaa khauugjurau. ¹⁴ Āb khāijā mag n̄rram ugua, ar jaai auju ayaam kh̄unau muan waragta jaai j̄rpim khōsi chirum. Magbaawai chaain paarpawia, ich jaajā ichdēuta khaph̄una, degam nemjā ichdēu thum khaph̄u s̄isiewai, tag mag s̄i parhoobam kh̄unjö n̄rrabaju. Magta apim khōsi chirum, maach kha ukhurm kh̄unagjā am ēugar khaigba īghapimaugau. ¹⁵ ¿Khan jāgwia mua mag chirum? Mua mag chirum̄n, cha m̄achdēu jaau chirumjö aba awia ya ãaur kh̄unau Cristo ipierraajā khaba s̄i dösātau khōsi simjö wēnrraawaита mag chirum.

¹⁶ Pāar ee Ŋwandam iek ükha n̄m kh̄un khod uui āb khāijā khoopawia khit̄um khai, magan amach chi khodnaanauta wa chi chaain kh̄unau

khāijā sī amach paarmua bithurgam khūn juata nūju khāyau, amachdēuta mag ūanau nemdam igbarm thum audedee aag khap aju aai nūm. Magba akhiin, iglesiaauta mag igju paraam khūnagpa oowai, jūrr ar khoopaa ūin chadcha igju chukhu khithēem khūndamta ajappai aair aba, amau nemdam ig nūmjā pōd thum dedee abaju.

Jāga aju aai nū dich iglesia eem chi pörnaan dūi

¹⁷ Ar ajapha chi ūkha durrum khūn pörkhanaa Ēwandam athee phidkha nūm khūnan maadēu daupiinaa amau nem ig nūmjā khap aju aai nūm, sī ich jāg par phidkhapiba. Mam ūrcha mag daupiinaa amag phagju aai nūmūn, ar Ēwandam iek jaaujem phidag wai nūm khūnagta ūrcha phagju aai nūm. ¹⁸ ¿Khan jāgwia mua mag chirū? Mua mag chirūmēn, Ēwandam iek phā sim gaaijā, “Puch nemjūr dau bibthūg deemkhūr phak emkhöi phidkhapi wai chirūm aig, nemjūr dau khōm uguawati, oob i i khōorjū ūlum” a jaau sīewaita mag chirūm. Maimua ich ag Ēwandam iek gaaipai īchab agjō mag sim: “Ar phidkha nūm khūnagan, ichiita am phidkha durrum paar phagab khaba phagju aai nūm” a sim.

¹⁹ Pū chirūm aig woun ūb bēewi maach chi ūkha durrum khūn pörnaan igwia iwiir ūbam ēugar khāijā khaigba nem ūkhacheewai oob ūkham. Ūkhajau awiajā amach chi ootarr khūnnauchata numim khūnau wa thārjupam khūnau khāijā bēewia jaaubaicheewaita ūkhabá.

²⁰ Mam ū ar warr amach wēnūrrajerrjō agtha amach pekau ee wēnūrrūm khūnag chan oob ikhūa iekham. Magum khūnagan, thūmaam khūn ūbam aig biirdūnaa mag thum thūnūm dakhūr ikhūaba iekhamamua am wawibā, mag oobaawai tagam khūnaujā ögkhawia warm khūnjo pekau ee burrm uguawati.

²¹ Maach Ēwandam dau na maimua maach Pōr Jesucristo dau na muan pūrūg magta abá a chirūm. Ēwandam chognaan angelnaan ichdēucha jūr autarr khūnaujā mua pūrūg mag chirūm khaphū nūm. Cha mua jaau chirūmjō, chi mag pekau wau nūm khūnajā oob sī par daúa oom. Puch dūi khapeen ajapham khūnag awiajā inag chukhu iekhabá amag.

²² īchab mua pūrūg jaaukhim: Pāach ee ūb khāijā chi pōrkhamkhūr jūr awaagpaawai, oob sī ajapha ūkha sim awia, parhoobam khūn ūr jua ausūnuaa i kōit Ēwandamag jēwam, eeu magba akhiin meraa pekau ee ich burrtarrjā jaauba, naspawiata khaug athaawai, jūrr puch gaaipata chikham pekau thādukham. Magam uguawati, chi pōrkhamkhūr ðor jūr awaagpaawai ajapha oo nūnāata i ūr jua ausūnuaa Ēwandamag jēubā i kōit. Naspawia khaigbajim am uguawati ajapha khūrjunaata nem waubá.

²³ Mua mag chirūm aig chan mag sī būr abarm gaaimua chikhamnag puch jaaupim uguawati awi pōd vinodamjā dōba, pū sī ich jāg dō appaita dō chitaju aai sim aba chirūm. Mua khaphū chirūm, bi machgaujā ūiba agagai aajem. Puch jāgbaadēp aajem ūupamkhūr, dō appai dōba īchab vinodamjā būchkhun dōbarphū chirā.

²⁴ Pua khaphū sim īchab, khar maach khapeen amach nem khaigba wau nūm gaaimua, amachig jēubamta warre merag chukhu amachdēucha jaau nūmjō, dawaa deeum khūnau oojem. Mam ū khar chan am mag amach pekau ee wēnūrrūm jā bigaaum khūnau chan khaugba, mūg jēb gayan ich mag ūsiejem. Mam ū ichiita mag atag Ēwandamau thumaam khūnag khap apiju. ²⁵ Ich jāgau īchab nem wajapham wau nūmjā. Maadēu dau daau nem wau nūm, wa mag

dau daau nem wauba awia khāijā, ichiita Ěwandamau thumaam khūunag khap apiju māg atag.

6

Chi chognaanaau jāga aju aai nā amach patronnaan dāi

¹ Ar sīi chikhamnaan chogkha par phidkha nām khūun, pāach patronnaan daupii abat, mag oowai bigaaum khūunau Ěwandam igwiajā khaigba iekhaba ni maachdēu nem jaau nām ēugarjā khaigba iekham uguia. ² Pāach chi chogkha nām khūunjā pāach patronnaan Jesucristo i ükhaajem khūun khai, oob pārāu pāach ödegpai, “Jākhūnan īchab Jesucristo iek ükhaajem khūun aawai jākhūnau chan marag būrjā magju khabam” awia, “Marau am ögkhabam” a iekhamiet. Mag khāyau ante Jesucristo iek ükha nām gaaimua pāach khodnaan aawaita am athee ajapcha phidkhaju aai nām, amjā īchab Ěwandamau daupii phē wai sim khūun juagta pārāu oo naawai.

Timoteo, amag cha mua puchig jaau chirūmjöta thumaam khūunag jaaunaa puch ipierraas apibá.

Ēwandam i khaphūm anāmta parhoob nem jaaujem khūun

³ Ābmua khāijā pāar aar barwia Ěwandam i awia jaaubaimam, mamā mag irua jaau nārrām jūrr maach Pör Jesucristo iek chi ajapcharamjōo khaba, ni maachdēu jaau wēnrraajem dāi arjōojā khaba sim chan, ⁴ magan mag wounau chan ichdēu jaau nārrāmjā būrjā khaugba simta sīi ich thōwiata mag nārrām, ichdēu khaphū chirūm amkhīir. Mag wounan sīi nem ieknemta sim. Mag gaaimua āba sīi òor dāi magūm iek igbaadēmjā phaba warag arpaita ijējbkhambu ichdēuta chikham pödpüiju khīrijujem, magūm gaaimua amach agjōm khūun aphajā jūrr ichigta thumaam khūunau ee apim khōchgau. Ya magbaadēmu öbēr nām: chikham dāi khīr khūukha nām, chikham khīr iekha nām, warmua dich dāi chadcha magba sim khāijā dich garmuata chikham ēugar khaigba khīriju nām. ⁵ Magūm khūun chan meeukha chikham ipeer ahau khaphōbaadēmjā pħam igba, ich mag sīerrjēem, ya am amachdēu mag nem parhoob khaugba jaau nāmugta pōr aragpa nām gaaimua Ěwandam iek chi ajapcharamta iseg wai naawai. Am khīrijugan jāg Ěwandam i awia, amachdēu jaau wēnrrām gaaimuata sīi phatkhon pōm au wēnrraju khīriju thānām. Ar sīi magūm khīrijug wai sīsidūm khūun dāi oob khapeerkha chitam.

Sīi phatkhonagta ee aajem khūun

⁶ Ěwandam iek maachdēu jaau nām òrau ūurwai jāg chi ūrm khōsi ūr nām khūungan chadcha üuma; amagan mag ūrwia ükhaawai phatkhon pōm au nāmjōta sim, majā ar amach nemdam wai nām dāipai onee durrum khūunau mamā. ⁷ Warr maach thaabaawaijā būrjā juagam nem chukhu maach ādau maach thaabatarr aawai, juagam nem pōm wai naawiajā maach meem ed pōd maadēu bħekkhunpajjā nem arrju khaba nām. ⁸ Mamā dich thach khōjudam paraanaa khajūa jūjudamjā wai nāman, ya magdam dāipai onee naaju aai nām. ⁹ Mamā magba āaur khūunan sīi phatkhon pōm paarpajuuta khīriju thānām. Makħūunaun phatkhonau aawai parhooba nem wau nāmuajā chadcha amachdēu nem khōsim paarpajuuta ēkhaajerram. Mag nām gaaimua

wounagamjö ɻd̄raata nem parhoobamugjä amach bâyeu arrpi nûm, mag phatkhonagta ee thñnarr gaaimua naspawia amachdëupai wir aig amach khaibag waupimjö Jöoirau amach isegjujä khñirjuba.¹⁰ Ar chadcha phatkhonag wñrpa nûm khñunaun nem khaigbamta khñirpierr waaujem, phatkhon paarpam khõchgau. Õor magum khñun thñnûm. Äaur khñunaun mag phatkhon paarpam khõchgau, nem parhooba wau nñmuata warag maach Ëwandam iek amachdëu ükha narrjä isegjierram. Amaun amach phatkhon paarpa phöbaadeewai amach onee ajupii ajerram. Mamu magumjä ichiita ich mag onee khaba naajem.

Ajap chirá Timoteo

¹¹ Mamu pü Ëwandam atheeta phidkha sñewai, oob warm khñunjö nem khaigba wauju khñirju chitam. Magju khääi Ëwandam dau na agchanaa irua khõsimpai waubá. Maadëu ükha nûm iekta bñurjä ogduba ükha chirum dñi thumaam khñun kha khõsinaa ithñu am wawibá. Mug iek gaaimua puch dau aphu awiajä ãwatnaa warag ögkhaba pënaa. ¹² Timoteo, Cristo iek chaar maachdëu ükha nûm gaaита ubñnaa warag maach Ëwandam iekta nem püa chñuu jaaubá, sñi khajap meeukha jääu nûmjö. Tag maach meeba ich mag wénñrraju aar barjuuta ëkhabá, puch mam sñeimamkhñirta warrjä Ëwandamau puch jür autarr aawai. Khñir eyaa abá, ar puchdëu õor khapan thñnûm dakhñir mug puchdëu ükha chirum iek chan ogduba ich jäg ükha chitaju a iekhatarr. ¹³ Is mua mag chirum, Ëwandam ichdëuta nem thñnûm thum iiupi wai sñejem ag dau na, maimua ïchab ar maach Pör Jesucristo Poncio Pilato na thumaam khñun jüg daar iita chadcha Ëwandam Iewauu a jaautarr ag dakhñirjä agjö mag chirum. ¹⁴ Cha mua puchig jaaau chirum thum ipierraabá ich Ëwandamau khõsi simjö, bñurjä nem chaauraapaijä jaauba. Ich magta ajapha chítá maach Pör Jesucristo bëe nûm ora, ni iwiram äbmuajä puchig puch khñir naau iekham ugua. ¹⁵ Mag Jesucristo Ëwandamau bëepiju ed aadeewai thumaam khñunag warre dau daau oopiju, ichdëuta äba maach thumaam khñun wai dñnaajeewai. Ichta ïchab mug jëb gaai reinaan thum thñnûm khñun Rey anaa ïchab ichta ar õor thumaam khñun pörkha thñnûm khñun Pör charau. ¹⁶ Ichta äba warrgarwe ich mag iiu sñerrum, meejä meeba. Ichta sñi atcha ich araragau pöd õrau agug ooju khaba sñi bñumjö sim eeta sñejem. Maach mug eegarm khñunaun chan ni äbmuajä dich daujädamau pöd i oojä ooba, ni ooju aaijä khaba nûm. Maguata äba irigta maach thumaam khñunaun ich mag ee aju aai nûm, ichta chi juu thierrickha sñerraawai. Maata maach Ëwandamau.

Jäga aju aai nü phatkhon paraam khñunau

¹⁷ Ar phatkhon paraam khñunag, amachta warm khñun khääijä ürpai nûm awia wir aig amach phatkonta thö iekhapiba jaaubá. Phatkhon pöm paraam khñunjä bñer abarm gaaimua deeu dau aug ee maju chan pöm khabam. Maguata äba aata khñirjuju khaba nûm. Mag khääi äba maach Ëwandampaita amag khñirjupi jaaubá, maach üu wénñrramkhñir ichdëuta maadëu nem iigwaijä ö äkhärag chukhu deejeewai. ¹⁸ Amag, bñurjä amach phatkhon ïghaba warag aguata nem ajapham waupi jaaubá, õor parhoobam khñun dñijä ö wajapha. ¹⁹ Amau magta õor athee nem ajapham pöm wau nñmuata gaai machag chukhu phatkhon dürrcha khäijä werbamun, magan mag nûm aiguin warre mug jëb

gaaiwe ügtharchata amach phatkhon ãkha phiemamjö nãm, amachdëu õor däi mag nem wau nãm jürr Ŋwandamau par okhoopibaju aawai. Ajapcharan mag nãm aiguin mag nem wau nãmuua tag maach thõjä thõba aajem aar wëtwi naaimajuuta khñirju nãm.

Pabloo äbmiecha Timoteo wawitarr

²⁰ Timoteo, äbmiecha mua pürug jaaukhim: Ŋwandamau pürug ich iekta jaaupitarr aawai pø phidagan ãba i iek jaau nãmuu. Khñir khaphu chitá. Oob sii jág Ŋwandam i awia amach eepai bëur abarm gaaimua iek phithurg aadép aajem khñun däi sii par puch iphithur iyüü chitam. Jágum khñunaun par khaugbamta khaphum khaphum awia jág sërrjëem. ²¹ Aaur ar chi mag wënurrum khñun amachdëu mag parhooba jaau wënurrumugta ee am khõchgau Ŋwandam iek chaar amachdëu ãkha narrta isegjierram.

Mukhñundam ajim pürug phä deepäim ig chirarr. Pø kõit Ŋwandamagta jëeu chiraajem, pø üu tha wai nürramkhñir. Ayoo kakë,

Pablo

2 TIMOTEO

Biek numiim ēsap Pabloou Timoteoog phā deepütarr

Chi phātarr. Mag biek numiim carta Pabloou Timoteoog phā deepääawai chi Pablo deeu preso siejim aajem, Roma phöbör ee. Maig khérümua jöoyau ya ich pöm khitabajujā khaphu siejim anaabá (4:6). Mag jaar Cristo iek ükha durrarr khun ajappa dau aug waaujeejim anum, mag amachdēu ükha durrum gaaimua. Mag num eeta ich Pablojā īhab deeu Romapienau ipar auwi sii õor thōotarrjō cárcel deg püijierram aajem (2:9). Maig paawai i khapeenaujā i bar püawi āba jöoi Lucas appaita i daumaai siejim aajem (4:10-11).

Khaigta phā deepüijī maimua khan jawaag aji. Chamag carta gaai iek jaaupütarr iekhan ya jöoi Pablo ich meeju athee ābmiecha iekhapütarrau. Mam mag ich dau aphuu ajuuta ürcha khirjunaa aata jaaupüiju khāai, chi ükha durrarr khun ichdēu ajapha naapim khōsi simta jaaupüijim. Timoteota Efesoom pastor arr aawai iruan Timoteouu ich iglesia ee nemdam waauwaijā thumaata ajapha öbērpim khōsi aajejim anum. Magamkhürtä ya ichdēu tag i oobaju khaphu sier aawai ajappa wawipüijim mag ēsap gaai.

Salud

¹ Mūn Pabloou, Jesucristoou ich i jaaumkhüir jär autarr. Mag jär auwi, Ņwandamau ich khirau mu paim khōsi püijim, ich iek jaaumamua warrgarwe thārau ich iek ükha nūmān Jesucristo gaaimua irua peerdu auju a jaautarr iek õrag jaaumkhüir. ² Timoteo, pūta much chaaijō daupii wai chitaawai purug mag ēsap phā deepüi chirum. Muan Ņwandam maach Ayau maach Pör Jesucristo dūimua pu dau aug khaug paraanaa pu üuu wai nūm dūi khōinaata pu wai wēnurrapim khōsi chirum.

Chigag chukhu Cristo ig iyuu aju aai nūm

³ Timoteo, pu igwi khir eyaanaa edaram magwe Ņwandamag üu ajim a chiraajem, irig jéeupierr. Mua mag irigpaita jēeunaa āba i atheepaita phidkha chitamān, ich jäg warrgarwe īhab much jöoinau aajerrjō Jöoi dau najā much khirjug ajapha chirum khapta mag phidkha chitam. ⁴ Agtha khir eyaa wai chitaajem, ar maach ayoyoo khaawai pu dauhi paraa thūnarr. Magarr aa deeu pu dūi oom khōchag chirum, mag oobaawai onee chirsieg. ⁵ ¿Khan jägwi mua mag chirum? Mua mag chiramān, pua chadcha puch thāraucha Cristo iek ogduba ükha sim muchdēu khaphu chiraawaita mag chirum. Ich mag ükhaajeejim pu adhūan Loidaau pu ad Eunice dūimua. Maagwai mua khaphu chirum, puajā ich agjö ükha sim.

⁶ Mag gaaimua mua pu wawí chirum: Ar muchdēu pu ür jua ausñubaawai Ņwandamau purug ich jua theeg deetarr, oob sii ich jäg par wai chitam. Magaag warrjā agua phidkhamkhürtä Ņwandamau purug mag ich jua theeg deetarrau. ⁷ Irua maachig ich Akhaar chi jua thierrtadeebajieb, õrag inag chukhu ich iek jaaumkhüir. Mag Akharauta maachig dich khapeenjā kha khōsi apināa nem waauwaijā wajapha khirjunata nem waupiejem. ⁸ Timoteo, oob puchdēu maach Pör Jesucristo khaugtarr igwia õrag jaauju chigaa chirum, ni Cristo gaaimua mu mag preso chirum

õrag jaauujūjā oob chigaa am. Magju khääi Ëwandamau pachig juapadam deetarrau warag mä ipierr däi maach peerdëajem iekta jaauum khösi jaaubá, agum gaaimua pach aphuu ajujā khüirjuba.⁹ Ëwandamaun maach peerdë auwi sii pekau chukhu ich atheepai wénrramkhüirta maach jür aujim. Mag maach jür autarr chan mag ichdëu oowai maachdëu nem wajapha wau wénrrum gaaimuajā khaba, warrgarwe ich Ëwandamau mug durr thum ompaaju nawe ich garmua maach eeg oowia, Jesucristo gaaimua maach khüir jäsenkhawia, ichdëu khösi simjö wénrramkhüirta maach jür aujim.¹⁰ Mag warrgar maach khüir jäsenkhatarran maach peerdëajem Jesucristo püitarr gaaimuata ī ewag pawiajā khaphu nūm. Magtarr aigmua ich Jesucristoouta maach dajëegjem sua theeg chukhu apäinaa jürr maach peerdëajem iekta ürpai apijim. Magtarr aigmua īchab warr maach meewai ich mag okhoo wénrraju arrta ügthar öbérju aai apijim.

¹¹ Mag ich iek jaaujem khamkhüirta Ëwandamau mä jür auwi judionaan khabam khüun ee püijim.¹² Magtarr aawai mag iek jaau chitum gaaimuata chadcha mug mä phithur da aphuu chitaajem. Mag chitab mamä jägum iek gaaimuata mühn wajappa khüir naau chitaajemjä aba chitum. Mua khaphu chirum, khai iekta mächdëu ükha chiru. Mag äba Ëwandam iekta mächdëu ükha chiraawai i sua theeg simjä mua khaphu chirum. Maagwai ich aar mäch thär nūm ora mäch thaa wai nürrajujā khaphu chirum.

¹³ Timoteo, ar iek wajapham maach Ëwandam dën mua jaau chitarr ūrwi pachdëu khaugtarra wajap khüir eyaanaa agpierr chitá. Magnaa jäg pachdëu ükhatarr iek ich jäg ogduba ükhanaa, Cristoou ich garmua maach khösi arr gaaimua i däi wénrraawai, pach khapeen kha khösi chitá.¹⁴ Ëwandam Akhaar maach ee sijem ag sua theegau Ëwandamau ich iek pachig jaaupitarr wajaphata jaaubá; chikhamnagjā oob chaauraa jaaupim.

¹⁵ Pürg khap amkhüir jaaukhim: Ëwandam gaaimua maach khodkha thünäm khüun Asia durrmuu mä däi äba bëetarr khüunau ya tag mürugjä ooba mäch appai mä barpuajierram. Chi mag mä barpuatarr khüun ee Figelo Ermógenes däi narrjä makhuunaujä mürug ooba sii wëtjierram.¹⁶ Onesiforoouta mug mä cárcel deg chirum oowia büürjä chigag chukhu biek khapan üu mä khüir jäsenkhaajerr aawai Ëwandamag i kõit jëeu chirum, ich chaain däi ich ühpipa eeg oomkhüir.¹⁷ Ichdëuta ich Roma barbaichëm bärre, bü üijä chukhu, mä jür phuurdë khituu awi üu mä chirum aar bëejim.¹⁸ Pua mä khäyaujā wajapcha khaphu chirum, jäga i phidkhaajeejí Efeso phöbör ee sijejewai. Magua mua pürg tag jaaubam. Irua mäch däi jägtarr jürr, deeu ümaai Cristo bëem ed Ëwandamag i dau aug khaugpim khösi chirum.

2

Jäga soldaaunjö Jesucristo chogkhaju aai nü

¹ Timoteo, püta mäch chaai chaarjö wai chitaawai pu wawikhim: Pach khüirjugaupai nem jaauju khüirjuba Jesucristoou üu pach eeg oowi pachig juapá deetarrauta i iek jaaubá. Pua magta amän, ich mag nem jaau chitumuata warag i däi pu juapá jäpmaju.² Öor khapanag dakhüir mua jaaujerr pachdëu ūrwi khaugtarr iek jürr ar pachdëu oowai

chadcha deeum khuunagjā jaau wai nuunuuu ajöjöom khuunag jaaupet, magbaawai jūrr makhuunau agjō deeum khuunag jaaumkhiir.

³ Puch chadcha Jesucristo chogkha chitum gaaimua buurjā puch dau aphuu ajujā igba, soldaanjö i chogkha chitá. ⁴Pua khaphuu sim, soldaan abarm chan mag sii ich phidagjā khaugba nem parhoobam gaaita oo sii aba aajem. Magju khaai üu ich pörkha simjā ich gaaimua onee amkhiir, åba ich phidag waujupaita khiirijuajem, ich pör ichaaur aju khiirijuba. ⁵Maimua íchab jemkha nuumua premio gaanjem khuunjöta chitá. Pua khaphuu sim, amau amach reglamento wai nuum gaai jaau simjö jemkhabam chan pöd mag premio gan auba aajem. Magua puajā Êwandamau puchig jaau simjö nem thumaa wajaphata waubá. ⁶Ich agjöta siebahab nemjiir jiirwaijā. Phidkhaba arr khuunau pöd amachdeuta nacha ag eem khöju khaba nuum. Juachö khaisö nem jiir nuum khuunauta mod paarpaawaijā nacha ag eem khöju aai nuum. ⁷Cha mua puchig jaaubarm wajapha khiirijubá. Pua mag wajapha khiirijumuu, maach Pör Jesucristoou purug khiirijug deeju, jäga ich iek jaauju aai sii a khap amkhiir.

⁸ Mag mua jaau chirum khiirijunaa warag jaaubá, jäga maach Pör Jesucristo rey David khararr ag chaain ewagam khuun eemkha sierrtta meewi deeu iiu phiiduujii. Ich ag iekta muajā ich mag jaau chitum, ajapcharan maach peerduajem iekma. ⁹Mag iék jaau chitum gaaimuata mug phithurg wau chitum düi ðor thüotarrjö ïs warag mu preso wai nuum. Mamu mug mu preso chirum gaaimuata chan oob amau Êwandam iek mag aaidupimaaugau awi, cha mu wai nuumjö åbam aigpai i iek pur wai naaju amiet. ¹⁰Maguata muan warag maach peerduajem iek aaidupim khöchgau, ich jäg phithurgjā igba åwat chitaju, mug atag Êwandamau ich iek åkhapi aumam khuundam üu amkhiir; mag Jesucristo gaaimuata peerdu nuusiewai ich mag i sim aar wenrramkhiir. ¹¹Cha mua jaau chirum chan seukhaawaijā khabam:

Maach i düi wenrrumta khechmuun, magan íchab ugthar pawijā ich mag i düi iiu wenrraju.

¹²Igaaimuata phithurg au wenrrumjā magum igba nuumuu, magan íchab irua durr jäa sim aar pawijā maach iek thethe wenrraju i düi.

Mamu maadeuta i iek åkhampaham iekhau i khaugbam amuun, magan maach meem edjā agjō irua maach aubaju iekhau, “Muajā pär khaugba chitum

¹³Iruata nem magju abarmuu, ich magta aju ich igbam khuun düi.

Maadeuun dichdeu nem wauju atarr ichaau pawia wauba awiajā, ichin ich iekhatarrjö chadchata nem wau sierrum, pöd ich iekhatarr meerju khaba sierraawai.

Jäga Êwandamau khösimjö i chogkhaju aai nuu

¹⁴Timoteo, ar sii jäg maadeu igmapham iek igphöbaadëmjā pua chuuu aajem khuunag deeu pherba jaaubá, tag jägum iek gaaipai ich jäg wenrram ugu. Jägum iek chan buurjā maadeu nem igbata sisidum. Jägum khuunaun sii jäg iekha wenrrumua warag ðor khaibagta wau nuum. ¹⁵Åba Êwandam na wajapha chitajuuta åkhabá, wajappa i iek jaau khaphuu jaaupet. Magaag atheen ðor amach ajapha phidkha nuum gaaimuata chigag chukhu naajem khuunjö abá, chadcharam iekta ag eyaa jaaupet.

¹⁶ Ar sīi maadēu igmapham iek iyūum khūun aig dāi par iphithur iyūu aju khāai, pūchta warag chaaug pet. Pua khaphū sim, ar sīi jāgūm iekpai ig iyūum khūunan, sīi amachdēupaita warag Ēwandam na amach khaibag wau nūm dāi ¹⁷ mag amau jaau wēnūrrūm iek ūr nūm khūun khīrjugpata warag ār wēnūrrūm. Imeneo dūi Fileto magta wēnūrrūm. ¹⁸ Maguata amach mag wēnūrram khōchgau warag amachta mag maach Ēwandam iek chaar eemuajā öberdūtkhawi sīi nem parhooba jaau wēnūrrūm. Mūg atag ökhar maach phiidūtkhajuuta am iek mag ya maach iiu phiidūwi nūm aajem. Magūm iek ūrwi ãaur khūunau üu Cristo iek ogdūba ükha narrta ya warag iseg wētum. ¹⁹ Par amau mag amach iphithur amach khōchagpierr jaau wēnūrrab mamū, Ēwandam iek chan cambieba ich mag sīerrūm. Mag sīewai ich iek gaai, “Maach Pör Ēwandamau ich chaainan thum wajapha khaphū sīerrūm” a phānaa īchab, “Thum maach Pör Ēwandamag jēeu wēnūrraajem khūunan amach khaibag isegju aai nūm” a phā sim.

²⁰ Pua khaphū sim, riknaan deg juu choogjem nem khīr pogkhe thūnaajem, phatkhon dēn dūi phīr dēnpa. Pari mag appai khaba, pa dēnjā paraanaa jēb dēnjā thūnaajem. Am nem mag sīsidūm ãaur khūun sīi parhooba juu chogaagau; mamū ãaur khūun chan mag sīi parhooba ag ee juu chogaag khaba, kharii ich igam edta iigjem. ²¹ Mua pūrug jaaukhim, mū iek ūrbā: Maach chan mūg nūm aig sīi parhooba juu chogaag atheem nemjō khaba, nem wajapha wau nūm gaaita maach Pör Cristoog uduraa dichta ich juu choogjem khapiju aai nūm. Mamū magaagan i dau na būerjā khaibag chukhuta naaju aai nūm. Mag khaibag chukhuta nūmān chadau, irua ichdēu igam aig maach igju, ich athee nem wajapha waumkhīr.

²² Timoteo, ar ēwannaan amachdēu khōchagpierr nem waaujem khūun khīrjug oob pūch gaai ürpapim. Mag khāai ar par iupai khaba chadcha maach Pör Ēwandamag jēeu durraajem khūun dūi chitūmuata Ēwandam dau na agcha chitaju ēkhanaa irua nem khōsimpaita waubá. Maadēu ükha nūm iekjā būerjā ogdūba ükhanaa dich khapeenjā thumaa kha khōsi abá, am dūi khōinaa chitūmuua. ²³ Mamū ar maadēu igmapham iekta parhooba jaau wēnūrraajem khūun dūi chan oob am ipierr dūi magūm gaai par pūch iphithur iyūu chitam. Ya pua khaphū sim, jāgūm iek gaaimuan sīi warag chikham ipeer ahaujii awi, warag khīr khūukha phōbaadēp aajem. ²⁴ Pua khaphū sim īchab, maach mūg maach Pör Jesucristo chogkha nūm khūun chan pōd dich khapeen dūi meeukha nūrrjēe aju khaba nūm. Mag khāai thumaam khūun daar wajaphata wēnūrraju aai nūm, Ēwandam iekjā wajapha jawaag. ²⁵ Mag jaauwaijā ar warag chaaur ükha ükha sīerrjēem khūunagjā jaau khaphū ithūu jaauju aai sim. Maadēu khaugbam, mag ithūu jaau mam gaaaimua khāijā Ēwandamau am khīrjug ichig khīrjupi auju. Mag akhiin khaugbaju arr khāijā üu Ēwandam iek chaar khaphū aadeewai ²⁶ meperau sīi ichdēu nem khōsimpierr waumkhīr ich las ee khōokha wai simjō narrjā üu peerdūtkhaju.

Jāga thūnaaju khai Ēwandamau mūg durr i agkhaimūu paawai

3

¹ Timoteo, īchab khaphū abá: Mūg atag ya Ēwandamau mūg durr i agkhaimūu paawai warag Ēwandam iek ükhajujā phithuurga aju. ² Mag

jaar paawai õrau amachpaita wir aig khiiрju s̄isid aju. Mag n̄um d̄ai phatkhonagta eenaa īchab wir aig amachpai thō iekhaju. Ėwandam khōchkhaba warag parhooba chaaur iekha s̄isidnaa, dēnnaanpan amach dēnnaanau iekhaawaijā warag d̄ai ükha s̄isid aju, amach d̄ai ajapha aajerrjā deeu ewag khiiрjuba. Mug maadēu ükha n̄um iekjā õrau ükhamaaugau warag amachdēu ampierr aju: ³ dich dēnnaan d̄ai agdaujō chikham daupii khaba, b̄ürjā dich khapeen dau aug khaug chukhu aju. Magnaa nem ieknem, nem khaigbam wauju khiiрju athamjā pōd āwat auba, dich khapeen gaaijā juu kh̄abanaa, dau lōkōo, b̄ürjā nem wa-japham khōchkhabaju. ⁴ Mag n̄um d̄ai īchab dich khapeen dich d̄ai wajaug aajerr kh̄unjā imeraa dakhūgne pur auwi khaibag wauju. Eem kh̄unau amach thethemkha n̄um awia wir aig amachpai thōnaa, Ėwandamau nem khōsimjā wauba s̄ii amachdēu nem khōsimugta ee aju. ⁵ Maḡm kh̄unau amach iiupain chadcha ükha n̄um aju. Mam̄ mag amachdēu ükha n̄um anumjōjā wēn̄rrabaju mag wēn̄rraag Ėwandamag uduur ich juu theeg amachig deepiba naawai.

Õor mag n̄errjēem kh̄un d̄ai khiiр khaph̄ abá. ⁶ ¿Khan jāgwia mua mag chirū? Mua mag chirūm̄, jāḡm kh̄unauta parhoob dipierr dub wēn̄rr̄mua ar uhiin s̄ii b̄uer abaawaijā chikham iek ükhakharrsö s̄ierrjēem kh̄un amachig paa aumaajewaita mag chirū. Maḡm uainta parhoobam pekau pōm amach khōchagpierr nem wau s̄ierrjēem kh̄unau. ⁷ Amachigan warag khiiрjug ajaphamta khaug wētum anum; mam̄ mag n̄um chan maach peerd̄ajem iek chaar chan b̄ürjā khaugba n̄umta mag n̄um. ⁸ Ich jāgta ajierram warrgarjā bēnkh̄un Janes aajerrau āb agjō Jambres aajerr d̄aimua. Moiseeu Ėwandam iek jaau khitaawai jūrr makh̄unau warag i ichaaur ajierram. Īsjā ich agjōta n̄um. Ar jāg nem khaigba jaau wēn̄rr̄m kh̄unau s̄ii warag khiiрjug memerkhōmjöta s̄isid̄m. Mag gaaimua jāḡm kh̄unau ya chi okhoomta n̄um, Ėwandam iek ükhaba naawai. ⁹ Par am jāg n̄um, jāḡm kh̄unau pōd ich jāg õor khūгur wai wēn̄rrabam. Jāg naawia mag warm kh̄un Moisés ichaaur arr kh̄unjō õrau am igwia “Jākh̄unan b̄ürjā khaugba n̄umta jāg wēn̄rr̄m” a khaug athaawai, tag amag ee abaju.

Pablood ūbmiecha Timoteo wawitarr

¹⁰ Puata chadcha mua nem jaau chirūm ipierraas aajem. Pua khaph̄ sim, mu jāga chitaajē maimua khantheeta mu mug chitū. Pua khaph̄ sim, õor d̄uijā mu khiiр machag chukhu chitam. Magju khāai mua thumaam kh̄un kha khōsi chitam d̄ai īchab mu Ėwandam gaaijā ubu chirūm, ¹¹ õrau māch d̄ai khaigba aawai māch dau aug wau n̄emjā igba maḡm āwat chitaag. Pua khiiр eyaa sim jāga ajierrā mu d̄ai Antioquia phōbōr ee, Iconio phōbōr ee maimua Listra phōbōr eejā agjō. Amau chadcha peer mu thōojierram, mamau maach Pōr Ėwandamau uu am juu eemua mu peerd̄a aujim. ¹² Ar chadcha Jesucristo dēnkhanaa āba i atheepai nem wau wēn̄rram khōsi n̄um kh̄unau, chadcha õrau am d̄ui khaigba aawai dūrrcha am dau aphāu aju. ¹³ Mam̄ īchab ar jāg õor khūгurnaa khaigba nem wau wēn̄rr̄m kh̄unau mug atag paawai warag athuucha paaukhamaju, amachpata dōsātau khūгur wai s̄iewai.

¹⁴ Mam̄ pu chan oob maḡm kh̄unjō chitam. Magju khāai, chi jaautarr kh̄unaujā chadam iekta p̄uchig jaautarr khab, p̄uchdēu Ėwandam iek khaugtarr gaaita warag ubu thierrkha chirsí. ¹⁵ Mag n̄um d̄ui īchab

Ēwandum iek phā sīsidūm gaai pachdēu erraawe khaugtarra ta khīr eyaa abā. Mag pach bāruwe khaugtarrdamuata pārug khīrjug wajapham deejim, pachdēu thāraucha Jesucristo iek ūkhabaawai peerdāmkhīr.¹⁶ Ēwandum iek phā sīsidūmen, thum ich Ēwandamaucha khīrjug deewi phātarrau. Maguata sīi ūrag jawaagjā nem wajaugnaa aguapai ūrag meeurrau sīwaagjā nem wajaug sim. Ūor wawiegjā nem wajaug sim, aata jaau nūn jaau nūn aadee khaphu aadee Ēwandom dau najā agchanaa ūor dau najā agcha wēnūrramkhīr.¹⁷ Jāg iek pua khaugtarrauta ar pūjō Ēwandom chogkham khōsi nūm khūunag khaphu apiejem, jāga amau Ēwandom athee amachdēu waum khōsimpierr waau khaphu aju.

4

¹ Timoteo, Ēwandom Jesucristo dāi nūm dakhīr mua pārugan, Cristoou maach peerdu aaujem iek jaau nūmta warag pēnaa a chirūm. Pua khaphu sim, ich mag Cristoouta ūor pörkhaan bēem ed thumaam khūunag jaauju, ich aar auju wa aubaju. Mag sim dakhīrta pārugan,² ūrau mag pachdēu jaau nūm iek ūrmapha awiajā, ichiita jaaubā a chirūm. Cristo iekta ūrag ūkhapi auju ūkhabā; khaigba wēnūrrum khūunag ikhūaba iekhabā; ar Ēwandom iek athee kha thūu nūm khūunjā khīr onee apibā. Magnaa nem jaauwaijā ithūuta nem jaaubā.³ Mūugwaiweran agtha ūrau ūrju nūm. Mamu mūg atag paawai chan mūg iek wajapham jaauwaijā ūrau būrjā khōchkhabaju. Iek wajapham jaau nūm khūun iek ūrju khāyau, warag amach maestronaan amach khīetta jūr auwi amachdēu ūrm khōsimpaita amachig jaaupiju.⁴ Mag nūm gaaimua chadcharam iekhagta warag oojā ooba, sīi parhoobam iek jaau nūmūgtā ee aju.⁵ Mamu pū chan oob magūm khūunjō chitam; magju khāai thumaam khūun dakhīr agpieraata chitā. Phithurg au chitawi khāijā āwatbā. Tagam nem wauju khāai, Jesucristo iek maach peerduajem jaau nūm gaaipaita chitūmua pachig phidag jaautarra ta wajapha wau chitā.

⁶ Timoteo, warrgar Ēwandom athee nemchaain kheechjerrjō mūun ya amau juauta thōopūju dakha pamaawai mūg atag jōpcha mua tag pū juag oobaju.⁷ Ēwandom i jaau nūmta sīi khajap jāau chaar jāau nūmjō ūdūr mūch deeba, mūun ya ag iek kōit woun atheemjō wērbābarm. Woun ūb khaphig nūrrūmuwa ich barju atarr aar barbaimamjō, muajā ūchab Ēwandamau mūchig phidag deetarr thum waubapūim. Maach Pōr Jesucristo iek mūchdēu ūkhatarrijā isegba agtha ich mag ūkha chitūm.

⁸ Mūch mūg phidkhabarm jūrran, jāg khaphig nūm aig chi ganbarm khūug pōrsir deejemjō, mūrugjā ūgthar pabaimaawai maach Pōr Jesucristooucha, “Pū ūu mu na ajapha chitajim” awi nem deeb khaba deeu, ichdēuta thumaam khūun dāi agcha ich jua khap nem waaujeewai. Mamu mag irua nem deeu chan mūrugpai khaba, ar thum chadcha i deeu bēepim khōsi nū durrum khūunagjā irua deeu.

Ābmiecha Timoteoog nem jaautarr

⁹ Timoteo, mū ap chitūm jōpcha mū oobahur.¹⁰ Mūun mūch appaita chirūm, Demaaujā Tesalonicaag mam khōchgau mū barpūhabajeewai. Sīi mūg jēb gayam nemegta ūrcha ee am khōchgau mūrugjā ooba petajim. Crescentejā Galaciaag petaawai Titoou jūrr Dalmaciaag petajim.¹¹ Mūguin Lucas appaita mū dāi sim. Marcos jūr aunaar irig jaauwi pach dāi aipidū; mua mau i igu mūch juag oomkhīr.¹² Tiquicoon chadau

muchdeuta Efesoog päijim. ¹³ Mag pach bëewai Troas phöbör ee Carpo di aig mu capote paatarr aipidú. Mag düi ñchab mu ësapjä phëpidú. Thum phëbëeba awiajä ar pergamino gaai phäs sïsidum chan oob phëpäam.

¹⁴ Alejandro chi jierr dën nem waaujemuan wajapta mu khaibag waubarm. Irua mu düi jägtarr jürr maach Pör Êwandamauta khap chirum, ichdëu ampierr i düi aag. ¹⁵ Timoteo, jäg düi khai khüir khaphu chitä. Jägua chan maachdëu Êwandam iek jaau wënürrum khöchkhaba, warag chaaurta iekha sërrum.

¹⁶ Nacha chi thethemnaanau mu amach aar thärpäwi iekhathuurwai, ni âbjä mu bigaau chukhu ajim, mu ipierr düi mu köit iekhaag. Magju khäai sii thumaam khüunau mürüg oobamjö ajierram. Amau jägtarr paar Êwandamau amag ag iek ëudu ba akhiin üu akham. ¹⁷ Amau büurjä mu khaigpërbajierrab mamu, maach Pör Jesuuta chadcha üu mu eeg oowia mürüg ich juapadamjä deejim. Mag gaaimua üu mua khüirdam ubu maach peerdëajem iekjä jaauwi parhooba judionaan khabam khüunaupa ûrjierram. Mag, maach Pör Êwandamau üu mürüg juapadam deewiata, khum i ee chirumjö chirarrjä, üu mu peerdëim. ¹⁸ Mua khaphu chirum ñchab, mag duru gaai mag khaibag pöm thünüum eemuajä irua mu peerdu auwia mu thüa wai nürraju, khaigbam khüunag chig apiba ëgthar ichta thumaam khüun Pörkha sim aar barmkhüir. Thumaam khüunau iita thö iekhaju aai nüm, ichta ich mag wajaug khitaawai.

Pabloou salud deepëitarr

¹⁹ Timoteo, mu salud Priscaag jaaubá, Aquiloog maimua Onesíforoogjä agjö, thum ich chaain düi ich üu^uragpa. ²⁰ Erasto Corinto phöbör ee thübajim, maagwai Trófimo mor mas sim mua werpëajim Mileto phöbör ee. ²¹ Ed khörg jaar paju nawe pëchdëujä jöphcha mu oobahur. Pürüg salud deepëi nüm Eubulouu, Pudenteeu, Linoou, Claudioou maimua thum Cristo gaaimua maach khodkha thünüum khüunaujä agjö pürüg salud deepëi nüm.

²² Timoteo, maach Pör Jesucristoou pü thüa wai nürrapim khösi chirum düi tagam khüun düijä Êwandamau üu apim khösi chirum. Ayoo kakë,

Pablo

TITO

Pabloou Titoog ēsap phā deepüitarr

Chi phātarr maimua khaígta phājī. Pabloouta īchab mæg carta phājim. Ichdēu Timoteo wawieg nacharam ēsap deepüitarr ed gaapai īchab ich mæg cartajä Titoog deepäijimjöo sim. Ich mæg Tito dūjä īchab Pablo khapeer ajapham ajim aajem. Jerusalenam iglesia ee chi pörnaan däi iekhaag Pablo Bernabé däi weetwai, chi Tito am daumaaí majim aajem (Hch. 15:1-35). Maimua ya aar pabaimaawai Pabloou i presentaajim aajem aram khueunag, jäga ijä īchab judío khaba simta Cristo iek ükhají maimua jäga í judío khaba aawai mehëu phueerbichbaju aai siejí a khab amkhíir (Gá. 2:1-3).

Mæg carta gaai oowai Creta phuram gaai Pabloou chi Tito werphajim a sim. Maig i pñatarran ichdēu jaau pñatarrijo nem inju pöm thñnarr thum inwi phöbörpierr ñor jür auwi iglesia ee chi pörnaan khapimamkhíir ajim aajem (1:5).

Khan jawaagta phājī. Pabloou Titoog mæg ēsap phā deepüitarran, Creta phuram gaai sii Cristo iek jaau nñm anumjä parhoob amach khñirjugta jaau nñrrjëem khueun neeme thñnarr aawai ajim anaabá. Ùrcha chi mag thñnarr khueunan judionaanta mag wénurrajim aajem. Pabloou ich Titoogjä ajapha khaphu apim khösi sierran, Ëwandam iek chaarta ajapha ag eyaa jaau nñm ajim. Mæg maach peerduajem iek ajapha jaauwaita mag sii sëu paraam khueunjä pödpäinaa, Ëwandam iek gaai thawi parhoob amach khñirjugpai jaau nñrrjëem khueunjä dich garmua poodjemgui ajim. Maguata mag maach peerduajem iek chaar jaau nñmta Pabloou äiba Titoog phureü ahau aajeejim (1:3,9; 2:1,5,10).

Magnaa īchab ich Titooujä ajapha khaphu aju aai sim ajim, jäga Ëwandamau maach peerdu aaujé, mag ichdēujä ajapha khaphu siewai jaau khaphu jaaumkhíir. Mag ichdēu jaau sim ajapha khaphu amkhíir biek numí jöoyau ajapha Titoog jaaujim (2:11-15; 3:4-8). Mamu īchab Titoou khaphu aju aai sim ajim, mag dichdëujä Ëwandam iek chaarta ajapha khaphu aadëmñn īchab nem ajapham appaita waaujem (1:16; 2:7,14; 3:1,8,14).

Salud

¹ Mñun Pabloou, Ëwandam chog anaa īchab Jesucristoo ich i jaaumkhíir jür autarr. Magtarr aawai mu phidagan, ar ich Ëwandamau jür aumam khueunag warag i iekta ükhamkhíir amag jaau nñmñu, mag jaaumam gaaimua chadcha Ëwandam iek maachdëu ükha nñm chaarta thumaam khueunau khaugphämamkhíir. ² Mag maachdëu ükha nñmñn, ügthar paaukhabaimaawaijä ich magta Ëwandam däi maach iiu nñisiju a jaau simñu. Mag maachig ich dñi ich mag wénurrapiju a jaautarran, ich Ëwandam bñurjä sëu chukhu khitumuachata mæg jëb ompaaju nawe mag jaaujim. ³ Magtarr aawai ya ñs ewag pawiata ñrau i iek jaau durrum gaaimua mag iek thumaam khueunau ajapcha khakhapdö pamam. Magua mua ich mag iekta jaau chitam, mag jaaumkhírta Ëwandam maach peerduajemua mu jür auwi pñitarr aawai.

⁴ Tito, muata mæg ësap phærug phā deepäi chirum. Maach numiim khunau äbam iekpai ükha wënurram gaaimua pujä üchab much chaaijö ig chitaawai, maach Aai Éwandamag jéeunaa maach Pör Jesucristo maach peerduajemugjä jéeu chirum, amachdëuta pu dau ee aug khaug paraanaa pu uu wai nüm dëi üchab pu khöinaa wai wënurramkhii.

Chijägum wounaanta iglesia ee chi pörkhamkhii jür auju aai nü

⁵ Ar döjärr Creta phäram gaai mua pu werpuatarran, agtha nem inju pöm thunaawai, magum thum inwia üchab phöbörpierr chi ükha durrum khün nünuidumpierr õor jür auwi chi pörkhapimakhii ajim, ich jäg muchdëu puchig jaau phätarrijo. ⁶ Mag Éwandam iek ükha nüm khün pörkhaju wounan thumaam khün dakhii ajaphata nürraju aai sim, magba akhiin õor dakhii parhooba aawai, jürr ichigpata bigaaum khunau iekhakha aju. Mag chi pörkha sim khün uui äbpaita paraa aju aai sim. Chi chaainaujä üchab Éwandam iek thäraucha ükhaju aai nüm. Maagwai nem bür abarm gaaimua õrau am eugar khaigba iekhaba ni äbmuajä am igwi, "Jähkünan chi dau löknaanau; amachig nem jaauwaijä düita warag ükha ükha sierjäm" abaju. ⁷ Chi ükha durrum khün pörkha sim wounan äba Éwandam atheeta phidkha siawai thumaam khün daar agchata nürraju aai sim, ichta ürpai chirum awia biturgam khün iek ürmaphajä khaba, khii khüukhakharrisö khaba, nag pig khaba, dich khapeen düijä khujärnem khaba, ni sii nemdam bürüm wau nüm paarjä äba phatkonta ahau ajujä khüirjuba. ⁸ Magju khääi õor ich aig bëewaijä, ich aig jëerpim khösi jëerpinaa, thumaam khün däi ö ajaphata nürraju aai sim. Magnaa üchab sii donjö parhoob nem wauba, Éwandam dau na nem agchata waunaa äba Éwandam khöchagpierrpaita nürraju aai sim, sii dich khöchagpierr aba. ⁹ Maach peerduajem iek ichdëu khaugtarr gaaita warag wärppa aju aai sim, tagam khünagjä iek ajapha iekhamamua wawie khaphünaa, cha maachdëu ükha nüm iek igwia warag chaur iekhamajem khünagjä ajapha jaau khaphü jaaumamua Éwandam iigta phürreu awaag.

Nem parhoob jaau wënurram khünag ikhüaba iekhaju aai nüm

¹⁰ Pua khaphü sim, pääch eepaijä ar amach wawiewai ürba warag chaur ükha ükha aajem khün khanan thunam. Makhünan sii nem maadëu igmaphamta jaau wënurramua warag õor khügur wënurraajem. Mamä ürcha mua mag jaau chirumä, ar chi ükha nüm khünan amach mor gaai dauchachmaju aai sisisum a jaaujem khün igwiata mag chirum.

¹¹ Jägum khünan i khöorjü sismaju aaita sisisum. Magba aawai sii phatkhon paarpam khöchgaupai jäg nem jaauju aai khabampa jaau wënurramua õor di entér khügur phamaajerram.

¹² Üchab pua khaphü sim, Cretapien amach jäg chithëem gaaimua amach eepai äb Éwandam i jaaumie gaai thür wai narrau am igwia, "Cretapien khai nem sénemnaa nem khaibag saakienjöta sierjäm; magnaa sii khusëugnaa degpai thach bipöm khöju appaita khaphü sierjämegui" ajim. ¹³ Chi mag iekhatarr wounaun chadcha ag eyaata iekhapüijim, am chadcha ich magta sierjäm aawai. Maagwai mua purug, ikuuba iekhabá a chirum, maach ipierr Éwandam iek ükha durrum khünag cha maadëu ükha nüm iek eepai agcha wënurramkhii; ¹⁴ maagwai

judionaanau amach khīrjug eepai ompaawia parhooba am ēugar nem jaau wēnūrrawiajā magum khūn iek asekasba, ni ar maachjō Ņwandal iek chaar ükha narrta iseg puawia parhoob wēnūrrum khūnau nem waipi jaau nūm khūnagjā magum khūn ipierraam ugua. Makhuunau jaauwai nem parhooba khō nūmuwa wa nem parhooba p̄rbarmua khāijā Ņwandal dau na maach āarjem a jaaujem.

¹⁵ Mamū ar khīrjug wajapha wai nūm khūnag chan mag khabam, nem thūnām thum ajapha thūnām. Mamū ar Ņwandal iek ükhaba ni khīrjugjā ajapha khaba nām khūnag chan, būrjā nem ajapham chukhum, amachdēu khaigba khīrju nūm gaaimua sīi khīrjug memerkhōmjō sīsid aawai. ¹⁶ Amachdēupain aman Ņwandal dēnkha nūm aajem; mamū amach nem wau nūm gaaimua merag chukhu sīerrjēem, sīi par iiupaita mag nārrjēem aawai. Amach mag wēnūrrum gaaimua õraujā am kha isēe aajem. Ükha nūm anūmta warag Ņwandalamau nem waipi jaau sim ichaaurta ükha ükha sīerrjēem. Jāgum khūn chan būrjā serbiibata sīerrjēem nem ajapham wawaag.

2

Jāga õor wawiju aai nū

¹ Tito, p̄chdēu õrag nem jaauwai ar chadcha Ņwandal iek chaar thāraucha ükhaajem khūn wēnūrraajemjōta amag wēnūrrapi jaaubá.

² Jōoin wawiewai donnaanjō parhoob nem wauju khāyau ajapha khīrjunaata nem waipi jaaubá amag. Mag nūm dūi īchab khīr masita apibá, õrag amach ökhö amkhīr. Magnaa īchab mag Jesucristo iek maachdēu ükha nūm gaaijā uba wēnūrrum dūi thumaam khūn kha khōsinaa īchab phithurg waauwaijā khīr thūu āwaat khaphū awatpi jaaubá.

³ Ich agjō ūanaanagjā chadcha Ņwandal iekpai ükhanaa irigpai jēejem khūnjōta wēnūrrapi jaaubá, sēunem nem īgka nārrjēe khaba, nag pigjā khaba. Magju khāai amag agpierraata wēnūrrapi jaaubá, chaainpaim khūnau mag oowai amjā ich agjōta wēnūrraju aai nūm a khap amkhīr.

⁴ Magnaa īchab amach khāai chaainpaim khūnjā wawie khaphūta wawipi jaaubá, amach jaain daupiinaa chaainjā jāsene amkhīr; ⁵ mag nūm dūi īchab nem waauwaijā khīrjug paraa nem waunaa, deeum emkhooi dūijā oob p̄pūr aju khāyau ich jaaejā ichdēuta khaphūnaa degam nemjā ichdēuta thum khaphū amkhīr; magnaa īchab thumaam khūn dāi ö ajaphanaa ich jayau nem mag aawai ipierraam khaugamkhīr. Magta amag p̄ch ipaarmua wawipi jaaubá; magbaawai ni ābmuajā Ņwandal iek maadēu ükha nūm igwia khaigba iyū abaju.

⁶ Ich agjō chi emkhooin agtha chaainaam khūnagjā ajapha khīrjunaata nem waipi jaaubá, dau phiphirag chukhu. ⁷ Mamū am mag wēnūrramkhīran, p̄chdēujā p̄ch chitūmpierajapha nem waunaa agpierraata chitā īchab. Ņwandal iek jaauwaijā chadcha nem agchata jaaubá, būrjā ibūr wauba, ⁸ Cristoou jaaupi simjō iek ajapha iekhamamua. Maagwai ābmuajā p̄u iekhatarr sēunemeg phēbaju. Mag nūm dūi īchab cha maachdēu Ņwandal iek ükha nūm igwia, ar warag chaaur iekhaajem khūnaujā amachdēu pōd pāar ēugar khaigba iekhaju ooba aawai warag jaauju khaugbaju.

⁹ Ar sīi chikham chogkha par phidkha nām khūnagjā īchab amach patronnaan ipierraanaa amau khōsi aajemjöta nem waipi jaaubá, nem jaauwaijā waumaaugau dūi ükha ükha aba. ¹⁰ Amag wir aig amach patronnaan nem jīgkhapiba jaaubá. Am nem jīgkhaju khāyau warag amach patronnaan nemjā amach chi mor khūn dēnjo ajaphata waipi jaaubá, maagwai mag nem jaauwaijā dēgölp amach meer am nem aair abaju khāijā a khūrjuba nem jaaum khōsi jaaumkhūir. Örau pāar mag oowai, “Ā chadcha jākhūnau ükha nām iekhan chadcha nem ajaug khērūm” aju, Ēwandam maach peerduajem iek maachdēu ükha nām igwia.

Khani Ēwandamau maachig khaphu apiejē

¹¹ Ēwandamau ichdēu ñor dau aug khaugaag ich Iewaa pāijim, mag pūibarm gaaimua maach thumaam khūn üu peerduju aai nām a khap amkhūir. ¹² Mag ich garmua maach peerdu awaag maach dau aug khaugtarrpí, jūrr maadēu dich khūrjug khaigbam thum isegnaa mug jēb gayam nem sīi dich ö khōchagi jā warre werba sīuju aai nām, jūrr ajapha khūrjunaata nem waunaa ñor dakhīrjā agcha wēnūrrāmuā ãba Ēwandamagpai ichdēu khōsi simjō jēeu wēnūrraag. ¹³ Jesucristoou maachig bēeju a jaau p̄atarr ag ed pa nām ora, maachin ich magta onee i nū wēnūrraju aai nām, chadcha mag i bēeju khaphu naawai. Ich bēem edan edau bū wāh jēer urumjō ooimata dau daau maachig ich oopiju. Maata maach Ēwandam anaa maach peerdu aaujem Jesucristoou. ¹⁴ Ich mag Jesucristota maach kōit uðuraa ich thōopijim, magbarmua maach khaibag thum chugpaapūiwia maach peerdu awaag, mag peerdu auwia ya ich dēn chaarkha nūisiewaijūr ãba ich atheepaita nem ajapha waum khōsi wauju khūrju wēnūrramkhūir.

¹⁵ Tito, cha māchdēu p̄uchig jaau chirūmjōo mu imerba ich mag jaau-mamua am wawibá. Puchdēu mag jaau sim ūrba nām khūnag warre meeurraru sīubá, būrjā puch ipeer ahau apiba. Puchta am pōr aawai puata amag mag iekhaju aai chirūm. Oob puch igwia iwiir ãbamugjā, “Pua chan marag mag iekhaju khaba simta mag iekha sim” apim.

3

Jāga wēnūrraju aai nū Ēwandam iek ükha nām khūn

¹ Tito, puch aig chi ükha durrum khūnag deeu phūurba jaaubá, mug jēb gaai chi pōrka thānūm khūn ipierraanaa īchab nem wajapham wawaagjā sīi nem par daúa ooba amkhūir. ² Amag ni dich khapeen iwiir ãbam ēugarjā khaigba iekhapiba jaaubá, magnaa īchab sīi khōinaa wēnūrranaa, thumaam khūn dūi ö ajapha, chum khūr masi dūrdar aju khāyau sīi dich khapeen daupii. Magta amag jaaubá. ³ Pua khaphu sim, warran maachjā būrjā khūrjug chukhumjō aawai sīi Ēwandam ipierraajā khabata wēnūrrajim. Mag i ipierraajā khaba narr gaaimua i aar barju khādjā khaugba okhoo wēnūrrarr aawai sīi mug jēb gayam nem dichdēu khōchagagta ee wēnūrrarr gaaaimua ich magmuapaita sīi maach phēethug wai nāmjō naajeejim. Mag dich khaibag ee narr aawai dichta jūrr chikham khāajā ürpai am iigjeejim, chikham dūi khuj̄rpaim iekhau. Mag nām dūi īchab örau maach oomapha aawai īchab maach garmujā dūi am oomapha aajeejim. ⁴ Mag naajieb mamū Ēwandam maach peerdu aaujemua üu ich Chaai pūibarmua chadcha ichdēu ñor dau aug khaug paraanaa jāsene simjā thumaam khūnag

khaph^h apijim. ⁵ Mag irua maach peerd^h autarr chan nem ajapha wau w  n  rrarr gaaimuaj   khabajim; irua maach peerd^h autarran, s  i ich garmua maach dau aug khaugwi ajim. Mag maach dau aug khaug n  m aig, ich   wandam Akharau maach pekau d   badag barbap  imj   thum chugpaabap  aiwaita, ya tag warr dich w  n  rraaajerrj   khaba, j  rr maach kh  irjugta chi iiurig paapüijim. ⁶ Magaagta Jesucristo maach peerd^hajem gaaimua   w  ndamau ich Akhaar p  ijim, maach d  i ogd  ba maach khaigp  r n  rramkh  ir. ⁷ Mag, maach khaibag ee w  t  ju arrta j  rr   w  ndamau maach khaibag thum chugpaap  iwia ich aar   ber w  n  rrajuj   maachig khaph^h apijim.

⁸ Mua cha jaau chir  m  n chadcharam iekhau. Maguata muan pärägjä ich magta amag jaau n  u apim kh  si chir  m, ar   wandam iek   kha durrum kh  unauj     ba nem ajapha wau n  m gaaipai durramkh  ir. P  rau magta am  n chadcha   u kh  eram,   rau nemdam ig n  mj   p  rau par da  ua ooba naawai. ⁹ Mam   oob pua s  i ar maad  u igmapham iek gaaimua chan par p  ch iphithur   or ipeer ahau iekha chitam. Oob s  i j  oingarm kh  unau nem waaujerrpai ig iy  u am kh  chgau p  ch phidagta warag werba s  siu am. Oob s  i Moiseeu ley ph   p  atarr gaai nem jaau s  sid  m iek igam kh  chgaupai warag p  ch khapeen d  i kh  ir j  ad  baad  ema meeukha chitam. J  g n  muu chan p  od maad  u   rag   w  ndam iek   khapi aubam. Mag   u khaba sim. ¹⁰   bmua kh  ij   p  ach ee   w  ndam iek maachd  u   kha n  m chaaur j  rr parhooba jaauwai mag woun wawib  . Mama par p  chd  u biek num   wawibarm kh  ij   b  urj   p  ch iek   rba abaawai, p  ach   w  ndamag j  eu n  m aig mag  m kh  unag p  achd  u nem wau n  m oob amag waupimiet. ¹¹ Mag  m kh  unaun amach ödegpai s  i ich mag nem khaigba jaau w  n  rraju kh  irju naawaita mag w  n  rr  m. Mag amach wawitarrj     rba warag pekau wau w  n  rr  m gaaimua maad  u khaph^h n  m, ichiita   w  ndamau am gaai mas ab khaba mas deeu.

Dich khapeenau nemdam ig n  m oowai s  i par da  ua oobaju aai n  m

¹² Tito, m  chd  u Artemas khabam  n T  quico kh  ij   p   aar p  iju kh  irju chir  m.   b kh  ij   p  ch aar barbaimaawai ichiita m   oon b  eb khaba Nic  polis ph  b  r ee m   oobahur; j  ig m   chiraju. Mag noseg jarai ich j  igmua ogd  ba chiraju kh  irju chir  m, deeu d  och  umie burr n  m ora.

¹³   chab abogado Zenas juag oonaa Apolos juagj   oob  . Am biekkhaju aawai, p  ch paarmua thachdamj   j  r deewi amau nemdam igju thumaa kh  irjuna ph  deebap  i. ¹⁴ Thum ar maachj     w  ndam iek   kha durrum kh  unauj     chab magta dich khapeenau nemdam ig durrum oowai s  i par da  ua ooba aju aai n  m. Magta maad  u   ajapha chikham juag oo w  n  rr  m  n, magan   u maach par khabata w  n  rr  m.

Pablo khapeen salud

¹⁵ Tito, m  g iekdampai ajim p  r  g m  g   sap gaai ph   deep  im ig chirarr. Maig maach khodnaan m   d  i n  m kh  unauj   amach thumaam kh  unau p  r  g salud deep  i n  m. Maach khodnaan p  ch aar cha maachd  u ogd  ba   kha w  n  rr  m iek gaaimua maar mau n  m kh  irjuwia ig durraajem kh  unagj     chab maar salud deeb  . M  n   ba   w  ndamagta p  ar k  it j  eu chiraajem, p  ar d  i ogd  ba ich mag p  ar thua wai n  rramkh  ir. Ayoo kak  ,

TITO 3:15

544

TITO 3:15

Pablo

FILEMÓN

Pabloou Filemonag ēsap phā deepüitarr

Khaiú phājī maimua khai atheeta phājī. Mæg cartadam Pabloouta phājim aajem īchab, jöoi Filemón athee. Chi Filemón Colosapierr ajim aajem, ich Pabloou maach peerdħajem iek jaau nàrram ūrwi ükhatar (v. 19). Pabloou ichdëucha chan Colosapienag Cristo iek jawaan maba arr aawai Efeso phöbör ee año thārjupjō sñethuurwai khāijā jöoi Filemón dūi oojim, aigmua chi Colosas dakha sñerr aawai (Hch. 19).

Agtarr khur Pabloou mæg carta phāawai aigmua warp jūrr Roma phöbör eeta preso sñejim aajem, ich jöoi Pablo. Maagwai īchab Onésimo anñmta Filemón chogkha sñejim aajem. Mag chi Pablo Roma preso sim eeta mag Onésimo anñmua ich patrón jöoi Filemón phatkhon jīgħawwa dżermajim anaabá. Mamta Pablo dūi theuwi Pabloou irig maach peerdħajem iek jaubaadējim aajem. Mag ichig ajapha jaubaadeewaita ükhawwi warag ich Pablo aig sñisjim aajem, irua nemdam iigwai audeedee aag.

Khan jawaag ajī. Mam Pabloou īchab khaphu sñejim aajem, Onésimojā ich pap aar deepüju aai sim. Mag, chadcha Onésimo ich pap Filemón aar deepüijim aajem. Mag Onésimo ich pap aar deebapūim dūita ich gaaupai mæg cartajā deepüijim aajem. Deeu Filemonag ich chog Onésimo ajapha recibiimkhiiir Pabloou mæg carta gaai irig chaipajim. Mag recibiwiwajā sīi ich chogjopai khaba, ya īchab ichjö Cristo iek ükhawwi ich khodkha simjöta i recibiipijim jöoi Filemonag.

Salud

¹ Filemón, jāgpai chirū? Mætan Pabloou. Maach Pör Jesucristo iek jaau chirūm gaaimua preso chirūm. Mag preso chirūmuata pürug mæg ēsap phā deepūi chirūm. Pūjā maar dūi maach Pör Jesucristo iek jaau nūm gaai ogħuba khitaawai, maach ermano Timoteo dūimua muata pürug saludaa chirūm. ² Mæg ēsap gaai mam īchab salud: maach āphu Apia athee; Arquipo, maach ipierr dūi ogħuba maach Ěwandam iek jaau khitaajem athee; maimua īchab chi ükha durrum khun thum pū di aig āba biirduwia Ěwandamag jéeuem khun atheejā agjö salud deepūi chirūm. ³ Maach Aai Ěwandamag jéeunaa īchab maach Pör Jesucristoogjā jéeu chirūm pāar kōit, pāar ogħuba tha wai wēnħarram dūi īchab pāar khōinaa wai wēnħarramkhiiir.

Filemón gaaimua Pablo onee atarr

⁴ Filemón, Ěwandamag jéeu chirūm aig mæchdēu pū khūrju athaawai warag pū igwia irig üu ajim a chiraajem. ⁵ Mua chadcha irig üu ajim aajem, mæchdēu ūrwi pua thum Ěwandam iek ükha durrum khunnejā daipiinaa maach Pör Jesucristo dūijā ubu chitūm a ūrjeewai. ⁶ īchab mua pū kōit Ěwandamag jéeu chiraajem, cha maachdēu ükha nūm iek deuem khunnejā jaaumam dūi puchdēupajā jāga Jesucristo gaaimuata maachin Ěwandam dūi üu wēnħarras a thumma ajapha kħap amkhii. ⁷ Pua mag maach Ěwandam iek ükha durrum khun thum kha khōsi aajem a jaau nūm gaaimua, mau chirūm āba, pua īchab mæt thāar onee api sim. Üu nūm

ermono. Puata üu maach ermanonaan däi ö ajapha am khïir jäsenka chirum gaaimua amjä khïir onee durrum.

Onésimo kõit Pabloou Filemonag chaigpatarr

⁸ Mag pua thumaam khun kha khösi aajeewai, pach chog arr Onésimoja agjö warm khunjo pua daupii aju aai sim. Cristoou ich i jaauumkhïir mu jur autarr aawai mua pürug warre i daupii abá a jaauju aai chirum. ⁹ Mamu muata ajués pürug i daupii api chirum am uguia, maach numijä agdaujö chikham kha khösi nümjö i kha khösi amkhïir, sii ikhõrjä khaba pürug magam ig chirum. Mu ya jöoiraa chirum. Mag chirum äba, Cristo iek jaau chitum gaaimua preso chirum. ¹⁰ Mag chirumuata pürug chaigpa chirum Onésimo kõit. Iita chadcha mua much chaaijö wai chirum, much mug preso chirumuata üu irig maach peerduajem iek ükhapi autarr aawai.

¹¹ Warran chadcha Onésimo pu chog sii pu athee phidkhaajem ajim. Mamu mag sierra pu aigmua dür mawi, dürrüu pu athee tag phidkhaba, sii tag ich igaibajujo sisijim. Magjiek mamu ya iruajä maach dënjo Cristo iek ükhabaarwai, muug chirum aigjä üu dürrcha irua mu oo wai khérüu awia, pu atheejä deeu irua phidkhaju mua khaphu chirum. ¹² Mag deeu pu chogkha sleinamkhïir, ümaai mua pu aar i püi chirum. Mamu mag mua puch aar i püibapääiwai, muchchata puch aar barbaimamjö ajapha i wai chirsí puch däi. ¹³ Mua chadcha much aigmua ogduba i wai chiram khösi chirum, mug maach peerduajem iek jaau chitum gaaimua preso chirraawai muchdëu nemdam iigwajä ichdëuta au deebarphu amkhïir. Mua khaphu chirum üchab, pua mu oon bëem khösi sim. Mama warphagkham gaaimua pöd bëeba aawai mua jürr ichta much däi sëepim khösi chirajim, mag irua pu kõit mu athee nem wau simta jürr puchdëuchata wau simjö amkhïir. ¹⁴ Mamu mau much appai agtha pu iekjä ür auba chan mua mag jürr iita ajués much chogjö wai chiramapha chirum, eeu dëgölp pua mag khöchkhabaju khäijä mua magbaadëju. Magju khäai puchdëuchata irig puch khïrau jaauum chadau, mua i much aig wai chiraju. ¹⁵ Jäg Onésimo pu aigmua durtarran, jän Jöoirau ich iu khäijä jägpijim, deeu nassi pawia ümaai puch aar petaawai deeu puch däi ich mag i wai chirsimkhïir. ¹⁶ Mag puch aig wai chirsim chan ya tag sii pu chogpai khaba, ya üsin warram khäijä ajapchata sisim. Ajapcharan iin ya maach khod chaardamau, iruajä üchab däi maach Ëwandam iek ükha khërsiewai. Muchimeerba muan i jäsene chirum. Mama puata mu khäyaujä ürcha i jäsene aju aai sim. Sii puch chog aawaipijä khaba, iruajä maach Pör Jesucristo iek ükha sisiewaita i daupii aju aai sim.

¹⁷ Magua mua pürug mag chirum: Puchdëu khïirjuawai chadcha mujä puch khapeer khai, magan Onésimo puch aar barm edjä muchchata puch aar barbaimamjö onee i baarpi athä. ¹⁸ Irua pu däi khaigba awia dëbpaar khäijä pürug paraa sim khai, mürugta jéeubá, mua i kõit phagpäiju. ¹⁹ Oob khïrijum. Muata pürug much juadamaucha, "Mua chadcha phagpäiju" a phä deepäi chirum mug esap gaai. Mama pua khïir eyaa aju aai sim, dëbpaar chaar khabam mama mua Cristo iek jaau chitum gaaimua puchdëujä Cristo iek ürtarr aawai puan mürugjä dëbpaar paar simjöta sim. Mama mua magamjä igbam. ²⁰ Magau khodam Filemón. Puajä maach Pör Jesucristo iek ükhaajeewai, Onésimo chig aba sii warag i daupii wai chirsimkhïir, muata pürug chaigpa chirum i kõit. Mag puajä

Íchab Cristo dën aawai cha mua jaau chirumjö abá i däi, magbarmua warag mächpata mä khüirdam onee apieg.

²¹ Mua khapha chirum, pua cha mächdëu jaau chirumjö aju. Magua mua mag ësap purug phä deepüi chirum. Khapha chirum íchab, cha mächdëu jaau chirum khääijä atcha pua i aairaa aju. ²² Ma athee íchab didam jürwi ajapha khüir khaug kherbá, mäch maawai ag ee chiraimaag. Mua purug mag chirumun, jäg üu päächdëu mä kõit jéeu durrum gaaimua Ëwandamau mächig pääar oon mapiju khapha chiraawaita mag chirum.

Ábmiecha salud deepüi narr khüun

²³ Ma khapeer Epafras íchab Jesucristo iek jaau khitum gaaimua maig mä däi cárcel deg khéraajemuajä purug salud deepüi sim. ²⁴ Mag tag íchab purug salud deepüi nüm: Marcoou, Aristarcoou, Demas aajemua, maimua Lucaaujä agjö. Mäkhüunauta däi mä ipierr ogduba maach peerduajem iek jaau durraajem.

²⁵ Magdam jawaag ajim purug mag ësap phä deepüi chirum. Maen maach Pör Jesucristoogta jéeu chiraajem pääar kõit, pääar däi ogduba ich mag pääar thua wai sïemkhïir. Ayoo kakë,

Pablo

HEBREOS

Ebreonaan athee ēsap phā deepüitarr

Khaíu phājī maimua chijā khueun atheeta phājī. Mag carta gaai jaauba sim khaíuta phājī. Mag librojā īchab Jesucristo iek ükha narr khueun atheeta phājim, mama sii parhoobam khueun athee khaba, judionaan atheeta phājim. Judionaan meu ebreo aajem; khar maguata chi õorjā ebreonaan gaai thüürjem īsjā agtha.

Judionaan Cristo iek ükha durrarr khueunan chadcha ükhaba narr khueun garmua ajapta dau aug waaujeejim aajem. Mag durrarr aawaita ãaur khueunau Cristo iek isegwi deeu warr amach wēnūrrarrjō aju īkhaajeejim anaabá, warrgar amach jöoinau nemchaain khēchnaa jēeujerrjōta Ēwandamag jēwaag; ajapcharan Moiseeu ley phā p̄uatarr gaai jaau simjōma. Magta amau Cristo iek amachdēu ükhatarrta deeu isegjōjōo aadēp naajim.

Judionaan pōm amach jöoin i warr amachdēu ürkhaajerr ya p̄awi naajim aajem; mama mag amach jöoin i p̄awi narrta agtha sii Cristo atheepai khaba naajim anaabá. Pogan ya chi ükha durrarr khueun dūi khapeerkha naajieb mama, mag amach khapeen dau aug wau n̄em oowi maach peerduajem iekta warre isegpāim ig naajim anum. Maguata mag libro phājim aajem, ag gaai am khīr onee jaaubaawai amachdēu ükhatarr iekta isegwi parhooba am uguia (2:11).

Khan jawaag aji. Mag libro phātarran, judionaanau amachdēu ükha narr iekta warag ajapcha ükhamkhīr ajim. Maguata amag chi ēsap deepüi chirarr jōoiraujā seis veces amag jaaujim, jäga aajē Cristo iek dichdēu ükhatarrta warag ükhabanaa ewag maawai. īchab jōoirau dawaa oopi simun Cristota thumaam khueun khāaijā üruecha sim anumāu (1:1–10:18).

Ya chi carta öpüiju athee paawai jōoirau am wawí sim, jäga wēnūrraju aai nu a khap amkhīr (10:19–13:21). Am jäg chikhamnaan juu machgau dau aphuu wēnūrraajem ãwataagan, Cristo iek jaau n̄em ūrwi dichdēu ükhatarr gaaita ubu naaju aai n̄em a sim. Capítulo 11 gaai amach jöoinau ükhaajerrjōta amagjā ükhapi jaau sim.

Ēwandamau ich Chaai p̄ibarmua maachig ich khaugpitarr

¹ Warr jōoingar Ēwandamau biek khapan ichdēucha õor jur auwi makheunagta ichdēu nem jaaujim ig sim jaaujeejim aajem. Khar khāapi au n̄muua, ich chognaan pāi n̄muua, wa magbaju khai ichdēuchata amag jaaujeejim aajem, makheunau jaau n̄em ūr n̄em gaaimua ūrui ich khapcha pamamkhīr. Mag, chadcha makheunauta jūrr maach jöoinag ich agjōo jaaujeejim aajem. ² Mama īs ewag pawi Ēwandamau jūrr ich Chaai p̄ibarm gaaimuata maachig üu ich khaugpibarm. I gaaimuata īchab nem thēnēmjā thumaa ompaawi ichigta Ēwandam chi Ayau makheun nem thumaa ich dūi jūapijim. ³ Ichdēuta īchab mag ich Aai dūimua nem thumaa ompaatarrjā sii ich iiu aawai ichdēuta wai dēnūm. Icba ich Aai khīr thegnaa bēetarr aawai i gaaimuata īchab Ēwandam ajaugjā khaphu aajem. Icba maach kōit ud̄raa ich thōopiwi, ichdēuta ich bagau maach khaibag thumaa chugpaawi, ügthar mawi, Ēwandam

juachaar gar jupimajim, ichta ich mag maach thumaam khuun Pörkha S*í*erraag.

Ēwandam Iewaata angelnaan khāaijā ürpai s̄ierrum

⁴ Mag gaaimua ich Ēwandam Iewaata īchab angelnaan ügthar thuunum khāaijā ürpai s̄isijim, am khāai irigpaita ich Jōoiraujā Iewaa ichēnaa warm khuunag sīi ich chognaan aajeewai. ⁵ Mag ichta thumaam khuun khāai ürpai s̄iewai Ēwandumau büurjā ich chognaanag chan ich Iewaag iekhatarrjō iwiir ābamugjā,

“Pu mu Iewaa aawai ūs mua thumaam khuunag mag khap api chirum” abajim. (Sal. 2:7)

Ni büurjā ich chog iwiir ābam igwiajā,

“Muuta i aaikha chitaju, maagwai ich jūrr mu chaikhajujā” abajim. (2 S. 7:14; 1 Cr. 17:13)

⁶ Pari magju khāai, warag mag ich Chaai ābpai khitum muig eegar pāaiwai warag angelnaan ich chogkha thuunum khuunagta,

“Pāach thumaam khuunau irigta jēeubathü” ajim. (Dt. 32:43)

⁷ Ich mag warag Ēwandumau ich chognaan ich düi thuunum igmamua jaauwai,

Angelnaanan irua phūjö nem khaphí apinaa, sīi ūt uu jējēerkhamjö ichdēu nem jajaaukhampierr khodpepet apiejem aajem. (Sal. 104:4)

⁸ Mamu ich Chaai igwia chan sīi ich angelnaanagamjö iekhaba, warag ich paarmua,

“Ēwandam, puchta nem thum thuunum Pöröu” a iekhajim chi Ayau ich Chaairag.

“Mug atag pawiajā puchta ich mag chi Pörkha chitaju.

Puan nem agcha waunaa khajaphata waaujem.

⁹ Puan nem wajaphamta khōsinaa nem khaigbam oomapha aajem.

Maguata Ēwendumau purugta ügtharjā chi Pörkhapijim;

ajapcharan muchdēuma, muchdēuta purug chi Pörkhapijim.

Muchdēuta īchab thumaam khuun khāaijā pu oneecha apijim” a iekhajim Ēwandamau ich Chaairag. (Sal. 45:6-7)

¹⁰ Maimua īchab ich Ēwandam iek phā sim gaai ābmua phāmamua chi Iewaa igwia,

“Señor, puchdēuta chadcha warrgarwe mug durrijā ompaawi edaujājā puchdēuta waujim” ajim.

¹¹ “Chi chugpaan chadcha pua mag nem ompaatarr thum deeu chukhu aju, mamu puch chan thōojā khaugba ich mag chitum iekhau.

Tagam nemen thum sīi khajapham khajūojā jēeudubju.

¹² Magbaawai ich jāg khajūa jōoi chi iiur düi theg jūajemjö, pua mug durr jōoi isegpäiwi chi iiurig paapüju.

Pari puch chan büurjā khūr khīethuupaijā khaba, puan ich mag chitum iekhau” a phājim. (Sal. 102:25-27)

¹³ Mag ich Iewaata thumaam khuun khāai ürpai s̄iewai sīi ich chognaanagpai chan ni ābamugjā Ēwendumau ich Iewaag iekhatarrjō,

“Much iek theeg chirumjö aag puhta mu düi āba mu juachaar gar jupbā” abajim,

“puch oomapha aajem khuun thum mua puch juu ee purkha dee num ora.” (Sal. 110:1)

¹⁴ Mamu angelnaan thum s*ii* Êwandamau nem jajaaukham ipierraaj aagta thunaawai amag chan irua mag iekhabajim. Jäkhun, s*ii* ich Êwandamau ich d*ü*i ich mag wénurraag maach ich aar ph*e* auju khun juag oomkh*ü*r p*ü*tarr khunau.

2

*Cristo iek chan s*ii* par jügupai ūrju khaba n*um**

¹ Keena, mag ich chi Iewaata ürpai sierraawai i iek chi jaau durrum khunau maachig jaau n*um*ta wajapha ūrwi ükhaju aai n*um*, eeu magba akhiin s*ii* par jügupai ūrwai ewag mawi warr ükhaba naawai aajerrjö s*ii* parhoob adukham. ² Warrgarwe Êwandamau s*ii* ich angelnaanag ich iek Moiseeg deepitarran chadcha nem jua theeg s*ie*jim. Magua ag gaai nem waipi jaau n*um* ichaaur nem waaujerr khun chan s*ii* Êwandamau ich mag par kh*ü*r okhooba, amach pekau paar ich agpierr am gaai deejeejim. ³ Mag ley s*ii* angelnaan gaau deep*ü*tarr ichaaur nem waubarm paar am d*ü*i maagjerrta, jägw*ü* maach gaaijä irua mas deeba abarju, mug maach peerduajem iek ag kh*ü*ai wajapcha sim jaau n*um*ta s*ii* ūrbamjö abarm paar. „⁴Mug maach peerduajem iek warrjä ich maach Pör Cristouchata nacha jaaubaj*ü*? Magtarrta ich d*ü*icha wénurrawi ūrtarr khunaujä amachd*ü*u oowai chadcharam iek aawai jürr maachig jaauwi maad*ü*jä khaphü naabá. ⁴Mamu magpajä khaba, mag maach peerduajem iekhan chadcharau a khap amkh*ü*r, ich Êwandamaucha mag ich iek jaau durrum khunag öorjä dau daau monaaupi maajeejim. Mag n*um* d*ü*i ūchab *ü* ewag pawiajä ichd*ü*pai ich Akhaar jua theeg gaaaimua maachigjä nem kh*ü*r pogkhe waupiejem, magum gaaaimua mug i iek jaau n*um*an chadcharau a khap apieg.

Magua mug maach peerduajem iek jaau n*um* ūrwai par jügupai ūrba ükhaju aai n*um*.

Jesuu maach ich eeugpeenkha awaag maachjö wounkhatarr

⁵ *Is ewag pawiajä, chaig muachd*ü*u jaau chirarrjö, Êwandamau ich Chaai gaaimuata maachig ich khaugpi s*iewai*, s*ii* ich chognaan ich d*ü*i n*um* khuunagta iek theegnaa maach pörkhapiba ich Iewaagta maach Pörkhapi sim.* ⁶ Magua Êwandam iek ph*a* sim gaaai äbmua,

„*Khan ajaug n*u**“ ajim “maar mug eegarm khun pua jägcha maar kh*ü*rag ee aag?

*Jäga n*u* pua jägcha maar dau aug khaugaag?*

⁷ *Khüchpai mug eegar wénurraweran, chadcha pua angelnaan kh*ü*aijä maarta eegpai deejim.*

Mamu mag n*um* awia maachta nem thum thun*um* kh*ü*aijä ürpai apijim.

⁸ Nem thun*um* thum pua warre maar jua eeta ph*e*deejim” a ph*ä*jim, “maachd*ü*uta thum khap n*uisimkh*ü*r.*” *(Sal. 8:4-6)*

Chadcha magta ph*a* s*ie*b mamu, mag äaurpajä khaba nem thum maach jua ee ph*e*deetarr an*um*ta, chadcha mag thumaa ichd*ü*u jaautarrjö nem thum maach jua eegar thun*um* chan agtha ooba n*um*. ⁹ Magarrau Jesuuwan chadau, mug eegar wounkha s*ie*thuurwai maachjö angelnaan kh*ü*aijä Êwandamau eegpai i deejieb mamu, *ü* jürr ichd*ü*uta nem thun*um* thum chadcha wai d*en*am. Mamu Êwandamau mag maachjö angelnaan kh*ü*aijä eegpai apitarran, maach dau aug khaugwi maach peerdu aum kh*ü*chgau maach k*ö*öt dau aphü amkh*ü*r ajim. Mamu mag maach

gaaimua meetarr jūrr, ich Ņwandamau ichta nem thum thānām khāijā ürpai apijim.

¹⁰ Nem thānāmān thum Ņwandamau ompaatarrau ich athee, ichdēu ig sīerrjō amkhīr. Mamu mag ürcha ichdēu ig sīerran, õor pōm ich chaainkha auwi ich aar phē awaag ajim. Magaag athee irua ɻdūraa ich Iewaa Jesuuta dau aphuu apijim, mag aphuu abarm gaaimua ūu am peerduajemkha sīsiewai ichdēuta Ņwandam aar õor öbērpiejem khamkhīr. ¹¹ Mag ich Jesūs Ņwandam Iewaa arrta, maachjō angelnaan khāijā eegpai simuata Ņwandam athee maach ajaug paapüwi ich Aaita maach Aaikhapijim. Mag gaaimuata chadcha ich Ņwandam Iewaa Jesuujā chigag chukhu maachig eeugpeen aajem. ¹² Mag ichdēu maach ich eeugpeen ich dūi aai ābam khāunkha wai sim igwi, ich Ņwandam iek phā sim gaai mag sim:

“Tata, mua māch eeugpeenag jaauju pū jāga chirū; magnaa māchdēupa am dāi pū thumeukharju” a sim. *(Sal. 22:22)*

¹³ Īchab Isaías gaaijā ich ag iek igwi,

“Tata, pāchdēu mārug õor phēdeetarr dāi mu cha chirūm” a sim, “ajapcharan pāch chaainkha thānām khāun dāima.

Am gaaimua māch phithur chirūm aigjā, pua mārug oobamjō chan abaju mua khaphu chirūm” a sim. *(Is. 8:17-18)*

¹⁴ Mag māig eegar chi chaainkha thānām khāunjā wounaanta mag i chaainkha thānaawai ich Jesujā māig eegarm khāunjō wounkhata sīeichējim, wounjō meeg; mag ich meebarmaa māig eegar ichta chi durr khāawi õor dajēk wai sīerra iek theeg chukhu apāaig; ajapcharan mepeerta ich garmua pödpääigma. ¹⁵ Mag Ņwandam Iewaa khaba arrijō ich Jesūs maach kōit meebarmaata, jäg sīi chikham chogkha nām khāunau amach patrón juu ögkha durraajemjō, maach dajēgbawai okhooju ögkhaajerr khāunjā ūu peerduatkha athaawai tag i ögkhaba nāisijim. ¹⁶ Mag i bēewajā ich chan angelnaan peerdu awaanta bēeba, maach māig eegarm khāun peerdu awaanta bēejim; ajapcharan maach ū mag Ņwandam iek jōoi Abrán dēnjō ükha nām khāun peerdu awaanma. ¹⁷ Pari mag maach peerduajemkhanaa īchab ichta warrgarm phadnaan pörōu aajerrijo Ņwandam dāi maach kōit iekhaajem khaagan, ichiita ich Jesujā nem thumaam athee maach ich eeugpeenkha nām khāunjō wounkhaju aai sīejim. Mag sīewai phadnaanau õor khaibag paar nemchaain kheecherrjō, jūrr ichta maach kōit ɻdūraa ich thōopibarmua maach khaibag thum chugpaa aujim. ¹⁸ Mag ichjā woun arr aawaita maachjō dau aug wauwi meperajā irig nem khaigbam waupiju ēkhaajeejim. Mamu ichdēujā magum thum ɻwattarr aawai, maachdēu mag nem khaigbam waujōjōomjō aadēphum aigjā ūu irua maach dau aug khaugwi maach khaigpeerjem, ich dēnjō magum thum pödpüpüi amkhīr.

3

Jesuuta Moisés khāai ürpai sim

¹ Magua ermanonaan, pāar ar Ņwandam dāipai wēnūrrām khāun, ar maachta ich aar phē awaag ich chaainkha autarr khāun, pāadē mu iek ūrbat: Jesucristota chadcha ich Ņwandamaucha ich iek jaaumkhīr jar auwi pāitarrau. Icba īsin warrgar phadnaan pör aajerrjō maach kōit Ņwandam dūicha iekhaajemu. Ūu gaaimua maadēu chadcharam iekta

ükha nám. ² Ich jág Moiseejā Ŋwandamau ichig jajaaukham thum israelnaan düi aajerrjö, Jesuujā Ŋwandamau mag ichig ich iek jaaupinaa ich iek ükhaajem khuuñ kõit iekhaajem khapibaawaijā chadcha irua thumaa ichig jaautarrjö ajim. ³ Mamu agdaujö mag amachig nem jaautarr thum waujierrab mamu, ichí Jesuuta Moisés khääijä ürpai sim. ⁴ Jägwi mag chir? Pārau khaphu nám, äbmua di ëeuwai chi èutarr wounta chi di khääijä ürcha ig iyüñ aajem. Ich jägta nám ĩchab Jesujā Moisés düi: Moisés sii maachjöpai maig eegarm aawai iin sii Ŋwandam juau. Mamu magba Jesuun i nawe ich mag sїerraawai ichiita i khääi ürpai sim. ⁵ Pārau khaphu nám, äbmua di ëubam aig chan büürjä di chukhum. Ich agjö sim ĩchab nem thum mag thunumjä; ich Ŋwandamauta nem thum waubajieb, maach wounaanjä thum, Moisepa. ⁶ Magua Moisejā sii ich Ŋwandam chog arr aawai ichig jajaaukhamjöta aajeejim i õor düi. Ajapcharan i phidagan, Ŋwandamau mag ich õorkha thunum khuuñ düi ajuuta jürr õrag jajaau aajeejim. Ma ajim i phidag. ⁷ Mamu Cristo Jesús chan magba, Jesuun ich Iewaa chaar ichdëu püitarrau. Magtarr aawai ichdëuta maach ich Aai õorkhaju khuuñ thum peerdu auwi ichdëuta khap sim, ichig jaautarrjö. Maata i phidag aawai i gaaimuata maach mag Ŋwandam dënkhä nám. Majä chadcha mag i õorkha naawai parta i iek ükhaba nám khaphuña onee irua maach ich aar phë auju khïirjugta ogduba wénurramuñ mamu.

Ñwandamau ich õorkha nám khuuñ khïir meeupiju

⁷ Magua oob thãar theeg amiet, eeu pääch düijä Ŋwandamau israelnaan düi arrjö adukham. Magju khääi Ŋwandam iek phä sim gaai ich Ŋwandam Akharaucha jaau simjö,

“Is päächdëu Ŋwandam iek jaau nám ûurwai ⁸ oob israelnaanjö thãar theeg amiet.

Õor chukag ee phuñr wénurraawai amau warag Ŋwandam düita serereu nuñawi i meeukhapi püijierram.

⁹ Cuarenta años mag õor chukag ee wénurraajeewai, pääar jöoinau nem ooba aajempa amach khaigpërm khõchgau irua ich sua theeg oop-iejerrjä, amau warag i jüramjö aajeejim.

¹⁰ Maguata chadcha am düi meeukhawi, irua magjim amag:

‘Päran sii parhooba päächdëu ampierr am khõchgau okhooata wénurram; mamu mag nám mua nem jaau chiruñ chan waumapha námogui’ a iekhajim.

¹¹ Magta chadcha khïir machgau irua chi ich ichaaur nám khuuñ chan ich aar öbeeribamgui a iekhajim ich Ŋwandamau.” (Sal. 95:7-11)

¹² Ermanonaan, maguata muan pâragan, “Ŋwandam ich iekhabarmjä chadcha nem wau sїerruñ iek ükhaba nám gaaimuapai chan oob thãar khaigba nurrjée amiet” a chiruñ, pääch mag nám gaaimua warag Ŋwandamta isegam uguia. ¹³ Magju khääi Ŋwandam iek phä sim gaai jaau simjö, üu agtha dich khapeendam wawiju aai nuñwe ed eepierr agdaujö pääch khapeen wawibat, pääch pekau ee nem khaigbam wau nuñmuapai pääch khügurwi warag thãar theeg am uguia. ¹⁴ Pari mag Cristo düita khapeerkhanaa ichdëu jaautarrjö chadcha maach düi üu apim khõsi nám khai, magan warrcha i iek ûurwai chadcharam awi ükha nuñisierrtä ich mag dich thõm aar ogduba ükha wénurraju, warrcha ükhatarrjö.

¹⁵ Pari magaagan, Ŋwandam iek gaai phä sim chaig jaau chirarrjö,

“Ís pāachdēu Ŋwandam iek jaau nūm ũurwai oob thāar theeg amiet; oob ar israelnaanau warag Ŋwandam dūita serereu nūu awi i meeukhapipäitarrjō amiet” a chirum. (Sal. 95:7-8)

¹⁶ ¿Pārau khaphu nū, Ŋwandamau ich iek jaaupi sim ūr nūm āba, chijā khūunauta warag mag i meeukhapijerrá? ¿Maach jöoin Egipтомua Moiseeu chawag phē arrtarr khūun amach thum khabají? ¹⁷ ¿Chijā khūun dūita Ŋwandam cuarenta años mag meeukha sīejí? Ich ichaaur arr khūun dūima, amach pekau wautarr gaaimua. Mag gaaimuata mag ñor chukag eepai phūr wēnurrumua thum khēchjierram anaabá, amach barju arr aarjā barba. ¹⁸ Maimua íchab ¿ich makħħunnag khabají, amach khōchagpierr am khōchgau bürjā ich iek asekasba arr jūrr ich Ŋwandamaucha, “Cha mū iekha chirum iekhau pāar chan māchdēu pāach khīir meeupiju a chirum durrjā mua dubpibamgui” a iekhatarr? ¹⁹ Ajapcharan mag pōd barba arran, amachig Ŋwandamau jaautarrjā ajappai ükhaba narr gaaimuata mag pōd barba khud jārrpai khēchjierram anaabá.

4

¹ Keena, ís ewag pawiajā, ich Ŋwandamaucha jaautarr aawai, agtha i aar barju aai nūm. Maguata maachjā khīir khaphu wēnurraru aai nūm, eeu amjō āb khāijā mag irua maach khīir meeupiju a sim aar pōd barba adukham. ² Amag jaautarrjō maachigjā maach peerdajem iek jaauwi nūm. Mamū amaun mag amachig jaautarrjā sīi par jügħupai ūtarr aawai am athee chan bürjā serbiabajim aajem, üu chi ükha narr khūun dāi warag khīirjug āba am dēnjo i ipierra abu arr aawai. ³ Maach chi ükha nūm khūunan, mag Ŋwandamau maach ich aar phē auwi ich dāi khīir meeupiju a sim aar barju.

Mamū i ichaaur nūm khūun chan ichdēu am khīir meeupiju a jaautarr durrjā barbamgui ajim. (Sal. 95:11)

Mag amau i ichaaur abamuan, amjā dubkham, ya Ŋwandamau mag durr ompaawaiwe mag ñor khīir meeupiju durrjā sīi wai sīerr aawai. ⁴ Mag khīir meeu naisiewai jua üiju igwi, íchab ich Ŋwandam jua üitarrjā jaauwi, “Ŋwandamau nem thānum thum seis días nūm ee wau aaipapāwi ag noram siete diam gaai ichjā jua üijim” a sim, “ichdēu nem ig sīerr thum waubapāawai.” (Gn. 2:2)

⁵ Mag israelnaan khud jārrpai khēchtarr khūun igwiajā, ich Ŋwandamaucha, i ichaaur nūm khūun chan ich sim aig ich dāi jua üimkhīir dubpibajui ajim íchab ich ag iek gaaipai. (Sal. 95:11)

⁶ Magta nacha i iek ūtarr khūun amach jüg theeg gaaimua dubbajierram aajem. Mamū agtha ewagam khūun dubju waaur nūm, i ipierra nūm khūun. ⁷ Mag i ipierra nūm khūun dubju aai nūm igwi, Moisés meetarr khur nassi pawijā David khararrau Ŋwandam iek phāawai, “Ís pāachdēu Ŋwandam iek jaau nūm ũurwai oob thāar theeg amiet” a phājim. (Sal. 95:7-8)

Magua ichdēu jaau pūatarrjō, ïsweta ükhaju aai nūm, agtha ükhaju aai nūwe. ⁸ Mamū mag irua iekhaju nawe, chi Moisés meetarr khur Josueu israelnaan Canaan durr wai duubwaijā warre ich Ŋwandamau maach khīir meeupiju a sim aarchata wai dubtarr amuan, Ŋwandamau ís ewagam khūunagjā ich aar wētju ayaa amkhīir “Ísweta ükhaju aai nūm

agtha ükhaju aai n̄we” abakham. ⁹ Magua maadēu khaph̄ n̄m, mag Ěwandamau maach kh̄ir meeupiju a sim chan m̄ig eegarpai khaba, ya mag atag ich aarcha maach ph̄e athaawai ich jāg ichjā m̄eg durr thum waupūiwi jua üitarrjö jua üi wēn̄rrajuuta jaau sim. ¹⁰ Chi mam Ěwandam sim aarta üu barbaimam wounan, chadcha tag phithurgjā auba, ich jāg m̄ug durr ompaawi ich Ěwandamjā jua üitarrjö, ich mag i jua üi chitaju. ¹¹ Maguata maachin Ěwandam iek jaau n̄m maachdēu ūrtarrrta warag ogd̄uba ükha n̄muua mag i düicha naaimajuuta ükhaju aai n̄m, ni äbmuajā israelnaanau Ěwandam iek ükhaba arrjö aba.

¹² M̄ug Ěwandam iekhan ich mag chugpaa khaugba s̄ierranaa nem jua theeg s̄ierrum, ich Ěwandam iek aawai. Maguata thuthui ph̄opá garm magwe dee sim khāajā nem degcha s̄iewai maach pa akhaar oonaa maach ö akhaarjā khaug aaujem. Maach kh̄irjugjā khogreu jurnaa dichdēu nem wauju dich thāar eepai wai s̄isid̄umjā khaug aumaajem. ¹³ M̄ug thanum aig chan pōd iwiir äbmuajā Ěwandam dau merpūiju khaba sim. Irigan nem thanum thum ich dau aig aunaata oo n̄mjō dawaa thanum. Ěwandam mag maadēu nem wau n̄mjā thumaa oojem kh̄irpheeta maachin d̄un̄n̄uaid aimaju, maachdēu nem waaujerr thumaa irig meerba jawaag.

Ich Jesuuta maach kōit iekhaajem chaarkha s̄t̄ijim

¹⁴ Mam̄ ich jāg warrgar phadnaan pōrō ñor kōit Ěwandamag jēejerrjö, ūsjā agjō maach kōit iekhaajem chaar wai n̄m; ajapcharan ich Ěwandam Iewaama. Ichta mawi ügthar s̄iejem, mammua maach kōit iekhaag. Maguata maachin maachdēu i iek ükha n̄mta warag ogd̄uba ükhanaa ag gaaita ub̄ wēn̄rraju aai n̄m. ¹⁵ Mag ügtharmua maach kōit iekhaajemuan chadcha maach dau aug khaaugjem. Ěwandamta maach wounkha s̄ierr aawai ichdēujā khaph̄ sim, jāga aajē maach pekau ee burrjöjöo aadéph̄um aig. Meperau maach pekau ee burrpiju ükhaajemjō aju ükhaajeejim i düijā agjō; mam̄ maagjerrta ich chan b̄ürjā pekau ee burrba khitajim. ¹⁶ Maach kōit iekhaajemua mag maach dau aug khaaugjem khaph̄ naawai b̄ürjā ögkhaba warag Ěwandam thumaam kh̄un Pörkhanaa thumaam kh̄un düi ajapha khitumta jürju aai n̄m irig jēeu n̄muua, pekau ee burrjöjöo aadéph̄um aig i iigwaijā üu irua maach dau aug khaugwi maach khaigpērmkh̄ir.

5

¹ Pārau khaph̄ n̄m, maach judionaan ee phadnaan pōrkhapiegjā ñor eemta jür auwi chi pōrkhapiejem, maguata ñor kōit Ěwandamag nem inagdam ofrendakha deenaa nemchaainjā thōonaa phaamamua irig jēeumkh̄ir, mag jēebaawai Ěwandamag am chig am ugua. ² Mam̄ mag phadjā īchab maachjö pekau pōm khitaawai, pekau ee buburrsöm kh̄unjā dau aug khaug paraa aju aai sim. ³ Mag ichjā īchab maachjöpai s̄iewai, ich jāg ñor kōit nemchaain khēchnaa Ěwandamag am chig am ugua am kōit jēejemjō, ich kōitjā jēeuu aai sim. ⁴ Pārau khaph̄ n̄m, äbmuajā pōd ichdēupai, “Muuta chi pōrkhaju” awi ichta phadnaan pōr khaba aajem. Phadnaan pōrōn ich Ěwandamauta jür aaujem, ich jāg ichdēuta nacharam phad Aarón aajerr jür autarrjö. ⁵ Ich jāgta ajim Cristojā:

Irua ichdëuta, “Mʉeta phadnaan pörkhaju” abajim. Magju khāai ich Ŋwandamauta irig,

“Pʉ mʉ Iewaa aawai pʉchta thumaam khʉn Pörkha sīsim thumaam khʉnag khap api chirum” ajim. (Sal. 2:7)

⁶ Maimua mag warre ichta chi Pörkhapibarm igwiajā, ich Ŋwandamaupai ich iek phā sim gaai agjō,

“Pʉn ich jāg Melquisedec phadkha sīerrarrjō ich mag Phadkha chitum iekhau” ajim. (Sal. 110:4)

⁷ Cristo agtha mʉig eegar khéraawai üu ich meem iekcha meepiba aag juu theeg simug jēeu simua nem theeg ijēebkham dūi bīe jöckhērʉmuata jēeu khērajim aajem; ajapcharan ich Ayag jēeu khērʉmuama. Mamʉ mag ich Ayau khōsimjō i ipierraam khōchgauta ichig jēutarr aawai üu Jōoirau i iek ükhajim, deeu i phiriu athamua. ⁸ Mag Cristo Ŋwandam Iewaa āba, chadcha aphʉ meebarmuata warag ich Aai ipierraam khaugjim. ⁹ Mamʉ agjō mag meebarmuata ichta īchab thumaam khʉn Pörkhanaa am kōit iekhaju aai sīsiewaita īchab thum ich ipierraam nʉm khʉnjā üu ügthar öberpiejemkha sīsimjim. ¹⁰ Magta chadcha Ŋwandamaau, warr Melquisedec phadkha sīrrjō, ich Iewaata Phad chaar khapijim ügthar, thumaam khʉn kōit iekhaajem.

Ŋwandam iek ükha nʉm anarrta i iseg nʉm khʉn

¹¹ Cha mʉchdēu jaau chirum iekhan pārag jaauju pōoma agtha wai chirum; mamʉ pārau khaugmaphamjō naawai mʉugwaiweran jaauju phithur sim. ¹² Pārau nawe Cristo iek ūurjem khʉn aawai ya mʉugwai jūrr pāach khapeenagta jaau khaauga aju aai nʉm. Mamʉ magba jāg Ŋwandam iek athee agtha dau meraamjō naawai pāragan deeu chaainagamjō merag chukhumdamta nacha jaauju aai chirum. Pārau khaphum, chaainagjā nacha jūdchödam appai dee nʉw awi ewag paawaita jōoin dūi āba nem parhooba khoo khaugpiejem. Ich agjota sim īchab Ŋwandam iek jaau nāmjā. ¹³ Magua mag maach chi jōoi chiramta chaainag jaaujempai khaphʉ chirum, magan agtha chaai jūdchö ikhōrroo khitamjōta sim, nem khaigbamjā khaugba ni üumjā khaugba siawai. ¹⁴ Mamʉ magarrau jāg chi jōoin nem parhooba khoojem khʉnjō, khani üu sī wa khani üu khaba sī a khaphʉ simuan chad Ŋwandam iek phithurm ichig jaauwaijā üu ajapha khaphʉ aju, ag nawejā ichig jaautarr ee nʉrruemuata magamjā khaug aumaajeewai.

6

¹ Keena, maguata maachin warag naagta wēt ahaug maju, warag i iek khaugmamua ag gaaita jōoinpaag. Mamʉ magaag chan Cristo iek jaau nʉm ūurwai nacha maachdēu khaugtarrpaita khaphʉ wēnurraju abam. Jāg sī:

dichdēu nem khaigbam waaujerr isegwi Ŋwandamag chugpaapi jēeu nʉmpai khaba,

dichdēu Ŋwandamau maach peerdʉajem iek ükha nʉmpaijā khaba,

² dich pör choopi jaau nʉmpaijā khaba,

dich khapeen pör ür jua ausūnaa Ŋwandamag jēeu nʉmpaijā khaba,

mʉg atag maach iiu phiidʉkhaju jaau nʉmpaijā khaba,

maimua Ŋwandamau maach i agkhaju jaau nʉmpaijā ükha wēnurraju abam.

³ Magum thum üuma chadcha. Mamu magum iekpaita dich iphithur phuurba jajaau aju khäai, tagam nem agjö ich Ņwandamau maachig khaug-pim khösi simta pārag jaaum ig chirum. Magum iek ükhaag pāragjä ich Ņwandamau khüirjug deekhiin üu akham. Maiguin chad warag i iek khaugmamua ag gaaita jöoinpagkhaju.

⁴ Mamu ar maach peerduajem iek ūrwi, Ņwandamau ich Iewaa maach peerduajem khamkhüir püitarrjä khaugwi, Ņwandam Akharau õrag nem ajapha waapi sim aig ich paarmua däi wauwi, ⁵ maimua mug Ņwandam iek jaau nümjä ich jügucha ürnaa ich daúacha ich Ņwandam Akharau nem khüir pogkhe waapi sim ootarrta, ⁶ üwaa ewag mawi warre Ņwandam iseg simug chan parta deeu Ņwandam iek ükhapi awaaag ëkhaju. Mag sim aig ükhaba khabahab, magum gaaimua pakuls gawai i meerphötarr khüun dënjo ichdëujä ich paarmua Ņwandam Iewaata thumaam khüunag isegpi jaaunaa parhoobam khüunjö i wau iekhapi simjö siewai. ⁷⁻⁸ Magum wounaanan jēb khaigbamjöta nüm. Nemjüir ajapha öbërmkhüir par Ņwandamau ag ür noseg pöm chëpipikhamjä ag gawai nem jiirwai sii phüak appaita öbérbaadëphum; ich jägtä nüm ar Ņwandam iek ürtarrjä ükhabam khüunjä. Jägum khüunan, jäg phüakjä sii äbamug päärdunaa örpäijemjö, ya sii Ņwandam juu machag äwatjupaita nüm. Mamu magba ar Ņwandam iek ūrwi thäraucha ükha nüm khüunan jēb ajaphamjöta nüm. Magum khüun däi Ņwandamaujä üu aajem.

Khan khüirju nüm gaaimua maach Ņwandam däi ubu nü

⁹ Ermanonaan, mua mag chadcha õrau Ņwandam iek ūr nüm äba i iseg nüm a chirab mamu, mua khaphu chirum, pääar chan magba nüm. Pääar ya peerduwi nem ajaphamta waaujeewai mag jēb ajaphamjöta nüm. ¹⁰ Ņwandamau thumaam khüun däi nem agchata waaujeewai pääru Ņwandam khösi nüm gaaimua pääach ermanonaan juag oojemjä irua par sii ich jäg okhoopibam. ¹¹ Muan ich jägtä pārag pääach ermanonaan pääach dënjo ükha nüm khüandam daupii wénurrapim khösi chirum, ich jäg pääachdëu am däi nümjö, mag wénurrum gaaimua pääach i däi naaimaawai Ņwandamau päächig deeju khüirju nümjä ich ag ee chadcha pääachdëu khüirju nümjö öbërmkhüir. ¹² Nem ajapha wawaag chan oob khusëukhamiet. Magju khäai maach jöoin ötarr khüunau aajerrjö warag ükhanaat a chirum. Amau ogdaba ükha durruu aajerr jürr Ņwandamau warrgarwe amachig deeju aajerrjä ya amach juu ee wai nüm, ya ich düichata wénurraawai.

¹³ Ņwandamau jöoi Abrán khararrag chaai paarpapiju jaauwai, ich iekhabarmjä sëukhaba ni tag ich khäai ürpaimjä chukhu sierraawai, ichdëupai ich thönaa, ¹⁴ “Mu cha iekha chirum iekhau mua pu dürrcha eeg oowi mug atag paawai pu chaain ewagam khüunjä khapaana apijugi” ajim aajem irig. ¹⁵ Magbaawai chadcha Ņwandamau ichig jaautarrjö aju khap, jöoi Abranaau nu khitam ee Ņwandamau irig ichdëu jaautarrjö üu chaaidam i uuirag oodeepiwi ag gaaimua chadcha jöoi chaain ewagam khüun khapaana thünaisijim, i meetarr khur. ¹⁶ Maach mug eegarm khüunau juraawain maach khäaijä ürpai sim igwiata juraajem, ajapcharan Ņwandam igwiama. Mag juraanaata nem magju abarm chan tag sii dich iphithur ijéjëb nüejä aba, chadcha dich iekhatarrjöta

aajem. ¹⁷ Magta Ņwandamaujā i iekhatarran chadcharau a khap apieg, mag juraamamuata Abranagjā iekhajim aajem, maagwai ich chaaín ewagam khuuñaujā chadcha Ņwandamau amach dūi magju khap amkhīr. Mag sim aig irua ich iekha simjā chadcha ich mag aju a sim ajim anaabá. ¹⁸ Magta Ņwandamau juraanaa ñor dūi iek deejem ūrwi, chadcha i sēu chukhu sīerrum khaphē nūm gaaimuata īs ewagjā maach peerdu aumkhīr Ņwandam jūr nūm khuuñaun khaphē aajem, chadcha irua maach peerdu auju. Mag gaaimua i aar naaimaju khīirjugta wai nūm, ichdēu maach phē auju jaau simjō aju khaphē naawai. ¹⁹⁻²⁰ Mag āba Ņwandam aar naaimaju khīirjugta wai nūman, magan ich jāg barco ich anclau ūrrpiba wai wējōm aig phūasaujā bāyeu arrba aajemjō, maach akhaarjā Ņwandam gaaichata pur wējōmjō sim. Mag Ņwandam dūi maach mag nūman maach Pör Jesúus gaaimau, ichta ich jāg phadnaan pöröu Aai i jēeujem ee put parrg ēu wējorr ēugar añlopier biek ābpai duubjerrjō maach na ügthar mawi sim aawai. Mammuata maach kōit ich Aai dūi iekhaag ich mag Phadkha sīerrum, ich jāg warr Melquisedec phadkha sīerrarrjō.

7

Melquisedec phadkha sīerrarrjō Jesuuta ich mag Phadkha sīerrum

¹ Mag maach Pör Jesucristo Melquisedecjō sim a chirāman māgau: Maach jōoin Abrán khararr agtha ūu pūrba khitum jaar, Melquisedecta phöbör Salem anūm eem rey anaa īchab phadkha sīejim aajem, ich Ņwandam cha ügthaa phuu nūmuia phadkhapitarr. Mag jaar biek āb jōoi Abrán reinaan dūi wērbēwi ich garmua reinaan pödpäwi urum ee, chi Melquisedec i khīrphee mawi āba thēubaimam aig, i bendiciemamua irig, “Īsmua atag ūu pū Ņwandamau eeg oo wai chitaju” ajim anaabá chi Abranag. ² Magbaawai Abranau mag reinaan dūi wērbēwi ichdēu am pödpäwi, am juagam nem phē urarr eem chi décima parte deejim aajem chi rey Melquisedee. Mag rey thār Melquisedec aawai, “thumaam khuuñ dūi agcha nem waaujem rey” aawai. Mag chi phöbör thār Salem aawai, maach meúan “khōināa” a simu. Mag “khōināa” anūm phöbör eeta reikha sīerr aawai chi Melquisedec igwia ñrau “ñor khōināa phē wai sīejem rey” aajeejim. ³ Ņwandam iek phā sim gaai būrjā jaauba sim, khai aji i aai wa khai aji i ād, būrjā am jōoinjā jaauba sim. Agjō būrjā i thaabatarrjā jaauba, ni i meetarrjā jaauba sim. Ajapcharan mag phadēn peer Ņwandam Iewaa Cristo dūi agjōota sim; maguata ichjā Cristojō ich magta phadkha sīerrajim.

⁴ Pāadē ūrbat jāga sīejī Melquisedec: Í chan sīi parhoobam phad khabajim. Mag nūm dūi īchab chi Melquisedecta jōoi Abrán khāaijā ūrpai sīerr aawai chi Abranau, ichjā chi thethem arr āba, mag reinaan dūi wērbēwi ichdēu gan aumarr eemjā irig chi décima parte deeb khaba deejim aajem. ⁵ Pārau khaphē nūm, Moiseeu ley phā puarr gaai jaauwai, Levinaanta phadnaankha nūm khuuñaun, tagam khuuñ amach khapeen israelnaan thum jōoi Abrán chaain ewagam khuuñkha nūm gaaimua wir aig amach khodnaan āba, ichiita amau nem wai nūm eem chi décima parte amag jēeub khaba jēeju aai naajim aajem. ⁶ Mamū chi Melquisedec Levinaan thār eem khaba arr aawai chadcha Moiseeu jaautarrjō ich

paat m chi décima parte j euju khaba s ejim j oi Abranag. Mag phadkha s errj  Levinaan khaba s ejieb mam , ichiita Abranag j eubaawai j oirau deejim aajem ich d n eem chi décima parte. Mag Melquisedeeu i bendiciewai, ya  wandamau ag nawe ich bendicietarr  ba, Abranau  d raa deeu ich bendiciepijim anaab . ⁷ Maad u khaph  n m, chi ich garmua warm bendic i simta chi bendici n au sim kh aj   rpai sim. Am mag narr aig,  k au mag Melquisedecta Abr n kh aj  juu eegpai s ejim abarju? ⁸ Chadcha maig eegar chi décima parte j eujem kh un n  chab maachj  daj ku deetarr kh un n; mam   wandam iek chi ph m gaai Melquisedec jaau sim n, chi iwamta jaau sim, b urj  meejimj  aba. ⁹ Mag Abranau Melquisedeeg chi décima parte phaagwai ewag pawi Levinaan khaju kh un agtha thaababa naajieb mam , ya warre am k itpata phagb p m j  ajim. Magua  s ewag pawi oowaij  amach paarmua chi décima parte j euju kh un naupata warre Melquisedeeg phagjierram aju aai n m, am tath oyau am k it phagtarr aawai. ¹⁰ Chadcha mag Melquisedeeu Abr n kh irphee mawi i bendiciewai chan agtha chi Levinaan  bj  chukhu ajiel mam , ich  ich gaaimuata ewag pawiaj  makhu n Levinaan paarpaju ajim. Magta, ich Melquisedecta chi Abr n kh aj   rpai s ierr aawai ichta  chab Levinaan kh aj   rpai  ber sim.

¹¹ Ya ag khur ewag nassi pawi  wandamau Moiseeg ley deewiata chi Levinaanj  phadnaankha n isijim. Chi Levinaan eem phadkha narr kh un, nacharam phad Aar n khararr ag chaain ewagam kh un ajim. Mam  makhu n phadnaanau mag ley gaai jaau sim  rkha n m kh un ajaug paajerr akhiin,  wandamau deeum phad ich Iewaa makhu n kh aj  ajaapcharam p ibakham. Mag irua p itarr chan Aaronj  khaba, ag kh aj  ajaapcha Melquisedecj mta p ijim; ma ich Jesucristo ajim. ¹²⁻¹³ Mam   wandam iek ph  sim gaai jaauwai, mag phad iiur, Cristo, Levinaan khod khaba Judanaan eemta öberju atarr aawai, chadcha ich magta ajim, mag Judanaan eem chan phad  bj   berba aajerrta. Mag Cristo phadkhabaadeewai Levinaan eem phadnaan tag serbiiba aph baad jim. Magbaad m  d i  chab Cristoou iek iiur jaaubaadeewai mag ley warrgarm phadnaanau  rkhapiejerr  tag maad u nem igba aad jim. ¹⁴ Mag phadnaan khapiewaj , mag Jud  chaain ewagam kh unag chan phadnaan khaju aai n mj  aba arr aawai, maad u khaph  n m,  ba maach P r Jesucristo ich appaita Judanaan eem phadkha  berjim.

¹⁵⁻¹⁶ Mag phad iiur  wandamau maach athee p itarrj  s i mag ley nachgarm gaai jaau s errj  khaba, Melquisedecj  Levinaan khod khaba simta b etarr aawai, merag chukhu sim, chadcha magbarm aig mag ich pierrumua warre chi phadnaanau waaujerr phidagi  ya tag wauju khaba aad m  d i chi leij  tag s i warramj  khaba s sim. Irua chadcha cambieu aai s ejim, i mag makhu nj  kh chp i phadkhawi meeg athee khaba ich mag meej  meebla phadkha s erraagta b etarr aawai. ¹⁷ I mag ichta ich mag phadkha s erraju igwi,  wandamau irig,

“P un ich j g Melquisedec phadkha s errarrj , ich mag phadkha chit m iekhau” ajim. ^(Sal. 110:4)

¹⁸ Chadcha magta Moiseeu ley deetarr gaai phadnaan khapiju jaau sim leij  warre  wandamau chaaur aus ubarmj  ajim,  or peerdu awaagj  serbiiba s ierr aawai. ¹⁹ Mag leiu p d  or  bj   wandam na ajaug paa

auba aajeejim. Mamu ya ñ Cristo maach kõit iekhaajem chaar wai num gaaimua maadeu khaphu num, ya ñ chan tag warramjö khaba sim; ñsin Ëwandamau maach ich aar öberju ayaa apinaa maach dakhata siejem.

²⁰ Mag Moiseeu ley phã puarr gaai jaau simjö Levinaan phad khapiewai chan Ëwandamau büürjä juraa iekhaba, si am aajjä phadnaan arr aawaita ich mag phad khapiejeejim. ²¹ Mamu Ëwandamau maach Pör Cristoog phad khapiewai chan magba, ichdeuchata ich tho iekhamamua Cristo igwi,

“Puun ich jäg phadkha chitum iekhau” ajim.

“Muchdeuta mag juraanaa iekha chiraawai naspawiajä mu mag iekhaba-jim abam” ajim Ëwandamau. (Sal. 110:4)

²² Mag Jesuuta ich mag maach kõit iekhaajem phadkha sisierr aigmua, ichdeuta chadcha khap apiejem, ñ Ëwandamau maach düi iek dee simta nacharam ley Moiseeg deetarr khäijä ajapcha sim, mug iek iiuriuta Ëwandam dau na maach ajaug paapäajeeawai. ²³ Mag agtha Jesú bëeba aawain phadnaan khapanta iigjeejim, äb meebaaradem jürr deeumua ag phidag aumaag. ²⁴ Mamu mag phad iiur Jesú chan meejä meeba ich mag sierraawai, mag i meebaarawai äbmuajä i phidag auwi jürr maach kõit jéeujujä abam. ²⁵ Maguata ich gaaimua Ëwandam jur num khünan, irua peerdu aub khaba peerdu auwi ich mag ich dënkha wai sisiejem. Mag ichjä ich mag iiu sierraawai ich iek äkha num khünn kõitjä ich mag ichdeuta Ëwandamag jéenu narraju.

²⁶ Magua ichta chadcha maachdeu ig narr phad khabahab, maach kõit iekhaajem chaar. Ich chan nacharam khünnjö khaba aawai büürjä pekau chukhu khitum; khaibagjä chukhu, ni büürjä chikham khaigba ajöjöopajä khaba, maachjö pekau põmkham khünn eemjä khaba sim. Mag siewai ichta nem thum ügtharm magwe thunnum khäijä ürpai apijim Ëwandamau, ich düi äba. ²⁷ Magba aawai i bëeu na phadnaan thunnarr khüunaun ed ëepierr nemchaain khëchnaa nacha amach pekau kõit jéeeuwiata jürr ðor pekau kõitjä jéeueejeejim. Mamu Jesu chan amjö khaba aawai, nemchaainjä khëkhëch aba, ichta biek äbpai udura ðor pekau kõit ich thöopijim. Mag biek äbpai ichta thöopitarrau ya tag ðor pekau kõit nemchaain thöoju khaba aadejim. ²⁸ Warran Moiseeu ley phã puarr gaai jaau simjö phadnaan khapieg jur aauwaijä maachjö pekau põm khithee arr khünta jur aaujeejim. Mamu mag ley jöoi deetarr khur nassi pawi Ëwandamau ichdeupai ich gaai juraanaa ich Iewaa büürjä pekau chukhu khitumta thumaam khünn Pörkhapinaa maach kõit iekhaajem khapitarrau, mug atag pawiajä ichta phad chi ajapcharamkha sierrumua dajëjä dajëgba ich mag maach kõit iekhamkhiir ajim.

8

Ëwandamau ich Chaai päibarmuata iek iiur deetarr

¹ Mua pärag ajapcha khap apim khösi chirumn mugau: Chadcha Cristo thumaam khünn khäijä ürpaina maach kõit iekhaajemta ügthar Ëwandam düi äba chi Pörkha i juachaar gar jup sim. ² Muig eegar phadnaan põrö Aai i jéeujem deg aajerrjö, ichta ügthar Ëwandamag jéeujem eejä chi Pörkhanaa maach thumaam khünn kõit iekhaajemka sim. Mag ügtharm

Aai i jëeujem di chan mäig eegarmjö sii õrau äutarr khaba, ich Ņwandam juau.

³ Ich jääg phadnaan pöröujä Ņwandamag nem inagdam deenaa nem-chaain khëchnaa õor kõit Ņwandamag jëeumkhüira jür aaujeewai, Jesu-cristooujä ūchab am dënjo Ņwandamag nem inag deeju aai sëejim, mag phadkhanaa maach kõit iekhaajem khaag. Maagjerr aawai iruajä chadcha deejim; mamu irua ichpaita nem inagdamjö deejim. ⁴ I agtha maach ee mäig eegarta sim akhiin, mag phadjä khaba sëkham. Jägwí? Moiseeu ley deetarr gaai jaau simjö ya Ņwandamag nem inagdam deenaa nemchaainjä khëchnaa irig jëeujem phadnaan khapan thunaawaima. ⁵ Ņwandamau Moiseeg mäig eegarmua ichig jëeumkhüir di ëupi jaauwaijä irig, "Ajapha oonaa Sinaí durrsi gaai mächdëu püchig ügtharm di oopitarrjöota äubá" ajim anum. Magtarr aawai mag phadnaanau mäig eegarmua õor kõit nem wau durrumjä sii ich Jesuu ügthar Ņwandamag jëeujem degcha wau simjö ajuuta ëkha durrum, mamu pöd agjöcha wauba nüm. ⁶ Magua, Jesuuta ügtharmua maach kõit iekhaajewai irua nem wau simta mäig eegarm phadnaanau õor kõit nem wau nüm khääjä ajapcha sim. Maguata ūchab mag ichdëu maach kõit nem wau sim gaaimua üu ūsin ich Ņwandam aarcha barju aai api sim. Ajapcharan ich Jesús gaaimua Ņwandamau õor dëi iek deetarrta nawe Moisés dëi iekhawi ley deetarr khääjä ajapcha sim, mag gaaimuata üu Ņwandamau maach peerdu aaujeewai.

⁷ Mag nacha Ņwandamau maach jöoin dëi iek deewi ley deetarrta ajapcha amuan, ewag pawiajä tag irua ich garmua deeu õor dëi iek deebakham. ⁸ Mamu ichdëu oowai õrau pöd amach iekhatarrjö mag ley uurkha auba ni chi leíujä ichdëu khösimjö õor ajaug paa auba siierr aawai, ich Ņwandamaupai magjim anum:

"Jäg sii awi mua üwaai mäch garmua deeu Israel durr nüm khüun dëi iek deewi Judá durr nüm khüun dëijä iek deejugui" ajim anum; "ajapcharan israelnaan amach thumaam khüun atheema."

⁹ Mag mua deeu am dëi iek deebarm chan Egiptomua mächdëu am wai öbërtarr khur maach iekhatarrjö khaba aphöbaadeewai mächdëu am isegtarrijo tag am isegbamgui" ajim anum ich Ņwandamau.

¹⁰ "Deeu mua israelnaan dëi iek deebarmu mägta ajugui" ajim anum: "Mächdëu am dëi iek deebarmu mua warre am thäär ee phä sëubarmjöta ajugui" ajim anum "mäch ipierraam am khösi ipierraam amkhüir."

Mächta am Ņwandamka chirsiewai amach jürr mu õorkha nüsiju.

¹¹ Magbarmu thum chaain bürümmdamaupa mu khakhapdö thünüsiju aawai tag dich dö äbam eem khünnagjä jauba, ni dich khonnaanagjä mu iek jajaau abaju, tag magju igba aphöbaadëju aawai.

¹² Am mag nüsirim aig ūchab amau mu dau na nem khaibgam waaujerrjä mächdëu chugpaapüiju.

Mag chugpaabapüim chan mua tag magum iekjä igba, warre ich mag khüir okhoopäiju" ajim aajem ich Ņwandamau. (*Jr. 31:31-34*)

¹³ Mag Ņwandamau iek iiur deeju a iekha siierr aiguin, ya chi nacharam tag serbiiba aadeewai jürr iek iiurta siuju jaau sim ajim. Maadëu khaphu nüm, nem inagta ya jöoiraanaa serbiiba aadëmu sii barpuupaita sim. Ich agjöta abajieb Moiseeg ley deetarrjä.

Warrgarm phadnaanau aajerr chan īs Cristoou maach kōit aajem dāi barba sim

¹ Mag Ėwandamau nacha maach jōoin dāi iek deewai jaautarrjō Aai i jēeujem di ēutarran, sīi ich maig eegarm dipaupai ēu sīejim aajem. Mamū magumjā, ag ee parhooba aju khaba, ich Ėwandamau jaau wai sīejim anaabá, jāga òrau ichig jēeuju khap amkhīr. ² Mag di māgta ēu sīejim aajem: Di ābpai simta, ag ee thuram numí thuurkha sīejim aajem. Nacharam, “Lugar Santo” a thür sīejim anaabá; maigpain phadnaan parhooba dubju aai naajim aajem. Mag ee lámpara ausīujem dāi Ėwandam athee pan ausīujem mesjā sīejim aajem. ³ Maimua ābakhai agjō ich ag gaaipai ēugar thuur sim “Lugar Santísmo” a thür sīejim aajem. Mag een āba chi phadnaan pörkha sim appaita año gaai biek ābpai duubjeejim anaabá. ⁴ Mag dub nām aig sīejim aajem, incienso phaag khārr phīr dēn nasādjō ügtha wau sim; maimua ierr sīejim aajem īchab, baaudi phīr dēn. Mag baaudi, Ėwandamau mag maach jōoin dāi iek deewai ich iek phā deetarr ag ākhaajem baaudi ajim aajem. Chi baaudeg “maná” anāmjā sīejim aajem, jarr pör agjō phīr dēn sim ee. Mag tag naajim aajem ag ee: Aarón khararrau bordón juu ee wai nūrraajerr, biek āb ūrrduwi sūrkhatar; maimua Ėwandamau Moiseeg ley mokdau gaai phā deetarrjā agjō. ⁵ Mag ee nem thunām baaudi ürta ich Ėwandam sīejeejim anaawai, mag ürta īchab querubinnaan numí naajeejim aajem, ich paraa ich ādēkkhēr irig jēeu nāmjō waukha sim; ajapcharan angelnaanma. Mag agdaujō khīrcha ag ür dūnūutkha naawaita amach ichiu chi baaudi börr wai nāmjō naajeejim anaabá. Maigtā bēewi phadnaan pöröu mag biek ābpai año gaai mag baaudi ür nemchaain bagau jīphēmamua Ėwandamag jēeujejim anaabá, òor pekau kōit. Magum jaauju pōoma wai chirab mamū, magum jawaagta māg ēsap phāba chiraawai magdampaita jaau chirum.

⁶ Mag sim aawai mag “Lugar Santo” anām eepain nemchaain khēchnaa phadnaan üiba dudub aajeejim aajem, Ėwandamag òor pekau kōit jēwaag.

⁷ Mamū ag ēugar mag “Lugar Santísmo” anām gar chan phadnaan awijā pōd parhoobam khūn dubba, āba am pōr appaita año gaai biek ābpai duubjeejim anām. Mag duubbwaijā ich juu par khaba, nemchaain bag dāita duubjeejim anām, ich kōit jēeuwi khar òrau amachdēu nem wau nāmjā khaugba nām gaaimua pekau ee burr nām khūn kōitpa jēeumamua mag baaudi ür chi nemchaain bagau jīpheeg. ⁸ Mag sim aig, īs Ėwandam Akharau jaawai, mag phadnaan dudub aajerr aigta agtha Ėwandamag jēeu nāwe chan Lugar Santísmo gar dubaag put parrg ēu wējorr agtha weeuduba sīerr aawai, pōd parhoobam khūn Ėwandam aarcha dubju khaba naajim a simū. ⁹ Magta mag ley Moiseeu jaau pāarr gayamjō sīi Ėwandamag nem inagdam deenaa irig jēeujejim aajem. Mamū īs maadēu khaphū nām, mag nemchaain khēchnaa jēeu nāmuapai pōd mag chi jēeu durrum khūn thāar ajaug paa auba aajeejim Ėwandam dau na. ¹⁰ Jāgwi? Agtha mag ley serbiiba apūyaag Cristoou iek iiur aibēeba sīerr aawaima; magnaa īchab amach ley gaai jaau simjō sīi nem parhoob khōba nām dāi nem parhoobajā dōbanaa tagam nem mag leiu waupiba jaau sim ḫurkha nām gaaimuapaita amach ajaug paa auju īkhaajerr aawaima.

¹¹ Mamu ïs chan ya mag ley gaai jaau sim wauba, ya ich Cristocha bëewi ïsin ichta ügtharmua maach kõit iekhaajem chaarkha s̄isiewai, ichdëuta chadcha õor däijä ajapha aadäm, Êwandamau warrgar õor däi aju jaaujerrjö. Ïs mag maach kõit i iekhaajem di chan m̄ig eegar Aai ijëejem di khñir khaba, ag khäajä ajapchata sim. Mag di chan eegarm khñunau èutarr khaba, ich Êwandam juau. ¹² Mag õrau èutarr khaba sim eeta Cristo sim. Mamu ïs chan ya tag mag chib bagta Êwandamag deeg khaba, ni phak emkhöi bagjä khaba, ich bagchata deejim. Mamu majä mag warm khñunau aajerrjö biek khapan khaba, biek äbpai magbarmua tag deeum bagjä igpiba aagta mag ich bagta deebarm. Magbarmuata ya maach peerdu aum iek peerdu atham. ¹³ Iin chadcha mag amau chib bag phak emkhöi bag däi aunaa, ïchab mag phak uudam phaatarr kharr mephörrag pa simjä dö ee waaurëunaa, leiu jaau sim chaaur waubarm gaaimua Êwandamag jëeujujä khaba sii ãr s̄isim anum ür jipheewajä, ürpain üu chadcha ajaug paa n̄umjö aajem, deeu Êwandamag jëeju ayaa apieg. ¹⁴ Mag nemchaain bagaupai deeu Êwandamag jëeju ayaa apiejerr khai, magan Cristo bag chará ag khäajä ürcha jua theeg sim, maach thäarpa Êwandam dau na ajaug paapäaig. Pari magaagan, Cristo meeja meeba ich mag sierrumta wounag pawi ichdëupai ichta nemchaai chi ajapcharamdamjö uduraa ich thôopijim maach kõit. Magtarr aawai i bagauta dich khñirjug khaibag gaaimua maach okhoopijöjomjä warre chugpaapäajem, åba Êwandam chadcha ich mag iiu sierrumugta jëeu wénurramkhñir.

¹⁵ Mag ich Jesucristo bag ärtarrrauta maach khaibagjä thum chugpaajewai ichta maach khaigpeerjemkha sierrum, Êwandam däi ajapha n̄aisimkhñir. Ichdëu maach kõit mag sim aigta Êwandamau õor däi iek deewai maach khaibagjä chugpaanaa maach peerdu auwi ich aarcha phë auju atarrjä chadcha ich ag ee öbér sim. Magtarr aawai mag ich thôopibarmuata warr mag ley jöoi gaai jaau simjö nem waaujerr khñun pekaujä chugpaawi ïchab ewag pawi maach ich Êwandamau jür aumam khñun dënäjä chugpaajim, magbaawai ich Êwandamau nawe deeu jaau wai sierrjö chadcha ich däicha åba wénurrumua ich juagam nemjä ich mag jüa n̄aisimkhñir. ¹⁶⁻¹⁷ Mag Jesuu ich thôopibarmuata Êwandamau ich iekhatarr chadcha ag ee öbérpi sim a chirumun mugta sim: Õrau khar amach meeju nawe ësap gaai phä s̄iujem, ich meeabaadeewai ich nem däi jäga aju aai nu a khap amkhñir. Mamu mag thum ësap gaai jaau s̄ubarmjä chi phâtarr woun meebam aig chan büürjä mag ësap gayam iek baleeba aajem. Maimua ya meeabaadeen chad mag ësapta nem iek theeg aadeejem. Maguata mag ësap gaai jaau simjö aagan, ichiita chi phâtarr woun chadcha meeabaadeeta ichdëu phä puatarrjö i juagam nem jigu khai jiigjem. ¹⁸ Maguata nacha Êwandamau õor däi iek deetarr iek theeg apiegjä, ïchab nemchaaindam khëch n̄um aig am bagdam ãr n̄umuata mag ley iek theeg apijim. ¹⁹ Mamu mag Êwandamau amach däi iek deetarr iek khap apieg, Moiseeu thumaam khñunag ürmkhñir thürjim aajem, ag gaai ich Êwandamaucha amachig nem waupi jaau sim thumaam khñunag khakhapdö amkhñir. Magnaa landam oveja khaar dën phurii khitum däi isopo piu åba büür aujim aajem. Magnaa mag phak bag chib bag däi dö ee waaurë sim ee thuna, mag Êwandamau amach däi iek deetarr phä sim ag libro ür jiphënaa, ïchab õor ürjä thumaam khñun ür jiphëmajim anaabá.

²⁰ Magnaa ich Moiseeupai, "Mua mug bagau päär ür mug jiphë chirum aig, Ëwandamau ich garmua maach dëi iek deebarmta jaau chirumgui" ajim anum. "Mag maach dëi iek dee sim chadcha ich iekta wounjö iek theeg apiegtä mua mug chirumgui" ajim anum, "Ismua atagan ag gaai waapi jaau simjöta aju aai num a khap apieg."

²¹ Mamʉ magpajā khaba ich Moiseeupai mag nemchaain khēchnaa jēejerr aigjā, dijā thum bagau jīphēpüiwi ag eem chi phadnaan juu choogjem nemjā thumaa ich ag bagau jīphēpüijim anaabá. ²² Ajapcharan mag ley jöoi gaai jauu sim oowai, Ėwandamag jēeuwain peer nem thanʉm thumta bagau jīpheejeejim anaabá, chi jēeuju khʉʉnpa, Ėwandamag jēeuju ayaa amkhiiр. Maguata bag ārba chan pōd pekau chugpaa auba aajeejim aajem.

Cristo meetarr gaaimuata õor pekau chugpaa aaujem

²³ Mag, sīi ügthar Êwandam khīrcha Jesuu maach kōit iekhaajemjöta aju ēkha durrarr aawai ichiita amau mag nemchaain khēchnaa ag bagauta Êwandamag jēeuju aai naajim. Mamu ügthar chan mag mūig eegarmjö sīi nemchaain bagpai khaba ag khāijā ajapcharama ta ig sīejim. ²⁴ Jāgwi? Cristoou sīi òrau di èutarr eepai dubba, warre Êwandam dūi khīrcha maach kōit iekhaag ügtharchata dubtarr aawaima. Mūig eegarm khēunau nem waaujerran sīi ügthar jāga sīerrá a jaau nūm dēn chi sēudampai ajim. ²⁵ Mūig eegarin añopier phadnaan pör Aai i jēeujem deg nemchaain bag dūita duubjeejim aajem, òor pekau kōit jēwaag. Mamu Cristoou chan am dēnjo khaba aawai biek ābpai ich bagchata maach kōit ārpijim. Mag biek ābpaita ich thōopitar aawai am dubwi öbēr aajerrjö khaba, biek ābpai ügtharjā öbērwi ich mam sīerrum. ²⁶ Maataa, mag biek ābpai ich thōopibarmua nemchaain bag dēnjo pōd òor pekau chugpaa auba arr amuan chad, phadnaanau biek khapan nemchaain kheechjerrjö mūig jēb gaai òor n̄aisierr aigmua agjō biek khapan òor pekau paar ich thōopienjā udkhūrrkhakha aajeekham. Pari magba īsta ya Cristo udthurwi biek ābpai warrgarm khūun kōitpa ich thōopibarm. Mag ich thōopibarmuata mag nemchaain kheechjerr tiempojā öpüiwi ya jūrr òor peerduju ayaam jaar khabapüim. ²⁷ Maadēu khaphu nūm, maach cha khithéem khūun thum biek ābpaita meejem, maimua mūg atag Êwandamau maach i agkham edta ichdēuta maachig maach jāga wēnurrajī a jaauju. ²⁸ Ich jāgta īchab ich Cristoja biek ābpai ich thōopijim chikhamnaan pekau kōit, mag biek ābpai arrau warre thumaam khūun pekau chugpaa auju ayaa apääig. Mamu í deeu bēeu; mag urum chan ya tag pekau chugpaag deeu ich thōopieg khaba, ich bēejujukhamjā chadcha i bēepim khōsi ich nū naajerr khūun phē awaanta urum.

10

¹ Êwandamau Moiseeg ley deetarr gaai nem waupi jaau sїerrjо nem wau narran, sїi ökhar ewag paawai ichdїu maach dїi nem ajapcha wauju dїn chi khїugurpai arr aawai, ich agjöcha khaba sїejim. Maguata chi leiu chan chi ley uurkhanaa añopierr nemchaain khёchnaa Êwandamag jїejëukhamjã pїod õor ajaug paa auba aajeejim. ² Chadcha ley gaai jaau sim ipierr nemchaain khёchnaa Êwandamag jїeubarmuapai õor pekau chugpaanaa th  arj   ajaug paajerr akhiin, ya kulp chukhu naawai amau biek äbpai mag wauwi tag nemchaindam khёchba aajeeckham. ³⁻⁴ Mama par mag

j  j  ukhamj   mag phak bagau chan ni ch  b bagauj   p  d pekau chugpaa auba aajeejim. Magju kh  ai s  i mag nemchaain a  opierri kh  chnaa j  eupi jaau s  ewai warag mag leíuta amag amach pekau kh  ir eepapi simj   aajeejim. ⁵ Maguata Cristoou m  g j  b gaai b  ewai ich j  g David khararrau ich Cristouchata   wandaag iekhaju igwi ph  tarrj  ,

“Tata” ajim an  m, “j  g s  i nemchaain kh  chnaa ofrendakha p  chig deewai pua kh  ochkhabapai aajeeawai, pua m  uta chadcha p  ibarmgui” ajim an  m, “wounag pawia muchchata   or k  it th  opimkh  ir.

⁶ J  g pekau chugpaa agi nem inagdam deenaa nemchaainta p  ch athee kh  ch n  m pua kh  ochkhaba aajem, j  gumua chadcha pekau chugpaa auba aajeeawai.

⁷ Magua m  uta cha chir  umgui” ajim an  m “   wandaam, p  ch iek ph   sim gaai m  ch igwi jaau simj   ich agpierr p  chd  u kh  simj   aag.” (Sal. 40:6-8)

⁸ Chi ley gayan chadcha mag nemchaain kh  chnaa ofrendakha deepi jaau s  eb mam  , ich Cristoucha jaauwaij     wandaam iek irig chan j  g pekau chugpaa agi mag nem wau n  mj     u khaba sim aajem. ⁹ Magnaa   hab ich Cristoou mag “M  uta cha chir  um   wandaam, p  chd  u kh  simj   aag” a sim aigj  , mag nemchaain kh  chnaa j  eujerrj   warre isegp  iwi j  rr ich gaaimuata   sin   or pekau chugpaa th  n  m a sim  u. ¹⁰ Mag ichta   wandaamau kh  si s  errj   meebarmuata maachin   wandaamau ich atheepai nem wau w  n  rramkh  ir ich d  enkha wai sim. Mag ichta warrgar nemchaain kheechjerrj     d  raa maach k  it ich th  opitarran, mag biek   bpai meebarmuata tag meebe aag ajim.

¹¹ Mam   magum   ba, maach judionaan een agtha phadnaanau nemchaain kh  chnaa edau   spapakhampierr j  j  eu aajeeb mam  , j  gumua chan b  urj   pekau chugpaa aubam. ¹² Magarrai Jesuuwan chad biek   bpai meetarrai tag meebe ich mag warag   gthar mawi ich Aai juachaar gar oo s  sijim, ich Ayau ichig   or k  it waupitarr thum waup  iwi. Magbarm aigmua warre   hab pekau chugpaa agi tag nemchaainj   kh  chju aai khaba ap  ijim. ¹³ Mammua   wandaamau ich oomapham kh  un thum ich juu ee ph  deeta oo sim, ¹⁴ ichd  u ichta mag biek   bpai mag meebarmuata s  i ofrendakha ich Ayag ich deetarrai ich d  enkha aumam kh  unj   warre ajaug paap  imaajeeawai. ¹⁵ Mag irua   or ajaug paap  imaajem  n chadcharau a khat apieg,   wandaam Akharauj   nawe ich   wandaamau iekhatarr igwi,

¹⁶ “Nacha m  achd  u israelnaan d  i iek deetarrj   amau m   ipierraai khabajierrab mam  , mua   waai am d  i iek deejugui” ajim an  m.

“Ma m  gaugui” ajim an  m ich   wandaamau:

“Mua am d  i deeu iek deebarm  n, warre am kh  irjug eeta s  uwi am th  ar eej   ph   s  ubarmj  ta ajugui” ajim an  m, “m  ch ipierraai am kh  si amkh  ir.” (Jr. 31:33)

¹⁷ Magnaa   hab,

“Amau m  ch dau na nem khaibgam waaujerrj   mua chugpaap  iwi, tag magum iekj   igba ich mag kh  ir okhoop  ijugui” ajim an  m   wandaamau, ichd  u   or ajaug paap  aijem igwia. (Jr. 31:34)

¹⁸ Magtarr aawai ya tag dich pekau k  it agtha magum nemchaainta kh  ch w  n  rraju khaba n  m, ichd  u jaau simj   chadcha ichd  uta warre maach khaibgam chugpaap  iwi kh  ir okhoobap  aiwai.

Ēwandumta jürju aai nám

¹⁹ Magau keena. Maig eegarin chadcha phadnaan pör appaita mag Lugar Santísmo ee duubjem. Mamü ū chan magba, mag Jesucristoou maach kōit ich bag ārpitarr gaaimua ūsin maach thum chi ükha nám khüunta ū warre ich Ēwandum sim aarcha öbérju aai nám. ²⁰ Mamü mag ū i aarcha wëtju aai nám, mag Lugar Santísmo gar dicham uguia put parrg ū wëjorrau thuur sîerrjä ich Jesucristoouta ich meebarma warre thorreubapimua khud wau deebaawai. ²¹ Magwia ichta Ēwandum aarcha maach thum i chaainkha thanám khüun Pörkhanaa maach kōit iekhaajemkha sim. ²² Mag chadcha Cristoou ich bagauta maach ajaug paabarm däi phadnaanau chi ürumpai ƿpáiwi Ēwandumag jëwaag ajaug paajerrjö ich Ēwandum Akharauchata maach thäar ajaug paawi döoujä ajap ƿtarrjö naawai, warag thäraucha Ēwandum jurtarrau keena, bürjä irua maach isegjujä khüirjuba. ²³ Irua chadcha ich iekhatarrjö aajeewai, dich ipeerdä iekhaju jahüirjuba, ūsin warreta maachin ya peerdäwi nám aju aai nám, ichdëu jaautarrjö maach ich aar phë auju khüirjugjä ogdëba. ²⁴ Mag khüirjuna ūchab warag agdaujö dich khapeen juag oonaa am daupii ajuuta ēkhaju keena. ²⁵ Magum ū mag maach Pör Cristo bëejujä warag dakpapa khaawai chará, khar maach khapeen aajemjö, culto ee maba sii degpai naaju khaba nám. Magju khääi agdaujö chikham wawí námua warag dich khapeen onee apijuuta ēkhaju.

²⁶ Mamü magba maadëuta mag Ēwandomau maach peerdä aaujem iek wajapha khaphü narrta, juau ogthom i iseg nám iekhau parhooba nem wau nám gaaimua ūwaii warr i khaugba aawai naajerrjö ich mag parhooba wénherrüm chan, magan Cristoou parta maach gaaimua ich thöopibarmjö ajim, maadëu irig maach peerdä aupiba naawai. ²⁷ Magta am, tag maach peerdä auju chukhu aawai, magan Ēwandomau maach i agkham ed maach sëúa maach gaaита ich khüir machag meeunaa tagam khüun ich khööchkhaba aajerr khüun däi ába sii õtdau ee jéerjupaita nám. ²⁸ Pärau khaphü nám, warr Moiseeu ley puatarrta òrau serbiibag phëmjö amach khöchag aig nem waauwai, chi ootarr khüunau, numiim khüunau wa thärijupam khüunau khäijä thethemnaanag jaaubaawai, makhuun bürjä dau aug khaugba, warre khéchpi jaaujeejim, chi ley gaai jaau simjö. ²⁹ Päadë khüirjubat: Maagjerr khüun däi magta aajerr khai, ƿjägaju khai Ēwandomau oowai ich Chaaita òrau khööchkhabam iekhau sii maadëu nem igmaphamjö amach kōit i bag ārtarrjä warag isegnaa, ich Ēwandum Akharau ū amach Ēwandom dënkhä aaujem igwiajä sii wau iekhaajem khüun däi? Amau mag iseg naab mamü, ƿmag i Chaai bagau khabaj, Ēwandomau ich garmua òor däi iek deewai jaautarrjö chadcha òor pekau chugpaawi peerdä auju aai apitarr? ³⁰ Mamü maadëu khaphü nám, chi mag nám khüunig wi, ich Ēwandomau iekhatarrjö ich iek phä sim gaai, “Muata òor däi amachdëu nem khaigba waaujerrpierr am gaai mas ab khaba mas deeju” a sim.

(Dt. 32:35)

Magnaa ūchab ichdëupai,

“Muata òor thumaam khüun däi amachdëu nem waaujerrpierr ich agjö aju” a sim “am däi.”

(Dt. 32:36)

³¹ ƿAay apkhiitu, maach Ēwandom cha maach wai dñunumugta mag ich gaai mas api sim woun!

³² Mamu pāar ūu magba num. Magba naab mamu, khir eyaa abat: Warrcha pāachdēu Cristo iek chadcharam ükhatarr khuriipai aawai pāach wajappha phithurg au durrumijā pārau magumjā aba ūu athaba chadcha pārau ūwaatjeejim. Ich jāgta pēnaat warag. ³³ Chadcha pāar ee ūaur khun num; makhuunān ūor pōm wējōm dakhīrjā sīi wau wai num awi am dāi amachdēu ampierr aajeejim. Maagwai pārau am dau aug khaaugwai pāachcpata kharin dāi mas waunaa sīi ūrau kha isēejā aajeejim am gaaimua. ³⁴ Mag durrum gaaimua pāach khapeen cárcel deg durrum khunjā pārau ūu dau aug khaaugjeejim. Mamu magpaijā khaba, muig eegar pāachdēu nemdam wai num khāijā ajapchanaa būrjā ārba aajemta paarpajūjā khaphu naawai, pāach nemdampa khechthug aumam kōitjā iekhaba, gaai mas khabamjō warag onee magumjā pārau khu ūwaatjeejim. ³⁵ Khodamnaan, jāg pāachdēu ükha numjōta warag ogduba ükhanaat, ūsin par khāijā maadēu ükha num a khirjuba. Pāach jāg durrum paar deegan, Jōoirau nem ajapham pōoma wai sim. ³⁶ Mamu mag ich ūwandamau khōsimjō nem wawaagan, dau aug wau wēnurrumjā magum aba, ichiita warag ūwat wēnurraju aai num. Mag numn chadau ichdēu jaau simjō pāar dāi ajaphanaa ich dāi ich mag wēnurrapiju. ³⁷ Mag phithurg au wēnurrumjā, Cristo deeu bēeju khap sīi ūwatju aai num igwi, ich ūwandamau iekhatarr ich iek phā sim gaai, “Nunaat, pārau nu num woun bēeju chan pōm waaurba sim” a jaau sim. ³⁸ “Pāar ar murugta pāach pekau chugpaapitarr khunnaun mu pāach dāi chirumjā khaphu wēnurraju; mamu chi mu iek ükha narr khunta deeu ewag wēt num khunnau chan, oob mu amach dāi chitaju amiet; muchdēujā tag amag oohbam” a sim. (Ab. 2:3-4)

³⁹ Mamu maachig chan mag irua oobam abaju, eem khunnjō ewag wētwi okhooju khunn khaba naawai. Okhooju khāai, maachdēun chad thārauchata i iek ükha naawai maachin peerduwi ich dāicha wēnurraju khunnau. Ich jāgta ükhanaat keena.

11

Jōoin ūwandamau ichdēu jaaubarmjō aju khaphu arr khun

¹ Mag ūwandam iek ükha numn, ichdēu maach dāi ajapha aju a simjā chadcha ich mag aju khaphu numu, ichdēu jaau simjā agtha ooba numta chadcha aju khaphu. ² ūwandamau maach jōoin warrgarm khun ūu ajapha eeg oojeejim, ichdēu am dāi nem magju aawaijā chadcha ich magta aju awi amachdēu i iek ükhaajerr aawai.

³ Maguata ūmaachdēujā agjō ükha num gaaimua maadēu khaphu num, ūwandamauta mug durr, edaujā, phidag maimua tagam nem thum thenumjā chadcha ompaajim; ich iek gaai mag jaau siewai chadcharau. Ajapcharan būrjā nem chukhu arrta sīi ichdēu ompaapi jaaubarmua-paita nem thum ompaajim anaabá.

⁴ Pāadē khir eyaa abat, jāga warrgar maach jōoinajā chadcha ūwandam iek ükhaajeejī: Magua Abelau ūwandam iek ükha sieri aawai Jōoirau ichig jaautarrjō i athee nemchaai thōonaa irig jēeujim. Magtarr ūwandamau oowai, Caín dēn khāai ajapcha öbērjim aajem. Magbaa ūwandamau, “Pua mu athee nemchaai thōonaa murug jēeubarmun nem ajaug kheru; puun chadcha woun ajaphamu. Muan jāgta khosi chirumgui” ajim

anaabá Abelag. Chadcha Abel nachgarwe meejieb mamu, īs ewag pawi oowai Ěwandam iek ükhanaa magtarr gaaimua maachigjā ich dēnjo ükhamkhīrta magjim.

⁵ Enocjā īchab chadcha Ěwandam iek ükhaajerr gaaimua Ěwandamau i meepiba sīi maach ēnter ich māg ich aar aujim anaabá. Magtarr aawai par jūr nūmāja baaubajierram aajem. Ich Ěwandam iek phā sim gaai jaauwai, mag i arrju nawejā Ěwandamau oowai i dau na ajapha khitaajeejim aajem. ⁶ Mamu maachta wajapha Ěwandam iek ükhaba nūm chan pōd i dau na ajapha khaba nūm. Ěwandamta dich dūi sīepim khōsi chirāmun, khaphu aju aai sim, i chadcha iiu sīejewai chadcha mag ich jūr nūm khūunagjā irua ich khaugpinaa am dūi ajapha aajem.

⁷ Jōoi Noeeujā īchab Ěwandamau ichig māg durr gayam khūun dōādau öpūiju jaaubaawai ükhawi, maagwai chan agtha noseg khīrjā khaugba aajerr āba, chadcha ichig jaautarrjō barco pōm waubaadējim aajem, ag ee ich chaain dūi peerduag. Tagam khūun amach thāar theegau thum pekau ee thūnūm daar, mag ich appai ükhatarr gaaimuata, tagam khūun thum ödubtarrjā, ichin ūu Ěwandamau peerdu awi ich aar auju ayaa apūjjim.

⁸ Abranaujā īchab Ěwandam iek ükhaajerr aawai khāaim āb ich thārchēwi ichig mapi jaaubaawai, chadcha i ipierr petajim aajem. Mamu maagwaiwe chan agtha irig durrkhapiju durrjā jaauba nūwe arr aawai, sīi ich barjujā khaugbata petajim aajem, sīi Ěwandam iek ükhawi i ipierr.

⁹ Mag Ěwandamau ichig jajaaukhamjō chadcha aju khīrjunaata nūrrarr aawai, ichig durr deeju atarr aar pawiajā nawe barimatarrta sīi eeu bar simjō chi durr khūun ee sīi di khōmarri īunaa magreu ahau aajem eepai sīejeejim aajem. Ich magta i iewaa Isājā i yēto Jacob dūi naajeejim anaabá, bārjā amach di chaar ūu auba, amagjā ich agjō Ěwandamau durr jūapiju jaautarrtā. ¹⁰ Pārau khīrjuawai, ḷjāgwi mag di chaarjā chukhu nūmta warag Ěwandam iekta ükha naajī? Muig eegarm di khāaijā phōbōr ajapcharam ee di thūnūm ee joobaanta Ěwandamau amach arrju khaphu narr aawaima; ajapcharan ügtharma. Mamaam phōbōrōn ich Ěwandamauchata wauju aadēwi ichdēucha éutarrau.

¹¹ Chi Abrán uui Sara khahūrrarraujā īchab athaba Ěwandam iek ükha sīerr aawai, ich daupeer garjā pōd chaai ooba arrta, ya ūanaa khitūm eeta Abranag chaai oo deejim aajem, ūu ichdēujā Ěwandamau chaai deeju atarr ükhatarr aawai. ¹² Magta chadcha jōoi Abrán ya jōoira akitūm eeta chaaidam dau āb paarpajim anaabá. Mag chaairau chaain ūubaadēmuata jōoi chaain khapaana thūnūsijim anūm, ewag pawi. Jōoi chaain khapanan sīi phūas igawam mosdau khapanagjōnaa edjā ee phīdag phuphup aadeejemjōta thūnūsijim anūm, amach khapangau chi beerjujā khaugba.

¹³ Mag Ěwandam iek ükhaajerr khūun cha maadēu jaau nūm khūunan chadcha thum khēchjierram, mag Ěwandamau amachig nem deeju jaautarrjā agtha auba durruwe. Mamu mag Ěwandamau jaautarrjō chadcha aju ükha narr aawai amau khaphu naajim, ya ügthar paaukhabaimaawaita muig eegar deeju arr khāaijā atcha Ěwandamau amachig deeju. Mag khīrju phōbaadeewaita muig eegarwejā warag onee nūm iekhau, “Muiguin maachin sīi chikham durr gaaita wēnarrūm” aajeejim anūm. ¹⁴ Amau mag iekhaajerran deeum durr gaaita durrkhaa

chaar durrkhaimaju khiiju narr aawaita maagjeejim; ajapcharan ügtharchata naaimaju khiijuwima. ¹⁵ Amau warrcha amach naajerr durrta khiijujerr amuan, deeu Egiptoogta wëtkham, warrijä mammuata bëetarr khueen aawai. ¹⁶ Mamu amau ig narran, mëig eegarm khääijä durr ajapcharamta ig naajim; ajapcharan ich Ëwandam sim aram durrma, ügthar. Maguata ich Ëwandamau jäh chigag chukhu amag, “Muuta pääar Ëwandamau; much düi joobamkhii durr ajaphamta mua pääar athee khiiir khaug wai chirumgui” ajim anaabá.

¹⁷⁻¹⁸ Jöoi Abranau khaphu sjejim, Ëwandamau ichig jaautarrjö chadcha ich chaai äbpai khitum gaaimuata ewag pawiajä jürr ðor pöoma thünusiju, i chaain ewagam khueen. Mag ichig jaautarrjö aju khaphu sierr aawaita chadcha ich ipierra aju khat aag awi Ëwandamau ichig, “Puch chaai äbpai khitumta thöonaa phaamamua murug ofrendakha deebä” abaawaijä, magum aba chadcha i ipierr peer ich chaai thöojim anaabá. ¹⁹ Mag sim aig Abranau khaphu sjejim, Ëwandam chadcha chi juu thierr aawai irua ich chaai thöopütarr akhiinjä deeu phiriw awaag nem juu theeg sim. Maguata chadcha Ëwandamau ichig jaautarrjö aagpajim anum, ich chaai düi. Mamu mag ya irua thöogpam ee, Ëwandamau oowai Abranau chadcha ich ipierra sim oobaawai, uu aduar chaai thöopibajim aajem. Maigta Abranau oowai i chaai chi thom arrta uu deeu monakha diig athaadämjö ajim anum, mag ya thöopäaigpam eeta deeu ich Ëwandamau jaubaawai juu khueapäitarr aawai.

²⁰ Isaaujä Ëwandamau ich ayag jaautarr chadcha ükha sierr aawai ich chaain Jacob Esaú düi paarpaawaijä am bendiciemamua chadcha Ëwandamau am düijä uu aju a jaaujim aajem amag.

²¹ Maimua Jacouujä Ëwandamau ichig jaautarrjö aju ükha sierr aawai, ya jöoi ich meegpamua ich bordón gaai mobu oo khërumua Ëwandamag jeeumamua ich yëtonaanjä ajapha bendicie puajim anaabá, am gaaimuata chadcha Ëwandamau ichig jaautarrjö ðor pöoma chi thethemnaanjä öbërmaju khap amkhii. Mag irua bendicietarr José chaain ajim aajem.

²² Maagwai chi Joseeujä agjö Ëwandamau ich tathöoinag, “Pääar mua phë arrwi deuem durrta durrkhapiju” jaautarr khaphu sierr aawai, chadcha Ëwandamau ich magta aju khiijuwi ya ich meegpamua, “Ëwandamau pääach mëig Egiptomua phë arrwai mu pa thum wa auwi pääach düi athaadët” jaaujim anum tagam khueen israelnaan ich khodnaanag.

²³ Moisés dënnaanaujä amach jöoinag Ëwandamau mag jaautarr chadcha ükha narr aawai, reiu israelnaanau chaain oomam thum khëchpi jaau sierr äba, ya chi Moisedam thaaba khërsiewai amach chaai khöigwi, “Mëg chaai jööipa khërsiewai mëgugta Ëwandamau Egiptomien jua eemua deuem durr maach phë arrpiju” awi, aduar i thöopiba sii warag ed thärjup ich mag meer wai naisijim anaabá, mag chaai gaaimua amachta khaigba ajujä ögkhaba.

²⁴ Mag nawe Ëwandamau ichdëu jaautarrjö aju ich chi Moiseejä khaphu sierr aawai, iin chadcha Egiptoom rey khaauta büruewe baaupüjieg mamu, í chan mag rey kha ag iewaa khabam ajim anum. ²⁵ Rey düi äbam deg joobam khöchgau warag ich meeunta isegamjö abaawai Ëwandam na khaigba aju khiijuwi, warag ichta ich meeun Ëwandam ñorkha thünüm khueen düi äba sii ich dau aphuu apijuuta

khīirjubaadējim anaabá. Ichdēu khaphu s̄ejim, mag rey dāi m̄ug eegar khūchpai nem ajapham thum paarpawiajā s̄i ich meeabaadee deeu chukhu aju. ²⁶ Irua khīirjuawai Ēwandamau maach meeun judionaan eemuata òor peerdu aumkhīir p̄äju arr aawai, chadcha ich mag amkhīir ichpa dau aug wau n̄mpta nem thum paarpa n̄m khāaijā ajapcha s̄ejim, ich mag sim paarjā Ēwandamau m̄ug atag jūrr ich dāi ajapcha aju khaphu sierr aawai.

²⁷ Mag, Moiseeu ichigta Egiptomua Ēwandamau òor wai öbeerpiju khaphu s̄ejim. Magua ichdēu ooba s̄ejieb mamu, Ēwandam ich dāi sim khab, reiu ich d̄ui meeukhajujā khīirjuba, warag ichta Egiptomua majim aajem, Ēwandamau chadcha ich òor phē arrpi n̄m ora. ²⁸ Maimua ag khur nassi pawiata Moiseeu Ēwandamau ichig jaautarr ükhawi, deeu Egipio b̄ewi ichdēu ich meeun phē arrju noram ovejadam thōonaa, ag bagau puertdi i gaai maach meeun dipierr b̄achkhun phuurkhapi jaaujim anaabá, mag edaar ich Ēwandamau ich chog dipierr chaain chi nacharam kh̄uun khēchamkhīir p̄äibaawaijā mag phuur s̄isidam aiguim kh̄uun chig am ugua.

²⁹ Mag chadcha Egiptopien juu eemua öbērdutkhatarr edjā Ēwandamau üu amach peerdu auju khaphu narr aawai phūas Chi Phur anum eejā maach jöoin s̄i durr jusarg eemjō thoom igaar d̄urba dichjierram anum. Mag oowi chi Egiptopien am ēudee ēkha wēdurarr kh̄uunaujā agjō aju ēkhajierrab mamu, deeu chi phūas ābamug thērrdubaadee thumaa öjierram anaabá dō ee.

³⁰ Ēwandamau chadcha ichdēu jaaubarmjō aajem ükhawi maach jöoinau amachig jaautarrjō, Canaan durr barwi, phōbör Jericó aajerr igaau siete días ph̄uurdipi jaautarrjō ph̄uurdubaawai, ya ābmiecharam gaai paawai chi phōbör igaau ügthaas thuur ph̄uurdipi sierr s̄i jēkhut aphēgkha warre khaiphōbaadējim aajem. ³¹ Mag phōbör ee s̄ejim aajem īchab uui āb chi durpathierrmie arr Rahab a thür sim. Mag uuirau maach Ēwandam igwi maach Ēwandamta thumaam kh̄uun khāaijā chadcha chi juu thierriu a khaphuunaa i iekjā ükha s̄ejim aajem. Magua maach jöoin eem kh̄uun Josueu p̄eiwi mag chi phōbör kh̄uui na oothurtarr kh̄uunanjā üu ich di aig barpiwi am peerdu aujim aajem. Mag am peerdu autarr aawaita tagam kh̄uunau Ēwandam juu theeg simjā ükhaba arr gaaimua thum khēchpūitarr ee, chi Rahab chan thōoba üu Ēwandamau peerdu aujim aajem.

³² ¿Mag tag khaita mua pārag jaaubarkhiin? Agtha jaauju pōoma th̄enam: Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel maimua tagam kh̄uun ijō Ēwandam i òrag jaaujerr kh̄uun pōoma th̄enam, jāga amaujā Ēwandam iek ükha n̄mua nem waaujeej; mamu makhuun thum jaaukhiin da jaaupüibaju. ³³ Amau chadcha Ēwandam gaai ükhaajerr aawai deeum durram kh̄uun d̄ui wērbuawaijā amachdēuta pōodjeejim aajem; amachdēu durr jää n̄m ee òor d̄ui nem agchata aajeejim; mag amachdēu ükhaajerr gaaimua Ēwandamau amachig deeju arrjā chadcha aujierram; león phāarkha th̄enam ee barkhūinaa ³⁴ orno uu wējom ee phāartarrjā b̄äürjā chig aba üu öbērjierram aajem; chikhamnau thuthuúu khēchpūiju arr kh̄uunanjā üu peerduwi, īchab ya pōdba warm kh̄uun juu eegar pajöjöo narrjā deeu üu juu theeg auwi, jūrr amachta emkhooin khaajeejim anum; mag n̄mua amach dāi wērbu n̄m kh̄uunaujā am

Ögkhawi warag amachta weetjeejim anaabá. ³⁵ Uhinaujā īchab amachdēu Ēwandam iek ükha narr gaaimua amach chaain chadcha mee narrjā deeū ūwaai amach daúa iiu phiidu nūm oojierram aajem.

Mam̄ ãaur kh̄un chan magba, ãaur kh̄nan jūrr thethemnaanau wau thōomamuata khēchjierram anaabá. Par amachig “Pārau Ēwandam iek tag ükhaba p̄uam̄n pāar marau khēchba sī p̄apüju” abaawaijā, peerd̄m khōchgau awi “Magan tag marau Ēwandam iek ükhabamjā” aba, warag ȳd̄raa amach khēchpijierram aajem, amach iiu phiid̄wi jūrr ügtharchata Ēwandamau amach athaawai üucha naaimaju khaph̄ narr aawai. ³⁶ Ñaur kh̄un sī am kh̄irpaijā wau iekhanaa w̄ujā w̄umaajeejim anum; ãaur kh̄un cadenau jānaa caden paraajā cárcel deg ookhēkhēd aajeejim anum. ³⁷ Ñaur kh̄un mokou bar wai n̄muajā thōopüimaajeejim anaabá; khar chará sī serruchoujā maach jārrcha th̄umamua thōopäajeejim anum; wa magbaju khai sī thuthuiú khāijā su khēchmaajeejim anaabá. Maimua ãaur kh̄un amach khapeenjō mag am juu ee dau aph̄ amaaugau parhooba wēnurraajeejim anum, amach ēudee ēkhaawai; khajūadam jūaju chukhu aadeewai oveja ēu wa chīb ēu khāijā jūajeejim anum, dau aph̄; mag nūm d̄ai gaai machagjā aajeejim anum, mag amach d̄ai khaigba aawai mag parhooba wēnurramua. ³⁸ Mag durrarr kh̄nan, õor wājāaun arr aawai, m̄ag durr ãkhārag sim gaai bū th̄ugbaju aai narrta mag parhooba amach barjujā khaugba wēnurraajeejim anum, õor chukag ee pabū eem magwe. Maguata jēbdegjā naajeejim anaabá, d̄urwai.

³⁹ Mag Ēwandamau ichdēu warrgarwe jaautarrjō chadcha aju khaph̄ narr gaaimua ich iek ogd̄uba ükha nūmjā ich Ēwandamau oowai üu s̄ejim anaabá. Mag ichdēucha oowaijā üu s̄ejieb mam̄, m̄ig eegar wēnurruwe chan mag Ēwandamau maach jōoin d̄ai wauju jaautarr thumaa pōd amach daúacha ooba durrajim. ⁴⁰ Mag amau ooba arran, Ēwandamau Cristo p̄ibarm gaaimuata īs m̄ag maach ewagam kh̄unpa ãba ajapcha paapüiwi ãba ich aar naaimaju ayaa apiju kh̄irju wai s̄ierr aawai ajim.

12

Ãba Jesúus gaaita dich kh̄irjug s̄iuju aai nūm

¹ Mag warrgarm kh̄un jōoin khapan Ēwandamau nem jaau sim chadcha aju ükha narr gaaimua amau nem waumatarr khaph̄ naawai maachin sī khaphig wētumjō warag naagta wētju, pekau wauujā kh̄irjuba ni būr abarm gaaimua Ēwandamau maachig waupi jaau simjā waubam aba. Magju khāai dichdēu nem waum khōsimpai wauju kh̄irju nūm gaaimua pōd Ēwandamau waupi simta wauba khāijā am ugua, magum kh̄irjugta warre thum isegju aai nūm. Magba akhiin magumua maach bū gaai p̄urbaadéph̄mjo aawai pōd Ēwandamau khōsimjō abaju. Khajēe amkh̄irjō maach na nem inag pōm th̄unaawiajā magumagjā ooba, ² ãba Jesúus gaaita dich kh̄irjug s̄iuju aai nūm. Ichdēuta warrjā üu maachig Ēwandam iekjā ükhapiwi m̄ag atagjā parta ükha naajim apibaju, ich Ēwandamau maach d̄ai wauju jaautarr thum chadcha oopiju aawai. Ich Jesuuta chi khaigbacharam kh̄unjō pakuls gaai ȳd̄raa ich thōopibajieb, chigagjā igba, mag ich thōopibarmua õor peerde athaawai ichpa onee ich mag s̄ierraju khaph̄ s̄ierr aawai. Icba īchab ich Aai jup sim khu juupjem gaai d̄ai i juachaar garcha ãba jupimawi ich mag s̄ierrum.

³ Magua, khar pāach kha theeg chukhunaa kha oneg chukhu nām aig khīrjubat, jāga Jesuujā òor khaibagkham khūn Juan machag khīu āwatjī. Ichdēujā maach kōit magtarr aawai pāach phithurg aawaijā magum gaaimua oob “Jāg chan mua tag pödbam” amiet. ⁴ Pāar dūi chan agtha mag maach Pör Jesús dūi arrjöcha khaba naawai ajués nem khaigbam waupi nām waubam paarjā agtha òrau pāar khéchba nām. ⁵⁻⁶ Mamu mag i dau aug wautarrjöcha khaba nāmta, Ŋwandamau ich iek gaai maach wawí simjā ya pārau khīr akhoo wai nām. Pāadē ūrbat ichdēucha ich iek gaai maach wawimamua iekhatarr iek. Mag sim:

“Iewaa, muan māchdēu khōsim khūnan nem khaigba aawaijā ajaphata wawiejem; maimua māch chaainkhabaadēm khūn gaaijā mas deejem, māch dakhīr khaigba aawai. Maagjeewai iewaa, mua pāch gaai mas deewai, wa sīi pāchig nem agcha khāijā jawaag pāch dau aug waupiewai, oob iseg chitam; pāch khaigba abarm paar mua pāchig meeukha iekhaawaijā oob warag, ‘Mag pāchdēu jaau simjō chan mua pödbam’ a iekham” a sim Ŋwandamau maachig ich iek phā sim gaai. (Job 5:17; Pr. 3:11-12)

⁷ Maguata muan pāragan Ŋwandamau pāach gaai mas deewaijā sīi khīu jumbat a chirūm; maach ich chaain aawai irua maach dāi magju aai sim. ¿Pārau oowai chaainau nem ārbarm paar chi dēnnanaau wuba aajē? ⁸ Mamu pārau oowai pāachdēu nem khaigba wau nām paarjā Ŋwandamau būrjā pāar chig aba ni wawijā wawiba sim khai, magan pāar chan ich chaain chaar khaba aawaita mag irua sīi pārag oobamjōo sim. ⁹ Pārau khaphu nām, warr maach daii aawai, maach dēnnanaau maach wāawai wa wawī khāijā wawiewai, maadēu chadcha am ökhō aajeejim. Maagjerrta ¿jāgwi maach Aai ügħtar simua maach dūi maagwai maadēu ögħhabaju aai nū? ¿Ichdēuta maach ich aarcha öbérju ayaa apinaa ich mag iu wēnarrapiejem khabá? ¹⁰ Maach dēnnanaau maach daii aawai mag maach wawiejerran, sīi khūchpai māg jēb gaai nām ora dich ajapha amkhīrpaita maach wawiejeejim, amachdēu oowaijā magta chadcha üu sīewai. Mamu Ŋwandamauta maach gaai mas waunaa maach wawī khāijā wawī simn, māg atag pawiajā dich ajapha amkhīru; ajapcharan ichjā ajapha khitaawai maachjā ichjöta ajapha apim khōsi sim. ¹¹ Iin chadcha dich iekhaa ūrbag gaaimua maach wāawai chan üu khaba sīejem; maach gaai masi sīejeb mamu, magum gaaimua üu iekhaa ūr khaaugwain dich chitumpierr chitumjā üu maach khōinaa chitaajem.

Ŋwandamau nem jaau sim sīi par jügħupai ūrju khaba nām

¹² Jāg pāach phithurg au nām gaaimua tag pödbajjō sīi kha thūu piu ūnrajamjōnaa sīi warag bū duuijjujō thunnejmā, deeu ūwaai khīr ubunaa büpajā ubu thierrkha nāmjō kha onee abat, mag phithurg au nāmjā üu āwataag. ¹³ Magnaa īchab kha thūumjō durrum khūn daarjā ich Ŋwandamau khōsimjō ajaphata nərrjée abat, bigaum khūnaujā pāach oowi agjō amkhīr. Pārau magta aman, Ŋwandam dūi ajap khaba nām gaaimua mag kha thūumjōnaa bū ākhāraamjō nām khūnnejā pāach oowi deeu monaau nāsimjō amjā īchab pāachjō Jōoi dau na khajapha wēnarragu.

¹⁴ Thumaam khūn dūi khōinaa wēnrajuuta khīrjunaa maach peku paarpapijōjom nem thum warre isegbapūt. Magum nem thum isegwi

ich Žwandamau khōsimjö i atheepai khaba nām khūnau chan pōd i aar öbērwi i khūr oobam. ¹⁵ Magam ugua Žwandamau pāach dūi ich garmua nem ajapha am ig sim chan oob ɻduur okhoopimiet; ni ābamugjā oob pāach ee sīi pakhēr khaigbamjö öbērpimiet. ɻduuraa magta apimān, mag oowi deeum khūnaujā i dēnjo aadeewai, bigaaum khūn gaaipata warag bēn ākhāraamjö d̄rbabaadeewai, ñor pōm Žwandam dūi ū narr khājjā khaigba aju. ¹⁶ Pāach ee iwiir ābmuajā oob dich ñor khabam dūi chan khapes amiet; oob Žwandamau waupim khōsimugta sīi oobamjö am khōchgau warr jōoingar Esaú arrjō amiet. Esaú ichta chi naam arr aawai ichdēuta ich aai nem thum jüakham; mamu mag jüaju arrta sīi jāsogau thach thēp ābpaim dūi jūrr ich eeu mugta ichdēu nem jüaju arr thum th̄s̄ep̄ajim anum. ¹⁷ Maimua pārau khaphu nām, jāgajī agtarr khur ya ich aai meegpaawai deeu ūwaai khūrju auwi. Ich aai juagam nem jüag irig ich bendiciepewajā jōoirau irig ich bendición deebajim anum, ag nawe mag lenteja thēp ābam paar isegtarr aawai. Parii dauhi pōmjā ārjieb mamu, pōd ich aai juagam nem jüaju khaba ich mag s̄sijim anaabá. Magua pāraujā oob Esau ich bendición okhoopitarjō nem bürum gaaimua Žwandamau pāachig nem deeju arr okhoopimiet.

¹⁸ Keena, pāadē ūrbat, mua pārag jaaukhem: Ís mag Cristo gaaimua Žwandamau maach ich dēnha awaag maach dūi iek deebarm chan warr maach jōoin dūi iek deetarrjō khaba sim; ñisimān iek iiuriu. Warrcha Žwandamau maach jōoin dūi iek deewain sīi durrsī Sinaí anum bākherrta wētpi jaaujim aajem, maigpaimuata ich iekha sim ūrmkhīr. Amau amachdēuchata maigmua oo naajim anaabá chi durrsī sīi uurdū wējōmjō th̄nūnta sīi edjā khīssu th̄nūm; mag nām dūi ed khōorga sīi phū theeg wē th̄nūm dūi maach nem ökhō pagthūm daujō ph̄rjēer ahaukhamjā oo naajim anaabá. ¹⁹ Amau maach khāai amach jügucha chi trompeta iekjā ūrnaa ich Žwandamcha iekha simjā ū narr aawaita warre amach thāar eyaa jaaubam ūrwi tag i iekcha ūrmaaugau irig, “Aay Žwandam, marau pōd pu iekha sim āwatbam” ajierram anaabá. ²⁰ Khani amau ūrwai warre am thāar eyaata “Chijāg pāach nām aigpai naaba mag durrsī gaai bū th̄g sim wounan ichiita thōob khaba warre thōopūju aai sim nemchaai awiajā, mokou bar wai nāmua wa thutkhērēu khājjā” a ūrbaawaita mag jāphier naajim anaabá. ²¹ Mag chadcha sīi maach nem ökhō th̄narr aawaita ich Moiseejā īchab, “Mūchjā jāphier ajaugau kha duui chirumgui” ajim anum.

²² Mamu Ís ewag Žwandamau maach dūi iek deewai chan amagamjö sīi mag warp durr bākherrpaimuata ich iek ūrpi jaaubajim. Maachin ya muig eegarwe Sión phōbōrpienau; ajapcharan ügthar wētju khūnma, Žwandam phōbōr Jerusalén ee ich dūicha naaimaju khūn. Maman Žwandam chognaan pōoma amach khapangau sīi maadēu chi beer-jujā khaugba th̄nūm khūnauta Žwandamag jēeuphō th̄nūm. ²³ Mam ügtharta īchab mag iek iiur deetarr gaaimua maach dēnjo Cristo iek ükhawi ich chaalinkha th̄nūm khūn th̄rjā Žwandamau phākha wai sim. Ich mamta sim ich Žwandamjā, maach thumaam khūnau muig eegar aawai dichdēu aajerrpierr agjō maach dūi nem ajapha aju Jōoi. Ichdēuta īchab ag nawe jōoin ich iek ükha durrum ötarr khūn akhaarjā ichjō ajaug paakhapūwi ich dūi phē wai sim. ²⁴ Mam ügthar ich Jesujā dūi sim aarta

maach thür sim, ar mag iek iiur deewai ich Jöoirau jaautarrjö chadcha apieg ich bag āpitarr woun aar. Maadēu khaphu nūm, mag i bag ātarr chan warr jōoingar Abel thōowai bag ātarrjö khaba arr aawai, maach pekau chugpaawi Ņwandum dūi maach khōinaa apieg ajim. Mamu chi Abel bagau chan magba, warag ich naamta iekkhōr ee p̄ajim Ņwandum dūi.

²⁵ Magua keena, ū Ņwandamau maachig jaau simjā oob asekasba amiet. Mag ū ichdēu maach dūi iek dee simta warr maach jōoin dūi iek deetarr khāijā ajapcha sim. Magua pāadē ūrbat: Sī Moisés maachjö mūig eegarmkha sīerrau Ņwandum iek jaau khitum ūrba arr paarjā chi asekasba arr khūun Ņwandamau ū par daúapai ooba am gaai juu khāaba deejerr khai, ū mag ügtharmua ichdēucha maachig iekha sim asekasba aawaijā oob pārau mag maachta i juu eemua peerd̄ju amiet. ²⁶ Ich mag Ņwandum Sinai durrsī gaai Moisés dūi iekha sim jaar ich iekha simua chadcha jēbpata duuipijim anaabá. Mamu Ņwandamau ich iek gaai jaauwai, “Deeu mua biek ābpai mag jēb duuipiju, mamu mag duuibarm chan mag jēbpai khaba edjā eem magweta duuipiju” a sim. (Ag. 2:6)

²⁷ Mag irua deeu biekdam ābpai duuipiju a simn, ū khajapham ūur chaar khaba aawai, magbarmua warre mag durr oorpäwi edaujājā chukhu apāijuuta jaau sim, mag maach i agkhaju igwi. Mamu pāadē ūrbat: Ichdēu nem wautarr thum ūrppūiwiajā mag maach wētju aar ichta chi Pörkha sim durr chan būrjā chugpaba ich mag sīrrum iekhau. ²⁸⁻²⁹ Pāadē khīrijubat keen: Mag Ņwandum iek iruan maach khaibagjā ū ūt ee phaabapūimjö warre chukhu apāajem anaawai, mag nūm dūi ūchab iruata durr jūa chirum chan būrjā chugpaa khaugba ich mag sīrraju anūm durrta maach phē auju anūpi, irigta ū ajim anaa warag thāar onee jēeuu keena, ichdēu ichig jēeupiejemjö, i dau na nem khaigba waujujā ōkhō.

13

Khani Ņwandamau maachig waipi ū

¹ Mua pāar wawí chirum ūrbat keena: Pāach khapeen thum khod ābam khūun appai thūnūmjö daupii abat. ² Pāach aig ūor bēewaijā amag di ūkhaba warag pāach aig jēerpim khōsita jēerpibat; kharin ūrau amach ū ajaugau ich Ņwandamaucha angelnaan pāitarr khūunpa amach aig jēepiejeejim, mamu ū parhoobam khūunpii awi mag Ņwandum chog-naanjā khaugbata amach aig jēepiejeejim.

³ Pāachta preso nūmjö pāach khapeen preso durrum khūunjā khīr eyaa abat. Ar pāach dēnjo ūkha durrum gaaimua ūrau am dūi amachdēu am aig am gaai dee nūm gaaimua dau aphuu durrum khūunjā ūchab khīr eyaanaa, pāachta mag dau aphuu nūmjö amau nemdam ig nūmjā amag au deebat, chikham juu machgau pāach dau aphuu aawai pāach dūijā magta apim khōsimjö.

⁴ Ar dich ūor khabam dūi khapes aajem khūun gaai chan Ņwandamau ū ūich jāg oobamjō ūsubaju aawai emkhooin ūinpan wa ūin khāijā jaainpan agdaujō pāach ūor respetaabat, oob būrjā deeum dūi amiet.

⁵ Ich Ņwandamaucha jaauwai, irua chan būrjā maach kha ogduiba ni ū ūparhoobajā maach khaugba barp̄abaju a ūiewai, pāach dau aphuu durrum awi oob phatkhonag wūrppa amiet; Ņwandamau pāachig dee sim

düipai onee abat. ⁶ Mag nám aig īchab maadëu büürjä khīirjuba, sīi warag ich Ēwandam iek phā sim gaai jaau simjö

“Maach Pör Ēwandamauta mūen khaigpeerjeewai õrau mā dāi khaigba awiajā khani mua ögkhabarju” abat. (Sal. 56:3-4,9-11; 118:6)

⁷ Pāadē ar warrcha pāachig Ēwandam iek jaaunaa mag amachdēu jaau nūmjö wēnūrrapi jaautarr khānta khīirjubat, jāga mag phitthur durrarr āba amach meewajā agtha ogduba ich mag ükha nūmua ubu durrumta khēchjierrā; magumta pārau khīir eyaanaa amau ükhaajerrjö ükhabat.

⁸ Pāadē ūrbat: Jesucristoon warrgar ich sīerrarrjö mag atag pawiajā cambieba ich mag sīrraju. Í mag cambieba sīerraawai i iekjā agjō cambieba sīrrum. ⁹ Magua pāachig i iek awi jūrr deeum iek pāachdēu nacha khaugtarr chaaur nem parhooba khājā khöpiba jaauwai oob udūr pāach khūrgurpimiet. Mag nem parhoobam khöpiba jaau nūmta chadamjö ükhaju khāai, Ēwandamau mag Jesucristo pāibarmua chadcha ich garmua nacha maach khōchkhatar khaphu nūmuata ubu naaju aai nūm. Jāg sīi nem parhoob khöpiba jaau nūm ipierr nūmuapai chan büürjä Ēwandamag maach aupijööpajā khaba sim.

¹⁰ Magarrau Cristo iekta ükha nūmuuan chad Ēwandamau maach auju, ich Cristota maach kōit udūraa ich thōopitarr aawai. Mamu jāg Aai i jēejem degam phadnaanau par nemchaain khēch nūmuata amach aupiju ēkha nūm khāun chan pōd irua aubam, sīi maach jōoin i gaai jaau sim uirkha nūmuata peerdju ēkha naawai. ¹¹ Pārau khaphu nūm, añopierr biek äbpai phadnaan pöröu nemchaai thōonaa chi bag Aai i jēejem deg arrjem, Ēwandamag õor pekau kōit ofrendakha deeg. Mamu chi nemchaain modon warag warp phöbör igaau arrnaa sīi phaapääijem, büürjä khöpiba. ¹² Ich mag ajim īchab Jesuu mag maach kōit nemchaaijö ich thōopiewaijā: Warag phöbör igaau arrnaata i thōopüijierram, mag ich bag ärbarmuata Ēwandam dau na õor ajapha naaju ayaa apääig. Ichdēu magtarraupaita maach Ēwandam dau na ajaug paajeeewai, khanthee maadëu mag nem inag khöju aai nu wa khöju khaba khājā sīi jaau nūmta ipierraa aju aai nu. ¹³ Mag i thōon arrwaijā i waunaa i iseg nūm iekhau warag phöbör igaauta i arrwi thōotarr aawai, magan maach jōoin i puuba ükha nūm gaaimuata dich peerdju ēkhaju khāai, Jesuuta jūrju aai nūm, i gaaimuata chikhamnau maach düita jūrr ich dāi arrjö wau iekhajujā igba. ¹⁴ ¿Khan jāgwi mag Jesús gaaimua dich wau iekhajujā igba warag sīi åwatju aai nūm a chirā? Sīi ich maig eegarpai wēnūrram iek khaba, maach durr chaar ügthar ich Jesús sim aarta wētju khīirju naawaima. ¹⁵ Mag khīirju naawaita äba Jesucristo gaaimuata Ēwandamag üu ajim aju aai nūm, i gaaimuata üu mag Ēwandam aarcha naaimaju khaphu naawai. Mag irig dich iiucha pħaba i thō iekha nūmta warrgar nemchaain thōonaa phaa nūmua irig jēejerrjö jēeu nūmu. ¹⁶ Mamu mag appai khaba, dich khapeen dāi ö ajapha aju chan oob khīir okhoomiet. Pāachdēu nem wai nūm eem jūrr chukhum khāun dāi jig aupetat. ¿Khan jāgwi pārag mag chirā? Mag agdaujö nemdam jig au nūmta warrgar mag nemchaain thōonaa ofrendakha ichig deejerrjö Ēwandamau i dawagaa oojeewaita mag chirām.

¹⁷ Keena, iglesia ee pāach pōrnaanau pāachig nem mag aawai am ipierraa abat, pāachta jūrr am khāai ürpai aju ēkhaba. Pāar gaaimua Ēwandamau

amachig iek jëeuju khaphu naawai amauta juu üyaajä khaugba pâar thuajem khunau. Pari mag pâach ajapha thuamkhhiran, pâachdëujä am ipierraata abat, wajapha amaujä amach phidag onee waumkhhir. Pârau magbam chan pâar gaaimua am ökhhirjuu aphöbaadëmuu amach phidagjä waumaphamta wauphöbaadeewai pâachpata eeg paaukhamaju.

¹⁸ Keena, mu kõit Ëwandamag jëeubat. Mag much kõit jëeupi chirum chan khaigba chiraawai khabam; mua khaphu chirum, much Ëwandam däi üu chirum. Mamu warag mug atagjä thum machdëu nem wau chirum gaaimua ich mag i däi ajapha chiram khosi chiraawaita mag pârag much kõit jëeupi chirum. ¹⁹ Mag pâachdëu mu kõit Ëwandamag jëeuwai üu deeu üwaai muigmua jöpcha pâach aar mu barpita jëeubat; mu pâar däi chiram khosi chirum.

Äbmiecharam salud

²⁰ Muan machdëujä Ëwandam maach khoinaa phë wai sijemugta pâar kõit jëeu chirum; ajapcharan ar maach Pör Jesus, maach Pastor chi ajapcharam, ar chi meem arrta deeu phiriu autarr ag Ëwandamagma. Ich mag Jesuu khabahab, Ëwandamau õor däi iek deewai jaautarrjö, chadcha ich bagauta õor pekau chugpaawi üu peerdaju ayaa apiejem. ²¹ Mag Ëwandamagta muan pâar kõit jëeu chirum, ichdëuta ichjö warag pâar ajaug paamaawai ichdëu khosimjö pâachdëu nem wau numjä thumaa ajapha öbebér amkhhir. Magnaa ïchab Jesucristoog udraaa maach Pôrkapi num gaaimuata Ëwandamau maach däi ichdëu am aig amkhhir irigta jëeu chirum. Mag num däi ïchab thumaam khunag maach Pör Cristota mug tag pawiajä ich mag thö iekhapim khosi chirum.

²² Maimua äbmiecha paawai ürbat keena: Mug carta iek duurjä khaba bethu khitum pâach juu ee pabaimaawai ag gaai mua pâach wawí chirum ajapha ürm khosi ürbat; pâach khhir onee amkhhirta mua mug phä deepäi chirum.

²³ Pârau agtha khaugba num khai, Cristo gaaimua maach khodam Timoteo ya cárcel degmua öberjim aajem. Magua mu maju nawe muig barchémen, machdëu pâar oon maawai mua í much däi arrju.

²⁴ Keena, pastornaan thumaam khunag maimua tagam khundam maachjö ükha durrum khunagjä thumaam khunag mu salud deebat. Cristo gaaimua maach khodamnaan Italiapienaujä ïchab pârag salud aajem.

²⁵ Chaig jaau chirarrjö deeu phaba pârag jaau chirum: Muun äba Ëwandamagta pâar kõit jëeu chiraajem, ichta pâar däi ogdeba ich mag pâar thua wai nurramkhhir.

Ayoo keena. Mugdampai ajim pârag jaaum ig chirarr.

SANTIAGO

Santiagoou ūsap phā deepüitarr

Chi phātarr. Warr ich Ņwandam Iewaa Jesuucha ich dāi ogduba wēnūrramkhīr doce jār autarr khūn ee Santiagonaan numí naajim aajem: dau āb, Juan dāi khod ābam ichta chi naam ajim aajem, jōoi Zebedeo iewaa; ābakhai jōoi Alfeo iewaa ajim aajem (Mt. 10:2-3). Mamā āb sīejim aajem agjō, dewam Santiago; ma ich Jesús eeum ajim aajem, i dāi ād ābam (Mt. 13:55). Ich mag Jesús eeumuata māg carta phājim aajem ewag pawi.

Chi Jesús māig eegar nūrraawai chan Santiagoou agtha ich naam iek ükhaba sīejim aajem (Jn. 7:5). Maimua ag khur Jerusalén phōbör ee chi Jesús khapeen āba biirdəwi oraa narr aigta merag chukhu sim, ya ichdēujā dāi ükha sīerr (Hch. 1:13-14). Pedro Jerusalenmua petaawaijā ichta jūrr aig chi ükha durrarr khūn pōrkha sīsjim a sim (Hch. 12:17).

Chijā khūn atheeta phājī maimua khan jawaag ajī. Amach Cristo iek ükha narr gaaimua ükhaba narr khūnau idēu khajap sīuba aawai judionaan pōm deeum durrarr dūrjeejim aajem. Mag durrpierr aaide thānām khūnagta Santiagoou māg carta deepāijim aajem, mag dau aug wau nām jā Ögkhaba warag khīr ubu aju aai nām a jaaupāaig.

Āaur khūnau jaauwai Testamento liur gaai māg librota nacha phājim aajem. Chadcha magtarr khai, magan chi ükha durrarr khūn mag amachdēu ükhatarr aigmua warrpem dau aug wauphōbaaderrta māg carta gaai jaau sim (1:13-15). Amag khīr eyaa api sim, jāga jōoi Job maimua tagam khūn Ņwandam iek jaaujerr khūnjā dau aug waaujeejī (5:10-11). Magnaa dich dau aug waauwaijā warag oraapita jaaujim.

Salud

¹ Jāgpai nā keena?

Mān Santiagoou, Ņwandam chog anaa īhab maach Pōr Jesucristo chog. Durrpierr maach meeun judionaan Cristo dēnkhā nām khūn pāach nānūidumpierr pāragta mua saludaa chirūm.

Idēu Ņwandamagta dichig khīrjug deepiju aai nām

² Khodamnaan, nem thumaamua pāach khīrpierr chachmawiajā warag oneeta abat. ³ Pārau khaphū nām, mag prueba khīr pogkhe pāach gaai burr nāmuata māg maadēu ükha nām iek isegkhimjō aadēp aawaijā magām gaaimuata üu warag juapá jāpmajem, magām āwat khaugaag. ⁴ Mamā mag prueba āwat wēnūrrāmuata idēu Ņwandamag pāach wajaug paapinaa pāachig khīrjugjā deepibat, ichdēu khōsimjō nāisieg.

⁵ Mamā magām prueba āwataag pāar ee iwiir āb khāijā mag ich Ņwandamau khōsimjō aju khaugba sim khai, ichigta jēeubat. Magbaawai irua khīrjug deemamua khaugpiju. Ņwandamau nem deewai chan maach dēnjo mag, “Mua khachpaita deejujā” aba, ni chikham khīr phūrernaajā nem deeba aajem. ⁶ Mamā mag pāachdēu irig khīrjug jēeubarmjō chadcha pāachig deedu khīrjunaata jēeubat. Ar mag amachdēu jēeubarmjō deebaju khāijā khīrju nām khūn khīrjungan sīi phūasdau phū parhoob ichdēu arrm aig arrjemjōta sīsidūm. ⁷ Ar mag deebaju khāijā jēwaagpam a khīrjunaata jēeu nām khūnau chan oob amachdēu jēeu nām maach Pōr

Ēwandamau deeju amiet. ⁸ ¿Jāgwi mag chirá? Ís amachdēu nem wauju khīrjutarrjā noram paawai jūrr deeum khīrjugta au sīerrjēe aawaima, amachdēu jēuebarmpaita amachig deeju khīrjuba. Mag khīrjug āba khabam gaaimuata pōd Ēwandamau nem khōsimpai waujujā aba sīerrjēem.

⁹ Āb khāijā māig eegarm khūnau oowai serbiibanaa dau aphū khitām mama chadchata Cristo dēnkhā khitām khai, māig atag pawiajā Ēwandamau ichig nem thum jūapiju khap, mag ermano onee abá. ¹⁰ Maagwai jūrr rik agjō Ēwandam iek ükha sim gaaimua māig eegar ich phatkhon wai sim okhoowiajā, mag ich Cristo dēnkhā simta mag phatkhon khāajā ajapcha sim khap, onee abá. ¿Jāgwi mag chirá? Riknaanan pamaarjöta khithēe aawaima. ¿Pārau pamaar khiugphēbaadēm ooba aajē? ¹¹ Edau pes wūubaadee, khiurbaadee, sīi khūnijem. Mag kħibaadee ooimū thunarrjā warre chi ooimug okhoojem. Riknaanjā ich agjöta thunaabahab. Phatkhon warag paarpaju ēkha nūm ee meeбаадee magum nem thumaa sīi werpuajem.

Khan jāgwiata nem khaigbam wauju khīrjuajē

¹² Woun ābmua mag prueba khīr pogkhe ich gaai burr nūmjā üuta dāi juapadam ubt̄ āwatbapāimēn onee abá. Mag aman magan ich Ēwandamauchata irig, “Ūu chadchata pua jumpājjim” awia, ich aar auwia, ich mag ich dāi wai sīsiju, thum māig eegar aawai ich daupii aajerr khūnan warrgarwejā magta ich aar auju jaautarr aawai. ¹³ Mag prueba āwat nūm ee nem khaigba wauju khīrjubaadeewajā oob ich Ēwandamauta maachig magum khīrjupi sim amiet. Ēwandamau chan nem khaigba waujōjōopajā khaba aajeewai maachigjā ichdēu chan irua magum khīrjug deeba aajem. ¹⁴ Maachin nem khaigba wauju khīrjug dāi thaaba naawaita magum nem waum khōchkhajem. Maguata magum nem wauju khīrjubaadeewajā sīi wounagamjō ud̄raa dich ēdua arrpiejem. ¹⁵ Mamā mag khīrjubaadēmjā isegba wai nūmuata jūrr pekaúg paajem. Maimua mag pekau maach gaai ajap thierrpa sīsiewai jūrr maguata warre okhoom iek okhoopiwi Ēwandamajā maach isegpiejem.

¹⁶ Khodamnaan, mag prueba ee nūm aigjā Ēwandamauta mag nem khaibag wauju khīrjug deejim awi oob wir aig pāachdēupai pāach khūgurmiet mag khīrju nūmua. ¹⁷ Ēwandam edjā ee nem thunampa wautarraun maachig nem thum nem ajapham appaita deejem. Ich chan maach māig eegarm khūnijō cambibieerrsō khaba sierrum. Mag sīsiewai prueba ee nūm aigjā iruata magum khīrjug deejim awi i gaai thēju khaba nūm. ¹⁸ Mag maach dāi ajapha sīerraawai ewag pawi agjō ich chaainkhaju khūn khāajā maachta nacha ich chaainkha aujim, ichdēu maach peerdū aaujem iek ūrpibarm gaaimua. Mamā mag ich chaainkha autarr chan maach garmua khaba, ich garmuata mag ich chaainkhapim khōsi sīerr aawai ajim.

Par jūgħupai ūrba Ēwandamau jaau simjō aju aai nūm

¹⁹ Khodamnaan, māig mua pāachig jawaagpam iek khīr eyaa abat: Maachin thumaam khūnnta jūg ūrħu aju aai nūm, Ēwandam iek jaau nūm ūraag. Mag jūg ūrħu naaju aai naab mamā, iekhaagpaawain ajapha khīrjunaata iekhaju aai nūm. Ēwandam dāi wa i iek gaaimua khāijā oob meeukhakharrsö amiet. ²⁰ Mag meeukhakharrsöta nūm chan Ēwandam najā ū khabata nūm, ichdēu khōsi simjō khaba naawai. ²¹ Magua mua

pārag mag chirum: Jāg Ņwandam na parhooba maach ārpiejem nem pāach gaai sīsidum thum warre isegbapüit. Magnaan chadau khūir machag chukhu Ņwandam iek pāach thāar ee autarrta warag bāauipibat, ūr nāmua. Jāg iekta nem jua theeg sim, pāar peerdu awaag.

²² Ich Ņwandamau jaau simjō aag chan sīi par jügupai mag i iek jaau nām ūr nāt aju khaba, chadcha ich iek gaai waupi jaau simjōta aju aai nām. Magba nām chan magan pāran pāachdēupaita sīi pāach khūgur wai nām, mag ūr nāmpaita ūu simpii awi. ²³ Ar maach peerduajem iek ūr nāmjā ag gaai jaau simjō khaba nām khūnan sīi woun āb khomariipai ēspēhēg ee ich khūir oojemjōta nām. ²⁴ Jāgwi? Irua ich khūir ootarrta, deeu ag khur nāupai awia khūirjuawai, khaugba sim jāga sīejī i khūir. ²⁵ Mamū īchab ar Ņwandam iek amachdēu ūrbarmta khūir okhooju khāai, warag wajapha khūirjunaa ag gaai jaau simjō wau nām khūnan mag amach nem wau nām gaaimua onee aju. Mag amachdēu ūr nāmjā thum Ņwandamau ichdēu waupim khōsim iekta jaau sīewai i ipierraa nem wau nāmua tag warramjō pekaúgta amach ürpapiba nām.

²⁶ Ābmua khāijā, “Mūn culto waaupierr peerthāba manaa ich Ņwandamau jaau simjō chitum” a sim, mamū mag simta dich khapeen khaibag jawaag wa chikham khūir iekhaag khāijā būrjā ithubēpba sim chan, magan maguan ichdēupaita ich khūgur sim, Ņwandamau waupi jaau simta wauba sīewai. ²⁷ Maach Aai Ņwandamau ich dēnkha nām khūnag waupi jaau simun, wouchnaandamau wa khoopaa ūinai khāijā nemdam ig nāmjā audeenaa am ökhūirjuu aawajā am khūir jāsenka nāmu. Mag nām dūi īchab sīi parhoobam khūnau nem waaujem nemjā wauba aajem khūnta chadcha i dēnkha nām khūnau.

2

Iwiir ābam khūnpai daupii aju khaba nām

¹ Khodamnaan, pārau maach Pōr Jesucristo ich Aai Ņwandam dūi āba sierrum iekta ūkhaajeewai mua pārag magkhim: Pārau pāach ee phatkhon paraam khūn dūipaita ajapchanaa jūrr aphūm khūndam dūi aair aba aju khaba nām. ² Khanim nemjō pāar khabpanaa culto ee nām; mag nām ee ðor numí dubbaichēm: āb rik, maimua āb sīi dau aphāa khitum. Chi rik khajūa wajappha ooilmū jūanaa jīgpir gaajā phīr dēnta sorrtik phuphup sim. ³ Magbaawai mag oowia irig, “Mūigta jupbá, mūigta pu athee wajapcha sim” awia, irig sie wajapcharam gaai juppibarm. Maimua ābakhai jūrr aphāa khitaawai khajūadam jōoiraa jūa khitum oowi jūrr irig, “Pudēu ich jampai būjāau ūsī,” wa magbam khai, “Jāig jēkhēt oo chirsi” amun, ⁴ magan pāraun iwiir ābam khūnagpaita eenaa jūrr tagam khūn kha isēe nām. Mag nām aig pārau pāachdēu ūkhatarr iek gaai jaau simjō khūirjuba, sīi am khajūa ajapha jūa nām oo nām gaaimuapaita mag nām.

⁵ Cristo gaaimua khodamnaan, pāadē mu iek ūbat: Maadēu pōd aphūm khūndam kha isēe aju khaba nām. Jāg aphūm khūndamjā amachdēu maach peerduajem iekta ūrwi ūkha naawai muig eegarweran aphāa khithēe awajā paraam khūn khāijā wajapcha wēnurramkhūir ich Ņwandamau jūr autarr khabahab. Mag nām dūi īchab mag ich daupiim khūnta thum ich aar auju atarr aawai amjā ūgthar ich mag i dūi wēnurraju khūn khabahab. ⁶ Mamū magūmta pāachdēuta jūrr am kha isēe aajem. ⁷Pārau khaugba nu, riknaanauta pāach dau ee aug khaugba

nemdam bärhüm atheejā pāach thet püpär aajem? ⁷Amachdēu khabá īchab chi thethemnaan aarjā pāach arrnaa pāragta ürcha phagpi jaaujem? ⁷Amach khabá Cristo igwiajā i jūr iyüü sierrijem? Mag Cristo iek ükhawi i dēnkha naawai pāach pör choopitarrta, ⁷jägwi mag Cristo jūr iekhaajem khunagta pārau ee aaje?

⁸Pārau Ņwandamau ich iek phā sīsidäm gaai jaau simjō pāach khapeenta thumaa wir aig pāachjö daupii nəmən chadau, chadcha ü kħerüm, Ņwandamau ürcha waipi jaau simta wau naawai. ⁹Mamə mag i ipierr nəm anumjā sīi iwirr ābpaita daupii aadéphüm chan, magan pāran warag pekauta wau nəm. Mag nəm aig mag i iek pāachdēu asekasba nəmuapaita woun dēnjö pāar Ņwandam dūi kulp pōm nəmjā dawaa jaau sim. ¹⁰Jägwi pārag mag chirū? Ābmua khāijā pōd Ņwandamau Moiseeg ley deetarr thumaa ḥurkha auba āb khāijā waaurpūimən ichiita kulp pōm sim, pōd ley thum ḥurkha auba siewai. ¹¹Pari maigjā ⁷jäga mag öbér sīma? Pāadē ūrbat: Ich ābam Ņwandamaupai, “Oob chikham thōom” anaa, “Oob chikham uujā waum” ajim. Pari magtarrta pua ðor thōoba awiajā chikham uui waumən, magan ichiita pekaukha öbér sim, mag irua ley jaautarr ichaaur abarm aawai. ¹²Pārau khaphu nəm, mag Ņwandamau ich iek pārag ükhapitarr chan sīi pekaúgt aðħur pāach ürpapimkhīr khaba, thumaam khun agdaujö kha khōsi amkhīrta ich iek pārag ükhapijim. Magtarr aawai, mag iek pāachdēu ükhatarrauta Ņwandamau pāach jaauju khap, muan pāragan, iekhaawajā agpierra iekhanaa nem waauwajā thumaam khun dūi nem agchata waubat a chirum. ¹³Jägwi mua pārag mag chirū? Maan Ņwandamau ichdēu ðor i agkham edjā ar dich khapeen dau aug khaugba aajerr khun chan agjö am dau aug khaugba isegju aawaita mag chirum. Magarrai ar dich khapeendam dau aug khaug paraa aajerr khunān chad, mag Ņwandamau ðor i agkham edjā amach khaibag waubaju khap, i ögħhaba naaju.

Chadcha ükha nəm khai jäga aju aai nə

¹⁴Keena, Cristo gaaimua khodamnaan, ⁷khan ajaug sī pārau khīrjuawai, maadēu “Muan thāraucha Ņwandam iek ükha chitum” aju, mama mag simta Jōoirau dich khapeen juag oopi jaau simjō khaba nem wau sim? ⁷Pārau khīrjuawai ükha sim anumta mag nem wau sim woun chadcha peerdju khai? ¹⁵Khanim nemjö woun āb sim; ma, Cristo iek ükha khērüm gaaimua maach khodkha sim. Mag simta khajūajā chukhu ni thachdamjā khōju chukhu khērüm. ¹⁶Mamə ya i ma nərrum oowia ābmua khāijā irig, “Uu mawia biwaa chitā; oob jīchagagjā puch gaai mas apim” a sim; mamə mag sim chan irua nem igjudamjā deepūiba simta mamagkham. ⁷Pārau oowai mag üuta sī? ¹⁷Ich agjöta sħebħab Ņwandam iek ükha nəmjā. Maadēu thāraucha ükha nəm anumta dich khapeen juag oo nəmuwa bħarrjā am dau aug khaugba nəm chan, magan parta mag ükha nəm anum.

¹⁸Wa ābmua khāijā, “Mua chan chadcha warm khun dēnjö nem ajapham wauba chitab mamə, mħech thāar eepain chadcha ükha chitum” khāijā aju. Mamə mag khabam. Jäga mua khap abarju, chadcha irua mag ükha sim, Ņwandam iek gaai jaau simjō ich khapeenjā dau aug khaugba simta. Ajapcharan Ņwandamau jaau simjō mħech khapeen dūjjā ajapha chirum gaaimuata mag ükha chirum aai chirum. ¹⁹Pua khaphu

sim, maach Ŋwandam ābpai khitm. Pua mag khaphu sim aig nem ajaug sim. Mamu mag khaphu nūmuapai pōd ügthar öberbam. Meperaujā khaphu sim, Ŋwandam ābpaita sīerrum; mamu amau īchab i ögkhaajem, amach gaai jua khaaba aju khaphu naawai.²⁰ Khīrjug chukdam, khaphu abá: Ŋwandam iek thāraucha ükha nām anūmjā ichdēu waapi jaau simjō wauba nām chan, chadcha ükha nām khabam.²¹ Pua khīrjuawai ḡkhan gaaimua Ŋwandamau jöoi Abrán khararrag chadcha i pekau chukhu arrjō chirm a jaaujī? ḡIch chaai īgkhaba irig ofrendakha thōo deeju arr gaaimua khabajī? Ajapcharan ichdēu i ipierraarr aarr gaaimuama.²² Pudē khīrjubarí: Abranau mag wauba arr akhiin, ḡjāga irua Ŋwandam iek chadcha ükha chirm akhajī? Ŋwandamau ichig nem mag abaawajī ich ipierraarr aarr gaaimuata Abranau chadcha ich iek thāraucha ükhaajerrjā ūrag khap apijim.²³ Mag ich ipierraarr aarr aawaita ag nawe Ŋwandamau irig, “Pua chadcha mu iek ükhabar maaaimua pekau chukhu arrjō uu pu mua much aar aub khaba auju” atarrjā par khabajim, chadcha thāraucha ich iek ükhatarra aawai. Magtarr aawai, Abranau mag ich chaai īgkhaba ichig deeju ūkhabar aigta ūragjā khap apijim, mag par iiupai khaba thārauchata ichdēu Ŋwandam iek ükha sīerr. Mag nām dūi īchab mag thāraucha ükhawia ich ipierraarr aarr aawaita, ich Ŋwandamaujā jöoi Abrán warag ich khapeerkha aujim.

²⁴ Maigta pārau oo naabá, Ŋwandamau āb khājjā pekau chukhu arrjō sim a jawaag chan, sīi thārau ükha nūmpai khabam. Ükha nām dūi ichdēu waapi jaau simjō ich ipierraarr nem waaauwaita chadcha pekau chukhu arrjō sim a jaaujem.²⁵ Üan Rahab khahurrarr chi durpathierriermiejā ich agjöta ajim īchab. Pārau khīrjuawai, ḡkhan gaaimua Ŋwandamau ijā pekau chukhu arrjō uu i eeg oojī? ḡIsraelnaan ich di aig jēerpiwi am chig am ugu meraa phöbör igaau jiir burrpüiwia jūrr deeum khud gar pūitarr gaaimua khabajī?²⁶ Ajapcharan jāan mugta sim keena. Jāg maach meebaraadewai ya maach gaai tag maach akhaar chukhu aadēm aig, ḡmaach chi meemkha sīsiba aajē? Ich jāgta sim īchab thāraucha Ŋwandam iek ükha nām anūmjā. Dichdēu ükha chirm anūmjō bigaaum khundam dūjjā nem ajapha waubam chan, magan maan chi thōmjō simta iiu sim a sim, thāraucha ükhaba simta mag ükha sim a sīwai.

3

Jāga sīerrā maach meukhīr

¹ Ermanonaan, oob thumaam khunau Ŋwandam iek jawaag maestronaan khaju appaita khīrjumiet. Pārau khaugba narr khai, khap abat: Maach chi maestronaankha nām khunta maachdēu deeum khungag jaau nūmjō agpierraarr khaba wēnurrumu, maach gaaita Ŋwandamau jua khuabacha deeju. ² Maach chan iwiir ābmuajā thumaa Ŋwandamau nem khōsim appaita wauba aajem. Āb khājjā būhrjā sēukhaba chikham khīr wa chikham ēugar khājjā iekhaba aajeekhiin, magan mag wounaun ichdēu nem wau simjā thum Ŋwandam dau na ajaphata waau khaphu aajeekham. ³ Pārau oowai cabaai pōm sīewajā i i ee waaijānaa ewag ēduawai, ḡdichdēu arram khōsimpierr arrba aajē? ⁴ Ich agjöta sim īchab barcojā. Idēu par barco pōm chiraju, chi phūjā nem theeg wē thānaaju, mamu mag nem pōm simu timondam büru khitmua chi capitanau

ichdēu arrampierr pheerthüpüig arrjem. ⁵ Ich jägtä khitäm īchab maach meukhīrjä. Oowai chan pōm khaba khitäm, pari mag simuan iek pōoma iekha thunuuju akihiin, iek pōm maach jügaag khabampa iekha thunuuju. ⁶ Pārau oowai ötdau khīrdam bürumua jā phuajēb pōm khar chará ooichaar eem magwe örpüiba aajē? ⁶ Ajapcharan maach meukhīran īchab ötdau khīrtau. Maguata jäg ötdau ichdēu barmampierr phaamaajemjö, ichta benenjö sim, iek khaigbam iekhamamua maach pekau paarpapieg. Mag ötdau khīrkha sim thōm ugu chi dösātau ijeeuba phuphuakhamjö siewaita maach meebam aiguin maan idēu thōpiba ich mag phuu wai simjöta siejem, warag parhooba iekhapiet. ⁷ Maguata pāadē khīrjabat: Örau mag jēb gaaim nemchaain khīrpierr daumeerpaa aaujem: pabü eem nemchaain chi khōrpim khumjöm, nem ichpan, nemkhōr, phūas eem äwarrpa daumeerpaa aaujem. ⁸ Mamä dich meukhīr chan äbmuajä pōd thübep auba aajem. Jāan pabü eem nem maach khoojem khāajä ürpainaa nem khaibagcha sierraawai, jāgua chan uduur ich daumeerpapiba, khierr ach dēnjo ich garmuata ëor khaibag waaujem. ⁹ Mag sim meukhīraupaita maach Aai anaa maach Ņwandam thö iekhanaa, ich ag meukhīraupai dich khapeenjä äaukhanaa thöp iekhabaadēp aajem, Ņwandamau maach thumaam khāan ich khīr thegwita ompaatarrijä khīrjuba. ¹⁰ Ajapcharan jäg nūm aiguin, ich ag iiupaita iek ajaphamjä iekhanaa iek khaigbampa iekhabaadēp aajem. Khodamnaan, maadēu chadcha Cristo iek ükha nūm khai, pōd magju khaba nūm. ¹¹ Pārau oowai äbam dösig eepai dö khopham jöi au nūm däi warre äba dö khyiaamjä jöi aaujē? ¹² Ich jäg igo bü gaai olivo dau phierba ni uva gaajjä pōd igo phierba aajemjö, döjä ierrmuata ich mag khyaa öberchë sim ee pōd ich ag eemuapai dö khop öberbam. Magua dich iekhaawaijä äba iek ajaphampaita iekhaju aai nūm.

Jäga thunä Ņwandamau dee sim khīrjug wai nūm khāan

¹³ Äb khāijä pāar ee ichdēuta ëor wawieg nem khīrjug khaauga ichdēuta thum khaphä sim a khīrju sim khai, magan chadcha ich mag sim bigaum khāanag khap amkhīr agpierraanaa nem ajapha wau nārrāmuata ich oopibä. Thumaam khāan däi mag ich ö ajapha simjä igba magba aajemjö simn, magan chadcha i khīrjug paraa sim. ¹⁴ Pari magba pārau pāach thāar eepai khāijä pāachta jürr chikham khāajä ürpai am khōsinaa pāachdēu nem jaau nūmpaita ürpim khōchgau ërag jaau nūm khai, magan oob chadam iekta jaau nūm awia pāachta ajapha nūm amiet. Pāach mag wēnūrrām aig sii chikham khūgurta wēnūrrabahab. ¹⁵ Jägüm khīrjug chan Ņwandamau dee sim khabam, jāan sii ich māig eegarm khīrjugpaiu. Jā sii dösät khīrjug khabahab; ichdēuta ërag mag khīrjupi sim. ¹⁶ Maguata mag iwiir äb warm khāan khāajä ürpainaa ich iekpaita ürpimjä khōsi aadéphäm aig, magum gaaimua sii warag nem khaigbamta parhooba amachdēu khōchagpierr waaujem. ¹⁷ Mamä jürr ich Ņwandamaucha khīrjug deewi wai nūm khāan magba, am Ņwandam na nem agcha wau nūmuu ajapha nūm. Mag nūm däi amau sii ëor khōinaa apijuuta ēkhanaa dich khapeenag athuucha nem waupi jaauba aajem. Amau jürr warm khāanu amach khīrjugdam jaauum iigwaijä agjö ürm khōsi üurjem. Ëor dau aug khaug paraanaa, iwiir äbamagpajjä ee aba, chadchata iekhanaa nem ajaphata waaujem, amachdēu iekhaajemjö. ¹⁸ Ar mag khōinaa wēnūrram khōsi aajem khāan nem waauwijä

nem thum agchata waaujem, amach mag nem wau nəm oowi bigaaum khuuunaujā amach dēnjo nem agchata waunaa khōinaa wēnūrramkhīir.

4

Parhoobam khuuunjō aawain Ēwandamta iseg nəm

¹ Is mua pārag jēeu ookhim: Ḷāggwiata pāar jāg pāach eepaijā khōinaajā khaba iek phithuurga thənəm dūi, chikham dūi khīir masi dūrdərnanā jūrr bēbē aajerrāma? Mua oowai jāan sīi pāach thāar ee jāg pāachdēu nem waum khōsimpaita waum khōchkhā thənəm gaaimuau. ² Pāraun chikham nemta pāach dēn apim khōsi aajem aajem; maimua mag pāachdēu nem ig nəm pōd paarpaba aawaijā, par iekhaupai chikham thōojem akhiin, chadcha thōopükham a iekhaajerram anəm. Pāach khāai bigaaum khuuundam puesto ajapcha khāijā wai nəm oowai magjā khōchkhaba, jūrr pāachta garpabam aig chan nem puaba sierrijēem aajem. Magum gaaimuata pāach eepaita juurhi phiidə thənəmjō thənaabahab. Ḷāpari khan jāgwi mag pāachdēu nem ig nəmjā pōd paarpaba aajē? Ēwandamag jēeuba aawaima. ³ Maimua mag ichig jēeuwaijā irua deeba aajem. Ḷāggwi? Ya mag pāachdēu nem ig nəm paarpabaadeewai agua sīi pāach ö khōchagpierr nem wawaagta ig nəmjā ichdēu khaphə siewaima. ⁴ Pāran Ēwandam iek ükha nəm anumta, sīi i iek ükhaba aajem khuuunjō jāg pāachdēu khōchagpierr nem wau nəm gaaimuua, uui jaai paraamta deeum dūi sīejemjöta thənəm. Ḷāparau khaugba nu, pāachdēu mag amau nem wau nəmta dūi waum khōchkhāawai jūrr Ēwandamta iseg nəm? Ar sīi amach khōchagpierr nem waaujem khuuun dūita khapeerkhaawain jūrr Ēwandam dāita iekkhōr paarpa nəm. ⁵ Mama Ēwandamau maach ich dūipaita naapim khōsi siewai ich iek gaaijā,

“Mua məch Akhaar pārag dee chirəm chan sīi parhoobam khīrjug auwi magəm nem khaibampa wau wēnūrramkhīir khabam” a sim.
(Zac. 8:2; Dt. 4:24; Ex. 20:5)

⁶ Mama Ēwandam maach dūi ö wajaug khitaawai, mag wēnūrramkhīrjā ichdēuta maach juag oojem. Öor dūi ich mag khitəm igwi, ichdēupai ich iek phāpitarr gaai,

“Ar məjā igba amach juapaupaipa wēnūrraajem aajem khuuun chan məchdēujā igba chitəm” a sim.

“Magarrau amach serbiibag khap məchdēu nem jaau chirəm wawaagjā məch juapadam iigjem khuuunan chadau, məch garmuajā am juag oojem” a phāpijim Ēwandamau.
(Pr. 3:34)

⁷ Magua Ēwandamagta idēu ichdēu ampierr apibat pāach dūi. Magnaa meperag pāach thə aum ugua, thethe thierrkhabat. Mag ichdēu pōdba abaawai irua pāar ögkhawi pāar ogdu puaju. ⁸ Ēwandamta pāach aig dūi phēs thür ahau abat; magbaawai ichdēujā pārau ich ig nəm khap pāar dūi ogdu ba nurraju. Pekaúua jua phāsimjō sīsidəm khuuun, irigta idēu pāach pekau əpibat. Pāar jāg Ēwandamau khōsimjō nem waum khōsinaa īchab parhoob pāach khōchagpierr nem waum iigjem khuuunjā, idēu irigta pāach thāar ajaug paapibat. ⁹ Pāach pekau pōm nəm khīrjuwia, gaai machgau icharaucha bīenaa idawaa abat. Jāg pāach pekau ee naajeewai oneenaa iukhaau aajerr khīrjuwia, jūrr icharaucha ö jāsehne bīewia ökhīrjuu abat. ¹⁰ Deeu puaba muan pāragan, pāach serbiibag khap Ēwandamagta chaigpa nəmuua pāach dau aug khaugpibat a chirəm. Mag khaita pāar deeu ajaug

paapüiwi mæg atag pawiajā thumaam khæn dakhīr irua pāar ajaug phēju.

Dich khapeen jaauju khaba nūm

¹¹ Ermanonaan, oob dich khapeen ëugar iek khaigba iekhamiet. Mag dich khapeen jaau simuan jūrr Ēwandamau Moiseeg ich iek phäpitarr gaai dich khapeen kha khōsi api jaau simta warag serbiibag phēnaa ichdēuta khabpcha sim a sim. Mag sim aiguin mag iek gaaai jaau sim khāai ich iekta ajapcha sim a sim. ¹² Mamū chadcha khaita ich aar auju wa khaita isegju a jaauju wounan äbpaita sim; ma Ēwandamau. Ich mag Ēwandamauta mag dich khapeen daupii api jaau sim leijā deetarr aawai, ¿ichdēuta khabpcha sīebā? Magtarra, ¿jāgwí maach agdaujöpai thūnum khænauta dich khapeen jaauju aai nū?

Dich juapaata thö iekhaju khaba nūm

¹³ Pāar ar sīi pāachdēu nem waum aig nem waaujem khæn, mæ iek ūrbat: Pāar iekhaawai, “Is wa nan khāijā maach chum deeum phöbör ee wëtwi jūrr jamta año äb phidkhaju” a iekhaajem, “phatkhon pöm ganaag.” ¹⁴ Mamū mag nūm chan pāach mag iekhatarr noramjā agtha monakha naaju wa ya meewi naaju khāijā khaugba nūmta mag iekhaajem. ¿Pārau jūnthumie bau wëjöm ooba aajē? Mag bau wëjoowi deeu nūtpai awi oowai, ¿chukkhu thūnaaba aajē? Maachin jäcta khithéem; maadēu iwiir äbmuajā dich thöju ed khaugbam. ¹⁵ Jāg pāach juapaau-paita nem thum waaujemjö iekhaju khāai, ¿jāgwí pārau sīi, “Maach Pör Ēwandamau khōsnaa maach monakha wai simn, maachdēu khīrju nūmjö wauju” aba aajē? ¹⁶ Pari magba pārau chan pāach dajēkhu khithéemjā khīrjubanaa, ökhar naspawi nem waujupata khīrjuwia, pāachta warag thö iekhaajerram. Jāg dich juapaata thö iekha nūm chan Ēwandamau khōchkhaba sīerrūm, ichta thö iekhaju aai nūm thö iekhaba aawai. Jāg nūm khæn chan amach mag nūmjā oob pārau Ēwandamau khaugbamjö sīi khīr okhoopüju amiet. ¹⁷ Pāadē ūrbat: Nem ajapha aju aai sim khaphū simjā wauba simn, magan mag sim aigjā warag Ēwandamau oowai pekaukha öbēr sim.

5

Riknaanag amach khīrcha jaautarr

¹ Riknaan, mæ iek ūrbat: Isin chad jūrr pāragta mæ iekhaagpam. Ēwandamau mæg durr i agkham ed pāach gaai jua khæaba deeju khīrjuwia icharaucha biebat. ² Is pārau pāach phatkonta ig nūm, mamū mag simn, Ēwandamagan sīi nemmijöta sim. Pārau jāg khajūa wajapha jūa nūmūn, jāan irigan sīi nemchaaainau thūrrkhich simjö būrjā maadēu nem igbata sīsidūm. ³ Pārau jāg phīr phatkhon dūi wai nūmūn, irigan jāan sīi jierr chi sōsphēmjö baleebata paaukhamam warag. Jāg pāach phatkhon baleeba paaukhamamjö, pāachjā mæg atag paawai ag dūi okhoob khaba okhooju. Pari mag simugta, ya mæg maach i agkhaju khāai khapan khaba waaurmam eejā, warag pārau magumug eenaa nem pöm paarpa aujuuta ëkhaajem. ⁴ Mamū pāadē mæ iek ūrbat: Pāach phatkhon ùrkham khōchgauta pārau õordam pāach phidag ee phidkhapiejem khænagjā aai phagba sīerrjēem. Maagwai mag pāach phidag ee phidkha durraajem khænauta pāachdēu amach dūi maagjem jūrr,

Ēwandamag pāar gaai juu khāaba deepi jaau nūm. Amau mag jēeu nūm chan maach Pör Ēwandam chi juu thierriu ūr siewai par okhoopibam. ⁵ Chadcha muig eegar pāachigan pāar nem ajaauga thunūm, pāachdēu nem ig nūmjā thum paraanaa pāach khōchagpierr nem wau nūmua. Mag pāach khōchagpierr nem wau nūmuan, di eegarm nemchaai thōopäaig õtpaapi nūmjö, pāachdēupaita pāach õtpaa arrum, Ēwandamau ichdēu mug durr i agkham ed sīi irig pāach thōopäimkhīirjö. ⁶ Pāachdēuta õordam iekkhōr chukhu amach kōit iekhajupaijā jaauju khaugba khithēem khūnūnjā khaibag waupi jaaunaa thōojā thōopimaajem, pāachta ürpai nūm awi.

Phithurg aauwai warag Ēwandamagta jēeunaat

⁷ Ermanonaan, Ēwandamau magūm khūnūn gaai juu khāaba deeju khap, ich jäg amau pāach dau aphūu wai naawiajā magūm igba maach Pör Jesucristo deeu bējeuuta nūbat. ¿Pārau ooba aajē, jāga nemjīir jīrjem khūnūnau amach nemjīirdam phieraag noseg ig nūmjā da chēba aawai ichiita nūajē? ⁸ Pāachdēu ükhatarr iek gaai uba nūmuata pāraujā ich agjō maach Pör Jesús bējeu nūbat; í barchēju ed chan ya pōm waaurba sim.

⁹ Khodamnaan, pāach mag phithurg au wēnūrrawiajā oob magūm gaaimua jūrr pāach eepai chi parpem dāita dau phuu amiet, eeu magūm paar Ēwandamau jūrr pāachigta “Pārau jāgju khaba naajimwai” adukham. Mag bigaaum khūnūnjā jaauju aai simūn ich Ēwandamau. Ichta ya bēeimūn siebahab, maach thumaam khūnūnag agdaujō dichdēu nem waaujerrpierr jawaag. ¹⁰ Keena, pāadē oobat: Warrgar Ēwandam i jaaujerr khūnūnjā maachjō chikhamnau dau aphūu waunaa phithurg aupiejeejim, mamū magūmjā üu amau ãwatpāajeejim. Magtarr aawai maadēujā agjō am dēnjo jēmuu aai nūm. ¹¹ Pāadē khīrjubat: ¿Is ewagjā maadēu, “Jāg warrgar-wejā phithurg au nūmjā üu ãwatpāi nūm khūnūnan chadcha Ēwandam dāi onee nūm” aba aajē? Pārau ūrjem, jāga jōoi Job khararr meperau ajappa ich dau aug waupitarrjā üu ãwatpūijī, maimua mag üu ãwatpūittarr jūrr jāga maach Pör Ēwandamau õor dau aug khaug paraa khitaawai üu i eeg oojī. Ísjā maadēu makħūn jōoin dēnjo ãwatpāi nūmūn, jāga irua maachjā eeg ooba abarju.

¹² Tagam nem mua jaau chirūm ūrmapha awiajā cha mua jawaagpam chan oob par jügħupai ūrmiet keena. Órau mag pāach dau aphūu apiewai, ich agjō aju awi, oob sīi aai khīrjuba iekhamiet. Magju khāai pāach iekhaawaijā chadchata iekhabat. Nem wauju khai, warre wauju abat; wa waubam khai, ich agjō warre waubam abat. Mamū mag iekhaawaijā oob edjā igwi, mug jēb igwi, wa deeum nem inag parhoobam igwia khāijā nem wauju a iekhamiet, eeu magba akhiin mag pāach iek gaaimuapai Ēwandamauta pāach khaibag waudukham.

¹³ Pāar ee āb khāijā mag phithurg au sim khai, ökhīrjuu aju khāai, warag Ēwandamagta jēeubá. Wa jūrr āb khāijā onee sim khai, Ēwandamta thumeukharbá. ¹⁴ Āb khāijā mor mas sim khai, iglesia eem chi pōrnaan thürkhūnibá, ich kōit Ēwandamag jēeumkhīr. Magbaawai amau bēewi chi aaunaan nemkhaúa kha phuur nūm dūi maach Pör Jesús juu theeg thō nūmuu irigta jēeumaju, monaaupūimkhīr. ¹⁵ Mag pāachdēu jēwaagpamjā chadcha monaauju khīrjunaata jēeumūn chi aaunaan chadcha Ēwandamau monaaupūiju. Mag monaaubapāaiwai ich pekau gaaimuata mag mor mas sierr khai, chi pekaujā chugpaapūiju ich Ēwandamau.

¹⁶ Keena, chadcha Ŋwandam na ajapha nəm khənau irig jēeu nəm khən iekhan chadcha ichdēu ūkhaajeewai, muan pāragan, pāach pekau wai nəmjā agdaujō dich khapeenag meerba jaaunaa jūrr agdaujō dich khapeen kōitjā Ŋwandamagta jēeubat a chirum. Magnaata pārau jēeumən, mor mas khēkhēdum khənjjā monaauju. ¹⁷ Mu sëukha chirum am ugua, pāadē khīrjubat: Pārau ūurjem warrgar jōoi Elías aajerr: Ijā īchab maach phithurg au nəmjō phithurg au jēedə khitaajeejim aajem; mamə mag khitəmua sīi warag Ŋwandamag noseg chēpiba jēebaawai, chadcha Ŋwandamau i iek ūkhawi aňo thārjup awi jārr būrjā noseg chēba sīsijim anaabá. ¹⁸ Maimua mag aňo thārjup awi jārr nəm ee, deeu ichdēupai jēeumamua nosegdam chēpi jēebaawaita, Ŋwandamau noseg pōm chēpójim aajem. Magta üu īchab nemjīrdamjā deeu khöju paarpajim aajem. Magua pāach Ŋwandamag jēeuwai oob sīi pardēu khōs khāijā jēeu nəm amiet.

¹⁹ Khodamnaan, ābmiecha paawai pāadē mu iek ūrbat: Āb khāijā pāar ee maach peerduajem iek ichdēu ūkha sīerr isegwi sīi parhoob ichdēu am aig nem wau nərrumta deeu ābmua khāijā wawí auwi ūwaai khəd ajaug ee phaibapūimən, ²⁰ magan mag parhoob nərrarraw pekau pōm sīerrjā üu Ŋwandamag chugpaapi atham. Magbarm aig īchab Ŋwandamau mag woun gaaijua khəaba deeju arrta üu ḥdūr deepiba peerdu atham. Ayoo keena. Muqdam ajim pārag jaaum ig chirarr.

Santiago

1 PEDRO

Nacharam ēsap Pedroou phā deepūitarr

Chi phātarr. Mug carta Pedroouta phājim. Ichdēuta õrau ichig Jesús igwi “Pujā i dāi narrarau” abaawai, irua magam Jesús khaugba chitam a iekhajim aajem (Jn. 13:36-38; 18:15-27). Irua mag iekhajieb mamu, Jesuu deeu i kōit Ēwandalamag jēeuwi ewag ich iek ükhaju khūunjā warag irigta jaau pāajim aajem (Jn. 21:15-19). Mag Jesús khaugbam a iekhatarr gaaimua burrjieb mamu, Echos gaai oowain, burrba arrjö, ichdēu Jesús iek ükhatarra gaai nem ubag sim. Ich mag sim gaaimua chadcha ich Jesuu i igwia iekhatarrjö (Jn. 1:42), ichta Jerusalenam iglesia ee chi pörka sisijim aajem (Hch. 1-2).

Chijā khūun atheeta phājī. Mug carta judionaan amachdēu Cristo iek ükha narr gaaimua idēu amach khajap sīubam gaaimua dūr wētwi parhoob durr chaaur nūnāid arr khūun atheeta phājim aajem (1:1). Mamu mag chi ükha narr khūun ee judionaan appaijā khaba, judionaan khabam khūunpata thanarr aawai, makħūn atheepata phājim aajem. Pedroou mug carta phāawai “Babilonia” ee simuata phājim aajem (5:13). Mamu mag Babilonia anum chan Babilonia chaar khaba, Romata chi ükha narr khūunau mag thür wai naajim anaabá. Chi Romapienauta chi ükha nūm khūun ēudee mag ēkhaajerr aawai sīi bigawaapai deeum gaaita thür wai naajim aajem.

Khan jawaag ajī. Mag Pedroou mug ēsap phātarran, mag chikham jua ökgau dūr wēnurrum gaaimua dau aug wau narr aawai magumjā igba amachdēu ükha nūm gaaita warag ubu api jaaunaa īhab jägwiata jäg dau aphu aju aai nu a jawaag ajim. Maguata mag am dau aphu durrum khūirjunaata ürcha am wawí sim (2:19-20; 3:14,17; 4:1,12-15,17,19; 5:9-10). Mag jaaupūitarr aawaita īs ewagiā mug librodam gaai thūärwai maadēu khaphu nūm, jāga aajē Cristo iek gaaimua dau aug waauwai.

Salud

¹ Mūn Pedroou, Jesucristooucha ich i jaumkhīr jūr autarr. Pāar pāach durr chaaur parhooba aaidu durrum khūunag muata pārag mug ēsap phā deepūi chirām: Ponto anum durram khūunag, Galaciapienag, Capadociapienag, Asiapienag maimua Bitiniapienagjā agjō; ajapcharan maach meeun thum maach peerduajem iek ükha nūm gaaimua durr chaaur dūr durrum khūunagma.

² Ermanonaan, õor juu ökgau pāar mag chikham durr dūr durrab mamu, pāarjā agjō ich Ēwandamaucha jūr autarr khūun khabahab, ichdēu warrgarwe khūirju wai sīerrjō chadcha pāar peerdu autarr aawai. Magtarr aawai pāarta ich Akharag ich athee khīet phē aupijim, Jesucristo meewai bag ārtarrau pāach ajaug paabapääiwai ich ipierraā wēnurramkhīr. Ēwandamau warag pāar ū eeg oonaa khōinaata pāar wai sīepim khōsi chiraajem.

Jesucristo dāicha naaimajuuta khūirjuajem

³ Mua ū ajim a chirām maach Pōr Jesucristo Aai Ēwandamag, ū ichdēuta maach dau aug khaugwi maach akhaar dich pekau ee chi khēchamjō narrta ū peerdu auwi ich chaalinkha autarr aawai. Mag

i chaalinkha nūmūn, ūu Jesucristo jā deeu phiidtarr gaaimuata mag i chaalinkha naawai,⁴ jāg nūu awi ich Ēwandamau ich sim aar maach phē auju jaau simjō ich dāi chadcha wai joothujujā khaphu nūm. Mam paaukhabaimam chan tag meejā meeja, khaibagjā chukhu, ni jōoiraa paajā khaugba ich magta nūisiju. ⁵ Pāraujā pāach thārauchata Ēwandam iek ükha naawai irua ich jua theegauta pāar thua wai s̄leju, m̄g atag deeu Cristo bēewi maach ich aarcha phē arr nūm ora. Mag pāar phē athaadēm edta pāachdēu nem ajapham paarpaju khīrjuajerrjā thumaa chadcha pārau wai nūisiju.

⁶ Maguata pāar pāachdēu ükha nūm iek gaaimua gaai machgau ökhīrjuu aju awiajā maan khūchpau. Magwiajā chadcha Ēwandamau pāach dāi mag ajapha aju khaphu naawaita magumjā igba chadcha pāar onee nūm. ⁷ Mam u mag pāar phithurg au nūmūn, phīr chaar khap aag ötdau ee chach oojemjō, pārau chadcha ich iek thāraucha ükha nu a khap aagau. Mag phithurg au nūmjā i isegba ūu āwat nūmūn, magan maata phīr chaar khāajā ürcha balee sim, phīr awiajā m̄g atag chukhu aadēju aawai. Mam u mua jaau chirumjō mag āwat nūmūn, magan deeu Cristo bēem edjā ich Jōoirauchata khapanag dakhīr pāar thō iekhaju, mag ūu āwattarr jūr.

⁸ Pārau m̄ dēnjō Jesucristo khīrcha oobajieb mamu, pārau i khōsinaa i iekjā ükha nūm. Maguata atcha oneg nūm iekhau pōd pārau pāach onejjā jaauju khaugba nūm, jāga naaimaju khai ya ich dūicha naaimaawai. ⁹ Mag pārau pāach daúa i ooba naab mamu, jāg i iek ükha nūm chan par khabam. Jāg ich iek ükha nūm gaaimuata ūu irua pāar peerdu aubajieb.

¹⁰ Warrgarwe Aai i jaaujenau jaaujeejim, jāga Ēwandamau mag òor peerdu auju. Mam u mag ajap estudiewi dārrcha ag iek ig iyūu aajerrjā ich maagwaiwe chan mag amachdēu jaau nūmjā pōd ajappai khaugba aajeejim, jāga Ēwandamau magju. ¹¹ Mam u ich Ēwandamau ich Akharagta amag nem jaaupiejerr aawai chadcha chi Akharauta mag Cristoou òor peerdu awaan bēeju nawejā i igwi, “Woun āb bēewi òor ee aphu abarmuata nem thum pōdpüiwi ichta ügthar mawia thumaa khūun khāai chi jua thierrkha sīsiju” jaaujeejim amag. Amachdēu mag ürbaawai warag ajapchata khaphu am iigjeejim, chijāg wounchata mag bēeju a jaau sī maimua mag pierrwaijā jāagwaichata barchēju a khap aag. ¹² Mam u mag nūm ee ich Ēwandamau amag khaphu apiejeejim īchab, mag amau woun bēeju jaau nūmjā amach daúa oobaju; ajapcharan maach īs ewagam khūun athee bēejuuta mag jaaujeejim. Maagjerr aawai īs maach peerduajem iek jaau nūm khūunaujā, ich ag Ēwandam Akharauta maachig jaaupibaawai, ich mag woun bēeju jaaujerr iekta maraujā jaau wēnūrrabahab. īsin mag òor peerdu aaujem iek maadēu khaphu nūm ee, Ēwandam chognaan angelnaanaujā agtha khaugba naawai, amau khaugam khōchaaga aajem, jāga mag Ēwandamau òor peerdu aaujē.

Ēwandamau khōsi simjōta wēnūrraju aai nūm

¹³ Maach Pōr Jesucristo mag chi jua thierr aawaita muan pāragan, ichdēu pāachig nem mag aawai i ipierraa aagta khīr khaug nūisit a chirum, ichdēu pāach juraan bēem ed Ēwandamau pāach dāi ajapha aju khīrjugjā ogduba, ni Ēwandamau waupiba aajem nemjā wauju khīrjuba. ¹⁴ Ya pāar Ēwandam ipierraa aagta i chaalinkha naawai oob udūur warrgar pāachdēu i khaugba nawe nem khaigbam waaujerragta deeu pāach

gaai ürpapimiet. ¹⁵ Magju khääi maach Pör Jesucristo gaaimua maach peerdu autarr Jöojäjä pekau chukhu sïerraawai pääarjä pekau wauba pääach wëñurrampierr äba i atheepaita nem waubat. ¹⁶ Khïir eyaa abat, Ëwandamau ich iek gaai,

“Müjäjä pekau chukhu chitaawai pääarjä müjö pekau chukhu abat” a sim.
(Lv. 11:44-45)

¹⁷ Khaphu abat agjö, Ëwandamaun müig eegar amachdëu nem waaujerjöta aju thumaam khuuñ düi. Mag simugta pârau Aai ichë naawai müig eegarmua ügthar wëtju khïirju durruwe i dau na nem khaigbam wauju ökhö abat. ¹⁸ Warran chadcha pârau pääach jöoin i maadëu igba simugta ürcha ee aajeejim, pääach dënnaanau pääachig jaau bääutarrjö. Pari maagjerr ya ïs Ëwandamauta ich athee pääar peerdu atham. Pârau khaphu nûm, mag pääar peerdu awaag, phïriujä phagba ni phatkhonaujä phagbajim, jägum nem ârb khaba äarjeeawai. ¹⁹ Jägum nemeu phagju khääi, ich jäg warrgar Ëwandamau õrag corderodam chi ajapcharamta jürwia ichig ofrendakha thõonaa deepiejerrjö, jürr ich Iewaa Cristo büürjä pekau chukhu khitumta maach kõit thõopijim. Mag i thõopitarran i bag phïr däi phatkhon khääijä ajapcha sim ârbarmuata maach khaibag eemua öber awaag ajim. ²⁰ Mag Cristo õor kõit thõopijujä ich Jöoirau müg jëb ompaaju nawe ya khïirju wai sïejim. Magtarr aawai pääar dau aug khaugwi ïs müg jaarta chadcha päärag ich khaugpibarm. ²¹ Ich mag Cristo khurauta üu pârau Ëwandam iek ükha durrum. Mag Cristo thõowajä, ich Ëwandamauta üu i phiri auwi, ich aar auwi, ich däi jua theeg äba apijim. Maguata chadcha pääach thäraucha i iek ükha durrum, ich jäg Ëwandamau Cristojä phiri auwi ich aar autarrijö pääachjä agjö ich aar auju khaphu naawai.

²² Mag nûm däi ïs maach peerduajem iek chaar Cristoou jaau sim pääachdëu ükha nûm gaaimua, ya pääar irua ajaug paabapäim, pääach wir aigjä agdaujö dich khapeen düi daupii wëñurramkhïir. Ya mag i jua ajaug paapütarr khuuñ aawai par iiupai khaba thärauchata pääach khapeen daupii abat, dich khapeen üugar parhooba khïirjuba. ²³ Magaag ya pääar warr pääach naajerrjö khaba nûm, mag Cristo iek ükhawi ajaug paapütarr gaaimua eeu thaaba nûmjö pekau chukhu i chaalinkha naawai. Mamu mag pääar deeu thaabatarr chan pääach äd bi eemua khaba, ich Ëwandamau ich iek ükhapi athamuata mag eeu thaababarmjö apijim. Ajapcharan i iekhauta maach ügthar öberpiejem. Mag iek chan büürjä chugpaa khaugba ich magta sïerrum. ²⁴ Maguata ich iek phä sim gaaijä ich iek ich mag chugpaa khaugba sïerrum igwi magjim:

“Sii ich mag èumee wëñurraag khaba aawai müig eegarin õran sii pabü khér khukhuur thunaawi khuiibaadeejemjöta nûm.

Par amau wir aig amach thöö aawaijä sii mag pabü khüchpai maar bau thunaawi deeu khiugphë khuiibaadëmjöta aajem, ya meebaraadewai.

²⁵ Magarrau mu iekhan chadpama, büürjä chugpaa khaugba ich magta sïerrum” ajim maach Pör Ëwandamau. (Is. 40:6-8)

Mag iekta maach peerduajem iekhau. Ich mag iekta pääragjä jaaubajieb.

2

¹ Mag ich iek ükhapi athamuata Ëwandamau maach deeu thaabapibarmjö apiejeeawai muan pääragan, pääachdëu nem khaigba khïirjuajerr thum warre isegbapüt a chirum. Oob chikham khügurmiet; oob chad

khabamta chadam iekjö iekhamiet; oob chikhamnau nem wai sīsidumjā pāach dēn apim khōsi amiet, ni chikham ēugarjā oob khaigba nem īgkhamiet. ²⁻³ Magju khāai ya mag pāar eeu thaababarmjō naawai, ich jāg chaai eeu au khitəmua jūd doog bīe khitaajemjō, Ņwandam iek warag khaugam khōchgauta dō dōm khōsimjō abat, mag khaugmampierr pāach thāar ajapcha paaukhamamkhīir. Pārau chadcha maach Pōr Ņwandam pāach dāi ajapha khitəm khaphū naawai pāach ich aar phē au nām ora i iekta khaugam khōsi abat, mag khaug nūmuwa warag ag iek gaaita ubu naag.

Cristo chi dihād jārram, ðor iiupiejem

⁴ Mag i iek gaaita ubu naagan, Cristoouta ichjö maach ich mag iiupiejeeawai, i bǖta ēkhabat. *„Pārau khaugba nū, Ņwandamau mag Cristo iek ükhapimampierr ich athee di eumamjōta sim? Mag di eumamjō sim aig, Cristota mag chi dihād jārramkha sim; maagwai maach jūrr chi dipá chi daígkha nām.* Ōrau i isegjierrab mamū, Ņwandamagan ichta dipá chi ajapcharam aawai ichta jūr auwi chi dihād chaarkhapijim. Åba i gaaimata üu maach Ņwandam ðorkha nām. ⁵ Mag pārau Cristo iek ükha nūmuata Ņwandamau ich athee di ēu arrumjō sim. Di chaar ēu nām khabamta pari pāachta chi dipá daígkha nām, ajapcharan i ðorma. Mag i ðorkha naawai åba irigpaita jēeunaa irigpaita ee aju aai nām, ichig magamkhīrta maach ich ðorkha wai sīewai. Pari mag i athee nem ajapha wau wēnurram chan pāachta ajapha nām gaaimua khaba Jesucristo ajaug thō nām gaaimuata mag wēnurraawai, Ņwandamaujā ich dawagaata oojem. ⁶ Mag dibig igwiata Ņwandamau ich iek phāpitarr gaai,

“Pāadē ūrbat: Mua māch phōbör athee woun āb pāi chirām” ajim,
“dibigjö chi ajapcharam māchdēu jūr autarr ichta chi dihād jārram
khamkhīr.

I gaaimua khabam chan pōd iwiir ābjā mā ðorkhabaju.

Magua i iek ükha sim woun chan naspawia parta i iek ükhajim abaju,
mag mua pāi chirām wounau i khūrgurbaju aawai” ajim. *(Is.
28:16)*

⁷ Pāar chi ükha nām khūnagan Cristoon chaddha dibig ajaphamū. Mamū ar ükhaba nām khūnagan maadēu nem igmaphamjōta sim. Mamū mag i isegju igwi Ņwandam iek gaai jaau simjō, “Di ēu narr khūnau dipá isegtarra jūrr chi dihād jārramkha sīsiju” a sim. *(Sal. 118:22)*

⁸ Maimua īchab ich ag woun igwiapai,
“Jāg dibig gaaimuan ðor būeu sub khaba bāeu suwi burru” a sim. *(Is.
8:14)*

Mamū mag am būeu suwi burru a simān, maach peerduajem iek jaau nām ūr nāmjā amachdēu ükhaba arr gaaimua Ņwandamau ich aar aubajuta jaau sim, ich warrgarwe mag ich iek ükhabam khūn dāin ich magta aju arr aawai.

⁹ Pari pāar chan Ņwandamau mag isegbam. Pāran ich Ņwandamauchata ich chaain khamkhīr ich garmua jūr autarr khūnau. Pāarta phadnaanau aajemjō ðor kōit jēuem khūn khabahab, maach Rey Cristoou sī ich atheepai nem waumkhīr jūr autarr khūn. Pāarta warr khīchag eemjō naajerr khūn Ņwandamau ich iek ükhapi athamua araragag öbeer autarr khūn khabahab, mag pāach ararag ee öbeer autarr Ņwandam chadcha ðor

düi ajapha khitumta jürr deeum khunagjä jaatumkhiiр ich õorkha autarr khun. ¹⁰ Warran chadcha pâran sii parhoobam khunkha thunaajim. Pari mag thunarr ïsin ya pâran Êwandum õrau. Mag agtha i õor khaba thunaawai chan pârau bürjä irua pâach dau aug khaaugjem khaugba naajim; mamu ïsin chadcha pârau khapha nûm, Jöoirau pâach dau aug khaaugjem.

Êwandamaun ich ipierraa amkhürrta maach ompaajim

¹¹ Keena, Cristo gaaimua khodamnaan, m^u iek ūrbat: Maachin Êwandum düita durrkaimaju khun aawai, muig mug jëb gaai wénarrum aiguin sii dijä chukhu khuchpaim athee chikham durr gaaita wénarrumjö nûm. Mag i düi naaimaju khun aawai oob sii pâach ö khochagpierr nem waum khochgau Êwandumau khochkhabam nemta waumiet. Jâgum nem wauju khürrjugan maach burrpieg maach düi wérbu nûmjöta nûm. ¹² Êwandum iek ükhabam khun daarjä nem ajaphata waaujeet. Maagwai amau pâar ëugar õor khaibgam khun ëugarmjö iekhawiajä, Êwandum bëem edjä chadcha pârau nem ajapha waaujerr khürrjunaajürr amau, "Jâgan chadcha amau nem ajaphata waaujeejebma" aju.

¹³ Pârau Cristo khösinaa i ipierraa aajeewai muig eegarjä thum chi thethemnaan thunam khun ipierraa abat: Rey thumaam khun pör aawai i ipierraa abat. ¹⁴ Reíu gobernadornaan khatparr khunnau nem mag aawaijä am ipierraa abat. Makhusnauta õrau nem khaigba aawai purnaa castigaamkhiiр wa õor nem ajapha wau nûm khun igwia ajapha iekhamkhürrta Êwandumau mag chi thethemnaankha wai sîebahab, ichdëu khösijö. ¹⁵ Êwandamaun pârau nem waauwijä nem ajaphata waupim khosi sim, mag nem wajapha wau nûm gaaimua i iek khaugbagau sii khürrjug chuk pâach ëugar parhooba iekham iigjem khun warag khüpaa siwaag.

¹⁶ Pârau Êwandum ipierraa aagta naawai irua khösim nemen pâachdëu waum aig wauju aai nûm; mamu mag pâachdëu nem waum aig wauju aai nûm awi, oob sii Êwandum khaugbam khun dënjo nem khaigbam wawaagta mag pâachdëu nem waum aig wauju aai nûm amiet. ¹⁷ Agdaujö dich khapeen thumaam khun respetaabat. Cristo gaaimua pâach khodnaankha thunam khunjä daupii abat. Êwandamaun thumaam khun khäajä ökhö abat, maimua muig eegar ichdëu õor chi pörkhapi nûm khunjä ìchab respetaabat.

Jâga aju aai n^u Cristo gaaimua dau aug waauwai

¹⁸ Ar sii chikham chogkha nûm khun, pâach patronnaan ökhönaa amau nem jaau nûmta ipierraa abat. Mamu mag nûm chan sii pâach düi ajaphanaa agpierraa aajem khun düipai khaba, pâach düi athuucha aajem khun düijä ich agjö am ipierraa abat. ¹⁹ Êwandumau khosi simjö pâachdëu mag am ipierraa nem wau nûmta pâach düi athuucha nem khaibag aadéphumjä khii jum nûmen üu sim; magan maach Aai Êwandamauta pâar thö iekhaju. ²⁰ Mamu nem khaigba wau nûm gaaimuata pâach gaai mag athuucha wau nûmjä sii khii jum nûm paar chan, oob Êwandumau pâach thö iekhaju amiet. Magarrau nem ajapha wau nûm paarta warag pâach dau aug wau nûmjä khii jum durrumun chadau, chadcha Êwandumau pâar thö iekhab khaba thö iekhaju. ²¹ Ich Cristooucha jaauwijä, ichdëucha ich athee jür aumam khunnan ichiita

chikhamnau dau aug waub khaba dau aug wauju aajem, ich jāg ichjā maach kōit dau aphuu arrjö. Wajapcharan mag chikhamnau dau aug waauwai jāga aju aai nū a khap amkhīrta maachjō wounag pawi ictha nacha aphuu ajim. ²² Cristo chan būrjā pekau wauba ni chikhamnag sēukhajā nem jaauba khitajim, mamu mag khitarrta chadcha amau i thōojierram. ²³ Mamu mag i thōogpamua jūrram khūnau ich khīr iekha thūnaawaijā, i iekkhōr chukhu chiramtia i dāi mag nūm awi amach dēnjōjā iekhaba, ni am dakhāujā dakhāuba, sīi warag Ēwandam thumaam khūn dāi nem agcha waaujemugta jēeu khitajim, ich dāi mag nūm khūn dāi ichdēuta khap amkhīr. ²⁴ Maachta maach pekau gaaimua Ēwandamau khēchpūiju aai naajim; mamu mag narrta Cristoouta jūrr maach kōit uduraa pakuls gaai ich meerphē thōopijim, magbarmua maach ich athee peerdu auwi ya tag pekau waujūjā khaugba sīi ich dāipaita nem agcharam appai wau wēnūrramkhīr. Magta Cristo dau aphuu ðor jua machgau bag kha ūipa khitajim, maach pekau ee narrta ūu peerdu awaag. ²⁵ Warr Cristo khaugba aajeewain sīi oveja chaain-dam pap chukhu okhoo wēnūrrumjōta naajim; mamu īs ya i khaugwi i dāita naawai, pastorrāu ich nemchaain oopaar thua wai nūrraajemjō, ichdēuta maach thūnaaa oopaar wai sim.

3

Jāga apim khōsi sī Ēwandamau dich ðor dīi

1-2 Uuin, pāarjā agjō īchab chi jaainpan, pāach jaainagta uduraa pāach phēethugpibat; pāach jaainaū Ēwandam iek ükhaba aajem khai, pāachdēu Ēwandam ökhōnaa i ipierraam am khōchgauta uduraa pāach phēethugpibat, amach dāijā mag ajapha nūm oowia amachig Ēwandam iek jaaujā jaauba sīi pāach oowiapai khāijā pāach dēnjō ükhamkhīr. ³ Chihōowajā oob sīi athuu chihōomiet, nem atcharag ðor dauderraam pōr megba, chihōo phīr dēn wa khajūa parhēpagkham khāijā jūabaawai magūm gaaimua pāachig eerpapa am ugua. ⁴ Mamu mag chihōo nūmuata pāach ooimū oopiju khāai, pāach thāarta Ēwandam dau na wajapha apiju ēkhabat. Ajapcharan pāach jaain dāi khīr machagjā chukhu, am iek dāi ükhapūpūijā aba wēnūrramuata pāach ajaug oopibat. Magūm nemen chadau sīi chihōo mor gaai jūajemjō thurrdūwi okhoojem nem khaba aawai ich Ēwandamaujā dawagaata pāar gaai ooju. ⁵ Ich magta warrgarm uuin Ēwandam iek ükhanaa i atheepai nem waaujerr khūnājā mag amach jaain ipierraanaa amach phēethugpi nūmuata ajap chihōo nūmjō amach athaba oopiejeejim. ⁶ Khīr eyaa abat, jāga Saraujā ich jaai Abrán ipierraanaa warag irig i pōr aajeejī. Pāraujā pāach jaain dāi Ēwandamau khōsimjō ajaphata nem wau nūmūn, magan ūu pāraujā Sarau ükhaajerrjō Ēwandam iek ükha nūm.

⁷ Mamu pāach chi emkhoooin chi uuinpanaujā agjō pāach uuin ajaphata aairaa abat, ich Ēwandamau am dāi magta apim khōsi simjō. Mamu mag nūm chan mag uuin aawai pāach khāai juapá eegpai khithēe aawaipai khaba, amjā pāachjō īchab ich Ēwandamau ich aar phē auju jaau sīewaita am chig aba warag jāsene abat. Eeu magba akhiin, mag khaigba aadēphūm gaaimua āba ohoodönaa Ēwandamag jēeum khōsi jēeuba adukham.

Jāga aju aai nū nem agcha wau nūm gaaimua dau aug waauwai

⁸ Maimua ãbmiecha deeum khuun d*ü*jä jäga aju aai nm a khap amkhüir pärag jaaukhem: Cristo iek ükha nm gaaimua thum päach khodkha thuunum khuun d*ü*i ö ãba abat, Êwandamau khösimjö aag. Päach ee ãb khäijä gaai masi wa ökhüirjuu khäijä aawai päachta mag nmjo d*ü*i gaai masi abat, agdaujö dich khapeen kha khösi chadcha khodkha nm khuunjö. Agdaujö chikham dau aug khaug paraata abat, dichta warm khuun khäijä ürpai nm a khüirjuba. ⁹ Chikhamnau päach d*ü*i khaigba aawai agjö aju awi oob am khaibag waumiet. Päach äaukha thöp iekha thuuuwaijä oob am äugarjä amach dënjö amiet. Magju khäai mag päach d*ü*i khaigba aajem khuun kötjä warag Êwandamag am eeg oopita jëeubat, magamkhürita warrjä pär ich dënkha autarr aawai. Magbaawai päachpata Êwandamau ajapha wai sleju. ¹⁰ Mag dich d*ü*i khaigba aajem khuun d*ü*i ajapha aju aai nm a khap amkhüir, Êwandamau ichig phäpibaawai jöoi Daviuu,

“Ich magta onee nurram khösi sim khai, puch meukhüir thuuwaau athá” a phäjim, “nm khaigba wa seukha khäijä iekhamaaugau.

¹¹ Chikham d*ü*i khaigba aju khäai, õor d*ü*i nem ajapha waujuuta jurnnaa khöinaa ajuuta ëkhabá.

¹² Maach Pör Êwandam dau na nem agcha waaujem khuunan ichdëuta thuuanaa,

amau ichig jëeuwaijä üu am iek üurjem” a phäjim.

“Mamu ich dau na nem khaibag waaujem khuun d*ü*in khüir masita sierrüm” a phäjim. (Sal. 34:12-16)

¹³ Êwandam mag sierraawai ichdëu magpibam aig chan i dau jam õrau pär chig abarju, nem ajapha wau nm paar. ¹⁴ Ichiita mag nem ajapha wau durrum paar amau päach dau aug wauwiajä onee abat; pär mag aphüm abarm paarjä Êwandamau sii par okhoopiba nem ajapham deeb khaba deeju. Magua amau warag päach dakhüauwaijä oob am ögkhamiet, ni atcha ökhüirjuujä amiet. ¹⁵ Magju khäai warag päach ödegpai, “Maach Pör Cristoouta khap chirüm” awi, ãba irigpaita jëeubat. Äbmua khäijä päachig, “¿Khan jägwiate jägcha pärau Cristo iekta ürcha ükhanaa i d*ü*i khüircha oojuuta khüirjuajerráma?” a jëeuwai, amag jawaagjä ag nawe päach iekhaju khüirju wai nuisit, dëgölp äbmua jëeuchëwiajä agcha jawaag. Mamu mag jaauwaijä sii ithüu amag jaaubat, chadcha Êwandam ökhö aajem khuunjö. ¹⁶ Päach iekhaajemjöta õor dakhüir nem waauwaijä ajapha nem waubat, päach khüir parhooba iekhaajem khuunaujä päach mag Cristo iek ükha nm gaaimua ajapha wenrrüm oowi deeu amach iekhatarrpai khüirjunaa amachta chigaa amkhüir.

¹⁷ Ich Êwandamaujä magta api sim khai, nem ajapha nem wau nm gaaimua dau aphüm numta nem khaigbam wau nm gaaimua dau aug wau nm khäijä ajapcha öber sim, magum thum üu pödpüitarr paarjä Êwandamau sii par okhoopibaju aawai. ¹⁸ Pärau khaphu nm, Cristojä maach khäai ajapha khitarra, jürr maach Êwandam d*ü*i iekkhör pöm narr khuun köt udraa ich dau aphüm apijim. Pari mag i meetarran, warr õrau amach pekau athee üiba nemchaain thöojerr khüir khaba arr aawai, mag biek äbpai meebar mua maach chi khaibagnaan Êwandamau üu maach auju ayaa amkhüir ajim. Í woun arr aawai chi meen chadcha meeijim; mamu íchab ich Aai gaaimua Êwandam arr aawai mag meetarrjä

ich mag iiu s̄isijim. ¹⁹ Mag Aai gaaimua Ėwandam arr aawaita, īchab mag ich thōobaawaijā, meetarr kh̄un Ėwandamau preso phē wai s̄ierr aar ya ichdēu nem thum pōdbapūim jawaan majim. ²⁰ Mag preso thunarr kh̄un warr jōoingarwe Ėwandam ichaaur arr kh̄un ajim, Noé barco wau sim jaar Ėwandamau õrag ich iek ükhamkhīir Noeeg jaaupibaawai parii jōoirau jaau jöchkhēruu aajerrjā ükhaba arr kh̄un. Ich mag jaar m̄ug durr thum dōādau ierrpawi õor pōm wējorr ee ochopaita peerdujierram aajem, chi Noé ich chaain d̄ai mag dōād eemua peerduatarrjō, maachjā agjō dō ee pōr choo n̄muata maach peerdu n̄mjā õrag khaphu apiejem, Jesucristo iiu phiidharr gaaimua peerdu naawai. Pari mag dōou pōr choo n̄m chan maach mor chi ür̄unta upüyaag khaba, Ėwandamag dich thāarta ajaug paapi jēeunaa ichdēu khōsimjō wēn̄rraagta mag pōr choojem. ²² Mag iiu phiidharr Cristota ügthar mawi, thumaam kh̄un khāijā ichta Ėwandamau ich d̄icha ich juachaar gar juppiwi, ügtharm magwe ich chognaan thum chi thethecharam kh̄unagpa iita ögkhawi i ipierraajapim.

4

Cristoou dichig juapá deemarripierr agua nem ajapha aju aai n̄m

¹ Mag, Cristojā maach gaaimua õrau mas wautarr aawai pāarjā agjō i gaaimua dau aphuu aag magum abaju aai n̄m. Cristo gaaimua dau aug wau n̄mjā magum aba, waragta i ipierraajā jūmpūpükhamuñ, pekaujā maach d̄ai jua theeg chukhuta aadeejem, ² magbaadēm aigmua chan ya tag dichdēu nem khōchagpierra nem wauba, āba Ėwandamau khōsimjōta nem wawaag. ³ Chadcha warrgarin Ėwandam iek ükhabam kh̄unau nem waaujemjō pāraujā pāachdēu am aig aajeejim. Maguata pārau am dēnjo parhooba dich õor khabam dūjā khapes am khōsinaa tagam nem khaigbamjā waum khōchkhaajeejim; nagjā doojeejim; phiesta pōmjā waunaa, dōnaa s̄i khēch th̄n̄uisip aajeejim. Mamu magpajā khaba, chadcha Ėwandamau magpiba simta pārau nem parhoobam waunaa ēwandam awi magumagpata jēeujeejim. ⁴ Maagjerrta īs ya pārau Cristo iek ükha n̄m gaaimua mag tag amach d̄ai parhooba nem wauba s̄i warag amachig oobamjōo aphōbaadēm oowi, pāar dēnjo ükhaba n̄m kh̄unau pāar ēugar parhooba iekhaajem. ⁵ Amau pāar ēugar mag naab mamu, ichiita jāg n̄uu awi Ėwandamau jūrr amag magum iek ēudub khaba ēudaju. Mag edan nachgarwe ötarr kh̄un awiajā deeu ichdēu thumaa phiriutkha auwi agtha iiu durrum kh̄un d̄ai āba amagjā amach khīircha jaauju, jāga aju am d̄ai amach khaigba wēn̄rrarr paar. ⁶ Magju aawaita mag meewi jēb ee durrum kh̄unagjā, agtha am dau phuu n̄we, ich iek jaaupijim, ükhamkhīir. Mag ükhatarr akhiinjā, eumee deeba arr aawai, ichiita maach chi ür̄umān ich jāg meekham. Mamu mag amachig jaaubaawai ükhatarr amuan, ich Ėwandamjō am akhaarjā ich mag ich d̄ita n̄isimkhīir ajim.

⁷ Ya Ėwandamau m̄ug durr i agkhaimuu pam. Mag maach öju gayaa pamaawai s̄i donnaanjō nem parhoob wauba, āba Ėwandamaga jēeu n̄uu abat. ⁸ Pari ürcha dich khapeenta daupii abat. Mag chadcha am daupii wai n̄m chan, maach d̄ai biek khapan khaigba awiajā, am d̄ai magum iek igba s̄i warag am perdonaaju. ⁹ Pāach aig õordam bēewaijā,

büürjä iek chigaa iekhaba, pāach aig jēerpim khōsi jēerpinaa nem khoojem nemdamjä ö ākhārag chukhu deebat. ¹⁰ Cristoou ichdēu khōsimjö nem wajapha waumkhīr pāachig ich juapá deemarpierr ich agua agjō pāach khapeen däi pāachdēu khaphugpierr abat, magamkhūirta pārag ich jua theeg deetarr aawai. ¹¹ Äb khāijä Ŋwandamau ich i jaaujemkhapi sim khai, ich Ŋwandam jua theeg dichig deetarrauta magum phidagjä waubá. Nem thum Ŋwandam athee waauwaijä, maach Jesucristo dēnkhā nūmua mag wau nūm oowia bigaaum khūnagpa Ŋwandam thö iekhamkhīrtä nem wauju aai nūm. Pāar Jesucristo dēnkhā naawaita magmān üucha sim. Ich Jesucristota māg atag pawiajä ich mag jua theeg sīrraju aawai irigta maach thumaam khūnau ee aju aai nūm.

Cristo iek ükha nūm gaaimua dau aug wau nūm

¹² Keena, Cristo gaaimua khodamnaan, pāran chadcha dau aug wau nūmuata thūr ajapha öbērju khab aag ötdau ee phaa oo nūmjö aajem. Mamä Ŋwandamau üdūraa mag pāach dau aug waupiewai, oob “¿Khan jāgwiata pua üdūraa māg maar dau aug waupi chiré?” amiet. Pāar jājāgkham chan pāach appai khabam. ¹³ Magju khāai mag pāach dau aug waauwai warag onee abat, Cristojä maach gaaimua aphū arr khaphū nūm gaaimuata mag naawai. Pārau magta amun, māg durr gaai ich Cristocha thumaam khūn Pörkhanaa ñor däi ichdēu khab aag bēem edjä warag atchata pāar onee aju ich dāicha. ¹⁴ Mag dau aug waauwaijä, ich Ŋwandam Akharauta warag ich Ŋwandam thö iekhapiiegjä juapá dee-jewai, äbmua khāijä pāachdēu Cristo iek ükha nūm gaaimua pāach khīr iekha thūnuwaijä warag onee abat. Ŋwandam Akhaar chan pāar dāi ogduba ich mag sīejem. ¹⁵ Mag chadcha chikhamnau pāar jaauju awiajä, ñor thōotarr gaaimua khaba, nem jīgkha nūm gaaimua wa parhooba nem khaigbam wau nūrrūm gaaimuajä khaba, ni dich dāi khabamta dich gaai paa auwia iekkhōr paarpatarr gaaimuajä khabata mag pāach jaau nūm khai, oob khīr naauumiet. Khīr naauju khāai, warag Ŋwandamagta üu nūm abat, i chaainkha nūm gaaimuata ñor pāach dāi mag naawai.

¹⁷ Khaphū abat, maach māg nūm aig maachta nacha Ŋwandamau dau aug waupi sim, ich chaain äba. Mamä mag maach dau aug waupi simun, magum gaaimua warag ich dāita ajaug paaukhamamkhīrau. Ŋwandamau maach ich chaain dāijä magta sim khai, ¿jāgaju khai ar maach peerdu aaujem iek büürjä ükhaba mee nūm khūn gaai? ¹⁸ Ŋwandamau ñor dāi magju igwi, äbmua i iek phā sim gaai,

“Mag chi ajapha ükha sim wounjä ajap phithurg auwiata üu peerdu sim khai,

magan ¿jāga peerduagáwa” ajim, “ar büürjä maach Pör Ŋwandam ipierraak khaba nūm gaaimua amach pekau ee mee nūm khūn?” (*Pr. 11:31*)

¹⁹ Magua pāadē khīrjubat: Ichiita Ŋwandamau ich gaaimua māig eegar pārag magta dau aug wau wēnūrrapi sim khai, warag nem ajaphamta i athee waunaat, pāach dāi chikhamnau mag nūmjä igba. Pari magaagjä, ich maach ompaatarr Jōoiragta pāach thūapibat. Pāar akhaarta jāg Jōoi jua ee pam chan chig abam.

5

Pedroou chi ükha durrum khuun wawitarr

¹ Åbmiecha paawai pāar iglesia ee jöoin chi pörnaankha nūm khuunagjā wawí iekham khōsi chirm. Ya muchjā īchab jöoinau amjö. Mua much daúa pakuls gaai Cristo dau aphuu jöchkherm oojim; mag Cristo deeu ich jua theeg thum bëem edjā muchjā amjö īchab i d*ü*i chiraju. Mag am wawim ig chirman mugau:

² Ich jāg pastorrou ajapha ich oveja thuajemjö, pāach ee Ņwandam iek ükha nūm gaaimua i dēnka durrum khuundam pāachig jaautarra ajapha oopaar abat. Mag am thua nūmjā ajués bigaaum khuunau jaauwai khaba, ich Ņwandamau jaau simjö pāach khirauta i chaain thuam khōsi thuabat. Mag phidkha nūm gaaimua phatkhon pōm paarpajujā khirjuba, sīi pāach thurau waum khōsi aawaita waubat. ³ Pāchta chi pörnaan awi sīi amagpaita nem jajaau aba, pāachdēuta nacha aududu abat, amachig nem jaauwaijā d*ü*i khōsi waumkhir. ⁴ Magta pāraru am thua nūman, maach thuajem chaar Cristo dēgölp thumaam khuun Pörkha dunuuubaicheewaijā pāarta irua ich aig thurnnaa ich garcha phë wai sīsiju. Magbarm chan sīi pamaarjö khüchpai ooimu thunaawi phuajem nem khaba aawai ich magta i d*ü*i nūisim iekhau.

⁵ Ich agjö Ņwannaanagjā mua mag chirm: Ņwandam iek ükha durrum khuun ee pāach khai jöoinau pāachig iekhaawai, sīi am ipeer ahau aju khai, uduraa pāach wawipinaa warag am ipierraata abat. Thumaa agdaujö jūrr dich khapeen chogkha nūmjöta abat. Magbaju atheen Ņwandamau ich iek gaai jaau simjö:

“Ar mejjā igba amach juapaaupaita wenrraajem aajem khuun chan muchdēujā igba chitm” a sim.

“Magarau amach serbiibag khap muchdēu nem jaau chirm wawaagjā much juapadam iigjem khuunan chadau, much garmuajā am dau ee aug khaaugjem” a phäpjjim. *(Pr. 3:34)*

⁶ Maguata pāach serbiiba nūm khap, pāach dau aphuu aawaijā, magum igba, Ņwandam chi jua thierrigta warag, “Ņwandam, puchdēuta khap chirm” abat. Pāraru magta amun, mug atagta ichdēu khap irua pāach dau aphuu apiejerr khuun khäaijā jūrr pāchta ürpai apiju. ⁷ Pāachdēu nem khirjju nūm thum idü Ņwandamaga deebat. Irua pāar khōsi aajeewai jāg pāar phithur nūmjā sīi oobamjö abaju.

⁸ Khir khaphu abat: Meperan khumau nem pur aum ig sim aig sīi jíerrbugthu aadéphumjöta sim maach bigaau, maach pekau ee burriju īkhaawai. ⁹ Magua pāachdēu ükha nūm iek gaaita warag ubunaa uduar pāach thu aum ugu, d*ü*i thethe thierrkhabat. Pāar d*ü*i jājägkham chan pāar d*ü*ipai khaba, pāar dēnjö ükha durrum khuunjā durripierr ich jāg phithurg au nūmta magbamjö nūm. ¹⁰ Khüchpai pāar mag dau aug wau dichdimaawai ich Ņwandamauta pāar ajapcha ajaug paapüwi warag ubu apiju, ajap juapá jāp nūisimjö nūisiewai ich athee nem waum khōsi waumkhir. Is pāar mag dau aug wau naab mamu, ich Ņwandam maach daupii ajajemuata maach peerdu awaag ich garmua maach jür autarr aawai Jesucristo d*ü*i äba ich ajaug ich mag oo wenrrapiju. ¹¹ Magua irigta ee aju aai nūm, ichdēuta mug atag pawiajā nem thunhuman thum ich mag khap síerraju aawai.

Ãbmiecharam salud

¹² Keena, chadcha muchdeu oowai nem wawaag magum aba khitaawai maach ermano Silvanoogta jaaumajim, mug esap phamkhir, mag phawi prag deeppaig. Mug cartadam buthu khitm gaai par wawi chirm, Ewandam maach thumaam khun daupii aajem düita ich jag ubu naamkhir, burja ewag wetuja khirjuba. Jag pach dau aug wau nam gaaimua irua par düija uu aajemun, chadcha ichdeu parja khosi sim a khap apiewaiu.

¹³ Mau Babilonia iglesia eem khunnauja prag salud deeppai nam. Amja ñchab parjo ich Ewandamauchata ich iek ükhamkhir jar autarr khunnau. Muchdeu jaau chirm ùrwia ükhatarr gaaimua mu*g* iewaa aajemuaja prag salud deeppai sim, ajapcharan Marcoouma. ¹⁴ Cristo gaaimua pach thum ãba khodkha thunaawai agdaujo pach khapeen kha khosi saludaabat.

Parja thum Cristo den aawai par koit jeeu chiraajem, ich mag khoinaa wenurramkhir

Magdampai ajim keena, prag jaaum ig chirarr.

Pedro

2 PEDRO

Biek numiim ẽsap Pedroou phā deepütarr

Khaíu phājī maimua chijā khueun atheeta phājī. Chamujā ūchab jōoi Simón Pedroouta phājim. Warrcha comenzaabaadēwe chan jaauba sim khaig deepääigta mug ẽsap phājī, mamu ökhar oomaawai 3:1 gaaita “mug khurau ya biek numi pam pārag ẽsap phā deepüi chirum” a sim. Mag sim aawai magan nacha ichdēu deepütarr khueunagpaita deeu deepüi sim, ar 1 Pe. 1:1 gaai ichdēu jaau sim khueunagma.

Khan jawaag ajī. Pedroou ūwaa amag mug ẽsap phā deepütarran, Œwandam iek jawaag maestronaan anumjā sū parhoob nem jaau nərrjēem khueun dūi khūir khaphu naaju aai nəm a jaaupäaig ajim aajem. Makhuun maestronaan anum khueunau amachdēupain amauta tagam khueun khāajā khapcha nəm aajeejim aajem. Amau jaauwai parta agpierra wēnūrraju aai nəm ajim anaabá. Cristo bēeju anumjā sēukha par bēebamta nawe mag bēejukham aajeejim anum. Mag sēukha nem jaau nərrjēem gaaimus üu chi ükha durrarr khueundam khūgurpimaaugauta am wawijim.

Chamug carta gaai, Juanau dau thārjup phākhatarra khueun gaai, maimua Judas gaajī agjō amach thumaam khueunau mag Œwandam iek gaai thūwi parhoob nem jaau wēnūrrarr khueun dūi chi ükha durrarr khueun khūir khaphu aju aai narrta jaau nəm. Mag jaar mag nərrjēe arr khueun nem thūnarrjō, Pedroou ich ẽsap gaai jaauwai ū ewag pawiajā ich jägtä thūnaaju ajim (3:3).

Salud

¹Muun Simón Pedroou, ich Jesucristooucha ich i jaaumkhūir jūr autarr; muata pārag mug ẽsap phā deepüi chirum, pāraujā maach ich Jesucristooucha jūr autarr khueunau ükha nəm iekpaita ükha naawai. Pārau mag ükha nəmən, maach Œwandam anaa maach peerdə aaujem Jesucristo thumaam khueun dūi nem agcha aajeeawai, iwiir ābam khueunagpaita mag ich iek ükhapim khōsi khaba, thumaam khueunagta agdaujō ükhapim khōsi aajeeawai. Magua maach ich Jesucristo dāicha wēnūrrajerr khueun khaibag chugpatarrjō pāar maar khāai ēudeecha ükhatarr khueun khaibagjā ichdēuchata chugpatarr aawai, maach thumaam khueun oneg ābata nəm, ābam iekta ükha naawai. ²Pāar kōit jēeu chiraajem, jäg pāachdēu warag Œwandam khaug wētum dūi maach Pōr Jesujā khaphucha paaukhamam gaaimus üu pāar dūrrcha eeg oonaa pāar khōinaa phē wai ūiemkhūir.

Dichdēu ükhatarr iek gaaita warag ubu paaukhamaju aai nəm

³Œwandamaun maachig chadcha ich iek ükha nəm khueunjō ich atheepai nem ajapha wau wēnūrrajuuta khap apim khōsi sim. Magaag atheyan ich iuu aawai maadēu nem igju thum warre khūir khaug sūbarmjōta ajim: Nacha maachig Cristota ajapha khaphu apijim, ar ichdēu nem ajapham appai waunaa ich ajaugjā oopi nəmua maach ichig paa autarr ag Cristo. ⁴Cristo ich mag sim gaaimus Œwandamaun maachigjā khaphu api sim, jäga mug atag paawai maachjā ichjō nəisiju; mag ichjō ajaug paaukhaju khūirjugjō chan tag khūirjug ajapham chukhum.

Magta maachjā warm khueñjö khaibag waum khōchgau warag eeg paaukhamatarrta üu Ėwandamau maach peerdu aujim, magbarmua mug atag paawai ichjö ajaug paapüwi ich dūi wēnurramkhūir.⁵ Maguata muan pāragan, pāachdēu ükha nām iekta warag ogduba thāraucha ükhanaa Jöoi dau na agchata wēnurrat a chirum. Mag i dau na agcha wēnurranaa khūirjug paraa aajeet, khani Ėwandamau waupim khōsi sī maimua khani waupiba sī.⁶ Mag khūirjug paraanaa pāach khūirjug ee nem khaigbam wauju khūirjug bēe nām waum khōchgau phirir thunaawiajā oob magum khūirjugta warag pāach gaai ürpapimiet. Magju khāai magum khūirjug dich garmuata mag pödpüpülkham dūi, phithurg auwiajā, sī khūuta jūmpüpü abat. Mag sī khū ãwatpüpülkham dāita Ėwandam dau na nem khaigbam waujujā ökhönaa i dawagaam nempaita waubat.⁷ Magnaa dichjö Ėwandam iek ükha durrum khueñjā kha khōsinaa bigaaum khueñjā thumaa daupii abat.

⁸ Cha māchdēu pārag jaau chirumjö, chadcha mag ajapha nem wau nēmuata warag pāachdēu ükhatarr iek gaai ubu paaukhamamun, magan pāar serbiibajā khaba, ni sī parta maach Pör Jesucristo khaugjierramjā abaju.⁹ Mam ar mag ükhatarrjā magum nem ajapham wauju ēkhaba aawai khūirjug bāaubamjō sim woun chan, sī dau khīsu wa dausī warppha nem oo nām khueñnau wajap nem wauju khaugba aajemjöta sim, ich pekau ee nērraajerra üu maach Pör Ėwandamau ich khaibag chugpaatarrjā khūirjuba.¹⁰ Cristo gaaimua khodamnaan, mag Ėwandamau pāar ichdēucha jür auwi ich dēnkhā autarr aawaita i dau na mag nem ajapha wau nēmta khajapham bēnjo idēu pāach gaai thierrpapibat. Magta nem ajapham appai wau nām chan, meperau khujarchewijā, pārāu pāach udueur deebaju.¹¹ Pārāu magta aman, maach peerdu autarr anaa maach Pör Jesucristo aar barimam edjā irua pārag “Pāar üu bēejim” awi, ich mag ich durr ich dūi ajapha phē wai sīsiju.

¹² Chadcha maach peerduajem iek pāachig jaautarr pārāu ükhawi ag iek gaai ubu nām awiajā ichiita cha māchdēu jaau chirum iekhan pāaba ich jäg pārag jaau wai chitaju, khūir eyaa wai wēnurramkhūir.¹³ Mua khūirjuawai māuta üu agtha iuu pārāba chitum aiguin ich jäg pāar wawí iekha chitaju aai chirum.¹⁴ Maach Pör Jesucristoou māchigcha jaauwai i iek ya mu pōm chitabaju aajem.¹⁵ Maguata māch meeju nawe mua pārag ajapha khapha apiju ēkha chirum, maagwai ya mu meebaadewijā mag māchdēu pāach wawitarr iekta khūir eyaa wai nāsimkhūir.

Ich Jesuucha jür autarr khueñnau chadam iekta jaau wēnurarr

¹⁶ Ya mua māch khapeen agjö ich Jesuucha jür autarr khueñ dāimua pārag jaaujim, jāga maach Pör Jesucristo jua theeg sierrú, maimua jāga deeu i bējeu. Jāg marau pārag nem jaau nām chan sī sēukha maach khūirjug eepaim nem īgkhaa khabam. Maran maachta maach Pör Jesuu ich dūi Ėwandam durrsī gaai phē arrtarr aawai maraun maach daúacha i jua theeg oowi i ajaugjā maach daúacha ootarr aawaita mag i jaau nām.¹⁷ Maar dakhūir ajim Ėwandam chi Ayau ich Iewaa khūir ajaugau sī būumjö apivi ich Ėwandam thumaam khueñ khāai ürueucha sierramuata i igwi jāanthumiejō bau wējöm eemua, “Chamūuta mu Iewaa, māchdēucha jür autarrau; iita mu thārau” a iekhatarr.¹⁸ Ich mag ed mag Ėwandamau ich juapá oopiewai, maachta maach Pör Jesús dūi mag durrsī gaai narr

aawai, mag edjā eemua woun iekjö iekhabarmjā maach jügħuuchata marau ūrjim.

¹⁹ Mag, warrgarwe Ĝwandalam i jaauomenau bēeju jaaujerr wounda chadcha marau maach daúacha ootarr aawai marau khaphu nám, chadcha tagam nem amau jaaujerrjā ag ee ḥebi. Mua khaphu chiru m, pāraujā agjō amau jaaujerr iek khaphu nám; mag Ĝwandalam iek amau jaaujerran īs ewag pawiajā khīchag ee őtdau paa dñu nūm jōta sim. Mag őtdaujō siewai, ag būg oo nūm jō Ĝwandalam khōsim jōta wēnħarraju aai nám, Cristo chi edpherr garm phidag dñu u baichhem edta, edau āspa thunisiewai ag būg nem oo nūm jō, maach khīrjug jā aardubaadeewai warrgar Ĝwandalam i jaaujerr khun nūm phā pħatarrjā thumma kħaphu nūsiju. ²⁰ Magua kħap abat: Ĝwandalam iek ichdēucha ich i jaauomenag ichdēu nem wauju jaau mamua phäpitarr chan ābmuajā ichdēu khīrjuawai magjōo abaawai sii ich khōchagpierr jaauju khaba sim. ²¹ Ɂiegħi? Warr phāwajjā ich Ĝwandalam Akharau jaau mamta phätarr aawaima. Ĝwandalam i jaauomenau būrjā sii amach khōchagpierr phām khōchgauta phäbajierram. Amaun ich Ĝwandalam amachig khīrjug deemampierra phāma jeejim.

2

Chad khabam iekta jaaujem khun

(Jud 4-13)

¹ Cristo gaaimua khodamnaan, ich jāg warr jōoingarwe īchab maach jōoin phobor ee Ĝwandalam i chaar khabamta jaaujerr khun paraa arrjō, mug atagħiż maestrona anumta pāar ee sækha nem jaau nħarrjēem khun paraa aju. Mag nħarrjēem sii chadam iekjoo nem jaau nħemuuta õrau amachdēu maach peerduajem iek ükha narrjā isegpi nūmua warag õor khaibag wau wēnħarraju. Mag sækha wēnħarrumua maach thumma kħun peerduju ayaa amkhīr maach Pör Jesuu ich thħopitarrjā chad khabajim a jaau nħarrjée aju. Mamu inaata am jāg wēnħarrum, Ĝwandalam dëgħol am gaai mas ab khaba mas aju. ² Amau mag nem jaau wēnħarrum ūrwi, chi ükhaajerr khun khapan am īgar wettwi, amau nem khaigbam wau nħampa dái parhooba amachdēu am aig aju. Mag ükha nūm anum khun npa mag thunum gaaimua, mug chadam iek maach peerduajem iek igwiata woun eugħarmjō khaigba iekhamamua, “Chadam iek khabam ükha wēnħarrwaaita mag amachdēu ükha nūm anum jō khaba nħimgui” aju bigaum khun nūn. ³ Jāg pārag jaau wēnħarrum khun sii phatkhon atheepai bie' sħid aawai, mag chad khabam nempa jaau wēnħarrumua pāar khūgurnaa pāar juu eem phatkhonpa aumaju. Mamu amach mag wēnħarrum paar am dau aug waupijuun, ya nawe Ĝwandalam jaau wai sim aawai ya chadcha am gaai mas aju dakpamam.

⁴ Am khāai ich chogħnaan ugħiġi ich dái āba naajerr khun jā irua perdonabajim aajem, pekau ee burrwai. Perdonajju khāai warag ich aarmua khīmie durr barkħu ipi wiċċi mam khīchag eeta cadenau jükha wai sim anaabá, ichdēu mug durr i agħkham ed “Mam ich mag nūsiju” amachigħha jawaag. ⁵ Ni warraħha ichdēu mug jeb opħaawai ag gaai īchab õor paarpitarr khun jā atħċa ich dakhħir pekau pōoma aphobiaadeewai Jōoirau perdonabajim anaabá. Sii warag döäd pōm bęepiwi, mug durr thūppiwi, õor amach khaibag ee thunarr khun thumma ödubpūjim

aajem. Åba ochopaita peerdutkhajim anaabá, jöoi Noé ich uui däi maimua ich chaain seis narr khüunpai, ich mag jöoirauta ich paarmua deeum khüunagjä ich dënjo ajapha Ëwandam dau na nem waipi jaaujerr aawai. ⁶ Ëwandamau īchab phöbör dau numí narrjä örpuwi warre khürr mephörr appaita bau joppijim anaabá. Makhuun phöbör Sodoma ajim aajem, Gomorra däi. Ëwandamau am dëi magtarran, amach mag khaigba thünarr gaaimua ewag pawiajä ich mag nüm khüunan ich agjö khaigba aju thumaam khüunag khap amkhüir ajim. ⁷ Mamä warm khüun däi magtarrta, jöoi Lodjä ich dau na ajapha khitarr aawai, Ëwandamau i dau aug khaugwi am dëi phaapüiba, üu khaigpér aujim aajem, warm khüunau ich daar mag nem khaigbam wau nümjä am dënjo aba aajerr aawai.

⁸ Mag, jöoi Lod dëi am ee sîerrjä, amjö khaba, sii mag ed eepierraam amau nem wau thünmjä oonaa am parhooba iekha thünmjä ūrwi warag gaai machaagata aajeejim anaabá. ⁹ Magua, ar ich atheepai nem wau nüm khüunta maach Pör Ëwandamau oowai pekau ee burrjöö aadëp aawain, ichdëuta üu khaigpér aujim. Mamä khaigbam khüunan deeu ich bëem ed mug durr i agkhawi warag am khaibag wawaagta sii phë wai sim. ¹⁰ Ar jäg thum amach khöchagpierra nem waum khönsinaa Ëwandam juu theegjä ögkhaba aajem khüun gaaita ürcha Ëwandamau mas ab khaba mas aju. Jäg pârag sëukha nem jaau nüm khüunan jüg khüchagnaa khüir nagjä chukhuta sîsidum. Maguata leinaan amach khääi juu theeg sîsidum khüun igwiajä warag am serbiibag phëmaajem. ¹¹ Am khääi Ëwandam chognaan juu theeg ürpainaa iek theeg sîsidum khüunaujä jürr am dënjo leinaan èugar mag khaigba iekhaba aajem.

¹² Maach khapeen jäg iekhaajem khüunan sii nemchaainjöta thünäm, büürjä khüirjugjä chukhu. Maguata nem inag pöd amachdëu khaugba aawaijä warag parhoobata iekhapüimaajem. Jägum khüunan amach mag nüm gaaimua amachdëupaita Ëwandamag amach mod umkha nümjö naawai, sii nemchaain ötpaanaa kheechjemjöta aju Ëwandamau am dëi, ¹³ amachdëujä amach khapeendam dau aphü apiejerrjö. Amachigan onee nüm anum, jäg amachdëu khöchagpierr athuucha aawai. Pâar dëi phiesta waauwai thach bipöm khönaa döjä dö nüm gaaimua khëch thünisip aawai, pâactha wajap khüir naau naabahab, ðor daar jäg nüm gaaimua. Pari mag pâar khüir naau nüm chan am gaai mas khaba, sii warag onee nüm, amachigan pâar dëi nem agchata wau nüm anumua.

¹⁴ Amach mag naawai, uuin oowaijä warre ag dëi khäiju khüirjugta khüirjuajerram, mag pekau wauba akhimjä aba. Mag naawai Ëwandam iek gaai ubü khaba khithëem khüunagjä amach dënjo ta waipiju ëkhaajerram. Mag sîsidumen īchab Ëwandamau nem khöch khabam atheeta wärppa sîerrjëem. Jägum khüunan ya sii ich Ëwandamau isegju khüunau. ¹⁵ Amach mag thünäm gaaimua ya chi okhoomta thünäm, Ëwandam aarcha öberaag nem wauju khaphü narrta sii amach khöchagpierr wénurraawai. Warr nawe aajeewai Beor khararr iewaa Balam chi Aai i jaaumieu arrjö, parhooba nem khaigbam wau nüm gaaimuapata phatkhon auju ëkhaajerram. ¹⁶ Pârau khaphü nüm, Balamau ich iek ūrba abaawai, Ëwandamau burroogta irig iekhapibaawai, ich nemchaalupai Balamag woun dënjo iekhajim, Ëwandam ichaaur nem waum ig sîerr waupimaau-gau.

17 Pāar ee mag maestronaan anum khūnan, sīi noseg cheegpamjō edjā khī thūnarrta phūu aaisirbapääiwai chēba sīi õor khūgurpääijemjöta sīerrjēem, chadam iekjōo jaau nūmta sīi sēukha wēnūrraawai. Wa magba, jāgūm khūnan sīi dösīg chaai jūubaadämjöta sīsidūm. Mamū amach mag nūrrjēem gaaimuata, meewaijā Ēwandamau khīchag ee barkhūipüwi ich mampaita wēnūrrapiju, öbēraajā khaugba. 18 Amau mag nem jaau wēnūrrūm ūrwain chadcha nem ūrimugma; mamū mag jaau nūmūn sīi parhooba dau lōkōo amach nem wau wēnūrrarr jaau nūmuata õor khūgur nūm. Mag nūmuata amach khaibag pūawi eeu ükhawi agtha Ēwandam iek gaai ubū khaba khithēem khūunjā amachig paa auwi ūwaai ārpüimaajem. 19 Mag nūmta i wajaugan, “Maar iek ükhakhiin, tag chikhamnauta pārag nem jajaau aba pāachdēupaita pāach khīrāu nem wauju” a jaau sīerrjēem. Mamū mag nūmūn amachjā mag amachdēu nem parhooba amach khōchagpierr nem wau nūmuata, woun amach khāai ürpai sim dēnjō phēethūg wai nūmta mag am chan chikhamnaan chognaan khabam aajem. Pari pāadē ūrbat: Maata pārāu ūrcha waum khōchkhāajem khai, magan maata pāar khāai ürpai simjō sīewai maguata pārān woun dēnjō ich chogkha wai sim. 20 Ar maach Pōr anaa maach peerdūajem Jesucristo khaugwi amachdēu nem khaigbam waaujerrjā isegpüwi ūu ajapha nūsierrta, deeu ūwaai warram khīrjug khaigbam auwia magūmugta uðeraa amach ürpapiewain, warr Cristo khaugba aajeewai amach naajerr khāajā warag athuuchata nūsierej. 21 Jāgūm khūnau warjā mūg khūdau chaar ich Ēwandam aar mapiejem iek ūrbamuan, ajapcha akham, jāg sīi khūchpai ükhawi tag ich Ēwandamau jaau simjā wauba parta ükhaju khāai. 22 Jāgūm khūnan, õrau jaaujem iekhōoin, saakiu ich chugappaita deeu khōbaimamjō nūm. Wa magbam khai, khūs ajapha domeerpinaa sīubarm bürre deeu ich khathajemeerjem ee pūurbaba khabaimamjöta sīsidūm, Ēwandam iekta isegwi warr amachdēu nem khaigbam waaujerr eeta deeu nūsiiewai.

3

Cristoon bēeb khaba bēju

1 Keena, Cristo gaaimua mūchdēu pāar khōsi chitaawai mūg khurau ya biek numí pam pārag ūsap phā deepūi chirūm. Ich mūg gaaijā napem gayamjō pāar wawí chirūm, nem agchata khīrjumkhīr. 2 Pārag khīr eyaa apim khōsi chirūmūn, warrgarwe Ēwandamau ich i jaaumkhīr jūr autarr khūnau jaaujerrta khīr eyaa api chirūm. Mag nūm dūi īchāb ich maach Pōr anaa maach peerdūajem Cristooucha jaau pūawi jūrr maach ichdēu jūr auwi pūitarr khūnaucha pāachig jaautarrta agjō khīr eyaa apim khōsi chirūm.

3 Ajapha ūrbat cha mua jawaagpam. Mūg atag paawai mūgta thūnaisiju: Ya Ēwandamau mūg durr i agkhaju gayaa paawai õrau amachdēu nem waum khōchagpierr parhooba nem khaigbamta waum khōchkhānaa chi ükha durrum khūunjā wau iekhāa neeme sīsid aju. 4 Mag chikham wau iekhamamua amau, “Pāar iek mag Cristo deeu bēju ajim anumta, ‘jāga jāg bēeba khīr waaurduubaadēma?’ aju. “Bēeba nūm ee ya maach jōoinjā ödubjim; magūmjā barchēbam. Warr Ēwandamau mūg jēb ompaatarr aigmua thum chigjā aba ich magpai sim” aju, chikham wau iekhamamua. 5 Mamū jāgūm khūnau chan warrgarwe Ēwandamau

ich iiuta mug jeb edauja dui ompaatarrja ukhamapha nam. Amaun isja agtha warrgarmjota simp*ii* nam. Amau ukhamapha nam, doja appai puarkhoo wejorr eemuata jsargja obeerpi auwi ich ag ddoupaita mug jeb gaai nem thnunmja thum uu iiu wai slepitarr. ⁶ Am iek mag nem thum ich agtha maach dau chaauraaja khaba sim anam, magan Ewandamau doad pom paiwi ich ag ddoupai mug durr gaai nem thnunrarr thum khechpuitarrja khan ajimma? Magtarr chan buurja cambieba arrpa? ⁷ Mamu cha maadeu edau oo nam dui cha maach bu dnunuu nam jeb chan maagwaimjo deeu doadauta uurppaig khaba, ich maagwaija ich iekhauta magpierrjo otdaua jeraagta sii wai sim Ewandamau, ichdeu mug durr i agkhawi ich dau na khaigba wenurraajerr khuun ich mag dau aug wau wenurraju jaaubarm edta jurr otou deeppaig.

⁸ Mag num dui paade khuir eyaa abat keena. Muchdeu paar jasene chitaaawai parag puaba jaaau chirum: Mag i da beebam awia oob i nuba amiet. Maach Por Ewandamagan mug khuai ab khebaademan, mil añosjota sim; maagwai mil años jurr khuai abpaimjota sim. Maachigta da beeba sim, pari ichigan atcha jophee siewaita nu sim, orag ich iek ukhamkhir. ⁹ Khar orau jaaujemjo mug i da beeba sim chan mag ichdeu nem magju atarrja asie wauba aajeewai khabam. Jaan ichdeu iwiir abja okhoopimapha siewai ich bee nam ora thumaam khuunau asie amach khaibag isegwi ichig chugpaapi jeeumkhirta jag da beeba sim.

¹⁰ Mamu jag sii awia ich beem edan degolp orau nem jigkhabaichemjo degolpta dnunuucheju. Magbaawai edja ee maach japhierra uururumjo athamua warre edauja chukkhu aadem dui edja ee nem nunaidemja thum otdaua buuduubwi chugpaju. Magbaadeewai mug jebja ichab ag gaai nem thnunam dui thumaa juau nem waumatarrpa phaadubwi chukkhu apaiju ich Ewandamau.

¹¹ Keena, ichdeu or i agkham ed mug durr gaai magta aju khaphu naawai, i dau na ichdeu khosi simjo i atheepai nem waunaa aba irigpaita ee aju aai nam. ¹² Chadcha Ewandamag paach awaan beepim khosita i beeju nebat. I mag jopai beemkhir, ichdeu khosimjota abat, bigaam khuunagja i khaugpiju ekha namua. Mag pierrum edan, edaujaan ag ee nem thnunmja dui warre otkhierr pechgau buuumaju. ¹³ Chadcha magjup mamu, maach chi ukha nam khuunagan, Ewandamau edja iiur dui jebja chi iiurta deeju a siewai, aata nu nam. Mag durr iiur gaai chan mug durr joi gaai aajerjo khaba, nem thum thnunmja ajaugnaa thumaam khuunau nem agchata aajeeju.

¹⁴ Cristo gaaimua khodamnaan, maguata muan paragan Ewandamau mag maachig durr iiur deeju a sim ed pa nam ora, pekau chukku wenurrajuuta ekhanaa thumaa khoinaa wenurrat a chirum, maagwai degolp ich dnunubaicheewaija paach ajapha nam oochemkhir. ¹⁵ Mag nam dui ichab chaig muchdeu jaaau chirarrjo khaphu abat: Jag maach Por Ewandam da beeba simen, ich beeju nawe ich iek ukhawia uu peerdutkhamkhirta jag da beeba sim. Ich mag iek igwi maach khod joi Pabloouja ich agjo ya parag jaaupaijim, ichdeu esap phaa deeppuitarr gaai. Jag irua parag jaaupaijim, ichab ich Ewandamau irig khirjug deetar-rauta parag jag phaa deeppijim, khap amkhir. ¹⁶ Irua esap deeppuimarr gaai pogkha nem jaaau sisidum chadcha phithur sisidum, khani jaaau si a khap aag. Mamu ichdeu esap phaa deeppuikhampierr ya irua parag

jāga wēnurraju aai n̄ a jaauwi sim, mag deeu maach Pör Jesucristo bēeju aawai. Mag irua nem jaau sim pogkha phithur s̄isid̄um aawaita, chadcha meraam kh̄unaun maimua m̄ug iek amachdēu ükhatarr gaaai ubu khaba n̄am kh̄unaun warag chaaurta jaaujem, tagam Ėwandam iek phākha s̄isid̄um amachdēu parhoob jaaujemjō. Mam̄ amau Ėwandam iekta jāg parhooba jaau n̄em̄an, wir aig amach kh̄irauta Ėwandam sua machag j̄ur wēnurrum.

¹⁷ Khodamnaan, mag maestronaan an̄amta s̄eukha nem jaau n̄errjēe aju kh̄un bēejujā ya mua pārag ag nawe jaautarr aawai pāach eejā magju nawe kh̄ir khaphu abat. Jākh̄un õor khaigbam kh̄un khabahab, amach jāg n̄errjēem gaaimua. Magba akhiin eeu jāg parhoob nem waunaa parhoob nem jaau jēedu s̄ierrjēem kh̄unau pāach khūgur amachig paa auwia pāachdēu ükhatarr iek gaai ū ubu narrta deeu ewag wētdukham.

¹⁸ Magju kh̄ai maach Pör anaa maach peerduajem Jesucristota ajapcha khaphu aju ēkha n̄amuata warag pāachdēu ükhatarr iek gaai kh̄irjug bāauju ēkhabat. Ichta ich mag chi sua thierrkha s̄ewai m̄ug atag pawiajā ich mag irigpaita thumaam kh̄unau ee apim khōsi chirām.

Mugdampai ajim pārag jaaupūim ig chirarr.

Pedro

1 JUAN

Nacharam ēsap Juanau phā deepäitarr

Khaíu phājī. Mæg carta jūrr Juan chi Jesuucha ich dñi nərramkhñir jür autarrauta phājim; ajapcharan Evangelio de San Juan phätarr wounauma. San Juan gaai irua jaaujim, jāga üu maach peerdñajē; mamñ jūrr mau mæg ich carta nacharam gaai jaaujim, jāga mag ya üu peerdñawi nñumjä maadëu khaphñ aajē. Jöoi Juanau mæg cartadam phääawai ya jöoiraa khitajim aajem.

Chijā khñun atheeta phājī maimua khan jawaagta phājī. Juanau mæg nacharam carta phāju nawe año khapan Cristoou maach peerdñ aaujem iekhan ya ñor ee aaidñ wëjoojim aajem, durrpierr. Mamñ mag nñum ee ñchab ich maaggwaiweta sñi Cristo iek awi parhoob nem jaaujem khñun khñirjug dñita waauréu jaau nñrrjée ajim anaabá. Makhnñnau jaauwai maach mor mæg simññ Ëwandamau oowai nem ãkhñraaga simgui aajeejim anñm. Magua amag chan pöd Cristo ñor khñir thegwi wounag paju khaba sñejim anaabá. Mag wounag pawi maachjö mor paraa nñrrñm aiguin amagan Cristoon sñi ich pekau eeta nñrrñmjo sñejim anñm. Mag amau jaau wëññrarr ñkhapimaugau Juanau jūrr amag, “Cristoon chadchawoun ajim, í maachjö ich mæg sñebajieb” a jaaupñjim aajem (1:1-3; 4:1-3).

Maaggwai jūrr ãaur khñun mag sñukha wëññrarr khñunau jaauwai Jesuun sñi maachjöpaita sñejim aajeejim anñm; mamñ mag ichpai Ëwandamkha sñerrñm anñmta amau ñkhaba aajeejim aajem. Amau mag parhoob nem jaau nñm ee, jūrr Juanau chi ñkha durrarr khñunag, “Jesuuta warrgarwe ich Ëwandamau ichdñucha jür auwi maach peerdñ aumkhñir pñiju aa杰err Cristo khabahab” aajeejim anñm, “ichta chadcha Ëwandam Iewaa” (1:3,7; 2:22-23; 3:23; 4:15; 5:1,20).

Juanau chan makhnñn dñnjö parhoob nem jawaag khaba maadëu Ëwandam ajapha khaugwi i dñenkha nñisiewain ñba i ipierraanaa ichdñu khñsimjö wëññrarr aejem a jawaagta mæg ēsap phājim. Magta wëññrñmñ maadëu chadcha ich Ëwandamjä khñsinaa, dich khapeenjä kha khñsi, mag nñm dñi ñchab sñi parhooba dichdñu nem waum aig nem wauba aphöbaadëju (1:6-7; 2:4-6,9-11,28-29; 3:4-10,23; 4:7-8,20-21; 5:1-5).

Jesucristoouta ñor iiupi wai sñejem

¹ Warr nem thum ompaawaiwe sñerr igwiata mua mæg ēsap phā chirñm, tagam khñun ich Cristooucha jür autarr khñun dñimua muajä mñch jügñucha ñrwia mñch daúacha ootarr jawaag; maachdñuta maach daúacha oonaa maach juaucha i gaai pñrjim. Wajapcharan magan ar ñgthar ñor öberpiejemma, ich Cristo; i igwiata mua pñrag mæg ēsap phā chirñm. ² Mag ichdñuta ñor Ëwandam aar öbeerpwiwa ich mag iiupiejemñ warrgarwejä ich Aai dñita sñejeejim; pari magtarra dau daaucha ich oopien bñewia marau maach daúachata i ootarr aawai maachdñu ootarrta jaau nñm. ³ Mag maach daúacha oowia maach jügñucha ñrtarrpa pñrag jaau nñmñ, mæg maachjä ich Jöoi chaar dñijä khapeerkhanaa chi Iewaa Jesucristo dñijä khapeerkha nñmjo ñchab pñarjä maach dñi khapeerkhanaa ñor ñbpaimjö naamkhñrav. ⁴ Mæg thum ēsap gaai mua phā

deepüi chirumän, päächdëujä cha mächdëu jaaupüi chirumjö abaawai warag pääch oneechä amkhïrâu.

Ēwandaman ūtdauu

⁵ Päärag jaaumkhïr ich Jesucristooucha marag jaautarr iekhan mugau: Ēwandaman ūtdau paa dñumämjö araraata sim; i gaai bëürjä pekau chukhu siewai i sim aig chan bëürjä khïkhïsupajä khaba sim. ⁶ I mag sim düita maachin khapeerkha nüm. Pari mag i düi khapeerkha nümta maachdëu nem khaigba wau nüm gaaimua khïchag eeta wëñrrumjö nüm chan magan maachin sëukhaawaita mag i düi khapeerkha nüm a iekha nüm. Mag nüm düi īchab maachdëu nem waauwaijä khaigbata wau nümen magan parta mag i düi nüm a iekha nüm. ⁷ Pari ich jäg Ēwandamjä pekau chukhu ararag eeta siejemjö maachjä īchab pekau wauba nüm gaaimua ararag eeta wëñrrumjö nümen, magan Ēwandamau dich khapeen düijä õor äbamjö ö äba apinaa īchab ichdëu ich Iewaa Jesucristoog ich bag maach kõit ärtarrauta maach khaibagjä thumaa chugpaapiejem, ich jäg döou memerkhög hawai chugpaajemjö.

⁸ Maadëuta dich igwia bëürjä pekau chukhum a nümen, chadcha pekaupanta mag pekau chukhum anaawai, maachdëupaita wir aig maach khûgur nüm; mag nüm aig chan chadam iekjä khaugbata nüm. ⁹ Pari chadcha dich pekau pöm nüm khap irigta chaigpanaa dich khaigba abarm jaaumän, magan chadcha Ēwandamau nem agchata waaujee-wai agpierr maach khaibagjä thum chugpaapäimaju. ¹⁰ Wa sii khäijä maadëu maar chan bëürjä pekau wauba aajem a iekhakhiin, magan jürr maadëu ich Ēwandamta sëunemeg phë nüm, i iek mag maachin thumta pekau pöm khithëem aajeewai. Mag nüm aig chan magan maadëu i iek ükhabata nüm.

2

Cristoou maach kõit iekhaajem

¹ Keena, päär thum mua mäch chaainjö daupii wai chitaawai päärag khap amkhïr mug ēsap gaai mugta jaaupüi chirum, mag khaphä aphöbaadeewai pekau waum ugua. Pari mug jaaupüi chirum äba, äb khäijä pekau ee burrmän maach abogado wai nüm, Ēwandam chi Aai düi maach kõit iekhaajem; ma Jesucristoou. Irua õor düi agpierra ichdëu khap nem waaujeeawai maach düijä agjö aju. ² Jesucristota maach pekau kõit ädaraa ich thöopijim, mag ich thöopibarmua maach pekau appaijä khaba thum ich iek ükha nüm khüun dënpa Ēwandamau chugpaapäimamkhïr.

³ Maachta Ēwandamau nem jaau sim ipierra nümen magan chadcha maadëu khaphä nüm, ya maach i dënkhä nüm. ⁴ Pari äbmua khäijä “Müen i dënëu” a sim, pari mag simta bëürjä irua nem jaau sim ipierra khaba simen magan sii sëunemgau ich iiupaita mag i dën a nürrum; magan maguajä agtha chadam iek khaugbata sim. ⁵ Pari jürr maach i ipierra nüm khüunaun chadau chadcha wajapchata i khösi nüm. Mag i khösi nüm gaaimua maadëu khaphä nüm, chadchata i dënkhä nüm. ⁶ Iin Ēwandam dën aawai i düi chirum a sim wounan chadcha mug jëb gaai aawai ich Cristo nürrajerrjöta nürraju aai sim.

Iek liur

⁷ Cristo gaaimua khodamnaan, cha mua pārag jāga aju aai nū a jaaupäi chirum chan iek iiurcha khabam. Mūg iekhan ar nawe pāachdēu war-rcha Jesucristo iek ükha phōbaadēwe ūrtarr iekpai; wajapcharan dich khapeen kha khōsi api jaaau sim iekma. ⁸ Mag nawe pāachdēu ūrtarr ab mamū mua mūg phā chirumun, ya tag warrgar pāach khīchag ee naajerr khūun khaba ararag chaar eeta ich Cristo däicha naawai, ichiitā pāar atheyan chi iiurkha sim. Magua ich Jesuu ich khapeen daupii aajerrjö pāraujā agjö pāach khapeen daupii wai nūm.

⁹ Ābmua khāijā Cristo däi siewai ararag ee sim a sim, pari mag simta Cristo gaaimua ich khodkha simjā oomapha sim chan magan maan agtha khīchag ee siewaita mag sim, būrjā maach peerdūajem iek khaugba. ¹⁰ Magarrau ar chadcha Cristo gaaimua ich khodkha thūnūm khūun thum daupii wai sim wounan chadcha ararag eeta khajapha nūrrūmjö sim, būrjā khaibag waujujā khīruba. ¹¹ Pari magba ar Cristo gaaimua dich khodkha khērūmjā oomapha wai simūn agtha ich mag khīchag eeta simjö sim; ich mag sim gaaimuata dau khīsumjö nūrraawai pekaúá ich èudu arrumjö simjā khaugba sim.

¹² Keena, ar ewaa Ēwandam iek ükha nūm gaaimua agtha chaainjö khithēem khūun, Ēwandamau Jesucristo gaaimua ya pāach pekau per-donaabarm pārau khaphū naawaita mūg ēsap pārag phā deepūi chirum. ¹³ Keena, pāachdēu Ēwandam iek ükhatarr gaai ubū nūm gaaimua ya chi jōoinha nūm khūunjā agjö warrgar nem thum ompaawaiwe sīerr ag Ēwandampaита pārau khaphū naawai pāragjā mūg ēsap phā deepūi chirum. Maimua pāar ar Ēwandam iek ükhatarr agtha dürrūucha khaba nūm gaaimua sūi ewaa jōoinpagkhamam khūunjö nūm khūun, pāraujā ya agjö chi dajāumie nem khaibag sīerrūm pāach garmua pödpāiwi nūm aawaita pāragjā agjö mūg ēsap phā deepūi chirum.

¹⁴ Deeu ūwai pārag jaaukhim: Agtha chaainjö khithēem khūun, ya pārau Ēwandam pāach Aaikha simjā khaphū naawai, pārag mūg ēsap phā deepūi chirum. Jōoinaan, warr nem thum ompaawaiwe sīerr ich ag Ēwandampaita khaphū naawai pāragjā mūg ēsap phā deepūi chirum. Ēwannaan, pāraujā pāachdēu Ēwandam iek ükhatarr gaai ubūnaa pāach thāar eecha wai wēnūrrūmuia īchab chi dajāumie nem khaigbam waupiejemjā pāach garmua pödpāiwi naawai pāragjā agjö mūg ēsap phā deepūi chirum.

¹⁵ Magua ya chi jōoinag awiajā pārag mag chirum: oob pārau sūi mūg jēb gaai parhoobam khūunau amach khōchagpierr nem waaujemugta ee amiet. Ābmua khāijā magūm nem waujuuta ürcha khīrju sim khai, magan magua chan jūrr Ēwandamta khōchkhaba sim. ¹⁶ Mūg eegar jāg dichdēu nem khōchagpierra nem waum khōchkhabaadēp aajem khīrjug, wa nem dich dawagaa oowaijā dich dēnkhapim khōsim khīrjug maimua ar phatkhondam paraam khūunjā āba aata thōbaadēp aajem khīrjug chan ich Ēwandamauta dee sim khaba sūi ich mūg eegarm khīrjugpaiu. ¹⁷ Pari mūg jēb gaai jāg õor pekau waupieg nem khaigbam pōm thūnūman mūg durr öm ed thum dāi chugpaju; pari magba jūrr ar Ēwandamau khōsim nempaita waaujem khūunan chad ich Ēwandam düita ich mag nūisiju.

Sëu paraam khūun maimua sëu chukhum khūun

¹⁸ Chaaina, mug durran ya ich eegar paju ora pabaadem. ¿Párau ûrba aajé, anticristo béeju anum? Ya mugwaiwejá maach Cristo chaar oomaphanaa i igar khaba iekhaajem khún thúnm, anticristonaan aajem khún. Óor séukha jág núrrijéem gaaimua ya maadéu khaphu num, chadchata ya mag durr eegar paimuu sim. ¹⁹ Pari jág núrrijéem khúnan maach eem arr khúnpaita i séukha jág Cristo igar khaba iekha núrrijéem; mag maach eem khún ajieb mamu, am chadcha maachjó Cristo dén khabajierram. Am chadcha maachjó Cristo dén arr akhiin agtha maach düi ogduba wénurakham. Pari juaujó ich Êwandamau jágpi siman, jáan maach ee maach khapeen anum khúnjá chadcha Cristo dén chaar khaba numta jág núrrijéemjá merag chukhu khap amkhírau.

²⁰ Pari páragjá Cristoou ich Êwandam Akhaar chaar deetarr wai naawai mua khaphu chirum párau jágbaju. Mag párau chadam iek khaphu naawai jág warm khún dénjó i ichaaur abaju. ²¹ Magua mua párag mag ésap phá deepü chirum chan mag párau búurjá khaugba naawai khabam; mag kháai párau chadam iek khaphu naawaita párag mag ésap phá deepü chirum. Mag num düi párau khaphu num íchab, ar chi séukha nem Igkhaajem khún chan chadam iek ükhaajem khún eem khabam.

²² Párau khaphu num chijá agá chi séumie chaar. Chi séumie charan, ar Jesús igwia "Já chan Êwandamaucha jur auwia püitarr Cristo khabajim" a iekhaajem khúnau. Ich magam khúnpai khabahab anticristonaan, amach garmuata Cristo düi iekkhó autarr khún; ich akhúnpai íchab Êwandam chi Aai iekjá ükhaba, i Iewaa Cristo iekjá ükhaba aajem khún. ²³ Ar chi Êwandam Iewaa Cristo iekjá ükhaba simuan waragta Êwandam chi Aaijá iseg sim; magarrau ar chadcha Êwandam Iewaa Cristo igar siman chadau íchab chi Aai düijá khapeerkha sim.

²⁴ Maguata muan páragan warrcha páachdéu maach peerduajem iek ükhatarrta ich mag páach tháar ee wai naapi jaau chirum. Jág maach peerduajem iekta párau páach tháar ee wai numan, páachchajá íchab Cristo düi khapeerkhanaa chi Aai düijá ich mag khapeerkha wénurraju. ²⁵ Ich Cristooucha jaauwaijá maachin ich düita ich mag phé wai núrraju a jaaujim.

²⁶ Jág sí páach khúguraag ükhaajem khún gaaimuata mua párag khap amkhírr mag phá deepü chirum. ²⁷ Pari párau ich Êwandam Akhaarta páach tháar ee wai naawai muata párag jaauju khaba chirum, mag páar tháar ee simuata ichdéu khap párag jaauumaawai. Irua nem jaau sim chan séukhaa khaba chadcharau. Maguata ich chi Êwandam Akharau páachig jaaujemjó Cristo düita ogduba ich jág nuisit.

²⁸ Chaaina, deeu puaba muan páragan, Cristo düita ogduba nuisit a chirum, maagwai deeu i béewaijá i ögkhaju kháyau warag chigag chukhu i düi naag. ²⁹ Párau khaphu num, maach Pór Jesucristoou nem agchata ichdéu khap nem waaujem. Maagwai íchab khaphu aju aai num, thum nem agcha nem waaujem khúnjá agjó Êwandam chaainkha num.

3

Êwandam chaainkha num khún jága nu

¹ Keena páadé khírbat jága Êwandamau maach khósi sí: mag ich garmu maach khósi síewai irua maachig ich chaain a thúrju aai sim, maach chadcha ich chaain aawai. Sí ar parhooba i iek ükhaba num khúnau

chan ich Ņwandam Iewaa mug jēb gaai sīethuurwaijā pōd i khaug auba arr aawaita īs mug maach Ņwandamau ich chaalinkha wai simjā pōd khaugba nūm, jäga awia mag nū. ² Cristo gaimua khodamnaan, ya maachin chadchata Ņwandam chaainau. Muugwaiwe chan maadēu khaugba nūm, jäga nūisiju khai mug atag pawiajā; āba maadēu khaphumjō nūmen, Cristo dñneubaichēm ed maach ichjō aphōbaadējupaita khaphu nūm, ya mag edan dau daau khīrchata i oophōbaadēju aawai. ³ Pari thum mag amach daúacha i ooju khīrju nūm khūnan muugwaiweta wajapha naaju ēkhaajem, ich jäg Jesucristojā khaibag chukhu wajaphata sierrumjō.

⁴ Ņwandamau oowai nem khaigbam thum pekau aawai thum ar nem khaigbamta waaujem khūnan pekauta wau nūm. ⁵ Pārau khaphu nūm, Jesucristo mug jēb gaai bēewai mug eegarm khūn pekau chugpaaju jūraanta bēejim, ichjō pekau chukhu paapūimaag. Maadēu khaphu nūm, ī būurjā pekau chukhu khitām. ⁶ Magua ar i dūita ich mag khapeerkha wēnurrum khūn chan ich mag pekau ee wēnurraba aajem. Pari magba ar agtha amach pekau eeta ich mag wēnrraajem khūnaun būurjā i khaugba naawaita mag wēnrraajem. ⁷ Chaaina, ni iwiir ābamugjā udūraa pāach khūgurpimiet: Õor wajapham khūnaun nem agchata waaujem, ich Cristojā woun wajapham aawai; ⁸ pari magba ar pekauta wau nūm khūnan mepeer dēn aawaita mag nūm, ich chi mepeerjā ich warrgarwe ich mag pekau wau sierraawai. Wajapcharan ich Ņwandam Iewaa mug jēb gaai bēetarran, mag meperau õor khūgur wai simua pekau ee preso phē wai sierrjō narr khūn i juu chaaur weeukhapuyaanta bēejim, tag meperagta maach ürpai apimaaugau.

⁹ Chadcha Ņwandam Akhaar atham gaimua ūwai thaabatarrijō aadēm chan tag ich mag ich pekau eepai nūrraba aajem, ya ich Ņwandamau deebarm khīrjugta wai sīewai. Wajapcharan mag Ņwandam chaikha sim aawaita ya tag ich pekau ee nūrraba aajem. ¹⁰ Ar nem wajapham wauba ni dich khapeenjā kha khōchhaba sim chan Ņwandam dēn khaba sim. Mag gaimua īchab khaphu aajem, chijā khūnta Ņwandam chaainā maimua chijā khūnta mepeer chaainā.

Agdaujō dich khapeen kha khōsi nūm

¹¹ Keena, warrcha pārag maach Pōr Jesucristo iek jaauwai pārau ūrtarran agdaujō dich khapeen kha khōsita api jaaujim; ma ajim pārau nacha ūrtarr iek. ¹² Magua maach chan pōd Caínjō khaibag aju khaba nūm. Cainau mepeer igarta sierr aawai ich eeum thōopūjim. ¿Khan jägwí irua mag ich eeum thōojí? Ichdēu nem khaigba wau sim daar ich eeumua ich khāai nem wajapha wau sim Ņwandamaujā wajapha oo sierr gaimuaama.

¹³ Cristo gaimua khodamnaan, jäg Cainau ich eeum oomapha arrjō Ņwandam iek ükhaba nūm khūnau jūrr pāachdēu ükha durrum gaimua pāach oomapha aawai, oob magum gaimua warag, “Jägwia jäg maach oomapha nū?” amiet. ¹⁴ Mag khāai warag dich khapeenta kha khōsi abat, ich Cristoou jaautarrjō. Dich khapeenta kha khōsi amūn, maadēu khaphu nūm, chadcha chi okhoomkha narrta ich dāi wēnrramkhīr ich dēnkhā wai sim, Cristoou. Maimua khaphu nūm īchab agjō ar dich khapeen kha khōchhaba simūn, maan agtha okhoo nūrrum gaimua Cristo dēn khaba sīewai. ¹⁵ Ar Cristo gaimua dich khodkha khērūmta

kha isée simn̄ magan maguan õor thõojemua khñirjuajem däi äbata khñirju sim. Pärau khaphu nñm, õor thõojem khñunau chan äbmuajä Õwandam ich thäar ee chukhu sim.¹⁶ Jesucristoou maach kõit ich thõopitarr gaaimuata maadëu khaphu nñm, khan agá dich khapeen kha khõchag. Mag maach daupigau ich thõopitarr aawaita maachdëujä agjö Cristo gaaimuata dich khodkha durrum khñun kõit am daupigau dich thõopiju akhiinjä agjö ädaraa dich thõopiju aai nñm.¹⁷ Pari äb phatkhon paraa simua khäijä Õwandam iek ükha sim a simta ich khapeenau nemdam ig nñm khaphu simjä oobamjö sim, jäga mag wounau Õwandam thumaam khñun daupii khitumta ich thäar ee wai chiraawai iruajä agjö õor daupii chirum abarju.¹⁸ Chaaina, maadëu sii dich khapeenag par iiupaita “Muan pü khõsi chirum” aju khaba nñm; mag khääi chadcha am athee nem wajapha wau nñmuata amag khaphu apiju aai nñm, maadëu chadcha am khõsi nñm.

Jäga khaphu aju aai nü maach Õwandam dënka nñm

¹⁹ Mag dich khapeen thumaa kha khõsi wénarrum nñm chadau maadëu khaphu nñm, maach Õwandam iek chaarta ükha naawai i igar nñm; mag nñm aiguin chadau ükhaa chaarta ükha nñm aju aai nñm.²⁰ Mag ükhaa chaar ükha nñmta nem khaigba waauwajä maach khñirjugapai maachig jajaaukhamjö akhiinjä, maach khñirjug khääijä ürpai sim wai nñm: ma Õwandamau. Iruata nem thum khaphu aajewai maadëu i dau na nem agcha wauju êkha nñmjä irua khaphu sim.²¹ Khodamnaan, pari maach nem khaigba wauba naawai maach khñirjugä khõinaa simn̄, magan Õwandamag jéeuwajä maadëu inag chukhuta irig jéeuu aai nñm.²² Magta irig jéeu nñm, maadëu ichig jéebarm thum irua maachig deeju, ichdëu oowai maadëu i ipierraanaa irua nem khõsimaita wau naawai.²³ Irua maachig waipi jaau simn̄ äba ich Iewaa iekta ükhapi simn̄; mag nñm däi ïchab ich Jesucristoou waipi jaautarrjö agdaujöta dich khapeen kha khõsi api sim.²⁴ Ar mag i ipierraas wénarrum khñunta i khapeenau, maagwai ichjä jürr am khaperau. Mag chadcha ich Akhaar maachig deetarr gaaimuata maadëu khaphu nñm, chadcha í maach däi sim.

4

Jäga khaphu aju õor chadcha Õwandam igar nñmuua nem jaau nñm

¹ Keena Cristo gaaimuata khodamnaan, ïsin õor sëunemkham khñun neeme thñnam; mag sëukha wénarrumta amach iiupain Õwandamau jaaupitarr iekta jaau wénarrum aajem, sii magum gaaimuata õor khüguraag. Oob jäg parhooba nem jaau nñmta Õwandamau jaaupitarr iekta jaau wénarrum aajem khñun iek ükhamiet. Amau jaau nñm khat aag, ükhaju nawe ajapha khñirjubat, chadcha Õwandam Akhaar chaar amach ee wai naawaita mag iekha nü wa sii dösätauta mag iekhapi sii.² Õwandam Akharauta mag iekhapi sim khat aag mägta abat: Päächdëu ûurwai Jesucristoon chadcha ich Õwandam Iewaa chaarta parhoobam chaaidamjö thaabachëwia sii ich mäg wounkhata õor ee narrajim a jaauum, magan chadcha Õwandam Akharau jaaupitarr iekta jaau wénarrum.³ Pari ar Jesús chan mag khabata bëejim a jaau nñm khñunau chan Õwandam Akhaar charau jaaupi simjö jaaubata nñm. Chi mag sëukha nem jaau wénarrum khñunaun Cristo oomaphanaa i igar khabata nem jaau nñm. ¿Pärau ûrba aajë mag anticristo bëeju anum?

Magtarr aawai jäg sëukha nem jaau wënurrum khüunaun i bëeju nawe ya i iekta jaau wënurrabahab. ⁴ Keena, pâar chadcha Ëwandam chaain aawai i Akhaar chaar sii dösät mug jéb gaai silejem khääijä jua theeg ürpai sierrumta wai nám; magua jäg sëukha nem jaau nurrjéem khüunagjä uu uduraa pâach khügurpibajerram. ⁵ Jäg chi sëukha nem jaaujem khüunaun sii mug eegarm khüun khüirjugpaita jaau naawai Cristo ichaaurta jaau nám. Mágua õrau am iek ürm khösi üurjerram, amach khapeen iek aawai. ⁶ Pari maach agjö mug eegarm khüunkha námta jürr Ëwandam dénkha nám. Maagwai chi Ëwandam amach thâar ee wai nám khüunaupaita maach iek ürm khösi üurjerram. Pari Ëwandam dén khabam khüunau chan büürjä maachdëu jaau nám iek ürmapha aajem. Maguata äbmua khäijä Ëwandam iekta jaau nurrum anumta maadëu jaau nám ürmapha simun magan maig merag chukhu sim, chadam iek jauba sii chikham khüguraaga mag nurrum.

Ëwandamau thumaam khüun daupii aajem

⁷ Keena Cristo gaaimua khodamnaan, Ëwandamau ich garmuata maach khösi siewai maadëujä agdaujöta jürr dich khapeen kha khösi aju aai nám. Thum ar agdaujö dich khapeen kha khösi aajem khüunan Ëwandam chaainkhanaa ich Ëwandam khüirjugjä khaphu paaukhamam, ichdëu õor khösi simjöta amaujä khösi naawai. ⁸ Mamu ar amach khapeenjä kha khöchhaba nám khüun chan warrcha amachdëu Ëwandam amach thâar ee aujim anum edjä chadcha thâraucha ükhawia auba arr aawaita mag nám. Magba akhiin amau amach khapeen daupii aajeekham, ich jäg Ëwandamaujä thumaam khüun daupii aajemjö. ⁹ Mag ichdëu maach daupii sim khap apiegta Ëwandamau ich Chaai äbpai khitum mug jéb gaai püijim, mag päiwia meebarmua maach ich dénkha auwia ich mag ich däi wai nurrang. ¹⁰ Mag Ëwandamau maach khösi sim chan mag maachdëuta nacha maach garmua i khöchkhatarra aawai khaba, ich garmuata maach daupigau ich Chaai püijim, maach kõit uduraa ich thöopimkhii, mag ich thöopibarmua maach khaibag chugpaapüyaag. ¹¹ Ëwandamau mag maach khösi aajeewai maachdëujä agjöta jürr dich khapeen kha khösi aju keena. ¹² Mamu ðjäga Ëwandam maach däi sim õrau khaphu nu? Chadcha dau daau chan maadëu Ëwandam ooba aajem; pari maadëu agdaujö dich khapeen kha khösite wënurrumun, magan chadcha ich Ëwandamauta amag dau daau ich oopi simjö sim, mag dich khapeen kha khösi nám gaaimua. Wajapcharan mag nám aigta Ëwandam maach däi sim, agtha ichdëu õor khösi sim amag khap amkhii. ¹³ Mag maach Ëwandam däi khapeerkha nám anumjä khaphu numun, ich Ëwandamau maach däi mag khapeerkham khöchgau ich garmua ich Akhaar maachig deetarr aawaiu. ¹⁴ Mag nám däi ðchab chi Ayau ich Iewaa õor peerdu aumkhii püitarrjä marau maach daúacha ootarr aawaita mag khaphu jaau nám, chadcha Ëwandam maach däi khapeerkhaju aai sim õrag khap amkhii. ¹⁵ Maadëuta Jesuun chadcha Ëwandam Iewaa aawai ich däi äba sim awia i aumun, magan maachin Ëwandam däita khapeerkham iek khapeerkha nám. ¹⁶ Mag Ëwandam maach däi siewaita maadëu khaphu nám, chadcha irua maach khösi sim. Ëwandamau thumaam khüun daupii aajemjöta dich khapeenjä daupii simun, magan Ëwandam däi khapeerkha siewaita mag

ich khapeen daupii sim. ¹⁷ Mag maach khōsi sim khaphu naawaita warag maach garmuajā ürcha maadēu i khōsi nūm. Mag, òor i agkha nūm edjā i ögkhaba naaju, muig eegar nūwejā Ņwandamau ich Iewaa khōsi aajemjō maachjā irua khōsi sim khaphu naawai. ¹⁸ Ņwandamau chadcha maach khōsi sim maadēu khaphu nūm aig i ögkhaba aajem; magju khāai dich khōsi sim khaphu naawai bürjā dich dāi khaigbajujā khīrjubaju. Maadēu i ögkha nūmen, magan dich khaibag khāijā wauju khīrjuwiau. Magua, Ņwandamau òor i agkham ed maachjā irua khaigba aju khīrju nūmen, magan agtha wajapcha maach khōsi sim khaugba naawaita mag khīrju nūm. ¹⁹ Ich garmuata nacha maach khōchkhatarra aawai īsin maachdēujā maadēu i khōsi nūm. ²⁰ Ābmua khāijā, “Mua Ņwandam khōsi chitūm” a sim; pari mag simta dich khapeenjā kha khōchkhaba simen, magan maan sīi sēukhaawaita mag iekha sim. Chi mag iekha simua ich khapeen dāi khīrcha oo simta mag kha khōchkhaba sim khai, jāga mag Ņwandam ichdēu bürjā ooba aajemta irua khōsi abarju. ²¹ Jesucristoou maachig jaau p̄atarr maadēu khaphu nūm. Mag irua jaau p̄uarran m̄gau: “Pua chadcha Ņwandam khōsi sim khai, magan p̄uch khapeenjā ich agjō kha khōsi abá,” a sim.

5

Jesús iek ükhaawain dich garmuata khaibag thum pödpääjēm

¹ Jesuun chadcha Ņwandamau ich Iewaa ichdēucha püitarr aawaita i dāi āba sim awia au sim wounan magan ya Ņwandam chaairau. Magbarm aig agjō tagam khūn Ņwandam chaainkha nūm khūnaujā agjō i khōsi aju aai nūm. Jāgwi? Chi Aaijā khōsi naawaima; pöd chi Aai appai daupiinaa chi chaain khōchkhaba aju aai khaba nūm. ² Jāga mag maadēu i chaainkha nūm khūn jā khōsi nūm khap abarju? Chadcha ich Ņwandamjā daupii naawai irua nem jaau sim ipierraar nem waauwaima. Mag i ipierraar wēn̄rrūmen, i chaainjā daupii wai wēn̄rraju. ³ Chadcha Ņwandam daupii nūm an̄men irua nem jaau sim thum i ipierraar nūmen; mag irua maachig waupi jaau sim nem chan maadēu pödbaju ayaam nem khabam. ⁴ Thum maach chi Ņwandam chaainkha nūm khūnau chan pekaúg uður dich deeba aajem, dich garmuata pödpüpüi aajeeawai. ⁵ Mag maadēu magum pekau pöd nūmen, Jesús Ņwandam Iewaa ich Ņwandam dāi āba s̄ierram iek ükha wēn̄rrum gaaimuata mag pödpääjēm.

Ņwandamau ich Chaai khaugpitarr

⁶ ¿Pari jāga mag Jesús Ņwandam Iewaakha sim maadēu khaphu nū? Jesús pör choo nūm aig ich Ņwandamaucha ügtharmua jaauwia pakuls gaai ya meemaa aawaijā agjō jaautarr aawaima. Mag nūm dāi ich Ņwandam Akhaar chadcha nem jaaujemuajā khaphu apiejem, Jesús chadcha Ņwandam Iewaakha sim. ⁷⁻⁸ Aragan biek numí ich Chaai ichē sim örag ich iekcha ürpijim ügtharmua: i pör choo naawai maimua ya thōopüyaag pakuls gaai i wai naawaijā agjō ürpijim. Maimua ī ewag pawiajā ich ag iekpaita Ņwandam Akhaar maach thāar ee simuajā khaphu apiejem, i chadcha Ņwandam Iewaakha sim. ⁹ Muig eegarm khūnaujā maachig nem mag aawai maadēu ükhaajeewai ich Ņwandamaucha Jesús igwia ich Chaai a jaau sim chará wajapcha ükhaju aai nūm, ichdēuchata mag jaau

s̄iewai. ¹⁰ Chadcha chi Ŋwandam Iewaa iekta ükha simuan ich thāar ee khaphu s̄isim, chadam iekta ichdēu ükhabarm. Mamu mag Jesūs igwia ich Ŋwandamaucha i Iewaa a jaau simjā ükhaba simuan warag ich Ŋwandamta s̄éunemeg phē sim, irua jaau sim ükhabam gaaimua. ¹¹ Mag irua maachig jaau sim iekhan, maach ich dēnka auwia ich mag ich dāi wēnurrapijuuta jaau sim; pari mag i dēnkhanaa i dāi ich mag wēnurrajuun, āba ich Ŋwandam Iewaa gaaimuapaiu. ¹² Magua chi Ŋwandam Iewaata ich thāar ee au simn̄ īchab warreta iiu s̄isiejem, i dāi ich mag i dēnka n̄orraag. Pari chi Ŋwandam Iewaata auba sim chan agtha i dēn khaba sim, i dāi ich mag iiu n̄orraag. Magum kh̄un pōd i dāi ich mag n̄orrabam.

Juanau ābmiecha òor wawitarr

¹³ Keena, pāar Ŋwandam Iewaa iek ükhaajem kh̄unagta mug ēsap phā deepüi chirum, ya pāar i dēnka naawai chadcha pāach i dāi ich mag wēnurraju khab amkhīr.

¹⁴ Maadēu khaphu n̄am īchab, ich Ŋwandamau khōsi simjō maadēu irig jēeuwain irua maach iek ūrb khaba ūrjem. ¹⁵ Mag ichig jēeuwai maach iek ūrjem khaphu naawai mag jēeubarmjā ya wai n̄umjöta khīrjuju aai n̄um, chadcha irua deeb khaba deeju aawai.

¹⁶ Ābmua khāijā dich khaperau pekau wau sim oomn̄, i kōit Ŋwandamag jēeuju aai sim; majā jaau ogthom khīmie durr ich barpāimkhīrjō Cristo ichaaur nem jaau n̄orraba sim khai mama. Mag i kōit jēeumn̄, Ŋwandamau iiupi auwia ich dēnka auju, ich mag ich dāi wai n̄orraag. Ŋwandamau pōdba aawai khabam, pari pogkha òrau pekau wau n̄um irua chugpaaba aajem, mag amach barpāimkhīrjō Cristo iek khaphu n̄umta jaau ogthom i ichaaur nem jaau wēnurraawai. Magum pekauta wau n̄um kōit chan mua pārau jēeuju aai n̄um aba chirum. Magum paran pārau parta jēeuju, ichiita Ŋwandamau isegju aawai. ¹⁷ Nem khaigbam thum pekaukha öbēr sim, pari magum Ŋwandamau chugpaabapäaiwai khīmie durr maju arrjā maba aajem.

¹⁸ Maadēu khaphu n̄um, Ŋwandamta ich Aaikha wai sim woun chan ich mag ich pekau ee n̄orraba aajem, ich Ŋwandam Iewaauchata i th̄a wai s̄iewai. Magua dōsātajā pōd pekau ee th̄a aum iek i th̄a auba aajem.

¹⁹ Maadēu khaphu n̄um, maach chadcha Ŋwandam dēnka n̄um; pari khaphu n̄um īchab, mug jēb gaai òor pōm s̄i dōsātautu ich jua eegar phē wai sim. ²⁰ Maadēu khaphu n̄um īchab, Ŋwandam Iewaa maach ee bēewiata maachig khīrjug deechējim, Ŋwandam chaarta wajapcha khab amkhīr. Mag gaaimuata maachin chadcha ich Ŋwandam chaar dūita wēnurrum, pari wajapcharan chi Iewaa Jesucristo dūjā agjō naawai mama. Mag Cristota Ŋwandam chaar anaa maach ich mag iiupiejem̄u.

²¹ Chaaina, ābmiecha pārag jaaukhim: Jāg Ŋwandam iek jaau n̄um anumjā Ŋwandam iek chaar khabam̄gta ee apiju ēkhaajem kh̄un dāi khīr khaphu abat.

Magdam ajim pārag jaauum ig chirarr. Ayoo keena,

Juan

2 JUAN

Biek numiim ēsap Juanau phā deepütarr

Khaiú phājī maimua khai atheeta phājī. Achamá maimua ābakhai biek thārjupam ich Juanau phātarr däi oowai bāgthā khithéem, maimua ābpaim däi amach numpai iyüü nāmjöta phā sim. Deeum khūun jaau simjö ichdēupai ich jaauwai iin “jöoin” aajem (v. 1). Ís nasi pawi oowai maadēu ajappai khaugba nām khaígta deepüjī. Pogkha negōon dēn gaai oowai iglesiaag ajimjōo sim; mamu īchab oowai uthi āb Cristo gaaimua ich däi khodkha sīrragta deepüjimjōojā sim. Maach athee chan mag ajap dawaa khaba sīewai khaugba naab mamu, ich chi phātarr jōoirau nem khaauga sīejim, khai atheeta phā sīejī.

Khan jawaagta phājī. Mūg cartadam bāthu khitab mamu Juanau nem iek theegta iekha sim, mag Ěwandam i gaai thāwi sīi parhoobam khīrjug jaau wēnurrarr gaaimua chi ükha durrarr khūun khūgur auwi amachig paa auju ēkha wēnurrarr khūun ēugar. I iek jāgam khūunau Cristoo jaau p̄atarr iek khabamta dich aig bēewi jaaccheewai dich di aigjā jēerpibaju aai sim aajem. Magum khūunag chan “Ūu pāar bēejim” wa “Ūu petat” ajujā khaba sim anaabá. Mag nūrrjēem khūunta maadēu dich aig jēerpinaa am ajapha trataawain dich paarmuata amau mag sēukha nem jaau wēnurrāmjā däi jaaunaa amau nem khaigba wau wēnurrāmjā däi wau nāmjō sim anum (vs. 10-11).

Dich khapeen daupií wēnurraju aai nām

¹ Mūn Juanau. Much chi jōirauchata pāar ich Ěwandamaucha ich iglesiakha autarr khūun athee mūg ēsap phā chirum, ag ee thum chi ükha durrum khūunag. Mua chadcha pāar khōsi chitum; wajapcharan much appaimua khaba, thum ar maachjō Ěwandam iek chaarta khaphu nām khūunaujā agjō pāar khōsi nām. ² Mua mag pāar khōsi chitum, Ěwandam iek chaar māchdēu ükha chirumta pāraujā ükha naawai; mag chadam iek maachdēu ükha nāman mag atag pawiajā ich mag maach thāar ee sīrraju. ³ Ěwandam chi Ayau maimua chi Iewaa Jesucristooujā pāar üu wai naapim khōsinaa pāar eeg oopim khōsi chirum däi īchab pāachdēu chadam iek ükha nām gaaimua khōinaa agdaujō dich khapeenjā kha khōsita wēnurrapim khōsi chirum.

⁴ Mū onee chirum keena, chadcha pāar ee āaur khūun ich Ěwandamau maachig wēnurrapi jaau simjö amachdēu chadam iek ükhatar ipieraata wēnurrām much daúa ootarr aawai. ⁵ Ísjā nawe pāachig jaautarr iekpaita deeu p̄abā pārag, agdaujō dich khapeen kha khōsi aju aai nām a chirum. Mua pārag mag phā deepüi chirum chan iek iiur khabam; mūg iekhan warr pāachdēu ūrtarr iekpaiu. ⁶ Chadcha chi Ěwandam khōsi simuan irua nem jaau sim thum i ipieraata nem waaujem. Pari ürcha irua maachig waupi jaau siman, ar nacha pāachig jaau nām aig ūrtarrjō, agdaujō dich khapeen daupiita wēnurrapi jaau simu.

Sīi chikham khūguurjem khūun

⁷ Jāg òor pōm sīi sēukha pāar khūguraagpai Jesús chan woun chaar khabamta jāg nūrrajim a jaau nām khūun khapan thānaawai, muan

pāragan warrgarwe mag pāachdēu ükhatar्र iekta khīir eyaa api chirum, ፩ d̄w̄ur pāach khūgurpimaaugau. Chi jāg wēnarrum khūnan sīi chikham khūguurjem khūn anaa Cristojā oomapha nām khūnau. ⁸ Pāachdēu Ŋwandam iek ükhatar्र gaai ubu wēnarrum paar ügthar paawaijā irua deeju a sim thum chadcha aum khōsi nām khai, khīir khaphūnaa òor sīi jāg sēukha nārrjēem khūn iek oob ükhamiet. Pārau magba ፩ d̄uraata amag pāach khūgurpim chan irua mag nem deeju a simjā thumcha aubaju.

⁹ Ābmua khāijā maach Pōr Jesucristo iekta bigaau sīunaa ag khāai wajapcharamta jawaag awia i iek khabamta jaau nārrumān, magan Ŋwandam i dāi khaba sim. Mamu Cristooou jaau pharr iek ichdēu ükhatarrtta ogduba ükha simān chadau ich Ŋwandam chi Aai dāi chi Iewaajā i dāi nām. ¹⁰ Ābmua khāijā pāach di aig bēewia Cristooou jaau pharr iek khabamta jaauchewai oob pāach di aig jēerpimiet, ni sīi irig üu pu bēejim wa üu pet khāijā amiet. ¹¹ Chi mag nārrjēem khūnag saludaa nām khūnan amau mag nem khaigba jaau nāmjā dāi amach paarmua jaau nāmjōta nām, magām gaaimua warag òor okhoomkhīir.

Ābniem salud

¹² Pārag nem jaauju pōoma wai chirum; pari sīi mug ēsap gaaipai chan mua jaaupāibam. Magju khāai māchchata pāar aar mawia pāar dāi khīirchata iyūn am khōsi chirum, maach thumaa āba wajapcha onee aag.

¹³ Maujā īchab pāarjō ich Ŋwandamaucha jūr awia Cristo gaaimua pāar iglesia eem khūn dāi khodkha durrum khūnau pārag salud deepāi nām.

Mugdam ajim pārag jaaum ig chirarr. Ayoo keena,

Juan

3 JUAN

Biek thārjupam ēsap Juanau phā deepütarr

Khaíu phājī maimua khaíg deepääigta phājī. Chamag thārjupam cartadamjā īchab ich Juanau ich khapkħħun anaa ich khapeer Gayo aajerrag deepääigta phājim (vs. 1). Mag ermanodaman ag perasöm iglesia eem khħħnau ajapha khaphħ naajim aju ayaa sim.

Khan jawaag aji. Biek numiim carta ichdēu phā deepääiwai ag gaai sīi Cristo iek chaar khabamta parhoob nem jaau nħarrjēem khħun chan õrag amach aigjā jēerpiba jaaupi sim. Pari mag Gayoog deepütarr gaai chan magba, ante jūrr maach peerdħajem iekta jaau wēnħarrum khħun an ajaphata amag recibiimkhīr warag am khīr oneeta iekha sim. Juan iekħōoin di chaurmua wa dō chaurmua khājjā ðordam dich aig bēewai mag ajapha recibiipi nħam, mag Testamento liur gaai biek khapan chadcha ich magta aju aai nħam a sim (Mt. 10:40-42; Ro. 12:13; 1 Ti. 3:2; Tit. 1:8; 1 Pe. 4:9).

Gayo gaaimua Juan onee arr

¹ Jäggpai chirū Gayo, khapeer wājäu? Mu ich jöoi Juanauta pārøg mag ēsap phā deepäi chirūm, chadcha mħachdēu pħ khōsi chitaawai.

² Cristo gaaimua khodam, muan Ċewandamagta pū kōit jēeu khitaajem, jāg pūch Ċewandam dāi üu chirūmjō tagam nemdam waauwajā wajaphata öbērkhamb dāi pūch kha monakhata chitamkhīr. ³ Mu onee chirūm chadcha, ermanonaan bēe nħam khħħnau jaauwai pħ chadam iek gaaita ubu ogħuba chiraajem a mħchig jaauchē nħam ūrwia. ⁴ Muħchdēu Cristo iek jaau chitħam ūrwia ükhatarr gaaimua jāg mħux chaainjō khithéem khħun chadcharam iek gaai jaau sim ipierra a wēnħarrum a ūurwaita chadcha mu onee chiraajem; deeum nem jaau nħam ūrwai chan jāgħa mu onee aba chitħam.

⁵ Ermano, pua chadcha Cristo gaaimua maach khodkha thunħam khħun dājjā Ċewandamau waupim khōsi aajemjöta aajem am dāi; pari maagjem chan sīi pūch khapkħħun aawai khaba, warpmua Ċewandam iek jawaan bēe nħam khħun dūita pua mag wajapha aajem. ⁶ Mag amau mħrøg pū jaaucheewai amau chi ükha durru kħħun khapan thunħam dakhħiṛta jaau naajim, jāga pua üu am khīr jāsenkhaj. Jākħħun wounaan deeu pūch aar weettwai Ċewandamau waupi jaau simjō amau nemdam ig nħam thumma amag jür deebá, amach dāi warramkhīr. ⁷ Am jāg wēnħarrum, chadcha Cristo iek chaar jawaagta jāg wēnħarrabahab; mag wēnħarrumjā Ċewandam iek ükhaba nħam khħħnag chan nem jéeuba wēnħarrum. ⁸ Magħu maachdēuta jūrr amau nem ig nħamjā khap aju aai nħam, mag amau nemdam ig nħam dee nħamua warag Ċewandam iek chaarta jaaumkhīr. Mag nħam aig maadēu warag Ċewandam iekta maach paarmua aaidapi nħam.

Ejemplo wajapham jaaunaa ejemplo khaibgamjā jaautarr

⁹ Mua jam chi ükha durru kħħunag ūrmkhīrta nawe mħachdēu ēsap phā deepütarr gaai jaaupiim, üu mag Cristo iek jaau wēnħarrum khħun pāach ee recibiimkhīr. Mama magtarra Diotrefeu, ichta thumaam khħun khājjā ürpai am khōsi sħewi, irua mu iek asekasmapha sim. ¹⁰ Ich jāg chitħam athee, mħachha jam baarwai mua pāar dakhħiṛ irig

iekhaju; maumua mua ūurwai ichdëuta jāg mū ēugarjā sëukha chadam iek khabampa õrag jaau nūrraajem aajem. Pari wajapcharan mag sëukha simpaijā khaba, ermanonaan warpmua Ŋwandam iek jawaan bëewaijā õor recibiiba simta bigaaum khūnau recibiim iigwaijā idëu recibiipiba ajem anum. Mag nūm ee ābmua khāijā õor recibiimn mag ermanodam warre iglesia eemuajā jūrpüipiejem aajem, mag warpmua berr recibiitarr kōt.

¹¹ Ermano, oob pua ejemplo khaigbam chan au chitam; mag khāai exemplo wajaphamta athá. Pua khaphū sim, ar chi nem khaigbam waaujem khūnan Ŋwandamjā khaugba naawaita mag nem khaigba wau sñerjéem; pari nem wajapha wau nūm khūnan Ŋwandam dūi naawaita mag nem wajapha waaujem.

¹² Magta sim maach ermano Demetrio. Chadam iek ichdëu khaugtarr ipierr nem ajapha wau simuata ich iiucha jaau simjö merag chukhu khaphū api sim, ichdëu chadcha nem wajapha wau sim. Magua thum chi ükha durrum khūnau i ēugar wajapha jaaujem. Mūchdëujā mag khaphū chiraawaita irua chadcha nem wajapha wau sim a chirūm. Pua khaphū sim, mua chadcha nem jaau chitam.

Ābmiecharam salud

¹³ Mua pūrāg nem jaauju pöoma wai chirām; pari māg ēsap gaai pöd thum jaaupüibam. ¹⁴Mūchdēun pū dūi jöpcha khīrcha ooju khīrju chirūm; maigta maach iyūu aju.

¹⁵ Gayo, pū khōinaa chiramkhīr muan Ŋwandamagta pū kōit jēeu chirajem. Pū khapkhuun mawaam khūnaujā pūrāg salud deepūi nūm; maagwai jūrr mū khapkhuun pūch aram khūnagjā agjō amachpierr mū salud jaaupet.

Mūgdampai ajim pūrāg jaaum ig chirarr. Ayoo kakē,

Pūch khaphūm, Juan

JUDAS

Judas ēsap deepüitarr

Khaíu phājī maimua chijā khūun atheeta phājī. Mug carta phātarr woun Judas a thär siejim aajem. Ich mug Judas Santiago däi Jesú斯 eeugpeen ajim anaabá, äd äbam khūun. Mug cartadamjā ïchab, jööi Juanau ichdëu nacharam deepüitarrjö, iglesiapierr deepüpüigmamua thumaam khūunag thärmkhürtä Judaau deepüijim aajem.

Khan jawaag ajī. Judas iek, warr irua mug cartadam phāju khīirjutarran, jäga Jesuu maach peerdtä aaujē a jawaagta phāju khīirjubaadëjim aajem. Mamä magtarrta ichdëu ūurwai, mag Êwandam iek jaau näm anäm khūunjä sii parhoob nem jaau námua chikham khūgur wénurrum a ūrbaawaita jürr chi ükha durrum khūunag amachdëu nacha ūrwi ükhatarr iek gaai ubä amkhürtä phājim anaabá. Irua chan ichjö äu ükha durrarr khūundam sii mag nərrjée arr khūunau khūgurwi sii amachjö apimapha siejim (vs. 3-4). Magarau mag nacha amachdëu ürtarr iekhan chadau ich mag ogduba ükhanaa, amach paarmua jaaunaa, bigaum khūnagjä ich magta jaaupi jaauju aai nəmgui ajim anäm (vs. 3,20; Gá. 1:6-9; 1 Ti. 1:19; 6:3,20-21; 2 Ti. 1:13-14).

Jäg Êwandam iek jawaag chi machnaan anämjä sii chikham khūgur wénurrum khūnan amach jäg wénurrum gaaimua Êwandamau am gaai jerrba mas ab khaba mas aju khap amkhüir, warr amach parhoob wénurrarr gaaimua Êwandamau sii par daúa ooba arr khūun igwi, Judaau maachig ejemplodam jaau sim:

Israelnaan amach thäär theegau ükhajä ükhaba arr (v. 5);

angelnaan Êwandam chognaan arrta i ichaaur atarr (v. 6);

Sodomapien däi Gomorrapien parhoob amach ðor khabam däipa thünarr (v. 7);

Caina ich eeum thōtotarr (v. 11);

Balaam sii phatkhon ganam khōchgau Êwandam iek ūrba arr (v. 11);

maimua Coré ichta warm khūun khääijä ürpai aju ükhatarr (v. 11).

Salud

¹ Mūun Judaau, Jesucristo chog; māchpaiu Santiago eeum. Muata pārag mug ēsap phā chirum, pāar ar ich Êwandamaujä khōsinaa ich iek ükhamkhüir ichdëucha thär autarr khūun aawai Jesucristoou thäa wai siejem khūunag. ² Keena, mä salud athat. Muan Êwandamaga pāar kōit jéeu chirum, ichdëuta dürrcha pāar eeg oowia pāach eejä khōinaa apinää ich dënjo warag dich khapeenjä kha khōsi apimkhüir.

Chad khabam iekta jaauijem khūun

(2 Pe 2:1-7)

³ Keena, maach peerdäajem iek maach thumaam khūunau äba wai nám jawaagta mug ēsap phām khōchaaga chirajim; pari magtarrta jäg Êwandam iek ükha nám awi amach khaugbajupii awi ermanonaan chaar ee jäg sükha nərrjée awaita eeupemjö mug pārag phā deepüi chirum, pāachdëu ükha nám iek isegba warag ag kōitta dich khapeen kōit jääu námjö däi ubä am däi iek thierrkha durrumua udæur pāach khūgur aupimaaugau. Jäg pārau ükha námta Êwandam iek charau, ar Jesuu ich

i jaaumkhīir ichdēucha jør autarr khūnau nacha pāachig jaautarr. Jāg amau pārag jaautarran, parhoobam khūnau agjō i iek awi jaau nūm ükham ugua ajim. ⁴ Pari jāg sēukha narrjēem khūnan õor khaigbam khūnau; jākhūn Ēwandamau ich iek gaai jaau simjö jerrba khīmie durr barkhūniju khūn khabahab. Maguata amau maach Pör Jesucristo ichta ābpai thumaam khūn khāaijā ürpai sierrumta igba, warag i isegnaa, Ēwandam õor dāi wajapha khitaawai amach chig abaju awi, sī amachdēu nem waum aigta waaujem.

⁵ Mua khaphu chirum, pārau meraa khaba nūm cha mua jawaagpam iek. Pari khīrjubat jāgajī warrgarjā Ēwandamau ich isegtarr khūn dāi: Maach Pör Ēwandamau maach jōoin israelnaan ichdēu Egiptopien juu eemua ūu peerdu aujim. Pari magtarrjā ichdēu nem jaau sim ipierraa khaba arr khūnan israelnaan arr āba ichiita khēchpūjjim. ⁶ Maimua agjō khīir eyaa abat īchab, jāga ich Ēwandam chognaan ich Ēwandam dāicha naajerrta ich khāai ürpai aju ēkhatarra gaaimua ich chognaan arr āba ich aarmua barkhūnijī. Pāadē khīrjubat ū am jāga nū: Ēwandamau jākhanaa khīchag ee am preso phē wai sim, ich maig öbēraajā khaugba, ichdēu māg durr i agkham edta warag am khaibag wauwi ich mag wēnarraju jawaag. ⁷ Khīir eyaa abat īchab jāgajī Ēwandamau Sodomapien dāi, Gomorrapien dāi maimua ag dakha deeum phōbōr nūnāid arr khūn dūjjā agjō. Amau parhooba sī amach uuin khabam dūita amachdēu am aig anaa amach khamannaan aphajā uuin dūjmō aajeejim. Amach mag thūnarr gaaimua Ēwandamau sī chi phōbōr thum ag ee õor thūnarrpa warre örpūjjim. Mag am örtarran, magum gaaimua jāga khīmie durjjā mag phōbōr örtarrjō ūu wējōm thōjā thōba sierrum eeta ichdēu barkhūniju thumaam khūnag khab amkhīir ajim.

⁸ Warrgarwe Ēwandamau õor khaigbam khūn dāi maajjerr khaphu nūmta, jāg pārag sēukha nem jaaujem khūnaun warag Ēwandamauta amach khāaipi auwia iek durag jaautarr wajapha khaphu nūm awia, warag amachdēupai amach morjā sūrkhaba ārpinaa bigaum khūnnjā ārpiejem. Mag nūm dāi īchab maach Pör Ēwandam chadcha juu theeg sierrumta serbiibag phēnaa amachdēuta khapcha nūm awia, Ēwandam chognaan wa mepeen awiajā ögkhaba jūr iekhaajem. ⁹ Pari am khāai Ēwandam chognaan pōr Arcángel Miguel aajemuajā, Moisés meebaraadewai, i mor athee mepeer dāi jūr chikham ipeer ahau khaawaijā būrjā irig khaigbajā iekhaba, sī warag “Puch mu dāi jāg chirum paar nau Ēwandamauta pārūg meeurraru sūjugui” ajim. ¹⁰ Ēwandam chogaujā khaigba iekhaba arrta, magju khāai sī jāg sēukha nem jaau narrjēem khūnauta amachdēu nem khaigbam igwiapa khaigba iekhaajem. Maimua mag amau nem khaphu nūm anūmjā sī nemchaain khīrjungjōpai nūmta mag khaphu nūm aajem. Mag khaphu nūm anūmān sī wir aig amachdēupai amach khaibag wau nūmjō nūmta mag nūm.

¹¹ ¡Ē, apdurr jāg narrjēem khūn! Jāgum khūnan Caínjō dich khapeen oomaphanaa amach daar nem wajapha waauwaijā khōchkhabata sierrjēem. Jāgum khūnan īchab Balaamjō sī phatkhon ganam khōchgaupaita jāg narrjēem; magnaa amachta warrgar woun Coré aajerrjō chi pōrkham khōchkha nūm. Coré mag Moisés isegwia jūr ictha chi pōrkham khōchkhatarr paarjā ich narr khūnpa Ēwandamau

warre khēchpūitarrjō amjā agjō khēchpāiju ich Ēwandamau. ¹² Jāgum khūnan Cristo maach kōit meetarr khūir eyaa aag biirdūnaa pāar dāi āba thach khoowaijā, atcha thach pōm waibéenaa dōdōjō pōmjā waibée nām gaaimua sīi pāar khūir naaupiejem, mag waibéenaa khoowaijā warm khūn dakhūr jūrr amachta atchapai aawai. Jāgum khūnanau chan bigaum khūndamjā khūrjuba sīi amachpaita khūrju sīsidūm. Jāg chadam iekjō nem jaau wēnarrūm khūnan par noseg chēbamta sīi edjā noseg chējujō thūnarr phūu aaisrbapāaiwai chēba sīi òor khūguurjemjöta sīsidūm. Jāgum khūnan īchab nemjūr būurjā chēba aajemjöta sīsidūm, amau nem jaau nām ūrwia òrau būurjā khūrjug wajaphamjā auba naawai. Amach mag sīsidūm gaaimua ya biek numí khēchwia nāmjöta nām, amach khaibag ee ich mag thaabatarr gaaimua maimua Cristo iekjā isegwi i ichaaurta nem jaau nām gaaimua. Maigta ya pa chi khaarpa jēunaa örbapūimjō aju Ēwandamau am dāi. ¹³ Jāgum khūnanau chan nem wajapha wauba sīi maach dawag khabam nem aphata waaujem. Mag amau nem wau nām khūrjuawai chan sīi dō igaau nem maach inaam thūnuba thūnamjöta sīsidūm. Jāgum khūnan īchab ar sīi phīdag phug mawia khīchag ee chukkhu aadeejemjöta sīsidūm, amau nem jaau nām gaaimua būurjā òrau nem wajapham khaugba aajeewai. Amach nem khaigba wau nām gaaimua amjā ich jāgta Ēwandamau am khīchag ee pūib khaba pāiju, ich mam naam iek nūisimkhūr. ¹⁴ Ich jāg khaigba sēukha nem jaau nūrrjē aju khūn igwiata īchab Ēwandam i jaauumie Enoc aajerraujā warrgarwe Adán omparr aigmua agtha òor pōmcha khaba nāwe ya ichdēu oo wai simjō magju khaphū mag phā phajim aajem: “Mua maach Pör Ēwandam oojimgui” ajim anām “ich chognaan pōoma thūnūm dāi urum.

¹⁵ Mag urumān òor thum khaigbam khūnag amachdēu nem khaibag waunaar parhooba ich igwia iparii iekhaajerr paarjā am khaibag wauju jawaanta urumgui” ajim anām.

Magta iekhajim aajem jōoi Enoc aajerrau. ¹⁶ Maguata jāg sēukha nem jaau nām khūnan amach khaigba aawaijā sīi khūn jūmba warag deeum khūn gaai thūwia chikham gaaimuata jāg nām aajerram; jāgum khūnanau chan amachdēu nem oowaijā sīi par daúa ooba warre athu-uchata jaaupūimaajem. Mag āba amachdēu nem khōsimpaita wau nām gaaimua amachpai ūu ajuuta khūrju sīerrjēem. Amachpaita thō iekha sīerrjēem; maimua chikham thō iekhaawaijā mag iekhabarm gaaimua jūrr amach dūi wajapha amkhūrpaita mag iekha sīerrjēem.

Chi ükha durrum khūn wawitarr

¹⁷ Khūr eyaa abat keena, ar maach Pör Jesucristoou doce ichdēucha jūr autarr khūnanau pāachig jaautarr iek. ¹⁸ Amau pārag magjierram: “Keena, ya Ēwandamau maach i agkhaju gayaa paawai sīi òor amach khōchagpierra nem waum khōchkhanaa chi ükha durrum khūnjā wau iekhaa neeme sīsid aju” a jaaujierram pārag. ¹⁹ Magtarr aawai chadcha merag chukkhu sīsidūm, ar pāar ee sēukha wēnarrāajem khūnanau chan būurjā Ēwandam Akhaar chukku aawaita mag amachdēu nem waum aig waunaa òor ò āba thūnarrjā warag aaidubapūim.

²⁰ Ermanonaan, pari pārau ükhatarr iek ich Ēwandamauta khaugpitarr aawai būurjā mag eegarm khūrjugjō khaba sim. Magua muan pāragan ag iek gaaita pāach khapeenjā agdaujō bāaupiju ēkhabat a chirūm.

Pāach Ěwandamag jēeuwaijā ich Ěwandam Akharau jēeupi simjöta jēuebat.
²¹ Ěwandamau pāach khōsi sim khap nem wajapha wau nūm gaaimua
 ich jāg pāach daupiita phē wai narrapibat irig. Mag nūmua āba deeu
 maach Pör Jesucristo bēuju edta nēbat; mag ich pierrwaita maach dau
 aug khaugwi ichjō ich mag tag meejā meeба ich dāi phē wai sīsiju.

²² Ar sēukha nem jaau nūm khūnau deeum iekta jaau nūm ūrwia
 maach Ěwandam iek chaarta warag ükhaju khaugba aadēphūm khūn
 dau aug khaug paraanaa warag amag Ěwandam iek chaarta phūrba
 jaaunaat, ūwaai ükhamkhīir. ²³ Maimua ar warre parhoobam iekta ükha
 nūm gaaimua ya õt uu thēnūm eeta dūrbaagpamjō nūm khūnjā, okhoom
 iekcha okhooju nawe, am khaigpēr athat, Ěwandam iek chaarta jaau
 nūmua. Pari warm khūn ar athuucha nūm khūnjā agjō dau ee aug
 khaug paraa abat; mag am dau aug khaug naab mamū, am dāi khīir
 khaphūnaa amau nem waaujemjā put sōr memerkhōmjō warre isegbat.
 Jākhūnan amach parhooba pekau wau nūm gaaimua khajūapata sī agua
 phuur sīsidūmjō sīsidūm.

Ābmiecha Ěwandam thō iekhatarr

²⁴ Pari pāar chadcha maach Ěwandam ābpai khitūm dēn aawai oob
 khīrjumiet. Ichdēuta maach Pör Jesucristo gaaimua maach peerdu
 auwia, ich jua theegauta maach pekau ee burrpiba thūanaa, maach i
 agkham edjā oneeta būrjā pekau chukhu phē auju, ich mag ich dāi
 naamkhīir. ²⁵ Mag Ěwandamta warrgarwejā thumaam khūn khāai chi
 wajapcharam anaa chi ūrūcharamūu; ichpaita mūg atagjā chi jua thierr
 anaa ich mag iek theegjā sīrraju.

Mūgdam ajim pārag jaaum ig chirarr. Ayoo keena,

Judas

EL APOCALIPSIS

Juan khāitarr

Juanau mug ich khāitarr ūrag jawaag phāawai ya jōoiraaj khitajim aajem. Ich mag jaar īchab Jesús igar ükha durrum khāen oomaaugau ūrāu am īudeejā ūkhanaa, cárcel deg pūinaa wajappha dau aug waupiejeejim aajem. ūwandamau oowai mag ich chaain wajap dau aug wau durrum oobaawaita jōoi Juan khāapi aujim anaabá, mag khāapi athamua nem thum thānumān ichdēuta khap aajeewai mag ich chaain dau aphāa api nām khāen düijā ichdēu khap aju jawaag.

Magta chadcha Juanau ūwandamau ich khāipinaa ichig oopitarr thummaa phājim aajem, chi ükha durrum khāendam warag khīir onee amkhīr; mag nām dāi īchab ich Cristoja ūwaai deeu bēwi ūor ich dau na khaigba aajerr khāen thum theernaa isegju khap amkhīr. Juanaun ich paarmua ya chi ükha durrum khāenag Cristoou magju khap apinaa, mug jēb gaai phithurg au wēnārrawiajā, warag magumjā igba Cristo dāita ogduba uba wēnārrapim khōchgauta mug ūsap phājim aajem.

Juanau ichdēu nem oomatarr ūgkhamam ūurwai, chadcha maach dauderraaj aju aai sim, dichdēuta ootarr akhiin. Pari maagwai chi ükha narr khāenau khaphā naajim anaabá, ūwandamau mug durr khaigba aju jaau sim. Juanau ich daúachata oojim aajem, ūwandamau mug durr i agkhabarm ed jāga irua ūor gaai jua khāaba deeju. ūwandamau magta irig nem khīir pogkhe oopimajim anaabá, thum ichdēu ootarrjōo jaau-mamkhīr. Pari chi ūwandam iek ükhaba nām khāenau chan par Juanau mag ichdēu ootarrjōo wajapha ūsap gaai phātarr thāurjerrjā khaugba aajeewim anaabá.

Ya īs ewag paawai Juan khāitarr igwia ūrāu amach khīirjugpierr jaaujem. Pari ūwandamau thumaam khāenag ürcha khaphā apim khōsi simān mugau: Mug nām awia dēgölp ūwandamau Jesucristo dāimua amach kha ukhur arr khāen thum warre sīi ichdēuta pōdpāiwia ichta ūrpai sīsiju. Mag edan chi mepeerpata ūwandamau sīi eeg bāhu bichthāgbaadēmjöta aju anaabá. Pari magtarr khur ar i iek ükhawia ogduba ich mag durrarr khāenan ich dāi ich mag wēnārramkhīr, ügthar phē arrwia ich mag ich dāi phē wai sīsiju aajem.

¹ Mān Juanau, Jesucristo chog. Muata pārag māchdēu ootarr jaauum ig chirām. Mug mua jawaagpam iekhan ich ūwandamaucha Jesucristoog jaautarrou. Mag ichig jaauubaawaita mu khāapi auwi mārūg jaaujim, jūrr mua ich iek ükha durrum khāenag jaaumkhīr. Mug iek thum ich jaaubarmjō chadcha jōpcha aju khap amkhīr, Jesucristoou ich chog āb ügthar ich dāi sīejemugta jaaujim, mag mu khāapi atham ee jūrr magua mārūg jaaumkhīr. ² Magbaawaita ūwandamau Jesucristo dāimua māchig oopinaa māchig ūrpitarrpa thumaa phā chirām. ³ Chi mug mua phābarm ūsap thār sim woun onee aju; maimua onee ajurau īchab mug ich iek phā sim gaai ūwandamau nem thum ichdēu jaau sim iek ābmua thārmam ūrwia ag gaai jaau simjō i ipierraaj wēnārrām khāen. Ya chadcha thum mug ūsap gaai ichdēu jaau simjō öbēberg maju dakkha pamam.

Phōbōr siete narr ee iglesiapierr Juanau ūsap phānaa aaidatarr

4-5 Muun Juanau. Muata mug ēsap phā deepāi chirum Asia durr phöbör siete nūm ee Ņwandum iek ükha nūm khūnag. Mua pāar kōit jēeu chirum, ichta warrgarwe ich mag sierranaa mug atagjā ich mag sierraju igwia, ich khu juupjem khīrphee ich Ņwandum Akhaar sierrum igwia, maimua Jesucristo chadam iek chaarcha jaauchētarr igwiajā jēeu chirum, pāar dau ee aug khaug paraanaa pāar üu wai nūm dāi īchab pāar khōinaa wai wēnurramkhīir. Mag Cristota meeba arrjō nacha iiu phiidewia mug reinaan thēnūm khāijā iek theeg ürcha sierrum. Ich ag Cristota maach daupigau uduraa ich thōopijim. Magbarmua maach khaibag chugpaapūiwia⁶ ich Aai anaa ich Ņwandum athee maacha phadnaankha aujim, ich dāi agdaujō iek thethe wēnurramkhīir. Irigta āba thumaam khūnau, "Ich appaita āba Ņwandum chaarkha sierrum" a iekhanna, "Ichdēupaita warrgarwejā nem thum khaphūnaa mug atagjā khaphū sierraju; maata maach Ņwandamau" a thō iekhaju aai nūm.

7 Cristo, Ņwandum Iewaa, edjā baug ee urum thumaam khūnau amach daúa ooju, i thōotarr khūnauupa.

Magbaawai durrpierram khūnau amach daujā merag phēwi, jūrr amach gaai mas aju khap, i ökgau icharaucha bīejurau.

Magju anūm chan sēukhaawai khabam.

8 Ich Ņwandamauta ich igwia, "Mučhpaita nacharam ēsapdau Ajōnaa chi ābmiecharam Zetajō chitum" a iekhaajem, ich warrgarwejā ich mag sierrawi mug atagjā ich mag sierraju Jōoirau. Ichdēu mag sim aawai oob khīrjumiet. Icba Ņwandamau, thumaam khūn Pōr; i athee chan phithurm nem chukhum.

Khāapi athamua maach Pōr Jesucristo ootarr

9 Muun pāach khod ar Jesús iek gaaimua pāachjō phithurg au pūurbba khitaajemuata pārag mug ēsap phā deepāi chirum. Mag phithurg aaujeeb mama, ich Jesucristoouta magum āwataaggā juapá deejeewai, magumjā igba, phithurg jēedū khitumua i aar barwi i khīr wajaug oo wai chitaju. Ņwandum iek jaau chitum dūi Jesuu nem wau nūrrarr māch daúacha oojerra jaau chitum gaaimua, mau dōjārr phāram Patmos anūm gaai preso chirum.¹⁰ Mag mu preso chirumta biek āb domighed ich Ņwandum Akhaarta mu gaai phēs aicheewai, mu dau eerthāg athamjō abarm ee, trompeta iekjōta nem jēbag mu eugarmua mārāg iekhachēwia,¹¹ "Nau mua puchig nem oopibarm thumaa ēsap gaai phānaa Asia durr phöbör siete nūm ee mu iek ükha nūm khūn aar deebapūi" ajim: "Efesopienag, Esmirnapienag, Pérgamopienag, Tiatirapienag, Sardipienag, Filadelfiapienag maimua Laodiceapienagjā agjō."

12 Mučhig mag iekhabaichēm khap aag awi mua ewag phūurbanaa oowai, lámpara bū auslīujemta phīr dēn phurii khithēem ābam aig siete nūm oojim. 13 Maimua mag lámpara siete nūm jārr mua oowai, woun āb ich Jōoi Iewaa Jesujōo simta ichkhaarjā araa correerjō phīr dēn phuu khitumua āi jūnaa khajūa bū duurga khīeb bū khādau aar jūa dānūm oojim. 14 Mag simūn khīrjug khaauga sierraawai sīi lanjōta pōrdam bāpphā khitajim, ich khīrjug khaugau. Maagwai ich daúapai nem thum khaphū aajeewai, i dau oowain sīi õtdaujōta uujēer uujēer sīsid ajim. 15 I bū, sīi nem inag õtdau ee bāupināa wau simjō nem theega sīejim, broncejō. Mag nem theeg sīewai sīi uhbū oodunaajim, bāurjā burru khaba. Mag i bū broncejō sīewai sīi phuu khitajim. Mag sim iekha sim ūurwai, ichta

thumaam khuun khääi iek theeg s*í*erraawai, s*í*i phüasdau dapaga dö igaau jurrdubaichäm iekjö s*í*ejim, i iek. ¹⁶ Mag simua ich juachaar gar ph*ü*dag siete wai du^unaajim; ich i ee espaar kheu mii khitum phöpá garm magwe d*ee* khitumjä wai s*í*ejim, agua ich oomapham khuunag b*ü*ürjä ich jua jumpiba aag. Maimua i kh*ü*ir oowain s*í*i edau pechagkham ee nem phuum oo n*em*jöta maach dau p*er*p*er*mjö s*í*ejim, pöd i d*ü*i kh*ü*ircha eerpaju khaba.

Magta murug much daúacha maach Pör Jesucristoou ich oopijim.

¹⁷ Mag oobarman muun s*í*i chi meemjöta thabepjä chukhu i bükhaarr buju aimajim. Mamu magbaawai ichd*ü* mu gaai purnaa, "Oob jäphierram" ajim. "Muchta nem thum ompaaju nawe chirajim; mug durr thum öwiajä muchta ich mag chirsiju khabahab" ajim murug. ¹⁸ "Muchtpai khabahab" ajim, "ar meewi deeu iiu phiidettarr; magtarr cha agtha iiu chirum, mug atagjä ich mag iiu chitum iekhau. Muchd*ü*eta khap chirumgui" ajim, "jäagwaichata õor meepiju, maimua mag meewaijä chijä khuunta kh*ü*mie durr w*et*ju" a iekhamajim murug. ¹⁹ Maimua murug, "Cha puchd*ü* nem oobarm d*ü*i nau puchig oopibarmpa ësap gaai thumaa phä s*í*ubä" ajim, "muugwai nem in thenum, maimua mugtarr khurjä nem öbëberg maju thum phä s*í*ubä" ajim. ²⁰ Maimua murug, "Pua khaphu chiru" ajim "khani jaau s*í* ar mua much juachaar gar ph*ü*dag siete wai chirarr, maimua lámpara aus*ü*uemjä ph*r* d*en* siete wai chirarr?" Magnaa ichd*ü*epai, "Ar ph*ü*dag siete narr, j*ä* mag siete iglesia n*am* ee agjö pastornaan siete n*am* khuunta jaau simgui" ajim. "Maagwai mag chi lámpara aus*ü*uem agjö siete narr, j*ä*khuun Asia durr mag iglesia siete n*am*ta jaau simgui" a jaaujim murug ich Cristooucha.

2

Asia durr phöbör siete narr ee iglesiapierr iek jaaupäitarr

Mag muchig Asia durr mag iglesia siete n*am* eem pastornaanag amachpierr ësap phännaa aaid*ü*pi jaautarr aawai mukhuun ësap p*är* atheyau:

1. Efeso phöbör eem pastorrug iek jaaupäitarr

¹ Efeso phöbör eem pastor:

Maach Pör Jesucristoouta ich imeerba jaaupitarr aawai muata purug mug ësap phä chirum. Mamu chi iekhan ich chi iglesia siete n*am*pierr n*arr*anaa ich juachaar garmua p*är* chi pastornaan siete n*am*jä burrpiba wai s*í*ejemuata purug ich imeerba mug ësap phä deepäipijim. Magtarr aawai purug jaaukhim, chamu p*u* atheem iek purug jaaupitarrau:

² I iek pua nem wau sim thumaa irua khaphu chirum aajem. Irua khaphu chirum aajem, p*u* phidag chadcha nem theeg sim, mamu pua magumjä igba ich mag jua jeeuba phidkha khitaajem. P*uch* khapeenau nem khaigba waauwaijä pua s*í*i khuu ãwatba aajemjä irua khaphu chirum aajem. Ar amach iipai amta Êwandamau ich i jaaumkh*ü*ir j*ä*ru aajem aajem khuun s*ü*u p*u* awaagjä am d*ü*i j*ä*au n*am*jö par iekhaupai juapá chach oowia chadcha am s*ü*unemeg p*u* autarrjä irua khaphu chirum aajem. ³ I iek p*u* chadcha i gaaimua phithur khitaajem aajem. Mamu magumjä p*u* kh*ü*ir b*ü*u aa khaugba ni khajewaajä khaugba phidkha khitaajem aajem. ⁴ P*u* mag khitab mamu, i iek irua warr p*u* p*uch* s*í*errjö ooba chirum aajem. *¿Khan jägwí pua jäg warramjöcha i khöchkhaba s*í*? a sim ichd*ü*.* ⁵ Magua irua purug, kh*ü*ir eyaa abá a sim; i iek warr p*u* jäg

khaba s̄ejim aajem. Ōsie ewag p̄uch khaibag kh̄irjuwia iseg j̄eeubá, warr p̄uchdēu i khōsi aajerrjō i khōsi aag. Mam̄ pua magbam̄n, p̄u aar mawia i iek irua warre p̄u iglesia lámpara sórjō isegpüiju aajem, tag igba aag.⁶ Mam̄ jāg irua Nicolás igar n̄am kh̄uanau nem jaau wēnrr̄um ichdēujā khōchhaba simjō puajā am igar khaba s̄ewai üu sim aajem. Pua jāg sim aig i iek ichjā p̄u igar chir̄um aajem.

⁷ Magnaa ichdēupai, “Ar chi jāg ür̄u n̄am kh̄uanau Ēwandam Akharau m̄ukh̄an iglesiaag nem jaau sim ürbat” a sim. Ar phithurg au wēnrr̄awiajā ich mag i khōsi wēnrr̄um kh̄uanan ügthar ich Ēwandam d̄ūicha wēnrraju aajem. Makh̄unag irua Ēwandam nemjīr gayam nemjō jōpiju aajem, ðor ich mag iiu wēnrrapiejem nemjō.

2. Esmirna phöbör eem pastorrag iek jaaupäitarr

⁸ Esmirna phöbör eem pastor:

Maach Pör Jesucristoouta ich imeerba jaaupitarr aawai muata p̄urug mug ēsap phā chir̄um. Mam̄ chi iekhan ich chi Nacharam anaa chi Ābmiecharam aajemuata p̄urug ich imeerba mug ēsap phā deepäipijim; ajapcharan ar meewi deeu iiu phiidutarrauma. Magtarr aawai p̄urug jaaukhim, cham̄ p̄u atheem iek p̄urug jaaupitarrau:

⁹ I iek pua nem wau sim thum khaph̄unaa, p̄u wajappha i gaaimua phithurg au khitaajemjā irua khaph̄u chir̄um aajem. I iek irua khaph̄u chir̄um aajem, p̄uun chadcha dau aph̄u khitum. Mama ügtharin p̄uun nem wajapham paraam aajem. Ar amach iipain amta judionaan aawai Ēwandam chaainau aajem kh̄uanau p̄u ēugar parhooba iekhaajemjā īchab irua khaph̄u chir̄um aajem. Mama p̄urug am iek asekaspiba sim. Jākh̄uanan s̄ii dösät igar naawaita jāg th̄unum anaabá.¹⁰ I iek p̄uch dau aph̄u ajujā oob ögkham aajem. Chadcha pāar Ēwandam d̄ai ubu n̄am khap aag awi pāar eem āaur kh̄uan dösätau cárcel degjā dubpäimaju anaabá. Maagwai tagam kh̄uan ēudeejā ēkhawi dürrcha phithurg aupiju aajem. Pari magumjā igba ich d̄äita ich mag ubu naapi sim. Mag wēnrr̄umun, ügthar pawiajā ich mag pāar i d̄ai n̄uisiju aajem.

¹¹ Magnaa ichdēupai, “Ar jüg ür̄u n̄am kh̄uanau Ēwandam Akharau m̄ukh̄an iglesiaag jaau sim ürbat” a sim. Ar ögkhaba üu magum thum āwatpüi n̄am kh̄uanan, warm kh̄uan kh̄imie durr wēt th̄unum daar, Ēwandamau jūrr ich aarta phē auju aajem.

3. Pérgamo phöbör eem pastorrag iek jaaupäitarr

¹² Pérgamo phöbör eem pastor:

Maach Pör Jesucristoouta ich imeerba jaaupitarr aawai muata p̄urugjā mug ēsap phā chir̄um. Mam̄ chi iekhan mag ich i ee espaar khēu mii khitum phöpá garm magwe dēe khitum wai s̄iejemuata p̄urug ich imeerba mug ēsap gaai mug jaaupäipijim. Magtarr aawai p̄urug jaaukhim, cham̄ p̄u atheem iek p̄urug jaaupitarrau:

¹³ I iek pua nem waaujem thumaa irua khaph̄u chir̄um aajem. P̄u sim phöbör dösät phöbör anaabá. Mam̄ irua khaph̄u chir̄um aajem, magum āba pua ich kha ogduba khitum. Irua khaph̄u chir̄um aajem, ar Antipas khararrau ich daúacha oowia ich iek jaau khitum athee chi dösät igar th̄anarr kh̄uanau i th̄oo n̄am jaarjā, pua ūsie pachdēu ich iek ükhatarrijā isegba chadcha ūsjā agtha ich mag ich kha ogduba khitum.¹⁴ Mam̄ magum āba, i iek p̄u khaigba simjā irua oo chir̄um aajem. Maguata pua

Balaam igar nām khūnagjā iekhaba sī oo wai sim anaabá. Ich jāg Balamau ajim anaabá, deeum woun Balac aajerrag israelnaanag nem khaigba waupi jaaujerr. Ich jāgua ajim anaabá, ar amach jua wautarrta ēwandamkha wai nāmug jēwaag ag khūirphée nemchaain thorrphē wai narr nemek modjā khöpi jaaunaa īchab parhooba dich õor khabam düijā khapes aju aai nām a jaautarr. Pua mag khaphū simta mag Balaam igar nām khūnag būrjā iekhaba sim aajem.¹⁵ Mamū i iek mag appaijā khaba, pūch iglesia ee Nicolaitanaan igar nām khūnagjā jurwérppūiba, pua sī oo wai sim anaabá. Nicolaitanaanau nem jaau nām chan irua khōchkhaba chitum aajem.¹⁶ Magua irua pūrug, “Āsie ewag pūch khaibag khūirjuvia Ēwandamag iseg jēeubá” a sim. Magbaju atheen, pū aar mawia ich i eem esparaupai warag pāach düipata wērbūimaju jaau sim.

¹⁷ Magnaa ichdēupai, “Ar jūg ürāt nām khūnau Ēwandam Akharau mākhūan iglesiaag jaau sim ūrbat” a sim. Ar ögkhaba ūu magum thum āwatbapūimug, ügthar pawiajā mug jēb gaaaim nem khoojem khūir khabamta khöpinaa mokdaudam bāphā khitum gaai thār iiur phā khitumjā ichdēucha deeju aajem. Mag thār chan bigaaum khūnau khaugba, āba chi athamuapaita khaphū aju aajem.

4. Tiatira phöbör eem pastorrag iek jaaupūitarr

¹⁸ Tiatira phöbör eem pastor:

Maach Pör Jesucristoouta ich imeerba jaaupitarr aawai muata pūrug mug ēsap phā chirām. Mamū chi iekhan Ēwandam Iewaa ar dau sī ūtdau uu thunumjōnaa būjā sī bronzejō phuunaa būpā theeg sīerrūmuata pūrug mug iek jaaupūipijim. Magtarr aawai chamū pū atheem iek jaaupitarrau:

¹⁹ I iek irua khaphū chirām aajem pua nem wau sim. I iek pua õor kha khōsinaa pūchdēu ich iek äkhatarrjā chadcha isegba ogdāba ükha sim aajem. Pua nem waauwaijā khūir thūu waaujem aajem, waumaphamjā aba. Maimua i iek īs pua warram khāaijā ūrcha nem wau sim aajem, maimuajā wajapcha.²⁰ Mamū par pū mag sim āba, pū jaauju paraa sim aajem: Pua ūdūraata Jezabelag i chaain khūgurpi sim aajem. Jāgwi? Ichdēupai iita Ēwandam i jaaumie awi ūdūraa dich õor khabam düijā khapes aju aai nām a jaaupinaa īchab Ēwandam chaar khabamug jēwaag nemek mod wai narrjā khöpi jaau simjā būrjā irig iekhaba ūdūraa mag jaaupiewaima.²¹ Í jāg simān irua sī oo chirām aajem, chi Jezabelau jāg nem khaigba wau sim thumaa āsie ewag khūirjuvia magum khaibag ichig chugpaapi jēeumkhūir. Mamū magumta jēeujōjōopajā khaba, ni jāg sī emkhooin parhoobam düi sīerrūm jā ich jua pūaba, ich agtha sīerrūm anām.²² Ūrbā, mua pūrug jaaukhim: Jōoirau jaauwai ich jāg ūrrūm gaaimua warre wajap i dau aug waupiju aajem; maimua ar irua nem jaau sim igarnaa i düi khapes arr khūnagjā amach khaibag iseg jēeumwia ich igar theerbabamān, īchab irua amjā wajap dau aug auwi am ökhūirjug pōoma ich agjō apiju aajem.²³ I chaainjā warre khēchpūiju anaabá. Mag oobaawaita thum iglesia nānāidām eem khūnau khakhapdō aju anaabá, ichdēuta chadcha õor thumaam khūn thāar khaphūnaa am khūirjugjā khaphū chitum. I iek ūrau khaphū aju aajem īchab, amachdēu nem waumarrpierr ichdēuta am düijā amachdēu aajerrjō aju.²⁴ Mamū i iek pāar ar dösāt iekta ūrau amachdēupain chadcharam iek awi agūg ee thunarr khūn igar būrjā wētba arr khūnag chan irua tag atcha nem waupi jaaubam aajem.²⁵ Mamū ichiita ich deeu mug jēb gaaai pāach

awaan bēe nūm ora, pāachdēu ich iek ūrwia ükhatarrañ warag ogduba ich jāg ükhapi sim. ²⁶ Ar ewag wētba warag amachdēuta magum thum āwatpūwi ichdēu nem jaau simpai wau wēnurram khūnag irua ich jāg ich Ayau ichjā iek theeg apitarrjō amjā iek theeg apiju aajem, ich dāi āba mug durr gaai õor thum thēnām pörkhamkhīir. ²⁷ Mag amachta chi pörnaankha nūisiewai, amauta mug jēb gayam khūn dāi nem juu theeg amach garmuata thūr thorbar sūbarmjō dajēk wai nūisiju anaabā. ²⁸ I iek ar chi mag nūm khūnag irua īchab amag edpherr garm phīdagjā deeju aajem; ajapcharan ichpaita am dēnkhapi auju anaabā.

²⁹ Magnaa ichdēupai, “Ar jūg ürū nūm khūnau Ēwandam Akharau mukhūn iglesiaag jaau sim ūrbat” a sim.

3

5. Sardis phöbör eem pastorrug iek jaaupäitarr

¹ Sardis phöbör eem pastor:

Maach Pōr Jesucristoouta ich imeerba jaaupitarr aawai muata purug mug ēsap phā chirūm. Mamū chi iekhan ar Ēwandam Akhaar ich gaai wai sienaa phīdagjā siete wai siejemuata purug ich imeerba mug iek jaaupäipijim. Magtarr aawai chamā pū atheem iek purug jaaupitarrau:

I iek pūan chadcha thürphō sim aajem, Ēwandam i jēwaag. Mamū mag simun pūan pēch pekau eepai sīi chi thōmjō simta jāg sim anaabā. ² Ichdēu pū mag sim oo siewai purug “Khīr ubū abā” a sim; “maimua ar ükha durrum anūmta kha thūu khithēem khūnijā khīr onee apibā” a sim. Magbamān jākhūnijā warag eeg pawia khēchju anaabā. I iek irua oowai pua nem wau sim Ēwandamau oowaijā ūu khaba sim aajem. ³ Ar nacha puchdēu ūrwia ükhatarrañ iekta khīrjunaa, puchdēu khaigba arr Ēwandamag chugpaapi jēeunaa, deeu i dāi ubū abā. I iek pua magbaju atheisten, nem jīgkhaajem khūn sīi dēgölp nem jīgkhaimaajemjō, õor barbajöö sīerr ee dēgölp pū aar barwi pū gaai mas deeju aajem. ⁴ Mag naab mamū jāig Sardiim iglesia ee ūu agtha nūm aajem, āaur khūn udūur pekaúg amach ürpapiba durrum khūn. Makħūnta khajūa bāphā jūanaa i dāi wēnurraju anaabā, am amachdēu ich ipierr wajapha arr gaaimua chadcha mag wēnurraju aai naawai. ⁵ Ar ögkhaba ūu magum thum āwatpūi nūm khūnagan irua khajūa bāphämta jūapiju aajem. I iek magum khūn thär chan irua ich aar auju khūn thär phāajem ag ēsap gaaimua borraapäibam aajem. Magju khāai warre irua ich Aai dakhīir maimua ich chognaan dakhīrjā, “Chamū khūnan mū dēnēu” a jaauju aajem.

⁶ Magnaa ichdēupai, “Ar jūg ürū nūm khūnau Ēwandam Akharau mukhūn iglesiaag jaau sim ūrbat” a sim.

6. Filadelfia phöbör eem pastorrug iek jaaupäitarr

⁷ Filadelfia phöbör eem pastor:

Maach Pōr Jesucristoouta ich imeerba jaaupitarr aawai muata purug mug ēsap phā chirūm. Mamū chi iekhan Cristo iekhau, ar ichta būrjā pekau chukhunaa sēu chukhu khitūm iek. Ichdēuta warr rey David khararr yabmejā wai chirūm aajem. Iruata mag yabmeeu puertdi weeu sūbarm chan ni ābmuajā pōd phāar aubam aajem; wa iruata warag khāijā phāar sūbarm chan ābmuajā pōd weeu aubam aajem. Ich mag sīerrāmuata purug ich iek jaaupäipitarr aawai purug jaaukhim:

⁸ I iek pua nem wau simjā irua thumaa khaphā chirām aajem. Irua khaphā chirām aajem, chadcha pā chan magcha nem juu theeg khaba khitām; mamā magum āba, pua i ipierraanā khitaajem aajem. Pua āsie i igwi, “Mua chan tag i iek ükhabamjā” aba, ich mag ogduba ükha khitām aajem. Pāch mag khitām gaaimua irua pū na puertdi weeu wai chirām aajem, ich iek jaauju ayaan amkhīr. Mag puertdi chan ni ābmuajā pōd phāar aubam aajem. ⁹ Ar dōsāt igarnaa judionaanjā khaba nānta nem sēunem amach iiupain amta judionaan aawai Ēwandam chaainaau a nārrjēe aajem khūnag, irua ajués pū khīrpheeta jīepōr phōbkapiju aajem, ichdēu chadcha pū khōsi chirām amag kāp amkhīr. ¹⁰ Pāchdēu irua jaautarr ipierraanaa būrjā juu üyaajā khaugba khitaajeewai irua pū thua wai chitaju aajem. Ichdēuta mag pū thua wai chirām chan māg jēb gaaim khūn thum Ēwandamau chachwi ökhīrjug pōoma thūnām jaarjā pā warm khūnjo khabaju anaabā, ichdēuta pū thua wai sēwai. ¹¹ Lin jōpcha bēju aajem. Pāchdēu i iek ükhatarr ich jāg ükha chirāmjō, ich jāg wajapha ükhapi sim, pāchig nem deeju arr jūrr chikhamnagta deem uguia. ¹² Ar ögkhaba üu magum thum āwatpūi nām khūnan irua ich Aai Ēwandam iglesia ee dibü jāramjō chi thierrnaanag paapāiwi ich mag būrjā isegaajā khaugba wēnūrapiju aajem. Ichdēuta am gaai Ēwandam thārjā phānaa i sējem phōbör thūrjā phā sūju aajem. Mag phōbör thār Jerusalenau, Ēwandam sējem aarmua bēju phōbör. Īchab am gaai irua ich thār iiurjā phā sūju aajem.

¹³ Magnaa ichdēupai, “Ar jāg ürā nām khūnanau Ēwandam Akharau mākhūn iglesiaag jaaau sim ūrbat” a sim.

7. Laodicea phōbör eem pastorrāg iek jaaupāitarr

¹⁴ Laodicea phōbör eem pastor:

Māach Pōr Jesucristoouta ich imeerba jaaupitarr aawai muata pārāg māg ēsap phā chirām. Mamā chi iekhan ar chadam iekpaita iekha sīerrām iekhau. Ichdēun ich daúa oonaa ich jūgūucha ūrtarrjā ich agjōota jaaujem. I gaaimuata warrijā Ēwandamau nem thum ompaa aujim. Mag sīerrāmuata pārāg ich imeerba jaaupāipitarr aawai pārāg jaaukhim:

¹⁵ I iek pua nem wau simjā thumaa irua khaphā chirām aajem. Irua khaphā chirām aajem, pū jāga sī: Pū chan nem pechagjā khaba ni nem khukhunagjā khabata sim anaabā. Ajapcharan puan ükhabaaderrau ükhaba aadēpta sim aajem. Jāgbanaa pū warag khukhuna khāijā sīekhiin, i iek üucha akham aajem; wa magbam khai nem pechag khāijā akhiin, üucha sīekham anām īchab. ¹⁶ Mamā i iek pāch jāg khukhuna khaba ni nem pechagjā khaba sīi pēdchuchuupai sim gaaimua, pū irua dōba sīi deeu chōipūju aajem. ¹⁷ Pāchdēupain pua, “Māun phatkhon paraamāu; phatkhon pōm wai chiraawai deeum nem atheejā augchēba chitām” aajem. Mamā pāch kha onegjā chukhunaa pāch dau aug sim chan pua khaugba, ni sīi pāch maadēu igmap dau khīsumjōnaa mor kharramjō simjā pua pāch khaugba sim anaabā. Mag simta pū jāg iekha sim aajem. ¹⁸ Pādē irua jaaupāitarr iek ūrbari, pārāg jaaukhim: Pū chadcha phatkhon pōm paraa am khōs chirām khai, phīr ūt ee bāunaa ya chi wajaug appai deeu jāppi simta ich juu gaai pēr aupi sim. Mag khai chadcha pā phatkhon paraa chitaju aajem. Jāg mor kharraa narram uguia, i juu gaaita khajūa bāpphā būrjā memerkhōg chukhum pēr auwi jūbabā a sim. Maimua daujā wajapha nem oog atheejā ichdēu bēnhē

wajapham wai simta pér athá a sim. ¹⁹ Irua ichdëu õor kha khōsim khūunagan meeurräu sīnua īchab wawijā wawiejem aajem. Magua puajā pūch khaibag iseg jēeuwia khūirdam ubu Ēwandamta jurbamun, i iek pū gaai mas aju aajem. ²⁰ Iin maach thāar bākhūrr chiraajem aajem, weeu aunaas ichig dubbá amkhūir. Ābmua khāijā weeu auwi irig dubbaad akhiin, iin ierrcha dubju chirūm aajem, i dāi khapeerkhaag. ²¹ Ar nem phithurm awiajā ogdāba ūu amachdēuta i dēnjö nem thum pödpū nām khūunagan, irua ich jup chirūm gaai dāi āba ich bigaau juppiju aajem, ich dāi āba iek theeg nāisimkhūir, ich jāg ichdëuājā nem thum pödtarr jūr īchab ich Ayau ich dāi āba iek theeg apitarrjö.

²² Magnaa ichdëupai, “Ar jüg ūrāu nām khūunau Ēwandam Akharau mukhūn iglesiaag jaau sim ūrbat” a sim.

4

Ūgthar Aai i jēeu nām ootarr

¹ Mag mārāg thumaa jaau dichtarr khur mua oowai, edjāata puertdijö weeudū wējöm mua oobaadëjim. Mag eemua nacha mag māchdëu trompeta jēbag sim iek ūrtarr ag ödijö simuata mārāg, “Mau ūgthar pidú, māg atag nem thumaa öbēberg maju mua pārāg oopikhim” a sīejim.

² Magbarm ee ich Ēwandam Akharaauta mā ūgthar athaadeewai ich Ēwandam juupjemta nem pörkhau pōoma sim ooimajim. Ag gaai woun āb jup sīejim. ³ Mag pörkhau gaai jup sīerr woun sīi mokdaudam jaspe aajemjö bāunaa cornalinajö phuphuphumjö sīejim. Mag pörkhau pōm sim bigaau īchab pirm phāauraanaa dau bāuu esmeraldajö simta jūa wējoojim. ⁴ Mag pörkhau pōm sim bigaau deeum ich agjö pörkhau chaain-dam daii khithēem khapan veinticuatro ohood phāurdū wējomjā mua oojim. Maig īchab jōoin khajūa wajappha bāpphā jūanaa pōrsirjā phīr dēn jūa sīsid ajim. Makhūn jōoin chi khapanagjā veinticuatro narr aawai makhūn pörkhau mag veinticuatro narr gaai ich agpierr ohood wējoojim. ⁵ Mag pörkhau warm khūn jārrcha sim aarmua pagthām dau phār jējēer khabaadēm dāi īchab phiphis khabaadēmu sīi iyūumjö aadēp sīejim. Mag pörkhau pōm sim khūrphee ūtdau siete paakhanaa dūnunuid thanaajim. Makhūn ich Ēwandam Akhaar ajim. ⁶ Ich ag pörkhau na īchab phūasjö simta sīi dau bāuu simjā sīejim.

Mag pörkhau pōm sim bigaau jārrcha sīi khanjö sīsidēmta khūir gar maimua ēugarm magwe dau khapan phuphup sīsidēm jayap naajim. Mag sīsidēm iiu sīsid ajim. ⁷ Chi nacha sīerr leonjö sīejim; mag ēudeem, phak emkhōidamjö sīejim; mag garm wounkha sīejim; maimua ēudeecharam, jayapam, sīi jīmiejāu pōm simta ūrr jōrrömjö sīejim. ⁸ Mag sīsidēm amach jayapwe sīi nem ich khapan agdaujö seis wai sīsid ajim, amach-pierr. Ierr jāgarm magwe dau phuphupnaa ärjā sīi dau khapan phuphup sīsid ajim. Amach makhūnau bāurjā ijeeuba edaram magwe Ēwandam thō iekhamamua,

“Ēwandam, pājō bāurjā pekau chukhum khūn chan ooba aajem” anaajim.

“Pāchta thumaam khūn Pōr anaa thumaam khūn khāijā chi jua thierriu.

Pāchta warrgarwejā ich mag sīerranaa māg atagjā ich mag sīerraju” a thō iekhamajierram.

⁹ Mag sīi ich khapan sīsidūmua maach Ėwandam ichta ich mag thōojā khaugba mag ich pörkhau gaai oo simug jēeu nāmua, üu ajim anaa i thō iekha naajim. ¹⁰ Mag i thō iekhakhakhampierr mag jōoin veinticuatro ohood wējōm khūnau i jup sim khīrphee, “Puchta chadcha chi jua thierrau” anaa amach pörsir phīr dēn jū narr jua ee auwia irig uanaa phōbkhakha aajeejim, mag ichta thōjā thōba warrgarwe ich mag iiu sīerrumug jēeuwai. ¹¹ Mag thukhökhanaa meukharauta irig,

“Pūuta maar Pör Ėwandamau; pūuta chadcha chi jua thierr aawai pū khīragta thumaam khūnau eenaa thō iekhaju aai nūm” anajim.

“Puchdēu nem thum ompaam khōsi ompaawiata chadcha nem thum thūnūm” a thumeukhar majierram.

5

Corderoopaita ēsap khaar sīsid arrjā thurrēuju a jaautarr

¹ Mag jārrcha khu juupjem sim gaai woun oo sīerrau, ajapcharan ich Ėwandamauma, ich juachaar gar pa gaai ēsap pūurthū sim wai simjā mua oo jim. Mag ēsap, jāgarjā phānaa eugarm magwe phānaa, thārmajupierrpai khībjärjō simua khaar sīsid ajim. Magum siete naajim mag ēsap pūurthū sim gaai. ² Mua mag oo atham dāi īchab ich Ėwandam chog āb nem jua theeg simua iek khēgkha, “¿Chījāguata magan māig māg ēsap khaar sīsidām thārrēupūinaa māg ēsap eeureu auju aai sī?” a sīejim. ³ Mamū mam ägthar, ni māg jēb gaai, ni māg jēb eegarjā òor ābjā chukhu ajim, mag ēsap pūurthū sim eeureunaa ag gaai thāraag. Ni sīi agug eerpaju khūnupaijā chukhu ajim. ⁴ Mamū mag ēsap eeurjāgnaa ag gaai thārju ayaam woun ni ābjā chukhu ni sīi agug eerpajupaijā chukhu abarm māchdēu oobaawai, jāga ag gaai phā sim khap abarju awi, mua pōd āwatba warag mā bīebaadējim. ⁵ Mag mā ich dakhīr bīe chirūu paawai mag jōoin veinticuatro narr eem ābmua mā aig bēewi mārūg, “Oob tag bīem, ar sīebahab” ajim, “David khararr ag chaain ewagam khūn bi eem Chaai leonjō jua theeg sīerrūm. Jāguata ya ichdēu nem thum thūnūm pōdpütarr aawai ichdēuta jāg ēsap khaar sīsidūmjā thārrēupūinaa eeurjāg ooju aai sīebahab” ajim.

⁶ Māchig magbaa mua oo nāu aawai, chadcha mag sīi khanjō dau jayap ich paar sīsidūm bigaau jōoin ohood wējōm jārr, ar corderodamjō uđeraa ich thōopiwia deeu iitarrta oothēu khērajim; ajapcharan ich Jesuma. Amau i thō naawai pa gaai meerphēṭtarr agtha merag chukhu sīejim. Mag khitāmūn sīi kach khapan sietenaan dau khapanjā agjō siete phuphup sīejim. Makħħūn dau khapanag siete nāmua chi Corderoo Ėwandam Akhaar gaaimua nem thum khaphūnaa durrpierr oo phē wai sīejemta jaau sim. ⁷ Mag chadcha mag corderodamjō khitāmua mawi, mag pörkhau gaai jup simua juachaar gar ēsap pūurthū sim wai sīerr jūrr i jua eem jēeu auwimajim. ⁸ Mag Corderodamau amach dakhīr mag ēsap pa gaai pūurthū sim jēeu athaimam oobaawai mag sīi khanjō ich paar sīsidūmua agjō aig jōoin veinticuatro narr dāimua sīi i khīrphee thākhökħöod aphōbaadējim. Makħħūn jōoinau amachpierr arpa wai naajim, maimua jarrdam phīr dēn phurii khithēemjā agjō amachpierr wai naajim. Mag jarr ee incienso ipir wai sīsid ajim. Ma, Ėwandam chaainkha nām khūnau irig jēeu nām khūn iek aajem, mag jarr ee

ipir sīsidūm. ⁹ Makhūun jöoin mag thukhök Höod thūnūmu chi Cordero thumeukharmamua meukhaar iiurta au naajim. Amau meukhaar au narr mæg ajim:

“Puchdëupaita āba jāg ēsap juu ee auwi chi khaar sīsidūmjā thurrēu werbauj aai sim, puchta thumaam khūun kōit ȳdūraa puch thōopitarr aawai.

Puch thōo nūm aig bag ārtarrrauta pua ñor durrpierram khūun amach meupierr Ņwandam athee pérkha aujim.

¹⁰ Makhūunta pua Ņwandam na phadnaan khapiwia īchab chi pörnaan khapiju.

Magbaawai mæg durr jūrr amachdëuta khap nūisiju” a thumeukharma-jim ich khīircha.

¹¹ Maimua mua oowai, mag pörkhau bigaau mag khanjö ich paar sīsidūm dūi jöoin ohood wējōm ēugar, Ņwandam chognaan pōoma sīi sereu phūurdū wējoojim. Mag thūnūmun chi khapanag millones y millones thūnarr aawai, khapaana sīi maach dau warpta pos pūrthu, pōd maadēu chi beerjujā khaugba thūnaajim. ¹² Mag thūnūm khūunau thet meukhaar au nūmua mag naajim:

“Jāg Corderodam ñor gaaimua ȳdūraa ich thōopitarrauta juu theeg thūnūm thum auwia nem ajapham thūnūmjā thum auju aai sim.

Āba ichpaita thumaam khūun khāaijā nem khīirjug khaugnaa juapa theegjā ichdëupaita auju aai sim.

Magna irig eenaa, i ooimægjā thō iekhanaa, irigpaita thumaam khūunau jēeuju aai nūm” a thumeukhar majierram.

¹³ Ņwandam chognaanau mag meukhaar au dichdimaawai, īchab thūmaa ich Ņwandamau nem wautarr edjā ee thūnūm khūunau, mæg jēb gayam khūunau, khēchwia ya jēb ee nūm khūunau, maimua nem thum phūas ee thūnūm khūunaupa īchab ö āba meukharau ürbabapüimjā mua ürjim. Mag amau ürbapüitarr meukhaar mæg ajim:

“Ar pörkhau gaai Jöoi jup simæg maimua Corderodamagjā agjö āba pāragpaita mæg atag paawaijā ich mag thumaam khūunau jēeunaa ee aju aai nūm” ajierram.

“Pāar wajaugpaita thumaam khūunau thō iekhaju aai nūm.

Magna, ‘Pāactha mæg atag pawiajā thumaam khūun khāaijā ich mag juu theeg nūm’ aju aai nūm” ahaug majierram meukharaupai.

¹⁴ Magbaawai mag khanjö ich paar sīsidūm khūunau īchab amach paarmua ö āba, “Jāan chadcha ich magau” aajeejim. Makhūunau magbarm dūi īchab mag jöoin veinticuatro narr khūunaujā deeu jíepör phōbkhanaa am wajaug thō iekhajierram amag jēeumamua.

6

Ēsap khaar sīsid arr thurrēu nūm ootarr

¹ Mag ēsap pa gaai pūrthu sim jēeu auwi, mædakhīraa mag Corderodamau chi ēsap nacha khaar sīerr thurrēupüwi eeureu oobaadējim. Magbarm ee mag sīi ich paar sīsidūm eem ābmua mūræg, “Pidú, oobahur” a sīejim. ² Irua mag oobahur abaawai mua oowai, cabaai bæpphā simta aig sīejim. Mag cabaai ür woun sīerrau ich juu ee choophō wai sīejim. Mag simæg pōrsir deewi jūapi sīubaawai, ichdëuta thumaam khūun pōdpüiwi, ichta emkhooikha öbērjim, ich garmua ich juu jūmpiba sīerraag. Ma,

mug atag paawai ichdëuta mug eegarm khun ich jua jumpiba ichta chi pörkha sisiju. Pari ma chan chi Cordero khaba aawai ich mag chi pörkha sierrabaju.

³ Maimua chi Corderodamau deeu chi esap auwia mag khaar sierr napemjö tharréubapäaiwai, mag dau jayap ich paar sisidum eem äb phak emkhöijö simua agjö, "Pidú, oobahur" ajim märag. ⁴ Mag irua oobahur abaawai deeum cabaai phurii simta dñuuubaichëjim. Mag cabaai phur sim ür woun sierr jua ee espaar joothu sruwi jua theega apijim, õor khöinaa thunarr meeukhapiwi wir aig chikham khéchamkhii. Magbaawai durripierr juurhi theega sii wérbaphöö aadëjim. Ma ajim sello numiim gayam märag oopitarr.

⁵ Maimua sello thärjupam tharréuju märag oopijim. Majä arjö chi Corderodamau tharréubapäaiwai mag jayap narr ee äb wounkha simta ich khapan seis wai sierrau warm khun dënjo, "Oobahur" ajim märag. Magbaawai sii cabaai phuis simta dñuuubaichëjim. Mag gaai woun bëetarrau ich jua ee lib chach wai bëejim. ⁶ Mag cabaai phuis sim dñuuubaicheewai mag jayap ich paar sisidum eem äbmua jädau theega burrju igwi magjim: "Khääi äb phidkhabarmuata trigo libdam thärjuppai auju. Mamu nemkhau vino däi awaag chan phatkhon chukhum" a sjejim.

⁷ Mag khur sello jayapam tharréubaadëjim. Maimua Corderodamau mag sello jayapam tharréubapäaiwai jürr mag jümiejä pöm sim ürr jörrömjö simuata, "Pidú, oobahur" ajim märag. ⁸ Magbaa mua agug oowai cabaai uashäu khirkha sim gaai äb wounjö simta mua ooijim. Mag wounjö sim thür "Chi Meem" a thür sjejim. Mag gar deeum urajim. Ma, i thür "Khïmie Durr" a thür naajim. Makhuunag jua theeg deewi mug durr peer järrchapaím amag jaaujim, esparau õor khéchnaa, jädaúajä khéchnaa, bën theeg õor ee burrpiwi agumua jäh khéchnaa, sii nem pabü eem nem maach khoojemugjä õor khéchpäimkhii.

⁹ Mag khur chi Corderodamau chi cincoom sello tharréubapäaiwai nasädjö wau sim eegar mua ooijim, Ëwandam iek jaau durrum gaaimua khéchpäimarr khun. ¹⁰ Makhuunau amach dau aphuu juau khéchmarr jürr Ëwandamag am däi agjö amkhii jaau durrumua thet mag naajim: "Ëwandam, puchta thumaam khun khääi jua theeg ürchanaa, pekaujä chukhu, pach iekhatarrjä chadcha khitum, ñjäagwaita pua maar bag ärtarr jürr õor i agkhawi maar khéchtarr khun däi ich agjoo ajuuta jäg sîma?" anaajim irig.

¹¹ Amau magbaawai amag khajüä bëphä sisidum phëdeewi sii warag, "Päär khodnaanjä päach khéchtarrjö Cristo ipierra i iek jaau durrum gaaimua khéchpüiwia päach aig äba paaukhachënum ora, ideu buchkhun oo athat" ajim.

¹² Maimua chi Corderodamau jürr ya seim sello tharréubapäaiwai uuur theega duui dichdimamjä mua ooijim. Magbaadeewai mug edau äsdawam sii put phichjö phissi aadëjim; maagwai jürr edau chi edaram, ajapcharan edau argma, bagjö phurii aadëjim. ¹³ Magbaadee ïchab edjä ee phidag thunarrjä, sii phü theeg wëbaadeewai nemjö agtha khüguthu khitwe khui duubbjemjö, mug jëb gaai khui thunaisijim. ¹⁴ Magbaadëm däi ïchab edaujä sii esapjö puursiirmamua chukku aadëjim. Magbaa thumaa durrssi sisidumjä amach narr aigmua chawag èréubaadee ïchab döjärr morr sisidumjä ich agjö chawag ñiudüjierram. ¹⁵ Mug durr gayam reinaanjä mag oobaa, äaur khun jëb degjä ierr paaukhamaawai, äaur

khuun durrbü ee mokpör dapagkham eegarjä dubjierram, daumeerwai. Mamü makhuun appaijä khabajim. Ich agjö daumerjierram īchab, chi daphüm khuun, soldaaun pörnaan, riknaan, chi jua thierrnaan, sü chikham chogkha par phidkha süsid arr khuunpa; thumaam khuun ich agjöo daumerjierram, jāphierr nüm iekhau. ¹⁶ Mag daumer nümua durrsügta wounaanagamjö chaigpanaa, “Jäg pörkhau gaai oo simüg maar oom uguu, maar ür därbagkhawi pääch eegar maar meer athat” anaajim. ¹⁷ “Maar meer athat! Maar gaaita Cordero khüir machag meeju ed barbaichüm. Jäg sim, ¿khaiu i jua jümbarju?” anaajim, i ökgau.

7

Israelnaan chi dauchacham khuun

¹ Mag thünnarr khur mua oo nüu aawai īwandam chognaanta dau jayap mug jëb ür dünnünhüdü naajim: äb dokhüe gar edau öbeerjem gar, äb dökhierr gar, äb thoom igar juachaar garm bijär, maagwai äb juawë gar, arag dau jayap naajim. Makhuunau büurjä phüpiba thüa wai naajim, ni mug jëb gaaijä phüwëba, phüas ürjä wëba, ni büurjä pabüdam gaaijä phüwëm uguu. ² īchab deeum īwandam chog edau öbeerjem garmua urumjä mua oojim. Magua ich jua ee òor dauchaachjem waidurajim, ich Jöoi charau agua òor dauchachamkhüir deetarr. Ich mag īwandam chogau mag warm khuun jayap mug jëb khaibag waunaa phüasjä khaibag wawaag jua theeg narr khuunag thet khüesirnaa, ³ “īwandam iek jaau wënnarraju khuun dag gaai marau agtha ich īwandam dauchach phäkhaba nüwe chan, oob jüchag mug jëb, mug phüas, ni pabüjä khaibag waumiet” ajim amag.

⁴ Mua ūurwai mag chi dauchachpäitarr khuun thum chi khapanag ciento cuarenta y cuatro mil nüm anaajim, Israel chaain amach thärpierr mug:

⁵ Judá khodnaan: 12,000

Rubén khodnaan: 12,000

Gad khodnaan: 12,000

⁶ Aser khodnaan: 12,000

Metalí khodnaan: 12,000

Manasés khodnaan: 12,000

⁷ Simeón khodnaan: 12,000

Leví khodnaan: 12,000

Isacar khodnaan: 12,000

⁸ Zabulón khodnaan: 12,000

José khodnaan: 12,000

Benjamín khodnaan: 12,000

Arag ciento cuarenta y cuatro mil naajim mag īwandamau dauchachpitarr khuun.

Òor pöm khajüa bau appha jüa narr khuun

⁹ Magtarr khur ūwai deeu īwandam juupjem pörkhau pöoma simüg mua oowai, òor pöooma sü büjäaupaita baurur wëjöm oojim chi Cordero na. Mag süsidümün thumaam khajüa chi bau appha jüanaa sothark piujöo khithëemta jua panhappha thünnaajim. Maig thünnaajim òor phöbörierram khuun, meupierr meu khüir pogkhe; wajapcharan durrierram khuunta maiguin äba podpa thünnaajim. Mag sü khapan maach dau därrkhab warpham magwe phüurdü wëjöm aawai pöd äbmujä beer

aubajim, kharra naajim khai chi khapanag. ¹⁰ Mag th̄n̄am kh̄n̄nau serereukhamua, “Ar pörkhau gaai oo sim gaaimua maimua Cordero gaaimuata maachin ū peerdu n̄am” a serereu khajierram. ¹¹ Maagwai chi Ěwandam chognaanjā thum büjāaupaita d̄n̄n̄n̄aid ph̄uurd̄ w̄ejoojim, mag pörkhau bithurg jöoin ohood w̄ejöm d̄ui īchab mag s̄i khanjö ich paar s̄isid̄umpa th̄n̄am ēugarm magwe. Mag d̄n̄n̄n̄aid th̄n̄n̄ awi, mag pörkhau gaai oo sim kh̄irphee ph̄obkhanaa, i thö iekhamamua irig mag naajim:

¹² “Mag atag pawijā ūba maach Ěwandamta üucha chitaju.

Iita ūba ooimug phēnaa thö iekhaju aai n̄am.

Ichta ūba kh̄irjug khaug s̄ierr̄am.

Irigpaita īchab thumaam kh̄n̄naujā eenaa ū ajim aju aai n̄am.

Ichdēupaita chadcha jua theeg thum auju aai sim.

Jāan chadcha ich magta aju aai sim” anaajim amachdēupai.

¹³ Magbaawai mag jöoin veinticuatro narr eem ūbmua m̄a aig b̄eewi m̄areg,—Ar ūor s̄i khajūa b̄apphā jūa s̄isid̄um, ḡpua khaph̄a chirū aichējim, chijā kh̄un agá maimua jākh̄un jammua b̄eejierrá?

¹⁴ Magbaa mua irig,—Señor, puchdēuta khap chirabahab, mua chan khaugba chir̄am a chirajim.

Magbaa ichdēu m̄areg jaaubaadēwi magjim:

—Jākh̄unan Ěwandamau ūor ökh̄irjug pöoma api n̄am jaar ū i iek ogd̄uba ūkha durrawia peerdtarr kh̄n̄naugui ajim. Magua khabahab ajim, jäg am khajūa b̄apphā jūa s̄isid̄um, chadcha ich chi Cordero bag ärtarrauta amach khaibag thum chugpaatarr aawai.

¹⁵ “Magwiata jäg b̄ührjā ijeeu khaugba edaram magwe pörkhau gaai oo sim kh̄irphee i ipierraar irig ich kh̄ircha jēeu durrumgui” ajim.

“Maagwai jäg pörkhau gaai oo simuata am th̄ua wai s̄leju.

¹⁶ Ya jägbarm aigmua tag am jāsog ūwatba, ni öbichagjā ūwatbam; ed pechagaujā khakhaichag khaba, ni edaúajā am phaabamgui” ajim.

¹⁷ “Jäg pörkhau bigaau ohood w̄ejöm järr ar corderodamjö simuata am th̄ua wai s̄lejugui” ajim.

“Ichdēuta, dō parag aar nemchaain dō dōpien ph̄e arrjemjö, amau nem ig n̄am thumaa deewi ichdēuta am dauchöhjā jārpüpüi aju” a jaaumajim m̄areg mag jöoirau. *(Sal. 23:1-2; Is. 49:10; Ez. 34:23)*

8

Ēsap khaar s̄ierr ūbmiecharam th̄rreutarr

¹ Maimua chi Corderou ya ūbmiecha sieteem sello th̄rreupüinaa chi ēsap eeurjāg athaawai, edjā ee ora järrjö s̄i khīu jöisijim. ² Mag khīu th̄n̄n̄ arr khur mua oowai Ěwandam chognaanta siete i na d̄n̄n̄n̄aid th̄n̄n̄ajim. Makh̄unag siete trompetas deejim, amach pipied ūabdö auwi ökhar ichdēu jaaumam aig sirmamkhīir. ³ Mag warm kh̄unag jigtarr khur deuem Ěwandam chog b̄eewia, deuem incienso phaajem ph̄ir d̄en b̄är̄t̄ phurii khit̄am jua ee waib̄eewi, agjö ich ag phaajem nasād ūgthaawau sim kh̄irphee d̄n̄n̄n̄uchējim. Mag i d̄n̄n̄n̄ubaicheewai warag irig incienso pōm deejim, Ěwandam chaaina jēeu durrum iek d̄ui kha japham nemjō pōmaacha waaurēunaa mag ph̄ir d̄en nasād wau sim gaai phaamkhīir. ⁴ Mag incienso phaabaadeewai chi naar Ěwandam chaaina

j  eu durrum iek d  i mag   wandam chog chi phaa sim juu eemua   ba   wandam sim aarta naar j  ubaad  jim.⁵ Maimua mag chi   wandam chogau ichd  u incienso phaaajem b  ruu khit  m waiberr auwi, j  rr nas  d gaai chi daupaam eemta auwia, ich d  n ee ipiirnaa mug j  b gaai ph  p  ijim. Mag ph  bap  aiwai, pagth  umta bubuju khabaad  m d  i   or iekj   iy  umj   j  isim ee, pagth  umt dau phur j  ej  r khabaad  mua   urpa duuibaad  jim.

Ma ajim   bmiecha sieteem sello th  rr  up  i n  m m  r  g oopitarr.

Siete trompetas narr   abd   sirmam ootarr

⁶ Maimuan chad mag   wandam chognaan siete amach pipied trompeta   abd   wai narr kh  unau ya siraag paaukhabaad  jim.⁷ Chi nacha sir sierrau ich trompeta sirbaadeewai nosegdau dap mokp  rj   s  sid  umta   tkh  r s  i bag phuriimj   s  sid  m d  i kh  ibaad  jim mug j  b   r. Magbaawai p  b   j  rrchapa  m kh  chwi ph  akdam ph  aura   kh  kh  d arrj   s  i thumaa phaadubj  m.

⁸ Maimua mag nosegdau dap ch  dichtarr khur mag nacha sirtarr gar sierrau agj   ich trompeta sirjim. Mag biek numiim sirbaadeewai s  i nem p  om durrs  j   simta   tdau kh  irj   ug b  ewi ph  as ee burrjim. Magbaawai j  rrcha atcha ph  as bagag pajim.⁹ Mag ph  as eem d   bagag pabaadeewai agj   j  rrchapa  m   warrj   kh  chdubwi mag ph  as ee barco j  rrj  e arrj   agj   j  rrchapa  m warre   rwi jooth  pjierram.

¹⁰ Magbaawai   bakha  j   agj   ich trompeta sirjim. Mag ya sirm th  rjupam gaai paawai, edj   eemua ph  dag p  oma simta   tdau kh  irj   phug b  ewi, mug j  b gaai d  s  g khapan d  khum dipa n  nuid  m   r burrwi, peer j  rrchapa  m d  s  g eem d     rp  ijim.¹¹ Ma, ph  dag “Chi Ach” a th  r s  ejim. Magua ich burrtarripierr d   n  nuid  m thum achag abp  aiwai   or p  ooma   j  im.

¹² Maimua deeum chi   wandam chog agj   aig s  errau   chab ich trompeta sirjim. Ma, jayapam ajim. Mag sirbarmua mug edau   sdawam j  rrchapa  m th  o auwia, edaram ed argj   j  rrchapa  m th  o auna  , ph  dagj     chab j  rrchapa  m dau th  okha aujim, amach w  ujemj   w  um ugu  . Maimua edau kh  ubaadeewaj   s  i athuuchata kh  ssu aad  mua da   spabaj  j  omj  ota aad  jim.¹³ Magbaa mua oo n  u aawai   wandam chogta edj   ee   ap  p  ergmamua iekha j  rrajim. I iekhamatarr mug ajim: “j  ! j  Aay,   sin chad! Agtha   wandam chognaan th  rjupam kh  unau amach trompeta sirju waaur n  m. Nau j  kh  unau sirph  baadeewai mug j  b gaai jooba durrum kh  unan chadcha aph  uta durraju” a iekha j  rrajim chi   wandam chogau.

9

¹ Maimua chadcha chi   wandam chognaan sirju waaur narr eem   bmua ich trompeta t  ee aad  jim. Mag siram cincoom gaai,   wandam chogta edj   eemua ph  dagj   phug b  em mua oop  ijim. Magug, s  i j  bdij   ierr maach dau warp ithurm jaaba w  j  m ee th  rrd   sim d  n chi yabme deepijim ich   wandamau.² Magbaa mag yabmeeu mag ithurm jaaba w  j  m eem th  rrd   weeu athaawai, ag eemua orno p  mkham eemj   s  i   gthaag naar ph  issi kh  rr j  ubaad  mua edau kh  ir gar th  a j  isiewai, warre edauj   kh  ssu aad  jim.³ Mag naar j  ubaad  m eemua langosta dap asphitj   s  sid  m p  ooma   berd  tkhawi durrpierra  a aid  jierram. Mag s  sid  mua khaawai khierr machag d  j  r khierr machagj   apijim chi

Ēwandum chogau. ⁴ Mag langosta dap sīsidumug būhrjā pabü chig apiba, pakhērjā tharrkhichpiba, phūakjā ārpiba, ni nemjūrjömjā ārpiba jaaujim. Āba amag jaautarran, òor ēwandum dauchach amach dag gaai chukhum khūnta khaibag waupi jaaujim. ⁵ Mag amag òor khaibag waupi jaaujieb mamu, pöd thō chan thōju khaba nūm a jaaujim. Òor thōju khāai sīta am gaai khaa nūmuá cinco meses sīi am gaai mas waupi jaaujim. Mag khaamam khierr machagan dōjūriu khaamamjōta aajeejim chi machag.

⁶ Mamagkham jaran parii òrau wir aigpai amach thō ēkhawiajā pöd amach thōbajurau. Thōm khōchaaga aadēp awiajā meeg khabata thaabatarrjō aadēp ajurau, būhrjā thōba.

⁷ Mag langosta, òor khūirkhanaa pör gaaijā pörsirjōo sīsidum paar sīsid ajim, phīr dēn. Mag sīsidumun sīi cabaai juurhi ee wērbuān arraag wajap khīr khaug sīsidumjōta sīsid ajim. ⁸ Mag sīsidumun īchab sīi uuinjō pörbü wärnaa khierrjā khum khierrjō sīsid ajim. ⁹ Am mor sīi jierrjō simua meu sīsid ajim. Mag sīsidum ūrrphöbaadeewai ich jēbag sīi juurhi ee wērbuajem carrota wērbu phöbaadeewai cabayou wai khaphig phöbaadéphum iekjō sīsid ajim. ¹⁰ Mag sīsidumun dōjürjōta dur gaaijā jur paar sīsid ajim. Mag sīsidumugta òor khaibag waupi jaautarr aawai am khierr machag mag dur gaaita sīsid ajim, mag khaamamua cinco meses òor gaai machag āwatpi wai naag. ¹¹ Mag langosta pōm durrpierr aaidu thūnūm pör īchab ich mag ierr ithurm wējōm ee thārrdō sim aar chi pörkha sim ag mepeerpaiu. Mag mepeer thür Abadón aajem ebreonaan meúa. Maagwai griegonaan meúata Apolión aajem. Mag sim aig maach meúan “òor pōm khēchmie” a simu.

¹² Ma, trompeta cincoom sirbarmua nacha òor dau aug wautarr ajim. Mamu agtha dau numí sirju waaur naajim.

¹³ Mag khur chadcha chi ēwandum chogau warm khūn dēnjō ich trompeta sirjim. Ma, seim ajim. Maig ēwandum khīrphee phīr dēn nasādjō simta kach jayap jūjurūu sim sīejim. Mag chi ēwandum chogau ich trompeta tēee abaawai ¹⁴ mag nasād kach jayap jūjurūu sim eemuata woun iekjō chi ēwandum chog mag ich trompeta sir sīerrag iekha simua, “Ar dōjā pōoma Eufrates aajem igaaú mepeer dau jayap ö jükha thūnūm ēerkhūnibapüi” a sīejim. ¹⁵ Magbaawai chadcha mag mepeer dau jayap jükha thūnarr ēerkhūnibapüijim, amach ēerkhapüiju ed pabaadeewai. Ich ar maig ajim am ēerkhapüiju atarr ora, mag ēerkhabapäaiwai òor mug jēb gaai jooba durrum khūn järrchapaím khēchpüimkhīr. ¹⁶ Makhūn êudee soldaaun cabaai gaai wēdurajim, òor khaibag wauju khūn. Mua ūurwai am khapanag doscientos millones anaajim.

¹⁷ Magta mūrag makhūn cabaajā oopijim. Mag cabaai gaai wēnarrūm khūn amach thūr gar jierrjō sīsidumta òtdau khīrjō phuu pūurdū jūa sīsid ajim; ãaur khūn dēn sīi phāauraajacintojō sīsid aawai tagam khūn dēn azufrejō uashāu khīrkha sīsid ajim. Chi cabaai pör, león pörkha sīsid ajim. Mag sīsidum i eemua sīi òtdau khīrta khībchēug öbér thūnūm dāi naar jūbaadéphum eemua azufrepata jīerrarrau khajim. ¹⁸ Mag òtdau khīr naar dāi azufrepa jīerrarraukhamaa òor pōooma peer mug jēb gaai jooba durrum khūn järrchapaím ödubjim. ¹⁹ Mamu am i ee mamagkhamuapai khabajim, mag òor pōm khēch thūnarr. Mag sīsidum durin īchab sīi nemkhōrjō pör paar sīsid aawai magmuapata īchab òor dajēk wai naajim.

²⁰ Mamu mag õor põm ödubtarr ee chi iiu nuisierr khuunau amach daúa mag ootarrjä amachdëu mag nem khaigba waaujerr chan büerjä puabajierram. Mag khääi warag meperagta Ēwandamagamjö jeeunaa, sii nem parhoob phir den, phatkhon den, bronce den, mokdau den maimua pa denpa nem oob waunaa, ni iiujä iiuba sisid aawai dardarjä aba ni amachig jeeu numjä khaugba sisid mugta warag jeeu nuisijim. ²¹ Mamu magpajä khabajim. Magphöbaadëmun wir aig chikhamanjä amachdëu khecham aig khechnaa, benëujä chikham khugnaa, amach õor khabam düijä khapesnaa ich mag nem jjignemjä nuisijim, amach juu phaba.

Mag trompeta seem sirbarmua Ēwandamau mug atag õor i agkhaju murug oopitarr ajim.

10

Ēwandam chog chi juu thierr ügtharmua ēsapdam düi bëetarr

¹⁻² Magtarr khur mua oo nuu aawai, Ēwandam chog dewam nem juu theeg simta ügtharmua sii juunthumie bau thanum eemua bëewi, mu dakhir büchaar garm bü phuas ee dunuunaa büwë garm bü durr jeb gaai dunuuchëjim. Mag simua pirm ich pör ùr wai slejim. I khir, sii edau khirjö buuu maach dau khakhaisamjö siewai i bü sii õtdau ügthaag uu jejerkhamjöta slejim. Ēsapdam pa gaai purth khitamjä juu ee wai slejim. ³ Mag dunuuchëwi nem iek theeg äaa ajim. Mag äa a siman sii león puu a sim iekjö slejim. Mag irua äa abaawai pagthum siete narrauta düi i iek ükha, äaa ajierram. ⁴ Maimua mag pagthum siete narrau iekha dichdimaawai ya mua ësap gaai phäag ükha chirajim. Mamu magbaa üchab ügtharmua murug woun iekjö, —Jäg pagthum siete narrau nem jaaubarm puchdëu ürtarr oob phäm; sii puch thäar eepai wai sisí ajim.

⁵ Magbaawai mag Ēwandam chog bü äb phuas ee dunuunaa bü äb durr jeb gaai dunuu sierrau ich juachaar garm juu ügthaag edjäag uanaa magjim:

⁶ —Ēwandam ichta ich mag meejä khaugba sierraaa mug edaujä om-paawi, mug jeb, mug phuas maimua makhuun ee nem thanum thum ompaatarr Jooi iekhau, mugbarm aigmua ya chadcha maachdëu jaau numjö aimuu pamgui ajim. ⁷ Ya äbmiecharam Ēwandam chogau sieteem ich trompeta sirbaadeewai Ēwandamau ichdëu ich thäar eepai nem wauju khaphu sier thumaa ich i jaaumienag jaautarrjö aagpamgui ajim chi Ēwandam chogau.

⁸ Magbaawai mag edjä eemua murug woun iekjö iekha sierrau deeu murug, —Ar Ēwandam chog bü äb phuas ee dunuunaa thoom bü durr jeb gaai dunum aar mawia irua juu ee padam gaai ësapdam purth khitum eeurjäg wai dunum jeeu athamí ajim murug.

⁹ Magbaawai chadcha mua i aar mawia ichig mag ësapdam jeeubaimaawai murug, —Ya magan warre khöbapüi ajim. Nau pua i ee aauwain chadcha khuwaa mieljö khöpüiju; mamu ya mu jä gar paawaita sii nem achaaga pu biu ãwatbjugui ajim murug.

¹⁰ Magbaawai mua chadcha mag ësap i juu eem auwi khöbaadëjim. Waran chadcha mua mieljö khuwaa khöpüiju; mamu ya mu jä gar paawaita sii nem achaaga pu biu ãwatbjugim. ¹¹ Magbaawai mag chi murug ësap dee sierrau murug, —Agtha Ēwandamau nem waumaju põoma thunaawai

puajā agjö phāju pōoma chir̄umgui ajim, phöbörpierr õor meu khūir pogkhe amach meupierr nānāidām ee durrpierr reinaanagpa jawaag.

11

Ēwandamau õor numí ich i jaauumkhūir pāitarr

¹ Maimua ābmua padam duraa khitām mārūg deejim. Mag deewi, —Jāgua chachbamí ajim; Aai i jēeujem di, ag ee nemchaain khēchnaa phaa nāmua Ēwandamag jēeujem nasād, maimua ag ee Aai i jēeu nām khūunjā agjö chi khapanag beerbapüi ajim mārūg. ² Mamā ar daau gajärcha õor biirdāajem wēu wējöm chan oob chacham ajim, jā sīi būurjā ūkhaba aajem khān atheem aawai. Makhūnauta año thārjup awi jārr Ēwandam phöbör dāi sīi amachdēu ampierr ajugui ajim. ³ Pari mamag khabaadeewai Ēwandamau īchab ich i jaauju khān numí pāijugui ajim, año thārjup awi jārr makhūnauta surkhaajem khajūa jūanaa irua amachig nem jaaubarm jūrr õrag jaaumkhūir.

⁴ Chi Ēwandam chogau jaauwai ich mākhūnta jōoi Zacarías khararrāu olivo bū numí jaaunaa īchab lámpara ausšiujemjā numí jaautarrāu. Ajapcharan makhūn numiim khānauta ajap õor dau aug wau nām jaar maach Ēwandam thumaam khān Pörkha sīerrum iek jaauju khānau. ⁵ Makhūnta ābmua khāijā khaibag wauju ēkhaju atheen, sīi amach i eemua õtdaujō uu jējēer khabaadēmu warre amach dāi mag nām khān sīi phaa khēchpüiju anaabá. ⁶ Makhūnauta año thārjup awi jārr amachdēu Ēwandam i jaau wēnarrum ee būurjā noseg chēpiba aagjā nem juu theeg naaju aajem. Dō bagag paapūimaagjā juu theegnaa īchab õor dau aug wawaagjā amachdēu am aig aju anaabá.

⁷ Maimua mag aña thārjup awi jārr Ēwandam iek jaau wēnarrāu awi, thum jaau aaipabaadee, mag ierr ithurm wējöm ee thārrdō sim eemua mepeer sīi jāgaamjō sim öberchēwi, am dāi wērbuchēwi, ich garmuata am pödpüiwia am khēchpüiju. ⁸ Mag khēchpüwi, thumaam khānag ich juu oomkhūir, maach Pör Jesucristo meerphē thōotarr ag phöbörjā wēug ee amach numwe sīi éudatkhā sīuju. Mag phöbör Jerusalenta ich khaibag gaaimua jūrr Sodoma a thürnaa īchab Egípto gaai thür sim, makhūnjā ich agjö khaibag athee thürphōo sīerrjēe arr aawai. ⁹ Mag khēchpüwi khāai thārjup awi jārr sīi kaaijā ee éudatkhā sīuju, õor phöbörpierram khān amach meupierr meu khūir pogkhe bēe thānām khānag oomkhūir. Mama iwiir ābam khānau mag oowi bēpam iigwaijā chi khēchtarrau udur bēppibaju. ¹⁰ Makhūn numí mag Ēwandam iek jaau wēnarrum khān mag mepeer sīi khanjō simua khēchbapüim abaawai, õor durpierram khānuta onee ajurau, Ēwandam i jaau durrum gaaimua amach khajap sīuba aajerr khānuta ya khēchbapāawai. Mag onegau jūrr agdaujō chikhamnag regalojā uahānāa phiestajā wauju.

¹¹ Mamā am mamagkham ee, mag khāai thārjup awi jārrnaa, deeu Ēwandamau am akhaardam am gaai phāarthū sīubaawai amach numwe deeu phiidatkhaju anaabá. Mag khēchpüiwia khāai thārjup awi jārr narrta deeu Ēwandamau phiriutkhā atham oobaawai chi oo nām khān wajappha jāphierrju aajem. ¹² Mag chi Ēwandam i jaau wēnarrarr khān deeu iū phiidatkhā nāisiewai ügtharmuata õor iekjō amag, “Mau ügthar pidut” aju. Magbaawai chadcha edjā baug ee ügthaa paaukhabaadēju. Mag am ügthar paaukhabaadēm am oomaphanaa am kha ukhur aajerr

khuunaujā oopüju. ¹³ Am mag ügthar paaukhabaadēm ee uuur theega duuibaadēmu phöbör eem dijā di khapan sīi durbagkhaju. Mag di chuuabagkhabarmua õor siete mil warre khéchju. Magbaawai mag uuuruu khéchba uu iiu nuusim khuunau īchab jäphierr durrumua Ņwandam ügthar khéraajem thö iekha nuumua irig, “Ēwandam, puuchta chadcha emkhoorau; pujom chan ni äbjā chukhum” ajurau, jäphierr nuum iekhau.

¹⁴ Ma, trompeta seim sirtarr õor dau aug wauju jaau sim ajim, biek thärjup waaur narr eem ya biek numiim.

—Mama agtha chacham äb waaur sim ajim, thärjupam. Ma nau jöpcha oopijugui ajim muuruug.

Äbmiecharam trompeta sirtarr

¹⁵ Mag dau äb waaur sim atarr aawai chadcha īchab deeum Ņwandam chogau chi äbmiecharam ich trompeta sirjim. Ma, sieteem ajim, äbmiecharam. Mag sirbaadeewai ügthar sīi õor iekjö sereubaadēmu mag naajim:

“Muug durran thumaa maach Pör Ņwandamaujā jüanaa, ichdëucha jur auwi maach Pörkhapitarr düimuata jüaju aai nuum.

Mag, maach Ņwandamauta muug durr gaai thum ichta ich mag chi Pörkha sīsiju” anaajim. (*Ex. 15:18; Dn. 7:14,27*)

¹⁶ Magbaawai īchab Ņwandam khuurphee mag jöoin veinticuatro amach pörkhaupierr ohood wuujorr khuunaujā eeg phöbkha juukhut dagau durkhanaa irig juueumamua mag naajim:

¹⁷ “Ēwandam, puuuta maar Pör thumaam khuun khuuaijā chi juu thierr aawai puurga uu ajim anuum.

Äba puuchta warrgarwejā ich mag chitanaa īsjā ich agtha iu chitam.

Īs pua puuch juu theeg thum auwi muug durr chadcha puuchdëuta ya juua chirsim.

¹⁸ Durrpiiram khuunta puud uuin meeukha thuunuum;

mamuu ya pua am gaai puuch khuuir machag meeuju ed pachëjim.

Īsin chad pua nawe khuuchtarr khuun khuuircha jaaumamua amachduue nem waaujerrjö puuchdëujā am duui aju.

Īsta īchab puuch chogkhanaa puuch i jaaumien duuijā wajaphanaa puuch chaainkha nuum khuun duuijā wajapha aju edau, thethem khuun wa sīi parhoobam khuun awijā ar puuchig ee aajerr khuun duui.

Mamuu īchab īsta pua ar muug juub gaaí nem är nuum khuunjā öpüju edau” anaajim, irig ee nuumua.

¹⁹ Amau mag Ņwandamag juueuphöbaadēm ee mua oowai Ņwandamag juuejem diita weeuduubaadēm ee ierr mag warrgarwe ich chaain duui iek deetarr äkhaajem baaudiita dawaa aadëjim. Mag chi Ņwandam di weeuduubaadeewai, pagthuumdau phuur juujëer khabaadēm duui õor iekjö sereu juuisimua, pagthuuam theega wuuwia uuur theegjā duuibaadēm duui noseg dau dap sīi mokdaujö sīsiduumta chuue thuunuusijim.

12

Öoirjö simua uui īudee īkhatar

¹ Maimua edaujā ee ijaaur öbörjim, Ņwandamau ich juu theeg oomkhuuir puuitarr. Mag ijaaur öbörtarr muug ajim: Uuuirauta sīi äsdawam edauta

khajūajö jūanaa jūrr edaram edau arg gaai oo dñum edjä eemua öberchējim. Ich mag uuirau pörsir jūa sim gaai phīdag sī docen äb phuphup sīejim. ² Mag khitumān jōor khitarr aawai agää agää khitajim, ya chaai awaag bi machgau. ³ Mag uui öberchētarr khur deeum ijaaur edjä ee öberjim. Mag ijaaur jūrr māg ajim: Ōoirjö nem pöoma sīi phurī simta äbam gaaipai pör khapan siete nener simpierr pörsir panhappha sīejim. Mag simān īchab kach khapanjā jūjurur diez wai sīejim, phak kachjö sīsidām. ⁴ Mag simua dur phis a thūaphēbaraau warre edjä eem phīdagjä jārrchapaím māg durr ür thūphāau sīujim. Magwi mag uui chaai awaag bi machkha sīerr khīrphee nu sīsijim, ich dakhīr athaawai ag bürre chi chaaidam khöpüyaag. ⁵ Magua mag nu sim ee, mag machkha thūnarr aawai, mag uuirau chaai chi emkhoidam oojim. Mamā mag atham bürre äbmua chi chaaidam jiirbaadēwi Ņwandam ich pörkhau gaai oo sim aar wai dñnaaimajim, udāur khöpiba. Mag chaairauta jōoipa sīsiewai nem iek theeg jūrr durr māg wējōm thumaa ichdēuta jää sīsiju a jaaujim mārug. ⁶ Magbaawai chi äd jūrr sīi jäog wai naamkhīr Ņwandalau i athee nem thum khīr khaug wai sīerr aawai warp öor chukag ee mawi mamta aña thārjuw awi jārr sīeimajim.

⁷ Maimua magtarr khur edjä ee juurhi phiidējim. Ügtharm Ņwandalam chog Miguel anūmta tagam ich khapeen agjö Ņwandalam chognaan dāimua jūrr mag mepeer öoirjö simta sīi pör khapan sim dāi wērbu naajim. Mag öoirjö sim igar nūm khūunjā agjö khapan thūnaajim. ⁸ Mamā chi angelnaanau amach garmua chi mepeer pödbapäaiwai chi mepeer warre ich khapeen dāi ügtharmua jūr wērppüjjim. ⁹ Magta chadcha chi mepeer mag öoirjö sim ich khapeen ich igar thūnarr khūen dāi äba ügtharmua māg jēb gaai barkhūipüjjim. Ich mag mepeerpaita warrgarwe nemkhōr gaai thärnaa īchab Satanás a thūurjem, durrpierr öor thumaam khūen khūgurmie, ajapcharan dösätma. ¹⁰ Magbaawai angelnaanta sereubaadēm mua ūrjim. Mag sereubaadēmua mag naajim: “Īsta ya öor peerdāju ed pabaichēm.

Māg durr gayam juu theeg thum jūrr maach Ņwandalam dēnēu.

Maach Pör Cristo ichdēucha jūr autarrijā warag atcha iek theegta sīsim.

¿Khan jägwi? Edaram magwe maach ermanonaan èugar Ņwandalamag sēukha nem īgħa nūrraajerr ügtharmua isegbapäaiwaima.

¹¹ Maimua jēb gaaijā maach khodaminaanau amach garmuata mag mepeer pödbapüim, corderodamjö udaraa ich thōopitarr iekta ükhawia ag bagauta Ņwandalamag amach khaibag uipi nūmua.

Mag nūm dāi īchab amach dau aphū khēchjujā igba, warag ögkhaba i iekta jāau durrarr gaaimuapata chadcha amach garmua i pödpäijierram.

¹² Magbarm gaaimua edaujājā wounaanjö onee abat.

Maimua pāach chi ag ee thūnūm khūunjā thumaa onee abathü.

Mamā jē, apdurr, pāar jēb gaai jooba durrum khūen dāi phūas ee jooba durrum khūunjā agjö!

Ya ich ūjārr barapäaiwai meperan īsin meeukhata sīsim thumaam khūen dāi.

Irua ya khaphū sim, māigmua jöpcha ya tag ichdēu ampierr abaju” a serereu khajierram.

¹³ Ya mag chi meperau ich mág jéb gaai barapüim oobaawai khíir machgau júrr mag uesti chaai emkhooi ootarr ēudeeta ēkhabaadéjim. ¹⁴ Mamu magbaawai īchab mag uesti rag nem ich dapag jímiejáu ichjö sīsidüm deejim, mag nemkhör anum aigmua warre warp ürramkhíir. Mag ich paarpabaadeewai chi nemkhörig ich chig apimaaugau warp ürrbaadéjim, òor barbag chusti sīleimaag, mamta año thārjup awi járr sīi i jáog wai naaju arr aawai. ¹⁵ Magbaawai chi nemkhōriu waa döota soo abarmun, ich i eemua nem póm dösigjö bau jíerrau jösisijim, magbarmua dökhierr chug pogbar jösisiewai ag ee chi uesti khēu khuurbu thömkhíir. ¹⁶ Mamu magbaawai īchab jébujá uesti khaigpérmjö khaigpérjim, mag nemkhōriu ich i eem dōou dójä póm ompaa autarr sīi eeg bereu athaawai. ¹⁷⁻¹⁸ Magbaawai chará chi mepeer mag ðoirjö sīerr warag chi uesti däita meeukha sīsiwi, júrr chi chaain ewagam khūun gaaita juu machag deeju awi, warag am däi wérbuun petajim. Mag chi chaain ewagam khūun anumun, ar Ēwandamau nem jaau sim thum ipierraanaa Jesucristoou chadcharan iek jaautarrjä ükhawi agtha ogduba ich mag ükha wēnarrum khūunau.

13

¹ Makħeħan däi wérbħagta mag chi ðoirjö simua sīi phūas igaau nū dñusijim.

Mepeer numi sīi khanjö sīsid arr

Maimua mua oowai mepeer póm sīi ābam gaaipai pör khapan siete nenernaa kach khapanjä diez jujur simta phūas eemua mta dakhřraa öbérchējim. Mag phak kachjö jujur sīsidumpierr pörsir jūakhanaa īchab mag pör khapan nener sīsidüm gaaijä Ēwandam igwi parhoobata phā sīsid ajim. ² Mag mepeer phūas eemua öbérbaichëm mua ootarr, sīi khum chi jojotherjö sīejim. Mamu mag simta júrr chi bü, jos bükhanan, i i, león ikha sīejim. Mag simug mag ābakħai sīi ðoirjö sīerrau ich jua theeg deebaawai ichjö iek theeg apijim. ³ Mag chi mepeer phūas eemua öbérchētarr pör, dau āb sīi nem póm thoop thunaajim, ya agua pöd iiubajujö. Mamu mag thunarr, ābakħai mag phūas igaau ðoirjö sīerrau irig ich jua theeg thum deetarr aawai ichdēupai ich pör monaaupüjjim. Mag monaaubaadëm oowi dauderra nūm iekhau thumaam khūunau irigta ee aphöbaadéjim. ⁴ Magphöbaadëmu warag mag ðoirjö simugta Ēwandamagamjö jēeujierram, mag ābakħai phūas eemua öbérchētarrag ich jua theeg deetarr júrr. Mamu mag khumjö simugjä īchab Ēwandamagamjö jēeumamua, “Khaita magan jäg mepeerjö jua theegnaa emkhooikha sī, i däi jāwaag?” a iekhamajierram.

⁵ Mag khumjö jojother sim dö eemua öbérchētarrag īchab nem iek khaug iekħapinaa Ēwandam igwiajä parhooba iek ākhāraam ichdēu iekħam aig iekħaju aai sim a jaaujim, chi ðoirjö sīerrau. Mamu mag i iek theeg apitarran, año thārjup awi járrpaim atheepaita Ēwandamau i magpijim. ⁶ Magbaa chadcha mag ðoirjö sīerrau ichig jaautarrjö parhooba iekħananaa, Aai i jēeujem di igwijä parhooba iekha, ya ugħtar öbérwi durruu igwiajä parhoobam iekta iekha thunnejjim. ⁷ Magug īchab Ēwandam iek ükhawi i chaainkha durruu khūun däi wérbumkhíirjä jua theega apijim, mag wérbħwi ich garmua am pödpüimkhíir. Magug īchab icta ürpai iek theeg apijim mag durr gaai òor thumaam khūun däi. Magbaawai durripierram khūun däi icta ürpai sīsijim, thumaam khūun khāaijä. ⁸ Mag mepeer

khumjö jojothor simugta mæg atag paawai Êwandalamagamjö jœuju, ar thum Corderodam uthraa maach kœit ich thœpitarrau warr mæg jœb om-paabarwe ich êsap gaai am thœr phâkha auba arr khœunau. Makhuanta mag mepeer igar naaju aawai makhuunauta maach chi Êwandalam iek ükha nœm khœun dau aug wauju.

⁹ Magua jœg üruu nœm khai wajapha ūrbat:

¹⁰ “Preso maag thaabatarr khai, chadcha preso par auju.

Thuthuiú thœog thaabatarr khai, chadcha thuthuiú thœju.”

Pari mag nœmen, thum Êwandalam iek ükha nœm gaaimauu. Maguata Êwandalam chaainan, amach mag phithurg auju khap, sœi amachdœu ükhatarr iek gaaita warag ubu ükha wœnarraju aai nœm.

¹¹ Magtarr khur deeum mepeer jœb eemua öber urum mua oojim. Ma jœrr corderojö kach numí wai sœejim. Mag sim iekhaawain sœi œoir iekjö simta jœgaamjö sœejim. ¹² Mag simua ïchab abakhai phœas eemua öberchëtarr jua theeg thumaa ich gaai wai sœejim. Maguata ich dakhœir ich iekhau mæg jœb gayam khœun thumaam khœunag mag phœas eemua pœr pœm thoop sim öberchëtarragta Êwandalamagamjö jœeupibaawaijä, chadcha i pierraajœju naajim. ¹³ Mag jua theeg simua aawai ïchab œrau ag na nem wau nœm ooba aajempa waumamua edjä eemua ûtdau khœirta noseg chœ thœnœmjö apijim, thumaam khœun dakhœir. ¹⁴ Mag mepeer pœr pœm thoop sim phœas eemua öberchëtarr dakhœir mag nacha œoirjö sœerrau warm mepeer corderojö sœerrag œor dauderraam nem waupijim, mag nem wau simua œor khœgur aumamkhœir. Mag œor khœgur auwi chi corderojö sœerrau warm mepeer ich khapeer khœirkha waupijim; ajapcharan mag sœi pœr pœm thuthuiú thoop simjö sœerrta deeu monaautarr khœirma. ¹⁵ Maimua jœrr mag corderojö sœerrag chi œoirjö sœerrau ich juapä deewi mag khum jojothorjö sim khœirkha wau sœerrtiiu aupijim. Mag nem inag dœn mepeer khœirkha wau sœerrtiiu auwi iek öber sœisiewai thumaam khœunau ichigta Êwandalamagamjö jœeba nœm khœunan khœchpi jaaujim. ¹⁶ Mamœ magpajä khabajim. Mag ich khœirkha wau sœerrtiiu athaawai thumaam khœunag ich dauchachta jua gaai wa dag gaai khœijä phœkhapi jaaujim. Chaaindam bœrumdam gaai, ya dœrrcharam khœun gaai, phatkhon paraam khœun gaai, dau aphœum khœun gaai, sœi chikham chogkha sœisidœum khœun gaai, chikham chog khaba amach khœchagpierr nœrrjœem khœun gaajä, thumaa mag dauchachta uthraa amach gaai phœkhapi jaaujim. ¹⁷ Mamœ ar mag amach gaai mag mepeer dauchachjä chukhu ni i numerojä chukhu nœm khœunau chan pœd amach garmua nem pœrjœjä khaba, ni dich nem ig nœmjä pœr auju khabam a jaaujim chi meperau.

¹⁸ Mag mua jaau chirœum khaug awaagan dœrrchata khœirjug paraa aju aai sim. Chi mag khœirjug khaphœ simua khaug athä, magan mag mepeer dauchach khan nœmero agä. Wajapcharan mag numeroon ïchab woun mæg atag sœeju dœnœu. Chi nœmero, 666 khabahab.

14

144,000 meukhaar au narr khœun

¹ Magtarr khur mua oo nœm aawai ich Jœoi chi Cordero chaarta durrsi Siœn anœm gaai oodœnœm mua oojim; ajapcharan ich Jesuma. I dœi œor khapan ciento cuarenta y cuatro mil naajim. Mag Cordero dœi nœm khœunan ïchab thumaam khœunau i thœrta i Aai thœr dœi amach dag gaai

phākhanaa ag panhappha sīsid ajim. ² Maimuata edjā ee sīi òor iekjö simta mamā salt pōm jurur wējöm iekjö mua ūrbaadëjim. Mag siman īchab nem jēbag pagthām pārbabaadēm iekjōnaa òor khapan arpa sir nūm iekjö thūnaajim. ³ Mag thānūmān mag Ēwandam juupjem pōrkhan sim bigaau īchab jōoinpa ohood wējöm dāi mag dau jayap nemchaainjö ich paar sīsidām bigaau phāurdā meukhaar iiur au nūm khūn iekta mag thūnaajim. Mag amau meukhaar au narr chan ābmuaajā pōd khaugbajim, am dēnjo awaag. Āba māg jēb gaai jooba durarr khūn eem mag ciento cuarenta y cuatro mil peerdātkhatarr khūnnaupaita am dēnjo aau khaugjierram. ⁴ Makhuun chan māg jēb gaai aawaijā, jäg deeum uthin dāi khapes apiba jaaujemjö, āba Ēwandamagpaita ee aajerr khūnau. Amauta chadcha Cordero nānūukhampierr dāi i bū ogduba wēnūrrajim. Amachta mag Ēwandam athee maimua Cordero atheejā am chognaankha wēnūrraju aai naajim, chadcha mag atheeta warm khūn eemua Ēwandamau am peerdu autarr aawai. ⁵ Am mag sēukha nūrrjēejā khaba arr khūn aawai būrjā am ēugar jaaujku khūnijā chukhu ajim.

Ēwandam chognaan thārjupam khūnau iek jaauthurtarr

⁶ Maimua mua deeum Ēwandam chog edjā ee ūrr jörröm oo athajim. Magua māg jēb gaai naajem khūn athee Ēwandamau ich mag maach iiupi wai nūrraju iekta jaau jörrajim, durripierr òor nānāidām ee amach meupierr. ⁷ Mag irua jaau jörrarr iek māg ajim: “Ēwandam dau na nem khaigbam wauju ökhö abat. Mag khāai irig jēeunaa iita thö iekhabat. Ya īsta irua òor ich aar phē auju wa phē auba warag isegju khāijā amach khīrcha jaauju ed pabaichēm. Māg edjājā ompaawi māg jēbjā ompaatarragta jēeubathü. Ichdēuta īchab phūasjā ompaawi jēb eemua dō khumdu öbér sīsidām jā ompaajim” a jaau jörrajim, ūrr jörrömua. Ma nacharamua iek jaau dichtarr ajim.

⁸ Mag ēudee deeum Ēwandam chog agjö ääag urajim. Magua, Babilonia phöbörön ya eegar pabaadēmta jaau jörrajim. “Ya eegar pajim” a sīejim, “ar ich dēnjo durripierram khūnag parhoob pekau waupiejerr phöbör.”

⁹ Makhuun ēudee ya thārjupam agjö dewam Ēwandam chog ūrr jörrömua magmajim: “Ar jäg phūas eemua mepeer öbérchētarragiā jēeunaa sīi i khīrkhā wau simugjā jēeuwi udūraa amach dag gaai wa juu gaai khāijā i dauchach phāpitarr khūnan ¹⁰ ichiita Ēwandam khīr machag sīi maach thōojem benenjō simta ăwatab khaba ăwatjugu” ajim. “I khīr machag mag simta am gaai meubapääwai Cordero dakhīr maimua pekau chukhu ägithar nūm khūn dakhīrjā ötdau azufre dāi waaurē wējöm eeta jēerjugu” a sīejim, “ich mag dau aphū ag ee öt khierr jēmer wēnūrramkhīr. ¹¹ Mag am öt khierr jēmer nūm naar jīu wējöm chan chugpaajā khaugba, ich mag sīerrūm iekhau. Mag ötdau ee nūm khūn chan būrjā gaai nakha aa khaugba, ich mag edaram magwe machag jēmer wēnūrrajugui” ajim, “amachdēu mag meperagta Ēwandamagamjö jēeunaa īchab sīi i khīrkhā wau sīerragiā jēeunaa udūraa amach gaai i dauchach phāpitarr kōit.”

¹² Magam uguata ar Ēwandam dēnkhanaa irua nem jaau sim ipierraanaa īchab Jesús būjā ogduba wēnūrram khūnan warag ubēta ükha wēnūrraju aai nūm.

Ma ajim Ēwandam chog thārjupamua jaau dichtarr.

13 Maimua mua ūurwai ügtharmuata woun iekjö mārug, “Cha mua pachig jawaagpam phābá” a sīejim. Mag irua phāpi sīerr iek māg ajim:

—Ísmua atagta chadcha üuhcha ajugui ajim, ar maach Pör Jesúš iek thāraucha ükha durrumua mee nām khūn.

Magbaawai Ēwandam Akharaujā, —Jāan chadcha ich magau a sīejim. Māg jēb gaai aawai chadcha phithurg aaujerrjā par khaba aju aawai khīr meeū nāisijugui ajim, Ēwandam athee amachdēu nem wajapha waaujerr jūr.

Ēwandam chognaanau õor pōm үүрppüiju oopitarr

14 Magtarr khur deeu oo nām aawai juunthumietä edjā ee bau wējojim. Mag bau wējom ür woun āb Emkhooi Iewaa Jesujöö simta oo sīejim. Magua pōrsir phīr dēn jūanaa ich jua ee oz anām wai sīejim, thuthuijö dēe simta sīi jūurthū sim. 15 Maig īchab deeum agjö Ēwandam chog Aai i jēejem degmua öbērčēwi mag juunthumie bau wējom ür oo sīerrag magchējim: “Ya nemjīr phur wējoowai eeuju aai thānūm. Ar pach jua ee thuthui wai simua thurrphēwi eeubá” ajim, māg jēb gayam khūn khēchpüiju ora pabaadēm jaauwi.

16 Magbaawai chadcha mag juunthumie bau wējom ür oo sīerrau ich thuthuiu māg jēb ür үүрphēbarmua waa nemjīr dau thumaa eeu aujim.

17 Mag khur deeum Ēwandam chog öbērjim mag Aai i jēejem di ügthar sim eemua. Maguajā agjö ich jua ee mag thuthui oz anām wai sīejim.

18 Mag ēudee agjö deeum öbērčējim, ierr nasādjö sim aarmua. Maguan īchab sīi iekhabarmuapai māg durr thum uurdapi jaaubaawai, ötdaúapai māg durr thum öpääig nem jua theeg sīejim. Magua mag ābakhai jua ee thuthui wai sīerrag thet khēsir magjim: “Jēb gaai uvadö nānāidūm een ya sīi waau thādūm, jäg pach jua ee thuthui wai simua chi ierr thurrkha auptet. Ya waau thānaabahab” ajim, õor warre үүrppüiju jaauwi.

19 Magbaawai chadcha mag thuthui jua ee wai sīerrau māg durr ür үүrphē, waa uvadö nānāid arr eem thumaa thurrkha aunaa chi chō piirjuujem ee barkhūipüijim chi chō piirjuumkhīr. Mag chi chō piirjuumkhīr a simūn, maan wajapcharan Ēwandamau õor gaai jua khāaba ich khīr machag meejuuta jaau sim. 20 Magta phōbōr igaaarrnaa chi chō piirjuupüijim. Mag piirjuubaadee, ag eemua chi chō sīi dōsīgjö phur jūubaadēmu, warpham magwe trescientos kilómetros sīi bag phur ūur jōisijim. Mag dōjö ūur wējom naug ee cabaai dānūupi ootarr akhiin, i öpierjō sīejim, chi naug. Mag dōjö ūur wējom a simūn, õor khēch nām jaar bag pōm ārjuuta jaau sim.

15

Ēwandam chognaan siete ābmiecha õor khaibag wauju jawaan bēetarr khūn

1 Maimua deeu edaujā ee ijaaur maach dauderra opma jōisijim. Ma, māg ajim: Ēwandam chognaanta siete edjā eemua öbērdutkhachējim. Makħħaunauta ābmiecha wajappha õor dau aug waupiju khūn ajim. Magbarm dūi īchab ya mag amau nem thumaamua mag chach dichdimaawai Ēwandam khīr machagjā ich maigpai meeju ajim.

2 Mag khur mua oojim īchab, phūasta sīi vidrio dēnjö sim igaaar Ēwandamau amachig sirmkhīr arpa deetarr dāi ag panhapha õor dānūnāid thānūm. Makħħaun mag mepeer khum chi jojothorjö sim

phūas eemua öbörchétarragjā jéeuba, ni i khīrkha wau simugjā jéeuba, ni i thär ni i dauchachjā uduraa amach gaai phäpiba arr gaaimua mag mepeer amach garmua pödtarr khūan ajim. ³ Makhūnau Corderota thumeukhar naajim. Mag meukhaar warrgar Ěwandam chog Moisés khararrau phätarr ajim. Mag amau meukhaar au narr mug ajim:

“Ēwandam, pūn maar Pöröu.

Puchta thumaam khūan khāai chi juu thierrau.

Pua nem wautarr thum chadcha wajaphanaa ooim sim.

Pua nem waaujemjō chan ni äbmua pödbam.

Durr thum mug wëjöm ee puchta thumaam khūan Reikha sierrum.

Pu iekhan chadcharam iekhau;

maimuajā puan chad nem agchata waaujem.

⁴ Señor, ¿khaiuta mug thünem aig pu ögkhabaju abarí?

¿Khaiuta bürjā purug jéeubaju khai?

Puch appaita bürjā pekau chukhu khitaawai durrpierram khūnau bēwi äba purugta jéeuju.

Ya pua thumaam khūnag jaaubarm, chijā khūnta pua puch aar phē auju khūn agá, maimua chijā khūnta pua barkhūnju khūn agá” a aumajierram, meukharau.

⁵ Maimua mag thünarr khur mua oowai, ügthar Aai i jéeujem degam Santuariota Ěwandamau israelnaan däi iek deetarr iek äkhaajem aar dawaa weeu dūnaajim. ⁶ Mammuata makhusn Ěwandam chognaan siete khajapham nemjö amachdēu agua õor khaibag wauju jua panhapha öbörchēriera. Makhusnau put lino anum dënta bürjā memerkhög chukkuu sii phugphugamjö s̄isidumta jūanaa, ichkhaarjā dakha phir dēn äi jääjem phurii khitamua äi jü s̄isid ajim. ⁷ Mag am öberdutkhabaicheewai nacha mag nemchaainjö ich paar s̄isidum jayap narr eem äbmua amag amachpierr jarrdam phir dēn ääbdö deemajim. Makhusn jarrdampierr maach Ěwandam ichta warrgarjā ich mag sierrawi mug atagjā ich mag sierraju ag khīr machgauta khajapham dö dënjo ipir s̄isid ajim. Mag s̄isidum chookhūibaadeewaita ichdēu chachmampierr nem khīr pogkhe öbermaju. ⁸ Mag jarr amachpierr ääbdö jibgapääiwai Ěwandam chi wajaug sierramua ich iiu mag Santuario ee naar khī joppijim. Mag Aai i jéeujem deg chi Ěwandam chognaan siete narr khūnau amachpierr nem khīr pogkhe chachmamua, thum öbeerpuibam aig chan pöd ni äbjā dubju khaba aajeejim.

16

Ēwandam khīr machag jarr eem choopūimam ootarr

¹ Maimua mua ūrwai mag Aai i jéeujem deg naar jiu wëjöm eemuata mag Ěwandam chognaan siete narr khūnag nem theeg woun iekjö, “Ērubaadëwi jäg mu khīr machag jarr siete nūm ee döjö jöjöid thünem, jēb ür chookhūibamit” ajim ich Ěwandamaucha.

² Magbaawai chadcha äbmua petawi ich jarr ee wai sierr mug jēb ür choopūjim. Mag choobapääiwai thum mag mepeer khum chi jojthorjö sim phūas eemua öbörchétarr khīrkha wau simug jéeunaa i dauchachjā wai narr khūn gaai bēn burrijim. Mag bēnēn mor gaai sii phīdedaujö öberdutkhabaadēmta machaaga s̄iejim. Mag simuan waragta õor ärmajeejim.

³ Maimua jūrr ēudeemua ich jarr eem phūas ee choobapäaiwai sīi phūas thumaa bagag pajim. Mag phūas eem dō, sīi ðor meem bagjöta sīsijim. Mag bagag pabaadēmuu ag ee nem thūnarr thumaa khéchdubjim.

⁴ Mag khur thārjupam urum, agjö Ŋwandam chog. Maguajā warm khūun dēnjo ich jarr eem choopüijim. Mamū magua jūrr dösīg dūi jēb eegarmua dō khumdu nənəidum ürta choobapäaiwai, napem dēnjo īchab dō thumaa bagag paapüijim. ⁵ Magnaa mag dösīgpierr dō ārpi sierraupai iekhamamua,

“Ēwandam, pūchta būrjā pekau chukhu khitum; pūchta warrgarwejā ich mag khitaawai īsjā ich agtha sīerrumgui” a sējim. “Pūchdēu am dūi chachbarm aig, pua am dūi nem agchata abarmgui” ajim, “amachdēu nem waumarrpierr.

⁶ Amau pū chaain bag ārwi pū i jaauumien bagjā ārjierram.

Magtarr aawai īs pua jūrr amag bagchata döpibaadēmgui” ajim.

“Jūrr amau pārūg ich agjö jägtä apim khōsi naabajieb amach dūi” a iekhamajim.

⁷ Magbaawai īchab ierr incienso phaajem nasādjö wau sim aarmuata agjö Ŋwandam chogau, “Ēera, jāan chadaugui” ajim. “Maar Pör Ŋwandam, pūchta thumaam khūun khāai chi juu thierr; puan chadcha khīrjug khaphūnaa am gaai agchata abarmgui” ajim, “būrjā khaigba aba.”

Ma biek thārjupam Ŋwandam khīr machag chootarr ajim.

⁸ Mag khur deeu chi Ŋwandam chog jarrdam dūi bēewi jūrr mug edau āsdawam khīr üruchoopüijim. Mag choobarm ya biek jayapam ajim. Mag edau khīr är choobapäaiwai warag edau pechaaga aadēmuu sīi ed pechgau ðor gaai mas ajim. ⁹ Mamū mag edau phaa thūnūuwi, sīi phausumjö sīsidumjā amach khaibag āsie ewag khīrjuwi Ŋwandamagjā chugpaapi jēeuba, ni sīi i thō iekhajöjöopajā khabajierram. Magju khāai sīi warag irig parhoobaa amachdēu iekham aig iekha thūnūujierram; majā ichdēuta magum khaibag burrpibaju akhiinjā juu theeg simugta mag iekhajierram.

¹⁰ Mag khur Ŋwandam chog cincoom bēewi, īchab ichdēu jarrdam wau nərrarr eem mag phūas eemua mepeer öberchētar juupjem pörkhau är choopüijim. Mag choobapäaiwai irua durr jūa sīerpierr thumaa khīchag ee jōsijim. Magbaawai ðor i igar nūm khūunan gaai machgauta sīi amach meukhīrpaijā thetthe khabaadēp aajeejim. ¹¹ Mamū mamagkhamjā amachdēu nem khaigba wau nūm chan pājōjöopajā khaba aajeejim. Magju khāai chāddauta mor gaai sīi phīedaujö dau dap sīsidum machgau, Ŋwandam ügthar chiraajem dūita khujurmjö warag parhoobaa irig iekha thūnūujierram.

¹² Mag khur Ŋwandam chog seim bēewi, ich jarr eem dōjā Eufrates aajem är agjö choopüijim. Mag choobapäaiwai dōjā pōm simta sīi juubaadējim, edau öbeerjem garmua reinaan wēdurarr khūun dūrbagkha dichamkhīr.

¹³ Maimua mua oowai, mag nacha mepeer ðoirjö sīerr i eemua jūchēumiejö sim öberwi, ābakhai khum chi jojothorjö sīerr i eemuajā öberwi, maimua ābakhai chi sēukha nem īgkhamie kach numpai cordero dēnjo jujur sīerr ag i eemuajā agjö jūchēumiejō khitum öberjim. ¹⁴ Mag jūchēumiejö sīsid arr, chi mepeer akhaar ajim. Makħħaunaun īchab ag na ðrau nem ooba aajempa wau wēnūrrajim. Mag wēnūrrumun mug jēb gaai reinaan sīsidum khūun dūi iekta dee wēnūrrajim, thumaa āba biirdunaa

Ēwandam ichta thumaam khuun khāijā chi juu thierr dāi amach wērbuu
edam athee khir khaugaag.

¹⁵ Mag nūm ee maach Pōr Jesucristooucha, “Keena, khir khaphu nūosit; ūor chikham nem jīgkha nurraajemjō muun sī ūor bēebajööjö sierr ee dēgölp barchëjugui” ajim. “Mag ma pierrwai onee aju khuunau, ar daukhananaa pekaúgt a buurjā amach ürpapiba nūm khuunau. Mag nūm aiguin aman, khajūa bāphä memerkhög chukhu jūa nūmjöta thuunūm. Maagwai mag ed ūrāu dich mor kharr ooba aawai chigaajā abajugui” ajim ichdēucha.

¹⁶ Maimua chadcha mag jāchëumiejö sīsid arr khuunau amachdēu mug atag ajujō ma dakhraa wētwi mug jēb gaaim reinaan ābam aig biirdu aujierram wērbuuag. Mag am biirdu narr aig ebreonaan meúa Armagedón a thuurjem. Ich maigta chadcha wērbu nūmua ēwandam dāi juapá chachju anaabá.

¹⁷ Mag khur ābmiecha sietemua paawai, agjō deeum ēwandam chogau ich jarr eem sī ich jāg ügthaa edjā eepai wēpäijim. Mag irua wēbapäaiwai, mag ügthar Aai i jēejem degam Santuario aarmuata nem theeg, “Isin chad ya thum aaipa sīsimgui” ajim. ¹⁸ Mag irua ya aaipabaadēm abaawai, pagthuumta dau phärphur abarmun jēbu ahau khabaadēm dāi, sī iyuumjō jōisimua uur theegajā duui dichjim. Mag uur theeg duui dichjujō chan mug jēb ompaatarr aigmua ewag pawiajā duuiba aajem. ¹⁹ Magbaadēmua phöbör pōm sim Babilonia anum eegarta waa sī jēb thorrdukhir aadēmua, phöbörön warreta perás thārjup öbeerpujjim, jēb thorrdubaadēmua. Magbaadēm dāi īchab deeum durrjā phöbör eem di khapaana sī pogueu puamajim. Magbaawita ēwandamau Babilonia phöbör gaaita ürcha juu khegkhpäijim, ich pekau waaujerr khir okhooba wai sī sierr gaaimua. ²⁰ Mag uur theeg duuitarrau phuas ee morr phuur uid arrijā, sī warag ierr paaukhabaadewai, durr sī nunuid arrijā īchab warag jēb ee ierr paaukhabaadējim. ²¹ Magbaawai īchab edjā eemua sī noseg dau dap mokdaujō chē thuunisijim. Chi noseg dau chugag ochenta libras sīsid ajim. ēwandamau mag noseg chepiwi wajappha amach dau aug waubarm oowi, ūrāu warag ēwandam thärcha thurnaa, parhoobaaa amachdēu iekham aig iekha thuunhujierram.

Ma ajim ēwandam chogau ābmiecha ich jarr eem ēwandam khir machag choobapuim mua ootarr. Mamu mag mua oojim a chirumun, maan mug atagiā thum cha machdēu jaau chirumjō ajuuta murug mach daúacha oopmajim.

17

Chi durpathierrmie khaibag wauju jaautarr

¹ Magbaawai ēwandam chognaan mag jarr panhapha siete narr eem āb bēewi murug, —Pidu mua purag oopikhimgui ajim, chi durpathierrmie ar dōjā nem pōoma bau wējom̄ ür oo sim khaibag wauju. ² Magnaa murug, Mug durr gayam reinaanau thumaam khuunau ich ag uipaita wai khaijierramgui ajim. Maagwai tagam khuun agjō mug jēb gayam khuunjā sī mag parhooba saak ui bag chē simjō sī sierr gaaimua ichig paa wai simgui ajim.

³ Makhuun thum oopieg chi ēwandam Akharau ma khāapi atham ee, chi ēwandam chog mag murug pidu a serraupai jūrr ma warp ūor chukag

ee athaadéjim. Mam pabaimaawai, uuita sīi mepeer pōm phurí sim är oo sim mārūg oopijim. Mepeer pōm mag phur simen sīi pōr khapan ābam mor gaapai siete nenernaa kach khapanjā diez wai sīejim. Mag sim moron, sīi ēsapdau parhoobaaa Ēwandam igwia iekha phā sīsidāmuata ēnter mor ipir sīejim. Mag sim ürtä mag uuhi chi durpathierrmie oo sīejim.

⁴ Ichab chi uuijā mag simen, sīi khajūa wajappha phuriimjōnaa khichphē khūirkha simta jūa sīejim. Mag är Ichab phīrjā jūanaa, mokdau oo ihmū nem parhēpagkham dūi perlas anāmpa jūanaa, Ichab jarrdam phīr dēnkhā khitum ee sīi mag emkhooin dāi ich parhooba sīrrta khajapham nemjö inagjā chukhu ippir jōi wai oo sīejim. ⁵ I dag gaai oowai i thür anāmta maadēu wajappai khaugba sīi, “Babilonia ichta phōbör pōmaacharam, thum chi durpathierrmie äd anaa nem khaigbam thum māg jēb gaai thānām ag äd” a phā sīejim.

⁶ Ya mag māchdēu oobaawai mua khaug athajim, sīi Jesús iek ükha durrum khāun pōm khēchbapāaiwai bag pōm ārbarm oowiata onegau sīi don uuijo oo sim.

⁷ Mag oowia mua khūirju chiruu paawai chi Ēwandam chogau mārūg, — ‘Khanthee atcha khūirju sīma? ajim. Mua purūg jaaubajup ajim, chījā agá jāg uuhi, maimua khai agá Ichab ar chi mepeer pōr khapan sietenaakach khapanjā diez wai simua ich är chi uuhi juppi warrum.

⁸ Maimua chadcha mārūg jaaumamua magjim: ‘Jāg meperan warran māg jēb gaai nārrajim; mamū meewi ya tag ooba aajem. Pari māg atag Ēwandamaau ierr thārrdöjō sim eemua udāraa öberpibaawai deeu nārraichējugui ajim. Magbaawai ar ich mag iuu wēnūrraju khāun thür phākhamaajem ēsap gaai warr māg jēb ompaaju nawe phāba awi ag gaai thür chukhu nām khāun wajap dauderraajugui ajim, mag meetarrta deeu nārraichēm oowi. Mag deeu iuu nārraichēup mamū, ich Ēwandamauta warre i juu khēgkhapāijugui ajim, ich mag okhoom iek okhoomkhīr.

⁹ Maimua mārūg, ‘Wajapha ūrbā, mua purūg jaaukhimgui ajim chi Ēwandam chogau: Jāg ābam mor gaapai pōr khapan siete nām pua oo sim, jā chi uuhi oo sim eegar durrī khapanag siete nāmta jaau simgui ajim. ¹⁰ Jāg pōr siete nener sim Ichab reinaan siete narrta jaau sim. Mag reinaan siete narr eem cinco ya eegar pawia ābpaimuata agtha ich durr jūa simgui ajim. Maagwai ābakhai agtha reikhaju waaur sim. Mamū mag ābmiecha reikhaju waaur sim reikhawijā, khūchpai mag sīewi, warm khāunjō eegar pajugui ajim. ¹¹ Mamū āb simgui ajim ochoom reikhaju. Maan ar chaig mua purūg mepeer phurí sim māg jēb gaai sīrrta thōwi chukhu aadēm a chirarraugui ajim. Ichpai mag reinaan siete purūg jaau chirām eemkha sim. Ya mag biek numí ichpai reikhabarm aigmuan chadau warre thōm iekcha thōjugui a jaaumajim mārūg.

¹² Maimua mag jajawagmamua, ‘Mag chi mepeer kach khapan diez jujur sīrrau Ichab chi kach khapanagpierr agjō reinaan diez nāmta jaau simgui a jaaumajim mārūg chi Ēwandam chogau. Makħħānau agtha bārjā gobernaaba nām. Mamū Ēwandamaau amag mag chi mepeer phūas eemua öberchētarr dūi iek theeg apijugui ajim, sīi khūchpaim athee. ¹³ Makħħān reinaan diez āba ibēpwi, mag mepeer phūas eemua öberchētarragta amach juu theeg thumaa deewi, warag amach garmuata Cordero dūi wērbūjugui ajim. ¹⁴ Mamū chi Corderoou ich garmu-

ata amach thum pödpüiju, ichta mæg durr gaai chi thierrnaan thum thanum khuen Pör anaa reinaan Rey aawai. I dai thanum khuanan, ich Ëwandamaucha jur auwi amachdëu ükhatarr iek thäraucha ükha wénarrum khuenau.

¹⁵ Maimua deeu mærug magjim, chi Ëwandam chogau: 'Ar pua jäg chi durpathierrmie oo sim eegar döjäjö nem pöoma bau wëjom oo sim chan, döjä chaar khabam. Jäan õor khapanagta jäg thanumgui ajim, durrpierram khuen amach meupierr meu khür pogkhe. ¹⁶ Maagwai ar phüas eemua mepeer pöm sim öberchëtarr gaai kachjö khapan jujur diez thanumjä, i kach chaar khaba, jäkhuanan reinaan i dai äba mæg durr gobernaaju khuenaugui ajim. Ich jäkhuanapai jäg chi uui chi durpathierrmie oomaug aphöbaadëmua i khaibag wawaag i ëudeejä ëkhaju. Maimua i jua eem nemjä khechthugwi, ich ap barpawwi, i dijä örpüijugui ajim. ¹⁷ Amau mag nümän, ich Ëwandamau juau amag magpi siewaita mag amachdëu ampierr thanaajugui a jaaumajim. Magnaa, Maguata amau amach reinaan appai iekhawi, chi mepeer mag phüas eemua öberchëtarraga amach iek theeg thum deejugui ajim, Ëwandamau ichdëu jaautarrjö öber nüm ora. ¹⁸ Ichab ar pua uui oo simjä jä chan uui chaar khabam. Jäan ar phöbör äbpai nem pöm simuata mæg jeb gaai reinaanag thumaa ichdëuta nem khab jajaau aajem ag phöböröugui ajim.

Magta chi Ëwandam chogau ichdëu oopimatarr thumaa mærug jaaumajim.

18

Babilonia eegar patarr

¹ Magtarr khur mua oo nüü aawai Ëwandam chog dewamta ügtharmua bëem oo jim. Mag simen Ichab chi jua thierr aawai nem iek theeg siejim. Mag pierrwai jeben sïta araraa aadëjim, i mor gaaimua. ² Magua thet ääagmamua mag siejim:

"Ya Babilonia phöbörön eegar pajim!

Ísin ya sii pabü ee sïerrjëem khuen diiu; meepen khaigbam khürpierr naajem di anaa pabü eem nem maach khoojem khuen diigta pabaadëbab" a siejim.

³ "Warran iin chadcha jäg ich parhooba deuem gaaijä purpur sïerrarr gaaimua durrpierram khuenta nag dënjo thumaa khëch wai sim dai ichig paa wai siejim.

Reinaanajä amach uui dëimjö ich dëita khapes apiwi, nem jua paraam khuenagjä sii mag ag ee nem parhooba amachdëu khöchagpierr nem waipi sim gaaimua warag phatkhon paraam khuenag paapüijim.

Mamü ich paarmua maaggjerra Ísin jürr ichta eegar pabaadëm" a jaau-majim.

⁴ Mag chi Ëwandam chog iekha öbaadëm ee, deeu ügtharmua woun iekjö, "Päär ma chaainkha nüm khuen, jäg phöbör eemua öberwi chawag èrëubaadët" ajim.

"Magbamü päächpa dai amau pekau wau nüm ee burrwi paai öberbaadeewai, päächpata phithurg ee mawi dau aug wauju.

⁵ Jäg phöbörön sii pekau pöoma simgui" ajim.

"I pekau pömagan sii ügthaa edjä ee sümii wëjomjö sim.

Maagwai jäg nem khaigbam parhooba ichdëu waum aig wau sim gaaimua, mua i gaai juu khüaba deejugui” ajim ich Ëwandamau.

⁶ Magnaa jürr ich chognaanagta,

“Ichdëu chikham däi aajerrjö abat” ajim, “jürr i däi.

Ichdëu nem khaigba waaujerr ür jürr ag khääi atcha biek numí i gaai deebat.

Ichdëu chikhamnag döpiejerr khääi jürr athuucha nem achag waaurëu deebat.

⁷ Jäg ichdëupai ich thöwi parhooba ichdëu khöchagpierr aajerr paar, ich agjö i gaai mas waunaa i dau aug waupibat” ajim.

“Iruan ichdëupai ich igwi, ‘Mæn mæguin rey uuijöta um, mæ chan khoopaa uui khabam; mæg uurræm chan mæ chan büürjä dau aphuu urrabaju’ a iekhaajem.

⁸ Mamæ mua mag chirumgui” ajim ich Ëwandamau:

“Ich jäg urræm paar i ed bëeju paar sim.

Mag ed, khääi äbpaim ee i gaai mas aju. Mua i gaai nem khaigbam khüir pogkhe chachmamua, õor pöm öpiwia, jädau theegjä burrpijugui” ajim.

“Mæch päär Pör chi juu thierrauchata mag i dau aphuu api chiraawai, wajap i dauhi ärpiwi,

äbmiecha paawai chi phöbörjä thum sii örpäijugui” ajim ich Ëwandamaucha.

⁹ Mag phöbör örbaapäiwai, reinaan ag ee amach uuin düümjö khapes awi parhooba amachdëu ampierr arr khüunau üapépérkhamua, i athee bïleju anaabá, chi naar appai ügthaa edjä ee jii thunum oowia. ¹⁰ Mag oowia dëgölp amach gaaijä agjö aju khüirjuwi, aigjä bëeba, warp amach nüm aarpaimua,

“¡Ë! ¡Ay, Babilonia!

Phöbör pöomanaa chi juu thierr arrta ïs chad pæ chan at oobam.

Sii sëukhabarmjö abarm ee pæ gayan Ëwandamau masta deebarmgui” aju jürram khüunau.

¹¹ Ichab nem juu paraam khüunaujä amach daúa phöbör magbarm oobaawai, bïe nümua üapépér aju anum, amachdëu oowai ya tag amach nem pér auju khüen chukhu aphöbaadëm khüirjuvia. ¹² Jägbawai, nem inag pöm waibëewajä, “¿Khaíu pér athaju? Mæig pér aaujeejim: phïr, phatkhon, mokdau parhëpagkham, perlas; put wajapham lino dën seda dën däi sii phuriinaa khichphë khüirkha sësidum; pa thüpham khüripierr; marfil dën nem wau sësidum, pa wajapham dën, jierr dën, cobre dën maimua märmol dën nem wau sësidum.” ¹³ Maimua amach wir aigpai, “¿Khaíu athajugui?” aju, “thüpag pöm phëbée nüm, canelajöm, incienso, mirra, jügdee; vino, nemkhau, arin, trigo; nemchaain daphum nem uajem, cabaai, oveja, carro, maimua par phidkhamkhüir õor pér nümjä, ¿khaíuta jägum nem thum awaagawa?” aju, amach ödegpai. ¹⁴ Mag nümua chi phöbörögtä wounagamjö,

“Nemjö siphampjö pua ürcha pii aajerr ya ïs chan tag chukhu aadëmgui” aju.

“Pæ nem ooimæ sësid arrjä thum phatkhonpa ïsin ya pua okhoom iekchata okhoobapuum.

Jägbarm chan pua tag oog khabamgui” aju, mag chi phöbör uu thunumugta.

15 Maimua jūrr nem jua paraam khūun magam thum pēr nāmuua mag phöbör gaaimua warag phatkhon paraamug patarr khūnaujā amachdēu mag oobaawai, īchab amach gaaijā agjō aju khīrjuwia, aigjā bēeba, warp amach nām aarpaimuata bīenaa üapēpērkhamua,

16 “¡Ē! ¡Aay, phöbör pōoma eegar pajim!” aju.

“Pūun chadcha phöbör ooimuganaa, sīi tui khajūa wajapham lino dēn jūanaa, khīrpierr chi phurjā jūanaa, khichphē khīrjā jūa simjöta sīejim.

Mag jūanaa chihöö phīr dēn, perlas, maimua mokdau parhēpagkhampa jūa simjō sierra,

17 jöpcha sīi sēukha nāmjö arr ee phatkhon pōoma okhoobarmgui” aju.

Magbaawai agjō barco eem capitannaan, marinernaan maimua thum ar dōjārr jōrrjēemuata phatkhon khīrdamjō oojem khūnjā thum warppai nāisiju anaabá. 18 Mam warppaimua mag phöbör uurdū thūnam naar edjā ee phūas jīu thūnam oowia, thet ääakhamua, “Jamta deeum phöbör ich māgjökham maadēu oog agá?” aju anām. 19 Magnaa chadcha amach gaai masi nām õrag oomkhīr, amach pōr ee jēb phöpüinaa üapēpērkham dūi bīe nāmuua,

“¡Ē! ¡Aay, phöbör pōoma khitarr!

Maar thum phūas ee barco paraam khūun, pū gaaimuata chadcha maar riknaanag paaukhajimgui” aju.

“Magtarra jöpcha arr ee pūun warreta eegar pabaadēmgui” aju.

20 Mam pū warm khūun mag bīephōo thūnam daar, ügtharm magwe onee abat.

Onee abat īchab ūwandam chaain, ūwandam i jaaumien, maimua ich i jaaumkhīr ichdēucha jūr autarr khūnjā agjō onee abat.

Ūwandamau Babiloniapien dūi jägbarmua, jūrr pāarta irua dau ee aug khaugwi am gaaita mas dee sim khabahab, amachdēu pāach dūi ajerrjō.

21 Magbaawai āb ūwandam chog īchab nem jua theega simua, mok pōr pōoma sim phūas ee barpüinaa magjim:

“Babilonia, phöbör pōmaam, pūun cha mua mok barbapüimjöta buudimamgui” ajim.

22 “Jägbarm chan māg atag pawiajā, pū kaaijā ee chan būarjā tag arpa sir nām iek ūrba, karris iekjā ūrba, ni trompetta iekjā ūrbam.

Nem inag wau nām gaai phidkha nām khūnjā chukhu, ni mok bā nām iek jujurkhamjā tag ūbamgui” ajim.

23 “Pūuta jägbarm chan māg atag pawiajā pū ee õtdaudam phuu dānūmijā ooba, ni õor juu pūurwai onee serereu ajerr iekjā ūrbam.

Pū eem nem juu paraam khūnan, chadcha māg durr gaai chi juu thierrnaan ajim.

Maimua pūchdēujā pua durrpierram khūun sīi khūgur wai sīejim, pūchdēu nem khaigba wau simta õrau khaugbam gaaimua.

Pari mag sīerra, ya pūun chadchata eegar pabaadēmgui” ajim.

24 Magta chadcha Babilonia phöbör eegar paju. Mam pū mag i eegar pajuun, ag eeta ūwandam chaain bag ārtarr pōoma thūnam gaaimua. Aigta thūnam: ūwandam i jaaumien dūi thum i chaain bag āmatarr, maimua thum ar i gaaimua durrpierr chikhamnau juau thōopüimarr khūun bagjā agjō.

19

Hgthar Aai i jëeu nám ootarr

¹ Mag Babilonia eegar pabaadém ootarr khur, õor pöoma sereu wëjöm mua ūrjim, ügthar. Makhuunau serereukhamua,

“jEWandam maach Pörögta thumaam khuunau jëeubathü!

Ichta õor peerduajemü” anaajim.

“Ijom chan chukhum;

ichpaita thumaam khuun khääi chi juu thierriu.

² Ichta õor däi agpierraas sierrum, chadcha amachdëu nem waumaajerprierr am gaai aag.

Chi durpathierrmiejä ichdëu nem parhooba ampierr nem wau sierrarr gaaimua durrpierram khuun pekau waupiejerr jürr,

ya ich gaaijä mas deebarmgui” anaajim maach jEWandamaau.

“I chaain anaa i chogkha nám khuun khéchmam chan sii ich jäg par khür okhoobam arr aawai, ya chadcha i däi ich garmua õor däi aajerrjö abarm” a serereu khajierram.

³ Mag sereu thunarr khur, ūmaai deeu magjierram chi ügtharmpeenaupai:

“jEWandam, üuta pua jäg Babilonia örpüijim;

chi naar jäg nathöö jiu sísiman jaan ich jäg sierrum iekhaugui” anaajim.

⁴ Magbaawai mag jöoin veinticuatro narr khuunau agjö jayap sii khanjö sisidemta ich paar sisid arr khuun däimua jEWandam ich khuupjem gaai oo sim khürphee kanieu thukhöökhanaa, khieb jëb gaai dagau därkhanaa irig jëeumamua, “jJaan ich magau! jChadcha iita maach thumaam khuunau thö iekhaju aai nümgui!” ajierram.

⁵ Makhuunau magbaawai ichab mag jEWandam khu juupjem pöm sim aarmuaajä õor iekjö,

“Maach jEWandamta thöbathü” a sëejim, “päach thum ar i ökhönaa i chogkha nám khuunau.

Jöoinaujä i thönaa chaainaupa iita thöbat” a sëejim.

Cordero juu purju jaautarr

⁶ Maimua mua ū nü aawai, sii õor pöm wëjöm iekjö thunamta mamü Ichab salt pöm jurur wëjöm däi pagthumpa tururukham iekjö thunaajim mua ūurwai. Mag sii sereu wëjöm khuunau mag naajim:

“jMaach Pör jEWandaman chadcha emkhooirau!

Maach Pör jEWandam thumaam khuun khääi chi thierriuta ya nem thum gobernaa sísim.

⁷ Keena, ya Corderoon juu puraagpam, onee ajuga.

Mag oneenaa i appaita thö iekhaju.

Chi uu, ya ar chihöowia sii khür khaug sim.

⁸ Irig jüapijim khajüa wajapham, lino dën.

Maan sii memerkhögjä chukhu, ich bæpgau sii büümjö sim.

Mag ich bæpgau büümjö simua jEWandam chaainkhanaa i dau na wajapha wénurraajerrta jaau sim.

Magua mag khürta irig jüapijim” anaajim.

⁹ Maimua chi jEWandam chogau mürug,—Nau mua iekhabarm phä sübä ajim. Mæg iekhan ich jEWandamaucha ich imerba jaaupitarrta mua purag jawaagpamgui ajim mürug. Magnaa ichdëupai, Corderoou ich juu pur

näm phiesta ee thürkhüwi chi wët näm khüenan chadcha oneeta ajugui ajim.

¹⁰ Mæchig magbaawai, mua i bükhrerr phöbkhaimajim irigta Ëwandamagamjö jëwaag. Mamü mag mua ich bükhrerr phöbkhabaimaawai mürag, —Üü, oob jägam mæ dëi. Ëwandamagta jéeubá ajim. Mæjä sii pu dëi äba Ëwandam chog khabahab ajim, pu khodnaan ar Jesùs iek amachdëu ükhatarrrta ogduba amachdëu ootarrjö jaau durrum khüunjö. Ëwandamagta jéeubá ajim mürag.

Cabaai bæpphä sim gaai nürrarr

¹¹ Mæchig magbaawai, mua phiidünaa oo nüü aawai, edaujääata sii weeudu wëjoojim. Mag edjä weeudu wëjöm eemua woun äb cabaai bæpphä sim gaai öberchëjim. Mag thür “Mæchdëu Nem Wauju Abarmün Chadcha Wau Chitum” ajim i thür, ichdëuta thum wajapha gobernaanaa juurhi eejä wërbuajeewai. ¹² Mag sim dau oowain, sii ötdau khüirjöta nem dapag phuphup sësid ajim. Ich pör gaai pörsir khapan paarnaa īchab ich gaai ich thürjä phä wai sëejim. Mamü mag thür chan bigaum khüunaujä khaugba, äba ich chi warrum khüupaita khaphü sëejim ich thür. ¹³ Mag simua khajüa jüa sim gayan, sii dawaa bag phur sësid ajim. Ich mag wounpai īchab, “Ëwandam Iek” a thür sëejim. ¹⁴ Ich mag ëudee Ëwandam chognaan khapaana püärthü wënurrajim. Mamü makhuunjä mag sësidümen, sii thum khajüa chi wajapham lino dën bæphä memerkhögjä chukhu sësidümta jüanaa, cabaai bæpphä sësidüm gaaita wënurrajim. ¹⁵ Mag cabaai bæpphä sim gaai öberchëtarrau durrpierr õor nunuidüm jua khuuba pääukhapüimaag ich i ee thuthui dëe khitum wai sëejim. Ichdëuta mug durr thum jüa wai sim aawai jürr ich jua jumpiba dajëkta wai sësiju. Magbaadëmuu õran sii uva chö piirjüu awaag büüu eeg pibthai nämjöta aju am gaai. Magnaata amachigpai Ëwandam thumaam khüun khääijä ürpai sëerrüm ag khüir machag khajapham döjö jarr ee choo wëjomta döpipüimaju. ¹⁶ Mag wounau ich khajüa gaai maimua ich khupä gaajä agjö ësapdau phäkha wai narrajim. Chi ësapdau mag phä sëerr, “Reinaan Rey anaa chi pörnaan Pör” a phä sëejim. Ajapcharan jään ich maach Pör Jesucristo ajim.

¹⁷ Maimua jürr dewamta pari agjö Ëwandam chogkha simta cha edau phuu näm gaai dñunüunaa, nem ichpan wir aig amach khapeenpai pur khoojem khüun thäürwai, ääakhamua mag sëejim:

—Nemchaain wir aig pääch khapeen pur khoojem khüun, daaig pidut a sëejim. Ëwandamau pääar athee phathau pöoma wai sim, ¡khöbahut! ¹⁸ Pääar atheen thünüm: reinaan mod, soldaaun pörkhanaa emkhooinkha thünarr khüun mod, cabaai mod, mag cabaai gaai narrjée arr khüun mod, maimua thumaam khüun mod. Õor sii chikham chogkha narrjée arr khüun mod, maimua chikham chogkhaba sii amach khöchagpierr narrjée arr khüun modjä agjö thünümgui ajim. Magnaa, ¡Khöbat, jää pääar atheemüugui! a jaaujim, nemchaainag.

¹⁹ Maig oowai īchab chi mepeer khumjö jojother sim phüas eemua öberchëtarr dëi mug jëb gayam reinaanpa amach soldaaun dëi äba biirdü thänajim, mag cabaai bæpphä sim gaai narram dëi i khapeen i ëudee wënurrum khüunpa äba amach garmua wërbuag. ²⁰ Mamü magbaadëm ee chi mepeer mag phüas eemua öberchëtarr preso sësijim. Mag preso

Sīsim dāi ābakhai chi sēukha nem jaau nārraajerrjā agjō pār auwi, dāi īchab preso sīsijim. Ich mag sēukha nem jaaumieuta mag khumjō sim phūas eemua öberchētarr dakhīr ḍrau nem ooba aajempa wau nārrām gaaimua ñor khūgur aumaawai, uðuraa amach gaai mag phūas eemua öberchētarr ag dauchachjā amach gaai phāpiwi i khīirkha wau simagjā Ņwandamagamjō jēeujierram. Mag amach numwe pārkha auwi, ich jāg thōojā thōoba iu sīsidāmta thārrdō ee azufre ñtdau dāi waaurēu uu wējōm ee barkhūipūjim. ²¹ Magbaawai tagam khān am khapeen, mag cabaai gaai nārrarraw ich i ee espaar durag sīrrau, ajapcharan ich Jesucristoouma, sī su khēchpūjim. Mag khēchbapāaiwai, chadcha nemchaain pōm bēewi sī khödubbapūimjō abaawai, ñor pōm thānarrta chukkhu aadēju.

20

Mil años

¹ Maimua Ņwandam chogta ügtharmua eeg urum mua oojim. Magua ich juu ee jēbdi ierr nem pōm thārrdōjō sim eem yabme waidurajim, caden pōm sim dāi. ² Mag bēewia, mag nem pōm ñoirjō sim pār athaichejim. Mag ñoirjō simta warrgarwe “nemkhōr” a thārjem; ich arpai īchab mepeer a thārnnaa Satanás a thārjem. Mag pār auwi mil años sī ibūr sīujim. ³ Mag ibūrnaa mag ierr jēbdijō simta thārrdōjō wējōm ee barpiwi wajapha phāar sīujim, mag mil años pa nūm ora tag ich mag durrpierr ñor khūgur nārram ugua. Maimua mag mil años dichdimaawaita deeu khūchpaim athee ēerpūiju ajim.

⁴ Maimua khu juupjem khapan thānemjā mua oojim. Ag gaai ohood aphöbaadējim, amach garmua warm khān khaibag waumkhīr wa am kōit khāijā iekhamkhīr ich Jōoirau iek theeg apitarr khān. īchab maig naajim, Jesucristoou Ņwandam iek jaautarr ükhawia jūrr amach paarmua jaau durrum gaaimua chikhamnau ñ thārrphē khēchtarr khān akhaar. Makhūnta īchab mag phūas eemua khum chi jojotherjō sim öberchētarragjā jēeba ni amach dag gaai wa juu gaai khāijā i thür phāpiba arr khānnau. Makhūnta deeu iu nāisiwi Cristo dāi āba mil años chi pōrناankha nāisijim. ⁵ Ma nacha iu phiidatkhā nūm ajim. Mamē warm khān ar Ņwandam iek ükhaba khēchmarr khān chan tag iiuba, ich mag nāisiwi, mag mil años dichdimaawaita ūwai deeu iu nāisijim. ⁶ Mag nacha ñor iu phiidatkhā nūm ee dāi phiidatkhabarm khānnan, chadcha oneeta ajurau. Mag iu nāsim chan jūrr warm khān phiriutkha auwi khīmie durr barkhūi nūm edjā am chig abaju. Mag khīmie durr barpi nāmta, maach meetarrita deeu meeju a jaau simāu. Magbarmān mag warm khān khīmie durr wēt thānem daar, Ņwandam atheeta phadnaankhanaa Cristo atheejā phadnaankha wēnārrāmua ich Cristo dāi āba mil años chi pōrناankha nāisiju.

Ñtdau uu wējōm ee mepeer barbapūim ootarr

⁷ Mag amachta chi pōrناankha nām ee mil años dichdimaawaita mag mepeer Satanás ibūr wai narrjā deeu ēerpūiju aajem. ⁸ Mag ich ēerbapāaiwita, durrpierr ñor khūgur nārrāmua, Gog durram khān dāi Magog durram khānpa ābam aig biirdā auju anaabā, mag biirdānaa Ņwandam igar nām khān dāi wērbag. Mag chi wērbuju anām khānan, khapaana sī phūas igaau mosdau thānemjōta thānaajim, chi khapanag.

⁹ Makhuunta mag ãba biirdunaa ërëuwi, sii Ëwandam chaain irua ürcha jäsenecha aajem phöbör däi phuer thuur auwimajierram. Mamu amau mag phuer thuur atham ee, werbubamjö arrta, Ëwandamau ügtharmua ötdau khürtä noseg daujö khüipiwi sii warre phaa khëchpüijim. ¹⁰ Magbaawai ïchab chi mepeer mag õor khügur sïerrjä jürr warm khüun numí mag khum chi jojotherjö sïerr däi äbakhai chi sëukha nem jaaumie däi narr aar barpüijim, thürrdö ee ötdau khürtä azufre däi waaurëu uu wëjöm ee, mug atag pawiajä ich mag ötkhierr machgau dau aphuu idawaa wënurramkhüir.

Khu juupjem pöm bæpphä sim khüirphee warre dich khüircha jaauju

¹¹ Maimua mua oojim ïchab, khu juupjem pöoma bæpphä sim; ag gaai chi woun oo sïerrjä mua oojim. Mag khu juupjem gaai oo sim oowi, mug durr edaujä däi sii dëgölp chukkhu aphöbaadëjim. Tag oojä ooba, ich mag naisijim. ¹²⁻¹³ Õor nawe khëchmarr khüunjä Ëwandam khüirphee bëjäaupai dñenunuid thünüm mua oojim, mug jëb gaai aawai chi thierrnaan arr khüunpa. Mag ich khüirphee õor phuerbaadëm däi, aig libro thünarr gaai eeureutkha oopijim. Mag eeureutkha oopiwiata mag libro thünarr gaai phä sësid arrjö thumaa mug jëb gaai aawai amachdëu nem waumatarrpierr am dau aphuu aju jaaumajim. Pari magaagan, khëch nám khüun akhaar naajem aarmuajä thumaa Ëwandam dakhüir öberchëierram, phüas ee khäjä okhoowi khëchtarr khüunpa. Mag thum äbam aig naisiewaita, chadcha am däi Ëwandamau amachdëu nem wau-majerrpierr ajim. Mamu deeum libro sëejim ïchab; mag gaaita thünüm, õor ich mag iiu wënurraju khüun thär. ¹⁴⁻¹⁵ Mag ësap õor iiu wënurraju jaau sim gaai thär öberba abarm khüunan, mag thürrdö ötdaujö uu wëjöm eeta barkhüüpüijim, ajapcharan khimie durrma. Mag barkhüui nümta, mug jëb gaai meewi deeu ūwaai mee nám aajem. Maigta ïchab õor dënjo maach dajëgpiejerrjä tag dajëgba aadëju, ichpa chi khaigbam khüun däi mag thürrdö ötdaujö wëjöm ee barbapääiwai.

21

Edjä iiur durr iiur däi

¹ Magtarr khur nacharam edaujä mug durr däi narr Ëwandamau thum chi iiurig paapütarr aawai edjä iiurta durr iiur däi mua oojim. Magtarr aawai ya phüasjä chukhu ajim. ² Mach daúachata mua oojim, büürjä pekau chukhum khüun phöbör, Jerusalén chi iiur, ügthar Ëwandam sim aarmua eeg urum. Mag urumän ya wi wajap chihöowi ich jaai däi jua püraagpamjö, sii thum chi khüir khaugamta urajim. ³ Magbarm ee ügtharmua nem theeg õor iekjö, “Isin chadau Ëwandaman õor ee dau daauta narrumgui” ajim, “am kha ogduba ich mag sïerraag. Am i phöbörkha naisiewai jürr ichta chadcha am Ëwandamka sësiju. ⁴ Ichdëuta thumaa wajapha am dauchöjä järpüpäi aju. Mam chan tag õor meebam, õor dauhi paraajä abam. Tag chikham üapépérjä aba, gaai machagiä tag khaugbajogui” ajim, “ya warr nem thünarr thum isegpäwi thum chi iiur apha thünaawai.”

⁵ Magbaawai chi khu juupjem gaai oo sïerrau, “Muata nem thünüm thum chi iiurig paapääijem” a iekhajim. Mag iekhapüiwa, jürr murugta, —Cha mua iekhabarm iek thumaa phä athá. Jään chadcharam iek aawai pärau ag gaai ükhaju aai nüngui ajim.

⁶ Magtarr khur deeu murug, —Ya nem thumaa aaipa s̄isimgui ajim. Mechpaita nacharam ēsapdau Ajönaa chi äbmiecharam Zetajō chitam; machata nem thum ompaaju nawe chirajim, mag durr öwiajā machin ich mag chirsijugui ajim. Chi öbisi nem khuunag mua s̄i ich jāg par ðor iiupiejem dō khumdu öbér sim eem döpiku. ⁷ Ar ögkhaba amach garmua pödpäi nem khuunaun, mu juagam nem thanam thum amachdëuta auju. Machata am Œwandamkha chirsiewai jūrr amach mu chaalinkha n̄isijugui ajim. ⁸ Mamu mu iek jawaag khuwum khuun, mu iek ükhaba aajem khuun, mua khöchkhabam nem waaujem khuun, juau ðor thoojem khuun, dich ðor khabam d*üi* khapes aajem khuun, bénkhuun, parhooba juau nem wautarragta murugamjö jēejem khuun, maimua thum ðor seu paraam khuun, magum khuunan thum thurrdö ötdau azufre d*üi* waaureu uu wejöm eeta mua barkhuuipäijugui ajim. Mamta biek numiimua paawai thoo chaarcha tho nemugui a iekhajim.

Jerusalén chi iitur

⁹ Maimua Œwandam chognaan siete narr khuunau amach pipied agjö jarr siete wai narr ee äbmiecha agua ðor khaibag wauju waiberr khuun eem äb beewi murug, —Mau pidu, mua purug oopikhimgui ajim, Cordero uhi paju.

¹⁰ Maimua Œwandam Akharau mag murug oopipigmamua chadcha durrsi pöoma ügthaa sim gaai mu athaadëjim, chi Œwandam chogau. Mag arrwi phöbör pöoma sim murug oopijim, ügtharm phöbör Jerusalén anum. Phöbör pöm mag simta ügthar ich Œwandam sim aarmua eeg uraawai, s̄i arar urajim. ¹¹ Ag bü araragan, s̄i oo ihm u mokdau wajaphamjöta khitajim, mokdau jaspe aajemjö, dau bü vidriojo. ¹² Mag simen ügthaa thuur phuarda s̄ejim. Mag thuur phuarda simta puertdi khapan doce s̄ejim. Makhuun puertdi khapanagpierr Œwandam chognaanjä agpierr äabdö dananuud ajim, chi thuanaan. Mag d*üi* īchab warrgar jöoi Israel khararr chaain doce narr khuun thärjä mag puertdipierr phäkha s̄isid ajim. ¹³ Ed öbeerjem gar puertdi thärjup wai s̄ejim; ed burrjem gar agjö thärjup, margajärm bi garjä thärjup, maimua baggajärm bi garjä agjö puertdi thärjup s̄ejim. ¹⁴ Mag phöbör igaau thuur phuarda simen, mokdau pör dapag doce nem gaaita khaarkha thunaajim. Mag mok pör nampierr īchab Corderou ich i jaaumkhir doce jur autarr khuun thärjä gaai phäkha s̄isid ajim.

¹⁵ Maagwai chi mag mu d*üi* iekha s̄ierau padam phir den juu ee wai s̄ejim, agua chi phöbör chach phuardapäiwia, thum chi puertdi mag s̄isid arrjä chachkhpäinaa chi phöbör igaau thuur phuarda s̄ierjä chachpäig. ¹⁶ Mag phöbörön s̄i thum jä agdaujö iwiir duraajä khaba, chi jä pheeugjä chi jä durag d*üi* äbata s̄ejim. Maimua chadcha chi phöbör chachbaadëjim. Mag chach oowai, chi jä durag, chi jä ügthaag maimua chi jä pheeugjä thum agdaujö ich mag dos mil doscientos kilómetros s̄ejim. ¹⁷ Maimua jūrr chi phöbör igaau thuur phuarda simjä chachbaadëjim. Majä chachpäinaa oowai, sesenta y cinco metros s̄ejim, chi parrg appai. Mag irua chach s̄ierr, s̄i maach ich muig jeb gayam khuun chach ajim.

¹⁸ Chi phöbör igaau thuur phuarda s̄ierr mokdau jaspe anum dënta wau s̄ejim, maagwai chi phöbör phir chaar den ajim. Mag phir chaar den aawaita s̄i vidrio memerkhög chukhumjöta s̄ejim. ¹⁹ Chi phöbör igaau

thuur phhurdu sim bü gaai īchab mokdau khüirpierram dēn ooihmu wau s̄sid ajim. Nacharam jaspe dēn ajim; numiim, zafiro dēn; thārjupam, ágata dēn; jayapam, esmeralda dēn;²⁰ cincoom, ónice dēn; seim, cornalina dēn; sieteem crisólito dēn; ochoom, berilo dēn; nueveem, topacio dēn, diesam, crisoprasa dēn; onceem, jacinto dēn; maimua doceem, amatista dēn ajim.²¹ Chi puertdi doce narrjā īchab perlas dēnta waukha s̄sid ajim. Mag chi puertdi khapanagjā chi perlas khapanagpierr narr aawai puertdipierr perla khüir ábpaimua wau s̄sid ajim. Maagwai mag phöbör eem kaajā chi wajapcharamjā īchab phhr chaar dēn aawai s̄i vidriojō dau bühmjöta khitajim.

²² Mag phöbör ee mua büurjā Ŋwandamag jēeujem di oobajim, ich maach Pör Ŋwandam thumaam khüun khüaijā juu theeg ürpai s̄ierrumpaita Ŋwandamag jēeujem di anaa īchab ichpaita chi Cordero aawai. ²³ Ich Ŋwandamaupaita ich mor gaaimua arar wuu jēer wai s̄iewai mag phöbör chan mug ásdawam edaujā chukhu ni edaram edaujā chukhu sim. I lamparaan īchab chi Corderodampaiu. ²⁴ Mag s̄iewai īchab phöbör durrierr thunmjā s̄i mag phöbör arar wuu jēer thunm büugta wenrraju anaabá. Maagwai īchab mug jēb gayam reinaanaujā mag phöborta thö iyuu aju aajem. ²⁵ Mag phöbör eem puertdi chan phāraajā khaugba ich mag s̄ierraju aajem. Mag num dūi īchab edau khüwaajā khaugba s̄ierraawai, edau khüejā chukhu aju anaabá. ²⁶ Phöbör durrierram khüunauta mag phöbör igwia, “Keena, jägjöm phöbör chan chukhum” a iekhanaa, woun éugarmjö wajapha i ig iyuu aju anum. ²⁷ Mag phöbör ee chan īchab büurjā maach inaam nem chan dubbam. Nem maach dawag khabam waaujem khüunjā dubba, ni s̄i chikham khüguurjem khüanjā pod dubbam. Ába chi dubju khüanan, Cordero ésap gaai thur phākha thunm khünpaita dubwi ich mag i dāi iiu wenrraju aajem.

22

¹ Mag oopitarr khur chi Ŋwandam chogau murug dösig dau büu khitmjä oopijim, õor iiupiejem dösig. Mag dösig s̄i vidriojō sim Ŋwandam khu juupjem Cordero dāi sim aarmuata öber s̄lejim. ² Mag phöbör eem kaajā chi wajapcharam jārr, maimua dösig ipierr, pabü naajim dōi numwe, õor ich mag iiu wenrrapijem nemjō bü. Mag nemjōn edaupierr ich mag chē s̄ierrum aajem, büurjā khüir jaraajā khaugba. Wajapcharan añopierr doce veces cheejem aajem. Mag nemjō gayam chi khüer khüimamuata jūrr durrierram khüun ich mag monakha apiejem anaabá. ³ Mag phöbör ee chan Ŋwandamau khüoch khaba aajem nem wau num gaaimua irua mas deeju ayaam khüunjā chukhum aajem. Ich Ŋwandamta Cordero dāi mag phöbör ee chi Pörkha nuisiju anaabá. Maagwai chi chognaan mag irig jēeu num khüunaun,⁴ i dāi khüircha oonaa i thurta amach dag gaai ich mag phha wai wenrraju aajem. ⁵ Maig chan edau khüwaajā khaugbaju anum. Maagwai chi maig wenrrum khüunau ötdau paagjā ötdau igba, ni mug ásdawam edaujā ighbaju aajem, ich maach Pör Ŋwandamauchata am wuu wai nurraju aawai. Mag ich dāicha nuisim khüunauta mug atag pawiajā i dāi ich mag gobernaa nuisiju aajem, mag durr iiur gaai.

Jesucristo ya beeimuu sim

⁶ Maimua chi Ŋwandam chogau murug, —Mug iekhan chadcharam iek aawai, ag gaai ükhaju aai numgui ajim. Ich Ŋwandamau ich i jaauemienag

wajapha ich iek jaaumkhiiр khiiрjug deejemuachata ügtharmua mæch ich chog pæibarmgui ajim, jürr muata ñor ich chognaan agjö mæg jëb gaai thænæm khæunag ichdëu mæg atag jöpcha nem wauju thum oopimkhiiр.

⁷ Mag næm dëi ïchab ich Jesuupai ich igwia, iin mægtarr khur jöpcha maach awaan bæeju aajem. Ar mæg iek phæ sim gaai öbëberg maju jaau sim thumaa ükhawi ag ipierraar næm khæunag warag onee api sim.

⁸ Mæch chi Juanauchata cha mæchdëu nem jaau dichdimam thumaa mua mæch daúacha oowi mæch jügæucha ürjim. Mag mæchdëucha oowi ûr dichtarr khur, mua chi Ëwandam chog mag mæchig nem thumaa oopitarr bükhurr kanieu phökhabaimajim, irig jëwaag awia. ⁹ Mamæ magbaawai ichdëu mærug, —Üü, oob mæ dëi jägam, mæjä sii pæjö Ëwandam chog khabahab ajim, pæ khodnaan Ëwandam i jaaumien ar mæg ësap gaai phæ sim ükhawi ag ipierraar aajem khæunjö. Mærug jëeuju khäyau Ëwandamagta jëeubä ajim.

¹⁰ Maimua ïchab mærug magjim: ’Ëwandamau nem thumaamua ichdëu chachmaju mæg ësap gaai jaau simjö aimæ sim aawai, oob pua sii õragjä jaauba pæch thæar eepai khaphæ wai chitamgui ajim. Mag khäyau thumaam khæunag jaaupet ajim. ¹¹ Ar nem khaigba waaujem khæunag jaau næmjä ükhabamæn, idëu amach khaibag ee naapibä ajim. Mamæ ar chi wajapha ükha næm khæungan, warag nem wajaphamta waupinaa, maimua chi Ëwandam atheepai wënærræm khæunagjä warag i gaaita ubæ wënærrapi jaaubä a jaaumajim mærug, chi Ëwandam chogau.

¹² Magbaawai, “Ëera, mæn jöpcha pæar jæraan majugui” ajim ich Jesuucha. “Mag mæch mam dëi mæch chaainag amachdëu waumarrpierr deemaagjä mua nem phæ arrjugui” ajim. ¹³ “Mæchta nacharam ësapdau Ajönaa, chi äbmiecharam Zetajö chitæm. Mæchta nem thum ompaaju nawe chirajim; mæg durr thum öwiajä mæchin ich mag chirsijugui” ajim, ich Jesuu ich idamaucha.

¹⁴ Ar sii khajüa wajap jä simjö thæar wajapha pekau chukkhu næm khæunta üuhcha thænæm khæunau, amauta maach iiupiejem nemjö mag mua jaau chiræm gayamjä jõnaa, mag phöbör puertdi khapan wæwar wëjöm eejä dubju aai naawai. ¹⁵ Mamæ bënkhæn, amach æhin khabam dëi khapes aajem khæn, juau chikham thöojem khæn, parhooba örau nem wautarragta Ëwandamagamjö jëeujem khæn, maimua ar sëukha nem ïghanaa chikham khüguurjem khæn chan, ni äbjä dubba, thum Ëwandamau isegpüiju.

¹⁶ Mag mæchdëu jaau chiræm chadcha aawaita, ich Jesuujä ich igwi, ichdëuchata ich chog pæijimgui ajim, magæm thumaa ar ich iek ükha durrum khæunag jaaumkhiiр. Magnaa ichdëupai ich igwi, “Mæchta sii khajap nemjirjö David khararr chaain ewagam khæn eemua sürkha phiidutarr anaa ïchab edaupherr garm phïdag wæu öbeerjemæugui” ajim Jesuu, ich bæeju igwia.

¹⁷ Magbaawai Ëwandam Akharauta chi Cordero æhi dæimua, “¡Pidú!” anæm. Maagwai pæar chi ûr næm khænaujä ïchab, “Jesús, jöpcha pidú” abat irig. Maimua Ëwandam khaugam khöchgau öbissi næmjö næm khai, maach peerdeajem iek sii ñor iiupiejem döjö simta sii ich jäg për aujä për auba ükhabat.

¹⁸ “Ar mæg ësap gaai mua mæch i jaaumienag jaaupitarr iek phæ sim ûr næm khæunag mua mag chiræmgui” a sim, ich Jesuu: “Äbmua khäijä

chamug mua nem jaautarr är jūrr mu ichaaur jaaumān, Ņwandamaujā īchab ich mug ēsap gaai jaauwai ðor chachmaju a sim thumaa i gaaita burrpiju. ¹⁹ Wa magba ābmua khāijā mug much i jaaumienag jaaupitarr iek phā sīsidum igba sīsidum awi buchkhun khāijā isegpūimamān, Ņwandamaujā jūrr irig ðor iiupiejem gayam nemjō jōpiba, ni mug ēsap gaai jaauwai chi ügthar öbēr nām khūnag nem deeju a jaau simjā deebaju. ²⁰ Much chi nem magju thum jaau chirāmuata chadcha mān jōpcha maju a chirām, pāar awaan.”

Maadēujā chadcha ich magta jēeuju aai nām: “Señor Jesús, deeu jōpcha pidú.”

²¹ Maach Pör Jesuu pāar thumaa üu oopaar phē wai sīepim khōsi chirām.

Mag ajim keena, ich Jesucristooucha mu khāaipi auwi mārūg oopitarr. Juanau